॥ शाकल संहिता ॥

॥ शाक्तसंहिता ॥

शाकलसंहिता

॥ अथ शाकलर्क्संहिता सपरिशिष्टा प्रारभ्यते ॥

॥ श्रीः ॥

इदं शाकलर्क्संहितायाः तृतीयावृत्तिमुद्रणम् । अस्याः व्याकरणरीत्या यत्रयत्र परसवर्णः आवश्यकोऽस्ति तत्रतत्र स कृत एव । प्रथमावृत्तौ तु केवलो मन्त्रपाठ एव संगृहीत आसीत् । किं तु "अविदित्वा ऋषिच्छन्दोदैवतं योगमेव च । योऽध्यापयेज्जपेद्वापि पापीयाञ्जायते तु सः ॥ १ ॥ ऋषिच्छन्दोदैवतानि ब्राह्मणार्थस्वरानपि । अविदित्वा प्रयुञ्जानो मन्त्रकण्टक उच्यते" ॥ २ ॥ इति स्मरणात्, "स्वरो वर्णोऽक्षरं मात्रा विनियोगोऽर्थ एव च । मन्त्रं जिज्ञासमानेन वेदितव्यं पदेपदे ॥ १ ॥ मन्त्राणा दैवतं छन्दो निरुक्तं ब्राह्मणानृषीन् । कृत्तद्धितादींश्चाऽज्ञात्वा यजन्ते यागकण्टकाः" ॥ २ ॥ इत्यन्यत्रोक्तेः, "ऋष्यादिकं परिज्ञाय यजेद्यज्ञमतंद्रितः" इति नृसिंहपुराणाच्च,-ऋषिच्छन्दआदिज्ञानं विना यतोऽग्निहोत्रादिविश्वसृजामयनान्तश्रौतकर्मणो निषे-

कादिश्मशानान्तस्मार्तकर्मणाञ्च प्रसिद्धिरध्ययनसाफल्यं च न भवति, अतो द्वितीयावृत्तिमुद्रणवदेत
त्तृतीयावृत्तिमुद्रणेपि भगवताकात्यायनेन प्रणीतस्य सर्वानुक्रमस्य सूक्तप्रतीकर्क्संख्यर्षिदैवतच्छन्दः
प्रदर्शकस्य खण्डः प्रत्यध्यायं संगृहीतः। तथा चाध्येतॄणां सर्वानुक्रमपरिभाषाज्ञानं विना तत्तत्सूक्त-
गतर्षिच्छन्दोदैवतादिज्ञानं न सुलभमिति सूक्तारम्भे परिभाषानुसारतः सूक्तप्रतीकर्क्संख्यार्षिदैवत-
च्छन्दांसि सर्वत्र संगृहीतानि ॥ किं चैतन्मुद्रणसमाप्तिकाले बहुभिर्विद्वज्जनैः परिशिष्टमुद्रणार्थं
महता निर्बन्धेन सूचना कृता। तदनुसारेण सर्वेषामपि परिशिष्टानामत्रान्त्यभागे मुद्रणं कृतम्।
किं त्वेतस्यामावृत्तावेतावति ग्रन्थेऽधिकेपि यावच्छक्यं च संस्करणाधिक्येपि ग्रन्थमुद्रणव्यय-
मात्रपरिमितं मूल्यं पूर्ववद्रूपकचतुष्टयमेवाध्येतॄणामाशीराशासनमात्रलाभलिप्सया परिक्लृप्तमित्या-
दरणीयमेतत्पुस्तकं विद्वज्जनैरित्यलं पल्लवितेन।

॥ श्रीः ॥

अथ ऋग्वेदाम्नाये शाकलके सूक्तप्रतीकऋक्संख्याऋषिदैवतच्छंदांस्यनुक्रमिष्यामो यथोपदेशं नह्येतज्ज्ञानमृते श्रौतस्मार्तकर्मप्रसिद्धिर्मन्त्राणां ब्राह्मणार्षेयच्छन्दोदैवतविद्याजनाध्यापनाभ्यां श्रेयोधिगच्छतीत्येताभ्यामेवानेवंविदोयातयामानि छन्दांसि भवन्ति स्थाणुं वर्च्छति गर्ते वा पात्यते प्रमीयते वा पापीयान् भवतीति विज्ञायते ॥ १ ॥ अथ ऋषयः शतर्चिनआद्ये मण्डलेन्त्येक्षुद्रसूक्तामहासूक्तामध्यमेषु माध्यमाः क्वचित्कथंचिदविशेषितं ब्रह्मऋषिमस्त्रियमनुक्तगोत्रमाङ्गिरसं विद्याद्यस्य वाक्यं सऋषिर्यातेनोच्यते सा देवतार्थेप्सवऋषयोदेवताश्छन्दोभिरभ्यधावंस्तिस्रएव देवताः क्षित्यन्तरिक्षद्युस्थानाअग्निर्वायुः सूर्यइत्येवं व्याहृतयः प्रोक्ताव्यस्ताः समस्तानां प्रजापतिरोंकारः सर्वदेवत्यः पारमेष्ठ्यो वा ब्राह्मोदैवआध्यात्मिकस्तत्तत्स्थानाअन्यास्तद्विभूतयःकर्मपृथक्त्वाद्धिपृथगभिधानस्तुतयोभवन्त्येकैव वा महानात्मा देवता ससूर्यइत्याचक्षते । सहि सर्वभूतात्मा । तदुक्तमृषिणा-सूर्यआत्माजगतस्तस्थुषश्चेति । तद्विभूतयोन्यादेवतास्तदप्येतदृचोक्तमिन्द्रंमित्रंवरुणमग्निमाहुरित्यथाभिधानं त्वनुक्रमिष्यामः प्रायेणैन्द्रे मरुतोराज्ञां च दानस्तुतयः ॥ २ ॥ अथ च्छन्दांसि गायत्र्यु-

ष्णिगनुष्टुब्बृहतीपंक्तित्रिष्टुब्जगत्यतिजगतीशक्वर्यतिशक्वर्यष्ट्यत्यष्टीधृत्यतिधृतयश्चतुर्विंशत्यक्षरादीनि चतुरुत्तराणि न्यूनाधिकेनैकेन निचृद्भुरिजौ द्वाभ्यां विराट्स्वराजौ पादपूरणार्थं तु क्षैप्रसंयोगैकाक्षरीभावान् व्यूहेदाद्ये तु सप्तवर्गे पादविशेषात्संज्ञाविशेषास्ताननुक्रामन्तएवोदाहरिष्यामोविराड्रूपाविराट्स्थानाश्चबहूनाअपि त्रिष्टुभएवेत्युद्देशस्तत्र दशैकादशद्वादशाक्षराणां वैराजत्रैष्टुभजागताइति संज्ञाअनादेशेष्टाक्षराः पादाश्चतुष्पदाश्चर्चः ॥ ३ ॥ प्रथमं छन्दस्त्रिपदागायत्री पंचकाश्चत्वारःषट्कश्चैकश्चतुर्थश्चतुष्कोवा पदपंक्तिः षट्सप्तैकादशा उष्णिग्गर्भास्त्रयः सप्तकाः पादनिचृन्मध्यमः षट्कश्चेदतिनिचृद्दशकश्चेद्यवमध्या यस्यास्तु षट्कसप्तकाष्टकाः सा वर्धमाना विपरीताप्रतिष्ठाद्वौषट्कौ सप्तकश्च ह्रसीयसी ॥ ४ ॥ द्वितीयमुष्णिक्त्रिपदान्त्योद्वादशक आद्यश्चेत्पुरउष्णिङ्मध्यमश्चेत्ककुप्त्रैष्टुभजागतचतुष्काककुब्न्यंकुशिरैकादशिनोः परः षट्कस्तनुशिरामध्ये चेत्पिपीलिकमध्या आद्यः पंचकस्त्रयोष्टकानुष्टुब्गर्भा चतुःसप्तकोष्णिगेव ॥ ५ ॥ तृतीयमनुष्टुप् पंचपंचकाः षट्कश्चैकोमहापदपंक्तिर्जागतावष्टकश्चक्कृतिर्मध्ये चेदष्टकः पिपीलिकमध्या नवकयोर्मध्ये जागतः काविराण्नववैराजत्रयोदशैर्नष्टरूपा दशकास्त्रयोविराळेकादशका वा ॥६॥ चतुर्थं बृहती तृतीयोद्वादशकआद्य(शाद्य)-

श्चेत्पुरस्ताद्बृहती द्वितीयश्चेन्न्यंकुसारिण्युरोबृहती स्कंधोग्रीवी वान्सश्चेदुपरिष्टाद्बृहत्याष्टिनोर्मध्ये दश-
कौ विष्टारबृहती त्रिजागतोर्ध्वबृहती त्रयोदशिनोर्मध्येष्टकः पिपीलिकमध्या नवकाष्टचैकादश्यष्टि-
नोविषमपदा चतुर्नवका बृहसेव ॥ ७ ॥ पंचमं पंक्तिः पंचपदाथ चतुष्पदाविराड्दशकैरयुजौ जा-
गतौ सतोबृहती युजौ चेद्विपरीताऽऽद्यौ चेत्प्रस्तारपंक्तिरन्त्यौ चेदास्तारपंक्तिराद्यान्त्यौ चेत्संस्तार-
पंक्तिर्मध्यमौ चेद्विष्टारपंक्तिः ॥ ८ ॥ षष्ठं त्रिष्टुप् त्रैष्टुभपदा द्वौ तु जागतौ यस्याः सा जागते
जगती त्रैष्टुभे त्रिष्टुप् वैराजौ जागतौ चाभिसारिणी नवकौ वैराजस्त्रैष्टुभश्च द्वौ वा वैराजौ नवक-
स्त्रैष्टुभश्च विराट्स्थानैकादशिनस्त्रयोष्टकश्च विराड्रूपा द्वादशिनस्त्रयोष्टकश्च ज्योतिष्मती यतोष्टक-
स्ततोज्योतिश्चत्वारोष्टकाजागतश्च महाबृहती मध्ये चेद्यवमध्याऽऽद्यौदशकावष्टकास्त्रयः पंक्त्युत्तरा-
विराट्पूर्वा वा ॥ ९ ॥ सप्तमं जगती जागतपदाष्टिनस्त्रयः स्वौ चद्वौमहासतोबृहत्यष्टकौ सप्तकः
षट्कोदशकोनवकश्चषळष्टका वा महापंक्तिः ॥ १० ॥ अथ प्रगाथाबृहतीसतोबृहत्यौ बार्हतः क-
कुप्चेत्पूर्वाकाकुभो महाबृहतीमहासतोबृहत्यौमहाबार्हतोबृहतीविपरीते विपरीतोत्तरोनुष्टुब्गायत्र्यौ
चानुष्टुभावनुष्टुम्मुखास्तृचाइत्युक्तेः ॥ ११ ॥ सूक्तसंख्यानुवर्ततअन्यस्याः सूक्तसंख्यायाऋषिश्चान्य-

स्माद्दषेरवाविशिष्टस्तु हि ह वै तच्छब्दविशिष्टान्यृषिदैवतच्छंदांसि द्वि त्रि चतुः पंच षट् सूक्तभां-
जि यथासंख्यमनिरुक्ता संख्याविंशतिरनादेशे त्विन्द्रोदेवता त्रिष्टुप्छन्दः प्रगाथावार्हताविंशिका-
द्विपदाविराजस्तदर्धमेकपदाद्विर्द्विपदास्तृचः समामनन्त्ययुक्ष्वन्सा द्विपदैव मण्डलादिष्वाग्नेयमैन्द्रा-
त्रिष्टुबन्तस्य सूक्तस्य शिष्टाजगत्यआदौ गायत्रं प्राग्घिरण्यस्तूपात् ॥ १२ ॥ गोधाघोषाविश्ववारा-
पालोपनिषन्निषत् ॥ ब्रह्मजायाजुहूर्नामागस्त्यस्यस्वसादितिः ॥ इन्द्राणीचेन्द्रमाताचसरमारोमशो-
र्वशी ॥ लोपामुद्राचनद्यश्चयमीनारीचशश्वती ॥ श्रीर्लाक्षासार्पराज्ञीवाक्श्रद्धामेधाचदक्षिणा ॥ रा-
त्रीसूर्याचसावित्रीब्रह्मवादिन्यईरिताः ॥ १३ ॥ पादाअतिजगत्यांतुत्रयोद्वादशकाः परौ ॥ अष्टकौ
शक्करीपादाःसप्तैवाष्टाक्षराः स्मृताः (क्षरइत्सपि) ॥ अतिशाकरपादौद्वावादितःषोळशाक्षरौ ॥ जाग-
तश्चाष्टकावष्टि पादाःषोळशकास्त्रयः ॥ अष्टकौचात्यष्टिपादौजागतौचाष्टक(का)स्त्रयः ॥ जागतश्चाष्ट-
कश्चाथधृतिपादौतुजागतौ ॥ पादास्त्रयोष्टकाश्चाथषोळशाक्षरएवच ॥ अष्टकश्चाथातिधृतौद्वौपादौ-
जागतौततः (जागतष्षोळशास्त्रयः) ॥ त्रयोष्टकाजागतश्चतथाष्टाक्षरकावपि(रइत्यपि) ॥ परः-
सप्तकपादास्तुप्रसंगात्स्वयमीरिताः ॥ १४ ॥ इतिपरिभाषा ॥

शाकलऋक्संहिता

ॐ

अग्निर्नवमधुच्छन्दावैश्वामित्रोवायोवायव्यैन्द्रवायवमैत्रावरुणास्तृचा अश्विनाद्वादशाश्विनैन्द्रवैश्व-
देवसारस्वतास्तृचाः सप्तैताः प्रउगदेवताः सुरूपकृत्नुंदशैन्द्रमातुयुञ्जन्त्याद हेयेताःषण्मारुत्योवीळुचि-
दिन्द्रेणेत्यैन्द्रयौचेन्द्रमिदेन्द्रसानसिमिन्द्रेहिगायन्तिद्वादशानुष्टुभं त्विन्द्रमष्टौजेतामाधुच्छन्दसोग्निर्द्वा-
दशमेधातिथिः काण्वआग्नेयमग्निनेतिपादोध्यग्निर्दैवतोनिर्मथ्याहवनीयाभ्यांसुसमिद्धइतीध्मः समि-
द्धोवाग्निस्तनूनपान्नराशंं सइळोबर्हिर्देवीर्द्वारउषासानक्तादैव्यौहोतारौप्रचेतसौतिस्रोदेव्यः सरस्वती
ळाभारत्यस्त्वष्टावनस्पतिः स्वाहाकृतयइतिप्रत्यृचंदेवताएतदाप्रीसूक्तमेतेनान्यान्युक्तदेवतान्येकादश-
कानित्वनाराशंसान्याप्रशब्दोक्तान्य (क्तानित्व) तनूनपान्त्यैभिर्वैश्वदेवमिन्द्रसोमममृतव्यंतत्रैन्द्रीमारु-
तीत्वाष्ट्रयाग्नेय्यैन्द्रीमैत्रावरुणीचतस्रोद्राविणोदसआश्विन्याग्नेयीत्यृतुदेवताः सर्वत्रात्वानवैन्द्रावरुण-

योरैन्द्रावरुणंयुवाकुपादनिचृतौसोमानमितिपञ्चब्राह्मणस्पत्याश्चतुर्थ्यामिन्द्रश्चसोमश्चपञ्चम्यांदक्षिणा-
चान्याःसादसस्पत्यानाराशंसीवान्त्याप्रतित्यमाग्निमारुतम् ॥ १ ॥

अग्निं नव वैश्वामित्रोमधुच्छन्दाअग्निर्गायत्री ।

१ ॐ अग्निमीळेपुरोहितंयज्ञस्यदेवमृत्विजम् । होतारंरत्नधातमम् १
अग्निःपूर्वेभिर्ऋषिभिरीड्योनूतनैरुत । सदेवाँएहवक्षति २ अग्निनारयिमश्नव-
त्पोषमेवदिवेदिवे । यशसंवीरवत्तमम् ३ अग्नेयंयज्ञमध्वरंविश्वतःपरिभूरसि ।
सइद्देवेषुगच्छति ४ अग्निर्होताकविक्रतुःसत्यश्चित्रश्रवस्तमः । देवोदेवेभिरा-
गमत् ५ ॥ १ ॥ यदङ्गदाशुषेत्वमग्नेभद्रंकरिष्यसि । तवेत्तत्सत्यमङ्गिरः ६
उपत्वाग्नेदिवेदिवेदोषावस्तर्धियावयम् । नमोभरन्तएमसि ७ राजन्तमध्वरा-
णांगोपामृतस्यदीदिविम् । वर्धमानंस्वेदमे ८ सनःपितेवसूनवेग्नेसूपायनोभव ।
सचस्वानःस्वस्तये ९ ॥ २ ॥

वायोनव मधुच्छन्दाः त्रयाणांतृचां वायुरिन्द्रवायूमित्रावरुणौ गायत्री ।

२ वायवायाहिदर्शतेमेसोमाअरंकृताः । तेषांपाहिश्रुधीहवम् १ वायउक्थेभिर्जरन्तेत्वामच्छाजरितारः । सुतसोमाअहर्विदः २ वायोतवप्रपृञ्चतीधेनाजिगातिदाशुषे । उरूचीसोमपीतये ३ इन्द्रवायूइमेसुताउपप्रयोभिरागतम् । इन्दवोवामुशन्तिहि ४ वायविन्द्रश्चचेतथःसुतानांवाजिनीवसू । तावायातमुपद्रवत् ५ ॥ ३ ॥ वायविन्द्रश्चसुन्वतआयातमुपनिष्कृतम् । मक्ष्विइत्थाधियानरा ६ मित्रंहुवेपूतदक्षंवरुणंचरिशादसम् । धियंघृताचींसाधन्ता ७ ऋतेनमित्रावरुणावृतावृधावृतस्पृशा । क्रतुंबृहन्तमाशाथे ८ कवीनोमित्रावरुणातुविजाताउरुक्षया । दक्षंदधातेअपसम् ९ ॥ ४ ॥

अश्विना द्वादश मधुच्छन्दाश्चतुर्णांतृचां अश्विनौइन्द्रःविश्वेदेवाःसरस्वती गायत्री ।

३ अश्विनायज्वरीरिषोद्रवत्पाणीशुभस्पती । पुरुभुजाचनस्यतम् १ अश्वि-
नापुरुदंससानराशवीरयाधिया । धिष्ण्यावनतंगिरः २ दस्रायुवाकवःसुतानास-
त्यावृक्तबर्हिषः । आयातंरुद्रवर्तनी ३ इन्द्रायाहिचित्रभानोसुताइमेत्वायवः ।
अण्वीभिस्तनापूतासः ४ इन्द्रायाहिधियेषितोविप्रजूतःसुतावतः । उपब्रह्माणि-
वाघतः ५ इन्द्रायाहितूतुजानउपब्रह्माणिहरिवः । सुतेदधिष्वनश्चनः ६ ॥ ५ ॥
ओमासश्चर्षणीधृतोविश्वेदेवासआगत । दाश्वांसोदाशुषःसुतम् ७ विश्वेदेवासो-
अप्तुरःसुतमागन्ततूर्णयः । उस्राइवस्वसराणि ८ विश्वेदेवासोअस्रिधएहिमाया-
सोअद्रुहः । मेधंजुषन्तवह्नयः ९ पावकानःसरस्वतीवाजेभिर्वाजिनीवती ।
यज्ञंवष्टुधियावसुः १० चोदयित्रीसूनृतानांचेतन्तीसुमतीनाम् । यज्ञंदधेसरस्व-

ती ११ महोअर्णः सरस्वतीप्रचेतयतिकेतुना । धियोविश्वाविराजति १२ ॥ ६ ॥

॥ इति शाकलऋक्संहितायां प्रथमेमण्डले प्रथमोनुवाकः ॥ १ ॥

सुरूपकृत्नुं दश मधुच्छन्दाः इन्द्रोगायत्री ।

४ सुरूपकृत्नुमूतयेसुदुघामिवगोदुहे । जुहूमसिद्यविद्यवि १ उपनःसवनागहिसोमस्यसोमपाःपिब । गोदाइद्रेवतोमदः २ अथातेअन्तमानांविद्यामसुमतीनाम् । मानोअतिख्यआगहि ३ परेहिविग्रमस्तृतमिन्द्रंपृच्छाविपश्चितम् । यस्तेसखिभ्यआवरम् ४ उतब्रुवन्तुनोनिदोनिरन्यतश्चिदारत । दधानाइन्द्रइद्दुवः ५ ॥ ७ ॥ उतनःसुभगाँअरिर्वोचेयुर्दस्मकृष्टयः । स्यामेदिन्द्रस्यशर्मणि ६ एमाशुमाशवेभरयज्ञश्रियंनृमादनम् । पतयन्मन्दयत्सखम् ७ अस्यपीत्वाशतक्रतोघनोवृत्राणामभवः । प्रावोवाजेषुवाजिनम् ८ तंत्वावाजेषुवाजिनंवा-

जयाम: शतक्रतो । धनानामिन्द्रसातये १ योरायो३ वनिर्महान्त्सुपार: सुन्वत: सखा । तस्माइन्द्रायगायत १० ॥ ८ ॥

आतु दश मधुच्छन्दाइन्द्रोगायत्री ।

५ आत्वेतानिषीदतेन्द्रमभिप्रगायत । सखाय: स्तोमवाहस: १ पुरूतमंपुरूणामीशानंवार्याणाम् । इन्द्रंसोमेसचासुते २ सघानोयोगआभुवत्सरायेसपुरंन्ध्याम् । गमद्वाजेभिरासन: ३ यस्यसंस्थेनवृण्वतेहरीसमत्सुशत्रव: । तस्माइन्द्रायगायत ४ सुतपाव्नेसुताइमेशुचयोयन्तिवीतये । सोमासोदध्याशिर: ५ ॥ ९ ॥ त्वंसुतस्यपीतयेसद्योवृद्धोअजायथा: । इन्द्रज्यैष्ठ्यायसुक्रतो ६ आत्वाविशन्त्वाशव: सोमासइन्द्रागिर्वण: । शंतेसन्तुप्रचेतसे ७ त्वांस्तोमाअवीवृधन्त्वामुकथाशतक्रतो । त्वांवर्धन्तुनोगिर: ८ अक्षितोति: सनेदिमंवाजमिन्द्र:

सहस्रिणम् । यस्मिन्विश्वानिपौंस्या ९ मानोमर्ताअभिद्रुहन्तनूनामिन्द्रगिर्व-
णः । ईशानोयवयावधम् १० ॥ १० ॥

युञ्जन्ति दश मधुच्छन्दाःआद्यानांतिसृणामिन्द्रःततःषण्णांमरुतःवी-
ळुचिदिन्द्रेणेतिद्वयोरिन्द्रश्च दशम्याइद्रः गायत्री ।

६ युञ्जन्तिंब्रध्नमंरुषंचरंन्तंपरिंतस्थुषंः । रोचंन्तेरोचनादिवि १ युञ्जन्त्यं-
स्यकाम्याहरीविपंक्षसारथें । शोणांधृष्णूनृवाहंसा २ केतुंकृण्वन्नंकेतवेपेशोंम-
र्याअपेशसें । समुषद्भिंरजायथाः ३ आदहंस्वधामनुपुनंर्गर्भत्वमेंरिरे । दधांना-
नामंयज्ञियंम् ४ वीळुचिंदारुजत्नुभिर्गुहांचिदिन्द्रवह्निंभिः । अविंन्दउस्रियाअ-
नुं ५ ॥ ११ ॥ देवयन्तोंयथांमतिमच्छांविदद्वंसुंगिरंः । महामंनूषतश्रुतम् ६ इन्द्रें-
णसंहिदृक्षंसेसंजग्मानोअबिंभ्युषा । मन्दूसंमानवंर्चसा ७ अनवद्यैरभिद्युंभि-

मखः सहस्वदर्चति । गणैरिन्द्रस्य काम्यैः ८ अतः परिज्मन्नागहि दिवोवा रोचनादधि । समस्मिन्नृञ्जते गिरः ९ इतोवा सातिमीमहे दिवोवा पार्थिवादधि । इन्द्रं महोवारजसः १० ॥ १२ ॥

इन्द्रमिद्दश मधुच्छन्दा इन्द्रोगायत्री ।

७ इन्द्रमिद्गाथिनोबृहदिन्द्रमर्केभिरर्किणः । इन्द्रं वाणीरनूषत १ इन्द्रइद्धर्योः सचासंमिश्लआवचोयुजा । इन्द्रोवज्रीहिरण्ययः २ इन्द्रोदीर्घायचक्षसआसूर्यंरोहयद्दिवि । विगोभिरद्रिमैरयत् ३ इन्द्रवाजेषुनोवसहस्रप्रधनेषुच । उग्रउग्राभिरूतिभिः ४ इन्द्रंवयंमहाधनइन्द्रमर्भेहवामहे । युजंवृत्रेषुवज्रिणम् ५ ॥ १३ ॥ सनोवृषन्नमुंचरुंसत्रादावन्नपावृधि । अस्मभ्यमप्रतिष्कुतः ६ तुञ्जेतुञ्जेयउत्तरे स्तोमाइन्द्रस्यवज्रिणः । नविन्धेअस्यसुष्टुतिम् ७ वृषायूथेववंसगः कृष्टीरियर्त्योजसा

जंसा । ईशानोअप्रतिष्कुतः ८ यएकश्चर्षणीनांवसूनामिरज्यति । इन्द्रःपञ्चक्षि-
तीनाम् ९ इन्द्रंवोविश्वतस्परिहवामहेजनेभ्यः । अस्माकमस्तुकेवलः १०
॥ १४ ॥ इति प्रथमे द्वितीयोनुवाकः ॥ २ ॥

एन्द्र दश मधुच्छन्दाइन्द्रोगायत्री ।

८ एन्द्रसानसिंरयिंसजित्वानंसदासहम् । वर्षिष्ठमूतयेभर १ नियेनमुष्टि-
हत्ययानिवृत्रारुणधामहै । त्वोतासोन्यर्वता २ इन्द्रत्वोतासआवयंवज्रंघनाद-
दीमहि । जयेमसंयुधिस्पृधः ३ वयंशूरेभिरस्तृभिरिन्द्रत्वयायुजावयम् । सास-
ह्यामपृतन्यतः ४ महाँइन्द्रःपरश्चनुमहित्वमस्तुवज्रिणे । द्यौर्नप्रथिनाशवः ५
॥ १५ ॥ समोहेवायआशतनरस्तोकस्यसनितौ । विप्रासोवाधियायवः ६ यः
कुक्षिःसोमपातमःसमुद्रइवपिन्वते । उर्वीरापोनकाकुदः ७ एवाह्यस्यसूनृता-

विरप्शीगोमतीमही । पक्वाशाखानदाशुषे ८ एवाहितेविभूतयऊतयइन्द्रमावते । सद्यश्चित्सन्तिदाशुषे ९ एवाह्यस्यकाम्यास्तोमउक्थंचशंस्या । इन्द्रायसोमपीतये १० ॥ १६ ॥

इन्द्रेहि दश मधुच्छन्दाइन्द्रोगायत्री ।

१ इन्द्रेहिमत्स्यन्धसोविश्वेभिःसोमपर्वभिः । महाँअभिष्टिरोजसा १ एमेनंसृजतासुतेमन्दिमिन्द्रायमन्दिने । चक्रिंविश्वानिचक्रये २ मत्स्वासुशिप्रमन्दिभिःस्तोमेभिर्विश्वचर्षणे । सचैषुसवनेष्वा ३ असृग्रमिन्द्रतेगिरःप्रतित्वामुदहासत । अजोषावृषभंपतिम् ४ संचोदयचित्रमर्वाग्राधइन्द्रवरेण्यम् । असदित्तेविभुप्रभु ५ ॥ १७ ॥ अस्मान्त्सुतत्रचोदयेन्द्ररायेरभस्वतः । तुविद्युम्नयशस्वतः ६ संगोमदिन्द्रवाजवदस्मेपृथुश्रवोबृहत् । विश्वायुर्धेह्यक्षितम् ७ अ-

स्मेधेहिश्रवोबृहद्द्युम्नंसहस्रसातमम् । इन्द्रतारथिनीरिषः ८ वसोरिन्द्रंवसुपतिं-
गीर्भिर्गृणन्तंऋग्मियम् । होमगन्तारमूतये ९ सुतेसुतेन्योकसेबृहद्बृहतएदरिः ।
इन्द्रायशूषमर्चति १० ॥ १८ ॥

गायन्ति द्वादश मधुच्छन्दाइन्द्रोनुष्टुप् ।

१० गायन्तित्वागायत्रिणोर्चन्त्यर्कमर्किणः । ब्रह्माणस्त्वाशतक्रतउद्वंश-
मिवयेमिरे १ यत्सानोःसानुमारुहद्भूर्यस्पष्टकर्त्वम् । तदिन्द्रोअर्थंचेततियूथेनवृ-
ष्णिरेजति २ युक्ष्वाहिकेशिनाहरीवृषणाकक्ष्यप्रा । अथानइन्द्रसोमपागिरा-
मुपश्रुतिंचर ३ एहिस्तोमाँअभिस्वराभिगृणीह्यारुव । ब्रह्मचनोवसोसचेन्द्रं-
यज्ञंचवर्धय ४ उक्थमिन्द्रायशंस्यंवर्धनंपुरुनिष्षिधे । शक्रोयथासुतेषुणोरार-
णत्सख्येषुच ५ तमित्सखित्वईमहेतंरायेतंसुवीर्ये । सशक्रउतनःशकदिन्द्रोवसु-

दयमानः ६ ॥ १९ ॥ सुविवृतंसुनिरजमिन्द्रत्वादातमिद्यशः । गवामपव्रजं-
वृधिकृणुष्वराधोअद्रिवः ७ नहित्वारोदसीउभेऋघायमाणमिन्वतः । जेषःस्व-
र्वतीरपःसंगाअस्मभ्यंधूनुहि ८ आश्रुत्कर्णश्रुधीहवंनूचिद्दधिष्वमेगिरः । इन्द्र-
स्तोममिमंममकृष्वायुजश्चिदन्तरम् ९ विद्माहित्वावृषन्तमंवाजेषुहवनश्रुतम् ।
वृषन्तमस्यहूमहऊतिंसहस्रसातमाम् १० आतूनइन्द्रकौशिकमन्दसानःसुतं-
पिब । नव्यमायुःप्रसूतिरंकृधीसहस्रसामृषिम् ११ परित्वागिर्वणोगिरइमाभ-
वन्तुविश्वतः । वृद्धायुमनुवृद्धयोजुष्टाभवन्तुजुष्टयः १२ ॥ २० ॥

इन्द्रंविश्वाष्टौ मधुच्छन्दसोजेता इन्द्रोनुष्टुप् ।

११ इन्द्रंविश्वाअवीवृधन्त्समुद्रव्यचसंगिरः । रथीतमंरथीनांवाजानांसत्पतिं
पतिम् १ सख्येतइन्द्रवाजिनोमाभेमशवसस्पते । त्वामभिप्रणोनुमोजेतारम-

पराजितम् २ पूर्वीरिन्द्रस्यरातयोनविदस्यन्त्युतयः । यदीवाजस्यगोमतःस्तोतृभ्योमंहतेमघम् ३ पुरांभिन्दुर्युवाकविरमितौजाअजायत । इन्द्रोविश्वस्यकर्मणोधर्तावज्रीपुरुष्टुतः ४ त्वंवलस्यगोमतोपावरद्रिवोबिलम् । त्वांदेवाअबिभ्युषस्तुज्यमानासआविषुः ५ तवाहंशूररातिभिःप्रत्यायंसिन्धुमावदन् । उपातिष्ठन्तगिर्वणोविदुष्टेतस्यकारवः ६ मायाभिरिन्द्रमायिनंत्वंशुष्णमवातिरः । विदुष्टेतस्यमेधिरास्तेषांश्रवांस्युत्तिर ७ इन्द्रमीशानमोजसाभिस्तोमाअनूषत । सहस्रंयस्यरातयउतवासन्तिभूयसीः ८ ॥ २१ ॥ इति प्रथमे तृतीयोनुवाकः ॥ ३ ॥

अग्निं द्वादश मेधातिथिः काण्वोग्निः अग्निनेतिपादोनिर्मथ्याहवनीयरूपद्व्यग्निदैवतः गायत्री ।

१२ अग्निंदूतंवृणीमहेहोतारंविश्ववेदसम् । अस्ययज्ञस्यसुक्रतुम् १ अग्नि-

मग्निंहवीमभिःसदाहवन्तविश्पतिम् । हव्यवाहंपुरुप्रियम् २ अग्नेदेवाँइहावहज-
ज्ञानोवृक्तबर्हिषे । असिहोतानईड्यः ३ ताँउशतोविबोधययदग्नेयासिदूत्यम् ।
देवैरासत्सिबर्हिषि ४ घृताहवनदीदिवःप्रतिष्मरिषतोदह । अग्नेत्वंरक्षस्विनः
५ अग्निनाग्निःसमिध्यतेकविर्गृहपतिर्युवा । हव्यवाड्जुह्वास्यः ६ ॥ २२ ॥
कविमग्निमुपस्तुहिसत्यधर्माणमध्वरे । देवममीवचातनम् ७ यस्त्वामग्नेहवि-
ष्पतिर्दूतंदेवसपर्यति । तस्यस्मप्राविताभव ८ योअग्निंदेववीतयेहविष्माँआवि-
वासति । तस्मैपावकमृळय ९ सनःपावकदीदिवोग्नेदेवाँइहावह । उपयज्ञंह-
विश्चनः १० सनस्तवानआभरगायत्रेणनवीयसा । रयिंवीरवतीमिषम् ११
अग्नेशुक्रेणशोचिषाविश्वाभिर्देवहूतिभिः । इमंस्तोमंजुषस्वनः १२ ॥ २३ ॥

सुसमिद्धोद्वादश मेधातिथिः इध्मःसमिद्धोवाग्निस्तनूनपान्नराशंस इळो बर्हिर्देवीर्द्वार उषासानक्ता दैव्यौहोतारौप्रचेतसौ तिस्रोदेव्यःसरस्वतीळाभारत्यस्त्वष्टा वनस्पतिःस्वाहाकृतय इतिप्रत्यृचंदैवतमाप्रगायत्रम् ।

१३ सुसंमिद्धोनआवंहदेवाँअंग्नेहविष्मंते । होतंःपावकयक्षिंच १ मधुंमंतंतनूनपाद्यज्ञंदेवेषुंनःकवे । अद्याकृंणुहिवीतये २ नराशंसंमिहप्रियमस्मिन्यज्ञउपंह्वये । मधुंजिह्वंहविष्कृतंम् ३ अग्नेसुखतंमेरथेंदेवाँईळितआवंह । असिहोतामनुंर्हितः ४ स्तृणीतबर्हिरानुषग्घृतपृष्ठंमनीषिणः । यत्रामृतंस्यचक्षंणम् ५ विश्रंयन्तामृतावृधोद्वारोंदेवीरंसश्चतंः । अद्यानूनंचयष्टंवे ६ ॥ २४ ॥ नक्तोषासांसुपेशंसास्मिन्यज्ञउपंह्वये । इदंनोंबर्हिरासदें ७ तासुंजिह्वाउपंह्वयेहोतांरादैव्यांकवी । यज्ञंनोंयक्षतामिमम् ८ इळासरंस्वतीमहीतिस्रोदेवीर्मंयोभुवंः ।

बर्हिःसींदन्त्वस्त्रिधः ९ इहत्वष्टारमग्रियंविश्वरूपमुपंह्वये । अस्माकंमस्तुकेवं-
लः १० अवंसृजावनस्पतेदेवदेवेभ्योंहविः । प्रदातुरस्तुचेतनम् ११ स्वाहांय-
ज्ञंकृणोतनेन्द्रांययज्वनोगृहे । तत्रदेवाँउपंह्वये १२ ॥ २५ ॥

ऐभिर्द्वादश मेधातिथिर्विश्वेदेवागायत्री ।

१४ ऐभिरग्नेदुवोगिरोविश्वेंभिःसोमंपीतये । देवेभिर्याहियक्षिंच १ आत्वा-
कण्वांअहूषतगृणन्तिविप्रतेधियः । देवेभिरग्नआगंहि २ इन्द्रवायूबृहस्पतिं-
मित्राग्निंपूषणंभगंम् । आदित्यान्मारुतंगणम् ३ प्रवोंभ्रियन्तइन्दवोमत्सरामां-
दयिष्णवंः । द्रप्सामध्वश्चमूषदंः ४ ईळंतेत्वामंवस्यवःकण्वांसोवृक्तबंर्हिषः । ह-
विष्मंन्तोअरङ्कृतंः ५ घृतपृष्ठामनोयुजोयेत्वावहंन्तिवह्नंयः । आदेवान्त्सोमं-
पीतये ६ ॥ २६ ॥ तान्यजत्राँऋतावृधोग्नेपत्नींवतस्कृधि । मध्वःसुजिह्व-

पायय ७ येयजंत्रायईड्यास्तेतेंपिबन्तुजिह्वयां । मधोरग्नेवषंट्कृति ८ आकींसूर्यस्यरोचनाद्विश्वांन्देवाँउंषर्बुधः । विप्रोहोतेहवंक्षति ९ विश्वेभिःसोम्यंमध्वग्नइन्द्रेणवायुनां । पिबांमित्रस्यधामंभिः १० त्वंहोतामनुंर्हितोग्नेयज्ञेषुंसीदसि । सेमंनोअध्वरंयंज ११ युक्ष्वाह्यरुंषीरथेंहरितोंदेवरोहितंः । ताभिर्देवाँइहावंह १२ ॥ २७ ॥

इन्द्रसोमंद्वादश मेधातिथिःआद्यानांषण्णामिन्द्रोमरुतस्त्वष्टाग्निरिन्द्रोमित्रावरुणौदेवता ततश्चतुर्णांद्रविणोदाःएकादश्याअश्विनौद्वादश्याअग्निः गायत्री (ऋतव्यंसूक्तम्) ।

१५ इंद्रसोमंपिबंऋतुनात्वांविशन्त्विन्दंवः । मत्सरासस्तदोंकसः १ मरुंतःपिबंतऋतुनांपोत्राद्यज्ञंपुंनीतन । यूयंहिष्ठासुंदानवः २ अभियज्ञंगृंणीहिनोग्नावोनेष्टःपिबंऋतुनां । त्वंहिरत्नधाअसिं ३ अग्नेदेवाँइहावंहसादयायोनिंषुत्रिषु ।

परिभूषपिबऋतुना ४ ब्राह्मणादिन्द्रराधसःपिबासोममृतूँरनु। तवेद्धिसख्यमस्तृतम् ५ युवंदक्षंधृतव्रतमित्रावरुणदूळभम्। ऋतुनायज्ञमाशाथे६॥२८॥द्रविणोदाद्रविणसोग्रावहस्तासोअध्वरे। यज्ञेषुदेवमीळते ७ द्रविणोदादंदातुनोवसूनियानिशृण्विरे। देवेषुतावनामहे ८ द्रविणोदाःपिपीषतिजुहोतप्रचतिष्ठत। नेष्ट्रादृतुभिरिष्यत ९ यत्त्वातुरीयमृतुभिर्द्रविणोदोयजामहे। अधस्मानोददिर्भव १० अश्विनापिबतंमधुदीद्यग्नीशुचिव्रता। ऋतुनायज्ञवाहसा ११ गार्हपत्येनसन्त्यऋतुनायज्ञनीरसि। देवान्देवयतेयज १२॥ २९ ॥

आत्वा नव मेधातिथिरिन्द्रोगायत्री।

१६ आत्वावहन्तुहरयोवृषणंसोमपीतये। इन्द्रंत्वासूरचक्षसः १ इमाधानाघृतस्नुवोहरीइहोपवक्षतः। इन्द्रंसुखतमेरथे २ इन्द्रंप्रातर्हवामहइन्द्रंप्रयत्यध्वरे।

इन्द्रंसोमस्यपीतये ३ उपनःसुतमागहिहरिभिरिन्द्रकेशिभिः । सुतेहित्वाहवामहे ४ सेमंनःस्तोममागह्युपेदंसवनंसुतम् । गौरोनतृषितःपिब ५ ॥ ३० ॥ इमेसोमासइन्दवःसुतासोअधिबर्हिषि । ताँइन्द्रसहसेपिब ६ अयंतेस्तोमोअग्रियोहृदिस्पृगस्तुशंतमः । अथासोमंसुतंपिब ७ विश्वमित्सवनंसुतमिन्द्रोमदायगच्छति । वृत्रहासोमपीतये ८ सेमंनःकाममापृणगोभिरश्वैःशतक्रतो । स्तवामत्वास्वाध्यः ९ ॥ ३१ ॥

इन्द्रावरुणयोर्नव मेधातिथिरिन्द्रावरुणौ गायत्री युवाकुरितिद्वेपादनिचृतौ ।

१७ इन्द्रावरुणयोरहंसम्राजोरवआवृणे । तानोमृळातईदृशे १ गन्ताराहिस्थोवसेहवंविप्रस्यमावतः । धर्तारांचर्षणीनाम् २ अनुकामंतर्पयेथामिन्द्रावरुणरायआ । तावांनेदिष्ठमीमहे ३ युवाकुहिशचीनांयुवाकुसुमतीनाम् । भूयामवा-

जदाव्नाम् ४ इन्द्रः सहस्रदाव्नांवरुणः शंस्यानाम्। क्रतुर्भवत्युक्थ्यः ५ ॥ ३२॥ तयोरिदवंसावयंसनेमनिचंधीमहि। स्यादुतप्ररेचनम् ६ इन्द्रावरुणवामहंहुवेचित्रायराधसे। अस्मान्सुजिग्युषस्कृतम् ७ इन्द्रावरुणनूनुवांसिषासन्तीषुधीष्वा। अस्मभ्यंशर्मयच्छतम् ८ प्रवामश्नोतुसुष्टुतिरिन्द्रावरुणयांहुवे। यामृधाथेसधस्तुतिम् ९ ॥ ३३ ॥ इति चतुर्थोऽनुवाकः ॥ ४ ॥

सोमानं नव मेधातिथिःआद्यानांतिसृणांब्रह्मणस्पतिश्चतुर्थ्याब्रह्मणस्पतिरिन्द्रःसोमश्च पंचम्याब्रह्मणस्पत्यादितिस्रोदक्षिणाच ततस्तिसृणांसदसस्पतिरन्त्यायाःसदसस्पतिर्नराशंसोवा गायत्री।

१८ सोमानंस्वरणंकृणुहिब्रह्मणस्पते। कक्षीवन्तंयऔशिजः १ योरेवान्योअमीवहावसुवित्पुष्टिवर्धनः। सनःसिषक्तुयस्तुरः २ मानःशंसोअररुषोधूर्तिःप्रणङ्मर्त्यस्य। रक्षाणोब्रह्मणस्पते ३ सघावीरोनरिष्यतियमिन्द्रोब्रह्मणस्पतिः।

सोमोंहिनोतिमर्त्यम् ४ त्वंतंब्रह्मणस्पतेसोमइन्द्रश्चमर्त्यम् । दक्षिणापात्वंहंसः ५ ॥ ३४ ॥ सदंसस्पतिमद्भुतंप्रियमिन्द्रस्यकाम्यम् । सनिंमेधामयासिषम् ६ यस्मादृतेनसिध्यतियज्ञोविपश्चितश्चन । सधीनांयोगमिन्वति ७ आदृध्नोतिहविष्कृतिंप्राञ्चंकृणोत्यध्वरम् । होत्रादेवेषुगच्छति ८ नराशंसंसुधृष्टममपश्यंसप्रथस्तमम् । दिवोनसद्ममखसम् ९ ॥ ३५ ॥

प्रतित्यं नव मेधातिथिराग्निमारुतं गायत्रम् ।

१९ प्रतित्यंचारुमध्वरंगोपीथायप्रहूयसे । मरुद्भिरग्नआगहि १ नहिदेवोनमर्त्योमहस्तवक्रतुंपरः । मरुद्भिरग्नआगहि २ येमहोरजसोविदुर्विश्वेदेवासोअद्रुहः । मरुद्भिरग्नआगहि ३ यउग्राअर्कमानृचुरनाधृष्टासओजसा । मरुद्भिरग्नआगहि ४ येशुभ्राघोरवर्पसःसुक्षत्रासोरिशादसः । मरुद्भिरग्नआगहि ५

॥ ३६ ॥ येनाकुस्याधिरोचनेदिविदेवासआसंते । मरुद्भिरग्नआगहि ६ यईङ्खयं- न्तिपर्वतान्तिरःसमुद्रमर्णवम् । मरुद्भिरग्नआगहि ७ आयेतन्वन्तिरश्मिभिं- स्तिरःसमुद्रमोजसा । मरुद्भिरग्नआगहि ८ अभित्वापूर्वपीतयेसृजामिसो- म्यंमधु । मरुद्भिरग्नआगहि ९ ॥ ३७ ॥ इति शाकलसं० प्रथमाष्टके प्रथमोध्यायः ॥ १ ॥

अयमष्टावार्भवसिहषळैन्द्राग्नंप्रातर्युजासैकाचतस्र आश्विन्यस्तथासाविञ्यआग्नेय्यौद्वेदेवीनामेकैके- न्द्राणीवरुणान्यग्नायीनांद्यावापृथिव्येपार्थिवीषड्वैष्णव्योतोदेवादेवीवातीत्राश्चतुर्विंशतिर्वायव्यैकैन्द्र- वायव्यौमैत्रावरुणमरुत्वतीयवैश्वदेवपौष्णास्तृचाःशेषाआप्योन्त्याध्यर्धाग्नेय्यप्स्वन्तःपुरउष्णिकूपरा- नुष्टुप्तिस्रश्चान्त्याएकविंशीप्रतिष्ठा कस्यपंचोनाजीगर्तिःशुनःशेपःसकृत्रिमोवैश्वामित्रोदेवरातोवारु- णंतुत्रैष्टुभमाद्यौकाय्याग्नेय्यौसावित्रस्तृचोगायत्रोस्यान्त्याभागीवा यच्चित्सैकावासिष्वदशाग्नेयंत्वरुवंस प्तोनागायत्र्यन्त्यादैवीत्रिष्टुव्यत्रग्रावानवषळनुष्टुबादि यच्चिद्धयौलूखल्यौपरेमौसल्यौचप्रजापतेर्हरिश्चन्द्र- स्यान्त्याचर्मप्रशंसावा यच्चित्सप्तपांक्तमावोद्वयधिकास्माकंपादनिचृच्छश्वान्त्रिष्टुप्परौतृचावाश्विनोष- स्यौत्वमग्नेद्यूनाहिरण्यस्तूपआग्नेयंत्रिष्टुबन्त्याष्टमीषोळश्यौचेन्द्रस्यपश्चोना ॥ २ ॥

अयमष्टौ मेधातिथिर्ऋभवोगायत्री ।

२० ॐ अयंदेवायजन्मनेस्तोमोविप्रेभिरासया । अकारिरत्नधातमः १ यइन्द्रायवचोयुजाततक्षुर्मनसाहरी । शमीभिर्यज्ञमाशत २ तक्षन्नासत्याभ्यांपरिज्मानंसुखंरथम् । तक्षन्धेनुंसवर्दुघाम् ३ युवानापितरापुनःसत्यमन्त्राऋजूयवः । ऋभवोविष्ट्यक्रत ४ संवोमदासोअग्मतेन्द्रेणचमरुत्वता । आदित्येभिश्चराजभिः ५ ॥ १ ॥ उतत्यंचमसंनवंत्वष्टुर्देवस्यनिष्कृतम् । अकर्तचतुरःपुनः ६ तेनोरत्नानिधत्तनत्रिरासाप्तानिसुन्वते । एकमेकंसुशस्तिभिः ७ अधारयन्तवह्नयोभजन्तसुकृत्यया । भागंदेवेषुयज्ञियम् ८ ॥ २ ॥

इहषणमेधातिथिरिन्द्राग्नी गायत्री ।

२१ इहेन्द्राग्नीउपह्वयेतयोरित्स्तोममुश्मसि । तासोमंसोमपातमा १ ताय-

ज्ञेषुप्रशंसतेन्द्राग्नीशुंभतानरः। तागांयत्रेषुंगायत २ तामित्रस्यप्रशंस्तयइन्द्राग्नी ताहंवामहे। सोमपासोमंपीतये ३ उग्रासन्तांहवामहउपेदंसंवनंसुतम्। इन्द्राग्नी-एहगंच्छताम् ४ तामहान्तासदस्पतीइन्द्राग्नीरक्षंउब्जतम्। अप्रंजाःसन्त्वत्रिणंः ५ तेनंसत्येनंजागृतमधिंप्रचेतुनेंपदे। इन्द्राग्नीशर्मंयच्छतम् ६ ॥ ३ ॥

प्रातर्युजाएकविंशतिर्मेधातिथिराद्यानांचतसृणामश्विनौ ततश्चतसृणांसविता ततोद्वयोरग्निः एका दश्यादेव्यःद्वादश्याइन्द्राणीवरुणान्यग्नाय्यस्ततस्तोद्वयोर्द्यावापृथिव्यौपञ्चदश्यापृथिवी ततःषण्णांविष्णुरतोदेवाइसस्यादेवावा गायत्री।

२२ प्रातर्युजाविबोधयाश्विनावेहगंच्छताम्। अस्यसोमंस्यपीतये १ यासु-रथांरथीतंमोभादेवादिंविस्पृशां। अश्विनाताहंवामहे २ यावांकशामधुंम-त्यश्विंनासूनृतावती। तयांयज्ञंमिंमिक्षतम् ३ नहिवामस्तिंदूरकेयत्रारथेनगच्छं-

थः । अश्विनासोमिनोगृहम् ४ हिरंण्यपाणिमूतयेंसवितारमुपंह्वये । सचे-
त्तादेवतापदम् ५ ॥ ४ ॥ अपांनपातमवंसेसवितारपंस्तुहि । तस्यंव्रतान्युंश्म-
सि ६ विभक्तारंहवामहेवसोश्चित्रस्यराधंसः । सवितारंनृचक्षंसम् ७ सखांय-
आनिषींदतसवितास्तोम्योनुनंः । दातारांधांसिशुम्भति ८ अग्नेपत्नींरिहावंहदे-
वानांमुशतीरुपं । त्वष्टांरंसोमंपीतये ९ आग्नाअंग्नइहावंसेहोत्रांयविष्ठभा-
रंतीम् । वरूंत्रींधिषणांवह १० ॥ ५ ॥ अभिनोंदेवीरवंसामहः शर्मंणानृपत्नीः । अ
च्छिन्नपत्राःसचन्ताम् ११ इहेन्द्राणीमुपंह्वयेवरुणानींस्वस्तयें । अग्नायींसोमंपी-
तये १२ महीद्यौःपृंथिवीचंनइमंयज्ञंमिंमिक्षताम् । पिपृतांनोभरींमभिः
१३ तयोरिद्घृतवत्पयोविप्रांरिहान्तिधीतिभिंः । गन्धर्वस्यंध्रुवेपदे १४ स्योनापृं-
थिविभवानृक्षरानिवेशंनी । यच्छांनःशर्मंसप्रथंः १५ ॥ ६ ॥ अतोंदेवाअंवन्तु-

नोयतोविष्णुर्विचक्रमे । पृथिव्याःसप्तधामभिः १६ इदंविष्णुर्विचंक्रमेत्रेधानिदं- धेपदम् । सम्मूळ्हमस्यपांसुरे १७ त्रीणिपदाविचंक्रमेविष्णुर्गोपाअदाभ्यः। अतो धर्माणिधारयन् १८ विष्णोःकर्माणिपश्यतयतोव्रतानिपस्पृशे । इन्द्रस्ययुज्यः सखा १९ तद्विष्णोःपरमंपदंसदापश्यन्तिसूरयः । दिवीवचक्षुराततम् २० तद्वि- प्रासोविपन्यवोजागृवांसःसमिन्धते । विष्णोर्यत्परमंपदम् २१ ॥ ७ ॥

तीव्राश्चतुर्विंशतिर्मेधातिथिःप्रथमायावायुस्ततोद्वयोरिन्द्रवायू ततश्चतस्रणांतृचांमित्रावरुणौइन्द्रो मरुत्वान्विश्वेदेवाःपूषाशिष्टानामापःअन्त्याध्यर्धाआग्नेयी गायत्री । एकोनविंशी पुरउष्णिक् ततोनुष्टुभः एकविंशी प्रतिष्ठा ।

२३ तीव्राःसोमासआगंह्याशीर्वन्तःसुताइमे । वायोतान्प्रस्थितान्पिब १ उभादेवादिविस्पृशेन्द्रवायूहवामहे । अस्यसोमस्यपीतये २ इन्द्रवायूमनोजु-

वाविप्रांहवन्तऊतये । सहस्राक्षाधियस्पती ३ मित्रंवयंहंवामहेवरुणंसोमंपीत-
ये । जज्ञानापूतदंक्षसा ४ ऋतेनयावृंतावृधांवृतस्यज्योतिंषस्पती । तामित्रा-
वरुणाहुवे ५ ॥ ८ ॥ वरुणःप्राविताभुवन्मित्रोविश्वांभिरूतिभिः । करतांनः
सुराधंसः ६ मरुत्वंन्तंहवामहइन्द्रमासोमंपीतये । सजूर्गणेनंतृम्पतु ७ इन्द्रं-
ज्येष्ठामरुद्गणादेवांसःपूषंरातयः । विश्वेममंश्रुताहवंम् ८ हतवृत्रंसुदानवइन्द्रे-
णसहंसायुजा । मानोंदुःशंसंईशत ९ विश्वान्देवान्हंवामहेमरुतःसोमंपीतये ।
उग्राहिपृश्निंमातरः १० ॥ ९ ॥ जयंतामिवतन्यतुर्मरुतांमेतिधृष्णुया । यच्छुभं
याथनांनरः ११ हस्काराद्विद्युतस्पर्यतोंजाताअंवन्तुनः । मरुतोंमृळयन्तुनः १२
आपूंषञ्चित्रबंर्हिषमाघृंणेधरुणंदिवः । आजांनष्टंयथांपशुम् १३ पूषाराजांनमा-
घृंणिरपंगूळ्हंगुहांहितम् । अविन्दच्चित्रबंर्हिषम् १४ उतोसमह्यमिन्दुंभिःष-

ड्युक्ताँअनुसेषिधत् । गोभिर्यवंनचर्कृषत् १५ ॥ १० ॥ अम्बयोयन्त्यध्व-
भिर्जामयोअध्वरीयताम् । पृञ्चतीर्मधुनापयः १६ अमूर्याउपसूर्येयाभिर्वासू-
र्यःसह । तानोहिन्वन्त्वध्वरम् १७ अपोदेवीरुपह्वयेयत्रगावःपिबन्तिनः । सि-
न्धुभ्यःकर्त्वंहविः १८ अप्स्वन्तरमृतमप्सुभेषजमपामुतप्रशस्तये । देवाभवत
वाजिनः १९ अप्सुमेसोमोअब्रवीदन्तर्विश्वानिभेषजा । अग्निंचविश्वशम्भुवमा-
पश्चविश्वभेषजीः २० ॥ ११ ॥ आपःपृणीतभेषजंवरूथंतन्वे३मम । ज्योक्-
चसूर्यंदृशे २१ इदमापःप्रवहतयत्किंचदुरितंमयि । यद्वाहमभिदुद्रोहयद्वाशेपउ-
तानृतम् २२ आपोअद्यान्वचारिषंरसेनसमगस्महि । पयस्वानग्नआगहितंमासं-
सृजवर्चसा २३ संमाग्नेवर्चसासृजसंप्रजयासमायुषा । विद्युर्मेअस्यदेवाइन्द्रो
विद्यात्सहऋषिभिः २४ ॥ १२ ॥ इति शाकलस० प्रथमेपञ्चमोनुवाकः ॥ ५ ॥

कस्यपञ्चोनाआजीगर्तिःशुनःशेपःसकृत्रिमोवैश्वामित्रोदेवरातः वरुणः प्रथमायाःप्रजाप-
तिर्द्वितीयायाअग्निःअभित्वेतितृचःसावित्रःगायत्रः शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

२४ कस्यनूनंकतमस्यामृतानांमनामहेचारुदेवस्यनाम । कोनोमह्याअ-
दितयेपुनर्दात्पितरंचदृशेयंमातरंच १ अग्नेर्वयंप्रथमस्यामृतानांमनामहेचारु-
देवस्यनाम । सनोमह्याअदितयेपुनर्दात्पितरंचदृशेयंमातरंच २ अभित्वादे-
वसवितरीशानंवार्याणाम् । सदावन्भागमीमहे ३ यश्चिद्धितइत्थाभगःशशमा
नःपुरानिदः । अद्वेषोहस्तयोर्दधे ४ भगभक्तस्यतेवयमुदशेमतवावसा । मूर्धानं-
रायआरभे ५ ॥ १३ ॥ नहितेक्षत्रंनसहोनमन्युंवयश्चनामीपतयन्तआपुः । नेमा-
आपोअनिमिषंचरन्तीर्नयेवातस्यप्रमिनन्त्यभ्वम् ६ अबुध्नेराजावरुणोवनस्योर्
ध्वंस्तूपंददतेपूतदक्षः । नीचीनाःस्थुरुपरिबुध्नएषामस्मेअन्तर्निहिताःकेतवःस्युः

७ उरुंहिराजावरुणश्चकारसूर्यायपन्थामन्वेतवाउं । अपदेपादाप्रतिधातवेक-
रुतापवक्ताहृदयाविधश्चित् ८ शतंतेराजन्भिषजःसहस्रंमुर्वीगंभीरासुमतिष्टेअ-
स्तु । बाधस्वदूरेनिर्ऋतिंपराचैःकृतंचिदेनःप्रमुमुग्ध्यस्मत् ९ अमीयऋक्षानि-
हितासउच्चानक्तंददृश्रेकुहचिद्दिवेयुः । अदब्धानिवरुणस्यव्रतानिविचाकशच्च-
न्द्रमानक्तमेति १० ॥ १४ ॥ तत्त्वायामिब्रह्मणावन्दमानस्तदाशास्तेयजमानो-
हविर्भिः । अहेळमानोवरुणेहबोध्युरुशंसमानआयुःप्रमोषीः ११ तदिन्नक्तंत-
द्दिवामह्यमाहुस्तदयंकेतोहृदआविचष्टे । शुनःशेपोयमह्वद्गृभीतःसोअस्मान्रा-
जावरुणोमुमोक्तु १२ शुनःशेपोह्यह्वद्गृभीतस्त्रिष्वादित्यंद्रुपदेषुबद्धः । अवैनं-
राजावरुणःससृज्याद्विद्वाँअदब्धोविमुमोक्तुपाशान् १३ अवतेहेळोवरुणनमो-
भिरवयज्ञेभिरीमहेहविर्भिः । क्षयन्नस्मभ्यमसुरप्रचेताराजन्नेनांसिशिश्रथः

कृतानि १४ उदुत्तमंवरुणपाशमस्मदवाधमंविमध्यमंश्रथाय । अथावयमादि-
त्यव्रतेतवानागसोअदितयेस्याम १५ ॥ १५ ॥

यच्चिदेकविंशतिःशुनःशेपोवरुणोगायत्री ।

२५ यच्चिद्धितेविशोयथाप्रदेववरुणव्रतम् । मिनीमसिद्यविद्यवि १ मानो-
वधायहत्नवेजिहीळानस्यरीरधः।माहृणानस्यमन्यवे २ विमृळीकायतेमनोरथी-
रश्वंनसन्दितम् । गीर्भिर्वरुणसीमहि ३ पराहिमेविमन्यवःपतन्तिवस्यइष्टये ।
वयोनवसतीरुप ४ कदाक्षत्रश्रियंनरमावरुणंकरामहे । मृळीकायोरुचक्षसम् ५
॥ १६ ॥ तदित्समानमाशातेवेनन्तानप्रयुच्छतः । धृतव्रतायदाशुषे ६ वेदा-
योवीनांपदमन्तरिक्षेणपतताम् । वेदनावःसमुद्रियः ७ वेदमासोधृतव्रतोद्वाद-
शप्रजावतः । वेदायउपजायते ८ वेदवातस्यवर्तनिमुरोर्ऋष्वस्यबृहतः ।

वेदायेअध्यासंते ९ निषंसादधृतव्रंतोवरुंणःपस्त्या३स्वा । साम्रांज्यायसुक्रतुंः
१० ॥ १७ ॥ अतोविश्वान्यद्भुंताचिकित्वाँअभिपंश्यति । कृतानियाचकर्त्वां
११ सनोंविश्वाहांसुक्रतुंरादित्यःसुपथांकरत् । प्रणआयूंषितारिषत् १२ बिभ्रं-
द्द्रापिंहिंरण्ययंवरुंणोवस्तनिर्णिजंम् । परिस्पशोनिषेंदिरे १३ नयंदिप्संन्ति-
दिप्सवोनद्रुह्वांणोजनांनाम् । नदेवमभिमांतयः १४ उतयोमानुंषेष्वायशंश्च-
क्रेअसाम्या । अस्माकंमुदरेष्वा १५ ॥ १८ ॥ परांमेयन्तिधीतयोगावोनगव्यूं-
तीरनुं । इच्छन्तींरुरुचक्षंसम् १६ संनुवोंचावहैपुनर्यतोंमेमध्वाभृंतम् । होतेंव-
क्षदंसेप्रियम् १७ दर्शंनुविश्वदंर्शतंदर्शंरथमधिक्षामिं । एताजुंषतमेगिरंः १८
इमंमेंवरुणश्रुधीहवंमद्याचंमृळय । त्वामंवस्युराचंके १९ त्वंविश्वंस्यमेधि-
रदिवश्चग्मश्वंराजसि । सयामंनिप्रतिंश्रुधि २० उदुंत्तमंमुंमुग्धिनोविपाशं-

मध्यमंचृत । अबाधमानिंजीवसे २१ ॥ १९ ॥

वसिष्व दश शुनःशेपोग्निर्गायत्री ।

२६ वसिंष्वाहिमिंयेध्यवस्त्राण्यूर्जांपते । सेमंनोअध्वरंयंज १ निनोहोता-वरेण्यःसदांयविष्ठमन्मंभिः । अग्नेदिवित्मंतावचः २ आहिष्मांसूनवेपितापि-र्यजंत्यापये । सखासख्येवरेण्यः ३ आनोंबर्हीरिशादंसोवरुंणोमित्रोअर्यमा । सीदंन्तुमनुषोयथा ४ पूर्व्यंहोतरस्यनोमन्दंस्वसख्यस्यंच । इमाउषुश्रुंधीगि-रंः ५ ॥ २० ॥ यच्चिद्धिशश्वंतातनांदेवंदेवंयजांमहे । त्वेइद्धूयतेहविः ६ प्रियो-नोअस्तुविश्पतिर्होतांमन्द्रोवरेण्यः । प्रियाःस्वग्नयोंवयम् ७ स्वग्नयोहिवार्यं-देवासोंदधिरेचंनः । स्वग्नयोंमनामहे ८ अथांनउभयेषाममृतमर्त्यांनाम् । मिथःसंन्तुप्रशंस्तयः ९ विश्वेभिरग्नेअग्निभिरिमंयज्ञमिदंवचः । चनोधाः

सहसोयहो १० ॥ २१ ॥

अश्वं त्रयोदश शुनःशेपोग्निरन्त्यायाविश्वेदेवागायत्री अन्त्यात्रिष्टुप् ।

२७ अश्वंनत्वावारवन्तंवन्दध्याअग्निंनमोभिः । सम्राजन्तमध्वराणाम् १ सघानःसूनुःशवसापृथुप्रगामासुशेवः । मीढ्वाँअस्माकंबभूयात् २ सनोदूराच्चासाच्चनिमर्त्यादघायोः । पाहिसदमिद्विश्वायुः ३ इममूषुत्वमस्माकंसनिंगायत्रंनव्यांसम् । अग्नेदेवेषुप्रवोचः ४ आनोभजपरमेष्वावाजेषुमध्यमेषु । शिक्षावस्वोअन्तमस्य ५ ॥ २२ ॥ विभक्तासिचित्रभानोसिन्धोरूर्माउपाकआ । सद्योदाशुषेक्षरसि ६ यमग्नेपृत्सुमर्त्यमवावाजेषुयंजुनाः । सयन्ताशश्वतीरिषः ७ नकिरस्यसहन्त्यपर्येताकयस्यचित् । वाजोअस्तिश्रवाय्यः ८ सवाजंविश्वचर्षणिरर्वद्भिरस्तुतरुता । विप्रेभिरस्तुसनिता ९ जराबोधतद्विविड्ढिविशेविशे

शेयज्ञियाय । स्तोमंरुद्रायदृशीकम् १० ॥ २३ ॥ सनोमहाँअनिमानोधूमकेतुःपुरुश्चन्द्रः । धियेवाजायहिन्वतु ११ सरेवाँइवविश्पतिर्दैव्यःकेतुःशृणोतुनः । उक्थैरग्निर्बृहद्भानुः १२ नमोमहद्भ्योनमोअर्भकेभ्योनमोयुवभ्योनमआशिनेभ्यः । यजामदेवान्यदिशक्नवाममाज्यायसःशंसमावृक्षिदेवाः १३ ॥ २४ ॥

यत्रग्रावा नव शुनःशेपः चतुर्णांइन्द्रस्ततोद्वयोरुलूखलं ततोद्वयोरुलूखलमुसलेअन्त्यायाःप्रजापतिर्हरिश्चन्द्रोधिषवणचर्म वाआद्याः षळनुष्टुभः ततस्तिस्रोगायत्र्यः ।

२८ यत्रग्रावापृथुबुध्नऊर्ध्वोभवतिसोतवे । उलूखलसुतानामवेद्विन्द्रजल्गुलः १ यत्रद्वाविवजघनाधिषवण्याकृता । उलूखलसुतानामवेद्विन्द्रजल्गुलः २ यत्रनार्यपच्यवमुपच्यवंचशिक्षते । उलूखलसुतानामवेद्विन्द्रजल्गुलः ३ यत्रमन्थांविबध्नतेरश्मीन्यमितवाइव । उलूखलसुतानामवेद्विन्द्रजल्गुलः ४ य

चिद्धित्वंगृहेगृंहउलूंखलकयुज्यसें । इहद्युमत्तंमंवदजयंतामिवदुन्दुभिः ५ ॥ २५ ॥ उतस्मंतेवनस्पतेवातोविवात्यग्रमित् । अथोइन्द्रांयपातंवेसुनुसोमंमुलूखल ६ आयजीवांजसातंमाताह्यु१च्चाविंजर्भृतः । हरींइवान्धांसिबप्संता ७ तानोंअद्यर्वनस्पतीऋष्वावृष्वेभिंःसोतृभिंः । इन्द्रांयमधुंमत्सुतम् ८ उच्छिष्टंचम्वोंर्भरसोमंपवित्रआसृंज । निर्धेहिगोरधिंत्वचि ९ ॥ २६ ॥

यच्चित्सप्त शुनःशेपइन्द्रःपङ्क्तिः ।

२९ यच्चिद्धिसंत्यसोमपाअनाशस्ताइंवस्मसिं । आतूनंइन्द्रशंसयगोष्वश्वेंषुशुभ्रिषुंसहस्त्रेंषुतुवीमघ १ शिप्रिंन्वाजानांपतेशचींवस्तवदंसनां । आतूनंइन्द्रशंसयगोष्वश्वेंषुशुभ्रिषुंसहस्त्रेंषुतुवीमघ २ निष्वांपयामिथूदृशांसस्तामबुंध्यमाने । आतूनंइन्द्रशंसयगोष्वश्वेंषुशुभ्रिषुंसहस्त्रेंषुतुवीमघ ३ ससन्तुत्याअरांत-

योवोधंन्तुशूररातयंः । आतूनंइन्द्रशंसयगोष्वश्वेंषुशुभ्रिषुंसहस्रेंषुतुवीमघ ४ समिंन्द्रगर्दभंमृंणनुवन्तंपापर्यामुया । आतूनंइन्द्रशंसयगोष्वश्वेंषुशुभ्रिषुंसहस्रें-षुतुवीमघ ५ पतांतिकुण्डृणाच्यांदूरंवातोवनादधिं । आतूनंइन्द्रशंसयगोष्वश्वें-षुशुभ्रिषुंसहस्रेंषुतुवीमघ ६ सर्वंपरिक्रोशंजंहिजंभयांकृकदाश्वंम् । आतूनंइन्द्र-शंसयगोष्वश्वेंषुशुभ्रिषुंसहस्रेंषुतुवीमघ ७ ॥ २७ ॥

आवोद्वाविंशतिः शुनःशेप इन्द्रः अन्त्यतृचयोरश्विनावुषाश्च गायत्री

एकादशीपादनिचृत् षोळशीत्रिष्टुप् ।

३० आवइन्द्रंक्रिविंयथावाजयन्तंःशतक्रंतुम् । मंहिंष्ठंसिञ्चइन्दुंभिः १ शतंवायःशुचींनांसहस्रंवासमांशिराम् । एदुंनिम्नंनरीयते २ संयन्मदांयशुष्मिणंएनाह्यंस्योदरें । समुद्रोनव्यचोंदधे ३ अयमुंतेसमंतसिकपोतंइवगर्भधिम् ।

वचस्तच्चिन्नओहसे ४ स्तोत्रंराधानांपतेगिर्वाहोवीरयस्यंते । विभूतिरस्तुसूनृता ५ ॥ २८ ॥ ऊर्ध्वस्तिष्ठानऊतयेऽस्मिन्वाजेशतक्रतो । समन्येषुंब्रवावहै ६ योगेयोगेतवस्तरंवाजेवाजेहवामहे । सखायइन्द्रमूतये ७ आघागमद्यदिश्रवत्सहस्रिणीभिरूतिभिः । वाजेभिरुपनोहवम् ८ अनुप्रत्नस्यौकसोहुवेतुविप्रतिंनरम् । यंतेपूर्वंपिताहुवे ९ तंत्वावयंविश्ववाराशास्महेपुरुहूत । सखेवसोजरितृभ्यः १० ॥ २९ ॥ अस्माकंशिप्रिणीनांसोमंपाःसोमपाव्नाम् । सखेवज्रिन्त्सखीनाम् ११ तथातदस्तुसोमपाःसखेवज्रिन्तथाकृणु । यथातउश्मसीष्टये १२ रेवतीर्नःसधमादइन्द्रेसन्तुतुविवाजाः । क्षुमन्तोयाभिर्मदेम १३ आघत्वावान्त्मनाप्तःस्तोतृभ्योधृष्णवियानः । ऋणोरक्षंनचक्र्योः १४ आयद्दुवःशतक्रतवाकामंजरितृणाम् । ऋणोरक्षंनशचीभिः १५ ॥ ३० ॥ शश्वदिन्द्रःपोप्रुथद्भिर्जि

गायनानंदद्भिःशाश्वंसद्भिर्धनांनि । सनोंहिरण्यरथंदंसनांवान्त्सनंःसनितासनये-
सनोंदात् १६ आश्विंनावश्वांवत्येषायांतंशवींरया । गोमंद्दस्राहिरंण्यवत् १७
समानयोंजनोहिवांरथोंदस्रावमंर्त्यः । समुद्रेअंश्विनेयंते १८ न्यघ्न्यस्यंमूर्धनिं-
चक्रंरथंस्ययेमथुः । परिद्यामन्यदींयते १९ कस्तंउषःकधप्रियेभुजेमर्तोंअमर्त्ये ।
कंनंक्षसेविभावरि २० वयंहितेअमंन्मह्यान्तादापंराकात् । अश्वेनचिंत्रेअरुषि
२१ त्वन्त्येंभिरागंहिवाजेंभिर्दुहितर्दिवः । अस्मेरयिंनिधांरय २२ ॥ ३१ ॥
इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले षष्ठोनुवाकः ॥ ६ ॥

त्वमग्नेष्टादशाङ्गिरसोहिरण्यस्तूपोग्निर्जगतीअष्टमीषोळश्यष्टादशीचत्रिष्टुभः ।

३१ त्वमंग्नेप्रथमोअङ्गिंराऋषिंर्देवोदेवानांमभवःशिवःसखां । तवंव्रतेकवयों-
विद्मनापसोजांयन्तमरुतोभ्राजंदृष्टयः १ त्वमंग्नेप्रथमोअङ्गिंरस्तमःकविर्देवा-

नांपरिंभूषसिव्रतम् । विभुर्विश्वंस्मैभुवंनायमेधिरोद्दिमाताशयुःकंतिधाचिंदायवें २ त्वमंग्नेप्रथमोमांतरिश्वंनआविर्भवसुक्रतूयाविवस्वंते । अरेंजेतांरोदंसीहोतृवूर्ये संध्नोर्भारमयंजोमहोवंसो ३ त्वमंग्नेमनंवेद्यामंवाशयःपुरूरवंसेसुकृतेसुकृत्तरः । श्वात्रेणयत्पित्रोर्मुच्यंसेपर्यात्वापूर्वमनयन्नापरंपुनः ४ त्वमंग्नेवृषभःपुष्टिवर्धनउद्यंतस्रुचेभवसिश्रवाय्यंः । यआहुतिंपरिवेदावषंट्कृतिमेकायुरग्रेविशंआविवाससि ५ ॥ ३२ ॥ त्वमंग्नेवृजिनवर्तनिंनरंसक्मंन्पिपर्षिविदथेविचर्षणे । यःशूरंसातापरितक्म्येधनेदभ्रेभिंश्चित्समृताहंसिभूयंसः ६ त्वंतमंग्नेअमृतत्वउंत्तमेमर्तंदधासिश्रवंसेदिवेदिंवे । यस्तातृषाणउभयायजन्मंनेमयंःकृणोषिप्रयआचंसूरयें ७ त्वंनोंअग्नेसनयेधनांनांयशसंकारुंकृणुहिस्तवांनः । ऋध्यामकर्मापसानवेंनदेवैर्द्यावापृथिवीप्रावंतंनः ८ त्वंनोंअग्नेपित्रोरुपस्थआदेवोदेवेष्वनवद्यजागृ-

॥ २२ ॥ ॥ २२ ॥

विः । तनूकृद्बोधिप्रमतिश्चकारवेत्वंकल्याणवसुविश्वमोपिषे ९ त्वमग्नेप्रम-
तिस्त्वंपितासिनस्त्वंवयस्कृत्तवजामयोवयम् । सन्त्वारायःशतिनःसंसहस्रिणः
सुवीरंयन्तिव्रतपामदाभ्य १०॥ ३३॥ त्वामग्नेप्रथममायुमायवेदेवाअकृण्वन्नहु-
षस्यविश्पतिम् । इळामकृण्वन्मनुषस्यशासनींपितुर्यत्पुत्रोममकस्यजायते ११
त्वंनोअग्नेतवदेवपायुभिर्मघोनोरक्षतन्वश्चवन्द्य । त्रातातोकस्यतनयेगवामस्य
निमेषंरक्षमाणस्तवव्रते १२ त्वमग्नेयज्यवेपायुरन्तरोनिषङ्गायचतुरक्षइध्यसे ।
योरातहव्योवृकायधायसेकीरेश्चिन्मन्त्रंमनसावनोषितम् १३ त्वमग्नउरुशंसा-
यवाघतेस्पार्हंयद्रेक्णःपरमंवनोषितत् ।आध्रस्यचित्प्रमतिरुच्यसेपिताप्रपाकंशा-
स्सिप्रदिशोविदुष्टरः १४ त्वमग्नेप्रयतदक्षिणंनरंवर्मेवस्यूतंपरिपासिविश्वतः ।
स्वादुक्षद्मायोवसतौस्योनकृज्जीवयाजंयजतेसोपमादिवः १५॥ ३४॥ इमा-

म॑ग्नेश॒रणिं॑मीमृषोनइ॒मम॑ध्वा॑नं॒यम॑गा॑मदू॒रात् । आ॒पिःपि॒ताप्रम॑तिःसो॒म्या-
नां॒भृमि॑रस्यृषि॒कृन्मर्त्या॑नाम् १६ म॒नु॒ष्वद॑ग्नेअङ्गिर॒स्वद॑ङ्गिरोययाति॒वत्सद॑नेपू-
र्व॒वच्छु॑चे । अच्छ॑या॒ह्याव॑हा॒दैव्यं॒जन॒मासा॑दयब॒र्हिषि॒यक्षि॑चप्रि॒यम् १७ ए॒तेना॑-
ग्ने॒ब्रह्म॑णावावृधस्व॒शक्ती॑वा॒यत्ते॑चकृ॒माबि॒दावा॑ । उ॒तप्रणे॑ष्य॒भिवस्यो॑अ॒स्मान्त्सं-
नः॑सृजसुम॒त्यावाज॑वत्या १८ ॥ ३५ ॥

इन्द्रस्य पञ्चदश हिरण्यस्तूपइन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३२ इन्द्र॑स्य॒नुवी॒र्या॑णि॒प्रवो॑च॒ंयानि॑च॒कार॑प्रथ॒मानि॑व॒ज्री । अह॒न्नहि॒मन्व॒प-
स्त॑तर्द॒प्रव॒क्षणा॑अभि॒न॒त्पर्व॑तानाम् १ अह॒न्नहि॒ंपर्व॑तेशिश्रिया॒णन्त्वष्टा॑स्मै॒वज्रं॑स्व॒-
र्यं॑ततक्ष । वा॒श्राइ॑वधे॒नवः॒स्यन्द॑माना॒अञ्जः॑समु॒द्रमव॑जग्मु॒रापः॑ २ वृ॒षा॒यमा॑णोवृ-
णीत॒सोमं॒त्रिक॑द्रुकेष्वपिबत्सु॒तस्य॑ । आसाय॑कंम॒घवा॑दत्त॒वज्र॒मह॑न्नेनम्प्रथम॒जाम

हीनाम् ३ यदिन्द्राहन्प्रथमजामहीनामान्मायिनाममिनाःप्रोतमायाः । आत्सूर्यं
जनयन्द्यामुषासंतादीत्नाशत्रुंनकिलाविवित्से ४ अहन्वृत्रंवृत्रतरंव्यंसमिन्द्रो
वज्रेणमहताबधेनं । स्कन्धांसीवकुलिशेनाविवृक्णाहिःशयतउपपृक्पृथिव्याः
५ ॥ ३६ ॥ अयोद्धेवंदुर्मदआहिजुह्वेमहावीरंतुविबाधमृजीषम् । नातारीदस्य-
समृतिंवधानांसंरुजानाःपिपिषइन्द्रशत्रुः ६ अपादहस्तोअपृतन्यदिन्द्रमास्य-
वज्रमधिसानौजघान । वृष्णोवध्रिःप्रतिमानंबुभूषन्पुरुत्रावृत्रोअशयद्व्यस्तः ७
नदन्नभिन्नममुयाशयानम्मनोरुहाणाअतियन्त्यापः । याश्चिद्वृत्रोमहिनापर्यतिष्ठ-
त्तासामहिःपत्सुतःशीर्बभूव ८ नीचावयाअभवद्वृत्रपुत्रेन्द्रोअस्याअववर्धजभार ।
उत्तरासूरधरःपुत्रआसीद्दानुःशयेसहवत्सानधेनुः ९ अतिष्ठन्तीनाममनिवेशना-

नांकाष्ठानांमध्येनिहितंशरीरम् । वृत्रस्यनिण्यंविचरन्त्यापोदीर्घतमआशयदि-
न्द्रशत्रुः १० ॥ ३७ ॥ दासपत्नीरहिगोपाअतिष्ठन्निरुद्धाआपःपणिनेवगावः ।
अपांबिलमपिहितंयदासीद्वृत्रंजघन्वाँअपतद्ववार ११ अश्व्योवारोअभवस्त-
दिन्द्रसृकेयत्त्वांप्रत्यहन्देवएकः । अजयोगाअजयःशूरसोममवासृजःसर्तवेसप्त-
सिन्धून् १२ नास्मैविद्युन्नतन्यतुःसिषेधनयांमिहमकिरद्ध्रादुनिंच । इन्द्रश्चयद्यु-
युधातेअहिश्चोतापरीभ्योमघवाविजिग्ये १३ अहेर्यातारंकमपश्यइन्द्रहृदियत्ते-
जघ्नुषोभीरगच्छत् । नवचयन्नवतिंचस्रवन्तीःश्येनोनभीतोअतरोरजांसि १४
इन्द्रोयातोवसितस्यराजाशमस्यचशृङ्गिणोवज्रबाहुः । सेदुराजाक्षयतिचर्षणी-
नामरान्ननेमिःपरितावभूव १५ ॥ ३८ ॥ इति शा०कृ० प्रथमाष्टके द्वितीयोध्यायः ॥ २ ॥

एतन्निश्चिद्द्वादशाश्विनंनवम्यन्त्येत्रिष्टुभौह्वयाम्येकादशसावित्रंनवमीजगत्याद्याचसालिङ्गोक्तदैवतपादाप्रवोविंशतिः कण्वोघौरआग्नेयंप्रागाथमूर्ध्वऊषुयौप्यौक्रीळंपञ्चोनामारुतंहिगायत्रंतुकद्धप्रयद्दशप्रागाथंतूत्तिष्ठाष्टौ ब्राह्मणस्पत्यंयंरक्षन्तिनववरुणमित्रार्यम्णांमध्येतृचआदित्येभ्योगायत्रंहिसंपूषन्दशपौष्णंकद्रुद्रायनवरौद्रंतृतीयामैत्रावरुणीचान्त्यस्तृचः सौम्योन्त्यानुष्टुबग्नेषळूनाप्रस्कण्वःकाण्वआग्नेयंतुप्रागाथमाद्योद्वृचोश्व्युषसांचत्वमग्नेदशानुष्टुभमर्धर्चोन्त्योदैवएषोपञ्चोनाश्विनंतुगायत्रम् ॥ ३ ॥

एतायामेति पञ्चदश हिरण्यस्तूपइन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३३ एतायामोपंगव्यन्तइन्द्रंमस्माकंसुप्रमंतिंवावृधाति । अनामृणःकुविदादस्यरायोगवांकेतंपरंमावर्जतेनः १ उपेदहंधनदामप्रतीतंजुष्टांनश्येनोवंसतिंपंतामि । इन्द्रंनमस्यन्नुपमेभिरर्कैर्यःस्तोतृभ्योहव्योअस्तियामंन् २ निसर्वसेनइषुधींरंसक्तसमर्योगाअंजतियस्यवष्टिं । चोष्कूयमांणइन्द्रभूरिवामंमाप-

णिभूँरस्मदधिंप्रवृद्ध ३ वधीर्हिदस्युंधनिनंघनेनँएकश्चरंन्नुपशाकेभिरिन्द्र । धनोरधिंविषुणक्तेव्यांयन्नयंज्वानःसनकाःप्रेतिमीयुः ४ परांचिच्छीर्षावंवृजुस्त इन्द्रायंज्वानोयज्वंभिःस्पर्धमानाः । प्रयद्दिवोहंरिवःस्थातरुग्रनिरंव्रताँअंधमोरोदंस्योः ५॥ १ ॥ अयुंयुत्सन्ननवद्यस्यसेनामयांतयन्तक्षितयोनवंग्वाः । वृषायुधोनवध्रंयोनिरंष्टाःप्रवद्भिरिन्द्रांच्चितयंन्तआयन् ६ त्वमेतान्रुंदतोजक्षंतश्चायोधयोरजंसइन्द्रपारे । अवांदहोदिवआदस्युंमुच्चाप्रसुंन्वतःस्तुंवतःशंसंमावः ७ चक्राणासंःपरीणहंपृथिव्याहिरंण्येनमणिनाशुम्भंमानाः । नहिन्वानासंस्तितिरुस्तइन्द्रंपरिस्पशोंअदधात्सूर्येण ८ परियदिंन्द्ररोदंसीउभेअबुंभोजीर्महिनाविश्वतंःसीम् । अमंन्यमानाँअभिमन्यंमानैर्निर्ब्रह्मभिंरधमोदस्युंमिन्द्र ९ नयेदिवःपृथिव्याअन्तंमापुर्नमायाभिंर्धनदांपर्यभूंवन् । युजंवज्रंवृषभश्चंक्रइन्द्रोनिज्योंति-

षातमंसोगाअंदुक्षत् १० ॥ २ ॥ अनुंस्वधामंक्षरन्नापोंअस्यावंर्धतमध्यआना-
व्यांनाम् । सध्रीचीनेंनमनंसातमिन्द्रओजिंष्ठेनहन्मंनाहन्नभिद्यून् ११ न्यांवि-
ध्यदिलीबिशंस्यदृह्लाविशृङ्गिणंमभिनच्छुष्णमिन्द्रंः । यावत्तरोंमघवन्यावदो-
जोवज्रेंणशत्रुंमवधीःपृतन्युम् १२ अभिसिध्मोअंजिगादस्यशत्रून्वितिग्मेनंवृ-
षभेणापुरोंमेत् । संवज्रेंणासृजद्वृत्रमिन्द्रःप्रस्वांमतिमंतिरच्छाशंदानः १३
आवःकुत्संमिन्द्रयस्मिंश्चाकन्प्रावोयुध्यंन्तंवृषभंदशंद्युम् । शफच्युंतोरेणुर्नंक्षत-
द्यामुच्छ्वैत्रेयोनृषाह्यांयतस्थौ १४ आवःशमंवृषभंतुग्र्यांसुक्षेत्रजेषेमंघवञ्छ्वित्र्यं-
गाम् । ज्योक्चिदत्रंतस्थिवांसोंअक्रञ्छत्रूयतामधंरावेदंनाकः १५ ॥ ३ ॥

त्रिश्चिद्द्वादश हिरण्यस्तूपोश्विनौजगती नवमीद्वादश्यौत्रिष्टुभौ ।

३४ त्रिश्चिंन्नोअद्याभंवतंनवेदसाविभुर्वांयामंउतरातिरंश्विना । युवोर्हियन्त्रं-

हि॒म्ये॑व॒ वास॑सो॒भ्याय॒॑सेन्या॑भवतं मनी॒षिभिः॑ १ त्रयः॑ प॒वयो॑ मधु॒वाह॑ने॒ रथे॒ सोम॑-
स्य वे॒नाम॒नु॒ विश्व॒ इद्वि॑दुः । त्रयः॑ स्क॒म्भास॑ः स्कभि॒तास॑ आ॒रभे॒ त्रिर्न॒क्तं या॒थस्त्रिर्व॑श्वि-
ना॒ दिवा॑ २ स॒मा॒ने अह॒न्त्रिर॑वद्यगोहना॒ त्रिर॒द्य य॒ज्ञं मधु॑ना मिमिक्षतम् । त्रिर्वाज॑वतीरि॒षो॑ अश्विना यु॒वं दो॒षा अ॒स्मभ्य॑मु॒षस॑श्च पिन्वतम् ३ त्रिर्व॒र्तिर्या॑तं॒ त्रिरनु॑व्र-
ते॒ जने॒ त्रिः सु॑प्रा॒व्ये॑ त्रे॒धेव॑ शिक्षतम् । त्रिर्ना॒न्द्यं॑ वहतमश्विना यु॒वं त्रिः पृक्षो॑ अ॒स्मे अ॒क्ष-
रे॑व पिन्वतम् ४ त्रिर्नो॑ र॒यिं व॑हतमश्विना यु॒वं त्रिर्दे॒वता॑ता॒ त्रिरु॒ताव॑तं॒ धियः॑ । त्रिस्सौ॑-
भग॒त्वं त्रिरु॒त श्रवा॑सि न॒स्त्रि॒ष्ठं वां॒ सूरे॑ दुहि॒ता रु॑ह॒द्रथ॑म् ५ त्रिर्नो॑ अश्विना दि॒व्यानि॑-
भेष॒जा त्रिः पार्थि॑वानि॒ त्रिरु॑दत्तम॒द्भ्यः । ओ॒मान॑ꣳ शं॒योर्मम॑काय सू॒नवे॑ त्रि॒धातु॒ शर्म॑-
वहतं शुभस्पती ६ ॥ ४ ॥ त्रिर्नो॑ अश्विना यज॒ता दि॒वेदि॑वे॒ परि॑ त्रि॒धातु॑ पृथि॒वीम॑-
शायतम् । ति॒स्रो ना॑सत्या रथ्या परा॒वत॑ आ॒त्मेव॒ वातः॒ स्वस॑राणि गच्छतम् ७ त्रि-

र्श्विनासिन्धुभिःसप्तमातृभिस्त्रयआहावास्त्रेधाहविष्कृतम् । तिस्रःपृथिवीरुप-
रिप्रवादिवोनाकंरक्षेथेद्युभिरक्तुभिर्हितम् ८ क्व त्रीचक्रात्रिवृतोरथस्यक्व त्रयो-
वन्धुरोयेसनीळाः । कदायोगोवाजिनोरासभस्ययेनयज्ञंनासत्योपयाथः ९ आनो
सत्यागच्छतंहूयतेहविर्मध्वःपिबतंमधुपेभिरासभिः । युवोर्हिपूर्वंसवितोषसोर-
थमृतायचित्रंघृतवन्तमिष्यति १० आनासत्यात्रिभिरेकादशैरिहदेवेभिर्यातंमधु-
पेयमश्विना । प्रायुस्तारिष्टंनीरपांसिमृक्षतंसेधतंद्वेषोभवतंसचाभुवा ११ आ-
नोअश्विनात्रिवृतारथेनार्वाञ्चंरयिंवहतंसुवीरम् । शृण्वन्तावामवसेजोहवीमि-
वृधेचनोभवतंवाजसातौ १२ ॥ ५ ॥

ह्वयाम्येकादश हिरण्यस्तूपःसविता आद्यालिङ्गोक्तदैवतपादा आ-
द्यानवमीचजगत्यौ शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

३५ ह्वयाम्यग्निंप्रथमंस्वस्तयेह्वयामिमित्रावरुणाविहावसे । ह्वयामिरात्रीं-

जगतोनिवेशनींह्वयामिदेवंसवितारमूतये १ आकृष्णेनरजसावर्तमानोनिवे-
शयन्नमृतंमर्त्यंच । हिरण्ययेनसवितारथेनादेवोयातिभुवनानिपश्यन् २ या-
तिदेवःप्रवतायात्युद्वतायातिशुभ्राभ्यांयजतोहरिभ्याम् । आदेवोयातिसवितापं-
रावतोपविश्वादुरिताबाधमानः ३ अभीवृतंकृशनैर्विश्वरूपंहिरण्यशम्यंयज-
तोबृहन्तम् । आस्थाद्रथंसविताचित्रभानुःकृष्णारजांसितविषींदधानः ४ वि-
जनाञ्छयावाःशितिपादोअख्यन्रथंहिरण्यप्रउगंवहन्तः । शश्वद्विशःसवितुर्दैव्यं-
स्योपस्थेविश्वाभुवनानितस्थुः ५ तिस्रोद्यावःसवितुर्द्वाउपस्थाँएकायमस्यभुवं-
नेविराषाट् । आणिंनरथ्यममृताधितस्थुरिहब्रवीतुयउतच्चिकेतत् ६ ॥ ६ ॥ विसु-
पर्णोअन्तरिक्षाण्यख्यद्गभीरवेपाअसुरःसुनीथः । क्वे इदानींसूर्यःकश्चिकेतकतमां-
द्यांरश्मिरस्याततान ७ अष्टौव्यख्यत्ककुभःपृथिव्यास्त्रीधन्वयोजनासप्तसिन्धूं-

न् । हिर॑ण्याक्षः सवि॒ता दे॒व आगा॒द्दध॒द्रत्ना॑ दा॒शुषे॒ वार्या॑णि ८ हिर॑ण्यपाणिः सवि॒ता विच॑र्षणिरु॒भे द्यावा॑पृथि॒वी अ॒न्तरी॑यते । अपामी॑वां॒ बाध॑ते॒ वेति॒ सूर्य॑म॒भि कृ॒ष्णेन॒ रजं॑सा॒ द्याम॑ृणोति ९ हिर॑ण्यहस्तो असु॑रः सुनी॒थः सु॑मृळी॒कः स्ववाँ॑ यात्व॒र्वाङ् । अ॒प॒सेध॑न्र॒क्षसो॑ यातु॒धाना॒नस्था॑द्दे॒वः प्र॑तिदो॒षं गृ॑णा॒नः १० ये ते॒ पन्थाः॑ सवितः पू॒र्व्यासो॑ऽरे॒णवः॑ सुकृ॑ता अ॒न्तरि॑क्षे । तेभि॑र्नो अ॒द्य प॒थिभि॑ः सु॒गेभी॒ रक्षा॑ च नो॒ अधि॑ च ब्रूहि देव ११ ॥ ७ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले सप्तमोनुवाकः ॥ ७ ॥

प्रवोविंशतिर्घौरः कण्वोग्निःऊर्ध्वऊष्विति द्वेयूपदेवताके
प्रागाथम् (अयुजोबृहत्यःयुजःसतोबृहत्यः) ।

३६ प्र वो॑ य॒ह्वं पु॑रू॒णां वि॒शां दे॑वय॒तीना॑म् । अ॒ग्निं सू॒क्तेभि॒र्वचो॑भिरीमहे॒ यं सी॒मिद॒न्य ईळ॑ते १ जना॑सो अ॒ग्निं द॑धिरे सहो॒वृधं॑ ह॒विष्म॑न्तो विधेमते । स त्वं नो॑ अ॒द्य सु-

मनाइहाविताभवावाजेषुसन्त्य २ प्रत्वांदूतंवृणीमहेहोतारंविश्ववेदसम् । महस्ते-
सतोविचरन्त्यर्चयोदिविस्पृशन्तिभानवः ३ देवासस्त्वावरुणोमित्रोअर्यमासं-
दूतंप्रत्नमिन्धते । विश्वंसोअग्नेजयतित्वयाधनंयस्तेददाशमर्त्यः ४ मन्द्रोहोता-
गृहपतिरग्नेदूतोविशामसि । त्वेविश्वासङ्गतानिव्रताध्रुवायानिदेवाअकृण्वत ५
॥ ८ ॥ त्वेइदग्नेसुभगेयविष्ठ्यविश्वमाहूयतेहविः । सत्वंनोअद्यसुमनाउताप-
रंयक्षिदेवान्त्सुवीर्या ६ तंघेमित्थानमस्विनउपस्वराजमासते । होत्राभिरग्निं-
मनुषःसमिन्धतेतितिर्वांसोअतिस्रिधः ७ घ्नन्तोवृत्रमतरन्रोदसीअपउरुक्षयायच-
क्रिरे । भुवत्कण्वेवृषाद्युम्न्याहुतःक्रन्ददश्वोगविष्टिषु ८ संसीदस्वमहाँअसिशोच-
स्वदेववीतमः । विधूममग्नेअरुषंमियेध्यसृजप्रशस्तदर्शतम् ९ यन्त्वादेवासो-
मनंवेदधुरिहयजिष्ठंहव्यवाहन । यंकण्वोमेध्यातिथिर्धनस्पृतंयंवृषायमुपस्तुतः

१० ॥ १ ॥ यमग्निंमेध्यातिथिःकण्वईधऋतादधि । तस्यप्रेषोदीदियुस्तमि-
माऋचस्तमग्निंवर्धयामसि ११ रायस्पूर्धिस्वधावोस्तिहितेग्नेदेवेष्वाप्यम् । त्वं
वाजस्यश्रुत्यस्यराजसिसनोमृळमहाँअसि १२ ऊर्ध्वऊषुणऊतयेतिष्ठादेवोनस-
विता । ऊर्ध्वोवाजस्यसनितायदञ्जिभिर्वाघद्भिर्विह्वयामहे १३ ऊर्ध्वोनःपाह्यंह-
सोनिकेतुनाविश्वंसमत्रिणंदह । कृधीनऊर्ध्वाञ्चरथायजीवसेविदादेवेषुनोदुवः
१४ पाहिनोअग्नेरक्षसःपाहिधूर्तेरराव्णः । पाहिरीषतउतवाजिघांसतोबृहद्भानो-
यविष्ठ्य १५ ॥ १० ॥ घनेवविष्वग्विजह्यराव्णस्तपुर्जम्भयोअस्मध्रुक् । योम-
र्त्यःशिशीतेअत्यक्तुभिर्मानःसरिपुरीशत १६ अग्निर्वव्नेसुवीर्यमग्निःकण्वायसौ-
भगम् । अग्निःप्रावन्मित्रोतमेध्यातिथिमग्निःसाताउपस्तुतम् १७ अग्नि-
नातुर्वशंयदुंपरावतउग्रादेवंहवामहे । अग्निर्नयन्नववास्त्वंबृहद्रथंतुर्वीतिंदस्यवेस-

हः १८ नित्वामग्नेमनुर्दधेज्योतिर्जनायशश्वते । दीदेथकण्वऋतजातउ-
क्षितोयंनमस्यन्तिकृष्टयः १९ त्वेषासोअग्नेरमवन्तोअर्चयोभीमासोनप्रतीतये ।
रक्षस्विनःसदमिद्यातुमावतोविश्वंसमत्रिणंदह २० ॥ ११ ॥

क्रीळं पञ्चोना कण्वोमरुतोगायत्री ।

३७ क्रीळंवःशर्धोमारुतमनर्वाणंरथेशुभम् । कण्वाअभिप्रगायत १ येपृष-
तीभिर्ऋष्टिभिःसाकंवाशीभिरञ्जिभिः । अजायन्तस्वभानवः २ इहेवशृण्वएषां-
कशाहस्तेषुयद्वदान् । नियामञ्चित्रमृञ्जते ३ प्रवःशर्धायघृष्वयेत्वेषद्युम्नायशुष्मि-
णे । देवत्तंब्रह्मगायत ४ प्रशंसागोष्वघ्न्यंक्रीळंयच्छर्धोमारुतम् । जम्भेरसस्यवा-
वृधे ५ ॥ १२ ॥ कोवोवर्षिष्ठआनरोदिवश्चग्मश्चधूतयः । यत्सीमन्तंनधूनुथ ६
निवोयामायमानुषोदध्रउग्रायमन्यवे । जिहीतपर्वतोगिरिः ७ येषामज्मेषुपृथि-

वीजुंजुवाँईवविश्पतिः । भियायामेषुरेजते ८ स्थिरंहिजानमेषांवयोमातुर्निरे-
तवे । यत्सीमनुंद्विताशवंः ९ उदुत्येसूनवोगिरःकाष्ठाअज्मेष्वत्नत । वाश्राअं-
भिज्ञुयातवे १० ॥१३॥ त्यंचिंद्धादीर्घंपृथुंमिहोनपातममृंध्रम् । प्रच्यांवयन्तियां-
मभिः ११ मरुतोयद्धंवोबलंजनाँअचुच्यवीतन । गिरीँरचुच्यवीतन १२ यद्ध
यान्तिमरुतःसंहंब्रुवतेध्वन्ना । शृणोतिकश्चिंदेषाम् १३ प्रयांतशीभंमाशुभिः
सन्तिकण्वेषुवोदुवंः । तत्रोषुमादयाध्वै १४ अस्तिहिष्मामदायवःस्मसिष्मावः-
यमेषाम् । विश्वंचिदायुंर्जीवसे १५ ॥ १४ ॥

कद्ध पञ्चदश कण्वोमरुतोगायत्री ।

३८ कद्धनूनंकधप्रियःपितापुत्रंनहस्तयोः । दधिध्वेवृक्तबर्हिषः १ क्वंनूनंक-
द्वोअर्थंगन्तांदिवोनपृथिव्याः । क्वंवोगावोनरंण्यन्ति २ क्वंवःसुम्नानव्यांसिमरुतःक्वं-

सुविता । क्वो ३ विश्वानिसौभगा ३ यद्यूयंपृश्निमातरोमर्तासःस्यातन । स्तो-
तावोअमृतःस्यात् ४ मावोमृगोनयवसेजरिताभूदजोष्यः । पथायमस्यगादुप-
५ ॥ १५ ॥ मोषुणःपरापरानिर्ऋतिर्दुर्हणावधीत् । पदीष्टतृष्णयासह ६ सत्यं-
त्वेषाअमवन्तोधन्वञ्चिदारुद्रियासः । मिहंकृण्वन्त्यवाताम् ७ वाश्रेवविद्युन्मि-
मातिवत्संनमातासिषक्ति । यदेषांवृष्टिरसर्जि ८ दिवाचित्तमःकृण्वन्तिपर्जन्ये-
नोदवाहेन । यत्पृथिवींव्युन्दन्ति ९ अधस्वनान्मरुतांविश्वमासद्मपार्थिवम् । अ
रेजन्तप्रमानुषाः १० ॥ १६ ॥ मरुतोवीळुपाणिभिश्चित्राराधस्वतीरनु । याते
मखिद्रयामभिः ११ स्थिरावःसन्तुनेमयोरथाअश्वासएषाम् । सुसंस्कृताअभी-
शवः १२ अच्छावदातनागिराजरायैब्रह्मणस्पतिम् । अग्निंमित्रंनदर्शतम् १३
मिमीहिश्लोकमास्येपर्जन्यइवततनः । गायगायत्रमुक्थ्यम् १४ वन्दस्वमारु-

॥ ३० ॥

तंगणंत्वेषंपंनस्युमर्किणंम् । अस्मेवृद्धाअंसन्निह १५ ॥ १७ ॥

प्रयद्दश कण्वोमरुतःप्रागाथम् ।

३९ प्रयदित्थापंरावतंःशोचिर्नमानमस्यंथ । कस्यक्रत्वांमरुतःकस्यवपंसा-
कंयांथकंहंधूतयः १ स्थिरावंःसन्त्वायुंधापराणुदेंवीळूउतप्रतिष्कभें।युष्माकंमस्तुत
विंषीपनींयसीमामर्त्यस्यमायिनंः २ परांहयत्स्थिरंहथनरोंवर्तयंथागुरु । वियां-
थनवनिनंःपृथिव्याव्याशाःपर्वतानाम् ३ नहिवःशत्रुर्विविदेअधिद्यविनभूम्यां-
रिशादसः । युष्माकंमस्तुतविंषीतनांयुजारुद्रांसोनूचिंदाधृषें ४ प्रवेंपयन्तिपर्व-
तान्विविंञ्चन्तिवनस्पतीन् । प्रोआंरतमरुतोदुर्मदांइववेदेवांसःसर्वंयाविशा ५
॥ १८ ॥ उपोरथेंषुपृषंतीरयुग्ध्वंप्रष्टिर्वहतिरोहिंतः । आवोयामांयपृथिवीचिंद-
श्रोदबींभयन्तमानुंषाः ६ आवोंमक्षूतनांयकंरुद्राअवोंवृणीमहे । गन्तांनूनंनोवंसा-

यथापुरेत्थाकण्वायबिभ्युषे ७ युष्मेषितोमरुतोमर्त्येषितआयोनोअभ्वईषते । वितंयुयोतशवसाव्योजसावियुष्माकाभिरूतिभिः ८ असामिहिप्रयज्यवःकण्वंदद्प्रचेतसः । असामिभिर्मरुतआनऊतिभिर्गन्तावृष्टिंनविद्युतः ९ असाम्योजोबिभृथासुदानवोसामिधूतयःशवः । ऋषिद्विषेमरुतःपरिमन्यवइषुंनसृजतद्विषम् १० ॥ १९ ॥

उत्तिष्ठाष्टौ कण्वोब्रह्मणस्पतिः प्रागाथम् ।

४० उत्तिष्ठब्रह्मणस्पतेदेवयन्तस्त्वेमहे । उपप्रयन्तुमरुतःसुदानवइन्द्रप्राशूर्भवासचा १ त्वामिद्धिसहसस्पुत्रमर्त्यउपब्रूतेधनेहिते । सुवीर्यंमरुतआस्वश्व्यंदधीतयोवआचके २ प्रैतुब्रह्मणस्पतिःप्रदेव्येतुसूनृता । अच्छावीरंनर्यपङ्क्तिराधसंदेवायज्ञंनयन्तुनः ३ योवाघतेददातिसूनरंवसुसधत्तेअक्षितिश्रवः । तस्माइ-

ळांसुवीरामार्यंजामहेसुप्रतूर्तिमनेहसंम् ४ प्रनूनंब्रह्मणस्पतिर्मन्त्रंवदत्युक्थ्यंम् । यस्मिन्निन्द्रोवरुणोमित्रोअर्यमादेवाओकांसिचक्रिरे ५ ॥ २० ॥ तमिद्वोचेमा विदथेषुशंभुवंमन्त्रंदेवाअनेहसंम् । इमांचवाचंप्रतिहर्यथानरोविश्वेद्वामावोअ-श्नवत् ६ कोदेवयन्तंमश्नवज्जनंकोवृक्तबर्हिषम् । प्रप्रदाश्वान्पस्त्याभिरस्थिता-न्तर्वावत्क्षयंदधे ७ उपक्षत्रंपृञ्चीतहन्तिराजभिर्भयेचित्सुक्षितिंदधे । नास्यवर्ता नतरुतामहाधनेनार्भेअस्तिवज्रिणः ८ ॥ २१ ॥

यंरक्षन्तिनव कण्वोवरुणमित्रार्यमणःसुगःपन्थेतितृचस्यादित्यागायत्री ।

४१ यंरक्षन्तिप्रचेतसोवरुणोमित्रोअर्यमा । नूचित्सदभ्यतेजनः १ यंबाहु-तेवपिप्रतिपान्तिमर्त्यंरिषः । अरिष्टःसर्वएधते २ विदुर्गाविद्विषःपुरोघ्नन्तिराजा-नएषाम् । नयन्तिदुरितातिरः ३ सुगःपन्थाअनृक्षरआदित्यासऋतंयते । ना-

त्रांवखादोअंस्तिवः ४ यंयज्ञंनयंथानरआदित्याऋजुनांपथा । प्रवःसधीतयेनशत् ५ ॥ २२ ॥ सरत्नंमर्त्योवसुविश्वंतोकमुतत्मनां । अच्छांगच्छत्यस्तृतः ६ कथारांधामसखायःस्तोमंमित्रस्यांर्यम्णः । महिप्सरोवरुणस्य ७ मावोघ्नन्तंमाशपन्तंप्रतिवोचेदेवयन्तंम् । सुम्नैरिद्वआविंवासे ८ चतुरश्चिद्ददमानाद्बिभीयादा निधांतोः । नदुरुक्तायंस्पृहयेत् ९ ॥ २३ ॥

संपूषन् दश काण्वः पूषा गायत्री ।

४२ संपूषन्नध्वंनस्तिरव्यंहोविमुचोनपात् । सक्ष्वांदेवप्रणंस्पुरः १ योनःपूषन्नघोवृकोदुःशेवंआदिदेशति । अपंस्मतंपथोजंहि २ अपत्यंपरिपन्थिनंमुषीवाणंहुरश्चितंम् । दूरमधिंस्रुतेरंज ३ त्वंतस्यंद्वयाविनोघशंसस्यकस्यंचित् । पदाभितिंष्ठतपुंषिम् ४ आतत्तेंदस्रमन्तुमःपूषन्नवोवृणीमहे । येनंपितॄनचोदयः

५ ॥ २४ ॥ अर्धानोविश्वसौभगुहिरंण्यवाशींमत्तम । धनांनिसुषणांकृधि ६ अतिंनःसुश्चतोंनयसुगानंःसुपथांकृणु । पूर्षन्निहक्रतुंविदः ७ अभिसूयवंसंनयु नर्नवज्वारोअध्वंने । पूर्षन्निहक्रतुंविदः ८ शुग्धिपूर्धिप्रयंसिचशिशीहिप्रास्युदरं-मू । पूर्षन्निहक्रतुंविदः ९ नपूषर्णमेथामसिसूक्तैरुभिगृंणीमसि । वसूंनिदुस्म-मींमहे १० ॥ २५ ॥

कद्रुद्राय नव कण्वोरुद्रः तृतीयायामित्रावरुणौ अन्त्यतृचस्य सोमोगायत्री अन्त्यानुष्टुप् ।

४३ कद्रुद्रायुप्रचेंतसेमीळ्हुष्टंमायुतव्यंसे । वोचेमुशन्तंमंहृदे १ यथांनोअ-दिंतिःकरुत्पश्वेनृभ्योयथागवें । यथांतोकायंरुद्रियंम् २ यथांनोमित्रोवरुंणोय-थांरुद्रश्चिकेंतति । यथाविश्वेंसुजोषंसः ३ गाथपंतिंमेधपंतिंरुद्रंजलाषभेषजम् । तच्छंयोःसुम्नमींमहे ४ यःशुक्रइंवसूर्योहिरंण्यमिवरोचंते । श्रेष्ठोंदेवानांवसुः ५

॥ २६ ॥ शंनः करत्यर्वते सुगं मेषाय मेष्ये । नृभ्यो नारिभ्यो गवे ६ अस्मे सोम श्रियमधि नि धेहि शतस्य नृणाम् । महि श्रवस्तुविनृम्णम् ७ मा नः सोमपरिबाधो मारातयो जुहुरन्त । आ न इन्दो वाजे भज ८ यास्ते प्रजा अमृतस्य परस्मिन्धामन्नृतस्य । मूर्धा नाभा सोम वेन आभूषन्तीः सोम वेदः ९ ॥ २७॥ इति शाकलर्क् शाखासंहितायां प्रथमे मण्डलेऽष्टमोनुवाकः ॥ ८ ॥

अग्ने चतुर्दश काण्वः प्रस्कण्वोऽग्निराद्ययोरश्विनावुषाश्च प्रागाथम् ।

४४ अग्ने विवस्वदुषसश्चित्रं राधो अमर्त्य । आ दाशुषे जातवेदो वहा त्वमद्या देवाँ उषर्बुधः १ जुष्टो हि दूतो असि हव्यवाहनोऽग्ने रथीरध्वराणाम् । सजूरश्विभ्यामुषसा सुवीर्यमस्मे धेहि श्रवो बृहत् २ अद्या दूतं वृणीमहे वसुमग्निं पुरुप्रियम् । धूमकेतुं भाऋजीकं व्युष्टिषु यज्ञानामध्वरश्रियम् ३ श्रेष्ठं यविष्ठमतिथिं स्वाहुतं जुष्टं

जनायदाशुषे । देवाँअच्छायातवेजातवेदसमग्निमीळेव्युष्टिषु ४ स्तविष्यामि
त्वामहंविश्वस्यामृतभोजन । अग्नेत्रातारममृतंमियेध्ययजिष्ठंहव्यवाहन ५ ॥
२८ ॥ सुशंसोबोधिगृणतेयविष्ठ्यमधुजिह्वःस्वाहुतः । प्रस्कण्वस्यप्रतिरन्नायु-
र्जीवसेनमस्यादैव्यंजनम् ६ होतारंविश्ववेदसंसंहित्वाविशइन्धते । सआवह
पुरुहूतप्रचेतसोग्नेदेवाँइहद्रवत् ७ सवितारमुषसमश्विनाभगमग्निंव्युष्टिषुक्षपः ।
कण्वासस्त्वासुतसोमासइन्धतेहव्यवाहंस्वध्वर ८ पतिर्ह्यध्वराणामग्नेदूतोविशा-
मसि । उषर्बुधआवहसोमपीतयेदेवाँअद्यस्वर्दृशः ९ अग्नेपूर्वाअनूषसोविभाव-
सोदीदेथविश्वदर्शतः । असिग्रामेष्ववितापुरोहितोसियज्ञेषुमानुषः ॥ १० ॥
२९ ॥ नित्वायज्ञस्यसाधनमग्नेहोतारमृत्विजम् । मनुष्वद्देवधीमहिप्रचेतसंजी-
रंदूतममर्त्यम् ११ यद्देवानांमित्रमहःपुरोहितोन्तरोयासिदूत्यम् । सिन्धोरिव

प्रस्वंनितासऊर्मयोग्नेश्व्रींजन्तेअर्चयंः १२ श्रुधिश्रुंत्कर्णवह्निभिर्देवैरंग्नेसयावंभिः । आसींदन्तुबर्हिषिंमित्रोअर्यमाप्रांतर्यावांणोअध्वरम् १३ शृण्वन्तुस्तोमंमरुतंःसुदानंवोग्निजिह्वाऋंतावृधंः । पिबंतुसोमंवरुणोधृतव्रंतोश्विभ्यांमुषसांसजूः १४ ॥ ३० ॥

त्वमग्ने दश प्रस्कण्वोग्निः अन्त्योर्धर्चोदैवः अनुष्टुप् ।

४५ त्वमंग्नेवसूँरिहरुद्राँआंदित्याँउत । यजांस्वध्वरंजनंमनुंजातंधृतप्रुषंम् १ श्रुष्टीवानोहिदाशुषेंदेवाअंग्नेविचेंतसः । तान्रोंहिदश्वगिर्वणस्त्रयंस्त्रिंशतमावंह २ प्रियमेधवदंत्रिवज्जातंवेदोविरूपवत् । अङ्गिरस्वन्मंहिव्रतप्रस्कंण्वस्यश्रुधीहवंम् ३ महिंकेरवऊतयेंप्रियमेंधाअहूषत । राजंन्तमध्वराणांमग्निंशुक्रेणंशोचिषां ४ घृतांहवनसन्त्येमाउषुश्रुंधीगिरंः । याभिःकण्वंस्यसूनवोहव-

न्तेवंसेत्वा ५ ॥ ३१ ॥ त्वांचित्रश्रवस्तमहवंन्तेविक्षुजन्तवं: । शोचिष्केशंपु रुप्रियाग्नेहव्यायवोह्ळवे ६ नित्वाहोतारमृत्विजंदधिरेवंसुवित्तंमम् । श्रुत्कंर्णस-प्रथंस्तमंविप्राअग्नेदिविंष्टिषु ७ आत्वाविप्राअचुच्यवुःसुतसोमाअभिप्रयं: । बृहद्भाबिभ्रंतोहविरग्नेमर्तायदाशुषे ८ प्रातर्याव्णंःसहस्कृतसोमपेयायसन्त्य । इहाद्यदैव्यंजनंबर्हिरासांदयावसो ९ अर्वाञ्चंदैव्यंजनमग्नेयक्ष्वसहूंतिभिः । अयंसोमंःसुदानवस्तंपांततिरो अंह्नयम् १० ॥ ३२ ॥

एषोपञ्चदशप्रस्कण्वोश्विनौ गायत्री ।

४६ एषोउषाअपूर्व्याव्युंच्छतिप्रियादिवः । स्तुषेवांमश्विनाबृहत् १ यादस्राासिन्धुंमातरामनोतरारयीणाम् । धियादेवावंसुविदा २ वच्यन्तेवांककुहा-

सोंजूर्णायांमविंविष्टपिं । यद्वांरथोविभिष्पतांत् ३ हविषांजारोअपांपिपर्तिपपुरिर्नरा । पिताकुटंस्यचर्षणिः ४ आदारोवांमतीनांनासत्यामतवचसा । पातंसोमंस्यधृष्णुया ५ ॥ ३३ ॥ यानःपीपरदश्विनाज्योतिष्मतीतमंस्तिरः । तामस्मेरांसाथामिषंम् ६ आनोंनावामंतीनांयातंपारायगन्तंवे । युञ्जाथांमश्विनारथंम् ७ अरित्रंवांदिवस्पृथुतीर्थेसिन्धूनांरथः । धियायुंयुज्रइन्दंवः ८ दिवस्कंण्वासइन्दंवोवसुसिन्धूनांपदे । स्वंवव्रिंकुहंधित्सथः ९ अभूंदुभाउंअंशवेहिरंण्यंप्रतिसूर्यः । व्यंख्यज्जिह्वयासितः १० ॥ ३४ ॥ अभूंदुपारमेतंवेपन्थांऋतस्यंसाधुया । अदंर्शिविस्रुतिर्दिवः ११ तत्तदिदश्विनोरवोंजरिताप्रतिंभूषति । मदेसोमंस्यपिप्रंतोः १२ वावसानाविवस्वंतिसोमंस्यपीत्यागिरा । मनुष्वच्छंभूआगंतम् १३ युवोरुषाअनुश्रियंपरिंज्मनोरुपाचंरत् । ऋतावंनथोअक्तुभिंः १४

उभापिबतमश्विनोभानःशर्मयच्छतम् । अविद्रियाभिरूतिभिः १५ ॥ ३५ ॥

इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमाष्टके तृतीयोध्यायः ॥ ३ ॥

अयंदशप्रागाथंतुसहषोळशोषस्यंतूपश्चतुष्कमानुष्टुभंतूदुत्यंसप्तोनासौर्यंनवाद्यागायत्र्योन्त्यस्तृचोरोगघ्नउपनिषदन्त्योर्धर्चोद्विषघ्नोभित्यंपञ्चोनासव्योद्वित्रिष्टुबन्तमङ्गिराइन्द्रतुल्यंपुत्रमिच्छन्नभ्यध्यायत्स-व्यइतीन्द्रएवास्यपुत्रोजायतत्यंसुत्रयोदश्यन्त्येत्रिष्टुभौन्यूष्वेकादशान्त्येत्रिष्टुभौ मानोन्त्यात्रिष्टुप्षष्ठ्यष्टमीनवमीचदिवश्चिदष्टौजागतंह्येषप्रषट्प्रमंहिष्ठायनूचिन्ननोधागौतमआग्नेयंहिचतुस्त्रिष्टुबन्तंवयाइत्स-सप्तवैश्वानरीयंवह्निपश्चाइदुषोळश ॥ ४ ॥

अयं दश प्रस्कण्वोश्विनौ प्रागाथम् ।

४७ अयंवांमधुमत्तमःसुतःसोमंऋतावृधा । तमंश्विनापिबतंतिरोअंह्न्यंध-

---

१ अन्त्योर्धर्चोद्विषघ्नइत्याधिकमेकस्मिन्पुस्तके ।

तंरत्नांनिदाशुषे १ त्रिवन्धुरेणत्रिवृतांसुपेशंसारथेनायांतमश्विना । कण्वांसोवांब्रह्मंकृण्वन्त्यध्वरेतेषांसुशृंणुतंहवंम् २ अश्विनामधुंमत्तमंपातंसोमंमृतावृधा। अथाद्यदंस्रावसुविभ्रंतारथेदाश्वांसमुपंगच्छतम् ३ त्रिषधस्थेबर्हिषिविश्ववेदसामध्वांयज्ञंमिमिक्षतम् । कण्वांसोवांसुतसोंमाअभिद्यंवोयुवांहवन्तेअश्विना ४ याभिःकण्वंमभिष्टिंभिःप्रावंतंयुवमंश्विना । ताभिःष्व१स्माँअंवतंशुभस्पतीपातंसोमंमृतावृधा ॥ ५ ॥ १ ॥ सुदासेंदस्रावसुभिभ्रंतारथेपृक्षोंवहतमश्विना । रयिंसंमुद्रादुतवांदिवस्पर्यंस्मेधंत्तंपुरुस्पृहंम् ६ यन्नांसत्यापरावतियद्वास्थोअधितुर्वशें । अतोरथेंनसुवृतांनआगंतंसाकंसूर्यंस्यरश्मिभिंः ७ अर्वाञ्चांवांसप्तंयोध्वरश्रियोवहंन्तुसवनेदुपं । इषंपृञ्चन्तांसुकृतेंसुदानंवआबर्हिःसींदतंनरा ८ तेनंनासत्यागंतंरथेंनसूर्यंत्वचा । येनशश्वंदूहथुंर्दाशुषेवसुमध्वःसोमंस्यपीतयें ९

उक्थेभिर्वार्गवसेपुरूवसूंअर्कैश्चनिह्वयामहे । शश्वत्कण्वानांसदंसिप्रियेहिकं सोमंपपथुंरश्विना १० ॥ २ ॥

सहवामेन षोडश प्रस्कण्वः उषाः भागाथम् ।

४८ सहवामेनंनउषोव्युंच्छादुहितर्दिवः । सहद्युम्नेनंबृहताविंभावरिरायादेंवि दास्वंती १ अश्वावतीर्गोमंतीर्विश्वसुविदोभूरिंच्यवन्तवस्तंवे । उदींरयप्रतिंमा सूनृतांउषश्चोदराधोंमघोनांम् २ उवासोषाउच्छाच्चनुदेवीजीरारथानाम् । ये अस्याआचरंणेषुदध्रिरेसंमुद्रेनश्रवस्यवंः ३ उषोयेतेप्रयामेंषुयुञ्जतेमनोंदानायं सूरयंः । अत्राहतत्कण्वंएषांकण्वंतमोनामंगृणातिनृणाम् ४ आघायोषेवसूनं रुषायांतिप्रभुञ्जती । जरयंन्तीवृजंनंपद्वदींयतउत्पांतयतिपक्षिणंः ५ ॥ ३ ॥ वियासृजतिसमंनंव्य१र्थिनंःपदंनवेत्योदंती । वयोनकिंष्टेपप्तिवांसंआसतेव्युंष्टौ

वाजिनीवति ६ एषायुंक्तपरावतःसूर्यस्योदयंनादधि । शतंरथेभिःसुभगोषाइयं वियात्यभिमानुषान् ७ विश्वमस्यानानामचक्षसेजगज्ज्योतिष्कृणोतिसूनरी । अपद्वेषोमघोनीदुहिताद्दिवउषाउच्छदपस्त्रिधः ८ उषआभाहिभानुनाचन्द्रेणदुहितर्दिवः । आवहन्तीभूर्यस्मभ्यंसौभगंव्युच्छन्तीदिविष्टिषु ९ विश्वस्यहिप्राणनंजीवनंत्वेवियदुच्छसिसूनरि । सानोरथेनबृहताविभावरिश्रुधिचित्रामघेहवम् १० ॥ ४ ॥ उषोवाजंहिवंस्वयश्चित्रोमानुषेजने । तेनावहसुकृतोअध्वराँउप येत्वांगृणन्तिवह्नयः ११ विश्वान्देवाँआवहसोमपीतयेन्तरिक्षादुषस्त्वम् । सास्मासुधागोमदश्वावदुक्थ्यमुषोवाजंसुवीर्यम् १२ यस्यारुशन्तोअर्चयःप्रति भद्राअदृक्षत । सानोरयिंविश्ववारंसुपेशसमुषाददातुसुग्म्यम् १३ येचिद्धित्वामृषयःपूर्वऊतयेजुहूरेवसेमहि । सानःस्तोमाँअभिगृणीहिराधसोषःशुक्रेणशो-

चिषा १४ उषोयदृद्यभानुनाविद्वारांवृणवोंदिवः । प्रनोंयच्छतादवृकंपृथुच्छुर्दिः प्रदेविगोमंतीरिषंः १५ संनोंरायाबृंहुताविश्वपेंशसामिमिक्ष्वासमिळांभिरा । संद्युम्नेनंविश्वतुरोंषोमहिसंवाजैर्वाजिनीवति १६ ॥ ५ ॥

उषश्चतुः प्रस्कण्वउषाअनुष्टुप्।

४९ उषोंभद्रेभिरागंहिदिवश्चिंद्रोचनादधिं । वहंन्त्वरुणप्संवउपंत्वासोमिनोंगृहम् १ सुपेशंसंसुखंरथंयमध्यस्थांउषस्त्वम् । तेनांसुश्रवंसंजनंप्रावाद्य दुंहितर्दिवः २ वयंश्चित्तेपतत्रिणोंद्विपच्चतुंष्पदर्जुनि । उषःप्रारंन्नृतूँरनुंदिवोअन्तेभ्यस्परिं ३ व्युच्छन्तीहिरश्मिभिर्विश्वंमाभासिंरोचनम् । तांत्वामुंषर्वसूयवोंगीर्भिःकण्वांअहूषत ४ ॥ ६ ॥

उदुसं त्रयोदश प्रस्कण्व ः सूर्योनवाद्यागायत्र्योन्त्याश्चतस्रोनुष्टुभः ।

५० उदुत्यंजातवेदसंदेवंवहन्तिकेतवः । दृशेविश्वायसूर्यम् १ अपत्येतायवोयथानक्षत्रायन्त्यक्तुभिः । सूरायविश्वचक्षसे २ अदृश्रमस्यकेतवोविरश्मयोजनाँअनु । भ्राजन्तोअग्नयोयथा ३ तरणिर्विश्वदर्शतोज्योतिष्कृदसिसूर्य । विश्वमाभासिरोचनम् ४ प्रत्यङ्देवानांविशःप्रत्यङ्ङुदेषिमानुषान् । प्रत्यङ्विश्वंस्वर्दृशे ५ ॥ ७ ॥ येनापावकचक्षसाभुरण्यन्तंजनाँअनु । त्वंवरुणपश्यसि ६ वियामेषिरजस्पृथ्वहामिमानोअक्तुभिः । पश्यञ्जन्मानिसूर्य ७ सप्तत्वाहरितोरथेवहन्तिदेवसूर्य । शोचिष्केशंविचक्षण ८ अयुक्तसप्तशुन्ध्युवःसूरोरथस्यनप्त्यः । ताभिर्यातिस्वयुक्तिभिः ९ उद्वयंतमसस्परिज्योतिष्पश्यन्तउत्तरम् । देवंदेवत्रासूर्यमगन्मज्योतिरुत्तमम् १० उद्यन्नद्यमित्रमहआरोहन्नुत्तरांदिवम् ।

हृद्रोगंममसूर्यहरिमाणंचनाशय ११ शुकेषुमेहरिमाणंरोपणाकासुदध्मसि ।
अथोहारिद्रवेषुमेहरिमाणंनिदध्मसि १२ उदगादयमादित्योविश्वेनसहसासह ।
द्विषन्तंमह्यंरन्धयन्मोअहंद्विषतेरधम् १३ ॥ ८ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे
मण्डले नवमोनुवाकः ॥ ९ ॥

अभि त्यं पञ्चदश आङ्गिरसःसव्यइन्द्रोजगती अन्त्येद्वेत्रिष्टुभौ।

५१ अभित्यंमेषंपुरुहूतमृग्मियमिन्द्रंगीर्भिर्मदतावस्वोअर्णवम् । यस्यद्यावोन
विचरन्तिमानुषाभुजेमंहिष्ठमभिविप्रमर्चत १ अभीमवन्वन्त्स्वभिष्टिमूतयोन्त
रिक्षप्रांतविषीभिरावृतम् । इन्द्रंदक्षासऋभवोमदच्युतंशतक्रतुंजवनीसूनृतारु-
हत् २ त्वंगोत्रमङ्गिरोभ्योवृणोरपोतात्रयेशतदुरेषुगातुवित् । ससेनंचिद्विमदा-
यावहोवस्वाजावद्रिंवावसानस्यनर्तयन् ३ त्वमपामपिधानावृणोरपाधारयः-

ऋ. सं.

॥ ३९ ॥

पर्व॑ते॒दानु॑म॒द्वसु॑ । वृ॒त्रंयदि॑न्द्र॒शव॑सा॒वधी॒रहि॒मादित्सूर्यं॑दि॒व्यारो॑हयोदृ॒शे ४ त्वं
मा॒याभि॒रप॑मा॒यिनो॑धमःस्व॒धाभि॒र्ये अधि॒शुप्ता॒वजु॑ह्वत । त्वंपिप्रो॒र्नृ॑मणः॒प्रारु॑-
जः॒पुरः॒प्रऋ॒जिश्वा॑नंदस्युहत्ये॑ष्वाविथ ५॥ १ ॥ त्वंकुत्सं॑शुष्ण॒हत्ये॑ष्वावि॒थार॑न्धयो
ऽतिथि॒ग्वाय॒शम्ब॑रम् । म॒हान्तं॑चिदर्बु॒दंनिक्र॑मीःप॒दास॒नादे॒वद॑स्युहत्या॑यजज्ञिषे ६
त्वेविश्वा॒तवि॑षीस॒ध्र्य॑ग्घि॒तातव॒राधः॑सोमपी॒थाय॑हर्षते । तव॒वज्र॑श्चिकितेबा॒ह्वो-
र्हि॒तोवृ॒श्चाशत्रो॒रव॒विश्वा॑नि॒वृष्ण्या॑ ७ विजा॑नी॒ह्यार्या॒न्येच॒दस्य॑वोब॒र्हिष्म॑तेरन्ध-
या॒शास॑दव्र॒तान् । शाकी॑भव॒यज॑मानस्यचोदि॒ताविश्वेत्तातें॑सध॒मादे॑षुचाकन ८
अनु॑व्रताय॒रन्धय॒न्नप॑व्रताना॒भूभि॒रिन्द्रः॑श्न॒थय॒न्ननाभुवः । वृ॒द्धस्य॑चि॒द्वर्ध॑तो॒द्याम-
नंक्षतः॒स्तवा॑नोव॒म्रोविज॑घानस॒न्दिहः॑ ९ तक्ष॒द्यत्त॑उ॒शना॒सह॑सा॒सहो॒विरोद॑सी
म॒ज्मना॑बाधते॒शवः॑ । आत्वा॒वात॑स्यनृमणोमनो॒युज॒आपूर्य॑माणमवहन्न॒भि

अ.१अ.४

॥ ३९ ॥

श्रवः १० ॥ १० ॥ मन्दिष्टयद्दुशनेकाव्येसचाँइन्द्रोवङ्कूवङ्कुतराधितिष्ठति । उग्रो ययिंनिरपःस्रोतसासृजद्विशुष्णस्यदृंहिताऐरयत्पुरः ११ आस्मारथंवृषपाणेषु तिष्ठसिशार्यातस्यप्रभृतायेषुमन्दसे । इन्द्रयथासुतसोमेषुचाकनोनर्वाणंश्लो- कमारोहसेदिवि १२ अददाअर्भांमहतेवचस्यवेकक्षीवतेवृचयामिंद्रसुन्वते । मेनाभवोवृषणश्वस्यसुक्रतोविश्वेत्तातेसवनेषुप्रवाच्या १३ इन्द्रोअश्रायिसुध्यो- निरेकेपज्रेषुस्तोमोदुर्योनयूपः । अश्वयुर्गव्यूरथयुर्वसूयुरिन्द्रइद्रायःक्षयतिप्रयन्ता १४ इदंनमोवृषभायस्वराजेसत्यशुष्मायतवसेवाचि । अस्मिन्निन्द्रवृजनेस- र्ववीराःस्मत्सूरिभिस्तवशर्मन्त्स्याम १५ ॥ ११ ॥

संसु पञ्चदश सव्यइन्द्रो जगती त्रयोदश्यन्त्येत्रिष्टुभौ ।

५२ त्यंसुमेषंमहयास्वर्विदंशतंयस्यसुभ्वःसाकमीरते । अत्यंनवाजंहवन-

स्यदंरथमेन्द्रंववृत्यामवंसेसुवृक्तिभिः १ सपर्वतोनधरुणेष्वच्युतःसहस्रमूति-
स्तविंषीषुवावृधे । इन्द्रोयद्वृत्रमवंधीन्नदीवृतमुब्जन्नर्णांसिजर्हृषाणोअन्धंसा २
सहिद्वरोद्वरिषुवव्रऊधनिचन्द्रबुध्नोमदंवृद्धोमनीषिभिः । इन्द्रंतमंह्वेस्वपस्ययाधि-
यामंहिष्ठरातिंसहिपप्रिरन्धंसः ३ आयंपृणन्तिदिविसद्मंबर्हिषःसमुद्रंनसुभ्व१ः
स्वाअभिष्टंयः । तंवृत्रहत्येअनुतस्थुरूतयःशुष्माइन्द्रंमवाताअह्रुतप्सवः ४ अभि
स्ववृष्टिंमदेअस्ययुध्यंतोरघ्वीरिवप्रवणेसंस्रुरूतयः ।इन्द्रोयद्वज्रीधृषमाणोअन्धंसा
भिनद्वलस्यपरिधीँरिवत्रितः ५ ॥ १२ ॥ परींघृणाचरतितित्विषेशवोपोवृ-
त्वीरजंसोबुध्नमाशंयत् । वृत्रस्ययत्प्रंवणेदुर्गृभिश्वनोनिजघन्थहन्वोरिन्द्रतन्य-
तुम् ६ ह्रदंनहित्वान्यृषन्त्यूर्मयोब्रह्माणीन्द्रतवयानिवर्धना । त्वष्टांचित्तेयुज्यंवा-
वृधेशवस्ततक्षवज्रमभिभूत्योजसम् ७ जघन्वाँउहरिभिःसंभृतक्रतविन्द्रवृत्रं

मनुंषेगातुयन्नपः । अयंच्छथावाह्वोर्वज्रंमायुसमधांरयोदिव्यासूर्यंदृशे ८ बृहत्स्व
श्चंन्द्रममंवद्यदुक्थ्य१मकृंण्वतभियसारोहंणांदिवः । यन्मानुषप्रधनाइन्द्रंमूतयः
स्वंर्नृषाचोंमरुतोमंदन्ननुं ९ द्यौश्चिंदस्यामंवाँअहेःस्वनादयोंयवीद्भियसाव-
ज्रंइन्द्रते । वृत्रस्ययद्बद्बधानस्यंरोदसीमदेंसुतस्यशवसाभिंनच्छिरंः १० ॥ १३ ॥
यदिन्न्विंन्द्रपृथिवीदशंभुजिरहांनिविश्वाततनंन्तकृष्टयंः । अत्राहंतेमघवन्विश्रुं-
तंसहोद्यामनुशवंसाबर्हणांभुवत् ११ त्वमस्यपारेरजंसोव्योंमनःस्वभूंत्योजा
अवंसेधृषन्मनः । चकृषेभूमिंप्रतिमानमोजंसोपःस्वंःपरिभूरेष्यादिवंम् १२
त्वंभुंवःप्रतिमानंपृथिव्याऋष्ववीरस्यबृहतःपतिंर्भूः । विश्वमाप्राअन्तरिंक्षंमहि-
त्वासत्यमद्धानकिंरन्यस्त्वावांन् १३ नयस्यद्यावांपृथिवीअनुव्यचोनासिन्धंवो
रजंसोअन्तंमानशुः । नोतस्ववृष्टिंमदेंअस्ययुध्यंतएकोअन्यच्चंकृषेविश्वंमानुष-

कू १४ आर्चन्नत्रंमुरुतुःसस्मिन्नाजौविश्वेदेवासोअमदुन्ननुत्वा । वृत्रस्ययद्भृष्टिमत्तांवुधेननित्वमिंन्द्रप्रत्यानंजघन्थं १५ ॥ १४ ॥

न्यूष्वेकादश सव्यइन्द्रोजगती अन्त्येत्रिष्टुभौ ।

५३ न्यूॅ३षुवाचंप्रमहेभंरामहेगिरइन्द्रायसदनेविवस्वंतः । नूचिद्धिरत्नंससतामिवाविंदन्नदुष्टुतिर्द्रविणोदेषुंशस्यते १ दुरोअश्वंस्यदुरइंन्द्रगोरंसिदुरोयवंस्यवसुंनइनस्पतिः । शिक्षानरःप्रदिवोअकामकर्शनःसखासखिंभ्यस्तमिदंगृणीमसि २ शचींवइन्द्रपुरुकृद्द्युमत्तमतवेदिदमभितंश्चेकितेवसु । अतःसंगृभ्याभिभूतआभंरमात्वायतोजरितुःकाममूनयीः ३ एभिर्द्युभिःसुमनाएभिरिन्दुंभिर्निरुन्धानोअमंतिंगोभिरश्विनां । इन्द्रेणदस्युंदुरयंन्तइन्दुंभिर्युतद्वेषसःसमिषारंभेमहि ४ समिन्द्ररायासमिषारंभेमहिसंवाजेभिःपुरुश्चन्द्रैरभिद्युंभिः । संदेव्याप्र-

मत्यावीरशुष्मयागोअग्रयाश्वावत्यारभेमहि ५ ॥ १५ ॥ तेत्वामदाअमदन्ता-
निवृष्ण्यातेसोमासोवृत्रहत्येषुसत्पते । यत्कारवेदशवृत्राण्यप्रतिबर्हिष्मतेनिसह
स्राणिबर्हयः ६ युधायुधमुपघेदेषिधृष्णुयापुरापुरंसमिदंहंस्योजसा । नम्याय-
दिन्द्रसख्यापरावतिनिबर्हयोनमुचिंनाममायिनम् ७ त्वंकरञ्जमुतपर्णयंवधीस्ते-
जिष्ठयातिथिग्वस्यवर्तनी । त्वंशतावङ्गृदस्याभिनत्पुरोनानुदःपरिषूताऋजि
श्वना ८ त्वमेताञ्जनराज्ञोद्विर्दशाबन्धुनासुश्रवसोपजग्मुषः । षष्टिंसहस्रानव-
तिंनवश्रुतोनिचक्रेणरथ्यादुष्पदावृणक् ९ त्वमाविथसुश्रवसंतवोतिभिस्तवत्रा
मभिरिन्द्रतूर्वयाणम् । त्वमस्मैकुत्समतिथिग्वमायुंमहेराज्ञेयूनेअरन्धनायः १०
यउदृचीन्द्रदेवगोपाःसखायस्तेशिवतमाअसाम । त्वांस्तोषामत्वयासुवीराद्रा-
घीयआयुःप्रतरंदधानाः ११ ॥ १६ ॥

मानएकादश सव्यइन्द्रोजगतीषष्ठ्यष्टमीनवम्येकादशीचत्रिष्टुभः ।

५४ मानोअस्मिन्मघवन्पृत्स्वंहसिनहितेअन्तःशवसःपरीणशे । अक्रन्दयोनद्योरोरुवद्वनाकथानक्षोणीर्भियसासमारत १ अर्चाशक्रायशाकिनेशचीवतेशृण्वन्तमिन्द्रंमहयन्नभिष्टुहि । योधृष्णुनाशवसारोदसीउभेवृषावृषत्वावृषभोन्यृञ्जते २ अर्चादिवेबृहतेशूष्यंवचःस्वक्षत्रंयस्यधृषतोधृषन्मनः । बृहच्छ्रवाअसुरोबर्हणाकृतःपुरोहरिभ्यांवृषभोरथोहिषः ३ त्वंदिवोबृहतःसानुकोपयोवत्मनाधृषताशंबरंभिनत् । यन्मायिनोव्रन्दिनोमन्दिनाधृषच्छितांगभस्तिमशनिंपृतन्यसि ४ नियद्वृणक्षिश्वसनस्यमूर्धनिशुष्णस्यचिद्व्रन्दिनोरोरुवद्वना । प्राचीनेनमनसाबर्हणावतायदद्याचित्कृणवःकस्त्वापरि ५ ॥ १७ ॥ त्वमाविथनर्यंतुर्वशंयदुंत्वंतुर्वीतिंवय्यंशतक्रतो । त्वंरथमेतशंकृत्व्येधनेत्वंपुरोनवतिंदम्भ-

योनवं ६ सघाराजासत्पतिःशूशुवज्जनोरातहव्यःप्रतियःशासमिन्वति । उ-
क्थावायोअभिगृणातिराधसादानुरस्माउपरापिन्वतेदिवः ७ असमंक्षत्रमसमा
मनीषाप्रसोमपाअपसासन्तुनेमे । येतइन्द्रददुषोवर्धयन्तिमहिक्षत्रंस्थविरंवृ-
ष्ण्यंच ८ तुभ्येदेतेबहुलाअद्रिदुग्धाश्चमूषदश्चमसाइन्द्रपानाः । व्यश्नुहितर्पया
काममेषामथामनोवसुदेयायकृष्व ९ अपामतिष्ठद्धरुणह्वरंतमोन्तर्वृत्रस्यजठरे-
षुपर्वतः । अभीमिन्द्रोनद्योवव्रिणाहिताविश्वाअनुष्ठाःप्रवणेषुजिघ्नते १० सशे-
वृधमधिधाद्युम्नमस्मेमहिक्षत्रंजनाषाळिन्द्रतव्यम् । रक्षाचनोमघोनःपाहिस-
रीन्रायेचनःस्वपत्याइषेधाः ११ ॥ १८ ॥

दिवश्चिदष्टौ सव्यइन्द्रोजगती ।

५५ दिवश्चिदस्यवरिमाविपप्रथइन्द्रंनमह्नापृथिवीचनप्रति । भीमस्तुविष्मा-

श्चर्षणिभ्यआतपःशिशीतेवज्रंतेजसेनवंसगः १ सोअर्णवोननद्यःसमुद्रियःप्रतिगृ-
भ्णातिविश्रितावरीमभिः । इन्द्रःसोमस्यपीतयेवृषायतेसनात्सयुध्मओजसा
पनस्यते २ त्वंतमिन्द्रपर्वतंनभोजसेमहोनृम्णस्यधर्मणामिरज्यसि । प्रवीर्ये-
णदेवतातिचेकितेविश्वस्माउग्रःकर्मणेपुरोहितः ३ सइद्वनेनमस्युभिर्वचस्यते
चारुजनेषुप्रब्रुवाणइन्द्रियम् । वृषाछन्दुर्भवतिहर्यतोवृषाक्षेमेणधेनांमघवायदि-
न्वति ४ सइन्महानिसमिथानिमज्मनाकृणोतियुध्मओजसाजनेभ्यः । अधा
चनश्रद्दधतित्विषीमतइन्द्रायवज्रंनिघनिघ्नतेवधम् ५ ॥ १९ ॥ सहिश्रवस्युः
सदनानिकृत्रिमाक्ष्मयावृधानओजसाविनाशयन् । ज्योतींषिकृण्वन्नवृकाणि
यज्यवेवसुक्रतुःसर्तवाअपःसृजत् ६ दानायमनःसोमपावन्नस्तुतेर्वाञ्चाहरी
वन्दनश्रुदाकृधि । यमिष्ठासःसारथयोयइन्द्रतेनत्वाकेताआदभ्नुवन्तिभूर्णयः ७

अप्रक्षितंवसुंबिभर्षिहस्तंयोरषाळ्हंसहस्तन्विश्रुतोदधे । आवृंतासोवतासोनकर्तृभिंस्तनूषुंतेक्रतंवइन्द्रभूरयः ८ ॥ २० ॥

एषप्रषट् सव्यइन्द्रोजगती ।

५६ एषप्रपूर्वीरवतस्यंचम्रिषोत्योनयोषामुदयंस्तभुर्वणिंः । दक्षंमहेपांययतेहिरण्ययंरथंमावृत्याहरिंयोगमृभ्वंसम् १ तंगूर्तयोनेमन्निषःपरींणसःसमुद्रंनसंचरंणेसनिष्यवंः । पतिंदक्षस्यविदथंस्यनूसहोंगिरिंनवेनाअधिंरोहतेजंसा २ सतुर्वणिंर्महाँअंरेणुपौंस्यैगिरेर्भृष्टिर्नभ्रांजतेतुजाशवंः । येनशुष्णंमायिनंमायसोमदेदुध्रआभूषुरामयन्निदामंनि ३ देवीयदितविंषीत्वावृधोतयइन्द्रंसिषंक्त्युषसंनसूर्यः । योधृष्णुनाशवंसाबाधंतेतमइयंर्तिरेणुंबृहदंर्हरिष्वणिंः ४ वियत्तिरोधरुणमच्युंतंरजोतिंष्ठिपोदिवआतांसुबर्हणां । स्वंर्मीळ्हेयन्मदइन्द्रहर्ष्याहंन्वृत्रं

निरपामौज्मोअर्णवम् ५ त्वंदिवोधरुणंधिषओजंसापृथिव्याइंन्द्रसदंनेषुमाहिंनः । त्वंसुतस्यमदेंअरिणाअपोविवृत्रस्यंसमयांपाष्यारुजः ॥ ६ ॥ २१ ॥

प्रमंहिष्ठाय षट् सव्यइन्द्रोजगती ।

५७ प्रमंहिंष्ठायबृहतेबृहद्रंयेसत्यशुंष्मायतवसेंमतिंभंरे । अपामिंवप्रवणेयस्यंदुर्धरंराधोंविश्वायुशवंसेअपांवृतम् १ अधंतेविश्वमनुंहासदिष्टयआपोंनिम्नेवसवंनाहविष्मंतः । यत्पर्वंतेनसमशींतहर्यतइन्द्रंस्यवज्रःश्नथिंताहिरण्ययः २ अस्मैभीमायनमंसासमंध्वरउषोनशुभ्रआभंरापनींयसे । यस्यधामश्रवंसेनामैन्द्रियंज्योतिरकांरिहरितोनायंसे ३ इमेतंइन्द्रतेवयंपुंरुष्टुतयेत्वारभ्यचरांमसि प्रभूवसो । नहित्वदन्योगिर्वणोगिरःसघंत्क्षोणीरिवप्रतिंनोहर्यतद्वचंः ४ भूरिंत इन्द्रवीर्यं१ंतवंस्मस्यस्यस्तोतुर्मंघवन्काममापृंण । अनुंतेद्यौर्बृहतीवीर्यंममइयंचं

तेपृथिवीनैमओजंसे५त्वंतमिंन्द्रपर्वंतंमहामुरुंवज्रैणवज्रिन्पर्वशश्वंकर्तिथ।अवा-
सृजोनिवृंताःसर्तवाअपःसत्राविश्वंदधिषेकेवलंसहः ६ ॥ २२ ॥ इति शाक-
लर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले दशमोनुवाकः ॥ १० ॥

नूचिन्नव गौतमोनोधा अग्निर्जगती अन्त्याश्वतस्रस्त्रिष्टुभः ।

५८ नूचिंत्सहोजाअमृतोनितुंन्दतेहोतायद्दूतोअभंवद्विवस्वंतः । विसाधिष्ठे-
भिःपथिभीरजोंममआदेवताताहविषाविवासति १ आस्वमद्मयुवमानोअजरं-
स्तृष्वंविष्यन्नंतसेषुंतिष्ठति । अत्योनपृष्ठंप्रुंषितस्यंरोचतेदिवोनसानुंस्तनयंन्नचि-
क्रदत् २ क्राणारुद्रेभिर्वसुंभिःपुरोहिंतोहोतानिषंत्तोरयिषाळमंर्त्यः । रथोनवि-
क्ष्वंञ्जसानआयुषुव्यांनुषग्वार्यांदेवऋंण्वति ३ विवातंजूतोअतसेषुंतिष्ठतेवृथांजु-
हूभिःसृण्यांतुविष्वणिः । तृषुयदंग्नेवनिनोंवृषायसेकृष्णंतएमरुशद्दूर्मेअजर ४

तपुर्जंभोवनआवातचोदितोयूथेनसाह्वाँअववातिवंसगः । अभिव्रजन्नक्षितंपाजं-
सारजःस्थातुश्चरथंभयतेपतत्रिणः ५ ॥ २३ ॥ दधुष्ट्वाभृगवोमानुषेष्वारयिंन
चारुंसुहवंजनेभ्यः । होतारमग्नेअतिथिंवरेण्यंमित्रंनशेवंदिव्यायजन्मने ६ हो-
तारंसप्तजुह्वो३यजिष्ठंयंवाघतोवृणतेअध्वरेषु । अग्निंविश्वेषामरतिंवसूनांसपर्या-
मिप्रयसायामिरत्नम् ७ अच्छिद्रासूनोसहसोनोअद्यस्तोतृभ्योमित्रमहःशर्मय-
च्छ । अग्नेगृणन्तमंहसउरुष्योर्जोनपात्पूर्भिरायसीभिः ८ भवावरूथंगृणतेवि-
भावोभवामघवन्मघवद्भ्यःशर्म । उरुष्याग्नेअंहसोगृणन्तंप्रातर्मक्षूधियावसुर्जग-
म्यात् ९ ॥ २४ ॥

वयाइत्सप्त नोधावैश्वानरस्त्रिष्टुप् ।

५१ वयाइदग्नेअग्नयस्तेअन्येत्वेविश्वेअमृतामादयन्ते । वैश्वानरनाभिरसि

क्षितीनांस्थूणेव जनाँउपमिद्ययन्थ १ मूर्धादिवोनाभिरग्निःपृथिव्याअथाभवद-
रतीरोदस्योः । तंत्वादेवासोजनयन्तदेवंवैश्वानरज्योतिरिदार्याय २ आसूर्ये
नरश्मयोध्रुवासोवैश्वानरेदधिरेग्नावसूनि । यापर्वतेष्वोषधीष्वप्सुयामानुषेष्व-
सितस्यराजा ३ बृहतीइवसूनवेरोदसीगिरोहोतामनुष्योनदक्षः । स्वर्वतेसत्य-
शुष्मायपूर्वीर्वैश्वानरायनृतमाययह्वीः ४ दिवश्चित्तेबृहतोजातवेदोवैश्वानरप्ररि-
रिचेमहित्वम् । राजाकृष्टीनामसिमानुषीणांयुधादेवेभ्योवरिवश्चकर्थ ५ प्रनू-
महित्वंवृषभस्यवोचंयंपूरवोवृत्रहणंसचन्ते । वैश्वानरोदस्युमग्निर्जघन्वाँअ-
धूनोत्काष्ठाअवशंबरंभेत् ६ वैश्वानरोमहिम्नाविश्वकृष्टिर्भरद्वाजेषुयजतोविभा
वा । शातवनेयेशतिनीभिरग्निःपुरुणीथेजरतेसूनृतावान् ७ ॥ २५ ॥

वह्निं पञ्च नोधाग्निस्त्रिष्टुप्।

६० वह्निंयुशसंविदथंस्यकेतुंसुंप्राव्यंदूतंसद्योअर्थम् । द्विजन्मानंरयिमिंवप्रशस्तंरातिंभंरद्भृगंवेमातरिश्वां १ अस्यशासुंरुभयासःसचन्तेहविष्मंन्तउशिजोयेचमर्ताः । दिवश्चित्पूर्वोन्यंसादिहोतापृच्छयोंविश्पतिर्विक्षुवेधाः २ तंनव्यंसीहृदआजायंमानमस्मत्सुंकीर्तिर्मधुंजिह्वमश्याः । यमृत्विजोंवृजनेमानुंषासःप्रयंस्वन्तआयवोजीजनन्त ३ उशिक्पांवकोवसुर्मानुंषेषुवरेण्योहोताधायिविक्षु । दमूंनागृहपंतिर्दमआँअग्निर्भुंवद्रयिपतींरयीणाम् ४ तंत्वांवयंपतिमग्नेरयीणांप्रशंसामोमतिभिर्गोतंमासः । आशुंनवाजंभरंमर्जयंन्तःप्रातर्मक्षूधियावंसूर्जगम्यात् ५ ॥ २६ ॥

अस्माइदुषोळश नोधाइन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

६१ अस्माइदुप्रतवसेतुरायप्रयोनहर्मिस्तोमंमाहिनाय । ऋचीषमायाध्रिगवओहमिन्द्रायब्रह्माणिरातततमा १ अस्माइदुप्रयइवप्रयंसिभराम्यांगूषंबाधेसुवृक्ति । इन्द्रायहृदामनसामनीषाप्रत्नायपत्येधियोमर्जयन्त २ अस्माइदुत्यमुपमंस्वर्षांभराम्यांगूषमास्येन । मंहिष्ठमच्छोक्तिभिर्मतीनांसुवृक्तिभिःसूरिंवावृधध्यै ३ अस्माइदुस्तोमंसंहिनोमिरथंनतष्टेवतत्सिनाय । गिरश्चगिर्वाहसेसुवृक्तीन्द्रायविश्वमिन्वंमेधिराय ४ अस्माइदुसप्तिमिवश्रवस्येन्द्रायार्कंजुह्वा३समंञ्जे । वीरंदानौकसंवन्दध्यैपुरांगूर्तश्रवसंदर्माणम् ५ ॥ २७ ॥ अस्माइदुत्वष्टातक्षद्वज्रंस्वपस्तमंस्वर्यं१रणाय । वृत्रस्यचिद्विदद्येनमर्मतुजन्नीशानस्तुजताकियेधाः ६ अस्येदुमातुःसवनेषुसद्योमहःपितुंपपिवाञ्चार्वन्ना । मुषायद्विष्णुःपचतंसहीं-

यान्विध्यद्वराहंतिरोअद्रिमस्ता ७ अस्माइदुग्नाश्चिद्देवपत्नीरिन्द्रायार्कमहिहत्यं-
ऊवुः । परिद्यावापृथिवीजभ्रउर्वीनास्यतेमहिमानंपरिष्टः ८ अस्येदेवप्ररिरिचे
महित्वंदिवस्पृथिव्याःपर्यन्तरिक्षात् । स्वराळिन्द्रोदमआविश्वगूर्तःस्वरिरमत्रोव-
वक्षेरणाय ९ अस्येदेवशवसाशुषन्तंविवृश्चद्वज्रेणवृत्रमिन्द्रः । गानत्राणाअव-
नीरमुञ्चदभिश्रवोदावनेसचेताः १० ॥ २८ ॥ अस्येदुत्वेषसारन्तसिन्धवःप-
रियद्वज्रेणसीमयच्छत् । ईशानकृद्दाशुषेदशस्यन्तुर्वीतयेगाधंतुर्वणिःकः ११ अ-
स्माइदुप्रभरातूतुजानोवृत्रायवज्रमीशानःकियेधाः । गोर्नपर्वविरदातिरश्चेष्य-
न्नर्णांस्यपांचरध्यै १२ अस्येदुप्रब्रूहिपूर्व्याणितुरस्यकर्माणिनव्यउक्थैः । युधेय-
दिष्णानआयुधान्यृघायमाणोनिरिणातिशत्रून् १३ अस्येदुभियागिरयश्चदृळ्हा
द्यावाचभूमाजनुषस्तुजेते । उपोवेनस्यजोगुवानओणिंसद्योभुवद्वीर्यायनोधाः

१४ अस्माइदुत्यदनुंदाय्येषामेकोयद्वन्नेभूरेरीशानः । प्रैतंशंसूर्यंपस्पृधानंसौव-श्व्येसुष्विंमावदिन्द्रः १५ एवातेहारियोजनासुवृक्तीन्द्रब्रह्माणिगोतमासोअक्रन् । ऐषुविश्वपेशसंधियंधाःप्रातर्मक्षूधियावसुर्जगम्यात् १६ ॥ २१ ॥ ॐ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमाष्टके चतुर्थोध्यायः ॥ ४ ॥

प्रसप्तोनात्वंनववृष्णेपञ्चोनामारुतंत्रिष्टुबन्तंपरमाग्नेयमैन्द्रात्पश्चादशपराशरःशाक्त्योद्वैपदंतद्रयिर्व-नेषुश्रीणञ्छुक्रोवनेमैकादशोपमदशनिकाव्यारयिर्नोपप्रयन्तोनवगोतमोराहूगणोगायत्रंतुजुषस्वपञ्च-कातेकथाभित्वागायत्रंतुहिरण्यकेशोद्वादशाद्यौतृचौत्रैष्टुभौष्णिहौपूर्वोग्नयेवामध्यमायेत्थाषोळशैन्द्रंपा-ङ्क्तंहि ॥ (यामिसस्यांनिपातिनोदध्यङ्मनुरथर्वाचेति) ॥ ९ ॥

प्रमन्महे त्रयोदश नोधाइन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

६२ ॐ॥प्रमंन्महेशवसानायंशूषमांगूषंगिर्वणेअङ्गिरस्वत्।सुवृक्तिभिंःस्तुवतऋ

ग्मि यायाचौंमार्कंनरेविश्रुताय १ प्रवोमहेमहिनमोंभरध्वमांगूष्यंशवसानायसा-
मं । येनानः पूर्वेंपितरः पदज्ञाअर्चन्तोअङ्गिरसोगाअविन्दन् २ इन्द्रस्याङ्गिरसांचेष्टौ
विदत्सरमातनयायधासिम् । बृहस्पतिर्भिनदद्रिंविदद्गाः समुस्रियाभिर्वावशंतनरः
३ ससुष्टुभासस्तुभासप्तविप्रैः स्वरेणाद्रिंस्वर्यो३नवग्वैः । सरण्युभिः फलिगमिन्द्र
शक्रवलंरवेणदरयोदशग्वैः ४ गृणानोअङ्गिरोभिर्दस्मविवंरुषसासूर्येणगोभिर-
न्धः । विभूम्याअप्रथयइन्द्रसानुंदिवोरजउपरमस्तभायः ५ ॥ १ ॥ तदुप्रयक्ष-
तममस्यकर्मदस्मस्यचारुतममस्तिदंसः । उपह्वरेयदुपराअपिन्वन्मध्वर्णसोनद्य१
श्वतस्रः ६ द्विताविवव्रेसनजासनीळेअयास्यः स्तवमानेभिरर्कैः । भगोनमे
नेपरमेव्योमन्नधारयद्रोदसीसुदंसाः ७ सनाद्दिवंपरिभूमाविरूपेपुनर्भुवायुवती
स्वेभिरेवैः । कृष्णेभिरक्तोषारुशद्भिर्वपुर्भिराचरतोअन्यान्या ८ सनेमिसख्यं

स्वपस्यमानःसूनुर्दाधारशवसासुदंसाः । आमासुचिद्दधिषेपक्वमन्तःपयःकृष्णा-
सुरुशद्रोहिणीषु ९ सनात्सनीळाअवनीरवाताव्रतारक्षन्तेअमृताःसहोभिः । पुरूस-
हस्राजनयोनपत्नीर्दुवस्यन्तिस्वसारोअह्रयाणम् १० ॥ २ ॥ सनायुवोनमसा
नव्योअर्कैर्वसूयवोमतयोदस्मदद्रुः । पतिंनपत्नीरुशतीरुशन्तंस्पृशन्तित्वाशव-
सावान्मनीषाः ११ सनादेवतववरायोगभस्तौनक्षीयन्तेनोपदस्यन्तिदस्म । द्यु-
माँअसिक्रतुमाँइन्द्रधीरःशिक्षाशचीवस्तवनःशचीभिः १२ सनायतेगोतमइन्द्र
नव्यमतक्षद्ब्रह्महरियोजनाय । सुनीथायनःशवसाननोधाःप्रातर्मक्षूधियावसु-
र्जगम्यात् १३ ॥ ३ ॥

त्वं महान्नोधा इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

६३ त्वंमहाँइन्द्रयोहशुष्मैर्द्यावाजज्ञानःपृथिवीअमेधाः । यद्धतेविश्वागिरय

ध्रिदम्भ्वांभियाहृह्लासःकिरणानैजंन् १ आयद्धरींइन्द्रविव्रंतावेरातेवज्रंजरिता बाह्वोर्धात् । येनाविहर्यतक्रतोअमित्रान्पुरंइष्णासिपुरुहूतपूर्वीः २ त्वंसुत्यइंन्द्र धृष्णुरेतान्त्वमृभुक्षानर्यस्त्वंषाट् । त्वंशुष्णंवृजनेपृक्षआणौयूनेकुत्सांयद्युमतेस-चांहन् ३ त्वंहत्यदिंन्द्रचोदीःसखांवृत्रंयद्वंज्रिन्वृषकर्मन्नुभ्नाः । यद्धंशूरवृषमणः पराचैर्विदस्यूँर्योनावकृंतोवृथाषाट् ४ त्वंहत्यदिन्द्रारिंषण्यन्दृह्लस्यचिन्मर्तानामस-जुंष्टौ । व्य १ स्मदाकाष्ठाअर्वतेवर्घनेवंवज्रिञ्छ्नथिह्यमित्रान् ५ ॥ ४ ॥ त्वांह त्यदिन्द्रार्णसातौस्वर्मीह्लेनरआजाहंवन्ते । तवंस्वधावइयमासंमर्यऊतिर्वाजेष्व-तसाय्याभूत् ६ त्वंहत्यदिंन्द्रसप्तयुध्यन्पुरोवज्रिन्पुरुकुत्सांयदर्दः । बर्हिर्नयत्सु-दासेवृथावर्गंहोराजन्वरिंवःपूरवेकः ७ त्वंत्यांनंइन्द्रदेवचित्रामिषमापोनपीपयः परिंज्मन् । ययांशूरप्रत्यस्मभ्यंयंसित्मनमूर्जंनविश्वधक्षरंध्यै ८ अकांरितइन्द्र

गोतमेभिर्ब्रह्माण्योक्तानमंसाहरिंभ्याम् । सुपेशंसंवाजमाभंरानःप्रातर्मक्षूधियावंसुर्जगम्यात् १ ॥ ५ ॥

वृष्णे पञ्चदश नोधा मरुतो जगती अन्त्या त्रिष्टुप्।

६४ वृष्णेशर्धायंसुमंखायवेधसेनोधंःसुवृक्तिंप्रभंरामरुद्भ्यंः । अपोनधीरोमनंसासुहस्त्योगिरःसमंञ्जेविदथेष्वाभुवंः १ तेजंज्ञिरेदिवऋष्वासंउक्षणोरुद्रस्यमर्याअसुंराअरेपसंः । पावकासःशुचंयःसूर्याइवसत्वांनोनद्रप्सिनोंघोरवंर्पसः २ युवांनोरुद्राअजरांअभोग्घनोंववक्षुरध्रिंगावःपर्वताइव । दृळ्हाचिद्विश्वाभुवंनानिपार्थिवाप्रच्यांवयन्तिदिव्यानिंमज्मनां ३ चित्रैरञ्जिभिर्वपुंषेव्यंञ्जतेवक्षंःसुरुक्माँअधिंयेतिरेशुभे । अंसेंष्वेषांनिमिंमृक्षुर्ऋष्टयंःसाकंजंज्ञिरेस्वधयांदिवोनरंः ४ ईशानकृतोधुनंयोरिशादंसोवातांन्विद्युतस्तविंषीभिरक्रत । दुहन्त्यूधर्दिव्या-

निधूतंयोभूमिंपिन्वान्तिपयंसापरिंज्रयः ५ ॥ ६ ॥ पिन्वंन्त्यपोमरुतंःसुदानंवः पयोघृतवंद्विदथेष्वाभुवंः । अत्यंनमिहेविनंयन्तिवाजिनमुत्संदुहन्तिस्तनयंन्तमक्षितम् ६ महिषासोमायिनंश्चित्रभांनवोगिरयोनस्वतंवसोरघुष्यदंः । मृगाइंवहस्तिनंःखादथावनायदारुंणीषुतविंषीरयुंग्ध्वम् ७ सिंहाइंवनानदतिप्रचेंतसःपिशाइंवसुपिशोंविश्ववेंदसः । क्षपोजिन्वंन्तःपृषंतीभिर्ऋष्टिभिःसमित्सबाधःशवसाहिंमन्यवः ८ रोदंसीआवंदतागणश्रियोनृषांचःशूराःशवसाहिंमन्यवः । आवन्धुरेष्वमतिर्नदंर्शताविद्युन्नतंस्थौमरुतोरथेंषुवः ९ विश्ववेंदसोरयिभिःसमोंकसःसंमिंश्लासस्तविंषीभिर्विरप्शिनंः । अस्तांरइषुंदधिरेगभंस्त्योरनन्तशुंष्मावृषंखादयोनरंः १० ॥ ७ ॥ हिरण्ययेभिःपविभिंःपयोवृधउज्जिंघ्नन्तआपथ्योनपवंतान् । मखाअयासंःस्वसृतोंध्रुवच्युतोंदुध्रकृतोंमरुतोभ्राजंदृष्टयः ११ घृ-

षुंपावकंवनिनंविचर्षणिंरुद्रस्यसूनुंहवसागृणीमसि । रजस्तुरंतवसंमारुतंगण-
मृजीषिणंवृषणंसश्चतश्रिये १२ प्रनूसमर्तःशवसाजनाँअतितस्थौवऊतीमरुतो-
यमावत । अर्वद्भिर्वाजंभरतेधनानृभिरापृच्छ्यंक्रतुमाक्षेतिपुष्यति १३ चर्कृत्यं
मरुतःपृत्सुदुष्टरंद्युमन्तंशुष्मंमघवत्सुधत्तन । धनस्पृतमुक्थ्यंविश्वचर्षणिंतोकंपु-
ष्येमतनयंशतंहिमाः १४ नूष्ठिरंमरुतोवीरवन्तमृतीषाहंरयिमस्मासुधत्त ।
सहस्रिणंशतिनंशूशुवांसंप्रातर्मक्षूधियावसुर्जगम्यात् १५ ॥ ८ ॥ इति शाकल-
र्क्संहितायां प्रथमे मण्डल एकादशोऽनुवाकः ॥ ११ ॥

पश्वा दश शाक्त्यः पराशरोऽग्निर्द्विदपा विराट् ।

६५ पश्वानतायुंगुहाचरन्तंनमोयुजानंनमोवहन्तम् । सजोषाधीराःपदैरनु
ग्मन्नुपत्वासीदन्विश्वेयजत्राः १ ऋतस्यदेवाअनुव्रतागुर्भुवत्परिष्टिर्द्यौर्नभूम ।

वर्धन्तीमापःपन्वासुशिश्विमृतस्ययोनागर्भेसुजातम् २ पुष्टिर्नरण्वाक्षितिर्नपृथ्वी
गिरिर्नभुज्मक्षोदोनशंभु । अत्योनाज्मन्त्सर्गप्रतक्तःसिन्धुर्नक्षोदःकईंवराते ३
जामिः सिन्धूनांभ्रातेवस्वस्रामिभ्यान्नराजावनान्यत्ति । यद्वातजूतोवनाव्यस्था-
दग्निर्हदातिरोमापृथिव्याः ४ श्वसित्यप्सुहंसोनसीदन्क्रत्वाचेतिष्ठोविशामुषर्भु-
त् । सोमोनवेधाऋतप्रजातःपशुर्नशिश्वाविभुर्दूरेभाः ५ ॥ १ ॥

रयिर्दश पराशरोऽग्निर्द्विपदा विराट् ।

६६ रयिर्नचित्रासूरोनसंदृगायुर्नप्राणोनित्योनसूनुः । तक्वानभूर्णिर्वनासि-
षक्तिपयोनधेनुःशुचिर्विभावा १ दाधारक्षेममोकोनरण्वोयवोनपक्वोजेताजना-
नाम् । ऋषिर्नस्तुभ्वाविक्षुप्रशस्तोवाजीनप्रीतोवयोदधाति २ दुरोकशोचिःक्र-
तुर्ननित्योजायेवयोनावरंविश्वस्मै । चित्रोयदभ्राट्श्वेतोनविक्षुरथोनरुक्मीत्वेषः

समत्सु ३ सेनेवसृष्टामंदधात्यस्तुर्नदिद्युत्त्वेषप्रतीका । यमोहजातोयमोजनित्वं
जारःकनीनांपतिर्जनीनाम् ४ तंवश्चराथावयंवसत्यास्तंनगावोनक्षन्तइद्धम् ।
सिन्धुर्नक्षोदःप्रनीचीरैनोन्नवन्तगावःस्व१र्दृशीके ५ ॥ १० ॥

वनेषु दश पराशरोऽग्निर्द्विपदा विराट् ।

६७ वनेषुजायुर्मर्तेषुमित्रोवृणीतेश्रुष्टिंराजेवाजुर्यम् । क्षेमोनसाधुःक्रतुर्नभ
द्रोभुवत्स्वाधीर्होताहव्यवाट् १ हस्तेदधानोनृम्णाविश्वान्यमेदेवान्धाद्गुहानिषी-
दन् । विदन्तीमत्रनरोधियंधात्हृदायत्तष्टान्मन्त्राँअशंसन् २ अजोनक्षांदाधारपृ-
थिवींतस्तंभद्यांमन्त्रेभिःसत्यैः । प्रियापदानिपश्वोनिपाहिविश्वायुरग्नेगुहागुहंगाः
३ यईंचिकेतगुहाभवन्तमायःससादधारामृतस्य । वियेचृतन्त्यृतासपन्तआदिद्व-
सूनिप्रववाचास्मै ४ वियोवीरुत्सुरोधन्महित्वोतप्रजाउतप्रसूष्वन्तः । चित्तिर-

पादमैविश्वायुः सद्मेव धीराः संमाय चक्रुः ५ ॥ ११ ॥

श्रीणन्दश पराशरोऽग्निर्द्विपदा विराट् ।

६८ श्रीणन्नुप स्थाद्दिवं भुरण्युः स्थातुश्चरथमक्तून्व्यूर्णोत् । परि यदेषामेको विश्वेषां भुवद्देवो देवानां महित्वा १ आदित्ते विश्वे क्रतुं जुषन्त शुष्काद्यद्देव जीवो जनिष्ठाः । भजन्त विश्वे देवत्वं नाम ऋतं सपन्तो अमृतमेवैः २ ऋतस्य प्रेषा ऋतस्य धीतिर्विश्वायुर्विश्वे अपांसि चक्रुः । यस्तुभ्यं दाशाद्यो वा ते शिक्षात्तस्मै चिकित्वान्रयिं दयस्व ३ होता निषत्तो मनोरपत्ये स चिन्न्वासां पती रयीणाम् । इच्छन्त रेतो मिथस्तनूषु सं जानत स्वैर्दक्षैरमूराः ४ पितुर्न पुत्राः क्रतुं जुषन्त श्रोषन्ये अस्य शासं तुरासः । वि राय और्णोद्दुरः पुरुक्षुः पिपेश नाकं स्तृभिर्दमूनाः ५ ॥ १२ ॥

शुक्रो दश पराशरोऽग्निर्द्विपदा विराट् ।

६९ शुक्रःशुशुक्काँउुषोनजारःपप्रासमीचीदिवोनज्योतिः । परिप्रजातःक्रत्वाबभूथभुवोदेवानांपितापुत्रःसन् १ वेधाअदृप्तोअग्निर्विजानन्नूधर्नगोनांस्वाद्मापितूनाम् । जनेनशेवआहूर्यःसन्मध्येनिषत्तोरण्वोदुरोणे २ पुत्रोनजातोरण्वोदुरोणेवाजीनप्रीतोविशोवितारीत् । विशोयदह्वेनृभिःसनीळाअग्निर्देवत्वाविश्वान्यश्याः ३ नकिष्टएताव्रतामिनन्तिनृभ्योयदेभ्यःश्रुष्टिंचकर्थ । तत्तुतेदंसोयदहन्त्समानैर्नृभिर्यद्युक्तोविवेरपांसि ४ उषोनजारोविभावोस्रःसंज्ञातरूपश्चिकेतदस्मै । त्मनावहन्तोदुरोव्यृण्वन्नवन्तविश्वेस्व १ र्दृशीके ५ ॥ १३ ॥

वनेमैकादश पराशरोऽग्निर्द्विपदा विराट् ।

७० वनेमपूर्वीरर्योमनीषाअग्निःसुशोकोविश्वान्यश्याः । आदैव्यानिव्रता

चिकित्वानामानुषस्यजनस्यजन्म १ गर्भोयोअपांगर्भोवनानांगर्भश्चस्थातांग-
र्भश्चरथाम् । अद्रौचिदस्माअन्तर्दुरोणेविशांनविश्वोअमृतःस्वाधीः २ सहिक्ष-
पावाँअग्नीरयीणांदाशद्योअस्माअरंसूक्तैः । एताचिकित्वोभूमानिपाहिदेवानां
जन्ममर्ताँश्चविद्वान् ३ वर्धान्यंपूर्वीःक्षपोविरूपाःस्थातुश्चरथमृतप्रवीतम् । अ-
राधिहोतास्व१र्निषत्तःकृण्वन्विश्वान्यपांसिसत्या ४ गोषुप्रशस्तिंवनेषुधिषेभरं-
न्तविश्वेबलिंस्वर्णः । वित्वानरःपुरुत्रासपर्यन्पितुर्नजिव्रेर्विवेदोभरन्त ५ साधु-
र्नगृध्नुरस्तेवशूरोयातेवभीमस्त्वेषःसमत्सु ६ ॥ १४ ॥

उप प्र दश पराशरोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

७१ उपप्रजिन्वन्नुशतीरुशन्तंपतिंननित्यंजनयःसनीळाः । स्वसारःश्यावी-
मरुषीमजुष्रञ्चित्रमुच्छन्तीमुषसंनगावः १ वीळुचिद्दृळ्हापितरोनउक्थैरद्रिंरुज-

न्नङ्गिरसोरवेण । चक्रुर्दिवोबृहतोगातुमस्मेअहःस्वर्विविदुःकेतुमुस्राः २ दधन्नृतं धनयन्नस्यधीतिमादिदर्योदिधिष्वोविभृत्राः । अतृष्यन्तीरपसोयन्त्यच्छादेवा- ञ्जन्मप्रयसावर्धयन्तीः ३ मथीद्यदीविभृतोमातरिश्वागृहेगृहेश्येतोजेन्योभूत् । आदींराज्ञेनसहीयसेसचासन्नादूत्यंभृगवाणोविवाय ४ महेयत्पित्रईरसंदिवे करवत्सरत्पृशन्यश्चिकित्वान् । सृजदस्ताधृषतादिद्युमस्मैस्वायांदेवोदुहितरि त्विषिंधात् ५॥१५॥स्वआयस्तुभ्यंदमआविभातिनमोवादाशादुशतोअनुद्यून् । वर्धोअग्नेवयोअस्यद्विबर्हायासद्रायासरथंयंजुनासि ६ अग्निंविश्वाअभिपृक्षःस- चन्तेसमुद्रंनस्रवतःसप्तयह्वीः । नजामिभिर्विचिकितेवयोनोविदादेवेषुप्रमतिं चिकित्वान् ७ आयदिषेनृपतिंतेजआनट्शुचिरेतोनिषिक्तंद्यौरभीके । अग्निः शर्धमनवद्यंयुवानंस्वाध्यंजनयत्सूदयच्च ८ मनोनयोऽध्वनःसद्यएत्येकःसत्रा

सूरोवस्वंईशे । राजानामित्रावरुणासुपाणीगोषुप्रियममृतंरक्षमाणा ९ मानो अग्नेसख्यापित्र्याणिप्रमर्षिष्ठाअभिविदुष्कविःसन् । नभोनरूपंजरिमामिनाति पुरातस्याअभिशस्तेरधीहि १० ॥ १६ ॥

निकाव्या दश पराशरोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

७२ निकाव्यावेधसःशश्वतस्कर्हस्तेदधानोनर्यापुरूणि । अग्निर्भुवद्रयिपतीरयीणांसत्राचक्राणोअमृतानिविश्वा १ अस्मेवत्संपरिषन्तंनविन्दन्निच्छन्तोविश्वेअमृताअमूराः । श्रमयुवःपदव्योधियंधास्तस्थुःपदेपरमेचार्वग्नेः २ तिस्रोयदग्नेशरदस्त्वामिच्छुचिंघृतेनशुचयःसपर्यान् । नामानिचिद्दधिरेयज्ञियान्यसूदयन्ततन्वः सुजाताः ३ आरोदसीबृहतीवेविदानाःप्ररुद्रियाजभ्रिरेयज्ञियासः । विदन्मर्तोनेमधितांचिकित्वानग्निंपदेपरमेतस्थिवांसम् ४ संजानानाउपसीद-

न्नभिज्ञुपत्नीवन्तोनमस्यंनमस्यन् । रिरिक्वांसस्तन्वःकृण्वतस्वाःसखासख्युर्निमिषिरक्षमाणाः ५ ॥ १७ ॥ त्रिःसप्तयद्गुह्यानित्वेइत्पदाविदन्निहिताज्ञियासः । तेभीरक्षन्तेअमृतंसजोषाःपशूञ्चस्थातृञ्चरथंचपाहि ६ विद्वाँअग्नेवयुनानिक्षितीनांव्यानुषक्शुरुधोजीवसेधाः । अन्तर्विद्वाँअध्वनोदेवयानानतन्द्रोदूतोअभवोहविर्वाट् ७ स्वाध्योदिवआसप्तयह्वीरायोदुरोव्यृतज्ञाअजानन् । विदद्गव्यंसरमादृह्ळमूर्वंयेनानुकंमानुषीभोजतेविट् ८ आयेविश्वास्वपत्यानितस्थुःकृण्वानासोअमृतत्वायगातुम् । मह्नामहद्भिःपृथिवीवितस्थेमातापुत्रैरदितिर्धायसेवेः ९ अधिश्रियंनिदधुश्चारुमस्मिन्दिवोयदक्षीअमृताअकृण्वन् । अधक्षरन्तिसिन्धवोनसृष्टाःप्रनीचीरग्नेअरुषीरजानन् १० ॥ १८ ॥

रयिर्न दश पराशरोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

७३ र॒यिर्न यः पि॑तृवि॒त्तो व॑यो॒धाः सु॒प्रणी॑तिश्चिकि॒तुषो॒ न शासुः॑ । स्यो॒न॒शीरति॑थि॒र्न प्री॑णा॒नो होते॑व॒ सद्म॑ विध॒तो वि ता॑रीत् १ दे॒वो न यः स॑वि॒ता स॒त्यम॑न्मा॒ क्रत्वा॑ नि॒पाति॑ वृ॒जना॑नि॒ विश्वा॑ । पु॒रु॒प्र॒श॒स्तो अ॒मति॒र्न स॒त्य आ॒त्मेव॒ शेवो॑ दिधि॒षाय्यो॑ भूत् २ दे॒वो न यः पृ॑थि॒वीं वि॒श्वधा॑या उप॒क्षेति॑ हि॒तमि॑त्रो॒ न राजा॑ । पु॒रः॒सदः॑ शर्म॒सदो॒ न वी॒रा अ॑नव॒द्या पति॑जुष्टेव॒ नारी॑ ३ तं त्वा॒ नरो॒ दम॒ आ नित्य॑मि॒द्धम॑ग्ने॒ सच॑न्त क्षि॒तिषु॑ ध्रु॒वासु॑ । अधि॑ द्यु॒म्नं नि द॑धु॒र्भूर्य॑स्मि॒न्भवा॑ वि॒श्वायु॑र्ध॒रुणो॑ र॒यी॒णाम् ४ वि पृक्षो॑ अग्ने म॒घवा॑नो अश्यु॒र्वि सू॒रयो॒ दद॑तो॒ विश्व॒मायुः॑ । स॒नेम॒ वाजं॑ समि॒थेष्व॒र्यो भा॒गं दे॒वेषु॒ श्रव॑से॒ दधा॑नाः ५ ॥ १९ ॥ ऋ॒तस्य॒ हि धे॒नवो॑ वावशा॒नाः स्मदू॑ध्नीः पी॒पय॑न्त॒ द्युभ॑क्ताः । प॒रा॒वतः॑ सुम॒तिं भिक्ष॑माणा॒ वि सिन्ध॑वः स॒मया॑ सस्रु॒रद्रि॑म् ६ त्वे अ॑ग्ने सुम॒तिं भिक्ष॑माणा दि॒-

विश्रवोंदधिरेयज्ञियांसः । नक्तांचचक्रुरुषसाविरूपेकृष्णंचवर्णमरुणंचसंधुः ७ यान्रायेमर्तान्त्सुषूदोअग्नेतेस्यांममघवानोवयंचं । छायेवविश्वंभुवनंसिसक्ष्याप- प्रिवान्रोदसीअन्तरिक्षम् ८ अर्वद्भिरग्नेअर्वतोनृभिर्नृन्वीरैर्वीरान्वनुयामात्वोताः । ईशानासःपितृवित्तस्यरायोविसूरयःशतहिंमानोअश्युः ९ एतातेअग्नउचथा- निवेधोजुष्टांनिसन्तुमनसेहृदेचं । शकेमरायःसुधुरोयमन्तेऽधिश्रवोदेवभक्तंदधा- नाः १० ॥ २० ॥ इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले द्वादशोऽनुवाकः ॥ १२ ॥

उप प्र यन्तो नव राहुगणो गोतमोऽग्निर्गायत्री ।

७४ उपप्रयन्तोअध्वरंमन्त्रंवोचेमाग्नये । आरेअस्मेचशृण्वते १ यःस्नीहिं- तीषुपूर्व्यःसंजग्मानासुकृष्टिषु । अरक्षद्दाशुषेगयम् २ उतब्रुवन्तुजन्तवउदग्नि- र्वृत्रहाजनि । धनंजयोरणेरणे ३ यस्यदूतोअसिक्षयेवेषिहव्यानिवीतये । दस्म-

त्कृणोष्यंध्वरम् ४ तमित्सुंहव्यमंङ्गिरःसुदेवंसंहसोयहो । जनांआहुःसुबर्हिषंम् ५ ॥ २१ ॥ आचवहांसितांइहदेवाँउपप्रशंस्तये । हव्यासुंश्चन्द्रवीतयें ६ नयो-रुपव्दिरश्व्यंःशृण्वेरथंस्यकच्चन । यदंग्नेयासिंदूत्यंम् ७ त्वोतोंवाज्यह्नंयोभिपूर्वं-स्मादपंरः । प्रदाश्वाँअंग्नेअस्थात् ८ उतद्युमत्सुवीर्यंबृहदंग्नेविवासंसि । देवेभ्यों देवदाशुषें ९ ॥ २२ ॥

जुषस्व पञ्च गोतमोऽग्निर्गायत्री ।

७५ जुषस्वंसप्रथंस्तमंवचोंदेवप्संरस्तमम् । हव्याजुह्वांनआसनिं १ अथांते अङ्गिरस्तमाग्नेंवेधस्तमप्रियम् । वोचेमब्रह्मंसानसि २ कस्तेंजामिर्जनांनामग्ने कोदाश्वंध्वरः । कोहकस्मिंन्नसिश्रितः ३ त्वंजामिर्जनांनामग्नेंमित्रोअंसिप्रियः

। सखासखिभ्यईड्यः ४ यजानोमित्रावरुणायजादेवाँऋतंबृहत् । अग्नेयक्षिस्वं
दमम् ५ ॥ २३ ॥

का ते पञ्च गोतमोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

७६ कातउपेतिर्मनसोवरायभुवदग्नेशन्तमाकामनीषा । कोवायज्ञैःपरिदक्षं
तआपकेनवातेमनसादाशेम १ एह्यग्नइहहोतानिषीदादब्धःसुपुरएताभवानः ।
अवतांत्वारोदसीविश्वमिन्वेयजामहेसौमनसायदेवान् २ प्रसुविश्वान्रक्षसोधक्ष्य-
ग्नेभवायज्ञानामभिशस्तिपावा । अथावहसोमपतिंहरिभ्यामातिथ्यमस्मैचकृ-
मासुदाव्ने ३ प्रजावतावचसावह्निरासाचहुवेनिचसत्सीहदेवैः । वेषिहोत्रमुतपो-
त्रंयजत्रबोधिप्रयन्तर्जनितर्वसूनाम् ४ यथाविप्रस्यमनुषोहविर्भिर्देवाँअयजः
कविभिःकविःसन् । एवाहोतःसत्यतरत्वमद्याग्नेमन्द्रयाजुह्वायजस्व ५ ॥ २४ ॥

कथा पञ्च गोतमोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

७७ कथादाशेमाग्नयेकास्मैदेवजुष्टोच्यतेभामिनेगीः । योमर्त्येष्वमृतऋता-
वाहोतायजिष्ठइत्कृणोतिदेवान् १ योअध्वरेषुशन्तमऋतावाहोतातमूनमोभि-
राकृणुध्वम् । अग्निर्यद्वेर्मर्तायदेवान्त्सचाबोधातिमनसायजाति २ सहिक्रतुःस-
मर्यःससाधुर्मित्रोनभूदद्भुतस्यरथीः । तंमेधेषुप्रथमंदेवयन्तीर्विशउपब्रुवतेदस्म-
मारीः ३ सनोनृणांनृतमोरिशादाअग्निर्गिरोवसावेतुधीतिम् । तनाचयेमघवानः
शविष्ठावाजप्रसूताइषयन्तमन्म ४ एवाग्निर्गोतमेभिर्ऋतावाविप्रेभिरस्तोष्टजात-
वेदाः । सएषुद्युम्नंपीपयत्सवाजंसपुष्टिंयातिजोषमाचिकित्वान् ५ ॥ २५ ॥

अभि त्वा पञ्च गोतमोऽग्निर्गायत्री ।

७८ अभित्वागोतमागिराजातवेदोविचर्षणे । द्युम्नैरभिप्रणोनुमः १ तमु

त्वागोतमोगिरारायस्कामोदुवस्यति । द्युम्नैरभिप्रणोनुमः २ तमुत्वावाजसा-
तममङ्गिरस्वद्धवामहे । द्युम्नैरभिप्रणोनुमः ३ तमुत्वावृत्रहन्तमंयोदस्यूँरवधूनु-
षे । द्युम्नैरभिप्रणोनुमः ४ अवोचामरहूगणाअग्नयेमधुमद्वचः । द्युम्नैरभिप्रणो-
नुमः ५ ॥ २६ ॥

हिरण्यकेशो द्वादश गोतमोऽग्निः प्रथमस्तृचस्य मध्यमोऽग्निर्वा आद्यास्तिस्रस्त्रिष्टुभः ।
ततस्तिस्र उष्णिहस्ततो गायत्र्यः ।

७१ हिरण्यकेशोरजसोविसारेऽहिर्धुनिर्वातइववध्रजीमान् । शुचिभ्राजाउष-
सोनवेदायशस्वतीरपस्युवोनसत्याः १ आतेसुपर्णाअमिनन्तँएवैःकृष्णोनोनाव
वृषभोयदीदम् । शिवाभिर्नस्मयमानाभिरागात्पतन्तिमिहःस्तनयन्त्यभ्रा २

यदीमृतस्यपर्यसापियांनोनयंन्नृतस्यंपथिभीरजिंष्ठैः । अर्यमामित्रोवरुणःपरि-
ज्मात्वचंपृश्चन्त्युपरस्ययोनौ ३ अग्नेवाजस्यगोमतईशानःसहसोयहो । अस्मे
धेहिजातवेदोमहिश्रवः ४ सइंधानोवसुष्कविरग्निरीळेन्योगिरा । रेवदस्मभ्यं
पुर्वणीकदीदिहि ५ क्षपोराजन्नुतत्मनाग्नेवस्तोरुतोषसः । सतिग्मजम्भरक्षसो
दहप्रति ६ ॥ २७ ॥ अवानोअग्नऊतिभिर्गायत्रस्यप्रभर्मणि । विश्वासुधीषुवं-
न्द्य ७ आनोअग्नेरयिंभरसत्रासाहंवरेण्यम् । विश्वासुपृत्सुदुष्टरम् ८ आनोअग्ने
सुचेतुनारयिंविश्वायुपोषसम् । मार्डीकंधेहिजीवसे ९ प्रपूतास्तिग्मशोचिषेवाचो
गोतमाग्नये । भरस्वसुम्नयुर्गिरः १० योनोअग्नेऽभिदासत्यन्तिदूरेपदीष्टसः ।
अस्माकमिद्वृधेभव ११ सहस्राक्षोविचर्षणिरग्नीरक्षांसिसेधति । होतागृणीत
उक्थ्यः १२ ॥ २८ ॥

इत्था षोडश गोतम इन्द्रः पाङ्क्तिः ।

८० इत्थाहिसोमइन्मदेब्रह्माचकारवर्धनम् । शविष्ठवज्रिन्नोजसापृथिव्यानिः
शशाअहिमर्चन्ननुस्वराज्यम् १ सत्वामदद्वृषामदःसोमःश्येनाभृतःसुतः । ये-
नावृत्रंनिरद्भ्योजघन्थवज्रिन्नोजसार्चन्ननुस्वराज्यम् २ प्रेह्यभीहिधृष्णुहिनतेव-
ज्रोनियंसते । इन्द्रनृम्णंहितेशवोहनोवृत्रंजयाअपोऽर्चन्ननुस्वराज्यम् ३ निरि-
न्द्रभूम्याअधिवृत्रंजघन्थनिर्दिवः । सृजामरुत्वतीरवजीवधन्याइमाअपोऽर्चन्ननु
स्वराज्यम् ४ इन्द्रोवृत्रस्यदोधतःसानुंवज्रेणहीळितः । अभिक्रम्यावजिघ्नतेऽपः
समायचोदयन्नर्चन्ननुस्वराज्यम् ५ ॥ २१ ॥ अधिसानौनिजिघ्नतेवज्रेणशतपर्व-
णा । मन्दानइन्द्रोअन्धसःसखिभ्योगातुमिच्छत्यर्चन्ननुस्वराज्यम् ६ इन्द्रतुभ्य-
मिदद्रिवोऽनुत्तंवज्रिन्वीर्यम् । यद्धत्यंमायिनंमृगंतमुत्वंमाययावधीरर्चन्ननुस्वरा-

ज्यम् ७ त्विते॒वज्रा॑सोअस्थिरन्नव॒तिंनाव्या॒ ३॒ अनु॑ । म॒हत्तइन्द्रवी॒र्यं॑बा॒ह्वोस्ते॒बलं॑
हि॒तमर्च॒न्ननु॑स्व॒राज्य॑म् ८ स॒हस्रं॑सा॒कम॑र्चत॒परि॑ष्टोभतविंश॒तिः । श॒तैन॒मन्व॑-
नोनवु॒रिन्द्रा॑य॒ब्रह्मोद्य॑तम॒र्च॒न्ननु॑स्व॒राज्य॑म् ९ इन्द्रो॑वृ॒त्रस्य॒तवि॑षीं॒निरं॑ह॒न्त्सहं॑सा॒-
सहः॑ । म॒हत्तदं॑स्य॒पौंस्यं॑वृ॒त्रंजं॑घ॒न्वाँअं॑सृज॒दर्च॒न्ननु॑स्व॒राज्य॑म् १० ॥ ३० ॥
इ॒मेचि॒त्तवं॑म॒न्यवे॒वेपे॑तेभि॒यसा॑म॒ही । यदि॑न्द्रवज्रि॒न्नोजं॑सावृ॒त्रंम॒रुत्वाँ॒अवं॒धीरर्च॒-
न्ननु॑स्व॒राज्य॑म् ११ नवेपं॑सा॒नत॑न्य॒तेन्द्रं॑वृ॒त्रोविबी॑भयत् । अ॒भ्ये॑नं॒वज्रं॑आ॒य॒सः
स॒हस्र॑भृष्टिराय॒तार्च॒न्ननु॑स्व॒राज्य॑म् १२ यद्वृ॒त्रंतव॑चा॒शनिं॒व॒ज्रे॑ण॒स॒मयो॑धयः ।
अहि॑मिन्द्र॒जिघां॑सतोदि॒वितें॑बद्ध॒धे॒शवोऽर्च॒न्ननु॑स्व॒राज्य॑म् १३ अ॒भि॒ष्ट॒नेतें॑अद्रि॒-
वो॒यत्स्था॒जगं॑च्चरेजते । त्वष्टा॑चि॒त्तवं॑म॒न्यव॒इन्द्रं॑वेवि॒ज्यतें॑भि॒यार्च॒न्ननु॑स्व॒राज्य॑म्
१४ नहि॒नुयादं॑धी॒मसीन्द्रं॒कोवी॒र्या॑प॒रः । तस्मि॑न्नृ॒म्णमु॒तक्रतुं॑दे॒वाओजां॑सि॒संदं॑धु॒र्-

र्चन्ननुं स्वराज्यम् १५ यामथर्वा मनुष्पिता दध्यङ् धियमत्नंत । तस्मिन्ब्रह्माणि पूर्वथेन्द्र उक्था समग्मतार्चन्ननुं स्वराज्यम् १६ ॥ ३१ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमाष्टके पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

इन्द्रोनवोपोपुषड्जगसन्तमश्वावतिजागतमसावाविंशतिःषळनुष्टुभऔष्णिहपाङ्क्तगायत्रत्रैष्टुभास्तृचः प्रगाथःप्रयेद्वादशमारुतंहपंचम्यन्त्येत्रिष्टुभौमरुतोदशगायत्रंमत्वक्षसःषड्जागतमाविद्युन्माद्विराद्यान्त्ये प्रस्तारपङ्क्तीपञ्चमीविराड्रूपाऽऽनोदशवैश्वदेवंतुपञ्चाद्याःसप्तमीजगत्यःषष्ठीविराट्स्थानाऋजुनीतीनव गायत्रमन्त्यानुष्टुप्त्वंसोमत्र्यधिकासौम्यंपञ्चम्यादिगायत्र्योद्वादशोष्णिकूचैताउत्साद्यूनोपस्यंचतुर्जग- त्यादिषळुष्णिगन्तंतृचोन्त्यआश्विनोग्नीषोमौद्वादशाग्नीषोमीयमाद्यास्तिस्रोनुष्टुभउपान्त्यास्तिस्रोगाय- त्र्योष्टमीजगतीवेमंषोळशकुत्सआग्नेयंतद्द्वित्रिष्टुबन्तंपूर्वोदेवास्त्रयःपादादैवास्तन्नोमित्रोर्धर्चोलिङ्गोक्तदै वतोयदैवसंवासूक्तम् ॥ ६ ॥

इन्द्रो नव गोतम इन्द्रः पङ्क्तिः ।

८१ इन्द्रो मदाय वावृधे शवसे वृत्रहा नृभिः । तमिन्महत्स्वाजिषूतेमर्भे हवाम-

हेसवाजेषुप्रनोऽविषत् १ असिहिवीरसेन्योऽसिभूरिपराददिः । असिदभ्रस्य
चिद्वृधोयजमानायशिक्षसिसुन्वतेभूरितेवसु २ यदुदीरतआजयोधृष्णवेधीयते
धना । युक्ष्वामदच्युताहरीकंहनःकंवसौदधोऽस्माँइन्द्रवसौदधः ३ क्रत्वामहाँ
अनुष्वधंभीमआवावृधेशवः । श्रियऋष्वउपाकयोर्निशिप्रीहरिवान्दधेहस्तयो-
र्वज्रमायसम् ४ आपप्रौपार्थिवंरजोबद्बधेरोचनादिवि । नत्वावाँइन्द्रकश्चननजातो
नजनिष्यतेऽतिविश्वंववक्षिथ ५ ॥ १ ॥ योअर्योमर्तभोजनंपराददातिदाशुषे ।
इन्द्रोअस्मभ्यंशिक्षतुविभजाभूरितेवसुभक्षीयतवराधसः ६ मदेमदेहिनोददिर्यू-
थागवामृजुक्रतुः । संगृभायपुरूशतोभयाहस्त्यावसुशिशीहिरायआभर ७ मा-
दयस्वसुतेसचाशवसेशूरराधसे । विद्माहित्वापुरूवसुमुपकामान्त्ससृज्महेऽथा

नो ऽवि॒ताभ॑व ८ ए॒तेतं॑इन्द्र॒ज॒न्तवो॒विश्वं॑पुष्यन्ति॒वार्य॑म् । अ॒न्तर्हि॑ख्योजनानाम॒-
र्योवेदो॒अदा॑शुषां॒तेषां॑नो॒वेद॒आभ॑र ९ ॥ २ ॥

उपोषु षड्नोतम इन्द्रः पङ्क्तिः । अन्त्या जगती ।

८२ उपो॒षुशृ॒णुहीगिरो॒मघ॑व॒न्मात॑थाइव । य॒दानः॑सू॒नृता॑वत॒ःकर॒आद॒र्थया॑-
स॒इद्योजा॒न्वि॑न्द्र॒तेहरी॑ १ अक्ष॒न्नमी॑मदन्त॒ह्यव॑प्रि॒याअ॑धूषत । अस्तो॑षत॒स्वभा॑नवो॒
विप्रा॒नवि॑ष्ठयाम॒तीयोजा॒न्वि॑न्द्र॒तेहरी॑ २ सु॒सं॒दृशं॑त्वाव॒यंमघ॑वन्वन्दिषी॒महि॑ । प्र
नू॒नंपू॒र्णव॑न्धुरःस्तु॒तोया॑हि॒वशाँ॒अनु॒योजा॒न्वि॑न्द्र॒तेहरी॑ ३ सघा॒तंवृष॑णं॒रथ॒मधि॑तिष्ठा-
तिगो॒विदं॑म् । यःपात्रं॑हारियोज॒नंपू॒र्णमि॑न्द्र॒चिके॑तति॒योजा॒न्वि॑न्द्र॒तेहरी॑ ४ यु॒क्तस्ते॑
अस्तु॒दक्षि॑णउ॒तस॒व्यः॑शतक्रतो । तेन॑जा॒यामुप॑प्रि॒यांम॑न्दा॒नोया॒ह्यन्ध॑सो॒योजा॒न्वि॑-

न्द्रतेहरी ५ युनज्मिंतेब्रह्मणाकेशिनाहरीउपप्रयाहिदधिषेगर्भस्त्यो । उरुत्वांसुतासोरभसाअमन्दिषुःपूषण्वान्वंज्रिन्त्समुपत्न्यामदः ६ ॥ ३ ॥

अश्वावति षङ्गोतम इन्द्रो जगती ।

८३ अश्वावतिप्रथमोगोषुगच्छतिसुप्रावीरिन्द्रमर्त्यस्तवोतिभिः । तमित्पृणक्षिवसुनाभवीयसासिन्धुमापोयथाभितोविचेतसः १ आपोनदेवीरुपयन्तिहोत्रियंमवःपश्यन्तिविततंयथारजः।प्राचैर्देवासःप्रणयन्तिदेवयुंब्रह्मप्रियंजोषयन्तेवराइव २ अधिद्वयोरदधाउक्थ्यंवचोयतस्रुचामिथुनायासपर्यतः । असंयत्तोव्रतेतेक्षेतिपुष्यतिभद्राशक्तिर्यजमानायसुन्वते ३ आदङ्गिराःप्रथमंदधिरेवयइद्धाग्नयःशम्यायेसुकृत्यया । सर्वंपणेःसमविन्दन्तभोजनमश्वावन्तंगोमन्तमापशुंनरः ४यज्ञैरथर्वाप्रथमःपथस्ततेततःसूर्योव्रतपावेनआजनि । आगाआजदुशनाकाव्यःस-

चायमस्यंजातममृतंयजामहे ५ बर्हिर्वायत्स्वंपत्यायंवृज्यते ऽर्कोवाश्लोकमाघोषं-
तेदिवि । ग्रावायत्रवदंतिकारुरुक्थ्य १ स्तस्येदिन्द्रोअभिपित्वेषुरण्यति ६ ॥ ४ ॥

असावि विंशतिर्गोतम इन्द्रः । आद्याः षळनुष्टुभः । ततश्चतुर्णां तृचां
उष्णिक्पङ्क्तिगायत्रीत्रिष्टुभः । अन्त्यः प्रगाथः ।

८४ असाविसोमइन्द्रतेशविष्ठधृष्णवागहि। आत्वापृणक्त्विन्द्रियंरजःसूर्योन रश्मिभिः १ इन्द्रमिद्धरीवहतोऽप्रतिधृष्टशवसम्। ऋषीणांचस्तुतीरुपयज्ञंचमानुषा णाम् २ आतिष्ठवृत्रहन्रथंयुक्तातेब्रह्मणाहरी । अर्वाचीनंसुतेमनोग्रावाकृणोतुवग्नु ना ३ इमामिन्द्रसुतंपिबज्येष्ठममर्त्यंमदम्। शुक्रस्यत्वाभ्यक्षरन्धाराऋतस्यसादने ४ इन्द्रायनूनमर्चतोक्थानिचब्रवीतन । सुताअमत्सुरिन्दवोज्येष्ठंनमस्यतासहः ५ ॥ ५ नकिष्ट्वद्रथीतरोहरीयदिन्द्रयच्छसे । नकिष्ट्वानुमज्मनानकिःस्वश्वआ-

नशे ६ यएकइद्विदयंतेवसुमर्तायदाशुषे । ईशानोअप्रतिष्कुतइन्द्रोअङ्ग ७ कदा
मर्तमराधसंपदाक्षुंपमिवस्फुरत् । कदानःशुश्रवद्गिरइन्द्रोअङ्ग ८ यश्चिद्धित्वाब-
हुभ्यआसुतावाँआविवासति । उग्रंतत्पत्यतेशवइन्द्रोअङ्ग ९ स्वादोरित्थाविषूव-
तोमध्वःपिबन्तिगौर्यः । याइन्द्रेणसयावरीर्वृष्णामदन्तिशोभसेवस्वीरनुस्वराज्य-
म् १० ॥६॥ ताअस्यपृशनायुवःसोमंश्रीणन्तिपृश्नयः । प्रियाइन्द्रस्यधेनवोवज्रं
हिन्वन्तिसायकंवस्वीरनुस्वराज्यम् ११ ताअस्यनमसासहःसपर्यन्तिप्रचेतसः । व्र-
तान्यस्यसश्चिरेपुरूणिपूर्वचित्तयेवस्वीरनुस्वराज्यम् १२ इन्द्रोदधीचोअस्थभिर्वृत्रा
ण्यप्रतिष्कुतः । जघाननवतीर्नव १३ इच्छन्नश्वस्ययच्छिरःपर्वतेष्वपश्रितम् । तद्विद-
च्छर्यणावति १४ अत्राहगोरमन्वतनामत्वष्टुरपीच्यम् । इत्थाचन्द्रमसोगृहे १५
॥ ७ ॥ कोअद्ययुङ्क्तेधुरिगाऋतस्यशिमीवतोभामिनोदुर्हृणायून् । आसन्निषून्हृ-

त्स्वसोमयोभून्यएंषांभृत्यामृणधृत्सजीवातू १६ कईंषतेतुज्यतेकोबिभायकोमंसते सन्तमिन्द्रंकोअन्ति । कस्तोकायकइभायोतरायेऽधिब्रवत्तन्वे३ कोजनाय १७को अग्निमीट्टेहविषाघृतेनस्रुचायजाताऋतुभिर्ध्रुवेभिः । कस्मैदेवाआवहानाशुहोम कोमंसतेवीतिहोत्रःसुदेवः १८ त्वमङ्गप्रशंसिषोदेवःशविष्ठमर्त्यम् । नत्वदन्योमं- घवन्नस्तिमर्डितेन्द्रब्रवीमितेवचः १९ मातेराधांसिमातऊतयोवसोऽस्मान्कदाच नादभन् । विश्वाचनउपमिमीहिमानुषवसूनिचर्षणिभ्यआ २० ॥ ८ ॥ इति शाकलर्कसंहितायां प्रथमे मण्डले त्रयोदशोऽनुवाकः ॥ १३ ॥

प्रये द्वादश गोतमो मरुतो जगती । पञ्चम्यन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

८५ प्रयेशुम्भन्तेजनयोनसप्तयोयामन्रुद्रस्यसूनवःसुदंससः।रोदसीहिमरुतश्च- क्रिरेवृधेमदन्तिवीराविदथेषुघृष्वयः १ तउक्षितासोमहिमानमाशतदिविरुद्रासो

अधिचक्रिरेसदः। अर्चन्तोअर्कंजनयन्तइन्द्रियमधिश्रियोदधिरेपृश्निमातरः २ गो-
मातरोयच्छुभयन्तेअञ्जिभिस्तनूषुशुभ्रादधिरेविरुक्मतः।बाधन्तेविश्वमभिमाति-
नमपवर्त्मान्येषामनुरीयतेघृतम् ३ वियेभ्राजन्तेसुमखासऋष्टिभिःप्रच्यावयन्तो
अच्युताचिदोजसा।मनोजुवोयन्मरुतोरथेष्वावृषव्रातासःपृषतीरयुग्ध्वम् ४ प्रयद्र-
थेषुपृषतीरयुग्ध्वंवाजेअद्रिंमरुतोरंहयन्तः।उतारुषस्यविष्यन्तिधाराश्चर्मेवोदभि-
र्व्युन्दन्तिभूम ५ आवोवहन्तुसप्तयोरघुष्यदोरघुपत्वानःप्रजिगातबाहुभिः। सीदता
बर्हिरुरवःसदस्कृतंमादयध्वंमरुतोमध्वोअन्धसः ६ ॥१॥ तेऽवर्धन्तस्वतवसोमहि-
त्वनानाकंतस्थुरुरुचक्रिरेसदः । विष्णुर्यद्धावद्वृषणंमदच्युतंवयोनसीदन्नधिबर्हि-
षिप्रिये ७ शूराइवेद्युयुधयोनजग्मयःश्रवस्यवोनपृतनासुयेतिरे । भयन्तेविश्वा
भुवनामरुद्भ्योराजानइवत्वेषसंदृशोनरः ८ त्वष्टायद्वज्रंसुकृतंहिरण्ययंसहस्रभृ-

ष्टिंस्वपाअवर्तयत्।धत्तइन्द्रोनर्यपांसिकर्तवेऽहन्वृत्रंनिरपामौब्जदर्णवम् ९ऊर्ध्वंनुनु-
द्रेऽवतंतओजसादादृहाणंचिद्बिभिदुर्विपर्वतम् । धमन्तोवाणंमरुतःसुदानवोमदे
सोमस्यरण्यानिचक्रिरे १० जिह्मंनुनुद्रेवतंतयादिशासिञ्चन्नुत्संगोतमायतृष्णजे ।
आगच्छन्तीमवसाचित्रभानवःकामंविप्रस्यतर्पयन्तधामभिः ११ यावःशर्मशश-
मानायसन्तित्रिधातूनिदाशुषेयच्छताधि । अस्मभ्यंतानिमरुतोवियन्तरयिंनोध-
त्तवृषणःसुवीरम् १२ ॥ १० ॥

मरुतो दश गोतमो मरुतो गायत्री ।

८६ मरुतोयस्यहिक्षयेपाथादिवोविमहसः । ससुगोपातमोजनः १ यज्ञै-
र्वायज्ञवाहसोविप्रस्यवामतीनाम् । मरुतःशृणुताहवम् २ उतवायस्यवाजिनोऽनु-
विप्रमतक्षत । सगन्तागोमतिव्रजे ३ अस्यवीरस्यबर्हिषिसुतःसोमोदिविष्टिषु ।

उक्थंमदश्चशस्यते ४ अस्यश्रोषन्त्वाभुवोविश्वायश्चर्षणीरभि । सूरंचित्सस्रुषी-
रिषः ५ ॥ ११ ॥ पूर्वीभिर्हिददाशिमशरद्भिर्मरुतोवयम् । अवोभिश्चर्षणीनाम् ६
सुभगःसप्रयज्यवोमरुतोअस्तुमर्त्यः । यस्यप्रयांसिपर्षथ ७ शशमानस्यवान-
रःस्वेदस्यसत्यशवसः । विदाकामस्यवेनतः ८ यूयंतत्सत्यशवसआविष्कर्त
महित्वना । विध्यताविद्युतारक्षः ९ गूहतागुह्यंतमोवियातविश्वमत्रिणम् । ज्यो-
तिष्कर्तायदुश्मसि १० ॥ १२ ॥

प्रत्वक्षसः षङ्गोतमो मरुतो जगती ।

८७ प्रत्वक्षसःप्रतवसोविरप्शिनोऽनानताअविथुराऋजीषिणः । जुष्टतमासो
नृतमासोअञ्जिभिर्व्यानज्रेकेचिदुस्राइवस्तृभिः १ उपह्वरेषुयदचिध्वंययिंवयइव
मरुतःकेनचित्पथा । श्चोतन्तिकोशाउपवोरथेष्वाघृतमुक्षतामधुवर्णमर्चते २

प्रैषामज्मेषुविथुरेवरेजतेभूमिर्यामेषुयद्धयुञ्जतेशुभे । तेक्रीळयोधुनयोभ्राजदृष्ट-
यःस्वयंमहित्वंपनयन्तधूतयः ३ सहिस्वसृत्पृषदश्वोयुवागणो ऽयाईशानस्तवि-
षीभिरावृतः । असिसत्यऋणयावाऽनेद्योस्याधियःप्राविताथावृषागणः ४ पितुः
प्रत्नस्यजन्मनावदामसिसोमस्यजिह्वाप्रजिगातिचक्षसा । यदीमिन्द्रंशम्यृक्वाण-
आशतादिन्नामानियज्ञियानिदधिरे ५ श्रियसेकंभानुभिःसंमिमिक्षिरेतेरश्मिभि-
स्तऋक्वभिःसुखादयः । तेवाशीमन्तइष्मिणोअभीरवोविद्रेप्रियस्यमारुतस्यधाम्नः
६ ॥ १२ ॥

आविद्युत्षड्गोतमो मरुतः । आद्यान्त्ये प्रस्तारपङ्क्ती । पञ्चमी विराड्रूपा । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

८८ आविद्युन्मद्भिर्मरुतःस्वर्कैरथेभिर्यातऋष्टिमद्भिरश्वपर्णैः । आवर्षिष्ठया
नइषावयोनपप्ततासुमायाः १ तेऽरुणेभिर्वरमापिशङ्गैःशुभेकंयान्तिरथतूर्भिरश्वैः ।

रुक्मोनचित्रःस्वधितीवान्पव्यारथंस्यजङ्घनन्तभूमं २ श्रियेकंवोअधितनूषुवाशींर्मेधावनानकृणवन्तऊर्ध्वा । युष्मभ्यंकंमरुतःसुजातास्तुविद्युम्नासोधनयन्तेअद्रिम् ३ अहानिगृध्राःपर्यावआगुरिमांधियंवार्कार्यांचदेवीम् । ब्रह्मकृण्वन्तोगोतंमासोअर्कैरूर्ध्वंनुनुद्रउत्सधिंपिबंध्यै ४ एतत्त्यन्नयोजंनमचेतिसस्वर्हयन्मंरुतोगोतंमोवः । पश्यन्हिरंण्यचक्रानयोदंष्ट्रान्विधावंतोवराहून् ५ एषास्यावोमरुतोऽनुभर्त्रीप्रतिंष्टोभतिवाघतोनवाणीं । अस्तोभयद्वृथांसामनुंस्वधांगभंस्त्योः ६ ॥ १४ ॥

आनो दश गोतमो विश्वेदेवाः । आद्याः पञ्च सप्तमी
च जगत्यः । षष्ठी विराट्स्थाना । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

८९ आनोंभद्राःक्रतंवोयन्तुविश्वतोऽदंब्धासोअपंरीतासउद्भिदः । देवानो

यथासदमिद्वृधेअसन्नप्रायुवोरक्षितारोदिवेदिवे १ देवानांभद्रासुमतिर्ऋजूयतां
देवानांरातिरभिनोनिवर्ततताम् । देवानांसख्यमुपसेदिमावयंदेवानआयुःप्रतिरन्तु
जीवसे २ तान्पूर्वयानिविदाहूमहेवयंभगंमित्रमदितिंदक्षमस्त्रिधम् । अर्यमणंवरु-
णंसोमंमश्विनासरस्वतीनःसुभगामयस्करत् ३ तन्नोवातोमयोभुवातुभेषजंत-
न्मातापृथिवीतत्पिताद्यौः। तद्ग्रावाणःसोमसुतोमयोभुवस्तदश्विनाशृणुतंधिष्ण्या
युवम् ४ तमीशानंजगतस्तस्थुषस्पतिंधियंजिन्वमवसेहूमहेवयम् । पूषानोयथा
वेदसामसद्वृधेरक्षितापायुरदब्धःस्वस्तये ५ ॥ १५ ॥ स्वस्तिनइन्द्रोवृद्धश्रवाःस्व-
स्तिनःपूषाविश्ववेदाः । स्वस्तिनस्ताक्ष्र्योअरिष्टनेमिःस्वस्तिनोबृहस्पतिर्दधातु ६
पृषदश्वामरुतःपृश्निमातरःशुभंयावानोविदथेषुजग्मयः । अग्निजिह्वामनवःसूर-
चक्षसोविश्वेनोदेवाअवसागमन्निह ७ भद्रंकर्णेभिःशृणुयामदेवाभद्रंपश्येमाक्ष-

भिर्यजत्राः । स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवांसस्तनूभिर्व्यशेमदेवहितंयदायुः ८ शतमिन्नुशरदोअन्तिदेवायत्रानश्चक्राजरसंतनूनाम् । पुत्रासोयत्रपितरोभवन्तिमानोमध्यारीरिषतायुर्गन्तोः ९ अदितिर्द्यौरदितिरन्तरिक्षमदितिर्मातासपितासपुत्रः । विश्वेदेवाअदितिःपञ्चजनाअदितिर्जातमदितिर्जनित्वम् १० ॥ १६ ॥

ऋजुनीती नव गोतमो विश्वे देवा गायत्री । अन्त्याऽनुष्टुप् ।

१० ऋजुनीतीनोवरुणोमित्रोनयतुविद्वान् । अर्यमादेवैःसजोषाः १ तेहिवस्वोवसवानास्तेअप्रमूरामहोभिः । व्रतारक्षन्तेविश्वाहा २ तेअस्मभ्यंशर्मयंसन्नमृतामर्त्येभ्यः । बाधमानाअपद्विषः ३ विनःपथःसुवितायचियन्त्विन्द्रोमरुतः । पूषाभगोवन्द्यासः ४ उतनोधियोगोअग्राःपूषन्विष्णवेवयावः । कर्तानःस्वस्तिमतः ५ ॥ १७ ॥ मधुवाताऋतायतेमधुक्षरन्तिसिन्धवः । माध्वीर्नःसन्त्वोषधीः ६

मधुनक्तमुतोषसोमधुमत्पार्थिवंरजः । मधुद्यौरस्तुनःपिता ७ मधुमान्नोवनस्पतिर्मधुमाँअस्तुसूर्यः । माध्वीर्गावोभवन्तुनः ८ शंनोमित्रःशंवरुणःशंनोभवत्वर्यमा । शंनइन्द्रोबृहस्पतिःशंनोविष्णुरुरुक्रमः ९ ॥ १८ ॥

त्वं सोम त्रयोविंशतिर्गोतमः सोमः । पञ्चम्याद्या द्वादश
गायत्र्यः । सप्तदश्युष्णिक् । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

११ त्वंसोमप्रचिकितोमनीषात्वंरजिष्ठमनुनेषिपन्थाम् । तवप्रणीतीपितरोनइन्दोदेवेषुरत्नमभजन्तधीराः १ त्वंसोमक्रतुभिःसुक्रतुर्भूस्त्वंदक्षैःसुदक्षोविश्ववेदाः । त्वंवृषावृषत्वेभिर्महित्वाद्युम्नेभिर्द्युम्न्यभवोनृचक्षाः २ राज्ञोनुतेवरुणस्यव्रतानिबृहद्गभीरंतवसोमधाम । शुचिष्ट्वमसिप्रियोनमित्रोदक्षाय्योअर्यमेवासिसोम ३ यातेधामानिदिवियापृथिव्यांयापर्वतेष्वोषधीष्वप्सु । तेभिर्नो

विश्वैः सुमना अहैळन्राजन्त्सोम प्रतिहव्या गृभाय ४ त्वंसोमासि सत्पतिस्त्वंरा-
जोत वृत्रहा । त्वंभद्रो असि क्रतुः ५ ॥ ११ ॥ त्वंचंसोम नो वशो जीवातुं नमं
रामहे । प्रियस्तोत्रो वनस्पतिः ६ त्वंसोम महेभगंत्वंयून ऋतायते । दक्षंदधा-
सि जीवसे ७ त्वंनः सोम विश्वतो रक्षाराजन्नघायतः । नरिष्येत्त्वावंतः सखा ८
सोम यास्ते मयोभुवं ऊतयः सन्ति दाशुषे । ताभिर्नोऽविता भंव ९ इमंयज्ञमिदं
वचो जुजुषाण उपागंहि । सोमत्वंनो वृधे भंव १० ॥ २० ॥ सोमंगीर्भिष्ट्वा वयं
वर्धयामो वचोविदंः । सुमृळीको न आविंश ११ गयस्फानो अमीवहा वंसुवि-
त्पुष्टिवर्धनः । सुमित्रः सोम नो भव १२ सोमंरारन्धि नो हृदि गावो न यवंसेष्वा ।
मर्यइव स्व ओक्ये १३ यः सोम सख्ये तव रारणद्देव मर्त्यः । तंदक्षंः सचते कविः १४
उरुष्याणो अभिशंस्तेः सोम नि पाह्यंहंसः । सखा सुशेव एधि नः १५ ॥ २१ ॥

आप्यांयस्वसमैतुतेविश्वतंःसोमवृष्ण्यंम् । भवावाजंस्यसंगथे १६ आप्यांय-
स्वमदिन्तमसोमविश्वेंभिरंशुभिंः । भवांनःसुश्रवंस्तमःसखांवृधे १७संतेपयांसि
समुंयन्तुवाजाःसंवृष्ण्यांन्यभिमातिषाहंः । आप्यायंमानोअमृतांयसोमदिविश्र-
वांस्युत्तमानिंधिष्व १८ यातेधामांनिहविषायजंन्तितातेविश्वांपरिभूरंस्तुयज्ञम् ।
गयस्फानंःप्रतरंणःसुवीरोऽवींरहाप्रचंरासोमदुर्यांन् १९ सोमोंधेनुंसोमोअर्वंन्त-
माशुंसोमोंवीरंकर्मण्यंददाति । सादन्यंविदथ्यंसभेयंपितृश्रवंणंयोददांशदस्मै
२० ॥ २२ ॥ अषांढंयुत्सुपृतंनासुपप्रिंस्वर्षामप्सांवृजनंस्यगोपाम् । भरेषुजां
सुक्षितिंसुश्रवंसंजयंन्तंत्वामनुंमदेमसोम २१ त्वमिमाओषंधीःसोमविश्वा-
स्त्वमपोअंजनयस्त्वंगाः । त्वमाततंन्थोर्व१न्तरिंक्षंत्वंज्योतिंषावितमोंववर्थ २२
देवनंनोमनंसादेवसोमरायोभागंसंहसावन्नभियुंध्य । मात्वातंनदीशिंषेवीर्यंस्यो-

भयेभ्यः प्रचिकित्सा गविष्टौ २३ ॥ २३ ॥

एता अष्टादश गोतमः । आदितः पञ्चदशानामुषासस्ततस्तिसृणामश्विनौ
चतस्रो जगत्यस्ततोऽष्टौ त्रिष्टुभस्तत उष्णिहः ।

१२ एताउत्याउषसंःकेतुमंक्रतपूर्वेअर्धेरजंसोभानुमंञ्जते । निष्कृण्वानाआयुंधानीवधृष्णवःप्रतिगावोऽरुषीर्यन्तिमातरंः १ उदंपप्तन्नरुणाभानवोवृथांस्वायुजोअरुषीर्गाअंयुक्षत । अक्रंन्नुषासोवयुनांनिपूर्वथारुशंन्तंभानुमरुंषीरशिश्रयुः २ अर्चंन्तिनारीरपसोनाविष्टिभिंःसमानेनयोजंनेनापंरावतंः । इषंवहंन्तीःसुकृतेसुदानंवेविश्वेदहयजंमानायसुन्वते ३ अधिपेशांसिवपतेनृतूरिवापोर्णुतेवक्षंउस्रेवबर्जहम् । ज्योतिर्विश्वंस्मैभुवंनायकृण्वतीगावोनव्रजंव्युषाआंवर्तमंः ४ प्रत्यर्चीरुशंदस्याअदर्शिविर्तिष्ठतेबाधंतेकृष्णमभ्वंम् । स्वरुंनपेशोविदथेष्वञ्ज-

श्चित्रंदिवोदुहिताभानुमश्रेत् ५ ॥ २४ ॥ अतारिष्मतमसस्पारमस्योषाउच्छ-
न्तीवयुनाकृणोति । श्रियेछन्दोनस्मयतेविभातीसुप्रतीकासौमनसायाजीगः ६
भास्वतीनेत्रीसूनृतानांदिवःस्तवेदुहितागोतमेभिः । प्रजावतोनृवतोअश्वबुध्या
नुषोगोअग्राँउपमासिवाजान् ७ उषस्तमश्यांयशसंसुवीरंदासप्रवर्गंरयिमश्वबु-
ध्यम् । सुदंससाश्रवसायाविभासिवाजप्रसूतासुभगेबृहन्तम् ८ विश्वानिदेवीभुव-
नाभिचक्ष्याप्रतीचीचक्षुरुर्वियाविभाति । विश्वंजीवंचरसेबोधयन्तीविश्वस्यवा-
चमविदन्मनायोः ९ पुनःपुनर्जायमानापुराणीसमानंवर्णमभिशुम्भमाना ।
श्वघ्नीवकृत्नुर्विजआमिनानामर्तस्यदेवीजरयन्त्यायुः १० ॥ २५ ॥ व्यूर्ण्वतीदि-
वोअन्ताँअबोध्यपस्वसारंसनुतर्युयोति । प्रमिनतीमनुष्यायुगानियोषाजारस्य
चक्षसाविभाति ११ पशून्नचित्रासुभगाप्रथानासिन्धुर्नक्षोदउर्वियाव्यश्वैत् ।

अमिंनतीदैव्यांनिव्रतानिसूर्यस्यचेतिरश्मिभिर्दृशाना १२ उषस्तच्चित्रमाभंरास्मभ्यंवाजिनीवति । येनंतोकंचतनयंचधामंहे १३ उषोंअद्येहगोंमत्यश्वांवति विभावरि । रेवदुस्मेव्युंच्छसूनृतावति १४ युक्ष्वाहिवांजिनीवत्यश्वाँअद्यारुणाँ उंषः । अथांनोविश्वासौभंगान्यावंह १५ ॥ २६ ॥ अश्विंनावर्तिरस्मदागोमंद्दस्राहिरंण्यवत् । अर्वाग्रथंसमंनसानियंच्छतम् १६ यावित्थाश्लोकमादिवो ज्योतिर्जनांयचक्रथुंः । आनुऊर्जंवहतमश्विनायुवम् १७ एहदेवामंयोभुवां दस्राहिरंण्यवर्तनी । उषर्बुधोंवहन्तुसोमंपीतये १८ ॥ २७ ॥

अग्नीषोमौ द्वादश गोतमोऽग्नीषोमौ । तिस्रोऽनुष्टुभः । नवम्याद्यास्तिस्रो गायत्र्यः । शिष्टास्त्रिष्टुभः । अष्टमी जगती वा ।

१३ अग्नींषोमाविमंसुमेशृणुतंवृषणाहवंम् । प्रतिंसूक्तानिंहर्यतंभवंतंदाशुषे

मर्यः १ अग्नीषोमायोअद्यवामिदंवचःसपर्यति । तस्मैधत्तंसुवीर्यंगवांपोषंस्वश्व्यम् २ अग्नीषोमायआहुतिंयोवांदाशाद्धविष्कृतिम् । सप्रजयासुवीर्यंविश्वमायुर्व्यश्नवत् ३ अग्नीषोमाचेतितद्वीर्यंवांयदमुष्णीतमवसंपणिंगाः । अवातिरतंबृसयस्यशेषोऽविन्दतंज्योतिरेकंबहुभ्यः ४ युवमेतानिदिविरोचनान्यग्निश्चसोमसक्रतूअधत्तम् । युवंसिन्धूँरभिशस्तेरवद्यादग्नीषोमावमुञ्चतंगृभीतान् ५ आन्यंदिवोमातरिश्वाजभारामथ्नादन्यंपरिश्येनोअद्रेः । अग्नीषोमाब्रह्मणावावृधानोरुंयज्ञायचक्रथुरुलोकम् ६ ॥ २८ ॥ अग्नीषोमाहविषःप्रस्थितस्यवीतंहर्यतंवृषणाजुषेथाम् । सुशर्माणास्ववसाहिभूतमथाधत्तंयजमानायशंयोः ७ योअग्नीषोमाहविषासपर्याद्देवद्रीचामनसायोघृतेन । तस्यव्रतंरक्षतंपातमंहसोविशेजनायमहिशर्मयच्छतम् ८ अग्नीषोमासवेदसासहूतीवनतंगिरः । संदेवत्रा

बंभूवथुः ९ अग्नींषोमावनेनंवांयोवांघृतेनदाशंति । तस्मैदीदयतंबृहत् १० अग्नींषोमाविमानिनोयुवंहव्याजुंजोषतम् । आयांतमुपंनःसचां ११ अग्नींषोमापिपृतमर्वतोनआप्यांयन्तामुस्रियांहव्यसूदः । अस्मेबलांनिमघवंत्सुधत्तंकृणुतंनोअध्वरंश्रुष्टिमन्तंम् १२ ॥ २१ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले चतुर्दशोऽनुवाकः ॥ १४ ॥

इमं षोडश आङ्गिरसः कुत्सोऽग्निः पूर्वो देवा इति त्रयः पादा देवदेवसाः ।
तन्नो मित्र इत्यर्धर्चो लिङ्गोक्तषड्दैवत्यो वा जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

१४ इमंस्तोममर्हतेजातवेदसेरथमिवसंमंहेमामनीषयां । भद्राहिनःप्रमंतिरस्यसंसद्यग्नेसख्येमारिषामावयंतवं १ यस्मैत्वमायजंसेससांधत्यनर्वाक्षेति दधंतेसुवीयम् । सतूतावनैनंमश्नोत्यंहतिरग्नेसख्येमारिषामावयंतवं २ शकेमं

त्वासमिधंसाधयाधियस्त्वेदेवाहविरदन्त्याहुतम् । त्वमादित्याँआवहताम्ह्यु१-
श्मस्यग्नेसख्येमारिषामावयंतव ३ भराम्मेध्वंकृणवामाहवींषितेचितयन्तःप-
र्वणापर्वणावयम् । जीवातवेप्रतरंसाधयाधियोऽग्नेसख्येमारिषामावयंतव ४ वि-
शांगोपाअस्यचरन्तिजन्तवोद्विपच्चयदुतचतुष्पदक्तुभिः । चित्रःप्रकेतउषसोम-
हाँअस्यग्नेसख्येमारिषामावयंतव ५ ॥ ३० ॥ त्वमध्वर्युरुतहोतासिपूर्व्यःप्र-
शास्तापोताजनुषापुरोहितः । विश्वाविद्वाँआर्त्विज्याधीरपुष्यस्यग्नेसख्येमारि-
षामावयंतव ६ योविश्वतःसुप्रतीकःसदृङ्ङसिदूरेचित्सन्तळिदिवातिरोचसे ।
राञ्याश्चिदन्धोअतिदेवपश्यस्यग्नेसख्येमारिषामावयंतव ७ पूर्वोदेवाभवतुसु-
न्वतोरथोऽस्माकंशंसोअभ्यस्तुदूढ्यः । तदाजानीतोतपुष्यतावचोऽग्नेसख्ये
मारिषामावयंतव ८ वधैर्दुःशंसाँअपदूढ्योजहिदूरेवायेअन्तिवाकेचिदत्रिणः ।

अथायज्ञायंगृणतेसुगंकृध्यग्नेसख्येमारिषामावयंतव ९ यदयुक्थाअरुषारोहिं-
तारथेवातंजूतावृषभस्येवतेरवः । आदिन्वसिवनिनोधूमकेतुनाग्नेसख्येमारि-
षामावयंतव १० ॥ ३१ ॥ अधस्वनादुतबिभ्युःपतत्रिणोद्रप्साचत्तेयवसादो
व्यस्थिरन् । सुगंतत्तेतावकेभ्योरथेभ्योऽग्नेसख्येमारिषामावयंतव ११ अयं
मित्रस्यवरुणस्यधायसेऽवयातांमरुतांहेळोअद्भुतः । मृळासुनोभूत्वेषांमनःपु-
नरग्नेसख्येमारिषामावयंतव १२ देवोदेवानामसिमित्रोअद्भुतोवसुर्वसूनामसि
चारुरध्वरे । शर्मन्त्स्यामतववसप्रथस्तमेऽग्नेसख्येमारिषामावयंतव १३ तत्ते
भद्रंयत्समिद्धःस्वेदमेसोमाहुतोजरसेमृळयत्तमः । दधासिरत्नंद्रविणंचदाशुषेऽग्ने
सख्येमारिषामावयंतव १४ यस्मैत्वंसुद्रविणोददाशोऽनागास्त्वमदितेसर्वता-
ता । यंभद्रेणशवसाचोदयासिप्रजावताराधसातेस्याम १५ सत्वमग्नेसौभ-

गत्वस्यंविद्वानस्माकमायुःप्रतिरेहदेव । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसि-
न्धुःपृथिवीउतद्यौः १६ ॥ ३२ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमाष्टके षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

द्वेएकादशौषसायवाग्नयेसप्तत्वथानवद्रविणोदसेपनोष्टौशुचयेगायत्रंवैश्वानरस्यतृचंवैश्वानरीयंजात-
वेदसएकाजातवेदस्यमेतदादीन्येकभूयांसिसूक्तसहस्रमेतत्कश्यपार्षसयोवृषैकोनावार्षागिराऋज्राश्वा-
म्बरीषसहदेवभयमानसुराधसःप्रमन्दिनएकादशकुत्सश्चतुस्त्रिष्टुबन्तमाद्यागर्भस्त्राविण्युपनिषदिमांतेन्स्या
त्रिष्टुप्सप्तेष्टौयोनिर्नवचन्द्रमाएकोनाप्त्यस्त्रितोवावैश्वदेवंहिपाङ्क्तमन्त्यात्रिष्टुबष्टमीमहाबृहतीयवमध्येन्द्रंमि-
त्रंसप्तत्रिष्टुबन्तंयज्ञस्तृचंयइन्द्राग्नीसप्तोनैन्द्राग्नंतुविद्यष्टौततंनवार्भवंतुपञ्चम्यन्त्येत्रिष्टुभौतक्षन्पञ्चात्यात्रिष्टु-
बीळेपञ्चाधिकाश्विनमाद्यौपादौलिङ्गोक्तदैवतावन्त्येत्रिष्टुभौ ॥ ७ ॥

द्वे विरूपे एकादश कुत्स औषस्योग्निः शुद्धोऽग्निर्वा त्रिष्टुप् ।

१५ द्वेविरूपेचरतःस्वर्थेअन्यान्यांवत्समुपधापयेते । हरिरन्यस्यांभवतिस्व-
धावाञ्छुक्रोअन्यस्यांददृशेसुवर्चाः १ दशेमंत्वष्टुर्जनयन्तगर्भमतंन्द्रासोयुवत-

योविभृंत्रम् । तिग्मानीकंस्वयंशसंजनेषुविरोचंमानंपरिषींनयन्ति २ त्रीणि जानापरिभूषन्त्यस्यसमुद्रएकंदिव्येकंमप्सु । पूर्वामनुप्रदिशंपार्थिवानामृतून्प्रशासद्विदंधावनुष्ठु ३ कइमंवोनिण्यमाचिंकेतवत्सोमातृजंनयतस्वधाभिः । बह्वीनांगर्भोअपसामुपस्थान्महान्कविर्निश्चरतिस्वधावान् ४ आविष्ट्योवर्धतेचारुरासुजिह्मानामूर्ध्वःस्वयंशाउपस्थे । उभेत्वष्टुर्बिभ्यतुर्जायमानात्प्रतीचीसिंहंप्रतिजोषयेते ५ ॥ १ उभेभद्रेजोषयेतेनमेनेगावोनवाश्राउपंतस्थुरेवैः । सदक्षाणांदक्षंपतिर्बभूवाञ्जन्तियंदंक्षिणतोहविर्भिः ६ उद्यंयमीतिसवितेवबाहू उभेसिचौयततेभीमऋञ्जन् । उच्छुक्रमत्कंमजतेसिमस्मान्नवामातृभ्योवसंना जहाति ७ त्वेषंरूपंकृणुतउत्तरंयत्संपृञ्चानःसदंनेगोभिरद्भिः । कविर्बुध्नंपरिमर्मृज्यतेधीःसादेवतातासमितिर्बभूव ८ उरुतेज्रयःपर्येतिबुध्नंविरोचंमानंमहि-

षस्यधाम॑ । विश्वे॑भिरग्ने॒स्वय॑शोभिरि॒द्धो ऽद॑ब्धेभिः पा॒युभि॑ःपाह्य॒स्मान् ९ धन्व॑न्त्स्रोत॑ःकृणुते गा॒तुमू॒र्मिं शु॒क्रैरू॒र्मिभि॑र॒भिन॑क्षति॒क्षाम् । विश्वा॒सना॑नि ज॒ठरे॑षु धत्ते॒ऽन्तर्नवा॑सु चरति प्र॒सूषु॑ १० ए॒वानो॑ अग्ने स॒मिधा॑ वृधा॒नो रे॒वत्पा॑वक॒ श्रव॑से॒ वि भा॑हि । तन्नो॑ मि॒त्रो वरु॑णो मामहन्ता॒मदि॑ति॒ः सिन्धु॑ः पृथि॒वी उ॒त द्यौः ११ ॥ २ ॥

स प्रत्नथा नव कुत्सो द्रविणोदा अग्निः शुद्धोऽग्निर्वा त्रिष्टुप् ।

१६ स प्र॒त्नथा॒ सह॑सा॒ जाय॑मानः स॒द्यः काव्या॑नि॒ बळ॑धत्त॒ विश्वा॑ । आप॑श्च मि॒त्रं धि॒षणा॑ च साधन्दे॒वा अ॒ग्निं धा॑रयन्द्रविणो॒दाम् १ स पूर्व॑या नि॒विदा॑ क॒व्यता॒योरि॒माः प्र॒जा अ॑जनय॒न्मनू॑नाम् । वि॒वस्व॑ता॒ चक्ष॑सा॒ द्याम॒पश्च॑ दे॒वा अ॒ग्निं धा॑रयन्द्रविणो॒दाम् २ तमी॑ळत प्रथ॒मं य॑ज्ञ॒साधं॒ विश॒ आरी॒राहु॑तमृञ्जसा॒नम् । ऊ॒र्जः पु॒त्रं भ॑र॒तं सृ॒प्रदा॑नुं दे॒वा अ॒ग्निं धा॑रयन्द्रविणो॒दाम् ३ स मा॑त॒रिश्वा॑ पु॒रुवा॑रपुष्टिर्वि॒दद्गा॒तुं तन॑याय

स्व॒र्वित् । वि॒शां गो॒पा ज॑नि॒ता रोद॑स्योर्दे॒वा अ॒ग्निं धा॑रयन्द्रविणो॒दाम् ४ नक्तो॒षासा॒ वर्ण॑मा॒मेम्या॑ने धा॒पये॑ते॒ शिशु॒मेकं॑ समी॒ची । द्यावा॒क्षामा॑ रु॒क्मो अ॒न्तर्वि॑भा॑ति दे॒वा अ॒ग्निं धा॑रयन्द्रविणो॒दाम् ५ ॥ ३ ॥ रा॒यो बु॒ध्नः सं॒गम॑नो॒ वसू॑नां य॒ज्ञस्य॑ केतु॒र्म॑न्म॒साध॑नो॒ वेः । अ॒मृ॒त॒त्वं रक्ष॑माणास एनं दे॒वा अ॒ग्निं धा॑रयन्द्रविणो॒दाम् ६ नू च॑ पु॒रा च॒ सद॑नं रयी॒णां जा॒तस्य॑ च॒ जाय॑मानस्य च॒क्षाम् । स॒तश्च॑ गो॒पां भव॑तश्च॒ भूरे॑र्दे॒वा अ॒ग्निं धा॑रयन्द्रविणो॒दाम् ७ द्र॒वि॒णो॒दा द्रवि॑णसस्तु॒रस्य॑ द्रविणो॒दाः सन॑रस्य॒ प्र यं॑सत् । द्र॒वि॒णो॒दा वी॒रव॑ती॒मिषं॑ नो द्रविणो॒दा रा॑सते दी॒र्घमायु॑ः ८ ए॒वा नो॑ अग्ने स॒मिधा॑ वृधा॒नो रे॒वत्पा॑वक॒ श्रव॑से॒ वि भा॑हि । तन्नो॑ मि॒त्रो वरु॑णो मामहन्ता॒मदि॑ति॒ः सिन्धु॑ः पृथि॒वी उ॒त द्यौः ९ ॥ ४ ॥

अप नोऽष्टौ कुत्सः शुचिरग्निः शुद्धोऽग्निर्वा गायत्री ।

१७ अपंनःशोशुंचदघमग्नेशुशुग्ध्यारयिम् । अपंनःशोशुंचदघम् १ सुक्षेत्रियासुंगातुयावंसूयाचंयजामहे । अपंनःशोशुंचदघम् २ प्रयद्भंदिष्ठएषांप्रास्माकांसश्चसूरयंः । अपंनःशोशुंचदघम् ३ प्रयत्तेअग्नेसूरयोजायेमहिप्रतेवयम् । अपंनःशोशुंचदघम् ४ प्रयदग्नेःसहंस्वतोविश्वतोयन्तिंभानवंः । अपंनःशोशुंचदघम् ५ त्वंहिविंश्वतोमुखविश्वतंःपरिभूरसिं । अपंनःशोशुंचदघम् ६ द्विषोंनोविश्वतोमुखातिंनावेवंपारय । अपंनःशोशुंचदघम् ७ सनःसिन्धुंमिव नावयातिंपर्षास्वस्तयें । अपंनःशोशुंचदघम् ८ ॥ ५ ॥

वैश्वानरस्य तिस्रः कुत्सो वैश्वानरोऽग्निः शुद्धोऽग्निर्वा त्रिष्टुप् ।

१८ वैश्वानरस्यंसुमतौस्यांमराजाहिकंभुवंनानामभिश्रीः । इतोजातोवि-

श्वंमिदंविचंष्टेश्वानरोयंततेसूर्यैण १ पृष्टोदिविपृष्टोअग्निःपृथिव्यांपृष्टोविश्वाओ-
षधीराविंवेश । वैश्वानरःसहंसापृष्टोअग्निःसनोदिवासरिषःपातुनक्तंम् २ वै-
श्वानरतवृतत्सत्यमंस्त्वस्मान्रायोमघवांनःसचन्ताम् । तन्नोमित्रोवरुणोमामह-
न्तामदितिःसिंन्धुःपृथिवीउतद्यौः ३ ॥ ६ ॥

जातवेदस एका मारीचः काश्यपो जातवेदा अग्निः शुद्धोऽग्निर्वा त्रिष्टुप् ।

९९ जातवेदसेसुनवामसोमंमरातीयतोनिदंहातिवेदः । सनःपर्षदतिंदुर्गा-
णिविश्वांनावेवसिन्धुंदुरितात्यग्निः १ ॥ ७ ॥

स य एकोनविंशतिर्वार्षागिरा ऋज्राश्वाम्बरीषसहदेव-
भयमानसुराधस इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१०० सयोवृषावृष्ण्येभिःसमोकामहोदिवःपृथिव्याश्चंसम्राट् । संतीनसंत्वा

हव्योभरेषुमरुत्वान्नोभवत्विन्द्रऊती १ यस्यानाप्तःसूर्यस्येवयामोभरेभरेवृत्र-
हाशुष्मोअस्ति । वृषन्तमःसखिभिःस्वेभिरेवैर्मरुत्वान्नोभवत्विन्द्रऊती २ दि-
वोनयस्यरेतसोदुघानाःपन्थासोयन्तिशवसापरीताः । तरद्द्वेषाःसासहिःपौंस्ये-
भिर्मरुत्वान्नोभवत्विन्द्रऊती ३ सोअङ्गिरोभिरङ्गिरस्तमोभूद्वृषावृषभिःसखि-
भिःसखासन् । ऋग्मिभिर्ऋग्मीगातुभिर्ज्येष्ठोमरुत्वान्नोभवत्विन्द्रऊती ४ स
सूनुभिर्नरुद्रेभिर्ऋभ्वानृषाह्येसासह्वाँअमित्रान् । सनीळेभिःश्रवस्यानितूर्वन्म-
रुत्वान्नोभवत्विन्द्रऊती ५ ॥ ८ ॥ समन्युमीःसमदनस्यकर्तास्माकेभिर्नृभिः
सूर्यंसनत् । अस्मिन्नहन्त्सत्पतिःपुरुहूतोमरुत्वान्नोभवत्विन्द्रऊती ६ तमूतयो
रणयञ्छूरसातौतंक्षेमस्यक्षितयःकृण्वतत्राम् । सविश्वस्यकरुणस्येशएकोमरु-
त्वान्नोभवत्विन्द्रऊती ७ तमप्सन्तशवसउत्सवेषुनरोनरमवसेतंधनाय । सो

अन्धेचित्तमसिज्ज्योतिर्विदन्मरुत्वांन्नोभवत्विन्द्रंऊती ८ ससव्येनयमतिव्राधत-श्चित्सदक्षिणेसंगृभीताकृतानि । सकीरिणाचित्सनिताधनानिमरुत्वान्नोभव-त्विन्द्रंऊती ९ सग्रामेभिःसनितासरथेभिर्विदेविश्वाभिःकृष्टिभिर्न्व१द्य । सपौं-स्येभिरभिभूरशस्तीर्मरुत्वान्नोभवत्विन्द्रंऊती १० ॥ ९ ॥ सजामिभिर्यत्सम-जातिमीळ्हेऽजामिभिर्वापुरुहूतएवैः । अपांतोकस्यतनयस्यजेषेमरुत्वान्नोभव-त्विन्द्रंऊती ११ सवज्रभृद्दस्युहाभीमउग्रःसहस्रचेताःशतनीथऋभ्वा । चम्री-षोनशवसापाञ्चजन्योमरुत्वान्नोभवत्विन्द्रंऊती १२ तस्यवज्रःक्रन्दतिस्मत्स्व-र्षादिवोनत्वेषोरवथःशिमीवान् । तंसचन्तेसनयस्तंधनानिमरुत्वान्नोभवत्विन्द्रं ऊती १३ यस्याजस्रंशवसामानमुक्थंपरिभुजद्रोदसीविश्वतःसीम् । सपारि-षत्क्रतुभिर्मन्दसानोमरुत्वान्नोभवत्विन्द्रंऊती १४ नयस्यदेवादेवतानमर्ताआप-

श्वनशर्वसोअन्तंमापुः । सम्परिक्कात्वक्षसाक्ष्मोदिवश्वंमरुत्वांन्नोभवत्विन्द्रंऊती
१५ ॥ १० ॥ रोहिच्छयावासुमदंशुर्ललामीर्द्युक्षारायऋज्राश्वस्य । वृषण्वन्तं
बिभ्रतीधूर्षुरथंमन्द्राचिकेतनाहुषीषुविक्षु १६ एतत्त्यत्तइन्द्रवृष्णंउक्थंवार्षागिरा
अभिगृणन्तिराधः । ऋज्राश्वःप्रष्टिभिरम्बरीषःसहदेवोभयमानःसुराधाः १७
दस्यूञ्छिम्यूंश्चपुरुहूतएवैर्हत्वापृथिव्यांशर्वानिबर्हीत् । सनत्क्षेत्रंसखिभिःश्वि-
त्न्येभिःसनत्सूर्यसनदपःसुवज्रः १८ विश्वाहेन्द्रोअधिवक्तानोअस्त्वपरिह्वृताः
सनुयामवाजम् । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः
१९ ॥ ११ ॥

प्र मन्दिन एकादश कुत्स इन्द्रो जगती । अन्त्याश्चतस्त्रस्त्रिष्टुभः ।

१०१ प्रमन्दिनेपितुमदर्चतावचोयःकृष्णगर्भानिरहन्नृजिश्वना । अवस्यवो

वृषंणंवज्रंदक्षिणंमरुत्वंन्तंसख्यायंहवामहे १ योऽव्यंसंजाहृषाणेनंमन्युनायःशम्बंरंयोअहृन्पिप्रुंमव्रतम् । इन्द्रोयःशुष्णंमशुषंन्यावृंणङ्मरुत्वंन्तंसख्यायंहवामहे २ यस्यद्यावांपृथिवीपौंस्यंमहद्यस्यंव्रतेवरुंणोयस्यसूर्यः । यस्येन्द्रंस्यसिन्धंवःसश्चंतिव्रतंमरुत्वंतंसख्यायंहवामहे ३ योअश्वांनांयोगवांगोपंतिर्वशीयआरितःकर्मणिकर्मणिस्थिरः । वीळोश्चिदिन्द्रोयोअसुंन्वतोपधोमरुत्वंन्तंसख्यायंहवामहे ४ योविश्वंस्यजगंतःप्राणतस्पतिर्योब्रह्मणेप्रथमोगाअविंन्दत् । इन्द्रोयोदस्यूँरधंराँअवातिंरन्मरुत्वंन्तंसख्यायंहवामहे ५ यःशूरेभिर्हव्योयश्चंभीरुभिर्योधावंद्भिर्हूयतेयश्चंजिग्युभिः । इन्द्रंयंविश्वाभुवंनाभिसंदधुर्मरुत्वंन्तंसख्यायंहवामहे ६॥१२॥ रुद्राणांमेतिप्रदिशांविचक्षणोरुद्रेभिर्योषांतनुतेपृथुज्रयंः । इन्द्रंमनीषाअभ्यंर्चतिश्रुतंमरुत्वन्तंसख्यायंहवामहे ७ यद्वांमरुत्वःपरमेसधस्थेयद्वांवमे

वृजनेमादयासे । अतआयाह्यध्वरंनोअच्छात्वायाहविश्र्वंकमासत्यराधः ८त्वायेन्द्रसोमंसुषुमासुदक्षत्वायाहविश्र्वंकमाब्रह्मवाहः । अधानियुत्वःसगणोमरुद्भिरस्मिन्यज्ञेबर्हिषिमादयस्व ९ मादयस्वहरिभिर्येतइन्द्रविष्यस्वशिप्रेविसृजस्वधेने । आत्वासुशिप्रहरयोवहन्तूशन्हव्यानिप्रतिनोजुषस्व १० मरुत्स्तोत्रस्यवृजनस्यगोपावयमिन्द्रेणसनुयामवाजम् । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ११ ॥ १२ ॥

इमां त एकादश कुत्स इन्द्रो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१०२ इमांतेधियंप्रभरेमहोमहीमस्यस्तोत्रेधिषणायत्तआनजे । तमुत्सवेचप्रसवेचसासहिमिन्द्रंदेवासःशवसामदन्ननु १ अस्यश्रवोनद्यःसप्तबिभ्रतिद्यावाक्षामापृथिवीदर्शतंवपुः । अस्मेसूर्याचन्द्रमसाभिचक्षेश्रद्धेकमिन्द्रचरतोवित-

तुरम् २ तंस्मारथंमघवन्प्रावंसातयेजैत्रंयंतेंअनुमदांमसंगमे । आजानंइन्द्रमनंसापुरुष्टुतत्वायद्भ्योंमघवञ्छर्मयच्छनः ३ वयंजंयेमत्वयांयुजावृतंमस्माकमंशमुदंवाभरेंभरे । अस्मभ्यंमिन्द्रवरिवःसुगंकृधिप्रशत्रूंणांमघवन्वृष्ण्यांरुज ४ नानाहित्वाहवंमानाजनांइमेधनांनांधर्तरवंसाविपन्यवंः । अस्माकंस्मारथमातिंष्ठसातयेजैत्रंहीन्द्रनिभृंतंमनस्तवं ५ ॥ १४ ॥ गोजितांबाहूअमिंतक्रतुःसिमःकर्मन्कर्मञ्छतमूंतिःखजंकरः । अकल्पइन्द्रःप्रतिमानमोजसाथाजनाविह्वयन्तेसिषासवंः ६ उत्तेशतान्मंघवन्नुच्चभूयंसउत्सहस्रांद्रिरिचिरेकृष्टिषुश्रवंः । अमात्रंत्वांधिषणांतित्विषेमह्यधांवृत्राणिंजिघ्नसेपुरंदर ७ त्रिविष्टिधातुंप्रतिमानमोजंसस्तिस्रोभूमींर्नृपतेत्रीणिंरोचना । अतीदंविश्वंभुवंनंववक्षिथाशत्रुरिन्द्रजनुषांसनादंसि ८ त्वांदेवेषुंप्रथमंहंवामहेत्वंबंभूथपृतंनासुसासहिः । सेमं

॥ ७७ ॥

नः॑कारुमुपमन्युमुद्भिदमिन्द्रः॑कृणोतुप्रसवेरथंपुरः १ त्वंजिगेथनधनारुरोधिथा-
र्भेष्वाजामघवन्महत्सुच । त्वामुग्रमवसेसंशिशीमस्यथानइन्द्रहवनेषुचोद-
य १० विश्वाहेन्द्रोअधिवक्तानोअस्त्वपरिह्वृताःसनुयामवाजम् । तन्नोमित्रो
वरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ११ ॥ १५ ॥

तत्तेऽष्टौ कुत्स इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१०३ तत्तइन्द्रियंपरमंपराचैरधारयन्तकवयःपुरेदम् । क्षमेदमन्यद्दिव्य१न्य-
दस्यसमीपृच्यतेसमनेवकेतुः १ सधारयत्पृथिवींपप्रथच्चवज्रेणहत्वानिरपःस-
सर्ज । अहन्नहिमभिनद्रौहिणंव्यहन्व्यंसंमघवाशचीभिः २ सजातूभर्माश्र-
द्दधानओजःपुरोविभिन्दन्नचरद्विदासीः । विद्वान्वज्रिन्दस्यवेहेतिमस्यार्यंसहोव-
र्धयाद्युम्नमिन्द्र ३ तदूचुषेमानुषेमायुगानिकीर्तेन्यंमघवानामबिभ्रत् । उपप्रयन्द-

स्युहत्यायवज्रीयद्धंसूनुःश्रवंसेनामंदधे ४ तदंस्येदंपंश्यताभूरिंपुष्टंश्रदिन्द्रंस्यधत्त- नवीर्याय । सगाअंविन्दत्सोअंविन्ददश्वान्त्सओषंधीःसोअपःसवनानि५॥१६॥ भूरिंकर्मणेवृषभायवृष्णेसत्यशुंष्मायसुनवामसोमम् । यआदृत्यापरिपन्थीवशूरो ऽयंज्वनोविभजन्नेतिवेदंः ६ तदिन्द्रप्रेववीर्यंचकर्थयत्ससन्तंवज्रेणाबोधयोऽहिंम् । अनुत्वापत्नींर्हृषितंवयंश्चविश्वेदेवासोअमदन्ननुत्वा ७ शुष्णंपिप्रुंकुयंवंवृत्रमिंन्द्रयदावंधीर्विपुरःशम्बंरस्य । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदिंतिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ८ ॥ १७ ॥

योऽनिष्टे नव कुत्स इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१०४ योनिंष्टइन्द्रनिषदेंअकारितमानिषींदस्वानोनार्वा । विमुच्यावयोऽवसायाश्वान्दोषावस्तोर्वहींयसःप्रपित्वे १ ओत्येनरइन्द्रमूतयेंगुर्नूचित्तान्त्सद्योअ-

ध्वंनोजगम्यात् । देवासोंमन्युंदासंस्यश्चम्नन्तेनआवंक्षन्त्सुवितायवर्णम् २
अवत्मनांभरतेकेतवेदाअवत्मनांभरतेफेनंमुदन् । क्षीरेणंस्नातःकुयंवस्ययोषे
हतेतेस्यांतांप्रवणेशिफांयाः ३ युयोपनाभिरुपंरस्यायोःप्रपूर्वाभिस्तिरतेराष्टि
शूरंः । अञ्जसीकुलिशीवीरपंत्नीपयोंहिन्वानाउदभिर्भरन्ते ४ प्रतियत्स्यानी-
थादंर्शिदस्योरोकोनाच्छासदंनंजानतीगांत् । अधंस्मानोमघवञ्चर्कृतादिन्मानो
मघेवंनिष्षपीपरांदाः ५ ॥ १८ ॥ सत्वंनंइन्द्रसूर्येसोअप्स्वंनागास्त्वआभंज
जीवशंसे । मान्तंरांभुजमारींरिषोनःश्रद्धितंतेमहतइन्द्रियायं ६ अधांमन्ये
श्रत्तेंअस्माअधायिवृषांचोदस्वमहतेधनांय । मानोअकृंतेपुरुहूतयोनाविन्द्रक्षुध्यं
द्भ्योवयंआसुतिंदाः ७ मानोंवधीरिन्द्रमापरांदामानंःप्रियाभोजंनानिप्रमोंषीः ।
आण्डामानोंमघवञ्छक्रनिर्भेन्मानःपात्रांभेत्सहजांनुषाणि ८ अर्वाङेहिसो-

मंकामंत्वाहुरयंसुतस्तस्यंपिबामदाय । उरुव्यचांजठरआवृंषस्वपितेवंनःशृणु-
हिहूयमानः ९ ॥ ११ ॥

चन्द्रमा एकोनविंशतिराप्त्यस्त्रितः कुत्सो वा विश्वेदेवाः पङ्क्तिः । अष्टमी-
यवमध्या महाबृहती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१०५ चन्द्रमांअप्स्व१न्तरासुंपर्णोधावतेदिवि । नवोंहिरण्यनेमयःपदंविन्द-
न्तिविद्युतोवित्तंमेंअस्यरोदसी १ अर्थमिद्वाउंअर्थिनआजायायुंवतेपतिम् । तु-
ञ्जातेवृष्ण्यंपयंःपरिदायरसंदुहेवित्तंमेंअस्यरोदसी २ मोषुदेवाअदःस्व१रवंपादि
दिवस्परि । मासोम्यस्यंशंभुवःशूनेभूमकदाचनवित्तंमेंअस्यरोदसी ३ यज्ञंपृ-
च्छाम्यवमंसतद्दूतोविवोचति । क्वंऋतंपूर्व्यंगतंकस्तद्बिभर्तिनूतंनोवित्तंमेंअस्य
रोदसी ४ अमीयेदेवाःस्थनंत्रिष्वारोचनेदिवः । कद्वऋतंकदनृतंक्वंप्रत्नावआ-

हुतिर्वित्तंमेअस्यरोदसी ५ ॥ २० ॥ कद्वऋतस्यंधर्णसिकद्वरुणस्यचक्षणम् । कदर्यम्णोमहस्पथातिक्रामेमदूढ्योवित्तंमेअस्यरोदसी ६ अहंसोअस्मियःपुरा सुतेवदामिकानिचित् । तंमाव्यन्त्याध्यो३ वृकोनतृष्णजंमृगंवित्तंमेअस्यरोदसी ७ संमातपन्त्यभितःसपत्नीरिवपर्शवः । मूषोनशिश्नाव्यदन्तिमाध्यःस्तोतारंतेशतक्रतोवित्तंमेअस्यरोदसी ८ अमीयेसप्तरश्मयस्तत्रामेनाभिरातता । त्रितस्तद्वेदाप्त्यःसजामित्वायरेभतिवित्तंमेअस्यरोदसी ९ अमीयेपञ्चोक्षणोमध्येतस्थुर्महोदिवः । देवत्रानुप्रवाच्यंसध्रीचीनानिवावृतुर्वित्तंमेअस्यरोदसी १० ॥ २१ ॥ सुपर्णाएतआसतेमध्यआरोधनेदिवः । तेसेधन्तिपथोवृकंतरन्तंयह्वतीरपोवित्तंमेअस्यरोदसी ११ नव्यंतदुक्थ्यंहितंदेवासःसुप्रवाचनम् । ऋतमर्षन्तिसिन्धवःसत्यंतातानसूर्योवित्तंमेअस्यरोदसी १२ अग्नेतवत्यदुक्थ्यंदेवेष्व-

स्त्यापर्यम् । सनः सत्तोमनुष्वदादेवान्यक्षिविदुष्टरोवित्तंमेअस्यरोदसी १३ सत्तो होतामनुष्वदादेवाँअच्छाविदुष्टरः । अग्निर्हव्यासुषूदतिदेवोदेवेषुमेधिरोवित्तंमे अस्यरोदसी १४ ब्रह्माकृणोतिवरुणोगातुविदंतमीमहे । व्यूर्णोतिहृदामतिंन- व्योजायतामृतंवित्तंमेअस्यरोदसी १५ ॥ २२ ॥ असौयः पन्थाआदित्योदिवि प्रवाच्यंकृतः । नसदेवाअतिक्रमेतंमर्तासोनपश्यथवित्तंमेअस्यरोदसी १६ त्रितः कूपेऽवहितोदेवान्हवतऊतये । तच्छुश्रावबृहस्पतिः कृण्वन्नंहूरणादुरुवित्तंमे अस्यरोदसी १७ अरुणोमासकृद्वृकः पथायन्तंददर्शहि । उज्जिहीतेनिचाय्या तष्टेवपृष्ट्यामयीवित्तंमेअस्यरोदसी १८ एनाङ्गूषेणवयमिन्द्रवन्तोऽभिष्याम वृजनेसर्ववीराः । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिः सिन्धुः पृथिवीउतद्यौः १९ ॥ २३ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले पञ्चदशोऽनुवाकः ॥ १५ ॥

इन्द्रं सप्त कुत्सो विश्वेदेवा जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१०६ इन्द्रंमित्रंवरुणमग्निमूतयेमारुतंशर्धोअदितिंहवामहे । रथंनदुर्गाद्व-
सवःसुदानवोविश्वस्मान्नोअंहसोनिष्पिपर्तन १ तआदित्याआगतासर्वतातये
भूतदेवावृत्रतूर्येषुशंभुवः । रथंनदुर्गाद्वसवःसुदानवोविश्वस्मान्नोअंहसोनिष्पिप-
र्तन २ अवन्तुनःपितरःसुप्रवाचनाउतदेवीदेवपुत्रेऋतावृधा । रथंनदुर्गाद्वसवः
सुदानवोविश्वस्मान्नोअंहसोनिष्पिपर्तन ३ नराशंसंवाजिनंवाजयन्निहक्षयद्वी-
रंपूषसंसुम्नैरीमहे । रथंनदुर्गाद्वसवःसुदानवोविश्वस्मान्नोअंहसोनिष्पिपर्तन ४
बृहस्पतेसदमिन्नःसुगंकृधिशंयोर्यत्तेमनुर्हितंतदीमहे । रथंनदुर्गाद्वसवःसुदानवो
विश्वस्मान्नोअंहसोनिष्पिपर्तन ५ इन्द्रंकुत्सोवृत्रहणंशचीपतिंकाटेनिबाळ्हऋ-
षिरह्वदूतये । रथंनदुर्गाद्वसवःसुदानवोविश्वस्मान्नोअंहसोनिष्पिपर्तन ६ देवैर्नो

देव्यदितिर्निपातुदेवस्त्राताात्रायतामप्रयुच्छन् । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ७ ॥ २४ ॥

यज्ञो देवानां तिस्रः कुत्सो विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् ।

१०७ यज्ञोदेवानांप्रत्येतिसुम्नमादित्यासोभवतामृळयन्तः । आवोऽर्वाचीसुमतिर्ववृत्यादंहोश्चिद्यावरिवोवित्तरासत् १ उपनोदेवाअवसागमन्त्वङ्गिरसांसामभिःस्तूयमानाः । इन्द्रइन्द्रियैर्मरुतोमरुद्भिरादित्यैर्नोअदितिःशर्मयंसत् २ तन्नइन्द्रस्तद्वरुणस्तदग्निस्तदर्यमातत्सवितेचनोधात् । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ३ ॥ २५ ॥

य इन्द्राग्नी त्रयोदश कुत्स इन्द्राग्नी त्रिष्टुप् ।

१०८ यइन्द्राग्नीचित्रतमोरथोवामभिविश्वानिभुवनानिचष्टे । तेनायातंस-

रथंतस्थिवांसाथासोमस्यपिबतंसुतस्य १ यावदिदंभुवनंविश्वमस्त्युरुव्यचावरि-
मतागभीरम् । तावाँअयंपातवेसोमोअस्त्वरमिन्द्राग्नीमनसेयुवभ्याम् २ च-
क्राथेहिसध्र्य १ ङ्नामभद्रंसध्रीचीनावृत्रहणाउतस्थः । ताविन्द्राग्नीसध्र्यञ्चानिष-
द्यावृष्णःसोमस्यवृषणावृषेथाम् ३ समिद्धेष्वग्निष्वानजानायतस्रुचाबर्हिरुति-
स्तिराणा । तीव्रैःसोमैःपरिषिक्तेभिरर्वागेन्द्राग्नीसौमनसाययातम् ४ यानीन्द्रा-
ग्नीचक्रथुर्वीर्याणियानिरूपाण्युतवृष्ण्यानि । यावांप्रत्नानिसख्याशिवानितेभिः
सोमस्यपिबतंसुतस्य ५ ॥ २६ ॥ यदब्रवंप्रथमंवांवृणानो ३ यंसोमोअसुरैर्नो
विहव्यः । तांसत्यांश्रद्धामभ्याहियातमथासोमस्यपिबतंसुतस्य ६ यदिन्द्रा-
ग्नीमदथःस्वेदुरोणेयद्ब्रह्मणिराजनिवायजत्रा । अतःपरिवृषणावाहियातमथासो-
मस्यपिबतंसुतस्य ७ यदिन्द्राग्नीयदुषुतुर्वशेषुयद्द्रुह्युष्वनुषुपूरुषुस्थः । अतः

परि॑वृषणा॒वाहि॑या॒तमथा॒सोम॑स्यपिबतंसु॒तस्य॑ ८ यदि॑न्द्राग्नीअव॒मस्यां॑पृथि॒व्यां म॑ध्य॒मस्यां॑पर॒मस्या॑मु॒तस्थः। अत॒ःपरि॑वृषणा॒वाहि॑या॒तमथा॒सोम॑स्यपिबतंसु॒तस्य॑ ९ यदि॑न्द्राग्नीपर॒मस्यां॑पृथि॒व्यांम॑ध्य॒मस्या॑मव॒मस्या॑मु॒तस्थः। अत॒ःपरि॑वृषणा॒वाहि॑या॒तमथा॒सोम॑स्यपिबतंसु॒तस्य॑ १० यदि॑न्द्राग्नीदि॒विष्ठोयत्पृ॑थि॒व्यांयत्पर्व॑ते॒ष्वो-ष॑धीष्व॒प्सु। अत॒ःपरि॑वृषणा॒वाहि॑या॒तमथा॒सोम॑स्यपिबतंसु॒तस्य॑ ११ यदि॑न्द्राग्नी॒ उदि॑ता॒सूर्य॑स्य॒मध्ये॑दि॒वःस्व॒धया॑मा॒दये॑थे। अत॒ःपरि॑वृषणा॒वाहि॑या॒तमथा॒सो-म॑स्यपिबतंसु॒तस्य॑ १२ ए॒वेन्द्रा॑ग्नीपपि॒वांसा॑सु॒तस्य॒विश्वा॒स्मभ्यं॑सं॒जंयतं॒धना॑-नि। तन्नो॑मि॒त्रोवरु॑णोमामहन्ता॒मदि॑ति॒ःसिन्धु॑ःपृथि॒वीउ॒तद्यौः १३ ॥ २७ ॥

विश्वख्यमष्टौ कुत्स इन्द्राग्नी त्रिष्टुप्।

१०९ वि॒ह्यख्य॑मन॑सा॒वस्य॑इ॒च्छन्निन्द्रा॑ग्नीज्ञा॒सउ॒तवा॑स॒जा॒तान्। नान्यायु॒-

वत्प्रमांतिरस्तिमह्यंसवांधियंवाजयन्तीमतक्षम् १ अश्रवंहिभूरिदावत्तरावांवि-
जामातुरुतवाघास्यालात् । अथासोमस्यप्रयंतीयुवभ्यामिन्द्राग्नीस्तोमंजनया-
मिनव्यम् २ माच्छेद्मरश्मींरितिनाधमानाःपितॄणांशक्तीरनुयच्छमानाः ।
इन्द्राग्निभ्यांकंवृषणोमदन्तिताह्यद्रीधिषणायाउपस्थे ३ युवाभ्यांदेवीधिषणा
मदायेन्द्राग्नीसोममुशतीसुनोति । तावश्विनाभद्रहस्तासुपाणीआधावतंमधुना
पृङ्क्तमप्सु ३ युवामिन्द्राग्नीवसुनोविभागेतवस्तमाशुश्रववृत्रहत्ये । तावासद्या
बर्हिषियज्ञेअस्मिन्प्रचर्षणीमादयेथांसुतस्य ५ ॥ २८ ॥ प्रचर्षणिभ्यःपृतनाह-
वेषुप्रपृथिव्यारिरिचाथेदिवश्च । प्रसिन्धुभ्यःप्रगिरिभ्योमहित्वाप्रेन्द्राग्नीविश्वाभु-
वनात्यन्या १ आभरतंशिक्षतंवज्रबाहूअस्माँइन्द्राग्नीअवतंशचीभिः।इमेनुतेरश्म-

यः सूर्यंस्य॒ येभिः स॒पि॒त्वं पि॒तरौ न॒ आसंन् ७ पुरंद॒रा॒ शिक्षतं वज्रहस्ता॒स्माँ इन्द्राग्नी अवतं॒ भरेषु । तन्नों मि॒त्रो वरुणो मामहन्ता॒मदि॑ति॒ः सिन्धुः पृथि॒वी उ॒त द्यौः ८॥२१॥

ततं मे नव कुत्स ऋभवो जगती । पञ्चम्यन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

११० त॒तं मे॒ अप॒स्तदु॑ तायते॒ पुन॒ः स्वादि॑ष्ठा धी॒तिरु॒चथा॑य शस्यते । अ॒यं सं॑मु॒द्र इ॒ह वि॒श्वदे॑व्य॒ः स्वाहा॑कृतस्य॒ सम॑ तृष्णुत ऋभवः १ आ॒भो॒गयं प्र यदि॒च्छन्त॒ ऐत॒नापा॑का॒ः प्राञ्चो॒ मम॒ के चि॑दा॒पयः । सौध॑न्वनासश्चरि॒तस्य॑ भू॒मनाग॑च्छत सवि॒तुर्दा॒शुषो॑ गृ॒हम् २ तत्स॑वि॒ता वो॑ऽमृत॒त्वमासु॑व॒दगो॑ह्यं॒ यच्छ्र॒वय॑न्त॒ ऐत॑न । त्यं चि॑च्चम॒समसु॑रस्य॒ भक्ष॑ण॒मेकं॒ सन्त॑मकृणुता॒ चतु॑र्वयम् ३ वि॒ष्ट्वी शमी॑ तरणि॒त्वेन॑ वा॒घतो॒ मर्ता॑स॒ः सन्तो॑ अमृत॒त्वमा॑नशुः । सौ॒धन्व॒ना ऋ॒भव॒ः सूर॑चक्षसः संवत्स॒रे सम॑पृच्यन्त धी॒तिभि॑ः ४ क्षेत्र॑मिव॒ वि म॑मु॒स्तेज॑नेनँ॒ एकं॒ पात्र॑मृ॒भवो॒ जेह॑मानम् । उप॑स्तुता उप॒मं नाध॑माना॒

अमर्त्येपुश्रवइच्छमानाः ५ ॥ ३० ॥ आमंनीषामन्तरिक्षस्यनृभ्यःस्रुचेवंघृतं जुहवामविद्मनां। तरणित्वायेपितुरस्यसश्चिरऋभवोवाजमरुहन्दिवोरजः ६ ऋभुर्नइन्द्रःशवसानवीयानृभुर्वाजेभिर्वसुभिर्वसुर्ददिः। युष्माकंदेवाअवसाहनिप्रिये ३ भितिष्ठेमपृत्सुतीरसुन्वताम् ७ निश्चर्मणऋभवोगामपिंशतसंवत्सेनासृजता मातरंपुनः। सौधन्वनासःस्वपस्ययानरोजिव्रीयुवानापितराकृणोतन ८ वाजेभिर्नोवाजसातावविड्ढ्यृभुमाँइन्द्रचित्रमादर्षिराधः। तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ९ ॥ ३१ ॥

तक्षन्पञ्च कुत्स ऋभवो जगती। अन्त्या त्रिष्टुप्।

१११ तक्षन्रथंसुवृतंविद्मनापसस्तक्षन्हरीइन्द्रवाहावृषण्वसू। तक्षन्पितृभ्यामृभवोयुवद्वयस्तक्षन्वत्सायमातरंसचाभुवम् १ अनोयज्ञायतक्षतऋभुमद्वयःक्र-

त्वेदक्षा॑यसुप्र॒जाव॑तीमि॒षम् ।यथा॒क्षया॑म॒सर्वै॑वीरयावि॒शातन्नः॒शर्धा॑यधासथा॒स्वि॑-
न्द्रि॒यम् २ आत॑क्षतसा॒तिम॒स्मभ्य॑मृभवः॒सा॒तिं॑रथा॑यसा॒तिम॑र्वतेनरः । सा॒तिं
नो॒जैत्रीं॒सम्म॑हेतवि॒श्वहा॑जा॒मिम॒जा॑मिं॒पृत॑नासुस॒क्षणि॑म् ३ ऋ॒भु॒क्षण॒मिन्द्र॒मा हु॑व
ऊ॒तय॑ऋ॒भून्वाजा॑न्म॒रुत॒ःसोम॑पीतये । उ॒भा मि॒त्रावरु॑णानू॒नम॒श्विना॒तेनो॑हिन्व-
न्तुसा॒तये॑धि॒ये जि॒षे ४ ऋ॒भुर्भरा॑य॒संशि॑शातुसा॒तिंस॑मर्य॒जिद्वाजो॑अ॒स्माँअ॑विष्टु ।
तन्नो॑मि॒त्रोवरु॑णोमामहन्ता॒मदि॑ति॒ःसिन्धु॑ःपृथि॒वीउ॒तद्यौः ५ ॥ ३२ ॥

ईळे पञ्चविंशतिः कुत्सोऽश्विनौ । आद्यौ पादौ लिङ्गोक्तदै-
वतौ जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

११२ ईळे॒द्यावा॑पृथि॒वीपू॒र्वचि॑त्तये॒ऽग्निंघ॒र्मंसु॒रुचं॒यामं॑न्नि॒ष्टये॑ । याभि॒र्भरे॑का॒-
रमंशा॑य॒जिन्व॑थ॒स्ताभि॑रू॒षुऊ॒तिभि॑रश्वि॒नाग॑तम् १ यु॒वोर्दा॒नाय॑सु॒भरा॑अस॒श्चतो॒

रथमातंस्थुर्वचसंनमन्तंवे । याभिर्धियोऽवथःकर्मन्निष्टयेताभिंरूषुऊतिभिंरश्विना-
नागतम् २ युवंतासांदिव्यस्यप्रशासनेविशांक्षयथोअमृतस्यमज्मनां । याभिर्धेनु-
मस्वं १ पिन्वंथोनराताभिंरूषुऊतिभिंरश्विनागतम् ३ याभिःपरिज्मातनंयस्यम
ज्मनांद्विमातातूर्षुतरणिर्विभूषति । याभिस्त्रिमन्तुरभंवद्विचक्षणस्ताभिंरूषुऊ-
तिभिंरश्विनागतम् ४ याभीरेभंनिवृंतंसितमद्भ्यउद्वन्दंनमैरंयतंस्वंर्दृशे । याभिः
कण्वंप्रसिषांसन्तमावंतंताभिंरूषुऊतिभिंरश्विनागतम् ५ ॥ २२ ॥ याभिरन्त-
कंजसंमानमारणेभुज्युंयाभिरव्यथिभिंर्जिजिन्वथुः । याभिःकर्कन्धुंवय्यंचजि-
न्वंथस्ताभिंरूषुऊतिभिंरश्विनागतम् ६ याभिःशुचन्तिधंनसांसुषंसदंतप्तंघ-
र्ममोम्यावंन्तमत्रंये । याभिःपृश्निंगुंपुरुकुत्समावंतंताभिंरूषुऊतिभिंरश्विनागं-
तम् ७ याभिःशचींभिर्वृषणापरावृजंप्रान्धंश्रोणंचक्षंसएतंवेकृथः । याभि-

वर्त्तिकांग्रसिताममुञ्चतंताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम् ८ याभिःसिन्धुंमधुम-
न्तमसश्चतंवसिष्ठंयाभिरजरावजिन्वतम् । याभिःकुत्संश्रुतर्यंनर्यमावतंताभिरू-
षुऊतिभिरश्विनागतम् ९ याभिर्विश्पलांधनसामथर्व्यंसहस्रमीळ्हआजावजि-
न्वतम् । याभिर्वशमश्व्यंप्रेणिमावतंताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम् १० ॥
३४ ॥ याभिःसुदानूऔशिजायवणिजेदीर्घश्रवसेमधुकोशोअक्षरत् । कक्षी-
वन्तंस्तोतारंयाभिरावतंताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम् ११ याभीरसांक्षोदसोद्नः
पिपिन्वथुरनश्वंयाभीरथमावतंजिषे । याभिस्त्रिशोकउस्रियाउदाजततताभि-
रूषुऊतिभिरश्विनागतम् १२ याभिःसूर्यंपरियाथःपरावतिमन्धातारंक्षैत्रपत्ये-
ष्वावतम् । याभिर्विप्रंप्रभरद्वाजमावतंताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम् १३ याभि-
र्महामतिथिग्वंकशोजुवंदिवोदासंशम्बरहत्यआवतम् । याभिःपूर्भिद्येत्रसदस्यु-

मावतंताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम् १४ याभिर्वम्रंविपिपानमुपस्तुतंकलिंयाभि-
र्वित्तजानिंदुवस्यथः । याभिर्व्यश्वमुतपृथिमावतंताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम्
१५॥३५॥ याभिर्नराशयवेयाभिरत्रयेयाभिःपुरामनवेगातुमीषथुः । याभिःशारी-
राजतंस्यूमरश्मयेताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम् १६ याभिःपठर्वाजठरस्यम-
ज्मनाग्निर्नादीदेच्चितइद्धोअज्मन्ना । याभिःशर्यातमवथोमहाधनेताभिरूषुऊति-
भिरश्विनागतम् १७ याभिरङ्गिरोमनसानिरण्यथोऽग्रंगच्छथोविवरेगोअर्णसः ।
याभिर्मनुंशूरमिषासमावतंताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम् १८ याभिःपत्नी-
र्विमदायन्यूहथुराघवायाभिररुणीरशिक्षतम् । याभिःसुदासऊहथुःसुदेव्यं१
ताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम् १९ याभिःशन्तातीभवथोददाशुषेभुज्युंयाभि-
रवथोयाभिरध्रिगुम् । ओम्यावतींसुभरामृतस्तुभंताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम्

२० ॥ ३६ याभिः कृशानुमसने दुवस्यथो जवे याभिर्यूनो अर्वन्तमावतम्। मधु प्रियं भरथो यत्सरड्भ्यस्ताभिरू षु ऊतिभिरश्विना गतम् २१ याभिर्नरं गोषुयुधं नृषाह्ये क्षेत्रस्य साता तनयस्य जिन्वथः। याभी रथाँ अवथो याभिरर्वतस्ताभिरू षु ऊतिभिरश्विना गतम् २२ याभिः कुत्समार्जुनेयं शतक्रतू प्र तुर्वीतिं प्र च दभीतिमावतम्। याभिर्ध्वसन्तिं पुरुषन्तिमावतं ताभिरू षु ऊतिभिरश्विना गतम् २३ अप्नस्वतीमश्विना वाचमस्मे कृतं नो दस्रा वृषणा मनीषाम्। अद्यूत्येऽवसे नि ह्वये वां वृधे च नो भवतं वाजसातौ २४ द्युभिरक्तुभिः परि पातमस्मानरिष्टेभिरश्विना सौभगेभिः। तन्नो मित्रो वरुणो मामहन्तामदितिः सिन्धुः पृथिवी उत द्यौः २५॥ ३७॥

इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमाष्टके सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

इदंविंशतिरुषस्यंद्वितीयोर्धर्चोरात्रेश्चेमाएकादशरौद्रंद्वित्रिष्टुबन्तंचित्रंषट्सौर्यंनासत्याभ्यांपञ्चाधिका
कक्षीवान्दैर्घतमसउशिक्प्रसूतआश्विनंवैमध्वआवामेकादशावांरथंदशजागतंकाराधद्द्वादशान्स्वादुः–
स्वप्ननाशिन्याद्यागायत्रीद्वितीयाककुमृतीयाचतुर्थ्येका विराट्नष्टरूप्यौ पञ्चमीतनुशिराषष्ठ्युपरिष्टाद्बृहत्यौ–
ग्विष्टारबृहतीकृतिर्ग्विराट्तिस्रोगायत्र्यःकदित्थापञ्चोनावैश्वदेवा ॥ ८ ॥

इदं विंशतिः कुत्स उषो द्वितीयार्धर्चस्य रात्रिश्च त्रिष्टुप् ।

११३ इदंश्रेष्ठंज्योतिषांज्योतिरागांच्चित्रःप्रकेतोअंजनिष्टविभ्वां । यथाप्रसूं-
तासवितुःसवायँएवारात्र्युषसेयोनिंमारैक् १ रुशंद्वत्सारुशंतीश्वेत्यागादारैंगु
कृष्णासदंनान्यस्याः । समानबंन्धूअमृतेंअनूचीद्यावावर्णंचरतआमिनाने २
समानोअध्वास्वस्रोरनन्तस्तमन्यान्यांचरतोदेवशिष्टे । नमेंथेतेनतंस्थतुःसुमे-
केनक्तोषासासमंनसाविरूपे ३ भास्वंतीनेत्रीसूनृतांनामचेतिचित्राविदुरोंन

आवः । प्राप्यां जगद्व्युनो रायो अख्यदुषा अजीगर्भुवनानि विश्वा ४ जिह्मश्ये३ चरितवे मघोन्याभोगयं इष्टये राय उत्वम् । दभ्रं पश्यद्भ्य उर्विया विचक्ष उषा अजीगर्भुवनानि विश्वा ५ ॥ १ ॥ क्षत्राय त्वं श्रवसे त्वं महीया इष्टये त्वमर्थमिव त्वमित्यै । विसदृशा जीविताभिप्रचक्ष उषा अजीगर्भुवनानि विश्वा ६ एषा दिवो दुहिता प्रत्यदर्शि व्युच्छन्ती युवतिः शुक्रवासाः । विश्वस्येशाना पार्थिवस्य वस्व उषो अद्येह सुभगे व्युच्छ ७ परायतीनामन्वेति पाथ आयतीनां प्रथमा शश्वतीनाम् । व्युच्छन्ती जीवमुदीरयन्त्युषा मृतं कंचन बोधयन्ती ८ उषो यदग्निं समिधे चकर्थ वि यदावश्चक्षसा सूर्यस्य । यन्मानुषान्यक्ष्यमाणाँ अजीगस्तद्देवेषु चकृषे भद्रमप्नः ९ कियात्या यत्समया भवाति या व्यूषुर्याश्च नूनं व्युच्छान् । अनु पूर्वाः कृपते वावशाना प्रदीध्याना जोषमन्याभिरेति १० ॥ २ ॥ ईयुष्टे ये पूर्वतरामपश्यन्व्युच्छ-

न्तीमुषसंमर्त्यासः । अस्माभिरूनुप्रतिचक्ष्याभूदोतेयन्तियेअपरीषुपश्यान् ११
यावयद्द्वेषाऋतपाऋतेजाःसुम्नावरीसूनृताईरयन्ती । सुमङ्गलीर्बिभ्रतीदेववीतिमिहाद्योषःश्रेष्ठतमाव्युच्छ १२ शश्वत्पुरोषाव्युवासदेव्यथोअद्येदंव्यावोमघोनी ।
अथोव्युच्छादुत्तराँअनुद्यूनजरामृताचरतिस्वधाभिः १३ व्य१ञ्जिभिर्दिवआतास्वद्यौदपकृष्णांनिर्णिजंदेव्यावः । प्रबोधयन्त्यरुणेभिरश्वैरोषायातिसुयुजा
रथेन १४ आवहन्तीपोष्यावार्याणिचित्रंकेतुंकृणुतेचेकिताना । ईयुषीणामुपमाशश्वतीनांविभातीनांप्रथमोषाव्यश्वैत् १५ ॥ ३ ॥ उदीर्ध्वंजीवो
असुर्नआगादपप्रागात्तमआज्योतिरेति । आरैक्पन्थांयातवेसूर्यायागन्मयत्र
प्रतिरन्तआयुः १६ स्यूमनावाचउदियर्तिवह्निःस्तवानोरेभउषसोविभातीः ॥
अद्यातदुच्छगृणतेमघोन्यस्मेआयुर्निदिदीहिप्रजावत् १७ यागोमतीरुषसःसर्व-

वीराव्युच्छन्तिंदाशुषेमर्त्यांय । वायोरिंवसूनृतांनामुदर्केताअंश्वदाअंश्ववत्सोम-
सुत्वा १८ मातादेवानामदितेरनींकंयज्ञस्यंकेतुर्बृहतीविभांहि । प्रशस्तिकृद्ब्र-
ह्मणेनोव्यु१च्छानोजनेंजनयविश्ववारे १९ यच्चित्रमप्नंउषसोवहंन्तीजानाय
शशमानायंभद्रम् । तन्नोंमित्रोवरुणोमामहन्तामदिंतिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः
२० ॥ ४ ॥

इमा एकादश कुत्सो रुद्रो जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

११४ इमारुद्रायंतवसेंकपर्दिनेंक्षयद्वीरायप्रभंरामहेमतीः । यथाशमसंद्द्वि-
पदेचतुंष्पदेविश्वंपुष्टंग्रामेंअस्मिन्ननातुरम् १ मृळानोंरुद्रोतनोमयंस्कृधिक्षयद्वी-
रायनमंसाविधेमते । यच्छंचयोश्चमनुंरायेजेपितातदंश्यामतवंरुद्रप्रणींतिषु २
अश्यामंतेसुमतिंदेवयज्ययांक्षयद्वींरस्यतवंरुद्रमीढ्वः । सुम्नायन्निद्विशोंअस्माक-

माचरारिंष्टवीराजुहवामतेहविः ३ त्वेषंवयंरुद्रंयंज्ञसाधंवंकुंकविमवंसेनिह्वंया-
महे । आरेअस्मद्दैव्यंहेळोअस्यतुसुमतिमिद्वयमस्यावृणीमहे ४ दिवोवंरा-
हमंरुषंकंपर्दिनंत्वेषंरूपंनमंसानिह्वंयामहे । हस्तेबिभ्रंद्भेषजावार्यांणिशर्मंवर्म
च्छर्दिरस्मभ्यंयंसत् ५ ॥ ५ ॥ इदंपित्रेमरुतांमुच्यतेवचंःस्वादोःस्वादीयोरुद्राय
वर्धंनम् । रास्वांचनोअमृतमर्तभोजंनंत्मनेंतोकायतनंयायमृळ ६ मानों
महान्तंमुतमानोंअर्भकंमानउक्षंन्तमुतमानंउक्षितम् । मानोंवधीःपितरंमोत
मातरंमानंःप्रियास्तन्वोंरुद्ररीरिषः ७ मानंस्केतोतनंयेमानंआयौमानोगोषु
मानोअश्वेंषुरीरिषः । वीरान्मानोंरुद्रभामितोवंधीर्हविष्मंन्तःसदमित्त्वांहवा-
महे ८ उपंतेस्तोमांन्पशुपाइवाकंरंरास्वांपितर्मरुतांसुम्नमस्मे । भद्राहितें
सुमतिर्मृळयत्तमाथांवयमवइत्तेंवृणीमहे ९ आरेतेंगोघ्नमुतपूरुषघ्नंक्षयंद्वीरसु-

न्नमस्मेतेअस्तु । मृळाचंनोअधिचब्रूहिदेवाधाचनःशर्मयच्छाद्विबर्हाः १० अ-
वोचामनमोअस्माअवस्यवःशृणोतुनोहवंरुद्रोमरुत्वान् । तन्नोमित्रोवरुणोमा-
महन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ११ ॥ ६ ॥

चित्रं षट् कुत्सः सूर्यस्त्रिष्टुप् ।

११५ चित्रंदेवानामुदगादनीकंचक्षुर्मित्रस्यवरुणस्याग्नेः । आप्राद्यावापृ-
थिवीअन्तरिक्षंसूर्यआत्माजगतस्तस्थुषश्च १ सूर्योदेवीमुषसंरोचमानांमर्योन
योषामभ्येतिपश्चात् । यत्रानरोदेवयन्तोयुगानिवितन्वतेप्रतिभद्रायभद्रम् २
भद्राअश्वाहरितःसूर्यस्यचित्राएतग्वाअनुमाद्यासः । नमस्यन्तोदिवआपृष्ठम-
स्थुःपरिद्यावापृथिवीयन्तिसद्यः ३ तत्सूर्यस्यदेवत्वंतन्महित्वंमध्याकर्तोर्विततं-
संजभार । यदेदयुक्तहरितःसधस्थादाद्रात्रीवासस्तनुतेसिमस्मै ४ तन्मि-

त्रस्यवरुणस्याभिचक्षेसूर्योरूपंकृणुतेद्योरुपस्थे । अनन्तमन्यद्रुशदस्यपाजः
कृष्णमन्यद्धरितःसंभरन्ति ५ अद्यादेवाउदितासूर्यस्यनिरंहसःपिपृतानिरव-
द्यात् । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ६ ॥ ७ ॥

इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले षोडशोऽनुवाकः ॥ १६ ॥

नासत्याभ्यां पञ्चविंशतिः कक्षीवानश्विनौ त्रिष्टुप् ।

११६ नासत्याभ्यांबर्हिरिवप्रवृञ्जेस्तोमाँइयर्म्यभ्रियेववातः । यावर्भगाय
विमदायजायांसेनाजुवान्यूहतूरथेन १ वीळुपत्मभिराशुहेमभिर्वादेवानांवाजू-
तिभिःशाशदाना । तद्रासभोनासत्यासहस्रमाजायमस्यप्रधनेजिगाय २ तुग्रो
हभुज्युमश्विनोदमेघेरयिंनकश्चिन्ममृवाँअवाहाः । तमूहथुर्नौभिरात्मन्वती-
भिरन्तरिक्षप्रुद्भिरपोदकाभिः ३ तिस्रःक्षपस्त्रिरहातिव्रजद्भिर्नासत्याभुज्युमूहथुः

पतङ्गैः । समुद्रस्यधन्वंन्नार्द्रस्यंपारेत्रिभीरथैःशतपद्भिःषळंश्वैः ४ अनारम्भणे तदंवीरयेथामनास्थानेअंग्रभणेसंमुद्रे । यदंश्विनाऊहथुंर्भुज्युमस्तंशतारित्रांनावंमातस्थिवांसम् ५ ॥ ८ ॥ यमंश्विनाददथुंःश्वेतमश्वंमघाश्वांयशश्वदित्स्वस्ति । तद्वांदात्रंमहिंकीर्तेन्यंंभूत्पैद्वोवाजीसदमिद्धव्योंअर्यः ६ युवंनंरास्तुवतेपंज्रियायंकक्षीवंतेअरदतंपुरंन्धिम् । कारोतराच्छफादश्वंस्यवृष्णंःशतंकुम्भाँअंसिञ्चतंसुरांयाः ७ हिमेनाग्निंघ्रंसमंवारयेथांपितुमतीमूर्जंमस्माअधत्तम् । ऋबीसे अत्रिंमश्विनावंनीतमुन्निन्यथुःसर्वंगणंस्वस्ति ८ परांवतंनांसत्यानुदेथामुच्चाबुंध्नं चक्रथुर्जिह्मबांरम् । क्षरन्नापोनपायनांयरायेसहस्रांयतृष्यंतेगोतंमस्य ९ जुजुरुषोंनासत्योतवव्रिंप्रामुंञ्चतंद्रापिमिंवच्यवांनात्। प्रातिंरतंजहितस्यायुंर्दस्रादित्पतिंमकृणुतंकनीनांम् १० ॥ ९ ॥ तद्वांनराशंस्यंराध्यंंचाभिष्टिमन्नांसत्यावरू-

थम् । यद्विद्वांसानिधिमिवापगूळ्हमुद्दर्शतादूपथुर्वन्दनाय ११ तद्वांनरासनये
दंसउग्रमाविष्कृणोमितन्यतुर्नवृष्टिम् । दध्यङ्हयन्मध्वाथर्वणोवामश्वस्यशी-
र्ष्णाप्रयदीमुवाच १२ अजोहवीन्नासत्याकरावांमहेयामन्पुरुभुजापुरंधिः ।
श्रुतंतच्छासुरिववध्रिमत्याहिरण्यहस्तमश्विनावदत्तम् १३ आस्नोवृकस्यवर्ति-
काम्भीकेयुवंनरानासत्यामुमुक्तम् । उतोकविंपुरुभुजायुवंहकृपमाणमकृणुतं
विचक्षे १४ चरित्रंहिवेरिवाच्छेदिपर्णमाजाखेलस्यपरितक्म्यायाम् । सद्योज
ङ्घामायसींविश्पलायैधनेहितेसर्तवेप्रत्यधत्तम् १५ ॥ १० ॥ शतंमेषान्वृक्ये
चक्षदानमृज्राश्वंतंपितान्धंचकार । तस्माअक्षीनासत्याविचक्षआधत्तंदस्राभि-
षजावनर्वन् १६ आवांरथंदुहितासूर्यस्यकार्ष्मेवातिष्ठदर्वताजयन्ती । विश्वे
देवाअन्वमन्यन्तहृद्भिःसमुश्रियानासत्यासचेथे १७ यदयातंदिवोदासायवर्ति-

भरद्वाजायाश्विनाहयन्ता । रेवदुवाहसचनोरथोवांवृषभश्चशिंशुमारश्चयुक्ता १८ रयिंसुक्षत्रंस्वपत्यमायुःसुवीर्यंनासत्यावहन्ता । आजह्नावींसमनसोपवाजैस्त्रिरह्नोभागंदधतीमयातम् १९ परिविष्टंजाहुषंविश्वतःसींसुगेभिर्नक्तमूहथूरजोभिः। विभिन्दुनानासत्यारथेनविपर्वताँअजरयूअयातम् २० ॥ ११ ॥ एकस्यावस्तोरावतंरणायवशमश्विनासनयेसहस्रा । निरहतंदुच्छुनाइन्द्रवन्तापृथुश्रवसोवृषणावरातीः २१ शरस्यचिदार्चत्कस्यावतादानीचादुच्चाचक्रथुःपातवेवाः । शयवेचिन्नासत्याशचीभिर्जसुरयेस्तर्यंपिप्यथुर्गाम् २२ अवस्यतेस्तुवतेकृष्णियायऋजूयतेनासत्याशचीभिः । पशुंननष्टमिवदर्शनायविष्णाप्वंददथुर्विश्वकाय २३ दशरात्रीरशिवेनानवद्यूनवनद्धंश्नथितमप्स्व१न्तः । विप्रुतंरेभमुदनिप्रवृक्त

मुन्निन्यथुःसोममिवस्रुवेण २४ प्रवांदंसांस्यश्विनाववोचमस्यपतिःस्यांसुगवः सुवीरः । उतपश्यन्नश्नुवन्दीर्घमायुरस्तमिवेज्जरिमाणंजगम्याम् २५ ॥ १२ ॥

मध्वः पञ्चविंशतिः कक्षीवानश्विनौ त्रिष्टुप् ।

११७ मध्वःसोमस्याश्विनामदायप्रत्नोहोताविवासतेवाम् । बर्हिष्मतीरातिर्विश्रितागीरिषायातंनासत्योपवाजैः १ योवामश्विनामनसोजवीयान्रथःस्वश्वोविशआजिगाति । येनगच्छथःसुकृतोदुरोणंतेननरावर्तिरस्मभ्यंयातम् २ ऋषिंनरावंहसःपाञ्चजन्यमृबीसादत्रिंमुञ्चथोगणेन । मिनन्तादस्योरशिवस्यमायाअनुपूर्वंवृषणाचोदयन्ता ३ अश्वंनगूळ्हमश्विनादुरेवैरृषिंनरावृषणारेभमप्सु । संतंरिणीथोविप्रुतंदंसोभिर्नवांजूर्यन्तिपूर्व्याकृतानि ४ सुषुप्वांसंननिरृतेरुपस्थेसूर्यंनदस्रातमसिक्षियन्तम् । शुभेरुक्मंनदर्शतंनिखातमुदूपथुरश्विनावन्दं-

नाय ५ ॥ १३ ॥ तद्वांनराशंस्यंपज्रियेणकक्षीवतानासत्यापरिज्मन् । शफा-
दश्वस्यवाजिनोजनायशतंकुम्भाँअसिञ्चतंमधूनाम् ६ युवंनरास्तुवतेकृष्णिया-
यविष्णाप्वंददथुर्विश्वकाय । घोषायैचित्पितृषदेदुरोणेपतिंजूर्यन्त्याअश्विनाव-
दत्तम् ७ युवंश्यावायरुशतीमदत्तंमहःक्षोणस्याश्विनाकण्वाय । प्रवाच्यंतद्वृष-
णाकृतंवांयन्नार्षदायश्रवोअध्यधत्तम् ८ पुरूवर्पांस्यश्विनादधानानिपेदवऊहथु-
राशुमश्वम् । सहस्रसांवाजिनमप्रतीतमहिहनंश्रवस्यं१तरुत्रम् ९ एतानिवां
श्रवस्यासुदानूब्रह्माङ्गूषंसदनंरोदस्योः । यद्वांपज्रासोअश्विनाहवन्तेयातमिषा-
चविदुषेचवाजम् १० ॥ १४ ॥ सूनोर्मानेनाश्विनागृणानावाजंविप्रायभुर-
णारदन्ता । अगस्त्येब्रह्मणावावृधानासंविश्पलांनासत्यारिणीतम् ११ कुहया-
न्तासुष्टुतिंकाव्यस्यदिवोनपातावृषणाशयुत्रा । हिरण्यस्येवकलशंनिखातमुदू-

पृथुर्द॒श॒मे॑ऽश्वि॒नाह॑न् १२ यु॒वंच्यवा॑नमश्विना॒जर॑न्तं॒पुन॒र्युवा॑नंचक्रथु॒ःशची॑भिः ।
यु॒वोरथं॑दुहि॒तासूर्य॑स्यस॒हश्रि॒याना॑सत्यावृणीत १३ यु॒वंतुग्रा॑यपू॒र्व्येभि॒रेवै॑ः पुन-
र्म॒न्याव॑भवतंयुवाना । यु॒वंभु॒ज्युमर्ण॑सो॒निःस॑मु॒द्राद्विभि॑रूहथुर्ऋ॒ज्रेभि॒रश्वै॑ः १४
अजो॑हवीदश्विनातौ॒ग्र्योवां॒प्रोळ्ह॑ःसमु॒द्रम॑व्य॒थिर्ज॑ग॒न्वान् । निष्टमू॑हथुःसु॒युजा॒र-
थे॑न॒मनो॑जवसावृषणास्व॒स्ति १५ ॥ १५ ॥ अजो॑हवीदश्विना॒वर्ति॑कावामा॒स्नो
यत्सी॒ममु॑ञ्चतं॒वृक॑स्य । विज॒युषा॑ययथु॒ःसान्वद्रे॑र्जा॒तंवि॒ष्वाचो॑अहतंवि॒षेण॑ १६
श॒तंमे॒षान्वृ॒क्ये॑मामहा॒नंतम॒ःप्रणी॑त॒मशि॑वेनपि॒त्रा । आक्षीऋ॒ज्राश्वे॑अश्विनावध-
त्तं॒ज्योति॑र॒न्धाय॑चक्रथुर्वि॒चक्षे॑ १७ शु॒नम॒न्धाय॒भर॑मह्वय॒त्सावृ॒कीर॑श्विनावृषणा॒न
रेति॑ । जा॒रःक॒नीन॑इवचक्षदा॒नऋ॒ज्राश्व॑ःश॒तमेकं॑चमे॒षान् १८ म॒हीवा॑मू॒तिर॑श्वि
नामयो॒भूरु॒तस्रा॒मंधि॑ष्ण्या॒संरि॑णीथः । अथा॑यु॒वामिद॑ह्वय॒त्पुरं॑धि॒राग॑च्छतंसीं॑वृष

णाववोभिः ११ अधेनुंदस्रास्तर्यं१ विषक्तामपिन्वतंशयवेअश्विनागाम् । युवं शचींभिर्विमदायंजायांन्यूहथुःपुरुमित्रस्ययोषाम् २० ॥ १६ ॥ यवंवृकेणाश्विनावपन्तेषंदुहन्तामनुंषायदस्रा । अभिदस्युंबकुरेणाधमंन्तोरुज्योतिश्चक्रथुरार्याय २१ आथर्वणायाश्विनादधीचेऽश्व्यंशिरःप्रत्यैरयतम् । सवांमधुप्रवोचदृतायन्त्वाष्ट्रंयद्दस्त्रावपिकक्ष्यंवाम् २२ सदांकवीसुमतिमाचंकेवांविश्वाधियोअश्विनाप्रावंतंमे । अस्मेरयिंनासत्याबृहन्तंमपत्यसाचंश्रुत्यंरराथाम् २३ हिरंण्यहस्तमश्विनाररांणापुत्रंनंरावध्रिमत्याअंदत्तम् । त्रिधाहश्यावंमश्विनाविकंस्तमुज्जीवसंऐरयतंसुदानू २४ एतानिंवामश्विनावीर्याणिप्रपूर्व्याण्यायवोऽवोचन् । ब्रह्मंकृण्वन्तोवृषणायुवभ्यांसुवीरासोविदथमावंदेम २५ ॥ १७ ॥

आवामेकादश कक्षीवानश्विनौ त्रिष्टुप् ।

११८ आवांरथोअश्विनाश्येनपत्वासुमृळीकःस्ववांयात्वर्वाङ् । योमर्त्यस्य मनसोजवीयांस्त्रिवन्धुरोवृषणावातरंहाः १ त्रिवन्धुरेणत्रिवृतारथेनत्रिचक्रेण सुवृतायातमर्वाक् । पिन्वतंगाजिन्वतमर्वतोनोवर्धयतमश्विनावीरमस्मे २ प्रवद्यामनासुवृतारथेनदस्राविमंशृणुतंश्लोकमद्रेः । किमङ्गवांप्रत्यवर्तिंगमिष्ठाहुर्विप्रासोअश्विनापुराजाः ३ आवांश्येनासोअश्विनावहन्तुरथेयुक्तासआशवः पतङ्गाः । येअप्तुरोदिव्यासोनगृध्राअभिप्रयोनासत्यावहन्ति ४ आवांरथंयुवतिस्तिष्ठदत्रजुष्ट्वीनरादुहितासूर्यस्य । परिवामश्वावपुषःपतङ्गावयोवहन्त्वरुषाअभीके ५ ॥ १८ ॥ उद्वन्दनमैरतंदंसनाभिरुद्रेभंदस्रावृषणाशचीभिः । निष्टौग्र्यंपारयथःसमुद्रात्पुनश्च्यवानंचक्रथुर्युवानम् ६ युवमत्रयेऽवनीतायतप्त-

मूर्जं मोमानमश्विनावधत्तम् । युवं कण्वायापिरिप्तायचक्षुः प्रत्यंधत्तं सुष्टुतिंजुं-
जुषाणा ७ युवंधेनुंशयवेंनाधितायापिन्वतमश्विनापूर्व्याय । अमुंश्वतंवर्तिकामं-
हंसोनिःप्रतिजङ्घांविश्पलांयाअधत्तम् ८ युवंश्वेतंपेदवइन्द्रंजूतमहिहनमश्विना
दत्तमश्वंम् । जोहूत्रंमर्योअभिभूंतिमुग्रंसंहस्रसांवृषणंवीडुंङ्गम् ९ तावांनरास्ववं-
सेसुजाताहवांमहेअश्विनानाधंमानाः । आनउपवसुंमतारथेंनगिरोंजुषाणासुं-
वितायंयातम् १० आश्येनस्यजवंसानूतनेनास्मेयांतंनासत्यासजोषाः । हवेहि
वामश्विनारातहंव्यःशश्वत्तमायाउषसोव्युंष्टौ ११ ॥ १९ ॥

आवां रथं दश कक्षीवानश्विनौ जगती ।

११९ आवांरथंपुरुमायंमनोजुवंजीराश्वंयज्ञियंजीवसेंहुवे । सहस्रंकेतुंव-
निनंशतद्वंसुंश्रुष्टीवानंवरिवोधामभिप्रयंः १ ऊर्ध्वाधीतिःप्रत्यंस्यप्रयांमन्यधां-

यिशस्मन्त्समयन्तआदिशः । स्वदामिघर्मंप्रतियन्त्यूतयआवामूर्जानीरथम-
श्विनारुहत् २ संयन्मिथःपस्पृधानासोअग्मतशुभेमखाअमिताजायवोरणे । यु-
वोरहप्रवणेचेकितेरथोयदश्विनावहथःसूरिमावरम् ३ युवंभुज्युंभुरमाणंविभिर्गतं
स्वयुक्तिभिर्निवहन्तापितृभ्यआ । यासिष्टंवर्तिर्वृषणाविजेन्यं १ दिवोदासायमहि
चेतिवामवः ४ युवोरश्विनावपुषेयुवायुजंरथंवाणीयेमतुरस्यशर्ध्यम् । आवां
पतित्वंसख्यायजग्मुषीयोषावृणीतजेन्यायुवांपती ५ ॥ २० ॥ युवंरेभंपरि-
षूतेरुरुष्यथोहिमेनघर्मंपरितप्तमत्रये । युवंशयोरवसंपिप्यथुर्गविप्रदीर्घेणवन्दन-
स्तार्यायुषा ६ युवंवन्दनंनिर्ऋतंजरण्ययारथंनदस्राकरणासमिन्वथः । क्षेत्रादा
विप्रंजनथोविपन्ययाप्रवामत्रविधतेदंसनाभुवत् ७ अगच्छतंकृपमाणंपरावति
पितुःस्वस्यत्यजसानिबाधितम् । स्वर्वतीरितऊतीर्युवोरहचित्राअभीकेअभव-

न्नभिष्टयः ८ उतस्यावांमधुमन्मक्षिकारपन्मदेसोमस्यौशिजोहुवन्यति । युवंदधीचोमनआविवासथोऽथाशिरःप्रतिवामश्व्यंवदत् ९ युवंपेदवेपुरुवारमश्विनास्पृधांश्वेतंतरुतारंदुवस्यथः । शर्यैरभिद्युंपृतनासुदुष्टरंचर्कृत्यमिन्द्रमिवचर्षणीसहम् १० ॥ २१ ॥

का राधद्द्वादश कक्षीवानाश्विनौ । आद्या गायत्री । द्वितीया ककुप् । तृतीया काविराट् ।
चतुर्थी नष्टरूपी । पञ्चमी तनुशिरा । षष्ठयक्षरैरुष्णिक् । सप्तमी विष्टारबृहती ।
अष्टमी कृतिः । नवमी विराट् । ततस्तिस्रो गायत्र्यः ।

१२० काराधद्धोत्राश्विनावांकोवांजोषउभयोः । कथाविधात्यप्रचेताः १ विद्वांसाविद्दुरःपृच्छेदविद्वानित्थापरोअचेताः । नूचिन्नुमर्तेअक्रौ २ ताविद्वांसाहवामहेवांतानोविद्वांसामन्मवोचेतमद्य । प्रार्चद्दयमानोयुवाकुः ३ विपृच्छा-

मिपाक्या३ नदेवान्वषट्कृतस्याद्भुतस्यदस्रा । पातंचसह्यसोयुवंचरभ्यसोनः ४
प्रयाघोषेभृगवाणेनशोभेययावाचायजतिपज्रियोवाम् । प्रैषयुर्नविद्वान् ५॥२२॥
श्रुतंगायत्रंतकवानस्याहंचिद्धिरिरेभाश्विनावाम् । आक्षीशुभस्पतीदन् ६ युवं
ह्यास्तंमहोरन्युवंवायन्निरततंसतम् । तानोवसूसुगोपास्यातंपातंनोवृकादघायोः ७
माकस्मैधातमभ्यमित्रिणेनोमाकुत्रानोगृहेभ्योधेनवोगुः । स्तनाभुजोअशि-
श्वीः ८ दुहीयन्मित्रधितयेयुवाकुरायेचनोमिमीतंवाजवत्यै । इषेचनोमिमीतं
धेनुमत्यै ९ अश्विनोरसनंरथमनश्वंवाजिनीवतोः । तेनाहंभूरिचाकन १०
अयंसमहमातनूह्यातेजनाँअनु । सोमपेयंसुखोरथः ११ अधस्वप्नस्यनिर्विदे-
ऽभुंजतश्चरेवतः । उभाताबस्रिनश्यतः १२ ॥ २३ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे
मण्डले सप्तदशोऽनुवाकः ॥ १७ ॥

कदित्था पञ्चदश कक्षीवान्विश्वेदेवा इन्द्रो वा त्रिष्टुप् ।

१२१ कदित्थानॄँःपात्रंदेवयतांश्रवद्गिरोअङ्गिरसांतुरण्यन् । प्रयदानड्विशआ
हर्म्यस्योरुक्रंसतेअध्वरेयजत्रः १ स्तम्भीद्धद्यांसधरुणंप्रुषायदृभुर्वाजायद्रविणं
नरोगोः । अनुस्वजांमहिषश्चक्षतव्रांमेनामश्वस्यपरिमातरंगोः २ नक्षद्धवमरु-
णीःपूर्व्यंराट्तुरोविशामङ्गिरसामनुद्यून् । तक्षद्वज्रंनियुतंतस्तम्भद्द्यांचतुष्पदेन-
र्यायद्विपादे ३ अस्यमदेस्वर्यंदाऋतायापीवृतमुस्रियाणामनीकम् । यद्धप्रसर्गे
त्रिककुम्निवर्तदपद्रुहोमानुषस्यदुरोवः ४ तुभ्यंपयोयत्पितरावनीतांराधःसुरेत-
स्तुरणेभुरण्यू । शुचियत्तेरेक्णआयजन्तसबर्दुघायाःपयउस्रियायाः ५ ॥ २४ ॥
अधप्रजज्ञेतरणिर्ममत्तुप्ररोच्यस्याउषसोनसूरः । इन्दुर्येभिराष्टस्वेदुहव्यैःस्रुवेण
सिञ्चञ्जरणाभिधाम ६ स्विध्मायद्वनधितिरपस्यात्सूरोअध्वरेपरिरोधनागोः ।

यद्ध प्रभासि कृत्व्याँ अनु द्यूननर्विशे पश्विषे तुराय ७ अष्टा महो दिव आदो हरी इह द्यु-
म्नासाहमभि योधान उत्सम् । हरिं यत्ते मन्दिनं दुक्षन्वृधे गोरभसमद्रिभिर्वाताप्यम् ८
त्वमायसं प्रति वर्तयो गोर्दिवो अश्मानमुपनीतमृभ्वा । कुत्साय यत्र पुरुहूत वन्वञ्छु-
ष्णमनन्तैः परियासि वधैः ९ पुरा यत्सूरस्तमसो अपीतेस्तमद्रिवः फलिगं हेतिम-
स्य । शुष्णस्य चित्परिहितं यदोजो दिवस्परि सुग्रथितं तदादः १०॥२५॥ अनु त्वा म-
ही पाजसी अचक्रे द्यावाक्षामा मदतामिन्द्र कर्मन् । त्वं वृत्रमाशयानं सिरासु महो व-
ज्रेण सिष्वपो वराहुम् ११ त्वमिन्द्र नर्यो याँ अवो नॄन्तिष्ठा वातस्य सुयुजो वहिष्ठान् ।
यं ते काव्य उशना मन्दिनं दाद्वृत्रहणं पार्यं ततक्ष वज्रम् १२ त्वं सूरो हरितो रामयो नॄ-
न्भरच्चक्रमेतशो नायमिन्द्र । प्रास्य पारं नवतिं नाव्यानामपि कर्तमवर्तयोऽयज्यून्
१३ त्वं नो अस्या इन्द्र दुर्हणायाः पाहि वज्रिवो दुरितादभीके । प्र नो वाजान्रथ्यो ३

अश्वंबुध्यानि॒षेयंन्धि॒श्रवंसेसूनृतांयै १४ मासातेअ॒स्मत्सुंम॒तिर्विदंस॒द्वाजंप्रमहः समिषोवरन्त । आनोंभजमघव॒न्गोष्व॒र्योमंहिंष्ठास्तेसध॒मादंःस्याम १५॥२६॥

इति शाकलर्कसंहितायां प्रथमाष्टकेऽष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥ इति प्रथमाष्टक समाप्तः ॥ १ ॥

प्रवोवैश्वदेवमावोविराड्रूपेपृथुःसप्तोनोषस्यंतूषाउच्छन्तीप्रातारत्नंसप्तस्वनयस्यदानस्तुतिरुपजगत्या-
वमन्दानितिकक्षीवान्दानतुष्टःपञ्चभिर्भावयव्यंतुष्टावान्त्येअनुष्टुभौभावयव्यरोमशयोर्दम्पत्योःसंवादो-
ऽग्निमेकादशपरुच्छेपोदैवोदासिराग्नेयंतुपारुच्छेपंसर्वमात्यष्टंतत्रातिधृतिःषष्ठचयंजायताष्टौयंत्वमेकाद-
शषष्ठचैन्दवीमप्रावोतिशक्कर्यावष्टिरन्त्यैन्द्रयाहिदशान्त्यात्रिष्टुबिन्द्रायसप्तत्वयावयंषडचुवंतमैन्द्रापार्वतो
र्धर्चउभेसप्तादौत्रिष्टुप्तिस्रोऽनुष्टुभोगायत्रीधृतिरष्टिरात्वाषड्वायव्यंत्वन्त्याष्टिस्तीर्णंनवचतुर्थ्याद्याःपञ्चै-
न्द्रयश्चोपान्त्येअष्टीमसुसप्तमैत्रावरुणंत्वन्त्येलिङ्गोक्तदेवतेअन्त्यात्रिष्टुप् ॥ ९ ॥

प्रवः पञ्चदश कक्षीवान्विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् ।

१२२ ॐम् प्रव॒ःपान्तंरघुमन्यवो॒ऽन्धो॑य॒ज्ञंरु॒द्राय॑मी॒ळ्हुषे॑भरध्वम् । दि॒वोअ॑स्तो॒-
ष्यसुं॑रस्यवी॒रैरि॑षु॒ध्येवं॑म॒रुतो॒रोद॑स्योः १ पत्नी॑वपू॒र्वहू॑तिंवावृ॒धध्यां॑उ॒षासा॒नक्तां॑पुरु॒-
धाविदा॑ने । स्त॒रीर्नात्कं॒व्युं॑तं॒वसा॑ना॒सूर्यं॑स्यश्रि॒यासु॒दृशी॒हिर॑ण्यैः २ म॒मत्तुं॒न॒ःपरि॑-

ज्मावसहामिमत्तुवातोअपांवृषण्वान्। शिशीतमिन्द्रापर्वतायुवंनस्तन्नोविश्वेवरि-
वस्यन्तुदेवाः ३ उतत्यामेयशसाश्वेतनायैव्यन्तापान्तौशिजोहुवध्यै। प्रवोनपा-
तमपांकृणुध्वंप्रमातरारास्पिनस्यायोः ४ आवोरुवण्युमौशिजोहुवध्यैघोषेवशंस-
मर्जुनस्यनंशे। प्रवःपूष्णेदावनआँअच्छावोचेयवसुतातिमग्नेः ५॥१॥ श्रुतंमेमि-
त्रावरुणाहवेमोतश्रुतंसदनेविश्वतःसीम्। श्रोतुनःश्रोतुरातिःसुश्रोतुःसुक्षेत्रासि-
न्धुरद्भिः ६ स्तुषेसावांवरुणमित्ररातिर्गवांशतापृक्षयामेषुपज्रे। श्रुतरथेप्रियरथेद-
धानाःसद्यःपुष्टिंनिरुन्धानासोअग्मन् ७ अस्यस्तुषेमहिमघस्यराधःसचासनेम
नहुषःसुवीराः। जनोयःपज्रेभ्योवाजिनीवानश्वावतोरथिनोमह्यंसूरिः ८ जनोयो
मित्रावरुणावभिध्रुगपोनवांसुनोत्यक्ष्णयाध्रुक्। स्वयंसयक्ष्मंहृदयेनिधत्तआपय-
दींहोत्राभिर्ऋतावा ९ सव्राधतोनहुषोदंसुजूतःशर्धस्तरोनराङ्गूर्तश्रवाः। विसृष्ट-

यद्धंप्रभासिकृत्व्याँअनुद्यूननंर्विशेपश्विषैंतुरायं ७ अष्टामहोदिवआदोहरींइहद्युं-
म्नासाहंमभियोंधानउत्संम् । हरिंयत्तेंमन्दिनंदुक्षन्वृधेगोरंभसमद्रिंभिर्वाताप्यंम् ८
त्वमांयसंप्रतिंवर्तयोगोर्दिवोअश्मांनमुपंनीतमृभ्वां । कुत्सांययत्रंपुरुहूतवन्वञ्छु-
ष्णंमनन्तैःपंरियासिंवधैः ९ पुरायत्सूरस्तमंसोअपींतेस्तमंद्रिवःफलिगंहेतिमं-
स्य । शुष्णंस्याचित्परिंहितंयदोजोंदिवस्परिसुग्रंथितंतदादंः १०॥२५॥ अनुंत्वाम-
हीपाजंसीअचक्रेद्यावाक्षामांमदतामिन्द्रकर्मंन् । त्वंवृत्रमाशयांनंसिरासुंमहोव-
ज्रेणसिष्वपोवराहुंम् ११ त्वमिंन्द्रनर्योयाँअवोनृन्तिष्ठावातंस्यसुयुजोवहिंष्ठान् ।
यंतेकाव्यउशनांमन्दिनंदाद्वृत्रहणंपार्यंततक्षवज्रंम् १२ त्वंसूरोंहरितोंरामयोनॄ-
न्भरंच्चक्रमेतंशोनायमिंन्द्र । प्रास्यंपारंनंवतिंनाव्यांनामपिंकर्तमंवर्तयोऽयंज्यून्
१३ त्वंनोंअस्याइंन्द्रदुर्हणांयाःपाहिवंज्रिवोदुरितादभीकें । प्रनोवाजांन्रथ्यो ३

रातिर्यातिबाह्लसृत्वाविश्वांसुपृत्सुसदामिच्छूरः १०॥२॥अधग्मन्तानहुषोहवंसूरेः
श्रोताराजानोअमृतस्यमन्द्राः । नभोजुवोयन्निरवस्यराधःप्रशंस्तयेमहिनारथं-
वते ११ एतंशर्धंधामयस्यसूरेरित्यवोचन्दशतयस्यनंशे । द्युम्नानियेषुवसुताती
रारन्विश्वेसन्वन्तुप्रभृथेषुवाजम् १२ मन्दामहेदशतयस्यधासेर्द्विर्यत्पञ्चबिभ्रतो
यन्त्यन्ना। किमिष्टाश्वइष्टरश्मिरेतईशानासस्तरुषऋञ्जतेनॄन् १३ हिरण्यकर्णंमणि-
ग्रीवमर्णस्तन्नोविश्वेवरिवस्यन्तुदेवाः । अर्योगिरःसद्यआजग्मुषीरोस्राश्चाकन्तू-
भयेष्वस्मे १४ चत्वारोमामशर्शारस्यशिश्वस्त्रयोराज्ञआयवसस्यजिष्णोः ।
रथोवांमित्रावरुणादीर्घाप्साःस्यूमगभस्तिःसूरोनाद्यौत् १५ ॥ ३ ॥

पृथुस्त्रयोदश कक्षीवानुषास्त्रिष्टुप् ।

१२३ पृथूरथोदक्षिणायाअयोज्यैनंदेवासोअमृतासोअस्थुः । कृष्णादुदस्थाद-

र्या१ विहायाश्चिकित्सन्तीमानुषायक्षयाय १ पूर्वाविश्वस्माद्भुवनादबोधिजयन्ती
वाजंबृहतीसनुत्री । उच्चाव्यख्ययुवतिःपुनर्भूरोषाअगन्प्रथमापूर्वहूतौ २ यदद्यभागं
विभजासिनृभ्यउषोदेविमर्त्यत्रासुजाते । देवोनोअत्रसवितादमूनाअनागसो
वोचतिसूर्याय ३ गृहंगृहमहनायात्यच्छादिवेदिवेअधिनामादधाना । सिषा-
सन्तीद्योतनाशश्वदागादग्रमग्रमिद्भजतेवसूनाम् ४ भगस्यस्वसावरुणस्यजा-
मिरुषःसूनृतेप्रथमाजरस्व । पश्चासदघ्यायोअघस्यधाताजयेमतंदक्षिणयारथेन
५ ॥ ४ ॥ उदीरतांसूनृताउत्पुरन्धीरुदग्नयःशुशुचानासोअस्थुः । स्पार्हावसूनि
तमसापगूळ्हाविष्कृण्वन्त्युषसोविभातीः ६ अपान्यदेत्यभ्य१न्यदेतिविषुरूपेअ-
हनीसंचरेते । परिक्षितोस्तमोअन्यागुहाकरद्यौदुषाःशोशुचतारथेन ७ सदृ-
शीरद्यसदृशीरिदुश्वोदीर्घंसचन्तेवरुणस्यधाम । अनवद्यास्त्रिंशतंयोजनान्येकै-

काक्रतुंपरिंयन्तिसद्यः ८ जानन्त्यह्नः प्रथमस्यनामंशुक्राकृष्णादंजनिष्टश्वितीची ।
ऋतस्ययोषानमिनातिधामाहंरहर्निष्कृतमाचरंन्ती ९ कन्येवतन्वा३ शाशदानाँ
एषिंदेवदेवमियंक्षमाणम् । संस्मयंमानायुवतिःपुरस्तांदाविर्वक्षाँसिकृणुषेवि-
भाती १० ॥ ५ ॥ सुसंकाशामातृमृष्टेवयोषाविस्तन्वंकृणुषेदृशेकम् ।
भद्रात्वमुंषोवितरंव्युंच्छनतत्तेंअन्याउषसोंनशन्त ११ अश्वांवतीर्गोमंतीर्विश्व-
वारायतंमानारश्मिभिःसूर्यस्य । परांचयन्तिपुनराचंयन्तिभद्रानामवहंमानाउ-
षासः १२ ऋतस्यंरश्मिमंनुयच्छंमानाभद्रंभंद्रंक्रतुंमस्मासुंधेहि । उषोंनोअद्य
सुहवाव्युंच्छास्मासुरायोंमघवंत्सुचस्युः १३ ॥ ६ ॥

उषा उच्छन्ती त्रयोदश कक्षीवानुषास्त्रिष्टुप् ।

१२४ उषाउच्छन्तींसमिधानेअग्नाउद्यन्त्सूर्यंउर्वियाज्योतिरश्रेत् । देवोनो

ऋ. सं. अ.२अ.१

॥ ३ ॥

अत्रंसवितान्वर्थंप्रासांवीद्विपत्प्रचतुंष्पदित्यै १ अमिंनतीदैव्यांनिव्रतानिंप्रमि-
नतीमंनुष्यांयुगानिं । ईयुषींणामुपमाशश्वंतीनामायतीनांप्रंथमोषाव्यंद्यौत् २
एषादिवोदुंहितापत्यंदर्शिज्योतिर्वसांनासमनापुरस्तांत् । ऋतस्यपन्थामन्वेंति
साधुप्रंजानतीवनदिशोंमिनाति ३ उपोंअदर्शिशुन्ध्युवोनवक्षोंनोधाइंवाविरंकृ-
तप्रियाणिं । अद्मसन्नसंसतोबोधयंन्तीशश्वत्तमागात्पुनंरेयुषींणाम् ४ पूर्वेंअर्धे
रजंसोअप्त्यस्यगवांजनिंत्र्यकृतप्रकेतुम् । व्युंप्रथतेवितरंवरींयओभापृणन्तींपि-
त्रोरुपस्थां ५ ॥ ७ ॥ एवेदेषापुंरुतमांदृशेकंनाजांमिंनपरिंवृणक्तिजामिम् ।
अरेपसांतन्वाशाशंदानानार्भादीषंतेनमहोविंभाती ६ अभ्रातेवंपुंसएंतिप्रतीची
गंर्तारुगिंवसनयेधनांनाम्।जायेवपत्यंउशतीसुवासांउषाहस्रेवनिरिंणीतेअप्संः७
स्वसास्वस्रेज्यायंस्यैयोनिंमारैगपैंत्यस्याःप्रतिचक्ष्येव । व्युच्छन्तींरश्मिभिःसू-

॥ ३ ॥

र्यस्याञ्ज्यङ्क्तेसमनगाइवव्राः ८ आसांपूर्वासामहंसुस्वसॄणामपरापूर्वामभ्येतिप-
श्चात् । ताःप्रत्नवन्नव्यसीर्नूनमस्मेरेवदुच्छन्तुसुदिनाउषासः ९ प्रबोधयोषः
पृणतोमघोन्यबुध्यमानाःपणयःससन्तु । रेवदुच्छमघवद्भ्योमघोनिरेवत्स्तोत्रे
सूनृतेजारयन्ती १० ॥ ८ ॥ अवेयमश्वैद्युवतिःपुरस्ताद्युङ्क्तेगवामरुणानामम-
नीकम् । विनूनमुच्छादसतिप्रकेतुर्गृहंगृहमुपतिष्ठातेअग्निः ११ उत्तेवयश्चि-
द्वसतेरपप्तन्नरश्चयेपितुभाजोव्युष्टौ । अमासतेवहसिभूरिवाममुषोदेविदाशुषेम-
र्त्याय १२ अस्तोढ्वंस्तोम्याब्रह्मणामेऽवीवृधध्वमुशतीरुषासः । युष्माकंदेवीरव-
सासनेमसहस्रिणंचशतिनंचवाजम् १३ ॥ ९ ॥

प्रातारत्नं सप्त कक्षीवान्दानं त्रिष्टुप् । चतुर्थीपञ्चम्यौ जगत्यौ ।

१२५ प्रातारत्नंप्रातरित्वादधातितंचिकित्वान्प्रतिगृह्यानिधत्ते । तेनप्रजांव-

र्धयमानआयूरायस्पोषेणसचतेसुवीरः १ सुगुरसत्सुहिरण्यःस्वश्वोबृहदस्मैवय
इन्द्रोदधाति । यस्त्वायन्तंवसुनाप्रातरित्वोमुक्षीजयेवपदिमुत्सिनाति २ आर्य-
मद्यसुकृतंप्रातरिच्छन्निष्टेःपुत्रंवसुमतारथेन । अंशोःसुतंपाययमत्सरस्यक्षयद्वीरं
वर्धयसूनृताभिः ३ उपक्षरन्तिसिन्धवोमयोभुवईजानंचयक्ष्यमाणंचधेनवः ।
पृणन्तंचपपुरिंचश्रवस्यवोघृतस्यधाराउपयन्तिविश्वतः ४ नाकस्यपृष्ठेअधितिष्ठ-
तिश्रितोयःपृणातिसहदेवेषुगच्छति । तस्माआपोघृतमर्षन्तिसिन्धवस्तस्माइयं
दक्षिणापिन्वतेसदा ५ दक्षिणावतामिदिमानिचित्रादक्षिणावतांदिविसूर्यासः ।
दक्षिणावन्तोअमृतंभजन्तेदक्षिणावन्तःप्रतिरन्तआयुः ६ मापृणन्तोदुरितमेन
आरन्माजारिषुःसूरयःसुव्रतासः । अन्यस्तेषांपरिधिरस्तुकश्चिदपृणन्तमभिसंय-
न्तुशोकाः ७ ॥ १० ॥

अमन्दान्सप्त कक्षीवान्भावयव्यस्त्रिष्टुप् । षष्ठीसप्तम्योर्भावयव्यरोमशे । सप्तम्या रोमशा । अन्त्ये अनुष्टुभौ ।

१२६ अमन्दान्स्तोमान्प्रभरेमनीषासिन्धावधिक्षियतोभाव्यस्य । योमेसह-
स्रममिमीतसवानतूर्तोराजाश्रवइच्छमानः १ शतंराज्ञोनाधमानस्यनिष्का-
ञ्छतमश्वान्प्रयतान्सद्यआदम् । शतंकक्षीवाँअसुरस्यगोनांदिविश्रवोऽजरमा
ततान २ उपमाश्यावाःस्वनयेनदत्तावधूमन्तोदशरथासोअस्थुः । षष्टिःसहस्र-
मनुगव्यमागात्सनत्कक्षीवाँअभिपित्वेअह्नाम् ३ चत्वारिंशद्दशरथस्यशोणाः
सहस्रस्याग्रेश्रेणिंनयन्ति । मदच्युतःकृशनावतोअत्यान्कक्षीवन्तउदमृक्षन्त
पज्राः ४ पूर्वामनुप्रयतिमाददेवस्त्रीन्युक्ताँअष्टावरिधायसोगाः । सुबन्धवो
येविश्याइवव्राअनस्वन्तःश्रवऐषन्तपज्राः ५ आगधितापरिगधितायाकशीकेव
जङ्गहे । तदातिमह्यंयादुरीयाशूनांभोज्याशता ६ उपोपमेपरामृशमामेद-

भ्राणिमन्यथाः । सर्वाहमस्मिरोमशागन्धारीणामिवाविका ७ ॥ ११ ॥ इति
शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डलेऽष्टादशोऽनुवाकः ॥ १८ ॥

अग्निमेकादश परुच्छेपोऽग्निरत्यष्टिः षष्ठ्यतिधृतिः ।

१२७ अग्निंहोतारंमन्येदास्वन्तंवसुंसूनुंसहसोजातवेदसंविप्रंनजातवेदसम् ।
यऊर्ध्वयास्वध्वरोदेवोदेवाच्याकृपा । घृतस्यविभ्राष्टिमनुवष्टिशोचिषाजुह्वानस्य
सर्पिषः १ यजिष्ठंत्वायजमानाहुवेमज्येष्ठमङ्गिरसांविप्रमन्मभिर्विप्रेभिःशुक्रम-
न्मभिः।परिज्मानमिवद्यांहोतारंचर्षणीनाम्।शोचिष्केशंवृषणंयमिमाविशःप्रा-
वन्तुजूतयेविशः२सहिपुरूचिदोजसाविरुक्मतादीद्यानोभवतिद्रुहन्तरःपरशुर्नद्रु-
हन्तरः।वीळुचिद्यस्यसमृतौश्रुवद्वनेवयत्स्थिरम्।निष्षहमाणोयमतेनायतेधन्वा-
सहानायते ३ दृह्लाचिदस्माअनुदुर्यथाविदेतेजिष्ठाभिररणिभिर्दाष्ट्यवसेऽग्नयेदा-

वर्यः ८ त्वमंग्नेसहंसासहंन्तमःशुष्मिन्तंमोजायसेदेवतांतयेरयिर्नदेवतांतये । शुष्मिन्तंमोहितमदोद्युम्निन्तंमउतक्रतुंः । अधंस्मातेपरिंचरन्त्यजरश्रुष्टीवानो नाजंर ९ प्रवोंमहेसहंसासहंस्वतउषर्बुधेंपशुषेनाग्नयेस्तोमोंबभूत्वग्नयें । प्रति यदींहविष्मान्विश्वांसुक्षासुजोगुंवे । अग्नेरेभोनजंरतऋषूणांजूर्णिर्होतंऋषूणाम् १० सनोनेदिष्ठंदहंशानआभराग्नेदेवेभिःसचंनाःसुचेतुनांमहोरायःसुंचेतुनां । महिंशविष्ठनस्कृधिसंचक्षेभुजेअस्यै । महिंस्तोतृभ्योंमघवन्त्सुवीर्यंमथींरुग्रो नशवंसा ११ ॥ १३ ॥

अयं जायताष्टौ परुच्छेपोऽग्निरत्यष्टिः ।

१२८ अयंजायतमनुंषोधरींमणिहोतायजिंष्ठउशिजामनुंव्रतमग्निःस्वमनुं व्रतम् । विश्वश्रुंष्टिःसखीयतेरयिरिंवश्रवस्यते । अदंब्धोहोतानिषंददिळस्पदे

परिवीतइळस्पदे १ तंयज्ञसाधमपिंवातयामस्यृतस्यंपथानमंसाहविष्मंतादेव-
तांताहविष्मंता । सनंऊर्जामुपाभृत्ययाकृपानजूर्यति । यंमातरिश्वामनंवे
परावतोंदेवंभाःपरावतः २ एवंनसद्यःपर्यतिपार्थिवंमुहुर्गीरेतोंवृषभःकानिक्रद-
द्दधद्रेतःकनिक्रदत् । शतंचक्षाणोअक्षभिर्देवोवनेषुतुर्वणिः । सदोदधानउपरेषु
सानुष्वग्निःपरेषुसानुषु ३ ससुक्रतुःपुरोहितोदमेंदमे ऽग्निर्यज्ञस्यांध्वरस्यंचेतति
क्रत्वांयज्ञस्यंचेतति । क्रत्वांवेधाइषूयतेविश्वांजातानिंपस्पशे । यतोंघृतश्रीर-
तिथिरजायतवह्निर्वेधाअजायत ४ क्रत्वायदस्यतविषीषुपृञ्चते ऽग्नेरवेणमरुतांन
भोज्येषिरायनभोज्यां । सहिष्मादानमिन्वंतिवसूनांचमज्मनां । सनंस्त्रासते
दुरितादभिहुतःशंसांदघादभिहुतः ५ ॥ १४ ॥ विश्वोविहायाअरतिर्वसु-
र्दधेहस्तेदक्षिणेतरणिर्नशिश्रथच्छ्रवस्ययानशिश्रथत् । विश्वंस्माइदिषुध्यतेदेव-

त्राहव्यमोहिषे । विश्वस्माइत्सुकृतेवारमृण्वत्यग्निर्द्वारा व्यृण्वति ६ समानुषेवृजनेशन्तमोहितो३ग्निर्यज्ञेषुजेन्योनविश्पतिःप्रियोयज्ञेषुविश्पतिः । सहव्यामानुषाणामिळाकृतानिपत्यते । सनंस्त्रासतेवरुणस्यधूर्तेर्महोदेवस्यधूर्तेः ७ अग्निंहोतारमीळतेवसुंधितिंप्रियंचेतिष्ठमरतिंन्येरिरेहव्यवाहंन्येरिरे । विश्वायुंविश्ववेदसंहोतारंयजतंकविम् । देवासोरण्वमवसेवसूयवोगीर्भीरण्वंवसूयवः ८ ॥ १५ ॥

॥ ७ ॥

यं त्वमेकादश परुच्छेप इन्द्रः । षष्ठ्या इन्दुः । तत्राष्टमीनवम्यावतिशक्वर्यौ ।

अन्त्याऽष्टिः । शिष्टा अत्यष्टयः ।

१२९ यंत्वंरथमिन्द्रमेधसातयेऽपाकासन्तमिषिरप्रणयसिप्रानवद्यनयसि । सद्यश्चित्तमभिष्टयेकरोवशश्चवाजिनम् । सास्माकमनवद्यतूतुजानवेधसामिमांवाचंनवेधसाम् १ सश्रुधियःस्मापृतनासुकासुचिद्दक्षाय्यंइन्द्रभरहूतयेनृभिरसि

॥ ७ ॥

ष्टयवंसे । प्रयःपुरूणिगार्हतेतक्षद्वनेवशोचिषा । स्थिराचिदन्नानिरिणात्योजंसा
निस्थिराणिचिदोजंसा ४ तमंस्यपृक्षमुपरासुधीनहिनक्तुंयःसुदर्शतरोदिवां-
तरादप्रांयुषेदिवातरात् । आदस्यायुर्ग्रभणवद्वीळुशर्मनसूनवे । भक्तमभक्तमवो
व्यन्तोअजरांअग्नयोव्यन्तोअजराः ५ ॥ १२ ॥ सहिशर्धोनमारुतंतुविष्वणि-
रप्नस्वतीषूर्वरास्विष्टनिरातनास्विष्टनिः । आदद्धव्यान्यांददिर्यज्ञस्यकेतुरर्हणा
अधंस्मास्यहर्षतोहृषीवतोविश्वेजुषन्तपन्थांनरःशुभेनपन्थाम् ६ द्विताय‌दीकी-
स्तसोअभिद्यवोनमस्यन्तउपवोचन्तभृगवोमथ्नन्तोदाशाभृगवः । अग्निरीशे
वसूनांशुचिर्योधर्णिरेषाम् । प्रियाँअपिधीर्वनिषीष्टमेधिरआवनिषीष्टमेधिरः ७
विश्वांसांत्वाविशांपतिंहवामहेसर्वासांसमानंदम्पतिंभुजेसत्यगिर्वाहसंभुजे । अ-
तिथिंमानुषाणांपितुर्नयस्यासया । अमीचविश्वेअमृतासआवयोहव्यादेवेष्वा

प्रतूर्तयेनृभिः । यःशूरैःस्व१ःसनितायोविप्रैर्वाजंतरुता । तमीशानासइरधन्त
वाजिनंपृक्षमत्यंनवाजिनम् २ दस्मोहिष्मावृषणंपिन्वसित्वचंकंचिद्यावीररुं
शूरमर्त्यंपरिवृणक्षिमर्त्यम् । इन्द्रोततुभ्यंतद्दिवेतद्रुद्रायस्वयशसे । मित्रायवोचं
वरुणायसप्रथःसुमृळीकायसप्रथः ३ अस्माकंवइन्द्रमुश्मसीष्टयेसखायंविश्वायुं
प्रासहंयुजंवाजेषुप्रासहंयुजम् । अस्माकंब्रह्मोतयेऽवापृत्सुषुकासुचित् । नहित्वा
शत्रुःस्तरतेस्तृणोषियंविश्वंशत्रुंस्तृणोषियम् ४ निषूनमातिमतिंकयस्यचित्तेजि-
ष्ठाभिररणिभिर्नोतिभिरुग्राभिरुग्रोतिभिः । नेषिणोयथापुरानेनाःशूरमन्यसे ।
विश्वानिपूरोरपपर्षिवह्निरासावह्निर्नोअच्छ ५ ॥१६॥ प्रतद्वोचेयंभव्यायेन्दवेहव्यो
नयइषवान्मन्मरेजतिरक्षोहामन्मरेजति । स्वयंसोअस्मदानिदोवधैरजेतदुर्म-
तिम् । अवस्रवेदघशंसोऽवतरमवक्षुद्रमिवस्रवेत् ६ वनेमतद्धोत्रयाचितन्त्याव-

नेमं रयिंरयिवःसुवीर्यैरण्वंसन्तंसुवीर्यम् । दुर्मन्मानंसुमन्तुभिरेमिषापृंचीमहि । आसत्याभिरिन्द्रंद्युम्नहूंतिभिर्यजंत्रंद्युम्नहूंतिभिः ७ प्रप्रावोअस्मेस्वयंशोभिरूती परिवर्गइन्द्रोदुर्मतीनांदरीमन्दुर्मतीनाम् । स्वयंसारिषयध्यैयानंउपेषअत्रैः । हतेमंसन्नवंक्षतिक्षिप्ताजूर्णिर्नवंक्षति ८ त्वंनंइन्द्रराय्यापरीणसायाहिपथाँअंनेह-सांपुरोयाह्यरक्षसां । सचंस्वनःपराकआसचंस्वास्तमीकआ । पाहिनोदूरादा-राद्भिष्टिभिःसदापाह्यभिष्टिभिः ९ त्वंनंइन्द्ररायातरूषसोग्रंचित्त्वामहिमासं-क्षदवंसेमहेमित्रंनावंसे । ओजिष्ठत्रातरविताारथंकंचिंदमर्त्य । अन्यमस्मद्रिरि-षेःकंचिंदद्रिवोरिरिक्षन्तंचिदद्रिवः १० पाहिनंइन्द्रसुष्टुतस्रिधोऽवयातासदमि-द्दुर्मतीनांदेवःसन्दुर्मतीनाम् । हन्तापापस्यंरक्षसंस्त्राताविप्रस्यमावंतः । अधा हित्वांजनिताजीजंनद्वसोरक्षोहणंत्वाजीजंनद्वसो ११ ॥ १७ ॥

एन्द्र याहि दश परुच्छेप इन्द्रोऽत्यष्टिः । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१३० एन्द्रंयाह्युपंनःपरावतोनायमच्छाविदथानीवसत्पतिरस्तंराजेवस-
त्पतिः । हवामहेत्वावयंप्रयस्वन्तःसुतेसचा । पुत्रासोनपितरंवाजसातयेमंहिष्ठं
वाजसातये १ पिबासोममिन्द्रसुवानमद्रिभिःकोशेनसिक्तमवतंनवंसगस्तातृ-
षाणोनवंसगः । मदायहर्यतायतेतुविष्टमायधायसे । आत्वायच्छन्तुहरितो
नसूर्यमहाविश्वेवसूर्यम् २ अविन्दद्दिवोनिहितंगुहानिधिंवेर्नगर्भंपरिवीतमश्मं-
न्यनन्तेअन्तरश्मनि ।व्रजंवज्रीगवामिवसिषासन्नङ्गिरस्तमः । अपावृणोदिषइन्द्रः
परीवृताद्वारइषःपरीवृताः ३ दादृहाणोवज्रमिन्द्रोगभस्त्योःक्षद्मेवतिग्ममसनाय
संश्यदहिहत्यायसंश्यत् । संविव्यानओजसाशवोभिरिन्द्रमज्मना । तष्टेववृक्षंव-
निनोनिवृश्चसिपरश्वेवनिवृश्चसि ४त्वंवृथानद्यइन्द्रसर्तवेऽच्छासमुद्रमसृजोरथाँइ-

ववाजयतोरथाँइव । इतऊतीरयुञ्जतसमानमर्थमाक्षितम् । धेनूरिवमनवेविश्व-
दोहसोजनायविश्वदोहसः ५ ॥ १८ ॥ इमांतेवाचंवसूयन्तआयवोरथंनधीरः
स्वपाअतक्षिषुःसुम्नायत्वामतक्षिषुः । शुम्भन्तोजेन्यंयथावाजेषुविप्रवाजिनम् ।
अत्यमिवशवसेसातयेधनाविश्वाधनानिसातये ६ भिनत्पुरोनवतिमिन्द्रपूरवे
दिवोदासायमहिदाशुषेनृतोवज्रेणदाशुषेनृतो । अतिथिग्वायशम्बरंगिरेरुग्रोअ-
वाभरत् । महोधनानिदयमानओजसाविश्वाधनान्योजसा ७ इन्द्रःसमत्सुय-
जमानमार्यंप्रावद्विश्वेषुशतमूतिराजिषुस्वर्मीळ्हेष्वाजिषु । मनवेशासदव्रतान्त्व-
चंकृष्णामरन्धयत् । दक्षन्नविश्वंततृषाणमोषतिन्यर्शसानमोषति ८ सूरश्चक्रंप्रवृ-
हज्जातओजसाप्रपित्वेवाचमरुणोमुषायतीशानआमुषायति ।उशनायत्परावतो-
ऽजगन्नूतयेकवे ।सुम्नानिविश्वामनुषेवतुर्वणिरहाविश्वेवतुर्वणिः ९ सनोनव्येभि-

प्रतूर्तयेनृभिः । यःशूरैःस्वः सनितायोविप्रैर्वाजंतरुता । तमीशानासइरधन्त वाजिनंपृक्षमत्यंनवाजिनम् २ दस्मोहिष्मावृषणंपिन्वसित्वचंकंचिद्यावीररुं शूरमर्त्यंपरिवृणक्षिमर्त्यम् । इन्द्रोततुभ्यंतद्दिवेतद्रुद्रायस्वयशसे । मित्रायवोचं वरुणायसप्रथःसुमृळीकायसप्रथः ३ अस्माकंवइन्द्रमुश्मसीष्टयेसखायंविश्वायुं प्रासहंयुजंवाजेषुप्रासहंयुजम् । अस्माकंब्रह्मोतयेऽवापृत्सुषुकासुचित् । नहित्वा शत्रुःस्तरतेस्तृणोषियंविश्वंशत्रुंस्तृणोषियम् ४ निषूनमातिमतिंकयस्यचित्तेजि- ष्ठाभिररणिभिर्नोतिभिरुग्राभिरुग्रोतिभिः । नेषिणोयथापुरानेनाःशूरमन्यसे । विश्वानिपूरोरपपर्षिवह्निरासावह्निर्नोअच्छ ५ ॥१६॥ प्रतद्वोचेयंभव्यायेन्दवेहव्यो नयइषवान्मन्मरेजतिरक्षोहामन्मरेजति । स्वयंसोअस्मदानिदोवधैरजेतदुर्म- तिम् । अवस्रवेदघशंसोऽवतरमवक्षुद्रमिवस्रवेत् ६ वनेमतद्धोत्रयाचितन्त्याव-

वृषकर्मन्नुक्थैः पुरंदर्तः पायुभिः पाहि शग्मैः । दिवोदासेभिरिन्द्रस्तवानो वावृधीथा अहोभिरिव द्यौः १० ॥ ११ ॥

इन्द्राय सप्त परुच्छेप इन्द्रश्चाsष्टिः ।

१३१ इन्द्राय हि द्यौरसुरो अनम्नतेन्द्राय मही पृथिवी वरीमभिर्द्युम्नसाता वरीमभिः । इन्द्रं विश्वे सजोषसो देवासो दधिरे पुरः । इन्द्राय विश्वा सवनानि मानुषा रातानि सन्तु मानुषा १ विश्वेषु हि त्वा सवनेषु तुञ्जते समानमेकं वृषमण्यवः पृथक्स्वः सनिष्यवः पृथक् । तं त्वा नावं न पर्षणिं शूषस्य धुरि धीमहि । इन्द्रं न यज्ञैश्चितयन्त आयवः स्तोमेभिरिन्द्रमायवः २ वि त्वा ततस्रे मिथुना अवस्यवो व्रजस्य साता गव्यस्य निःसृजः सक्षन्त इन्द्र निःसृजः । यद्गव्यन्ता द्वा जना स्वर्१ यन्ता समूहसि ।

आविष्करिक्रद्वृषणंसचाभुवंवज्रमिन्द्रसचाभुवम् ३ विदुष्टेअस्यवीर्यस्यपूरवः
पुरोयदिन्द्रशारदीरवातिरःसासहानोअवातिरः । शासस्तमिन्द्रमर्त्यमयज्युंशव-
सस्पते । महीमंमुष्णाःपृथिवीमिमाअपोमन्दसानइमाअपः ४ आदित्तेअस्य
वीर्यस्यचर्किरन्मदेषुवृषन्नुशिजोयदाविथसखीयतोयदाविथ । चकर्थकारमेभ्यः
पृतनासुप्रवन्तवे । तेअन्यामन्यांनद्यंसनिष्णतश्रवस्यन्तःसनिष्णत ५ उतोनो
अस्याउषसोजुषेतह्य १ र्कस्यबोधिहविषोहवीमभिःस्वर्षाताहवीमभिः । यदिन्द्र
हन्तवेमृधोवृषावज्रिञ्चिकेतसि । आमेअस्यवेधसोनवीयसोमन्मश्रुधिनवीयसः ६
त्वंतमिन्द्रवावृधानोअस्मयुरमित्रयन्तंतुविजातमर्त्यंवज्रेणशूरमर्त्यम् । जहियो
नोअघायतिंशृणुष्वसुश्रवस्तमः । रिष्टंनयामन्नपभूतुदुर्मतिर्विश्वापभूतुदुर्मतिः
७ ॥ २० ॥

त्वया वयं षट्परुच्छेपोऽसष्टिः ।

१३२ त्वयावयंमघवन्पूर्व्येधनइन्द्रत्वोताःसासह्यामपृतन्यतोवनुयामवनु-
ष्यतः । नेदिष्ठेअस्मिन्नहन्यधिवोचानुसुन्वते । अस्मिन्यज्ञेविचयेमाभरेकृतं
वाजयन्तोभरेकृतम् १ स्वर्जेषेभरआप्रस्यवक्मन्युषर्बुधःस्वस्मिन्नञ्जसिक्राणस्य
स्वस्मिन्नञ्जसि । अहन्निन्द्रोयथाविदेशीर्ष्णाशीर्ष्णोपवाच्यः । अस्मत्रातेसध्र्य-
क्सन्तुरातयोभद्राभद्रस्यरातयः २ तत्तुप्रयःप्रत्नथातेशुशुक्वनंयस्मिन्यज्ञेवार-
मकृण्वतक्षयमृतस्यवारसिक्षयम् । वितद्वोचेरधद्वितान्तःपश्यन्तिरश्मिभिः ।
सघाविदेअन्विन्द्रोगवेषणोबन्धुक्षिद्भ्योगवेषणः ३ नूइत्थातेपूर्वथाचप्रवाच्यंयद-
ङ्गिरोभ्योऽवृणोरपव्रजमिन्द्रशिक्षन्नपव्रजम् । ऐभ्यःसमान्यादिशास्मभ्यंजेषि
योत्सिच । सुन्वद्भ्योरन्धयाकंचिदव्रतंहृणायन्तंचिदव्रतम् ४ संयज्जनान्क्रतुभिः

शूरईक्षयद्धनैर्हितेतंरुषन्तश्रवस्यवःप्रयंक्षन्तश्रवस्यवः । तस्माआयुःप्रजावदि-
द्बाधेअर्चन्त्योजसा । इन्द्रंओक्यंदिधिषन्तधीतयोदेवाँअच्छानधीतयः ५ युवंत-
मिन्द्रापर्वतापुरोयुधायोनःपृतन्यादपतन्तमिद्धतंवज्रेणतन्तमिद्धतम् । दूरेचत्ताय-
छन्त्सद्गहनंयदिनक्षत् । अस्माकंशत्रून्परिशूरविश्वतोदर्मादर्षीष्टविश्वतः ६॥२१॥

उभे सप्त परुच्छेप इन्द्रः । आद्या त्रिष्टुप् । ततस्तिस्रोऽनुष्टुभः ।
पञ्चमी गायत्री । षष्ठी धृतिः । सप्तम्यत्यष्टिः ।

१३३ उभेपुनामिरोदसीऋतेनद्रुहोदहामिसंमहीरनिन्द्राः । अभिवल्गयत्र
हताअमित्रावैलस्थानंपरितृह्ळाअशेरन् १ अभिवल्ग्याचिदद्रिवःशीर्षायातुमतीं-
नाम् । छिन्धिवटूरिणापदामहावटूरिणापदा २ अवासांमघवञ्जहिशर्धोयातुम-

तींनाम् । वैलस्थानकेअंर्मकेमहावैंलस्थेअर्मके ३ यासाँतिस्रःपंञ्चाशतोऽभि-
वङ्गैरपावंपः । तत्सुतेंमनायतितकत्सुतेंमनायति ४ पिशङ्गंभृष्टिमम्भृणंपिशा-
चिंमिन्द्रसंमृंण । सर्वंरक्षोनिबंर्हय ५ अवमर्हइंन्द्रदाहृहिश्रुधीनंःशुशोचहिद्यौः
क्षानभीषाँअंद्रिवोघृणान्नभीषाँअंद्रिवः । शुष्मिन्तंमोहिशुष्मिभिंर्वधैरुग्रेभिरी-
यंसे । अपूंरुषघ्नोअप्रतीतशूरसत्त्वंभिस्त्रिसप्तैःशूरंसत्त्वंभिः ६ वनोतिहिसुन्वन्क्ष-
यंपरींणसःसुन्वानोहिष्मायजत्यवद्विषोंदेवानामवद्विषंः । सुन्वानइत्सिंषासति
सहस्रांवाज्यवृंतः । सुन्वानायेन्द्रोंददात्याभुवंरयिंदंदात्याभुवंम् ७ ॥ २२ ॥
इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले एकोनविंशोऽनुवाकः ॥ १९ ॥

आ त्वा षट् परुच्छेपो वायुरत्याष्टिः । अन्त्याऽष्टिः ।

१३४ आत्वाजुवोंरारहाणाअभिप्रयोवायोवहंन्त्विहपूर्वपींतयेसोमंस्यपूर्वपीं-

तये । ऊर्ध्वातिअनुसूनृतामनस्तिष्ठतुजानती । नियुत्वतारथेनायाहिदावनेवायो मखस्यदावने १ मन्दन्तुत्वामन्दिनोवायविन्दवोऽस्मत्क्राणासःसुकृताअभिद्यं- वोगोभिःक्राणाअभिद्यवः । यद्दंक्राणाइरध्यैदक्षंसचन्तऊतयः । सध्रीचीनानियु- तोदावनेधियउपब्रुवतईंधियः २ वायुर्युङ्क्तेरोहितावायुररुणावायूरथेअजिराधुरि वोह्ळवेवहिष्ठाधुरिवोह्ळवे । प्रबोधयापुरंधिंजारआससतीमिव । प्रचक्षयरोद- सीवासयोषसःश्रवसेवासयोषसः ३ तुभ्यमुषासःशुचयःपरावतिभद्रावस्त्रात- न्वतेदंसुरश्मिषुचित्रानव्येषुरश्मिषु । तुभ्यंधेनुःसबर्दुघाविश्वावसूनिदोहते । अजनयोमरुतोवक्षणाभ्योदिवआवक्षणाभ्यः ४ तुभ्यंशुक्रासःशुचयस्तुरण्यवो मदेषूग्राइषणन्तभुर्वण्यपामिषन्तभुर्वणि । त्वांत्सारीदसमानोभगमीट्टेतक्ववीये । त्वंविश्वस्माद्भुवनात्पासिधर्मणासुर्यात्पासिधर्मणा ५ त्वंनोवायवेषामपूर्व्यःसो-

॥ १२ ॥

मांनांप्रथमः पीतिमर्हसिसुतानांपीतिमर्हसि । उतोविहुत्मतीनांविशांववर्जुषीणाम् । विश्वाइत्तेधेनवोदुह्नआशिरंघृतंदुह्नतआशिरम् ६ ॥ २३ ॥

स्तीर्णं नव परुच्छेपोऽत्यष्टिः । आद्यानां तिसृणां नवम्याश्च वायुः । शिष्टानामिन्द्रः । अन्त्ये अत्यष्टी ।

१३५ स्तीर्णंबर्हिरुपनोयाहिवीतयेसहस्रेणनियुतानियुत्वतेशतिनीभिर्नियुत्वते । तुभ्यंहिपूर्वपीतयेदेवादेवायर्येमिरे । प्रतेसुतासोमधुमन्तोअस्थिरन्मदायक्रत्वेअस्थिरन् १ तुभ्यायंसोमःपरिपूतोअद्रिभिःस्पार्हावसानःपरिकोशमर्षतिशुक्रावसानोअर्षति । तवायंभागआयुषुसोमोदेवेषुहूयते । वहवायोनियुतोयाह्यस्मयुर्जुषाणोयाह्यस्मयुः २ आनोनियुद्भिःशतिनीभिरध्वरंसहस्रिणीभिरुपयाहिवीतयेवायोहव्यानिवीतये । तवायंभागऋत्वियःसरश्मिःसूर्येसचा । अध्वर्युभिर्भरमाणाअयंसतवायोशुक्राअयंसत ३ आवांरथोनियुत्वान्वक्षदव-

सेऽभिप्रयांसिसुधिंतानिवीतयेवायोहव्यानिवीतये । पिबंतंमध्वोअन्धंसःपूर्वपेयंहिवांहितम् । वायवाचन्द्रेणराधसागंतमिन्द्रश्चराधसागंतम् ४ आवांधियोववृत्युरध्वराँउपेममिन्दुंमर्मृजन्तवाजिनंमाशुमत्यंनवाजिनंम् ।तेषांपिबतमस्मयूआनोगन्तमिहोत्या । इन्द्रंवायूसुतानामद्रिंभिर्युवंमदायवाजदायुवम् ५ ॥ २४॥ इमेवांसोमांअप्स्वासुताइहाध्वर्युभिर्भरमाणाअयंसतवायोशुक्राअंयंसत । एते वामभ्यंसृक्षततिरःपवित्रंमाशवंः । युवायवोऽतिरोमाण्यव्ययासोमांसोअत्यव्यया ६ अतिवायोससतोयाहिशश्वंतोयत्रग्रावावदंतितत्रंगच्छतंगृहमिन्द्रश्चगच्छतम् । विसूनृतादहृंशेरीयंतेघृतमापूर्णयांनियुतांयाथोअध्वरमिंन्द्रश्चयाथोअध्वरम् ७ अत्राहतद्वहेथेमध्वआहुंतिंयमंश्वत्थमुंपतिष्ठंन्तजायवोऽस्मेतेसंन्तुजायवंः । साकंगावःसुवंतेपच्यंतेयवोनतेंवायउपंदस्यन्तिधेनवोनापंदस्यन्तिधे-

नवः ८ इमेयेतेसुवांयोबाह्वोजसोऽन्तर्नदीतेंपतयन्त्युक्षणोमहिव्राधन्तउक्षणः । धन्वंश्चिद्येअंनाशवोंजीराश्चिदगिंरौकसः । सूर्यैस्येवरश्मयोंदुर्नियन्तंवोहस्तंयो-र्दुर्नियन्तंवः १ ॥ २५ ॥

प्रसु सप्त परुच्छेपो मित्रावरुणावसष्टिः । अन्त्ये
लिङ्गोक्तदेवते । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१३६ प्रसुज्येष्ठंनिचिराभ्यांबृहन्नमोंहव्यंमतिंभंरतामृळयद्भ्यांस्वादिंष्ठंमृळय-द्भ्याम् । तासम्राजांघृतासुंतीयज्ञेयंज्ञउपंस्तुता । अथैनोःक्षत्रंनकुतंश्चनाधृषे देवत्वंनूचिंदाधृषे १ अदंर्शिगातुरुरवेवरीयसीपन्थांऋतस्यसमंयंस्तरश्मिभि-श्चक्षुर्भगंस्यरश्मिभिः । द्युक्षंमित्रस्यसादंनमर्यम्णोवरुंणस्यच । अथांदधातेबृ-हदुक्थ्यं१ वयंउपस्तुत्यंबृहद्वयः २ ज्योतिंष्मतीमदिंतिंधारयत्क्षितिंस्वंर्वतीमास-

चेतेदिवेदिवे जागृवांसादिवेदिवे । ज्योतिष्मत्क्षत्रमाशातेआदित्यादानुनस्पती ।
मित्रस्तयोर्वरुणोयातयज्जनोऽर्यमायातयज्जनः ३ अयंमित्रायवरुणायशन्तमः
सोमोभूत्ववपानेष्वाभगोदेवोदेवेष्वाभगः । तंदेवासोजुषेरतविश्वेअद्यसजोषसः ।
तथाराजानाकरथोयदीमहऋतावानायदीमहे ४ योमित्रायवरुणायाविधज्ज-
नोऽनर्वाणंतंपरिपातोअंहसोदाश्वांसंमर्तमंहसः । तमर्यमाभिरक्षत्यृजूयन्तमनु
व्रतम् । उक्थैर्यएनोःपरिभूषतिव्रतंस्तोमैराभूषतिव्रतम् ५ नमोदिवेबृहतेरो-
दसीभ्यांमित्रायवोचंवरुणायमीळ्हुषेसुमृळीकायमीळ्हुषे । इन्द्रमग्निमुपस्तुहि
द्युक्षमर्यमणंभगम् । ज्योग्जीवन्तःप्रजयासचेमहिसोमस्योतीसचेमहि ६ ऊती
देवानांवयमिन्द्रवन्तोमंसीमहिस्वयशसोमरुद्भिः । अग्निर्मित्रोवरुणःशर्मयंसन्त-
दश्यामम‍घवानोवयंच ७ ॥२६॥ इति शाक०संहि० द्वि०ष्ट० प्रथमोऽध्यायः ॥१॥

सुषुमतृचमतिशाक्करंप्रप्रचतुष्कंपौष्णमस्तुश्रौषळेकादशवैश्वदेवीमैत्रावरुण्याश्विन्यस्तिस्रऐन्द्याग्नेयी मारुत्यैन्द्राग्नीबार्हस्पत्यावैश्वदेव्यन्त्यात्रिष्टुप्पञ्चमीबृहतीवैश्वदेवमेतदेवमन्यासामपिसूक्तप्रयोगेवैश्वदेव त्वंसूक्तभेदप्रयोगेयछ्लिङ्गंसादेवताबेदिषदेसप्तोनादीर्घतमाऔचथ्थआग्नेयंतुद्वित्रिष्टुबन्तंतुत्रिष्टुब्दशमी वाबळित्थासमिद्धआप्रियआनुष्टुभमन्त्यैन्द्रीप्रतव्यसीमष्टावाग्नेयंतुतान्त्रिष्टुबन्तमेतिप्रसप्तजागतंतंपृच्छत पञ्चान्त्यात्रिष्टुप्त्रिमूर्धानंकथामथीन्महःसवैराजंपुरुतृचमौष्णिहंमित्रंनवमैत्रावरुणंहिजागतंमैत्र्याद्यायु- वंसप्तयजामहेचतुष्कंविष्णोःषड्वैष्णवंहिप्रवोजागतंत्वैन्द्रश्चाद्यस्तृचोभवपञ्चाबोधिषळाश्विनंत्वन्त्येत्रि- ष्टुभौ ॥ १० ॥

सुषुम तृचं परुच्छेपो मित्रावरुणावतिशक्करी ।

१ ३ ७ ॐ सुषुमायातमद्रिभिर्गोश्रीतामत्सराइमेसोमासोमत्सराइमे । आराजानादिविस्पृशास्मत्रागन्तमुपनः । इमेवांमित्रावरुणागवाशिरःसो- माः शुक्रा गवाशिरः १ इमआयातामिन्दवःसोमासोदध्याशिरःसुतासोदध्या-

शिरः। उत वांमुषसोंबुधिसाकंसूर्यंस्यरश्मिभिः । सुतोमित्रायवरुणायपीतये चारुर्ऋतायपीतये २ तांवांधेनुंनवासरीमंशुंदुहन्त्यद्रिभिःसोमंदुहन्त्यद्रिभिः । अस्मत्रागन्तमुपनोऽर्वाञ्चासोमंपीतये । अयंवांमित्रावरुणानृभिःसुतःसोमआ पीतयेसुतः ३ ॥ १ ॥

प्रप्र चतुष्कं परुच्छेपः पूषाऽत्यष्टिः ।

१३८ प्रप्रंपूष्णस्तुंविजातस्यंशस्यतेमहित्वमंस्यतवसोनतन्दतेस्तोत्रमंस्यन तन्दते । अर्चामिसुम्नयन्नहमन्त्यूतिंमयोभुवंम् । विश्वंस्ययोमनआयुयुवेमखो देवआयुयुवेमखः १ प्रहित्वांपूषन्नजिरंनयामंनिस्तोमेंभिःकृण्वऋणवोयथामृध उष्ट्रोनपीपरोमृधः । हुवेयत्त्वांमयोभुवंदेवंसख्यायमर्त्यः । अस्माकमाङ्गूषान्द्यु- म्निनंस्कृधिवाजेषुद्युम्निनंस्कृधि २ यस्यंतेपूषन्त्सख्येविपन्यवःक्रत्वांचित्सन्तोऽ-

॥ १९ ॥

वंसाबुभुज्रिरइतिक्रत्वांबुभुज्रिरे । तामनुंत्वानवींयसींनियुतंरायईमहे । अहें-
ळमानउरुशंसुसरींभववाजेंवाजेसरींभव ३ अस्याऊषुणउपंसातयेंभुवोऽहेंळ-
मानोररिवाँअंजाश्वश्रवस्यतामंजाश्व । ओषुत्वांववृतीमहिस्तोमेंभिर्दस्मसा-
धुभिंः । नहित्वांपूषन्नतिमन्यंआघृणेनतेंसख्यमंपह्नुवे ४ ॥ २ ॥

अस्तु श्रौषळेकादश परुच्छेपः । आद्यान्त्ययोर्विश्वेदेवाः । द्वितीयाया मित्रावरुणौ । ततस्तिसृणामश्विनौ । षष्ठ्या इन्द्रः । सप्तम्या अग्निः । अष्टम्या मरुतः । नवम्या इन्द्राग्नी । दशम्या बृहस्पतिः । पञ्चमी बृहती । अन्त्या त्रिष्टुप् । शिष्टा अत्यष्टयः ।

१३१ अस्तुश्रौषंट्पुरोअग्निंधियादंधआनुतच्छर्धोदिव्यंवृंणीमहइन्द्रवायूवृं-
णीमहे । यद्धंक्राणाविवस्वंतिनाभांसंदायिनव्यंसी । अधप्रसूनउपंयन्तुधीतयों
देवाँअच्छानधीतयंः १ यद्धत्यन्मिंत्रावरुणावृतादध्यांददाथेअनृंतंस्वेनंमन्युना

दक्षस्यस्वेनमन्युना । युवोरित्थाधिसद्मस्वपश्यामहिरण्ययम् । धीभिश्चनमनसास्वेभिरक्षभिःसोमस्यस्वेभिरक्षभिः २ युवांस्तोमेभिर्देवयन्तोअश्विनाश्रावयन्तइवश्लोकमायवोयुवांहव्याभ्या३ यवः । युवोर्विश्वाअधिश्रियःपृक्षश्चविश्ववेदसा । प्रुषायन्तेवांपवयोहिरण्ययेरथेदस्राहिरण्यये ३ अचेतिदस्राव्यु१नाकमृण्वथोयुञ्जतेवांरथयुजोदिविष्टिष्वध्वस्मानोदिविष्टिषु । अधिवांस्थामवन्धुरेरथेदस्राहिरण्यये । पथेवयन्तावनुशासतारजोऽञ्जसाशासतारजः ४ शचीभिर्नःशचीवसूदिवानक्तंदशस्यतम् । मावांरातिरुपदसत्कदाचनास्मद्रातिःकदाचन ५ ॥३॥ वृषन्निन्द्रवृषपाणासइन्दवइमेसुताअद्रिषुतासउद्भिदस्तुभ्यंसुतासउद्भिदः । तेत्वामन्दन्तुदावनेमहेचित्रायराधसे । गीर्भिर्गिर्वाहःस्तवमानआगहिसुमृळीकोनआगहि ६ ओषूणोअग्नेशृणुहित्वमीळितोदेवेभ्योब्रवसियज्ञियेभ्योराजभ्योयज्ञि-

येभ्यः । यद्धुत्यामङ्गिरोभ्योधेनंदेवाअदत्तन । वितांदुह्रेअर्यमाकर्तरीसचाँएषतां
वेदमेसचां ७ मोषुवोअस्मदभितानिपौंस्यासनांभूवन्द्युम्नानिमोतजारिषुरस्म-
त्पुरोतजारिषुः । यद्वांश्चित्रंयुगेयुगेनव्यंघोषादमर्त्यम् । अस्मासुतन्मरुतोयच्चंदु-
ष्टरंदिधृतायच्चंदुष्टरम् ८ दध्यङ्हमेजनुषंपूर्वोअङ्गिराःप्रियमेधःकण्वोअत्रिर्मनु-
र्विदुस्तेमेपूर्वेमनुर्विदुः । तेषांदेवेष्वायतिरस्माकंतेषुनाभयः । तेषांपदेनमह्या
नमेगिरेन्द्राग्नीआनमेगिरा ९ होतायक्षद्वनिनोवन्तवार्यंबृहस्पतिर्यजतिवेनउक्ष-
भिःपुरुवारेभिरुक्षभिः । जगृभ्माद्दूरआदिशंश्लोकमद्रेरधत्मना । अधारयदर-
रिन्दानिसुक्रतुःपुरूसद्मानिसुक्रतुः १० येदेवासोदिव्येकादशस्थपृथिव्यामध्ये-
कादशस्थ । अप्सुक्षितोमहिनैकादशस्थतेदेवासोयज्ञमिमंजुषध्वम् ११ ॥ ४ ॥
इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले विंशोऽनुवाकः ॥ २० ॥

वेदिषदे त्रयोदश दीर्घतमाअग्निर्जगती । दशमी त्रिष्टुब्जगती वा । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

१४० वेदिषदेप्रियधामायसुद्युतेधासिमिवप्रभरायोनिमग्नये । वस्त्रेणेववा-
सयामन्मनाशुचिंज्योतीरथंशुक्रवर्णंतमोहनम् १ अभिद्विजन्मात्रिवृदन्नमृज्य-
तेसंवत्सरवावृधेजग्धमीपुनः । अन्यस्यासाजिह्वयाजेन्योवृषान्य१न्येनवनिनो
मृष्टवारणः २ कृष्णप्रुतौवेविजेअस्यसक्षिताउभातरेतेअभिमातराशिशुम् ।
प्राचाजिह्वंध्वसयन्तंतृषुच्युतमासाच्यंकुपयंवर्धनंपितुः ३ मुमुक्ष्वो३मनवेमा-
नवस्यतेरघुद्रुवःकृष्णसीतासऊजुवः । असमनाअजिरासोरघुष्यदोवातजूता
उपयुज्यन्तआशवः ४ आदस्यतेध्वसयन्तोवृथेरतेकृष्णमभ्वंमहिवर्पःकरिक्रतः ।
यत्सींमहीमवनिंप्राभिमर्मृशदभिश्वसन्स्तनयन्नेतिनानदत् ५ ॥ ५ ॥ भूषन्न-
योऽधिबभ्रूषुनम्नतेवृषेवपत्नीरभ्येतिरोरुवत् । ओजायमानस्तन्वश्चशुम्भतेभीमो

नशृङ्गादविधावदुर्गृभिः ६ ससंस्तिरोविष्टिरःसंगृभायतिजानन्नेवजानतीर्नित्य
आशये । पुनर्वर्धन्तेअपियन्तिदेव्यमन्यद्वर्पःपित्रोःकृण्वतेसचा ७ तमग्रुवःके-
शिनीःसंहिरेभिरऊर्ध्वास्तस्थुर्मम्रुषीःप्रायवेपुनः । तासांजरांप्रमुञ्चन्नेतिनानद-
दसुंपरंजनयञ्जीवमस्तृतम् ८ अधीवासंपरिमातूरिहन्नहतुविग्रेभिःसत्वभिर्याति
विज्रयः । वयोदधत्पद्वतेरेरिहत्सदानुश्येनीसचतेवर्तनीरह ९ अस्माकमग्नेमघ-
वत्सुदीदिह्यधश्वसीवान्वृषभोदमूनाः । अवास्याशिशुमतीरदीदेर्वर्मेवयुत्सुपरि-
जर्भुराणः १० ॥ ६ ॥ इदमग्नेसुधितंदुर्धितादधिप्रियादुचिन्मन्मनःप्रेयोअस्तुते ।
यत्तेशुक्रंतन्वोरोचतेशुचितेनास्मभ्यंवनसेरत्नमात्वम् ११ रथायनावमुतनो-
गृहायनित्यारित्रांपद्वतींरास्यग्ने । अस्माकंवीराँउतनोमघोनोजनाँश्चयापारया-
च्छर्मयाच १२ अभीनोअग्नउक्थमिज्जुगुर्याद्यावाक्षामासिन्धवश्चस्वगूर्ताः । ग-
व्यंयव्यंयन्तोदीर्घाहेषंवरमरुण्योवरन्त ॥ १३ ॥ ७ ॥

बळित्था त्रयोदश दीर्घतमा अग्निर्जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

१४१ बळित्थातद्वपुंषेधायिदर्शतंदेवस्यभर्गः सहंसोयतोजनि । यदीमुपह्वरंतेसाधंतेमतिर्ऋतस्यधेनांअनयन्तसस्रुतंः १ पृक्षोवपुःपितुमान्नित्यआशंयेद्वितीयमासप्तशिंवासुमातृषुं । तृतीयमस्यवृषभस्यदोहसेदशंप्रमतिंजनयन्तयोषंणः २ निर्यदींबुध्नान्महिषस्यवपंसईशानासःशवंसाक्रन्तंसूरयंः । यदीमनुंप्रदिवोमध्वंआधवेगुहासन्तंमातरिश्वांमथायतिं ३ प्रयत्पितुःपरमान्नीयतेपर्यापृक्षुधोवीरुधोदंसुरोहति । उभायदंस्यजनुषंयदिन्वंतआदिद्यविष्ठोअभवद्घृणाशुचिः ४ आदिन्मातृराविंशद्यास्वाशुचिरहिंस्यमानउर्वियाविवांवृधे । अनुयत्पूर्वाअरुहत्सनाजुवोनिनव्यंसीष्ववंरासुधावते ५ ॥ ८ ॥ आदिद्धोतांरंवृणतेदिविंष्टिषुभगं-

मिवपपृचानासंऋञ्जते । देवान्यत्क्रत्वामज्मनापुरुष्टुतोमर्तंशंसंविश्वधावेतिधा-
यसे ६ वियदस्थाद्यजतोवातचोदितोह्वारोनवक्वाजरणाअनाकृतः । तस्यपत्मं-
न्दक्षुषःकृष्णजंहसःशुचिजन्मनोरजआव्यध्वनः ७ रथोनयातःशिक्वभिःकृतो
द्यामङ्गेभिररुषेभिरीयते । आदस्यतेकृष्णासोदक्षिसूरयःशूरस्येवत्वेषथादीषते
वयः ८ त्वयाह्यग्नेवरुणोधृतव्रतोमित्रःशाशद्रेअर्यमासुदानवः । यत्सीमनुक्र-
तुनाविश्वथाविभुरराञ्ननेमिःपरिभूरजायथाः ९ त्वमग्नेशशमानायसुन्वतेरत्नंय-
विष्ठदेवतातिमिन्वसि । तंत्वानुनव्यंसहसोयुवन्वयंभगंनकारेमहिरत्नधीमहि १०
अस्मेरयिंनस्वर्थंदमूनसंभगंदक्षंनपपृचासिधर्णसिम् । रश्मीरिंवयोयमतिज-
न्मनीउभेदेवानांशंसमृतआचसुक्रतुः ११ उतनःसुद्योत्माजीराश्वोहोतामन्द्रः
शृणवच्चन्द्रस्थः । सनोनेषन्नेषतमैरमूरोऽग्निर्वामंसुवितंवस्योअच्छ १२ अस्ता-

व्य॒ग्निः शिमी॑वद्भिर॒र्कैः साम्रा॑ज्याय प्रत॒रं दधा॑नः । अमी॑ च॒ ये म॒घवा॑नो व॒यं च॒ मिहं॒ न सूरो॒ अति॒ निष्ट॑तन्युः ॥ १३ ॥ १ ॥

समिद्धस्त्रयोदश दीर्घतमा अग्निरनुष्टुप् ।

१४२ समि॑द्धो अग्न॒ आ व॑ह दे॒वाँ अ॒द्य य॒तस्रु॑चे । तन्तुं॑ तनुष्व पू॒र्व्यं सु॒तसो॑माय दा॒शुषे॑ १ घृ॒तव॑न्त॒मुप॑ मासि॒ मधु॑मन्तं तनूनपात् । य॒ज्ञं विप्र॑स्य माव॑तः शशमा॒नस्य॑ दा॒शुषः॑ २ शुचिः॑ पाव॒को अद्भु॑तो॒ मध्वा॑ य॒ज्ञं मि॑मिक्षति । नरा॒शंस॒स्त्रिरा दि॒वो दे॒वो दे॒वेषु॑ य॒ज्ञियः॑ ३ ईळि॒तो अ॑ग्न॒ आ व॑हेन्द्रं॑ चि॒त्रमि॒ह प्रि॒यम् । इ॒यं हि त्वा॑ म॒तिर्ममा॒च्छा॑ सुजिह्व व॒च्यते॑ ४ स्तृ॒णा॒नासो॑ य॒तस्रु॑चो ब॒र्हिर्य॒ज्ञे स्व॑ध्व॒रे । वृ॒ञ्जे दे॒वव्य॑चस्तम॒मिन्द्रा॑य॒ शर्म॑ स॒प्रथः॑ ५ वि श्र॑यन्तामृता॒वृधः॑ प्र॒यै दे॒वेभ्यो॑ म॒हीः । पा॒व॒कासः॑ पु॒रु॒स्पृहो॒ द्वारो॑ दे॒वीर॑स॒श्चतः॑ ६ ॥ १० ॥ आ भन्द॑माने॒ उपा॑के॒ नक्तो॒षासा॑ सु॒पेश॑सा । य॒ह्वी

ऋ॒तस्य॑मा॒तरा॒सीद॑तांब॒र्हिरासु॒मत् ७ म॒न्द्रजि॑ह्वाजु॒गु॒र्वणी॒होता॑रा॒दैव्या॑क॒वी ।
य॒ज्ञंनो॑यक्षतामि॒मंसि॒ध्रम॒द्यदि॑वि॒स्पृशं॑म् ८ शुचि॑र्दे॒वेष्वर्पि॑ता॒होत्रा॑म॒रुत्सु॒भार॑ती ।
इळा॒सर॑स्वतीम॒हीब॒र्हिः॑सीद॑न्तुय॒ज्ञिया॑ः ९ तन्न॑स्तु॒रीप॒मद्भु॑तंपु॒रुवारं॑पु॒रुत्मना॑ ।
त्वष्टा॒पोषा॑यवि॒ष्यंतु॒रा॒येनाभा॑नोअस्म॒युः १० अ॒व॒सृ॒जन्नुप॒त्मना॑दे॒वान्य॑क्षिवन-
स्पते । अ॒ग्निर्ह॒व्यासु॑षूदतिदे॒वोदे॒वेषु॒मेधि॑रः ११ पू॒ष॒ण्वते॑म॒रुत्व॑तेवि॒श्वदे॑वायवा॒-
यवे॑ । स्वाहा॑गाय॒त्रवे॑पसेह॒व्यमिन्द्रा॑यकर्तन १२ स्वाहा॑कृता॒न्याग॒ह्युप॑ह॒व्यानि॑
वी॒तये॑ । इन्द्रागं॑हिश्रु॒धीह॒वं॑त्वांह॑वन्तेअध्व॒रे ॥ १३ ॥ ११ ॥

प्रतव्यसीमष्टौ दीर्घतमा अग्निर्जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१४३ प्रतव्य॑सीं॒नव्य॑सींधी॒तिम॒ग्नये॑वा॒चोम॒तिंसह॑सःसू॒नवे॑भरे । अ॒पांन-

द्यावोवसुंभिःसहप्रियोहोतांपृथिव्यांन्यसींदहृत्वियंः १ सजायंमानःपरमेव्यो-
मन्याविरग्निरंभवन्मातरिश्वंने । अस्यक्रत्वांसमिधानस्यंमज्मनाप्रद्यावाशोचिः-
चिःपृथिवीअंरोचयत् २ अस्यत्वेषाअजरांअस्यभानवंःसुसंदृशंःसुप्रतींकस्य
सुद्युतंः । भात्वंक्षसोअत्यक्तुर्नसिन्धंवोऽग्नेरेंजन्तेअसंसन्तोअजरांः ३ यमेरिरेभृगं-
वोविश्ववेंदसंनाभापृथिव्याभुवंनस्यमज्मनां । अग्निंतंगीर्भिर्हिनुहिस्वआदमेय
एकोवस्वोवरुंणोनराजंति ४ नयोवरांयमरुतांमिवस्वनःसेनेंवसृष्टादिव्यायथा-
शनिंः । अग्निर्जम्भैस्तिगितैरत्तिभवंतियोधोनशत्रून्त्सवनान्यृञ्जते ५ कुविन्नो
अग्निरुचथंस्यवीरसद्वसुंष्कुविद्वसुंभिःकामंमावरंत् । चोदःकुवित्तुतुज्यात्सातये
धियःशुचिंप्रतीकंतमयाधियागृणे ६ घृतप्रंतीकंवऋतस्यंधूर्षदंमग्निंमित्रंनसंमि-
धानऋञ्जते । इन्धांनोअक्रोविदथेषुदीद्यंच्छुक्रवंर्णामुदुंनोयंसतेधियंम् ७ अप्रं-

युच्छन्नप्रयुच्छद्भिरग्नेशिवेभिर्नःपायुभिःपाहिशग्मैः । अदब्धेभिरदृपितेभिरिष्टेऽनिमिषद्भिःपरिपाहिनोजाः ८ ॥ १२ ॥

एति प्रसप्त दीर्घतमा अग्निर्जगती ।

१४४ एतिप्रहोताव्रतमस्यमाययोर्ध्वांदधानःशुचिपेशसंधियम् । अभिस्रुचःक्रमतेदक्षिणावृतोयाअस्यधामप्रथमंहनिंसते १ अभीमृतस्यदोहनाअनूषतयोनौदेवस्यसदनेपरीवृताः । अपामुपस्थेविभृतोयदावसदधस्वधाअधयद्याभिरीयते २ युयूषतःसवयसातदिद्वपुःसमानमर्थंवितरित्रतामिथः । आदीभगोनहव्यःसमस्मदावोळ्हुर्नरश्मीन्त्समयंस्तसारथिः ३ यमींद्वासवयसासपर्यतःसमानेयोनामिथुनासमोकसा । दिवाननक्तंपलितोयुवाजनिपुरूचरन्नजरोमानुषायुगा ४ तमींहिन्वन्तर्धीतयोदशव्रिशोदेवंमर्तासऊतयेहवामहे । धनोरधि प्रवतआ

सन्नर्ण॑वत्य॒भिव्रजा॑ँद्रि॒र्व॒युना॑नवा॑धित ५ त्वंह्य॑ग्ने॒दि॒व्यस्य॒राजा॑सि॒त्वंपार्थि॑वस्य-
पशु॒पाइ॑व॒त्मना॑ । एनी॑तए॒तेबृ॑ह॒तीअ॑भि॒श्रिया॑हिर॒ण्ययी॒र्वक्व॑रीब॒र्हिरा॑शाते ६
अग्ने॑जु॒षस्व॒प्रति॑हर्य॒तद्वचो॒मन्द्र॒स्वधा॑व॒ऋत॑जात॒सुक्र॑तो । योवि॒श्वतः॑प्र॒त्यङ्ङसि॑-
दर्श॒तोर॒ण्वः॑संदृ॑ष्टौपि॒तुमाँ॑इव॒क्षयः॑ ॥ ७ ॥ १३ ॥

तं पृच्छत पञ्च दीर्घतमा अग्निर्जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१४५ तंपृ॑च्छता॒सज॑गामा॒सवे॑द॒सचि॑कि॒त्वाँ॑ईयते॒सान्वी॑यते । तस्मि॑न्त्सन्ति
प्र॒शिष॒स्तस्मि॑न्नि॒ष्टय॒ःसवाज॑स्य॒शव॑सःशु॒ष्मिण॒स्पतिः॑ १ तमित्पृ॑च्छन्ति॒न सि॒-
मोविपृ॑च्छति॒स्वेने॑व॒धीरो॒मन॑सा॒यदग्र॑भीत् । नमृ॑ष्यतेप्रथ॒मंनाप॑रं॒वचो॒ऽस्यक्र॑-
त्वासचते॒अप्र॑दृपितः २ तमिद्ग॑च्छन्ति॒जु॒ह्व१॒स्तमर्व॑ती॒र्विश्वा॒न्येकः॑शृ॒णव॒द्व॑-
चांसिमे । पु॒रुप्रै॒षस्तत॑ु॒रिर्य॒ज्ञसाध॒नोऽच्छि॑द्रोति॒ःशिशु॒राद॑त्त॒संरभः॑ ३ उप॒-

स्थायंचरतियत्समारंतसद्योजातस्तत्सारयुज्येभिः । अभिश्वान्तंमृशतेनान्द्येमुदे यदींगच्छंन्त्युशतीरंपिष्ठितम् ४ सईंमृगोअप्योवनर्गुरुपत्वच्युंपमस्यांनिधायि । व्यंब्रवीद्वयुनामर्त्येभ्यो ऽग्निर्विद्वाँॠतचिद्धिसत्यः ॥ ५ ॥ १४ ॥

त्रिमूर्धानं पञ्च दीर्घतमा अग्निस्त्रिष्टुप् ।

१४६ त्रिमूर्धानंसप्तरंश्मिंगृणीषे ऽनूंनमग्निंपित्रोरुपस्थे । निषत्तमंस्यचरंतो ध्रुवस्यविश्वांदिवोरोचनापंप्रिवांसम् १ उक्षामहाँअभिवंवक्षएनेअजरंस्तस्थावितऊंतिर्ॠष्वः । उर्व्याःपदोनिदंधातिसानौरिहन्त्यूधोअरुषासोअस्य २ समानंवत्समभिसंचरंन्तीविष्वंग्धेनूविचंरतःसुमेके । अनपवृज्याँअध्वनोमिमानेविश्वान्केताँअधिंमहोदधांने ३ धीरांसःपदंकवयोनयन्तिनानांहृदारक्षमाणा अजुर्यम् । सिषांसन्तःपर्यंपश्यन्तसिन्धुमाविरेभ्योअभवत्सूर्योनॄन् ४ दिदृक्षेण्यः

परि॒काष्ठा॑सु॒जेन्य॒ई॒ळेन्यो॑म॒होअभा॑यजी॒वसे॑ । पु॒रु॒त्रायद्भव॑त्सूरहै॒भ्योग॒र्भेभ्यो म॒घवा॑वि॒श्वद॑र्शतः ॥ ५ ॥ १५ ॥

॥ २२ ॥

कथा ते पञ्च दीर्घतमा अग्निस्त्रिष्टुप् ।

१४७ क॒थाते॑अग्ने॒शुच॒यन्त॒आ॒योर्द॑दा॒शुर्वाजे॑भिराशु॒षा॒णाः । उ॒भेयत्तो॒केत॑नये॒दधा॑नाऋ॒तस्य॒सामं॑र॒णय॑न्तदे॒वाः १ बोधा॑मेअ॒स्यवच॑सोयविष्ठ॒मंहि॑ष्ठस्य॒प्रभृ॑तस्यस्वधावः । पीय॑तित्वो॒अनु॑त्वोगृणातिवं॒दारु॑स्तेत॒न्वं॑वन्देअग्ने २ ये॒पा॒यवो॑मामते॒यंते॑अग्ने॒पश्य॑न्तोअ॒न्धंदु॑रि॒तादर॑क्षन् । र॒रक्ष॒तान्त्सु॒कृतो॑वि॒श्ववे॑दा॒दिप्स॑न्त॒इद्रि॒पवो॒नाह॑देभुः ३ योनो॑अग्ने॒अर॑रिवाँअघा॒युर॑राती॒वाम॒र्चय॑तिद्व॒येन॑ । मन्त्रो॑गु॒रुःपुन॑रस्तु॒सोअ॑स्मा॒अनु॑मृक्षीष्टत॒न्वं॑दुरु॒क्तैः ४ उ॒तवा॒यःस॑हस्यप्रवि॒द्वान्मर्तो॒मर्तं॑म॒र्चय॑तिद्व॒येन॑ । अतः॑पाहिस्तवमानस्तु॒वन्त॒मग्ने॒माकि॑र्नोदु॒रि॒ताय॑धायीः ५॥१६॥

॥ २२ ॥

मथीत्पञ्च दीर्घतमा अग्निस्त्रिष्टुप् ।

१४८ मथीद्यदींविष्टोमातरिश्वाहोतारंविश्वाप्सुंविश्वदेव्यम् । नियंदधुर्मनु-
ष्यांसुविक्षुस्व १ र्णचित्रंवपुषेविभावम् १ ददानमिन्नददभन्तमन्माग्निर्वरूथंम-
मतस्यंचाकन् । जुषन्तविश्वान्यस्यकर्मोपस्तुतिंभरमाणस्यकारोः २ नित्येचि-
न्नुयंसदनेजगृभ्रेप्रशस्तिभिर्दधिरेयज्ञियासः । प्रसूनयन्तगृभयन्तइष्टावश्वासोन
रथ्योरारहाणाः ३ पुरूणिदस्मोनिरिणातिजम्भैराद्रोचतेवनआविभावा । आ-
दस्यवातोअनुवातिशोचिरस्तुर्नशर्यामसनामनुद्यून् ४ नयंरिपवोनरिषण्यवो-
गर्भेसन्तंरेषणारेषयन्ति । अन्धाअपश्यानदभन्नभिख्यानित्यासईंप्रेतारोअर-
क्षन् ॥ ५ ॥ १७ ॥

महः स पञ्च दीर्घतमा अग्निर्विराट् ।

१४९ महःसरायएषंतेपतिर्दर्दन्निनइनस्यवसुनःपदआ । उपध्रजन्तमद्रयोविधन्नित् १ सयोवृषानरांनरोदस्योःश्रवोभिरस्तिजीवपीतसर्गः । प्रयःसस्राणःशिश्रीतयोनौ २ आयःपुरंनार्मिणीमदीदेदत्यःकविर्नभन्यो३नार्वा । सूरोनरुरुक्वाञ्छतात्मा ३ अभिद्विजन्मात्रीरोचनानिविश्वारजांसिशुशुचानोअस्थात् । होतायजिष्ठोअपांसधस्थे ४ अयंसहोतायोद्विजन्माविश्वादधेवार्याणिश्रवस्या । मर्तोयोअस्मैसुतुकोददाश ॥ ५ ॥ १८ ॥

पुरु तृचं दीर्घतमा अग्निरुष्णिक् ।

१५० पुरुत्वादाश्वान्वोचेऽरिरग्नेतवस्विदा । तोदस्येवशरणआमहस्य १ व्यनिनस्यधनिनःप्रहोषेचिदररुषः । कदाचनप्रजिगतोअदेवयोः २ सचन्द्रोविप्रमर्त्योमहोव्राधन्तमोदिवि । प्रप्रेत्तेअग्नेवनुषःस्याम ॥ ३ ॥ १९ ॥

स्थायंचरतियत्समारंतसद्योजातस्तत्सारयुज्येभिः । अभिश्वान्तंमृशतेनान्द्येमुदे
यदींगच्छन्त्युशतीरपिष्ठितम् ४ सईंमृगोअप्योवनर्गुरुपत्वच्युपमस्यांनिधायि ।
व्यब्रवीद्वयुनामर्त्येभ्यो ऽग्निर्विद्वाँऋतचिद्धिसत्यः ॥ ५ ॥ १४ ॥

त्रिमूर्धानं पञ्च दीर्घतमा अग्निस्त्रिष्टुप् ।

१४६ त्रिमूर्धानंसप्तरश्मिंगृणीषे ऽनूनमग्निंपित्रोरुपस्थे । निषत्तमस्यचरतो
ध्रुवस्यविश्वादिवोरोचनापप्रिवांसम् १ उक्षामहाँअभिववक्षएनेअजरस्तस्था-
वितऊतिर्ऋष्वः । उर्व्याःपदोनिदधातिसानौरिहन्त्यूधोअरुषासोअस्य २
समानंवत्समभिसंचरन्तीविष्वग्धेनूविचरतःसुमेके । अनपवृज्याँअध्वनोमिमा-
नेविश्वान्केताँअधिमहोदधाने ३ धीरासःपदंकवयोनयन्तिनानाहृदारक्षमाणा
अजुर्यम् । सिषासन्तःपर्यपश्यन्तसिन्धुमाविरेभ्योअभवत्सूर्योनॄन् ४ दिदृक्षेण्यः

मित्रं नव दीर्घतमा मित्रावरुणौ जगती । आद्याया मित्रः ।

१५१ मित्रंनयंशिम्यागोषुंगव्यवंःस्वाध्योंविदथेंअप्सुजीजंनन् । अरेंजेतांरोदंसीपाजंसागिराप्रतिंप्रियंयंजतंजनुषामवंः १ यद्धत्यद्वांपुरुमीळ्हस्यंसोमिनःप्रमित्रासोनदंधिरेस्वाभुवंः । अधक्रतुंविदतंगातुमचंतउतश्रुंतंवृषणापस्त्यावतः २ आवांभूषन्क्षितयोजन्मरोदंस्योःप्रवाच्यंवृषणादक्षंसेमहे । यदींमृताय भरंथोयदर्वंतेप्रहोत्रंयाशिम्यांवीथोअध्वरम् ३ प्रसाक्षितिरंसुरयामहिंप्रियऋतांवानावृतमाघोषथोबृहत् । युवंदिवोबृहतोदक्षंमाभुवंगांनधुर्युपंयुञ्जाथेअपः ४ महीअत्रंमहिनावारंमृण्वथोऽरेणवस्तुजआसद्मंन्धेनवंः । स्वरंन्तितांउपरतांति सूर्यमानिम्रुचंउषसंस्तक्ववीरिंव ५ ॥ २० ॥ आवांमृतायंकेशिनीरनूषतमित्र यत्रवरुंणगातुमचंथः । अवत्मनांसृजतंपिन्वंतंधियोयुवंविप्रंस्यमन्मंनामिरज्य-

थः ६ योवांयज्ञैःशशमानोहदाशतिकविर्होतायजतिमन्मसाधनः । उपाहतं गच्छथोवीथोअध्वरमच्छागिरःसुमतिंगन्तमस्मयू ७ युवांयज्ञैःप्रथमागोभिरञ्जतऋतावानामनसोनप्रयुक्तिषु । भरन्तिवांमन्मनासंयतागिरोऽदृप्यतामनसारेवदाशाथे ८ रेवद्वयोदधाथेरेवदाशाथेनरामायाभिरितऊतिमाहिनम् । नवांद्यावोऽहभिर्नोतसिन्धवोनदेवत्वंपणयोनानशुर्मघम् ९ ॥ २१ ॥

युवं सप्त दीर्घतमा मित्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

१५२ युवंवस्त्राणिपीवसावसाथेयुवोरच्छिद्रामन्तवोहसर्गाः । अवातिरतमनृतानिविश्वऋतेनमित्रावरुणासचेथे १ एतच्चनत्वोविचिकेतदेषांसत्योमन्त्रःकविशस्तऋघावान् । त्रिरश्रिंहन्तिचतुरश्रिरुग्रोदेवनिदोहप्रथमाअजूर्यन् २ अपादेतिप्रथमापद्वतीनांकस्तद्वांमित्रावरुणाचिकेत । गर्भोभारंभरत्याचिदस्यऋतं

पिपर्त्यनृतंनितारीत् ३ प्रयन्तमित्परिजारंकनीनांपश्यामसिनोपनिपद्यमा-
नम् । अनवपृग्णावितताव॑सानंप्रियंमित्रस्यवरुणस्यधाम ४ अनश्वोजातोअं-
नभीशुरर्वाकनिक्रदत्पतयदूर्ध्वसानुः । अचित्तंब्रह्मजुजुषुर्युवानःप्रमित्रेधामवरु-
णेगृणन्तः ५ आधेनवोमामतेयमवन्तीर्ब्रह्मप्रियंपीपयन्त्सस्मिन्नूधन् । पित्वोभि-
क्षेतवयुनानिविद्वानासाविवासन्नदितिमुरुष्येत् ६ आवांमित्रावरुणाहव्यजुष्टिं
नमसादेवाववसाववृत्याम् । अस्माकंब्रह्मपृतनासुसह्याअस्माकंवृष्टिर्दिव्यासु-
पारा ॥ ७ ॥ २२ ॥

यजामहे चतुष्कं दीर्घतमा मित्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

१५३ यजामहेवांमहःसजोषाहव्येभिर्मित्रावरुणानमोभिः । घृतैर्घृतस्नू
अधयद्वामस्मेअध्वर्यवोनधीतिभिर्भरन्ति १ प्रस्तुतिर्वांधामनप्रयुक्तिरयामिमि-

त्रावरुणासुवृक्तिः । अनक्तियद्वांविदथेषुहोतासुम्नंवांसूरिर्वृषणावियक्षन् २ पीपायधेनुरदितिर्ऋतायजनायमित्रावरुणाहविर्दे । हिनोतियद्वांविदथेसपर्यन्त्सरातहव्योमानुषोनहोता ३ उतवांविक्षुमद्यास्वन्धोगावआपश्चपीपयन्तदेवीः । उतोनोअस्यपूर्व्यःपतिर्दन्वीतंपातंपयसउस्रियायाः ॥ ४ ॥ २३ ॥

विष्णोः षड् दीर्घतमा विष्णुस्त्रिष्टुप् ।

१५४ विष्णोर्नुकंवीर्याणिप्रवोचंयःपार्थिवानिविममेरजांसि । योअस्कभायदुत्तरंसधस्थंविचक्रमाणस्त्रेधोरुगायः १ प्रतद्विष्णुःस्तवतेवीर्येणमृगोनभीमःकुचरोगिरिष्ठाः । यस्योरुषुत्रिषुविक्रमणेष्वधिक्षियन्तिभुवनानिविश्वा २ प्रविष्णवेशूषमेतुमन्मगिरिक्षितउरुगायायवृष्णे । यइदंदीर्घंप्रयतंसधस्थमेकोविममे त्रिभिरित्पदेभिः ३ यस्यत्रीपूर्णामधुनापदान्यक्षीयमाणास्वधयामदन्ति । यउ

त्रिधातुंपृथिवीमुतद्यामेकोदाधारभुवनानिविश्वा ४ तदस्यप्रियमभिपाथोअश्यां नरोयत्रदेवयवोमदन्ति। उरुक्रमस्यसहिबन्धुरित्थाविष्णोःपदेपरमेमध्वउत्सः५ तावांवास्तून्युश्मसिगमध्यैयत्रगावोभूरिशृङ्गाअयासः । अत्राहतदुरुगायस्यवृ- ष्णःपरमंपदमवभातिभूरि ॥ ६ ॥ २४ ॥

प्रवः षड् दीर्घतमा विष्णुर्जगती । आद्यानां तिसृणामिन्द्रश्च ।

१५५ प्रवःपान्तमन्धसोधियायतेमहेशूरायविष्णवेचार्चत । यासानुनिपर्व- तानामदाभ्यामहस्तस्थतुरर्वतेवसाधुना १ त्वेषमित्थासमरणंशिमीवतोरिन्द्रा- विष्णूसुतपावामुरुष्यति । यामर्त्यायप्रतिधीयमानमित्कृशानोरस्तुरसनामुरु- ष्यथः २ तांईवर्धन्तिमह्यस्यपौंस्यंनिमातरानयतिरेतसेभुजे ।दधातिपुत्रोऽवरं परं पितुर्नामतृतीयमधिरोचनेदिवः ३ तत्तदिदस्यपौंस्यंगृणीमसीनस्यत्रातुरवृकस्य

मीळ्हुषः । यःपार्थिवानित्रिभिरिद्विगामभिरुरुक्रमिष्टोरुगायायजीवसे ४
द्वेइदस्यक्रमणेस्वर्दृशोऽभिख्यायमर्त्योभुरण्यति । तृतीयमस्यनकिरादधर्षति
वयश्चनपतयन्तःपतत्रिणः ५ चतुर्भिःसाकंनवतिंचनामभिश्चक्रंनवृत्तंव्यतीँरवी-
विपत् । बृहच्छरीरोविमिमानऋक्वभिर्युवाकुमारःप्रत्येत्याहवम् ॥ ६ ॥ २५ ॥

भव पञ्च दीर्घतमा विष्णुर्जगती ।

१५६ भवामित्रोनशेव्योघृतासुतिर्विभूतद्युम्नएवयाउसप्रथाः । अधातेवि-
ष्णोविदुषाचिदर्ध्यःस्तोमोयज्ञश्चराध्योहविष्मता १ यःपूर्व्यायवेधसेनवीयसेसु-
मज्जानयेविष्णवेददाशति । योजातमस्यमहतोमहिब्रवत्सेदुश्रवोभिर्युज्यंचि-
दभ्यसत् २ तमुस्तोतारःपूर्व्यंयथाविदऋतस्यगर्भंजनुषापिपर्तन । आस्यजा-
नन्तोनामचिद्विवक्तनमहस्तेविष्णोसुमतिंभजामहे ३ तमस्यराजावरुणस्तम-

श्विनाक्रतुंसचन्तमारुतस्यवेधसंः । दाधारदक्षमुत्तममहर्विदंव्रजंचविष्णुःसखिं-
वाँअपोर्णुते ४ आयोविवायसचथायदैव्यइन्द्रायविष्णुःसुकृतेसुकृत्तरः । वेधा
अजिन्वत्त्रिषधस्थआर्यमृतस्यभागेयजमानमाभजत् ॥ ५ ॥ २६ ॥ इति शाक-
लर्कसंहितायां प्रथमे मण्डले एकविंशोऽनुवाकः ॥ २१ ॥

अबोधि षड् दीर्घतमा अश्विनौ जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

१५७ अबोध्यग्निर्ज्मउदेतिसूर्योव्युषाश्चन्द्रामह्यावोअर्चिषा । आयुक्षाता-
मश्विनायातवेरथंप्रासावीद्देवःसविताजगत्पृथक् १ यद्युञ्जाथेवृषणमश्विनारथं
घृतेननोमधुनाक्षत्रमुक्षतम् । अस्माकंब्रह्मपृतनासुजिन्वतंवयंधनाशूरसाताभजे-
महि २ अर्वाङ्त्रिचक्रोमधुवाहनोरथोजीराश्वोअश्विनोर्यातुसुष्टुतः । त्रिवन्धुरो
मघवाविश्वसौभगःशंनआवक्षद्द्विपदेचतुष्पदे ३ आनऊर्जंवहतमश्विनायुवंम-

धुमत्यानः कर्शंयामिमिक्षतम् । प्रायुस्तारिष्टंनीरपांसिमृक्षतंसेधंतंद्वेषोभवंतंसचाभुवा ४ युवंहगर्भंजगंतीषुधत्थोयुवंविश्वेषुभुवंनेष्वन्तः । युवमग्निंचंवृषणावपश्चवनस्वतींरश्विनावैरंयेथाम् ५ युवंहस्थोभिषजांभेषजेभिरथोहस्थोरथ्याराथ्येभिः । अथोहक्षत्रमधिंधत्थउग्रायोवांहविष्मान्मनंसादुदाशं ॥ ६ ॥ २७ ॥

इति शाकलर्क्संहितायां द्वितीयाष्टके द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

वसू अन्त्यानुष्टुप्प्रद्यावापश्चद्यावापृथिवीयन्तुजागतंतुतेहिकिमुश्रेष्ठःषळूनार्भवंत्रिष्टुबन्तंमानो व्यधिकाश्वस्तुतिस्तुतृतीयाषष्ठयौजगत्सौयदक्रन्दः सप्तोनास्यद्विपञ्चादश्वव्यस्तवंत्वे तस्सं यशोत्थापनप्रश्नप्रतिवाक्यान्यत्रप्रायेणज्ञानमोक्षाक्षरप्रशंसाचपञ्चपादं साकंजानांयद्वायश्चेयं सशिक्ष्मसप्तार्धगर्भागौरीरितिजगत्यएतदन्तंतुवैश्वदेवंतस्याःसमुद्राइतिवाचःसमुद्रा आपोक्षरंसाप्रस्तारपङ्क्तिःशकमयमितिशकधूमउक्षाणंपृश्निमितिसोमस्त्रयःकेशिनइत्यग्निः सूर्योवायुश्चकेशिनश्चत्वारिवाग्वाचइन्द्रं मित्रंसौर्यौद्वादशोतिसवंत्सरसंस्थंकालचक्रवर्णनंयस्तेसरस्वत्यैयज्ञेनसाध्येभ्यःपरात्रिष्टुप्सौरीपर्जन्याग्निदेवतावान्त्यासरस्वते

सूर्यायत्वाकयापश्चोनासंवादस्तृतीयाद्ययुजोमरुतांवाक्यमन्त्यस्तृचोगस्त्यस्यच शिष्टाइन्द्रस्यैकादशीच मरुत्वांस्त्विन्द्रोदेवता ।

वसू षड् दीर्घतमा अश्विनौ त्रिष्टुप् । अन्त्याऽनुष्टुप् ।

१५८ ॐ वसूरुद्रापुरुमन्तूवृधन्तादशस्यतंनोवृषणावभिष्टौ । दस्त्रांहयद्रेक्णऔचथ्योवांप्रयत्स्राथेअकवाभिरूती १ कोवांदाशत्सुमतयेचिदस्यैवसूयद्धेथेनमसापदेगोः । जिगृतमस्मेरेवतीःपुरंधीःकामप्रेणेवमनसाचरन्ता २ युक्तोहयद्वांतौग्र्यायपेरुर्विमध्येअर्णसोधायिपज्रः । उपवामवःशरणंगमेयंशूरोनाज्मपतयद्भिरेवैः ३ उपस्तुतिरौचथ्यमुरुष्येन्मामामिमेपतत्रिणीविदुग्धाम् । मामामेधोदशतयश्चितोधाक्प्रयद्वांबद्धस्त्मनिखादतिक्षाम् ४ नमागरन्नद्योमातृतमादासायदींसुसमुब्धमवाधुः । शिरोयदस्यत्रैतनोवितक्षत्स्वयंदासउरोअंसावपिग्ध ५दी-

र्घतमामामतेयोजुंजुर्वान्दशमेयुगे। अपामर्थंयतीनांब्रह्माभवतिसारथिः॥६॥१॥

प्र द्यावापञ्च दीर्घतमा द्यावापृथिव्यौ जगती।

१५१ प्रद्यावायज्ञैःपृथिवीऋतावृधामहीस्तुषेविदथेषुप्रचेतसा। देवेभिर्येदेवपुत्रेसुदंससेत्थाधियावार्याणिप्रभूषतः १ उतमन्येपितुरद्रुहोमनोमातुर्महिस्वतवस्तद्धवीमभिः। सुरेतसापितराभूमचक्रतुरुरुप्रजायाअमृतंवरीमभिः २ तेसूनवःस्वपसःसुदंससोमहीजज्ञुर्मातरापूर्वचित्तये। स्थातुश्चसत्यंजगतश्चधर्मणिपुत्रस्यपाथःपदमद्वयाविनः ३ तेमायिनोममिरेसुप्रचेतसोजामीसयोनीमिथुनासमोकसा। नव्यंनव्यंतन्तुमातन्वतेदिविसमुद्रेअन्तःकवयःसुदीतयः ४ तद्राधोअद्यसवितुर्वरेण्यंवयंदेवस्यप्रसवेमनामहे। अस्मभ्यंद्यावापृथिवीसुचेतुनारयिंधत्तंवसुमन्तंशतग्विनम् ॥ ५ ॥ २ ॥

ते हि पञ्च दीर्घतमा द्यावापृथिव्यौ जगती ।

१६० तेहिद्यावापृथिवीविश्वशंम्भुवऋतावरीरजसोधारयत्कवी । सुजन्म-
नीधिषणेअन्तरीयतेदेवोदेवीधर्मणासूर्यःशुचिः १ ऊरुव्यचसामहिनीअसश्चता
पितामाताचभुवनानिरक्षतः । सुधृष्टमेवपुष्ये ३ नरोदसीपितायत्सीमभिरूपैर-
वासयत् २ सवह्निःपुत्रःपित्रोःपवित्रवान्पुनातिधीरोभुवनानिमायया । धेनुं
चपृश्निंवृषभंसुरेतसंविश्वाहाशुक्रंपयोअस्यदुक्षत ३ अयंदेवानामपसामपस्तमो
योजजानरोदसीविश्वशम्भुवा । वियोममेरजसीसुक्रतूययाजरेभिःस्कम्भनेभिः
समानृचे ४ तेनोगृणानेमहिनीमहिश्रवःक्षत्रंद्यावापृथिवीधासथोबृहत् । येना-
भिकृष्टीस्ततनामविश्वहापनाय्यमोजोअस्मेसमिन्वतम् ॥ ५ ॥ ३ ॥

किमु श्रेष्ठश्चतुर्दश दीर्घतमा ऋभवो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१६१ किमुश्रेष्ठः किंयविष्ठोनआजगन्किमीयतेदूत्यं १ कद्यदूचिम । नानिं-
न्दिमचमसंयोमहाकुलोऽग्नेभ्रातर्द्रुणइद्भूतिमूदिम १ एकंचमसंचतुरःकृणोतन
तद्वोदेवाअब्रुवन्तद्वआगमम् । सौधन्वनायद्येवाकरिष्यथसाकंदेवैर्यज्ञियासोभवि-
ष्यथ २ अग्निंदूतंप्रतियदब्रवीतनाश्वःकर्त्वोरथउतेहकर्त्वः । धेनुःकर्त्वायुवशा
कर्त्वाद्वातानिभ्रातरनुवःकृत्व्येमसि ३ चकृवांसऋभवस्तदपृच्छतक्वेदभूद्यःस्य
दूतोनआजगन् । यदावाख्यच्चमसाञ्चतुरःकृतानादित्त्वष्टाग्नास्वन्तर्न्यानजे ४
हनामैनाँइतित्वष्टायदब्रवीच्चमसंयेदेवपानमनिन्दिषुः । अन्यानामानिकृण्वते
सुतेसचाँअन्यैरेनान्कन्या ३ नामभिःस्परत् ५ ॥ ४ ॥ इन्द्रोहरीयुयुजेअश्विना
रथंबृहस्पतिर्विश्वरूपामुपाजत । ऋभुर्विभ्वावाजोदेवाँअगच्छतस्वपसोयज्ञियं

भागमैतन ६ निश्चर्मणोगामरिणीतधीतिभिर्याजरन्तायुवशाताकृणोतन। सौधन्वनाअश्वादश्वमतक्षतयुक्त्वारथमुपदेवाँअयातन ७ इदमुदकंपिबतेत्यब्रवीतनेदंवाघापिबतामुञ्जनेजनम्। सौधन्वनायदितन्नेवहर्यथतृतीयेघासवनेमादयाध्वै ८ आपोभूयिष्ठाइत्येकोअब्रवीदग्निर्भूयिष्ठइत्यन्योअब्रवीत्। वधर्यन्तींबहुभ्यःप्रैकोअब्रवीदृतावदन्तश्चमसाँअपिंशत ९ श्रोणामेकउदकंगामवाजतिमांसमेकःपिंशतिसूनयाभृतम्। आनिम्रुचःशकृदेकोअपाभरत्किंस्वित्पुत्रेभ्यःपितराउपावतुः १० ॥ ५ ॥ उद्वत्स्वस्माअकृणोतनातृणंनिवत्स्वपःस्वपस्ययानरः। अगोह्यस्ययदसस्तनागृहेतद्द्येदमृभवोनानुगच्छथ ११ संमील्ययद्भुवनापर्यसर्पतक्वस्वित्तात्यापितरावआसतुः। आशपतयःकरस्नंवआददेयःप्राब्रवीत्प्रोतस्माअब्रवीतन १२ सुषुप्वांसऋभवस्तदपृच्छतागोह्यकइदंनोअबूबुधत्। श्वानंबस्तोबोध-

यितारंमब्रवीत्संवत्सरइदमद्याव्यंख्यत १३ दिवायान्तिमरुतोभूम्याग्निरयंवातो-
अन्तरिक्षेणयाति।अद्भिर्याँतिवरुणःसमुद्रैर्युष्माँइच्छन्तंःशवसोनपातः ॥१४॥६॥

मा नो द्वाविंशतिर्दीर्घतमा अश्वस्त्रिष्टुप्। तृतीयाषष्ठ्यौ जगत्यौ।

१६२ मानोमित्रोवरुणोअर्यमायुरिन्द्रंऋभुक्षामरुतःपरिख्यन्। यद्वाजिनो
देवजातस्यसप्तेःप्रवक्ष्यामोविदथेवीर्याणि १ यन्निर्णिजारेक्णसाप्रावृतस्यरातिं
गृभीतांमुखतोनयन्ति। सुप्राङजोमेम्यंद्विश्वरूपइन्द्रापूष्णोःप्रियमप्येतिपाथः २
एषच्छागःपुरोअश्वेनवाजिनापूष्णोभागोनीयतेविश्वदेव्यः। अभिप्रियंयत्पुरोळा-
शमर्वतात्वष्टेदेनंसौश्रवसायजिन्वति ३ यद्धविष्यमृतुशोदेवयानंत्रिर्मानुषाः
पर्यश्वंनयन्ति। अत्रापूष्णःप्रथमोभागएतियज्ञंदेवेभ्यःप्रतिवेदयन्नजः ४ होता-
ध्वर्युरावयाअग्निमिन्धोग्रावग्राभउतशंस्तासुविप्रः। तेनयज्ञेनस्वरंकृतेनस्विष्टेम

वक्षणाआपृणध्वम् ॥ ५ ॥ ७ ॥ यूपव्रस्का उतयेयूंपवाहाश्चषालंयेअंश्वयूपायत-
क्षंति । येचार्वतेपचनंसंभरंन्त्युतोतेषांमभिगूंर्तिर्नइन्वतु ६ उपप्रागांत्सुमन्मे
ऽधायिमन्मंदेवानामाशाउपवीतपृष्ठः । अन्वेनंविप्राऋषंयोमदन्तिदेवानांपुष्टेचंकृ-
मासुबन्धुंम् ७ यद्वाजिनोदामंसंदानमर्वतोयाशीर्षण्यांरशनारज्जुंरस्य । यद्वांघास्य
प्रभृंतमास्ये३ तृणंसर्वाताते अपिदेवेष्वंस्तु ८ यदश्वंस्यक्रविषोमक्षिकाशयद्वा
स्वरौस्वधितौरिप्तमस्ति । यद्धस्तंयोःशमितुर्यन्नखेषुसर्वाताते अपिदेवेष्वंस्तु ९
यदूवंध्यमुदरंस्यापवातियआमस्यंक्रविषोगन्धोअस्ति । सुकृतातच्छमितारंःकृ-
ण्वंतूतमेधंशृतपाकंपचन्तु १० ॥ ८ ॥ यत्तेगात्रांदग्निनांपच्यमांनादभिशूलं
निहंतस्यावधावंति । मातद्भूम्यामाश्रिंषन्मातृणेषुदेवेभ्यस्तदुशद्भ्योरांतमंस्तु ११
येवाजिनंपरिपश्यंन्तिपक्कंयईमाहुःसुंरभिर्निर्हरेति । येचार्वतोमांसभिक्षामुपासंत

उतोतेषामभिगूर्तिर्नइन्वतु १२ यन्नीक्षणंमांस्पचन्याउखायायापात्राणियूष्ण
आसेचनानि । ऊष्मण्यापिधानाचरूणामङ्काःसूनाःपरिभूषन्त्यश्वम् १३ निक्र-
मणंनिषदनंविवर्तनंयच्चपड्बीशमर्वतः । यच्चपपौयच्चघासिंजघाससर्वातातेअपि
देवेष्वस्तु १४ मात्वाग्निर्ध्वनयीद्धूमगन्धिर्मोखाभ्राजन्त्यभिविक्तजघ्रिः । इष्टंवी-
तमभिगूर्तंवषट्कृतंतंदेवासःप्रतिगृभ्णन्त्यश्वम् १५ ॥ १ ॥ यदश्वायवासउप-
स्तृणन्त्यधीवासंयाहिरण्यान्यस्मै।संदानमर्वन्तंपड्बीशंप्रियादेवेष्वायामयन्ति १६
यत्तेसादेमहसाशूकृतस्यपार्ष्ण्यावाकशयावातुतोद । स्रुचेवताहविषोअध्वरेषु
सर्वाताते ब्रह्मणासूदयामि १७ चतुस्त्रिंशद्वाजिनोदेवबन्धोर्वङ्क्रीरश्वस्यस्वधितिः
समेति । अच्छिद्रागात्रावयुनाकृणोतपरुष्परुरनुघुष्याविशस्त १८ एकस्त्वष्टु-
रश्वस्याविशस्ताद्वायन्ताराभवतस्तथऋतुः । यातेगात्राणामृतुथाकृणोमिताता

पिण्डानांप्रजुहोम्यग्नौ १९ मा त्वातपत्प्रियआत्मापियन्तंमास्वधितिस्तन्व १
आतिष्ठिपत्ते । मातेगृध्नुरविशस्तातिहायच्छिद्रागात्राण्यसिनामिथूकः २० न वा
उएतन्म्रियसेनरिष्यसिदेवाँइदेषिपथिभिःसुगेभिः । हरीतेयुञ्जापृषतीअभूतामु-
पास्थाद्वाजीधुरिरासभस्य २१ सुगव्यंनोवाजीस्वश्व्यंपुंसःपुत्राँउतविश्वापुषं
रयिम् । अनागास्त्वंनोअदितिःकृणोतुक्षत्रंनोअश्वोवनतांहविष्मान् २२ ॥ १० ॥

यदक्रन्दस्त्रयोदश दीर्घतमा अश्वस्त्रिष्टुप् ।

१६३ यदक्रन्दःप्रथमंजायमानउद्यन्त्समुद्रादुतवापुरीषात् । श्येनस्यपक्षा
हरिणस्यबाहूउपस्तुत्यंमहिजातंतेअर्वन् १ यमेनदत्तंत्रितएनमायुनगिन्द्रएणंप्र-
थमोअध्यतिष्ठत् । गन्धर्वोअस्यरशनामगृभ्णात्सूरादश्वंवसवोनिरतष्ट २ असि
यमोअस्यादित्योअर्वन्नसित्रितोगुह्येनव्रतेन । असिसोमेनसमयाविपृक्तआहुस्ते

त्रीणिं दि॒वि बन्ध॑नानि २ त्रीणिं त आहुर्दि॒वि बन्ध॑नानि॒ त्रीण्य॒प्सु त्रीण्य॒न्तः स॑मु॒द्रे । उ॒तेव॑ मे॒ वरु॑णश्छंत्स्यर्व॒न्यत्रां त आ॒हुः प॑र॒मं ज॒नित्र॑म् ४ इ॒मा ते॑ वाजिन्नव॒मार्जं॑नानी॒मा श॒फानां॑ सनि॒तुर्नि॒धाना॑ । अत्रां ते भ॒द्रा र॑श॒ना अं॑पश्यमृ॒तस्य॒ या अं॑भि॒रक्षन्ति गो॒पाः ५ ॥ ११ ॥ आ॒त्मानं॑ ते॒ मन॑सा॒राद॑जानाम॒वो दि॒वा प॒तय॑न्तं पत॒ङ्गम् । शिरो॑ अपश्यं प॒थिभिं॑ सु॒गेभि॑ररे॒णुभि॒र्जेह॑मानं पत॒त्रि ६ अत्रां ते रू॒पमु॑त्त॒मम॑पश्यं॒ जिगी॑षमाणमि॒ष आ प॒दे गोः । य॒दा ते॒ मर्तो॒ अनु॒ भोग॒मान॒ळादिद्ग्रसि॑ष्ठ॒ ओष॑धीरजीगः ७ अनु॑ त्वा॒ रथो॒ अनु॒ मर्यो॑ अर्व॒न्ननु॒ गावोऽनु॒ भगः॑ क॒नीना॑म् । अनु॒ व्राता॑स॒स्तव॑ स॒ख्यमी॑यु॒रनु॑ दे॒वा म॑मिरे वी॒र्यं॑ ते ८ हिर॑ण्यशृ॒ङ्गोऽयो॑ अस्य॒ पादा॒ मनो॑जवा॒ अव॑र॒ इन्द्र॑ आसीत् । दे॒वा इद॑स्य हवि॒रद्य॑माय॒न्यो अर्व॑न्तं प्रथ॒मो अ॒ध्यति॑ष्ठत् ९ ई॒र्मान्ता॑स॒: सिलि॑कमध्यमा॒सः सं शूर॑णासो दि॒व्यासो॒ अत्याः॑ । हं॒सा इ॑व श्रेणि॒शो य॑तन्ते॒ यदाक्षि॑षु-

द्विव्यमज्मुमश्वाः १० ॥ १२ ॥ तव शरीरं पतयिष्ण्वर्वन्तव चित्तं वातइव ध्रजीमान् । तव शृङ्गाणि विष्ठिता पुरुत्रारण्येषु जर्भुराणा चरन्ति ११ उप प्रागाच्छसनं वाज्यर्वा देवद्रीचा मनसा दीध्यानः । अजः पुरो नीयते नाभिरस्यानु पश्चात्कवयो यन्ति रेभाः १२ उप प्रागात्परमं यत्सधस्थमर्वा अच्छा पितरं मातरं च । अद्या देवाञ्जुष्टतमो हि गम्या अथाशास्ते दाशुषे वार्याणि १३ ॥ १३ ॥

अस्य द्विपञ्चाशद्दीर्घतमा विश्वेदेवाः । द्विचत्वारिंशत्तम्याः पूर्वार्धस्य वाक् । उत्तरार्धस्याऽऽपः । त्रिचत्वारिंशत्तम्याः पूर्वार्धस्य शकधूमः । उत्तरार्धस्य सोमः । चतुश्चत्वारिंशत्तम्या अग्निः सूर्यो वायुश्च । पञ्चचत्वारिंशत्तम्या वायुः । ततो द्वयोः सूर्यः । अष्टाचत्वारिंचत्तम्याः कालः । ऊनपञ्चाशत्तम्याः सरस्वती । पञ्चाशत्तम्याः साध्याः । एकपञ्चाशत्तम्याः सूर्यः पर्जन्याग्नी वा । द्विपञ्चाशत्तम्याः सरस्वान् सूर्यो वा । द्वादशी पञ्चदशी त्रयोविंशतितम्येकोनत्रिंशत्तमी षट्त्रिंशत्तम्येकचत्वारिंशत्तम्यो जगत्यः । द्विचत्वारिंशत्तमी प्रस्तारपङ्क्तिः । एकपञ्चाशत्तम्यनुष्टुप् । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

१६४ अस्यवामस्यंपलितस्यहोतुस्तस्यभ्रातांमध्यमोअस्त्यश्नंः । तृतीयो
भ्रातांघृतपृष्ठोअस्यात्रांपश्यंविश्पतिंसप्तपुंत्रम् १ सप्तयुंञ्जन्तिरथमेकंचक्रमेकोअ-
श्वोंवहतिसप्तनांमा । त्रिनाभिंचक्रमजरंमनर्वंयत्रेमाविश्वाभुवनाधिंतस्थुः २
इमंरथमधियेसप्ततस्थुःसप्तचंक्रंसप्तवंहन्त्यश्वांः । सप्तस्वसांरोअभिसंनंवंतेयत्र
गवांनिहिंतासप्तनामं ३ कोदंदर्शप्रथमंजायमानमस्थन्वन्तंयदंनस्थाबिभर्ति ।
भूम्याअसुरसृंगात्माक्वंस्वित्कोविद्वांसमुपंगात्प्रष्टुंमेतत् ४ पाकंःपृच्छामिमन-
साविंजानन्देवानांमेनानिहिंतापदानिं । वत्सेबष्कयेऽधिंसप्ततन्तून्वितंत्निरेकवय
ओतवाउं ५ ॥ १४ ॥ अचिंकित्वाञ्चिकितुषंश्चिदत्रंकवीन्पृच्छामिविद्मनेन
विद्वान् । वियस्तस्तम्भषळिमारजांस्यजस्यंरूपेकिमपिंस्विदेकंम् ६ इहब्रंवीतुय
ईमङ्गवेदास्यवामस्यनिहिंतंपदंवेः । शीर्ष्णःक्षीरंदुंह्रतेगावोंअस्यवव्रिंवसांना

उदकंपदापुः ७ मातापितरमृतआबंभाजधीत्यग्रेमनंसासंहिजग्मे। साबीभत्सु-
र्गभैरसानिविद्धानमंस्वन्तइदुंपवाकमीयुः ८ युक्तामातासीद्धुरिदक्षिणायाअति-
ष्ठद्गर्भोवृजनीष्वन्तः। अमींमेद्वत्सोअनुगामंपश्यद्विश्वरूप्यंत्रिषुयोजंनेषु९ तिस्रो
मातृस्त्रीन्पितृन्बिभ्रदेकंऊर्ध्वस्तंस्थौनेमवंग्लापयन्ति। मन्त्रयंन्तेदिवोअमुष्यंपृष्ठे
विश्वविदंवाचमविश्वमिन्वाम् १० ॥ १५ ॥ द्वादंशारंनहितज्जरायवर्वर्तिचक्रं
परिद्यामृतस्यं । आपुत्राअंग्नेमिथुनासोअत्रंसप्तशतानिंविंशतिश्चंतस्थुः ११
पञ्चंपादंपितरंद्वादंशाकृतिंदिवआंहुःपरेअर्धेपुरीषिणंम्। अथेमेअन्यउपंरेविचक्षणं
सप्तचंक्रेषळंरआहुरार्पितम् १२ पञ्चांरेचक्रेपरिवर्तमानेतस्मिन्नातस्थुर्भुवंनानि
विश्वां। तस्यनाक्षस्तप्यतेभूरिभारःसनादेवनशीर्यतेसनांभिः १३ सनेमिचक्र-
मजरंविवावृतउत्तानायांदशंयुक्तावंहन्ति। सूर्यस्यचक्षूरजंसैत्यावृतंतस्मिन्नार्पि-

ताभुवनानिविश्वा १४ साकञ्जानांसप्तथमाहुरेकजंषळिद्यमाऋषयोदेवजाइति।
तेषामिष्टानिविहितानिधामशःस्थात्रेरेजन्तेविकृतानिरूपशः १५॥ १६ ॥
स्त्रियःसतीस्ताँउमेपुंसआहुःपश्यदक्षण्वान्नविचेतदन्धः। कविर्यःपुत्रःसईमाचि-
केतयस्ताविजानात्सपितुष्पितासत् १६ अवःपरेणपरएनावरेणपदावत्संबि-
भ्रतीगौरुदस्थात्। साकद्रीचीकंस्विदर्धंपरागात्क्वस्वित्सूतेनहियूथेअन्तः १७
अवःपरेणपितरंयोअस्यानुवेदपरएनावरेण। कवीयमानःकइहप्रवोचद्देवंमनः
कुतोअधिप्रजातम् १८ येअर्वाञ्चस्ताँउपराचआहुर्येपराञ्चस्ताँउअर्वाचआहुः।
इन्द्रश्चयाचक्रथुःसोमतानिधुरानयुक्तारजसोवहन्ति १९ द्वासुपर्णासयुजासखा-
यासमानंवृक्षंपरिषस्वजाते। तयोरन्यःपिप्पलंस्वाद्वत्त्यनश्नन्नन्योअभिचाक-
शीति २०॥१७॥ यत्रासुपर्णाअमृतस्यभागमनिमेषंविदथाभिस्वरन्ति। इनो

विश्वंस्य भुवंनस्य गोपाः स माधीरः पाकमत्राविवेश २१ यस्मिन्वृक्षे मध्वदः सुपर्णा निविशन्ते सुवते चाधि विश्वे । तस्येदाहुः पिप्पलं स्वाद्वग्रे तन्नोन्नशद्यः पितरं न वेद २२ यद्गायत्रे अधि गायत्रमाहितं त्रैष्टुभाद्वा त्रैष्टुभं निरतक्षत । यद्वा जगज्जगत्याहितं पदं य इत्तद्विदुस्ते अमृतत्वमानशुः २३ गायत्रेण प्रति मिमीते अर्कमर्केण साम त्रैष्टुभेन वाकम् । वाकेन वाकं द्विपदा चतुष्पदाक्षरेण मिमते सप्त वाणीः २४ जगता सिन्धुं दिव्यस्तभायद्रथन्तरे सूर्यं पर्यपश्यत् । गायत्रस्य समिधस्तिस्र आहुस्ततो मह्ना प्ररिरिचे महित्वा २५ ॥ १८ ॥ उप ह्वये सुदुघां धेनुमेतां सुहस्तो गोधुगुत दोहदेनाम् । श्रेष्ठं सवं सविता साविषन्नो ऽभीद्धो घर्मस्तदु षु प्र वोचम् २६ हिङ्कृण्वती वसुपत्नी वसूनां वत्समिच्छन्ती मनसाभ्यागात् । दुहामश्विभ्यां पयो अघ्न्येयं सा वर्धतां महते सौभगाय २७ गौरमीमेदनु वत्सं मिषन्तं मूर्धानं हिङ्ङकृणोन्मातवा उ ।

सृक्काणंघर्ममभिवावशानामिमातिमायुंपयतेपयोभिः २८ अयंसशिङ्क्तेयेनगौ-
रभीवृतामिमातिमायुंध्वसनावधिश्रिता । साचित्तिभिर्निहिचकारमर्त्यंविद्युद्भ-
वन्तीप्रतिवव्रिमौहत २९ अनच्छयेतुरगातुजीवमेजद्ध्रुवंमध्यआपस्त्यानाम् ।
जीवोमृतस्यचरतिस्वधाभिरमर्त्योमर्त्येनासयोनिः ३० ॥ १९ ॥ अपश्यंगोपाम-
निपद्यमानमाचपराचपथिभिश्चरन्तम् । ससध्रीचीःसविषूचीर्वसानआवरीवर्ति
भुवनेष्वन्तः ३१ य ईंचकारनसोअस्यवेद य ईंददर्शहिरुगिन्नुतस्मात् । समातुर्यो-
नापरिवीतोअन्तर्बहुप्रजानिर्ऋतिमाविवेश ३२ द्यौर्मेपिताजनितानाभिरत्रब-
न्धुर्मेमातापृथिवीमहीयम् । उत्तानयोश्चम्वो ३ र्योनिरन्तरत्रापितादुहितुर्गर्भमा-
धात् ३३ पृच्छामित्वापरमन्तंपृथिव्याःपृच्छामियत्रभुवनस्यनाभिः । पृच्छामि
त्वावृष्णोअश्वस्यरेतःपृच्छामिवाचःपरमंव्योम ३४ इयंवेदिःपरोअन्तःपृथिव्या

अयंयज्ञोभुवनस्यनाभिः । अयंसोमोवृष्णोअश्वस्यरेतोब्रह्मायंवाचःपरमंव्योम
३५ ॥ २० ॥ सप्तार्धगर्भाभुवनस्यरेतोविष्णोस्तिष्ठन्तिप्रदिशाविधर्मणि । तेधी-
तिभिर्मनसातेविपश्चितःपरिभुवःपरिभवन्तिविश्वतः ३६ नविजानामियदिवेद-
मस्मिनिण्यःसंनद्धोमनसाचरामि । यदामागन्प्रथमजाऋतस्यादिद्वाचोअश्नु-
वेभागमस्याः ३७ अपाङ्प्राङेतिस्वधयागृभीतोऽमर्त्योमर्त्येनासयोनिः । ता-
शश्वन्ताविषूचीनावियन्तान्यं १ न्यंचिक्युर्ननिचिक्युरन्यम् ३८ ऋचोअक्षरेपर-
मेव्योमन्यस्मिन्देवाअधिविश्वेनिषेदुः।यस्तन्नवेदकिमृचाकरिष्यतियइत्तद्विदुस्त-
इमेसमासते ३९ सूयवसाद्भगवतीहिभूयाअथोवयंभगवन्तःस्याम । अद्धितृण-
मघ्न्येविश्वदानींपिबशुद्धमुदकमाचरन्ती ४० ॥ २१ ॥ गौरीर्मिमायसलिलानि
तक्षत्येकपदीद्विपदीसाचतुष्पदी । अष्टापदीनवपदीबभूवुषीसहस्राक्षरापरमेव्योमन्

मन् ४१ तस्याः समुद्रा अधि विक्षरन्ति तेन जीवन्ति प्रदिशश्चतस्रः। ततः क्षरत्यक्षरं तद्विश्वमुपजीवति ४२ शकमयं धूममारादपश्यं विषूवता पर एनावरेण। उक्षाणं पृश्निमपचन्त वीरास्तानि धर्माणि प्रथमान्यासन् ४३ त्रयः केशिन ऋतुथा वि चक्षते संवत्सरे वपत एक एषाम्। विश्वमेको अभि चष्टे शचीभिर्ध्राजिरेकस्य ददृशे न रूपम् ४४ चत्वारि वाक्परिमिता पदानि तानि विदुर्ब्राह्मणा ये मनीषिणः। गुहा त्रीणि निहिता नेङ्गयन्ति तुरीयं वाचो मनुष्या वदन्ति ४५ इन्द्रं मित्रं वरुणमग्निमाहुरथो दिव्यः स सुपर्णो गरुत्मान्। एकं सद्विप्रा बहुधा वदन्त्यग्निं यमं मातरिश्वानमाहुः ४६॥२२॥ कृष्णं नियानं हरयः सुपर्णा अपो वसाना दिवमुत्पतन्ति। त आववृत्रन्त्सदनादृतस्यादिद्घृतेन पृथिवी व्युद्यते ४७ द्वादश प्रधयश्चक्रमेकं त्रीणि नभ्यानि क उ तच्चिकेत। तस्मिन्त्साकं त्रिशता न शङ्कवोऽर्पिताः षष्टिर्न चलाचलासः ४८ यस्ते स्तनः शशयो

योमंयोभूर्येनविश्वापुष्यंसिवार्याणि । योरंत्नधावंसुविद्यःसुदत्रःसरंस्वतितामि-
हधातंवेकः ४९ यज्ञेनंयज्ञमंयजन्तदेवास्तानिधर्माणिप्रथमान्यांसन् । तेहनाकं
महिमानंःसचन्तयत्रपूर्वेसाध्याःसन्तिदेवाः ५० समानमेतदुदकमुच्चैत्यवचा-
हंभिः । भूमिंपर्जन्याजिन्वंन्तिदिवंजिन्वन्त्यग्नयंः५१दिव्यंसुपर्णवांयसंबृहन्तंम-
पांगर्भदर्शतमोषंधीनाम् । अभीपतोवृष्टिभिंस्तर्पयंन्तंसरंस्वन्तमवंसेजोहवीमि
५२ ॥ २३ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले द्वाविंशोऽनुवाकः ॥ २२ ॥

कया पञ्चदशेन्द्रो मरुत्वानिन्द्रस्त्रिष्टुप् । तृतीयापञ्चमीसप्तमी-
नवमीनां मरुतः । अन्त्यानां तिसृणामगस्त्यः ।

१६५कयांशुभासवंयसःसनीळाःसमान्यामरुतःसंमिंमिक्षुः । कयांमतीकु-
तएतांसएतेऽचैन्तिशुष्मंवृषंणोवसूया १ कस्यब्रह्मांणिजुजुषुर्युवांनःकोअंध्वरेम-

रुतआववर्त । श्येनाँइवध्रजंतोअन्तरिक्षेकेनंमहामनंसारीरमाम २ कुतस्त्वमिन्द्र माहिंनः सन्नेकोयासिसत्पतेकिंतंइत्था । संपृच्छसेसमराणःशुंभानैर्वोचेस्तन्नोहरि- वोयत्तेअस्मे ३ ब्रह्माणिमेमतयःशंसुतासःशुष्मंइयर्तिप्रभृंतोमेअद्रिः । आशा- सतेप्रतिहर्यन्त्युक्थेमाहरीवहतस्तानोअच्छं ४ अतोवयमंन्तमेभिर्युजानाःस्वक्षत्रे भिस्तन्वं १ः शुम्भमानाः । महोभिरेताँउपयुज्महेन्विन्द्रंस्वधामनुहिनोबभूथं ५ ॥ २४ ॥ क्वं १ स्यावोमरुतःस्वधासीद्यन्मामेकंसमधंत्ताहिहत्ये । अहंह्यु १- ग्रस्तंविषस्तुविष्मान्विश्वंस्यशत्रोरनंमंवधस्नैः ६ भूरिंचकर्थयुज्येभिरस्मेसंमा- नेभिर्वृषभपौंस्येभिः । भूरींणिहिकृणवांमाशविष्ठेन्द्रक्रत्वांमरुतोयद्वशांम ७ वधींवृत्रंमंरुतइन्द्रियेणस्वेनभामेंनतविषोबंभूवान् । अहमेतामनंवेविश्वश्चंन्द्राः सुगाअपश्चंकरवज्रंबाहुः ८ अनुंत्तमातेमघवन्नकिर्नुनत्वावाँअस्तिदेवताविदानः।

नजायमानोनशतेनजातोयानिकरिष्याकृणुहिप्रवृद्ध १ एकस्यचिन्मेविभ्वं१-
स्त्वोजोयानुदधृष्वान्कृणवैमनीषा । अहंह्युं १ ग्रोमरुतोविदानोयानिच्यवमिन्द्र
इदीशएषाम् १० ॥२५॥ अमन्दन्मामरुतःस्तोमोअत्रयन्मेनरःश्रुत्यंब्रह्मचक्र ।
इन्द्रायवृष्णेसुमखायमह्यंसख्येसखायस्तन्वेतनूभिः ११ एवेदेतेप्रतिमारोचमा-
नाअनेद्यःश्रवएषोदधानाः । संचक्ष्यामरुतश्चन्द्रवर्णाअच्छान्तमेछदयाथाचनू-
नम् १२कोन्वत्रमरुतोमामहेवःप्रयातनसखींरच्छासखायः।मन्मानिचित्राअपि-
वातयन्तएषांभूतनवेदामऋतानाम् १३आयद्दुवस्याद्दुवसेनकारुरस्माञ्चक्रेमान्य-
स्यमेधा । ओषुवर्तमरुतोविप्रमच्छेमाब्रह्माणिजरितावोअर्चत् १४ एषवःस्तो-
मोमरुतइयंगीर्मान्दार्यस्यमान्यस्यकारोः । एषायासीष्टतन्वेवयांविद्यामेषंवृजनं
जीरदानुम् १५ ॥ २६ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां द्वितीयाष्टके तृतीयोऽध्यायः॥३॥

तन्वगस्त्येमारुतंहिद्वित्रिष्टुबन्तंमित्रावरुणयोर्दीक्षितयोरुर्वशीमप्सरसंदृष्ट्वावासतीवरेकुम्भेरेतोऽप-
तत्ततोऽगस्त्यवसिष्ठावजायेतांसहस्रमेकादशाद्यैन्द्री यज्ञायज्ञादश त्रिष्टुबन्तं महोष्टौद्वितीयाविराण्ननूनं
पञ्चागस्त्येनेन्द्रेहविषिमरुतामुद्यतइन्द्रागस्त्ययोःसंवाद ऐन्द्रस्तत्राद्यातृतीयाचेन्द्रवाक्यंचतुर्थीचादौब्द-
हतीतिस्रोनुष्टुभः मतिवः षण्मारुतंतुचतस्रोन्त्यामरुत्वतीया श्वित्रस्तृचंगायत्रंगायत्सप्तोनात्वंराजादश-
मतिसषळानुष्टुभंतुत्रिष्टुबन्तंत्वाद्यास्कन्धोग्रीवीवामत्सिनआचर्षणिप्राः पञ्चयद्धस्यापूर्वीःषट्जायापसो-
र्लोपामुद्रायाअगस्त्यस्यचक्रूचाभ्यांरत्यर्थं संवादंश्रुत्वोन्तेवासी ब्रह्मचर्यन्तेबृहसादीअपश्यद्युवोर्दशा
श्विनंवैकदुनवाभूदिदमष्टौषड्यन्त्येत्रिष्टुभौतंयुञ्जाथांषट् ॥

तन्नु पञ्चदशागस्त्यो मरुतो जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

१६६ ओम् तन्नुवोंचामरभसायजन्मनेपूर्वंमहित्वंवृषभस्यंकेतवे।ऐधेवयामंन्म-
रुतस्तुविष्वणोयुधेवंशक्रास्तविषाणिंकर्तन १ नित्यंनसूनुंमधुबिभ्रंतउपक्रीळंन्ति
क्रीळाविदथेंषुघृष्वंयः । नक्षंन्तिरुद्राअवंसानमस्विनंनमर्धन्तिस्वतंवसोहविष्कृ-

तम्२यस्माऊमासोअमृताअरासतरायस्पोषंचहविषाददाशुषे।उक्षन्त्यस्मैमरुतो
हिताइवपुरूरजांसिपयसामयोभुवः ३ आयेरजांसितविषीभिरव्यतप्रवएवासः
स्वयतासोअध्रजन् । भयन्तेविश्वाभुवनानिहर्म्याचित्रोवोयामःप्रयतास्वृष्टिषु ४
यत्त्वेषयामानदयन्तपर्वतान्दिवोवापृष्ठंनर्याअचुच्यवुः । विश्वोवोअज्मन्भयते
वनस्पतीरथीयन्तीवप्रजिहीतओषधिः ५ ॥ १ ॥ यूयंनउग्रामरुतःसुचेतुनारिष्ट-
ग्रामाःसुमतिंपिपर्तन। यत्रावोदिद्युद्रदतिक्रिविर्दतीरिणातिपश्वःसुधितेवबर्हणा ६
प्रस्कम्भदेष्णाअनवभ्रराधसोऽलातृणासोविदथेषुसुष्टुताः । अर्चन्त्यर्कंमदिर-
स्यपीतयेविदुर्वीरस्यप्रथमानिपौंस्या ७ शतभुजिभिस्तमभिह्रुतेरघात्पूर्भीरक्ष-
तामरुतोयमावत । जनंयमुग्रास्तवसोविरप्शिनःपाथनाशंसात्तनयस्यपुष्टिषु ८
विश्वानिभद्रामरुतोरथेषुवोमिथस्पृध्येवतविषाण्याहिता । अंसेष्वावःप्रपथेषु

खादयोऽक्षौवश्चक्रासमयाविवावृते १ भूरीणिभद्रानर्येषुबाहुषुवक्षःसुरुक्मारभसासोअञ्जयः । अंसेष्वेताःपविषुक्षुराअधिवयोनपक्षान्व्यनुश्रियोधिरे १०॥ २ ॥
महान्तोमह्नाविभ्वो३ विभूतयोदूरेदृशोयेदिव्याइवस्तृभिः । मन्द्राःसुजिह्वाःस्वरितारआसभिःसंमिश्लाइन्द्रेमरुतःपरिष्टुभः ११ तद्वःसुजातामरुतोमहित्वनंदीर्घंवोदात्रमदितेरिवव्रतम् । इन्द्रश्चनत्यजसाविह्रुणातितज्जनाययस्मैसुकृतेअराध्वम् १२ तद्वोजामित्वंमरुतःपरेयुगेपुरूयच्छंसममृतासआवत । अयाधियामनवेश्रुष्टिमाव्यासाकंनरोदंसनैराचिकित्रिरे १३ येनदीर्घंमरुतःशूशवामयुष्माकेनपरीणसातुरासः । आयत्ततनन्वृजनेजनासएभिर्यज्ञेभिस्तदभीष्टिमश्याम् १४ एषवःस्तोमोमरुतइयंगीर्मान्दार्यस्यमान्यस्यकारोः । एषायासीष्टतन्वेवयांविद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् १५ ॥ ३ ॥

सहस्रमेकादशागस्त्यो मरुतस्त्रिष्टुप् । आद्याया इन्द्रः ।

१६७ सहस्रंतइन्द्रोतयोनःसहस्रमिषोहरिवोगूर्ततमाः।सहस्रंरायोमादयध्यै
सहस्रिणउपनोयन्तुवाजाः १ आनोऽवोभिर्मरुतोयान्त्वच्छाज्येष्ठेभिर्वाबृहद्दिवैः
सुमायाः । अधयदेषांनियुतःपरमाःसमुद्रस्यचिद्धनयन्तपारे २ मिम्यक्षयेषुसु-
धिताघृताचीहिरण्यनिर्णिगुपरानऋष्टिः । गुहाचरन्तीमनुषोनयोषासभावतीवि-
दथ्येवसंवाक् ३ पराशुभ्राअयासोयव्यासाधारण्येवमरुतोमिमिक्षुः । नरोदसी
अपनुदन्तघोराजुषन्तवृधंसख्यायदेवाः ४ जोषद्यदीमसुर्यासचध्यैविषितस्तुका
रोदसीनृमणाः । आसूर्येवविधतोरथंगात्त्वेषप्रतीकानभसोनेत्या५॥४॥आस्था-
पयन्तयुवतिंयुवानःशुभेनिमिश्लांविदथेषुपज्राम् । अर्कोयद्वोमरुतोहविष्मान्गा-
यद्गाथंसुतसोमोदुवस्यन् ६प्रतंविवक्मिवक्म्योयएषांमरुतांमहिमासत्योअस्ति।

सचायदींवृषमगा अहंयुःस्थिराचिज्जनीर्वहतेसुभागाः ७ पान्तिमित्रावरुणाववद्याच्चयतईमर्यमोअप्रशस्तान् । उतच्यवन्तेअच्युताध्रुवाणिवावृधईंमरुतोदातिवारः ८ नहीनुवोमरुतोअन्त्यस्मेआरात्ताच्चिच्छवसोअन्तमापुः । तेधृष्णुनाशवसाशूशुवांसोऽर्णोनद्वेषोधृषतापरिष्ठुः ९ वयमद्येन्द्रस्यप्रेष्ठावयंश्वोवोचेमहिसमर्ये वयंपुरामहिचनोअनुद्यून्तन्नऋभुक्षानरामनुष्यात् १० एषवःस्तोमोमरुतइयंगीर्मान्दार्यस्यमान्यस्यकारोः । एषायासीष्टतन्वेवयांविद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ११ ॥ ५ ॥

यज्ञायज्ञा दशागस्त्यो मरुतो जगती । अन्त्यास्तिस्त्रस्त्रिष्टुभः ।

१६८ यज्ञायज्ञावःसमनातुतुर्वणिर्धियंधियंवोदेवयाउदधिध्वे । आवोऽर्वाचःसुवितायरोदस्योर्महेववृत्यामवसेसुवृक्तिभिः १ वव्रासोनयेस्वजाःस्वतवसइषं

स्वंरभिजायन्तधूतयः । सहस्रियासोअपांनोर्मयआसागावोवन्द्यासोनोक्षणः २
सोमासोनयेसुतास्तृप्तांशवोहृत्सुपीतासोदुवसोनासते । ऐषामंसेषुरम्भिणीव
रारभेहस्तेषुखादिश्चकृतिश्चसंदधे ३ अवस्वयुक्तादिवआवृथाययुरमर्त्याःकशया
चोदतत्मना । अरेणवस्तुविजाताअचुच्यवुर्दृळ्हानिचिन्मरुतोभ्राजदृष्टयः ४
कोवोऽन्तर्मरुतऋष्टिविद्युतोरेजतित्मनाहन्वेवजिह्वया । धन्वच्युतइषांनयामनि
पुरुप्रैषाअहन्यो३नैतशः ५ ॥ ६ ॥ क्वस्विदस्यरजसोमहस्परंक्वावरंमरुतोयस्मिं-
न्नायय । यच्च्यावयथविथुरेवसंहितंव्यद्रिणापतथत्वेषमर्णवम् ६ सातिर्नवोऽमं-
वतीस्वर्वतीत्वेषाविपाकामरुतःपिपिष्वती । भद्रावोरातिःपृणतोनदक्षिणापृथुज्र-
यीअसुर्येवजञ्जती ७ प्रतिष्टोभन्तिसिन्धवःपविभ्योयदभ्रियांवाचमुदीरयन्ति ।
अवस्मयन्तविद्युतःपृथिव्यांयदीघृतंमरुतःप्रुष्णुवन्ति ८ असूतपृश्निर्महतेरणाय

त्वेषम॒यासां॑म॒रुता॒मनी॑कम्। ते स॑प्स॒रासो॑ऽजनय॒न्ताभ्व॒मादित्स्व॒धामि॑षि॒रां पर्य॑पश्यन् ९ ए॒ष वः॒ स्तोमो॑ मरुत इ॒यं गीर्मा॑न्दा॒र्यस्य॑ मा॒न्यस्य॑ का॒रोः। एषा या॑सीष्ट त॒न्वे॑ व॒यां वि॒द्यामे॒षं वृ॒जनं॑ जी॒रदा॑नुम् १० ॥ ७ ॥

महोऽष्टावगस्य इन्द्रस्त्रिष्टुप्। द्वितीया चतुष्पदा विराट्।

१६१ म॒हश्चि॒त्त्वमि॑न्द्र य॒त ए॒तान्म॒हश्चि॑दसि॒ त्यज॑सो वरू॒ता। स नो॑ वेधो म॒रुतां॑ चिकि॒त्वान्त्सु॒म्ना व॑नुष्व॒ तव॒ हि प्रेष्ठा॑ १ अयु॑ज्र॒न्त इ॑न्द्र वि॒श्वकृ॑ष्टीर्विदा॒नासो॑ नि॒ष्षिधो॑ मर्त्य॒त्रा। म॒रुतां॑ पृत्सु॒तिर्हास॑माना॒ स्व॑र्मीळ्हस्य प्र॒धन॑स्य सा॒तौ २ अम्य॒क्सा त॑ इन्द्र ऋ॒ष्टिर॒स्मे सने॒म्यभ्वं॑ म॒रुतो॑ जुनन्ति। अ॒ग्निश्चि॒द्धि ष्मा॑त॒से शु॑शु॒क्वाना॒पो न द्वी॒पं दध॑ति॒ प्रयां॑सि ३ त्वं तू न॑ इन्द्र॒ तं र॒यिं दा॒ ओजि॑ष्ठया॒ दक्षि॑णयेव रा॒तिम्। स्तुत॑श्च॒ यास्ते॑ च॒कन॑न्त वा॒योः स्तनं॒ न मध्वः॒ पीपयन्त॒ वाजैः॑ ४ त्वे रा॒य इ॑न्द्र तो॒शत॑माः प्रणे॒तारः॒ कस्य॑ चिदृ-

तायोः । तेषुणोमरुतोंमृळयन्तुयेस्मांपुरागांतूयन्तींवदेवाः ५॥८॥ प्रतिप्रयांहीन्द्र मीळ्हुषोनृन्महःपार्थिवेसदनेयतस्व।अधयदेषांपृथुबुध्नासएतांस्तीर्थेनार्यःपौंस्यानि तस्थुः ६ प्रतिघोराणामेतानामयासांमरुतांशृण्वआयतामुपब्दिः । येमर्त्यंपृ तनायन्तमूमैर्ऋणावानंनपतयन्तसर्गैः ७ त्वंमानेभ्यइन्द्रविश्वजन्यारदामरुद्भिःशु रुधोगोअग्राः । स्तवानेभिःस्तवसेदेवदेवैर्विद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ८ ॥ १ ॥

नवूनं पञ्चागस्त्य इन्द्रः । द्वितीयापञ्चम्योरगस्त्यः ।

आद्या बृहती । ततस्तिस्रोऽनुष्टुभः । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१७०ननूनमस्तिनोश्वःकस्तद्वेदयदद्भुतम्।अन्यस्यचित्तमभिसंचरेण्यमुताधीं- तंविनश्यति १ किंनइन्द्रजिघांससिभ्रातरोमरुतस्तव । तेभिःकल्पस्वसाधुयामा नःसमरणेवधीः २ किंनोभ्रातरगस्त्यसखासन्नतिमन्यसे । विद्माहितेयथामनो-

ऽस्मभ्यमिन्नदिंत्ससि ३ अरंकृण्वन्तुवेदिंसमग्निमिंन्धतांपुरः। तत्रामृतंस्यचेतंनंयज्ञंतेंतनवावहै ४ त्वमींशिषेवसुपतेवसूनांत्वंमित्राणांमित्रपतेधेष्ठः। इन्द्रत्वंमरुद्भिःसंवंदस्वाधप्राशांनऋतुथाहवींषि ५ ॥ १० ॥

प्रति वः षण्णगस्त्यो मरुतास्त्रिष्टुप्। अन्यानां चतसृणां मरुत्वानिन्द्रः।

१७१ प्रतिंवएनानमंसाहमेंमिसूक्तेनंभिक्षेसुमतिंतुराणाम्। रराणतांमरुतोवेद्याभिर्निहेळोधत्तविमुंचध्वमश्वान् १ एषवःस्तोमोमरुतोनमंस्वान्हृदातष्टोमनंसाधायिदेवाः। उपेमायातमनंसाजुषाणायूयंहिष्ठानमंसइद्वृधासंः २ स्तुतासोंनोमरुतोमृळयन्तूतस्तुतोमघवाशंभंविष्ठः। ऊर्ध्वानंःसन्तुकोम्यावनान्यहानिविश्वांमरुतोजिगीषा ३ अस्मादहंतंविषादीषंमाणइन्द्राद्भियामंरुतोरेजंमानः। युष्मभ्यंहव्यानिशितान्यासन्तान्यारेचंकृमामृळतानः ४ येनमानासश्चितयंन्त

उस्राव्युंष्टिषुशर्वसाशश्वतीनाम्। सनौमरुद्भिर्वृषभश्रवौधाउग्रउग्रेभिःस्थविरःसहोदाः ५ त्वंपाहीन्द्रसहीयसोनॄन्भवामरुद्भिरवयातहेळाः । सुप्रकेतेभिःसासहिर्दधानोविद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ६ ॥ ११ ॥

चित्रस्तृचमगस्त्यो मरुतो गायत्री ।

१७२ चित्रोवोऽस्तुयामश्चित्रऊतीसुदानवः । मरुतोअहिभानवः १ आरेसावःसुदानवोमरुतऋञ्जतीशरुः। आरेअश्मायमस्यथ २ तृणस्कन्दस्यनुविशःपरिवृङ्क्तसुदानवः । ऊर्ध्वान्नःकर्तजीवसे ३ ॥ १२ ॥

गायत्र्योदशागस्त्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१७३ गायत्सामनभन्यं१यथावेरर्चामतद्वावृधानंस्वर्वत् । गावोधेनवोबर्हिष्यदब्धाआयत्सद्मानंदिव्यंविवासान् १ अर्चद्वृषावृषभिःस्वेदुहव्यैर्मृगोनाश्नो-

अतियज्ञंगुर्यात् । प्रमन्दयुर्मनांगूर्तहोताभरतेमर्योमिथुनायजत्रः २ नक्षद्धोताप-
रिसद्ममितायन्भरद्गर्भमाशरदःपृथिव्याः ।क्रन्ददश्वोनयमानोरुवद्गौरन्तर्दूतोनरो-
दसीचरद्वाक् ३ ताकर्माषतरास्मैप्रच्यौत्नानिदेवयन्तोभरन्ते । जुजोषदिन्द्रोदस्म-
वर्चानासत्येवसुग्म्योरथेष्ठाः ४ तमुष्टुहीन्द्रंयोहसत्वायःशूरोमघवायोरथेष्ठाः ।
प्रतीचश्चिद्योधीयान्वृषण्वान्ववव्रुषश्चित्तमसोविहन्ता ५ ॥ १३ ॥ प्रयदित्थाम-
हिनानृभ्योअस्त्यरंरोदसीकक्ष्येनास्मै । संविव्यइन्द्रोवृजनंनभूमाभर्तिस्वधा-
वाँओपशमिवद्याम् ६ समत्सुत्वाशूरसतामुराणंप्रपथिन्तमंपरितंसयध्यै।सजोष-
सइन्द्रंमदेक्षोणीःसूरिंचिद्येअनुमदन्तिवाजैः ७ एवाहितेशंसवनासमुद्रआपो
यत्तआसुमदन्तिदेवीः । विश्वातेअनुजोष्याभूद्गौःसूरींश्चिद्यदिधिषावेषिजनान् ८

असांमयथांसुषखार्यएनस्वभिष्टयोंनरांनशंसैः। असद्यथांनइन्द्रोवन्दनेष्ठास्तुरो नकर्मनयंमानउक्था ९ विष्पर्धसोनरांनशंसैरस्माकांसदिन्द्रोवज्रंहस्तः। मित्रा- युवोनपूर्पतिंसुशिष्टौमध्यायुवउपंशिक्षन्तियज्ञैः १० ॥ १४॥ यज्ञोहिष्मेन्द्रंकश्चि- हृन्धञ्जुंहुराणश्चिन्मनंसापरियन्। तीर्थेनाच्छांतातृषाणमोकोदीर्घोनसिध्रमाकृं- णोत्यध्वां ११ मोषूणंइन्द्रात्रंपृत्सुदेवैरस्तिहिष्मांतेशुष्मिन्नवयाः। महश्चिद्यस्यंमी- ळ्हुषोंयव्याहविष्मंतोमरुतोवन्दंतेगीः १२ एषःस्तोमंइन्द्रतुभ्यंमस्मेएतेनंगातुंह- रिवोविदोनः। आनोंववृत्याःसुवितायंदेवविद्यामेषंवृजनंजीरदांनुम् १३ ॥१५॥

। त्वं राजा दशागस्त्य इन्द्रस्त्रिष्टुप्।

१७४ त्वंराजेंन्द्रयेचंदेवारक्षानृन्पाह्यंसुरत्वमस्मान्। त्वंसत्पंतिर्मघवांनस्तरुं- त्रस्त्वंसत्योवसंवानःसहोदाः १ दनोविशंइन्द्रमृध्रवांचःसप्तयत्पुरःशर्मशारंदीर्दर्त्।

ऋणोरपोअनवद्यार्णायूनेवृत्रंपुरुकुत्सायरन्धीः २ अजावृतइन्द्रशूरपत्नीर्द्यांचयेभिः
पुरुहूतनूनम्। रक्षोअग्निमशुषंतूर्वयाणंसिंहोनदमेअपांसिवस्तोः ३ शेषन्नुतइन्द्र
सस्मिन्योनौप्रशस्तयेपवीरवस्यमह्ना। सृजदर्णांस्यवयद्युधागास्तिष्ठद्धरीधृषता
मृष्टवाजान् ४ वहकुत्समिन्द्रयस्मिंश्चाकन्त्स्यूमन्यूऋज्रावातस्याश्वा। प्रसूरश्च-
क्रंवृहतादभीकेऽभिस्पृधोयासिषद्वज्रबाहुः ५ ॥ १६ ॥ जघन्वाँइन्द्रमित्रेरूञ्चो-
दप्रवृद्धोहरिवोअदाशून्। प्रयेपश्यन्नर्यमणंसचायोस्त्वयाशूर्तावहमानाअप-
त्यम् ६ रपत्कविरिन्द्रार्कसातौक्षांदासायोपबर्हणींकः। करत्तिस्रोमघवादानुचित्रा
निदुर्योणेकुयवाचंमृधिश्रेत् ७ सनातातंइन्द्रनव्याआगुःसहोनभोऽविरणायपूर्वीः।
भिनत्पुरोनभिदोअदेवीर्ननमोवधरदेवस्यपीयोः ८ त्वंधुनिरिन्द्रधुनिमतीरृणो-
रपःसीरानस्रवन्तीः। प्रयत्समुद्रमतिशूरपर्षिपारयातुर्वशंयदुंस्वस्ति ९ त्वमस्मा-

कंमिन्द्रविश्वधंस्याअवृकर्तमोनरांनृपाता । सनोविश्वासांस्पृधांसंहोदाविद्यामेषं वृजनंजीरदानुम् १० ॥ १७ ॥

मत्सि षडगस्त्य इन्द्रोऽनुष्टुप् । आद्या स्कन्धोग्रीवी बृहती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१७५ मत्स्यपायितेमहः पात्रस्येवहरिवोमत्सरोमदः ।वृषातेवृष्णइन्दुर्वाजीसं- हस्रसातमः १ आनंस्तेगन्तुमत्सरोवृषामदोवरेण्यः । सहावाँइन्द्रसानसिःपृत- नाषाळमर्त्यः २ त्वंहिशूरःसनिताचोदयोमनुषोरथम् । सहावान्दस्युमव्रतमो- षःपात्रंनशोचिषा ३ मुषायसूर्यंकवेचक्रमीशानओजसा । वहशुष्णायवधंकुत्सं वातस्याश्वैः ४ शुष्मिन्तमोहितेमदोद्युम्निंतमउतक्रतुः । वृत्रघ्नावरिवोविदामंसी- ष्ठाअश्वसातमः ५ यथापूर्वेभ्योजरितृभ्यइन्द्रमयइवापोनतृष्यतेबभूथ । तामनु त्वानिविदंजोहवीमिविद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ६ ॥ १८ ॥

। मत्सिनः षडगस्त्य इन्द्रोऽनुष्टुप् । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१७६ मत्सिनोवस्यइष्टयइन्द्रमिन्दोवृषाविश । ऋघायमाणइन्वसिशत्रुमन्ति नविन्दसि १ तस्मिन्नावेशयागिरोयएकश्चर्षणीनाम् । अनुस्वधायमुप्यतेयवंनच- र्कृषद्वृषा २ यस्यविश्वानिहस्तयोःपञ्चक्षितीनांवसु । स्पाशयस्वयोअस्मध्रुग्दिव्ये- वाशनिर्जहि ३ असुन्वन्तंसमंजहिदूणाशंयोनतेमयः । अस्मभ्यमस्यवेदनंदद्धि- सूरिश्चिदोहते ४ आवोयस्यद्विबर्हसोऽर्केषुसानुषगसत् । आजाविन्द्रस्येन्दोप्रावो वाजेषुवाजिनम् ५ यथापूर्वेभ्योजरितृभ्यइन्द्रमयइवापोनतृष्यतेबभूथ । ताम- नुत्वानिविदंजोहवीमिविद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ६ ॥ १९ ॥

। आ चर्षणिप्राः पञ्चागस्त्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१७७ आचर्षणिप्रावृषभोजनानांराजाकृष्टीनांपुरुहूतइन्द्रः । स्तुतःश्रवस्य-

न्नवसोपंमद्रिग्युक्त्वाहरीवृषणायाह्यर्वाङ् १ येतेवृषणोवृषभासइन्द्रब्रह्मयुजोवृषरथासोअत्याः । ताँआतिष्ठतेभिरायाह्यर्वाङ्हवामहेत्वासुतइन्द्रसोमे २ आतिष्ठ रथंवृषणंवृषातेसुतःसोमःपरिषिक्तामधूनि । युक्त्वावृषभ्यांवृषभक्षितीनांहरिभ्यां याहिप्रवतोपमद्रिक् ३ अयंयज्ञोदेवयाअयंमियेधइमाब्रह्माण्ययमिन्द्रसोमः । स्तीर्णंबर्हिरातुशक्रप्रयाहिपिबानिषद्यविमुचाहरीइह ४ ओसुष्टुतइन्द्रयाह्यर्वाङुपब्रह्माणिमान्यस्यकारोः । विद्यामवस्तोरवसागृणन्तोविद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ५ ॥ २० ॥

यद्वस्या पञ्चागस्त्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१७८ यद्धस्यातइन्द्रश्रुष्टिरस्तिययाबभूथजरितृभ्यऊती । मानःकाममहयन्तमाधग्विश्वातेअश्यांपर्याप आयोः १ नघाराजेन्द्रआदभन्नोयानुस्वसाराकृण-

वंन्तुयोनौं । आपंश्चिदस्मैसुतुकाअवेषुन्गमंन्नइन्द्रंःसुख्यावयंश्च २ जेतानृभिरिन्द्रंःपृत्सुशूरंःश्रोताहवंनाधंमानस्यकारोः । प्रभंर्तारथंदाशुषंउपाकउद्यंन्तागिरोयदिंचत्मनाभूत् ३ एवानृभिरिन्द्रंःसुश्रवस्याप्रंखादःपृक्षोअभिमित्रिणोभूत् । सुमर्यइषःस्तंवतेविवांचिसत्राकरोयजंमानस्यशंसंः ४ त्वयांवयंमंघवन्निन्द्रशत्रून्भिष्यांममहतोमन्यंमानान् । त्वंत्राताल्वमुंनोवृधेभूर्विद्यामेषंवृजनंजीरदांनुम् ५ ॥ २१ ॥

पूर्वीः षड्त्रयाणां द्वृचानां लोपामुद्रागस्त्यान्तेवासिब्रह्मचारिणो रतिस्त्रिष्टुप् ।

अन्त्या बृहती ।

१७९ पूर्वीरहंशरदंःशश्रमाणादोषावस्तोंरुषसोंजरयंन्तीः । मिनातिश्रियंजरिमातनूनामप्यूनुपत्नीर्वृषंणोजगम्युः १ येचिद्धिपूर्वंऋतसापआसंन्त्साकंदेवे-

भिरवदन्नृतानि । तेचिदवासुर्नह्यन्तमापुःसमूनुपत्नीर्वृषभिर्जगम्युः २ नमृषा श्रान्तंयदवन्तिदेवाविश्वाइत्स्पृधोअभ्यश्नवाव । जयावेदत्रशतनीथमाजिंयत्स-म्यञ्चामिथुनावभ्यजाव ३ नदस्यमारुधतःकामआगन्नितआजातोअमुतःकुत-श्चित् । लोपामुद्रावृषणंनीरिणातिधीरमधीराधयतिश्वसन्तम् ४ इमंनुसोमम-न्तितोहृत्सुपीतमुपब्रुवे । यत्सीमागश्चकृमातत्सुमृळतुपुलुकामोहिमर्त्यः ५ अ-गस्त्यःखनमानःखनित्रैःप्रजामपत्यंबलमिच्छमानः । उभौवर्णावृषिरुग्रःपुपो-षसत्यादेवेष्वाशिषोजगाम ६ ॥ २२ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले त्रयोविंशोऽनुवाकः ॥ २३ ॥

युवोर्दशागस्त्योऽश्विनौ त्रिष्टुप् ।

१८० युवोरजांसिसुयमासोअश्वारथोयद्वांपर्यर्णांसिदीयत् । हिरण्ययावां

पवयःप्रुषायन्मध्वःपिबन्ताउषसःसचेथे १ युवमत्यस्यावनक्षथोयद्विपत्मनोन-
र्यस्यप्रयज्योः । स्वसायद्वांविश्वगूर्तीभरातिवाजायेट्टेमधुपाविषेच २ युवंपयउ-
स्रियायामधत्तंपक्वमामायामवपूर्व्यंगोः । अन्तर्यद्वनिनोवामृतप्सूह्वारोनशुचिर्य-
जतेहविष्मान् ३ युवंहघर्मंमधुमन्तमत्रयेऽपोनक्षोदोऽवृणीतमेषे । तद्वांनराव-
श्विनापश्वइष्टीरथ्येवचक्राप्रतियन्तिमध्वः ४ आवांदानाययववृतीयदस्रागोरोहेण
तौग्र्योनजिव्रिः । अपःक्षोणीसचतेमाहिनावांजूर्णोवामक्षुरंहसोयजत्रा ५ ॥
॥ २३ ॥ नियद्युवेथेनियुतःसुदानूउपस्वधाभिःसृजथःपुरंधिम् । प्रेषद्वेषद्वातोन
सूरिरामहेददेसुव्रतोनवाजम् ६ वयंचिद्धिवांजरितारःसत्याविपन्यामहेविपणि-
र्हितावान् । अधाचिद्धिष्माश्विनावनिन्द्यापाथोहिष्मावृषणावन्तिदेवम् ७ युवां
चिद्धिष्माश्विनावनुद्यून्विरुद्रस्यप्रस्रवणस्यसातौ । अगस्त्योनरांनृषुप्रशस्तःकारा-

धुनीवचितयत्सहस्रैः ८ प्रयद्वहेथेमहिनारथस्यप्रस्पन्द्रायाथोमनुषोनहोता। धत्तंसू-
रिभ्यंउतवास्वश्व्यंनासत्यारयिषाचःस्याम ९ तंवांरथंवयमद्याहुवेमस्तोमैरश्विना
सुवितायनव्यम्। अरिष्टनेमिंपरिद्यामियानंविद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् १०॥२४

कदु नवागस्योऽश्विनौ त्रिष्टुप्।

१८१ कदुप्रेष्ठाविषांरयीणामध्वर्यन्तायदुन्निनीथोअपाम्। अयंवांयज्ञोअकृत
प्रशस्तिंवसुधितीअवितारा जनानाम् १ आवामश्वासःशुचयःपयस्पावातरंहसो
दिव्यासोअत्याः। मनोजुवोवृषणोवीतपृष्ठाएहस्वराजोअश्विनावहन्तु २ आवां
रथोऽवनिर्नप्रवत्वान्त्सृप्रवन्धुरःसुवितायगम्याः। वृष्णःस्थातारामनसोजवीया-
नहंपूर्वोयजतोधिष्ण्याय: ३ इहेहजातासमवावशीतामरेपसातन्वा३ नामभिः
स्वैः। जिष्णुर्वामन्यःसुमखस्यसूरिर्दिवोअन्यःसुभगःपुत्रऊहे ४ प्रवांनिचेरुः

कंकुहोवशाँअनुंपिशङ्गंरूपःसदनानिगम्याः । हरींअन्यस्यंपीपयंन्तवाजैर्मथ्रा रजांस्यश्विनाविघोषैः ५ ॥ २५ ॥ प्रवांशरद्वांन्वृषभोननिष्षाट्पूर्वीरिषंश्चरति मध्वंइष्णन् । एवैरन्यस्यंपीपयंन्तवाजैर्वेषंन्तीरूर्ध्वानद्योनआगुः ६ असंर्जिवां स्थविरावेधसागीर्वाळ्हेअंश्विनात्रेधाक्षरंन्ती । उपंस्तुताववतंनाधमानंयामन्नयांम- ञ्छृणुतंहवंमे ७ उतस्यावांरुशंतोवप्संसोगीस्त्रिबर्हिषिसदसिपिन्वतेनॄन् । वृषां वांमेघोवृषणापीपायगोर्नसेकेमनुंषोदशस्यन् ८ युवांपूषेवांश्विनापुरंन्धिरग्नि- मुषांनजंरतेहविष्मान् । हुवेयद्वांवरिवस्यागृंणानोविद्यामेषंवृजनंजीरदां- नुम् ९ ॥ २६ ॥

अभूदिदमष्टावगस्त्योऽश्विनौ जगती । षष्ठ्यन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

१८२ अभूंदिदंवयुनमोषुभूंषतारथोवृषंण्वान्मदंतामनीषिणः । धियंजि-

न्वाधिष्ण्यांविृइपलांवसूदिृवोनपांतासुकृतेशुचिंव्रता १ इन्द्रंतमाृहिधिष्ण्यां
मृरुत्तंमादृस्त्रादंसिष्ठारृथ्यांरृथीतंमा । पूर्णरथंवहेथेृमध्वृआचिंतंतेनंदाृश्वांसमुपं
याथोअश्विना २ किमत्रंदस्त्राकृणुथृःकिमांसाथेृजनोयः कश्चिदहंविर्महीयते ।
अतिंक्रमिष्टंजुरतंपृणेरसुंज्योतिविंप्रांयकृणुतंवचुस्यवे ३ जृम्भयंतमभितोरा-
यंतःशुनोंहृतंमृधोंविृदथुस्तान्यंश्विना । वाचंवाचंजरितूरृत्निनींकृतमुभाशंसं
नासत्यावतं ममं ४ युवमेृतंचंक्रथुःसिन्धुंषुप्लुवमांत्मन्वन्तंपृक्षिणंतौृग्र्यायकम् ।
येनंदेवृत्रामनंसानिरूहथुंःसुपप्तनीपेतथुःक्षोदंसोमहः ५ ॥ २७ ॥ अवंविद्धं
तौृग्र्यमृप्स्वं१न्तरंनारम्भणेतमंसिप्रविंद्धम् । चतंस्त्रोनावोजठंलस्यजुष्टाउदृश्वि-
भ्यामिषिृताःपारयन्ति ६ कःस्विंद्वृक्षोनिष्ठिंतोमध्येअर्णसोयंतौग्र्योनांधिृतः
पर्यषंस्वजत् । पर्णामृगस्यंपृतरोंरिवारभृउदंश्विनाऊहथुःश्रोमंतायकम् ७ तद्वां

नरानासत्यावनुष्यायद्द्वांमानांसउचथमवोचन् । अस्माद्द्यसर्दसःसोम्यादा विद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ८ ॥ २८ ॥

तं युञ्जाथां षडगस्त्योऽश्विनौ त्रिष्टुप् ।

१८३ तंयुंञ्जाथांमनसोयोजवीयान्त्रिवन्धुरोवृषणायस्त्रिचक्रः । येनोपयाथः सुकृतोदुरोणंत्रिधातुनापतथोविर्नपर्णैः १ सुवृद्रथोवर्ततेयन्नभिक्षांयत्तिष्ठथः क्रतुमन्तानुपृक्षे । वपुर्वपुष्यासंचतामियंगीर्दिवोदुहित्रोषसासचेथे २ आतिष्ठतंसुवृतंयोरथोवामनुव्रतानिवर्ततेहविष्मान् । येननरानासत्येषयध्यैवर्तिर्याथस्तनयायत्मनेच ३ मावांवृकोमावृकीरादधर्षीन्मापरिवर्क्तमुतमातिधक्तम् । अयंवांभागोनिहितइयंगीर्दस्त्राविमेवांनिधयोमधूनाम् ४ युवांगोतमःपुरुमीळ्होअत्रिर्दस्राहवतेऽवसेहविष्मान् । दिशंनदिष्टामृजूयेवयन्तामेहवंनासत्योपयातम् ५

अतारिष्मतमसस्पारमस्यप्रतिवांस्तोमोअश्विनावधायि। एहयातंपथिभिर्देवयानैर्विद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ६ ॥ २१ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां द्वितीयाष्टके चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

तावांकतरैकादशद्यावापृथिवीथमानोवैश्वदेवंपितुन्त्वंनस्तुतिर्गायत्रंत्वाद्यानुष्टुभार्भातृतीयान्त्येपञ्चम्याद्याश्चतिस्रोऽनुष्टुभोन्त्याबृहतीवासमिद्धआप्रियोग्ने नयाष्टावाग्नेयमनर्वाणंबार्हस्पत्यंकंकतःषोळशोपनिषदत्तृणसौर्यमानुष्टुभंविषशङ्कावानगस्त्यः प्राब्रवीदशम्याद्याश्चतिस्रोमहापङ्क्तयोमहाबृहती चयआङ्गिरसःशौनहोत्रोभूत्वाभार्गवःशौनकोभवत्सगृत्समदोद्वितीयंमलमण्डपश्यत्त्वमग्नेजागतंतुयज्ञेनसप्तोनासमिद्धएकादशाप्रंसप्तमीजगतीहुवेनवसोमाहुतिर्भार्गवोहहोताष्टावानुष्टुभमिमांमेगायत्रंहिश्रेष्ठंषड्डाजयन्निवान्त्यानुष्टुप् ।

तावां षडगस्त्योऽश्विनौ त्रिष्टुप् ।

१८४ ॐम् तावामद्यतावपरंहुवेमोच्छन्त्यामुषसिवह्निरुक्थैः। नासत्याकुह

चित्सन्तांवयोर्दिवोनपांतासुदास्तंराय १ अस्मेऊषुवृंषणामादयेथामुत्पणींर्हतं-
मूर्म्यामदंन्ता। श्रुतंमेअच्छोंक्तिभिर्मतीनामेष्टांनरानिचेंताराचकर्णैंः २ श्रियेपूंष-
न्निषुकृतेंवदेवानासंत्यावहतुंसूर्यायाः । वच्यन्तेंवांककुहाअप्सुजातायुगाजूर्णेव
वरुंणस्यभूरेः ३ अस्मेसावांमाध्वीरातिरंस्तुस्तोमंहिनोतंमान्यस्यंकारोः। अनु
यद्वांश्रवस्यांसुदानूसुवीर्यांयचर्षणयोमदंन्ति ४ एषवांस्तोमोंअश्विनावकारि
मानेंभिर्मघवानासुवृक्ति । यातंवर्तिस्तनंयायत्मनेंचागस्त्येंनासत्यामदंन्ता ५
अतांरिष्मतमंसस्पारमस्यप्रतिंवांस्तोमोंअश्विनावधायि। एहयांतंपथिभिर्देवया-
नैर्विद्यामेषंवृजनंजीरदांनुम् ६ ॥ १ ॥

कतरैकादशागस्त्यो द्यावापृथिवी त्रिष्टुप् ।

१८५ कतरापूर्वांकतरापंरायोःकथाजातेकंवयःकोविवेंद। विश्वंत्मनांबिभृतो

यद्धनामविवर्तेतेअहनीचक्रियेव १ भूरिंद्वेअचरन्तीचरन्तंपद्वन्तंगर्भमपदीदधाते ।
नित्यंनसूनुंपित्रोरुपस्थेद्यावारक्षतंपृथिवीनोअभ्वात् २ अनेहोदात्रमदितेरनर्वं
हुवेस्वर्वदवधंनमस्वत् । तद्रोदसीजनयतंजरित्रेद्यावारक्षतंपृथिवीनोअभ्वात् ३
अतप्यमानेअवसावन्तीअनुष्यामरोदसीदेवपुत्रे । उभेदेवानामुभयेभिरह्नांद्यावा
रक्षतंपृथिवीनोअभ्वात् ४ संगच्छमानेयुवतीसमन्तेस्वसाराजामीपित्रोरुपस्थे ।
अभिजिघ्रन्तीभुवनस्यनाभिंद्यावारक्षतंपृथिवीनोअभ्वात् ५ ॥ २ ॥ उर्वीसद्मनी
बृहतीऋतेनहुवेदेवानामवसाजनित्री । दधातेयेअमृतंसुप्रतीकेद्यावारक्षतंपृथिवी
नोअभ्वात् ६ उर्वीपृथ्वीबहुलेदूरेअन्तेउपब्रुवेनमसायज्ञेअस्मिन् । दधातेये
सुभगेसुप्रतूर्तीद्यावारक्षतंपृथिवीनोअभ्वात् ७देवान्वायच्चकृमाकच्चिदागःसखायं
वासदमिज्जास्पतिंवा । इयंधीर्भूयाअवयानमेषांद्यावारक्षतंपृथिवीनोअभ्वात् ८

उभाशंसानर्यामामविष्टामुभेमामूतीअवंसासचेताम् । भूरिचिदर्यःसुदास्तंरा येषामदन्तइषयेमदेवाः ९ ऋतंदिवेतदंवोचंपृथिव्याअभिश्रावायंप्रथमंसुमेधाः। पातामवद्याद्दुरितादभीकेपितामाताचंरक्षतामवोभिः १०इदंद्यावापृथिवीसत्यमं स्तुपितर्मातर्यदिहोपंब्रुवेवाम् । भूतंदेवानामवमेअवोभिर्विद्यामेषंवृजनंजीरदा‐ नुम् ११ ॥ ३ ॥

आ न एकादशागस्त्यो विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् ।

१८६ आनइळाभिर्विदथेसुशस्तिविश्वानरःसवितादेवएतु । अपियथायुवानो मत्सथानोविश्वंजगदभिपित्वेमनीषा १ आनोविश्वआस्क्रागमन्तुदेवामित्रो अर्यमावरुणःसजोषाः । भुवन्यथानोविश्वेवृधासःकरन्त्सुषाहाविथुरंनशवः २ प्रेष्ठंवोअतिथिंगृणीषेऽग्निंशस्तिभिस्तुर्वणिःसजोषाः । असद्यथानोवरुणःसुकी‐

तिरिषश्वपर्वदारिगूर्तःसूरिः ३ उपवएषेनमसाजिगीषोषासानक्तासुदुघेवधेनुः ।
समानेअहन्विमिमानोअर्कंविषुरूपेपयसिसस्मिन्नूधन् ४ उतनोऽहिर्बुध्न्यो३म-
यस्कःशिशुंनपिप्युषीवबेतिसिन्धुः । येननपातमपांजुनाममनोजुवावृषणोयं
वहन्ति ५॥४॥ उतनईत्वष्टागन्त्वच्छास्मत्सूरिभिरभिपित्वेसजोषाः। आवृत्रहेन्द्र-
श्चर्षणिप्रास्तुविष्टमोनरांनइहगम्याः ६ उतनईमतयोऽश्वयोगाःशिशुंनगावस्त-
रुणंरिहन्ति । तमींगिरोजनयोनपत्नीःसुरभिष्टमंनरांनसन्त ७ उतनईमरुतो
वृद्धसेनाःस्मद्रोदसीसमनसःसदन्तु । पृषदश्वासोऽवनयोनरथारिशादसोमित्र-
युजोनदेवाः ८ प्रनुयदेषांमहिनाचिकित्रेप्रयुञ्जतेप्रयुजस्तेसुवृक्ति । अधयदेषां
सुदिनेनशरुर्विश्वमेरिणंप्रुषायन्तसेनाः ९ प्रोअश्विनाववसेकृणुध्वंप्रपूषणंस्वतवसो
हिसन्ति । अद्वेषोविष्णुर्वातऋभुक्षाअच्छासुम्नायववृतीयदेवान् १० इयंसावो

अस्मेदीर्धितियजत्राअपिप्राणींचसदंनीचभूयाः । नियादेवेषुयतंतेवसूयुविंद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ११ ॥ ५ ॥

पितुं न्वेकादशाग्रस्त्योऽन्नस्तुतिः । प्रथमाऽनुष्टुब्वार्भोष्णिक् । द्वितीयाचतुर्थ्यष्टमीनवमीदशम्यो गायत्र्यः । एकादश्यनुष्टुब्बृहती वा । शिष्टा अनुष्टुभः ।

१८७ पितुंनुस्तोषंमहोधर्माणंतविंषीम् । यस्यंत्रितोव्योजंसावृत्रंविपर्वमर्दयंत् १ स्वादोपितोमधोपितोवयंत्वांववृमहे । अस्माकंमविताभव २ उपंनःपितवाचंरशिवःशिवाभिंरूतिभिंः । मयोभुरद्विषेण्यःसखांसुशेवोअद्वंयाः ३ तवत्येपिंतोरसारजांस्यनुविष्ठिंताः । दिविवातांइवश्रिताः ४ तवत्येपिंतोददंतस्तवंस्वादिष्ठतेपिंतो । प्रस्वाद्मानोरसानांतुविग्रीवांइवेरते ५ ॥ ६ ॥ त्वेपिंतोमहानांदेवानांमनोहितम् । अकारिचारुकेतुनातवाहिमवंसावधीत् ६ यददोपिंतो

अर्जंगन्विवस्वपर्वतानाम् । अत्राचिन्नोमधोपितोऽरंभक्षायगम्याः ७ यदपा- मोषधीनांपरिंशमारिशामहे । वातापेपीवइद्भव ८यत्तेसोमगवांशिरोयवाशिरो भजामहे।वातापेपीवइद्भव ९ करम्भओषधेभवपीवोवृक्कउदारथिः । वातापेपीव इद्भव १० तंत्वांवयंपितोवचोभिर्गावोनहव्यासुंषूदिम । देवेभ्यंस्त्वासधमाद- मस्मभ्यंत्वासधमादम् ११ ॥ ७ ॥

समिद्ध एकादशागस्त्य आप्रियो गायत्री ।

१८८समिद्धोअद्यराजसिदेवोदेवैःसहस्रजित् । दूतोहव्याकविर्वह १ तनूनपा- दृतंयतेमध्वांयज्ञःसमंज्यते।दधत्सहस्रिणीरिषः२ आजुह्वानोनईड्योदेवाँआवक्षि यज्ञियान् । अग्नेसहस्रसाअसि ३प्राचीनंबर्हिरोजसासहस्रवीरमस्तृणन् । यत्रा- दित्याविराजथ ४ विराट्सम्राड्विभ्वीःप्रभ्वीर्बह्वीश्चभूयसीश्चयाः । दुरोघृतान्यक्ष-

रन्५॥८॥सुरुक्मेहिसुपेशसाधिश्रियाविराजतः। उषासावेहसींदताम् ६ प्रथमाहिसुवाचसाहोतारादैव्यांकुवी। यज्ञंनोयक्षतामिमम् ७ भारतीळेसरस्वतियावः सर्वाउपब्रुवे। तानश्चोदयतःश्रिये ८ त्वष्टारूपाणिहिप्रभुःपशून्विश्वान्त्समानजे। तेषांनःस्फातिमायज ९ उपत्मन्यावनस्पतेपाथोदेवेभ्यःसृज। अग्निर्हव्यानिसिष्वदत् १० पुरोगाअग्निर्देवानांगायत्रेणसमज्यते। स्वाहाकृतीषुरोचते ११॥९॥

अग्ने नयाष्टावगस्त्योऽग्निस्त्रिष्टुप्।

१८९ अग्नेनयसुपथारायेअस्मान्विश्वानिदेववयुनानिविद्वान्। युयोध्य १स्मज्जुहुराणमेनोभूयिष्ठांतेनमउक्तिंविधेम १ अग्नेत्वंपारयानव्योअस्मान्त्स्वस्तिभिरतिदुर्गाणिविश्वा। पूश्चपृथ्वीबहुलानउर्वीभवातोकायतनयायशंयोः २ अग्नेत्वमस्मद्युयोध्यमीवाअनग्नित्राअभ्यमन्तकृष्टीः। पुनरस्मभ्यंसुवितायदेवक्षां

विश्वेभिरमृतेभिर्यजत्र ३ पाहिनोअग्नेपायुभिरजस्रैरुतप्रियेसदनआशुशुक्कान् । मातेभयंजरितारंयविष्ठनूनंविदन्मापरंसहस्वः ४ मानोअग्नेऽवसृजोअघायाविष्यवेरिपवेदुच्छुनायै । मादत्वतेदशतेमादतेनोमारीषतेसहसावन्परादाः ५॥१०॥ विघत्वावाँऋतजातयंसद्गृणानोअग्नेतन्वे३वरूथम् । विश्वाद्रिरिक्षोरुतवानिनित्सोरभिह्रुतामसिहिदेवविष्पट् ६ त्वंताँअग्नउभयान्विविद्वान्वेषिप्रपित्वेमनुषोयजत्र । अभिपित्वेमनवेशास्योभूर्मर्मृजेन्यउशिग्भिर्नाक्रः ७ अवोचामनिवचनान्यस्मिन्मानस्यसूनुःसहसानेअग्नौ । वयंसहस्रमृषिभिःसनेमविद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ८ ॥ ११ ॥

अनर्वाणमष्टावगस्त्यो बृहस्पतिस्त्रिष्टुप् ।

१९० अनर्वाणंवृषभंमन्द्रजिह्वंबृहस्पतिंवर्धयानव्यमर्कैः । गाथान्यःसुरुचो

यस्यंदेवाआंशृण्वन्तिनवंमानस्यमर्तोः १ तमृत्वियाउपवाचंःसचन्तेसर्गोनयो
देवयतामसंर्जि । बृहस्पतिःसह्यञ्जोवरांसिविभ्वाभंवत्समृतेमातरिश्वा २ उपं-
स्तुतिंनमंसउद्यंतिंचश्लोकंयंसत्सवितेवप्रबाहू । अस्यक्रत्वांहन्यो ३ योअस्ति
मृगोनभीमोअरक्षसस्तुविष्मान् ३ अस्यश्लोकोंदिवीयंतेपृथिव्यामत्योनयंसद्य-
क्षभृद्विचेताः । मृगाणांनहेतयोयन्तिंचेमाबृहस्पतेरहिंमायाँअभिद्यून् ४ येत्वां
देवोस्रिकंमन्यंमानाःपापाभद्रमुंपजीवन्तिपज्राः । नदूढये३अनुंददासिवामं
बृहस्पतेचयंसइत्पियारुम् ५ ॥ १२॥ सुप्रैतुःसूयवंसोनपन्थांदुर्नियन्तुःपरिंप्रीतो
नमित्रः । अनर्वाणोंअभियेचक्षतेनोऽपींवृताअपोर्णुवन्तोंअस्थुः ६ संयंस्तुभोऽ-
वनंयोनयन्तिंसमुद्रंनस्रवतोरोधंचक्राः । सविद्वाँउभयंचष्टेअन्तर्बृहस्पतिस्तर

आपंश्चगृध्रंः ७ एवामहस्तुंविजातस्तुविंष्मान्बृहस्पतिंर्वृषभोधांयिदेवः । सनंःस्तु-
तोवीरवंद्धातुगोमंद्विद्यामेषंवृजनंजीरदांनुम् ८ ॥ १३ ॥

कङ्कतः षोडशागस्त्योऽप्तृणसूर्या अनुष्टुप् । दशम्याद्यास्तिस्रो महापङ्क्तयः ।

अन्त्या महाबृहती ।

१९१ कङ्कंतोनकङ्कतोऽथोंसतीनकंङ्कतः । द्वावितिप्लुषीइतिन्यं१दृष्टांअलि-
प्सत १ अदृष्टांन्हन्त्यायत्यथोंहन्तिपरायती । अथोंअवघ्नतीहन्त्यथोंपिनष्टि
पिंषती २ शरासःकुशंरासोदर्भासंःसैर्याउत । मौञ्जाअदृष्टांवैरिणाःसर्वेंसाकंन्यं-
लिप्सत ३ निगावोंगोष्ठेअंसदन्निमृगासोंअविक्षत । निकेतवोजनांनांन्यं१दृष्टांअ-
लिप्सत ४ एतउत्येप्रत्यंदृश्रन्प्रदोषंतस्कंराइव । अदृष्टाविश्वंदृष्टाःप्रतिंबुद्धाअभू-
तन ५ ॥ १४ ॥ द्यौर्वंःपितापृथिवीमातासोमोभ्रातादितिःस्वसां । अदृंष्टा

विश्वंदृष्टास्तिष्ठंतेलयंतासुकंम् ६ येअंस्यायेअङ्ग्यांःसूचीकायेप्रंकङ्कताः । अदृं-
ष्टाःकिंचनेहवःसर्वैसाकंनिजंस्यत ७ उत्पुरस्तात्सूर्यऍतिविश्वदृंष्टोअदृष्टहा ।
अदृष्टान्त्सर्वांञ्जम्भयन्त्सर्वांश्चयातुधान्यंः ८ उदंपप्तदसौसूर्यःपुरुविश्वांनिजूर्वंन् ।
आदित्यःपर्वतेभ्योविश्वदृंष्टोअदृष्टहा ९ सूर्यैविषमासंजामिदृतिंसुरांवतोगृहे ।
सोचिन्नुनमंरातिनोवयंमंरामारेअंस्ययोजंनंहरिष्ठामधुंत्वामधुलाचंकार १०
॥ १५ ॥ इयत्तिकाशंकुन्तिकासकाजंघासतेविषम् । सोचिन्नुनमंरातिनोवयंमं-
रामारेअंस्ययोजंनंहरिष्ठामधुंत्वामधुलाचंकार ११ त्रिःसप्तविंष्पुलिङ्गकाविष-
स्यपुष्पंमक्षन् । ताश्चिन्नुनमंरन्तिनोवयंमंरामारेअंस्ययोजंनंहरिष्ठामधुंत्वामधु-
लाचंकार १२ नवानांनंवतीनांविषस्यरोपुंषीणाम् । सर्वासामग्रभंनामारेअंस्य
योजंनंहरिष्ठामधुंत्वामधुलाचंकार १३ त्रिःसप्तमंयूरीःसप्तस्वसारोअग्रुवंः ।

तास्तेविषंविजंभ्रिरउदकंकुम्भिनीरिव १४ इयत्तकःकुषुम्भकस्तकंभिनद्म्यश्मना।
ततोविषंप्रवावृतेपराचीरनुसंवतः १५ कुषुम्भकस्तदब्रवीद्गिरेःप्रवर्तमानकः ।
वृश्चिकस्यारसंविषमरसंवृश्चिकतेविषम् १६ ॥ १६ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां
प्रथमे मण्डले चतुर्विंशोऽनुवाकः ॥ २४ ॥ इति प्रथमं मण्डलं समाप्तम् ॥

त्वमग्ने षोडश शौनकोऽग्निर्जगती ।

१ त्वमग्नेद्युभिस्त्वमाशुशुक्षणिस्त्वमद्भ्यस्त्वमश्मनस्परि।त्वंवनेभ्यस्त्वमोषधीभ्यस्त्वंनृणांनृपतेजायसेशुचिः १ तवाग्नेहोत्रंतवपोत्रमृत्वियंतवनेष्ट्रंत्वमग्निदृतायतः । तवप्रशास्त्रंत्वमध्वरीयसिब्रह्माचासिगृहपतिश्चनोदमे २ त्वमग्नइन्द्रोवृषभःसतामसित्वंविष्णुरुरुगायोनमस्यः । त्वंब्रह्मारयिविद्ब्रह्मणस्पतेत्वंविधर्तःसचसेपुरंध्या ३ त्वमग्नेराजावरुणोधृतव्रतस्त्वंमित्रोभवसिदस्मईड्यः । त्वम-

र्यमासत्पतिर्यस्यसंभुजंत्वमंशोविदथेदेवभाजयुः ४ त्वमग्नेत्वष्टाविधतेसुवीर्यंतव
ग्नावोमित्रमहःसजात्यम्। त्वमाशुहेमाररिषेस्वश्व्यंत्वंनरांशर्धोअसिपुरूवसुः ५
॥ १७ ॥ त्वमग्नेरुद्रोअसुरोमहोदिवस्त्वंशर्धोमारुतंपृक्षईशिषे । त्वंवातैररुणै-
र्यासिशंगयस्त्वंपूषाविधतःपासिनुत्मना ६ त्वमग्नेद्रविणोदाअरंकृतेत्वंदेवःसवि-
तारत्नधाअसि । त्वंभगोनृपतेवस्वईशिषेत्वंपायुर्दमेयस्तेऽविधत् ७ त्वामग्नेदम
आविश्पतिंविशस्त्वांराजानंसुविदत्रमृञ्जते।त्वंविश्वानिस्वनीकपत्यसेत्वंसहस्रा-
णिशतादशप्रति ८ त्वामग्नेपितरमिष्टिभिर्नरस्त्वांभ्रात्रायशम्यातनूरुचम् । त्वंपु-
त्रोभवसियस्तेऽविधत्त्वंसखासुशेवःपास्याधृषः ९ त्वमग्नऋभुराकेनमस्य१स्त्वं-
वाजस्यक्षुमतोरायईशिषे । त्वंविभास्यनुदक्षिदावनेत्वंविशिक्षुरसियज्ञमा-
तनिः १०॥ १८॥त्वमग्नेअदितिर्देवदाशुषेत्वंहोत्राभारतीवर्धसेगिरा।त्वमिळाशत-

हिमासिदक्षंसेत्वंवृत्रहावंसुपतेसरस्वती ११ त्वमंग्नेसुभृतउत्तमंवयस्तवस्पार्हेवर्ण-
आसंदृशिश्रियः। त्वंवाजःप्रतरंणोबृहन्नसित्वं रयिर्बहुलोविश्वतस्पृथुः १२ त्वामंग्न-
आदित्यासंआस्यं१ त्वांजिह्वांशुचंयश्चक्रिरेकवे। त्वांरातिषाचोअध्वरेषुसश्चिरेत्वे
देवाहविरंदन्त्याहुतम् १३ त्वेअंग्नेविश्वेअमृतासोअद्रुहंआसादेवाहविरंदन्त्याहु
तम्। त्वयामतासःस्वदन्तआसुतिंत्वंगर्भोवीरुधांजज्ञिषेशुचिः १४ त्वंतान्त्संचप्र
तिचासिमज्मनाग्नेसुजातप्रचदेवरिच्यसे। पृक्षोयदत्रंमहिनावितेभुवदनुद्यावांपृ
थिवीरोदसीउभे १५ येस्तोतृभ्योगोअंग्रामश्वंपेशसमग्नेरातिमुपसृजन्तिसूरयः।
अस्माञ्चतांश्चप्रहिनेषिवस्यआबृहद्वदेमविदथेसुवीराः १६ ॥ ११ ॥

यज्ञेन त्रयोदश गृत्समदोऽग्निर्जगती।

२ यज्ञेनवर्धतजातवेदसमग्निंयजध्वंहविषातनांगिरा। समिधानंसुप्रयसंस्वं-

र्णरंयुक्षंहोतारंवृजनेषुधूर्षदंम् १ अभित्वानक्तीरुषसोववाशिरेऽग्नेवत्संनस्वस-
रेषुधेनवंः । दिवइवेदंरतिर्मानुंषायुगाक्षपोभासिपुरुवारसंयतः २ तंदेवाबुध्नेरजंसः
सुदंसंसंदिवस्पृंथिव्योररंतिंन्येंरिरे । रथंमिववेद्यंशुक्रशोंचिषमग्निंमित्रंनक्षि-
तिषुंप्रशंस्यंम् ३ तमुक्षमांणंरजंसिस्वआदमेंचन्द्रमिंवसुरुचंह्वारआदंधुः ।
पृश्न्याःपतरंचितयंन्तमक्षभिंःपाथोनपायुंजनंसीउभेअनुं ४सहोताविश्वंपरिंभूत्व-
ध्वरंतमुंहव्यैर्मनुंषऋञ्जतेगिरा । हिरिशिप्रोवृंधसानासुजर्भुरद्यौर्नस्तृभिंश्चितयद्रो-
दंसीअनुं ५॥ २० ॥सनोरेवत्संमिधानःस्वस्तयेंसंददस्वान्रयिमस्मासुंदीदिहि ।
आनंःकृणुष्वसुवितायरोदंसीअग्नेहव्यामनुंषोदेववीतयें ६ दानोंअग्नेबृहतो
दाःसंहस्रिणोंदुरोनवाजंश्रुत्याअपावृधि । प्राचीद्यावांपृथिवीब्रह्मंणाकृधिस्व१र्ण

शुक्रमुषसोविदिद्युतः ७ सईधानउषसोराम्याअनुस्व१र्णदीदेदरुषेणभानुना ।
होत्राभिरग्निर्मनुषःस्वध्वरोराजाविशामतिथिश्चारुरायवे ८ एवानोअग्नेअमृतेषु
पूर्व्यधीष्पीपायबृहद्दिवेषुमानुषा । दुहानाधेनुर्वृजनेषुकारवेत्मनाशतिनंपुरुरूप-
मिषणि ९ वयमग्नेअर्वतावासुवीर्यंब्रह्मणावाचितयेमाजनाँअति । अस्माकंद्यु-
म्नमधिपञ्चकृष्टिषूच्चास्व१र्णशुशुचीतदुष्टरम् १० सनोबोधिसहस्यप्रशंस्योयस्मि-
न्त्सुजाताइषयन्तसूरयः । यमग्नेयज्ञमुपयन्तिवाजिनोनित्येतोकेदीदिवांसंस्वे-
दमे ११ उभयासोजातवेदःस्यामतेस्तोतारोअग्नेसूरयश्चशर्मणि । वस्वोरायःपुरु-
श्चन्द्रस्यभूयसःप्रजावतःस्वपत्यस्यशग्धिनः १२ येस्तोतृभ्योगोअग्रामश्वपेशस-
मग्नेरातिमुपसृजन्तिसूरयः । अस्माञ्चतांश्चप्रहिनेषिवस्यआबृहद्वदेमविदथेसु-
वीराः १३ ॥ २१ ॥

समिद्ध एकादश गृत्समद आग्नं जगती ।

३ समिद्धोअग्निर्निहितःपृथिव्यांप्रत्यङ्विश्वानिभुवनान्यस्थात् । होतापावकःप्रदिवःसुमेधादेवोदेवान्यजत्वग्निरर्हन् १ नराशंसःप्रतिधामान्यञ्जन्तिस्रोदिवःप्रतिमह्नास्वर्चिः । घृतप्रुषामनसाहव्यमुन्दन्मूर्धन्यज्ञस्यसमनक्तुदेवान् २ ईळितोअग्नेमनसानोअर्हन्देवान्यक्षिमानुषात्पूर्वोअद्य । सआवहमरुतांशर्धोअच्युतमिन्द्रंनरोबर्हिषदंयजध्वम् ३ देवबर्हिर्वर्धमानंसुवीरंस्तीर्णंरायेसुभरंवेद्यस्याम् । घृतेनाक्तंवसवःसीदतेदंविश्वेदेवाआदित्यायज्ञियासः ४ विश्रयन्तामुर्वियाहूयमानाद्वारोदेवीःसुप्रायणानमोभिः । व्यचस्वतीर्विप्रथन्तामजुर्यावर्णंपुनानायशसंसुवीरम् ५ ॥ २२ ॥ साध्वपांसिसनतानउक्षितेउषासानक्तावय्येवरण्विते । तंतुंततंसंवयन्तीसमीचीयज्ञस्यपेशःसुदुघेपयस्वती ६ दैव्याहोताराप्रथमाविदुष्टर

ऋजुर्यक्षतः सम्॒ऋचावपुष्टरा। दे॒वान्यजं॑न्तावृतु॒था सम॑ञ्जतो॒ नाभा॑ पृथि॒व्या अधि॒ सानु॑षु त्रि॒षु ७ सर॑स्वती सा॒धय॑न्ती॒ धियं॑ न॒ इळा॑ दे॒वी भार॑ती वि॒श्वतू॑र्तिः। ति॒स्रो दे॒वीः स्व॒धया॑ ब॒र्हिरे॒दमच्छि॑द्रं पान्तु शर॒णं नि॒षद्य॑ ८ पि॒शङ्ग॑रूपः सु॒भरो॑ वयो॒धाः श्रु॒ष्टी वी॒रो जा॑यते दे॒वका॑मः। प्र॒जां त्वष्टा॒ वि ष्य॑तु॒ नाभि॑म॒स्मे अथा॑ दे॒वाना॒मप्ये॑तु॒ पाथः॑ ९ वन॒स्पति॑रवसृ॒जन्नुप॑ स्थाद॒ग्निर्ह॒विः सू॑दयाति॒ प्र धी॒भिः। त्रि॒धा सम॑क्तं नयतु प्रजा॒नन्दे॒वेभ्यो॒ दैव्यः॑ शमि॒तोप॑ ह॒व्यम् १० घृ॒तं मि॑मिक्षे घृ॒तम॑स्य॒ योनि॑र्घृ॒ते श्रि॒तो घृ॒तम्व॑स्य॒ धाम॑। अ॒नु॒ष्व॒धमा व॑ह मा॒दय॑स्व॒ स्वाहा॑कृतं वृषभ वक्षि ह॒व्यम् ११ ॥ २३ ॥

हुवे नव भार्गवोऽग्निस्त्रिष्टुप्।

४ हु॒वे वः॑ सु॒द्योत्मा॑नं सुवृ॒क्तिं वि॒शाम॒ग्निमति॑थिं सुप्र॒यस॑म्। मि॒त्रइ॑व॒ यो दि॑धि॒षा-

य्योभुद्देवआदेवेजनेजातवेदाः १ इमंविधन्तोअपांसधस्थेद्वितादधुर्भृगवोविक्ष्वा-
३ योः । एषविश्वान्यभ्यस्तुभूमादेवानामग्निररतिर्जीराश्वः २ अग्निंदेवासोमानु-
षीषुविक्षुप्रियंधुःक्षेष्यन्तोनमित्रम् । सदीदयदुशतीरूर्म्याआदक्षाय्योयोदास्वते
दमआ ३ अस्यरण्वास्वस्येवपुष्टिःसंदृष्टिरस्यहियानस्यदक्षोः । वियोभरिभ्र-
दोषधीषुजिह्वामत्योनरथ्योदोधवीतिवारान् ४ आयन्मेअभ्वंवनदःपनन्तोशि-
ग्भ्योनामिमीतवर्णम् । सचित्रेणचिकितेरंसुभासाजुजुर्वाँयोमुहुरायुवाभूत् ५
॥ २४ ॥ आयोवनातातृषाणोनभातिवार्णपथारथ्येवस्वानीत् । कृष्णाध्वातपू
रण्वश्चिकेतद्यौरिवस्मयमानोनभोभिः ६ सयोव्यस्थादभिदक्षदुर्वीपशुर्नैतिस्व-
युरगोपाः । अग्निःशोचिष्माँअतसान्युष्णन्कृष्णव्यथिरस्वदयन्नभूम ७ नूतेपूर्व-
स्यावसोअधीतौतृतीयेविदथेमन्मशंसि । अस्मेअग्नेसंयद्वीरंबृहन्तंक्षुमन्तंवाजं

स्वपत्यंरयिंदाः ८ त्वयायथागृत्समदासोअग्नेगुहावन्वन्तउपराँअभिष्युः । सु-
वीरासोअभिमातिषाहःस्मत्सूरिभ्योगृणतेतद्वयोधाः ९ ॥ २५ ॥

होताऽष्टौ भार्गवोऽग्निरनुष्टुप् ।

५ होताजनिष्टचेतनःपितापितृभ्यऊतये । प्रयक्षञ्जेन्यंवसुशकेमवाजिनोय-
मम् १ आयस्मिन्त्सप्तरश्मयस्ततायज्ञस्यनेतरि । मनुष्वद्दैव्यमष्टमंपोतावि-
श्वंतदिन्वति २ दधन्वेवायदीमनुवोचद्ब्रह्माणिवेरुतत् । परिविश्वानिकाव्या
नेमिश्चक्रमिवाभवत् ३ साकंहिशुचिनाशुचिःप्रशास्ताक्रतुनाजनि । विद्वाँअ-
स्यव्रताध्रुवावयाइवानुरोहते ४ ताअस्यवर्णमायुवोनेष्टुःसचन्तधेनवः । कुवि-
त्तिसृभ्यआवरंस्वसारोयाइदंययुः ५ यदीमातुरुपस्वसाघृतंभरन्त्यस्थित । तासा-
मध्वर्युरागतौयवोवृष्टीवमोदते ६ स्वःस्वायधायसेकृणुतामृत्विगृत्विजम् ।

स्तोमंयुज्ञंचादरंवुनेमांररिमावुयम् ७ यथांविद्वाँअरंकरद्विश्वेभ्योयजुतेभ्यः । अयमंग्नेत्वेअपियंयुज्ञंचंकृमावुयम् ८ ॥ २६ ॥

इमां मेऽष्टौ भार्गवोऽग्निर्गायत्री ।

६ इमांमेअग्नेसुमिधंमिमामुंपुसदंवनेः । इमाऊषुश्रुधीगिरंः १ अयातेअग्ने विधेमोर्जोनपादश्वंमिष्टे । एनासूक्तेनंसुजात २ तंत्वांगीर्भिर्गिर्वंणसंद्रविणुस्युं द्रविणोदः । सुपर्येमंसपर्यवंः ३ सबोधिसूरिर्मुघवावसुंपतेवसुंदावन् । युयोध्यंस्मद्वेषांसि ४ सनोंवृष्टिंदिवस्परिसनोवाजंमनर्वाणंम् । सनंःसहस्त्रिणीरिषंः ५ ईळांनायावुस्यवेयविष्ठदूतनोगिरा । यजिष्ठहोतरागंहि ६ अन्तर्ह्यंग्नईयंसेविद्वाजन्मोभयांकवे । दूतोजन्यैवुमित्र्यंः ७ सविद्वाँआचंपिप्रयोयक्षिंचिकित्वआनुषक् । आचास्मिन्त्संत्सिबर्हिषि ८ ॥ २७ ॥

श्रेष्ठं षड्भार्गवोऽग्निर्गायत्री ।

७ श्रेष्ठंयविष्ठभारताग्नेंद्युमन्तमाभर । वसोपुरुस्पृहंरयिम् १ मानोअरातिरीशतदेवस्यमर्त्यस्यच । पर्षितस्याउतद्विषः २ विश्वाउतत्वयावयंधाराउदन्या इव । अतिगाहेमहिद्विषः ३ शुचिःपावकवन्द्योऽग्नेबृहद्विरोचसे । त्वंघृतेभिराहुतः ४ त्वंनोअसिभारताग्नेवशाभिरुक्षभिः । अष्टापदीभिराहुतः ५ द्रन्नःसर्पिरासुतिःप्रत्नोहोतावरेण्यः । सहसस्पुत्रोअद्भुतः ६ ॥ २८ ॥

वाजयन्निव षट् गृत्समदोऽग्निर्गायत्री ।

८ वाजयन्निवनूरथान्योगाँअग्नेरुपस्तुहि । यशस्तमस्यमीळ्हुषः १ यःसुनीथो ददाशुषेऽजुर्योजरयन्नरिम् । चारुप्रतीकआहुतः २ यउश्रियादमेष्वादोषोषसिप्रशस्यते । यस्यव्रतंनमीयते ३ आयःस्वर्णभानुनाचित्रोविभात्यर्चिषा । अञ्जानो

अजरैरभि ४ अत्रिमनुस्वराज्यमग्निमुक्थानिवावृधुः । विश्वाअधिश्रियोदधे ५ अग्नेरिन्द्रस्यसोमस्यदेवानामूतिभिर्वयम् । अरिष्यन्तःसचेमह्यभिष्यामपृतन्यतः ६ ॥ २१ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां द्वितीयाष्टके पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

निहोताजोहूत्रःश्रुधिसैकैन्द्रंविराद्स्थानमृतेन्सांयोजातःपञ्चोनऋतुःसप्तोनान्सात्रिष्टुबध्वर्यवोद्वादशमघदशमवोनवान्सात्रिष्टुप्तदस्मैद्वित्रिष्टुबन्तंप्रातरपायिवयन्तेसनोविराड्रूपाविश्वजितेषट्त्रिष्टुबन्तंत्रिकद्रुकेषुचतुष्कमष्ट्याद्यातिशाक्करमन्साष्टिर्वा गणानामेकोनाब्राह्मणस्पत्यंह्वार्हस्पत्यावैश्वदेव्यन्सास्तु दृष्टलिङ्गाःपञ्चदश्यन्त्येत्रिष्टुभौ ।

निहोता षड् गृत्समदोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१ ओम् निहोताहोतृषदनेविदानस्त्वेषोदीदिवाँअसदत्सुदक्षः । अदब्धव्रतप्रमतिर्वसिष्ठःसहस्रंभरःशुचिजिह्वोअग्निः १ त्वंदूतस्त्वमुनःपरस्पास्त्वंवस्य

आवृषभप्रणेता । अग्नेतोकस्यनस्तनेतनूनामप्रयुच्छन्दीद्यद्बोधिगोपाः २ विधेमते परमेजन्मन्नग्नेविधेमस्तोमैरवरेसधस्थे । यस्माद्योनेरुदारिथायजेतंप्रत्वेहवींषि जुहुरेसमिद्धे ३ अग्नेयजस्वहविषायजीयाञ्छ्रुष्टीदेष्णमभिगृणीहिराधः । त्वंह्यसि रयिपतीरयीणांत्वंशुक्रस्यवचसोमनोता ४ उभयंतेनक्षीयतेवसव्यंदिवेदिवेजाय-मानस्यदस्म । कृधिक्षुमन्तंजरितारमग्नेकृधिपतिंस्वपत्यस्यरायः ५ सैनानीकेन सुविदत्रोअस्मेयष्टादेवाँआयजिष्ठःस्वस्ति । अदब्धोगोपाउतनःपरस्पाअग्नेद्युम-दुतरेवद्दिदीहि ६ ॥ १ ॥

जोहूत्रः षड् गृत्समदोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१० जोहूत्रोअग्निःप्रथमःपितेवेळस्पदेमनुषायत्समिद्धः । श्रियंवसानोअमृतोविचेतामर्मृजेन्यःश्रवस्यः सवाजी १ श्रूयाअग्निश्चित्रभानुर्हवंमेविश्वाभिर्गी-

भिरमृतोविचेताः । श्यावारथंवहतोरोहिताचोतारुषाहचक्रेविभृत्रः २ उत्ताना-
यांमजनयन्त्सुषूतंभुवदग्निः पुरुपेशासुगर्भः । शिरिणायांचिदक्तुनामहोभिरप-
रीवृतोवसतिप्रचेताः ३ जिघर्म्यग्निंहविषाघृतेनप्रतिक्षियन्तंभुवनानिविश्वा ।
पृथुंतिरश्चावयसाबृहन्तंव्यचिष्ठमन्नैरभसंदृशानम् ४आविश्वतःप्रत्यञ्चंजिघर्म्यर-
क्षसामनसातज्जुषेत । मर्यश्रीःस्पृहयद्वर्णोअग्निर्नाभिमृशेतन्वा३जर्भुराणः ५
ज्ञेयाभागंसहसानोवरेणत्वादूतासोमनुवद्वदेम । अनूनमग्निंजुह्वावचस्यामधु-
पृचंधनसाजोहवीमि ६ ॥ २ ॥

श्रुध्येकविंशतिर्गृत्समद इन्द्रो विराट्स्थाना त्रिष्टुप् । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

११ श्रुधीहवमिन्द्रमारिषण्यःस्यामतेदावनेवसूनाम् । इमाहित्वामूर्जोवर्ध-
यन्तिवसूयवःसिन्धवोनक्षरन्तः १सृजोमहीरिन्द्रयाअपिन्वःपरिष्ठिताअहिनाशूर

पूर्वीः । अमर्त्यंचिद्दासंमन्यमानमवाभिनदुक्थैर्वावृधानः २ उक्थेष्विन्नुशूरयेषु
चाकन्स्तोमेष्विन्द्ररुद्रियेषुच । तुभ्येदेतायासुमन्दसानःप्रवायवेसिस्रतेनशुभ्राः ३
शुभ्रंनुतेशुष्मंवर्धयन्तःशुभ्रंवज्रंबाह्वोर्दधानाः । शुभ्रस्त्वमिन्द्रवावृधानोअस्मे
दासीर्विशःसूर्येणसह्याः ४ गुहाहितंगुह्यंगूळ्हमप्स्वपीवृतंमायिनंक्षियन्तम् । उतो
अपो द्यांतस्तभ्वांसमहन्नहिंशूरवीर्येण ५ ॥ ३ ॥ स्तवानुतइन्द्रपूर्व्यामहान्युत
स्तवामनूतनाकृतानि । स्तवावज्रंबाह्वोरुशन्तंस्तवाहरीसूर्यस्यकेतू ६ हरीनु
तइन्द्रवाजयन्ताघृतश्चुतंस्वारमस्वार्ष्टाम् । विसमनाभूमिरप्रथिष्टारंस्तपर्वतश्चि-
त्सरिष्यन् ७ निपर्वतःसाद्यप्रयुच्छन्त्संमातृभिर्वावशानोअक्रान् । दूरेपारेवाणीं
वर्धयन्तइन्द्रेषितांधमनिंपप्रथन्नि ८ इन्द्रोमहांसिंधुमाशयानंमायाविनंवृत्रमं-
स्फुरन्निः । अरेजेतांरोदसीभियानेकनिक्रदतोवृष्णोअस्यवज्रात् ९ अरोरवीद्वृ-

ष्णोअस्यवज्रोऽमांनुषंयन्मानुंषोनिजूर्वांत् । निमायिनोंदानवस्यंमायाअपांद-
यत्पपिवान्त्सुतस्यं १० ॥ ४ ॥ पिबांपिबेदिंन्द्रशूरसोमंमन्दंन्तुत्वामन्दिनंः
सुतासंः । पृणन्तंस्तेकुक्षीवंर्धयन्त्वित्थासुतःपौरइन्द्रंमाव ११ त्वेइन्द्राप्यंभूमवि-
प्राधियंवनेमऋतयासपंन्तः । अवस्यवोंधीमहिप्रशंस्तिंसद्यस्तेंरायोदावनेंस्याम
१२ स्यामतेतंइन्द्रयेतंऊतीअंवस्यवऊर्जंवर्धयंन्तः । शुष्मिंतमंयंचाकनांमदेवा
स्मेरयिंरांसिवीरवंन्तम् १३ रासिक्षयंरासिंमित्रमस्मेरासिशर्धंइन्द्रमारुतंनः ।
सजोषंसोयेचंमन्दसानाःप्रवायवंःपान्त्यग्रंणीतिम् १४ व्यंन्त्विन्नुयेषुंमन्दसान-
स्तृपत्सोमंपाहिद्रह्यदिंन्द्र । अस्मान्त्सुपृत्स्वातंरुत्रावंर्धयोद्यांबृहद्भिंरर्कैः १५॥५॥
बृहन्तइन्नुयेतेंतरुत्रोक्थेभिंर्वासुम्नमाविवांसान् । स्तृणानासोंबर्हिःपस्त्यांवत्त्वो-
ताइदिंन्द्रवाजंमग्मन् १६ उग्रेष्विन्नुशूंरमन्दसानस्त्रिकंद्रुकेषुपाहि सोमंमिन्द्र ।

प्रदोधुंवच्छ्वश्रुंषुप्रीणानोयाहिहरिंभ्यांसुतस्यंपीतिम् १७ धिष्वा शवंःशूरयेनंवृ-
त्रमवाभिंनद्दानुमौर्णवाभम् । अपांवृणोज्योंतिरार्यायनिसंव्यतःसांदिदस्युंरिन्द्र
१८ सनेमयेतंऊतिभिस्तरंन्तोविश्वाःस्पृधआर्येणदस्यून् । अस्मभ्यंतत्त्वाष्ट्रंवि-
श्वरूपमरंन्धयःसाख्यस्यंत्रितायं १९ अस्यसुंवानस्यंमन्दिनंस्त्रितस्यन्यर्बुंदंवावृ-
धानोअंस्तः । अवंर्तयत्सूर्योनचक्रंभिनद्वलमिन्द्रोअङ्गिंरस्वान् २०नूनंसातेप्रति-
वरंजरित्रेदुंहीयदिन्द्रदक्षिंणामघोनीं । शिक्षांस्तोतृभ्योमातिंधग्भगोंनोबृहद्वंदेम
विदथेंसुवीरांः २१ ॥ ६ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां द्वितीये मण्डलेप्रथमोऽनुवाकः॥ १॥

यो जातः पञ्चदश गृत्समद इन्द्रास्त्रिष्टुप् ।

१२ योजातएवप्रंथमोमनंस्वान्देवोदेवान्क्रतुंनापर्यभूंषत् । यस्यशुष्माद्रो-
दंसीअभ्यंसेतांनृम्णस्यंमह्नासजंनासइन्द्रंः १ यःपृंथिवींव्यथंमानामदृंहद्यःपर्व-

तान्प्रकुंपिताँ अरंम्णात् । योअन्तरिक्षंविममेवरीयोयोद्यामस्तंभ्नात्सजंनासइन्द्रः २
योहत्वाहिमरिणात्सप्तसिन्धून्योगाउदाजंदपधावलस्यं । योअश्मंनोरन्तरग्निंज
जानंसंवृक्समत्सुसजंनासइन्द्रः ३ येनेमाविश्वाच्यवंनाकृतानियोदासंवर्णमधं-
रंगुहाकंः । श्वघ्नीवयोजिगीवाँल्लक्षमादंदर्यः पुष्टानिसजंनासइन्द्रः ४ यंस्मापृच्छन्ति
कुहसेतिंघोरमुतेमाहुर्नैषोअस्तीत्येनम् । सोअर्यः पुष्टीर्विजंइवामिनातिश्रदंस्मै
धत्तसजंनासइन्द्रः ॥ ५ ॥ ७ ॥ योरध्रस्यंचोदितायः कृशस्ययोब्रह्मणोनाधमान-
स्यकीरेः । युक्तग्राव्णोयोऽविितासुंशिप्रः सुतसोमस्यसजंनासइन्द्रः ६ यस्याश्वासः
प्रदिशियस्यगावोयस्यग्रामायस्यविश्वेरथासः । यः सूर्यंयउषसंजजानयो
अपांनेतासजंनासइन्द्रः ७ यंक्रन्दंसीसंयतीविह्वयेतेपरेऽवरउभयाअमित्राः ।
समानंचिद्रथमातस्थिवांसानानाहवेतेसजंनासइन्द्रः ८ यस्मान्नऋतेविजयन्तेज-

नासो॒यंयु॒ध्यमा॑ना॒अव॑से॒हव॑न्ते । योविश्व॑स्यप्रति॒मानं॑ब॒भूव॒योअ॑च्युत॒च्युत्सज॑-
नास॒इन्द्रः॑ ९ यःशश्व॑तो॒मह्येनो॒दधा॑ना॒नम॑न्यमाना॒ञ्छर्वा॑ज॒घान॑ । यःशर्ध॑ते॒
नानु॒ददा॑तिशृ॒ध्यांयोदस्यो॑र्ह॒न्तासज॑नास॒इन्द्रः॑ १०॥८॥ यःशम्ब॑रं॒पर्व॑तेषुक्षि॒यन्तं॑
चत्वारि॒ंश्यांश॒रद्य॒न्ववि॑न्दत् । ओ॒जा॒यमा॑नं॒योअहिं॑ज॒घान॒दानुं॒शया॑नं॒सज॑नास॒
इन्द्रः॑ ११ यःस॒प्तर॑श्मिर्वृष॒भस्तुवि॑ष्मानवा॒सृज॒त्सर्त॑वेस॒प्तसिन्धू॑न् । योरौ॑हि॒ण-
मस्फु॑र॒द्वज्र॑बाहु॒र्द्यामा॒रोह॑न्तं॒सज॑नास॒इन्द्रः॑ १२ द्यावा॑चिदस्मैपृथि॒वीन॑मेते॒शुष्मा॑-
च्चिदस्य॒पर्व॑ताभयन्ते । यःसो॑म॒पानि॑चि॒तोवज्र॑बाहु॒र्योवज्र॑हस्तः॒सज॑नास॒
इन्द्रः॑ १३ यःसु॒न्वन्त॒मव॑ति॒यःपच॑न्तं॒यःशंस॑न्तं॒यःश॑शमा॒नमू॒ती । यस्य॒ब्रह्म॒वर्ध॑नं॒
यस्य॒सोमो॒यस्ये॒दंराधः॒सज॑नास॒इन्द्रः॑ १४ यःसु॒न्व॒तेपच॑तेदु॒ध्रआचि॒द्वाजं॒दर्द॑र्षि॒
सकिला॑सिस॒त्यः । व॒यंत॑इन्द्रवि॒श्वह॑प्रि॒यासः॑सु॒वीरा॑सोवि॒दथ॒माव॑देम १५॥१॥

ऋतुस्त्रयोदश गृत्समद इन्द्रो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१ ३ ऋतुर्जनित्रीतस्याअपस्परिमक्षूजातआविंशद्यासुवर्धते । तदाहनाअभ-
वत्पिप्युषीपयोंऽशोःपीयूषंप्रथमंतदुक्थ्यम् १ सध्रीमायन्तिपरिबिभ्रंतीःपयोविश्व-
प्स्न्यायप्रभरन्तभोजनम् । समानोअध्वाप्रवतामनुष्यदेयस्ताकृणोःप्रथमंसा-
स्युक्थ्यः २ अन्वेकोवदतियद्ददातितद्रूपामिनन्तदपाएकईयते । विश्वाएकस्य
विनुदस्तितिक्षतेयस्ताकृणोःप्रथमंसास्युक्थ्यः ३ प्रजाभ्यःपुष्टिंविभजन्तआसते
रयिमिवपृष्ठंप्रभवन्तमायते । असिन्वन्दंष्ट्रैःपितुरत्तिभोजनंयस्ताकृणोःप्रथमंसा
स्युक्थ्यः ४ अधाकृणोःपृथिवींसंदृशेदिवेयोधौतीनामहिहन्नारिणक्पथः । तंत्वा
स्तोमेभिरुदभिर्नवाजिनंदेवंदेवाअजनन्त्सास्युक्थ्यः ५ ॥ १० ॥ योभोजनंच
दयसेचवर्धनमार्द्रादाशुष्कंमधुमद्दुदोहिथ ।सशेवधिंनिदधिषेविवस्वतिविश्वस्यैकं

ईशिषेसास्युकथ्यंः ६ यःपुष्पिणीश्चप्रस्वंश्चधर्मणाधिदानेव्यं१वनीरधारयः । यश्चासमा अजंनोदिद्युतोदिवउरुरूवाँअभितःसास्युकथ्यंः ७ योनार्मरंसहवंसुनिहंन्तवेपृक्षायंचदासवेशायचावंहः । ऊर्जयंन्त्याअपंरिविष्टमास्यंमुतैवाद्यपुंरुकृत्सास्युकथ्यंः ८ शतंवायस्यदशंसाकमाद्यएकंस्यश्रुष्टौयद्वंचोदमाविंथ । अरज्जौदस्यून्त्समुंनव्दभीतंयेसुप्राव्योंअभवःसास्युकथ्यंः ९ विश्वेदनुरोधनाअस्यपौंस्यंदुदुरस्मैदधिरेकृत्नवेधनंम् । षळंस्तभ्नाविष्टिरःपश्चंसंदृशःपरिपरोअंभवःसास्युकथ्यंः १० ॥ ११ ॥ सुप्रवाचनंतववीरवीर्यं१यदेकेनक्रतुंनाविन्दसेवसु । जातूष्ठिरस्यप्रवयःसहंस्वतोयाचकर्थसेन्द्रविश्वास्युकथ्यंः ११ अरंमयःसरंपसस्तरायकंतुर्वीतंयेचवय्यायचस्रुतिम् । नीचासन्तमुदंनयःपरावृजंप्रान्धंश्रोणं

श्रवयन्त्सास्युक्थ्यः १२ अस्मभ्यंतद्वसोदानायराधःसमर्थयस्वबहुतेवसव्यम् । इन्द्रयच्चित्रंश्रवस्याअनुद्यून्बृहद्वदेमविदथेसुवीराः १३ ॥ १२ ॥

अध्वर्यवो द्वादश गृत्समद इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१४ अध्वर्यवोभरतेन्द्रायसोममामत्रेभिःसिञ्चतामद्यमन्धः । कामीहिवीरः सदमस्यपीतिंजुहोतवृष्णेतदिदेषवष्टि १ अध्वर्यवोयोअपोवव्रिवांसंवृत्रंजघाना-शन्येववृक्षम् । तस्माएतंभरततद्वशायँएषइन्द्रोअर्हतिपीतिमस्य २ अध्वर्यवोयो दृभीकंजघानयोगाउदाजदपहिवलंवः । तस्माएतमन्तरिक्षेनवातमिन्द्रंसोमैरो-र्णुतजूर्नवस्त्रैः ३ अध्वर्यवोयउरणंजघाननवचख्वांसंनवतिंचबाहून् । योअर्बुद-मवनीचाबबाधेतमिन्द्रंसोमस्यभृथेहिनोत ४ अध्वर्यवोयःस्वश्नंजघानयःशुष्ण-मशुषंयोव्यंसम् । यःपिप्रुंनमुचिंयोरुधिक्रांतस्माइन्द्रायान्धसोजुहोत ५ अध्व-

र्य्वो॒यः श॒तं शम्ब॑रस्य॒ पुरो॑ बि॒भेदाश्म॑नेव पू॒र्वीः । यो व॒र्चिनः॑ श॒तमिन्द्रः॑ स॒हस्र॑म॒पा-
व॑प॒द्भर॑ता॒ सोम॑मस्मै ६ ॥ १३ ॥ अध्व॑र्य्वो॒ यः श॒तमा स॒हस्रं॒ भूम्या॑ उ॒पस्थेऽव॑-
पज्जघ॒न्वान् । कुत्स॑स्या॒योरति॑थि॒ग्वस्य॑ वी॒रान्न्यावृ॑ण॒ग्भर॑ता॒ सोम॑मस्मै ७ अध्व॑-
र्य्वो॒ यन्नरः॑ का॒मया॑ध्वे श्रु॒ष्टी वह॑न्तो नश॒था॒ तदिन्द्रे॑ । गभ॑स्तिपूतं भरत श्रु॒तायेन्द्रा॑य॒
सोमं॑ यज्यवो जुहोत ८ अध्व॑र्य्व॒वः कर्त॑ना श्रु॒ष्टिम॑स्मै॒ वने॒ निपू॑तं॒ वन॒ उन्न॑यध्वम् । जु॒-
षा॒णो हस्त्य॑म॒भि वा॑वशे व॒ इन्द्रा॑य॒ सोमं॑ म॒दिरं॑ जुहोत ९ अध्व॑र्य्व॒वः पय॒सोध॒र्यथा॒ गोः
सोमे॑भि॒रीं पृणता भो॒जमिन्द्र॑म् । वेदा॒हम॑स्य॒ निभृ॑तं म ए॒तद्दित्स॑न्तं॒ भूयो॑ यज॒तश्चि॑-
केत १० अध्व॑र्य्वो॒ यो दि॒व्यस्य॒ वस्वो॒ यः पार्थि॑वस्य॒ क्षम्य॑स्य॒ राजा॑ । तमूर्द॑रं॒ न पृणता॒
यवे॒नेन्द्रं॒ सोमे॑भि॒स्तदपो॑ वो अस्तु ११ अ॒स्मभ्यं॒ तद्व॑सो दा॒नाय॒ राधः॒ सम॑र्थयस्व ब॒हु ते॑
वस॒व्य॑म् । इन्द्र॒ यच्चि॒त्रं श्र॑व॒स्या अनु॒ द्यून्बृ॒हद्व॑देम वि॒दथे॑ सु॒वीराः॑ १२ ॥ १४ ॥

प घ दश गृत्समद इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१५ प्रघान्वंस्यमहतोमहानिसत्यासत्यस्यकरणानिवोचम् । त्रिकंद्रुकेष्वपिबत्सुतस्यास्यमदेअहिमिन्द्रोजघान १ अवंशेद्यामस्तभायद्बृहन्तमारोदसीअपृणदन्तरिक्षम् । सधारयत्पृथिवीपप्रथंच्चसोमस्यतामदइन्द्रश्चकार २ सद्मेवप्राचोविमिमायमानैर्वज्रेणखान्यतृणन्नदीनाम् । वृथासृजत्पथिभिर्दीर्घयाथैःसोमस्यतामदइन्द्रश्चकार ३ सप्रवोह्ळृन्परिगत्यादभीतेर्विश्वमधागायुधमिद्धेअग्नौ । संगोभिरश्वैरसृजद्रथेभिःसोमस्यतामदइन्द्रश्चकार ४ सईमहींधुनिमेतोररम्णात्सोअस्नातॄनपारयत्स्वस्ति । तउत्स्नायरयिमभिप्रतस्थुःसोमस्यतामदइन्द्रश्चकार ५ ॥ १५ ॥ सोदञ्चंसिन्धुमरिणान्महित्वावज्रेणानउषसःसंपिपेष । अजवसोजविनीभिर्विवृश्चन्त्सोमस्यतामदइन्द्रश्चकार ६ सविद्वाँअपगोहंकनीनामाविर्भवन्नुद-

तिष्ठत्परावृक् । प्रतिश्रोणःस्थाद्व्यं१नगंचष्टसोमस्यतामदइन्द्रश्चकार ७ भिनद्व-
लमङ्गिरोभिर्गृणानोविपर्वतस्यदृंहितान्यैरत्।रिणग्रोधांसिकृत्रिमाण्येषांसोमस्य
तामदइन्द्रश्चकार ८ स्वप्नेनाभ्युप्याचुमुरिंधुनिंचजघन्थदस्युंप्रदभीतिमावः ।
रम्भीचिदत्रविविदेहिरण्यंसोमस्यतामदइन्द्रश्चकार ९ नूनंसातेप्रतिवरंजरित्रेदु-
हीयदिन्द्रदक्षिणामघोनी । शिक्षास्तोतृभ्योमातिधुग्भगोनोबृहद्वदेमविदथे
सुवीराः १० ॥ १६ ॥

प्र वो नव गृत्समद इन्द्रो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१६ प्रवःसतांज्येष्ठंतमायसुष्टुतिमग्नाविवसमिधानेहविर्भरे । इन्द्रमजुर्यंज-
रयन्तमुक्षितंसनाद्युवानमवसेहवामहे १ यस्मादिन्द्राद्बृहतःकिंचनेमृतेविश्वा-
न्यस्मिन्त्संभृताधिवीर्या । जठरेसोमंतन्वीसहोमहोहस्तेवज्रंभरतिशीर्षणि-

क्रतुम् २ नक्षोणीभ्यांपरिभ्वेतइन्द्रियंनसमुद्रैःपर्वतैरिन्द्रतेरथः । नतेवज्रमन्वं-
श्नोतिकश्चनयदाशुभिः पतसियोर्जनापुरु ३ विश्वेह्यस्मैयजतायधृष्णवेक्रतुंभ-
रन्तिवृषभायसश्चते । वृषायजस्वहविषाविदुष्टरःपिबेन्द्रसोमंवृषभेणभानुना ४
वृष्णःकोशःपवतेमध्वऊर्मिर्वृषभान्नायवृषभायपातवे। वृषणाध्वर्यूवृषभासोअद्र-
योवृषणंसोमंवृषभायसुष्वति ५ ॥ १७ ॥ वृषातेवज्रउततेवृषारथोवृषणाहरीवृष-
भाण्यायुधा । वृष्णोमदस्यवृषभत्वमीशिषइन्द्रसोमस्यवृषभस्यतृप्णुहि ६ प्रते
नावंनसमनेवचस्युवंब्रह्मणायामिसवनेषुदाधृषिः । कुविन्नोअस्यवचसोनिबोधि-
षदिन्द्रमुत्संनवसुनःसिचामहे ७ पुरासंबाधादभ्यावर्वृत्स्वनोधेनुर्नवत्संयवसस्य
पिप्युषी । सकृत्सुतेसुमतिभिःशतक्रतोसंपत्नीभिर्नवृषणोनसीमहि ८ नूनंसाते

प्रतिवरंजरित्रेदुहीयदिन्द्रदक्षिणामघोनी। शिक्षास्तोतृभ्योमातिधग्भगोनोबृहद्व-
देमविदथेसुवीराः ९ ॥ १८ ॥

तदस्मै नव गृत्समद इन्द्रो जगती। अन्त्ये त्रिष्टुभौ।

१७ तदस्मैनव्यमङ्गिरस्वदर्चतशुष्मायदस्यप्रत्नथोदीरते। विश्वायद्गोत्रास-
हसापरीवृतामदेसोमस्यदृंहितान्यैरयत् १ सभूतुयोहप्रथमायधायसओजोमि-
मानोमहिमानमातिरत्। शूरोयोयुत्सुतन्वंपरिव्यतशीर्षणिद्यांमहिनाप्रत्यमु-
ञ्चत २ अधाकृणोःप्रथमंवीर्यंमहद्यदस्याग्रेब्रह्मणाशुष्ममैरयः। रथेष्ठेनहर्यश्वेनवि-
च्युताःप्रजीरयःसिस्रतेसध्र्यं १ क्पृथक् ३ अधायोविश्वाभुवनाभिमज्मनेशान-
कृत्प्रवयाअभ्यवर्धत। आद्रोदसीज्योतिषावह्निरातनोत्सीव्यन्तमांसिदुधितास-
मव्ययत् ४ सप्राचीनान्पर्वतान्दृंहदोजसाधराचीनमकृणोदपामपः। अधारय-

त्पृथिवींविश्वधांयसमस्तंभ्नान्मायया॒द्यामंवस्रसः ५ ॥ ११ ॥ सास्मा॒अरँबाहु-
भ्यांयंपिताकृंणोद्विश्वंस्मादाजनुषोवेदंसस्पारिं । येनांपृथिव्यांनिक्रिविंशयध्यै
वज्रेंणहत्व्यवृंणक्तुविष्वणिः ६ अमाजूरिंवपित्रोःसचांसतीसंमानादासदंसस्त्वा-
मिंयेभगंम् । कृधिप्रंकेतमुपंमास्याभंरदद्धिभागंतन्वोऽ३येनंमामहंः ७ भोजं
त्वामिंन्द्रवयंहुंवेमददिष्ट्वमिन्द्रापांसिवाजांन् । अविड्ढीन्द्रचित्रयांनऊतीकृधिवृंष-
न्निन्द्रवस्यंसोनः ८ नूनंसातेप्रतिवरंजरित्रेदुंहीयदिंन्द्रदक्षिंणामघोनीं । शिक्षां
स्तोतृभ्योमातिंधग्भगोंनोबृहद्वंदेमविदथेंसुवीरांः ९ ॥ २० ॥

प्रातर्नव गृत्समद इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१८प्रातारथोनवोंयोजिसस्निश्चतुंर्युगस्त्रिकशः सप्तरंश्मिः।दशांरित्रोमनुष्यंःस्व-
र्षाःसइष्टिभिर्मतिभीरंह्योभूत् १सास्मा॒अरंप्रथमंसद्वितीयंमुतोतृतीयंमनुषःसहो-

ता।अन्यस्यागर्भमन्यऊंजनन्तसोअन्येभिःसचतेजेन्योवृषा २ हरीनुकंरथइन्द्रस्य
योजमायैसूक्तेनवचसानवेन। मोषुत्वामत्रबहवोहिविप्रानिरीरमन्यजमानासो
अन्ये ३ आद्वाभ्यांहरिभ्यामिन्द्रयाह्याचतुर्भिराषड्भिर्हूयमानः। आष्टाभिर्दशभिः
सोमपेयमयंसुतःसुमखमामृधस्कः ४ आविंशत्यात्रिंशतायाह्यर्वाङाचत्वारिं-
शताहरिभिर्युजानः।आपञ्चाशतासुरथेभिरिन्द्राषष्ट्यासप्तत्यासोमपेयम् ५॥२१
आशीत्यानवत्यायाह्यर्वाङाशतेनहरिभिरुह्यमानः। अयंहितेशुनहोत्रेषुसोमइन्द्र
त्वायापरिषिक्तोमदाय ६ ममब्रह्मेन्द्रयाह्यच्छाविश्वाहरीधुरिधिष्वारथस्य।पुरुत्राहि
विहव्योबभूथास्मिञ्छूरसवनेमादयस्व ७ नमइन्द्रेणसख्यंवियोषदस्मभ्यमस्यद-
क्षिणादुहीत।उपज्येष्ठेवरूथेगभस्तौप्रायेप्रायेजिगीवांसःस्याम ८ नूनंसातेप्रतिवरं

जरित्रेदुहीयदिन्द्रदक्षिणामघोनी । शिक्षास्तोतृभ्योमातिधग्भगोनोबृहद्वदेमवि-
दथेसुवीराः १ ॥ २२ ॥

अपायि नव गृत्समद इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१९ अपाय्यस्यान्धसोमदायमनीषिणःसुवानस्यप्रयसः। यस्मिन्निन्द्रःप्रदिवि
वावृधानओकोदधेब्रह्मण्यन्तश्चनरः १ अस्यमन्दानोमध्वोवज्रहस्तोऽहिमिन्द्रो
अर्णोवृतंविवृश्चत् । प्रयद्वयोनस्वसराण्यच्छाप्रयांसिचनदीनांचक्रमन्त २ समाहि-
नइन्द्रोअर्णोअपांप्रैरयदहिहाच्छासमुद्रम् । अजनयत्सूर्यंविदद्गाअक्तुनाह्नांवयुना-
निसाधत् ३ सोअप्रतीनिमनवेपुरूणीन्द्रोदाशद्दाशुषेहन्तिवृत्रम् । सद्योयोनृभ्यो
अतसाय्योभूत्पस्पृधानेभ्यःसूर्यस्यसातौ ४ ससुन्वतइन्द्रःसूर्यमादेवोरिणङ्मर्त्या-
यस्तवान् । आयद्रयिंगुहदवद्यमस्मैभरदंशंनैतशोदशस्यन् ५ ॥ २३ ॥ सर-

न्धयत्सदिवः सारथये शुष्णमशुषं कुयवं कुत्साय । दिवोदासाय नवतिं च नवेन्द्रः पु-
रो व्यैरच्छम्बरस्य ६ एवा तइन्द्रोचथमहेम श्रवस्या नत्मना वाजयन्तः । अश्या-
म तत्साप्तमाशुषाणा ननमो वधरदेवस्य पीयोः ७ एवा ते गृत्समदाः शूर मन्मावस्य-
वो न वयुनानि तक्षुः । ब्रह्मण्यन्तइन्द्र ते नवीयइषमूर्जं सुक्षितिं सुम्नमश्युः ८ नूनं सा
ते प्रति वरं जरित्रे दुहीयदिन्द्र दक्षिणा मघोनी । शिक्षा स्तोतृभ्यो माति धग्भगो नो बृ-
हद्वदेम विदथे सुवीराः ९ ॥ २४ ॥

वयं ते नव गृत्समद इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२० वयं ते वयइन्द्र विद्धि षुणः प्रभरामहे वाजयुर्न रथम् । विपन्यवो दीध्यतो मनी-
षा सुम्नमियक्षन्तस्त्वावतो नॄन् १ त्वं नइन्द्र त्वाभिरूती त्वायतो अभिष्टिपासि ज-
नान् । त्वमिनो दाशुषो वरूतेत्थाधीरभि यो नक्षति त्वा २ सनो युवेन्द्रो जोहूत्रः स-

त्वांशिवोनरामस्तुपाता । यःशंसन्तंयःशशमानमूतीपचन्तंचस्तुवन्तंचप्रणेषत् ३ तमुस्तुषइन्द्रंतंगृणीषेयस्मिन्पुरावावृधुःशाशदुश्च । सवस्वःकामंपीपरदियानोब्रह्मण्यतोनूतनस्यायोः ४ सोअङ्गिरसामुचथाजुजुष्वान्ब्रह्मातूतोदिन्द्रोगातुमिषणन् । मुष्णन्नुषसःसूर्येणस्तवानश्नस्यचिच्छिश्नथत्पूर्व्याणि ५ ॥ २५ ॥

सहश्रुतइन्द्रोनामदेवऊर्ध्वोभुवन्मनुषेदस्मतमः । अवप्रियमर्शसानस्यसाह्वाञ्छिरोभरद्दासस्यस्वधावान् ६ सवृत्रहेन्द्रःकृष्णयोनीःपुरंदरोदासीरैरयद्वि । अजनयन्मनवेक्षामपश्चसत्राशंसंयजमानस्यतूतोत् ७ तस्मैतवस्य१मनुदायिसत्रेन्द्रायदेवेभिरर्णसातौ । प्रतियदस्यवज्रंबाह्वोर्धुर्हत्वीदस्यून्पुरआयसीर्नितारीत् ८ नूनंसातेप्रतिवरंजरित्रेदुहीयदिन्द्रदक्षिणामघोनी । शिक्षास्तोतृभ्योमातिधग्भगोनोबृहद्वदेमविदथेसुवीराः ९ ॥ २६ ॥

विश्वजिते षड् गृत्समद इन्द्रो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

२१ विश्वजितेधनजितेस्वर्जितेसत्राजितेनृजितउर्वराजिते । अश्वजितेगो-
जितेअब्जितेभरेन्द्रायसोमंयजतायहर्यतम् १ अभिभुवेऽभिभङ्गायवन्वतेऽषाळ्हा-
यसहमानायवेधसे । तुविग्रयेवह्नयेदुष्टरीतवेसत्रासाहेनमइन्द्रायवोचत २ सत्रा-
साहोजनभक्षोजनंसहश्च्यवनोयुध्मोअनुजोषमुक्षितः । वृतञ्चयःसहुरिर्विक्ष्वारि-
तइन्द्रस्यवोचंप्रकृतानिवीर्या ३ अनानुदोवृषभोदोधतोवधोगम्भीरऋष्वोअसम-
ष्टकाव्यः । रध्रचोदःश्नथनोवीळितःस्पृथुरिन्द्रःसुयज्ञउषसःस्वर्जनत् ४ यज्ञेनगा-
तुमप्तुरोविविद्रिरेधियोहिन्वानाउशिजोमनीषिणः । अभिस्वरानिषदागाअवस्य-
वइन्द्रेहिन्वानाद्रविणान्याशत ५ इन्द्रश्रेष्ठानिद्रविणानिधेहिचित्तिंदक्षस्यसुभग-
त्वमस्मे । पोषंरयीणामरिष्टिंतनूनांस्वाद्मानंवाचःसुदिनत्वमह्नाम् ६ ॥ २७ ॥

त्रिकद्रुकेषु चतुष्कं गृत्समद इन्द्रोऽतिशक्करी । प्रथमाष्टिः । चतुर्थ्यष्टिर्वा ।

२२ त्रिकंद्रुकेषुमहिषोयवाशिरंतुविशुष्मंस्तृपत्सोमंमपिबद्विष्णुंनासुतंयथा-वंशत् । सईंममादमहिकर्मकर्तवेमहामुरुंसैनंसश्चद्देवोदेवंसत्यमिन्द्रंसत्यइन्दुंः १ अधत्विषींमाँअभ्योजंसाक्रिविंयुधाभंवदारोदंसीअपृणदस्यमज्मनाप्रवांवृधे।अधं त्तान्यंजठरेप्रेमंरिच्यतसैनंसश्चद्देवोदेवंसत्यमिन्द्रंसत्यइन्दुंः २ साकंजातःक्रतुंना-साकमोजंसाववक्षिथसाकंवृद्धोवीर्यैःसासहिर्मृधोविचंर्षणिः । दातारांधःस्तुवते काम्यंवसुसैनंसश्चद्देवोदेवंसत्यमिन्द्रंसत्यइन्दुंः ३ तवत्यन्नर्यंनृतोऽपंइन्द्रप्रथमंपू-र्व्यंदिविप्रवाच्यंकृतम् । यद्देवस्यशवंसाप्रारिंणाअसुंरिणन्नपः । भुवद्विश्वंमभ्या-देवमोजंसाविदादूर्जंशतक्रंतुर्विंदादिषंम् ४ ॥ २८ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां द्वितीये मण्डले द्वितीयोऽनुवाकः ॥ २ ॥

गणानां त्वैकोनविंशतिर्गृत्समदो जगती । सर्वा लिङ्गोक्तदेवताः । पञ्चदश्यन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

२३ गणानांत्वागणपतिंहवामहेकविंकवीनामुपमश्रवस्तमम् । ज्येष्ठराजं
ब्रह्मणांब्रह्मणस्पतआनःशृण्वन्नूतिभिःसीदसादनम् १ देवाश्चित्तेअसुर्यप्रचेतसो
बृहस्पतेयज्ञियंभागमानशुः । उस्राइवसूर्योज्योतिषामहोविश्वेषामिज्जनिताब्र-
ह्मणामसि २ आविबाध्यापरिरापस्तमांसिचज्योतिष्मन्तंरथमृतस्यतिष्ठसि।बृह-
स्पतेभीमममित्रदम्भनंरक्षोहणंगोत्रभिदंस्वर्विदम् ३ सुनीतिभिर्नयसित्रायसेज
नंयस्तुभ्यंदाशान्नतमंहोअश्नवत् । ब्रह्मद्विषस्तपनोमन्युमीरसिबृहस्पतेमहितत्ते
महित्वनम् ४ नतमंहोनदुरितंकुतश्चननारातयस्तितिरुर्नद्वयाविनः । विश्वाइद-
स्माध्वरसोविबाधसेयंसुगोपारक्षसिब्रह्मणस्पते ५ ॥ २९ ॥ त्वंनोगोपाःपथिकृ-
द्विचक्षणस्तवव्रतायमतिभिर्जरामहे । बृहस्पतेयोनोअभिह्वरोदधेस्वातंमर्मर्तुदु-

च्छुनाहरस्वती ६ उतवायोनोमर्चयादनागसोऽरातीवामर्तःसानुकोवृकः। बृह-
स्पतेअपतंवर्तयापथःसुगंनोअस्यैदेववीतयेकृधि ७ त्रातारंत्वातनूनांहवामहेऽव-
स्पर्तरधिवक्तारमस्मयुम्। बृहस्पतेदेवनिदोनिबर्हयमादुरेवाउत्तरंसुम्नमुन्नशन् ८
त्वयावयंसुवृधाब्रह्मणस्पतेस्पार्हावसुमनुष्याददीमहि। यानोदूरेतळितोयाअरा-
तयोऽभिसन्तिजम्भयाताअनप्नसः ९ त्वयावयमुत्तमंधीमहेवयोबृहस्पतेपप्रिणा
सस्निनायुजा। मानोदुःशंसोअभिदिप्सुरीशतप्रसुशंसामतिभिस्तारिषीमहि १०
॥ ३० ॥ अनानुदोवृषभोजग्मिराहवंनिष्टप्ताशत्रुंपृतनासुसासहिः। असिस-
त्यऋणयाब्रह्मणस्पतउग्रस्यचिद्दमितावीळुहर्षिणः ११ अदेवेनमनसायोरिष-
ण्यतिशासामुग्रोमन्यमानोजिघांसति। बृहस्पतेमाप्रणक्तस्यनोवधोनिकर्मम-
न्युंदुरेवस्यशर्धतः १२ भरेषुहव्योनमसोपसद्योगन्तावाजेषुसनिताधनंधनम्।

विश्वाइदर्योअभिदिप्स्वो३मृधोबृहस्पतिर्विववर्हारथाँइव १३ तेजिष्ठयातपनी
रक्षसस्तपयेत्वानिदेदधिरेदृष्टवीर्यम् । आविस्तत्कृष्वयदसत्तउक्थ्यं१बृहस्पतेवि
परिरापोअर्दय १४ बृहस्पतेअतियदर्योअर्हाद्युमद्विभातिक्रतुमज्जनेषु । यद्दी-
दयच्छवसऋतप्रजाततदस्मासुद्रविणंधेहिचित्रम् १५ ॥ ३१ ॥ मानःस्तेनेभ्यो
येअभिद्रुहस्पदेनिरामिणोरिपवोऽन्नेषुजागृधुः । आदेवानामोहतेविव्रयोहृदिबृह-
स्पतेनपरःसाम्नोविदुः १६ विश्वेभ्योहित्वाभुवनेभ्यस्परित्वष्टाजनत्साम्नःसाम्नः
कविः । सऋणचिदृणयाब्रह्मणस्पतिर्द्रुहोहन्तामहऋतस्यधर्तरि १७ तवश्रिये
व्यजिहीतपर्वतोगवांगोत्रमुदसृजोयदङ्गिरः । इन्द्रेणयुजातमसापरीवृतंबृहस्पते
निरपामौब्जोअर्णवम् १८ब्रह्मणस्पतेत्वमस्ययन्तासूक्तस्यबोधितनयंचजिन्व ।

विश्वं॒तद्भ॒द्रंयदव॑न्तिदे॒वाबृ॒हद्व॑देमवि॒दथे॑सु॒वीराः॑ १८ ॥ ३२ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां द्वितीयाष्टके षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

सेमांषोळशान्त्यात्रिष्टुब्द्वादशीचसैन्द्रीचेन्धानःपञ्चजागतंत्वृजुश्चतुष्कमिमागिरऋयूनाकूर्मोगात्सर्मदोहिवादित्यमिदमेकादशवारुणमुपान्त्यादुःस्वप्ननाशिनीधृतव्रतावैसप्तवैश्वदेवमृतमेकादशजगत्यन्तंषष्ठ्यैन्द्रासोमीसरस्वतितत्वमितिसारस्वतोऽर्धर्चोयोनोबार्हस्पत्यातंवोमारुत्यस्माकंसप्तवैश्वदेवं त्रिष्टुबन्तमस्यमेऽष्टौजागतंत्र्यनुष्टुबन्तंद्यावापृथिव्येकाद्वेऐन्द्यौत्वाष्ट्रयौवाद्वेद्वेराकासिनीवाल्योरन्त्यालिङ्गोक्तदेवतातेपश्वोनारौद्रंधारावरामारुतंत्रिष्टुबन्तमुपेनपोनप्त्रीयंतुभ्यंषळूतव्यंतुजागतंतु ॥

सेमां षोडश गृत्समदो ब्रह्मणस्पतिर्जगती । द्वादश्या इन्द्रश्च । द्वादशीषोडश्यौ त्रिष्टुभौ ।

२४ ॐम् सेमाम॑वि॒ड्ढि॒प्रभृ॑तिं॒यई॑शि॒षे॒ऽयावि॑धेम॒नव॑या॒म॒हागि॒रा । यथा॑नो मी॒ढ्वान्स्तव॑ते॒सखा॒तव॒बृह॑स्पते॒सीष॑धः॒सोतनो॑म॒तिम् १ योन॑न्त्वा॒न्यन॑म॒न्न्योज॑सो॒-

तादर्दर्मन्युनाशम्बराणिवि । प्राच्यावयदच्युताब्रह्मणस्पतिराचाविशद्वसुमन्तंवि
पर्वतम् २ तद्देवानांदेवतमायकर्त्वमश्रथ्नन्दृळ्हाव्रदन्तवीळिता । उद्गाआजदभि-
नद्ब्रह्मणावलमगूहत्तमोव्यचक्षयत्स्वः ३ अश्मास्यमवतंब्रह्मणस्पतिर्मधुधार-
मभियमोजसातृणत् । तमेवविश्वेपपिरेस्वर्दृशोबहुसाकंसिसिचुरुत्समुद्रिणम्
४ सनाताकाचिद्भुवनाभवीत्वामाद्भिःशरद्भिर्दुरोवरन्तवः । अयतन्ताचरतोअ-
न्यदन्यदिद्याचकारवयुनाब्रह्मणस्पतिः ५ ॥ १ ॥ अभिनक्षन्तोअभियेतमान
शुर्निधिंपणीनांपरमंगुहाहितम् । तेविद्वांसःप्रतिचक्ष्यानृतापुनर्यतउआयन्तदु-
दीयुराविशम् ६ ऋतावानःप्रतिचक्ष्यानृतापुनरातआतस्थुःकवयोमहस्पथः ।
तेबाहुभ्यांधमितमग्निमश्मनिनकिःषोअस्त्यरणोजहुर्हितम् ७ ऋतज्येनक्षिप्रेण
ब्रह्मणस्पतिर्यत्रवष्टिप्रतदश्नोतिधन्वना । तस्यसाध्वीरिषवोयाभिरस्यतिनृच-

क्षंसोद्दशयेकर्णयोनयः ८ ससंनयःसविंनयःपुरोहितःससुष्टुतःसयुधिब्रह्मणस्पतिः। चाक्ष्मोयद्वाजंभरतेमतीधनादित्सूर्यस्तपतितप्यतुर्वृथा ९ विभुप्रभुप्रथमं मेहनावतोबृहस्पतेःसुविदत्राणिराध्या । इमासातानिवेन्यस्यवाजिनोयेनजना उभयेभुञ्जतेविशः १० ॥ २ ॥ योऽवरेवृजनेविश्वथाविभुर्महामुरण्वःशवसा ववक्षिथ । सदेवोदेवान्प्रतिपप्रथेपृथुविश्वेदुतापरिभूर्ब्रह्मणस्पतिः ११ विश्वंसत्यं मघवानायुवोरिदापश्चनप्रमिनन्तिव्रतंवाम् । अच्छेन्द्राब्रह्मणस्पतीहविर्नोऽन्नं युजेववाजिनाजिगातम् १२ उताशिष्ठाअनुशृण्वन्तिवह्नयःसभेयोविप्रोभरते मतीधना । वीळुद्वेषाअनुवशंऋणमाददिःसहवाजीसमिथेब्रह्मणस्पतिः १३ ब्रह्मणस्पतेरभवद्यथावशंसत्योमन्युर्महिकर्माकरिष्यतः । योगाउदाजत्सदिवेवि चाभजन्महीवरीतिःशवसासरत्पृथक् ॥ १४ ब्रह्मणस्पतेसुयमस्यविश्वहारायः

स्यामर्थ्यो३ वयंस्वतः । वीरेषुवीराँउपपृङ्ग्धिनस्त्वंयदीशानोब्रह्मणावेर्षिमेहवम्
१५ ब्रह्मणस्पतेत्वमस्ययन्तासूक्तस्यंबोधितनयंचजिन्व । विश्वंतद्भद्रंयदवन्ति
देवावृहद्वदेमविदथेसुवीराः १६ ॥ ३ ॥

इन्धानःपञ्च गृत्समदो ब्रह्मणस्पतिर्जगती ।

२५ इन्धानोअग्निंवनवद्वनुष्यतःकृतब्रह्माशूशुवद्रातहव्यइत् । जातेनंजात-
मतिसप्रसर्सृतेयंयंयुजंकृणुतेब्रह्मणस्पतिः १ वीरेभिर्वीरान्वनवद्वनुष्यतोगोभी
रयिंपप्रथद्बोधतित्मना । तोकंचतस्यतनयंचवर्धतेयंयंयुजंकृणुतेब्रह्मणस्पतिः २
सिन्धुर्नक्षोदःशिमीवाँऋघायतोवृषेववध्रीँरभिवष्टयोजसा । अग्नेरिवप्रसितिर्नाह
वर्तवेयंयंयुजंकृणुतेब्रह्मणस्पतिः ३ तस्माअर्षन्तिदिव्याअसश्चतःससत्वभिः
प्रथमोगोषुगच्छति । अनिभृष्टतविषिर्हन्त्योजसायंयंयुजंकृणुतेब्रह्मणस्पतिः ४

तस्मादिद्विश्वंधुनयन्तसिन्धवोऽच्छिद्राशर्मंदधिरेपुरूणि । देवानांसुम्नेसुभगःसए-
धतेययंयुजंकृणुतेब्रह्मणस्पतिः ५ ॥ ४ ॥

ऋजुश्चतुष्कं गृत्समदो ब्रह्मणस्पतिर्जगती ।

२६ ऋजुरिच्छंसोवनवद्वनुष्यतोदेवयन्निददेवयन्तमभ्यसत् । सुप्रावीरिद्वन-
वत्पृत्सुदुष्टरंयज्वेदयज्योर्विभंजातिभोजनम् १ यजस्ववीरप्रविहिमनायतोभद्रं
मनःकृणुष्ववृत्रतूर्ये । हविष्कृणुष्वसुभगोयथाससिब्रह्मणस्पतेरवआवृणीमहे २
सइज्जनेनसविशासजन्मनासपुत्रैर्वाजंभरतेधनानृभिः । देवानांयःपितरमा-
विवासतिश्रद्धामनाहविषाब्रह्मणस्पतिम् ३ योअस्मैहव्यैर्घृतवद्भिरविधत्प्रतं
प्राचानयतिब्रह्मणस्पतिः । उरुष्यतीमंहसोरक्षतीरिषोंऽहोश्चिदस्माउरुचक्रिर-
द्भुतः ४ ॥ ५ ॥

इमा गिरः सप्तदश कूर्मो गार्त्समदो गृत्समदो वादित्यास्त्रिष्टुप् ।

२७ इमागिरंआदित्येभ्योघृतस्नूःसनाद्राजंभ्योजुह्वांजुहोमि । शृणोतुंमि-
त्रोअंर्यमाभगोंनस्तुविजातोवरुंणोदक्षोअंशः १ इमंस्तोमंसक्रंतवोमेअद्यमित्रो
अंर्यमावरुंणोजुषन्त । आदित्यासःशुचंयोधारंपूताअवृंजिनाअनवद्याअरिंष्टाः २
तआदित्यासंउरवोंगभीराअदंब्धासोदिप्संन्तोभूर्यक्षाः । अन्तःपंश्यन्तिवृजिनो-
तसाधुसर्वंराजंभ्यःपरमाचिदन्तिं ३ धारयंन्तआदित्यासोजगत्स्थादेवाविश्वंस्य
भुवंनस्यगोपाः । दीर्घाधिंयोरक्षंमाणाअसुर्यंमृतावांनश्चयंमानाऋणानिं ४ विद्या-
मांदित्याअवंसोवोअस्ययदंर्यमन्भयआचिंन्मयोभु । युष्माकंमित्रावरुणाप्रणीं-
तौपरिश्वभ्रेवदुरितानिंवृज्याम् ५॥ ६॥ सुगोहिवोअर्यमन्मित्रपन्थाअनृक्षरोवंरुण-
साधुरस्तिं।तेनांदित्याअधिंवोचतानोयच्छंतानोदुष्परिहन्तुशर्मं ६ पिपर्तुनोअदिं-

तीराजपुत्रातिद्वेषांस्यर्यमासुगेभिः । बृहन्मित्रस्यवरुणस्यशर्मोपस्यामपुरुवीरा
अरिष्टाः ७ तिस्रोभूमीर्धारयन्त्रीँरुतद्यून्त्रीणिव्रताविदथेअन्तरेषाम् । ऋतेनादि-
त्यामहिवोमहित्वंतदर्यमन्वरुणमित्रचारु ८ त्रीरोचनादिव्याधारयन्तहिरण्ययाः
शुचयोधारपूताः । अस्वप्नजोअनिमिषाअदब्धाउरुशंसाऋजवेमर्त्याय ९ त्वं
विश्वेषांवरुणासिराजायेचदेवाअसुरयेचमर्ताः । शतंनोरास्वशरदोविचक्षेऽश्या-
मायूंषिसुधितानिपूर्वा १० ॥ ७ ॥ नदक्षिणाविचिकितेनसव्यानप्राचीनमादि-
त्यानोतपश्चा । पाक्याचिद्वसवोधीर्याचिद्युष्मानीतोअभयंज्योतिरश्याम् ११
योराजभ्यऋतनिभ्योददाशयंवर्धयन्तिपुष्टयश्चनित्याः । सरेवान्यातिप्रथमोरथेन
वसुदावाविदथेषुप्रशस्तः १२ शुचिरपःसूयवसाअदब्धउपक्षेतिवृद्धवयाःसुवीरः ।
नकिष्टंघ्नन्त्यन्तितोनदूराद्यआदित्यानांभवतिप्रणीतौ १३ अदितेमित्रवरुणोत

मृळयद्वोवयंचकृमाकच्चिदागः । उर्वश्यामभयंज्योतिरिन्द्रमानोदीर्घाअभिनशन्
न्तमिस्राः १४ उभेअस्मैपीपयतःसमीचीदिवोवृष्टिंसुभगोनामपुष्यन् । उभा
क्षयावाजयन्यातिपृत्सूभावर्धौभवतःसाधूअस्मै १५ यावोमायाअभिद्रुहेयज-
त्राःपाशाआदित्यारिपवेविचृत्ताः । अश्वीवताँअतियेषंरथेनारिष्टाउरावाशर्मन्-
न्त्स्याम १६ माहंमघोनोवरुणप्रियस्यभूरिदाव्नआविदंशूनमापेः । माराय:रा-
जन्त्सुयमादवस्थांबृहद्वदेमविदथेसुवीराः १७ ॥ ८ ॥

इदमेकादश कूर्मो गार्त्समदो गृत्समदो वा वरुणस्त्रिष्टुप् ।

२८ इदंकवेरादित्यस्यस्वराजोविश्वानिसान्त्यभ्यस्तुमह्ना।अतियोमन्द्रोयज-
थायदेवःसुकीर्तिंभिक्षेवरुणस्यभूरेः १ तवव्रतेसुभगासःस्यामस्वाध्योवरुणतु-
ष्टुवांसः । उपायनउषसांगोमतीनामग्नयोनजरमाणाअनुद्यून् २ तवस्यामपुरु-

वीरस्यशर्मन्नुरुशंसस्यवरुणप्रणेतः। यूयंनःपुत्राअदितेरदब्धाअभिक्षमध्वंयुज्या-
यदेवाः ३ प्रसीमादित्योअसृजद्विधर्ताँऋतंसिन्धवोवरुणस्ययन्ति। नश्राम्यन्ति
नविमुचन्त्येतेवयोनपप्तूरघुयापरिज्मन् ४ विमच्छ्रथायरशनामिवागऋध्यामतेव-
रुणखामृतस्य। मातन्तुश्छेदिवयतोधियंमेमामात्राशार्यपसःपुरऋतोः ५॥१॥
अपोसुम्यक्षवरुणभियसंमत्सम्राळृतावोऽनुमागृभाय। दामेववत्साद्विमुमुग्ध्यं-
होनहित्वदारेनिमिषश्चनेशे ६ मानोवधैर्वरुणयेतइष्टावेनःकृण्वन्तमसुरभ्रीणन्ति।
माज्योतिषःप्रवसथानिगन्मविषूमृधःशिश्रथोजीवसेनः ७ नमःपुरातेवरुणोत-
नूनमुतापरंतुविजातब्रवाम। त्वेहिकंपर्वतेनश्रितान्यप्रच्युतानिदूळभव्रतानि ८
परऋणासावीरधमत्कृतानिमाहंराजन्नन्यकृतेनभोजम्। अव्युष्टाइन्नुभूयसी-
रुषासआनोजीवान्वरुणतासुशाधि ९ योमेराजन्युज्योवासखावास्वप्नेभयंभीरवे

मह्यमाह । स्तेनोवायोदिप्संतिनोवृकोवात्वंतस्माद्वरुणपाह्यस्मान् १० माहंम-
घोनोवरुणप्रियस्यंभूरिदान्नआविदंशूनंमापेः । मारायोराजन्त्सुयमादवंस्थांबृह-
द्वदेमविदथेसुवीराः ११ ॥ १० ॥

धृतव्रताः सप्त कूर्मो गार्त्समदो गृत्समदो वा विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

२१ धृतव्रताआदित्याइषिराआरेमत्कर्तरहसूरिवागः । शृण्वतोवोवरुणमित्र
देवाभद्रस्यविद्वाँअवसेहुवेवः १ यूयंदेवाःप्रमतिर्यूयमोजोयूयंद्वेषांसिसनुतर्यु-
योत । अभिक्षत्तारोअभिचक्षमध्वमद्याचनोमृळयतापरंच २ किमूनुवःकृणवा-
मापरेणकिंसनेनवसवआप्येन । यूयंनोमित्रावरुणादितेचस्वस्तिमिन्द्रामरुतो-
दधात ३ हयेदेवायूयमिदापयःस्थतेमृळतनाधमानायमह्यम् । मावोरथोमध्य-
मवाळृतेभून्मायुष्मावत्स्वापिषुश्रमिष्म ४ प्रवएकोमिमयभूर्यागोयन्मापितेव

कितवंशंशास । आरेपाशांआरेअघानिदेवामामाधिपुत्रेविमिंवग्रभीष्ट ५ अर्वाञ्चोंअद्याभंवतायजत्राआवोहार्दिभयंमानोव्ययेयम् । त्राध्वंनोदेवानिजुरोवृकंस्यत्राध्वंकर्तादवपदोयजत्राः ६ माहंमघोनोवरुणप्रियस्यंभूरिदान्नआविंदंशूनमापेः । मारायोरांजन्त्सुयमादवंस्थांबृहद्वदेमविदथेसुवीराः ७ ॥ ११ ॥

ऋतमेकादश गृत्समद इन्द्रस्त्रिष्टुप् । षष्ठ्या इन्द्रासोमौ । अष्टम्याः प्रथमार्धस्य सरस्वती ।
नवम्या बृहस्पतिः । एकादश्या मरुतः । अन्त्या जगती ।

३० ऋतंदेवायंकृण्वतेसवित्रइन्द्रांयाहिघ्नेनरमन्तआपः । अहंरहर्यात्यक्तुरपांकियात्याप्रथमःसर्गआसाम् १ योवृत्रायसिनमत्राभंरिष्यत्प्रतंजनित्रीविदुषंउवाच । पथोरदंन्तीरनुजोषंमस्मैदिवेदिवेधुनंयोयन्त्यर्थम् २ ऊर्ध्वोह्यस्थादध्यन्तरिक्षेऽधांवृत्रायप्रवधंजंभार । मिहंवसांनउपहीमदुंद्रोत्तिग्मायुधोअजयच्छत्रु-

मिन्द्रः ३ बृहस्पतेतपुषाश्नेवविध्यवृकद्वरसोअसुरस्यवीरान्।यथाजघन्थधृषतापु-
राचिद्देवाजहिशत्रुमस्माकमिन्द्र ४ अवक्षिपदिवोअश्मानमुच्चायेनशत्रुंमन्दसा-
नोनिजूर्वः। तोकस्यसातौतनयस्यभूरेरस्माँअर्धंकृणुतादिन्द्रगोनाम् ५ ॥१२॥
प्रहिक्रतुंवृहथोयंवनुथोरध्रस्यस्थोयजमानस्यचोदौ। इन्द्रासोमायुवमस्माँअवि-
ष्टमस्मिन्भयस्थेकृणुतमुलोकम् ६ नमातमन्नश्रमन्नोततन्द्रन्नवोचाममासुनोते-
तिसोमम्। योमेपृणाद्योददद्योनिबोधाद्योमासुन्वन्तमुपगोभिरायत् ७ सरस्वति
त्वमस्माँअविड्ढिमरुत्वतीधृषतीजेषिशत्रून्। त्यंचिच्छर्धन्तंतविषीयमाणमिन्द्रो
हन्तिवृषभंशण्डिकानाम् ८ योनःसनुत्यउतवाजिघत्नुरभिख्यायतंतिगितेनवि-
ध्य। बृहस्पतआयुधैर्जेषिशत्रून्द्रुहेरीषन्तंपरिधेहिराजन् ९ अस्माकेभिःसत्वभिः
शूरशूरैर्वीर्याकृधियानितेकर्त्वानि। ज्योगभूवन्ननुधूपितासोहत्वीतेषामाभरानो

वसूनि १० तंवः शर्धंमारुतंसुम्नयुर्गिरोपंब्रुवेनमसादैव्यंजनम्। यथारयिंसर्ववीरं नशामहाअपत्यसाचंश्रुत्यंदिवेदिवे ११ ॥ १३ ॥

अस्माकं सप्त गृत्समदो विश्वे देवा जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

३१ अस्माकंमित्रावरुणावतंरथमादित्यैरुद्रैर्वसुंभिः सचाभुवा । प्रयद्वयोन पप्तन्वस्मंनस्परिश्रवस्यवोहृषीवन्तोवनर्षदः १ अधस्मानउदवतासजोषसोरथं देवासोअभिविक्षुवाजयुम्।यदाशवः पद्याभिस्तित्रंतोरजः पृथिव्याः सानौजङ्घनन्त पाणिभिः २ उतस्यनइन्द्रोविश्वचर्षणिर्दिवः शर्धेनमारुतेनसुक्रतुः । अनुनुस्थात्यवृकाभिरूतिभीरथंमहेसनयेवाजंसातये ३ उतस्यदेवोभुवनस्यसक्षणिस्त्वष्टा ग्नाभिःसजोषाजूजुवद्रथम् । इळाभगोबृहद्दिवोतरोदसीपूषापुरंधिरश्विनावधा पती ४ उतत्येदेवीसुभगेमिथूदृशोषासानक्ताजगतामपीजुवा । स्तुषेयद्वांपृथिवि

नव्यंसावचः स्थातुश्चवयुस्त्रिवयाउपस्तिरे ५ उतवःशंसमुशिजामिवश्मस्यहिर्बु-
ध्न्योऽजएकपादुत। त्रितऋभुक्षाःसंविताचनोदधेऽपांनपादाशुहेमाधियाशमि ६
एतावोवश्म्युद्यतायजत्राअतक्षन्नायवोनव्यसेसम् । श्रवस्यवोवाजंचकानाःस-
प्तिर्नरथ्योअहधीतिमश्याः ७ ॥ १४ ॥

अस्य मेऽष्टौ गृत्समदो जगती । अन्त्यास्तिस्त्रोऽनुष्टुभः । आद्याया द्यावापृथिव्यौ ।
ततो द्वयोरिन्द्रस्त्वष्टा वा । ततो द्वयो राका । ततो द्वयोः-
सिनीवाली । अन्त्याया लिङ्गोक्तदेवताः ।

३२ अस्यमेद्यावापृथिवीऋतायतोभूतमवित्रीवचसःसिषासतः। ययोरायुःप्रत-
रंतेइदंपुरउपस्तुतेवसूयुवांमहोदधे १ मानोगुह्यारिपआयोरहन्दभन्मानआभ्योरी-

रघोदुच्छुनाभ्यः । मानोवियौःसख्याविद्धितस्यनःसुम्नायतामनसातत्त्वेमहे २
अहेळतामनसाश्रुष्टिमावहदुहानांधेनुंपिप्युषीमसश्चतम् । पद्याभिराशुंवचसा
चवाजिनंत्वांहिनोमिपुरुहूतविश्वहा ३ राकामहंसुहवांसुष्टुतीहुवेशृणोतुनःसु-
भगाबोधंतुत्मना । सीव्यत्वपंःसूच्याच्छिद्यमानयाददातुवीरंशतदायमुक्थ्यम् ४
यास्तेराकेसुमतयःसुपेशसोयाभिर्ददासिदाशुषेवसूनि । ताभिर्नोअद्यसुमनाउ-
पागंहिसहस्रपोषंसुभगेरराणा ५ सिनीवालिपृथुष्टुकेयादेवानामसिस्वसा ।
जुषस्वहव्यमाहुतंप्रजांदेविदिदिड्ढिनः ६ यासुबाहुःस्वङ्गुरिःसुषूमावहुसूवरी ।
तस्यैविश्पत्न्यैहविःसिनीवाल्यैजुहोतन ७ यागुङ्गूर्यासिनीवालीयाराकायासर-
स्वती । इन्द्राणीमह्वऊतयेवरुणानींस्वस्तये ८ ॥ १५ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां
द्वितीये मण्डले तृतीयोऽनुवाकः ॥ ३ ॥

आ ते पञ्चदश गृत्समदो रुद्रस्त्रिष्टुप् ।

३३ आते॑पितर्मरुतांसु॒म्नमे॑तु॒मान॒ःसूर्य॑स्यसं॒दृशो॑युयोथाः । अ॒भिनो॑वी॒रो
अर्व॑तिक्षमेत॒प्रजा॑येमहिरुद्रप्र॒जाभिः॑ १ त्वाद॑त्तेभीरुद्र॒शंत॑मेभिःश॒तंहिमा॑अशी-
यभेष॒जेभिः॑ । व्य१॒॑स्मद्द्वेषो॑वित॒रंव्यंहो॒॑व्यमी॑वाश्चातयस्वा॒विषू॑चीः २ श्रेष्ठो॑जा॒-
तस्य॑ रुद्रश्रि॒यासि॑त॒वस्त॑मस्त॒वसां॑वज्रबाहो । पर्षि॑णःपा॒रमंह॑सःस्व॒स्तिविश्वा॑
अ॒भी॑ती॒रप॑सोयुयोधि ३ मात्वा॑रुद्रचुक्रुधामा॒नमो॑भि॒र्मादुष्टु॑तीवृषभ॒मासहू॑ती ।
उन्नो॑वी॒राँ॑अर्पयभेष॒जेभि॑र्भि॒षक्त॑मंत्वाभि॒षजां॑शृणोमि ४ हवी॑मभि॒र्हव॑ते॒योह॒वि-
भि॒रव॒स्तोमे॑भीरु॒द्रंदि॑षीय । ऋ॒दू॒दरः॑सु॒हवो॒मानो॑अ॒स्यैब॒भ्रुःसु॒शिप्रो॑रीरधन्म॒-
नायै॑ ५ ॥ १६ ॥ उन्मा॑ममन्दवृ॒षभोम॒रुत्वा॒न्त्वक्षी॑यसा॒वय॑सा॒नाध॑मानम् । घृ-
णी॑व॒च्छा॒याम॑र॒पाअ॑शी॒याविवा॑सेयंरु॒द्रस्य॑सु॒म्नम् ६ क्व१॒॑ स्यते॑रुद्रमृळ॒याकु॒र्हस्तो॒

योअस्तिभेषजोजलाषः । अपभर्तारपसोदैव्यस्याभीनुमावृषभचक्षमीथाः ७
प्रबभ्रवेवृषभायश्वितीचेमहोमहींसुष्टुतिमीरयामि । नमस्याकल्मलीकिनंनमो-
भिर्गृणीमसित्वेषंरुद्रस्यनाम ८ स्थिरेभिरङ्गैःपुरुरूपउग्रोबभ्रुःशुक्रेभिःपिपिशे
हिरण्यैः । ईशानादस्यभुवनस्यभूरेर्नवाउयोषद्रुद्रादसुर्यम् ९ अर्हन्बिभर्षिसाय-
कानिधन्वार्हन्निष्कंयजतंविश्वरूपम् । अर्हन्निदंदयसेविश्वमभ्वंनवाओजीयोरुद्र
त्वदस्ति १० ॥ १७ ॥ स्तुहिश्रुतंगर्तसदंयुवानंमृगंनभीममुपहत्नुमुग्रम् । मृळा
जरित्रेरुद्रस्तवानोऽन्यंतेअस्मन्निवपन्तुसेनाः ११ कुमारश्चित्पितरंवन्दमानंप्रति
नानामरुद्रोपयन्तम् । भूरेर्दातारंसत्पतिंगृणीषेस्तुतस्त्वंभेषजारास्यस्मे १२
यावोभेषजामरुतःशुचीनियाशंतमावृषणोयामयोभु । यानिमनुरवृणीतापि-
तानस्ताशंचयोश्चरुद्रस्यवश्मि १३ परिणोहेतीरुद्रस्यवृज्याःपरित्वेषस्यदुर्मति-

महीगात् । अवस्थिरामघवद्भ्यस्तनुष्वमीढ्वस्तोकायतनयायमृळ १४ एवाबं-
भ्रोवृषभचेकितानयथादेवनहृणीषेनहंसि । हवनश्रुन्नोरुद्रेहबोधिबृहद्वदेमविद-
थेसुवीराः १५ ॥ १८ ॥

धारावराः पञ्चदश गृत्समदो मरुतो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

३४ धारावरामरुतोधृष्ण्वोजसोमृगानभीमास्तविषीभिरर्चिनः । अग्नयोनशु-
शुचानाऋजीषिणोभृमिंधमन्तोअपगाअवृण्वत १ द्यावोनस्तृभिश्चितयन्तखादि-
नोव्य १ भ्रियानद्युतयन्तवृष्टयः । रुद्रोयद्वोमरुतोरुक्मवक्षसोवृषाजनिपृश्न्याः
शुक्रऊधनि २ उक्षन्तेअश्वाँअत्याँइवाजिषुनदस्यकर्णैस्तुरयन्तआशुभिः । हि-
रण्यशिप्रामरुतोदविध्वतःपृक्षंयाथपृषतीभिःसमन्यवः ३ पृक्षेताविश्वाभुवनाव-
वक्षिरेमित्रायवासदमाजीरदानवः । पृषदश्वासोअनवभ्रराधसऋजिप्यासोनव-

युनेगुधूर्षदः ४ इन्धन्वभिर्धेनुभीरप्शदूधभिरध्वस्मभिःपथिभिर्भ्राजदृष्टयः ।
आहंसासोनस्वसंराणिगन्तनमधोर्मदायमरुतः समन्यवः ५ ॥ ११ ॥ आनोब्र-
ह्माणिमरुतःसमन्यवोनरांनशंसःसवनानिगन्तन । अश्वामिवपिप्यतधेनुमूधनि
कर्ताधियंजरित्रेवाजंपेशसम् ६ तंनोदातमरुतोवाजिनंरथंआपानंब्रह्मचितयद्दि-
वेदिवे । इषंस्तोतृभ्योवृजनेषुकारवेसनिंमेधामरिष्टंदुष्टरंसहः ७ यद्युञ्जतेमरुतो
रुक्मवक्षसोऽश्वान्रथेषुभगआसुदानवः । धेनुर्नशिश्वेस्वसरेषुपिन्वतेजनायरातहं-
विषेमहीमिषम् ८ योनोमरुतोवृकतातिमर्त्योरिपुर्दधेवसवोरक्षतारिषः । वर्तय-
ततपुषाचक्रियाभितमवरुद्राअशसोहन्तनावधः ९ चित्रंतद्वोमरुतोयामचेकिते
पृश्न्यायदूधरप्यापयोदुहुः । यद्वानिदेनवमानस्यरुद्रियास्त्रितंजरायजुरतामदा-
भ्याः १० ॥ २० ॥ तान्वोमहोमरुतएवयाव्नोविष्णोरेषस्यप्रभृथेहवामहे । हि-

रण्यवर्णान्ककुहान्यतस्त्रुचोब्रह्मण्यन्तःशंस्यंराधईमहे ११ तेदशंग्वाःप्रथमायज्ञ-
मूंहिरेतेनोंहिन्वन्तूषसोव्युंष्टिषु । उषानरामीरंरुणैरपोंर्णुतेमहोज्योतिंषाशुचता-
गोअंर्णसा १२ तेक्षोणीभिंररुणेभिर्नाञ्जिभीरुद्राऋतस्यसदंनेषुवावृधुः । निमेघं-
मानाअत्येंनपाजंसासुश्चन्द्रंवर्णंदधिरेसुपेशंसम् १३ ताँइंयानोमहिवरूथमूतय
उपघेदेनानमंसागृणीमसि । त्रितोनयान्पञ्चहोतॄनभिष्टयआववर्तदवंराञ्चक्रिया-
वंसे १४ ययारध्रंपारयथात्यंहोययांनिदोमुञ्चथंवन्दितारंम् । अर्वाचीसामंरुतो
यावंऊतिरोषुवाश्रेवंसुमतिर्जिगातु १५ ॥ २१ ॥

उपेम पञ्चदश गृत्समदोऽपांनपात्रिष्टुप् ।

३५ उपेंमसृक्षिवाजयुर्वचस्यांचनोंदधीतनाद्योगिरोंमे । अपांनपादाशुहेमां
कुवित्ससुपेशंसस्करतिजोषिषद्धि १ इमंस्वंस्मैहृदआसुतंष्टंमन्त्रंवोचेमकुविदं-

स्यवेदंत् । अपांनपांदसुर्यैस्यमह्नाविश्वांन्यर्योभुवंनाजजान २ समन्यायन्त्युपंयन्त्यन्याःसमानमूर्वंनद्यंःपृणन्ति । तमूशुचिंशुचंयोदीदिवांसमपांनपांतंपरितस्थुरापंः ३ तमस्मेरायुवतयोयुवांनंमर्मृज्यमांनाःपरियन्त्यापंः । सशुक्रेभिःशिक्वंभीरेवदस्मेदीदायांनिध्मोघृतनिर्णिगप्सु ४ अस्मैतिस्रोअंव्यथ्यायनारीर्देवायंदेवीर्दिधिषन्त्यन्नम् । कृतांइवोपहिप्रंसर्स्रेअप्सुसपीयूषंधयतिपूर्वसूनाम् ५ ॥ २२ ॥ अश्वस्यात्रजनिमास्यचस्वंर्द्रुहोरिषःसंपृचंःपाहिसूरीन् । आमासुपूर्षुपरोअंप्रमृष्यंनारांतयोविनंशन्नानृंतानि ६ स्वआदमेंसुदुघायस्यधेनुःस्वधांपींपायसुभ्वन्नंमत्ति । सोअपांनपांदूर्जयंन्नप्स्वं१न्तर्वंसुदेयांयविधतेविभांति ७ योअप्स्वाशुचिनादैव्येनऋतावाजंस्रउर्विर्याविभाति । वयाइदन्याभुवंनान्यस्यप्रजांयन्तेवीरुधंश्चप्रजाभिः ८ अपांनपादाह्यस्थांदुपस्थंजिह्मानांमूर्ध्वोविद्युतंवसांनः । तस्यज्येष्ठं

महिमानंवहन्तीर्हिरण्यवर्णाःपरियन्तियह्वीः ९ हिरण्यरूपःसहिरण्यसंदृगपांन-
पात्सेदुहिरण्यवर्णः।हिरण्ययात्परियोनेर्निषद्याहिरण्यदाददत्यन्नमस्मै १०॥२३॥
तदस्यानीकमुतचारुनामापीच्यंवर्धतेनप्तुरपाम्। यमिन्धतेयुवतयःसमित्थाहिरं-
ण्यवर्णंघृतमन्नमस्य ११ अस्मैबहूनामवमायसख्येयज्ञैर्विधेमनमसाहविर्भिः।सं
सानुमार्ज्मिदिधिषामिबिल्मैर्दधाम्यन्नैःपरिवन्दऋग्भिः १२ सईंवृषाजनयत्तासु
गर्भंसईंशिशुर्धयतितंरिहन्ति।सोअपांनपादनभिम्लातवर्णोऽन्यस्येवेहतन्वाविवे-
ष १३ अस्मिन्पदेपरमेतस्थिवांसमध्वस्मभिर्विश्वहादीदिवांसम्। आपोनप्त्रे
घृतमन्नंवहन्तीःस्वयमत्कैःपरिदीयन्तियह्वीः १४ अयांसमग्नेसुक्षितिंजनायायां-
समुमघवद्भ्यःसुवृक्तिम्।विश्वंतद्भद्रंयदवन्तिदेवाबृहद्वदेमविदथेसुवीराः १५॥२४॥

तुभ्यं षड् गृत्समद ऋतवो जगती ।

३६ तुभ्यंहिन्वानोवसिष्टगाअपोऽधुक्षन्त्सीमविभिरद्रिभिर्नरः । पिबेन्द्रस्वा-
हाप्रहुतंवषट्कृतंहोत्रादासोमंप्रथमोयईशिषे १ यज्ञैःसंमिश्लाःपृषतीभिरृष्टिभि-
र्यामञ्छुभ्रासोअञ्जिषुप्रियाउत । आसद्याबर्हिर्भरतस्यसूनवःपोत्रादासोमंपिब-
तादिवोनरः २ अमेवनःसुहवाआहिगन्तननिबर्हिषिसदतनारणिष्टन । अथाम-
न्दस्वजुजुषाणोअन्धसस्त्वष्टर्देवेभिर्जनिभिःसुमद्गणः ३ आवक्षिदेवाँइहविप्रय-
क्षिचोशन्होतर्निषदायोनिषुत्रिषु । प्रतिवीहिप्रस्थितंसोम्यंमधुपिबाग्नीध्रात्तवभा-
गस्यतृप्णुहि ४ एषस्यतेतन्वोनृम्णवर्धनःसहओजःप्रदिविबाह्वोर्हितः । तुभ्यंसु-
तोमघवन्तुभ्यमाभृतस्त्वमस्यब्राह्मणादातृपत्पिब ५ जुषेथांयज्ञंबोधतंहवस्यमेस-

चोहोतांनिविदंःपूर्व्याअनुं । अच्छाराजांनानमंएत्यावृतंप्रशास्त्रादापिंबतंसोम्यं मधुं ६ ॥ २५ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां द्वितीयाष्टके सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

मन्दस्वोदुष्यएकादशसावित्रंग्रावाणेवाष्टावाश्विनंसोमापूषणापट्सोमापौष्णमन्त्योर्धर्चोऽप्यादिते-र्वायोसैकागायत्रमुक्तादेवताःप्रउगेणाद्येतुतृचेन्त्यैन्द्रवायवीद्यावापृथिव्योन्त्यस्तृचोहाविर्धानोवातृती-यःपादोवाग्नेयोम्बितमेऽनुष्टुभौबृहतीचकनिक्रदत्तृचंमदक्षिणिज्जागतंमध्येतिशक्रर्यष्टिर्वैताभ्यामृषिरध्व निवाश्यमानंशकुन्तं तुष्टावकुशिकस्त्वैषीरथिरिन्द्रतुल्यंपुत्रमिच्छन्ब्रह्मचर्यंचचारतस्येन्द्रएवगाथीपुत्रो-जज्ञेगाथिनोविश्वामित्रःसतृतीयंमण्डलमपश्यत्सोमस्यत्र्यधिकावैश्वानरायपञ्चोनावैश्वानरीयंतुजागतंतु-वैश्वानरायैकादशसमित्समिदाग्नियःमप्राग्निःमकारवद्दृस्याग्नेययोरन्यासामपिनिपातोदृश्यते ।

मन्दस्व षड् गृत्समदो जगती । आद्याश्चतस्रो लिङ्गोक्त-
देवताः । पञ्चम्या अश्विनौ । षष्ठ्या अग्निः ।

३७ ॐम् मन्दंस्वहोत्रादनुजोषमन्धसोऽध्वंर्यवःसपूर्णांवंष्ट्यासिचंम । तस्मा

एतंभंरततद्वशोददिर्होत्रात्सोमंद्रविणोदः पिबंऋतुभिः १ यमुपूर्वमहुंवेतमिदंहुंवेसे-
दुहव्योंददिर्योनामपत्यंते। अध्वर्युभिःप्रस्थितंसोम्यंमधुंपोत्रात्सोमंद्रविणोदः पि-
बंऋतुभिः २ मेद्यन्तुतेवह्नयोयेभिरीयसेऽरिंषण्यन्वीळयस्वावनस्पते । आयूयां
धृष्णोअभिगूर्यात्वंनेष्ट्रात्सोमंद्रविणोदः पिबंऋतुभिः ३ अपांद्धोत्रादुतपोत्रादंम-
त्तोतनेष्ट्रादंजुषतप्रयोंहितम् । तुरीयंपात्रममृंक्तममंर्त्यंद्रविणोदाः पिंबतुद्राविणो-
दसः ४ अर्वाञ्चंमद्ययज्ञंनृवाहंणंरथंयुञ्जाथामिहवांविमोचंनम् । पृङ्क्तंहवींषिम-
धुनाहिकंगतमथासोमंपिबतंवाजिनीवसू ५ जोष्यंग्नेसमिधंजोष्याहुंतिंजोषि
ब्रह्मजन्यंजोषिंसुष्टुतिम् । विश्वेंभिर्विश्वाँऋतुनांवसोमहउशन्देवाँउंशतःपांयया
हविः ६ ॥ १ ॥

उदुष्यैकादश गृत्समदः सविता त्रिष्टुप् ।

३८ उदुष्यदेवःसवितासवायशश्वत्तमंतदपावह्निरस्थात् । नूनंदेवेभ्योविहि
धातिरत्नमथाभजद्वीतिहोत्रंस्वस्तौ १ विश्वस्यहिश्रुष्टयेदेवऊर्ध्वःप्रबाहवापृथुपा-
णिःसिसर्ति । आपश्चिदस्यव्रतआनिमृग्राअयंचिद्वातोरमतेपरिज्मन् २ आशु-
भिश्चिद्यान्विमुचातिनूनमरीरमदतमानंचिदेतोः । अह्यर्षूणांचिन्न्ययाँअविष्या-
मनुव्रतंसवितुर्मोक्यागात् ३ पुनःसमव्यद्विततंवयन्तीमध्याकर्तोर्न्यधाच्छक्म-
धीरः । उत्संहायास्थाद्व्यृतूँरदर्धररमतिःसवितादेवआगात् ४ नानौकांसिदुर्यो-
विश्वमायुर्वितिष्ठतेप्रभवःशोकोअग्नेः । ज्येष्ठंमातासूनवेभागमाधादन्वस्यकेत-
मिषितंसवित्रा ५॥२॥ समाववर्तिविष्ठितोजिगीषुर्विश्वेषांकामश्चरतामभूत् ।
शश्वाँअपोविकृतंहित्व्यागादनुव्रतंसवितुर्दैव्यस्य ६ त्वयाहितमप्यमप्सुभागंध-

न्वान्वामृगयसोवितस्थुः । वनानिविभ्योनकिरस्यतानिव्रतादेवस्यसवितुर्मिनन्ति ७ याद्राध्यं१वरुणोयोनिमप्यमनिशितंनिमिषिजर्भुराणः । विश्वोमार्ताण्डोव्रजमापशुर्गात्स्थशोजन्मानिसविताव्याकः ८ नयस्येन्द्रोवरुणोनमित्रोव्रतमर्यमानमिनन्तिरुद्रः । नारातयस्तमिदंस्वस्तिहुवेदेवंसवितारंनमोभिः ९ भगंधियंवाजयन्तःपुरंधिंनराशंसोग्नास्पतिर्नोअव्याः । आयेवामस्यसंगथेरयीणांप्रियादेवस्यसवितुःस्याम १० अस्मभ्यंतद्दिवोअद्भ्यःपृथिव्यास्त्वयादत्तंकाम्यंराधआगात् । शंयत्स्तोतृभ्यआपयेभवात्युरुशंसायसवितर्जरित्रे ११॥ ३ ॥

ग्रावाणेवाष्टौ गृत्समदोऽश्विनौ त्रिष्टुप् ।

३९ ग्रावाणेवतदिदर्थंजरेथेगृध्रेववृक्षंनिधिमन्तमच्छ । ब्रह्माणेवविदथउक्थशासादूतेवहव्याजन्यापुरुत्रा १ प्रातर्यावाणारथ्येववीराजेवयमावरमासचेथे ।

मेनेइवतन्वा३शुम्भंमानेदम्पंतिवक्रतुविदाजनेषु २ शृङ्गेवनःप्रथमागन्तमर्वाक्
शफाविवजर्भुराणातरोभिः । चक्रवाकेवप्रतिवस्तोरुस्राऽर्वाञ्चायातंरथ्येवशक्रा ३
नावेवनःपारयतंयुगेवनभ्येवनउपधीवप्रधीव । श्वानेवनोअरिषण्यातनूनांखृगं-
लेवविस्रसःपातमस्मान् ४ वातेवाजुर्यानद्येवरीतिरक्षीइवचक्षुषायातमर्वाक् ।
हस्ताविवतन्वे२शम्भंविष्ठापादेवनोनयतंवस्योअच्छ ५॥४॥ ओष्ठाविवमध्वास्ने
वदन्तास्तनाविवपिप्यतंजीवसेनः । नासेवनस्तन्वोरक्षितारा कर्णाविवसुश्रुताभू-
तमस्मे ६ हस्तेवशक्तिमभिसंददीनःक्षामेवनःसमंजतंरजांसि । इमागिरोअ-
श्विनायुष्मयन्तीःक्ष्णोत्रेणेवस्वधितिंसंशिशीतम् ७ एतानिवामश्विनावर्धना-
निब्रह्मस्तोमंगृत्समदासोअक्रन् । तानिनराजुजुषाणोपयातंबृहद्वदेमविदथे
सुवीराः ८ ॥ ५ ॥

सोमापूषणा षड् गृत्समदः सोमापूषणौ त्रिष्टुप् । अन्त्यार्धर्चस्यादितिश्च ।

४० सोमापूषणाजननारयीणांजननादिवोजननापृथिव्याः । जातौविश्वस्य
भुवनस्यगोपौदेवाअकृण्वन्नमृतस्यनाभिम् १ इमौदेवौजायमानौजुषन्तेमौत-
मांसिगूहतामजुष्टा। आभ्यामिन्द्रःपक्वमामास्वन्तःसोमापूषभ्यांजनदुस्रियासु २
सोमापूषणारजसोविमानंसप्तचक्रंरथमविश्वमिन्वम् । विषूवृतंमनसायुज्यमा-
नंतंजिन्वथोवृषणापञ्चरश्मिम् ३ दिव्य१न्यःसदनंचक्रउच्चापृथिव्यामन्योअध्य-
न्तरिक्षे । तावस्मभ्यंपुरुवारंपुरुक्षुंरायस्पोषंविष्यतांनाभिमस्मे ४ विश्वान्य-
न्योभुवनाजजानविश्वमन्योअभिचक्षाणएति । सोमापूषणाववतंधियंमेयुवा-
भ्यांविश्वाःपृतनाजयेम ५ धियंपूषाजिन्वतुविश्वमिन्वोरयिंसोमोरयिपतिर्द-
धातु । अवतुदेव्यदितिरनर्वाबृहद्वदेमविदथेसुवीराः ६ ॥ ६ ॥

वायवेकविंशतिर्गृत्समदो गायत्री । षोडशीसप्तदश्यावनुष्टुभौ । अन्त्या बृहती । आद्ययोर्वायुः । तृतीयाया इन्द्रवायू । ततस्तिसृणां मित्रावरुणौ । ततस्तिसृणामश्विनौ । ततस्तिसृणामिन्द्रः । ततस्तिसृणां विश्वेदेवाः । ततस्तिसृणां सरस्वती । ततस्तिसृणां द्यावापृथिव्यौ हविर्धाने वा । एकोनविंश्या अन्त्यपादस्य द्यावापृथिव्यौ हविर्धाने वाग्निर्वा ।

४१ वायोयेतेंसहस्रिणोरथांसस्तेभिरागंहि । नियुत्वान्त्सोमंपीतये १ नियुत्वांन्वायवागंह्ययंशुक्रोअंयामिते । गन्तांसिसुन्वतोगृहम् २ शुक्रस्याद्यगवांशिरइन्द्रंवायूनियुत्वंतः । आयांतंपिबंतंनरा ३ अयंवांमित्रावरुणासुतःसोमंऋतावृधा । ममेदिहश्रुंतंहवंम् ४ राजांनावनंभिद्रुहाध्रुवेसदंस्युत्तमे । सहस्रंस्थूणआसाते ५ ॥ ७ ॥ तासम्राजांघृतासुंतीआदित्यादानुंनस्पती । सचेंतेअनंवह्वरम् ६ गोमंदूषुनांसत्याश्वांवद्यातमश्विना । वर्तीरुंद्रानृपाय्यंम् ७नयत्परोनान्तं-

रआदधर्षॆंहृषण्वसू । दुःशंसोमर्त्योंरिपुः ८ तानआवोंह्ळमश्विनारयिंपिशङ्गसंदृ-
शम् । धिष्ण्यांवरिवोविदंम् ९ इन्द्रोंअङ्गमहद्भयमभीषदपंचुच्यवत् । सहिस्थिरो
विचंर्षणिः १० ॥ ८ ॥ इन्द्रंश्चमृळयांतिनोनर्नःपश्चादघंनंशत् । भद्रंभंवातिनः
पुरः ११ इन्द्रआशाभ्यस्परिसर्वाभ्योअभंयंकरत् । जेताशत्रून्विचंर्षणिः १२
विश्वेदेवासआगंतशृणुतामंइमंहवंम् । एदंबर्हिर्निर्षीदत १३ तीव्रोवोमधुमाँ-
अयंशुनहोंत्रेषुमत्सरः । एतंपिंबतकाम्यंम् १४ इन्द्रंज्येष्ठामरुंद्गणादेवांसः
पूर्षरातयः । विश्वेममंश्रुताहवंम् १५ ॥ १ ॥ अम्बितमेनदींतमेदेवितमेसरं-
स्वति । अप्रशस्ताइंवस्मसिप्रशंस्तिमम्बनस्कृधि १६ त्वेविश्वासरस्वतिश्रि-
तायूंषिदेव्याम् । शुनहोंत्रेषुमत्स्वप्रजांदेविदिदिड्ढिनः १७ इमाब्रह्मंसरस्वतिजु-
षस्ववाजिनीवति । यातेमन्मंगृत्समदाऋतावरिप्रियादेवेषुजुह्वंति १८ प्रेतांयज्ञ-

स्यंशंभुवांयुवामिदावृंणीमहे । अग्निंचंहव्यवाहंनम् १९ द्यावांनःपृथिवीइमं सिध्रमद्यदिंविस्पृशंम् । यज्ञंदेवेषुंयच्छताम् २० आवांमुपस्थंमद्रुहादेवाःसींदन्तुयज्ञियाः । इहाद्यसोमंपीतये २१ ॥ १० ॥

कनिक्रदत्तृचं गृत्समद इन्द्रः कपिञ्जलरूपी त्रिष्टुप् ।

४२ कनिंक्रदज्जनुषंप्रब्रुवाणइयंर्तिवाचंमरितेवनावंम् । सुमङ्गलंश्चशकुने भवासिमात्वाकाचिंदभिभाविश्व्यांविदत् १ मात्वांश्येनउद्वंधीन्मासुंपर्णोमा त्वाविददिषुंमान्वीरोअस्ता । पित्र्यामनुंप्रदिशंकनिंक्रदत्सुमङ्गलोभद्रवादीवंदेह २ अवंक्रन्ददक्षिणतोगृहाणांसुमङ्गलोभद्रवादीशंकुन्ते। मानंःस्तेनईंशतमाघशंसोबृहद्वंदेमविदथेंसुवीरांः ३ ॥ ११ ॥

प्रदक्षिणित्तृचं गृत्समद इन्द्रः कपिञ्जलरूपी जगती । द्वितीयाऽतिशक्वर्यष्टिर्वा ।

४३ प्रदक्षिणिदभिगृणन्तिकारवोवयोवदन्तऋतुथाशकुन्तयः।उभेवाचौवदति सामगाइवगायत्रंचत्रैष्टुभंचानुराजति १ उद्गातेवशकुनेसामगायसिब्रह्मपुत्रइव सवनेषुशंससि । वृषेववाजीशिशुमतीरपीत्यासर्वतोनःशकुनेभद्रमावदविश्वतो नःशकुनेपुण्यमावद २ आवदंस्त्वंशकुनेभद्रमावदतूष्णीमासीनःसुमतिंचिकि- द्धिनः । यदुत्पतन्वदसिकर्करिर्यथाबृहद्वदेमविदथेसुवीराः ३ ॥ १२ ॥ इति शाक- लकसंहितायां द्वितीये मण्डले चतुर्थोऽनुवाकः ॥ ४ ॥

॥ इति द्वितीयं मण्डलं समाप्तम् ॥

सोमस्य त्रयोविंशतिर्विश्वामित्रो गाथिनोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१ सोमस्यमातवसंवक्ष्यग्नेवह्निंचकर्थविदथेयजध्यै । देवाँअच्छादीद्युञ्जे

अद्रिंशमायेअग्नेतन्वंजुषस्व १ प्राञ्चंयज्ञंचकृमवर्धतांगीःसमिद्भिरग्निंनमसादुव-
स्यन् । दिवःशशासुर्विदथाकवीनांगृत्सायचित्तवसेगातुमीषुः २ मयोदधेमेधि-
रः पूतदक्षोदिवःसुबन्धुर्जनुषापृथिव्याः । अविन्दन्नुदर्शतमप्स्व१न्तर्देवासोअ-
ग्निमपसिस्वसॄणाम् ३ अवर्धयन्त्सुभगंसप्तयह्वीःश्वेतंजज्ञानमरुषंमहित्वा ।
शिशुंनजातमभ्यारुरश्वादेवासोअग्निंजनिमन्वपुष्यन् ४ शुक्रेभिरङ्गैरजआतत-
न्वान्क्रतुंपुनानःकविभिःपवित्रैः । शोचिर्वसानःपर्यायुरपांश्रियोमिमीतेबृहती-
रनूनाः ५ ॥ १३ ॥ वव्राजासीमनदतीरदब्धादिवोयह्वीरवसानाअनग्नाः । सना
अत्रयुवतयःसयोनीरेकंगर्भंदधिरेसप्तवाणीः ६ स्तीर्णाअस्यसंहतोविश्वरूपाघृ-
तस्ययोनौस्रवथेमधूनाम् । अस्थुरत्रधेनवःपिन्वमानामहीदस्मस्यमातरासं-
मीची ७ बभ्राणःसूनोसहसोव्यद्यौद्दधानःशुक्रारभसावपूंषि । श्चोतन्तिधारामधु-

नोघृतस्यवृषायत्रंवावृधेकाऽयेन ८ पितुश्चिदूधंर्जनुषांविवेदव्यस्यधारांअसृजद्वि धेनाः । गुहाचरन्तंसखिभिःशिवेभिर्दिवोयह्वीभिर्नगुहांबभूव ९ पितुश्चगर्भंज- नितुश्चबभ्रेपूर्वीरेकोअधयत्पीप्यानाः । वृष्णेसपत्नीशुचयेसबन्धूउभेअस्मैमनु- ष्येऽनिपाहि १० ॥ १४ ॥ उरौमहाँअनिबाधेववर्धापोअग्निंयशसःसंहिपूर्वीः । ऋतस्ययोनावशयद्दमूनाजामीनामग्निरपसिस्वसॄणाम् ११ अक्रोनबभ्रिःसमि- थेमहीनांदिदृक्षेयःसूनवेभाऋजीकः । उदुस्रियाजनिताद्योजजानापांगर्भोनृत- मोयह्वोअग्निः १२ अपांगर्भंदर्शतमोषधीनांवनाजजानसुभगाविरूपम् । देवा- संश्चिन्मनसासंहिजग्मुः पनिष्ठंजातंतवसंदुवस्यन् १३ बृहन्तइद्भानवोभाऋ- जीकमग्निंसचन्तविद्युतोनशुक्राः । गुहेववृद्धंसदसिस्वेअन्तरपारऊर्वेअमृतंदुहा- नाः १४ ईळेचत्वायजमानोहविर्भिरीळेसखित्वंसुमतिंनिकामः । देवैरवोमि-

मी॑हि॒संज॑रि॒त्रेरक्षा॑चनो॒दम्यै॑भि॒रनी॑कैः १५ ॥ १५ ॥ उ॒प॒क्षे॒तार॒स्तव॑सुप्रणी॒तेऽग्ने॒
विश्वा॑नि॒धन्या॒दधा॑नाः । सु॒रेत॑सा॒श्रव॑सा॒तुञ्ज॑मानाअ॒भिष्या॑मपृतना॒यूँरदे॑वान् १६
आदे॒वाना॑मभवःके॒तुर॑ग्नेम॒न्द्रोविश्वा॑नि॒काव्या॑निवि॒द्वान् । प्रति॒मर्ताँ॑ अवास-
यो॒दमू॑ना॒अनु॑दे॒वान्र॑थि॒रोया॑सि॒साध॑न् १७ निदु॑रो॒णेअ॒मृतो॒मर्त्या॑नां॒राजा॑ससाद
वि॒दथा॑नि॒साध॑न् । घृ॒तप्र॑तीकउर्वि॒याव्य॑द्यौद॒ग्निर्विश्वा॑नि॒काव्या॑निवि॒द्वान् १८
आनो॑गहिस॒ख्येभिः॑शि॒वेभि॑र्म॒हान्म॒हीभि॑रू॒तिभिः॑सर॒ण्यन् । अ॒स्मेर॒यिंब॑हु॒लंसंत॑-
रुत्रंसु॒वाचं॑भा॒गंय॒शसं॑कृधीनः १९ ए॒ताते॑अग्ने॒जनि॑मा॒सना॑नि॒प्रपू॒र्व्याय॒नूत॑नानि
वोचम् । म॒हान्ति॒वृष्णे॒सव॑नाकृ॒तेमाजन्म॑न्जन्म॒न्निहि॑तोजा॒तवे॑दाः २० जन्म॑न्
जन्म॒न्निहि॑तोजा॒तवे॑दावि॒श्वामि॑त्रेभिरिध्यते॒अज॑स्रः । तस्य॑व॒यंसु॑म॒तौय॒ज्ञिय॑-
स्यापि॑भ॒द्रेसौ॑मन॒सेस्या॑म २१ इ॒मंय॒ज्ञंस॑हसाव॒न्त्वंनो॑देव॒त्राधे॑हिसुक्रतो॒ररा॑णः ।

प्रयंसिहोतर्बृहतीरिषोनोऽग्नेमहिद्रविणमायजस्व २२ इळांमग्नेपुरुदंसंस-
निंगोःशश्वत्तमंहवमानायसाध । स्यान्नःसूनुस्तनयोविजावाग्नेसातेसुमतिर्भू-
त्वस्मे २३ ॥ १६ ॥

वैश्वानराय पञ्चदश विश्वामित्रोऽग्निर्वैश्वानरो जगती ।

२ वैश्वानरायधिषणामृतावृधेघृतंनपूतमग्नयेजनामसि । द्विताहोतारंमनुष-
श्चवाघतोधियारथंनकुलिशःसमृण्वति १ सरोचयज्जनुषारोदसीउभेसमात्रोरं-
भवत्पुत्रईड्यः । हव्यवाळग्निरजरश्चनोहितोदूळभोविशामतिथिर्विभावसुः २
क्रत्वादक्षस्यतरुषोविधर्मणिदेवासोअग्निंजनयन्तचित्तिभिः । रुरुचानंभानुना
ज्योतिषामहामत्यंनवाजंसनिष्यन्नुपब्रुवे ३ आमन्द्रस्यसनिष्यन्तोवरेण्यंवृणी-
महेअह्रयंवाजमृग्मियम् । रातिंभृगूणामुशिजंकविक्रतुमग्निंराजन्तंदिव्येनशो-

चिषां ४ अग्निंसुम्नायंदधिरेपुरोजनावाजंश्रवसमिहवृक्तबर्हिषः । यतस्त्रुचःसुरुचंविश्वदेव्यंरुद्रंयज्ञानांसाधदिष्टिमपसाम् ५॥ १७॥ पावकशोचेतवहिक्षयंपरिहोतर्यज्ञेषुवृक्तबर्हिषोनरः । अग्नेदुवइच्छमानासआप्यमुपासतेद्रविणंधेहितेभ्यः ६ आरोदसीअपृणदास्वर्महज्जातंयदेनमपसोअधारयन् । सोअध्वरायपरिणीयतेकविरत्योनवाजंसातयेचनोहितः ७ नमस्यतहव्यदातिंस्वध्वरंदुवस्यतदम्यंजातवेदसम् । रथीर्ऋतस्यबृहतोविचर्षणिरग्निर्देवानामभवत्पुरोहितः ८ तिस्रोयह्वस्यसमिधःपरिज्मनोऽग्नेरपुनन्नुशिजोअमृत्यवः । तासामेकामदधुर्मर्त्येभुजमुलोकमुद्वेउपजामिमीयतुः ९ विशांकविंविश्पतिंमानुषीरिषःसंसीमकृण्वन्त्स्वधितिंनतेजसे । सउद्वतोनिवतोयातिवेविषत्सगर्भमेषुभुवनेषुदीधरत् १०॥ १८॥ सजिन्वतेजठरेषुप्रजज्ञिवान्वृषाचित्रेषुनानदन्नसिंहः । वैश्वानरःपृथुपाजाअम-

त्योवसुरत्नादयमानोविदाशुषे ११ वैश्वानरःप्रत्नथानाकमारुहद्दिवस्पृष्ठंभन्दमानःसुमन्मभिः। सपूर्ववज्जनयंजन्तवेधनंसमानमज्मंपर्येतिजागृविः १२ ऋतावानंयज्ञियंविप्रमुक्थ्यं १मायंदधेमातरिश्वादिविक्षयम्। तंचित्रयामंहरिकेशमीमहेसुदीतिमग्निंसुविताय नव्यसे १३ शुचिंनयामन्निषिरंस्वर्दृशंकेतुंदिवोरोचनस्थामुषर्बुधम्। अग्निंमूर्धानंदिवोअप्रतिष्कुतंतमीमहेनमसावाजिनंबृहत् १४ मन्द्रंहोतारंशुचिमद्वयाविनंदमूनसमुक्थ्यंविश्वचर्षणिम्। रथंनचित्रंवपुषायदर्शतंमनुर्हितंसदमिद्रायईमहे १५ ॥ १९ ॥

वैश्वानरायैकादश विश्वामित्रोऽग्निर्वैश्वानरो जगती।

३ वैश्वानरायपृथुपाजसेविपोरत्नाविधन्तधरुणेषुगातवे। अग्निर्हिदेवाँअमृतोदुवस्यत्यथाधर्माणिसनतानदूदुषत् १ अन्तर्दूतोरोदसीदस्मईयतेहोतानिषत्तोम

नुंषःपुरोहितः । क्षयंबृहन्तंपरिभूषतिद्युभिर्देवेभिरग्निरिषितोधियावसुः २ केतुं
यज्ञानांविदथंस्यसाधनंविप्रासोअग्निंमहयन्तचित्तिंभिः । अपांसियस्मिन्नधि
संदधुर्गिरस्तस्मिन्त्सुम्नानियजंमानआचंके ३ पितायज्ञानामसुरोविपश्चितांवि-
मानंमग्निर्वयुनंचवाघतांम् । आविवेशरोदंसीभूरिवर्पसापुरुप्रियोभन्दतेधामंभिः
कविः ४ चन्द्रमग्निंचन्द्ररथंहरिव्रतंवैश्वानरमंप्सुषदंस्वर्विदंम् । विगाहंतूर्णितविं-
षीभिरावृतंभूर्णिदेवासंइहसुश्रियंदधुः ५॥ २०॥ अग्निर्देवेभिर्मनुषश्चजन्तुभिस्त-
न्वानोयज्ञंपुरुपेशसंधिया । रथीरन्तरीयतेसाधदिष्टिभिर्जीरोदमूनाअभिशस्ति-
चातंनः ६ अग्नेजरस्वस्वपत्यआयुन्यूर्जापिन्वस्वसमिषोदिदीहिनः । वयांसि
जिन्वबृहतश्चजागृवउशिग्देवानामसिसुक्रतुर्विपाम् ७ विश्पतिंयह्वमतिथिंनरः
सदायन्तारंधीनामुशिजंचवाघतांम् । अध्वराणांचेतनंजातवेदसंप्रशंसन्तिनमं-

साजूतिभिर्वृधे ८ विभावादेवः सुरणः परिक्षितीरग्निर्बभूवशवसासुमद्रथः । तस्यव्रतानिभूरिपोषिणोवयमुपभूषेमदमआसुवृक्तिभिः ९ वैश्वानरतवधामान्याचकेयेभिःस्वर्विदभवोविचक्षण । जातआपृणोभुवनानिरोदसीअग्नेताविश्वापरिभूरसित्मना १० वैश्वानरस्यदंसनाभ्योबृहदरिणादेकःस्वपस्ययाकविः । उभापितरामहयन्नजायताग्निर्द्यावापृथिवीभूरिरेतसा ११ ॥ २१ ॥

समित्समिदेकादश विश्वामित्र आप्रियस्त्रिष्टुप् ।

४ समित्समित्सुमनाबोध्यस्मेशुचाशुचासुमतिरासिवस्वः । आदेवदेवान्यजथायवक्षिसखासखीन्त्सुमनायक्ष्यग्ने १ यंदेवासस्त्रिरहन्नायजन्तेदिवेदिवेवरुणोमित्रोअग्निः । सेमंयज्ञंमधुमन्तंकृधीनस्तनूनपाद्घृतयोनिंविधन्तम् २ प्रदीधितिर्विश्ववाराजिगातिहोतारमिळःप्रथमंयजध्यै । अच्छानमोभिर्वृषभंवन्दध्यैसदे-

वान्यंक्षदिषितोयजीयान् ३ ऊर्ध्वोवांगातुरंध्वरेअंकार्यूर्ध्वाशोचींषिप्रस्थितार-
जांसि । दिवोवानाभान्यंसादिहोतांस्तृणीमहिंदेवव्यंचाविबर्हिः ४ सप्तहोत्राणि
मनंसावृणानाइन्वंन्तोविश्वंप्रतियन्नृतेनं । नृपेशांसोविदथेषुप्रजाताअभी३मंयज्ञं
विचंरन्तपूर्वीः ५ ॥ २२ ॥ आभन्दंमानेउषसाउपांकेउतस्मंयेतेतन्वा३विरूपे ।
यथांनोमित्रोवरुंणोजुजोषदिन्द्रोमुरुत्वाँउतवामहोंभिः ६ दैव्याहोतांराप्रथमा
न्यृंञ्जेसप्तपृक्षासंःस्वधयांमदन्ति । ऋतंशंसंन्तऋतमित्तआंहुरनुंव्रतंव्रंतपादीध्यां-
नाः ७ आभारंतीभारंतीभिःसजोषाइळांदेवैर्मनुष्येंभिरग्निः । सरंस्वतीसारस्व-
तेभिंरर्वाकृतिस्रोदेवीर्वर्हिरेदंसंदन्तु ८ तन्नंस्तुरीपमधंपोषयित्नुदेवंत्वष्टर्विरंराण
स्यंस्व । यतोंवीरःकंर्मण्यंःसुदक्षोंयुक्तग्रांवाजायंतेदेवकांमः ९ वनंस्पतेऽवंसृजो-
पंदेवानग्निर्हविःशंमितासूंदयाति । सेदुहोतांसत्यतंरोयजातियथांदेवानांजनिंमा-

निवेदं १० आयाह्यग्नेसमिधानोअर्वाङिन्द्रेणदेवैःसरथंतुरेभिः । बर्हिर्नआस्तामदितिःसुपुत्रास्वाहादेवाअमृतामादयन्ताम् ११ ॥ २३ ॥

प्रत्यग्निरेकादश विश्वामित्रोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

५ प्रत्यग्निरुषसश्चेकितानोऽबोधिविप्रःपदवीःकवीनाम् । पृथुपाजादेवयद्भिःसमिद्धोऽपद्वारातमसोवह्निरावः १ प्रेद्वग्निर्वावृधेस्तोमेभिर्गीर्भिःस्तोतॄणांनमस्यउक्थैः । पूर्वीॠतस्यसंदृशश्चकानःसंदूतोअद्यौदुषसोविरोके २ अधाय्यग्निर्मानुषीषुविक्ष्वं१पांगर्भोमित्रॠतेनसाधन् । आहर्यतोयजतःसान्वस्थादभूदुविप्रोहव्योमतीनाम् ३ मित्रोअग्निर्भवतियत्समिद्धोमित्रोहोतावरुणोजातवेदाः । मित्रोअध्वर्युरिषिरोदमूनामित्रःसिन्धूनामुतपर्वतानाम् ४ पातिप्रियंरिपोअग्रंपदंवेःपातियह्वश्चरणंसूर्यस्य । पातिनाभासप्तशीर्षाणमग्निःपातिदेवानामुपमाद-

मृष्वः ५ ॥ २४ ॥ ऋभुश्चंक्रईड्यंचारुनामविश्वांनिदेवोवयुनांनिविद्वान् । सस-
स्यचर्मंघृतवंत्पदंवेस्तदिदुग्नीरंक्षत्यप्रंयुच्छन् ६ आयोनिंमुग्निर्घृतवंन्तमस्थात्पृथुप्रं-
गाणमुशन्तंमुशानः । दीद्यांनःशुचिंर्ऋष्वःपांवकःपुनंःपुनर्मातरानव्यंसीकः ७
सद्योजातओषंधीभिर्ववक्षेयदीवर्धन्तिप्रस्वोघृतेनं । आपंइवप्रवताशुम्भंमानाउ-
रुष्यदुग्निःपित्रोरुपस्थे ८ उदंष्टुतःसुमिधांयह्वोअंद्यौद्वर्ष्मंन्दिवोअधिनाभांपृथि-
व्याः । मित्रोअग्निरीड्योंमातरिश्वादूतोवंक्षद्यजथांयदेवान् ९ उदंस्तम्भीत्समि-
धानाकंमृष्वोऽग्निर्भवंन्नुत्तमोरोचनानांम् । यदीभृगुंभ्यःपरिंमातरिश्वागुहासन्तं
हव्यवाहंसमीधे १० इळांमग्नेपुरुदंसंसनिंगोःशंश्वत्तमंहवंमानायसाध । स्यान्नंः
सूनुस्तनंयोविजावाग्नेसातेंसुमतिर्भूत्वस्मे ११ ॥ २५ ॥

प्र कारव एकादश विश्वामित्रोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

६ प्र कारवो मननावच्यमाना देवद्रीचीं नयत देवयन्तः । दक्षिणावाड्वाजिनी प्राच्येति हविर्भरन्त्यग्नये घृताची १ आ रोदसी अपृणा जायमान उत प्र रिक्था अध नु प्रयज्यो । दिवश्चिदग्ने महिना पृथिव्या वच्यन्तां ते वह्नयः सप्तजिह्वाः २ द्यौश्च त्वा पृथिवी यज्ञियासो नि होतारं सादयन्ते दमाय । यदी विशो मानुषीर्देवयन्तीः प्रयस्वतीरीळते शुक्रमर्चिः ३ महान्त्सधस्थे ध्रुव आ निषत्तोऽन्तर्द्यावा माहिने हर्यमाणः । आस्क्रे सपत्नी अजरे अमृक्ते सबर्दुघे उरुगायस्य धेनू ४ व्रता ते अग्ने महतो महानि तव क्रत्वा रोदसी आ ततन्थ । त्वं दूतो अभवो जायमानस्त्वं नेता वृषभ चर्षणीनाम् ५ ॥२६॥ ऋतस्य वा केशिना योग्याभिर्घृतस्नुवा रोहिता धुरि धिष्व । अथा वह देवान्देव

विश्वांन्त्स्वध्वराकृंणुहिजातवेदः ६ दिवश्चिदातेरुचयन्तरोकाउषोविंभातीरनुंभा
सिपूर्वीः । अपोयदंग्नउशधग्वनेषुहोतुंर्मन्द्रस्यपनयन्तदेवाः ७ उरौवायेअन्तरिं-
क्षेमदंन्तिदिवोवायेरोचनेसन्तिदेवाः । ऊमांवायेसुहवांसोयजंत्राआयेमिरेरथ्यो
अग्नेअश्वाः ८ ऐभिरंग्नेसरथंयाह्यर्वाङ्नानारथंवांविभवोह्यश्वाः । पत्नींवतस्त्रिंश-
तंत्रींश्चदेवानंनुष्वधमावंहमादयंस्व ९ सहोतायस्यरोदंसीचिदुर्वीयज्ञंयज्ञमभि
वृधेगृणीतः । प्राचींअध्वरेवंतस्थतुःसुमेकेऋतावंरीऋतजांतस्यसत्ये १० इळां-
मग्नेपुरुदंसंसनिंगोःशश्वत्तमंहवंमानायसाध । स्यान्नःसूनुस्तनंयोविजावाग्नेसातें
सुमतिर्भूत्वस्मे ११ ॥ २७ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां द्वितीयाष्टकेऽष्टमोऽध्यायः
॥ ८ ॥ इति द्वितीयाष्टकःसमाप्तः ॥ २ ॥

प्रसेऽअन्तियूपस्तुतिः षष्ठ्याद्याभिर्बहवोन्त्यात्वश्चिन्यष्टमीवैश्वदेवीवातृतीयासप्तम्यावनुष्टुभौसखायो
नवबार्हतंत्रिष्टुबन्तंत्वामग्नऔषिणहमग्निर्होतागायत्रंत्विन्द्राग्नीऐन्द्राग्नंप्रवः सप्तऋषभस्त्वामुनुष्टुभमाहोता
विपाजसाकात्यउत्कीलस्त्वयमग्निःषट्प्रागाथंसमिध्यमानःपञ्चकतोवैश्वामित्रस्तुभवानोऽग्निहोतारंगा-
थीहाग्निमुषसमाद्यान्त्येवैश्वदेव्याविमंनउपाद्येअनुष्टुभौविराडूपासतोबृहतीचान्त्यायंसउपान्त्यानुष्टुप्पु-
रीष्येभ्योग्निभ्योनिर्मथितोदेवश्रवादेववातश्चभारतौतृतीयासतोबृहत्यग्नेसहस्वगायत्रमाद्यानुष्टुबग्नेदिवो
वैराजमुपान्त्याग्नेन्द्रीवैश्वानरंनवतृचोवैश्वानरीयमारुतौजागतौद्वृचआत्मस्तुतिर्वापूर्वात्मगीतान्त्योपा
ध्यायस्तुतिः प्रवः पञ्चोनागायत्रंत्वृतव्यावाद्याग्नेजुषस्ववषट्तृतीयाद्युष्णिक्त्रिष्टुब्जगत्योस्तीदंषोळशा-
द्याचतुर्थीदशमीद्वादश्योनुष्टुभःषष्ठ्येकादश्युपान्त्येचजगत्यःपञ्चम्यृत्विग्भ्योवा ।

प्र य एकादश विश्वामित्रोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

७ ओम् प्रयआरुःशितिपृष्ठस्यधासेरामातरांविविशुःसप्तवाणीः । परिक्षिता
पितरासंचरेतेप्रसंस्रातेदीर्घमायुःप्रयक्षे १ दिवक्षसोधेनवोवृष्णोअश्वांदेवीरा-
तस्थौमधुमद्वहन्तीः । ऋतस्यत्वासदंसिक्षेमयन्तंपर्येकाचरतिवर्तनिंगौः २ आ-

सीमरोहत्सुयमाभवन्तीः पतिश्चिकित्वान्रयिविद्रयीणाम् । प्रनीलपृष्ठोअतसस्य
धासेस्ताअवासयत्पुरुधप्रतीकः ३ माहित्वाष्ट्रमूर्जयन्तीरजुर्यंस्तभूयमानंवहतो
वहन्ति । व्यङ्गेभिर्दिद्युतानःसधस्थएकामिवरोदसीआविवेश ४ जानन्तिवृष्णो
अरुषस्यशेवमुतब्रध्नस्यशासनेरणन्ति । दिवोरुचःसुरुचोरोचमानाइळायेषां
गण्यामाहिनागीः ५ ॥ १ ॥ उतोपितृभ्यांप्रविदानुघोषंमहोमहद्भ्यामनयन्त
शूषम् । उक्षाहयत्रपरिधानमक्तोरनुस्वंधामजरितुर्ववक्ष ६ अध्वर्युभिःपञ्चभिः
सप्तविप्राःप्रियंरक्षन्तेनिहितंपदंवेः । प्राञ्चोमदन्त्युक्षणोअजुर्यादेवादेवानामनुहि
व्रतागुः ७ दैव्याहोताराप्रथमान्यृञ्जेसप्तपृक्षासःस्वधयामदन्ति । ऋतंशंसन्त
ऋतमित्तआहुरनुव्रतंव्रतपादीध्यानाः ८ वृषायन्तेमहेअत्यायपूर्वीर्वृष्णेचित्राय
रश्मयःसुयामाः। देवहोतर्मन्द्रतरश्चिकित्वान्महोदेवान्रोदसीएहवक्षि ९ पृक्षप्र-

यजोद्रविणःसुवाचःसुकेतवउषसोरेवदूषुः । उतोचिदग्नेमहिनापृथिव्याःकृतंचिदेनःसंमहेदशस्य १० इळामग्नेपुरुदंससनिंगोःशश्वत्तमंहवमानायसाध । स्यान्नःसूनुस्तनयोविजावाग्नेसातेसुमतिर्भूत्वस्मे ११ ॥ २ ॥

अञ्जन्त्येकादश विश्वामित्रस्त्रिष्टुप् । तृतीयासप्तम्यावनुष्टुभौ । आद्यानां पञ्चानां यूपः । ततः पञ्चानां यूपाः । अष्टम्या विश्वे देवा वा । एकादश्याश्छिन्नयूपस्य मूलभूतः स्थाणुः ।

८ अञ्जन्तित्वामध्वरेदेवयन्तोवनस्पतेमधुनादैव्येन । यदूर्ध्वस्तिष्ठाद्रविणेहधत्ताद्यद्वाक्षयोमातुरस्याउपस्थे १ समिद्धस्यश्रयमाणःपुरस्ताद्ब्रह्मवन्वानोअजरंसुवीरम् । आरेअस्मदमतिंबाधमानउच्छ्रयस्वमहतेसौभगाय २ उच्छ्रयस्ववनस्पतेवर्ष्मन्पृथिव्याअधि । सुमितीमीयमानोवर्चोधायज्ञवाहसे ३ युवासुवासाःपरिवीतआगात्सउश्रेयान्भवतिजायमानः । तंधीरासःकवयउन्नयन्तिस्वाध्यो-

३ मनसादेवयन्तः ४ जातोजायतेसुदिनत्वेअह्नांसमर्यआविदथेवर्धमानः । पुनन्तिधीराअपसोमनीषादेवयाविप्रउदियर्तिवाचम् ५ ॥ ३ ॥ यान्वोनरोदेवयन्तोनिमिम्युर्वनस्पतेस्वधितिर्वाततक्ष । तेदेवासःस्वरवस्तस्थिवांसःप्रजावदस्मेदिधिषन्तुरत्नम् ६ येवृक्णासोअधिक्षमिनिमितासोयतस्रुचः । तेनोव्यन्तुवार्यदेवत्राक्षेत्रसाधसः ७ आदित्यारुद्रावसवःसुनीथाद्यावाक्षामापृथिवीअन्तरिक्षम् । सजोषसोयज्ञमवन्तुदेवाऊर्ध्वंकृण्वन्त्वध्वरस्यकेतुम् ८ हंसाइवश्रेणिशोयतानाःशुक्रावसानाःस्वरवोनआगुः । उन्नीयमानाःकविभिःपुरस्ताद्देवादेवानामपियन्तिपाथः ९ शृङ्गाणीवेच्छृङ्गिणांसंददृश्रेचषालवन्तःस्वरवःपृथिव्याम् । वाघद्भिर्वाविहवेश्रोषमाणाअस्माँअवन्तुपृतनाज्येषु १० वनस्पतेशतवल्शोविरोह

सहस्रंवल्शाविवयंरुहेम । यंत्वामयंस्वधितिस्तेजमानःप्रणिनायंमहतेसौभं-
गाय ११ ॥ ४ ॥

सखायो नव विश्वामित्रोऽग्निर्बृहती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१ सखायस्त्वाववृमहेदेवंमर्तासऊतये । अपांनपातंसुभगंसुदीदितिंसुप्रतूं-
र्तिमनेहसंम् १ कायमानोवनात्वंयन्मातॄरजंगन्नपः । नतत्तेअग्नेप्रमृषेनिवर्तनं
यद्दूरेसन्निहाभवः २ अतितृष्टंववक्षिथाथैवसुमनांअसि । प्रप्रान्येयन्तिपर्यन्य
आसतेयेषांसख्येअसिश्रितः ३ ईयिवांसमतिस्रिधःशश्वतीरतिसश्चतः । अन्वी-
मविन्दन्निचिरासोअद्रुहोऽप्सुसिंहमिवश्रितम् ४ ससृवांसमिवत्मनाग्निमित्था-
तिरोहितम् । ऐनंनयन्मातरिश्वांपरावतोदेवेभ्योमथितंपरि ५ ॥ ५ ॥ तंत्वा-
मर्ताअगृभ्णतदेवेभ्योहव्यवाहन । विश्वान्यद्यज्ञाअभिपासिमानुषतवक्रत्वाय-

विष्ठय ६ तद्भद्रंतवंदंसनापाकायचिच्छदयति । त्वांयदंग्नेपशवःसमासतेसमिं-
द्धमपिशर्वरे ७ आजुंहोतास्वध्वरंशीरंपावकशोचिषम् । आशुंदूतमंजिरंप्रत्न-
मीड्यंश्रुष्टीदेवंसंपर्यत ८ त्रीणिंशतात्रीसहस्राण्यग्निंत्रिंशच्चंदेवानवंचासपर्यन् ।
औक्षंन्घृतैरस्तृंणन्बर्हिरस्माआदिद्धोतारंन्यंसादयन्त ९ ॥ ६ ॥

त्वामग्ने नव विश्वामित्रोऽग्निरुष्णिक् ।

१० त्वामंग्नेमनीषिणःसम्राजंचर्षणीनाम् । देवंमर्तासइन्धतेसमंध्वरे १ त्वां
यज्ञेष्वृत्विजमग्नेहोतारमीळते । गोपाऋतस्यंदीदिहिस्वेदमें २ सघायस्तेददां-
शतिसमिधाजातवेदसे । सोअंग्नेधत्तेसुवीर्यंसपुंष्यति ३ सकेतुरंध्वराणांमग्निर्दे-
वेभिरागंमत् । अञ्जानःसप्तहोतृंभिर्हविष्मंते ४ प्रहोत्रेपूर्व्यंवचोऽग्नयेभरताबृ-
हत् । विपांज्योतींषिबिभ्रंतेनवेधसें ५ ॥ ७ ॥ अग्निंवर्धन्तुनोगिरोयतोजायंत

उक्थ्यः । महेवाजांयद्रविणायदर्शतः ६ अग्नेयजिष्ठोअध्वरेदेवान्देवयतेयज । होतामन्द्रोविराजस्यतिस्रिधः ७ सनःपावकदीदिहिद्युमदस्मेसुवीर्यम् । भवा स्तोतृभ्योअन्तमः स्वस्तये ८ तंत्वाविप्राविपन्यवोजागृवांसःसमिन्धते । हव्य-वाहममर्त्यंसहोवृधम् ९ ॥ ८ ॥

अग्निर्होता नव विश्वामित्रोऽग्निर्गायत्री ।

११ अग्निर्होतापुरोहितोऽध्वरस्यविचर्षणिः । सवेदयज्ञमानुषक् १ सहव्य-वाळमर्त्यउशिग्दूतश्चनोहितः । अग्निर्धियासमृण्वति २ अग्निर्धियासचेतति केतुर्यज्ञस्यपूर्व्यः । अर्थंह्यस्यतरणि ३ अग्निंसूनुंसनश्रुतंसहसोजातवेदसम् । वह्निंदेवाअकृण्वत ४ अदाभ्यःपुरएताविशामग्निर्मानुषीणाम् । तूर्णीरथःसदा नवः ५ ॥ १ ॥ साह्वान्विश्वाअभियुजःक्रतुर्देवानाममृक्तः । अग्निस्तुविश्रव-

स्तमः ६ अभिप्रयांसिवाहंसादाश्वाँअंश्नोतिमर्त्यैः । क्षयंपावकशोचिषः ७ परि-
विश्वानिसुधितांग्नेरंश्यामुमन्मभिः । विप्रांसोजातवेदसः ८ अग्नेविश्वांनिवार्या
वाजेषुसनिषामहे । त्वेदेवासएरिरे ९ ॥ १० ॥

इन्द्राग्नी नव विश्वामित्र इन्द्राग्नी गायत्री ।

१२ इन्द्राग्नीआगतंसुतंगीर्भिर्नभोवरेण्यम् । अस्यपातंधियेषिता १ इन्द्राग्नी
जरितुःसचांयज्ञोजिंगातिचेतंनः । अयापांतमिमंसुतम् २ इन्द्रंमग्निंकंविच्छदां
यज्ञस्यंजूत्यावृणे । तासोमंस्येहतृम्पताम् ३ तोशावृत्रहणांहुवेसजित्वानापंरा-
जिता । इन्द्राग्नीवांजसातंमा ४ प्रवांमर्चन्त्युक्थिनोंनीथाविदोंजरितारः ।
इन्द्राग्नीइषआवृणे ५ ॥ ११ ॥ इन्द्राग्नीनवतिंपुरोंदासपंत्नीरधूनुतम् । साकमे-
केनकर्मणा ६ इन्द्राग्नीअपंसस्पर्युपप्रयंन्तिधीतयंः । ऋतस्यंपथ्याअनु ७ इ-

न्द्राग्नीतविषाणिवांसधस्थानिप्रयांसिच । युवोरप्तूर्यंहितम् ८ इन्द्राग्नीरोचना दिवःपरिवाजेषुभूषथः । तद्वांचेतिप्रवीर्यम् ९ ॥ १२ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां तृतीये मण्डले प्रथमोऽनुवाकः ॥ १ ॥

प्र वः सप्त ऋषभो वैश्वामित्रोऽग्निरनुष्टुप् ।

१३ प्रवोदेवायाग्नयेबर्हिष्ठमर्चास्मै । गमद्देवेभिरासनोयजिष्ठोबर्हिरासदत् १ ऋतावायस्यरोदसीदक्षंसचन्तऊतयः । हविष्मन्तस्तमीळतेतंसनिष्यन्तोऽवसे २ सयन्ताविप्रएषांसयज्ञानामथाहिषः । अग्निंतंवोदुवस्यतदातायोवनितामघम् ३ सनःशर्माणिवीतयेऽग्निर्यच्छतुशंतमा । यतोनःप्रुष्णवद्वसुदिविक्षितिभ्यो अप्स्वा ४ दीदिवांसमपूर्व्यंवस्वीभिरस्यधीतिभिः । ऋक्वाणोअग्निमिन्धतेहोतारंविश्पतिंविशाम् ५ उतनोब्रह्मन्नविषउक्थेषुदेवहूतमः । शंनःशोचामरुद्वृधोऽ-

ग्नेसहस्रसातमः ६ नूनोंरास्वसहस्रंवत्तोकवत्पुष्टिमद्वसु । द्युमदंग्नेसुवीर्यंवर्षिष्ठ-
मनुंपक्षितम् ७ ॥ १३ ॥

आ होता सप्त ऋषभो वैश्वामित्रोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१४ आहोतांमन्द्रोविदथान्यस्थात्सत्योयज्वांकवितंमःसवेधाः । विद्युद्रथः
सहंसस्पुत्रोअग्निःशोचिष्केशःपृथिव्यांपाजोंअश्रेत् १ अयांमितेनमंउक्तिंजुष-
स्वऋतांवस्तुभ्यंचेतंतेसहस्वः ।विद्वाँआवंक्षिविदुषोनिषंत्सिमध्यआवर्हिंरूतयेंय-
जत्र २ द्रवंतांतउषसांवाजयंन्तीअग्नेवातंस्यपथ्यांभिरच्छं । यत्सींमञ्जन्तिंपूर्व्यं
हविर्भिरावन्धुरेवतस्थतुर्दुरोणे ३ मित्रश्चतुभ्यंवरुंणःसहस्वो ऽग्नेविश्वेंमरुतंःसुम्नमं-
र्चन् । यच्छोचिषांसहसस्पुत्रतिष्ठांअभिक्षितीःप्रथयन्त्सूर्योनॄन् ४ वयंतेंअद्यरं-
रिमाहिकामंमुत्तानहंस्तानमंसोपसद्यं । यजिष्ठेनमनंसायक्षिदेवानस्रेंधतामन्मं-

नाविप्रोअग्ने ५ त्वद्धिपुत्रसहसोविपूर्वीर्देवस्ययन्त्यूतयोविवाजाः । त्वंदेहिसहस्रिणंरयिंनोऽद्रोघेणवचसासत्यमग्ने ६ तुभ्यंदक्षकविक्रतोयानीमादेवमर्तासो अध्वरेअकर्म । त्वंविश्वस्यसुरथस्यबोधिसर्वंतदग्नेअमृतस्वदेह ७ ॥ १४ ॥

विपाजसा सप्त कान्योत्कीलोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१५ विपाजसापृथुनाशोशुचानोबाधस्वद्विषोरक्षसोअमीवाः । सुशर्मणोबृहतःशर्मणिस्यामग्नेरहंसुहवस्यप्रणीतौ १ त्वंनोअस्याउषसोव्युष्टौत्वंसूरउदितेबोधिगोपाः । जन्मेवनित्यंतनयंजुषस्वस्तोमंमेअग्नेतन्वासुजात २ त्वंनृचक्षावृषभानुपूर्वीःकृष्णास्वग्नेअरुषोविभाहि । वसोनेषिचपर्षिचात्यंहःकृधीनोरायउशिजोयविष्ठ ३ अषाळ्होअग्नेवृषभोदिदीहिपुरोविश्वाःसौभगासंजिगीवान् । यज्ञस्यनेताप्रथमस्यपायोर्जातवेदोबृहतःसुप्रणीते ४ अच्छिद्राशर्मजरितःपुरूणिदेवाँ

अच्छादीद्यांनःसुमेधाः । रथोनसस्निरभिर्वक्षिवाजमग्नेत्वंरोदसीनःसुमेके ५
प्रपींपयवृषभजिन्ववाजानग्नेत्वंरोदसीनःसुदोघे । देवेभिर्देवसुरुचारुचानोमानो
मर्तस्यदुर्मतिःपरिष्ठात् ६ इळामग्नेपुरुदंसंसनिंगोःशश्वत्तमंहवमानायसाध ।
स्यान्नःसूनुस्तनयोविजावाग्नेसातेसुमतिर्भूत्वस्मे ७ ॥ १५ ॥

अयमग्निः षड्कात्योत्कीलोऽग्निः । आद्या तृतीया पञ्चमी च बृहत्यः । शिष्टाः सतोबृहत्यः ।

१६ अयमग्निःसुवीर्यस्येशेमहःसौभगस्य । रायईशेस्वपत्यस्यगोमतईशेवृ-
त्रहथानाम् १ इमंनरोमरुतःसश्चतावृधंयस्मिन्रायःशेवृधासः । अभियेसन्तिपृत-
नासुदूढ्योविश्वाहाशत्रुमादभुः २ सत्वंनोरायःशिशीहिमीढ्वोअग्नेसुवीर्यस्य ।
तुविद्युम्नवर्षिष्ठस्यप्रजावतोऽनमीवस्यशुष्मिणः ३ चक्रिर्योविश्वाभुवनाभिसा-
सहिश्चक्रिर्देवेष्वादुवः । आदेवेषुयततआसुवीर्यआशंसउतनृणाम् ४ मानो

अग्ने ऽमंतये॒मावीरंतायैरीरधः । मागोतायैसहसस्पुत्र॒मानि॒दे ऽप्द्वेषांस्याकृंधि ५ श॒ग्धिवाजंस्यसुभगप्र॒जाव॒तो ऽग्नेबृह॒तोअं॑ध्व॒रे । संरा॒याभूयंसासृजमयो॒भुना॒ तुविंद्युम्न॒यशंस्वता ६ ॥ १६ ॥

समिध्यमानः पञ्च कतो वैश्वामित्रोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१७ स॒मि॒ध्यमानःप्रथ॒मानु॒धर्मा॒सम॒क्तुभिंरज्यतेवि॒श्ववांरः । शो॒चिष्कंशो घृतनिंर्णिक्पाव॒कःसु॒य॒ज्ञो॒अ॒ग्निर्य॒जथा॑यदे॒वान् १ यथायंजोहो॒त्रमंग्नेपृथि॒व्यायथा॑ दि॒वोजातवेदश्चिकि॒त्वान् । ए॒वानेनंह॒वि॒षांयक्षिदे॒वान्मंनु॒ष्वद्य॒ज्ञंप्रतिंरे॒मम॒द्य २ त्रीण्यायूं॑षि॒तवंजातवेदस्ति॒स्रआ॒जानीरु॒षसंस्तेअग्ने । ताभिंर्दे॒वाना॒मवोयक्षि वि॒द्वानथांभव॒यजंमानाय॒शंयोः ३ अ॒ग्निंसुंदी॒तिंसु॒दृशंगृ॒णन्तोनम॒स्याम॒स्त्वेड्यं जातवेदः । त्वांदूतमंर॒तिंहं॒व्य॒वाहंदे॒वाअंकृण्वन्न॒मृतंस्यनाभिंम् ४ यस्त्वद्धोता॒

पूर्वीअग्नेयजीयान्हिताचसत्तास्वधयाचशंभुः । तस्यानुधर्मप्रयंजाचिकित्वोऽथा नोधाअध्वरंदेववीतौ ५ ॥ १७ ॥

भवानः पञ्चकतो वैश्वामित्रोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१८ भवानोअग्नेसुमनाउपेतौसखेवसख्येपितरेवसाधुः । पुरुद्रुहोहिक्षितयो जनानांप्रतिप्रतीचीर्दहतादरातीः १ तपोष्वग्नेअन्तराँअमित्रान्तपाशंसमररुषः परस्य । तपोवसोचिकितानोअचित्तान्वितेतिष्ठन्तामजराअयासः २ इध्मेनाग्न इच्छमानोघृतेनजुहोमिहव्यंतरसेबलाय । यावदीशेब्रह्मणावन्दमानइमांधियं शतसेयायदेवीम् ३ उच्छोचिषासहसस्पुत्रस्तुतोबृहद्वयःशशमानेषुधेहि । रेव- दग्नेविश्वामित्रेषुशंयोर्मर्मृज्मातेतन्वंभूरिकृत्वः ४ कृधिरत्नंसुसनितर्धनानांसघे- दग्नेभवसियत्समिद्धः।स्तोतुर्दुरोणेसुभगस्यरेवत्सृप्राकरस्नादधिषेवपूंषि ५॥ १८॥

अग्निं होतारं पञ्च गाथ्यग्निस्त्रिष्टुप् ।

११ अ॒ग्निंहोता॑रं॒प्रवृ॑णेमि॒येधे॒गृत्सं॑क॒विं॑वि॒॑श्व॒विद॒ममूं॑रम् । सनो॑यक्षद्दे॒वतां॑ता॒ यजी॑यान्रा॒येवाजा॑यवनतेम॒घानि॑ १ प्रतेअग्नेह॒विष्मं॑तीमि॒यर्म्यच्छा॑सुद्यु॒म्नांरा॒ति- नीं॑घृताचीम् । प्र॒द॒क्षि॒णिद्दे॒वतां॑तिमुरा॒णःसंरा॒तिभि॒र्वसु॑भि॒र्य॒ज्ञमं॑श्रेत् २ सतेजी॑- यसा॒मनं॑सा॒त्वोतं॑उ॒तशि॑क्षस्वप॒त्यस्यं॑शि॒क्षोः । अग्नेरा॒यो नृतं॑मस्य॒प्रभू॑तौभू॒यामं॑ते सुष्टु॒तयं॑श्च॒वस्वं॑ः ३ भूरी॑णि॒हित्वेद॑धि॒रेअनी॒काग्नेदे॒वस्य॒यज्यं॑वो॒जनां॑सः । सआ वं॑हदे॒वतां॑तिंयविष्ठ॒शर्धो॑यद॒द्यदि॒व्यंयजा॑सि ४ यत्त्वा॒होतां॑रम॒नजं॑न्मि॒येधेनिषा॒- दयं॑न्तोय॒जथा॑यदे॒वाः।सत्वंनो॑अग्नेऽवि॒तेहबो॒ध्यधि॒श्रवां॑सिधेहिनस्त॒नूषु॑ ५॥११॥

अग्निमुषसं पञ्च गाथ्यग्निस्त्रिष्टुप् । आद्यापञ्चम्योर्विश्वेदेवाः ।

२० अ॒ग्निमु॒षसं॑म॒श्विनां॑दधि॒क्रांव्यु॑ष्टिषुहवते॒वह्नि॑रु॒क्थैः । सु॒ज्योति॑षोनः

शृण्वन्तुदेवाः सजोषसोअध्वरंवावशानाः १ अग्नेत्रीतेवाजिनात्रीषधस्था तिस्रस्तेजिह्वाऋतजातपूर्वीः । तिस्रउंतेतन्वोदेववातास्ताभिर्नःपाहिगिरोअप्रयुच्छन् २ अग्नेभूरीणितवजातवेदोदेवस्वधावोऽमृतस्यनाम । याश्चमायामायिनांविश्वमिन्वत्वेपूर्वीःसंदधुःपृष्टबन्धो ३ अग्निर्नेताभगइवक्षितीनांदेवीनांदेवऋतुपाऋतावा । सवृत्रहासनयोविश्ववेदाःपर्षद्विश्वातिदुरितागृणन्तम् ४ दधिक्रामग्निमुषसंचदेवींबृहस्पतिंसवितारंचदेवम् । अश्विनामित्रावरुणाभगंचवसून्रुद्राँआदित्याँइहहुवे ५ ॥ २० ॥

इमं नः पञ्च गाथ्यग्निः । अन्त्या विराड्रूपा सतोबृहती । उपाद्ये अनुष्टुभौ । शिष्टे त्रिष्टुभौ ।

२१ इमंनोयज्ञममृतेषुधेहीमाहव्याजातवेदोजुषस्व । स्तोकानामग्नेमेदसोघृतस्यहोतःप्राशानप्रथमोनिषद्य १ घृतवन्तःपावकतेस्तोकाःश्चोतन्तिमेदसः ।

स्वधर्मन्देववीतयेश्रेष्ठंनोधेहिवार्यम् २ तुभ्यंस्तोकाघृतश्चुतोऽग्नेविप्रायसन्त्य । ऋषिःश्रेष्ठःसमिध्यसेयज्ञस्यप्राविताभव ३ तुभ्यंश्चोतन्त्यध्रिगोशचीवःस्तोकासोअग्नेमेदसोघृतस्य । कविशस्तोबृहताभानुनागाहव्याजुषस्वमेधिर ४ ओजिष्ठंतेमध्यतोमेदउद्भृतंप्रतेवयंददामहे । श्चोतन्तितेवसोस्तोकाअधित्वचिप्रतितान्देवशोविहि ५ ॥ २१ ॥

अयं स पञ्च गाथी पुरीष्या अग्नयस्त्रिष्टुप् । चतुर्थ्यनुष्टुप् ।

२२ अयंसोअग्निर्यस्मिन्त्सोममिन्द्रःसुतंदधेजठरेवावशानः । सहस्रिणंवाजमत्यंनसप्तिंससवान्त्सन्त्स्तूयसेजातवेदः १ अग्नेयत्तेदिविवर्चःपृथिव्यांयदोषधीष्वप्स्वायजत्र । येनान्तरिक्षमुर्वाततन्थत्वेषःसभानुरर्णवोनृचक्षाः २ अग्नेदिवोअर्णमच्छाजिगास्यच्छादेवाँऊचिषेधिष्ण्याये । यारोचनेपरस्तात्सूर्यस्ययाश्चा-

वस्तांदुपतिष्ठन्तआपः ३ पुरीष्यांसोअग्नयंःप्रावणेभिंःसजोषंसः । जुषन्तांयज्ञमद्रुहोऽनमीवाइषोमहीः ४ इळांमग्नेपुरुदंसंसनिंगोःशंश्वत्तमंहवंमानायसाध । स्यान्नंःसूनुस्तनंयोविजावाग्नेसातेंसुमतिर्भूत्वस्मे ५ ॥ २२ ॥

निर्मथितः पञ्च देवश्रवा देववातश्च भारतावग्निस्त्रिष्टुप् । तृतीया सतोबृहती ।

२३ निर्मंथितःसुधिंतआसधस्थेयुवांकविरंध्वरस्यंप्रणेता । जूर्यंत्स्वग्निरजरोवनेष्वत्रांदधेअमृतंजातवेंदाः १ अमंन्थिष्टांभारंतारेवदग्निंदेवश्रंवादेववांतःसुदक्षंम् । अग्नेविपंश्यबृहताभिरायेषांनोंनेताभंवतादनुद्यून् २ दशक्षिपंःपूर्व्यंसींमजीजनन्त्सुजांतंमातृषुंप्रियम् । अग्निंस्तुंहिदैववातंदेंवश्रवोयोजनांनामसंद्वशी ३ नित्वांदधेवरआपृथिव्याइळायास्पदेसुंदिनत्वेअह्नाम् । दृषद्वंत्यांमानुंषआपयायां

सरस्वत्यांरेवदंग्नेदिदीहि ४ इळांमग्नेपुरुदंसंसनिंगोःशश्वत्तमंहवंमानायसाध। स्यान्नःसूनुस्तनयोविजावाग्नेसातेसुमतिर्भूत्वस्मे ५ ॥ २३ ॥

अग्ने सहस्व पञ्च विश्वामित्रोऽग्निर्गायत्री । आद्यानुष्टुप् ।

२४ अग्नेसहंस्वपृतंनाअभिमातीरपास्य । दुष्टरस्तरन्नरातीर्वर्चोधायज्ञवाहसे १ अग्नंइळासमिंध्यसेवीतिहोत्रोअमर्त्यः । जुषस्वसूनोअध्वरम् २ अग्नेद्युम्नेनंजागृवेसहंसःसूनवाहुत । एदंबर्हिःसंदोममं ३ अग्नेविश्वेभिरग्निभिर्देवेभिर्महयागिरः । यज्ञेषुयउचायवः ४ अग्नेदादाशुषेरयिंवीरवंन्तंपरीणसम् । शिशीहिनःसूनुमतः ५ ॥ २४ ॥

अग्ने दिवः पञ्च विश्वामित्रोऽग्निर्विराट् । चतुर्थ्या इन्द्राग्नी ।

२५ अग्नेदिवःसूनुरसिप्रचेतास्तनापृथिव्याउतविश्वर्वेदाः । ऋधग्देवाँइहयंजा

चिकित्वः १ अग्निःसंनोतिवीर्याणिविद्वान्त्सनोतिवाजंममृतायभूषन् । सनो देवाँएहवंहापुरुक्षो २ अग्निर्द्यावापृथिवीविश्वजन्येआभातिदेवीअमृतेअमूरः । क्षयन्वाजैःपुरुश्चन्द्रोनमोभिः ३ अग्नइन्द्रश्चदाशुषोदुरोणेसुतावतोयज्ञमिहोप-यातम् । अमर्धन्तासोमपेयायदेवा ४ अग्नेअपांसमिध्यसेदुरोणेनित्यःसूनोसह-सोजातवेदः । सधस्थानिमहयमानऊती ५ ॥ २५ ॥

वैश्वानरं नव विश्वामित्रो जगती । अन्त्यास्तिस्रस्त्रिष्टुभः । सप्तम्या आत्मा । आद्यानां तिसृणां वैश्वानरः । ततस्तिसृणां मरुतः । उपान्त्ययोरग्निरात्मा वा । अन्त्याया विश्वामित्रोपाध्यायः ।

२६ वैश्वानरंमनसाग्निंनिचाय्याहविष्मन्तोअनुषत्यंस्वर्विदम् । सुदानुंदेवंरथिरं वसूयवोगीर्भीरण्वंकुशिकासोहवामहे १ तंशुभ्रमग्निमवसेहवामहेवैश्वानरंमा-

तरिश्वानमुक्थ्यम् । बृहस्पतिंमनुषोदेवतातयेविप्रंश्रोतारमतिथिंरघुष्यदम् २ अ-
श्वोनक्रन्दञ्जनिभिःसमिध्यतेवैश्वानरःकुशिकेभिर्युगेयुगे । सनोअग्निःसुवीर्यंस्व-
श्व्यंदधातुरत्नममृतेषुजागृविः ३ प्रयन्तुवाजास्तविषीभिरग्नयःशुभेसंमिश्लाःपृष-
तीरयुक्षत । बृहदुक्षोमरुतोविश्ववेदसःप्रवेपयन्तिपर्वताँअदाभ्याः ४ अग्निश्रियो
मरुतोविश्वकृष्टयआत्वेषमुग्रमवईमहेवयम् । तेस्वानिनोरुद्रियावर्षनिर्णिजःसिं-
हानहेषक्रतवःसुदानवः ५ ॥ २६ ॥ व्रातंव्रातंगणंगणंसुशस्तिभिरग्नेर्भामंमरु-
तामोजईमहे । पृषदश्वासोअनवभ्रराधसोगन्तारोयज्ञंविदथेषुधीराः ६ अग्निरं-
स्मिजन्मनाजातवेदाघृतंमेचक्षुरमृतंमआसन् । अर्कस्त्रिधातूरजसोविमानोऽजं-
स्रोघर्मोहविरस्मिनाम ७ त्रिभिःपवित्रैरपुपोध्य१र्कंहृदामतिंज्योतिरनुप्रजा-
नन् । वर्षिष्ठंरत्नमकृतस्वधाभिरादिद्द्यावापृथिवीपर्यपश्यत् ८ शतधारमुत्सम

क्षीयमाणंविपश्चितंपितरंवक्त्वानाम् । मेळिंमदन्तंपित्रोरुपस्थेतंरोदसीपिपृतंस-
त्यवाचम् १ ॥ २७ ॥

प्र वः पञ्चदश विश्वामित्रोऽग्निर्गायत्री । आद्याया ऋतवो वा ।

२७ प्रवोवाजाअभिद्यवोहविष्मन्तोघृताच्या । देवाञ्जिगातिसुम्नयुः १ ईळे
अग्निंविपश्चितंगिरायज्ञस्यसाधनम् । श्रुष्टीवानंधितावानम् २ अग्नेशकेमतेवयंय-
मंदेवस्यवाजिनः । अतिद्वेषांसितरेम ३ समिध्यमानोअध्वरे३ग्निःपावकईड्यः ।
शोचिष्केशस्तमीमहे ४ पृथुपाजाअमर्त्योघृतनिर्णिक्स्वाहुतः । अग्निर्यज्ञस्यह-
व्यवाट् ५॥ २८॥ तंसबाधोयतस्रुचइत्थाधियायज्ञवन्तः । आचक्रुरग्निमूतये ६
होतादेवोअमर्त्यःपुरस्तादेतिमायया । विदथानिप्रचोदयन् ७ वाजीवाजेषु
धीयतेऽध्वरेषुप्रणीयते । विप्रोयज्ञस्यसाधनः ८ धियाचक्रेवरेण्योभूतानांगर्भमा

दंधे । दक्षस्यपितरंतनां १ नित्वांदधेवरेण्यंदक्षस्येळासंहस्कृत । अग्नेसुदीतिमु-
शिजंम् १० ॥ २१ ॥ अग्निंयन्तुरंमप्तुरंमृतस्ययोगेवनुषः । विप्रावाजैःसमिं-
न्धते ११ ऊर्जोनपांतमध्वरेदींदिवांसमुपद्यवि । अग्निमींळेकविक्रंतुम् १२ ईळे-
न्योंनमस्यंस्तिरस्तमांसिदर्शतः । समग्निरिंध्यतेवृषा १३ वृषोअग्निःसमिंध्यते-
ऽश्वोनदेववाहंनः । तंहविष्मंन्तईळते १४ वृषणंत्वावयंवृषन्वृषणःसमिंधीमहि ।
अग्नेदीद्यंतंवृहत् १५ ॥ ३० ॥

अग्ने जुषस्व षड्विश्वामित्रोऽग्निर्गायत्री । तृतीयोष्णिक् । चतुर्थी त्रिष्टुप् । पञ्चमी जगती ।

२८ अग्नेजुषस्वंनोहविःपुरोळाशंजातवेदः । प्रातःसावेधियावसो १ पुरोळा
अंग्नेपचतस्तुभ्यंवाघापरिष्कृतः । तंजुषस्वयविष्ठ्य २ अग्नेवीहिपुरोळाशमाहुं-
तंतिरोअंह्न्यम् । सहंसःसूनुरस्यध्वरेहितः ३ माध्यंदिनेसवनेजातवेदःपुरोळाशं-

मिहकंवेजुषस्व । अग्नेयह्वस्यतवंभागधेयंनप्रमिनन्तिविदथेषुधीराः ४ अग्नेतृती-
येसवनेहिकानिषःपुरोळाशंसहसःसूनवाहुतम् । अथादेवेष्वध्वरंविपन्ययाधार-
त्वंवन्तममृतेषुजागृविम् ५ अग्नेवृधानआहुतिंपुरोळाशंजातवेदः । जुषस्वतिरो-
अह्नयम् ६ ॥ ३१ ॥

अस्तीदं षोडश विश्वामित्रोऽग्निः । पञ्चम्या ऋत्विजो वा । आद्याचतुर्थीदशमी-
द्वादश्योऽनुष्टुभः । षष्ठ्येकादश्युपान्त्ये च जगत्यः । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

२१ अस्तीदमधिमन्थनमस्तिप्रजननंकृतम् । एतांविश्पत्नीमाभराग्निंमन्था-
मपूर्वथा १ अरण्योर्निहितोजातवेदागर्भइवसुधितोगर्भिणीषु । दिवेदिवईड्यो
जागृवद्भिर्हविष्मद्भिर्मनुष्येभिरग्निः २ उत्तानायामवभराचिकित्वान्सद्यःप्रवी-
तावृषणंजजान । अरुषस्तूपोरुशदस्यपाजइळायास्पुत्रोवयुनेऽजनिष्ट ३ इळा-

यास्त्वापदेवयंनाभापृथिव्याअधि । जातवेदोनिधीमह्यग्नेहव्यायवोळ्हवे ४ मन्थ-
तानरःकविमद्वयन्तंप्रचेतसममृतंसुप्रतीकम् । यज्ञस्यकेतुंप्रथमंपुरस्तादग्निंनरो
जनयतासुशेवम् ५ ॥ ३२ ॥ यदीमन्थन्तिबाहुभिर्विरोचतेऽश्वोनवाज्यरुषोवने-
ष्वा । चित्रोनयामन्नश्विनोरनिवृतःपरिवृणक्त्यश्मनस्तृणादहन् ६ जातोअग्नी
रोचतेचेकितानोवाजीविप्रःकविशस्तःसुदानुः । यंदेवासईड्यंविश्वविदंहव्यवा-
हमदधुरध्वरेषु ७ सीदहोतःस्वउलोकेचिकित्वान्सादयायज्ञंसुकृतस्ययोनौ ।
देवावीर्देवान्हविषायजास्यग्नेबृहद्यजमानेवयोधाः ८ कृणोतधूमंवृषणंसखायो-
ऽस्रेधन्तइतनवाजमच्छ । अयमग्निःपृतनाषाट्सुवीरोयेनदेवासोअसहन्तदस्यू-
न् ९ अयंतेयोनिर्ऋत्वियोयतोजातोअरोचथाः । तंजानन्नग्नआसीदाथानोवर्धया
गिरः १० ॥ ३३ ॥ तनूनपादुच्यतेगर्भआसुरोनराशंसोभवतियद्विजायते । मात-

रिश्वायदमिंमीतमातरिवातस्यसर्गोअभवत्सरींमणि ११ सुनिर्मथानिमैथितः
सुनिधानिहितःकुविः । अग्नेस्वध्वराकृणुदेवान्देवयतेयंज १२ अजींजनन्नमृतं
मर्त्यासो ऽस्त्रेमाणंतरणिंवीळुजम्भम् । दशस्वसारोअग्रुवंःसमीचीःपुमांसंजा-
तमभिसंरंभन्ते १३ प्रसप्तहोतासनकादरोचतमातुरुपस्थेयदशोचदूधनि । न
निमिषतिसुरणोदिवेदिवेयदसुरस्यजठरादजायत १४ अमित्रायुधोमरुतामिव
प्रयाःप्रथमजाब्रह्मणोविश्वमिद्विदुः । द्युम्नवद्ब्रह्मकुशिकासएरिरएकंएकोदमेअ-
ग्निंसमीधिरे १५ यदद्यत्वांप्रयतियज्ञेअस्मिन्होतश्चिकित्वो ऽवृणीमहीह । ध्रुव-
मयाध्रुवमुताशमिष्ठाःप्रजानन्विद्वाँउपयाहिसोमम् १६ ॥ ३४ ॥ इति शाकल-
र्कसंहितायां तृतीयाष्टके प्रथमोऽध्यायः ॥ १॥ इति शाकलर्कसंहितायां तृतीये मण्डले
द्वितीयोऽनुवाकः ॥ २ ॥

इच्छन्तिम्रधिकैन्द्रंशासत्कुशिकोविश्वामित्रएववाश्रुतेरिन्द्रसोमंश्रूनाम्पर्वतानांसप्तोनासंवादोनदी-
भिर्विश्वामित्रस्योत्तितीर्षोस्तत्रनदीवाक्यंचतुर्थीषष्ठ्यष्टमीदशम्यःषष्ठीसप्तम्योस्त्विन्द्रस्तुतिरन्त्यानुष्टु-
बिन्द्रःपूर्भिदेकादशतिष्ठाहरीइमामूषुपान्त्यांघोरोऽपश्यत्सानिर्दहेच्छस्यमानेतिश्रूयतेवार्त्रेहसायगाय-
त्र्यमन्त्यानुष्टुबभितष्टेवदशप्रजापतिःसवैश्वामित्रोवाच्योवाद्वौवातौनवैकोपीन्द्रंमतिर्नेव ।

इच्छन्ति द्वाविंशतिर्विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३० ॐम् इच्छन्तित्वासोम्यासःसखायःसुन्वन्तिसोमंदधतिप्रयांसि । तितिं-
क्षन्तेअभिशंस्तिंजनानामिन्द्रत्वदाकश्चनहिप्रकेतः १ नतेदूरेपरमाचिद्रजांस्या-
तुप्रयाहिहरिवोहरिभ्याम् । स्थिरायवृष्णेसवनाकृतेमायुक्ताग्रावाणःसमिधाने
अग्नौ २ इन्द्रःसुशिप्रोमघवातरुत्रोमहाव्रातस्तुविकूर्मिर्ऋघावान् । यदुग्रोधाबा-
धितोमर्त्येषुक्व१त्यातेवृषभवीर्याणि ३ त्वंहिष्मांच्यावयन्नच्युतान्येकोवृत्राचरसि

जिघ्नमानः।तवद्यावापृथिवीपर्वतासोऽनुव्रताय़निमितेवतस्थुः ४ उताभयेपुरुहूत
श्रवोभिरेकोदृळ्हमवदोवृत्रहासन् । इमेचिदिन्द्ररोदसीअपारेयत्संगृभ्णामघव-
न्काशिरित्ते ५ ॥ १ ॥ प्रसूतइन्द्रप्रवताहरिभ्यांप्रतेवज्रःप्रमृणन्नेतुशत्रून् । जहि-
प्रतीचोअनूचःपराचोविश्वंसत्यंकृणुहिविष्टमस्तु ६ यस्मैधायुरदधामर्त्यायाभक्तं-
चिद्भजतेगेह्यं१सः । भद्रातइन्द्रसुमतिर्घृताचीसहस्रदानापुरुहूतरातिः ७ सहदानुं
पुरुहूतक्षियन्तमहस्तमिन्द्रसंपिणक्कुणारुम् । अभिवृत्रंवर्धमानंपियारुमपाद-
मिन्द्रतवसाजघन्थ ८ निसामनामिषिरामिन्द्रभूमिंमहीमपारांसदनेससत्थ ।
अस्तभ्नाद्द्यांवृषभोअन्तरिक्षमर्षन्त्वापस्त्वयेहप्रसूताः ९ अलातृणोवलइन्द्रव्रजो
गोःपुराहन्तोर्भयमानोव्यार । सुगान्पथोअकृणोन्निरजेगाःप्रावन्वाणीःपुरुहूतं
धमन्तीः १० ॥ २ ॥ एकोद्वेवसुमतीसमीचीइन्द्रआपप्रौपृथिवीमुतद्याम् ।

उतान्तरिक्षादभिनंःसमीकट्टषोरथीःसयुजंःशूरवाजांन् ११ दिशःसूर्योनमिंना-
तिप्रदिंष्टादिवेदिंवेहयंश्वप्रसूताः । संयदानळध्वंनआदिदश्वैर्विमोचंनंकृणुतेत-
त्वंस्य १२ दिदृंक्षन्तउषसोयामंन्नक्तोर्विवस्वंत्यामहिंचित्रमनींकम् । विश्वेंजान-
न्तिमहिनायदागादिन्द्रंस्यकर्मसुकृंतापुरूणिं १३ महिज्योतिर्निहिंतंवक्षणांस्वा-
मापक्वंचंरतिबिभ्रंतीगौः । विश्वंस्वाद्मसंभृंतमुस्रियायांयत्सीमिन्द्रोअदंधाद्भोजं-
नाय १४ इन्द्रदृह्यंयामकोशाअंभूवन्यज्ञायंशिक्षगृणतेसखिंभ्यः। दुर्मायवोंदुरेवा
मर्त्यांसोनिषङ्गिणोंरिपवोहन्त्वांसः १५ ॥ ३ ॥ संघोषंःशृण्वेऽवमैरमित्रैर्जहीं
न्येंष्वशनिंतपिंष्ठाम् । वृश्चेमधस्ताद्विरुंजासहंस्वजहिरक्षोंमघवन्रन्धयंस्व १६
उर्द्वहरक्षंःसहमूंलमिन्द्रवृश्चामध्यंप्रत्यग्रंशृणीहि । आकींवंतःसललूकंचकर्थ
ब्रह्मद्विषेतपुंषिंहेतिमंस्य १७ स्वस्तयेंवाजिभिंश्चप्रणेतःसंयन्महीरिषंआसत्सिं

पूर्वीः । रायोवन्तारोबृहतःस्यामास्मेअस्तुभगइन्द्रप्रजावान् १८ आनोभरभग-
मिन्द्रद्युमन्तंनितेदेष्णस्यधीमहिप्ररेके । ऊर्वइवपप्रथेकामोअस्मेतमापृणवसु-
पतेवसूनाम् १९ इमंकामंमन्दयागोभिरश्वैश्चन्द्रवताराधसापप्रथश्च । स्वर्यवो
मतिभिस्तुभ्यंविप्राइन्द्रायवाहःकुशिकासोअक्रन् २० आनोगोत्रादर्दृहिगोपते-
गाःसमस्मभ्यंसनयोयन्तुवाजाः । दिवक्षाअसिवृषभसत्यशुष्मोऽस्मभ्यंसुमघ-
वन्बोधिगोदाः २१ शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृण्व-
न्तमुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् २२ ॥ ४ ॥

शासद्वाविंशतिर्विश्वामित्रः कुशिको वा इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३१ शासद्वह्निर्दुहितुर्नप्त्यंगाद्विद्वाँऋतस्यदीधितिंसपर्यन् । पितायत्रदुहितुःसेकं-
ऋञ्जन्त्संशग्म्येनमनसादधन्वे १ नजामयेतान्वोरिक्थमारैक्चकारगर्भंसनितु-

निधानम् । यदीमातरोजनयन्तवह्निमन्यःकर्तासुकृतोरन्यऋन्धन् २ अग्निर्जज्ञे
जुह्वा३ रेजमानोमहस्पुत्राँअरुषस्यप्रयक्षे । महान्गर्भोमह्याजातमेषांमहीप्रवृद्ध-
र्यश्वस्ययज्ञैः ३ अभिजैत्रीरसचन्तस्पृधानंमहिज्योतिस्तमसोनिरजानन् । तं
जानतीःप्रत्युदायन्नुषासःपतिर्गवामभवदेकइन्द्रः ४ वीळौसतीरभिधीरामतृन्द-
न्प्राचाहिन्वन्मनसासप्तविप्राः । विश्वामविन्दन्पथ्यामृतस्यप्रजानन्नित्तानमसा
विवेश ५ ॥ ५ ॥ विदद्यदीसरमारुग्णमद्रेर्महिपाथःपूर्व्यंसध्र्यक्कः । अग्रं
नयत्सुपद्यक्षराणामच्छारवंप्रथमाजानतीगात् ६ अगच्छदुविप्रतमःसखीयन्नसू-
दयत्सुकृतेगर्भमद्रिः । ससानमर्योयुवभिर्मखस्यन्नथाभवदङ्गिराःसद्योअर्चन् ७
सतःसतःप्रतिमानंपुरोभूर्विश्वावेदजनिमाहन्तिशुष्णम् । प्रणोदिवःपदवी-
र्गव्युरर्चन्त्सखासखीँरमुञ्चन्निरवद्यात् ८ निर्गव्यतामनसासेदुरर्कैःकृण्वानासो

अमृत॒त्वाय॒ गा॒तुम् । इ॒दं चि॒न्नु सद॑नं॒ भूर्ये॑षां॒ येन॒ मासाँ॒ असि॑षासन्नृ॒तेन॑ १ संप॒श्यमा॑-
नाअमदन्न॒भि स्वं पय॑ः प्र॒त्नस्य॒ रेत॑सो॒ दुघा॑नाः । वि रोद॑सीअतप॒द्घोष॑ए॒षां जा॒ते नि॒ष्ठा-
मद॑धु॒र्गोषु॑ वी॒रान् १० ॥ ६ ॥ स जा॒तेभि॑र्वृत्र॒हा सेदु॑ ह॒व्यैरुदु॒स्रिया॑असृज॒दिन्द्रो॑
अ॒र्कैः । उ॒रू॒च्य॑स्मै घृ॒तव॒द्भर॑न्ती॒ मधु॒ स्वाद्म॑ दुदुहे॒ जेन्या॒ गौः ११ पि॒त्रे चि॑च्चक्रुः॒ सद॑नं॒-
सम॑स्मै॒ महि॒ त्विषी॑मत्सु॒कृतो॒ वि हि ख्यन् । वि॒ष्क॒भ्नन्त॒ः स्कम्भ॑नेना॒ जनि॑त्री॒ आ-
सी॑ना ऊ॒र्ध्वं र॑भ॒सं वि मि॑न्वन् १२ म॒ही यदि॑ धि॒षणा॑ शि॒श्नथे॒ धात्स॑द्यो॒वृधं॑ वि॒भ्वं॒१ रो-
द॑स्योः । गिरो॒ यस्मि॑न्ननव॒द्याः स॑मी॒चीर्विश्वा॒ इन्द्रा॑य॒ तवि॑षी॒रनु॑त्ताः १३ म॒ह्या ते॑ स॒-
ख्यं व॑श्मि श॒क्तीरा वृ॑त्र॒घ्ने नि॒युतो॑ यन्ति पू॒र्वीः । महि॑ स्तो॒त्रमव॒ आग॑न्म सू॒रेर॒स्माकं॒ सु
म॑घवन्बोधि गो॒पाः १४ महि॒ क्षेत्रं॑ पु॒रु श्च॒न्द्रं वि॑वि॒द्वानादित्सखि॑भ्यश्च॒रथं॒ समै॑रत् ।
इन्द्रो॒ नृभि॑रजन॒द्दीद्या॑नः सा॒कं सूर्य॑मु॒षसं॑ गा॒तुम॒ग्निम् १५॥७॥ अ॒पश्चि॑दे॒ष वि॒भ्वो॒३

दर्मूना॒ःप्रस॒ध्रीचीर॑सृजद्विश्व॑श्च॒न्द्राः । मध्व॑ःपुना॒नाःक॒विभि॑ःप॒वित्रै॒र्द्युभि॑र्हिन्वन्त्य॒क्तुभि॒र्धनु॑त्रीः १६ अनु॑कृ॒ष्णेवसु॑धिती॒जिहा॑तेउ॒भेसूर्य॑स्यमं॒हना॒यज॑त्रे । परि॒यत्ते॑महि॒मानं॑वृ॒जध्यै॒सखा॑यइन्द्र॒काम्या॑ऋजि॒प्याः १७ पति॑र्भववृत्रहन्त्सू॒नृता॑नांगि॒रां वि॒श्वायु॑र्वृष॒भोव॑यो॒धाः । आनो॑गहि॒स॒ख्येभि॑ःशि॒वेभि॑र्म॒हान्म॒हीभि॑रू॒तिभि॑ःसर॒ण्यन् १८ तम॑ङ्गि॒रस्वन्नम॑सासप॒र्यन्नव्य॑कृणोमि॒सन्य॑सेपु॒रा॒जाम् । द्रुहो॒विया॑हि बहु॒ला अदे॑वी॒ःस्व॑श्चनोमघवन्त्सा॒तये॑धाः १९ मिह॑ःपाव॒काःप्रत॑ता अभूवन्त्स्व॒स्ति नः॑पिपृहिपा॒रमा॑साम् । इन्द्र॒त्वं॑रथि॒रःपा॑हिनोरि॒षोम॒क्षूम॑क्षूकृणुहिगो॒जितो॑नः २० अदे॑दिष्टवृत्र॒हागोप॑तिर्गा अ॒न्तःकृ॒ष्णाँ अ॑रु॒षैर्धाम॑भिर्गात् । प्रसू॒नृता॑दि॒शमा॑नऋ॒तेन॒ दुर॑श्च॒विश्वा॑अवृणो॒दप॒स्वाः २१ शु॒नंहु॑वेमम॒घवा॑न॒मिन्द्र॑म॒स्मिन्भरे॒नृत॑म॒ंवाज॑सातौ । शृ॒ण्वन्त॑मु॒ग्रमू॒तये॑स॒मत्सु॒घ्नन्तं॑वृ॒त्राणि॑स॒ञ्जितं॒धना॑नाम् २२ ॥ ८ ॥

इन्द्र सोमं सप्तदश विश्वामित्र इन्द्रास्त्रिष्टुप् ।

३२ इन्द्रसोमंसोमपतेपिबेमंमाध्यंदिनंसवनंचारुयत्ते । प्रप्रुथ्याशिप्रेमघवन्नृजीषिन्विमुच्याहरीइहमादयस्व १ गवाशिरंमन्थिनमिन्द्रशुक्रंपिबासोमंररिमातेमदाय । ब्रह्मकृतामारुतेनागणेनसजोषारुद्रैस्तृपदावृषस्व २ येतेशुष्मंयेतविषीमवर्धन्नर्चन्तइन्द्रमरुतस्तओजः । माध्यंदिनेसवनेवज्रहस्तपिबारुद्रेभिःसगणःसुशिप्र ३ तइन्न्वस्यमधुमद्विविप्रइन्द्रस्यशर्धोमरुतोयआसन् । येभिर्वृत्रस्येषितोविवेदामर्मणोमन्यमानस्यमर्म ४ मनुष्वदिन्द्रसवनंजुषाणःपिबासोमंशश्वतेवीर्याय । सआववृत्स्वहर्यश्वयज्ञैःसरण्युभिरपोअर्णासिसर्षि ५ ॥ १ ॥ त्वमपोयद्धवृत्रंजघन्वाँअत्याँइवप्रासृजःसर्तवाजौ।शयानमिन्द्रचरतावधेनवव्रिवांसंपरिदेवीरदेवम् ६ यजामइन्नमसावृद्धमिन्द्रंबृहन्तमृष्वमजरंयुवानम् ।

यस्यप्रियेममतुर्यज्ञियस्यनरोदसीमहिमानंममाते ७ इन्द्रस्यकर्मसुकृतापुरू-
णिव्रतानिदेवानमिनन्तिविश्वे । दाधारयःपृथिवींद्यामुतेमांजजानसूर्यमुषसंसु-
दंसाः ८ अद्रोघसत्यंतवतन्महित्वंसद्योयज्जातोअपिबोहसोमम् । नद्यावइन्द्रत-
वसस्तओजोनाहानमासाःशरदोवरन्त ९ त्वंसद्योअपिबोजातइन्द्रमदायसोमं
परमेव्योमन् । यद्धद्यावापृथिवीआविवेशीरथाभवःपूर्व्यःकारुधायाः १०॥१०॥
अहन्नहिंपरिशयानमर्णओजायमानंतुविजाततव्यान् । नतेमहित्वमनुभूदधद्यौ-
र्यदन्ययास्फिग्या३क्षामवस्थाः ११ यज्ञोहितइन्द्रवर्धनोभूदुतप्रियःसुतसोमोमि-
येधः । यज्ञेनयज्ञमवयज्ञियःसन्यज्ञस्तेवज्रमहिहत्यआवत् १२ यज्ञेनेन्द्रमवसा
चक्रेअर्वागैनंसुम्नायनव्यसेववृत्याम् । यःस्तोमेभिर्वावृधेपूर्व्येभिर्योमध्यमेभिरु-
तनूतनेभिः १३ विवेषयन्माधिषणाजजानस्तवैपुरापार्यादिन्द्रमह्नः । अंहसोय-

त्रंपीपरद्यथानोनावेवयान्तंमुभयेंहवन्ते १४ आपूर्णोअस्यकलशःस्वाहासेक्तेवकोशंसिसिचेपिबंध्यै । समुंप्रियाआववृत्रन्मदायप्रदक्षिणिदभिसोमासइन्द्रम् १५ नत्वांगभीरःपुरुहूतसिन्धुर्नाद्रयःपरिषन्तोवरन्त । इत्थासखिंभ्यइषितोयदिन्द्राद्दृळ्हंचिदरुंजोगव्यंमूर्वम् १६ शुनंहुंवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतंमंवाजसातौ । शृण्वन्तमुग्रमूतयेंसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिंसंजितंधनानाम् १७ ॥ ११ ॥

प्र पर्वतानां त्रयोदश विश्वामित्र इन्द्रास्त्रिष्टुप् । अन्त्यानुष्टुप् ।

३३ प्रपर्वतानामुशतीउपस्थादश्वेइवविर्षितेहासमाने । गावेवशुभ्रेमातरांरिहाणेविपाट्छुतुद्रीपयसाजवेते १ इन्द्रेषितेप्रसवंभिक्षमाणेअच्छासमुद्रंरथ्येवयाथः । समाराणेऊर्मिभिःपिन्वमानेअन्यावामन्यामप्येतिशुभ्रे २ अच्छासिन्धुंमातृतंमामयासंविपाशमुर्वीसुभगामगन्म । वत्समिंवमातरासंरिहाणेसमानं

योनिमनुंसंचरंन्ती ३ एनावयंपयंसापिन्वंमानाअनुयोनिंदेवकृतंचरंन्तीः । नव-
तंवेप्रसवःसर्गतक्तः किंयुर्विप्रोंनद्यौंजोहवीति ४ रमंध्वंमेवचंसेसोम्यायऋतावरी-
रुपंमुहूर्तमेवैः । प्रसिन्धुमच्छांबृहतीमंनीषावस्युरंह्वेकुशिकस्यंसूनुः ५ ॥ १२ ॥
इन्द्रोंअस्माँअंरदद्वज्रबाहुरपांहन्वृत्रंपरिधिंनदीनांम् । देवोऽनयत्सवितासुंपाणि-
स्तस्यंवयंप्रंसवेयांमउर्वीः ६ प्रवाच्यंशश्वधावीयँ१तदिन्द्रंस्यकर्मयदहिंविवृश्चत् ।
विवज्रेणपरिषदौंजघानायन्नापोऽयंनमिच्छमांनाः ७ एतद्वचोंजरितर्मापिंमृ-
ष्ठाआयत्तेघोषानुत्तंरायुगानिं । उक्थेषुंकारोप्रतिंनोजुषस्वमानोनिकंःपुरुषत्रान-
मंस्ते ८ ओषुस्वंसारःकारवेंशृणोतययौवोंदूरादनंसारथेंन । निषूनंमध्वंभवंता
सुपाराअंधोअक्षाःसिंन्धवःस्रोत्याभिः ९ आतेंकारोशृणवामावचांसिययाथंदूरा-
दनंसारथेंन । नितेनंसैपीप्यानेवयोषामर्यायेवकन्यांशश्वचैतें १० ॥ १३ ॥ यद्-

ङ्गत्वांभरताःसंतरेयुर्गव्यन्ग्राममिषितइन्द्रंजूतः । अर्षादहंप्रसवःसर्गतक्तआवोवृणे सुमतिंयज्ञियानाम् ११ अतारिषुर्भरतागव्यवःसमभक्तविप्रःसुमतिंनदीनाम् । प्रपिन्वध्वमिषयन्तीःसुराधाआवक्षणाःपृणध्वंयातशीभम् १२ उद्वऊर्मिःशम्या हन्त्वापोयोक्राणिमुञ्चत । मादुष्कृतौव्येनसाघ्न्यौशूनमारताम् १३ ॥ १४ ॥

इन्द्रः पूर्भिदेकादश विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३४ इन्द्रःपूर्भिदातिरद्दासमर्कैर्विदद्वसुर्दयमानोविशत्रून् । ब्रह्मजूतस्तन्वा वावृधानोभूरिदात्रआपृणद्रोदसीउभे १ मखस्यंतेतविषस्यप्रजूतिमियर्मिवाचं- ममृतायभूषन् । इन्द्रक्षितीनामसिमानुषीणांविशांदैवीनामुतपूर्वयावा २ इन्द्रो वृत्रमवृणोच्छर्धनीतिःप्रमायिनाममिनाद्वर्पणीतिः । अहन्व्यंसमुशधग्वनेष्वा- विर्धेनाअकृणोद्राम्याणाम् ३ इन्द्रःस्वर्षाजनयन्नहानिजिगायोशिग्भिःपृतना

अभिष्टिः । प्रारोचयन्मनवेकेतुमह्नामविन्दज्ज्योतिर्बृहतेरणाय ४ इन्द्रस्तुजो
बर्हणाआविवेशनृवद्दधानोनर्यापुरूणि । अचेतयद्धियइमाजरित्रेप्रेमंवर्णमति-
रच्छुक्रमासाम् ५ ॥ १५ ॥ महोमहानिपनयन्त्यस्येन्द्रस्यकर्मसुकृतापुरूणि ।
वृजनेनवृजिनान्त्संपिपेषमायाभिर्दस्यूँरभिभूत्योजाः ६ युधेन्द्रोमह्नावरिवश्च-
कारदेवेभ्यःसत्पतिश्चर्षणिप्राः । विवस्वतःसदनेअस्यतानिविप्राउक्थेभिःकवयो
गृणन्ति ७ सत्रासाहंवरेण्यंसहोदांससवांसंस्वरपश्चदेवीः । ससानयःपृथिवीं
द्यामुतेमामिन्द्रंमदन्त्यनुधीरणासः ८ ससानात्याँउतसूर्यंससानेन्द्रःससानपुरु-
भोजसंगाम् । हिरण्ययमुतभोगंससानहत्वीदस्यून्प्रार्यंवर्णमावत् ९ इन्द्रओष-
धीरसनोदहानिवनस्पतीँरसनोदन्तरिक्षम् । बिभेदवलंनुनुदेविवाचोऽथाभवद्द-

मिताभिक्रंतूनाम् १० शुनंहुवेममघवानमिन्द्रंमस्मिन्भरेनृतंमंवाजंसातौ ।
शृण्वन्तंमुग्रमूतयेंसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिंसंजितंधनानाम् ११ ॥ १६ ॥

तिष्ठा हरी एकादश विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३५ तिष्ठाहरीरथआयुज्यमानायाहिवायुर्ननियुतोनोअच्छं । पिबास्यन्धो
अभिसृष्टोअस्मेइन्द्रस्वाहारंरिमातेमदाय १ उपाजिरापुरुहूतायसप्तीहरीरथस्य
धूर्ष्वायुनज्मि । द्रवद्यथासंभृतंविश्वतंश्चिदुपेमंयज्ञमावहातइन्द्रम् २ उपोनयस्व
वृषणातपुष्पोतेमंवत्वंवृषभस्वधावः । ग्रसैतामश्वाविमुंचेहशोणादिवेदिवेसदृ-
शीरद्धिधानाः ३ ब्रह्मणातेब्रह्मयुजायुनज्मिहरीसखायासधमादआशू । स्थिरं
रथंसुखमिंद्राधितिष्ठन्प्रजानन्विद्वाँउपयाहिसोमम् ४ मातेहरीवृषणावीतपृष्ठा
निरीरमन्यजमानासोअन्ये।अत्यायाहिशश्वतोवयंतेऽरंसुतेभिःकृणवामसोमैः ५

॥ १७ ॥ तवायंसोमस्त्वमेह्यर्वाङ्शश्वत्तमंसुमनाअस्यपाहि । अस्मिन्यज्ञेबर्हिष्यानिषद्यादधिष्वेमंजठरइन्दुमिन्द्र ६ स्तीर्णंतेबर्हिःसुतइन्द्रसोमःकृताधानाअत्तवेतेहरिभ्याम् । तदोकसेपुरुशाकायवृष्णेमरुत्वतेतुभ्यंराताहवींषि ७ इमंनरःपर्वतास्तुभ्यमापःसमिन्द्रगोभिर्मधुमन्तमक्रन् । तस्यागत्यासुमनाऋष्वपाहिप्रजानन्विद्वान्पथ्या३अनुस्वाः ८ याँआभजोमरुतइन्द्रसोमेयेत्वामवर्धन्नभवन्गणस्ते । तेभिरेतंसजोषावावशानो३ऽग्नेःपिबजिह्वयासोममिन्द्र ९ इन्द्रपिबस्वधयाचित्सुतस्याग्नेर्वापाहिजिह्वयायजत्र । अध्वर्योर्वाप्रयतंशक्रहस्ताद्धोतुर्वायज्ञंहविषोजुषस्व १० शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृण्वन्तमुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् ११ ॥ १८ ॥

इमामूष्वेकादश विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् । दशम्या आङ्गिरसः ।

३६ इमामूषुप्रभृतिंसातयेधाःशश्वंच्छश्वदूतिभिर्यादमानः । सुतेसुतेवावृधे
वर्धनेभिर्यःकर्मभिर्महद्भिःसुश्रुतोभूत् १ इन्द्रायसोमाःप्रदिवोविदानाऋभुर्येभि-
र्वृषपर्वाविहायाः । प्रयम्यमानान्प्रतिषूगृभायेन्द्रपिबवृषधूतस्यवृष्णः २ पिबाव-
र्धस्वतवघासुतासइन्द्रसोमासःप्रथमाउतेमे । यथापिबःपूर्व्याँइन्द्रसोमाँएवापा-
हिपन्योअद्यानवीयान् ३ महाँअमत्रोवृजनेविरप्श्युग्रंशवःपत्यतेधृष्ण्वोजः ।
नाहंविव्याचपृथिवीचनैनंनत्सोमासोहर्यश्वममन्दन् ४ महाँउग्रोवावृधेवीर्याय
समाचक्रेवृषभःकाव्येन । इन्द्रोभगोवाजदाअस्यगावःप्रजायन्तेदक्षिणाअस्यपू-
र्वीः ५ ॥ १९ ॥ प्रयत्सिन्धवःप्रसवंयथायन्नापःसमुद्रंरथ्येवजग्मुः । अतश्चिदि-
न्द्रःसदसोवरीयान्यदींसोमःपृणतिदुग्धोअंशुः ६ समुद्रेणसिन्धवोयादमानाइन्द्रा-

यसोमंसुषुतंभरन्तः । अंशुंदुहन्तिहस्तिनोभरित्रैर्मध्वःपुनन्तिधारयापवित्रैः ७ हृदाइवकुक्षयःसोमधानाःसमींविव्याचसवनापुरूणि । अन्नायदिन्द्रःप्रथमाव्याशवृत्रंजघन्वाँअवृणीतसोमम् ८ आतूभरमाकिरेतत्परिष्ठाद्विद्माहित्वावसुपतिंवसूनाम् । इन्द्रयत्तेमाहिनंदत्रमस्त्यस्मभ्यंतद्धर्यश्वप्रयन्धि ९ अस्मेप्रयन्धिमघवन्नृजीषिन्निन्द्ररायोविश्ववारस्यभूरेः । अस्मेशतंशरदोजीवसेधाअस्मेवीराञ्छश्वतइन्द्रशिप्रिन् १० शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृण्वन्तमुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् ११ ॥ २० ॥

वार्त्रहत्यायैकादश विश्वामित्र इन्द्रो गायत्री । अन्त्यानुष्टुप् ।

३७ वार्त्रहत्यायशवसेपृतनाषाह्यायच । इन्द्रत्वावर्तयामसि १ अर्वाचीनंसुतेमनंउतचक्षुःशतक्रतो । इन्द्रकृण्वन्तुवाघतः २ नामानितेशतक्रतोविश्वाभि-

गीर्भिरीमहे । इन्द्राभिमातिषाह्ये ३ पुरुष्टुतस्यधामभिःशतेनमहयामसि । इन्द्रस्यचर्षणीधृतः ४ इन्द्रंवृत्रायहन्तवेपुरुहूतमुपब्रुवे । भरेषुवाजसातये ५ ॥ २१ ॥ वाजेषुसासहिर्भवत्वामीमहेशतक्रतो । इन्द्रवृत्रायहन्तवे ६ द्युम्नेषु पृतनाज्येपृत्सुतूर्षुश्रवःसुच । इन्द्रसाक्ष्वाभिमातिषु ७ शुष्मिन्तमंनऊतयेद्युम्निनंपाहिजागृविम् । इन्द्रसोमंशतक्रतो ८ इन्द्रियाणिशतक्रतोयातेजनेषुपञ्चसु । इन्द्रतानितआवृणे ९ अगन्निन्द्रश्रवोबृहद्द्युम्नंदधिष्वदुष्टरम् । उत्तेशुष्मंतिरामसि १० अर्वावतोनआगह्यथोशक्रपरावतः । उलोकोयस्तेअद्रिवइन्द्रेहततआगहि ११ ॥ २२ ॥

अभितष्टेव दश प्रजापतिर्वैश्वामित्रो वाच्यो वा द्वौ वा तौ विश्वामित्रो वेन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३८ अभितष्टेवदीधयामनीषामत्योनवाजीसुधुरोजिहानः । अभिप्रियाणि

ममृशत्पराणिकवीँरिच्छामिसंदृशेसुमेधाः १ इनोतपृच्छजनिमाकवीनांमनो-
धृतःसुकृतस्तक्षतद्याम् । इमाउतेप्रण्योवर्धमानामनोवाताअधनुधर्मणिग्मन् २
निषीमिदत्रगुह्यादधानाउतक्षत्रायरोदसीसमञ्जन् । संमात्राभिर्ममिरेयेमुरुर्वी
अन्तर्महीसमृतेधायसेधुः ३ आतिष्ठन्तंपरिविश्वेअभूषञ्छ्रियोवसानश्चरतिस्व-
रोचिः । महत्तद्वृष्णोअसुरस्यनामाविश्वरूपोअमृतानितस्थौ ४ असूतपूर्वोवृष-
भोज्यायानिमाअस्यशुरुधःसन्तिपूर्वीः । दिवोनपाताविदथस्यधीभिःक्षत्रंराजा-
नाप्रदिवोदधाथे ५ ॥ २३ ॥ त्रीणिराजानाविदथेपुरूणिपरिविश्वानिभूषथःस-
दांसि । अपश्यमत्रमनसाजगन्वान्व्रतेगन्धर्वाँअपिवायुकेशान् ६ तदिन्न्वस्यवृ-
षभस्यधेनोरानामभिर्ममिरेसक्म्यंगोः । अन्यदन्यदसुर्यं१वसानानिमायिनोमम-
मिरेरूपमस्मिन् ७तदिन्न्वस्यसवितुर्नकिर्मेहिरण्ययीममतिंयामशिश्रेत् । आसु-

ष्टुतीरोदसीविश्वमिन्वेअपीवयोषाजनिमानिवव्रे ८ युवंप्रत्नस्यसाधथोमहोयद्दै-
वीस्वस्तिःपरिणःस्यातम् । गोपाजिह्वस्यतस्थुषोविरूपाविश्वेपश्यन्तिमायिनः
कृतानि ९ शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृण्वन्तमुग्रमू-
तयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् १० ॥ २४ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां
तृतीये मण्डले तृतीयोऽनुवाकः ॥ ३ ॥

इन्द्रं मतिर्नव विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३१ इन्द्रंमतिर्हृदआवच्यमानाच्छापतिंस्तोमंतष्टाजिगाति । याजागृविर्विद-
थेशस्यमानेन्द्रयत्तेजायतेविद्धितस्य १ दिवश्चिदापूर्व्याजायमानाविजागृविर्विदथे
शस्यमाना । भद्रावस्त्राण्यर्जुनावसानासेयमस्मेसनजापित्र्याधीः २ यमाचिदत्र
यमसूरसूतजिह्वायाअग्रंपतदाह्यस्थात् । वपूंषिजातामिथुनासचेतेतमोहनातपुषो

बुघ्नएतौ ३ नकिरेषांनिन्दितामर्त्येषुये अस्माकंपितरोगोषुयोधाः।इन्द्रएषांदृंहिता माहिनावानुद्गोत्राणिससृजेदंसनावान् ४ सखाहयत्रसखिभिर्नवग्वैरभिज्ञ्वा सत्वभिर्गाअनुग्मन् । सत्यंतदिन्द्रोदशभिर्दशग्वैःसूर्यंविवेदतमसिक्षियन्तम् ५ ॥ २५ ॥ इन्द्रोमधुसंभृतमुस्रियायांपद्वद्विवेदशफवन्नमेगोः । गुहाहितंगुह्यंगूळ्ह- मप्सुहस्तेदधेदक्षिणेदक्षिणावान् ६ ज्योतिर्वृणीततमसोविजानन्नारेस्यामदुरि- तादभीके । इमागिरःसोमपाःसोमवृद्धजुषस्वेन्द्रपुरुतमस्यकारोः ७ ज्योतिर्य- ज्ञायरोदसीअनुष्यादारेस्यामदुरितस्यभूरेः । भूरिचिद्धितुजतोमर्त्यस्यसुपारासो वसवोबर्हणावत् ८ शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृण्व- न्तमुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् ९ ॥ २६ ॥ इति शाकलर्क्- संहितायां तृतीयाष्टके द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

इन्द्रत्वागायत्रंत्वातूनउपनआयाह्यष्टावयंतेपञ्चवार्हतंत्वामन्द्रैर्युध्मस्यमरुत्वान्ससद्योहशंसामहामिन्द्र-
स्वाहाचर्षणीधृतंद्वादशाद्यान्त्यौतृचौजागतगायत्रौधानावन्तमष्टौपूर्वार्धंगायत्रंषष्ठीजगतीन्द्रापर्वताचतु-
र्विंशतिराद्यैन्द्रापार्वतीपञ्चदश्यादिद्वेवाचससर्पर्यैचतस्रोरथाङ्गस्तुतयोन्त्याअभिशापार्थास्तावासिष्ठद्वेषि
ण्योनवसिष्ठाःशृण्वन्तिदशमीषोळश्यौजगत्यौत्रयोदशीगायत्रीद्वादशीविंशीद्वाविंश्योनुष्टुभौष्टादशीबृ-
हतीमंमहेव्यधिकोक्तगोत्रःप्रजापतिर्हिवैश्वदेवंहोषसः ॥

इन्द्र त्वा नव विश्वामित्र इन्द्रो गायत्री ।

४० ॐम् इन्द्रंत्वावृषभंवयंसुतेसोमेहवामहे । सपाहिमध्वोअन्धसः. १ इन्द्रं
क्रतुविदंसुतंसोमंहर्यपुरुष्टुत । पिबावृषस्वतातृपिम् २ इन्द्रप्रणोधितावानंयज्ञं
विश्वेभिर्देवेभिः । तिरःस्तवानविश्पते ३ इन्द्रसोमाःसुताइमेतवप्रयन्तिसत्पते ।
क्षयंचन्द्रासइन्दवः ४ दधिष्वाजठरेसुतंसोममिन्द्रवरेण्यम् । तवद्युक्षासइन्दवः ५

॥ १ ॥ गिर्वणः पाहि नः सुतं मधोर्धाराभिरज्यसे । इन्द्र त्वादातमिद्यशः ६ अभि द्युम्नानि वनिन इन्द्रं सचन्ते अक्षिता । पीत्वी सोमस्य वावृधे ७ अर्वावतो न आ गहि परावतश्च वृत्रहन् । इमा जुषस्व नो गिरः ८ यदन्तरा परावतमर्वावतं च हूयसे । इन्द्रेह तत आ गहि ९ ॥ २ ॥

आ तू नो नव विश्वामित्र इन्द्रो गायत्री ।

४१ आ तू न इन्द्र मद्र्यग्घुवानः सोमपीतये । हरिभ्यां याह्यद्रिवः १ सत्तो होता न ऋत्वियस्तिस्तिरे बर्हिरानुषक् । अयुज्रन्प्रातरद्रयः २ इमा ब्रह्म ब्रह्मवाहः क्रियन्त आ बर्हिः सीद । वीहि शूर पुरोळाशम् ३ रारन्धि सवनेषु ण एषु स्तोमेषु वृत्रहन् । उक्थेष्विन्द्र गिर्वणः ४ मतयः सोमपामुरुं रिहन्ति शवसस्पतिम् । इन्द्रं वत्सं न मातरः ५ ॥ ३ ॥ स मन्दस्वा ह्यन्धसो राधसे तन्वा महे । न स्तोतारं निदे करः ६

वयमिन्द्रत्वायवोंहविष्मंन्तोजरामहे । उतत्वमंस्मयुर्वंसो ७ मारेअस्मद्विमुंमुचोहरिंप्रियार्वाङ्यांहि । इन्द्रंस्वधावोमत्स्वेह ८ अर्वाञ्चंत्वासुखेरथेवहंतामिन्द्रकेशिनां । घृतस्नूंबर्हिरासदें ९ ॥ ४ ॥

उप नो नव विश्वामित्र इन्द्रो गायत्री ।

४२ उपंनःसुतमार्गहिसोमंमिन्द्रगवांशिरम् । हरिंभ्यांयस्तेंअस्मयुः १ तमिंन्द्रमदमार्गहिबर्हिःष्ठांग्रावंभिःसुतम् । कुविन्न्वंस्यतृप्णवंः २ इन्द्रमित्थागिरोममाच्छांगुरिषिताइतः । आवृतेसोमंपीतये ३ इन्द्रंसोमंस्यपीतयेस्तोमैंरिहहंवामहे । उक्थेभिंःकुविदागमंत् ४ इन्द्रसोमांःसुताइमेतान्दंधिष्वशतक्रतो । जठरेंवाजिनीवसो ५ ॥ ५ ॥ विद्माहित्वांधनंजयंवाजेंषुदधृषंकंवे । अधांतेसुम्नमींमहे ६ इममिंन्द्रगवांशिरंयवांशिरंचनःपिब । आगत्यावृषंभिःसुतम् ७

तुभ्येदिन्द्रस्वओक्ये३ सोमंचोदामिपीतये । एषरारन्तुतेहृदि ८ त्वांसुतस्यपीतये प्रत्नमिन्द्रहवामहे । कुशिकासोअवस्यवः १ ॥ ६ ॥

आयाह्यष्टौ विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

४३ आयाह्यर्वाङुपवन्धुरेष्ठास्तवेदनुप्रदिवःसोमपेयम् । प्रियासखायाविमुचोपबर्हिस्त्वामिमेहव्यवाहोहवन्ते १ आयाहिपूर्वीरतिचर्षणीराँअर्यआशिषउपनोहरिभ्याम् । इमाहित्वामतयःस्तोमतष्टाइन्द्रहवन्तेसख्यंजुषाणाः २ आनोयज्ञंनमोवृधंसजोषाइन्द्रदेवहरिभिर्याहितूयम् । अहंहित्वामतिभिर्जोहवीमिघृतप्रयाःसधमादेमधूनाम् ३ आचत्वामेतावृषणावहातोहरीसखायासुधुरास्वङ्गा । धानावदिन्द्रःसवनंजुषाणःसखासख्युःशृणवद्वन्दनानि ४ कुविन्मागोपांकरसेजनस्यकुविद्राजानंमघवन्नृजीषिन् । कुविन्मऋषिंपपिवांसंसुतस्यकुविन्मेवस्वो

अमृतस्यशिक्षाः ५ आत्वाबृहन्तोहरयोयुजानाअर्वागिन्द्रसधमादोवहन्तु । प्रये द्विताादिवऋञ्जन्त्याताःसुसंमृष्टासोवृषभस्यमूराः ६ इन्द्रपिबवृषधूतस्यवृष्णआ-यंतेश्येनउशतेजभार । यस्यमदेच्यावयसिप्रकृष्टीर्यस्यमदेअपगोत्राववर्थ ७ शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृण्वन्तमुग्रमूतयेसमत्सु-घ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् ८ ॥ ७ ॥

अयं ते पञ्च विश्वामित्र इन्द्रो बृहती ।

४४ अयंतेअस्तुहर्यतःसोमआहरिभिःसुतः । जुषाणइन्द्रहरिभिर्नआगह्या तिष्ठहरितंरथम् १ हर्यन्नुषसमर्चयःसूर्यंहर्यन्नरोचयः । विद्वांश्चिकित्वान्हर्यश्व वर्धसइन्द्रविश्वाअभिश्रियः २ द्यामिन्द्रोहरिधायसंपृथिवींहरिवर्पसम् । अधा-रयद्धरितोर्भूरिभोजनंययोरन्तर्हरिश्चरत् ३ जज्ञानोहरितोवृषाविश्वमाभातिरो-

चनम् । हर्यश्वो हरितं धत्त आयुधमा वज्रं बाह्वोर्हरिम् ४ इन्द्रो हर्यन्तमर्जुनं वज्रं शुक्रैरभीवृतम् । अपावृणोद्धरिभिरद्रिभिः सुतमुद्गा हरिभिराजत ५ ॥ ८ ॥

आमन्द्रैः पञ्च विश्वामित्र इन्द्रो बृहती ।

४५ आ मन्द्रैरिन्द्र हरिभिर्याहि मयूररोमभिः । मा त्वा के चिन्नि यमन्विं न पाशिनोऽति धन्वेव ताँ इहि १ वृत्रखादो वलंरुजः पुरां दर्मो अपामजः । स्थाता रथस्य हर्योरभिस्वर इन्द्रो दृळ्हा चिदारुजः २ गम्भीराँ उदधीँरिव क्रतुं पुष्यसि गा इव । प्र सुगोपा यवसं धेनवो यथा ह्रदं कुल्या इवाशत ३ आ नस्तुजं रयिं भराऽंशं न प्रतिजानते । वृक्षं पक्वं फलमङ्कीव धूनुहीन्द्र सम्पारणं वसु ४ स्वयुरिन्द्र स्वराळसि स्मद्दिष्टिः स्वयशस्तरः । स वावृधान ओजसा पुरुष्टुत भवा नः सुश्रवस्तमः ५ ॥ ९ ॥

युध्मस्य पञ्च विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

४६ युध्मस्यंतेवृषभस्यंस्वराजंउग्रस्ययूनःस्थविरस्यघृष्वेः । अजूर्यतोवज्रिणोवीर्या३ंणीन्द्रश्रुतस्यंमहतोमहानिं १ महाँअंसिमहिषवृष्ण्येभिर्धनस्पृदुंग्रसहंमानोअन्यान् । एकोविश्वंस्यभुवंनस्यराजासयोधयांचक्षययांचजनान् २ प्रमात्राभीरिरिचेरोचंमानःप्रदेवेभिर्विश्वतोअप्रंतीतः । प्रमज्मनादिवइन्द्रःपृथिव्याःप्रोरोर्महोअन्तरिक्षादृजीषी ३ उरुंगंभीरंजनुषाभ्यु१ग्रंविश्वव्यंचसमवतंमंतीनाम् । इन्द्रंसोमांसःप्रदिविसुतासंःसमुद्रंनस्रवतआविंशन्ति ४ यंसोमंमिन्द्रपृथिवीद्यावागर्भंनमाताबिंभृतस्त्वाया । तंतेंहिन्वन्तितमुंतेमृजन्त्यध्वर्यवोंवृषभपातवाउं ५ ॥ १० ॥

मरुत्वान्पञ्च विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप्।

४७ मरुत्वाँइन्द्रवृषभोरणायपिबासोममनुष्वधंमदाय। आसिञ्चस्वजठरेम-
ध्वंऊर्मिंत्वंराजासिप्रदिवःसुतानाम् १ सजोषाइन्द्रसगणोमरुद्भिःसोमंपिबवृत्र-
हाशूरविद्वान्। जहिशत्रूँरपमृधोनुदस्वाथाभयंकृणुहिविश्वतोनः २ उतऋतुभि-
र्ऋतुपाःपाहिसोममिन्द्रदेवेभिःसखिभिःसुतंनः। याँआभजोमरुतोयेत्वान्वहन्वृ
त्रमदधुस्तुभ्यमोजः ३ येत्वाहिहत्येमघवन्नवर्धन्येशाम्बरेहरिवोयेगविष्टौ। ये
त्वानूनमनुमदन्तिविप्राःपिबेन्द्रसोमंसगणोमरुद्भिः ४ मरुत्वन्तंवृषभंवावृ-
धानमकवारिंदिव्यंशासमिन्द्रम्। विश्वासाहमवसेनूतनायोग्रंसहोदामिहतंहु-
वेम ५ ॥ ११ ॥

सद्यो ह पञ्च विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

४८ सद्योहंजातोवृंषभःकनीनःप्रभंर्तुमावदन्धंसःसुतस्यं । साधोःपिंबप्रति-
कामंयथातेरसांशिरःप्रथमंसोम्यस्यं १ यज्जायंथास्तदहंरस्यकामेंशोःपीयूषं-
मपिबोगिरिष्ठाम् । तंतेंमातापरियोषाजनिंत्रीमहःपितुर्दमआसिंञ्चदग्रें २ उप-
स्थायंमातरमन्नंमैट्टतिग्ममंपश्यदभिसोममूधंः । प्रयावयंन्नचरद्गृत्सोंअन्यान्महा-
निंचक्रेपुरुधप्रंतीकः ३ उग्रस्तुंराषाळभिभूंत्योजायथावशंतन्वंंचक्रएषः । त्वष्टां-
रमिन्द्रोंजनुषांभिभूयामुष्यासोमंमपिबच्चमूषुं ४ शुनंहुंवेममघवांनमिन्द्रंम-
स्मिन्भरेनृतंमंवाजंसातौ । शृण्वन्तंमुग्रमूतयेंसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनां-
नाम् ५ ॥ १२ ॥

शंसा महां पञ्च विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

४१ शंसा॑म॒हामिन्द्रं॒यस्मि॒न्विश्वा॒आकृ॒ष्टयः॑सोम॒पाः काम॒मव्य॑न् । यंसु॒क्रतुं॑ धि॒षणे॑विभ्वत॒ष्टंघ॒नंवृ॒त्राणां॑ज॒नयं॑न्तदे॒वाः १ यंनु॒नकिः॒पृत॑नासुस्व॒राजं॑द्वि॒तातरं॑ति॒नृत॑मंहरि॒ष्ठाम् । इ॒नत॑म॒ःसत्व॑भि॒र्योह॑शू॒षैः पृ॑थु॒ज्रया॑अमिना॒दायु॒र्दस्योः॑ २ स॒हावा॑पृ॒त्सुत॒रणि॒र्नार्वा॑व्या॒नशी॒रोद॑सीमे॒हना॑वान् । भगो॒नका॒रेहव्यो॑मती॒नां पि॒तेव॒चारुः॑सु॒हवो॑वयो॒धाः ३ ध॒र्ता दि॒वोरज॑सस्पृ॒ष्टऊ॒र्ध्वोरथो॒नवा॒युर्वसु॑भि॒र्नियु॒त्वान् । क्ष॒पांव॒स्ताज॑नि॒तासूर्य॑स्य॒विभ॑क्ताभा॒गंधि॒षणे॑व॒वाज॑म् ४ शु॒नंहु॑वेमम॒घवा॑न॒मिन्द्र॑म॒स्मिन्भरे॒नृत॑म॒वाज॑सातौ । शृ॒ण्वन्त॑मु॒ग्रमू॒तये॑स॒मत्सु॒घ्नन्तं॑वृ॒त्राणि॑सं॒जितं॒धना॑नाम् ५ ॥ १३ ॥

यात् १० ॥ १० ॥ देवस्यसवितुर्वयंवाजयन्तःपुरंध्या । भगस्यरातिमी-
महे ११ देवंनरःसवितारंविप्रायज्ञैःसुवृक्तिभिः । नमस्यन्तिधियेषिताः १२
सोमोजिगातिगातुविद्देवानामेतिनिष्कृतम् । ऋतस्ययोनिमासदम् १३ सोमो
अस्मभ्यँद्विपदेचतुष्पदेचपशवे । अनमीवाइषस्करत् १४ अस्माकमायुर्वर्धय-
न्नभिमातीःसहमानः । सोमःसधस्थमासदत् १५ आनोमित्रावरुणाघृतैर्गव्यू-
तिमुक्षतम् । मध्वारजांसिसुक्रतू १६ उरुशंसानमोवृधामह्नादक्षस्यराजथः ।
द्राघिष्ठाभिःशुचिव्रता १७ गृणानाजमदग्निनायोनावृतस्यसीदतम् । पातंसो-
ममृतावृधा १८ ॥ ११ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां तृतीये मण्डले पञ्चमोऽनुवाकः ॥ ५ ॥

इति तृतीयं मण्डलं समाप्तम् ॥ ३ ॥

त्वां ह्यग्ने विंशतिर्वामदेवोग्निस्त्रिष्टुप् । द्वितीयादिचतसृणामग्निर्वा वरुणश्च ।

प्रथमाष्टिः । द्वितीयातिजगती । तृतीया धृतिः ।

१ त्वांह्यग्नेसदमित्समन्यवोदेवासोदेवमरतिंन्येरिरइतिक्रत्वान्येरिरे । अम-
र्त्यंयजतमर्त्येष्वादेवमादेवंजनतप्रचेतसंविश्वमादेवंजनतप्रचेतसम् १ सभ्रातरं
वरुणमग्नआववृत्स्वदेवाँअच्छासुमतीयज्ञवनसंज्येष्ठंयज्ञवनसम् । ऋतावानमा-
दित्यंचर्षणीधृतंराजानंचर्षणीधृतम् २ सखेसखायमभ्याववृत्स्वाशुंनचक्रंरथ्ये-
वरंह्यास्मभ्यंदस्मरंह्या । अग्नेमृळीकंवरुणेसचाविदोमरुत्सुविश्वभानुषु । तो-
कायतुजेशुशुचानशंकृध्यस्मभ्यंदस्मशंकृधि ३ त्वंनोअग्नेवरुणस्यविद्वान्देव-
स्यहेळोऽवयासिसीष्ठाः । यजिष्ठोवह्नितमःशोशुचानोविश्वाद्वेषांसिप्रमुमुग्ध्य-
स्मत् ४ सत्वंनोअग्नेऽवमोभवोतीनेदिष्ठोअस्याउषसोव्युष्टौ । अवयक्ष्वनोवरु-

णंरराणोवीहिमृळीकंसुहवोनएधि ५ ॥ १२ ॥ अस्यश्रेष्ठासुभगस्यसंदृग्देवस्य-
चित्रतमामर्त्येषु । शुचिघृतंनतप्तमघ्न्यायाःस्पार्हादेवस्यमंहनेवधेनोः ६ त्रिर-
स्यतापरमासन्तिसत्यास्पार्हादेवस्यजनिमान्यग्नेः । अनन्तेअन्तःपरिवीतआगा-
च्छुचिःशुक्रोअर्योरोरुचानः ७ सदूतोविश्वेदभिवष्टिसद्माहोताहिरण्यरथोरंसु-
जिह्वः । रोहिदश्वोवपुष्योविभावासदारण्वःपितुमतीवसंसत् ८ सचेतयन्मनु-
षोयज्ञबन्धुःप्रतंमह्यारशनयानयन्ति । सक्षेत्यस्यदुर्यासुसाधन्देवोमर्तस्यसधनि-
त्वमाप ९ सतूनोअग्निर्नयतुप्रजानन्नच्छारत्नंदेवभक्तंयदस्य । धियायद्विश्वेअमृ-
ताअकृण्वन्द्यौष्पिताजनितासत्यमुक्षन् १० ॥ १३ ॥ सजायतप्रथमःपस्त्या-
सुमहोबुध्नेरजसोअस्ययोनौ । अपादशीर्षागुहमानोअन्तायोयुवानोवृषभस्य
नीळे ११ प्रशर्धँआर्तप्रथमंविपन्याँऋतस्ययोनावृषभस्यनीळे । स्पार्होयुवावपु-

ष्योविभावासप्तप्रियासोऽजनयन्तवृष्णे १२ अस्माकमत्रपितरोमनुष्याअभि प्रसेदुर्ऋतमाशुषाणाः।अश्मव्रजाःसुदुघावव्रेअन्तरुदुस्राआजन्नुषसोहुवानाः १३ तेमर्मृजतदहृवांसोअद्रितदेषामन्येअभितोविवोचन्। पश्वयन्त्रासोअभिकारमर्चन्विदन्तज्योतिश्चकृपन्तधीभिः १४ तेगव्यतामनसादृध्रमुब्धंगायेमानंपरिषन्तमद्रिम्। दृळ्हंनरोवचसादैव्येनव्रजंगोमन्तमुशिजोविवव्रुः १५ ॥ १४॥ तेमन्वतप्रथमंनामधेनोस्त्रिःसप्तमातुःपरमाणिविन्दन्। तज्जानतीरभ्यनूषतव्राआविर्भुवदरुणीर्यशसागोः १६ नेशत्तमोदुधितंरोचतद्यौरुदेव्याउषसोभानुरर्त। आसूर्योबृहतस्तिष्ठदज्राँऋजुमर्तेषुवृजिनाचपश्यन् १७ आदित्पश्चाबुबुधानाव्यख्यन्नादिद्रत्नंधारयन्तद्युभक्तम्। विश्वेविश्वासुदुर्यासुदेवामित्रधियेवरुणसत्यमस्तु १८ अच्छावोचेयशुशुचानमग्निंहोतारंविश्वभरसंयजिष्ठम्। शुच्यूधोअतृ-

णन्नगवामन्धोनपूतंपरिषिक्तमंशोः ११ विश्वेषामदितिर्यज्ञियानांविश्वेषामतिथि-र्मानुषाणाम् । अग्निर्देवानामवआवृणानःसुमृळीकोभवतुजातवेदाः २०॥१५॥

यो मर्त्येषु विंशतिर्वामदेवोग्निस्त्रिष्टुप् ।

२ योमर्त्येष्वमृतऋतावादेवोदेवेष्वरतिर्निधायि । होतायजिष्ठोमह्नाशुचध्यैह-व्यैरग्निर्मनुषईरयध्यै १ इहत्वंसूनोसहसोनोअद्यजातोजाताँउभयाँअन्तरग्ने । दूतईयसेयुयुजानऋष्वऋजुमुष्कान्वृषणःशुक्रांश्च २ अत्यावृधस्नूरोहिताघृतस्नूऋतस्यमन्येमनसाजविष्ठा । अन्तरीयसेअरुषायुजानोयुष्मांश्चदेवान्विशआचमर्तान् ३ अर्यमणंवरुणंमित्रमेषामिन्द्राविष्णूमरुतोअश्विनोत । स्वश्वोअग्नेसुरथःसुराधाएदुवहसुहविषेजनाय ४ गोमाँअग्नेऽविमाँअश्वीयज्ञोनृवत्सखासदमिदप्रमृष्यः । इळावाँएषोअसुरप्रजावान्दीर्घोरयिःपृथुबुध्नःसभावान् ५

॥ १६ ॥ यस्तंइ॒ध्मंज॒भर॑त्सिष्विदा॒नोमू॒र्धानं॑वात॒तप॑तेत्वा॒या। भु॒वस्तस्य॒स्वत॑वाँः पा॒युर॑ग्ने॒विश्व॑स्मात्सीमघाय॒तउ॑रुष्य ६ यस्ते॒भरा॒दन्नि॑यतेचि॒दन्नं॑नि॒शिष॑न्म॒न्द्रम- तिथिमु॒दीर॑त् । आदे॑व॒युरि॒नध॑तेदुरो॒णेतस्मि॑न्र॒यिर्ध्रु॒वोअ॑स्तु॒दास्वा॑न् ७ यस्त्वा॑ दो॒षायउ॒षसि॑प्र॒शंसा॑त्प्रि॒यंवा॑त्वाकृ॒णव॑तेह॒विष्मा॑न् । अश्वो॒नस्वेदम॒आहे॒म्यावा॒- न्तमंह॑सःपीपरोदा॒श्वांस॑म् ८ यस्तुभ्य॑मग्नेअ॒मृता॑य॒दाश॒द्दुव॒स्त्वेकृ॒णव॑तेय॒तस्रु॑क् । नसरा॒याशश॑मा॒नो॒वियो॑ष॒न्नैन॒मंह॒ःपरि॑वरदघा॒योः ९ यस्य॒त्वम॑ग्नेअध्व॒रंजु॒जोषो दे॒वोमर्त॑स्य॒सुधि॑तं॒रर॑ाणः । प्री॒तेद॑स॒द्धोत्रा॒सायवि॒ष्ठासा॑म॒यस्य॑विध॒तोवृ॒धास॑ः १० ॥ १७ ॥ चित्ति॒मचि॑त्तिंचिनव॒द्विवि॒द्वान्पृ॒ष्ठेव॑वी॒तावृ॑जि॒नाच॒मर्ता॑न् । रा॒येच॑नः स्वप॒त्याय॑देवदिति॑ञ्चरा॒स्वादि॑तिमुरुष्य ११ क॒विंश॑शासुःक॒वयो ऽद॑ब्धानिधा॒रय॑- न्तो॒दुर्या॑स्वा॒योः । अत॒स्त्वंदृ॒श्याँ॑अग्नए॒तान्प॒ड्भिःप॑श्ये॒रद्भु॑ताँअ॒र्यएवैः १२ त्वम॑ग्ने

वाघतेसुप्रणीतिःसुतसोमायविधतेयविष्ठ। रत्नंभरशशमानायघृष्वेपृथुश्चन्द्रमव-
सेचर्षणिप्राः १३ अधाहयद्वयमग्नेत्वायापड्भिर्हस्तेभिश्चकृमातनूभिः। रथंनक्र-
न्तोअपसाभुरिजोर्ऋतंयेमुःसुध्यआशुषाणाः १४ अधामातुरुषसःसप्तविप्राजा-
येमहिप्रथमावेधसोनॄन्। दिवस्पुत्राअङ्गिरसोभवेमाद्रिंरुजेमधनिनंशुचन्तः १५
॥ १८ ॥ अधायथानःपितरःपरासःप्रत्नासोअग्नऋतमाशुषाणाः। शुचीदयन्दी-
धितिमुक्थशासःक्षामाभिन्दन्तोअरुणीरपव्रन् १६ सुकर्माणःसुरुचोदेवयन्तो-
ऽयोनदेवाजनिमाधमन्तः। शुचन्तोअग्निंववृधन्तइन्द्रमूर्वंगव्यंपरिषदन्तोअ-
ग्मन् १७ आयूथेवक्षुमतिपश्वोअख्यद्देवानांयज्जनिमान्त्युग्र। मर्तानांचिदुर्व-
शीरकृप्रन्वृधेचिदर्यउपरस्यायोः १८ अकर्मतेस्वपसोअभूमऋतमवस्रन्नुषसोवि-
भातीः। अनूनमग्निंपुरुधासुश्चन्द्रंदेवस्यमर्मृजतश्चारुचक्षुः १९. एतातेअग्नउच-

थांनिवेधोऽवोंचामकृवयेताजुंषस्व । उच्छोंचस्वकृणुहिवस्यंसोनोमहोरायःपुरुवारप्रयंन्धि २० ॥ ११ ॥

आ वः षोडश वामदेवोग्निस्त्रिष्टुप् । आद्याया रुद्रः ।

३ आवोराजांनमध्वरस्यंरुद्रंहोतांरंसत्ययजंरोदंस्योः।अग्निंपुरातंनयित्नोरचित्ताद्धिरंण्यरूपमवंसेकृणुध्वम् १ अयंयोनिश्चकृमायंवयंतेंजायेवपत्यंउशतीसुवासांः । अर्वाचीनःपरींवीतोनिषींदेमाउंतेस्वपाकप्रतीचीः २ आशृण्वतेअदृंपितायमन्मनृचक्षसेसुमृळीकायंवेधः । देवायंशस्तिममृतांयशंसग्रावेंवसोतांमधुषुद्यमीळे ३ त्वंचिंन्नःशम्यांअग्नेअस्याऋतस्यंबोध्यृतचित्स्वाधीः । कदातंउकथासंधमाद्यांनिकदाभंवन्तिसख्यागृहेतें४कथाहतद्वरुणायत्वमंग्नेकथादिवेगर्हसेकन्नआगः । कथामित्रायंमीळ्हुषेपृथिव्यैब्रवःकदर्यम्णेकद्भगांय ५ ॥ २० ॥ कद्धिष्ण्यांसुवृ-

घसानोअग्नेकद्वातायप्रतवसेशुभंये ।परिज्मनेनासत्यायक्षेब्रवःकदग्नेरुद्रायनृघ्ने ६
कथामहेपुष्टिंभरायपूष्णेकद्रुद्रायसुमखायहविर्दे । कद्विष्णवउरुगायायरेतोब्रवः
कदग्नेशरवेबृहत्यै ७ कथाशर्धायमरुतामृतायकथासूरेबृहतेपृच्छ्यमानः । प्रति
ब्रवोऽदितयेतुरायसाधादिवोजातवेदश्चिकित्वान् ८ ऋतेनऋतंनियतमीळआ
गोरामासचामधुमत्पक्वमग्ने । कृष्णासतीरुशताधासिनैषाजामर्येणपयसापी-
पाय ९ ऋतेनहिष्मावृषभश्चिदक्तःपुमाँअग्निःपयसापृष्ठ्येन । अस्पन्दमानो
अचरद्वयोधावृषाशुक्रंदुदुहेपृश्निरूधः १० ॥ २१ ॥ ऋतेनाद्रिंव्यसन्भिदन्तःसम-
ङ्गिरसोनवन्तगोभिः । शुनंनरःपरिषदन्नुषासमाविःस्वरभवज्जातेअग्नौ ११
ऋतेनदेवीरमृताअमृक्ताअर्णोभिरापोमधुमद्भिरग्ने । वाजीनसर्गेषुप्रस्तुभानःप्र
सदमित्स्रवितवेदधन्युः १२ माकस्ययक्षंसदमिद्धुरोगामावेशस्यप्रमिनतोमापेः ।

माभ्रातुरग्ने अनृजोर्ऋणंवेर्मासख्युर्दक्षंरिपोर्भुजेम १३ रक्षांणोअग्नेतवरक्षंणेभीरा-रक्षाणःसुमखप्रीणानः । प्रतिष्फुरविरुजवीड्वंहोजहिरक्षोमहिचिद्वावृधानम् १४ एभिर्भवसुमनांअग्नेअर्कैरिमान्स्पृंशमन्मंभिःशूरवाजान् । उतब्रह्माण्यङ्गिरोजुषस्वसंतेंशस्तिर्देववांताजरेत १५ एताविश्वांविदुषेतुभ्यंवेधोनीथान्यंग्नेनिण्यावचांसि । निवचनाकवयेकाव्यान्यशंसिषंमतिभिर्विप्रउक्थैः १६ ॥ २२ ॥

कृणुष्व पञ्चदश वामदेवोऽग्नी रक्षोहा त्रिष्टुप् ।

४ कृणुष्वपाजःप्रसितिंनपृथ्वींयाहिराजेवामंवाँइभेन । तृष्वीमनुप्रसितिंद्रूणानोऽस्तांसिविध्यंरक्षसस्तपिंष्ठैः १ तवभ्रमासंआशुयापंतन्त्यनुंस्पृशधृषताशोशुंचानः । तपूंष्यग्नेजुह्वांपतङ्गानसंन्दितोविसृंजविष्वंगुल्काः २ प्रतिस्पशोविसृंजतूर्णितमोभवांपायुर्विशोअस्याअदंब्धः । योनोंदूरेअघशंसोयोअन्त्यग्ने

माकिंष्टेऽयथिरादंधर्षीत् ३ उदंग्नेतिष्ठप्रत्यातंनुष्वन्यं१मित्राँओषतात्तिग्महेते ।
योनोअरांतिंसमिधानचक्रेनीचातंधंक्ष्यतसंनशुष्कंम् ४ ऊर्ध्वोभंवप्रतिंविध्या-
ध्यस्मदाविष्कृंणुष्वदैव्यांन्यग्ने। अवंस्थिरातंनुहियातुजूनांजामिमजांमिंप्रमृंणी-
हिशत्रूंन् ५ ॥ २३ ॥ सतेंजानातिसुमतिंयंविष्ठयईवंतेब्रह्मणेगातुमैरंत् ।
विश्वांन्यस्मैसुदिनांनिरायोद्युम्नान्यर्योविदुरोअभिद्यौत् ६ सदंग्नेअस्तुसुभगंःसु-
दानुर्यस्त्वानित्येनहविषायउक्थैः । पिप्रींषतिस्वआयुंषिदुरोणेविश्वेदंस्मैसुदिना
सासंदिष्टिः ७ अर्चांमितेसुमतिंघोष्यर्वाक्संतेवावातांजरतामियंगीः । स्वश्वां-
स्त्वासुरथांमर्जयेमास्मेक्षत्राणिंधारयेरनुद्यून् ८ इहत्वाभूर्याचंरेदुपत्मन्दोषांव-
स्तर्दीदिवांसमनुद्यून् । क्रीळंन्तस्त्वासुमनंसःसपेमाभिद्युम्नातंस्थिवांसोजनां-
नाम् ९ यस्त्वास्वश्वंःसुहिरण्योअंग्नउपयातिवसुमतारथेन । तस्यंत्राताभंवसि

तस्य॒सखा॒यस्तंआति॒थ्यमा॑नु॒षग्जुजो॑षत् १० ॥ २४ ॥ म॒होरु॑जामिब॒न्धुता॒ वचो॑भि॒स्तन्मा॑पि॒तुर्गोत॑मा॒दन्वि॑याय । त्वंनो॑अ॒स्यवच॑सश्चिकिद्धिहोत॑र्यविष्ठसु- क्रतो॒दमू॑नाः ११ अस्व॑प्नजस्त॒रण॑यः सु॒शेवा॒अत॑न्द्रासो ऽवृ॒का अश्र॑मिष्ठाः । ते पा॒यवः॑स॒ध्र्य॑ञ्चोनि॒षद्या॒ग्नेतव॑नः पान्त्वमूर १२ येपा॒यवो॑मामते॒यंते॑अग्ने॒पश्य॑न्तो अ॒न्धंदु॑रि॒ताद॑रक्षन्। र॒रक्ष॒तान्त्सु॒कृतो॑वि॒श्ववे॑दा॒दिप्स॑न्त॒इद्रि॒पवो॒नाह॑देभुः १३ त्वया॑ व॒यंस॑ध॒न्य॑१ स्त्वोता॒स्तव॒प्रणी॑त्यश्याम॒वाजा॑न्। उ॒भाशंसा॑सूदयसत्यताते ऽनुष्ठुया कृ॑णुह्यह्रयाण १४ अ॒यातेअग्ने॒स॒मिधा॑विधेम॒प्रति॒स्तोमं॑श॒स्यमा॑नंगृभाय । दहा॒- शसो॑र॒क्षसः॑पाह्य॑१स्मान्द्रु॒हो नि॒दोमि॑त्रमहोअव॒द्यात् १५ ॥ २५ ॥ इति शाक- लर्क्संहितायां तृतीयाष्टके चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

महद्देवानांमसुरत्वमेकम् ४ आक्षित्पूर्वास्वपराअनूरुत्सद्योजातासुतरुणीष्वन्तः।
अन्तर्वतीःसुवतेअप्रवीतामहद्देवानांमसुरत्वमेकम् ५ ॥ २८ ॥ शयुःपरस्ता-
दधनुद्विमाताबन्धनश्चरतिवत्सएकः। मित्रस्यतावरुणस्यव्रतानिमहद्देवानांमसु-
रत्वमेकम् ६ द्विमाताहोताविदथेषुसम्राळन्वग्रंचरतिक्षेतिबुध्नः। प्ररण्यानिरण्य-
वाचोभरन्तेमहद्देवानांमसुरत्वमेकम् ७ शूरस्येवयुध्यतोअन्तमस्यप्रतीचीनंद-
दृशेविश्वमायत्। अन्तर्मतिश्चरतिनिष्षिधंगोर्महद्देवानांमसुरत्वमेकम् ८ निवे-
वेतिपलितोदूतआस्वन्तर्महांश्चरतिरोचनेन। वपूंषिबिभ्रदभिनोविचष्टेमहद्देवा-
नांमसुरत्वमेकम् ९ विष्णुर्गोपाःपरमंपातिपाथःप्रियाधामान्यमृतादधानः।
अग्निष्टाविश्वाभुवनानिवेदमहद्देवानांमसुरत्वमेकम् १० ॥ २९ ॥ नानाचक्राते

यम्या३वपूंषितयोरन्यद्रोचंतेकृष्णमन्यत् । श्यावींचयदरुषीचस्वसारौमहद्देवानांमसुरत्वमेकंम् ११ मातांचयत्रदुहिताचंधेनूसंबर्दुघेधापयेतेसमींची । ऋतस्यतेसदसीळेअन्तर्महद्देवानांमसुरत्वमेकंम् १२ अन्यस्यांवत्संरिहतीमिमायकयाभुवानिदंधेधेनुरूधंः । ऋतस्यसापयंसापिन्वतेळांमहद्देवानांमसुरत्वमेकंम् १३ पद्यांवस्तेपुरुरूपावपूंष्यूर्ध्वातंस्थौत्र्यविंरेरिहाणा । ऋतस्यसद्मविचंरामिविद्वान्महद्देवानांमसुरत्वमेकंम् १४ पदेइंवनिहिंतेदस्मेअन्तस्तयोरन्यद्गुह्यमाविरन्यत् । सध्रीचीनापथ्या३साविषूचीमहद्देवानांमसुरत्वमेकंम् १५ ॥ ३० ॥ आधेनवोधुनयन्तामशिश्वीःसबर्दुघाःशशया अप्रदुग्धाः । नव्यांनव्यायुवतयोभवंन्तीर्महद्देवानांमसुरत्वमेकंम् १६ यदन्यासुवृषभोरोरंवीतिसोअन्यस्मिन्यूथेनिदंधाति-

रेतः । सहिक्षपावान्तसभगःसराजामहद्देवानामसुरत्वमेकम् १७ वीरस्यनुस्व-
श्व्यंजनासःप्रनुवोचामविदुरस्यदेवाः । षोह्लायुक्ताःपञ्चपञ्चावहन्तिमहद्देवानाम-
सुरत्वमेकम् १८ देवस्त्वष्टासविताविश्वरूपःपुपोषप्रजाःपुरुधाजजान । इमाच
विश्वाभुवनान्यस्यमहद्देवानामसुरत्वमेकम् १९ महीसमैरच्चम्वासमीचीउभेते
अस्यवसुनान्त्यष्टे । शृण्वेवीरोविन्दमानोवसूनिमहद्देवानामसुरत्वमेकम् २०
इमांचनःपृथिवींविश्वधायाउपक्षेतिहितमित्रोनराजा । पुरःसदःशर्मसदोनवीरा
महद्देवानामसुरत्वमेकम् २१ निष्षिधध्वरीस्तओषधीरुतापोरयिंतइन्द्रपृथिवीबिं-
भर्ति । सखायस्तेवामभाजःस्याममहद्देवानामसुरत्वमेकम् २२ ॥ ३१ ॥ इति
शाकलर्क्संहितायां तृतीयाष्टके तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

नताष्टौप्रमेषड्ढेनुर्नवाश्विनंमित्रोमैत्रं चतुर्गायत्र्यंतामिहेहसप्तार्भवंजागतंतृचोऽन्त्यऐन्द्रश्चोषउषस्यामि-
माउव्यूनैन्द्रावरुणबार्हस्पत्यपौष्णसावित्रसौम्यमैत्रावरुणास्तृचा अन्त्योजमदग्न्यार्षोवाचतुर्थ्याद्यागा-
यत्र्योवामदेवोगौतमश्चतुर्थमण्डलमपश्यत्त्वांह्यग्नेविंशतिरष्टयतिजगतीधृतिरूपाद्याश्चतस्त्रोवारुण्यश्चवायो
मर्त्येष्वावः षोळशकृणुष्वपञ्चोनाराक्षोघ्नम् ।

न ताष्टौ प्रजापतिर्विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

५६ ॐम् नतामिंनन्तिमायिनोनधीरांव्रतादेवानांप्रथमाध्रुवाणि । नरोदसी
अद्रुहांवेद्याभिर्नपर्वतानिनमेतास्थिवांसः १ षड्भाराँएकोअचरन्बिभर्त्यृतंवर्षिष्ठ-
मुपगावआगुः । तिस्रोमहीरुपरास्तस्थुरत्यागुहाद्वेनिहितेदर्श्येका २ त्रिपाज-
स्योवृषभोविश्वरूपउतत्र्युधापुरुधप्रजावान् । त्र्यनीकःपत्यतेमाहिनावान्त्सरे-
तोधावृषभःशश्वतीनाम् ३ अभीकंआसांपदवीरंबोध्यादित्यानामह्वेचारुनाम ।

आपश्चिदस्मा अरमन्त देवीः पृथग्व्रजन्तीः परि षीमवृञ्जन् ४ त्रीषधस्था सिन्धवस्त्रिः

कवीनामुत त्रिमाता विदथेषु सम्राट् । ऋतावरीर्योषणास्तिस्रो अप्यास्त्रिरा दिवो

विदथे पत्यमानाः ५ त्रिरा दिवः सवितर्वार्याणि दिवेदिव आ सुव त्रिर्नो अह्नः । त्रि-

धातु राय आ सुवा वसूनि भग त्रातर्धिषणे सातये धाः ६ त्रिरा दिवः सविता सोषवीति

राजाना मित्रावरुणा सुपाणी । आपश्चिदस्य रोदसी चिदुर्वी रत्नं भिक्षन्त सवितुः

सवाय ७ त्रिरुत्तमा दूणशा रोचनानि त्रयो राजन्त्यसुरस्य वीराः । ऋतावान

इषिरा दूळभासस्त्रिरा दिवो विदथे सन्तु देवाः ८ ॥ १ ॥

प्र मे षड्विश्वामित्रो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

५७ प्र मे विविक्वाँ अविदन्मनीषां धेनुं चरन्तीं प्रयुतामगोपाम् । सद्यश्चिद्या दु-

दुहे भूरि धासेरिन्द्रस्तदग्निः पनितारो अस्याः १ इन्द्रः सु पूषा वृषणा सुहस्ता दिवो न

प्रीताः शंशयंदुदुह्रे । विश्वेयदंस्यांरणयंन्तदेवाःप्रवोऽत्रंवसवःसुम्नमंश्याम् २ या जामयोवृष्णंइच्छन्तिंशक्तिंनंमस्यन्तींर्जानतेगर्भंमस्मिन् । अच्छांपुत्रंधेनवों वावशानामहश्चरन्तिबिभ्रंतंवपूंषि ३ अच्छांविवक्मिरोदंसीसुमेकेग्राव्णोंयुजा- नोअंध्वरेमंनीषा । इमाउंतेमनंवेभूरिंवाराऊर्ध्वाभंवन्तिदर्शतायजंत्राः ४ यातें जिह्वामधुंमतीसुमेधाअग्नेदेवेषूच्यतंउरूची । तयेहविश्वाँअवंसेयजंत्रानासांदय पाययांचामधूंनि ५ यातेंअग्नेपर्वतस्येवधारासंश्चन्तीपीपर्यद्देवाचित्रा । तामस्म- भ्यंप्रमंतिंजातवेदोवसोरास्वंसुमतिंविश्वजंन्याम् ६ ॥ २ ॥

धेनुर्नव विश्वामित्रोऽश्विनौ त्रिष्टुप् ।

५८ धेनुःप्रत्नस्यकाम्यंदुहांनान्तःपुत्रश्चंरतिदक्षिणायाः । आद्योंतनिंर्वहति शुभ्रयांमोषसःस्तोमोंअश्विनांवजीगः १ सुयुग्वंहन्तिप्रतिंवामृतेनोर्ध्वाभंवन्ति

पितेर्वमेधाः । जरेथामस्मद्विपणेर्मनीषांयुवोरवंश्चकृमायातमर्वाक् २ सुयुग्भिरश्वैःसुवृतारथेनदस्त्राविमंशृणुतंश्लोकमद्रेः । किमङ्गवांप्रत्यवर्तिगमिष्ठाहुर्विप्रासोअश्विनापुराजाः ३ आमन्येथामागतंकच्चिदेवैर्विश्वेजनासोअश्विनांहवन्ते । इमाहिवांगोऋजीकामधूनिप्रमित्रासोनददुरुस्त्रोअग्रे ४ तिरःपुरूचिदश्विनारजांस्याङ्गूषोवांमघवानाजनेषु । एहयातंपथिभिर्देवयानैर्दस्त्राविमेवांनिधयोमधूनाम् ५ ॥ ३ ॥ पुराणमोकःसख्यंशिवंवांयुवोर्नराद्रविणंजह्नाव्याम् । पुनःकृण्वानाःसख्याशिवानिमध्वामदेमसहनूसमानाः ६ अश्विनावायुनायुवंसुदक्षानियुद्भिश्चसजोषसायुवाना । नासत्यातिरोअह्न्यंजुषाणासोमंपिबतमस्रिधा सुदानू ७ अश्विनापरिवामिषःपुरूचीरीयुर्गीर्भिर्यतमानाअमृध्राः । रथोहवा-

मृतजाअद्रिंजूतःपरिद्यावांपृथिवीयंन्तिसद्यः ८ अश्विंनामधुषुत्तंमोयुवाकुःसोम-
स्तंपांतमार्गतंदुरोणे।रथोंहवांभूरिवर्पःकरिंक्रत्सुतावंतोनिष्कृतमार्गमिष्ठः १॥४॥

मित्रो नव विश्वामित्रो मित्रः। अन्त्याश्चतस्रो गायत्र्यः। शिष्टास्त्रिष्टुभः।

५९ मित्रोजनांन्यातयतिब्रुवाणोमित्रोदांधारपृथिवीमुतद्याम्। मित्रःकृष्टी-
रनिंमिषाभिचंष्टेमित्रायंहव्यंघृतवंज्जुहोत १ प्रसमिंत्रमर्तोंअस्तुप्रयंस्वान्यस्तं
आदित्यशिक्षंतिव्रतेनं। नहंन्यतेनजींयतेत्वोतोनैनमंहोंअश्नोत्यन्तिंतोनदूरात् २
अनमीवासइळंयामदंन्तोमितज्ञंवोवरिंमन्नापृथिव्याः। आदित्यस्यंव्रतमुंपक्षिय-
न्तोंवयंमित्रस्यंसुमतौस्याम ३ अयंमित्रोनंमस्यंःसुशेवोराजांसुक्षत्रोअंजनिष्ट
वेधाः। तस्यंवयंसुमतौयज्ञियस्यापिंभद्रेसौमनसेस्याम ४महाँआदित्योनमंसो-
पसद्योंयातयज्जंनोगृणतेसुशेवंः। तस्मांएतत्पन्यंतमायजुष्टंमग्नौमित्रायंहविरा-

जुंहोत ५ ॥ ५ ॥ मित्रस्यंचर्षणीधृतोऽवोंदेवस्यंसानसि । द्युम्नंचित्रश्रंवस्तमम् ६
अभियोमंहिनादिवंमित्रोबभूवंसप्रथाः । अभिश्रवोंभिःपृथिवीम् ७ मित्राय
पञ्चंयेमिरेजनांअभिष्टिंशवसे । सदेवान्विश्वांन्बिभर्ति ८ मित्रोदेवेष्वायुषुजनां-
यवृक्तबंर्हिषे । इषंइष्टव्रंताअकः ९ ॥ ६ ॥

इहेह सप्त विश्वामित्र ऋभवो जगती । अन्त्यानां तिसृणामिन्द्रश्च ।

६० इहेहंवोमनंसाबन्धुतांनरउशिजोंजग्मुरभितानिवेदंसा । याभिंर्मा-
याभिःप्रतिंजूतिवर्पसःसौधंन्वनायज्ञियंभागमांनश १ याभिःशचींभिश्चमसाँ
अपिंशतयर्याधियागामरिंणीतचर्मंणः । येनहरीमनंसानिरतंक्षततेनंदेवत्वमृंभवः
समांनश २ इन्द्रंस्यसख्यमृंभवःसमांनशुर्मनोर्नपांतोअपसोंदधन्विरे । सौध-
न्वनासोंअमृतत्वमेरिरेविष्ट्वीशमींभिःसुकृतःसुकृत्ययां ३ इन्द्रेंणयाथसरथंसुते

सचाँअथोवशानांभवथासहश्रिया । नवंःप्रतिमैसुकृतानिवाघतःसौधंन्वनाऋभवोवीर्याणिच ४ इन्द्रंऋभुभिर्वाजवद्भिःसमुंक्षितंसुतंसोममावृषस्वागभस्त्योः । धियेषितोमंघवन्दाशुषोगृहेसौधन्वनेभिःसहमंत्स्वानृभिः ५ इन्द्रंऋभुमान्वाजंवान्मत्स्वेहनोऽस्मिन्त्सवंनेशच्यांपुरुष्टुत । इमानितुभ्यंस्वसंराणियेमिरेव्रतादेवानांमनुंषश्चधर्मभिः ६ इन्द्रंऋभुभिर्वाजिभिर्वाजयन्निहस्तोमंजरितुरुपंयाहियज्ञियंम् । शतंकेतेभिरिषिरेभिरायवेसहस्रंणीथोअध्वरस्यहोमंनि ७ ॥ ७॥

उषः सप्त विश्वामित्र उषास्त्रिष्टुप् ।

६१ उषोवाजेनवाजिनिप्रचेताःस्तोमंजुषस्वगृणतोमंघोनि । पुराणीदेवियुवतिःपुरंन्धिरनुंव्रतंचरसिविश्ववारे १ उषोदेव्यमर्त्याविभाहिचन्द्ररंथासूनृताईरयन्ती । आत्वांवहन्तुसुयमासोअश्वाहिरंण्यवर्णांपृथुपाजंसोये २ उषःप्रतीची

भुवनानि विश्वोर्ध्वा तिष्ठस्यमृतस्य केतुः । समानमर्थं चरणीयमाना चक्रमिव नव्य-
स्यावंवृत्स्व ३ अवस्यूमेव चिन्वतीमघोन्युषा याति स्वसरस्य पत्नी । स्वं१ र्जनन्ती
सुभगा सुदंसा आन्ताद्दिवः पप्रथ आ पृथिव्याः ४ अच्छा वो देवीमुषसं विभातीं प्र वो
भरध्वं नमसा सुवृक्तिम् । ऊर्ध्वं मधुधा दिवि पाजो अश्रेत्प्र रोचना रुरुचे रण्वसंदृक् ५
ऋतावरी दिवो अर्कैरबोध्या रेवती रोदसी चित्रमस्थात् । आयतीमग्न उषसं विभातीं
वाममेषि द्रविणं भिक्षमाणः ६ ऋतस्य बुध्न उषसामिषण्यन्वृषा मही रोदसी आ
विवेश । मही मित्रस्य वरुणस्य माया चन्द्रेव भानुं वि दधे पुरुत्रा ७ ॥ ८ ॥

इमा उ अष्टादश विश्वामित्रो गायत्री । अन्त्यानां तिसृणां जमदग्निर्वा । अन्त्यास्तिस्रस्त्रिष्टुभः ।
षण्णां तृचानां क्रमेणेन्द्रावरुणौ बृहस्पतिः पूषा सविता सोमो मित्रावरुणौ देवताः ।

६२ इमा उ वां भृमयो मन्यमाना युवावते न तुज्या अभूवन् । क्वं१ त्यदिन्द्रावरु-

णायशौवांयेनंस्मासिनंभरंथःसखिंभ्यः १ अयमुंवांपुरुतमोंरयीयञ्छंश्वत्तममवंसेजोहवीति । सजोषांविन्द्रावरुणामरुद्भिर्दिवापृथिव्याशृंणुतंहवंमे २ अस्मेतदिंन्द्रावरुणावसुंष्यादस्मेरयिर्मरुतःसर्ववीरः ।अस्मान्वरूत्रीःशरणैरवन्त्वस्मान्होत्राभारतीदक्षिणाभिः ३ बृहंस्पतेजुषस्वंनोहव्यानिंविश्वदेव्य । रास्वरत्नांनिदाशुषे ४ शुचिंमर्कैर्बृहस्पतिंमध्वरेषुंनमस्यत । अनाम्योजआचंके ५ ॥ १ ॥ वृषभंचर्षणीनांविश्वरूंपमदांभ्यम् । बृहस्पतिंवरेंण्यम् ६ इयंतेंपूषन्नाघृणेसुष्टुतिर्देवनव्यसी । अस्माभिस्तुभ्यंशस्यते ७ तांजुंषस्वगिरंममंवाजयन्तींमवाधियंम् । वधूयुरिंवयोषंणाम् ८ योविश्वाभिविपश्यंतिभुवंनासंचपश्यंति । सनंःपूषाविताभुंवत् ९ तत्संवितुर्वरेण्यंभर्गोंदेवस्यंधीमहि । धियोयोनंःप्रचोद-

यात् १० ॥ १० ॥ देवस्यसवितुर्वयंवाजयन्तःपुरंन्ध्या । भर्गस्यरातिमीमहे ११ देवंनरःसवितारंविप्रांयज्ञैःसुवृक्तिभिः । नमस्यन्तिधियेषिताः १२ सोमोंजिगातिगातुविद्देवानामेतिनिष्कृतम् । ऋतस्ययोनिंमासदम् १३ सोमो अस्मभ्यंद्विपदेचतुंष्पदेचपशवें । अनमीवाइषंस्करत् १४ अस्माकमायुर्वर्धयन्नभिमांतीःसहंमानः । सोमःसधस्थमासंदत् १५ आनोंमित्रावरुणाघृतैर्गव्यूंतिमुक्षतम् । मध्वारजांसिसुक्रतू १६ उरुशंसांनमोवृधांमह्नादक्षस्यराजथः । द्राघिंष्ठाभिःशुचिव्रता १७ गृणानाजमदंग्निनायोनांवृतस्यंसीदतम् । पातंसोमंमृतावृधा १८ ॥ ११ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां तृतीये मण्डले पञ्चमोऽनुवाकः ॥ ५ ॥

इति तृतीयं मण्डलं समाप्तम् ॥ ३ ॥

त्वां ह्यग्ने विंशतिर्वामदेवोऽग्निस्त्रिष्टुप् । द्वितीयादिचतसृणामग्निर्वा वरुणश्च ।

प्रथमाष्टिः । द्वितीयातिजगती । तृतीया धृतिः ।

१ त्वांह्यंग्नेसदमित्सं॒मन्यवोदे॒वासोदे॒वमंर॒तिंन्ये॒रिरइति॒क्रत्वांन्येरिरे । अमं॑र्त्यंयजतमर्त्ये॑ष्वादे॒वमादेवंजनत॒प्रचेतसं॒विश्वमादेवंजनत॒प्रचेतसम् १ सभ्रातरं॒वरुणमग्नआवंवृत्स्वदे॒वाँअच्छांसुम॒तीय॒ज्ञवंनसं॒ज्येष्ठंय॒ज्ञवंनसम् । ऋ॒तावानमादि॒त्यंचर्षणी॒धृतं॒राजानंचर्षणी॒धृतम् २ सखे॒सखायम॒भ्याववृत्स्वा॒शुंनच॒क्रंरथ्येववरंह्या॒स्मभ्यंदस्म॒रंह्या । अग्नेमृळी॒कंवरुणे॒सचांविदोम॒रुत्सुंवि॒श्वभानुषु । तो॒कायंतु॒जेशुंशुचान॒शंकृध्य॒स्मभ्यंदस्म॒शंकृधि ३ त्वंनोअग्ने॒वरुणस्यवि॒द्वान्दे॒वस्य॒हेळोऽवयासिसीष्ठाः । यजिष्ठो॒वह्नितम॒ःशोशुचानो॒विश्वा॒द्वेषांसि॒प्रमुमुग्ध्यस्मत् ४ सत्वंनोअग्नेऽव॒मोभंवोतीनेदिष्ठोअ॒स्याउ॒षसो॒व्यु॑ष्टौ । अवंयक्ष्वनो॒वरुं-

णंरराणोवीहिमृळीकंसुहवोनएधि ५ ॥ १२ ॥ अस्यश्रेष्ठासुभगस्यसंदृग्देवस्य-
चित्रतमामर्त्येषु । शुचिघृतंनतप्तमघ्न्यायाःस्पार्हादेवस्यमंहनेवधेनोः ६ त्रिर-
स्यतापरमासन्तिसत्यास्पार्हादेवस्यजनिमान्यग्नेः । अनन्तेअन्तःपरिवीतआगा-
च्छुचिःशुक्रोअर्योरोरुचानः ७ सदूतोविश्वेदभिवष्टिसद्माहोताहिरण्यरथोरंसु-
जिह्वः । रोहिदश्वोवपुष्योविभावासदारण्वःपितुमतीवसंसत् ८ सचेतयन्मनु-
षोयज्ञबन्धुःप्रतंमह्यारशनयानयन्ति । सक्षेत्यस्यदुर्यासुसाधन्देवोमर्तस्यसधनि-
त्वमाप ९ सतूनोअग्निर्नयतुप्रजानन्नच्छारत्नंदेवभक्तंयदस्य । धियायद्विश्वेअमृ-
ताअकृण्वन्द्यौष्पिताजनितासत्यमुक्षन् १० ॥ १३ ॥ सजायतप्रथमःपस्त्यां-
सुमहोबुध्नेरजसोअस्ययोनौ । अपादशीर्षागुहमानोअन्तायोयुवानोवृषभस्य
नीळे ११ प्रशर्धआर्तप्रथमंविपन्याँऋतस्ययोनावृषभस्यनीळे । स्पार्होयुवावपु-

ष्योविभावासप्तप्रियासोऽजनयन्तवृष्णे १२ अस्माकमत्रपितरोमनुष्याअभि
प्रसेदुर्ऋतमाशुषाणाः।अश्मव्रजाःसुदुघावव्रेअन्तरुदुस्राआजन्नुषसोहुवानाः १३
तेमर्मृजतददृवांसोअद्रिंतदेषामन्येअभितोविवोचन्। पश्वयन्त्रासोअभिकारमर्-
चन्विदन्तज्योतिश्चकृपन्तधीभिः १४ तेगव्यतामनसादृध्रमुब्धंगायेमानंपरिष-
न्तमद्रिम्। दृळ्हंनरोवचसादैव्येनव्रजंगोमन्तमुशिजोविवव्रुः १५ ॥ १४॥ तेमं
न्वतप्रथमंनामधेनोस्त्रिःसप्तमातुःपरमाणिविन्दन्। तज्जानतीरभ्यनूषतव्राआ-
विर्भुवदरुणीर्यशसागोः १६ नेशत्तमोदुधितंरोचतद्यौरुद्देव्याउषसोभानुरर्त।
आसूर्योबृहतस्तिष्ठदज्राँऋजुमर्तेषुवृजिनाचपश्यन् १७ आदित्पश्चाबुबुधाना
व्यख्यन्नाददिद्रत्नंधारयन्तद्युभक्तम्। विश्वेविश्वासुदुर्यासुदेवामित्रधियेवरुणसत्य-
मस्तु १८ अच्छावोचेयशुशुचानमग्निंहोतारंविश्वभरसंयजिष्ठम्। शुच्यूधोअतृ-

णन्नगवामन्धोनपूतंपरिषिक्तमंशोः ११ विश्वेषामदितिर्यज्ञियानांविश्वेषामतिथि-
र्मानुंषाणाम् । अग्निर्देवानामवंआवृणानःसुमृळीकोभंवतुजातवेदाः २०॥१५॥

यो मर्त्येषु विंशतिर्वामदेवोग्निस्त्रिष्टुप् ।

२ योमर्त्येष्वमृतंऋतावांदेवोदेवेष्वंरतिर्निधायि। होतायजिष्ठोमह्नाशुचध्यैह-
व्यैरग्निर्मनुषईरयध्यै १ इहत्वंसूनोसहसोनोअद्यजातोजाताँउभयाँअन्तरंग्ने ।
दूतईयसेयुयुजानऋंष्वऋजुमुष्कान्वृषंणःशुक्रांश्च २ अत्यांवृधस्नूरोहिंताघृतस्नू
ऋतस्यंमन्येमनंसाजविंष्ठा । अन्तरीयसेअरुषायुंजानोयुष्मांश्चदेवान्विशआच
मर्तान् ३ अर्यमणंवरुंणंमित्रमेषामिन्द्राविष्णूमरुतोअश्विनोत । स्वश्वोअग्ने
सुरथःसुराधाएदुंवहसुहविषेजनांय ४ गोमाँअग्नेऽविंमाँअश्वीयज्ञोनृवत्संखा
सदमिदंप्रमृष्यः । इळावाँएषोअंसुरप्रजावान्दीर्घोरयिःपृथुबुध्नःसभावान् ५

॥ १६ ॥ यस्तंइध्मंजभरंत्सिष्विदानोमूर्धानंवाततपंतेत्वाया। भुवस्तस्यस्वतंवाँः
पायुरंग्नेविश्वंस्मात्सीमघायतउंरुष्य ६ यस्तेभरादन्नियतेचिदन्नंनिशिषंन्मन्द्रम-
तिथिमुदीरंत्। आदेंवयुरिनधंतेदुरोणेतस्मिंन्रयिर्ध्रुवोअंस्तुदास्वांन् ७ यस्त्वा
दोषायउषसिंप्रशंसांत्प्रियंवात्वाकृणवंतेहविष्मांन् । अश्वोनस्वेदमआहेम्यावा-
न्तमंहंसःपीपरोदाश्वांसंम् ८ यस्तुभ्यंमग्नेअमृतांयदाशद्दुवस्त्वेकृणवंतेयतस्रुंक् ।
नसरायाशंशमानोवियोंषन्नैनमंहःपरिंवरदघायोः ९ यस्यत्वमंग्नेअध्वरंजुजोंषो
देवोमतंस्यसुधिंतंररांणः। प्रीतेदंसद्धोत्रासायंविष्ठासांमयस्यंविधतोवृधासंः १०
॥ १७ ॥ चित्तिमचिंत्तिंचिनवद्विविद्वान्पृष्ठेवंवीतावृंजिनाचमतांन् । रायेचंनः
स्वपत्यायंदेवदितिंचरास्वादिंतिमुरुष्य ११ कविंशंशासुःकवयोऽदंब्धानिधारयं-
न्तोदुर्यांस्वायोः। अतस्त्वंदृश्यांअग्नएतान्पड्भिःपंश्येरद्भुतांअर्यएवैः १२ त्वमंग्ने

वाघतेसुप्रणीतिःसुतसोमायविधतेयविष्ठ । रत्नंभरशशमानायघृष्वेपृथुश्चन्द्रमव-
सेचर्षणिप्राः १३ अधाहयद्वयमग्नेत्वायापड्भिर्हस्तेभिश्चकृमातनूभिः । रथंनक्र-
न्तोअपसाभुरिजोर्ऋतंयेमुःसुध्यआशुषाणाः १४ अधामातुरुषसःसप्तविप्राजा-
येमहिप्रथमावेधसोनॄन् । दिवस्पुत्राअङ्गिरसोभवेमाद्रिंरुजेमधनिनंशुचन्तः १५
॥ १८ ॥ अधायथानःपितरःपरासःप्रत्नासोअग्नऋतमाशुषाणाः । शुचीदयन्दी-
धितिमुक्थशासःक्षामाभिन्दन्तोअरुणीरपव्रन् १६ सुकर्माणःसुरुचोदेवयन्तो-
ऽयोनदेवाजनिमाधमन्तः । शुचन्तोअग्निंववृधन्तइन्द्रमूर्वंगव्यंपरिषदन्तोअ-
ग्मन् १७ आयूथेवक्षुमतिपश्वोअख्यद्देवानांयज्जनिमान्त्युग्र । मर्तानांचिदुर्व-
शीरकृप्रन्वृधेचिदर्यउपरस्यायोः १८ अकर्मतेस्वपसोअभूमऋतमवस्रन्नुषसोवि-
भातीः । अनूनमग्निंपुरुधासुश्चन्द्रंदेवस्यमर्मृजतश्चारुचक्षुः १९ एतातेअग्नउच-

णन्नगवामन्धोनपूतंपरिषिक्तमंशोः ११ विश्वेषामदितिर्यज्ञियानांविश्वेषामतिथि-
र्मानुषाणाम् । अग्निर्देवानामवआवृणानःसुमृळीकोभवतुजातवेदाः २०॥१५॥

यो मर्त्येषु विंशतिर्वामदेवोग्निस्त्रिष्टुप् ।

२ योमर्त्येष्वमृतऋतावादेवोदेवेष्वरतिर्निधायि । होतायजिष्ठोमह्नाशुचध्यैह-
व्यैरग्निर्मनुषईरयध्यै १ इहत्वंसूनोसहसोनोअद्यजातोजाताँउभयाँअन्तरग्ने ।
दूतईयसेयुयुजानऋष्वऋजुमुष्कान्वृषणःशुक्रांश्च २ अत्यावृधस्नूरोहिताघृतस्नू
ऋतस्यमन्येमनसाजविष्ठा । अन्तरीयसेअरुषायुजानोयुष्मांश्चदेवान्विशआच
मर्तान् ३ अर्यमणंवरुणंमित्रमेषामिन्द्राविष्णूमरुतोअश्विनोत । स्वश्वोअग्ने
सुरथःसुराधाएदुवहसुहविषेजनाय ४ गोमाँअग्नेऽविमाँअश्वीयज्ञोनृवत्सखा
सदमिदप्रमृष्यः । इळावाँएषोअसुरप्रजावान्दीर्घोरयिःपृथुबुध्नःसभावान् ५

धसानोअग्नेकद्वातायप्रतवसेशुभंये ।परिज्मनेनासत्यायक्षेब्रवःकदग्नेरुद्रायनृघ्ने ६
कथामहेपुष्टिंभरायपूष्णेकद्रुद्रायसुमखायहविर्दे । कद्विष्णवउरुगायायरेतोब्रवः
कदग्नेशरवेबृहत्यै ७ कथाशर्धायमरुतामृतायकथासूरेबृहतेपृच्छ्यमानः । प्रति
ब्रवोऽदितयेतुरायसाधादिवोजातवेदश्चिकित्वान् ८ ऋतेनऋतंनियतमीळआ
गोरामासचामधुमत्पक्वमग्ने । कृष्णासतीरुशताधासिनैषाजामर्येणपयसापी-
पाय ९ ऋतेनहिष्माव‍ृषभश्चिदक्तःपुमाँअग्निःपयसापृष्ठ्येन । अस्पन्दमानो
अचरद्वयोधावृषाशुक्रंदुदुहेपृश्निरूधः १० ॥ २१ ॥ ऋतेनाद्रिंव्यसन्भिदन्तःसम-
ङ्गिरसोनवन्तगोभिः । शुनंनरःपरिषदन्नुषासमाविःस्वरभवज्जातेअग्नौ ११
ऋतेनदेवीरमृताअमृक्ताअर्णोभिरापोमधुमद्भिरग्ने । वाजीनसर्गेषुप्रस्तुभानःप्र
सदमित्स्रवितवेदधन्युः १२ माकस्ययक्षंसदमिद्धुरोगामावेशस्यप्रमिनतोमापेः ।

माभ्रातुरग्नेअनृजोर्ऋणंवेर्मासख्युर्दक्षंरिपोर्भुजेम १३ रक्षाणोअग्नेतवरक्षणेभीरा-
रक्षाणःसुमखप्रीणानः । प्रतिष्फुरविरुजवीड्वंहोजहिरक्षोमहिचिद्वावृधानम् १४
एभिर्भवसुमनाअग्नेअर्कैरिमान्स्पृशमन्मभिःशूरवाजान् । उतब्रह्माण्यङ्गिरो
जुषस्वसंतेशस्तिर्देववाताजरेत १५ एताविश्वाविदुषेतुभ्यंवेधोनीथान्यग्नेनिण्या
वचांसि । निवचनाकवयेकाव्यान्यशंसिषंमतिभिर्विप्रउक्थैः १६ ॥ २२ ॥

कृणुष्व पञ्चदश वामदेवोग्नी रक्षोहा त्रिष्टुप् ।

४ कृणुष्वपाजःप्रसितिंनपृथ्वींयाहिराजेवामवाँइभेन । तृष्वीमनुप्रसितिं
द्रूणानोऽस्तासिविध्यरक्षसस्तपिष्ठैः १ तवभ्रमासआशुयापतन्त्यनुस्पृशधृषता
शोशुचानः । तपूंष्यग्नेजुह्वापतङ्गानसंदितोविसृजविष्वगुल्काः २ प्रतिस्पशो
विसृजतूर्णितमोभवापायुर्विशोअस्याअदब्धः । योनोदूरेअघशंसोयोअन्त्यग्ने

माकिंष्टे॑व्यथि॒रादंधर्षीत् ३ उदंग्नेतिष्ठप्रत्यातंनुष्वन्य१मित्राँओषतात्तिग्महेते ।
योनो॒अरांतिंसमिधानच॒क्रेनी॒चातंधंक्ष्यत॒संनशुष्कंम् ४ ऊ॒र्ध्वोभंव॒प्रतिंवि॒ध्या-
ध्यस्मदा॒विष्कृंणुष्व॒दैव्यांन्यग्ने। अवंस्थि॒रातंनुहियातु॒जूनांजा॒मिम जामिं॒प्रमृंणी-
हि॒शत्रूंन् ५ ॥ २३ ॥ सतेंजानातिसुम॒तिंयंविष्ठ॒यईवंते॒ब्रह्मं॒णेगा॒तुमैरंत् ।
विश्वांन्यस्मैसु॒दिनांनिरा॒यो॒द्युम्नान्य॒र्योविदुरोंअ॒भिद्यौंत् ६ सदंग्नेअस्तुसु॒भगंःसु-
दानु॒र्यस्त्वा॒नित्येंनह॒विषा॒यउ॒क्थैः । पिप्रींषति॒स्वआयुंषिदुरो॒णेविश्वेदंस्मैसु॒दिना॒
सासंदि॒ष्टिः ७ अर्चांमितेसु॒मतिंघोष्यर्वाक्संतेंवा॒वातां जरतामि॒यंगीः । स्वश्वां-
स्त्वासुरथांमर्जयेमा॒स्मेक्ष॒त्राणिंधारये॒रनु॒द्यून् ८ इ॒हत्वा॒भूर्याचंरे॒दुप॒त्मन्दोषांव-
स्तर्दीदि॒वांस॒मनु॒द्यून् । क्रीळंन्तस्त्वासु॒मनंसःसपेमा॒भिद्यु॒म्नातंस्थि॒वांसो॒जना-
नाम् ९ यस्त्वा॒स्वश्वंःसुहि॒रण्योअंग्नउप॒याति॒वसुंमता॒रथेंन । तस्यं॒त्राताभंवसि॒

तस्यसखायस्तंआतिथ्यमानुषग्जुजोषत् १० ॥ २४ ॥ महोरुजामिबन्धुता वचोभिस्तन्मापितुर्गोतमादन्वियाय । त्वंनोअस्यवचसश्चिकिद्धिहोतर्यविष्ठसु- क्रतोदमूनाः ११ अस्वप्नजस्तरणयःसुशेवाअतन्द्रासोऽवृकाअश्रमिष्ठाः । ते पायवःसध्र्यञ्चोनिषद्याग्नेतवनःपान्त्वमूर १२ येपायवोमामतेयंतेअग्नेपश्यन्तो अन्धंदुरितादरक्षन् । ररक्षतान्त्सुकृतोविश्ववेदादिप्सन्तइद्रिपवोनाहदेभुः १३ त्वया वयंसधन्यं१स्त्वोतास्तवप्रणीत्यश्याम वाजान् । उभाशंसासूदयसत्यताते ऽनुष्ठुया कृणुह्यह्रयाण १४ अयातेअग्नेसमिधाविधेमप्रतिस्तोमंशस्यमानंगृभाय । दहा- शसोरक्षसःपाह्य१स्मान्द्रुहोनिदोमित्रमहोअवद्यात् १५ ॥ २५ ॥ इति शाक- ल्कसंहितायां तृतीयाष्टके चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

वैश्वानरायवैश्वानरीयमूर्ध्वंऊर्ष्वेकादशायमिहादौजगतीपञ्चानुष्टुभोदूतंवोष्टौगायत्रंत्वग्नेमृळाग्नेतम-
त्र्यपदपाङ्क्तंपञ्चमीमहापदपाङ्क्तिरन्त्योष्णिक्चतुर्थीषष्ट्युपान्त्यावासप्तम्याः पञ्चकौमुख्यौतृतीयःसप्तको-
नवकश्चाष्टम्याः पञ्चकःपादश्चतुष्कःसप्तकस्त्रैष्टुभश्चभद्रंषड्व्यस्त्वांमसग्निः पञ्चलिङ्गोक्तदैवतंत्वेकेमत्यग्नि·
रग्निर्होतादशगायत्रमृषिर्बोधदितिद्वाभ्यांसोमकंसाहदेव्यमभ्यनदत्पराभ्यामस्याश्विनावायुरयाचतास-
सःसैकैन्द्रंत्वंमहां असिन्नयामेकपदायंपन्थाः सप्तोनासंवादइन्द्रादितिवामदेवानाम् ।

वैश्वानराय पञ्चदश वामदेवो वैश्वानरस्त्रिष्टुप् ।

५ ॐम् वैश्वानरायमीळ्हुषेसजोषाःकथादांशेमाग्नयेबृहद्भाः । अनूनेनबृह-
तावक्षथेनोपस्तभायदुपमिन्नरोधः १ मानिन्दतयइमांमह्यंरातिंदेवोददौमर्त्याय
स्वधावान् । पाकायगृत्सोअमृतोविचेतावैश्वानरोनृतमोयह्वोअग्निः २ साम्द्वि
बर्हामहितिग्मभृष्टिःसहस्रंरेतावृषभस्तुविष्मान् । पदंनगोरपगूळ्हंविविद्वानग्निर्म-
ह्यंप्रेदुवोचन्मनीषाम् ३ प्रताँअग्निर्बभसत्तिग्मजम्भस्तपिष्ठेनशोचिषायःसुरा-

र्धाः । प्रयेमिनन्तिवरुणस्यधामप्रियामित्रस्यचेततोध्रुवाणि ४ अभ्रातरोनयो
षणोव्यन्तःपतिरिपोनजनयोदुरेवाः । पापासःसन्तोअनृताअसत्याइदंपदमजन-
तागभीरम् ५ ॥ १ ॥ इदंमेअग्नेकियतेपावकामिनतेगुरुंभारंनमन्म । बृहद्दधा
थधृषताग॑भीरंयह्वंपृष्ठंप्रयसासप्तधातु ६ तमिन्न्वे३वसमनासमानमभिक्रत्वापुन-
तीधीतिरश्याः । ससस्यचर्मन्नधिचारुपृश्नेरग्रेरुपआरुपितंजबारु ७ प्रवाच्यंवचसः
किंमेअस्यगुहाहितमुपनिणिग्वदन्ति । यदुस्रियाणामपवारिवव्रन्पातिप्रियंरुपो
अग्रंपदंवेः ८ इदमुत्यन्महिमहामनीकंयदुस्रियासचतपूर्व्यंगौः । ऋतस्यपदे
अधिदीद्यानंगुहारघुष्यद्रघुयद्विवेद ९ अधद्युतानःपित्रोःसचासामनुतगुह्यंचारु
पृश्नेः । मातुष्पदेपरमेअन्तिषद्गोर्वृष्णःशोचिषःप्रयतस्यजिह्वा १० ॥ २ ॥ ऋतं
वोचेनमसापृच्छ्यमानस्तवाशसाजातवेदोयदीदम् । त्वमस्यक्षयसियद्धविश्वं

दिवियद्द्रविणंयत्पृथिव्याम् ११ किंनोअस्यद्रविणंकद्धरत्नंविनोवोचोजातवेद-
श्चिकित्वान् । गुहाध्वनःपरमंयन्नोअस्यरेकुपदंननिदानाअगन्म १२ कामर्यादा
वयुनाकद्धवाममच्छागमेमरघवोनवाजम् । कदानोदेवीरमृतस्यपत्नीःसूरोवर्णेन
ततनन्नुषासः १३ अनिरेणवचसाफल्ग्वेनप्रतीत्येनकृधुनातृपासः । अधातेअग्ने
किमिहावदन्त्यनायुधासआसतासचन्ताम् १४ अस्यश्रियेसमिधानस्यवृष्णो
वसोरनीकंदमआरुरोच । रुशद्वसानःसुदृशीकरूपःक्षितिर्नरायापुरुवारोअ-
द्यौत् १५ ॥ ३ ॥

ऊर्ध्व ऊष्वेकादश वामदेवोग्निस्त्रिष्टुप् ।

६ ऊर्ध्वऊषुणोअध्वरस्यहोतरग्नेतिष्ठदेवतातायजीयान् । त्वंहिविश्वमभ्यसि
मन्मप्रवेधसश्चित्तिरसिमनीषाम् १ अमूरोहोतान्यसादिविक्ष्व १ ग्निर्मन्द्रोविदथे-

षुप्रचेताः । ऊर्ध्वंभानुंसवितेवाश्रेन्मेतेवधूमंस्तभायदुपद्याम् २ यतासुंजूर्णीरा-
तिर्नीघृताचीप्रदक्षिणिद्देवतातिमुराणः । उदुस्वरुर्नवजानाक्रःपश्वोअंनक्तिसुधि-
तःसुमेकः ३ स्तीर्णेबर्हिषिसमिधानेअग्नाऊर्ध्वोअंध्वर्युर्जुजुषाणोअंस्थात् ।
पर्यग्निःपंशुपानहोतात्रिविष्ट्येतिप्रदिवंउराणः ४ परित्मनामितद्रुरेतिहोताग्निर्म-
न्द्रोमधुवचाऋतावा । द्रवंन्त्यस्यवाजिनोनशोकाभयंन्तेविश्वाभुवंनायदभ्राट् ५
॥ ४ ॥ भद्रातेअग्नेस्वनीकसंदृग्घोरस्यंसतोविषुंणस्यचारुः । नयत्तेंशोचि-
स्तमंसावरंन्तनध्वस्मानंस्तन्वी३रेपआधुः ६ नयस्यसातुर्जनितोरवारिनमात-
रांपितरानूचिंदिष्टौ । अधामित्रोनसुधिंतःपावको३ ग्निर्दीदायमानुंषीषुविक्षु ७
द्विर्यंपञ्चजीजंनन्त्संवसानाःस्वसारोअग्निंमानुषीषुविक्षु । उषर्बुधंमथर्यो३ नदन्तं
शुक्रंस्वासंपरशुंनतिग्मम् ८ तवत्येअंग्नेहरितोघृतस्नारोहितासऋज्वञ्चःस्वञ्चः ।

अरुषत्सोवृषंणऋजुमुष्काआदेवतांतिमह्वन्तदस्माः ९ येहत्येतेसहंमानाअयासं-
स्त्वेषासोंअग्नेअर्चयश्चरंन्ति । श्येनासोनदुंवसनासोअर्थंतुविष्वणसोमारुंतंनश-
र्धः ॥ १० ॥ अकांरिब्रह्मंसमिधानतुभ्यंशंसांत्युकथंयजंतेव्यूंधाः । होतांरमग्निं
मनुंषोनिषेंदुर्नमस्यन्तंउशिजःशंसंमायोः ११ ॥ ५ ॥

अयमिहैकादश वामदेवोग्निः । आद्या जगती । ततः पञ्चानुष्टुभः । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

७ अयमिहप्रंथमोधांयिधातृभिर्होतायजिंष्ठोअध्वरेष्वीड्यंः । यमप्नंवानोभृ-
गंवोविरुरुचुर्वनेंषुचित्रंविभ्वंविशेविंशे १ अग्नेकदातंआनुषग्भुवंद्देवस्यचेतंनम् ।
अधाहित्वांजगृभ्रिरेमर्तासोविक्ष्वीड्यंम् २ ऋतावांनंविचेंतसंपश्यंन्तोद्यामिं-
वस्तृभिः । विश्वेंषामध्वराणांहस्कर्तारंदमेंदमे ३ आशुंदूतंविवस्वंतोविश्वायश्चं-
र्षणीरभिं । आजंभ्रुःकेतुमायवोभृगंवाणंविशेविंशे ४ तमींहोतांरमानुषक्चिकि-

त्वांसंनिषेदिरे । रण्वंपावकशोचिषंयजिष्ठंसप्तधामभिः ५ ॥ ६ ॥ तंशश्वतीषु
मातृषुवनआवीतमश्रितम् । चित्रंसन्तंगुहाहितंसुवेदंकूचिदर्थिनम् ६ ससस्य
यद्वियुतासस्मिन्नूधन्नृतस्यधामन्रणयन्तदेवाः । महाँअग्निर्नमसारातहव्योवेर
ध्वरायसदमिदृतावा ७ वेरध्वरस्यदूत्यानिविद्वानुभेअन्तारोदसीसश्चिकित्वान् ।
दूतईयसेप्रदिवउराणोविदुष्टरोदिवआरोधनानि ८ कृष्णंतएमरुशतःपुरोभाश्च-
रिष्ण्वर्चिर्वपुषामिदेकम् । यदप्रवीतादधतेहगर्भंसद्यश्चिज्जातोभवसीदुदूतः ९
सद्योजातस्यददृशानमोजोयदस्यवातोअनुवातिशोचिः । वृणक्तितिग्मामतसेषु
जिह्वांस्थिराचिदन्नादयतेविजम्भैः १० तृषुयदन्नातृषुणाववक्षतृषुंदूतंकृणुतेयह्वो
अग्निः । वातस्यमेळिंसचतेनिजूर्वन्नाशुंनवाजयतेहिन्वेअर्वा ११ ॥ ७ ॥

दूतं वोष्टौ वामदेवोग्निर्गायत्री ।

८ दूतंवोविश्ववेदसंहव्यवाहममर्त्यम् । यजिष्ठमृञ्जसेगिरा १ सहिवेदावसु-धितिंमहाँआरोधनंदिवः । सदेवाँएहवक्षति २ सवेददेवआनमंदेवाँऋतायतेदमे । दातिंप्रियाणिंचिद्वसु ३ सहोतासेदुदूत्यंचिकित्वाँअन्तरीयते । विद्वाँआरोधनं दिवः ४ तेस्यामयेअग्नयेददाशुर्हव्यदातिभिः । यईंपुष्यन्तइन्धते ५ तेरायाते सुवीर्यैःससवांसोविशृण्विरे । येअग्नादधिरेदुवः ६ अस्मेरायोदिवेदिवेसंचरन्तु पुरुस्पृहः । अस्मेवाजासईरताम् ७ सविप्रश्चर्षणीनांशवसामानुषाणाम् । अतिक्षिप्रेवविध्यति ८ ॥ ८ ॥

अग्ने मृळाष्टौ वामदेवोग्निर्गायत्री ।

१ अग्नेमृळमहाँअसियईमादेवयुंजनम् । इयेथबर्हिरासदम् १ समानुषीषु

दूळभोविभ्रुप्रावीरमर्त्यः । दूतोविश्वेषांभुवत् २ ससद्मपरिणीयतेहोतामन्द्रोदिविष्टिषु । उतपोतानिषीदति ३ उतग्नाअग्निरध्वरउतोगृहपतिर्दमे । उतब्रह्मानिषीदति ४ वेषिह्यध्वरीयतामुपवक्ताजनानाम् । हव्याचमानुषाणाम् ५ वेषीद्वस्यदूत्यं१ यस्यजुजोषोअध्वरम् । हव्यंमर्तस्यवोळ्हवे ६ अस्माकंजोष्यध्वरमस्माकंयज्ञमङ्गिरः । अस्माकंशृणुधीहवम् ७ परितेदूळभोरथोऽस्माँअश्नोतुविश्वतः । येनरक्षसिदाशुषः ८ ॥ ९ ॥

अग्ने तमद्याष्टौ वामदेवोग्निः । आद्यास्तिस्रः पदपङ्क्तयः । पञ्चमी महापदपङ्क्तिः । अन्त्योष्णिक् । शिष्टा उष्णिहः पदपङ्क्तयो वा ।

१० अग्नेतमद्याश्वंनस्तोमैःक्रतुंनभद्रंहृदिस्पृशम् । ऋध्यामातओहैः १ अधाह्यग्नेक्रतोर्भद्रस्यदक्षस्यसाधोः । रथीर्ऋतस्यबृहतोबभूथ २ एभिर्नोअर्कैर्भवानोअर्वाङ्स्व१र्णज्योतिः । अग्नेविश्वेभिःसुमनाअनीकैः ३ आभिष्टेअद्यगीर्भि

गृणन्तो॑ऽग्ने॒दाशे॑म । प्रते॑दि॒वोनस्त॑नयन्ति॒शुष्माः॑ ४ तव॒स्वादि॒ष्ठाग्ने॒संदृ॑ष्टिरि॒दा चि॒दह्न॑इ॒दाचि॒द॒क्तोः । श्रि॒येरु॒क्मोनरो॑चतउपा॒के ५ घृ॒तंनपू॒तंत॒नूर॑रे॒पाःशुचि॒ हिर॑ण्यम् । तत्ते॑रु॒क्मोनरो॑चतस्वधावः ६ कृ॒तंचि॒द्धिष्मा॒सने॑मि॒द्वेषो॑ऽग्नइ॒नोषि॒म-र्ता॑त् । इ॒त्थाय॑ज॑मानादृतावः ७ शि॒वानः॑ स॒ख्यासन्तु॑भ्रा॒त्राग्ने॑दे॒वेषु॑यु॒ष्मे । सा नो॒नाभिः॒ सद॑ने॒सास्मि॒न्नूध॑न् ८ ॥ १० ॥ इति शाकलर्क्सं॒हितायां चतुर्थमण्डले प्रथमोऽनुवाकः १ ॥

भद्रं षड्वामदेवोग्निस्त्रिष्टुप् ।

११ भ॒द्रंते॑अग्नेसहसि॒न्ननी॑कमुपा॒कआरो॑चते॒सूर्य॑स्य । रुश॑द्दृ॒शेद॑दृशेनक्त॒या चि॒दरू॑क्षितंदृ॒शआरू॒पेअन्न॑म् १ विषा॑ह्यग्नेगृण॒तेम॑नी॒षांखंवेप॑सातु॒विजा॒तस्तवा॑-नः । विश्वे॑भि॒र्यद्वा॒वनः॑शुक्रदे॒वैस्तन्नो॑रास्वसुमहो॒भूरि॒मन्म॑ २ त्वद॑ग्ने॒काव्या॒त्वन्म॑-

नोपास्त्वदुक्था जायन्ते राध्यानि । त्वदेति द्रविणं वीरपेशा इत्थाधिये दाशुषे मर्त्याय ३ त्वं वाजी वाजंभरो विहाया अभिष्टिकृज्जायते सत्यशुष्मः । त्वद्रयिर्देवजूतो मयोभुस्त्वदाशुर्जूजुवाँ अग्ने अर्वा ४ त्वामग्ने प्रथमं देवयन्तो देवं मर्ता अमृत मन्द्रजिह्वम् । द्वेषोयुतमा विवासन्ति धीभिर्दमूनसं गृहपतिममूरम् ५ आरे अस्मदमतिमारे अंह आरे विश्वां दुर्मतिं यन्निपासि । दोषा शिवः सहसः सूनो अग्ने यं देव आ चित्सचसे स्वस्ति ६ ॥ ११ ॥

यस्त्वां षड्वामदेवोग्निस्त्रिष्टुप् ।

१२ यस्त्वामग्न इनधते यतस्रुक्त्रिस्ते अन्नं कृणवत्सस्मिन्नहन् । स सु द्युम्नैरभ्यस्तु प्रसक्षत्तव क्रत्वा जातवेदश्चिकित्वान् १ इध्मं यस्ते जभरच्छश्रमाणो महो अग्ने अनीकमा सपर्यन् । स इधानः प्रति दोषामुषासं पुष्यन्रयिं सचते घ्नन्नमित्रान् २

अग्निरीशेबृहतः क्षत्रियस्याग्निर्वाजस्यपरमस्यरायः । दधातिरत्नंविधतेयविष्ठो
व्यानुषङ्मर्त्यायस्वधावान् ३ यच्चिद्धितेपुरुषत्रायविष्ठाचित्तिभिश्चकृमाकच्चि-
दागः । कृधीष्व१स्माँअदितेरनागान्व्येनांसिशिश्रथोविष्वगग्ने ४ महश्चिदग्न
एनसोअभीकऊर्वाद्देवानामुतमर्त्यानाम् । मातेसखायःसदमिद्रिषामयच्छातो-
कायतनयायशंयोः ५ यथाहत्यद्वसवोगौर्यंचित्पदिषिताममुञ्चतायजत्राः । एवो
ष्व१स्मन्मुञ्चताव्यंहःप्रतार्यग्नेप्रतरंनआयुः ६ ॥ १२ ॥

प्रत्यग्निः पञ्च वामदेवोग्निर्लिङ्गोक्तदेवता वा त्रिष्टुप् ।

१३ प्रत्यग्निरुषसामग्रमख्याद्विभातीनांसुमनारत्नधेयम् । यातमश्विनासुकृ-
तोदुरोणमुत्सूर्योज्योतिषादेवएति १ ऊर्ध्वंभानुंसवितादेवोअश्रेद्द्रप्संदविध्वद्गवि-
षोनसत्वा । अनुव्रतंवरुणोयन्तिमित्रेयत्सूर्यंदिव्यारोहयन्ति २ यंसीमकृण्वन्त-

मंसेवि॒पृचैध्रुवक्षेमा॒अनंवस्यन्तो॒अर्थम् । तंसूर्यं॒ह॒रितः॒स॒प्त य॒ह्वीःस्पशं॒विश्वस्य॒ज-गंतोवहन्ति ३ वहिंष्ठेभिर्वि॒ह॒रन्या॑सि॒तन्तु॑मव॒व्यय॒न्नसि॑तंदेव॒वस्मं । दविंध्व-तोर॒श्मय॒ः सूर्यस्य॒चर्मे॒वावा॑धु॒स्तमो॑अ॒प्स्व१॒न्तः ४ अनांयतो॒अनिंबद्धःक॒थायं-न्यं॒ङ्त्ता॒नोऽवंपद्यते॒न । कयांयातिस्व॒धया॒कोदंदर्शदि॒वःस्क॒म्भःसमृंतः पाति॒-नाकंम् ५ ॥ १३ ॥

प्रत्यग्निः पञ्च वामदेवोग्निर्लिङ्गोक्तदेवता वा त्रिष्टुप् ।

१४ प्रत्य॒ग्निरु॒षसो॒जा॒तवे॑दा॒अख्य॑द्दे॒वोरोच॑माना॒महो॑भिः । आनांसत्योरु-गा॒यारथे॑ने॒मंय॒ज्ञमु॒पनोया॒तमच्छं १ ऊ॒र्ध्वंके॒तुंस॑वि॒तादे॒वो अश्रे॒ज्ज्योति॒र्विश्वंस्मै भुवंनायकृ॒ण्वन् । आप्रा॒द्यावा॑पृथि॒वीअ॒न्तरि॑क्षं॒विसूर्यो॑र॒श्मिभि॒श्चेकि॑तानः २ आ॒वहं॒न्त्यरु॒णीर्ज्योति॒षागा॒न्म॒हीचि॒त्रार॒श्मिभि॒श्चेकि॑ताना । प्र॒बो॒धयं॒न्तीसुवि॒-

तायंदेंव्युं १ षाईंयतेसुयुजारथेन ३ आवांवहिंष्ठाइहतेवंहन्तुरथाअश्वांसउषसो व्युंष्टौ । इमेहिवांमधुपेयांयसोमांअस्मिन्यज्ञेवृंषणामादयेथाम् ४ अनांयतोअनिबद्धःकथायंन्यंङ्उत्तानोऽवंपद्यतेन । कयांयातिस्वधयाकोदंदर्शदिवःस्कम्भः समृंतःपातिनाकंम् ५ ॥ १४ ॥

अग्निर्होता दश वामदेवोऽग्निर्गायत्री । सप्तम्यष्टम्योः सोमकः साहदेव्यः । अन्त्ययोरश्विनौ ।

१५ अग्निर्होतांनोअध्वरेवाजीसन्परिंणीयते । देवोदेवेषुंयज्ञियंः १ परिं त्रिविष्ट्यंध्वरंयात्यग्नीरथीरिंव । आदेवेषुप्रयोदधंत् २ परिवाजंपतिःकविरग्निर्हव्यान्यंक्रमीत् । दधद्रत्नांनिदाशुषें ३ अयंयःसृञ्जंयेपुरोदैंववातेसंमिध्यतें । द्युमाँअंमित्रदम्भंनः ४ अस्यंघावीरईवंतोऽग्नेरींशीतमर्त्यंः । तिग्मजंम्भस्यमी-

क्षुषः ५ ॥ १५ ॥ तमर्वन्तंनसानसिमरुषंनदिवः शिशुम् । मर्मृज्यन्तेदिवेदिवे ६ बोधयन्माहरिभ्यांकुमारःसाहदेव्यः । अच्छानहूतउदरम् ७ उतत्या यंजताहरीकुमारात्साहदेव्यात् । प्रयंतासद्यआददे ८ एषवांदेवावश्विनाकुमारः साहदेव्यः । दीर्घायुरस्तुसोमकः ९ तंयुवंदेवावश्विनाकुमारंसाहदेव्यम् । दीर्घायुषंकृणोतन १० ॥ १६ ॥

आ सत्य एकविंशतिर्वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१६ आसत्योयातुमघवाँऋजीषीद्रवन्त्वस्यहरयउपनः । तस्माइदन्धःसुषुमासुदक्षमिहाभिपित्वंकरतेगृणानः १ अवस्यशूराध्वनोनान्तेऽस्मिन्नोअद्यसवनेमन्दध्यै । शंसात्युक्थमुशनेववेधाश्चिकितुषेअसुर्यायमन्म २ कविर्ननिण्यं विदथानिसाधन्वृषायत्सेकंविपिपानोअर्चात् । दिवइत्थाजीजनत्सप्तकारूनह्ना

चिच्चक्रुर्वयुनांगृणन्तः ३ स्वं १ यद्वेदिंसुदृशीकमर्कैर्महिज्योतीरुरुचुर्यद्धवस्तोः।
अन्धातमांसिदुधिताविचक्षेनृभ्यश्चकारनृतमोअभिष्टौ ४ ववक्षइन्द्रोअमितमृ-
जीष्युं१भेआपप्रौरोदसीमहित्वा । अतश्चिदस्यमहिमाविरेच्यभियोविश्वाभुव-
नाबभूव ५ ॥ १७॥ विश्वानिशक्रोनर्याणिविद्वानपोरिरेचसखिभिर्निकामैः।
अश्मानंचिद्येबिभिदुर्वचोभिर्व्रजंगोमन्तमुशिजोविवव्रुः ६ अपोवृत्रंवव्रिवांसं
पराहन्प्रावत्तेवज्रंपृथिवीसचेताः । प्रार्णांसिसमुद्रियाण्यैनोःपतिर्भवञ्छवसाशू-
रधृष्णो ७ अपोयदद्रिंपुरुहूतदर्दराविर्भुवत्सरमापूर्व्यंते । सनोनेतावाजमादर्षि
भूरिंगोत्रारुजन्नङ्गिरोभिर्गृणानः ८ अच्छाकविंनृमणोगाअभिष्टौस्वर्षातामघव-
न्नाधमानम् । ऊतिभिस्तमिषणोद्युम्नहूतौनिमायावानब्रह्मादस्युरर्त ९ आदं-
स्युघ्नामनसायाह्यस्तंभुवत्तेकुत्सःसख्येनिकामः । स्वेयोनौनिषदतंसरूपाविवां

चिकित्सद्दृतचिद्धनारीं १० ॥ १८ ॥ यासिकुत्सेनसरथमवस्युस्तोदोवातस्य
हर्योरीशानः । ऋज्रावाजंनगध्यंयुयूषन्कविर्यदहन्पार्यायभूषात् ११ कुत्साय
शुष्णमशुषंनिबर्हीः प्रपित्वेअह्नःकुयवंसहस्रा । सद्योदस्यून्प्रमृणकुत्स्येनप्रसूर-
श्चक्रंवृहतादभीके १२ त्वंपिप्रुंमृगयंशूशुवांसमृजिश्वनेवैदथिनायरन्धीः । पञ्चा-
शत्कृष्णानिवपः सहस्रात्कंनपुरोजरिमाविदर्दः १३ सूरउपाकेतन्वं१दधानोवि-
यत्तेचेत्यमृतस्यवर्पः । मृगोनहस्तीतविषीमुषाणः सिंहोनभीमआयुधानिबि-
भ्रत् १४ इन्द्रंकामावसूयन्तोअग्मन्त्स्वर्मीळ्हेनसवनेचकानाः । श्रवस्यवःशश-
मानासउक्थैरोकोनरण्वासुदृशीवपुष्टिः १५ ॥ १९ ॥ तमिद्वइन्द्रंसुहवंहुवेमयस्ता
चकारनर्यापुरूणि । योमावतेजरित्रेगध्यंचिन्मक्षूवाजंभरतिस्पार्हराधाः १६
तिग्मायदन्तरशनिःपतातिकस्मिंश्चिच्छूरमुहुकेजनानाम् । घोरायदर्यसमृतिर्भ-

वात्यर्धस्मानस्तन्वोबोधिगोपाः १७ भुवोऽवितावामदेवस्यधीनांभुवःसखावृ-
कोवाजसातौ । त्वामनुप्रमतिमाजगन्मोरुशंसोजरित्रेविश्वधस्याः १८ एभि-
र्नृभिरिन्द्रत्वायुभिष्ट्वामघवद्भिर्मघवन्विश्वआजौ । द्यावोनद्युम्नैरभिसन्तोअर्यःक्ष-
पोमदेमशरदश्चपूर्वीः १९ एवेदिन्द्रायवृषभायवृष्णेब्रह्माकर्मभृगवोनरथम् । नूचि-
द्यथानःसख्यावियोषदसन्नउग्रोऽवितातनूपाः २० नूष्टुतइन्द्रनूगृणानइषंजरित्रे
नद्यो३नपीपेः । अकारितेहरिवोब्रह्मनव्यंधियास्यामरथ्यःसदासाः २१ ॥ २० ॥

त्वं महानेकविंशतिर्वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् । पञ्चदश्येकपदा ।

१७ त्वंमहाँइन्द्रतुभ्यंहक्षाअनुक्षत्रंमंहनामन्यतद्यौः । त्वंवृत्रंशवसाजघ-
न्वान्सृजःसिन्धूँरहिनाजग्रसानान् १ तवत्विषोजनिमन्रेजतद्यौरेजद्भूमिर्भि-
यसास्वस्यमन्योः । ऋघायन्तसुभ्व१ःपर्वतासआर्दन्धन्वानिसरयन्तआपः २

भिनद्गिरिंशवंसावज्रमिष्णन्नांविष्कृण्वानःसंहसानओजंः । वधीद्वृत्रंवज्रेण
मन्दसानःसरन्नापोजवंसाहतवृंष्णीः ३ सुवीरंस्तेजनितामंन्यतद्यौरिन्द्रंस्यकर्ता
स्वपंस्तमोभूत् । यईंजजानंस्वर्यंसुवज्रमनंपच्युतंसदंसोनभूमं ४ यएकइच्च्यावं-
यंतिप्रभूमाराजाकृष्टीनांपुंरुहूतइन्द्रंः । सत्यमेंनमनुविश्वेंमदन्तिरातिंदेवस्यंगृ-
णतोमघोनंः ५ ॥ २१ ॥ सत्रासोमांअभवन्नस्यविश्वेंसत्रामदांसोबृहतोमदिं-
ष्ठाः । सत्राभंवोवसुंपतिर्वसूंनांदत्रेविश्वांअधिथाइन्द्रकृष्टीः ६ त्वमधंप्रथमंजायं-
मानोऽमेविश्वांअधिथाइन्द्रकृष्टीः । त्वंप्रतिंप्रवतंआशयांनमहिंवज्रेणमघवन्वि
वृंश्चः ७ सत्राहणंदाधृंषिंतुप्रमिन्द्रंमहामंपारंवृंषभंसुवज्रम् । हन्तायोवृत्रंसनिं-
तोतवाजंदातांमघानिंमघवांसुराधांः ८ अयंवृतंश्चातयतेसमीचीर्यआजिषुंमघ-
वांशृण्वएकंः । अयंवाजंभरतियंसनोत्यस्यप्रियासंः सख्येस्यांम ९ अयंशृंण्वे

अधजयन्नुतघ्नन्नयमुतप्रकृणुतेयुधागाः । यदासत्यंकृणुतेमन्युमिन्द्रोविश्वंदृळ्हंभ-
यतएजदस्मात् १० ॥ २२ ॥ समिन्द्रोगाअजयत्संहिरण्यासमश्वियामघवायो
हपूर्वीः । एभिर्नृभिर्नृतमोअस्यशाकैरायोविभक्तासंभरश्चवस्वः ११ कियत्स्वि-
दिन्द्रोअध्येतिमातुःकियत्पितुर्जनितुर्योजजान । योअस्यशुष्मंमुहुकैरियर्तिवा-
तोनजूतःस्तनयद्भिरभ्रैः १२ क्षियन्तंत्वमक्षियन्तंकृणोतीयर्तिरेणुंमघवासमो-
हम् । विभञ्जनुरशनिमाँइवद्यौरुतस्तोतारंमघवावसौधात् १३ अयंचक्रमिष-
णत्सूर्यस्यन्येतशंरीरमत्ससृमाणम् । आकृष्णईंजुहुराणोजिघर्तित्वचोबुध्नेरजं-
सोअस्ययोनौ १४ असिक्न्यांयजमानोनहोता १५ ॥ २३ ॥ गव्यन्तइन्द्रंस-
ख्यायविप्राअश्वायन्तोवृषणंवाजयन्तः । जनीयन्तोजनिदामक्षितोतिमाच्याव-
यामोऽवतेनकोशम् १६ त्रातानोबोधिददृशानआपिरभिख्यातामर्डितासोम्या-

नाम् । सखापितापितृतमःपितॄणांकर्तेमुलोकमुशतेवयोधाः १७ सखीयतामविताबोधिसखागृणानइन्द्रस्तुवतेवयोधाः । वयंह्यातेचकृमासबाधआभिःशमीभिर्महयन्तइन्द्र १८ स्तुतइन्द्रोमघवायद्धवृत्राभूरीण्येकोअप्रतीनिहन्ति । अस्यप्रियोजरितायस्यशर्मन्नकिर्देवावारयन्तेनमर्ताः १९ एवानइन्द्रोमघवाविरप्शी करत्सत्याचर्षणीधृदनर्वा । त्वंराजाजनुषांधेह्यस्मेअधिश्रवोमाहिनंयज्जरित्रे २० नूष्टुतइन्द्रनूगृणानइषंजरित्रेनद्योनपीपेः । अकारितेहरिवोब्रह्मनव्यंधियास्यामरथ्यःसदासाः २१ ॥ २४ ॥

अयं पन्थास्त्रयोदश संवाद इन्द्रादितिवामदेवानां त्रिष्टुप् ।

१८ अयंपन्थाअनुवित्तःपुराणोयतोदेवाउदजायन्तविश्वे । अतश्चिदाजनि-

पीष्टप्रवृद्धोमामातरंममुयापत्तवेकः १ नाहमतोनिरयादुर्गहैतत्तिरश्चतापार्श्वान्नि-
र्गमाणि । बहूनिमेअकृताकर्त्वानियुध्यैत्वेनसंत्वेनपृच्छै २ परायतींमातरमन्व-
चष्टननानुगान्यनुनूगमानि । त्वष्टुर्गृहेअपिबत्सोममिन्द्रःशतधन्यंचम्वोःसुतस्य ३
किंसऋधक्कृणवद्यंसहस्रंमासोजभारशरदश्चपूर्वीः । नहीन्वस्यप्रतिमानमस्त्य-
न्तर्जातेषूतयेजनित्वाः ४ अवद्यमिवमन्यमानागुहाकरिन्द्रंमातावीर्येणान्यृष्टम् ।
अथोदस्थात्स्वयमत्कंवसानआरोदसीअपृणाज्जायमानः ५ ॥ २५ ॥ एता
अर्षन्त्यललाभवन्तीरृतावरीरिवसंक्रोशमानाः । एताविपृच्छकिमिदंभनन्ति
कमापोअद्रिंपरिधिंरुजन्ति ६ किमुष्विदस्मैनिविदोभनन्तेन्द्रस्यावद्यंदिधिषन्त-
आपः । ममैतान्पुत्रोमहतावधेनवृत्रंजघन्वाँअसृजद्विसिन्धून् ७ ममच्चनत्वा

युवतिः परासममंन्नुनत्वांकुषवांजगारं । ममंश्चिदापः शिशंवेममृड्युर्ममांश्चिदिन्द्रः सहसोदंतिष्ठत् ८ ममंञ्चनतेमघवन्व्यंसोनिविविध्वाँअपहनूंजघानं । अधानिविद्ध उत्तरोबभूवाञ्छिरोदासस्यसंपिणग्वधेनं ९ गृष्टिःससूवस्थविरंतवागामनाधृष्यंवृषभंतुम्रमिन्द्रंम् । अरीह्ळंवत्संचरथायमातास्वयंगातुंतन्वंइच्छमानम् १० उतमातामंहिषमन्ववेनदमीत्वांजहतिपुत्रदेवाः । अथांब्रवीद्वृत्रमिन्द्रोंहनिष्यन्त्सखेविष्णोवितरंविक्रमस्व ११ कस्तेमातरंविधवांमचक्रच्छयुंकस्त्वामंजिघांसच्चरंन्तम् । कस्तेदेवोअधिमार्डीकआंसीद्यत्प्राक्षिणाःपितरंपादगृह्य १२ अवंर्त्याशुनंआन्त्राणिंपेचेनदेवषुंविविदेमर्डितारंम् । अपंश्यंजायाममंहीयमानामधामेश्येनोमध्वाजंभार १३ ॥२६॥ इतिशाकलर्क्संहितायां तृतीयाष्टके पञ्चमोऽध्यायः॥५॥

एवैकादशानआयातुयन्नःकथोपान्त्यास्तिस्नऋतदेव्योवाकामुष्टुतिरुपान्त्यानुष्टुप्को अद्याष्टावहंमनुः सप्ताद्याभिस्तिसृभिरिन्द्रमिवात्मानमृषिस्तुष्टावेन्द्रोवात्मानं परानवाष्टौवाश्येनस्तुतिर्गर्भेनुपश्चान्त्याशक्करीत्वायुजैन्द्रासोमंवानःस्तुतोनकिश्चतुर्विंशतिर्दिवश्चित्तृचउषस्यश्चगायत्र्यंत्यष्टम्यन्त्ये अनुष्टुभौकया-पञ्चोनाभींषुपादनिचृदातूनश्चतुर्विंशतिरन्त्याभ्यामैन्द्राश्वौस्तुतौ ।

एवैकादश वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१९ ॐम् एवात्वामिन्द्रवज्रिन्नत्रविश्वेदेवासःसुहवासऊमाः । महामुभेरो-दसीवृद्धमृष्वंनिरेकमिद्वृणतेवृत्रहत्ये १ अवासृजन्तजिव्रयोनदेवाभुवःसम्राळिन्द्र सत्ययोनिः । अहन्नहिंपरिशयानमर्णःप्रवर्तनीरररदोविश्वधेनाः २ अतृप्णुवन्तं वियतमबुध्यमबुध्यमानंसुषुपाणमिन्द्र । सप्तप्रतिप्रवतआशयानमहिंवज्रेणवि रिणाअपर्वन् ३ अक्षोदयच्छवसाक्षामबुध्नंवार्णवातस्तविषीभिरिन्द्रः । दृह्लान्यौ-भ्नादुशमानओजोऽवाभिनत्ककुभःपर्वतानाम् ४ अभिप्रदद्रुर्जनयोनगर्भंरथा-

इवप्रयंयुःसाकमद्रयः । अतंर्पयोविसृतंउब्जऊर्मीन्त्वंवृताँअंरिणाइन्द्रसिन्धून् ५
॥ १ ॥ त्वंमहीमवनिंविश्वधेनांतुर्वीतंयेवय्यांयक्षरंन्तीम् । अरंमयोनमसैज-
दर्णःसुतरणाँअंकृणोरिन्द्रसिन्धून् ६ प्राग्रुवोनभन्वो३नवक्कांध्वस्राअंपिन्वद्युव-
तीऋँतज्ञाः । धन्वान्यज्राँअपृणक्तृषाणाँअधोगिन्द्रंःस्तर्यो३दंसुपत्नीः ७ पूर्वीरुष-
संःशरदंश्चगूर्तावृत्रंजंघन्वाँअंसृजद्विसिन्धून् । परिंष्ठिताअतृणद्बद्धानाःसीराइ-
न्द्रःस्रवितंवेपृथिव्या ८ वम्रीभिंःपुत्रमग्रुवोंअदानंनिवेशंनाद्धरिवआजंभर्थ ।
व्यं१न्धोअंख्यदहिंमाददानोनिर्भूदुखच्छित्समंरन्तपर्व ९ प्रतेपूर्वाणिकरणानि-
विप्राविद्वाँआंहविदुषेकरांसि । यथांयथावृष्ण्यांनिस्वगूर्तापांसिराजन्नर्याविवे-
षीः १० नूष्टुतइंन्द्रनूगृंणानइषंजरित्रेनद्यो३नपींपेः । अकांरितेहरिवोब्रह्मनव्यं
धियास्यांमरथ्यंःसदासाः ११ ॥ २ ॥

आ न एकादश वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२० आनइन्द्रोदूरादानआसादभिष्टिकृदवसेयासदुग्रः । ओजिष्ठेभिर्नृपतिर्व-
ज्रबाहुःसङ्गेसमत्सुतुर्वणिःपृतन्यून् १ आनइन्द्रोहरिभिर्यात्वच्छार्वाचीनोऽवसे
राधसेच । तिष्ठातिवज्रीमघवाविरप्शीमंयज्ञमनुनोवाजसातौ २ इमंयज्ञंत्वम-
स्माकमिन्द्रपुरोदधत्सनिष्यसिक्रतुंनः । श्वघ्नीववज्रिन्त्सनयेधनानांत्वयावयमर्य
आजिंजयेम ३ उशन्नुषुणःसुमनाउपाकेसोमस्यनुसुषुतस्यस्वधावः । पाइन्द्र
प्रतिभृतस्यमध्वःसमन्धसाममदःपृष्ठ्येन ४ वियोररप्शऋषिभिर्नवेभिर्वृक्षोन
पक्वःसृण्योनजेता । मर्योनयोषामभिमन्यमानोऽच्छाविवक्मिपुरुहूतमिन्द्रम् ५
॥३॥ गिरिर्नयःस्वतवाँऋष्वइन्द्रःसनादेवसहसेजातउग्रः । आदर्तावज्रंस्थविरंन
भीमउद्नेवकोशंवसुनान्यृष्टम् ६ नयस्यवर्ताजनुषान्वस्तिनराधसआमरीताम-

घस्यं । उद्गावृषाणस्तंविषीवउग्रास्मभ्यंदद्धिपुरुहूतरायः ७ ईक्षेरायःक्षयस्यच-र्षणीनामुतव्रजमंपवर्तासिगोनाम् । शिक्षानरःसंमिथेषुप्रहावान्वस्वोराशिमं-भिनेतासिभूरिम् ८ कयातच्छृंण्वेशच्याशचिष्ठोययांकृणोतिमुहुकाचिहृष्वः । पुरुदाशुषेविचयिष्ठोअंहोऽथांदधातिद्रविणंजरित्रे ९ मानोमर्धीराभंरादद्धितन्नः प्रदाशुषेदातवेभूरियत्ते । नव्येदेष्णेशस्तेअस्मिन्तंउक्थेप्रब्रवामवयमिंन्द्रस्तु-वन्तः १० नूष्टुतइंन्द्रनूगृणानइषंजरित्रेनद्योनपींपेः । अकांरितेहरिवोब्रह्मनव्यं धियास्यामरथ्यः सदासाः ११ ॥ ४ ॥

आ यात्वेकादश वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२१ आयात्विन्द्रोऽवसउपनइहस्तुतःसधमादस्तुशूरः । वावृधानस्तविषीर्यस्य-स्यंपूर्वीर्द्यौर्नक्षत्रमभिभूतिपुष्यांत् १ तस्येदिहस्तवथवृष्ण्यानितुविद्युम्नस्यंतुविरा-

धंसोनॄन्।यस्यक्रतुर्विदथ्यो३नसम्राट्साह्वान्तरुत्रोअभ्यस्तिकृष्टीः २ आयात्वि-
न्द्रोदिवआपृथिव्यामक्षूसमुद्रादुतवापुरीषात् । स्वर्णरादवसेनोमरुत्वान्परावतो
वासदनादृतस्य ३ स्थूरस्यरायोबृहतोयईशेतमुष्टवामविदथेष्विन्द्रम् । योवायुना
जयतिगोमतीषुप्रधृष्णुयानयतिवस्योअच्छ ४ उपयोनमोनमसिस्तभायन्नियर्ति
वाचंजनयन्यजध्यै । ऋञ्जसानःपुरुवारउक्थैरेन्द्रंकृण्वीतसदनेषुहोता ५ ॥ ५ ॥
धिषायदिधिषण्यन्तःसरण्यान्त्सदन्तोअद्रिमौशिजस्यगोहे । आदुरोषाःपास्त्य-
स्यहोतायोनोमहान्त्संवरणेषुवह्निः ६ सत्रायदींभार्वरस्यवृष्णःसिषक्तिशुष्मः
स्तुवतेभराय । गुहायदीमौशिजस्यगोहेप्रयद्धियेप्रायसेमदाय ७ वियद्वरांसिप-
र्वतस्यवृण्वेपयोभिर्जिन्वेअपांजवांसि । विदद्गौरस्यगवयस्यगोहेयदीवाजायसु-
ध्यो३वहन्ति ८ भद्रातेहस्तासुकृतोतपाणीप्रयन्तारास्तुवतेराधइन्द्र । कातेनिष-

त्तिः किमु॒नो॒ मम॑त्सि॒ किं नो॑ दु॒दु॒हर्ष॑से दा॒तवा॑उ १ एवा वस्व॒ इन्द्रः॑ स॒त्यः स॒म्राड्‌ढन्ता॑ वृ॒त्रं वरि॑वः पू॒रवे॑ कः । पुरु॑ष्टुत॒ क्रत्वा॑ नः शग्धि रा॒यो भ॑क्षी॒य ते॑ऽवसो॒ दैव्य॑स्य १० नू ष्टु॒त इ॑न्द्र॒ नू गृ॑णा॒न इषं॑ जरि॒त्रे न॒द्यो॒३॒॑ न पी॑पेः । अका॑रि ते हरिवो॒ ब्रह्म॒ नव्यं॑ धि॒या स्या॑म र॒थ्यः॑ स॒दासाः॑ ११ ॥ ६ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां चतुर्थे मण्डले द्वितीयोऽनुवाकः ॥ २ ॥

यन्न एकादश वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२२ यन्न॒ इन्द्रो॑ जुजु॒षे यच्च॒ वष्टि॒ तन्नो॑ म॒हान्क॑रति शु॒ष्म्या चि॑त् । ब्रह्म॒ स्तोमं॑ म॒घवा॒ सोम॑मु॒क्था यो अश्मा॑नं॒ शव॑सा॒ बिभ्र॒देति॑ १ वृषा॒ वृष॑न्धिं॒ चतु॑रश्रि॒मस्य॑न्नु॒ग्रो बा॒हुभ्यां॒ नृत॑मः॒ शची॑वान् । श्रि॒ये परु॑ष्णीमु॒षमा॑ण॒ ऊर्णां॒ यस्याः॒ पर्वा॑णि स॒ख्याय॑ वि॒व्ये २ यो दे॒वो दे॒वत॑मो॒ जाय॑मानो म॒हो वाजे॑भिर्म॒हद्भि॑श्च॒ शुष्मैः॑ । दधा॑नो॒ वज्रं॑ बा॒ह्वोरु॒शन्तं॑

द्याममेनरेजयत्प्रभूम ३ विश्वारोधांसिप्रवतश्चपूर्वीर्द्यौर्ऋष्वाज्जनिमन्रेजतक्षाः।
आमातराभरतिशुष्म्यागोर्नृवत्परिज्मन्नोनुवन्तवाताः ४ तातूतइन्द्रमहतोमहानि
विश्वेष्वित्सवनेषुप्रवाच्या। यच्छूरधृष्णोधृषतादधृष्वानहिंवज्रेणशवसाविवेषीः ५
॥ ७ ॥ तातूतेसत्यातुविनृम्णविश्वाप्रधेनवःसिस्रतेवृष्णऊध्नः । अधाहत्वद्वृषम-
णोभियानाःप्रसिन्धवोजवसाचक्रमन्त ६ अत्राहतेहरिवस्ताउदेवीरवोभिरिन्द्र
स्तवन्तस्वसारः। यत्सीमनुप्रमुचोबद्बधानादीर्घामनुप्रसितिंस्यन्दयध्यै ७ पिपी-
ळेअंशुर्मद्योनसिन्धुरात्वाशमीशशमानस्यशक्तिः । अस्मद्र्यक्शुशुचानस्यय-
म्याआशुर्नरश्मिंतुव्योजसंगोः ८ अस्मेवर्षिष्ठाकृणुहिज्येष्ठानृम्णानिसत्रासहुरे
सहांसि । अस्मभ्यंवृत्रासुहनानिरन्धिजहिवधर्वनुषोमर्त्यस्य ९ अस्माकमित्सु
शृणुहित्वमिन्द्रास्मभ्यंचित्राँउपमाहिवाजान् । अस्मभ्यंविश्वाइषणःपुरन्धीर-

स्माकंसुमंघवन्बोधिगोदाः १० नूष्टुतइंन्द्रनूगृंणानइषंजरित्रेनद्योइनपींपेः । अकारितेहरिवोब्रह्मनव्यंधियास्यांमरथ्यंःसदासाः ११ ॥ ८ ॥

कथैकादश वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् । उपान्त्यानां तिसृणामृतदेवो वा ।

२३ कथामहामंवृधत्कस्यहोतुर्यज्ञंजुषाणोअभिसोममूधंः । पिबंन्नुशानोजुषमाणोअन्धोंववक्षऋष्वःशुंचतेधनांय १ कोअंस्यवीरःसंधमादंमापसमांनंशसुमतिभिःकोअंस्य । कदंस्यचित्रंचिंकितेकदूतीवृधेभुंवच्छशमानस्ययज्योः २ कथाशृंणोतिहूयमांनमिन्द्रंःकथाशृण्वन्नवंसामस्यवेद । काअंस्यपूर्वीरुपंमातयोहकथैनंमाहुःपपुंरिंजरित्रे ३ कथासबाधंःशशमानोअंस्यनशंदभिद्रविंणंदीध्यांनः । देवोभुंवन्नवेंदामऋतानांनमोंजगृभ्वाँअभियज्जुजोंषत् ४ कथाकदस्याउषसोव्युंष्टौदेवोमर्तस्यसख्यंजुंजोष । कथाकदंस्यसख्यंसखिभ्योयेअंस्मिन्कामंसुयु-

जंततस्त्रे ५ ॥ ९ ॥ किमादमंत्रंसख्यंसखिभ्यःकदानुतेभ्रात्रंप्रब्रवाम । श्रिये
सुदृशोवपुरस्यसर्गाःस्वंर्णचित्रतंममिषआगोः ६ द्रुहंजिघांसन्ध्वरसंमनिन्द्रां
तेतिक्तेतिग्मातुजसेअनीका । ऋणाचिद्यत्रऋणयानउग्रोदूरेअज्ञाताउषसोब-
बाधे ७ ऋतस्यहिशुरुधःसन्तिपूर्वीर्ऋतस्यधीतिर्वृजिनानिहन्ति । ऋतस्यश्लोको
बधिरातंतर्दकर्णाबुधानःशुचमानआयोः ८ ऋतस्यदृळ्हाधरुणानिसन्तिपुरूणि
चन्द्रावपुषेवपूंषि । ऋतेनदीर्घमिषणन्तपृक्षऋतेनगावऋतमाविवेशुः ९ ऋतंये-
मानऋतमिद्वनोत्यृतस्यशुष्मस्तुरयाउगव्युः । ऋतायपृथ्वीबहुलेगभीरेऋताय
धेनूपरमेदुहाते १० नूष्टुतइन्द्रनूगृणानइषंजरित्रेनद्योनपीपेः । अकारितेहरि-
वोब्रह्मनव्यंधियास्यामरथ्यःसदासाः ११ ॥ १० ॥

का सुष्टुतिरेकादश वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् । उपान्त्यानुष्टुप् ।

२४ कासुष्टुतिःशवसःसूनुमिन्द्रमर्वाचीनंराधसआववर्तत् । ददिर्हिवीरोगृ-
णतेवसूनिसगोपतिर्निष्षिधांनोजनासः १ सवृत्रहत्येहव्यःसईड्यःससुष्टुतइन्द्रः
सत्यराधाः । सयामन्नामघवामर्त्यायब्रह्मण्यतेसुष्वयेवरिवोधात् २ तमिन्नरो
विह्वयन्तेसमीकेरिरिक्वांसस्तन्वःकृण्वतत्राम् । मिथोयत्त्यागमुभयासोअग्मन्नर-
स्तोकस्यतनयस्यसातौ ३ क्रतूयन्तिक्षितयोयोगउग्राशुषाणासोमिथोअर्ण-
सातौ । संयद्विशोऽववृत्रन्तयुध्माआदिन्नेमइन्द्रयन्तेअभीके ४ आदिद्धनेमइ-
न्द्रियंयजन्तआदित्पक्तिःपुरोळाशंरिरिच्यात् । आदित्सोमोविपपृच्यादसुष्वीना-
दिज्जुजोषवृषभंयजध्यै ५ ॥ ११ ॥ कृणोत्यस्मैवरिवोयइत्थेन्द्रायसोममुशते
सुनोति । सध्रीचीनेनमनसाविवेनन्तमित्सखायंकृणुतेसमत्सु ६ यइन्द्रायसुन-

वत्सोमंमद्यपचात्पक्षीरुतभृज्जातिधानाः । प्रतिमनायोरुचथानिहर्यन्तस्मिन्द-
धद्वृषणंशुष्ममिन्द्रः ७ यदासमर्यंव्यचेदृघावादीर्घंयदाजिमभ्यख्यदर्यः । अचि-
क्रदद्वृषणंपत्न्यच्छादुरोणआनिशितंसोमसुद्भिः ८ भूयसावस्नमचरत्कनीयो-
ऽविक्रीतोअकानिषंपुनर्यन् । सभूयसाकनीयोनारिरेचीद्दीनादक्षाविदुहन्तिप्रवा-
णम् ९ कइमंदशभिर्ममेन्द्रंक्रीणातिधेनुभिः । यदावृत्राणिजङ्घनदथैनंमेपुनर्द-
दत् १० नूष्टुतइन्द्रनूगृणानइषंजरित्रेनद्योउनपीपेः । अकारितेहरिवोब्रह्मनव्यं
धियास्यामरथ्यःसदासाः ११ ॥ १२ ॥

को अद्याष्टौ वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२५ कोअद्यनर्योदेवकामउशन्निन्द्रस्यसख्यंजुजोष । कोवामहेऽवसेपार्याय स-
मिद्धेअग्नौसुतसोमईट्टे १ कोनानामवचसासोम्यायमनायुर्वाभवतिवस्तउस्राः ।

कइन्द्रंस्ययुज्यंकःसंखित्वंकोभ्रात्रंवंष्टिकवयेकऊती २ कोदेवानामवोअद्यावृं-
णीतेकआंदित्याँअदितिंज्योतिरीट्टे । कस्याश्विनाविन्द्रोअग्निःसुतस्यांशोःपिंब-
न्तिमनसाविंवेनम् ३ तस्मांअग्निर्भारतःशर्मयंसज्ज्योक्पश्यात्सूर्यमुच्चरंन्तम् ।
यइन्द्रांयसुनवामेत्याहनरेनयींयनृतंमायनृणाम् ४ नतंजिंनन्तिबहवोनदभ्राउ-
वैस्माअदितिःशर्मयंसत् । प्रियःसुकृत्प्रियइन्द्रेमनायुःप्रियःसुंप्रावीःप्रियोअंस्य
सोमी ५ ॥ १३ ॥ सुप्राव्यंःप्राशुषाळेषवीरःसुष्वेःपक्तिंकृंणुतेकेवलेन्द्रंः । नासुं-
ष्वेरापिर्नसखानजामिर्दुष्प्राव्योऽवहन्तेदवांचः ६ नरेवतांपणिनांसख्यमिन्द्रो-
ऽसुंन्वतासुतपाःसंगृंणीते । आस्यवेदंःखिदातिहन्तिंनग्नंविसुष्वंयेपक्तयेकेवंलो
भूत् ७ इन्द्रंपरेऽवंरेमध्यमासइन्द्रंयान्तोऽवंसितासइन्द्रंम् । इन्द्रंक्षियन्तंउतयुध्यं-
मानाइन्द्रंनरोंवाजयन्तोंहवन्ते ८ ॥ १४ ॥

अहं मनुः सप्त वामदेवस्त्रिष्टुप् । आद्यानां तिसृणामिन्द्रो वा । आद्यानां तिसृणामिन्द्र
आत्मा वा । शिष्टानां चतसृणां श्येनः ।

२६ अहंमनुरभवंसूर्यश्चाहंकक्षीवाँऋषिरस्मिविप्रः । अहंकुत्संमार्जुनेयंन्यृ-
ञ्जेऽहंकविरुशनापश्यतामा १ अहंभूमिमददामार्यायाहंवृष्टिंदाशुषेमर्त्याय ।
अहमपोअनयंवावशानाममदेवासोअनुकेतमायन् २ अहंपुरोमन्दसानोव्यैरंन-
वंसाकंनवतीःशम्बरस्य । शततमंवेश्यंसर्वतातादिवोदासमतिथिग्वंयदावम् ३
प्रसुषविभ्योमरुतोविरस्तुप्रश्येनःश्येनेभ्यआशुपत्वा । अचक्रयायत्स्वधयासुप-
र्णोहव्यंभरन्मनवेदेवजुष्टम् ४ भरद्यदिविरतोवेविजानःपथोरुणामनोजवाअ-
सर्जि । तूयंययौमधुनासोम्येनोतश्रवोविविदेश्येनोअत्र ५ ऋजीपीश्येनोददमा-
नोअंशुंपरावतःशकुनोमन्द्रंमदम् । सोमंभरद्दादृहाणोदेवावान्दिवोअमुष्मादुत्त-

रादादायं ६ आदायंश्येनोअंभरत्सोमंसहस्रंसवाँअयुतंचसाकम् । अत्रापुरंधि-
रजहादरांतीर्मदेसोमस्यमूराअमूरः ७ ॥ १५ ॥

गर्भे नु पञ्च वामदेवः श्येनस्त्रिष्टुप् । पञ्चम्या इन्द्रो वा । अन्त्या शक्करी ।

२७ गर्भेनुसन्नन्वेषामवेदमहंदेवानांजनिमानिविश्वा । शतंमापुरआयसी
ररक्षन्नधश्येनोजवसानिरदीयम् १ नघासमामपजोषंजभाराभीमासत्वक्षसा
वीर्येण । ईर्मापुरंधिरजहादरातीरुतवाताँअतरच्छूशुवानः २ अवयच्छ्येनोअस्वन-
नीदधद्योर्वियद्यदिवातऊहुःपुरंधिम् । सृजद्यदस्माअवहक्षिपज्ज्यांकृशानुरस्ता
मनसाभुरण्यन् ३ ऋजिप्यईमिन्द्रावतोनभुज्युंश्येनोजभारबृहतोअधिष्णोः ।
अन्तःपतत्पतत्र्यस्यपर्णमधयामनिप्रसितस्यतद्वेः ४ अधश्वेतंकलशंगोभिरक्त-

माापिप्यानंमघवांशुक्रमन्धंः । अध्वर्युभिःप्रयंतंमध्वोअग्रमिन्द्रोमदांयप्रतिंधत्पि-
बंध्यैशूरोमदांयप्रतिंधत्पिबंध्यै ५ ॥ १६ ॥

त्वा युजा पञ्च वामदेव इन्द्रासोमौ त्रिष्टुप् ।

२८ त्वायुजातवतत्सोमसख्यइन्द्रोअपोमनंवेसस्रुतंस्कः । अहन्नहिमरिणा-
त्सप्तसिन्धूनपावृणोदपिंहितेवखानिं १ त्वायुजानिखिंदत्सूर्यस्येन्द्रश्चक्रंसहंसा
सद्यइन्दो । अधिष्णुनाबृहतावर्तमानंमहोद्रुहोअपविश्वायुंधायि २ अहन्निन्द्रो
अदंहदग्निरिन्दोपुरादस्यून्मध्यंदिनादभीके । दुर्गेदुरोणेक्रत्वानयातांपुरूसहस्रा
शर्वानिबंहींत् ३ विश्वंस्मात्सीमधमाँइन्द्रदस्यून्विशोदासीरकृणोरप्रशस्ताः ।
अबांधेथाममृणतंनिशत्रूनविंन्देथामपचितिंवधत्रैः ४ एवासत्यंमघवानायुवं

तदिन्द्रंश्चसोमोर्वमश्व्यंगोः । आदंर्द्रतमपिंहितान्यश्वांरिरिचथुःक्षाश्चिंत्ततृदाना ५ ॥ १७ ॥

आ नः स्तुतः पञ्च वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२१ आनंःस्तुतउपवाजेंभिरूतीइन्द्रंयाहिहरिंभिर्मन्दसानः । तिरश्चिदर्यःसवंनापुरूण्यांङ्गूषेभिर्गृणानःसत्यराधाः १ आहिष्मायातिनर्यँश्चिकित्वान्हूयमांनःसोतृभिरुपंयज्ञम् । स्वश्वोयोअभीरुर्मन्यंमानःसुष्वाणेभिर्मदंतिसंहवीरैः २ श्रावयेदंस्यकर्णावाजयध्यैजुष्टामनुप्रदिशंमन्दयध्यै । उद्वावृषाणोराधंसेतुविष्मान्करंन्नइन्द्रंःसुतीर्थाभंयंच ३ अच्छायोगन्तानाधंमानमूतीइत्थाविप्रंहवंमानंगृणन्तंम् । उपत्मनिदधांनोधुर्याशूःसहस्राणिशतानिवज्रंबाहुः ४ त्वोतांसोमघ-

वन्निन्द्रविप्रांवयंतेस्यामसूरयोंगृणन्तः । भेजानासोंबृहद्दिवस्यरायआंकाय्यस्य दावनेंपुरुक्षोः ५ ॥ १८ ॥

नकिश्चतुर्विंशतिर्वामदेव इन्द्रो गायत्री । नवम्यादितिसृणामुषाश्च ।
अष्टमीचतुर्विंश्यावनुष्टभौ ॥

३० नकिंरिन्द्रत्वदुत्तरोनज्यायाँअस्तिवृहत्रन् । नकिंरेवायथात्वम् १ सत्रा तेअनुंकृष्टयोविश्वांचक्रेवंवावृतुः । सत्रामहाँअसिश्रुतः २ विश्वेचनेदनात्वांदेवासइन्द्रयुयुधुः । यदहानक्तमातिरः ३ यत्रोतबांधितेभ्यश्चक्रंकुत्साययुध्यते । मुषायइन्द्रसूर्यम् ४ यत्रदेवाँऋघायतोविश्वाँअयुध्यएकइत् । त्वमिन्द्रवनूँरहन् ५ ॥ १९ ॥ यत्रोतमर्त्यायकमरिणाइन्द्रसूर्यम् । प्रावःशचींभिरेतशम् ६ किमादुतासिवृत्रहन्मघवन्मन्युमत्तमः । अत्राहदानुमातिरः ७ एतद्वेदुतवी-

यै॑१मिन्द्र॑चकर्थ॒पौंस्य॑म् । स्त्रियं॑यद्दु॑र्हणा॒युवं॑वधी॑र्दु॑हि॒तरं॑दि॒वः ८ दि॒वश्चि॑द्घादुहि॒-
तरं॑म॒हान्मं॑ही॒यमा॑नाम् । उ॒षासं॑मिन्द्र॒सं॑पिंणक् ९ अपो॒षाअनं॑सःसर॒त्सं॑पिष्टा॒द-
हं॑बि॒भ्युषी॑ । नियत्सी॑शि॒श्नथ॒द्वृषा॑ १० ॥ २० ॥ ए॒तद॑स्या॒अनः॑शये॒सुसं॑पिष्टं॑वि-
पा॒श्या । स॒सारं॑सीं॒परा॒वतः॑ ११ उ॒तसिन्धुं॑वि॒बा॒ल्यं॑वित॒स्था॒नामधि॒क्षमि॑ । परि॑
ष्ठाइन्द्र॒मा॒यया॑ १२ उ॒तशुष्णं॑स्यधृष्णु॒याप्रमृं॑क्षोअ॒भिवेदं॑नम् । पु॒रोयद॑स्यसंपि॒-
णक् १३ उ॒तदा॒सं॑कौलि॒तरं॑बृह॒तःपर्व॑ता॒दधि॑ । अवा॑हन्निन्द्र॒शम्ब॑रम् १४ उ॒तदा॒
सस्यं॑व॒र्चिनः॑स॒हस्रा॑णिश॒ता॑वधीः । अधि॒पञ्च॑प्र॒धीँरि॑व १५ ॥ २१ ॥ उ॒तत्यं॑पु॒-
त्रम॒ग्रुवः॑परा॑वृक्तंश॒तक्र॑तुः । उ॒क्थेष्विन्द्र॒आभ॑जत् १६ उ॒तत्यातु॒र्वशा॒यदू॑अस्ना॒-
तारा॒शची॒पतिः॑ । इन्द्रो॑वि॒द्वाँअ॑पारयत् १७उ॒तत्यास॒द्यआर्या॑स॒रयो॑रिन्द्रपा॒रतः॑ ।
अर्णा॑चि॒त्ररं॑थावधीः १८ अनु॒द्वाजं॑हि॒ताने॑यो॒ऽन्धंश्रो॒णंच॑वृत्रहन् । नतत्ते॑सु॒म्नम-

ष्टवे १९ शतमश्मन्मयीनांपुरामिन्द्रोव्यास्यत् । दिवोदासायदाशुषे २०॥२२॥ अस्वापयद्दभीतयेसहस्रात्रिंशतंहथैः । दासानामिन्द्रोमायया २१ सघेदुतासि वृत्रहन्त्समानइन्द्रगोपतिः । यस्ताविश्वानिचिच्युषे २२ उतनूनंयदिन्द्रियंकरिष्याइन्द्रपौंस्यम् । अद्यानकिष्टदामिनत् २३ वामंवामंतआदुरेदेवोददात्वर्यमा । वामंपूषावामंभगोवामंदेवःकरूळती २४ ॥ २३ ॥

कया पञ्चदश वामदेव इन्द्रो गायत्री । तृतीया पादनिचृत् ।

३१ कयानश्चित्रआभुवदूतीसदावृधःसखा । कयाशचिष्ठयावृता १ कस्त्वासत्योमदानांमंहिष्ठोमत्सदन्धसः । दृळ्हाचिदारुजेवसु २ अभीषुणःसखीनामविताजरितॄणाम् । शतंभवास्यूतिभिः ३ अभीनआववृत्स्वचक्रंनवृत्तमर्वतः ।

नि॒युद्भि॑श्चर्षणी॒नाम् ४ प्र॒व॒ता हि क्रतू॑नामा हा॑ प॒देव॑ गच्छ॑सि । अभ॑क्षि॒ सूर्ये॒ सचा॑ ५ ॥ २४ ॥ सं यत्त॑ इन्द्र म॒न्यवः॒ सं च॒क्राणि॑ दध॒न्वि॒रे । अध॒ त्वे अध॒ सूर्ये॑ ६ उ॒त स्मा॒ हि त्वामा॒हुरिन्म॒घवा॑नं शचीपते । दाता॑र॒मवि॑दीधयुम् ७ उ॒त स्मा॑ स॒द्य इत्परि॑ शश॒मा॒नाय॑ सुन्व॒ते । पु॒रू चि॒न्मंह॑से॒ वसु॑ ८ न॒हि ष्मा॑ ते श॒तं च॒न राधो॒ वर॑न्त आ॒मुरः॑ । न च्यौ॒त्नानि॑ करि॒ष्यतः॑ ९ अ॒स्माँ अ॑वन्तु ते श॒तम॒स्मान्त्स॒हस्र॑मू॒तयः॑ । अ॒स्मान्विश्वा॑ अ॒भिष्ट॑यः १० ॥२५॥ अ॒स्माँ इ॒हा वृ॑णीष्व स॒ख्याय॑ स्व॒स्तये॑ । म॒हो रा॒ये दि॒वित्म॑ते ११ अ॒स्माँ अ॑विड्ढि वि॒श्वहेन्द्र॑ रा॒या परी॑णसा । अ॒स्मान्विश्वा॑भिरू॒तिभिः॑ १२ अ॒स्मभ्यं॒ ताँ अपा॑ वृधि व्र॒जाँ अस्ते॑व॒ गोम॑तः । नवा॑भिरिन्द्रो॒तिभिः॑ १३ अ॒स्माकं॑ धृष्णु॒या रथो॑ द्यु॒माँ इ॑न्द्रान॑पच्युतः । ग॒व्युर॑श्व॒युरी॑यते १४ अ॒स्माक॑मुत्त॒मं कृ॑धि॒ श्रवो॑ दे॒वेषु॑ सूर्य । वर्षि॑ष्ठं॒ द्यामि॑वो॒परि॑ १५ ॥ २६ ॥

आ तू नश्चतुर्विंशतिर्वामदेव इन्द्रो गायत्री । अन्त्ययोरिन्द्राश्वौ ।

३२ आतूनंइन्द्रवृत्रहन्नस्माकंमर्धमागंहि । महान्महीभिंरूतिभिंः १ भृ-
मिंश्चिद्धासितूतुंजिराचिंत्रचित्रिणीष्वा । चित्रंकृंणोष्यूतयें २ दुभ्रेभिंश्चिच्छशी-
यांसंहंसिव्राधंन्तमोजंसा । सखिंभिर्येत्वेसचां ३ वयमिंन्द्रत्वेसचांवयंत्वाभि
नोंनुमः । अस्माँअंस्माँइदुदंव ४ सनंश्चित्राभिंरद्रिवोऽनवद्याभिंरूतिभिंः ।
अनांधृष्टाभिरागंहि ५ ॥ २७ ॥ भूयामोषुत्वावंतःसखांयइन्द्रगोमंतः । युजो
वाजांयघृष्वंये ६ त्वंह्येकईशिंषइन्द्रवाजंस्यगोमंतः । सनोंयन्धिमहीमिषंम् ७
नत्वांवरंतेअन्यथायद्दित्संसिस्तुतोमघम् । स्तोतृभ्यंइन्द्रगिर्वणः ८ अभित्वा
गोतंमागिरानूंषतप्रदावनें । इन्द्रवाजांयघृष्वंये ९ प्रतेंवोचामवीर्या३यामंन्दसान
आरुंजः । पुरोदासीरभीत्यं १० ॥ २८ ॥ तातेंगृणन्तिवेधसोयानिंचकर्थपौं

स्यां । सुतेष्विंन्द्रगिर्वणः ११ अवीवृधन्तगोतमाइन्द्रत्वेस्तोमंवाहसः । ऐषुंधा वीरवद्यशः १२ यच्चिद्धिशश्वंतामसीन्द्रसाधारणस्त्वम् । तंत्वांवयंहवामहे १३ अर्वाचीनोवंसोभवास्मेसुमत्स्वान्धंसः । सोमानामिन्द्रसोमपाः १४ अस्माकं त्वामतीनामास्तोमंइन्द्रयच्छतु । अर्वागावर्तयाहरी १५ पुरोळाशंचनोघसो जोषयासेगिरंश्चनः । वधूयुरिवयोषणाम् १६ ॥ २१ ॥ सहस्रंव्यतीनांयुक्ता- नामिन्द्रमीमहे । शतंसोमस्यखार्यः १७ सहस्रातेशतावयंगवामाच्यावयामसि । अस्मत्राराधंएतुते १८ दशंतेकलशानांहिरंण्यानामधीमहि । भूरिदाअंसिवृत्रहन् १९ भूरिदाभूरिदेहिनोमादभ्रंभूर्याभर । भूरिघेदिन्द्रदित्ससि २० भूरिदाह्यसिश्रुतःपुरुत्राशूरवृत्रहन् । आनोंभजस्वराधंसि २१ प्रतेबभ्रूविचक्षण शंसामिगोषणोनपात् । माभ्यांगाअनुशिश्रथः २२ कनीनकेवविद्रधेनवेद्रुपदे

अर्भके । बभ्रूयामेषुशोभेते २३ अरमनुस्रयाम्णेऽरमनुस्रयाम्णे । बभ्रूयामेष्वस्रिधां २४ ॥ ३० ॥ इति शाकलर्क्संहितायां तृतीयाष्टके षष्ठोऽध्यायः ॥६॥

इति शाकलर्क्संहितायां चतुर्थे मण्डले तृतीयोऽनुवाकः ॥ ३ ॥

प्रऋभुभ्यएकादशार्भवंवाऋभुर्विभ्वेहोपनवानश्वोन्त्यात्रिष्टुबुपनोष्टौचतुरनुष्टुबन्तमुतोहिदशदाधिक्रं हिद्यावापृथिव्याद्याशुंपळन्त्यानुष्टुब्दधिक्राव्णः पञ्चचतस्रोन्त्याजगत्योन्त्यासौरीन्द्राकोवामेकादशैन्द्रावरुणंनुममद्विताद्शत्रसदस्युःपौरुकुत्स्यः षळाद्या आत्मस्तवः कउश्रवत्सप्तपुरुमीळ्हाजमीळ्हौसौहोत्रौत्वाश्विनंहितंवामेषस्यत्रिष्टुबन्तमग्रंवायव्याद्यैन्द्रवायवंतुगायत्रंवायोचतुष्कमानुष्टुभंत्वाद्यावायव्याविहिपञ्चवायव्यमिदंवांपळैन्द्राबार्हस्पत्यंगायत्रंयस्तस्तम्भैकादशबार्हस्पत्यमन्त्येऐन्द्रचौचोपान्त्याजगती ।

प्र ऋभुभ्य एकादश वामदेव ऋभवस्त्रिष्टुप् ।

३३ ॐम् प्रऋभुभ्योदूतमिवुवाचमिष्यउपस्तिरेश्वैतरींधेनुमीळे । येवातंजूतास्तरणिभिरेवैःपरिद्यांसद्योअपसोबभूवुः १ यदारमक्रन्नृभवःपितृभ्यांपरिविष्टी

वेषणादंसनाभिः । आदिद्देवानामुपसख्यमायन्धीरासःपुष्टिमवहन्मनायै २ पु-
नर्येचक्रुःपितरायुवानासनायूपेवजरणाशयाना । तेवाजोविभ्वाँऋभुरिन्द्रवन्तो
मधुप्सरसोनोऽवन्तुयज्ञम् ३ यत्संवत्समृभवोगामरक्षन्यत्संवत्समृभवोमाअपिं-
शन् । यत्संवत्समभरन्भासोअस्यास्ताभिःशमीभिरमृतत्वमाशुः ४ ज्येष्ठआ-
हचमसाद्वाकरेतिकनीयान्त्रीन्कृणवामेत्याह । कनिष्ठआहचतुरस्करेतित्वष्टऋ-
भवस्तत्पनयद्वचोवः ५ ॥ १ ॥ सत्यमूचुर्नरएवाहिचक्रुरनुस्वधामृभवोजग्मुरे-
ताम् । विभ्राजमानांश्चमसाँअहेवावेनत्त्वष्टाचतुरोददृश्वान् ६ द्वादशद्यून्यदगो-
ह्यस्यातिथ्येरणन्नृभवःससन्तः । सुक्षेत्राकृण्वन्ननयन्तसिन्धून्धन्वातिष्ठन्नोषधी-
र्निम्नमापः ७ रथंयेचक्रुःसुवृतंनरेष्ठांयेधेनुंविश्वजुवंविश्वरूपाम् । तआतक्षन्त्वृभ-
वोरयिंनःस्ववसःस्वपसःसुहस्ताः ८ अपोह्येषामजुषन्तदेवाअभिक्रत्वामनसा

दीध्यांनाः । वाजोदेवानांमभवत्सुकर्मेन्द्रस्यऋभुक्षावरुणस्यविभ्वां ९ येहरी मेधयोक्थामदन्तइन्द्रांयचक्रुःसुयुजायेअश्वां । तेरायस्पोषंद्रविणान्यस्मेधत्तऋ-भवःक्षेमयन्तोनमित्रम् १० इदाह्नःपीतिमुतवोमदंधुर्नऋतेश्रान्तस्यंसख्यायदेवाः । तेनूनमस्मेऋभवोवसूंनितृतीयेंअस्मिन्त्सवनेदधात ११ ॥ २ ॥

ऋभुर्विभ्वैकादश वामदेव ऋभवस्त्रिष्टुप् ।

३४ ऋभुर्विभ्वावाजइन्द्रोंनोअच्छेमंयज्ञंरत्नधेयोपंयात । इदाहिवोधिषणांदेव्यह्नामधात्पीतिंसंमदाअग्मतावः १ विदानासोजन्मनोवाजरत्नाउतऋतुभिर्ऋभवोमादयध्वम् । संवोमदाअग्मंतसंपुरंधिःसुवीरामस्मेरयिमेरयध्वम् २ अयंवोयज्ञऋभवोऽकारियमामंनुष्वत्प्रदिवोंदधिध्वे । प्रवोऽच्छांजुजुषाणासोअस्थुर-

भूतविश्वेंअग्नियोतवांजाः ३ अभूंदुवोविधतेरत्नुधेयमिदानंरोदाशुषेमत्यीय । पिबंतवाजाऋभवोददेवोमहिंतृतीयंसवनंमदाय ४ आवांजायातोपंनऋभुक्षाम्‌-होनंरोद्रविंणसोगृणानाः । आवंःपीतयोऽभिपित्वेअह्नामिमाअस्तंनवस्वंइव ग्मन्‌ ५॥ ३ ॥आनंपातःशवसोयातनोपेमंयज्ञंनमंसाहूयमांनाः । सजोषंसः-सूरयोयस्यंचवस्थमध्वंःपातरत्नुधाइन्द्रंवन्तः ६ सजोषांइन्द्रवरुणेनसोमंसजोषाः पाहिगिर्वणोमरुद्भिः । अग्रेपाभिंर्ऋतुपाभिंसजोषाग्नास्पत्नींभीरत्नधाभिःसजो-षाः ७ सजोषंसआदित्यैर्मादयध्वंसजोषंसऋभवःपर्वतेभिः । सजोषंसोदैव्ये नासवित्रासजोषंसः सिन्धुभीरत्नधेभिंः ८ येअश्विनायेपितरायऊतीधेनुंततक्षुर्ऋ-भवोयेअश्वां । येअंसत्रायऋधग्रोदंसीयेविभ्वोनरंःस्वपत्यानिंचक्रुः ९ येगोमंन्तं वाजंवन्तंसुवीरंरयिंधत्थवसुंमन्तंपुरुक्षुम्‌ । तेअंग्रेपाऋभवोमन्दसानाअस्मेवंत्त

येचंरातिंगृणन्ति १० नापाभूतनवोऽतीतृषामानिःशस्ताऋभवोयज्ञेअस्मिन् ।
समिन्द्रेणमदथसंमरुद्भिःसंराजभीरत्नधेयायदेवाः ११ ॥ ४ ॥

इहोप नव वामदेव ऋभवस्त्रिष्टुप् ।

३५ इहोपयातशवसोनपातःसौधन्वनाऋभवोमापभूत । अस्मिन्हिवःसवनेरत्नधेयंगमन्त्विन्द्रमनुवोमदासः १ आगन्नृभूणामिहरत्नधेयमभूत्सोमस्यसुषुतस्यपीतिः । सुकृत्ययायत्स्वपस्ययाचँएकंविचक्रचमसंचतुर्धा २ व्यकृणोत चमसंचतुर्धासखेविशिक्षेत्यब्रवीत। अथैतवाजाअमृतस्यपन्थांगणंदेवानामृभवः सुहस्ताः ३ किंमयःस्विच्चमसएषआसयंकाव्येनचतुरोविचक्र । अथासुनुध्वं सवनंमदायपातऋभवोमधुनःसोम्यस्य ४ शच्याकर्तपितरायुवानाशच्याकर्त चमसंदेवपानम् । शच्याहरीधनुतरावतष्टेन्द्रवाहावृभवोवाजरत्नाः ५ ॥ ५ ॥ यो

वंःसुनोत्यंभिपित्वेअह्नांतीव्रंवांजासःसवंनंमदांय । तस्मैंरयिमृंभवःसर्वंवीरमा तंक्षतवृषणोमन्दसानाः ६ प्रातःसुतमंपिबोहर्यश्वमाध्यंदिनंसवंनंकेवंलंते । समृभुभिंःपिबस्वरत्नधेभिःसखीयाँइन्द्रचकृषेसुंकृत्या ७ येदेवासोअभंवतासुकृ- त्याश्येनाइवेदधिंदिविनिंषेद । तेरत्नंधातशवसोनपातःसौधन्वनाअभंवतामृतां- सः ८ यत्तृतीयंसवंनंरत्नधेयमकृंणुध्वंस्वपस्यासुंहस्ताः । तदृंभवःपरिंषिक्तंव एतत्संमदेंभिरिन्द्रियेभिंःपिबध्वम् ९ ॥ ६ ॥

अनश्वो नव वामदेव ऋभवो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

३६ अनश्वोजातोअंनभीशुरुक्थ्यो३ंरथंस्त्रिचक्रःपरिंवर्ततेरजंः । महत्तद्वो देव्यंस्यप्रवाचंनंद्यामृंभवःपृथिवींयच्चपुष्यंथ १ रथंयेचक्रुःसुवृतंसुचेतसोऽविंह्व- रन्तंमनंसस्परिध्ययां । ताँऊन्वं१स्यसवंनस्यपीतयआवोंवाजाऋभवोवेदया-

मसि २ तद्वोवाजाऋभवःसुप्रवाचनंदेवेषुविभ्वोअभवन्महित्वनम् । जिव्रीय-
त्सन्तापितरासनाजुरापुनर्युवानाचरथायतक्षथ ३ एकंविचक्रचमसंचतुर्वयंनि-
श्चर्मणोगामरिणीतधीतिभिः । अथादेवेष्वमृतत्वमानशश्रुष्टीवाजाऋभवस्तद्व
उक्थ्यम् ४ ऋभुतोरयिःप्रथमश्रवस्तमोवाजश्रुतासोयमजीजनन्नरः । विभ्व-
तष्टोविदथेषुप्रवाच्योयंदेवासोऽवथासविचर्षणिः ५ ॥ ७ ॥ सवाज्यर्वासऋषि-
र्वचस्ययासशूरोअस्तापृतनासुदुष्टरः । सरायस्पोषंससुवीर्यंदधेयंवाजोविभ्वाँऋ-
भवोयमाविषुः ६ श्रेष्ठंवःपेशोअधिधायिदर्शतंस्तोमोवाजाऋभवस्तंजुजुष्टन ।
धीरासोहिष्ठाकवयोविपश्चितस्तान्वएनाब्रह्मणावेदयामसि ७ यूयमस्मभ्यंधिष-
णाभ्यस्परिविद्वांसोविश्वानर्याणिभोजना । द्युमन्तंवाजंवृषशुष्ममुत्तममानोर-

यिमृंभवस्तक्षतावयंः ८ इहप्रजामिहरयिंररांणाइहश्रवोवीरवंत्तक्षतानः । येनं वयंचितयेमात्यन्यान्तंवाजंचित्रमृंभवोददानः १ ॥ ८ ॥

उप नोष्टौ वामदेव ऋभवस्त्रिष्टुप् । अन्त्याश्वतस्रोनुष्टुभः ।

३७ उपंनोवाजाअध्वरमृंभुक्षादेवांयातपथिभिर्देवयानैः । यथांयज्ञंमनुंषो विक्ष्वा३सुदंधिध्वेरंण्वाःसुदिनेष्वह्नांम् १ तेवोंहृदेमनंसेसन्तुयज्ञाजुष्टांसोअद्य घृतनिर्णिजोगुः । प्रवंःसुतासोंहरयन्तपूर्णाः क्रत्वेदक्षांयहर्षयन्तपीताः २ त्र्युदा- यंदेवहिंतंयथांवः स्तोमोंवाजाऋभुक्षणोददेवंः। जुह्वेमंनुष्वदुपंरासुविक्षुयुष्मेसचां बृहद्दिवेषुसोमंम् ३ पीवोंअश्वाःशुचद्रंथाहिभूतायंःशिप्रावाजिनःसुनिष्काः । इन्द्रंस्यसूनोशवसोनपातोऽनुंवश्चेत्यग्रियंमदाय ४ ऋभुमृंभुक्षणोरयिंवाजेंवाजि- न्तंमंयुजंम् । इन्द्रंस्वन्तंहवामहेसदासातंममश्विनंम् ५॥१॥ सेदृंभवोयमवंथयूय-

मिन्द्रंश्वमर्त्यम् । सधीभिरस्तुसनितामेधसातासोअर्वता ६ विनोवाजाऋभुक्ष-
णःपथश्चितनयष्टवे । अस्मभ्यंसूरयःस्तुताविश्वाआशांस्तरीषणि ७ तंनोवाजा
ऋभुक्षणइन्द्रनासत्यारयिम् । समश्वंचर्षणिभ्यआपुरुशस्तमघत्तये ८ ॥ ३० ॥

उतो हि दश वामदेवो दधिक्रास्त्रिष्टुप् । आद्यायां द्यावापृथिव्यौ ।

३८ उतोहिवांदात्रासन्तिपूर्वायापूरुभ्यस्त्रसदस्युर्नितोशे । क्षेत्रासांददथुरुर्व-
रासांघनंदस्युभ्योअभिभूतिमुग्रम् १ उतवाजिनंपुरुनिष्षिध्वानंदधिक्रामुददथु-
र्विश्वकृष्टिम् । ऋजिप्यंश्येनंप्रुषितप्सुमाशुंचर्कृत्यमर्योनृपतिंनशूरम् २ यंसी-
मनुप्रवतेवद्रवन्तंविश्वःपूरुर्मदतिहर्षमाणः । पड्भिर्गृध्यन्तंमेधयुंनशूरंरथतुरंवातं-
मिवध्रजन्तम् ३ यःस्मारुन्धानोगध्यासमत्सुसनुतरश्चरतिगोषुगच्छन् । आवि-
र्ऋजीकोविदथानिचिक्यत्तिरोअरतिंपर्यापआयोः ४ उतस्मैनंवस्त्रमथिंनतायु-

मनुंक्रोशन्तिक्षितयोभरेंषु । नीचायमानंजसुरिंनश्येनंश्रवश्चाच्छांपशुमच्चंयूथम् ५॥ ११ ॥ उतस्मांसुप्रथमःसंरिष्यन्निवेवेतिश्रेणिंभीरथांनाम् । स्रजंकृण्वानोजन्योनशुभ्वांरेणुंरेरिंहत्किरणंददश्वान् ६ उतस्यवाजीसहुरिर्ऋतावाशुश्रूषमाणस्तन्वांसमर्ये । तुरंयतीषुतुरयंन्नृजिप्यो ऽधिंभ्रुवोःकिंरतेरेणुमृञ्जन् ७ उतस्मांस्यतन्यतोरिवद्योर्ऋघायतोअभियुजोंभयन्ते । यदासहस्रमभिषीमयोधीदुर्वर्तुःस्माभवतिभीमऋञ्जन् ८ उतस्मांस्यपनयन्तिजनांजूतिंकृष्टिप्रोअभिभूंतिमाशोः । उतैनंमाहुःसमिथेवियन्तःपरांदधिक्राअंसरत्सहस्रैः ९ आदंधिक्राःशवंसापञ्चकृष्टीःसूर्यइवज्योतिंषापस्ततान । सहस्रसाःशंतसावाज्यर्वांपृणक्तुमध्वासमिमावचांसि १० ॥ १२ ॥

आशुं षड्वामदेवो दधिक्रास्त्रिष्टुप् । अन्त्यानुष्टुप् ।

३१ आशुंदधिक्रांतमुनुष्टवामदिवस्पृथिव्याउतचर्किराम । उच्छन्तीर्मामुषसंःसूदयन्त्वतिविश्वानिदुरितानिंपर्षन् १ महश्चर्कर्म्यर्वतःक्रतुप्रादधिक्राव्णंःपुरुवारंस्यवृष्णंः । यंपूरुभ्योदीदिवांसंनाग्निंददथुर्मित्रावरुणाततुंरिम् २ योअश्वंस्य दधिक्राव्णोअकांरीत्समिद्धेअग्नाउषसोव्युंष्टौ । अनांगसंतमदितिःकृणोतुसमित्रेणवरुंणेनासजोषाः ३ दधिक्राव्णंइषऊर्जोमहोयदमन्महिमरुतांनामभद्रम् । स्वस्तयेवरुंणंमित्रमग्निंहवांमहइन्द्रंवज्रंबाहुम् ४ इन्द्रमिवेदुभयेविह्वयन्तउदीरांणायज्ञमुपप्रयन्तंः । दधिक्रामुसूदंनंमर्त्यायददथुर्मित्रावरुणानोअश्वंम् ५ दधिक्राव्णोअकारिषंजिष्णोरश्वंस्यवाजिनंः । सुरभिनोमुखांकरत्प्रणआयूंषितारिषत् ६ ॥ १३ ॥

दधिक्राव्णः पञ्च वामदेवो दधिक्रा जगती । अन्त्यायाः सूर्यः । आद्या त्रिष्टुप् ।

४० दधिक्राव्णइदुनुचर्किरामविश्वाइन्मामुषसःसूदयन्तु । अपामग्नेरुषसःसूर्यस्यबृहस्पतेराङ्गिरसस्यजिष्णोः १ सत्वाभरिषोगविषोदुवन्यसच्छ्रवस्यादिषउषसस्तुरण्यसत् । सत्योद्रवोद्रवरःपतङ्गरोदधिक्रावेषमूर्जंस्वर्जनत् २ उतस्मास्यद्रवतस्तुरण्यतःपर्णंनवेरनुवातिप्रगर्धिनः । श्येनस्येवध्रजतोअङ्कसंपरिदधिक्राव्णःसहोर्जातरित्रतः ३ उतस्यवाजीक्षिपणिंतुरण्यतिग्रीवायांबद्धोअपिकक्षआसनि । क्रतुंदधिक्राअनुसंतवीत्वत्पथामङ्कांस्यन्वापनीफणत् ४ हंसःशुचिषद्वसुरन्तरिक्षसद्धोतावेदिषदतिथिर्दुरोणसत् । नृषद्वरसदृतसद्व्योमसदब्जागोजाऋतजाअद्रिजाऋतम् ५ ॥ १४ ॥

इन्द्रा को वामेकादश वामदेव इन्द्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

४१ इन्द्रा को वां वरुणा सुम्नमाप स्तोमो हविष्माँ अमृतो न होता । यो वां हृदि क्रतुमाँ अस्मदुक्तः पस्पर्शदिन्द्रावरुणा नमस्वान् १ इन्द्रा ह यो वरुणा चक्र आपी देवौ मर्तः सख्याय प्रयस्वान् । स हन्ति वृत्रा समिथेषु शत्रूनवोभिर्वा महद्भिः स प्र शृण्वे २ इन्द्रा ह रत्नं वरुणा धेष्ठेत्था नृभ्यः शशमानेभ्यस्ता । यदी सखाया सख्याय सोमैः सुतेभिः सुप्रयसा मादयैते ३ इन्द्रा युवं वरुणा दिद्युमस्मिन्नोजिष्ठमुग्रा नि वधिष्टं वज्रम् । यो नो दुरेवो वृकतिर्दभीतिस्तस्मिन्मिमाथामभिभूत्योजः ४ इन्द्रा युवं वरुणा भूतमस्या धियः प्रेतारा वृषभेव धेनोः । सा नो दुहीयद्यवसेव गत्वी सहस्रधारा पयसा मही गौः ५ ॥ १५ ॥ तोके हिते तनय उर्वरासु सूरो दृशीके वृषणश्च पौंस्ये । इन्द्रा नो अत्र वरुणा स्यातामवोभिर्दस्मा परितक्म्यायाम् ६ युवामिद्ध्यवसे पूर्व्याय परि प्रभूती गविषः

स्वापी । वृणीमहेंसख्यायंप्रियायशूरामंहिष्ठापितरेंवशंभू ७ तावांधियोऽवंसेवाज-
यन्तीराजिंनजंग्मुर्युवयुःसुदानू । श्रियेनगावउपसोमंमस्थुरिन्द्रंगिरोवरुंणंमेम-
नीषाः ८ इमाइन्द्रंवरुंणंमेमनीषाअग्मन्नुपद्रविंणमिच्छमांनाः । उपेंमस्थुर्जो-
ष्टारंइववस्वोरघ्वीरिंवश्रवंसोभिक्षंमाणाः ९ अश्व्यंस्यत्मनारथ्यंस्यपुष्टेर्नित्यंस्य
रायःपतंयःस्याम । ताचक्राणाऊतिभिर्नव्यंसीभिरस्मत्रारायोंनियुतःसचन्ता-
म् १० आनोंबृहन्ताबृहतीभिंरूतीइन्द्रंयातंवरुणवाजंसातौ । यद्दिद्यवःपृतंनासु
प्रक्रीळान्तस्यंवांस्यामसनितारंआजेः ११ ॥ १६ ॥

मम द्विता दश त्रसदस्युः पौरुकुत्स्यस्त्रिष्टुप् । अन्त्यानां चतसृणामिन्द्रा-
वरुणौ । शिष्टानामात्मा ।

४२ ममंद्विताराष्ट्रंक्षत्रियंस्यविश्वायोर्विश्वेंअमृतायथांनः । क्रतुंसचन्तेवरुं-

णस्यदेवाराजामिकृष्टेरुपमस्यवव्रेः १ अहंराजावरुणोमह्यंतान्यसुर्याणिप्रथमा
धारयन्त । क्रतुंसचन्तेवरुणस्यदेवाराजामिकृष्टेरुपमस्यवव्रेः २ अहमिन्द्रोवरु-
णस्तेमहित्वोर्वीगभीरेरजसीसुमेके । त्वष्टेवविश्वाभुवनानिविद्वान्त्समैरयंरोदसी
धारयंच ३ अहमपोअपिन्वमुक्षमाणाधारयंदिवंसदनऋतस्य । ऋतेनपुत्रोअदि-
तेर्ऋतावोतत्रिधातुप्रथयद्विभूम ४ मांनरःस्वश्वावाजयन्तोमांवृताःसमरणेहवन्ते ।
कृणोम्याजिंमघवाहमिन्द्रइयर्मिरेणुमभिभूत्योजाः ५ ॥ १७ ॥ अहंताविश्वा
चकरंनकिर्मादैव्यंसहोवरतेअप्रतीतम् । यन्मासोमासोममदन्यदुक्थोभेभयेते
रजसीअपारे ६ विदुष्टेविश्वाभुवनानितस्यताप्रब्रवीषिवरुणायवेधः । त्वंवृत्राणि-
शृण्विषेजघन्वान्त्वंवृताँअरिणाइन्द्रसिन्धून् ७ अस्माकमत्रपितरस्तआसन्त्सप्त
ऋषयोदौर्गहेबध्यमाने । तआयजन्तत्रसदस्युमस्याइंद्रंनवृत्रतुरमर्धदेवम् ८

पुरुकुत्सानीहिवामदाशद्धव्येभिरिन्द्रावरुणानमोभिः । अथाराजानंत्रसदस्युमस्यावृत्रहणंददथुरर्धदेवम् ९ रायावयंससवांसोमदेमहव्येनदेवायवसेनगावः। तांधेनुमिन्द्रावरुणायुवंनोविश्वाहाधत्तमनपस्फुरन्तीम् १० ॥ १८ ॥

क उ श्रवत्सप्त पुरुमीळ्हाजमीळ्हौ सौहोत्रावश्विनौ त्रिष्टुप् ।

४३ कउंश्रवत्कतमोयज्ञियानांवन्दारुदेवःकतमोजुषाते । कस्येमांदेवीममृतेषुप्रेष्ठांहृदिश्रेषामसुष्टुतिंसुहव्याम् १ कोमृळातिकतमआगमिष्ठोदेवानामुककतमःशंभविष्ठः । रथंकमाहुर्द्रवदश्वमाशुंयंसूर्यस्यदुहितावृणीत २ मक्षूहिष्मागच्छंथईवतोद्यूनिन्द्रोनशक्तिंपरितक्म्यायाम् । दिवआजातादिव्यासुपर्णाकयाशचीनांभवथःशचिष्ठा ३ कावांभूदुपमातिःकयानआश्विनागमथोहूयमाना । कोवांमहश्चित्त्यजसोअभीकउरुष्यतंमाध्वीदस्रानऊती ४ उरुवांरथःपरिनक्षति

द्यामायत्संमुद्रादृभिवर्तैतेवाम् । मध्वांमाध्वीमधुंवांप्रुषायन्यत्सींवांपृक्षोभुरजंन्त पक्काः ५ सिन्धुर्हवांरसयांसिञ्चदश्वान्घृणावयोऽरुषासःपरिग्मन् । तदूषुवांम- जिरंचेतियानंयेनपतीभवंथःसूर्यायाः ६ इहेहयद्वांसमनापपृक्षेसेयमस्मेसुंम- तिर्वाजरत्ना । उरुष्यतंजरितारंयुवंहांश्रितःकामोनासत्यायुवद्रिक् ७ ॥ ११ ॥

तं वा सप्त पुरुमीह्ळाजमीह्ळौ सौहोत्रावश्विनौ त्रिष्टुप् ।

४४ तंवांरथंवयमद्याहुवेमपृथुज्रयंमश्विनासंगंतिंगोः । यःसूर्यांवहंतिवन्धुरा- युर्गिर्वाहसंपुरुतमंवसूयुम् १ युवंश्रियंमश्विनादेवतातांदिवोनपातावनथःशची- भिः । युवोर्वपुरभिपृक्षःसचन्तेवहंन्तियत्ककुहासोरथेवाम् २ कोवांमद्याकंरतेरा- तहंव्यऊतयेवासुतपेयांयवाकैः । ऋतस्यंवावनुषेपूर्व्यायनमोयेमानोअश्विनावं- वर्तत् ३ हिरण्ययेनपुरुभूरथेनेमंयज्ञंनांसत्योपंयातम् । पिबांथइन्मधुनःसोम्य-

स्यदर्धथोरत्तंविधतेजनाय ४ आनोयातंदिवोअच्छापृथिव्याहिरण्ययेनसुवृतारथेन । मावामन्येनियमन्देवयन्तःसंयद्ददेनाभिःपूर्व्यावाम् ५ नूनोरयिंपुरुवीरंबृहन्तंदस्रामिमाथामुभयेष्वस्मे । नरोयद्वामश्विनास्तोममावन्त्सधस्तुतिमाजमीह्ळासोअग्मन् ६ इहेहयद्वांसमनापपृक्षेसेयमस्मेसुमतिर्वाजरत्ना । उरुष्यतंजरितारंयुवंहश्रितःकामोनासत्यायुवद्रिक् ७ ॥ २० ॥

एष स्य सप्त वामदेवोऽश्विनौ जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

४५ एषस्यभानुरुदियर्तियुज्यतेरथःपरिज्मादिवोअस्यसानवि । पृक्षासोअस्मिन्मिथुनाअधित्रयोदृतिस्तुरीयोमधुनोविरप्शते १ उद्वांपृक्षासोमधुमन्तईरतेरथाअश्वासउषसोव्युष्टिषु । अपोर्णुवन्तस्तमआपरीवृतंस्व१र्णशुक्रंतन्वन्तआरजः २ मध्वःपिबतंमधुपेभिरासभिरुतप्रियंमधुनेयुञ्जाथांरथम् । आवर्तनिंमधुना

जिन्वथस्पथोद्दतिंवहेथेमधुमन्तमश्विना ३ हंसासोयेवांमधुमन्तोअस्रिधोहिरण्य-
पर्णाउहुवंउषर्बुधः । उदप्रुतोमन्दिनोमन्दिनिस्पृशोमध्वोनमक्षःसवनानिगच्छ-
थः ४ स्वध्वरासोमधुमन्तोअग्नयंउस्राजरन्तेप्रतिवस्तोरश्विना । यन्निक्तहस्तस्तर-
णिर्विचक्षणःसोमंसुषावमधुमन्तमद्रिभिः ५आकेनिपासोअहभिर्दविध्वतःस्व १-
र्णशुक्रंतन्वन्तआरजः।सूरश्चिदश्वान्युयुजानईयतेविश्वाँअनुस्वधयाचेतथस्पथः ६
प्रवामवोचमश्विनाधियंधारथःस्वश्वोअजरोयोअस्ति । येनसद्यःपरिरजांसियाथोहविष्मन्तंतरणिंभोजमच्छ ७॥२१॥इति शा०सं०चतुर्थे मण्डले चतुर्थोऽनुवाकः ४

अग्रं सप्त वामदेव इन्द्रवायू गायत्री । आद्याया वायुः ।

४६ अग्रंपिबामधूनांसुतंवायोदिविष्टिषु । त्वंहिपूर्वपाअसि १ शतेनानोअ-
भिष्टिभिर्नियुत्वाँइन्द्रसारथिः । वायोसुतस्यतृम्पतम् २ आवांसहस्रंहरयइन्द्र-

वायूअभिप्रयंः । वहन्तुसोमपीतये ३ रथंहिरण्यवन्धुरमिन्द्रवायूस्वध्वरम् । आहिस्थाथोदिविस्पृशंम् ४ रथेनपृथुपाजंसादाश्वांसमुपंगच्छतम् । इन्द्रंवायू इहागंतम् ५ इन्द्रंवायूअयंसुतस्तंदेवेभिंःसजोषंसा । पिबंतंदाशुषोंगृहे ६ इहप्रयाणंमस्तुवामिन्द्रंवायूविमोचंनम् । इहवांसोमंपीतये ७ ॥ २२ ॥

वायो चतुष्कं वामदेव इन्द्रवायू अनुष्टुप् । आद्याया वायुः ।

१७ वायोंशुक्रोअंयामितेमध्वोअग्रंदिविंष्टिषु । आयांहिसोमंपीतयेस्पाहोंदेवनियुत्वंता १ इन्द्रंश्चवायवेषांसोमानांपीतिमंर्हथः । युवांहियन्तीन्दंवोनिम्नमापोनसध्र्यंक् २ वायविन्द्रंश्चशुष्मिणासरथंशवसस्पती । नियुत्वंन्तानऊतय आयांतंसोमंपीतये ३ यावांसन्तिंपुरुस्पृहोंनियुतोंदाशुषेंनरा । अस्मेतायंज्ञवाहसेन्द्रंवायूनियंच्छतम् ४ ॥ २३ ॥

विहि पञ्च वामदेवो वायुरनुष्टुप् ।

४८ विहिहोत्राअवीताविपोनरायोंअर्यः । वायवाचन्द्रेणरथेंनयाहिसुतस्यं पीतयें १ निर्युवाणोअशंस्तीर्नियुत्वाँइन्द्रंसारथिः । वायवाचन्द्रेणरथेंनयाहिसु-तस्यंपीतयें २ अनुंकृष्णेवसुंधितीयेमातेंविश्वपेंशसा । वायवाचन्द्रेणरथेंनयाहि सुतस्यंपीतयें ३ वहंतुत्वामनोयुजोंयुक्तासोंनवतिर्नवं । वायवाचन्द्रेणरथेंनयाहि सुतस्यंपीतयें ४ वायोंशतंहरींणांयुवस्वपोष्यांणाम् । उतवांतेसहस्रिणोरथआ यांतुपाजंसा ५ ॥ २४ ॥

इदं वां षड्वामदेव इन्द्राबृहस्पती गायत्री ।

४९ इदंवांमास्येंहविःप्रियमिन्द्राबृहस्पती।उकथंमदंश्चशस्यते १ अयंवांपरिं षिच्यतेसोमंइन्द्राबृहस्पती । चारुर्मदांयपीतयें २ आनंइन्द्राबृहस्पतीगृहमिन्द्रंश्च गच्छतम् । सोमपासोमंपीतये ३ अस्मेइन्द्राबृहस्पतीरयिंधंत्तंशतग्विनंम् ।

अश्वावन्तंसहस्रिणम् ४ इन्द्राबृहस्पतीवयंसुतेगीर्भिर्हवामहे । अस्यसोमस्य पीतये ५ सोममिन्द्राबृहस्पतीपिबतंदाशुषोगृहे । मादयेथांतदोकसा ६॥२५॥

यस्तस्तम्भैकादश वामदेवो बृहस्पतिस्त्रिष्टुप् । अन्त्ययोरिन्द्राबृहस्पती । उपान्त्या जगती ।

५० यस्तस्तम्भसहसाविज्मोअन्तान्बृहस्पतिस्त्रिषधस्थोरवेण । तंप्रत्नासऋषयोदीध्यानाःपुरोविप्रादधिरेमन्द्रजिह्वम् १ धुनेतयःसुप्रकेतंमदन्तोबृहस्पतेअभियेनस्ततस्रे । पृषन्तंसृप्रमदब्धमूर्वंबृहस्पतेरक्षतादस्ययोनिम् २ बृहस्पतेयापरमापरावदतआतऋतस्पृशोनिषेदुः । तुभ्यंखाताअवताअद्रिदुग्धामध्वःश्चोतन्त्यभितोविरप्शम् ३ बृहस्पतिःप्रथमंजायमानोमहोज्योतिषःपरमेव्योमन् । सप्तास्यस्तुविजातोरवेणविसप्तरश्मिरधमत्तमांसि ४ ससुष्टुभासऋक्वतागणेनवलंरुरोजफलिगंरवेण । बृहस्पतिरुस्रियाहव्यसूदःकनिक्रदद्वावशतीरुदाजत् ५

॥ २६ ॥ एवापित्रेविश्वदेवायवृष्णेयज्ञैर्विधेमनमसाहविर्भिः । बृहस्पतेसुप्रजा
वीरवन्तोवयंस्यामपतयोरयीणाम् ६ सइद्राजाप्रतिजन्यानिविश्वाशुष्मेणत-
स्थावभिवीर्येण । बृहस्पतिंयःसुभृतंबिभर्तिवल्गूयतिवन्दतेपूर्वभाजम् ७ सइ-
त्क्षेतिसुधितओकसिस्वेतस्माइळापिन्वतेविश्वदानीम् । तस्मैविशःस्वयमेवानम-
न्तेयस्मिन्ब्रह्माराजनिपूर्वएति ८ अप्रतीतोजयतिसंधनानिप्रतिजन्यान्युतया
सजन्या । अवस्यवेयोवरिवःकृणोतिब्रह्मणेराजातमवन्तिदेवाः ९ इन्द्रश्चसोमं
पिबतंवृहस्पतेऽस्मिन्यज्ञेमन्दसानावृषण्वसू । आवांविशन्त्विन्दवःस्वाभुवोऽस्मे
रयिंसर्ववीरंनियच्छतम् १० बृहस्पतइन्द्रवर्धतंनःसचासावांसुमतिर्भूत्वस्मे ।
अविष्टंधियोजिगृतंपुरंधीर्जजस्तमर्योवनुषामरातीः ११ ॥ २७ ॥ इति शाक-
लर्क्संहितायां तृतीयाष्टके सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

इदमुषस्यंतुप्रतिष्यासप्तगायत्रंतद्देवस्यसावित्रंतुजागतमभूद्देवःषट्त्रिष्टुबन्तंकोवोदशवैश्वदेवंत्रिगाय-त्र्यन्तंतुमहीसप्तद्यावापृथिवीयंक्षेत्रस्याष्टौतिस्रःक्षैत्रपत्याःशुनायैकापरापुरउष्णिक्सान्त्याचशुनासीरा-भ्यामुपान्त्येसीतायैतेचानुष्टुभावाद्याचतुर्थीचसमुद्रादेकादशाग्नेयंजगत्यन्तंसौर्यंवापंवागव्यंवाघृतस्तु-तिर्वानमोत्रिभ्योभौमोत्रिःपञ्चमेमण्डलेनुक्तगोत्रमात्रेयंविद्यापङ्क्त्यन्तस्यचसूक्तस्यशेषमानुष्टुभमबोधिद्वा-दशबुधगविष्ठिरौकुमारंकुमारोवृशोवाजानउभौवाशक्वर्यन्तंकंवीत्यृचोस्तुवृशएवत्वमग्ने वसुश्रुतआद्यंवि-राट्तृतीयामारुतरौद्रावैष्णवीत्वामग्नएकादशसुसमिद्धायामंगायत्रमग्निंतंदशपाङ्क्तंसखायइषःपङ्क्त्यन्त-त्वामग्नेसप्तजागतम् ।

इदमेकादश वामदेव उषास्त्रिष्टुप् ।

५१ ओम् इदमुत्यत्पुरुतमंपुरस्ताज्ज्योतिस्तमसोवयुनावदस्थात् । नूनंदिवो दुहितरोविभातीर्गातुंकृणवन्नुषसोजनाय १ अस्थुरुचित्राउषसःपुरस्तान्मिताइव स्वरवोऽध्वरेषु । व्यूव्रजस्यतमसोद्वाराेच्छन्तीरव्रञ्छुचयःपावकाः २ उच्छन्ती-

रद्यचितयन्तभोजान्राधोदेयायोषसोमघोनीः । अचित्रेअन्तःपणयःससन्त्वबु-
ध्यमानास्तमसोविमध्ये ३ कुवित्सदेवीःसनयोनवोवायामोबभूयादुषसोवो
अद्य । येनानवग्वेअङ्गिरेदशग्वेसप्तास्येरेवतीरेवदूष ४ यूयंहिदेवीर्ऋतयुग्भिरश्वैः
परिप्रयाथभुवनानिसद्यः । प्रबोधयन्तीरुषसःससन्तंद्विपाच्चतुष्पाच्चरथायजी-
वम् ५ ॥ १ ॥ क्वस्विदासांकतमापुराणीययाविधानाविदधुर्ऋभूणाम् । शुभं
यच्छुभ्राउषसश्चरन्तिनविज्ञायन्तेसदृशीरजुर्याः ६ताघाताभद्राउषसःपुरासुर-
भिष्टिद्युम्नाऋतजातसत्याः । यास्वीजानःशशमानउक्थैःस्तुवञ्छंसन्द्रविणंसद्य
आप ७ ताआचरन्तिसमनापुरस्तात्समानतःसमनापप्रथानाः । ऋतस्यदेवीः
सदसोबुधानागवांनसर्गाउषसोजरन्ते ८ ताइन्न्वे३वसमनासमानीरमीतवर्णा
उषसश्चरन्ति । गूहन्तीरभ्वमसितंरुशद्भिःशुक्रास्तनूभिःशुचयोरुचानाः ९ रयिं

दिवोदुहितरोविभातीःप्रजावन्तंयच्छतास्मासुंदेवीः।स्योनादावंःप्रतिबुध्यंमानाः सुवीर्यस्यपतंयःस्याम १० तद्वोंदिवोदुहितरोविभातीरुपंब्रुवउषसोयज्ञकेतुः। वयंस्यामयशसोजनेषुतद्यौश्चंधत्तांपृथिवीचंदेवी ११ ॥ २ ॥

प्रति ष्या सप्त वामदेव उषा गायत्री ।

५२ प्रतिष्यासूनरीजनीव्युच्छन्तीपरिस्वसुः। दिवोअंदर्शिदुहिता १ अश्वेवचित्रारुषीमातागवांमृतावरी। सखांभूदश्विनोरुषाः २ उतसखास्यश्विनोरुत मातागवांमसि। उतोषोवस्वईशिषे ३ यावयद्द्वेषसंत्वाचिकित्वित्सूनृतावरि। प्रतिस्तोमैरभुत्स्महि ४ प्रतिभद्राअंदृक्षतगवांसर्गानरश्मयः। ओषाअंप्राउरु ज्रयंः ५ आपप्रुषीविभावरिव्यावर्ज्योतिषातमः। उषोअनुस्वधामंव ६ आद्यां तंनोविरश्मिभिरान्तरिक्षमुरुप्रियम्। उषंःशुक्रेणंशोचिषा ७ ॥ ३ ॥

तद्देवस्य सप्त वामदेवः सविता गायत्री ।

५३ तद्देवस्यंसवितुर्वार्यंम्महद्वृंणीमहेअसुंरस्यप्रचेंतसः । छर्दिर्येनंदाशुषेय-
च्छंतित्मनातन्नोंमहाँउदंयान्देवोअक्तुभिंः १ दिवोधर्ताभुवंनस्यप्रजापंतिःपिशङ्गं
द्रापिंप्रतिंमुञ्चतेकविः । विचक्षणःप्रथयंन्नापृणन्नुर्वजींजनत्सवितासुम्नमुक्थ्यंम् २
आप्रारजांसिदिव्यानिपार्थिवाश्लोकंदेवःकृंणुतेस्वायधर्मणे । प्रबाहूअंस्राक्स-
वितासवींमनिनिवेशयंन्प्रसुवन्नक्तुभिर्जगंत् ३ अदांभ्योभुवंनानिप्रचाकंशद्व्रता-
निंदेवःसंविताभिरंक्षते । प्रास्राग्बाहूभुवंनस्यप्रजाभ्योंधृतव्रंतोमहोअज्मंस्य
राजति ४ त्रिरन्तरिंक्षंसवितामंहित्वनात्रीरजांसिपरिभूस्त्रीणिंरोचना । तिस्रो
दिवंःपृथिवीस्तिस्रइंन्वतित्रिभिर्व्रतैरभिनोंरक्षतित्मनां ५ बृहत्सुंम्नःप्रसवी-
तानिवेशंनोजगंतःस्थातुरुभयंस्ययोवशी । सनोंदेवःसंविताशर्मंयच्छत्वस्मेक्ष-

यांयत्रिवरूथमंहंसः ६ आगन्देवऋतुभिर्वर्धतुक्षयंदधांतुनःसविितासुप्रजामिषम् । सनःक्षपाभिरहंभिश्चजिन्वतुप्रजावन्तंरयिमस्मेसमिन्वतु ७ ॥ ४ ॥

अभूद्देवः षड्वामदेवः सविता जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

५४ अभूद्देवःसविितावन्द्योनुनंइदानीमह्नंउपवाच्योनृभिः । वियोरत्नाभजंतिमानवेभ्यःश्रेष्ठंनोअत्रद्रविणंयथादधंत् १ देवेभ्योहिप्रथमंयज्ञियेभ्योऽमृतत्वंसुवसिभागमुत्तमम् । आदिद्दामानंसवितर्व्यूर्णुषेऽनूचीनाजीविितामानुषेभ्यः २ अचित्तीयच्चकृमादैव्येजनेदीनैर्दक्षैःप्रभूतीपूरुषत्वता । देवेषुचसवितर्मानुषेषुचत्वंनोअत्रसुवतादनांगसः ३ नप्रमियेसवितुर्दैव्यंस्यतद्यथाविश्वंभुवनंधारयिष्यति । यत्पृथिव्यावरिमन्नास्वंगुरिर्वर्ष्मन्दिवःसुवतिसत्यमंस्यतत् ४ इन्द्रंज्येष्ठान्बृहद्भ्यःपर्वतेभ्यःक्षयाँएभ्यःसुवसिपस्त्यावतः । यथायथापतयंन्तोवियेमिरए-

वैवतंस्थुःसवितःसवार्यते ५ येतेत्रिरहंन्त्सवितःसवासोंदिवेदिवेसौभंगमासुवन्ति । इन्द्रोद्यावांपृथिवीसिन्धुरद्भिरांदित्यैर्नोअदितिःशर्मंयंसत् ६ ॥ ५ ॥

को वो दश वामदेवो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् । अन्त्यास्तिस्रो गायत्र्यः ।

५५ कोवंस्त्रातावंसवःकोवंरूताद्यावांभूमीअदितेत्रासींथांनः । सहींयसो वरुणमित्रमर्तात्कोवोऽध्वरेवरिंवोधातिदेवाः १ प्रयेधामांनिपूर्व्याण्यर्चान्वियदुच्छान्वियोतारोअमूराः । विधातारोवितेदंधुरजंस्राऋतधींतयोरुरुचन्तदस्माः २ प्रपस्त्यांऽ३मदितिंसिन्धुंमर्कैःस्वस्तिमींळेसख्यायंदेवीम् । उभेयथांनोअहंनीनिपातंउषासानक्तांकरतामदंब्धे ३ व्यर्यमावरुंणश्चेतिपन्थांमिषस्पतिःसुवितंगातुमग्निः । इन्द्रांविष्णूनृवदुषुस्तवांनाशर्मंनोयंतममंवद्वरूंथम् ४ आपर्वतस्यमरुतामवांसिदेवस्यंत्रातुरंव्रिभगस्य । पात्पतिर्जन्यादंहंसोनोमित्रोमित्रियांदुतनं

उरुष्येत् ५ ॥ ६ ॥ नूरोदसीअहिंनाबुध्न्येनस्तुवीतदेवीअप्येभिरिष्टैः । समुद्रंन संचरणेसनिष्यवोघर्मस्वरसोनद्यो३अपव्रन् ६ देवैर्नोदेव्यदितिर्निपातुदेवस्त्राता त्रायतामप्रयुच्छन् । नहिमित्रस्यवरुणस्यधासिमर्हामसिप्रमियंसान्वग्नेः ७ अग्निरीशेवसव्यस्याग्निर्महःसौभगस्य । तान्यस्मभ्यंरासते ८ उषोमघोन्यावह सूनृतेवार्यापुरु । अस्मभ्यंवाजिनीवति ९ तत्सुनःसविताभगोवरुणोमित्रोअर्यमा । इन्द्रोनोराधसागमत् १० ॥ ७ ॥

महीं सप्त वामदेवो द्यावापृथिव्यौ त्रिष्टुप् । अन्त्यास्तिस्रो गायत्र्यः ।

५६ महीद्यावापृथिवीइहज्येष्ठेरुचाभवतांशुचयद्भिरर्कैः । यत्सींवरिष्ठेबृहती विमिन्वन्रुवद्धोक्षापप्रथानेभिरेवैः १ देवीदेवेभिर्यजतेयजत्रैरमिनतीतस्थतुरुक्षमाणे । ऋतावरीअद्रुहादेवपुत्रेयज्ञस्यनेत्रीशुचयद्भिरर्कैः २ सइत्स्वपाभुवनेष्वा-

सयइमेद्यावांपृथिवीजजानं । उर्वीगंभीरेरजंसीसुमेकेंअवंशेधीरःशच्यासमैं-
रत् ३ नूरोंदसीबृहद्भिर्नोवरूथैःपत्नींवद्भिरिषयंन्तीसजोषाः । उरूचीविश्वेंयजते
निपांतंधियास्यांमरथ्यंःसदासाः ४ प्रवांमहिद्यवींअभ्युपंस्तुतिंभरामहे । शुची
उपप्रशंस्तये ५ पुनानेतन्वांमिथःस्वेनदक्षेंणराजथः । ऊह्याथेंसनाहृतम् ६
महीमित्रस्यंसाधथस्तरंन्तीपिप्रंतीऋतम् । परींयज्ञंनिषेंदथुः ७ ॥ ८ ॥

क्षेत्रस्याष्टौ वामदेवः । आद्यानां तिसृणां क्षेत्रपतिः । चतुर्थ्याः शुनः । पञ्चम्यष्टम्ययोः शुनासीरौ । उपान्त्ययोः सीता । द्वितीयातृतीयाष्टम्यस्त्रिष्टुभः । पञ्चमी पुरउष्णिक् । शिष्टा अनुष्टुभः ।

५७ क्षेत्रंस्यपतिंनावयंहितेनेंवजयामसि । गामश्वंपोषयित्न्वासनोंमृळाती-

दृशे १ क्षेत्रस्यपतेमधुमन्तमूर्मिंधेनुरिवपयोअस्मासुधुक्ष्व । मधुश्चुतंघृतमिव सुपूतमृतस्यनःपतयोमृळयन्तु २ मधुमतीरोषधीर्द्यावआपोमधुमन्नोभवत्वन्तरिक्षम् । क्षेत्रस्यपतिर्मधुमान्नोअस्त्वरिष्यन्तोअन्वेनंचरेम ३ शुनंवाहाःशुनंनरः शुनंकृषतुलाङ्गलम् । शुनंवरत्राबध्यन्तांशुनमष्ट्रामुदिङ्गय ४ शुनासीराविमां वाचंजुषेथांयद्दिविचक्रथुःपयः । तेनेमामुपसिञ्चतम् ५ अर्वाचीसुभगेभवसीते वन्दामहेत्वा । यथानःसुभगाससियथानःसुफलाससि ६ इन्द्रःसीतांनिगृह्णातुतां पूषानुयच्छतु । सानःपयस्वतीदुहामुत्तरामुत्तरांसमाम् ७ शुनंनःफालाविकृषन्तुभूमिंशुनंकीनाशाअभियन्तुवाहैः । शुनंपर्जन्योमधुनापयोभिःशुनासीराशुनमस्मासुधत्तम् ८ ॥ १ ॥

समुद्रादेकादश वामदेवोऽग्निः सूर्यो वापो वा गावो वा घृतं वा त्रिष्टुप् ।
अन्त्या जगती ।

५८ समुद्रादूर्मिर्मधुमाँउदारदुपांशुनासममृतत्वमानट् । घृतस्यनामगुह्यंयद-
स्तिजिह्वादेवानाममृतस्यनाभिः १ वयंनामप्रब्रवामाघृतस्यास्मिन्यज्ञेधारयामा
नमोभिः । उपब्रह्माशृणवच्छस्यमानंचतुःशृङ्गोऽवमीद्गौरएतत् २ चत्वारिशृङ्गा
त्रयोअस्यपादाद्वेशीर्षेसप्तहस्तासोअस्य । त्रिधाबद्धोवृषभोरोरवीतिमहोदेवोम-
र्त्याआविवेश ३ त्रिधाहितंपणिभिर्गुह्यमानंगविदेवासोघृतमन्वविन्दन् । इन्द्र
एकंसूर्यएकंजजानवेनादेकंस्वधयानिष्टतक्षुः ४ एताअर्षन्तिहृद्यात्समुद्राच्छतव्र-
जारिपुणानावचक्षे । घृतस्यधाराअभिचाकशीमिहिरण्ययोवेतसोमध्यआ-
साम् ५ ॥ १० ॥ सम्यक्स्रवन्तिसरितोनधेनाअन्तर्हृदामनसापूयमानाः ।

एतेअर्षन्त्यूर्मयोघृतस्यंमृगाइंवक्षिपणोरीषमाणाः ६ सिन्धोरिवप्राध्वनेशूघनासोवातंप्रमियःपतयन्तियह्वाः । घृतस्यधारांअरुषोनवाजीकाष्ठांभिन्दन्नूर्मिभिःपिन्वमानः ७ अभिप्रंवन्तसमनेवयोषाःकल्याण्यः स्मयमानासोअग्निम् । घृतस्यधाराःसमिधोनसन्तताजुषाणोहर्यतिजातवेदाः ८ कन्याइववहतुमेतवाउं अञ्ज्यंञ्जानाअभिचाकशीमि । यत्रसोमःसूयतेयत्रंयज्ञोघृतस्यधाराअभितत्पवन्ते ९ अभ्यर्षतसुष्टुतिंगव्यमाजिमस्मासुभद्राद्रविणानिधत्त । इमंयज्ञंनंयतदेवतानोघृतस्यधारामधुमत्पवन्ते १० धामन्तेविश्वंभुवनमधिश्रितमन्तःसंमुद्रेहृद्यन्तरायुषि । अपामनीकेसमिथेयआभृतस्तमश्यामंमधुमन्तंतऊर्मिम् ११

॥ ११ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां चतुर्थे मण्डले पञ्चमोऽनुवाकः ॥ ५ ॥

इति चतुर्थ मंण्डलं समाप्तम् ॥ ४ ॥

अबोधि द्वादश बुधगविष्ठिरावात्रेयावग्निस्त्रिष्टुप् ।

१ अबोध्यग्निः समिधा जनानां प्रति धेनुमिवायतीमुषासम् । यह्वा इव प्र वया-
मुज्जिहानाः प्र भानवः सिस्रते नाकमच्छ १ अबोधि होता यजथाय देवानूर्ध्वो अ-
ग्निः सुमनाः प्रातरस्थात् । समिद्धस्य रुशदर्दर्शि पाजो महान्देवस्तमसो निर-
मोचि २ यदीं गणस्य रशनामजीगः शुचिरङ्क्ते शुचिभिर्गोभिरग्निः । आद्दक्षिणा
युज्यते वाजयन्त्युत्तानामूर्ध्वो अधयज्जुहूभिः ३ अग्निमच्छा देवयतां मनांसि चक्षूं-
षीव सूर्ये सं चरन्ति । यदीं सुवाते उषसा विरूपे श्वेतो वाजी जायते अग्रे अह्नाम् ४
जनिष्ट हि जेन्यो अग्रे अह्नां हितो हितेष्वरुषो वनेषु । दमेदमे सप्त रत्ना दधानो ऽग्निर्हो-
ता नि षसादा यजीयान् ५ अग्निर्होता न्यसीदद्यजीयानुपस्थे मातुः सुरभा उ लोके ।
युवा कविः पुरुनिष्ठ ऋतावा धर्ता कृष्टीनामुत मध्य इद्धः ६ ॥ १२ ॥ प्र णु त्यं विप्र-

मध्वरेषुसाधुमग्निंहोतारमीळतेनमोभिः । आयस्ततानरोदसीऋतेननित्यंमृज-
न्तिवाजिनंघृतेनं ७ मार्जाल्योमृज्यतेस्वेदमूनाःकविप्रशस्तोअतिथिःशिवोनंः।
सहस्रंशृङ्गोवृषभस्तदोजाविश्वाँअग्नेसहसाप्रास्यन्यान् ८ प्रसद्योअंग्नेअत्येष्य-
न्यानाविर्यस्मैचारुतमोबभूथं । ईळेन्योवपुष्योंविभावाप्रियोविशामतिथिर्मानु-
षीणाम् ९ तुभ्यंभरन्तिक्षितयोयविष्ठबलिमंग्नेअन्तितओतदूरात् । आभन्दिष्ठस्य
सुमतिंचिंकिद्धिबृहत्तेअग्नेमहिशर्मभद्रम् १० आद्यरथंभानुमोभानुमन्तमग्ने
तिष्ठंयजतेभिःसमन्तम् । विद्वान्पथीनामुर्वन्तरिक्षमेहदेवान्हविरद्यायवक्षि ११
अवोचामकवयेमेध्यायवचोवन्दारुवृषभायवृष्णे । गविष्ठिरोनमंसास्तोमंमग्नौ
दिवीवरुक्ममुरुव्यञ्चंमश्रेत् १२ ॥ १३ ॥

कुमारं द्वादश कुमार आत्रेयो वृशो वा जार उभौ वाग्निस्त्रिष्टुप्।

द्वितीयानवम्योर्वृशः। अन्त्या शक्वरी।

२ कुमारंमातायुवतिःसमुब्धंगुहाबिभर्तिनददातिपित्रे। अनीकमस्यनमिनज्जनासःपुरःपश्यन्तिनिहितमरतौ १ कमेतंत्वंयुवतेकुमारंपेषीबिभर्षिमहिषीजजान। पूर्वीर्हिगर्भःशरदोववर्धापश्यञ्जातंयदसूतमाता २ हिरण्यदन्तंशुचिवर्णमारात्क्षेत्रादपश्यमायुधामिमानम्। ददानोअस्माअमृतंविपृक्वत्किंमामनिन्द्राःकृणवन्ननुक्थाः ३ क्षेत्रादपश्यंसनुतश्चरन्तंसुमद्यूथंनपुरुशोभमानम्। नताअगृभ्रन्नजनिष्टहिषःपलिक्नीरिद्युवतयोभवन्ति ४ केमेमर्यकंवियवन्तगोभिर्नयेषांगोपाअरणश्चिदास। यईंजगृभुरवतेसृजन्त्वाजातिपश्वउपनश्चिकित्वान् ५ वसांराजानंवसतिंजनानामरातयोनिदधुर्मर्त्येषु। ब्रह्माण्यत्रेरवतंसृजन्तुनिन्दि-

तारोनिन्द्यासोभवन्तु ६ ॥ १४ ॥ शुनश्शेपंनिदितंसहस्राद्यूपादमुञ्चोअशं-
मिष्टहिषः । एवास्मदग्नेविमुमुग्धिपाशान्होतश्चिकित्वइहतूनिषद्य ७ हृणीय-
मानोअपहिमदैयेःप्रमेदेवानांव्रतपाउवाच । इन्द्रोविद्वाँअनुहित्वाचचक्षतेनाहम-
ग्नेअनुशिष्टआगाम् ८ विज्योतिषाबृहताभात्यग्निराविर्विश्वानिकृणुतेमहित्वा ।
प्रादेवीर्मायाःसहतेदुरेवाःशिशीतेशृङ्गेरक्षसेविनिक्षे ९ उतस्वानासोदिविषन्त्व-
ग्नेस्तिग्मायुधारक्षसेहन्तवाउ । मदेचिदस्यप्ररुजन्तिभामानवरन्तेपरिबाधोअदे-
वीः १० एतंतेस्तोमंतुविजातविप्रोरथंनधीरःस्वपाअतक्षम् । यदीदग्नेप्रतित्वंदेव
हर्याःस्वर्वतीरपएनाजयेम ११ तुविग्रीवोवृषभोवावृधानोऽशत्र्वं१र्यःसमजाति
वेदः । इतीममग्निममृताअवोचन्बर्हिष्मतेमनवेशर्मयंसद्धविष्मतेमनवेशर्मयं-
सत् १२ ॥ १५ ॥

त्वमग्ने द्वादश वसुश्रुत आत्रेयोऽग्निस्त्रिष्टुप् । तृतीयाया मरुतो रुद्रो विष्णुः ।

३ त्वमग्ने वरुणो जायसे यत्त्वं मित्रो भवसि यत्समिद्धः । त्वे विश्वे सहसस्पुत्र देवास्त्वमिन्द्रो दाशुषे मर्त्याय १ त्वमर्यमा भवसि यत्कनीनां नाम स्वधावन्गुह्यं बिभर्षि । अञ्जन्ति मित्रं सुधितं न गोभिर्यद्दम्पती समनसा कृणोषि २ तव श्रिये मरुतो मर्जयन्त रुद्र यत्ते जनिम चारु चित्रम् । पदं यद्विष्णोरुपमं निधायि तेन पासि गुह्यं नाम गोनाम् ३ तव श्रिया सुदृशो देव देवाः पुरू दधाना अमृतं सपन्त । होतारमग्निं मनुषो नि षेदुर्दशस्यन्त उशिजः शंसमायोः ४ न त्वद्धोता पूर्वो अग्ने यजीयान्न काव्यैः परो अस्ति स्वधावः । विशश्च यस्या अतिथिर्भवासि स यज्ञेन वनवद्देव मर्तान् ५ वयमग्ने वनुयाम त्वोता वसूयवो हविषा बुध्यमानाः । वयं समर्ये विदथेष्वह्नां वयं राया सहसस्पुत्र मर्तान् ६ ॥ १६ ॥ यो न आगो अभ्येनो भरात्यधीदघमघशंसे दधात ।

जर्हाचिंकित्वो अभिशंस्तिमेताम॑ग्ने॒यो नो॒ म॒र्चय॑ति द्व॒येन॑ ७ त्वाम॒स्या व्यु॑षि देव॒ पूर्वे॑ दूतं कृ॑ण्वा॒ना अ॑यजन्त ह॒व्यैः । सं॒स्थे यद॑ग्न॒ ईय॑से रयी॒णां दे॒वो मर्तै॒र्वसु॑भिरि॒ध्यमा॑नः ८ अव॑ स्पृधि पि॒तरं॒ योधि॑ वि॒द्वान्पु॒त्रो यस्ते॑ सहसः सून ऊ॒हे । कदा चि॑कित्वो अ॒भि च॑क्षसे॒ नोऽग्ने॑ क॒दाँ ऋ॑त॒चिद्या॑तयासे ९ भूरि॒ नाम॒ वन्द॑मानो दधाति पि॒ता व॑सो॒ यदि॒ तज्जो॒ष-यासे । कु॒विद्दे॒वस्य॒ सह॑सा चका॒नः सु॒म्नम॒ग्निर्व॑नते वावृधा॒नः १० त्वम॒ङ्ग ज॑रि॒तारं॑ यविष्ठ॒ विश्वा॑न्यग्ने दुरि॒ताति॑ पर्षि । स्ते॒ना अ॑दृश्रन्रि॒पवो॒ जना॒सोऽज्ञा॑तकेता वृजि॒ना अ॑भूवन् ११ इ॒मे याम॑सस्त्व॒द्रिग॑भूव॒न्वस॑वे वा॒ तदि॒दागो॑ अवाचि । नाहा॒यम॒ग्निर॒-भिश॑स्तये नो॒ न रीष॑ते वावृधा॒नः परा॑ दात् १२ ॥ १७ ॥

त्वामग्न एकादश वसुश्रुत आत्रेयोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

४ त्वाम॑ग्ने॒ वसु॑पतिं॒ वसू॑नाम॒भि प्र म॑न्दे अध्व॒रेषु॑ राजन् । त्वया॒ वाजं॑ वाज॒यन्तो॒

जयेमाभिष्यामपृत्सुतीर्मर्त्यानाम् १ हव्यवाळग्निरजरःपितानोविभुर्विभावा
सुदृशीकोअस्मे । सुगार्हपत्याःसमिषोदिदीह्यस्मद्र्य१क्संमिमीहिश्रवांसि २
विशांकविंविश्पतिंमानुषीणांशुचिंपावकंघृतपृष्ठमग्निम् । निहोतारंविश्वविदंद
धिध्वेसदेवेषुवनतेवार्याणि ३ जुषस्वाग्नइळयासजोषायतमानोरश्मिभिःसूर्य
स्य । जुषस्वनःसमिधंजातवेदआचदेवान्हविरद्यायवक्षि ४ जुष्टोदमूनाअतिथि-
र्दुरोणइमंनोयज्ञमुपयाहिविद्वान् । विश्वाअग्नेअभियुजोविहत्याशत्रूयतामाभरा
भोजनानि ५ ॥ १८ ॥ वधेनदस्युंप्रहिचातयस्ववयःकृण्वानस्तन्वे३स्वायै ।
पिपर्षियत्सहसस्पुत्रदेवान्त्सोअग्नेपाहिनृतमवाजेअस्मान् ६ वयंतेअग्नउक्थैर्वि-
धेमवयंहव्यैःपावकभद्रशोचे । अस्मेरयिंविश्ववारंसमिन्वास्मेविश्वानिद्रविणा-
निधेहि ७ अस्माकमग्नेअध्वरंजुषस्वसहसःसूनोत्रिषधस्थहव्यम् । वयंदेवेषुसु-

कृतः स्याम॒ शर्म॑णाना स्त्रि॒वरू॑थेन पाहि ८ विश्वा॑नि नो दु॒र्गहा॑ जातवेदः॒ सिन्धुं॒ न ना॒वा दु॑रि॒ताति॑ पर्षि । अग्ने॑ अत्रि॒वन्नम॑सा गृणा॒नो॒३॑ऽस्माकं॑ बोध्यवि॒ता त॒नूना॑म् ९
यस्त्वा॑ हृ॒दा की॒रिणा॒ मन्य॑मा॒नोऽम॑र्त्यं॒ मर्त्यो॒ जोह॑वीमि । जात॑वेदो॒ यशो॑ अ॒स्मासु॑ धेहि प्र॒जाभि॑रग्ने अमृत॒त्वम॑श्याम् १० यस्मै॒ त्वं सु॒कृते॑ जातवेद उ लो॒कम॑ग्ने कृ॒णवः॑ स्यो॒नम् । अ॒श्विनं॒ स पु॒त्रिणं॑ वी॒रव॑न्तं॒ गोम॑न्तं र॒यिं न॑शते स्व॒स्ति ११ ॥ १९ ॥

सुसमिद्धायैकादश वसुश्रुत आत्रेय आप्रं गायत्री ।

५ सुस॑मिद्धाय शो॒चिषे॑ घृ॒तं ती॒व्रं जु॑होतन । अ॒ग्नये॑ जा॒तवे॑दसे १ नरा॒शंसः॑ सुषूदती॒मं य॒ज्ञमदा॑भ्यः । क॒विर्हि मधु॑हस्त्यः २ ई॒ळि॒तो अ॑ग्न॒ आ व॒हेन्द्रं॑ चि॒त्रमि॒ह प्रि॒यम् । सु॒खै रथे॑भिरू॒तये॑ ३ ऊर्ण॑म्रदा॒ वि प्रथ॑स्वा॒भ्य१॒॑र्का अ॑नूषत । भवा॑ नः शुभ्र

सातये ४ देवीर्द्वारोविश्रयध्वंसुप्रायणानऊतये । प्रप्रयज्ञंपृणीतन ५ ॥ २० ॥
सुप्रतीकेवयोवृधायह्वीऋतस्यमातरा । दोषामुषासमीमहे ६ वातस्यपत्मन्नी-
ळितादैव्याहोतारामनुषः । इमंनोयज्ञमागतम् ७ इळासरस्वतीमहीतिस्रोदेवी-
र्मयोभुवः । बर्हिःसीदन्त्वस्रिधः ८ शिवस्त्वष्टरिहागहिविभुःपोषउतत्मना । यज्ञे-
यज्ञेनउदव ९ यत्रवेत्थवनस्पतेदेवानांगुह्यानामानि । तत्रहव्यानिगामय १०
स्वाहाग्नयेवरुणायस्वाहेन्द्रायमरुद्भ्यः । स्वाहादेवेभ्योहविः ११ ॥ २१ ॥

अग्निं तं दश वसुश्रुत आत्रेयोग्निः पङ्क्तिः ।

६ अग्निंतंमन्येयोवसुरस्तंयंयन्तिधेनवः । अस्तमर्वन्तआशवोऽस्तंनित्यासो
वाजिनइषंस्तोतृभ्यआभर १ सोअग्निर्योवसुर्गृणेसंयमायन्तिधेनवः । समर्वन्तो

रघुद्रुवः संसुजातासः सूरय इषंस्तोतृभ्य आभंर २ अग्निर्हि वाजिनं विशे ददांति विश्वचंर्षणिः । अग्नी राये स्वाभुवं सप्रीतो यांति वार्यमिषंस्तोतृभ्य आभंर ३ आ ते अग्न इधीमहि द्युमन्तं देवाजरंम् । यद्ध स्या ते पनीयसी समिद्दीदयंति द्यवीषंस्तोतृभ्य आभंर ४ आ ते अग्न ऋचा हविः शुक्रस्य शोचिषस्पते । सुश्चंन्द्र दस्म विश्पंते हव्यंवाट् तुभ्यं हूयत इषंस्तोतृभ्य आभंर ५ ॥ २२ ॥ प्रो त्ये अग्नयो ऽग्निषु विश्वं पुष्यन्ति वार्यम् । ते हिन्विरे त इन्विरे त इषण्यन्त्यानुषगिषंस्तोतृभ्य आभंर ६ तव त्ये अंग्ने अर्चयो महि व्राधन्त वाजिनंः । ये पत्वंभिः शफानां व्रजा भुरन्त गोनामिषंस्तोतृभ्य आभंर ७ नवा नो अग्न आभंर स्तोतृभ्यंः सुक्षितीरिषंः । ते स्यांम य आंनृचुस्त्वादूतासो दमेंदम इषंस्तोतृभ्य आभंर ८ उभे सुश्चन्द्र सर्पिषो दर्वी श्रीणीष आसनिं । उ-

तोनुउत्पुंपूर्याउुकथेषुंशवसस्पतइषंस्तोतृभ्यआभंर ९ एवाँअग्निमंजुर्यमुर्गीर्भिर्यज्ञेभिरानुषक् । दधंदुस्मेसुवीर्यंमुतत्यदाश्वश्व्यमिषंस्तोतृभ्यआभंर १०॥२३॥

सखायो दशेष आत्रेयोग्निरनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

७ सखांयुःसंवंःसम्यञ्चमिषंस्तोमंचाग्नये । वर्षिष्ठायक्षितीनामूर्जोनप्त्रेसहंस्वते १ कुत्राचिद्यस्यसमृंतौरण्वानरोंनृषदंने । अर्हन्तश्चिद्यमिन्धतेसंजनयंन्ति जन्तवंः २ संयदिषोवनांमहेसंहव्यामानुंषाणाम् । उतद्युम्नस्यशवंसऋतस्यं रश्मिमादंदे ३सःस्मांकृणोतिकेतुमानक्तंचिद्दूरआसते । पावकोयद्वनस्पतीन्प्रस्मांमिनात्यजरंः ४ अवंस्मयस्यवेषंणेस्वेदंपथिषुजुह्वंति । अभीमहस्वजेंन्यंभूमांपृष्ठेवरुरुहुः ५॥२४॥यंमर्त्यंःपुरुस्पृहंविदद्विश्वंस्यधायंसे । प्रस्वादंनंपितूनामस्तंतातिं

चिदायवे ६ सहिष्माधन्वाक्षितंदातानदात्यापशुः । हिरिश्मश्रुःशुचिंदन्नृभुरनिं-
भृष्टतविषिः ७ शुचिःष्मयस्मांअत्रिवत्प्रस्वधितीवरीयते । सुषूरंसूतमाताक्रा-
णायदानशेभगम् ८ आयस्तेसर्पिरासुतेऽग्नेशमस्तिधायसे । ऐषुद्युम्नमुतश्रव
आचित्तंमर्त्येषुधाः ९ इतिचिन्मन्युमध्रिजस्त्वादातमापशुंददे । आदग्नेअपृण-
तोऽत्रिःसासह्याद्दस्यूनिषःसासह्यान्नॄन् १० ॥ २५ ॥

त्वामग्ने सप्तेष आत्रेयोग्निर्जगती ।

८ त्वामग्नऋतायवःसमीधिरेप्रत्नंप्रत्नासऊतयेसहस्कृत । पुरुश्चन्द्रंयजतंविश्व-
धायसंदमूनसंगृहपतिंवरेण्यम् १ त्वामग्नेअतिथिंपूर्व्यंविशःशोचिष्केशंगृहपतिं
निषेदिरे । बृहत्केतुंपुरुरूपंधनस्पृतंसुशर्माणंस्ववसंजरद्विषम् २ त्वामग्नेमानुषी-

रीळते विशो होत्राविदं विविचिं रत्नधातमम् । गुहासन्तं सुभग विश्वदर्शतं तुविष्व-
णसं सुयजं घृतश्रियम् ३ त्वामग्ने धर्णसिं विश्वधा वयं गीर्भिर्गृणन्तो नमसोप सेदिम ।
स नो जुषस्व समिधानो अङ्गिरो देवो मर्तस्य यशसा सुदीतिभिः ४ त्वमग्ने पुरुरूपो
विशेविशे वयो दधासि प्रत्नथा पुरुष्टुत । पुरूण्यन्ना सहसा वि राजसि त्विषिः सा ते ति-
त्विषाणस्य नाधृषे ५ त्वामग्ने समिधानं यविष्ठ्य देवा दूतं चक्रिरे हव्यवाहनम् ।
उरुज्रयसं घृतयोनिमाहुतं त्वेषं चक्षुर्दधिरे चोदयन्मति ६ त्वामग्ने प्रदिव आहुतं घृतैः
सुम्नायवः सुषमिधा समीधिरे । स वावृधान ओषधीभिरुक्षितो ऽभि ज्रयांसि पार्थि-
वा वि तिष्ठसे ७ ॥ २६ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां तृतीयाष्टकेऽष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥
इति तृतीयाष्टकः समाप्तः ॥ ३ ॥

त्वामग्नेगयोन्त्यापञ्चम्यौपङ्क्ती अग्न ओजिष्ठमन्त्याचतुर्थ्यौचजनस्यपट्सुतंभरोआगतंभाग्नयेर्चन्तोगाय-त्रंत्वमग्निस्तोमेनप्रवेधसेपश्चाङ्गिरसोधरुणोबृहत्पूरुः पङ्क्त्यन्तंद्यायज्ञैः प्रातर्मृक्तवाहाद्वितोभ्यवत्स्थावत्रिर्गाय-त्र्यावनुष्टुभौविराड्रूपायमग्नेचतुष्कंप्रयस्वन्तः पङ्क्त्यन्तंहमनुष्वत्ससः प्रविश्वसामन्विश्वसामाग्नेद्युम्नोविश्व-चर्षणिरग्नेत्वंगौपायनालौपायनावाबन्धुःसुबन्धुः श्रुतबन्धुर्विप्रबन्धुश्चैकर्चाद्वैपदमच्छावोनववसूयत्रआ-नुष्टुभमग्नेगायत्रमन्त्यावैश्वदेव्यनस्वंतापट्त्रैवृष्णपौरुकुत्स्यौद्वौऽग्यरुणत्रसदस्यूराजानौभारतश्चाश्वमेधो-न्त्यास्तिस्रोनुष्टुभोनात्मात्मनेद्यादितिसर्वास्त्वत्रिंकेचिदन्त्यैन्द्राग्नी समिद्धोविश्ववारात्रेयी त्रिष्टुब्जगती-त्रिष्टुबनुष्टुब्गायत्र्यौऽग्र्यर्यमापश्चोनागौरिवीतिःशाक्त्यऐन्द्रमुशनायदौशनसोवापादःकस्यबभ्रुर्ऋणंचयो-प्यत्रराजास्तुतइन्द्रोरथायसप्तोनावस्युरुग्रमितिकौत्स्यौशनसौवापादौपरैन्द्राकौत्स्यदर्दर्द्वादशगातुः ।

त्वामग्ने सप्त गय आत्रेयोग्निरनुष्टुप् । अन्त्यापञ्चम्यौपङ्क्ती ।

१ ओम् त्वामंग्नेह॒विष्मं॑न्तोदे॒वंमर्तां॑सईळते । मन्ये॑त्वाजा॒तवे॑दस॒ंसह॒व्यावं-क्ष्यानु॒षक् १ अ॒ग्निर्होता॒दास्वं॑त॒ःक्षयं॑स्यवृ॒क्तब॑र्हिषः । सं॒य॒ज्ञास॒श्चरं॑न्ति॒यंसंवाजा-

सःश्रवस्यवः २ उतस्मयंशिशुंयथानवंजनिष्टारणी । धर्तारंमानुषीणांविशा- मग्निंस्वध्वरम् ३ उतस्मदुर्गृभीयसेपुत्रोनह्वार्याणाम् । पुरूयोदग्धासिवनाग्नेप- शुर्नयवसे ४ अधस्मयस्यार्चयःसम्यक्संयन्तिधूमिनः । यदीमहत्रितोदिव्युप ध्मातेवधमतिशिशीतेध्मातरीयथा ५ तवाहमग्नऊतिभिर्मित्रस्यचप्रशस्तिभिः । द्वेषोयुतोनदुरितातुर्याममर्त्यानाम् ६ तंनोअग्नेअभीनरोरयिंसहस्वआभर । स क्षेपयत्सपोषयद्भुवद्वाजस्यसातयउतैधिपृत्सुनोवृधे ७ ॥ १ ॥

अग्न ओजिष्ठं सप्त गय आत्रेयोग्निरनुष्टुप् । अन्त्याचतुर्थ्यौ पङ्क्ती ।

१० अग्नओजिष्ठमाभरद्युम्नमस्मभ्यमध्रिगो । प्रनोरायापरीणसारत्सिवाजा- यपन्थाम् १ त्वंनोअग्नेअद्भुतक्रत्वादक्षस्यमंहना । त्वेअसुर्यं१मारुहत्क्राणामि- त्रोनयज्ञियः २ त्वंनोअग्नएषांगयंपुष्टिंचवर्धय । येस्तोमेभिःप्रसूरयोनरोमघा-

न्यांनुशुः ३ येअंग्नेचन्द्रतेगिरंःशुम्भन्त्यश्वंराधसः । शुष्मेभिःशुष्मिणोनरोदिव-
श्चिद्येषांबृहत्सुंकीर्तिर्बोधंतित्मनां ४ तवत्येअंग्नेअर्चयोभ्राजंन्तोयन्तिधृष्णुया ।
परिज्मानोनविद्युतःस्वानोरथोनवाजयुः ५ नूनोअग्नऊतयेंसबाधंसश्चरातये ।
अस्माकांसश्चसूरयोविश्वाआशांस्तरीषणिं ६ त्वंनोंअग्नेअङ्गिरःस्तुतःस्तवांनआ
भंर । होतंर्विभ्वासहंरयिंस्तोतृभ्यःस्तवंसेचनउतैधिंपृत्सुनोंवृधे ७ ॥ २ ॥

जनस्य षट् सुतंभर आत्रेयोग्निर्जगती ।

११ जनंस्यगोपाअंजनिष्टजागृंविरग्निःसुदक्षःसुवितायनव्यंसे । घृतप्रंतीको
बृहतादिविस्पृशाद्युमद्विभांतिभरतेभ्यःशुचिंः १ यज्ञस्यंकेतुंप्रंथमंपुरोहितमग्निं
नरंस्त्रिषधस्थेसमींधिरे । इन्द्रेंणदेवैःसरथंसबर्हिषिसीदन्निहोतांयजथांयसुक्रतुंः २
असंमृष्टोजायसेमात्रोःशुचिर्मन्द्रःकविरुदंतिष्ठोविवस्वंतः । घृतेनंत्वावर्धयन्नग्न

आहुतधूमस्तैकेतुरंभवद्दिविश्रितः ३ अग्निर्नोयज्ञमुपवेतुसाधुयाग्निंनरोविभरन्ते गृहेगृहे । अग्निर्दूतोअंभवद्धव्यवाहनोऽग्निंवृणानावृणतेकविक्रतुम् ४ तुभ्येदमंग्ने मधुमत्तमंवचस्तुभ्यंमनीषाइयमंस्तुशंहृदे । त्वांगिरःसिन्धुमिवावनीर्महीरापृणन्तिशवसावर्धयन्तिच ५ त्वामंग्नेअङ्गिरसोगुहाहितमन्वविन्दञ्छिश्रियाणंवनेवने । सजायसेमथ्यमानःसहोमहत्वामाहुःसहसस्पुत्रमंङ्गिरः ६ ॥ ३ ॥

प्राग्नये षड् ऋतंभर आत्रेयोग्निस्त्रिष्टुप् ।

१२ प्राग्नयेबृहतेयज्ञियायऋतस्यवृष्णेअसुरायमन्म । घृतंनयज्ञआस्येसुपूतंगिरंभरेवृषभायप्रतीचीम् १ ऋतंचिकित्वऋतमिच्चिकिद्ध्यृतस्यधाराअनुतृन्धिपूर्वीः । नाहंयातुंसहसानद्वयेनऋतंसपाम्यरुषस्यवृष्णः २ कयानोअग्नऋतयन्नृतेनभुवोनवेदाउचथस्यनव्यः । वेदामेदेवऋतुपाऋतूनांनाहंपतिंसनितुरस्य

राय॑: ३ के ते॑ अग्ने रि॒पवे॒ बन्ध॑नास॒: के पा॒यव॑: सनिषन्त द्यु॒मन्त॑: । के धा॒सिम॑ग्ने॒ अनृ॑-
तस्य पान्ति॒ क आस॑तो॒ वच॑सः सन्ति गो॒पाः ४ सखा॑यस्ते॒ विषु॑णा अग्न ए॒ते शि॒वास॒:
सन्तो॒ अशि॑वा अभूवन् । अधू॑र्षत स्व॒यमे॒ते वचो॑भिर्ऋजूय॒ते वृ॑जि॒नानि॑ ब्रु॒वन्त॑: ५
यस्ते॑ अग्ने॒ नम॑सा य॒ज्ञमीट्ट॑ ऋ॒तं स पा॒त्य॑रु॒षस्य॒ वृष्ण॑: । तस्य॒ क्षय॑: पृ॒थुरा सा॒धुरे॑तु प्र॒स-
र्स्रा॑णस्य॒ नहु॑षस्य॒ शेष॑: ६ ॥ ४ ॥

अर्चन्त: षट् सुतंभर आत्रेयोऽग्निर्गायत्री ।

१३ अर्च॑न्तस्त्वा हवाम॒हेऽर्च॑न्त॒: समि॑धीमहि । अग्ने॒ अर्च॑न्त ऊ॒तये॑ १ अ॒ग्नेः
स्तोमं॑ मनामहे सि॒ध्रम॒द्य दि॑वि॒स्पृश॑: । दे॒वस्य॑ द्रविण॒स्यव॑: २ अ॒ग्निर्जु॑षत नो॒ गिरो॒
होता॒ यो मानु॑षे॒ष्वा । स य॑क्ष॒द्दैव्यं॒ जन॑म् ३ त्वम॑ग्ने स॒प्रथा॑ असि॒ जुष्टो॒ होता॒ वरे॑ण्यः ।

त्वयायज्ञंवितन्वते ४ त्वामग्नेवाजसातमंविप्रावर्धन्तिसुष्टुतम् । सनोरास्वसुवीर्यम् ५ अग्नेनेमिरराँइवदेवांस्त्वंपरिभूरसि । आराधंश्चित्रमृञ्जसे ६ ॥ ५ ॥

अग्निं स्तोमेन षड् सुतंभर आत्रेयोग्निर्गायत्री ।

११ अग्निंस्तोमेनबोधयसमिधानोअमर्त्यम् । हव्यादेवेषुनोदधत् १ तमध्वरेष्वीळतेदेवंमर्ताअमर्त्यम् । यजिष्ठंमानुषेजने २ तंहिशश्वन्तईळतेस्रुचादेवंघृतश्चुता । अग्निंहव्यायवोळ्हवे ३ अग्निर्जातोअरोचतघ्नन्दस्यूञ्ज्योतिषातमः । अविन्दद्गाअपःस्वः ४ अग्निमीळेन्यंकविंघृतपृष्ठंसपर्यत । वेतुमेशृणवद्धवम् ५ अग्निंघृतेनवावृधुःस्तोमेभिर्विश्वचर्षणिम् । स्वाधीभिर्वचस्युभिः ६ ॥ ६ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां पञ्चमे मण्डले प्रथमोऽनुवाकः ॥ १ ॥

प्र वेधसे पञ्च धरुण आङ्गिरसोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१५ प्रवे॒धसे॑क॒वये॒वेद्या॑य॒गिरं॑भरेय॒शसे॒पू॒र्व्याय॑ । घृ॒तप्र॑सत्तो॒असु॑रःसु॒शेवो॑रा॒यो ध॒र्ताध॒रुणो॒वस्वो॑अ॒ग्निः १ ऋ॒तेन॑ऋ॒तंध॒रुणं॑धारयन्तय॒ज्ञस्य॑शा॒केप॑र॒मे॒व्यो॑मन् । दि॒वोधर्म॑न्ध॒रुणे॑से॒दुषो॒नॄञ्जा॒तैरजा॑ताँअ॒भिये॑न॒न॒क्षुः २ अं॒हो॒युव॑स्त॒न्व॑स्तन्वते॒वि वयो॑म॒हद्दु॒ष्टरं॑पू॒र्व्याय॑ । ससं॒वतो॒नव॑जातस्तुतुर्यात्सिं॒हंनक्रु॒द्धम॒भित॒ःपरि॑ष्ठुः ३ मा॒तेव॒यद्भर॑सेपप्रथा॒नो॒जनं॑जनं॒धाय॑से॒चक्ष॑सेच । वयो॑वयोजरसे॒यद्दधा॑नः॒परि॒त्मना॒विषु॑रूपोजिगासि ४ वाजो॒नु॒ते॒शव॑सस्पा॒त्वन्त॑मु॒रुंदोघं॑ध॒रुणं॑देवरा॒यः । प॒दंन ता॒युर्गुहा॒दधा॑नोम॒हो॒रा॒येचि॒तय॒न्नत्रि॑मस्पः ५ ॥ ७ ॥

बृहद्वयः पञ्च पूरुरात्रेयोऽग्निरनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

१६ बृ॒हद्वयो॒हिभा॒नवेऽर्चा॑दे॒वाया॒ग्नये॑।यंमि॒त्रंनप्रश॑स्तिभि॒र्मर्ता॑सोदधि॒रेपु॒रः १

सहिद्युभिर्जनानांहोतादक्षस्यबाह्वोः । विहव्यमग्निरानुषग्भगोनवारमृण्वति २ अस्यस्तोमेमघोनःसख्येवृद्धशोचिषः । विश्वायस्मिन्तुविष्वणिसमर्येशुष्ममादधुः ३ अधाह्यग्नएषांसुवीर्यस्यमंहना । तमिद्यह्वंनरोदसीपरिश्रवोबभूवतुः ४ नूनएहिवार्यमग्नेगृणानआभर । येवयंयेचसूरयःस्वस्तिधामहेसचोतैधिपृत्सुनोवृधे ५ ॥ ८ ॥

आ यज्ञैः पञ्च पूरुरात्रेयोऽग्निरनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

१७ आयज्ञैर्देवमर्त्यइत्थातव्यांसमूतये । अग्निंकृतेस्वध्वरेपूरुरीळीतावसे १ अस्यहिस्वयशस्तरआसाविधर्मन्मन्यसे । तंनाकंचित्रशोचिषंमन्द्रंपरोमनीषया २ अस्यवासाउअर्चिषायआयुक्ततुजागिरा । दिवोनयस्यरेतसाबृहच्छोचन्त्यर्चयः ३ अस्यक्रत्वाविचेतसोदस्मस्यवसुरथआ । अधाविश्वासुहव्योऽग्निर्विक्षु

प्रशंस्यते ४ नूनमिद्धिवार्यँमासासंचन्तसूरयः । ऊर्जोनपादभिष्टयेपाहिशग्धि स्वस्तयंउतैधिपृत्सुनोवृधे ५ ॥ १ ॥

प्रातः पञ्च द्वितो मृक्तवाहा आत्रेयोग्निरनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

१८ प्रातरग्निःपुरुप्रियोविशःस्तवेतातिथिः । विश्वानियोअमर्त्योहव्यामर्तेषु रण्यति १ द्विताय॑मृक्तवाहसेस्वस्यदक्षस्यमंहना । इन्दुंसधंत्तआनुषकस्तोताचित्ते अमर्त्य २ तंवोदीर्घायुशोचिषंगिराहुवेमघोनाम् । अरिष्टोयेषांरथोव्यश्वदावन्नी- यंते ३ चित्रावायेषुदीधितिरासन्नुक्थापान्तिये । स्तीर्णंबर्हिःस्वर्णरेश्रवांसिदधिरे परि ४ येमेपञ्चाशतंददुरश्वानांसधस्तुति । द्युमदग्नेमहिश्रवोबृहत्कृधिमघोनां नृवदमृतनृणाम् ५ ॥ १० ॥

अभ्यवस्थाः पञ्च वव्रिरात्रेयोऽग्निः। आद्ये गायत्र्यौ। उपान्त्ये अनुष्टुभौ। अन्त्या विराड्रूपा।

१९ अभ्यवस्थाःप्रजायन्तेप्रवव्रेर्वव्रिश्चिकेत। उपस्थेमातुर्विचष्टे १ जुहुरेविचितयन्तोऽनिमिषंनृम्णंपान्ति। आदृह्लांपुरंविविशुः २ आश्वैत्रेयस्यजन्तवोद्युमद्वर्धन्तकृष्टयः। निष्कग्रीवोबृहदुक्थएनामध्वानवाजयुः ३ प्रियंदुग्धंनकाम्यमजामिजाम्योःसचा। घर्मोनवाजजठरोऽदब्धःशश्वतोदभः ४ क्रीळन्नोरश्मआभुवःसंभस्मनावायुनावेविदानः। ताअस्यसन्धृषजोनतिग्माःसुसंशितावक्ष्योवक्षणेस्थाः ५ ॥ ११ ॥

यमग्ने चतुष्कं मयस्वन्तोऽत्रयोऽग्निरनुष्टुप्। अन्त्या पङ्क्तिः।

२० यमग्नेवाजसातमत्वंचिन्मन्यसेरयिम्। तंनोगीर्भिःश्रवाय्यंदेवत्रापनयायुजम् १ येअग्नेनेरयन्तितेवृद्धाउग्रस्यशवसः। अपद्वेषोअपह्वरोऽन्यव्रतस्यसश्चि-

रे २ होतारंत्वावृणीमहेऽग्नेदक्षस्यसाधनम् । यज्ञेषुपूर्व्यंगिराप्रयस्वन्तोहवामहे ३ इत्थायथातऊतयेसहसावन्दिवेदिवे । रायऋतायसुक्रतोगोभिःष्यामसधमादोवीरैःस्यामसधमादः ४ ॥ १२ ॥

मनुष्वच्चतुष्कं सप्तात्रेयोग्निरनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

२१ मनुष्वत्त्वानिधीमहिमनुष्वत्समिधीमहि । अग्नेमनुष्वदङ्गिरोदेवान्देवयतेयज १ त्वंहिमानुषेजनेऽग्नेसुप्रीतइध्यसे । स्रुचस्त्वायन्त्यानुषक्सुजाततसर्पिरासुते २ त्वांविश्वेसजोषसोदेवासोदूतमक्रत । सपर्यन्तस्त्वाकवेयज्ञेषुदेवमीळते ३ देवंवोदेवयज्ययाग्निमीळीतमर्त्यः । समिद्धःशुक्रदीदिह्यृतस्ययोनिमासदः ससस्ययोनिमासदः ४ ॥ १३ ॥

प्रविश्वसामन्नतुष्कं विश्वासामात्रेयोग्निरनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

२२ प्रविंश्वसामन्नत्रिवदर्चापावकशोचिषे । योअंध्वरेष्वीड्योहोतामन्द्रतं-
मोविशि १ न्यं१ग्निंजातवेंदसंदधातादेवमृत्विजंम् । प्रयज्ञएंत्वानुषगद्यादेव-
व्यंचस्तमः २ चिकित्विन्मंनसंत्वादेवंमतांसऊतयें । वरेंण्यस्यतेऽवंसइयानासों
अमन्महि ३ अग्नेचिकिद्ध्यं१स्यनंइदंवचंःसहस्य । तंत्वांसुशिप्रदम्पतेस्तोमैर्व-
र्धन्त्यत्रंयोगीर्भिःशुम्भन्त्यत्रंयः ४ ॥ १४ ॥

अग्ने द्युम्नो विश्वचर्षणिरग्निरनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

२३ अग्नेसहंन्तमाभंरद्युम्नस्यंप्रासहांरयिम् । विश्वायश्चर्षणीरभ्या३सावा-
जेंषुसासहंत् १ तमंग्नेपृतनाषहंरयिंसंहस्वआभंर । त्वंहिसत्योअद्भुतोदातावा-
जंस्यगोमंतः २ विश्वेहित्वांसजोषंसोजनांसोवृक्तबर्हिषः । होतांरंसद्मंसुप्रियंव्य-

न्तिवार्यींपुरु ३ सहिष्मांविश्वचर्षणिरभिमातिंसहोंदधे । अग्नएषुक्षयेष्वारेवन्नः शुक्रदीदिहिद्युमत्पावकदीदिहि ४ ॥ १५ ॥

अग्ने त्वं चतुष्कं क्रमेण बन्धुः सुबन्धुः श्रुतबन्धुर्विप्रबन्धुश्च गौपायना लौपायना वाग्निर्द्विपदा विराट् ।

२४ अग्नेत्वंनोअन्तमउतत्राताशिवोभवावरूथ्यः १ वसुरग्निर्वसुश्रवाअच्छानक्षिद्युमत्तमंरयिंदाः २ सनोबोधिश्रुधीहवमुरुष्याणोअघायतःसमस्मात् ३ तंत्वांशोचिष्ठदीदिवःसुम्नायनूनमीमहेसखिभ्यः ४ ॥ १६ ॥

अच्छा वो नव वसूयव आत्रेया अग्निरनुष्टुप् ।

२५ अच्छावोअग्निमवसेदेवंगासिसनोवसुः । रासत्पुत्रऋषूणामृतावापर्षतिद्विषः १ सहिसत्योयंपूर्वेचिद्देवासश्चिद्यमीधिरे । होतारंमन्द्रजिह्वमित्सुदीति-

भिर्विभावसुम् २ सनोधीतीवरिष्ठयाश्रेष्ठयाचसुमत्या । अग्नेरायोदिदीहिनः सुवृक्तिभिर्वरेण्य ३ अग्निर्देवेषुराजत्यग्निर्मर्तेष्वाविशन् । अग्निर्नोहव्यवाहं-नोऽग्निंधीभिःसपर्यत ४ अग्निस्तुविश्रवस्तमंतुविब्रह्माणमुत्तमम् । अतूर्तंश्राव-यत्पतिंपुत्रंददातिदाशुषे ५ ॥ १७ ॥ अग्निर्ददातिसत्पतिंसासाहयोयुधानृभिः । अग्निरत्यंरघुष्यदंजेतारमपराजितम् ६ यद्वाहिष्ठंतदग्नयेबृहदर्चविभावसो । महिषीवत्वद्रयिस्त्वद्वाजाउदीरते ७ तवद्युमन्तोअर्चयोग्रावेवोच्यतेबृहत् । उतो तेतन्यतुर्यथास्वानोअर्तत्मनादिवः ८ एवाँअग्निंवसूयवःसहसानंववन्दिम । स नोविश्वाअतिद्विषःपर्षन्नावेवसुक्रतुः ९ ॥ १८ ॥

अग्ने नव वसूयव आत्रेया अग्निर्गायत्री । अन्त्याया विश्वे देवाः ।

२६ अग्नेपावकरोचिषामन्द्रयादेवजिह्वया । आदेवान्वक्षियक्षिच १ तंत्वा-

घृतस्नवीमहेचित्रंभानोस्वर्दृशम् । देवाँआवीतयेवह २ वीतिहोत्रंत्वाकवेद्युमन्तं समिधीमहि । अग्नेबृहन्तमध्वरे ३ अग्नेविश्वेभिरागहिदेवेभिर्हव्यदातये । होतारंत्वावृणीमहे ४ यजमानायसुन्वतआग्नेसुवीर्यंवह । देवैरासत्सिबर्हिषि ५ ॥ १९ ॥ समिधानःसहस्रजिदग्नेधर्माणिपुष्यसि । देवानांदूतउक्थ्यः ६ न्यंग्निंजातवेदसंहोत्रवाहंयविष्ठयम् । दधातादेवमृत्विजम् ७ प्रयज्ञएत्वानुषग्द्यादेवव्यचस्तमः । स्तृणीतबर्हिरासदे ८ एदंमरुतोअश्विनामित्रःसीदन्तुवरुणः । देवासःसर्वयाविशा ९ ॥ २० ॥

अनस्वन्ता पट् त्र्यरुणस्त्रैवृष्णस्त्रसदस्युश्च पौरुकुत्स्योश्वमेधश्च भारतोत्रिर्वाग्निः । अन्त्याया इन्द्राग्नी । आद्यास्तिस्त्रस्त्रिष्टुभः । अन्त्यास्तिस्रोनुष्टुभः ।

२७ अनस्वन्तासत्पतिर्मामहेमेगावाचेतिष्ठोअसुरोमघोनः । त्रैवृष्णोअग्ने

दशभिः सहस्रैर्वैश्वानर त्र्यरुणश्चिकेत १ यो मे शता च विंशतिं च गोनां हरी च युक्ता सुधुरा ददाति । वैश्वानर सुष्टुतो वावृधानो ऽग्ने यच्छ त्र्यरुणाय शर्म २ एवा ते अग्ने सुमतिं चकानो नविष्ठाय नवमं त्रसदस्युः । यो मे गिरस्तुविजातस्य पूर्वीर्युक्तेनाभि त्र्यरुणो गृणाति ३ यो म इति प्रवोचत्यश्वमेधाय सूरये । दददृचा सनिं यते ददन्मेधामृतायते ४ यस्य मा परुषाः शतमुद्धर्षयन्त्युक्षणः । अश्वमेधस्य दानाः सोमा इव त्र्याशिरः ५ इन्द्राग्नी शतदाव्न्यश्वमेधे सुवीर्यम् । क्षत्रं धारयतं बृहद्दिवि सूर्यमिवाजरम् ६ ॥ २१ ॥

समिद्धः षड्विश्ववारात्रेय्यग्निः । आद्यातृतीये त्रिष्टुभौ । द्वितीया जगती ।
चतुर्थ्यनुष्टुप् । अन्त्ये गायत्र्यौ ।

२८ समिद्धो अग्निर्दिवि शोचिरश्रेत्प्रत्यङ्ङुषसमुर्विया वि भाति । एति प्राची

विश्ववारानमोभिर्देवाँईळानाहविषाघृताची १ समिध्यमानोअमृतस्यराजसि हविष्कृण्वन्तंसचसेस्वस्तये । विश्वंसधत्तेद्रविणंयमिन्वस्यातिथ्यमग्नेनिचधत्त इत्पुरः २ अग्नेशर्धमहतेसौभगायतवद्युम्नान्युत्तमानिसन्तु । संजास्पत्यंसुयममा कृणुष्वशत्रूयतामभितिष्ठामहांसि ३ समिद्धस्यप्रमहसोऽग्नेवन्देतवश्रियम् । वृषभोद्युम्नवाँअसिसमध्वरेष्विध्यसे ४ समिद्धोअग्नआहुतदेवान्यक्षिस्वध्वर । त्वंहि- हव्यवाळसि ५ आजुहोतादुवस्यताग्निंप्रयत्यध्वरे । वृणीध्वंहव्यवाहनम् ६॥२२॥

त्र्यर्यमा पञ्चदश गौरिवीतिः शाक्त्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् । नवम्या द्वितीयार्धस्योशना वा ।

२९ त्र्यर्यमामनुषोदेवतातात्रीरोचनादिव्याधारयन्त । अर्चन्तित्वामरुतःपूतदक्षास्त्वमेषामृषिरिन्द्रासिधीरः १ अनुयदीमरुतोमन्दसानमार्चन्निन्द्रंपपिवांसं सुतस्य । आदत्तवज्रमभियदहिंहन्नपोयह्वीरसृजत्सर्तवाउ २ उतब्रह्माणोमरुतो

मेअस्येन्द्रःसोमंस्यसुपुंतस्यपेयाः। तद्धिहव्यंमनुंषेगाअविंन्ददहन्नहिंपपिवाँइन्द्रो
अस्य ३ आद्रोदंसीवितरंविष्कंभायत्संविव्यानश्चिद्भियसेंमृगंकः । जिगंर्तिमि-
न्द्रोअपजगुंराणःप्रतिंश्वसन्तमवंदानवंहंन् ४ अधक्रत्वांमघवन्तुभ्यंदेवाअनुविश्वे
अददुःसोमपेयंम् । यत्सूर्यंस्यहरितःपतंन्तीःपुरःसतीरुपंराएतंशेकः ५ ॥ २३ ॥
नवयदंस्यनवतिंचंभोगान्त्साकंवज्रेणमघवांविवृश्चत् । अर्चन्तीन्द्रंमरुतःसधस्थे
त्रैष्टुंभेनवचंसाबाधतद्याम् ६ सखासख्येअपचत्तूयंमग्निरस्यक्रत्वांमहिषात्रीश-
तानिं । त्रीसाकमिन्द्रोमनुंषःसरांसिसुतंपिंबद्वृत्रहत्यांयसोमंम् ७ त्रीयच्छतामं-
हिषाणामघोमास्त्रीसरांसिमघवांसोम्यापाः । कारंनविश्वेअह्वन्तदेवाभरमिन्द्रांय
यदहिंजघानं ८ उशनायत्संहस्यैरयांतंगृहमिंन्द्रजूजुवानेभिरश्वैः । वन्वानोअ-

त्वंसरथंययाथकुत्सेनदेवैरवनोर्हशुष्णम् १ प्रान्यच्चक्रमवृहःसूर्यस्यकुत्सायान्यद्व-
रिवोयातवेऽकः। अनासोदस्यूँरमृणोवधेननिर्दुर्योणआवृणङ्मृध्रवाचः १०॥२४॥
स्तोमासस्त्वागौरिवीतेरवर्धन्नरन्धयोवैदथिनायपिप्रुम्। आत्वामृजिश्वासख्याय
चक्रेपचन्पक्तीरपिबःसोममस्य ११ नवग्वासःसुतसोमासइन्द्रंदशग्वासोअभ्यर्-
चन्त्यर्कैः। गव्यंचिदूर्वमपिधानवन्तंतंचिन्नरःशशमानाअपव्रन् १२ कथोनुते
परिचराणिविद्वान्वीर्यामघवन्याचकर्थ। याचोनुनव्याकृणवःशविष्ठप्रेदुतातेवि-
दथेषुब्रवाम १३ एताविश्वाचकृवाँइन्द्रभूर्यपरीतोजनुषावीर्येण। याचिन्नुवज्रि-
न्कृणवोदधृष्वान्नतेवर्तातविष्याअस्तितस्याः १४ इन्द्रब्रह्मक्रियमाणाजुषस्वया
तेशविष्ठनव्याअकर्म।वस्त्रेवभद्रासुकृतावसूयूरथंनधीरःस्वपाअतक्षम् १५॥२५॥

क्स्य पञ्चदश बभ्रुरात्रेय इन्द्र ऋणंचयश्च त्रिष्टुप् ।

३० क्वं१स्यवीरःकोअंपश्यदिन्द्रंसुखरंथमीयंमानंहरिंभ्याम् । योरायावज्री सुतसोममिच्छन्तदोकोगन्तांपुरुहूतऊती १ अवांचचक्षंपदमंस्यसस्वरुग्रंनिंधातुरन्वांयमिच्छन् । अपृंच्छमन्याँउततेमंआहुरिन्द्रंनरोंबुबुधानाअंशेम २ प्रनुवयं सुतेयातेंकृतानीन्द्रब्रवांमयानिंनोजुजोंषः । वेदंदविंद्वाञ्छृणवंच्चविद्वान्वहंतेऽयं मघवासर्वसेनः ३ स्थिरंमनंश्चकृषेजातईन्द्रवेषीदेकोंयुधयेभूयंसश्चित् । अश्मांनं चिच्छवंसादिद्युतोविविंदोगवांमूर्वमुस्रियांणाम् ४ परोयत्त्वंपंरमआजनिष्ठाः परावतिश्रुत्यंनामबिभ्रंत् । अतंश्चिदिन्द्रांदभयन्तदेवाविश्वांअपोअंजयद्दासपंत्नीः ५ ॥ २६ ॥ तुभ्येदेतेमरुतंःसुशेवाअर्चन्त्यर्कंसुन्वन्त्यन्धंः । अहिंमोहा-

नमपआशयांनंप्रमायाभिर्मायिनंसक्षदिन्द्रः ६ विषूमृधोंजनुषादानमिन्वन्नह-
न्गवांमघवन्त्संचकानः। अत्रांदासस्यनमुंचेःशिरोयदवर्तयोमनंवेगातुमिच्छन् ७
युजंहिमामकृथाआदिदिंन्द्रशिरोंदासस्यनमुंचेर्मथायन् । अश्मांनंचित्स्वर्यं१ंव-
र्तमानंप्रचक्रियेंवरोदंसीमरुद्भ्यः ८ स्त्रियोहिदासआयुंधानिचक्रेकिंमांकरन्नबला
अंस्यसेनाः। अन्तर्ह्यख्यंदुभेअंस्यधेनेअथोपप्रैद्युधयेदस्युमिन्द्रः ९ समत्रगावो-
ऽभितोंऽनवन्तेहेहंवत्सैर्वियुंतायदासंन्। संताइन्द्रोंअसृजदस्यशाकैर्यदींसोमांसः
सुषुंताअमंन्दन् । १० ॥ २७ ॥ यदींसोमांबभ्रुधूंताअमंन्दन्नरोंरवीद्वृषभःसादं-
नेषु । पुरंदरःपंपिवाँइन्द्रोंअस्यपुनर्गवांमददादुस्रियांणाम् ११ भद्रमिदंरुशमां
अग्नेअक्रन्गवांचत्वारिददंतःसहस्रां । ऋणंचयस्यप्रयंतामघानिप्रत्यंग्रभीष्मनृ-

तंमस्यनृणाम् १२ सुपेशसंमावसृजन्त्यस्तंगवांसहस्रैरुशमासोअग्ने । तीव्रा इन्द्रंममन्दुःसुतासोऽक्तोर्व्युष्टौपरितक्म्यायाः १३ औच्छत्सारात्रीपरितक्म्या याँऋणंचयेराजंनिरुशमानाम् । अत्योनवाजीरघुरज्यमानोबभ्रुश्चत्वार्यसनत्स- हस्रा १४ चतुःसहस्रंगव्यस्यपश्वःप्रत्यंग्रभीष्मरुशमेष्वग्ने । घर्मश्चित्तप्तःप्रवृजे यआसीदयस्मयस्तम्वादांमविप्राः १५ ॥ २८ ॥

इन्द्रो रथाय त्रयोदशावस्युरात्रेय इन्द्रस्त्रिष्टुप् । अष्टम्यास्तृतीयपादस्य कुत्सो वा ।
तस्या एव चतुर्थपादस्योशना वा । नवम्याः कुत्सश्च ।

३१ इन्द्रोरथायप्रवतंकृणोतियमध्यस्थान्मघवावाजयन्तम् । यूथेवपश्वोव्युनो- तिगोपाअरिष्टोयातिप्रथमःसिषासन् १ आप्रद्रवहरिवोमाविवेनःपिशङ्गरातेअ-

भिर्नःसचस्व । नहित्वदिन्द्रवस्योअन्यदस्त्यमेनांश्चिज्जनिवतश्चकर्थ २ उद्य-
त्सहःसहसआजनिष्टदेदिष्टइन्द्रइन्द्रियाणिविश्वा । प्राचोदयत्सुदुघाववव्रेअन्तर्वि
ज्योतिषासंववृत्वत्तमोऽवः ३ अनवस्तेरथमश्वायतक्षन्त्वष्टावज्रंपुरुहूतद्युमन्तम् ।
ब्रह्माणइन्द्रंमहयन्तोअर्कैरवर्धयन्नहयेहन्तवाउ ४ वृष्णेयत्तेवृषणोअर्कमर्चानिन्द्र
ग्रावाणोअदितिःसजोषाः । अनश्वासोयेपवयोऽरथाइन्द्रेषिताअभ्यवर्तन्तदस्यून्
५ ॥ २१ ॥ प्रतेपूर्वाणिकरणानिवोचंप्रनूतनामघवन्याचकर्थ । शक्तीवोयद्वि-
भरारोदसीउभेजयन्नपोमनवेदानुचित्राः ६ तदिन्नुतेकरणंदस्मविप्राहिंयद्घ्नन्नो-
जोअत्रामिमीथाः । शुष्णस्यचित्परिमायाअगृभ्णाःप्रपित्वंयन्नपदस्यूँरसेधः ७
त्वमपोयदवेतुर्वशायारमयःसुदुघाःपारइन्द्र । उग्रमयातमवहोहकुत्संसंहयद्वा-

मुशनारन्तदेवाः ८ इन्द्राकुत्सावहमानारथेनावामत्याअपिकर्णेवहन्तु । निः षीमद्भ्योधमथोनिःषधस्थान्मघोनोहृदोवरथस्तमांसि ९ वातस्ययुक्तान्त्सुयुजश्चिदश्वान्कविश्चिदेषोअजगन्नवस्युः । विश्वेतेअत्रमरुतःसखायइन्द्रब्रह्माणितविषीमवर्धन् १० ॥ ३० ॥ सूरश्चिद्रथंपरितक्म्यायांपूर्वंकरदुपरंजूजुवांसम् । भरच्चक्रमेतशःसंरिणातिपुरोदधत्सनिष्यतिक्रतुंनः ११ आयंजनाअभिचक्षेजगामेन्द्रःसखायंसुतसोममिच्छन् । वदन्ग्रावावर्वेदिंभ्रियातेयस्यजीरमध्वर्यवश्चरन्ति १२ येचाकनन्तचाकनन्तनूतेमर्ताअमृतमोतेअंहआरन् । वावन्धियज्यूँरुत तेषुधेह्योजोजनेषुयेषुतेस्याम १३ ॥ ३१ ॥

अदर्दर्द्वादश गातुरात्रेय इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३२ अदर्दरुत्समसृजोविखानित्वमर्णवान्बद्बधानाँअरम्णाः । महान्तमिन्द्र

पर्वतंवियद्वःसृजोविधाराअवदानवंहन् १ त्वमुत्साँऋतुभिर्बद्बधानाँअरंहऊधः
पर्वतस्यवज्रिन् । अहिंचिदुग्रप्रयुतंशयानंजघन्वाँइन्द्रतविषीमधत्थाः २ त्यस्य
चिन्महतोनिर्मृगस्यवधर्जघानतविषीभिरिन्द्रः । यएकइदप्रतिर्मन्यमानआद-
स्मादन्योअजनिष्टतव्यान् ३ त्यंचिदेषांस्वधयामदन्तंमिहोनपातंसुवृधंतमोगा-
म् । वृषप्रभर्मादानवस्यभामंवज्रेणवज्रीनिजघानशुष्णम् ४ त्यंचिदस्यक्रतुभि-
र्निषत्तममर्मणोविददिदस्यमर्म । यदींसुक्षत्रप्रभृतामदस्ययुयुत्सन्तंतमसिहर्म्ये
धाः ५ त्यंचिदित्थाकत्पयंशयानमसूर्येतमसिवावृधानम् । तंचिन्मन्दानोवृषभः
सुतस्योच्चैरिन्द्रोअपगूर्याजघान ६ ॥ ३२ ॥ उद्यदिन्द्रोमहतेदानवायवधर्यमिष्ट
सहोअप्रतीतम् । यदींवज्रस्यप्रभृतौददाभविश्वस्यजन्तोरधमंचकार ७ त्यंचि-

दर्णीमधुपंशयानमसिन्वंवब्रंमह्यादद्दुग्रः । अपादमत्रंमंहतावधेननिर्दुर्योणआवृ-
णङ्मृध्रवाचम् ८ कोअस्यशुष्मंतविषींवरातएकोधनाभरतेअप्रतीतः । इमेचिं-
दस्यज्रयंसोनुदेवीइन्द्रस्यौजसोभियसांजिहाते ९ न्यस्मैदेवीस्वधितिर्जिहीतइ-
न्द्रायगातुरुशतीवंयेमे । संयदोजोयुवतेविश्वमाभिरनुस्वधाव्नेक्षितयोनमन्त १०
एकंनुत्वासत्पतिंपाञ्चजन्यंजातंशृणोमियशसंजनेषु । तंमेजगृभ्रआशसोनविष्ठं
दोषावस्तोर्हवमानासइन्द्रम् ११ एवाहित्वामृतुथायातयन्तंमघाविप्रेभ्योददतंशृ-
णोमि । किंतेब्रह्माणोगृहतेसखायोयेत्वायानिदधुःकाममिन्द्र १२ ॥ ३३ ॥
इति शाकलर्क्संहितायां चतुर्थाष्टके प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥ इति पञ्चमे मण्डले द्वितीयोऽनुवाकः ॥ २ ॥

महिदशप्राजापत्यःसंवरणोजातशत्रुंनवत्रिष्टुबन्तंयस्तेऽष्टौप्रभूवसुराङ्गिरसःपङ्क्त्यन्तंसआगमत्षट्तृतीयाजगतीसंभानुनापञ्चात्रिरुरोरानुष्टुभंयादिन्द्रपङ्क्त्यन्तमायाहिनवत्र्युष्णिगाद्यन्त्यानुष्टुम्मध्येचसासौरीतदादीतिहासःस्तुतिकर्मत्वादत्रिरेवदेवःकोनुविंशतिर्वैश्वदेवंवैतत्षौळश्याद्यातिजगत्यावन्त्यैकपदाप्रशंतमादृव्यूनैकादशीरौश्याधनेवरुणूनैतयोरुपान्त्यैकपदातंप्रत्नथापञ्चोनाकाश्यपोवत्सारोन्येचऋषयोत्रदृष्टलिङ्गाद्वित्रिष्टुबन्तंविदाएकादशसदापृणोहयोऽष्टौप्रतिक्षत्रोन्त्योद्वृचोदेवपत्नीस्तवोन्त्यात्रिष्टुब्द्वितीयाच ॥

महि दश संवरणः प्राजापत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३३ ॐम् महिं॒म॒हेत॒वसेंदीध्ये॒नूनिन्द्रा॑ये॒त्थात॒वसे॒अतंव्यान् । योअ॑स्मैसु॒म॒तिंवाजंसातौस्तु॒तोजनेंसम॒र्यँश्चि॒केतं १ सत्वंनंइन्द्र॒धियसा॒नोअ॒र्कैर्हरींणांवृष॒न्योक्रं॑मश्रेः । याइ॒त्थामंघव॒न्नन॒ुजोषं॒वक्षोंअ॒भिप्रार्यःसंक्षि॒जनान् २ नतेतंइन्द्रा॒भ्यं॑ १-स्मदृ॒ष्वायुंक्तासोअब्र॒ह्मता॒यदस॑न् । तिष्ठा॒रथ॒मधि॒तंवं॑ज्रह॒स्तार॒श्मिंदेंवयमसे॒स्वश्वंः

३ पुरूयत्तइन्द्रसन्त्युक्थागवेचकर्थोर्वरासुयुध्यन् । ततक्षेसूर्यायचिदोकसिस्वेवृ-
षासमत्सुदासस्यनामचित् ४ वयंतेतइन्द्रयेचनरःशर्धोजज्ञानायाताश्चरथाः ।
आस्माञ्जगम्यादहिशुष्मसत्वाभगोनहव्यःप्रभृथेषुचारुः ५ ॥ १ ॥ पपृक्षेण्यमि-
न्द्रत्वेह्योजोनृम्णानिचनृतमानोअमर्तः । सनएनींवसवानोरयिंदाःप्रार्यःस्तुषेतु-
विमघस्यदानम् ६ एवानइन्द्रोतिभिरवपाहिगृणतःशूरकारून् । उतत्वचंददतो
वाजसातौपिप्रीहिमध्वःसुषुतस्यचारोः ७ उतत्येमापौरुकुत्स्यस्यसूरेस्त्रसदस्यो-
र्हिरणिनोरराणाः । वहन्तुमादशश्येतासोअस्यगैरिक्षितस्यक्रतुभिर्नुसश्चे ८ उत
त्येमामारुताश्वस्यशोणाःक्रत्वामघासोविदथस्यरातौ ।सहस्रामेच्यवतानोददान
आनूकमर्योवपुषेनार्चत् ९ उतत्येमाध्वन्यस्यजुष्टालक्ष्मण्यस्यसुरुचोयतानाः ।
मह्नारायःसंवरणस्यऋषेर्व्रजंनगावःप्रयताअपिग्मन् १० ॥ २ ॥

अजातशत्रुं नव संवरणः प्राजापत्य इन्द्रो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

३४ अजातशत्रुमजरास्वर्वत्यनुस्वधामितादस्ममीयते । सुनोतनपचतब्र-
ह्मवाहसेपुरुष्टुतायप्रतरंदधातन १ आयःसोमेनजठरमपिप्रतामन्दतमघवामध्वो
अन्धसः । यदीम्मृगायहन्तवेमहावधःसहस्रभृष्टिमुशनावधंयमत् २ योअस्मैघ्रं-
सउतवायऊधनिसोमंसुनोतिभवतिद्युमाँअह । अपापशक्रस्ततनुष्टिमूहतितनू-
शुभ्रंमघवायःकवासखः ३ यस्यावधीत्पितरंयस्यमातरंयस्यशक्रोभ्रातरंनातई-
षते । वेतीद्वस्यप्रयतायतंकरोनकिल्बिषादीषतेवस्वआकरः ४ नपञ्चभिर्दशभि-
र्वष्ट्यारभंनासुन्वतासचतेपुष्यताचन । जिनातिवेदमुयाहन्तिवाधुनिरादेवयुंभ-
जतिगोमतिव्रजे ५ ॥ ३ ॥ वित्वक्षणःसमृतौचक्रमासजोऽसुन्वतोविषुणःसुन्व-
तोवृधः । इन्द्रोविश्वस्यदमिताविभीषणोयथावशंनयतिदासमार्यः ६ समींप-

णेरंजतिभोजनंमुघेविदाशुषेभजातिसूनरंवसु । दुर्गेचनध्रियतेविश्वआपुरुजनो योअस्यतविषीमचुक्रुधत् ७ संयज्जनौसुधनौविश्वशर्धसाववेदिन्द्रोमघवागोषु शुभ्रिषु । युजंह्यन्यमकृतप्रवेपन्युदींगव्यंसृजतेसत्वभिर्धुनिः ८ सहस्रसामाग्निवेशिंगृणीषेशत्रिमग्नउपमांकेतुमर्यः । तस्माआपःसंयतःपीपयन्ततस्मिन्क्षत्रममवत्त्वेषमस्तु १ ॥ ४ ॥

यस्तेष्टौ प्रभूवसुराङ्गिरस इन्द्रोनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

३५ यस्तेसाधिष्ठोऽवसइन्द्रक्रतुष्टमाभर । अस्मभ्यंचर्षणीसहंसस्निंवाजेषुदुष्टरम् १ यदिन्द्रतेचतस्रोयच्छूरसन्तितिस्रः । यद्वापञ्चक्षितीनामवस्तत्सुनआभर २ आतेऽवोवरेण्यंवृषन्तमस्यहूमहे । वृषजूतिर्हिजज्ञिषआभूभिरिन्द्रतुर्वणिः ३ वृषाह्यसिराधसेजज्ञिषेवृष्णितेशवः । स्वक्षत्रंतेधृषन्मनःसत्राहमिन्द्रपौंस्यम् ४ त्वं

तमिन्द्रमर्त्यँममित्रयन्तंमद्रिवः। सर्वरथाशंतक्रतोनियाहिशवसस्पते ५ ॥ ५ ॥
त्वामिद्वृत्रहन्तमजनासोवृक्तबर्हिषः। उग्रंपूर्वीषुपूर्व्यंहवन्तेवाजंसातये ६ अस्मा-
कमिन्द्रदुष्टरंपुरोयावानमाजिषु। सयावानंधनेधनेवाजयन्तमवारथम् ७ अस्मा-
कमिन्द्रेहिनोरथमवापुरंध्या । वयंशविष्ठवार्यंदिविश्रवोदधीमहिदिविस्तोमं
मनामहे ८ ॥ ६ ॥

स आ गमत्षट् प्रभूवसुराङ्गिरस इन्द्रस्त्रिष्टुप्। तृतीया जगती।

३६ सआगमदिन्द्रोयोवसूनांचिकेतद्दातुंदामनोरयीणाम्। धन्वचरोनवंसं-
गस्तृषाणश्चकमानःपिबतुदुग्धमंशुम् १ आतेहनूहरिवःशूरशिप्रेरुहत्सोमोनप-
र्वतस्यपृष्ठे। अनुत्वाराजन्नर्वतोनहिन्वन्गीर्भिर्मदेमपुरुहूतविश्वे २ चक्रंनवृत्तं
पुरुहूतवेपतेमनोभियामेअमतेरिदद्रिवः। रथादधित्वाजरितासदावृधकुविन्नुस्तो-

षन्मघवन्पुरूवसुः ३ एषग्रावेवजरितातइन्द्रेयर्तिवाचंबृहदांशुषाणः । प्रसव्येनं मघवन्यंसिरायःप्रदक्षिणिद्धरिवोमाविवेनः ४ वृषात्वावृषणंवर्धतुद्यौर्वृषावृषभ्यां वहसेहरिभ्याम् । सनोवृषावृषरथःसुशिप्रवृषक्रतोवृषावज्रिन्भरेधाः ५ योरोहितौवाजिनौवाजिनीवान्त्रिभिःशतैःसचमानावदिष्ट । यूनेसमस्मैक्षितयोनमन्तांश्रुतरथायमरुतोदुवोया ६ ॥ ७ ॥

सं भानुना पञ्चात्रिरिन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३७ संभानुनायततेसूर्यस्याजुह्वानोघृतपृष्ठःस्वञ्चाः । तस्माअमृध्राउषसोव्युच्छान्यइन्द्रायसुनवामेत्याह १ समिद्धाग्निर्वनवत्स्तीर्णबर्हिर्युक्तग्रावासुतसोमो जराते । ग्रावाणोयस्येषिरंवदन्त्ययदध्वर्युर्हविषावसिन्धुम् २ वधूरियंपतिमिच्छन्त्येतियईवहातेमहिषीमिषिराम् । आस्यश्रवस्याद्रथआचघोषात्पुरूसहस्रापरि-

रिंवर्तयाते ३ नसराजांव्यथतेयस्मिन्निन्द्रस्तीव्रंसोमंपिबंतिगोसंखायम् । आसं-
त्वुनैरजंतिहन्तिंवृत्रंक्षेतिंक्षितीः सुभगोनामपुष्यंन् ४ पुष्यात्क्षेमेंअभियोगेंभवा-
त्युभेवृतौसंयतीसंजंयाति । प्रियःसूर्येंप्रियोअग्नाभंवातियइन्द्रांयसुतसोमोददा-
शत् ५ ॥ ८ ॥

उरोष्टः पञ्चात्रिरिन्द्रोनुष्टुप् ।

३८ उरोष्टंइन्द्रराधंसोविभ्वीरातिःशंतक्रतो । अधांनोविश्वचर्षणेद्युम्नासुंक्षत्र
मंहय १ यदींमिन्द्रश्रवाय्यमिषंशाविष्ठदधिषे । पप्रथेदीर्घश्रुत्तंमंहिंरंण्यवर्णदुष्ट-
रम् २ शुष्मांसोयेतेंअद्रिवोमेहनांकेतसापंः । उभादेवावभिष्टयेदिवश्चग्मश्चं
राजथः ३ उतोनोंअस्यकस्यंचिद्दक्षंस्यतवंवृत्रहन् । अस्मभ्यंनृम्णमाभंरास्म-

भ्यंनृमणस्यसे ४ नूतंआभिरभिष्टिभिस्तवशर्मञ्छतक्रतो । इन्द्रस्यामंसुगोपाः शूरस्यामंसुगोपाः ५ ॥ १ ॥

यदिन्द्र पञ्चात्रिरिन्द्रोनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

३१ यदिन्द्रचित्रमेहनास्तित्वादातमद्रिवः । राधस्तन्नोविदद्वसउभयाहस्त्या भर १ यन्मन्यसेवरेण्यमिन्द्रद्युक्षंतदाभर । विद्यामतस्यतेवयमकूपारस्यदावने २ यत्तेदित्सुप्रराध्यंमनोअस्तिश्रुतंबृहत् । तेनदृळ्हाचिदद्रिवआवाजंदर्षिसातये ३ मंहिष्ठंवोमघोनांराजानंचर्षणीनाम् । इन्द्रमुपप्रशस्तयेपूर्वीभिर्जुजुषेगिरः ४ अस्माइत्काव्यंवचउक्थमिन्द्रायशंस्यम् । तस्माउब्रह्मवाहसेगिरोवर्धन्त्यत्रयोगिरःशुम्भन्त्यत्रयः ५ ॥ १० ॥

आ याहि नवात्रिः । आद्यानां चतुर्णामिन्द्रः । पञ्चम्याः सूर्यः । शिष्टानामत्रिः ।
आद्यास्तिस्र उष्णिहः । पञ्चमीनवम्यावनुष्टुभौ । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

४० आयाह्यद्रिभिःसुतंसोमंसोमपतेपिब । वृषंन्निन्द्रवृषंभिर्वृत्रहन्तम १ वृषा ग्रावावृषामदोवृषासोमोअयंसुतः । वृषंन्निन्द्रवृषंभिर्वृत्रहन्तम २ वृषांत्वावृषंणं हुवेवज्रिंश्चित्राभिंरूतिभिंः । वृषंन्निन्द्रवृषंभिर्वृत्रहन्तम ३ ऋजीषीवज्रीवृंषभ- स्तुंराषाट्छुष्मीराजांवृत्रहासोंमपावां । युक्त्वाहरिंभ्यामुपंयासदर्वाङ्माध्यंदिने सवंनेमत्सदिन्द्रः ४ यत्त्वांसूर्यस्वंर्भानुस्तमसाविंध्यदासुरः । अक्षेत्रविद्यथांमुग्धो भुवंनान्यदीधयुः ५ ॥ ११ ॥ स्वंर्भानोरधयदिन्द्रमायाअवोदिवोवर्तमानाअवा- हंन् । गूळ्हंसूर्यंतमसापंव्रतेनतुरीयेंणब्रह्मंणाविन्ददत्रिः ६ मामामिमंतवसन्तं- मत्रइरस्याद्रुग्धोभियसानिगांरीत् । त्वंमित्रोअंसिसत्यरांधास्तौमेहावंतंवरुंणश्च

राजा ७ ग्रावणोब्रह्मायुंयुजानःसंपश्यन्कीरिणांदेवान्नमसोपशिक्षन् । अत्रिःसूर्यस्यदिविचक्षुराधात्स्वर्भानोरपमायाअघुक्षत् ८ यंवैसूर्यंस्वर्भानुस्तमसाविध्यदासुरः । अत्रयस्तमन्वविन्दन्नह्य१न्येअशक्नुवन् ९ ॥ १२ ॥

को नु विंशतिरत्रिर्विश्वे देवास्त्रिष्टुप् । षोडशीसप्तदश्यावतिजगत्यौ । अन्त्यैकपदा ।

४१ कोनुवांमित्रावरुणावृतायन्दिवोवांमहःपार्थिवस्यवादे । ऋतस्यवासदसित्रासीथांनोयज्ञायतेवापशुषोनवाजान् १ तेनोमित्रोवरुणोअर्यमायुरिन्द्रऋभुक्षामरुतोजुषन्त । नमोभिर्वायेदधतेसुवृक्तिंस्तोमंरुद्रायमीळ्हुषेसजोषाः २ आवांयेष्ठाश्विनाहुवध्यैवातस्यपत्मन्रथ्यस्यपुष्टौ । उतवादिवोअसुरायमन्मप्रान्धांसीवयज्यवेभरध्वम् ३ प्रसक्षणोदिव्यःकण्वहोतात्रितोदिवःसजोषावातोअग्निः । पूषाभगःप्रभृथेविश्वभोजाआजिनजग्मुराश्वश्वतमाः ४ प्रवोरयिंयुक्ताश्वंभरध्वंरा-

यएषेऽवंसेदधीतुधीः। सुशेवएवैरौशिजस्यहोतायेवएवांमरुतस्तुराणाम् ५॥१३॥
प्रवोंवायुंरथयुजंकृणुध्वंप्रदेवंविप्रंपनितारंमर्कैः। इषुध्यवंऋतसापःपुरंधीर्वस्वीर्नो
अत्रपत्नीराधियेधुः ६ उपंवएषेवन्द्येभिःशूषैःप्रयह्वीदिवश्चितयंद्भिरर्कैः। उषा-
सानक्ताविदुषीवविश्वमाहावहतोमर्त्यांययज्ञम् ७ अभिवोंअर्चेपोष्यावंतोनृन्वा-
स्तोष्पतिंत्वष्टांरंरराणः। धन्यांसजोषाधिषणानमोभिर्वनस्पतीरोषधीरायएषे ८
तुजेनस्तनेपर्वताःसन्तुस्वैतंवोयेवसंवोनवीराः। पनितआप्त्योयंजतःसदानोव-
र्धान्नःशंसंनर्योअभिष्टौ ९ वृष्णोंअस्तोषिभूम्यस्यगर्भंत्रितोनपांतमपांसुवृक्ति।
गृणीतेअग्निरेतरीनशूषैःशोचिष्केशोनिरिणातिवना १० ॥१४॥ कथामहेरुद्रि-
यांयब्रवामकद्रायेचिकितुषेभगांय। आपओषंधीरुतनोऽवन्तुद्यौर्वनांगिरयोवृक्ष-
केशाः ११ शृणोतुंनऊर्जांपतिर्गिरःसनभस्तरीयाँइषिरःपरिज्मा। शृण्वन्त्वापः

पुरोनशुभ्राःपरिस्रुचोंववृहाणस्याद्रैः १२ विदाचिन्नुर्महान्तोयेवएवाब्रवांमदस्मा
वार्यदधांनाः। वयंश्चनसुभ्वं१आवंयन्तिक्षुभामर्तमनुंयतंवधस्नैः १३ आदैर्यानि
पार्थिवानिजन्मापश्चाच्छासुमंखायवोचम्। वर्धन्तांद्यावोगिरंश्चन्द्राग्रांउदावर्ध-
न्तामभिषांताअर्णाः १४ पदेपंदेमेजरिमानिधांयिवरूत्रीवाशक्रायापायुभिश्च।
सिषंक्तुमातामहीरसानुस्मत्सूरिभिर्ऋजुहस्तंऋजुवनिः १५ ॥ १५॥ कुथादां-
शेमनमंसासुदानूनेवयामरुतोअच्छोंक्तौप्रश्रंवसोमरुतोअच्छोंक्तौ। मानोऽहिं-
र्बुध्न्योरिषेधांदस्माकंभूदुपमातिवनिः १६ इतिचिन्नुप्रजायैपशुमत्यैदेवांसोवनंते
मर्त्योंवआदेवाःसोवनतेमर्त्योंवः।अत्रांशिवांतन्वोंधासिमस्याजरांचिन्मेनिर्ऋतिं-
र्जग्रसीत १७ तांवोंदेवाःसुमतिमूर्जयंन्तीमिषंमश्यामवसवःशसागोः। सानंः
सुदानुर्मूळयंन्तीदेवीप्रतिद्रवंन्तीसुवितायंगम्याः१८अभिनइळांयूथस्यंमातास्म-

न्नदीभिंरुर्वशीवागृणातु । उर्वशीवाबृहद्दिवागृंणानाभ्यूंर्ण्वानाप्रंभृथस्यायोः १९ सिषंक्तुनऊर्जव्यंस्यपुष्टेः २० ॥ १६ ॥

प्र शंतमाष्टादशात्रिर्विश्वे देवास्त्रिष्टुप् । एकादश्या रुद्रः । उपान्त्यैकपदा ।

४२ प्रशंतमावरुंणंदीधिंतीगीर्मित्रंभगमदिंतिंनूनमंश्याः । पृषंद्योनिःपञ्चंहोताशृणोत्वतूंर्तपन्थाअसुंरोमयोभुः १ प्रतिमेस्तोममदिंतिर्जगृभ्यात्सूनुंनमाताहृद्यंसुशेवंम् । ब्रह्मंप्रियंदेवहिंतंयदस्त्यहंमित्रेवरुंणेयन्मंयोभु २ उदीरयकविंतंमंकवीनामुनत्तैंनमभिमध्वांघृतेनं । सनोवसूंनिप्रयंताहितानिंचन्द्राणिंदेवःसंवितासुंवाति ३ समिन्द्रणोमनंसानेषिगोभिःसंसूरिभिर्हरिवःसंस्वस्ति । संब्रह्मंणादेवहिंतंयदस्तिसंदेवानांसुमत्यायज्ञियांनाम् ४ देवोभगंःसवितारायोअंशइन्द्रोवृत्रस्यंसंजितोधनांनाम् । ऋभुक्षावाजंउतवापुरंन्धिरवंन्तुनोअमृतांसस्तु-

रासः ५ ॥ १७ ॥ मरुत्वंतोअप्रंतीतस्यजिष्णोरजूंर्यतः प्रब्रंवामाकृतानिं । नते
पूर्वेंमघवन्नापंरासोनवीर्यं १ नूतंनः कश्चनापं ६ उपंस्तुहिप्रथमंरत्नधेयंबृहस्पतिंस-
नितारंधनानाम् । यः शंसंतेस्तुवतेशम्भंविष्ठः पुरूवसुरागमज्जोहुंवानम् ७
तंवोतिभिः सचंमानाअरिष्टाबृहंस्पतेमघवांनः सुवीरांः । येअंश्वदाउतवासन्तिंगो-
दायेवंस्त्रदाः सुभगास्तेषुरायः ८ विसर्माणंकृणुहिवित्तमेषांयेभुञ्जतेअपृणन्तोन
उक्थैः । अपंव्रतान्प्रसवेवांवृधानान्ब्रंह्मद्विषः सूर्यांद्यावयस्व ९ यओहंतेर-
क्षसोदेववीतावचक्रेभिस्तंमंरुतोनियांत । योवः शमींशशमानस्यनिन्दांत्तुच्छ्या-
न्कामांन्करतेसिष्विदानः १० ॥ १८ ॥ तमुंष्टुहियः स्विषुः सुधन्वायो
विश्वंस्यक्षयंतिभेषजस्यं । यक्ष्वांमहेसौमनसायंरुद्रंनमोंभिर्देवमसुंरंदुवस्य ११
दमूंनसोअपसोयेसुहस्तावृष्णः पत्नींर्नद्योंविभ्वतष्टाः । सरंस्वतीबृहद्दिवोत-

राकाद्देशस्यन्तीर्वरिवस्यन्तुशुभ्राः १२ प्रसूमहेसुशरणायमेधांगिरंभरेनव्यं-सींजायमानाम् । यआहनादुहितुर्वक्षणासुरूपामिनानोअकृणोदिदंनः १३ प्रसुष्टुतिःस्तनयन्तंरुवन्तमिळस्पतिंजरितर्नूनमश्याः । योअब्दिमाँउदनिमाँइ-यर्तिप्रविद्युतारोदसीउक्षमाणः १४ एषस्तोमोमारुतंशर्धोअच्छारुद्रस्यसूनूँर्युव-न्यूँरुदश्याः । कामोरायेहवतेमास्वस्त्युपस्तुहिपृषदश्वाँअयासः १५ प्रैषःस्तोमः पृथिवीमन्तरिक्षंवनस्पतीरोषधीरायेअश्याः । देवोदेवःसुहवोभूतुमह्यंमानोमाता पृथिवीदुर्मतौधात् १६ उरौदेवाअनिबाधेस्याम १७ समश्विनोरवसानूतनेन-मयोभुवासुप्रणीतीगमेम । आनोरयिंवहतमोतवीरानाविश्वान्यमृतासौभ-गानि १८ ॥ १९ ॥

आ धेनवः सप्तदशात्रिर्विश्वे देवास्त्रिष्टुप् । उपान्त्यैकपदा ।

४३ आधेनवःपयसातूर्ण्यर्थाअमर्धन्तीरुपनोयन्तुमध्वा । महोरायेबृहतीः सप्तविप्रोमयोभुवोजरिताजोहवीति १ आसुष्टुतीनमसावर्तयध्यैद्यावावाजायपृथिवीअमृध्रे । पितामातामधुवचाःसुहस्ताभरेभरेनोयशसावविष्टाम् २ अध्वर्यवश्चकृवांसोमधूनिप्रवायवेभरतचारुशुक्रम् । होतेवनःप्रथमःपाह्यस्यदेवमध्वोरारिमातेमदाय ३ दशक्षिपोयुञ्जतेबाहूअद्रिंसोमस्ययाशमितारासुहस्ता । मध्वोरसंसुगभस्तिर्गिरिष्ठांचनिश्चदद्दुदुहेशुक्रमंशुः ४ असावितेजुजुषाणायसोमःक्रत्वेदक्षायबृहतेमदाय । हरीरथेसुधुरायोगेअर्वागिन्द्रप्रियाकृणुहिहूयमानः ५ ॥ २० ॥ आनोमहीमरमतिंसजोषाग्नांदेवींनमसारातहव्याम् । मधोर्मदायबृहतीमृतज्ञामाग्नेवहपथिभिर्देवयानैः ६ अञ्जन्तियंप्रथयन्तोनविप्रावपावन्तंना-

श्विनातपन्तः । पितुर्नपुत्रउपसिप्रेष्ठआघर्मोअग्निमृतयंन्नसादि ७ अच्छांमही बृहतीशंतमागीर्दूतोनगंन्त्वश्विनांहुवध्यै । मयोभुवांसरथायांतमर्वाग्गन्तंनिधिं धुरंमाणिर्नर्नाभिम् ८ प्रतव्यंसोनमंउक्तिंतुरस्याहंपूष्णउतवायोरदिक्षि । या राधंसाचोदितारांमतीनांयावाजंस्यद्रविणोदाउतत्मन् ९ आनामंभिर्मरुतोवक्षि विश्वानारूपेभिंर्जातवेदोहुवानः । यज्ञंगिरोजरितुःसुंष्टुतिंचविश्वेगन्तमरुतोविश्वं ऊती १० ॥ २१ ॥ आनोदिवोबृंहतःपर्वतादासरंस्वतीयजतागंन्तुयज्ञम् । हवं देवीजुंजुषाणाघृताचीशग्मांनोवाचंमुशतीशृंणोतु ११ आवेधसंनीलंपृष्ठंबृह- न्तंबृहस्पतिंसदंनेसादयध्वम् । सादद्योनिंदमआदीदिवांसंहिरंण्यवर्णमरुषंसपे- म १२ आधंर्णसिर्बृहद्दिवोररांणोविश्वेभिर्गन्त्वोमंभिर्हुवानः ।ग्नावसांनओषंधीर-

मूंध्रस्त्रिधातुंशृङ्गोवृषभोवंयोधाः १३ मातुष्पदेपरमेशुक्रआयोर्विपन्यवोरास्पिरासोअग्मन् । सुशेव्यंनमंसारातहंव्याःशिशुंमृजन्त्यायवोनवासे १४ बृहद्वयोबृहतेतुभ्यमग्नेधियाजुरोमिथुनासंःसचन्त । देवोदेवःसुहवोभूतुमह्यंमानोमातापृथिवीदुर्मतौधात् १५ उरौदेवाअनिबाधेस्याम १६ समश्विनोरवसानूतनेनमयोभुवासुप्रणीतीगमेम । आनोरयिंवहतमोतवीरानाविश्वान्यमृतासौभगानि १७ ॥ २२ ॥

तं प्रत्नथा पञ्चदशावत्सारः काश्यपोन्ये च ऋषयो दृष्टलिङ्गा विश्वे देवा जगती ।
अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

४४ तंप्रत्नथापूर्वथाविश्वथेमथाज्येष्ठतातिंबर्हिषदंस्वर्विदंम्।प्रतीचीनंवृजनंदो-

हसेगिराशुंजयन्तमनुयासुवर्धसे १ श्रियेसुदृशीरुपरस्ययाःस्वर्विरोचमानःककुभामचोदते । सुगोपाअसिनदभायसुक्रतोपरोमायाभिर्ऋतआसनामते २ अत्यंहविःसचतेसच्चधातुचारिष्टगातुःसहोतासहोभरिः । प्रसस्राणोअनुबर्हिर्वृषाशिशुर्मध्येयुवाजरोविस्रुहाहितः ३ प्रवएतेसुयुजोयामन्निष्टयेनीचीरमुष्मैयम्यऋतावृधः । सुयन्तुभिःसर्वशासैरभीशुभिःक्रिविर्नामानिप्रवणेमुषायति ४ संजर्भुराणस्तरुभिःसुतेगृभंवयाकिनंचित्तगर्भासुसुस्वरुः । धारवाकेष्वृजुगाथशोभसेवर्धस्वपत्नीरभिजीवोअध्वरे ५ ॥ २३ ॥ यादृगेवददृशेतादृगुच्यतेसंछाययादधिरेसिध्रयाप्स्वा । महीमस्मभ्यमुरुषामुरुज्रयोबृहत्सुवीरमनपच्युतंसहः ६ वेत्यग्रुर्जनिवान्वाअतिस्पृधःसमर्यतामनसासूर्यःकविः । घ्रंसंरक्षन्तंपरिविश्वतो

गयमस्माकंशर्मवनवत्स्वावसुः ७ ज्यायांसमस्ययतुनस्यकेतुनऋषिस्वरंचरति
यासुनामंते । यादृश्मिन्धायितमपस्ययाविदद्यउस्वयंवहतेसोअरंकरत् ८ समु-
द्रमासामवतस्थेअग्रिमानरिष्यतिसवनंयस्मिन्नायता । अत्रानहार्दिक्रवणस्यरे-
जतेयत्रामतिर्विद्यतेपूतबन्धनी ९ सहिक्षत्रस्यमनसस्यचित्तिभिरेवावदस्ययज-
तस्यसध्रेः । अवत्सारस्यस्पृणवामरण्वभिःशविष्ठंवाजंविदुषाचिदध्यम् १०
॥ २४ ॥ श्येनआसामदितिःकक्ष्यो३मदोविश्ववारस्ययजतस्यमायिनः । सम-
न्यमन्यमर्थयन्त्येतवेविदुर्विषाणंपरिपानमन्तिते ११ सदापृणोयजतोविद्विषोव-
धीद्बाहुवृक्तःश्रुतवित्तर्योवःसचा । उभासवराप्रत्येतिभातिचयदींगणंभजतेसुप्र-
यावभिः १२ सुतंभरोयजमानस्यसत्पतिर्विश्वासामूधःसधियामुदञ्चनः । भर-

द्वेनूरसंवच्छिश्रियेपयोऽनुब्रुवाणोअध्येतिनस्वपन् १३ योजागारतमृचंःकामयन्तेयोजागारतमुसामानियन्ति । योजागारतमयंसोमंआहतवाहमंस्मिसख्येन्योकाः १४ अग्निर्जागारतमृचंःकामयन्तेऽग्निर्जागारतमुसामानियन्ति । अग्निर्जागारतमयंसोमंआहतवाहमंस्मिसख्येन्योकाः १५ ॥ २५ ॥ इति शाकलकृसंहितायां पञ्चमे मण्डले तृतीयोऽनुवाकः ॥ ३ ॥

विदा एकादश सदापृण आत्रेयो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

४५ विदादिवोविष्यन्नद्रिमुक्थैरायत्याउषसोअर्चिनोगुः । अपावृतव्रजिनीरुत्स्वर्गाद्विदुरोमानुषीर्देवआवः १ विसूर्योअमतिंनाश्रियंसादोर्वाद्गवांमाताजानतीगात् । धन्वर्णसोनद्यं १ःखादोअर्णाःस्थूणेवसुमिताहंहतद्यौः २ अस्माउक्थाय

पर्वतस्यगर्भोमहीनांजनुषेपूर्व्याय। विपर्वतोजिहीतसाधतद्यौराविवासन्तोदसय-
न्तभूम ३ सूक्तेभिर्वोवचोभिर्देवजुष्टैरिन्द्रान्व१ग्नीअवसेहुवध्यै। उक्थेभिर्हिष्मा-
कवयःसुयज्ञाआविवासन्तोमरुतोयजन्ति ४ एतोन्व१द्यसुध्यो३भवामप्रदुच्छुना-
मिनवामावरीयः। आरेद्वेषांसिसनुतर्दधामायामप्राञ्चोयजमानमच्छ ५ ॥२६॥
एताधियंकृणवामासखायोऽपयामाताँऋणुतव्रजंगोः। ययामनुर्विशिशिप्रंजि-
गाययया वणिग्वङ्कुरापापुरीषम् ६ अनूनोदत्रहस्तयतोअद्रिरार्चन्येनदशमासोन-
वग्वाः। ऋतंयतीसरमागाअविन्दद्विश्वानिसत्याङ्गिराश्चकार ७ विश्वेअस्याव्यु-
षिमाहिनायाःसंयद्गोभिरङ्गिरसोनवन्त। उत्सआसांपरमेसधस्थऋतस्यपथास-
रमाविदद्गाः ८ आसूर्योयातुसप्ताश्वःक्षेत्रंयदस्योर्वियादीर्घयाथे। रघुःश्येनःपत-

यदन्धोअच्छायुवांकविर्दीदयद्गोषुगच्छंन् ९ आसूर्योअरुहच्छुक्रमर्णोऽयुंक्तयद्धरितोंवीतपृष्ठाः । उद्धाननंनावंमनयन्तधीरांआशृण्वतीरापोंअर्वागंतिष्ठन् १० धियंवोअप्सुदंधिषेस्वर्षांयिययातंरन्दशंमासोनवंग्वाः । अयाधियास्यांमदेवगोंपाअयाधियातुंतुर्यामात्यंहंः ११ ॥ २७ ॥

हयोष्टौ प्रतिक्षत्र आत्रेयो विश्वे देवा जगती अन्त्ययोर्देवपत्न्यः । द्वितीयान्त्ये त्रिष्टुभौ ।

४६ हयोनविद्वाँअंयुजिस्वयंधुरितांवंहामिप्रतरंणीमवस्युवंम् । नास्यांवश्मिविमुचंनावृतंपुनंर्विद्वान्पथःपुंरएतऋजुनेंषति १ अग्नइन्द्रवरुंणामित्रदेवाःशर्धःप्रयंन्तमारुंतोतविंष्णो । उभानासंत्यारुद्रोअधग्नाःपूषाभगःसरंस्वतीजुषन्त २ इन्द्राग्नीमित्रावरुणादितिंस्वंःपृथिवींद्यांमरुतःपर्वताँअपः । हुवेविष्णुंपूषणंब्रह्मं-

णस्पतिंभगंनुशंसँसवितारमूतये ३ उतनोविष्णुरुतवातोअस्रिधोद्रविणोदाउत
सोमोमयस्करत् । उतऋभवउतरायेनोअश्विनोतत्वष्टोतविभ्वानुमंसते ४ उत
त्यन्नोमारुतंशर्धआगमद्दिविक्षयंयजतंबर्हिरासदे । बृहस्पतिःशर्मपूषोतनोयम-
द्वरूथ्यं१वरुणोमित्रोअर्यमा ५ उतत्येनःपर्वतासःसुशस्तयःसुदीतयोनद्य१स्त्राम-
णेभुवन् । भगोविभक्ताशवसावसागमदुरुव्यचाअदितिःश्रोतुमेहवम् ६ देवानां
पत्नीरुशतीरवन्तुनःप्रावन्तुनस्तुजयेवाजसातये । याःपार्थिवासोयाअपामपिव्र-
तेतानोदेवीःसुहवाःशर्मयच्छत ७उतग्नाव्यन्तुदेवपत्नीरिन्द्राण्य१ग्नाय्यश्विनीराट् ।
आरोदसीवरुणानीशृणोतुव्यन्तुदेवीर्यऋतुर्जनीनाम् ८ ॥ २८ ॥ इति शाकल-
र्क्संहितायां चतुर्थाष्टके द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

प्रयुञ्जतीसप्तप्रतिरथःकदुपञ्चप्रतिभानुर्जागतंदेवंवःप्रतिप्रभोन्त्यातृणपाणिर्विश्वस्स्वस्त्यात्रेयःपङ्क्त्यन्त-
मग्नेपञ्चोनाचतुर्थ्यैन्द्रवायवीवायव्यैकैन्द्रावायव्यौचतस्रोगायत्र्यःषळुष्णिहास्तिस्रोजगत्यास्त्रिष्टुभोवान्त्ये
अनुष्टुभौप्रश्यावाश्वःन्यूनाश्यावाश्वोमारुतंहतत्पङ्क्तिःषष्ठ्यन्त्येचकोवेदषोळशककुब्बृहत्यनुष्टुप्पुरउष्णि-
क्ककुप्सतोबृहत्यौगायत्रीसतोबृहतीककुभौगायत्रीसतोबृहत्यौककुप्सतोबृहतीप्रशर्धायपञ्चोनाजागतमु-
पान्त्यात्रिष्टुप्प्रयज्यवोदशान्त्यात्रिष्टुबग्नेनबार्हतंतृतीयासप्तम्यौसतोबृहत्यावारुद्रासोष्टौद्वित्रिष्टुबन्तंत-
मुप्रवास्त्रिष्टुबन्तमीळेद्विजगत्यन्तमाग्नेयंचवाकेष्टैकोनागायत्रंश्यावाश्वोत्रवैददृश्चीतरंतपुरुमीळ्हौदार्भ्यैरथ-
वीतिमरुतश्चदानतुष्टःप्रशशंसबुद्ध्वाचतरन्तमहिषींशशीयसींपञ्चम्यनुष्टुब्नवमीसतोबृहत्यृतेननवश्रुतावि-
न्मैत्रावरुणंवैतत् ।

प्रयुञ्जती सप्त प्रतिरथ आत्रेयो विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् ।

४७ ॐम् प्रयुञ्जतीदिवएतिब्रुवाणामहीमातादुहितुर्बोधयन्ती । आविवासन्ती
युवतिर्मनीषापितृभ्यआसदनेजोहुवाना १ अजिरासस्तदपईयमानाआतस्थिवां-

सोअमृतस्यनाभिम् । अनन्तासउरवोविश्वतःसींपरिद्यावापृथिवीयन्तिपन्थाः २
उक्षासमुद्रोअरुषःसुपर्णःपूर्वस्ययोनिंपितुराविवेश । मध्येदिवोनिहितःपृश्निर-
श्माविचक्रमेरजसस्पात्यन्तौ ३ चत्वारईंबिभ्रतिक्षेमयन्तोदशगर्भंचरसेधापय-
न्ते । त्रिधातवःपरमाअस्यगावोदिवश्चरन्तिपरिसद्योअन्तान् ४ इदंवपुर्निवचनं
जनासश्चरन्तियन्नद्यस्तस्थुरापः । द्वेयदींबिभृतोमातुरन्येइहेहजातेयम्या३सबं-
न्धू ५ वितन्वतेधियोअस्माअपांसिवस्त्रापुत्रायमातरोवयन्ति । उपप्रक्षेवृषणो
मोदमानादिवस्पथावध्वोयन्त्यच्छ ६ तदस्तुमित्रावरुणातदग्नेशंयोरस्मभ्यमि-
दमस्तुशस्तम् । अशीमहिगाधमुतप्रतिष्ठांनमोदिवेबृहतेसादनाय ७ ॥ १ ॥

कदु पञ्च प्रतिभानुरात्रेयो विश्वे देवा जगती ।

४८ कदुप्रियायधाम्नेमनामहेस्वक्षत्रायस्वयशसेमहेवयम् । आमेन्यस्यरजं-

सोयदभ्रआँअपोवृंणानाविंतनोतिंमायिनीं १ ताअंत्नतवयुनंवीरवंक्षणंसमान्या
वृतयाविश्वमारजंः । अपोअपाचीरपंराअपेजतेप्रपूर्वाभिस्तिरतेदेवयुर्जनंः २
आग्रावंभिरहन्येभिरक्तुभिर्वरिष्ठंवज्रमाजिंघर्तिमायिनिं । शतंवायस्यंप्रचरन्त्स्वे
दमेसंवर्तयंन्तोविचंवर्तयन्नहा ३ तामंस्यरीतिंपंरशोरिवप्रत्यनीकमख्यंभुजेअं-
स्यवपंसः । सचायदिंपितुमन्तंमिवक्षयंरत्नंदधांतिभरंहूतयेविशे ४ सजिह्वयाच-
तुंरनीकऋञ्जतेचारुवसांनोवरुंणोयतंन्नरिम् । नतस्यंविद्मपुरुषत्वतांवयंयतोभगंः
सवितादातिवार्यंम् ५ ॥ २ ॥

देवं वः प्रतिप्रभ आत्रेयो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

४९ देवंवोअद्यसंवितारमेषेभगंचरत्नंविभजंन्तमायोः । आवांनरापुरुभुजा
ववृत्यांदिवेदिंवेचिदश्विनासखीयन् १ प्रतिंप्रयाणमसुंरस्यविद्वान्त्सूक्तैर्देवंसंवि-

तारंदुवस्य । उपब्रुवीतनमसाविजानञ्ज्येष्ठंचरत्नंविभजन्तमायोः २ अदत्रया
दयतेवार्याणिपूषाभगोअदितिर्वस्तउस्रः । इन्द्रोविष्णुर्वरुणोमित्रोअग्निरहानि
भद्राजनयन्तदस्माः ३ तन्नोअनर्वासवितावरूथंतत्सिन्धवइषयन्तोअनुग्मन् ।
उपयद्वोचेअध्वरस्यहोताराय:स्यामपतयोवाजरत्नाः ४ प्रयेवसुभ्यईवदानमोदुर्ये-
मित्रेवरुणेसूक्तवाचः । अवैत्वभ्वंकृणुतावरीयोदिवस्पृथिव्योरवसामदेम ५॥ ३॥

विश्वः पञ्च स्वस्त्यात्रेयो विश्वे देवा अनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

५० विश्वोदेवस्यनेतुर्मर्तोवुरीतसख्यम् । विश्वोरायइषुध्यतिद्युम्नंवृणीतपु-
ष्यसे १ तेतेदेवनेतर्येचेमाँअनुशसे । तेरायातेह्या३पृचेसचेमहिसचथ्यैः २ अतो
नआनॄनतिथीनतःपत्नीर्दशस्यत । आरेविश्वंपथेष्ठांद्विषोयुयोतुयूयुविः ३ यत्र
वह्निरभिहितोदुद्रवद्द्रोण्यःपशुः । नृमणावीरपस्त्योऽर्णाधीरेवसनिता ४ एषते

देवनेतारथस्पतिःशंरयिः । शंरायेशंस्वस्तयंइषःस्तुतोंमनामहेदेवस्तुतोंमना-
महे ५ ॥ ४ ॥

अग्ने पञ्चदश स्वस्त्यात्रेयो विश्वे देवाः । आद्याश्चतस्रो गायत्र्यः । एकादश्याद्यास्ति-
स्त्रिष्टुभो जगत्यो वा । अन्त्ये अनुष्टुभौ । शिष्टा उष्णिहः ।

५१ अग्नेसुतस्यंपीतयेविश्वैरूमेभिरागंहि । देवेभिर्हव्यदातये १ ऋतंधीतय
आगंतसत्यंधर्माणोअध्वरम् । अग्नेःपिबतजिह्वया २ विप्रेभिर्विप्रसन्त्यप्रातर्या-
वंभिरागंहि । देवेभिःसोमंपीतये ३ अयंसोमंश्चमूसुतोऽमंत्रेपरिषिच्यते । प्रिय
इन्द्रायवायवे ४ वायवायांहिवीतयेंजुषाणोहव्यदातये । पिबांसुतस्यान्धंसो
अभिप्रयंः ५ ॥ ५ ॥ इन्द्रश्चवायवेषांसुतानांपीतिमर्हथः । ताञ्जुषेथामरेपसां-
वभिप्रयंः ६ सुताइन्द्रायवायवेसोमांसोदध्यांशिरः । निम्नंनयंन्तिसिन्धवोऽभि

प्रयः ७ सजूर्विश्वेभिर्देवेभिरश्विभ्यामुषसासजूः । आयाह्यग्नेअत्रिवत्सुतेरण ८ सजूर्मित्रावरुणाभ्यांसजूःसोमेनविष्णुना । आयाह्यग्नेअत्रिवत्सुतेरण ९ सजूरादित्यैर्वसुभिःसजूरिन्द्रेणवायुना । आयाह्यग्नेअत्रिवत्सुतेरण १० ॥ ६ ॥ स्वस्तिनोमिमीतामश्विनाभगःस्वस्तिदेव्यदितिरनर्वणः । स्वस्तिपूषाअसुरोदधातुनः स्वस्तिद्यावापृथिवीसुचेतुना ११ स्वस्तयेवायुमुपब्रवामहैसोमंस्वस्ति भुवनस्ययस्पतिः । बृहस्पतिंसर्वगणंस्वस्तयेस्वस्तयआदित्यासोभवन्तुनः १२ विश्वेदेवानोअद्यास्वस्तयेवैश्वानरोवसुरग्निःस्वस्तये । देवाअवन्त्वृभवःस्वस्तये स्वस्तिनोरुद्रःपात्वंहसः १३ स्वस्तिमित्रावरुणास्वस्तिपथ्येरेवति । स्वस्तिन इन्द्रश्चाग्निश्चस्वस्तिनोअदितेकृधि १४ स्वस्तिपन्थामनुचरेमसूर्याचन्द्रमसाविव । पुनर्ददताघ्नताजानतासंगमेमहि १५ ॥ ७ ॥

प्र सप्तदश श्यावाश्व आत्रेयो मरुतोऽनुष्टुप् । षष्ठ्यन्त्ये पङ्क्ती ।

५२ प्रश्यावाश्वधृष्णुयार्चामरुद्भिर्ऋक्वभिः । येअद्रोघमनुष्वधंश्रवोमदन्ति यज्ञियाः १ तेहिस्थिरस्यशवसःसखायःसन्तिधृष्णुया । तेयामन्नाधृषद्विनस्त्मनापान्तिशश्वतः २ तेस्पन्द्रासोनोक्षणोऽतिष्कन्दन्तिशर्वरीः । मरुतामधामहोदिविक्षमाचमन्महे ३ मरुत्सुवोदधीमहिस्तोमंयज्ञंचधृष्णुया । विश्वेयेमानुषायुगापान्तिमर्त्यंरिषः ४ अर्हन्तोयेसुदानवोनरोअसामिशवसः । प्रयज्ञंयज्ञियेभ्योदिवोअर्चामरुद्भ्यः ५ ॥ ८ ॥ आरुक्मैरायुधानरऋष्वाऋष्टीरसृक्षत । अन्वेनाँअहविद्युतोमरुतोजज्झतीरिवभानुरर्तत्मनादिवः ६ येवावृधन्तपार्थिवायउरावन्तरिक्षआ । वृजनेवानदीनांसधस्थेवामहोदिवः ७ शर्धोमारुतमुच्छंससत्यशवसमृभ्वसम् । उतस्मतेशुभेनरःप्रस्पन्द्रायुजतत्मना ८ उतस्मतेपरुष्ण्या-

मूर्णाँवसतशुन्ध्यवः । उतपव्यारथानामद्रिंभिन्दन्त्योजसा ९ आपथयोविप-
थयोऽन्तस्पथाअनुपथाः । एतेभिर्मह्यंनामभिर्यज्ञंविष्टारओहते १० ॥ १ ॥
अधानरोन्योहतेऽधानियुतओहते । अधापारावताइतिचित्रारूपाणिदश्या ११
छन्दःस्तुभःकुभन्यवउत्समाकीरिणोनृतुः । तेमेकेचिन्नतायवऊमाआसन्दृशि-
त्विषे १२ यऋष्वाऋष्टिविद्युतःकवयःसन्तिवेधसः । तमृषेमारुतंगणंनमस्या
रमयागिरा १३ अच्छऋषेमारुतंगणंदानामित्रंनयोषणा । दिवोवाधृष्णवओ-
जसास्तुताधीभिरिषण्यत १४ नूमन्वानएषांदेवाँअच्छानवक्षणा । दानासचेत
सूरिभिर्यामश्रुतेभिरञ्जिभिः १५ प्रयेमेबन्ध्वेषेगांवोचन्तसूरयःपृश्निंवोचन्तमा-
तरम् । अधापितरमिष्मिणंरुद्रंवोचन्तशिक्वसः १६ सप्तमेसप्तशाकिनएकमे-
काशतादुदुः । यमुनायामधिश्रुतमुद्राधोगव्यंमृजेनिराधोअश्व्यंमृजे १७॥१०॥

को वेद षोडश शावाश्व आत्रेयो मरुतः। आद्यापञ्चमीदशम्येकादशीपञ्चदश्यः ककुभः।
द्वितीया बृहती। तृतीयानुष्टुप्। चतुर्थी पुरउष्णिक्। अष्टमीद्वादश्यौ गायत्र्यौ।
शिष्टाः सतोबृहत्यः।

५३ कोवेदजानमेषांकोवापुरासुम्नेष्वासमरुताम्। यद्युयुज्रेकिलास्यः १
एतान्रथेषुतस्थुषःकःशुश्रावकथाययुः। कस्मैसस्रुःसुदासेअन्वापयइळाभिर्वृ-
ष्टयःसह २ तेमआहुर्यआययुरुपद्युभिर्विभिर्मदे। नरोमर्याअरेपसइमान्पश्य-
न्नितिष्टुहि ३ येअञ्जिषुयेवाशीषुस्वभानवःस्रक्षुरुक्मेषुखादिषु। श्रायारथेषु
धन्वसु ४ युष्माकंस्मारथाँअनुमुदेदधेमरुतोजीरदानवः। वृष्टीद्यावोयतीरिव ५
॥ ११ ॥ आयंनरःसुदानवोददाशुषेदिवःकोशमचुच्यवुः। विपर्जन्यंसृजन्ति
रोदसीअनुधन्वनायन्तिवृष्टयः ६ ततृदानाःसिन्धवःक्षोदसारजःप्रसस्रुर्धेनवो

यथा । स्युन्नाअश्वांइवाध्वनोविमोचनेवियद्वर्तन्तएन्यः ७ आयातमरुतोदिव
आन्तरिक्षादमादुत । मावस्थातपरावतः ८ मावोरसानितभाकुभाक्रुमुर्मावः
सिन्धुर्निरीरमत् । मावःपरिष्ठात्सरयुःपुरीषिण्यस्मेइत्सुम्नमस्तुवः ९ तंवःशर्धं
रथानांत्वेषंगणंमारुतंनव्यसीनाम् । अनुप्रयन्तिवृष्टयः १० ॥ १२ ॥ शर्धंशर्धं
वएषांव्रातंव्रातंगणंगणंसुशस्तिभिः । अनुक्रामेमधीतिभिः ११ कस्माअद्यसु-
जातायरातहव्यायप्रयंयुः । एनायामेनमरुतः १२ येनतोकायतनयायधान्यं
बीजंवहध्वेअक्षितम् । अस्मभ्यंतद्धत्तनयद्वईमहेराधोविश्वायुसौभगम् १३
अतीयामनिदस्तिरःस्वस्तिभिर्हित्वावद्यमरातीः।वृष्ट्वीशंयोरापउस्त्रिभेषजंस्याम
मरुतःसह १४ सुदेवःसमहासतिसुवीरोनरोमरुतःसमर्त्यः । यंत्रायध्वेस्याम

ते १५ स्तुहिभोजान्त्स्तुवतोअस्यथामनिरणन्गावोनयवसे । यतःपूर्वाँइवस-
खीँरनुह्वयगिरागृणीहिकामिनः १६ ॥ १३ ॥

प्र शर्धाय पञ्चदश श्यावाश्व आत्रेयो मरुतो जगती । उपान्त्या त्रिष्टुप् ।

५४ प्रशर्धायमारुतायस्वभानवइमांवाचमनजापर्वतच्युते । घर्मस्तुभेदिव
आपृष्ठयज्वनेद्युम्नश्रवसेमहिनृम्णमर्चत १ प्रवोमरुतस्तविषाउदन्यवोवयोवृधो
अश्वयुजःपरिज्रयः । संविद्युतादधतिवाशतित्रितःस्वरन्त्यापोऽवनापरिज्रयः २
विद्युन्महसोनरोअश्मदिद्यवोवातत्विषोमरुतःपर्वतच्युतः । अब्दयाचिन्मुहुरा
ह्रादुनीवृतःस्तनयदमारभसाउदोजसः ३ व्यक्तून्रुद्राव्यहानिशिक्वसोव्यन्त-
रिक्षंविरजांसिधूतयः । वियदज्राँअजथनावईयथाविदुर्गाणिमरुतोनाहरिष्यथ ४
तद्वीर्यंवोमरुतोमहित्वनंदीर्घंततानसूर्योनयोजनम् । एतानयामेअगृभीतशोचि

षोऽनश्वदांयन्न्ययातनागिरिम् ५ ॥ १४ ॥ अभ्राजिशर्धोमरुतोयदर्णसंमोषथा
वृक्षंकपनेववेधसः।अधस्मानोअरमतिंसजोषसश्चक्षुरिवयन्तमनुनेषथासुगम् ६
नसजीयतेमरुतोनहन्यतेनस्रेधतिनव्यथतेनरिष्यति। नास्यरायउपदस्यन्तिनो-
तयऋषिंवायंराजानंवासुषूदथ ७ नियुत्वन्तोग्रामजितोयथानरोऽर्यमणोनमरुतः
कबन्धिनः। पिन्वन्त्युत्संयदिनासोअस्वरन्व्युन्दन्तिपृथिवींमध्वोअन्धसा ८ प्र-
वत्वतीयंपृथिवीमरुद्भ्यःप्रवत्वतीद्यौर्भवतिप्रयद्भ्यः। प्रवत्वतीःपथ्याअन्तरिक्ष्याः
प्रवत्वन्तःपर्वताजीरदानवः ९ यन्मरुतःसभरसःस्वर्णरःसूर्यउदितेमदथादिवो
नरः। नवोऽश्वाःश्रथयन्ताहसिस्रतःसद्योअस्याध्वनःपारमश्नुथ १० ॥ १५ ॥
अंसेषुवऋष्टयःपत्सुखादयोवक्षःसुरुक्मामरुतोरथेशुभः। अग्निभ्राजसोविद्युतो
गभस्त्योःशिप्राःशीर्षसुवितताहिरण्ययीः ११ तंनाकमर्योअगृभीतशोचिषंरुश-

तिपिप्पलंमरुतोविधूनुथ । समच्यन्तवृजनातित्विषन्तयत्स्वरन्तिघोषंविततमृता-यवः १२ युष्मादत्तस्यमरुतोविचेतसोरायःस्याम रथ्यो३वयस्वतः । नयोयुच्छतितिष्यो३यथादिवो३स्मेरारन्तमरुतःसहस्रिणम् १३ यूयंरयिमरुतःस्पार्हवीरंयूयमृषिमवथसामविप्रम् । यूयमर्वन्तंभरतायवाजंयूयंधत्थराजानंश्रुष्टिमन्तम् १४ तद्वोयामिद्रविणंसद्यऊतयोयेनास्व१र्णततनामनॄँरभि । इदंसुमेमरुतोहर्यतावचोयस्यतरेमतरसाशतंहिमाः १५ ॥ १६ ॥

प्र यज्यवो दश श्यावाश्व आत्रेयो मरुतो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

५५ प्रयज्यवोमरुतोभ्राजदृष्टयोबृहद्वयोदधिरेरुक्मवक्षसः । ईयन्तेअश्वैःसुयमेभिराशुभिःशुभंयातामनुरथाअवृत्सत १ स्वयंदधिध्वेतविषींयथाविदबृहन्महान्तउर्वियाविराजथ । उतान्तरिक्षंममिरेव्योजसाशुभंयातामनुरथाअवृत्स-

त २ साकंजाताःसुभ्वःसाकमुक्षिताः श्रियेचिदाप्रतरंवावृधुर्नरः । विरोकिणः
सूर्यस्येवरश्मयःशुभंयातामनुरथाअवृत्सत ३ आभूषेण्यंवोमरुतोमहित्वनंदिदृ
क्षेण्यंसूर्यस्येवचक्षणम्।उतोअस्माँअमृतत्वेदधातनशुभंयातामनुरथाअवृत्सत ४
उदीरयथामरुतःसमुद्रतोयूयंवृष्टिंवर्षयथापुरीषिणः । नवोदस्राउपदस्यन्तिधेन-
वःशुभंयातामनुरथाअवृत्सत ५ ॥ १७ ॥ यदश्वान्धूर्षुपृषतीरयुग्ध्वंहिरण्यया-
न्प्रत्यत्काँअमुग्ध्वम् । विश्वाइत्स्पृधोमरुतोव्यस्यथशुभंयातामनुरथाअवृत्सत ६
नपर्वतानननद्योवरन्तवोयत्राचिध्वंमरुतोगच्छथेदुतत् । उतद्यावापृथिवीयाथना
परिशुभंयातामनुरथाअवृत्सत ७ यत्पूर्व्यंमरुतोयच्चनूतनंयदुद्यतेवसवोयच्चश-
स्यते । विश्वस्यतस्यभवथानवेदसःशुभंयातामनुरथाअवृत्सत ८ मृळतनोमरु-
तोमावधिष्टनास्मभ्यंशर्मबहुलंवियन्तन । अधिस्तोत्रस्यसख्यस्यगातनशुभं

यातामनुरथांअवृत्सत १ यूयमस्मान्नयतवस्योअच्छानिरंहतिभ्योमरुतोगृणानाः । जुषध्वंनोहव्यदातिंयजत्रावयंस्यामपतयोरयीणाम् १० ॥ १८ ॥

अग्ने नव श्यावाश्व आत्रेयो मरुतो बृहती । तृतीयासप्तम्यौ सतोबृहत्यौ ।

५६ अग्नेशर्धन्तमागणंपिष्टंरुक्मेभिरञ्जिभिः । विशोअद्यमरुतामवह्वयेदिवश्चिद्रोचनादधि १ यथाचिन्मन्यसेहृदातदिन्मेजग्मुराशसः । येतेनेदिष्ठंहवनान्यागमन्तान्वर्धभीमसंदृशः २ मीह्ळुष्मतीवपृथिवीपराहतामदन्त्येत्यस्मदा । ऋक्षोनवोमरुतःशिमीवाँअमोदुध्रोगौरिवभीमयुः ३ नियेरिणन्त्योजसावृथागावोनदुर्धुरः । अश्मानंचित्स्वर्यं१पर्वतंगिरिंप्रच्यावयन्तियामभिः ४ उत्तिष्ठनूनमेषांस्तोमैःसमुक्षितानाम् । मरुतांपुरुतममपूर्व्यंगवांसर्गमिवह्वये ५ ॥ १९ ॥ युङ्ग्ध्वंह्यरुषीरथेयुङ्ग्ध्वंरथेषुरोहितः । युङ्ग्ध्वंहरीअजिराधुरिवोळ्हवेवहिष्ठाधुरिवोळ्हवे ६

उतस्यवाज्यंरुषस्तुंविष्वणिंरिहस्मंधायिदर्शतः । मावोयामेषुमरुतश्चिरंकरत्प्रतं रथेषुचोदत ७ रथंनुमारुंतंवयंश्रंवस्युमाहुंवामहे । आयस्मिंन्तस्थौसुरणांनि बिभ्रंतीसचांमरुत्सुंरोदसी ८ तंवःशर्धंरथेशुभंत्वेषंपंनस्युमाहुंवे । यस्मिन्त्सु- जांतासुभगांमहीयतेसचांमरुत्सुंमीळ्हुषी ९ ॥ २० ॥ इति शाकलर्क्संहितायां पञ्चमे मण्डले चतुर्थोऽनुवाकः ॥ ४ ॥

आ रुद्रासोऽष्टौ श्यावाश्व आत्रेयो मरुतो जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

५७ आरुंद्रासइन्द्रंवन्तःसजोषंसोहिरंण्यरथाः सुवितायंगन्तन । इयंवो अस्मत्प्रतिंहर्यतेमतिस्तृष्णजेनदिवउत्सांउदन्यवे १ वाशींमन्तऋष्टिमन्तोंमनी- षिणंःसुधन्वांनइषुंमन्तोनिषङ्गिणंः । स्वश्वाःस्थसुरथांःपृश्निमातरःस्वायुधामं-

रुतोयाथनाशुभम् २ धूनुथद्यांपर्वतान्दाशुषेवसुनिवोवनांजिहतेयामनोभिया ।
कोपयथपृथिवींपृश्निमातरःशुभेयदुग्राःपृषतीरयुग्ध्वम् ३ वातत्विषोमरुतोवर्ष-
निर्णिजोयमाइवसुसदृशःसुपेशसः । पिशङ्गाश्वाअरुणाश्वाअरेपसःप्रत्वक्षसो
महिनाद्यौरिवोरवः ४ पुरुद्रप्साअञ्जिमन्तःसुदानवस्त्वेषसंदृशोअनवभ्रराधसः ।
सुजातासोजनुषारुक्मवक्षसोदिवोअर्काअमृतंनामभेजिरे ५॥ २१ ॥ ऋष्टयोवो
मरुतोअंसयोरधिसहओजोबाह्वोर्वोबलंहितम् ।नृम्णाशीर्षस्वायुधारथेषुवोविश्वा
वःश्रीरधितनूषुपिपिशे ६ गोमदश्वावद्रथवत्सुवीरंचन्द्रवद्राधोमरुतोददानः।प्रश-
स्तिंनःकृणुतरुद्रियासोभक्षीयवोऽवसोदैव्यस्य ७ हयेनरोमरुतोमृळतानस्तुवीम-
घासोअमृताऋतज्ञाः । सत्यश्रुतःकवयोयुवानोबृहद्गिरयोबृहदुक्षमाणाः ८॥ २२॥

तम्वष्टौ श्यावाश्व आत्रेयो मरुतस्त्रिष्टुप् ।

५८ तमुनूनंतविषीमन्तमेषांस्तुषेगणंमारुतंनव्यसीनाम् । यआश्वश्वाअमवद्वहन्तउतेशिरेअमृतस्यस्वराजः १ त्वेषंगणंतवसंखादिहस्तंधुनिव्रतंमायिनंदातिवारम् । मयोभुवोयेअमितामहित्वावन्दस्वविप्रतुविराधसोनॄन् २ आवोयन्तूदवाहासोअद्यवृष्टिंयेविश्वेमरुतोजुनन्ति । अयंयोअग्निर्मरुतःसमिद्धएतंजुषध्वंकवयोयुवानः ३ यूयंराजानमिर्यंजनायविभ्वतष्टंजनयथायजत्राः । युष्मदेतिमुष्टिहाबाहुजूतोयुष्मत्सदश्वोमरुतःसुवीरः ४ अराइवेदचरमाअहेवप्रप्रजायन्तेअकवामहोभिः । पृश्नेःपुत्राउपमासोरभिष्ठाःस्वयामत्यामरुतःसंमिमिक्षुः ५ यत्प्रायासिष्टपृषतीभिरश्वैर्वीळुपविभिर्मरुतोरथेभिः । क्षोदन्तआपोरिणतेवनान्यवोस्रियोवृषभःक्रन्दतुद्यौः ६ प्रथिष्टयामन्पृथिवीचिदेषांभर्तेवगर्भंस्वमिच्छवो

घुः । वातान्ह्यश्वांन्धुर्यायुयुज्रेवर्षस्वेदंचक्रिरेरुद्रियासः ७ हयेनरोमरुतोमृळतांनस्तुवीमघासोअमृताऋतज्ञाः । सत्यंश्रुतःकवयोयुवानोबृहद्गिरयोबृहदुक्षमांणाः ८ ॥ २३ ॥

प्र वोष्टौ श्यावाश्व आत्रेयो मरुतो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

५९ प्रवःस्पळंक्रन्त्सुवितायदावनेऽर्चांदिवेप्रपृथिव्याऋतंभरे । उक्षन्तेअश्वान्तरुषन्तआरजोऽनुस्वंभानुंश्रथयन्तेअर्णवैः १ अमादेषांभियसाभूमिरेजतिनौर्नपूर्णाक्षरतिव्यथिर्यती । दूरेदृशोयेचितयन्तएमभिरन्तर्महेविदथेयेतिरेनरः २ गवामिवश्रियसेशृङ्गमुत्तमंसूर्योनचक्षूरजसोविसर्जने । अत्याइवसुभ्वं१श्चारवःस्थनमर्याइवश्रियसेचेतथानरः ३ कोवोमहान्तिमहतामुदश्नवत्कस्काव्यामरुतःकोहपौंस्या । यूयंहभूमिंकिरणंनरेजथप्रयद्भरध्वेसुवितायदावने ४ अश्वाइवेदरुषासः

सबंन्धवः शूरांइवप्रयुधः प्रोतयुंयुधुः । मर्यांइवसुवृधोंवावृधुर्नरः सूर्यस्यचक्षुः प्रमिनन्तिवृष्टिभिः ५ तेअंज्येष्ठाअकंनिष्ठासउद्भिदोऽमंध्यमासोमहंसाविवावृधुः । सुजातासोजनुषापृश्निमातरोदिवोमर्याआनोअच्छांजिगातन ६ वयोनयेश्रेणीःपप्तुरोजसान्तांन्दिवोबृहतःसानुंनस्परि । अश्वांसएषामुभयेयथाविदुःप्रपर्वतस्यनभनूंरचुच्यवुः ७ मिमातुद्यौरदितिर्वीतयेनःसंदानुंचित्राउषसोयतन्ताम् । आचुच्यवुर्दिव्यंकोशमेतऋषेरुद्रस्यमरुतोगृणानाः ८ ॥ २४ ॥

ईळेष्टौ श्यावाश्व आत्रेयो मरुतो मरुतो वाग्निश्च त्रिष्टुप् । अन्त्ये जगत्यौ ।

६० ईळेअग्निंस्ववसंनमोभिरिहप्रसत्तोविचयत्कृतंनः । रथैरिवप्रभरेवाजयद्भिःप्रदक्षिणिन्मरुतांस्तोमंमृध्याम् १ आयेतस्थुःपृषंतीषुश्रुतासुसुखेषुरुद्रामरुतोर-

थेषु।वनाचिदुग्राजिहतेनिवोभियापृथिवीचिद्रेजतेपर्वतश्चित् २ पर्वतश्चिन्महिवृ-
द्धोबिभायदिवश्चित्सानुरेजतस्वनेवः। यत्क्रीळथमरुतऋष्टिमन्तआपइवसध्र्यञ्चो
धवध्वे ३ वराइवेद्रैवतासोहिरण्यैरभिस्वधाभिस्तन्वःपिपिश्रे । श्रियेश्रेयांसस्त-
वसोरथेषुसत्रामहांसिचक्रिरेतनूषु ४ अज्येष्ठासोअकनिष्ठासएतेसंभ्रातरोवावृधुः
सौभगाय । युवापितास्वपारुद्रएषांसुदुघापृश्निःसुदिनामरुद्भ्यः ५ यदुत्तमेमरुतो
मध्यमेवायद्वावमेसुभगासोदिविष्ठ । अतोनोरुद्राउतवान्व१स्याग्नेवित्ताद्धविषो
यद्यजाम ६ अग्निश्चयन्मरुतोविश्ववेदसोदिवोवहध्वउत्तरादधिष्णुभिः । तेमन्द-
सानाधुनयोरिशादसोवामंधत्तयजमानायसुन्वते ७ अग्नेमरुद्भिःशुभयद्भिर्ऋक्व-
भिः सोमंपिबमन्दसानोगणश्रिभिः । पावकेभिर्विश्वमिन्वेभिरायुभिर्वैश्वानरप्र-
दिवाकेतुनासजूः ८ ॥ २५ ॥

केष्ठैकोनविंशतिः श्यावाश्व आत्रेयो गायत्री । पञ्चम्यनुष्टुप् । नवमी सतोबृहती। पञ्चम्यादि-
चतसृणां शशीयसी तरन्तमहिषी । नवम्याः पुरुमीळ्हो वैददश्विः । दशम्यास्तरन्तो
वैददश्विः । अन्त्यानां तिसृणां रथवीतिर्दाल्भ्यः । शिष्टानां मरुतः ।

६१ केष्ठांनरःश्रेष्ठंतमायएकंएकआयय । पुरमस्याःपरावतः १ क्वं१वोऽश्वाः
क्वा३भीशंवःकुथंशेककुथायंय । पृष्ठेसदोनसोर्यमः २ जघनेचोदंएषांविसक्था-
निनरोयमुः । पुत्रकृथेनजनंयः ३ परांवीरासएतनमर्यासोभद्रंजानयः । अग्नित-
पोयथासंथ ४ सनत्साश्व्यंपशुमुतगव्यंशतावंयम् । श्यावाश्वस्तुताययादोर्वी-
रायोपबबृंहत् ५ ॥ २६ ॥ उतत्वास्त्रीशशीयसीपुंसोभवतिवस्यसी । अदेव-
त्रादराधसः ६ वियाजानातिजसुरिंवितृष्यंन्तंविकामिनंम् । देवत्राकृणुतेमनः ७

उतघानेमोअस्तुतःपुमाँइतिंब्रुवेपणिः । सवैरंदेयइत्समः ८ उतमेंऽरपद्युवति-
मँमन्दुषीप्रतिंश्यावायंवर्तनिम् । विरोहिंतापुरुमीळ्हायंयेमतुर्विप्रांयदीर्घयंशसे९
योमेंधेनूनांशतंवैदंदश्विर्यथाददंत् । तरन्तइंवमंहनां १० ॥ २७ ॥ यईंवहंन्त
आशुभिःपिबंन्तोमदिरंमधुं । अत्रश्रवांसिदधिरे ११ येषांश्रियाधिरोदंसीविभ्रा-
जंन्तेरथेष्वा । दिविरुक्मइंवोपरिं १२ युवासमारुंतोगणस्त्वेषरंथोअनेंद्यः । शुभं-
यावाप्रंतिष्कुतः १३ कोवेंदनूनमेंषांयत्रामदंन्तिधूतंयः । ऋतजांताअरेपसंः १४
यूयंमर्तंविपन्यवःप्रणेतारंइत्थाधिया । श्रोतारोयामंहूतिषु १५ ॥ २८ ॥
तेनोवसूनिकाम्यांपुरुश्चन्द्राारिंशादसः । आयंज्ञियासोववृत्तन १६ एतंमेस्तोमं-
मूर्म्येदार्भ्यायपरांवह । गिरोंदेविरथीरिंव १७ उतमेंवोचतादितिंसुतसोंमेरथं-

वीतौ । नकामोअपवेतिमे १८ एषक्षेतिरथवीतिर्मघवागोमतीरनु । पर्वतेष्वपश्रितः १९ ॥ २९ ॥

ऋतेन नव श्रुतविदात्रेयो मित्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

६२ ऋतेनऋतमपिहितंध्रुवंवांसूर्यस्ययत्रविमुचन्त्यश्वान् । दशशतासहतस्थुस्तदेकंदेवानांश्रेष्ठंवपुषामपश्यम् १ तत्सुवांमित्रावरुणामहित्वमीर्मातस्थुषीरहभिर्दुदुह्रे । विश्वाःपिन्वथःस्वसरस्यधेनाअनुवामेकःपविराववर्त २ अधारयतंपृथिवीमुतद्यांमित्रराजानावरुणामहोभिः । वर्धयतमोषधीःपिन्वतंगाअववृष्टिंसृजतंजीरदानू ३ आवामश्वासःसुयुजोवहन्तुयतरश्मयउपयन्त्ववाक् । घृतस्यनिर्णिगनुवर्ततेवामुपसिन्धवःप्रदिविक्षरन्ति ४ अनुश्रुताममतिंवर्धदुर्वीब-

हिंरिवयजुषारक्षमाणा । नमंस्वन्ताधृतदक्षाधिगर्तेमित्रासाथेवरुणेळास्वन्तः ५ ॥ ३० ॥ अकंविहस्तासुकृतेपरस्पायंत्रासाथेवरुणेळास्वन्तः । राजानाक्षत्रम-हृणीयमानासहस्रंस्थूणंबिभृथःसहद्वौ ६ हिरंण्यनिर्णिगयोअस्यस्थूणाविभ्राज-तेदिव्यंश्वाजनीव । भद्रेक्षेत्रेनिमितातिल्विलेवासनेममध्वोअधिगर्त्यस्य ७ हिरंण्यरूपमुषसोव्युष्टावयःस्थूणमुदितासूर्यस्य । आरोहथोवरुणमित्रगर्तमतश्च-क्षाथेअदितिंदितिंच ८ यद्बंहिष्ठंनातिविधेसुदानूअच्छिद्रंशर्मभुवनस्यगोपा । तेननोमित्रावरुणावविष्टंसिषासन्तोजिगीवांसःस्याम ९ ॥ ३१ ॥ इति शाकल-क्संहितायां चतुर्थाष्टके तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

ऋतस्यसप्तार्चनानाजागतंवरुणंपङ्क्त्यन्तंतुयश्चिकेतषड्रातहव्यआचिकितानानुष्टुभंतुपळित्थापञ्चयजतः प्रवोगायत्रंत्रीरोचनाचतुष्कमुरुचक्रिःपुरुरुणागायत्रंत्वानस्तृचंबाहुवृक्तआमित्रऔळिहंयदद्यदशपौर-आश्विनंतदानुष्टुभंतुकूष्ठप्रतिनवावस्युःपाङ्क्तमाभातिपञ्चात्रिःप्रातर्यावाणाश्विनौनवसप्तवधिरुद्युष्णि-गादिचतुर्थीत्रिष्टुप्पञ्चानुष्टुभोन्त्याःपञ्चगर्भस्राविण्यउपनिषन्महेदशसत्यश्रवाउपस्यंतुपाङ्क्तंद्युतद्यामांन षड्युञ्जतेपञ्चश्यावाश्वःसावित्रंतुजागतंतत्सवितुर्नवगायत्रमाद्यानुष्टुबवच्छदशात्रिःपार्जन्यमुपाद्यास्तिस्रो जगत्यउपान्त्यानुष्टुब्बळित्थातृचंपार्थिवमानुष्टुभंप्रसम्राजेष्टौवारुणमिन्द्राग्नीपळैन्द्राग्नमानुष्टुभंविराट्पू-र्वान्तंप्रवोनवैवयामरुन्मारुतमतिजागतंबार्हस्पत्योभरद्वाजःषष्ठंमण्डलमपश्यत्त्वंह्यग्नेसप्तोन ।

ऋतस्य सप्तार्चनाना आत्रेयो मित्रावरुणौ जगती ।

६३ ऋतस्यगोपावधितिष्ठथोरथंसत्यधर्माणापरमेव्योमनि । यमत्रमित्राव-रुणावथोयुवंतस्मैवृष्टिर्मधुमत्पिन्वतेदिवः १ सम्राजावस्यभुवनस्यराजथोमि-त्रावरुणाविदथेस्वर्दृशा । वृष्टिंवांराधोअमृतत्वमीमहेद्यावापृथिवीविचरन्तित-

न्यर्वः २ सम्राजांउग्रावृषभादिवस्पतींपृथिव्यामित्रावरुणाविचर्षणी । चित्रेभिंरभ्रैरुपंतिष्ठथोरवंद्यांवर्षयथोअसुंरस्यमायया ३ मायावांमित्रावरुणादिविश्रिता सूर्योज्योतिंश्चरतिचित्रमायुधम् । तमभ्रेणंवृष्ट्यागूहथोदिविपर्जन्यद्रप्सामधुमन्तईरते ४ रथंयुञ्जतेमरुतःशुभेसुखंशूरोनमित्रावरुणागविष्टिषु । रजांसिचित्रा विचरन्तितन्यवोदिवःसम्राजापयसानउक्षतम् ५ वाचंसुमित्रावरुणाविरावतीं पर्जन्यश्चित्रांवंदतित्विषीमतीम् । अभ्रावंसतमरुतःसुमाययाद्यांवर्षयतमरुणामरेपसम् ६ धर्मणामित्रावरुणाविपश्चितात्रतारंक्षेथेअसुंरस्यमायया । ऋतेन विश्वंभुवनंविराजथःसूर्यमाधत्थोदिविचित्र्यंरथम् ७ ॥ १ ॥

वरुणं सप्तार्चनाना आत्रेयो मित्रावरुणावनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

६४ वरुणंवोरिशादंसमृचामित्रंहवामहे । परिव्रजेवबाह्वोर्जगन्वांसास्वर्ण-

रम् १ ताबाहवांसुचेतुनाप्रयंन्तमस्माअचँते । शेवंहिजायँवांविश्वांसुक्षासुजो-
गुंवे २ यन्नूनमश्यांगतिंमित्रस्यंयायांपथा । अस्यंप्रियस्यशर्मण्यहिंसानस्यस-
श्चिरे ३ युवाभ्यांमित्रावरुणोपमंधेयामृचा । यद्धक्षयेंमघोनांस्तोतृणांचस्पूर्धसे ४
आनोंमित्रसुदीतिभिर्वरुंणश्वसधस्थआ । स्वेक्षयेंमघोनांसखीनांचवृधसें ५ युवं
नोयेषुंवरुणक्षत्रंबृहच्चंबिभृथः । उरुणोवाजंसातयेकृतंरायेस्वस्तयें ६ उच्छन्त्यां
मेयजतादेवक्षंत्रेरुशंद्गवि । सुतंसोमंनहस्तिभिरापड्भिर्धावतंनराबिभ्रंतावर्चना-
नंसम् ७ ॥ २ ॥

यश्चिकेत षड्रातहव्य आत्रेयो मित्रावरुणावनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

६५ यश्चिकेतससुक्रतुर्देवत्रासब्रंवीतुनः । वरुंणोयस्यंदर्शतोमित्रोवावनंते
गिरंः १ ताहिश्रेष्ठंवर्चसाराजांनादीर्घश्रुत्तंमा । तासत्पंतीऋतावृधंऋतावांनाज-

नैंजने २ तावांमियानोऽवंसेपूर्वाउपंब्रुवेसचां । स्वश्वांसःसुचेतुनावाजाँअभिप्र-दावनें ३ मित्रोअंहोश्चिदादुरुक्षयांयगातुंवंनते । मित्रस्यहिप्रतूर्वतःसुमतिरस्तिं विधतः ४ वयंमित्रस्यावंसिस्यामंसप्रथंस्तमे । अनेहसस्त्वोतंयःसत्रावरुंणशे-षसः ५ युवंमिंत्रेमंजनंयतंथःसंचंनयथः । मामघोनःपरिंख्यतंमोअस्माकमृ-षींणांगोपीथेनंउरुष्यतम् ६ ॥ ३ ॥

आ चिकितान षड्ातहव्य आत्रेयो मित्रावरुणावनुष्टुप् ।

६६ आचिकितानसुक्रतूंदेवौमर्तरिशादंसा । वरुंणायऋतपेंशसेदधीतप्रयंसे महे १ ताहिक्षत्रमविंह्रुतंसम्यगंसुर्यं१माशांते । अधंव्रतेवमानुषंस्वं१र्णधांयिद-र्शतम् २ तावामेषेरथांनामुर्वींगव्यूंतिमेषाम् । रातहंव्यस्यसुष्टुतिंदधृक्स्तोमैर्म-नामहे ३ अधाहिकाव्यांयुवंदक्षंस्यपूर्भिरंद्भुता । निकेतुनाजनांनांचिकेथेंपूतद-

क्षसा ४ तदृतंपृथिविबृहच्छ्रवएषऋषीणाम् । ज्रयसानावरंपृथ्वतिक्षरन्तियामभिः ५ आयद्वामीयचक्षसामित्रंवयंचंसूरयः । व्यचिंष्ठेबहुपाय्येयतेमहिस्वराज्ये ६ ॥ ४ ॥

बळित्था पञ्च यजत आत्रेयो मित्रावरुणावनुष्टुप् ।

६७ बळित्थादेवनिष्कृतमादित्यायजतंबृहत् । वरुणमित्रार्यमन्वर्षिष्ठंक्षत्रमाशाथे १ आयद्योनिंहिरण्ययंवरुणामित्रसदथः । धर्तारांचर्षणीनांयन्तंसुम्नंरिशादसा २ विश्वेहिविश्ववेदसोवरुणोमित्रोअर्यमा । व्रतापदेवसश्चिरेपान्तिमर्त्यंरिषः ३ तेहिसत्याऋतस्पृशऋतावानोजनेजने । सुनीथासःसुदानवोंहोश्चिदुरुचक्रयः ४ कोनुवांमित्रास्तुतोवरुणोवातनूनाम् । तत्सुवामेषतेमतिरत्रिभ्यएषतेमतिः ५ ॥ ५ ॥

प्र वः पञ्च यजत आत्रेयो मित्रावरुणौ गायत्री ।

६८ प्रवोमित्रायगायतवरुणायविपागिरा । महिक्षत्रावृतंबृहत् १ सम्राजायाघृतयोनीमित्रश्चोभावरुणश्च । देवादेवेषुप्रशस्ता २ तानःशक्तंपार्थिवस्यमहोरायोदिव्यस्य । महिवांक्षत्रंदेवेषु ३ ऋतमृतेनसपन्तेषिरंदक्षमाशाते । अद्रुहादेवौवर्धेते ४ वृष्टिद्यावारीत्यापेषस्पतीदानुमत्याः । बृहन्तंगर्तमाशाते ५ ॥६॥

त्री रोचना चतुष्कमुरुचक्रिरात्रेयो मित्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

६९ त्रीरोचनावरुणत्रीँरुतद्यून्त्रीणिमित्रधारयथोरजांसि । वावृधानावमतिंक्षत्रियस्यानुव्रतंरक्षमाणावजुर्यम् १ इरावतीर्वरुणधेनवोवांमधुमद्वांसिन्धवोमित्रदुह्रे । त्रयस्तस्थुर्वृषभासस्तिसृणांधिषणानांरेतोधाविद्युमन्तः २ प्रातर्देवीमदितिंजोहवीमिमध्यंदिनउदितासूर्यस्य । रायेमित्रावरुणासर्वतातेळेतोकायतन-

यायशंयोः ३ याधर्तारारजंसोरोचनस्योतादित्यादिव्यापार्थिवस्य । नवांदेवा अमृताआमिंनन्तिव्रतानिंमित्रावरुणाध्रुवाणिं ४ ॥ ७ ॥

पुरूरुणा चतुष्कमुरुचक्रिरात्रेयो मित्रावरुणौ गायत्री ।

७० पुरूरुणांचिद्ध्यस्त्यवोनूनंवांवरुण । मित्रवंसिंवांसुमतिम् १ तावांसम्यगंद्रुह्वाणेषंमश्यामधायंसे । वयंतेरुद्रास्याम २ पातंनोरुद्रापायुभिंरुतत्रांयेथांसुत्रात्रा । तुर्यामदस्यूंन्तनूभिंः ३ माकस्यांद्भुतक्रतूयक्षंभुंजेमातनूभिंः । माशेषंसामातनंसा ४ ॥ ८ ॥

आ नस्तृचं बाहुवृक्त आत्रेयो मित्रावरुणौ गायत्री ।

७१ आनोंगन्तंरिशादसावरुणमित्रंबर्हणां । उपेमंचारुंमध्वरम् १ विश्वस्य

हिप्रंचेतसावरुंणमित्रराजथः । ईशानापिंप्यतंधियंः २ उपंनःसुतमागंतंवरुंण मित्रंदाशुषंः । अस्यसोमंस्यपीतयें ३ ॥ ९ ॥

आ मित्रे तृचं बाहुवृक्त आत्रेयो मित्रावरुणावुष्णिक् ।

७२ आमित्रेवरुंणेवयंगीर्भिर्जुंहुमोअत्रिवत् । निबर्हिषिंसदतंसोमंपीतये १ व्रतेनंस्थोध्रुवक्षेंमाधर्मंणायातयज्जंना । निबर्हिषिंसदतंसोमंपीतये २ मित्रश्चं नोवरुंणश्चजुषेतांयज्ञमिष्टयें । निबर्हिषिंसदतांसोमंपीतये ३ ॥ १० ॥ इति शाकलर्क्संहितायां पञ्चमे मण्डले पञ्चमोऽनुवाकः ॥ ५ ॥

यदद्य दश पौर आत्रेयोऽश्विनावनुष्टुप् ।

७३ यदद्यस्थःपंरावतियदंर्वावत्यंश्विना । यद्वांपुरूपुंरुभुजायदन्तरिंक्षआगं- तम् १ इहत्यापुंरुभूतंमापुरूदंसांसिबिभ्रंता । वरस्यायाम्यध्रिंगूहुवेतुविष्टंमा

भुजे २ ईर्मान्यद्वपुषेवपुश्चक्रंरथस्ययेमथुः । पर्यन्यानाहुषायुगामह्नारजांसिदी-
यथः ३ तदूषुवामेनाकृतंविश्वायद्वामनुष्टवे । नानाजातावरेपसासमस्मेबन्धुमे-
यथुः ४ आयद्वांसूर्यारथंतिष्ठद्रघुष्यदंसदा । परिवामरुषावयोघृणावरन्तआ-
तपः ५॥११॥ युवोरत्रिश्चिकेततिनरासुम्नेनचेतसा । घर्मंयद्वामरेपसंनासत्यास्ना
भुरण्यति ६ उग्रोवांककुहोययिःशृण्वेयामेषुसंतनिः । यद्वांदंसोभिरश्विनात्रि-
र्नराववर्तति ७ मध्वऊषुमधूयुवारुद्रासिषक्तिपिप्युषी । यत्समुद्रातिपर्षथःपक्वाः
पृक्षोभरन्तवाम् ८ सत्यमिद्वाउअश्विनायुवामाहुर्मयोभुवा । तायामन्यामहूतं-
मायामन्नामृळयत्तमा ९ इमाब्रह्माणिवर्धनाश्विभ्यांसन्तुशंतमा । यातक्षामर-
थाँइवावोचामबृहन्नमः १० ॥ १२ ॥

कूष्ठो दश पौर आत्रेयोश्विनावनुष्टुप् ।

७४ कूष्ठोंदेवावश्विनाद्यादिवोमंनावसू । तच्छ्रंवथोवृषण्वसूअत्रिर्वामाविवासति १ कुहत्याकुहनुश्रुतादिविदेवानासंत्या । कस्मिन्नायंतथोजनेकोवांनदीनांसचां २ कंयांथःकंहंगच्छथःकमच्छांयुञ्जाथेरथंम् । कस्यब्रह्मांणिरण्यथोवयंवांमुश्मसीष्टये ३ पौरंचिद्ध्युंदप्रुतंपौरंपौरायजिन्वंथः । यदींगृभीततांतयेसिंहमिंवद्रुहस्पदे ४ प्रच्यवांनाज्जुजुरुषोंवव्रिमत्कंनमुंञ्चथः । युवायदींकृथःपुनराकामंमृण्वेवध्वंः ५ ॥ १३ ॥ अस्तिहिवांमिहस्तोतास्मसिंवांसंदृशिंश्रिये । नूश्रुतंमआगंतमवोंभिर्वाजिनीवसू ६ कोवांमद्यपुंरूणामावंव्नेमर्त्यांनाम् । कोविप्रोंविप्रवाहसाकोयज्ञैर्वांजिनीवसू ७ आवांरथोरथांनांयेष्ठोंयात्वश्विना । पुरूचिंदस्मयुस्तिरआंङ्गूषोमर्त्येष्वा ८ शमूषुवांमधूयुवास्माकंमस्तुचर्कृतिः । अर्वाचीना

विचेतसाविभिः श्येनेवदीयतम् ९ अश्विनायद्ध कर्हिचिच्छुश्रूयातमिमंहवम् ।
वस्वीरूषुवांभुजःपृञ्चन्तिसुवांपृचः १० ॥ १४ ॥

भति नवावस्युरात्रेयोऽश्विनौ पङ्क्तिः ।

७५ प्रतिप्रियतमंरथंवृषणंवसुवाहनम् । स्तोतावामश्विनावृषिःस्तोमेनप्रतिभूषतिमाध्वीममश्रुतंहवम् १ अत्यायातमश्विनातिरोविश्वाअहंसना । दस्राहिरण्यवर्तनीसुषुम्नासिन्धुवाहसामाध्वीममश्रुतंहवम् २ आनोरत्नानिबिभ्रतावश्विनागच्छतंयुवम् । रुद्राहिरण्यवर्तनीजुषाणावाजिनीवसूमाध्वीममश्रुतंहवम् ३ सुष्टुभोवांवृषण्वसूरथेवाणीच्याहिता । उतवांककुहोमृगःपृक्षःकृणोतिवापुषोमाध्वीममश्रुतंहवम् ४ बोधिन्मनसारथ्येषिराहवनश्रुता । विभिश्च्यवानमश्विनानियाथोअद्वयाविनंमाध्वीममश्रुतंहवम् ५ ॥ १५ ॥ आवांनरामनो-

युजोऽश्वासःप्रुषितप्सवः।वयोवहन्तुपीतयेसहसुम्नेभिरश्विनामाध्वीममश्रुतंहवं-
म् ६ अश्विनावेहगच्छतंनासत्यामाविवेनतम् । तिरश्चिद्दर्यथापरिवर्तिर्यातमदा-
भ्यामाध्वीममश्रुतंहवम् ७ अस्मिन्यज्ञेअदाभ्याजरितारंशुभस्पती । अवस्यु-
मश्विनायुवंगृणन्तमुपभूषथोमाध्वीममश्रुतंहवम् ८ अभूदुषारुशत्पशुराग्निरधा-
य्यृत्वियः । अयोजिवांवृषण्वसूरथोदस्रावमर्त्योमाध्वीममश्रुतंहवम् ९ ॥१६॥

आ भाति पञ्चात्रिरश्विनौ त्रिष्टुप् ।

७६ आभात्यग्निरुषसामनीकमुद्विप्राणांदेवयावाचोअस्थुः । अर्वाञ्चानूनंर-
थ्येहयातंपीपिवांसमश्विनाघर्ममच्छ १ नसंस्कृतंप्रमिमीतोगमिष्ठान्तिनूनम-
श्विनोपस्तुतेह । दिवाभिपित्वेऽवसागमिष्ठाप्रत्यवर्तिंदाशुषेशंभविष्ठा २ उता
यातंसङ्गवेप्रातरह्नोमध्यंदिनउदितासूर्यस्य । दिवानक्तमवसाशंतमेननेदानींपी-

तिरश्विनाततान ३ इदंहिवांप्रदिविस्थानमोकइमेगृहाअश्विनेदंदुरोणम् । आनो दिवोबृहतःपर्वतादाद्भ्योयातमिषमूर्जंवहन्ता ४ समश्विनोरवसानूतनेनमयोभुवासुप्रणीतीगमेम।आनोरयिंवहतमोतवीरानाविश्वान्यमृतासौभगानि ५॥१७॥

प्रातर्यावाणा पञ्चात्रिरश्विनौ त्रिष्टुप्।

७७ प्रातर्यावाणाप्रथमायजध्वंपुरागृध्रादररुषःपिबातः । प्रातर्हियज्ञमश्विनादधातेप्रशंसन्तिकवयःपूर्वभाजः १ प्रातर्यजध्वमश्विनाहिनोतनसायमस्तिदेवयाअजुष्टम् । उतान्योअस्मद्यजतेविचावःपूर्वःपूर्वोयजमानोवनीयान् २ हिरण्यत्वङ्मधुवर्णोघृतस्नुःपृक्षोवहन्नारथोवर्ततेवाम् । मनोजवाअश्विनावातरंहायेनातियाथोदुरितानिविश्वा ३ योभूयिष्ठंनासत्याभ्यांविवेषचनिष्ठंपित्वोररतेविभागे । सतोकमस्यपीपरच्छमीभिरनूर्ध्वभासःसदमित्तुतुर्यात् ४ समश्विनोरव-

सानूतंनेनमयोभुवांसुप्रणीतीगमेम । आनोरयिंवहतमोतवीरानाविश्वान्यमृता सौभगानि ५ ॥ १८ ॥

अश्विनौ नव सप्तवध्रिरात्रेयोऽश्विनौ । आद्यास्तिस्र उष्णिहः । चतुर्थी त्रिष्टुप् । शिष्टा अनुष्टुभः ।

७८ अश्विनावेहगच्छतंनासत्यामाविवेनतम् । हंसाविवपततमासुताँउप १ अश्विनाहरिणाविवगौराविवानुयवसम् । हंसाविवपततमासुताँउप २ अश्विना वाजिनीवसूजुषेथांयज्ञमिष्टये । हंसाविवपततमासुताँउप ३ अत्रिर्यद्वामवरोहन्नृबीसमजोहवीन्नाधमानेवयोषा । श्येनस्यचिज्जवसानूतनेनागच्छतमश्विना शंतमेन ४ ॥ १९ ॥ विजिहीष्ववनस्पतेयोनिःसूष्यन्त्याइव । श्रुतंमेअश्विना हवंसप्तवध्रिंचमुञ्चतम् ५ भीतायनाधमानायऋषयेसप्तवध्रये । मायाभिरश्विना

युवंवृक्षंसंचविचांचथः ६ यथावातंःपुष्करिणींसमिङ्गयंतिसर्वतंः । एवातेगर्भएजतुनिरैतुदशंमास्यः ७ यथावातोयथावनंयथांसमुद्रएजंति । एवात्वंदंशमास्य सहावेहिजरायुंणा ८ दशमासांञ्छशयानःकुंमारोअधिंमातरिं । निरैतुंजीवो अक्षंतोजीवोजीवंन्त्याअधिं ९ ॥ २० ॥

महे दश सत्यश्रवा आत्रेय उषाः पङ्क्तिः ।

७९ महेनोंअद्यबोंधयोषोंरायेदिवित्मंती । यथांचिन्नोअबोंधयःसत्यश्रंवसि वाय्येसुजांतेअश्वंसूनृते १ यासुंनीथेशौंचद्रथेव्यौच्छोंदुहितांर्दिवः । साव्युंच्छसहींयसिसत्यश्रंवसिवाय्येसुजांतेअश्वंसूनृते २ सानोंअद्याभरद्वंसुव्युंच्छादुहितर्दिवः । योव्यौच्छःसहींयसिसत्यश्रंवसिवाय्येसुजांतेअश्वंसूनृते ३ अभियेत्वांविभावरिस्तोमैंर्गृणन्तिवह्नंयः । मघैर्मंघोनिसुश्रियोदामंन्वन्तःसुरातयःसुजांतेअ-

श्वंसूनृते ४ यच्चिद्धितेगणाइमेछदयन्तिमघत्तये । परिचिद्वष्टयोदधुर्ददतोराधोअह्रयंसुजातेअश्वसूनृते ५ ॥ २१ ॥ ऐषुधावीरवद्यशउषोमघोनिसूरिषु । येनोराधांस्यह्रयामघवानोअरासतसुजातेअश्वसूनृते ६ तेभ्योद्युम्नंबृहद्यशउषोमघोन्यावह । येनोराधांस्यश्व्यागव्याभजन्तसूरयःसुजातेअश्वसूनृते ७ उतनोगोमतीरिषआवहादुहितर्दिवः । साकंसूर्यस्यरश्मिभिःशुक्रैःशोचद्भिरर्चिभिःसुजातेअश्वसूनृते ८ व्युच्छादुहितर्दिवोमाचिरंतनुथाअपः । नेत्त्वास्तेनंयथारिपुंतपातिसूरोअर्चिषासुजातेअश्वसूनृते ९ एतावद्वेदुषस्त्वंभूयोवादातुमर्हसि । यास्तोतृभ्योविभावर्युच्छन्तीनप्रमीयसेसुजातेअश्वसूनृते १० ॥ २२ ॥

द्युतद्यामानं षट् सत्यश्रवा आत्रेय उषास्त्रिष्टुप् ।

८० द्युतद्यामानंबृहतीमृतेनऋतावरीमरुणप्सुंविभातीम् । देवीमुषसंस्वरा-

वहन्तींप्रतिविप्रासोमतिभिर्जरन्ते १ एषाजनंदर्शताबोधयन्तीसुगान्पथःकृण्वतीयात्यग्रे । बृहद्रथाबृहतीविश्वमिन्वोषाज्योतिर्यच्छत्यग्रेअह्नाम् २ एषागोभिररुणेभिर्युजानास्रेधन्तीरयिमप्रायुचक्रे । पथोरदन्तीसुवितायदेवीपुरुष्टुताविश्ववाराविभाति ३ एषाव्येनीभवतिद्विबर्हाआविष्कृण्वानातन्वंपुरस्तात् । ऋतस्यपन्थामन्वेतिसाधुप्रजानतीवनदिशोमिनाति ४ एषाशुभ्रानतन्वोविदानोर्ध्वेवस्नातीदृशयेनोअस्थात् । अपद्वेषोबाधमानातमांस्युषादिवोदुहिताज्योतिषागात् ५ एषाप्रतीचीदुहितादिवोनॄन्योषेवभद्रानिरिणीतेअप्सः । व्यूर्ण्वतीदाशुषेवार्याणिपुनर्ज्योतिर्युवतिःपूर्वथाकः ६ ॥ २३ ॥

युञ्जते पञ्च श्यावाश्व आत्रेयः सविता जगती ।

८१ युञ्जतेमनउतयुञ्जतेधियोविप्राविप्रस्यबृहतोविपश्चितः । विहोत्रादधेवयु-

नाविदेकुइन्महीदेवस्यंसवितुःपरिष्टुतिः १ विश्वारूपाणिप्रतिमुञ्चतेकविःप्रासा-
वीद्भद्रंद्विपदेचतुंष्पदे । विनाकमख्यत्सविताव रेण्यो ऽनुंप्रयाणमुषसोविरांजति २
यस्यंप्रयाणमन्वन्यइद्ययुर्देवादेवस्यंमहिमानमोजंसा । यःपार्थिवानिविममेस
एतंशोरजांसिदेवःसंविताम॑हित्वना ३ उतयांसिसवितस्त्रीणिरोचनोतसूर्यस्यर-
श्मिभिःसमुंच्यसि । उतरात्रींमुभयतःपरीयसउतमित्रोभंवसिदेवधर्मभिः ४
उतेशिषेप्रसवस्यत्वमेकइदुतपूषाभंवसिदेवयामंभिः । उतेदंविश्वंभुवनंविरांजसि
श्यावाश्वस्तेसवितःस्तोमंमानशे ५ ॥ २४ ॥

तत्सवितुर्नव श्यावाश्व आत्रेयः सविता गायत्री आद्यानुष्टुप् ।

८२ तत्संवितुर्वृणीमहेवयंदेवस्यभोजंनम् । श्रेष्ठंसर्वधातंमंतुरंभगंस्यधीम-
हि १ अस्यहिस्वयंशस्तरंसवितुःकच्चनप्रियम् । नमिनन्तिस्वराज्यंम् २ सहिर-

तांनिदाशुषेसुवातिसविताभर्गः । तंभागंचित्रमीमहे ३ अद्यानोदेवसवितःप्र-
जावत्सावीःसौभगम् । परादुःष्वप्न्यंसुव ४ विश्वानिदेवसवितर्दुरितानिपरा
सुव । यद्भद्रंतन्नआसुव ५ ॥ २५ ॥ अनागसोअदितयेदेवस्यसवितुःसवे । वि-
श्वावामानिधीमहि ६ आविश्वदेवंसत्पतिंसूक्तैरद्यावृणीमहे । सत्यसवंसविता-
रम् ७ यइमेउभेअहनीपुरएत्यप्रयुच्छन् । स्वाधीर्देवःसविता ८ यइमाविश्वा
जातान्याश्रावयतिश्लोकेन । प्रचसुवातिसविता ९ ॥ २६ ॥

अच्छा दशात्रिः पर्जन्यस्त्रिष्टुप् । उपाद्यास्तिस्रो जगत्यः । उपान्त्यानुष्टुप् ।

८३ अच्छावदतवसंगीर्भिराभिःस्तुहिपर्जन्यंनमसाविवास । कनिक्रदद्वृ-
षभोजीरदानूरेतोदधात्योषधीषुगर्भम् १ विवृक्षान्हन्त्युतहन्तिरक्षसोविश्वंबि-
भायभुवनंमहावधात् । उतानागाईषतेवृष्ण्यावतोयत्पर्जन्यःस्तनयन्हन्तिदु-

ष्कृतः २ रथीवकशयाश्वाँअभिक्षिपन्नाविर्दूतान्कृणुतेवर्ष्याँ३अह । दूरात्सिंहस्य
स्तनथाउदीरतेयत्पर्जन्यःकृणुतेवर्ष्यं१नभः ३ प्रवातावान्तिपतयन्तिविद्युतउदो-
षधीर्जिहतेपिन्वतेस्वः । इराविश्वस्मैभुवनायजायतेयत्पर्जन्यःपृथिवींरेतसाव-
ति ४ यस्यव्रतेपृथिवीनन्नमीतियस्यव्रतेशफवज्जर्भुरीति । यस्यव्रतओषधीर्वि-
श्वरूपाःसनःपर्जन्यमहिशर्मयच्छ ५ ॥ २७ ॥ दिवोनोवृष्टिंमरुतोररीध्वंप्रपि-
न्वतवृष्णोअश्वस्यधाराः । अर्वाङेतेनस्तनयित्नुनेह्यपोनिषिञ्चन्नसुरःपितानः ६
अभिक्रन्दस्तनयगर्भमाधाउदन्वतापरिदीयारथेन । दृतिंसुकर्षविषितंन्यञ्चंसमा
भवन्तूद्वतोनिपादाः ७ महान्तंकोशमुदचानिषिञ्चस्यन्दन्तांकुल्याविषिताःपुर-
स्तात् । घृतेनद्यावापृथिवीव्युन्धिसुप्रपाणंभवत्वघ्न्याभ्यः ८ यत्पर्जन्यकनिक्रद-
त्स्तनयन्हंसिदुष्कृतः । प्रतीदंविश्वंमोदतेयत्किंचपृथिव्यामधि ९ अवर्षीर्वर्षमुदुषू

गृभायाकुर्धन्वान्यत्येतवाउं । अजीजनओषधीर्भोजनायकमुतप्रजाभ्योऽविदोमनीषाम् १० ॥ २८ ॥

बळित्था तृचमत्रिः पृथिव्यनुष्टुप् ।

८४ बळित्थापर्वतानांखिद्रंबिभर्षिपृथिवि । प्रयाभूमिंप्रवत्वतिमह्नाजिनोषिमहिनि १ स्तोमासस्त्वाविचारिणिप्रतिष्टोभन्त्यक्तुभिः । प्रयावाजंनहेषन्तंपेरुमस्यस्यर्जुनि २ दृळ्हाचिद्यावनस्पतीन्क्ष्मयादर्धर्ष्योजसा । यत्तेअभ्रस्यविद्युतोदिवोवर्षन्तिवृष्टयः ३ ॥ २९ ॥

प्र सम्राजेष्टावत्रिर्वरुणस्त्रिष्टुप् ।

८५ प्रसम्राजेबृहदर्चागभीरंब्रह्मप्रियंवरुणायश्रुताय । वियोजघानशमितेवचर्मोपस्तिरेपृथिवींसूर्याय १ वनेषुव्यन्तरिक्षंततानवाजमर्वत्सुपयउस्रियासु ।

हृत्सुक्रतुंवरुणोअप्स्व१ग्निंदिविसूर्यमदधात्सोममद्रौ २ नीचीनंबारंवरुणःकवंन्धं
प्रससर्जरोदसीअन्तरिक्षम् । तेनविश्वस्यभुवनस्यराजायवंनवृष्टिर्व्युनत्तिभूमं ३
उनत्तिभूमिंपृथिवीमुतद्यांयदादुग्धंवरुणोवष्ट्यादित् । सम्भ्रेणंवसतपर्वतासस्त-
विषीयन्तंःश्रथयन्तवीराः ४ इमामूष्वासुरस्यंश्रुतस्यंमहींमायांवरुणस्यप्रवोंच-
म् । मानेनेवतस्थिवाँअन्तरिक्षेवियोममेपृथिवींसूर्येण ५॥३०॥ इमामूनुकवितं-
मस्यमायांमहींदेवस्यनकिरादंधर्ष । एकंयदुद्गालपृणन्त्येनीरासिञ्चन्तीरवनंयःस-
मुद्रम् ६ अर्यम्यंवरुणमित्र्यंवासखायंवासदमिद्भ्रातरंवा । वेशंवानित्यंवरु-
णारंणंवायत्सीमागंश्चकृमाशिश्रथस्तत् ७ कितवासोयद्रिरिपुर्नदीवियद्वाघा
सत्यमुतयन्नविद्म । सर्वाताविष्यंशिथिरेवंदेवाधांतेस्यामवरुणप्रियासंः ८॥३१॥

इन्द्राग्नी षळत्रिरिन्द्राग्नी अनुष्टुप् । अन्त्या विराट्पूर्वा ।

८६ इन्द्राग्नीयमवंथउभावाजेषुमर्त्यंम् । दृळ्हाचित्सप्रभेंदतिद्युम्नावाणीरिव त्रितः १ यापृतंनासुदुष्टरायावाजेषुश्रवाय्यां । यापञ्चंचर्षणीरभीन्द्राग्नीताहंवामहे २ तयोरिदमंवच्छवंस्तिग्माद्दिद्युन्मघोनोंः । प्रतिद्रुणागभंस्त्योर्गवांवृत्रघ्नएषंते ३ तावामेषेरथानामिन्द्राग्नीहंवामहे । पतींतुरस्यराधंसोविद्वांसागिर्वंणस्तमा ४ तावृधन्तावनुद्यूनमर्तायदेवावदभा । अर्हन्ताचित्पुरोदधेंशेंवदेवावर्वते ५ एवेन्द्राग्निभ्यामहाविहव्यंशूष्यंघृतंनपूतमद्रिंभिः । तासूरिषुश्रवोंबृहद्रयिंगृणत्सुदिधृतमिषंगृणत्सुंदिधृतम् ६ ॥ ३२ ॥

प्र वो नवैवयामरुदात्रेयो मरुतोतिजगती ।

८७ प्रवोंमहेमतयोयन्तुविष्णंवेमरुत्वंतेगिरिजाएंवयामंरुत् । प्रशर्धायप्रयं-

ज्यवेसुखादयेंतवसेंभन्दर्दिष्टयेधुनिंव्रतायशवंसे १ प्रयेजातामंहिनायेचनुस्वयंम
विद्मनांब्रुवतंएवयामंरुत् । क्रत्वातद्वोंमरुतोनाधृषेशवोंदानामह्नातदेंषामधृष्टा-
सोनाद्रंयः २ प्रयेदिवोबृंहतःशृंण्विरेगिरासुशुक्कांनःसुभ्वंएवयामंरुत् । नयेषा-
मिरींसधस्थईष्टआँअग्नयोनस्वविंद्युतःप्रस्पन्द्रासोधुनींनाम् ३ सचंक्रमेमहतो
निरुंरुक्रमःसंमानस्मात्सदंसएवयामंरुत् । यदायुंक्तत्मनास्वादधिष्णुभिर्विष्पं-
र्धसोविमंहसोजिगांतिशेवृंधोनृभिंः ४ स्वनोनवोऽमंवान्रेजयद्वृषात्वेषोययिस्तं-
विषएंवयामंरुत् । येनासहंन्तऋञ्जतस्वरोंचिषःस्थारंश्मानोहिरण्ययांःस्वायुधा-
संइष्मिणः ५ ॥ २३ ॥ अपारोवोंमहिमावृद्धशवसस्त्वेषंशवोंऽवत्वेवयामंरुत् ।
स्थातांरोहिप्रसिंतौसंदृशिस्थनतेनंउरुष्यतानिदःशुशुक्कांसोनाग्नयंः ६ तेरुद्रासः

सुमंखाअग्नयोंयथातुविद्युम्नाअंवन्त्वेवयामंरुत् । दीर्घंपृथुपंप्रथेसद्मपार्थिवंयेषा-
मज्मेष्वामहःशर्धांस्यद्भुतैनसाम् ७ अद्वेषोनोंमरुतोगातुमेतंनश्रोताहवंजरितु-
रेंवयामंरुत् । विष्णोर्महःसंमन्यवोयुयोतनस्मद्रथ्योइंनदंसनापद्वेषांसिसनुतः ८
गन्तांनोयज्ञंयंज्ञियाःसुशमिश्रोताहवंमरक्षएंवयामंरुत् । ज्येष्ठांसोनपर्वतासो
व्योमनियूयंतस्यंप्रचेतसःस्यातंदुर्धर्तवोनिदः ९ ॥ ३४ ॥ इति शाकलर्कसंहितायां
पञ्चमे मण्डले षष्ठोऽनुवाकः ॥ ६ ॥

इति पञ्चमं मण्डलं समाप्तम् ॥ ५ ॥

त्वं ह्यग्ने त्रयोदश भरद्वाजो बार्हस्पत्योग्निस्त्रिष्टुप् ।

१ त्वंह्यंग्नेप्रथमोमनोतास्याधियोअभंवोदस्महोतां । त्वंसींवृषन्नकृणोर्दुष्टरीं-

तुसहोविश्वंस्मैसहंसेसहंध्यै १ अधाहोतान्यंसीदोयजींयानिळस्पदइषयन्नीड्यः सन् । तंत्वानरंःप्रथमंदेवयन्तोमहोरायेचितयंन्तोअनुंग्मन् २ वृतेवयन्तंबहुभिर्वसव्यै३स्त्वेरयिंजागृवांसोअनुंग्मन् । रुशंन्तमग्निंदर्शतंबृहन्तंवपावंन्तंविश्वहां दीदिवांसंम् ३ पदंदेवस्यनमंसाव्यन्तंःश्रवस्यवःश्रवंआपन्नमृंक्तम् । नामांनि चिद्दधिरेयज्ञियांनिभद्रायांतेरणयन्तसंदृष्टौ ४ त्वांवंर्धन्तिक्षितयंःपृथिव्यांत्वां रायंउभयांसोजनांनाम् । त्वंत्रातातंरणेचेत्योंभूःपितामातासदमिन्मानुंषाणाम् ५ ॥ ३५ ॥ सपर्येण्यःसप्रियोविक्ष्व१ग्निर्होतांमन्द्रोनिषंसादायजींयान् । तंत्वांवयंदमआदींदिवांसमुपंज्ञुबाधोनमंसासदेम ६ तंत्वांवयंसुध्यो३नव्यंमग्ने सुम्नायवंईमहेदेवयन्तंः । त्वंविशोंअनयोदीद्यांनोदिवोअंग्नेबृहतारोंचनेनं ७

विशांकविंविश्पतिंशश्वतीनांनितोशनंवृषभंचर्षणीनाम् । प्रेतीषणिमिषयन्तं
पावकंराजन्तमग्निंयजतंरयीणाम् ८ सोअग्नईजेशशमेचमर्तोयस्तआनट्स-
मिधाहव्यदातिम् । यआहुतिंपरिवेदानमोभिर्विश्वेत्सवामादधतेत्वोतः ९ अ-
स्माउतेमहिंमहेविधेमनमोभिरग्नेसमिधोतहव्यैः । वेदीसूनोसहसोगीर्भिरुक्थै-
रातेभद्रायांसुमतौयतेम १० आयस्ततंथरोदसीविभासाश्रवोभिश्चश्रवस्यं१स्त-
रुत्रः । बृहद्भिर्वाजैस्थविरेभिरस्मेरेवद्भिरग्नेवितरंविभाहि ११ नृवद्वसोसदमि-
द्धेह्यस्मेभूरितोकायतनयायपश्वः । पूर्वीरिषोबृहतीरारेअघाअस्मेभद्रासौश्रवसा-
निसन्तु १२ पुरूण्यग्नेपुरुधात्वायावसूनिराजन्वसुतातेअश्याम् । पुरूणिहित्वेपुरु-
वारसन्त्यग्नेवसुविधतेराजंनित्वे १३ ॥ ३६ ॥ इति शाकलकेसंहितायां चतुर्थाष्टके
चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

त्वंह्येकादशानुष्टुभंशक्वर्यन्तमग्नेष्टौयथाहोतर्द्वेवेवःसप्तमनव्यसामूर्धानंवैश्वानरीयंहिद्विजगत्यन्तंपृक्षस्या-
न्यात्रिष्टुबहश्चपुरोवोद्विपदान्तंयजस्वषणमध्येत्वद्विश्वाग्नाय आनुष्टुभंशक्वर्यन्तामिममूषुत्वेकोनावीतहव्यऋ-
षिर्वाजागतंप्राग्दशम्यास्तृतीयापञ्चदश्यौशक्वर्यौषष्ठ्यतिशक्वर्यनुष्टुब्बृहत्याउपान्त्येत्वमग्नेष्टाचत्वारिंश-
द्गायत्रंवर्धमानाद्यापष्ठीचसप्तविंश्यनुष्टुब्त्रिष्टुप्पूर्वेचान्त्ये ।

त्वं ह्येकादश भरद्वाजो बार्हस्पत्योऽग्निरनुष्टुप् । अन्त्या शक्वरी ।

२ ॐम् त्वंहिक्षैतंवद्यशोऽग्नेमित्रोनपत्यसे । त्वंविचर्षणेश्रवोवसोपुष्टिंनपुं-
ष्यसि १ त्वांहिष्मांचर्षणयोयज्ञेभिर्गीर्भिरीळते । त्वांवाजीयात्यवृकोरजस्तू-
र्विश्वचर्षणिः २ सजोषस्त्वादिवोनरोयज्ञस्यकेतुमिन्धते । यद्धस्यमानुषोजनः
सुम्नायुर्जुह्वेअध्वरे ३ ऋधद्यस्तेसुदानवेधियामर्तःशशमते । ऊतीषबृहतोदिवो
द्विषोअंहोनतरति ४ समिधायस्तआहुतिंनिशितिंमर्त्योनशत् । वयावन्तंसपुं-
ष्यतिक्षयमग्नेशतायुषम् ५ ॥ १ ॥ त्वेषस्तेधूमऋण्वतिदिविषञ्छुक्रआततः ।

सूरोनहिद्युतात्वंकृपापावकरोचंसे ६ अधाहिविक्ष्वीड्योऽसिंप्रियोनोअतिथिः । रण्वःपुरीवजूर्यःसूनुर्नत्रयय्याय्यः ७ क्रत्वाहिद्रोणेअज्यसेऽग्नेवाजीनकृत्व्यः । परिज्मेवस्वधागयोऽत्योनह्वार्यःशिशुः ८ त्वंत्याचिदच्युताग्नेपशुर्नयवसे । धामांहयत्तेअजरवनावृश्चन्तिशिक्वसः ९ वेषिह्यध्वरीयतामग्नेहोतादमेविशाम् । समृधोविश्पतेकृणुजुषस्वहव्यमंगिरः १० अच्छानोमित्रमहोदेवदेवानग्नेवोचंःसुमतिंरोदस्योः । वीहिस्वस्तिसुंक्षितिंदिवोनृन्द्विषोअंहांसिदुरितातरेमतातरेमतवावसातरेम ११ ॥ २ ॥

अग्नेष्टौ भरद्वाजो बार्हस्पत्योग्निस्त्रिष्टुप् ।

३ अग्नेसक्षेषद्दतपाऋतेजाउरुज्योतिर्नशतेदेवयुष्टे । यंत्वंमित्रेणवरुणःसजोषादेवपासित्यजंसामर्तमंहः १ ईजेयज्ञेभिःशशमेशमीभिर्ऋधद्वारायाग्नयेद-

दाश । एवाचनतंयशसामजुंष्टिर्नांहोमर्तंनशतेनप्रदृंप्तिः २ सूरोनयस्यंदृशतिर-
रेपाभीमायदेतिंशुचतस्तआधीः । हेषंस्वतःशुरुधोनायमक्तोःकुत्राचिद्रण्वोवंस-
तिर्वनेजाः ३ तिग्मंचिदेममहिवर्पोअस्यभसदश्वोनयमसानआसा । विजेहं-
मानःपरशुर्नजिह्वांद्रविर्नद्रावयतिदारुधक्षत् ४ सइदस्तेवप्रतिधादसिष्यञ्छिशी-
ततेजोऽयंसोनधाराम् । चित्रध्रजतिररतिर्योअक्तोर्वेर्नद्रुषद्वारघुपत्मजंहाः ५॥३॥
सईंरेभोनप्रतिवस्तउस्राःशोचिषारारपीतिमित्रमहाः । नक्तंयईमरुषोयोदिवा-
नॄनमर्त्योअरुषोयोदिवानॄन् ६ दिवोनयस्यविधतोनवीनोद्वृषारुक्षओषधीषुनू-
नोत् । घृणानयोध्रजसापत्मनायन्नारोदसीवसुनादंसुपत्नी ७ धायोभिर्वायोयु-
ज्येभिरर्कैर्विद्युन्नदविद्योत्स्वेभिःशुष्मैः । शर्धोवायोमरुतांततक्षऋभुर्नत्वेषोरभ-
सानोअद्यौत् ८ ॥ ४ ॥

यथा होतरष्टौ भरद्वाजो बार्हस्पत्योग्निस्त्रिष्टुप् ।

४ यथाहोतर्मनुषोदेवतातायज्ञेभिःसूनोसहसोयजासि । एवानोअद्यसमना
समानानुशन्नग्नउशतोयक्षिदेवान् १ सनोविभावाचक्षणिर्नवस्तोरग्निर्वन्दारुवे-
द्यश्चनोधात् । विश्वायुर्योअमृतोमर्त्येषूषर्भुद्भूदतिथिर्जातवेदाः २ द्यावोनयस्य
पनयन्त्यभ्वंभासांसिवस्तेसूर्योनशुक्रः । वियइनोत्यजरःपावकोऽश्नस्यचिच्छि-
श्नथत्पूर्व्याणि ३ वद्माहिसूनोअस्यद्मसद्वाचक्रेअग्निर्जनुषाज्मान्नम् । सत्वंनऊ-
र्जसनऊर्जंधाराजेववेजेरवृकेक्षेष्यन्तः ४ नितिक्तियोवारणमन्नमत्तिवायुर्नराष्ट्र्य-
त्येत्यक्तून् । तुर्यामयस्तआदिशामरातीरत्योनह्रुतःपततःपरिह्रुत् ५ ॥ ५ ॥
आसूर्योनभानुमद्भिरर्कैरग्नेततन्थरोदसीविभासा । चित्रोनयत्परितमांस्यक्तः
शोचिषापत्मन्नौशिजोनदीयन् ६ त्वांहिमन्द्रतममर्कशोकैर्ववृमहेमहिनःश्रो-

ष्यंग्ने। इन्द्रंनत्वाशवंसादेवतावायुंपृणन्तिराधंसानृतंमाः ७नूनोंअग्ने ऽवृकेभिःस्व-
स्तिवेषिरायःपथिभिःपर्ष्यहः । तासूरिभ्योगृणतेरांसिसुम्नंमदेमशतहिमाःसु-
वीराः ८ ॥ ६ ॥

हुवे वः सप्त भरद्वाजो बार्हस्पत्योग्निस्त्रिष्टुप् ।

५ हुवेवःसूनुंसहंसोयुवानमद्रोघवाचंमतिभिर्यविष्ठम् । यइन्वंतिद्रविणानि
प्रचेताविश्ववाराणिपुरुवारोअध्रुक् १ त्वेवसूनिपुर्वणीकहोतर्दोषावस्तोरेरिरेय-
ज्ञियासः । क्षामेवविश्वाभुवनानियस्मिन्त्संसौभगानिदधिरेपावके २ त्वंविक्षु
प्रदिवःसीदआसुक्रत्वारथीरंभवोवार्याणाम् । अतइनोषिविधतेचिकित्वोव्यानु-
षग्जातवेदोवसूनि ३ योनःसनुत्योअभिदासदग्नेयोअन्तरोमित्रमहोवनुष्यात् ।
तमजरेभिर्वृषभिस्तववस्वैस्तपातपिष्ठतपसातपस्वान् ४ यस्तेयज्ञेनसमिधायउ-

क्थैर्कैभिः सूनोसहसोददाशत् । समर्त्येष्वमृतप्रचेताराया द्युम्नेनश्रवसाविभा-
ति ५ सतत्कृधीषितस्तूयमग्नेस्पृधोबाधस्वसहसासहस्वान् । यच्छस्यसेद्युभि-
रक्तोवचोभिस्तज्जुषस्वजरितुर्घोषिमन्म ६ अश्यामतंकाममग्नेतवोतीअश्यामर-
यिंरयिवः सुवीरम् । अश्यामवाजमभिवाजयन्तोऽश्यामद्युम्नमजराजरंते ७ ॥७॥

प्र नव्यसा सप्त भरद्वाजो बार्हस्पत्योग्निस्त्रिष्टुप् ।

६ प्रनव्यसासहसः सूनुमच्छायज्ञेनगातुमवइच्छमानः । वृश्चद्वनंकृष्णयामं
रुशन्तंवीतीहोतारंदिव्यंजिगाति १ सः श्वितानस्तन्यतूरोचनस्थाअजरेभिर्नान-
दद्भिर्यविष्ठः । यः पावकः पुरुतमः पुरूणिपृथून्यग्निरनुयातिभर्वन् २ वितेविष्व-
ग्वातजूतासोअग्नेभामासः शुचेशुचयश्चरन्ति । तुविम्रक्षासोदिव्यानवग्वावना
वनन्तिधृषतारुजन्तः ३ येतेशुक्रासः शुचयः शुचिष्मः क्षांवपन्तिविषितासोअ-

श्वाः । अधंस्मस्तंउर्विंयाविभांतियातयंमानोअधिसानुंपृश्नेः ४ अधंजिह्वापां-
पतीतिप्रवृष्णोंगोषुयुधोनाशनिंःसृजाना । शूरंस्येवप्रसिंतिःक्षातिरग्नेर्दुर्वर्तुर्भीमो
दंयतेवनांनि ५ आभानुनापार्थिवानिज्रयांसिमहस्तोदस्यंधृषताततंन्थ । सबां-
धस्वापंभयासहोंभिःस्पृधोंवनुष्यन्वनुषोनिजूंर्व ६ सचिंत्रचित्रंचितयंन्तमस्मे
चित्रंक्षत्रचित्रतंमंवयोधाम् । चन्द्रंरयिंपुंरुवीरंबृहन्तंचन्द्रंचन्द्राभिर्गृणतेयुव-
स्व ७ ॥ ८ ॥

मूर्धानं सप्त भरद्वाजो बार्हस्पत्यो वैश्वानरस्त्रिष्टुप् । अन्त्ये जगत्यौ ।

७ मूर्धानंदिवोअंरतिंपृंथिव्यावैश्वानरमृतआजातमग्निम् । कविंसम्राजम-
तिंथिंजनांनामासन्नापात्रंजनयन्तदेवाः १ नाभिंयज्ञानांसदंनंरयीणांमहामांहा-
वमभिसंनंवन्त । वैश्वानरंरथ्यंमध्वराणांयज्ञस्यंकेतुंजंनयन्तदेवाः २ त्वद्विप्रो

जायतेवाज्यग्नेत्वद्वीरासोअभिमातिषाहः । वैश्वानरत्वमस्मासुधेहिवसूनिराजन्स्पृहयाय्याणि ३ त्वांविश्वेअमृतजायमानंशिशुंनदेवाअभिसंनवन्ते । तवक्रतुभिरमृतत्वमायन्वैश्वानरयत्पित्रोरदीदेः ४ वैश्वानरतवतानिव्रतानिमहान्यग्नेनकिरादधर्ष । यज्जायमानःपित्रोरुपस्थेऽविन्दःकेतुंवयुनेष्वह्नाम् ५ वैश्वानरस्यविमितानिचक्षसासानूनिदिवोअमृतस्यकेतुना । तस्येदुविश्वाभुवनाधिमूर्धनिवयाइवरुरुहुःसप्तविस्रुहः ६ वियोरजांस्यमिमीतसुक्रतुर्वैश्वानरोविदिवोरोचनाकविः । परियोविश्वाभुवनानिपप्रथेऽदब्धोगोपाअमृतस्यरक्षिता ७ ॥ १ ॥

पृक्षस्य सप्त भरद्वाजो बार्हस्पत्यो वैश्वानरो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

८ पृक्षस्यवृष्णोअरुषस्यनूसहःप्रनुवोचंविदथाजातवेदसः । वैश्वानरायमतिर्नव्यसीशुचिःसोमइवपवतेचारुरग्नये १ सजायमानःपरमेव्योमनिव्रतान्यग्नि

व्रतपाअरक्षत । व्य१न्तरिक्षममिमीतसुक्रतुर्वैश्वानरोमहिनानाकमस्पृशत् २
व्यस्तभ्नाद्रोदसीमित्रोअद्भुतोऽन्तर्वावदकृणोज्ज्योतिषातमः । विचर्मणीवधिष-
णेअवर्तयद्वैश्वानरोविश्वमधत्तवृष्ण्यम् ३ अपामुपस्थेमहिषाअगृभ्णतविशोरा-
जानमुपतस्थुर्ऋग्मियम् । आदूतोअग्निमभरद्विवस्वतोवैश्वानरंमातरिश्वापराव-
तः ४ युगेयुगेविदथ्यंगृणद्भ्योऽग्नेरयिंयशसंधेहिनव्यसीम् । पव्येवराजन्नघशंसम-
जरनीचानिवृश्चवनिनंनतेजसा ५ अस्माकमग्नेमघवत्सुधारयानामिक्षत्रमजरं
सुवीर्यम् । वयंजयेमशतिनंसहस्रिणंवैश्वानरवाजमग्नेतवोतिभिः ६ अदब्धे-
भिस्तवगोपाभिरिष्टेऽस्माकंपाहित्रिषधस्थसूरीन् । रक्षाचनोददुषांशर्धोअग्नेवै-
श्वानरप्रचतारीःस्तवानः ७ ॥ १० ॥

अहश्च सप्त भरद्वाजो बार्हस्पत्यो वैश्वानरस्त्रिष्टुप् ।

१ अहंश्चकृष्णमहरर्जुनंचविवर्तेतेरजंसीवेद्याभिः । वैश्वानरोजायमानोनराजावातिरज्ज्योतिषाग्निस्तमांसि १ नाहंतन्तुंनविजानाम्योतुंनयंवयन्तिसमरेऽतमानाः । कस्यस्वित्पुत्रइहवक्त्वानिपरोवदात्यवरेणपित्रा २ सइत्तन्तुंसविजानात्योतुंसवक्त्वान्यृतुथावदाति । यईचिकेतदमृतस्यगोपाअवश्चरन्परोअन्येनपश्यन् ३ अयंहोताप्रथमःपश्यतेममिदंज्योतिरमृतंमर्त्येषु । अयंसजज्ञेध्रुवआनिषत्तोऽमर्त्यस्तन्वा३वर्धमानः ४ ध्रुवंज्योतिर्निहितंदृशयेकंमनोजविष्ठंपतयत्स्वन्तः । विश्वेदेवाःसमनसःसकेताएकंक्रतुमभिवियन्तिसाधु ५ विमेकर्णापतयतोविचक्षुर्वी३दंज्योतिर्हृदयआहितंयत् । विमेमनश्चरतिदूरआधीःकिंस्विद्वक्ष्या-

मिकिमूनूमंनिष्ये ६ विश्वेदेवाअंनमस्यन्भियानास्त्वामग्नेतमंसितस्थिवांसंम् । वैश्वानरोऽवतूतयेनोऽमंर्त्योऽवतूतयेनः ७ ॥ ११ ॥

पुरो वः सप्त भरद्वाजो बार्हस्पत्योग्निस्त्रिष्टुप् । अन्त्या द्विपदा ।

१० पुरोवोमन्द्रंदिव्यंसुवृक्तिंप्रयतियज्ञेअग्निमध्वरेदधिध्वम् । पुरउक्थेभिःसहिनोविभावास्वध्वराकरतिजातवेदाः १ तमुद्युमःपुर्वणीकहोतरग्नेअग्निभिर्मनुषइधानः । स्तोमंयमस्मैममतेवशूषंघृतंनशुचिमतयःपवन्ते २ पीपायसःश्रवसामर्त्येषुयोअग्नयेददाशविप्रउक्थैः । चित्राभिस्तमूतिभिश्चित्रशोचिर्व्रजस्यसातागोमतोदधाति ३ आयःपप्रौजायमानउर्वीदूरेदृशाभासाकृष्णाध्वा । अधबहुचित्तमऊर्म्यायास्तिरःशोचिषाददृशेपावकः ४ नूनश्चित्रंपुरुवाजाभिरूतीअग्नेरयिंमघवद्भ्यश्चधेहि । येराधसाश्रवसाचात्यन्यान्त्सुवीर्येभिश्चाभिसन्तिजना-

न् ५ इमंयज्ञंचनोधाअग्नउशन्यंतंआसानोजुहुतेहविष्मान् । भरद्वाजेषुदधिषे सुवृक्तिमवीर्वाजंस्यगध्यंस्यसातौ ६ विद्वेषांसीनुहिवर्धयेळांमदेमशतहिमाःसु-
वीराः ७ ॥ १२ ॥

यजस्व षड्भरद्वाजो बार्हस्पत्योग्निस्त्रिष्टुप् ।

११ यजंस्वहोतरिषितोयजीयानग्नेबाधोमरुतांनप्रयुक्ति । आनोमित्रावरु-
णानासंत्याद्यावाहोत्रायंपृथिवीववृत्याः १ त्वंहोतामन्द्रतंमोनोअध्रुगन्तर्देवोवि-
दथामर्त्येषु । पावकयांजुह्वा३वह्निरासाग्नेयजंस्वतन्वं१तवस्वाम् २ धन्यांचिद्धि
त्वेधिषणावष्टिप्रदेवाञ्जन्मंगृणतेयजंध्यै । वेपिष्ठोअङ्गिरसांयद्धविप्रोमधुंछन्दोभ-
नंतिरेभइष्टौ ३ अदिद्युतत्स्वपाकोविभावाग्नेयजंस्वरोदसीउरूची । आयुंनयंन-
मंसारातहंव्याअञ्जन्तिसुप्रयसंपञ्चजनाः ४ वृञ्जेहयन्नमंसाबर्हिरग्नावयामिस्रुग्घृ-

तवंतीसुवृक्तिः । अभ्यंक्षिसद्मसदंनेपृथिव्याअश्रायियज्ञःसूर्येनचक्षुः ५ दशस्या
नःपुर्वणीकहोतर्देवेभिरग्नेअग्निभिरिधानः । रायःसूनोसहसोवावसानाअतिस्र-
सेमवृजनंनांहः ६ ॥ १३ ॥

मध्ये षड्भरद्वाजो बार्हस्पत्योग्निस्त्रिष्टुप् ।

१२ मध्येहोतादुरोणेबर्हिषोराळग्निस्तोदस्यरोदसीयजध्यै । अयंससूनुःसह-
सऋतावादूरात्सूर्योनशोचिषाततान १ आयस्मिन्त्वेस्वपाकेयजत्रयक्षद्राजन्त्स-
र्वतातेवनुद्यौः । त्रिषधस्थस्ततरुषोनजंहोहव्यामघानिमानुषायजध्यै २ तेजि-
ष्ठायस्यारतिर्वनेराट्तोदोअध्वन्नवृधसानोअद्यौत् । अद्रोघोनद्रविताचेततित्मन्न-
मर्त्योऽवर्त्रओषधीषु ३ सास्माकेभिरेतरीनशूषैरग्निःष्टवेदमआजातवेदाः । द्र्वन्नो
वन्वन्क्रत्वानार्वोस्रःपितेवजारयायियज्ञैः ४ अधस्मास्यपनयन्तिभासोवृथायत्त-

क्षंदनुयातिंपृथ्वीम् । सद्योयःस्पन्द्रोविषिंतोधवींयानृणोनतायुरतिधन्वाराट् ५ सत्वंनोअर्वन्निदांयाविश्वेभिरग्नेअग्निभिरिधानः। वेषिरायोवियांसिदुच्छुनामदेम शतहिंमाःसुवीराः ६ ॥ १४ ॥

त्वद्विश्वा षड्भरद्वाजो बार्हस्पत्योऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१३ त्वद्विश्वांसुभगसौभंगान्यग्नेवियंन्तिवनिनोनवयाः । श्रुष्टीरयिर्वाजोवृत्रतूर्येदिवोवृष्टिरीड्योरीतिरपाम् १ त्वंभगोनआहिरत्नमिषेपरिज्मेवक्षयसिदस्मवर्चाः । अग्नेमित्रोनबृहतऋतस्यासिंक्षत्तावामस्यदेवभूरेः २ ससत्पंतिःशवसाहन्तिवृत्रमग्नेविप्रोविपणेर्भतिंवाजम् । यंत्वंप्रचेतऋतजातरायासजोषानप्त्रापांहिनोषि ३ यस्तेसूनोसहसोगीर्भिरुक्थैर्यज्ञैर्मर्तोनिशितिंवेद्यानट् । विश्वंसदेवप्रतिवारमग्नेधत्तेधान्यं१ पत्यंतेवसव्यैः ४ तानृभ्यआसौश्रवसासुवीराग्नेसू-

नोसह॑सः पु॒ष्यसे॑धाः । कृ॒णोषि॑ प्रि॒यच्छ॑व॒सा॒भूरि॑प॒श्वो॒वयो॒वृका॑या॒रये॒जसु॑रये ५ व॒-
प्सासू॑नोसहसो॒नो॒विहा॑या॒अग्ने॑तो॒कंतन॑यंवा॒जिनो॑दाः । विश्वा॑भिर्गी॒र्भिर॒भिपू॒र्ति
मं॑श्या॒मदे॑मश॒तहि॑माः सु॒वीरा॑ः ६ ॥ १५ ॥

अग्ना यः षड् भरद्वाजो बार्हस्पत्योग्निरनुष्टुप् । अन्त्या शक्करी ।

१४ अ॒ग्नायोमर्त्यो॑दु॒वो॒धियं॑जु॒जोष॑धी॒तिभिः॑ । भस॒न्नुषप्रपू॒र्व्यइषं॑वु॒री॒ताव॑से १
अ॒ग्निरिद्धिप्रचे॑ताअ॒ग्निर्वे॒धस्त॑म॒ऋषिः॑ । अ॒ग्निंहोता॑रमीळतेय॒ज्ञेषु॒मनु॑षो॒विशः॑ २
नाना॒ह्य॑ग्ने॒ऽव॑से॒स्पर्ध॑न्ते॒रायो॑अ॒र्यः । तूर्व॑न्तो॒दस्युं॑मा॒यवो॑व्र॒तैः सीक्ष॑न्तोअव्र॒तम् ३
अ॒ग्निर॒प्सामृ॑ती॒षहं॑वी॒रंद॑दाति॒सत्प॑तिम् । यस्य॒त्रस॑न्ति॒शव॑सः सं॒चक्षि॒शत्र॑वो॒भि॒-
या ४ अ॒ग्निर्हि॑वि॒द्मना॑नि॒दो॒दे॒वोमर्त॑मुरु॒ष्यति॑ । स॒हावा॒यस्यावृ॑तो र॒यिर्वाजे॒ष्ववृ॑-

तः ५ अच्छांनोमित्रमहोदेवदेवानग्नेवोचःसुमतिंरोदस्योः । वीहिस्वस्तिंसुक्षितिंदिवोनॄन्द्विषोअंहांसिदुरितातरेमतातरेमतवावसातरेम ६ ॥ १६ ॥

इममूष्वेकोनविंशतिर्भरद्वाजो बार्हस्पत्यो वीतहव्यो वाग्निः । तृतीयापञ्चदश्यौ शक्वर्यौ । षष्ठ्यतिशक्वरी । दशम्याद्याः पञ्च षोडश्यन्त्येच त्रिष्टुभः । सप्तदश्यनुष्टुप् । उपान्त्या बृहती । शिष्टा जगत्यः ।

१५ इममूषुवोअतिथिमुषर्बुधंविश्वासांविशांपतिमृञ्जसेगिरा । वेतीद्दिवोजनुषाकच्चिदाशुचिर्ज्योकूचिदत्तिगर्भोयदच्युतम् १ मित्रंनयंसुधितंभृगवोदधुर्वनस्पतावीड्यमूर्ध्वशोचिषम् । सत्वंसुप्रीतोवीतहव्येअद्भुतप्रशस्तिभिर्महयसेदिवेदिवे २ सत्वंदक्षस्यावृकोवृधोभूरर्यःपरस्यान्तरस्यतरुषः । रायःसूनोसहसोमर्त्येष्वाछर्दिर्यच्छवीतहव्यायसप्रथोभरद्वाजायसप्रथः ३ द्युतानंवोअतिथिंस्वर्णरम-

ग्निंहोतारंमनुंषःस्वध्वरम् । विप्रंनयुक्षवंचसंसुवृक्तिभिर्हव्यवाहंमरतिंदेवमृंजसे ४
पावकयायश्चितयंन्त्याकृपाक्षामंन्नुरुचउषसोनभानुनां । तूर्वन्नयामन्नेतंशस्यनूरण
आयोघृणेनततृषाणोअजरः ५ ॥ १७ ॥ अग्निमंग्निंवःसमिधांदुवस्यतप्रियंप्रि-
यंवोअतिथिंगृणीषणिं । उपंवोगीर्भिरमृतंविवासतदेवोदेवेषुवनंतेहिवार्यंदेवोदेवे-
षुवनंतेहिनोदुवः ६ समिद्धमग्निंसमिधांगिरागृंणेशुचिंपावकंपुरोअंध्वरेध्रुवम् ।
विप्रंहोतांरंपुरुवारंमद्रुहंकविंसुम्नैरींमहेजातवेदसम् ७ त्वांदूतमंग्नेअमृतंयुगेयुंगे
हव्यवाहंदधिरेपायुमीड्यम् । देवासंश्चमर्तांसश्चजागृविंविभुंविश्पतिंनमंसानि
षेदिरे ८ विभूषंन्नग्नउभयाँअनुंव्रतादूतोदेवानांरजंसीसमीयसे । यत्तेधीतिंसुमति-
मावृणीमहेऽधस्मानस्त्रिवरूथःशिवोभंव ९ तंसुप्रतीकंसुदृशंस्वञ्चमविद्वांसोवि-
दुष्टरंसपेम । सयंक्षद्विश्वावयुनांनिविद्वान्प्रहव्यमग्निरमृतेषुवोचत् १० ॥ १८ ॥

तमंग्नेपास्युततंपिपर्षियस्तआनट्कवयेंशूरधीतिम् । यज्ञस्यंवानिशितिंवोदितिंवा
तमित्पृंणक्षिशवंसोतराया ११ त्वमंग्नेवनुष्यतोनिपाहित्वमुंनःसहसावन्नवद्यात्।
संत्वांध्वस्मन्वदभ्येंतुपाथःसंरयिःस्पृहयाय्यंःसहस्री १२ अग्निर्होतांगृहपंतिःस
राजाविश्वांवेदजनिंमाजातवेंदाः । देवानांमुतयोमर्त्यानांयजिंष्ठःसप्रयंजताम्
तावां १३ अग्नेयदद्यविशोअंध्वरस्यहोतःपावंकशोचेवेष्ट्वंहियज्वां । ऋतायंजा-
सिमहिनावियद्भूर्हव्यावंहयविष्ठयातेंअद्य १४ अभिप्रयांसिसुधितानिहिख्योनि
त्वांदधीतरोदसीयजंध्यै । अवांनोमघवन्वाजंसातावग्नेविश्वांनिदुरितातंरेमता
तंरेमतवावंसातरेम १५ ॥ १९ ॥ अग्नेविश्वेंभिःस्वनीकदेवैरूर्णावन्तंप्रथमःसींद
योनिंम् । कुलायिनंघृतवंन्तंसवित्रेयज्ञंनयंयजंमानायसाधु १६ इममुत्यमंथर्व-
वदग्निंमंन्थन्तिवेधसंः । यमंङ्कूयन्तमानंयन्नमूरंश्याव्याभ्यः १७ जनिंष्वादेववी-

तयेसर्वतातास्वस्तये । आदेवान्वक्ष्यमृताँऋतावृधोयज्ञंदेवेषुपिस्पृशः १८ वयमु त्वागृहपतेजनानामग्नेअकर्मसमिधाबृहन्तम् । अस्थूरिनोगार्हपत्यानिसन्तुतिग्मेननस्तेजसासंशिशाधि १९ ॥ २० ॥ इति शाकलऋक्संहितायां षष्ठे मण्डले प्रथमोऽनुवाकः ॥ १ ॥

त्वमग्नेष्टाचत्वारिंशद्भरद्वाजो बार्हस्पत्योऽग्निर्गायत्री । आद्याषष्ठ्यौ वर्धमाने । षट्चत्वारिंशत्तमी त्रिष्टुप् । सप्तविंश्यन्त्ये चानुष्टुभौ ।

१६ त्वमग्नेयज्ञानांहोताविश्वेषांहितः । देवेभिर्मानुषेजने १ सनोमन्द्राभिरध्वरेजिह्वाभिर्यजामहः । आदेवान्वक्षियक्षिच २ वेत्थाहिवेधोअध्वनःपथश्चदेवाञ्जसा । अग्नेयज्ञेषुसुक्रतो ३ त्वामीळेअधद्विताभरतोवाजिभिःशुनम् । ईजेयज्ञेषुयज्ञियम् ४ त्वमिमावार्यापुरुदिवोदासायसुन्वते । भरद्वाजायदाशु-

षे ५ ॥ २१ ॥ त्वंदूतो अमर्त्यआवहादैव्यंजनम् । शृण्वन्विप्रस्यसुष्टुतिम् ६
त्वामंग्नेस्वाध्यो३ंमर्तासोदेववीतये । यज्ञेषुदेवमीळते ७ तवप्रयंक्षिसंदृशंमुत
क्रतुंसुदानवः । विश्वेजुषन्तकामिनः ८ त्वंहोतामनुर्हितोवह्निरासाविदुष्टरः ।
अग्नेयक्षिदिवोविशः ९ अग्नआयाहिवीतयेगृणानोहव्यदातये । निहोतासत्सि
बर्हिषि १० ॥ २२ ॥ तंत्वासमिद्भिरङ्गिरोघृतेनवर्धयामसि । बृहच्छोचायवि-
ष्ठय ११ सनःपृथुश्रवाय्यमच्छादेवविवासंसि । बृहदंग्नेसुवीर्यम् १२ त्वामंग्ने
पुष्करादध्यथर्वानिरमन्थत । मूर्ध्नोविश्वस्यवाघतः १३ तमुंत्वादध्यङ्ङृषिःपुत्र
ईधेअथर्वणः । वृत्रहणंपुरंदरम् १४ तमुंत्वापाथ्योवृषासमीधेदस्युहन्तमम् ।
धनंजयंरणेरणे १५ ॥ २३ ॥ एह्यूषुब्रवाणितेऽग्नइत्थेतरागिरः । एभिर्वर्धास
इन्दुभिः १६ यत्रक्वंचतेमनोदक्षंदधसउत्तरम् । तत्रासदःकृणवसे १७ नहिते

पूर्तमंक्षिपद्वंनेमानांवसो । अथादुवौवनवसे १८ आग्निरंगामिभारंतोवृत्रहा पुंरुचेतंनः । दिवोदासस्यसत्पंतिः १९ सहिविश्वातिपार्थिवारयिंदाशंन्महित्वना । वन्वन्नवातोअस्तृतः २० ॥ २४ ॥ सप्रंत्नवन्नवींयसाग्नेंद्युम्नेनंसंयतां । बृहत्तंतन्थभानुनां २१ प्रवंःसखायोअग्नयेस्तोमंयज्ञंचंधृष्णुया । अर्चगायंच वेधसें २२ सहियोमानुंषायुगासीदद्धोतांकविक्रंतुः । दूतश्चंहव्यवाहंनः २३ ताराजांनाशुचिंव्रतादित्यान्मारुंतंगणम् । वसोयक्षीहरोदंसी २४ वस्वींतेअग्ने संदृष्टिरिषयुतेमर्त्याय । ऊर्जोनपादमृतंस्य २५ ॥ २५ ॥ क्रत्वादाअंस्तुश्रेष्ठोऽद्य त्वांवन्वन्त्सुरेक्णाः । मर्तंआनाशसुवृक्तिम् २६ तेतेंअग्नेत्वोतांइषयंन्तोविश्वमायुंः । तरंन्तोअर्योअरांतीर्वन्वन्तोअर्योअरांतीः २७ अग्निस्तिग्मेनंशोचिषा यासद्विश्वंन्यं१त्रिणंम् । अग्निर्नोवनतेरयिम् २८ सुवीरंरयिमाभंरजातंवेदो

विचर्षणे । जहिरक्षाँसिसुक्रतो २९ त्वंनःपाह्यंहसोजातवेदोअघायतः । रक्षा णोब्रह्मणस्कवे ३० ॥ २६ ॥ योनोअग्नेदुरेवआमर्तोवधायदाशति । तस्मान्नः पाह्यंहसः ३१ त्वंतदेवजिह्वयापरिबाधस्वदुष्कृतम् । मर्तोयोनोजिघांसति ३२ भरद्वाजायसप्रथःशर्मयच्छसहंत्य । अग्नेवरेण्यंवसु ३३ अग्निर्वृत्राणिजङ्घन- द्रविणस्युर्विपन्यया । समिद्धः शुक्रआहुतः ३४ गर्भेमातुःपितुष्पितावि दिद्यु- तानोअक्षरे । सीदन्नृतस्ययोनिमा ३५ ॥ २७ ॥ ब्रह्मप्रजावदाभरजातवेदो विचर्षणे । अग्नेयद्दीदयद्दिवि ३६ उपत्वारण्वसंदृशंप्रयस्वन्तः सहस्कृत । अ- ग्नेससृज्महेगिरः ३७ उपच्छायामिवघृणेरगन्मशर्मतेवयम् । अग्नेहिरण्यसं- दृशः ३८ यउग्रइवशर्यहातिग्मशृङ्गोनवंसगः । अग्नेपुरोरुरोजिथ ३९ आयं हस्तेनखादिनंशिशुंजातंनबिभ्रति । विशामग्निंस्वध्वरम् ४० ॥ २८ ॥ प्रदे-

वंदेववीतयेभरंतावसुवित्तंमम् । आस्वेयोनौनिषीदतु ४१ आजातंजातवेदसि प्रियंशिशीतातिथिम् । स्योनआगृहपतिम् ४२ अग्नेयुक्ष्वाहियेतवाश्वासोदेव साधवः । अरंवहन्तिमन्यवे ४३ अच्छानोयाह्यावहाभिप्रयांसिवीतये । आदे-वान्त्सोमपीतये ४४ उदंग्नेभारतद्युमदजंस्रेणदविंद्युतत् । शोचाविभाह्य-जर ४५ ॥ २१ ॥ वीतीयोदेवंमर्तोदुवस्येदग्निमीळीताध्वरेहविष्मान् । हो-तारंसत्ययजंरोदस्योरुत्तानहस्तोनमसाविवासेत् ४६ आतेअग्नऋचाहविर्हृदा तष्टंभरामसि । तेतेभवन्तूक्षणऋषभासोवशाउत ४७ अग्निंदेवासोअग्रियमि-न्धतेवृत्रहन्तमम् । येनावसून्याभृतातृह्लारक्षांसिवाजिनां ४८ ॥ ३० ॥ इति शाकलर्क्संहितायां चतुर्थाष्टके पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

पिबपञ्चोनैन्द्रंत्रैष्टुभंद्विपदान्तंतमुष्टुहिमहान्सप्तोनाद्यौर्नेविपिमोविराळिमाउद्वादशनवम्येकादश्यौवै श्वदेव्यौयएकइदेकादशसुतइद्दशबृषायातेनवश्रुधीनोष्टौकिमस्यान्त्याचायमानस्याभ्यावर्तिनोदानस्तु- तिरागावोगव्यंद्वितीयैन्द्रीचान्त्यश्चपादोन्त्यानुष्टुब्जागतस्तृचोद्वितीयादिः ।

पिब पञ्चदश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् । अन्त्या द्विपदा ।

१७ ॐम् पिबासोमंमभियमुंग्रतर्दँऊर्वंगव्यंमहिंगृणानइंन्द्र।वियोधृंष्णोवधिंषो वज्रहस्तविश्वांवृत्रमंमित्रियाशवोंभिः १सईंपाहियऋंजीषीतरुंत्रोयःशिप्रंवान्वृ- षभोयोमंतीनाम् । योगोंत्रभिद्वंज्रभृद्योहंरिष्ठाःसइंन्द्रचित्राँअभितृंन्धिवाजांन् २ एवापांहिप्रत्नथामन्दंतुत्वाश्रुधिब्रह्मंवावृधस्वोतगीर्भिः । आविःसूर्यंकृणुहिपींपि- हिषोंजहिशत्रूँरभिगाइंन्द्रतृन्धि ३ तेत्वामदांबृहदिन्द्रस्वधावइमेपीताउक्षयन्तद्यु- मन्तंम् । महामनूंनंतवसंविभूंतिंमत्सरासोंजर्हृषन्तप्रसाहंम् ४ येभिःसूर्यंमुषसं

मन्दसानोऽवांसुयोऽपंदृह्लानिदर्द्रत् । महामद्रिंपरिगाइंन्द्रसन्तंनुत्थाअच्युंतंसदं-
सःपरिस्वात् ५ ॥ १ ॥ तवक्रत्वातवतद्दंसनांभिरामासुपक्कंशच्यानिदींधः ।
और्णोर्दुरंउस्त्रियांभ्योविदृह्लोदूर्वाद्गाअंसृजोअङ्गिंरस्वान् ६ पप्राथक्षांमहिदंसो
व्युर्वीमुपद्यामृष्वोबृहदिन्द्रस्तभायः । अधांरयोरोदंसीदेवपुंत्रेप्रत्नेमातरांयह्वीऋ-
तस्यं ७ अधंत्वाविश्वेपुरइंन्द्रदेवाएकंतवसंदधिरेभरांय । अदेंवोयदभ्यौहिष्टदेवा-
न्त्स्वंर्षातावृणतइन्द्रमत्र ८ अधद्यौश्चित्तेअपसानुवज्राद्द्विताननमद्भियसास्वस्यंम-
न्योः । अहिंयदिन्द्रोअभ्योहंसानंनिचिंद्विश्वायुःशयथेंजघान ९ अधत्वष्टांतेमह
उंग्रवज्रंसहस्रंभृष्टिंववृतच्छताश्रिंम् । निकाममरमंणसंयेननवंन्तमहिंसंपिणगृ-
जीषिन् १० ॥ २ ॥ वर्धान्यंविश्वेमरुतंःसजोषाःपचंच्छतंमंहिषाँइंन्द्रतुभ्यंम् ।
पूषाविष्णुस्त्रीणिसरांसिधावन्वृत्रहणंमदिरमंशुमंस्मै ११ आक्षोदोमहिंवृतंनदी-

नांपरिंष्ठितमसृजऊर्मिमपाम् । तासामनुंप्रवतंइन्द्रपन्थांप्रार्दयोनीचीरपसंःस-
मुद्रम् १२ एवातांविश्वांचकृवांसमिन्द्रंमहामुग्रमंजुर्यंसंहोदाम् । सुवीरंत्वास्वा-
युधंसुवज्रमाब्रह्मनव्यमवंसेववृत्यात् १३ सनोवाजायश्रवंसइषेचंरायेधेंहिद्युमतं
इन्द्रविप्रान् । भरद्वाजेनृवतंइन्द्रसूरीन्दिविचंस्मैधिपार्येनइन्द्र १४ अयावाजंदे-
वहिंतंसनेममदेमशतहिमाःसुवीराः १५ ॥ ३ ॥

तमुष्टुहि पञ्चदश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१८ तमुंष्टुहियोअभिभूंत्योजावन्वन्नवांतःपुरुहूतइन्द्रः । अषांह्ळमुग्रंसहंमा-
नमाभिर्गीर्भिर्वर्धवृषभंचर्षणीनाम् १ सयुध्मःसत्वांखजकृत्समद्वांतुविम्रक्षोनंद-
नुमाँऋजीषी । बृहद्रेणुश्च्यवंनोमानुंषीणामेकंःकृष्टीनामंभवत्सहावां २ त्वंहनु
त्यदंदमायोदस्यूँरेकंःकृष्टीरंवनोरार्याय । अस्तिस्विन्नुवीर्यं१तत्तंइन्द्रनस्विंदस्तित-

द्द॑न्तुथावि॑वो॒चः ३ सदि॒द्धि ते॑तु॒वि॒जा॒तस्य॒ मन्ये॒ सहः॑सहिष्ठतु॒र॒तस्तु॒रस्य॑ । उ॒ग्रमु॒ग्र-
स्य॑त॒वस॒स्तवी॒यो ऽर॑ध्रस्यरध्र॒तु॒रो॑बभूव ४ तन्नः॑प्र॒त्नंस॒ख्यम॑स्तुयु॒ष्मेइ॒त्थावद॑द्भि॒र्व॒-
लमङ्गि॑रोभिः । हन्न॑च्युतच्युद्दस्मे॒षय॑न्तमृ॒णोः पुरो॒वि॒दुरो॑अस्य॒विश्वाः॑ ५ ॥ ४ ॥
सहि॒धी॒भि॒र्हव्यो॒ अस्त्यु॒ग्र ई॑शा॒नकृ॒न्म॑ह॒तिवृ॑त्र॒तूर्ये॑ । सतो॒कसा॑ता॒तन॑ये॒सव॒ज्री वि॑त-
न्त॒साय्यो॑अभवत्स॒मत्सु॑ ६ सम॒ज्मना॒जनि॑म॒मानु॑षाणा॒मम॑र्त्येन॒नाम्नाति॒प्रस॑-
र्स्रे । सद्यु॒म्नेन॒सशव॑सो॒तरा॒यासवी॒र्ये॑ण॒नृत॑म॒ः समो॑काः ७ सयोनमु॒हेनमि॑थू॒जनो॒
भूत्सु॒मन्तु॑नामा॒चुमु॑रिं॒धुनिं॑च । वृ॒णक्पिप्रुं॒शम्ब॑रं॒शुष्ण॒मिन्द्रः॑पु॒रां च्यौ॒त्नाय॑श॒यथा॑-
यनू॒चित् ८ उ॒दाव॑ता॒त्वक्ष॑सा॒पन्य॑सा॒चवृ॒त्रहत्या॑य॒रथ॑मिन्द्रतिष्ठ । धि॒ष्वव॒ज्रं॑हस्त॒
आद॑क्षिण॒त्राभिप्रम॑न्दपुरुदत्रमा॒याः ९ अ॒ग्निर्नशुष्कं॒वन॑मिन्द्रहे॒ती रक्षो॒निध॑क्ष्य॒-
शनि॒र्नभी॒मा । ग॒म्भी॒रय॑ऋ॒ष्वया॒यो॒रु॒रोजा॒ध्वा॑नयद्दुरि॒ता॒द॒म्भय॑च्च १० ॥ ५ ॥

आसहस्रंपथिभिरिन्द्ररायातुविद्युम्नतुविवाजेभिरर्वाक् । याहिसूनोसहसोयस्यनू
चिददेवईशेपुरुहूतयोतोः ११ प्रतुविद्युम्नस्यस्थविरस्यघृष्वेर्दिवोररप्शेमहिमापृ-
थिव्याः । नास्यशत्रुर्नप्रतिमानमस्तिनप्रतिष्ठिःपुरुमायस्यसह्योः १२ प्रतत्तेअ
द्याकरणंकृतंभूत्कुत्संयदायुमतिथिग्वमस्मै । पुरूसहस्रानिशिशाअभिक्षामुत्तूर्व-
याणंधृषतानिनेथ १३ अनुत्वाहिघ्नेअधदेवदेवामदन्विश्वेकवितमंकवीनाम् ।
करोयत्रवरिवोबाधितायदिवेजनायतन्वेगृणानः १४ अनुद्यावापृथिवीतत्तओ-
जोऽमर्त्याजिहतइन्द्रदेवाः । कृष्वाकृत्नोअकृतंयत्तेअस्त्युक्थंनवीयोजनयस्व
यज्ञैः १५ ॥ ६ ॥

महांस्त्रयोदश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१९ महाँइन्द्रोनृवदाचर्षणिप्राउतद्विबर्हाअमिनःसहोभिः । अस्मद्र्यग्वावृधेवी-

याँयोरुःपृथुःसुकृतःकर्तृभिर्भूत् १ इन्द्रमेवधिषणासातयेधावृहन्तमृष्वमजरंयु-
वानम् । अषाळ्हेनशवसाशूशुवांसंसद्यश्चिद्योवावृधेअसामि २ पृथूकरस्नावहु-
लागभस्तीअस्मद्य १ क्संमिमीहिश्रवांसि । यूथेवपश्वःपशुपादमूनाअस्माँइन्द्रा-
भ्याववृत्स्वाजौ ३ तंवइन्द्रंचतिनमस्यशाकैरिहनूनंवाजयन्तोहुवेम । यथाचि-
त्पूर्वेजरितारआसुरनेद्याअनवद्याअरिष्टाः ४ धृतव्रतोधनदाःसोमवृद्धःसहिवाम-
स्यवसुनःपुरुक्षुः । संजग्मिरेपथ्याइरायोअस्मिन्त्समुद्रेनसिन्धवोयादमानाः ५
॥ ७ ॥ शविष्ठंनआभरशूरशवओजिष्ठमोजोअभिभूतउग्रम् । विश्वाद्युम्नावृ-
ष्ण्यामानुषाणामस्मभ्यंदाहरिवोमादयध्यै ६ यस्तेमदःपृतनाषाळमृध्रइन्द्रतंन
आभरशूशुवांसम् । येनतोकस्यतनयस्यसातौमंसीमहिजिगीवांसस्त्वोताः ७
आनोभरवृषणंशुष्ममिन्द्रधनस्पृतंशूशुवांसंसुदक्षम् । येनवंसामपृतनासुशत्रू-

न्तवोतिभिंरुतजामीँरजामीन् ८ आतेशुष्मोवृषभएंतुपश्चादोत्तरादंधरादापुरस्तात् । आविश्वतोअभिसमेत्ववांङिन्द्रंद्युम्नंस्वर्वद्धेह्यस्मे ९ नूवत्तंइन्द्रनृतंमाभिरूतीवंसीमहिवामंश्रोमंतेभिः । ईक्षेहिवस्वंउभयंस्यराजन्धारत्नंमहिंस्थूरंबृहन्तंम् १० मरुत्वंन्तंवृषभंवांवृधानमकंवारिंदिव्यंशासमिन्द्रंम् । विश्वासाहमवंसेनूतंनायोग्रंसंहोदामिहतंहुवेम ११ जनंवज्रिन्महिंचिन्मन्यंमानमेभ्योनृभ्योरन्धयायेष्वस्मिं । अधाहित्वांपृथिव्यांशूरंसातौहवांमहेतनंयेगोष्वप्सु १२ वयंतंएभिःपुंरुहूतसख्यैःशत्रोंःशत्रोरुत्तंरइत्स्यांम । घ्नन्तोवृत्राण्युभयांनिशूररायामंदेमबृहतात्वोताः १३ ॥ ८ ॥

द्यौर्न त्रयोदश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् । सप्तमी विराट् ।

२० द्यौर्नयइंन्द्राभिभूमार्यस्तस्थौरयिःशवंसापृत्सुजनांन् । तंनःसहस्रंभर-

मुर्वरासांदद्धिसूनोसहसोवृत्रतुरम् १ दिवोनतुभ्यमन्विन्द्रसत्रासुर्यंदेवेभिर्धायि
विश्वम् । अहिंयद्वृत्रमपोवव्रिवांसंहन्नृजीषिन्विष्णुनासचानः २ तूर्वन्नोजीया-
न्तवसस्तवीयान्कृतब्रह्मेन्द्रोवृद्धमहाः । राजाभवन्मधुनःसोम्यस्यविश्वासांयत्पु-
रांदर्त्नुमावत् ३ शतैरपद्रन्पणयइन्द्रात्रदशोणयेकवयेऽर्कसातौ । वधैःशुष्ण-
स्याशुषस्यमायाःपित्वोनारिरेचीत्किंचनप्र ४ महोद्रुहोअपविश्वायुधायिवज्र-
स्ययत्पतनेपादिशुष्णः । उरुषसरथंसारथयेकरिन्द्रःकुत्सायसूर्यस्यसातौ ५ ॥ १ ॥
प्रश्येनोनमदिरमंशुमस्मैशिरोदासस्यनमुचेर्मथायन् । प्रावन्नमींसाप्यंससन्तं
पृणग्रायासमिषासंस्वस्ति ६ विपिप्रोरहिमायस्यदृळ्हाःपुरोवज्रिञ्छवसानदर्दः ।
सुदामन्तद्रेक्णोअप्रमृष्यमृजिश्वनेदात्रंदाशुषेदाः ७ सवेतसुंदशमायंदशोणिंतू-
तुजिमिन्द्रःस्वभिष्टिसुम्नः । आतुग्रंशश्वदिभंद्योतनायमातुर्नसीमुपसृजाइय-

द्यौः ८ सईंस्पृधोवनतेअप्रतीतोबिभ्रद्वज्रंवृत्रहणंगभस्तौ। तिष्ठद्धरीअध्यस्तेवगर्तेवचोयुजावहतइन्द्रमृष्वम् ९ सनेमतेऽवसानव्यइन्द्रप्रपूरवःस्तवन्तएनायज्ञैः। सप्तयत्पुरःशर्मशारदीर्दर्द्धन्दासीःपुरुकुत्सायशिक्षन् १० त्वंवृधइन्द्रपूर्व्योभूर्वरिवस्यन्नुशनेकाव्याय। परानववास्त्वमनुदेयंमहेपित्रेददाथस्वंनपातम् ११ त्वंधुनिरिन्द्रधुनिमतीरृणोरपःसीरानस्रवन्तीः। प्रयत्समुद्रमतिशूरपर्षिपारयातुर्वशंयदुंस्वस्ति १२ तवहत्यदिन्द्रविश्वमाजौसस्तोधुनीचुमुरीयाहसिष्वप्। दीदयदित्तुभ्यंसोमेभिःसुन्वन्दभीतिरिध्मभृतिःपक्थ्यर्कैः १३ ॥ १० ॥

इमा उ द्वादश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप्। नवम्युपान्त्ययोर्विश्वे देवाः।

२१ इमाउत्वापुरुतमस्यकारोर्हव्यंवीरहव्याहवन्ते। धियोरथेष्ठामजरंनवीयोरयिर्विभूतिरीयतेवचस्या १ तमुस्तुषइन्द्रंयोविदानोगिर्वाहसंगीर्भिर्यज्ञवृद्ध-

म् । यस्यदिवमतिमह्नापृथिव्याःपुरुमायस्यरिरिचेमहित्वम् २ सइत्तमोऽवयुनं
ततन्वत्सूर्येणवयुनवच्चकार । कदातेमर्ताअमृतस्यधामेयक्षन्तोनमिनन्तिस्वधा-
वः ३ यस्ताचकारसकुहस्विदिन्द्रःकमाजनंचरतिकासुविक्षु । कस्तेयज्ञोमन-
सेशंवरायकोअर्कइन्द्रकतमःसहोता ४ इदाहिनेवेविषतःपुराजाःप्रत्नासआसुः
पुरुकृत्सखायः । येमध्यमासउतनूतनासउतावमस्यपुरुहूतबोधि ५ ॥ ११ ॥
तंपृच्छन्तोऽवरासःपराणिप्रत्नातइन्द्रश्रुत्यानुयेमुः । अर्चामसिवीरब्रह्मवाहोया-
देवविद्मतात्त्वामहान्तम् ६ अभित्वापाजोरक्षसोवितस्थेमहिजज्ञानमभितत्सुति-
ष्ठ । तवप्रत्नेनयुज्येनसख्यावज्रेणधृष्णोअपतानुदस्व ७ सतुश्रुधीन्द्रनूतनस्यब्र-
ह्मण्यतोवीरकारुधायः । त्वंह्या३पिःप्रदिविपितृणांशश्वद्बभूथसुहवएष्टौ ८ प्रो-
तयेवरुणंमित्रमिन्द्रंमरुतःकृष्वावसेनोअद्य । प्रपूषणंविष्णुमग्निंपुरंधिंसवितार-

मोषधीःपर्वतांश्च ९ इमउत्वापुरुशाकप्रयज्योजरितारोअभ्यर्चन्त्यर्कैः । श्रुधी हवमाहुंवतोहुंवानोनत्वावाँअन्योअमृतत्वदंस्ति १० नूमआवाचमुपयाहिवि- द्वान्विश्वेभिःसूनोसहसोयजत्रैः । येअग्निजिह्वाऋतसापआसुर्येमनुंचक्रुरुपरंद- साय ११ सनोबोधिपुरएतासुगेषूतदुर्गेषुपथिकृद्विदानः । येअश्रमासउरवोवहि- ष्ठास्तेभिर्नइंद्राभिवंक्षिवाजम् १२ ॥ १२ ॥

य एक एकादश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२२ यएकइद्धव्यश्चर्षणीनामिन्द्रंतंगीर्भिरभ्यर्चआभिः । यःपत्यतेवृषभोवृ- ष्ण्यावान्सत्यःसत्वापुरुमायःसहस्वान् १ तमुनःपूर्वेपितरोनवग्वाःसप्तविप्रा- सोअभिवाजयन्तः । नक्षद्दाभंततुरिंपर्वतेष्ठामद्रोघवाचंमतिभिःशविष्ठम् २ त- मीमहइन्द्रमस्यरायःपुरुवीरस्यनृवतःपुरुक्षोः । योअस्कृधोयुरजरःस्वर्वान्तमाभ-

रहरिवोमादयध्यै ३ तन्नोविवोचोयदितेपुराचिज्जरितारआनशुःसुम्नमिन्द्र । क-
स्तेभागःकिंवयोदुध्रखिद्वःपुरुहूतपुरूवसोऽसुरघ्नः ४ तंपृच्छन्तीवज्रहस्तंरथेष्ठा-
मिन्द्रंवेपीवक्वरीयस्यनूगीः । तुविग्राभंतुविकूर्मिरंभोदांगातुमिषेनक्षतेतुम्रम-
च्छ ५ ॥ १३ ॥ अयाहत्यंमाययावावृधानंमनोजुवास्वतवःपर्वतेन । अच्युता
चिद्वीळितास्वोजोरुजोविदृळ्हाधृषताविरप्शिन् ६ तंवोधियानव्यस्याशविष्ठंप्रत्नं
प्रत्नवत्परितंसयध्यै । सनोवक्षदनिमानःसुवह्मेन्द्रोविश्वान्यतिदुर्गहाणि ७ आ
जनायद्रुह्वणेपार्थिवानिदिव्यानिदीपयोऽन्तरिक्षा । तपावृषन्विश्वतःशोचिषाता-
न्ब्रह्मद्विषेशोचयक्षामपश्च ८ भुवोजनस्यदिव्यस्यराजापार्थिवस्यजगतस्त्वेषसं-
दृक् । धिष्ववज्रंदक्षिणइन्द्रहस्तेविश्वाअजुर्यदयसेविमायाः ९ आसंयतमिन्द्र
णःस्वस्तिंशत्रुतूर्यायबृहतीममृध्राम् । ययादासान्यार्याणिवृत्राकरोवज्रिन्त्सुतु-

कानाहुंषाणि १० सनोंनियुद्भिंःपुरुहूतवेधोविश्ववांराभिरागंहिप्रयज्यो । नया अदेंवोवरंतेनदेवआभिंर्याहितूयमामंद्र्यद्रिक् ११ ॥ १४ ॥

सुत इद्दश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२ ३सुतइत्त्वंनिमिंश्लइन्द्रसोमेस्तोमेब्रह्मंणिशस्यमांनउक्थे ।यद्वांयुक्ताभ्यांमघवन्हरिंभ्यांबिभ्रद्वज्रंबाह्वोरिंन्द्रयासिं १ यद्वांदिविपार्येसुष्विंमिन्द्रवृत्रहत्येऽवंसि शूरंसातौ । यद्वादक्षंस्यबिभ्युषोअबिंभ्यदरंन्धयःशर्धंतइन्द्रदस्यूंन् २ पातांसुतमिन्द्रोंअस्तुसोमंप्रणेनीरुग्रोजंरितारंमूती । कर्तांवीरायसुष्वंयउलोकंदातावसुं स्तुवतेकीरयेंचित् ३ गन्तेयांन्तिसवंनाहरिंभ्यांबभ्रिर्वज्रंपपिःसोमंददिर्गाः । कर्तांवीरंनर्यंसर्ववींरंश्रोताहवंगृणतःस्तोमंवाहाः ४ अस्मैवयंयद्वावानतद्विविष्मइन्द्रांययोनंःप्रदिवोअपस्कः । सुतेसोमेंस्तुमसिशंसंदुक्थेन्द्रांयब्रह्मवर्धंनंयथा-

संत् ५ ॥ १५ ॥ ब्रह्माणिहिचकृषेवर्धनानितावत्तइन्द्रमतिभिर्विविष्मः । सुते सोमेसुतपाःशंतमानिरान्द्र्याक्रियास्मवक्षणानियज्ञैः ६ सनोबोधिपुरोळाशंर-राणःपिबातुसोमंगोऋजीकमिन्द्र । एदंबर्हिर्यजमानस्यसीदोरुंकृधित्वायतउ-लोकम् ७ समन्दस्वाह्यनुजोषमुग्रप्रत्वायज्ञासइमेअश्नुवन्तु । प्रेमेहवासःपुरु-हूतमस्मेआत्वेयंधीरवसइन्द्रयम्याः ८ तंवःसखायःसंयथासुतेषुसोमेभिरीपृण-ताभोजमिन्द्रम् । कुवित्तस्माअसतिनोभरायनसुष्विमिन्द्रोऽवसेमृधाति ९ एवे-दिन्द्रःसुतेअस्तावि सोमेभरद्वाजेषुक्षयदिन्मघोनः । असद्यथाजरित्रउतसूरिरिन्द्रो रायोविश्ववारस्यदाता १० ॥ १६ ॥ इति शा०सं०षष्ठे मण्डले द्वितीयोऽनुवाकः॥२॥

वृषा दश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२४ वृषामदइन्द्रेश्लोकउक्थासचासोमेषुसुतपाऋजीषी । अर्चत्र्योमघवा

नृभ्यंउक्थैर्द्युक्षोराजांगिरामक्षितोतिः १ ततुंरिर्वीरोनर्योविचेताःश्रोताहवंगृणत
उव्यूंतिः । वसुःशंसोनरांकारुधांयावाजीस्तुतोविदथेदातिवाजम् २ अक्षोन
चक्र्योःशूरबृहन्प्रतेमह्नारिरिचेरोदस्योः । वृक्षस्यनुतेपुरुहूतवयाव्यूतयोरुरुहु-
रिन्द्रपूर्वीः ३ शचीवतस्तेपुरुशाकशाकागवामिवस्रुतयःसंचरणीः । वत्सानां
नतन्तयस्तइन्द्रदामन्वन्तोअदामानःसुदामन् ४ अन्यदद्यकर्वरमन्यदुश्वोऽसंच्च
सन्मुहुराचक्रिरिन्द्रः । मित्रोनोअत्रवरुणश्चपूषार्योवशस्यपर्येतास्ति ५ ॥ १७ ॥
वित्वदापोनपर्वतस्यपृष्ठादुक्थेभिरिन्द्रानयन्तयज्ञैः । तंत्वाभिःसुष्टुतिभिर्वाजयं-
न्तआजिंनजग्मुर्गिर्वाहोअश्वाः ६ नयंजरन्तिशरदोनमासानद्यावइन्द्रमवकु-
र्शयन्ति । वृद्धस्यचिद्वर्धतामस्यतनूःस्तोमेभिरुक्थैश्चशस्यमाना ७ नवीळवे
नमंतेनस्थिरायनशर्धतेदस्युजूतायस्तवान् । अज्राइन्द्रस्यगिरयश्चिदृष्वागम्भी-

रेचिंद्रवतिगाधमंस्मै ८ गम्भीरेणंउरुणांमत्रिन्प्रेषोयंन्धिसुतपावन्वाजांन् । स्थाऊषुऊर्ध्वऊतीअरिंषण्यन्नक्तोव्युंष्टौपरिंतक्म्यायाम् ९ सचंस्वनायमवंसे अभीकंइतोवातमिंन्द्रपाहिरिषः । अमाचैंनमरंण्येपाहिरिषोमदेंमशतहिंमाः सुवीरांः १० ॥ १८ ॥

या ते नव भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२५ यातंऊतिरंवमायापंरमायामंध्यमेन्द्रंशुष्मिन्नस्तिं । ताभिंरूषुवृंत्रहत्येंऽवीर्नंएभिश्चवाजैंर्महान्नंउग्र १ आभिःस्पृधोंमिथतीररिंषण्यन्नमित्रंस्यव्यथया मन्युमिंन्द्र । आभिर्विश्वांअभियुजोविषूंचीरार्यायविशोऽवंतारीर्दासीः २ इन्द्रंजामयंउतयेजांमयोऽर्वाचीनासोंवनुषोंयुयुज्रे । त्वमेंषांविथुराशवांसिजहिवृष्ण्यांनिकृणुहीपरांचः ३ शूरोंवाशूरंवनतेशरींरैस्तनूरुचातरुंषियत्कृण्वैते ।

तोकेवागोषुतनयेयदप्सुविक्रन्दसीउर्वरासुब्रवैते ४ नहित्वाशूरोनतुरोनधृष्णुर्न
त्वायोधोमन्यमानोयुयोध । इन्द्रनकिष्ट्वाप्रत्यस्त्येषांविश्वाजातान्यभ्यसिता-
नि ५ ॥ १९ ॥ सपत्यतउभयोर्नृम्णमयोर्यदीवेधसःसमिथेहवन्ते । वृत्रेवा
महोनृवतिक्षयेवाव्यचस्वन्तायदिवितन्तसैते ६ अधस्मातेचर्षणयोयदेजानिन्द्र-
त्रातोतभवावरूता । अस्माकासोयेनृतमासोअर्यइन्द्रसूरयोदधिरेपुरोनः ७
अनुतेदायिमहइन्द्रियायसत्रातेविश्वमनुवृत्रहत्ये । अनुक्षत्रमनुसहोयजत्रेन्द्रदे-
वेभिरनुतेनृषह्ये ८ एवानःस्पृधःसमजासमत्स्विन्द्ररारन्धिमिथतीरदेवीः । वि-
द्यामवस्तोरवसागृणन्तोभरद्वाजाउततइन्द्रनूनम् १ ॥ २० ॥

श्रुधी नोष्टौ भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२६ श्रुधीनइन्द्रह्वयामसित्वामहोवाजस्यसातौवावृषाणाः । संयद्विशोऽयन्त

शूरं॑साताउ॒ग्रंनोऽव॒ःपार्ये॒अहं॑न्दाः १ त्वांवा॒जीहं॑वतेवाजि॒नेयोम॒होवाजं॑स्य॒गध्यं॑स्यसा॒तौ । त्वांवृ॒त्रेष्विं॑न्द्रसत्पं॑तिं॒तरु॑त्रं॒त्वांचं॑ष्टेमुष्टि॒हागोषु॒युध्यं॑न् २ त्वंक॒विंचो॑दयो॒ऽर्कसा॑तौ॒त्वंकुत्सा॑य॒शुष्णं॑दा॒शुषे॑वर्क् । त्वंशिरो॑अम॒र्मण॒ःपरा॑हन्नतिथि॒ग्वाय॒शंस्यं॑करि॒ष्यन् ३ त्वंरथं॒प्रभं॑रोयो॒धमृ॒ष्वमावो॒युध्यं॑न्तंवृ॒षभंद॑शद्युम् । त्वंतुग्रं॑वेत॒सवे॒सचा॑ह॒न्त्वंतुजिं॑गृ॒णन्त॑मिन्द्रतूतोः ४ त्वंतदु॒क्थमिं॑न्द्रब॒र्हणा॑क॒ःप्रयच्छ॒तासह॒स्रा॑शूर॒दर्षि॑ । अव॑गि॒रेर्दास॒ंशम्ब॑रंह॒न्प्रावो॒र्दिवो॑दासंचि॒त्राभि॑रू॒ती ५ ॥ २१ ॥

त्वंश्र॒द्धाभि॑र्मन्दसा॒नःसोमै॑र्द॒भीत॑येचु॒मुरि॑मिन्द्रसिष्वप् । त्वंर॒जिंपिठी॑नसेद॒शस्य॑न्ष॒ष्टिंस॒हस्रा॒शच्या॒सचा॑हन् ६ अ॒हंच॒नतत्सू॒रिभि॑रानश्यां॒तव॒ज्याय॑इन्द्रसु॒म्नमो॑जः । त्वया॒यत्स्तव॑न्तेसधवीरवी॒रास्त्रि॒वरू॑थेन॒नहु॑षाशविष्ठ ७ व॒यंते॑अ॒स्यामि॑न्द्र

द्युम्नहूंतौसखांयःस्याममहिन्प्रेष्ठाः । प्रातर्दनिःक्षत्रश्रीरस्तुश्रेष्ठोघनेवृत्राणांसन-येधनानाम् ८ ॥ २२ ॥

किमस्याष्टौ भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् । अन्त्याया अभ्यावर्तिनश्चायमानस्य दानस्तुतिः ।

२७ किमस्यमदेकिम्वस्यपीताविन्द्रःकिमस्यसख्येचकार । रणावायेनिषदि किंतेअस्यपुराविविद्रेकिमुनूतनासः १ सदस्यमदेसद्वस्यपीताविन्द्रःसदस्यसख्ये चकार । रणावायेनिषदिसत्तेअस्यपुराविविद्रेसदुनूतनासः २ नहिनुतेमहिमनः समस्यनमघवन्मघवत्त्वस्यविद्म । नराधसोराधसोनूतनस्येन्द्रनकिर्ददृशइन्द्रियं ते ३ एतत्त्यत्तइन्द्रियमचेतियेनावधीर्वरशिखस्यशेषः । वज्रस्ययत्तेनिहतस्यशु-ष्मात्स्वनाच्चिदिन्द्रपरमोददार ४ वधीदिन्द्रोवरशिखस्यशेषोऽभ्यावर्तिनेचाय-मानायशिक्षन् । वृचीवतोयद्धरियूपीयायांहन्पूर्वेअर्धेभियसापरोदर्त् ५ ॥ २३ ॥

त्रिंशच्छतंवर्मिणइन्द्रसाकंयव्यावंत्यांपुरुहूतश्रवस्या।वृचीवन्तःशरवेपत्यमानाःपात्राभिन्दानान्यर्थान्यायन् ६ यस्यगावावरुषासूयवस्यूअन्तरूषुचरतोरेरिहाणा। ससृञ्जयायतुर्वशंपरादादूचीवंतोदैववातायशिक्षन् ७ द्वयाँअग्नेरथिनोविंशतिंगा वधूमंतोमघवामह्यंसम्राट् । अभ्यावर्तीचायमानोददातिदूणाशेयंदक्षिणापार्थवानाम् ८ ॥ २४ ॥

आ गावोष्टौ भरद्वाजो बार्हस्पत्यो गावस्त्रिष्टुप्। अष्टम्या अन्त्यपादस्योपाद्या-
याश्चेन्द्रो वा। आद्या पञ्चम्याद्यास्तिस्रश्च त्रिष्टुभः। अन्त्यानुष्टुप्।

२८ आगावोअग्मन्नुतभद्रमक्रन्त्सीदन्तुगोष्ठेरणयन्त्वस्मे । प्रजावतीःपुरुरूपाइहस्युरिन्द्रायपूर्वीरुषसोदुहानाः १ इन्द्रोयज्वनेपृणतेचशिक्षत्युपेद्ददातिनस्वं

मुंपायति । भूयोभूयोरयिमिदस्यवर्धयन्नभिन्नेखिल्येनिदधातिदेवयुम् २ नतान-
शन्तिनदभातितस्करोनासामामित्रोव्यथिरादधर्षति । देवाँश्चयाभिर्यजतेददाति
चज्योगित्ताभिःसचतेगोपतिःसह ३ नताअर्वारेणुककाटोअश्नुतेनसंस्कृतत्रमुप
यन्तिताअभि । उरुगायमभयंतस्यताअनुगावोमर्तस्यविचरन्तियज्वनः ४ गावो
भगोगावइन्द्रोमेअच्छान्गावःसोमस्यप्रथमस्यभक्षः। इमायागावःसजनासइन्द्र
इच्छामीद्धृदामनसाचिदिन्द्रम् ५ यूयंगावोमेदयथाकृशंचिदश्रीरंचित्कृणुथासुप्र-
तीकम् । भद्रंगृहंकृणुथभद्रवाचोबृहद्वोवयउच्यतेसभासु ६ प्रजावतीःसूयवसं
रिशन्तीःशुद्धाअपःसुप्रपाणेपिबन्तीः। मावःस्तेनईशतमाघशंसःपरिवोहेतीरुद्र-
स्यवृज्याः ७ उपेदमुपपर्चनमासुगोषूपपृच्यताम् । उपऋषभस्यरेतस्युपेन्द्रतव
वीर्ये ८ ॥ २५ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां चतुर्थाष्टके षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

इन्द्रंषड्भूयःपञ्चाभूरेकःसुहोत्रस्तुचतुर्थीशक्वर्यपूर्व्यायओजिष्ठःशुनहोत्रस्तुसंत्वेकदानरस्तुसत्रावाग्रथमपान्मन्द्रस्येन्द्रपिबाहेळमानःप्रत्यस्मैचतुष्कमानुष्टुभंबृहत्सन्तंयस्यौष्णिहंयोरयिवश्चतुर्विंशतिःशंयुर्बार्हस्पत्योद्याद्यौषळनुष्टुभस्तिस्त्रश्चविराजोमध्यमैववासांयआनयत्त्रयस्त्रिंशद्गायत्रंपुरूतममतिनिचृदधिबृबुःपादनिचृदन्त्यानुष्टुप्तृचेन्त्येबृबुस्तक्षादैवतंत्वामिद्धिषळूनाप्रगाथंस्वादुरेकात्रिंशद्वर्गःपञ्चाद्यौसौम्योगव्यूत्यर्धर्चोलिङ्गोक्तदेवतःप्रस्तोकइतित्रिष्टुबनुष्टुब् गायत्रीद्विपदासार्ञ्जयस्यप्रस्तोकस्यदानस्तुतिःपरौतृचौरथदुन्दुभिदेवत्यावैन्द्रोन्त्योर्धर्चोयुजानोबृहतीदिवस्पृथिव्याजगती ।

इन्द्रं षड् भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप्।

२१ ॐम् इन्द्रंवोनरःसख्यायसेपुर्महोयन्तःसुमतयेचकानाः । महोहिदाता वज्रहस्तोअस्तिमहामुरण्वमवसेयजध्वम् १ आयस्मिन्हस्तेनर्यामिमिक्षुरारथेहिरण्ययेरथेष्ठाः । आरश्मयोगभस्त्योःस्थूरयोराध्वन्नश्वासोवृषणोयुजानाः २

श्रिये तेपादादुवआमिमिक्षुर्धृष्णुर्वज्रीशवसादक्षिणावान् । वसानोअत्कंसुरभिंदृशेकंस्वर्णनृंतविषिरोबभूथ ३ ससोमआमिश्लतमःसुतोभूद्यस्मिन्पक्तिःपच्यते सन्तिधानाः । इन्द्रंनरःस्तुवन्तोब्रह्मकाराउकथाशंसन्तोदेववाततमाः ४ नतेअन्तःशवसोधाय्यस्यवितुबाबधेरोदसीमहित्वा । आतासूरिःपृणतितूतुजानोयूथेवाप्सुसमीजमानऊती ५ एवेदिन्द्रःसुहवऋष्वोअस्तूतीअनूतीहिरिशिप्रःसत्वा । एवाहि जातोअसमात्योजाःपुरूचवृत्राहनतिनिदस्यून् ६ ॥ १ ॥

भूयः पञ्च भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३० भूयइद्वावृधेवीर्यायँएकोअजुर्योदयतेवसूनि । प्ररिरिचेदिवइन्द्रःपृथिव्या अर्धमिदस्यप्रतिरोदसीउभे १ अधामन्येबृहदसुर्यमस्ययानिदाधारनकिरामिनाति । दिवेदिवेसूर्योदर्शतोभूद्विसद्मान्युर्वियासुक्रतुर्धात् २ अद्याचिन्नूचित्तदपोन-

दीनांयदाभ्योअरंदोगातुमिन्द्र । निपर्वताअद्मसदोनसेंदुस्त्वयांदृळ्हानिसुक्रतोर-जांसि ३ सत्यमित्तन्नत्वावाँअन्योअस्तीन्द्रदेवोनमर्त्योज्यायान् । अहन्नहिंपरि-शयानमर्णोऽवासृजोअपोअच्छांसमुद्रम् ४ त्वमपोविदुरोविषूचीरिन्द्रदृळ्हमरु-जःपर्वतस्य । राजांभवोजगंतश्चर्षणीनांसाकंसूर्यंजनयन्द्यामुषासंम् ५ ॥ २ ॥

अभूरेकः पञ्च सुहोत्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् । उपान्त्या शक्करी ।

३१ अभूरेकोरयिपतेरयीणामाहस्तंयोरधिथाइन्द्रकृष्टीः । विर्तोकेअप्सुतनं-येचसूरेऽवोचन्तचर्षणयोविवांचः १ त्वद्भियेन्द्रपार्थिवानिविश्वाच्युताचिच्च्यावयन्तेरजांसि । द्यावाक्षामापर्वतासोवनानिविश्वंदृळ्हंभंयतेअज्मन्नाते २ त्वंकुत्सेनाभिशुष्णमिन्द्राशुषंयुध्यकुयवंगविष्टौ । दशंप्रपित्वेअधसूर्यस्यमुषायश्चक्रमविवेरपांसि ३ त्वंशतान्यवशम्बरस्यपुरोजघन्थाप्रतीनिदस्योः । अशिक्षोय-

त्रिशञ्च्यांशचीवोदिवोदासायसुन्वतेसुतक्रेभरद्वाजायगृणतेवसूनि ४ सस॑त्यसत्त्व-न्महतेरणायरथमातिष्ठतुविनृम्णभीमम् । याहिप्रपथिन्नवसोपमद्रिक्प्रचश्रुत श्रावयचर्षणिभ्यः ५ ॥ ३ ॥

अपूर्व्या पञ्च सुहोत्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३२ अपूर्व्यापुरुतमान्यस्मैमहेवीरायतवसेतुराय । विरप्शिनेवज्रिणेशंतमानिवचांस्यासास्थविरायतक्षम् १ समातरासूर्येणाकवीनामवासयद्रुजदद्रिं गृणानः । स्वाधीभिर्ऋक्वभिर्वावशानउदुस्रियाणामसृजन्निदानम् २ सवह्निभिर्ऋक्वभिर्गोषुशश्वन्मितज्ञुभिःपुरुकृत्वाजिगाय । पुरःपुरोहासखिभिःसखीयन्दृळ्हारुरोजकविभिःकविःसन् ३ सनीव्याभिर्जरितारमच्छामहोवाजेभिर्महद्भिश्चशुष्मैः । पुरुवीराभिर्वृषभक्षितीनामागिर्वणःसुवितायप्रयाहि ४ ससर्गेणशव-

सात्क्तोअत्यैः पइन्द्रोदक्षिणतस्तुराषाट् । इत्थासृंजानाअनंपावृदर्थंदिवेदिवेविविषुरप्रमृष्यम् ५ ॥ ४ ॥

य ओजिष्ठः पञ्च शुनहोत्र इन्द्रास्त्रिष्टुप् ।

२३ यओजिंष्ठइन्द्रतंसुनोदामदोवृषन्त्स्वभिष्टिर्दास्वान् । सौवंश्व्यंयोवनवत्स्वश्व्योवृत्रासमत्सुंसासहंदमित्रान् १ त्वांहीइन्द्रावसेविवांचोहवंन्तेचर्षणयः शूरंसातौ । त्वंविप्रेभिर्विपणीरंशायस्त्वोतइत्सनितावाजमर्वा २ स्वंताँइन्द्रोभयाँअमित्रान्दासांवृत्राण्यार्याचशूर । वधीर्वनेवसुधितेभिरत्कैरापृत्सुदर्षिनृणांनृतम ३ सत्वंनइन्द्राकंवाभिरूतीसखांविश्वायुंरविताबृधेभूः । स्वर्षातायद्ध्वयामसित्वायुध्यंन्तोनेमधितापृत्सुशूर ४ नूनंनइन्द्रापरायचस्याभवांमृळीकउतनोअभिष्टौ । इत्थागृणन्तोमहिनस्यशर्मन्दिविष्यांमपार्येगोषतमाः ५ ॥ ५ ॥

सं च त्वे पञ्च शुनहोत्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३४ संचत्वेजग्मुर्गिरइन्द्रपूर्वीर्विचत्वद्यन्तिविभ्वोमनीषाः । पुरानूनंचस्तुतय ऋषीणांपस्पृध्रइन्द्रेअध्युक्थार्का १ पुरुहूतोयःपुरुगूर्तऋभ्वाँएकःपुरुप्रशस्तोअ-स्तियज्ञैः । रथोनमहेशवसेयुजानो३स्माभिरिन्द्रोअनुमाद्योभूत् २ नयंहिंस-न्तिधीतयोनवाणीरिन्द्रंनक्षन्तीदभिवर्धयन्तीः । यदिस्तोतारःशतंयत्सहस्रंगृण-न्तिगिर्वणसंशंतदस्मै ३ अस्मांएतद्दिव्य१र्चेवमासामिमिक्षइन्द्रेन्ययामिसोमः । जनंनधन्वन्नभिसंयदापःसत्रावावृधुर्हवनानियज्ञैः ४ अस्मांएतन्मह्याङ्गूषमस्मा इन्द्रायस्तोत्रंमतिभिरवाचि । असद्यथामहतिवृत्रतूर्यइन्द्रोविश्वायुरविताव-धश्च ५ ॥ ६ ॥

कदा पञ्च नर इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३५ कदाभुवन्रथक्षयाणिब्रह्मकदास्तोत्रेसहस्रपोष्यंदाः । कदास्तोमंवासयो-
ऽस्यरायाकदाधियःकरसिवाजरत्नाः १ कर्हिस्वित्तदिन्द्रयन्नृभिर्नॄन्वीरैर्वीरान्नी-
ळयासेजयाजीन् । त्रिधातुगाअधिजयासिगोष्विन्द्रद्युम्नंस्वर्वद्धेह्यस्मे २ कर्हि
स्वित्तदिन्द्रयज्जरित्रेविश्वप्सुब्रह्मकृणवःशविष्ठ । कदाधियोननियुतोयुवासेकदा
गोमघाहवनानिगच्छाः ३ सगोमघाजरित्रेअश्वश्चन्द्रावाजश्रवसोअधिधेहिपृ-
क्षः । पीपिहीषःसुदुघामिन्द्रधेनुंभरद्वाजेषुसुरुचोरुरुच्याः ४ तमानूनंवृजनम-
न्यथाचिच्छूरोयच्छक्रविदुरोगृणीषे । मानिररंशुक्रदुघस्यधेनोराङ्गिरसान्ब्रह्मणा
विप्रजिन्व ५ ॥ ७ ॥

सत्रा पञ्च नर इन्द्रस्त्रिष्टुप्।

३६ सत्रामदासस्तवविश्वजन्याः सत्रारायोऽधयेपार्थिवासः । सत्रावाजानामभवोविभक्तायद्देवेषुधारयथाअसुर्यम् १ अनुप्रयेजेजनओजोअस्यसत्रादधिरेअनुवीर्याय । स्यूमगृभेदुधयेऽर्वतेचक्रतुंवृजन्त्यपिवृत्रहत्ये २ तंसध्रीचीरूतयोवृष्ण्यानिपौंस्यानिनियुतःसश्चुरिन्द्रम् । समुद्रंनसिन्धवउक्थशुष्माउरुव्यचंसंगिरआविशन्ति ३ सरायस्खामुपसृजागृणानःपुरुश्चन्द्रस्यत्वमिन्द्रवस्वः । पतिर्बभूथासमोजनानामेकोविश्वस्यभुवनस्यराजा ४ सतुश्रुधिश्रुत्यायोदुवोयुर्द्यौर्नभूमाभिरायोअर्यः । असोयथानःशवसाचकानोयुगेयुगेवयसाचेकितानः ५ ॥ ८ ॥

अर्वाक्पञ्च भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३७ अर्वाग्रथंविश्ववारंतउग्रेन्द्रंयुक्तासोहरयोवहन्तु । कीरिश्चिद्धित्वाहवंते स्वर्वान्नृधीमहिसधमादस्तेअद्य १ प्रोद्रोणेहरयःकर्माग्मन्पुनानासऋज्यंन्तोअभूवन् । इन्द्रोनोअस्यपूर्व्यःपपीयाद्युक्षोमदस्यसोम्यस्यराजा २ आसस्राणासःशवसानमच्छेन्द्रंसुचक्रेरथ्यासोअश्वाः । अभिश्रवऋज्यंन्तोवहेयुर्नूचिन्नुवायोरमृतंविदस्येत् ३ वरिष्ठोअस्यदक्षिणामियर्तीन्द्रोमघोनांतुविकूर्मितमः । ययावज्रिवःपरियास्यंहोमघाचंधृष्णोदयसेविसूरीन् ४ इन्द्रोवाजस्यस्थविरस्यदातेन्द्रोगीर्भिर्वर्धतांवृद्धमहाः। इन्द्रोवृत्रंहनिष्ठोअस्तुसत्वाताभूरिःपृणतितूतुजानः५॥१॥

अपातपञ्च भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३८ अपादितउदुनश्चित्रतमोमहीभर्षद्युमतीमिन्द्रहूतिम् । पन्यसींधीतिंदै-

व्यंस्ययामञ्जनंस्यरातिंवनतेसुदानुः १ दूराच्चिदावंसतोअस्यकर्णाघोषादिन्द्रंस्य
तन्यतिब्रुवाणः। एयमेनंदेवहूंतिर्ववृत्यान्मद्र्यं१गिन्द्रंमियमृच्यमांना २ तंवोधि-
यापंरमयापुराजामजरमिन्द्रंमभ्यंनूष्यर्कैः । ब्रह्मांचगिरोंदधिरेसमंस्मिन्महां-
श्चस्तोमोअधिंवर्धदिन्द्रें ३ वर्धाद्यंयज्ञउतसोमामिन्द्रंवर्धाद्ब्रह्मगिरंउक्थाचमन्मं ।
वर्धाहैंनमुषसोयामंन्नक्तोर्वर्धान्मासांःशरदोद्यावइन्द्रंम् ४ एवाजंज्ञानंसहंसे
असांमिवावृधानंराधंसेचश्रुतायं । महामुग्रमवंसेविप्रनूनमाविवासेमवृत्रतू-
र्येषु ५ ॥ १० ॥

मन्द्रस्य पञ्च भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३९ मन्द्रस्यंकवेर्दिव्यस्यवह्नेर्विप्रंमन्मनोवचनस्यमध्वंः । अपांनस्तस्यंसच-
नस्यंदेवेषोयुवस्वगृणतेगोअंग्राः १ अयमुंशानःपर्यद्रिमुस्राऋतधीतिभिर्ऋतयु-

ग्युंजानः । रुजदरुग्णंविवलस्यसानुंपणींर्वचोभिरभियोधदिन्द्रः २ अयंद्योतय-
दद्युतोव्यं१क्तून्दोषावस्तोःशरदइन्दुरिन्द्र । इमंकेतुमदधुर्नूचिदह्नांशुचिंजन्मनउ-
षसंश्चकार ३ अयंरोचयदरुचोरुचानो३ऽयंवासयद्व्यृ१तेनपूर्वीः । अयमीयतऋत-
युग्भिरश्वैःस्वर्विदानाभिनाचर्षणिप्राः ४ नूगृणानोगृणतेप्रत्नराजन्निषःपिन्वव-
सुदेयायपूर्वीः । अपओषधीरविषावनानिगाअर्वतोनॄनृचसेरिरीहि ५ ॥ ११ ॥

इन्द्र पिब पञ्च भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

४० इन्द्रपिबतुभ्यंसुतोमदायावस्यहरीविमुचासखाया । उतप्रगायगणआ
निषद्याथायज्ञायगृणतेवयोधाः १ अस्यपिबयस्यजज्ञानइन्द्रमदायक्रत्वेअपिबो
विरप्शिन् । तमुतेगावोनरआपोअद्रिरिन्दुंसमह्यन्पीतयेसमस्मै २ समिद्धेअग्नौ
सुतइन्द्रसोमआत्वावहन्तुहरयोवहिष्ठाः । त्वायताभनसाजोहवीमीन्द्रायाहिसु-

वितायमहेनः ३ आयाहिशश्वदुशतायया थेन्द्रमहामनसासोमपेयम् । उपब्रह्मा णिशृणवइमानो ऽथातेयज्ञस्तन्वेवयोधात् ४यदिन्द्रदिविपार्येयदृधग्यद्वास्वेसदने यत्रवासि । अतोनोयज्ञमवसेनियुत्वान्त्सजोषाःपाहिगिर्वणोमरुद्भिः ५॥१२॥

अहेळमानः पञ्च भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

४१ अहेळमानउपयाहियज्ञंतुभ्यंपवन्तइन्दवःसुतासः।गावोनवज्रिन्त्स्वमोकोअच्छेन्द्रागहिप्रथमोयज्ञियानाम् १ यातेकाकुत्सुकृतायावरिष्ठाययाशश्वत्पिबसिमध्वऊर्मिम् । तयापाहिप्रतेअध्वर्युरस्थात्संतेवज्रोवर्ततामिन्द्रगव्युः २ एषद्रप्सोवृषभोविश्वरूपइन्द्रायवृष्णेसमकारिसोमः । एतंपिबहरिवःस्थातरुग्रयस्येशिषेप्रदिवियस्तेअन्नम् ३ सुतःसोमोअसुतादिन्द्रवस्यानयंश्रेयांश्चिकितुषेरणाय।

एतंतिंतिर्वु उपंयाहियुज्ञंतेननविश्वास्तविंषीरापृंणस्व ४ ह्वयांमसित्वेन्द्रंयाह्युर्वाङरं तेसोमंस्तन्वेंभवाति।शतंक्रतोमादयंस्वासुतेषुप्रास्मॉं अंवपृतंनासुप्रविक्षु ५॥ १३

प्रत्यस्मै चतुष्कं भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रोनुष्टुप् । अन्त्या बृहती ।

४२ प्रत्यंस्मैपिपींषतेविश्वांनिविदुषेंभर । अरंगमायजग्मयेऽपंश्चाद्दघ्वनेनरें १ एमेंनंप्रत्येतंनसोमेंभिःसोमपातंमम्।अमंत्रेभिर्ऋजीषिणमिन्द्रंसुतेभिरिन्दुंभिः२ यदींसुतेभिरिन्दुंभिःसोमेंभिःप्रतिभूषंथ । वेदाविश्वंस्यमेधिंरोधृषत्तन्तमिदेषंते ३ अस्माअंस्माइदन्धसोऽध्वंर्योप्रभंरासुतम् । कुवित्सम॑स्यजेन्यंस्यशर्धंतोऽभिशंस्तेरवस्परंत् ४ ॥ १४ ॥

यस्य चतुष्कं भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्र उष्णिक् ।

४३ यस्यत्यच्छम्बरंमदेदिवोदासायरन्धयंः । अयंससोमंइन्द्रतेसुतःपिबं १

यस्यंतीव्रसुतंमदंमध्यमन्तंचरक्षसे । अयंससोमंइन्द्रतेसुतःपिब २ यस्युगाअन्त-
रश्मंनोमदेदृह्लाअवासृजः । अयंससोमंइन्द्रतेसुतःपिब ३ यस्यंमन्दानोअन्धं-
सोमाघोनंदधिषेशवंः । अयंससोमंइन्द्रतेसुतःपिब ४ ॥ १५ ॥ इति शाकलर्क्-
संहितायां षष्ठे मण्डले तृतीयोऽनुवाकः ॥ ३ ॥

यो रयिवश्चतुर्विंशतिः शंयुर्बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् । आद्याः
षडनुष्टुभः । सप्तमीनवम्यौ विराजौ । अष्टमी विराट् ।

४४ योरंयिवोरयिन्तंमोयोद्युम्नैर्द्युम्नवंत्तमः । सोमंःसुतःसइंन्द्रतेऽस्तिंस्वधापते
मदंः १ यःशग्मस्तुंविशग्मतेरायोदामामंतीनाम् । सोमंःसुतःसइंन्द्रतेऽस्तिंस्व-
धापतेमदंः २ येनंवृद्धोनशवंसातुरोनस्वाभिंरूतिभिंः । सोमंःसुतःसइंन्द्रतेऽस्तिं
स्वधापतेमदंः ३ त्यमुंवोअप्रंहणंगृणीषेशवंसस्पतिंम् । इन्द्रंविश्वासाहंनरंमंहिं-

ष्टंविश्वचर्षणिम् ४ यंवर्धयन्तीद्गिरःपतिंतुरस्यराधसः। तमिन्नवस्यरोदसीदेवीशु-
ष्मंसपर्यतः ५ ॥ १६ ॥ तद्वउक्थस्यबर्हणेन्द्रायोपस्तृणीषणि । विपोनयस्यो-
तयोवियद्रोहन्तिसक्षितः ६ अविदद्दक्षंमित्रोनवीयान्पपानोदेवेभ्योवस्योअचैत्।
ससवान्त्स्तौलाभिर्धौतरीभिरुरुष्यापायुरभवत्सखिभ्यः ७ ऋतस्यपथिवेधाअ-
पायिश्रियेमनांसिदेवासोअक्रन् । दधानोनाममहोवचोभिर्वपुर्दृशयेवेन्योव्या-
वः ८ द्युमत्तमंदक्षंधेह्यस्मेसेधाजनानांपूर्वीररातीः। वर्षीयोवयःकृणुहिशचीभि-
र्धनस्यसातावस्माँअविड्ढि ९ इन्द्रतुभ्यमिन्मघवन्नभूमवयंदात्रेहरिवोमाविवेनः।
नकिरापिर्ददृशेमर्त्यत्राकिमङ्गरध्रचोदनंत्वाहुः १० ॥ १७॥ माजस्वनेवृषभनो
ररीथामातेरेवतःसख्येरिषाम । पूर्वीष्टइन्द्रनिःषिधोजनेषुजह्यसुष्वीन्प्रवृहापृण-
तः ११ उदभ्राणीवस्तनयन्नियर्तीन्द्रोराधांस्यश्व्यानिगव्या । त्वमसिप्रदिवः

कारुधायामात्वादामानआदभन्मघोनः १२ अध्वर्योवीरप्रमहेसुतानामिन्द्राय
भरसह्यस्यराजा । यःपूर्व्याभिरुतनूतनाभिर्गीर्भिर्वावृधेगृणतामृषीणाम् १३
अस्यमदेपुरुवर्पांसिविद्वानिन्द्रोवृत्राण्यप्रतीजघान । तमुप्रहोषिमधुमन्तमस्मै
सोमंवीरायशिप्रिणेपिबध्यै १४ पातासुतमिन्द्रोअस्तुसोमंहन्तावृत्रंवज्रेणमन्द-
सानः । गन्तायज्ञंपरावतश्चिदच्छावसुर्धीनामविताकारुधायाः १५ ॥ १८ ॥
इदंत्यत्पात्रमिन्द्रपानमिन्द्रस्यप्रियममृतमपायि । मत्सद्यथासौमनसायदेवंव्य-
१स्मद्द्वेषोयुयवद्व्यंहः १६ एनामन्दानोजहिशूरशत्रूञ्जामिमजामिंमघवन्नमित्रा-
न् । अभिषेणाँअभ्या३देदिशानान्पराचइन्द्रप्रमृणाजहीच १७ आसुष्माणो
मघवन्निन्द्रपृत्स्व१स्मभ्यंमहिवरिवःसुगंकः । अपांतोकस्यतनयस्यजेषइन्द्रसू
रीन्कृणुहिस्मानोअर्धम् १८ आत्वाहर्योवृषणोयुजानावृषरथासोवृषरश्मयो-

ऽत्याः । अस्मत्रांचोवृषणोवज्रवाहोवृष्णेमदांयसुयुजोवहन्तु १९ आतेवृषन्वृषणोद्रोणंमस्थुर्घृतप्रुषोनोर्मयोमदंन्तः । इन्द्रप्रतुभ्यंवृषभिःसुतानांवृष्णेभरन्ति वृषभायसोमम् २० ॥ ११ ॥ वृषासिदिवोवृषभःपृथिव्यावृषासिन्धूनांवृषभःस्तियानाम् । वृष्णेतइन्दुर्वृषभपीपायस्वादूरसोमधुपेयोवराय २१ अयंदेवःसहंसाजायंमानइन्द्रेणयुजापणिमंस्तभायत् । अयंस्वस्यपितुरायुधानीन्दुरमुष्णादशिवस्यमायाः २२ अयमंकृणोदुषसंःसुपत्नीरयंसूर्येअदधाज्ज्योतिरन्तः । अयंत्रिधातुंदिविरोचनेषुत्रितेषुविन्ददमृतंनिगूळ्हम् २३ अयंद्यावांपृथिवीविष्कंभायदयंरथंमयुनक्सप्तरंश्मिम् । अयंगोषुशच्यांपक्वमन्तःसोमोदाधारदशंयन्त्रमुत्संम् २४ ॥ २० ॥

य आनयन्नयस्त्रिंशच्छंयुर्बार्हस्पत्य इन्द्रो गायत्री । अन्त्यानां तिसृणां बुबुस्तृक्षा । एकोनत्रिंशत्तम्यतिनिचृत् । अन्त्यानुष्टुप् ।

१५ यआनंयत्परावतःसुनीतीतुर्वशंयदुम् । इन्द्रःसनोयुवासखा १ अविप्रेचिद्वयोदधंदनाशुनाचिदर्वता । इन्द्रोजेताहितंधनंम् २ महीरंस्यप्रणीतयःपूर्वीरुतप्रशंस्तयः । नास्यंक्षीयन्तऊतयः ३ सखांयोब्रह्मंवाहसेऽर्चतप्रचंगायत । सहिनःप्रमंतिर्मही ४ त्वमेकंस्यवृत्रहन्नविताद्वयोरसि । उतेदृशेयथांवयम् ५ ॥ २१ ॥ नयसीद्वतिद्विषःकृणोष्युंक्थशंसिनः । नृभिःसुवीरंउच्यसे ६ ब्रह्माणंब्रह्मंवाहसंगीर्भिःसखांयमृग्मियंम् । गांनदोहसेंहुवे ७ यस्यविश्वांनिहस्तंयोरूचुर्वसूंनिनिद्विता । वीरस्यंपृतनासहः ८ विदृह्लानिचिदद्रिवोजनानांशचीपते । वृहमायाअंनानत ९ तमुंत्वासत्यसोमपाइन्द्रंवाजानांपते । अहूंमहिश्रव-

स्यवंः १० ॥२२॥ तमुंत्वायःपुरासिंथयोवांनूनंहितेधनें । हव्यःसश्रुंधीहवंम् ११ धीभिरवंद्भिरवंतोवाजाँइन्द्रश्रवाय्यांन् । त्वयांजेष्महितंधनंम् १२ अभूंरुवीरगिर्वणोमहाँइंन्द्रधनेंहिते । भरेंवितन्तुसाय्यंः १३ यातंऊतिरंमित्रहन्मक्षूजंवस्तमासंति । तयांनोहिनुहीरथंम् १४ सरथेंनरथीतंमोऽस्माकेंनाभियुग्वंना । जेषिंजिष्णोहितंधनंम् १५ ॥२३॥ यएकइत्तमुंष्टुहिकृष्टीनांविचंर्षणिः । पतिंर्जज्ञेवृषंक्रतुः १६ योगृंणतामिदासिंथापिरूतीशिवःसखां । सत्वंनंइन्द्रमृळय १७धिष्ववज्रंगभंस्त्योरक्षोहत्यांयवज्रिवः । सासहीष्ठाअभिस्पृधंः १८प्रत्नंरयीणांयुजंसखांयं कीरिचोदंनम् । ब्रह्मंवाहस्तमंहुवे १९ सहिविश्वांनिपार्थिवाँएकोवसूंनिपत्यंते । गिर्वंणस्तमोअध्रिंगुः २० ॥ २४ ॥ सनोंनियुद्भिरापृंणकामंवाजेंभिरश्विभिंः । गोमंद्भिर्गोपतेधृषत् २१ तद्वोंगायसुतेसचांपुरुहूतायसत्वंने । शंयद्गवेनशाकि-

नें २२ नघावसुर्नियमतेदानंवाजंस्यगोमंतः । यत्सीमुपश्रवद्गिरंः २३ कुवि-
त्संस्यप्रहिव्रजंगोमंन्तंदस्युहागमत् । शचीभिरपंनोवरत् २४ इमाउंत्वाशतक्र-
तोऽभिप्रणोनुवुर्गिरंः । इन्द्रंवत्संनमातरंः २५ ॥ २५ ॥ दूणाशंसख्यंतवगौरं-
सिवीरगव्यते । अश्वोअश्वायतेभंव २६ समंन्दस्वाह्यन्धंसोराधंसेतन्वांमहे । न
स्तोतारंनिदेकंरः २७ इमाउंत्वासुतेसुंतेनक्षंन्तेगिर्वणोगिरंः । वत्संगावोनधेन-
वंः २८ पुरूतमंपुरूणांस्तोतॄणांविवांचि । वाजेभिर्वाजयताम् २९ अस्माकंमि-
न्द्रभूतुतेस्तोमोवाहिंष्ठोअन्तंमः । अस्मान्रायेमहेहिंनु ३०अधिंबृबुःपंणीनांवर्षिंष्ठे
मूर्धन्नंस्थात् । उरुःकक्षोनगाङ्ग्यः ३१ यस्यंवायोरिंवद्रवद्भद्रारातिःसंहस्रिणीं ।
सद्योदानायमंहंते ३२ तत्सुनोविश्वेंअर्यआसदांगृणन्तिकारवंः । बृबुंसंहस्रदातंमं
सूरिंसंहस्रसातंमम् ३३ ॥ २६ ॥

त्वामिद्धि चतुर्दश शंयुर्बार्हस्पत्य इन्द्रः प्रागाथम् ।

४६ त्वामिद्धिहवामहेसातावाजस्यकारवः । त्वांवृत्रेष्विन्द्रसत्पतिंनरस्त्वां
काष्ठास्ववतः १ सत्वंनश्चित्रवज्रहस्तधृष्णुयामहःस्तवानोअद्रिवः । गामश्वंर-
थ्यमिन्द्रसंकिरसत्रावाजंनजिग्युषे २ यःसत्राहाविचर्षणिरिन्द्रंतंहूमहेवयम् ।
सहस्रमुष्कतुविनृम्णसत्पतेभवासमत्सुनोवृधे ३ बाधसेजनान्वृषभेवमन्युनाघृ-
षौमीळ्हऋचीषम । अस्माकंबोध्यवितामहाधनेतनूष्वप्सुसूर्ये ४ इन्द्रज्येष्ठंनआ
भरँओजिष्ठंपपुरिश्रवः । येनेमेचित्रवज्रहस्तरोदसीओभेसुशिप्रप्राः ५ ॥ २७ ॥
त्वामुग्रमवसेचर्षणीसहंराजन्देवेषुहूमहे । विश्वासुनोविथुरापिब्दनावसोऽमि-
त्रान्त्सुषहान्कृधि ६ यदिन्द्रनाहुषीष्वाँओजोनृम्णंचकृष्टिषु । यद्वापञ्चक्षितीनां
द्युम्नमाभरसत्राविश्वानिपौंस्या ७ यद्वातृक्षौमघवन्द्रुह्यावाजनेयत्पूरौकच्चवृष्ण्यं-

म् । अस्मभ्यंतद्रिरीहिसंनृषाह्येऽमित्रान्पृत्सुतुर्वणे ८ इन्द्रत्रिधातुशरणंत्रिवरूथं
स्वस्तिमत् । छर्दिर्यच्छमघवद्भ्यश्चमह्यंचयावयादिद्युमेभ्यः ९ येगव्यतामनसा
शत्रुमादभुरभिप्रघ्नन्तिधृष्णुया । अधस्मानोमघवन्निन्द्रगिर्वणस्तनूपाअन्तमो
भव १० ॥ २८ ॥ अधस्मानोवृधेभवेन्द्रनायमवायुधि । यदन्तरिक्षेपतयन्ति
पर्णिनोदिद्यवस्तिग्ममूर्धानः ११ यत्रशूरासस्तन्वोवितन्वतेप्रियाशर्मपितॄणाम् ।
अधस्मायच्छतन्वे३तनेचछर्दिरचित्तंयावयद्द्वेषः १२ यदिन्द्रसर्गेअर्वतश्चोदयासे
महाधने । असमनेअध्वनिवृजिनेपथिश्येनाँइवश्रवस्यतः १३ सिन्धूँरिवप्र-
वणआशुयायतोयदिक्रोशमनुष्वणि । आयेवयोनवर्वृतत्यामिषिगृभीताबाह्वो-
र्गवि १४ ॥ २९ ॥

स्वादुरेकत्रिंशदृर्गस्त्रिष्टुप् । आद्यानां पञ्चानां सोमः । विंश्याः प्रथमार्धस्य लिङ्गोक्तदेवताः ।
द्वाविंश्यादीनां चतुर्णां प्रस्तोकस्य सार्ञ्जयस्य दानस्तुतिः । ततस्तिसृणां रथः । ततो
द्वयोरन्त्यायाः प्रथमार्धस्य च दुन्दुभिः । शिष्टानामिन्द्रः । एकोनविंशी बृहती ।
त्रयोविंश्यनुष्टुप् । चतुर्विंशी गायत्री । पञ्चविंशी द्विपदा । सप्तविंशी जगती ।

४७ स्वादुष्किलायंमधुमाँउतायंतीव्रःकिलायंरसवाँउतायम् । उतोन्व१स्य पपिवांसमिन्द्रंनकश्चनसहतआहवेषु १ अयंस्वादुरिहमदिष्ठआसयस्येन्द्रोवृत्रहत्येममाद । पुरूणियश्च्यौत्नाशम्बरस्यविनवतिंनवचदेह्यो३हन् २ अयंमेपीत उदियर्तिवाचमयमंमनीषामुशतीमजीगः । अयंषळुर्वीरमिमीतधीरोनयाभ्योभुवनंकच्चनारे ३ अयंसयोवरिमाणंपृथिव्यावर्ष्माणंदिवोअकृणोदयंसः । अयं पीयूषंतिसृषुप्रवत्सुसोमोदाधारोर्व१न्तरिक्षम् ४ अयंविदच्चित्रदृशीकमर्णःशुक्र-

संध्मनामुषसामनीके । अयंमहान्महतास्कम्भनेनोद्द्यामस्तभ्नाद्वृषभोमरुत्वां-
न् ५ ॥ ३० ॥ धृषत्पिबकलशेसोममिन्द्रवृत्रहाशूरसमरेवसूनाम् । माध्यंदि-
नेसवनआवृषस्वरयिस्थानोरयिमस्मासुधेहि ६ इन्द्रप्रणःपुरएतेवपश्यप्रणोनय-
प्रतरंवस्योअच्छं । भवासुपारोअतिपारयोनोभवासुनीतिरुतवामनीतिः ७
उरुंनोलोकमनुनेषिविद्वान्त्स्वर्वज्ज्योतिरभयंस्वस्ति । ऋष्वातइन्द्रस्थविरस्य
बाहूउपंस्थेयामशरणाबृहन्ता ८ वरिष्ठेनइन्द्रवन्धुरेधावहिष्ठयोःशतावन्नश्वयो-
रा । इषमावक्षीषांवर्षिष्ठांमानस्तारीन्मघवन्रायोअर्यः ९ इन्द्रंमृळमह्यंजीवातु-
मिच्छचोदयधियमयसोनधाराम् । यत्किंचाहंत्वायुरिदंवदामितज्जुषस्वकृधिमा
देववन्तम् १० ॥ ३१ ॥ त्रातारमिन्द्रमवितारमिन्द्रंहवेहवेसुहवंशूरमिन्द्रम् ।
ह्वयामिशक्रंपुरुहूतमिन्द्रंस्वस्तिनोमघवाधात्विन्द्रः ११ इन्द्रःसुत्रामास्ववाँअ-

वोभिः सुमृळीको भवतु विश्ववेदाः । बाधतां द्वेषो अभयं कृणोतु सुवीर्यस्य पतयः स्याम १२ तस्य वयं सुमतौ यज्ञियस्यापि भद्रे सौमनसे स्याम । स सुत्रामा स्ववाँ इन्द्रो अस्मे आराच्चिद्द्वेषः सनुतर्युयोतु १३ अव त्वे इन्द्र प्रवतो नोर्मिर्गिरो ब्रह्माणि नियुतो धवन्ते । उरू न राधः सवना पुरूण्यपो गा वज्रिन्युवसे समिन्दून् १४ क ईं स्तवत्कः पृणात्को यजाते यदुग्रमिन्मघवा विश्वहावेत् । पादाविव प्रहरन्नन्यमन्यं कृणोति पूर्वमपरं शचीभिः १५ ॥ ३२ ॥ शृण्वे वीर उग्रमुग्रं दमायन्नन्यमन्यमतिनेनीयमानः । एधमानद्विळुभयस्य राजा चोष्कूयते विश इन्द्रो मनुष्यान् १६ परा पूर्वेषां सख्या वृणक्ति वितर्तुराणो अपरेभिरेति । अनानुभूतीरवधून्वानः पूर्वीरिन्द्रः शरदस्तर्तरीति १७ रूपंरूपं प्रतिरूपो बभूव तदस्य रूपं प्रतिचक्षणाय । इन्द्रो मायाभिः पुरुरूप ईयते युक्ता ह्यस्य हरयः शता दश १८ युजानो हरिता रथे भूरि त्वष्टे-

हराजति । कोविश्वाहाद्विषतःपक्षआसतउतासीनेषुसूरिषु १९ अगव्यूतिक्षेत्र-
मागन्मदेवाउर्वीसतीभूमिरंहूरणाभूत् । बृहस्पतेप्रचिकित्सागविष्टावित्थासते
जरित्रइन्द्रपन्थाम् २० ॥ ३३ ॥ दिवेदिवेसदृशीरन्यमर्धकृष्णाअसेधदपसद्म-
नोजाः । अहन्दासावृषभोवस्नयन्तोदव्रजेवर्चिनशम्बरंच २१ प्रस्तोकइन्नुराध-
सस्तइन्द्रदशकोशयीर्दशवाजिनोऽदात् । दिवोदासादतिथिग्वस्यराधःशाम्बरं
वसुप्रत्यग्रभीष्म २२ दशाश्वान्दशकोशान्दशवस्त्राधिभोजना । दशोहिरण्य-
पिण्डान्दिवोदासादसानिषम् २३ दशरथान्प्रष्टिमतःशतंगाअथर्वभ्यः । अश्वथः
पायवेऽदात् २४ महिराधोविश्वजन्यदधानान्भरद्वाजान्त्सार्ञ्जयोअभ्ययष्ट २५
॥३४॥वनस्पतेवीड्वङ्गोहिभूयाअस्मत्सखाप्रतरणःसुवीरः । गोभिःसंनद्धोअसिवी

ळयंस्वास्थातातेंजयतुजेत्वांनि २६ दिवस्पृथिव्याःपर्योज उद्भृतंवनस्पतिभ्यःपर्या-
भृतंसहः । अपामोज्मानंपरिगोभिरावृतमिन्द्रस्यवज्रंहविषारथंयज २७ इन्द्रस्य
वज्रोमरुतामनीकंमित्रस्यगर्भोवरुणस्यनाभिः । सेमांनोहव्यदातिंजुषाणोदेवर-
थप्रतिहव्यागृभाय २८ उपश्वासयपृथिवीमुतद्यांपुरुत्रातेमनुतांविष्ठितंजगत् ।
सदुन्दुभेसजूरिन्द्रेणदेवैर्दूराद्दवीयोअपसेधशत्रून् २९ आक्रन्दयबलमोजोनआधा
निःष्टनिहिदुरिताबाधमानः । अपप्रोथदुन्दुभेदुच्छुनाइतइन्द्रस्यमुष्टिरसिवीळय-
स्व ३० आमूरजप्रत्यावर्तयेमाःकेतुमद्दुन्दुभिर्वावदीति । समश्वपर्णाश्चरन्तिनो
नरोऽस्माकमिन्द्ररथिनोजयन्तु ३१ ॥ ३५ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां चतुर्थाष्टके
सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

यज्ञायज्ञाद्यधिकाशंयुस्तृणपाणिकंपृश्निसूक्तंप्रगाथौबृहतीमहासतोबृहतीमहाबार्हतबार्हतौप्रगाथावि-
साग्नेय्यःकाकुभःप्रगाथःपुरउष्णिग्बृहस्यतिजगतीतिमारुत्योन्त्यास्तिस्रोवासांलिङ्गोक्तदेवताःकाकुभः
प्रगाथःपुरउष्णिग्बृहतीतिपौष्ण्योबृहतीमहाबृहतीयवमध्यान्त्यानुष्टुम्मारुत्योन्त्याद्यावाभूम्योर्वापृश्नेर्वा-
स्तुषेपञ्चोनऋजिश्वाहवैश्वदेवंहशक्रयन्तंहुवेवउदुत्यत्षोळशाद्युष्णिगनुष्टुबन्तंनतच्यूनासप्तम्याद्याःषड्गा-
यत्र्यश्चतुर्दशीजगतीसुहोत्रादयोनुक्तगोत्राभारद्वाजाःपौत्राबृहस्पतेर्दौष्यन्तेर्वाभरतस्यवयंदशपौष्णं
तद्वायत्रंवैयांपूषन्ननुष्टुप्संपूषन्नेहिवांषडचएनमन्त्यानुष्टुबिन्द्रान्वैन्द्रंचशुक्रंचतुष्कंद्वितीयाजगतीप्रनुदशै-
न्द्राग्नंतुबार्हतंचतुरनुष्टुबन्तंश्चथत्पञ्चोनागायत्रंतुत्रित्रिष्टुबादित्रिष्टुब्बृहत्यनुष्टुबन्तामियंषळूनासारस्वतं-
त्रिजगत्यादिजगतीत्रिष्टुबन्तम् ।

यज्ञायज्ञा द्वाविंशतिःशंयुर्बार्हस्पत्यस्तृणपाणिकं पृश्निसूक्तम् । आद्यानां दशानामग्निः
त्रयोदश्यादीनां तिसृणां मरुतो लिङ्गोक्तदेवता वा । ततश्चतसृणां पूषा । अन्त्याया
मरुतः पृश्निर्द्यावाभूमी वा । द्वितीयाचतुर्थीदशमीद्वादशीसप्तदश्यः सतोबृहत्यः ।
षष्ठ्यष्टम्यौ । महासतोबृहत्यौ । सप्तमी महाबृहती ।एकादशीषोडश्यौ ककुभौ ।

त्रयोदश्यष्टादश्यौ पुरउष्णिहौ । पञ्चदश्यतिजगती । उपान्त्या
यवमध्या महाबृहती । अन्त्यानुष्टुप् । शिष्टा बृहत्यः ।

४८ ओम् यज्ञायंज्ञावोअग्नयेंगिरागिंराचदक्षंसे । प्रप्रंवयममृतंजातवेंदसंप्रियं मित्रंनशंसिषम् १ ऊर्जोनपांतंसहिनायमंस्मयुर्दाशेंमहव्यदांतये । भुवद्वाजें-ष्वविताभुवंद्वृधउतत्रातातनूनांम् २ वृषाह्यंग्नेअजरोंमहान्विभास्यर्चिषां । अजं स्रेणशोचिषाशोशुंचच्छुचेसुदीतिभिःसुदींदिहि ३ महोदेवान्यजंसियक्ष्यांनुषक्त-वक्रत्वोतदंसनां । अर्वाचंःसींकृणुह्यग्नेऽवंसेरास्ववाजोतवंस्व ४ यमापोअद्रंयोव-नागर्भंमृतस्यपिप्रंति । सहंसायोमंथितोजायंतेनृभिःपृथिव्याअधिसानंवि ५ ॥ १ ॥ आयःपप्रौभानुनारोदंसीउभेधूमेनंधावतेदिवि । तिरस्तमोंददृशऊर्म्या-स्वाश्यावास्वंरुषोवृषाश्यावाअंरुषोवृषां ६ बृहद्भिरग्नेअर्चिभिःशुक्रेणंदेवशोचि-

षां । भरद्वाजेसमिधानोयविष्ठयरेवन्नःशुक्रदीदिहिद्युमत्पावकदीदिहि ७ विश्वा-
सांगृहपतिर्विशामसित्वमग्नेमानुषीणाम् । शतंपूर्भिर्यविष्ठपाह्यंहसःसमेद्धारंश-
तंहिमाःस्तोतृभ्योयेचददति ८ त्वंनश्चित्रऊत्यावसोराधांसिचोदय । अस्यराय-
स्त्वमग्नेरथीरसिविदागाधंतुचेतुनः ९ पर्षितोकंतनयंपर्तृभिष्ट्वमदब्धैरप्रयुत्वभिः ।
अग्नेहेळांसिदैव्यायुयोधिनोऽदेवानिह्वरांसिच १० ॥ २ ॥ आसखायःसबर्दुघां
धेनुमजध्वमुपनव्यसावचः । सृजध्वमनपस्फुराम् ११ याशर्धायमारुतायस्व-
भानवेश्रवोऽमृत्युधुक्षत । यामृळीकेमरुतांतुराणांयासुम्नैरेवयावरी १२ भर-
द्वाजायावधुक्षतद्विता । धेनुंचविश्वदोहसमिषंचविश्वभोजसम् १३ तंवइन्द्रंन
सुक्रतुंवरुणमिवमायिनम् । अर्यमणंनमन्द्रंसृप्रभोजसंविष्णुंनस्तुषआदिशे १४
त्वेषंशर्धोनमारुतंतुविष्वण्यनर्वाणंपूषणंसंयथाशता । संसहस्राकारिषच्चर्षणि-

भ्यआँआविर्गूह्ळावसूंकरत्सुवेदांनोवसूंकरत् १५ आमांपूषन्नुपंद्रवशंसिषंनुतेंअ-
पिकुर्णआंघृणे । अघाअर्योअरांतयः १६ ॥ ३ ॥ माकांकुम्बीरमुहूंहोवनुस्पति-
मशांस्तीविंहिनीनंशः । मोतसूरोअहंएवाचनग्रीवाआदर्धतेवेः १७ दृतेंरिवतेऽ-
वृकमंस्तुसख्यम् । अच्छिद्रस्यदधन्वतःसुपूर्णस्यदधन्वतः १८ पुरोहिमर्त्यैरसिं
समोदेवैरुतश्रिया । अभिख्यःपूषन्पृतनासुनस्त्वमवांनूनंयथांपुरा १९ वामी-
वामस्यंधूतयःप्रणींतिरस्तुसूनृतां । देवस्यंवामरुतोमर्त्यस्यवेजानस्यंप्रयज्य-
वः २० सद्यश्चिद्यस्यंचर्कृतिःपरिद्यांदेवोनैतिसूर्यः । त्वेषंशवोदधिरेनामंयज्ञियं
मरुतोंवृत्रहंशवोज्येष्ठंवृत्रहंशवंः २१ सकृद्धद्यौरंजायतसकृद्भूमिरंजायत । पृ-
श्न्यांदुग्धंसकृत्पयस्तदन्योनानुंजायते २२ ॥ ४ ॥

स्तुषे पञ्चदश ऋजिश्वा विश्वे देवास्त्रिष्टुप्। अन्त्या शक्करी।

४१ स्तुषेजनंसुव्रतंनव्यसीभिर्गीर्भिर्मित्रावरुणासुम्नयन्ता। तआगमन्तुत इहश्रुवन्तुसुक्षत्रासोवरुणोमित्रोअग्निः १ विशोविशईड्यमध्वरेष्वदृप्तक्रतुमरतिं युवत्योः। दिवःशिशुंसहसःसूनुमग्निंयज्ञस्यकेतुमरुषंयजध्यै २ अरुषस्यदुहितराविरूपेस्तृभिरन्यापिपिशेसूरोअन्या। मिथस्तुराविचरन्तीपावकेमन्मश्रुतं नक्षतऋच्यमाने ३ प्रवायुमच्छाबृहतीमनीषाबृहद्रयिंविश्ववारंरथप्राम्। द्युतद्यामानियुतःपत्यमानःकविःकविमियक्षसिप्रयज्यो ४ सउमेवपुश्छदयदश्विनोर्योरथो विरुक्मान्मनसायुजानः। येननरानासत्येषयध्यैवर्तिर्याथस्तनयायत्मनेच ५ ॥ ५ ॥ पर्जन्यवातावृषभापृथिव्याःपुरीषाणिजिन्वतमप्यानि। सत्यश्रुतःकवयोयस्यगीर्भिर्जगतःस्थातर्जगदाकृणुध्वम् ६ पावीरवीकन्याचित्रायुःसरस्वती

वीरपत्नीधियंधात् । ग्नाभिरच्छिद्रंशरणंसजोषादुराधर्षंगृणतेशर्मयंसत् ७ पृथ-
स्पथःपरिपतिंवचस्याकामेनकृतोअभ्यानळर्कम् । सनोरासच्छुरुधश्चन्द्राग्राधि-
यंधियंसीषधातिप्रपूषा ८ प्रथमभाजंयशसंवयोधांसुपाणिंदेवंसुगभस्तिमृभ्वम् ।
होतायक्षद्यजतंपस्त्यानामग्निस्त्वष्टारंसुहवंविभावा ९ भुवनस्यपितरंगीर्भिराभी
रुद्रंदिवावर्धयारुद्रमक्तौ । बृहन्तमृष्वमजरंसुषुम्नमृधग्घुवेमकविनेषितासः १०
॥ ६ ॥ आयुवानःकवयोयज्ञियासोमरुतोगन्तगृणतोवरस्याम् । अचित्रंचिद्धि
जिन्वथावृधन्तइत्थानक्षन्तोनरोअङ्गिरस्वत् ११ प्रवीरायप्रतवसेतुरायाजायूथेव
पशुरक्षिरस्तम् । सपिस्पृशतितन्विश्रुतस्यस्तृभिर्ननाकंवचनस्यविपः १२ यो
रजांसिविममेपार्थिवानित्रिश्चिद्विष्णुर्मनवेबाधिताय । तस्यतेशर्मन्नुपदद्यमाने
रायामदेमतन्वा३तनाच १३ तन्नोऽहिर्बुध्न्योअद्भिरर्कैस्तत्पर्वतस्तत्सविताचनो

धात् । तदोषधीभिरभिरातिषाचोभगःपुरन्धिर्जिन्वतुप्रराये १४ नूनोरयिंरथ्यं
चर्षणिप्रांपुरुवीरंमहऋतस्यगोपाम् । क्षयंदाताजरंयेनजनान्त्स्पृधोअदेवीरभिच-
क्रमामविशआदेवीरभ्यश्नवाम १५ ॥ ७ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां षष्ठे मण्डले
चतुर्थोऽनुवाकः ॥ ४ ॥

हुवे वः पञ्चदश ऋजिश्वा विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

५० हुवेवोदेवीमदितिंनमोभिर्मृळीकायवरुणंमित्रमग्निम् । अभिक्षदामर्य-
मणंसुशेवंत्रातॄन्देवान्त्सवितारंभगंच १ सुज्योतिषःसूर्यदक्षपितॄननागास्त्वेसु-
महोवीहिदेवान् । द्विजन्मानोयऋतसापःसत्याःस्वर्वन्तोयजताअग्निजिह्वाः २
उतद्यावापृथिवीक्षत्रमुरुबृहद्रोदसीशरणंसुषुम्ने । महस्करथोवरिवोयथानोऽस्मे
क्षयायधिषणेअनेहः ३ आनोरुद्रस्यसूनवोनमन्तामद्याहूतासोवसवोऽधृष्टाः ।

यदीमर्भेमहतिवाहितासोबाधेमरुतोअह्वामदेवान् ४ मिम्यक्षयेषुरोदसीनुदेवी
सिषक्तिपूषाअभ्यर्धयज्वा । श्रुत्वाहवंमरुतोयद्धयाथभूमारेजन्तेअध्वन्निप्रवि-
क्ते ५ ॥ ८ ॥ अभित्यंवीरंगिर्वणसमर्चेन्द्रंब्रह्मणाजरितर्नवेन । श्रवदिद्धवमुप
चस्तवानोरासद्वाजाँउपमहोगृणानः ६ ओमानमापोमानुषीरमृक्तंधाततोकाय
तनयायशंयोः । यूयंहिष्ठाभिषजोमातृतमाविश्वस्यस्थातुर्जगतोजनित्रीः ७
आनोदेवःसवितात्रायमाणोहिरण्यपाणिर्यजतोजगम्यात् । योदत्रवाँउषसोन
प्रतीकंव्यूर्णुतेदाशुषेवार्याणि ८ उतत्वंसूनोसहसोनोअद्यादेवाँअस्मिन्नध्वरेव-
वृत्याः । स्यामहंतेसदमिद्रातौतवस्यामग्नेऽवसासुवीरः ९ उतत्यामेहवमाजग्म्या-
तंनासत्याधीभिर्युवमङ्गविप्रा । अत्रिंनमहस्तमसोऽमुमुक्तंतूर्वतंनरादुरितादभी-
के १० ॥ ९ ॥ तेनोरायोद्युमतोवाजवतोदातारोभूतनृवतःपुरुक्षोः । दशस्य-

न्तोदिव्याःपार्थिवासोगोजाताअप्यामृळताचदेवाः ११ तेनोरुद्रःसरस्वतीसजोषामीळ्हुष्मन्तोविष्णुर्मृळन्तुवायुः । ऋभुक्षावाजोदैव्योविधातापर्जन्यावातापिप्यतामिषंनः १२ उतस्यदेवःसविताभगोनोऽपांनपादवतुदानुपप्रिः । त्वष्टादेवेभिर्जनिभिःसजोषाद्यौर्देवेभिःपृथिवीसमुद्रैः १३ उतनोऽहिर्बुध्न्यःशृणोत्वज एकपात्पृथिवीसमुद्रः । विश्वेदेवाऋतावृधोहुवानाःस्तुतामन्त्राःकविशस्ताअवन्तु १४ एवानपातोममतस्यधीभिर्भरद्वाजाअभ्यर्चन्त्यर्कैः । ग्नाहुतासोवसवोऽधृष्टाविश्वेस्तुतासोभूतायजत्राः १५ ॥ १० ॥

उदु त्यत्षोळश ऋजिश्वा विश्वे देवास्त्रिष्टुप् । उपान्त्यास्तिस्र उष्णिहः । अन्त्यानुष्टुप् ।

५१ उदुत्यच्चक्षुर्महिमित्रयोराँएतिप्रियंवरुणयोरदब्धम् । ऋतस्यशुचिदर्शतमनीकंरुक्मोनदिवउदिताव्यद्यौत् १ वेदयस्त्रीणिविदथान्येषांदेवानांजन्मंस-

नुतराचविप्रः । ऋजुमर्तेषुवृजिनाचपश्यन्नभिचष्टेसूरोअर्यएवान् २ स्तुषउंवो महऋतस्यगोपानदितिंमित्रंवरुणंसुजातान् । अर्यमणंभगमदब्धधीतीनच्छा वोचेसधन्यःपावकान् ३ रिशादसःसत्पतीँरदब्धान्महोराज्ञःसुवसनस्यदातॄन् । यूनःसुक्षत्रान्क्षयतोदिवोनॄनादित्यान्याम्यदितिंदुवोयु ४ द्यौ३ष्पितःपृथिविमातरध्रुगग्नेभ्रातर्वसवोमृळतानः । विश्वआदित्याअदितेसजोषाअस्मभ्यंशर्म बहुलंवियन्त ५ ॥ ११ ॥ मानोवृकायवृक्येसमस्माअघायतेरीरधतायजत्राः । यूयंहिष्ठारथ्योनस्तनूनांयूयंदक्षस्यवचसोबभूव ६ मावएनोअन्यकृतंभुजेममा तत्कर्मवसवोयच्चयध्वे । विश्वस्यहिक्षयथविश्वदेवाःस्वयंरिपुस्तन्वंरीरिषीष्ट ७ नमइदुग्रंनमआविवासेनमोदाधारपृथिवीमुतद्याम् । नमोदेवेभ्योनमईशएषां कृतंचिदेनोनमसाविवासे ८ ऋतस्यवोरथ्यःपूतदक्षानृतस्यपस्त्यसदोअदब्धा-

न् । ताँआनमोभिरुरुचक्षसोनॄन्विश्वान्वआनमेमहोयजत्राः ९ तेहिश्रेष्ठवर्चस-
स्तउनस्तिरोविश्वानिदुरितानयन्ति । सुक्षत्रासोवरुणोमित्रोअग्निर्ऋतधीतयोव-
क्मराजसत्याः १० ॥ १२ ॥ तेनइन्द्रःपृथिवीक्षामवर्धन्पूषाभगोअदितिःपञ्च
जनाः । सुशर्माणःस्ववसःसुनीथाभवन्तुनःसुत्रात्रासःसुगोपाः ११ नूसद्मानं
दिव्यंनंशिदेवाभारद्वाजःसुमतिंयातिहोता । आसानेभिर्यजमानोमियेधैर्देवानां
जन्मवसूयुर्ववन्द । १२ अपत्यंवृजिनंरिपुंस्तेनमग्नेदुराध्यम् । दविष्ठमस्यसत्प-
तेकृधीसुगम् १३ ग्रावाणःसोमनोहिकंसखित्वनायवावशुः । जहीन्य१त्रिणं
पणिंवृकोहिषः १४ यूयंहिष्ठासुदानवइन्द्रज्येष्ठाअभिद्यवः । कर्तानोअध्वन्ना
सुगंगोपाअमा १५ अपिपन्थामगन्महिस्वस्तिगामनेहसम् । येनविश्वाःपरि-
द्विषोवृणक्तिविन्दतेवसु १६ ॥ १३ ॥

न तत्सप्तदश ऋजिश्वा विश्वे देवास्त्रिष्टुप्। सप्तम्याद्याः षड्गायत्र्यः। चतुर्दशी जगती।

५२ नतद्दिवानपृथिव्यानुमन्येनयज्ञेननोतशमीभिराभिः। उब्जन्तुतंसुभ्वः पर्वतासोनिहीयतामतियाजस्ययष्टा १ अतिवायोमरुतोमन्यतेनोब्रह्मवायः क्रियमाणंनिनित्सात्। तपूंषितस्मैवृजिनानिसन्तुब्रह्मद्विषमभितंशोचतुद्यौः २ किमङ्गत्वाब्रह्मणःसोमगोपांकिमङ्गत्वाहुरभिशस्तिपांनः। किमङ्गनःपश्यसि निद्यमानान्ब्रह्मद्विषेतपुषिंहेतिमस्य ३ अवन्तुमामुषसोजायमानाअवन्तुमासिन्धवःपिन्वमानाः। अवन्तुमापर्वतासोध्रुवासोऽवन्तुमापितरोदेवहूतौ ४ विश्वदानींसुमनसःस्यामपश्येमनुसूर्यमुच्चरन्तम्। तथाकरद्वसुपतिर्वसूनांदेवाँओहानोवसागमिष्ठः ५ ॥ १४ ॥ इन्द्रोनेदिष्ठमवसागमिष्ठःसरस्वतीसिन्धुभिःपिन्वमाना। पर्जन्योनओषधीभिर्मयोभुरग्निःसुशंसःसुहवःपितेव ६ विश्वेदेवासआ

गंतशृणुतामंइमंहवंम् । एदंबर्हिर्निषीदत ७ योवोदेवाघृतस्नुनाहव्येनंप्रतिभूषंति । तंविश्वउपंगच्छथ ८ उपंनःसूनवोगिरंःशृण्वन्त्वमृतंस्यये । सुमृळीकाभंवन्तु नः ९ विश्वेदेवाऋंतावृधंऋतुभिर्हवनश्रुतंः । जुषन्तांयुज्यंपयंः १० ॥ १५ ॥ स्तोत्रमिन्द्रोमरुद्गंणस्त्वष्टृंमान्मित्रोअर्यमा । इमाहव्याजुंषन्तनः ११ इमंनोअग्नेअध्वरंहोतर्वयुनशोयंज । चिकित्वान्दैव्यंजनंम् १२ विश्वेदेवाःशृणुतेमंहवंमे येअन्तरिक्षेयउपद्यविष्ठ । येअंग्निजिह्वाउतवायजंत्राआसद्यास्मिन्बर्हिषिमादयध्वम् १३ विश्वेदेवाममंशृण्वन्तुयज्ञियांउभेरोदंसीअपांनपांच्चमन्मं । मावोवचांसिपरिचक्ष्यांणिवोचंसुम्नेष्विद्वोअन्तंमामदेम १४ येकेचज्मामहिनोअहिमायादिवोजंज्ञिरेअपांसधस्थे । तेअस्मभ्यंमिषयेविश्वमायुःक्षपंउस्रावंरिवस्यन्तुदेवाः १५ अग्नीपर्जन्यावर्वतंधियंमेऽस्मिन्हवेसुहवासुष्टुतिंनंः । इळांमन्यो

जनयद्वर्भैमन्यःप्रजावंतीरिषआधत्तमस्मे १६ स्तीर्णेबर्हिषिसमिधानेअग्नौसूक्तेनमहानमसाविवासे । अस्मिन्नोअद्यविदथेयजत्राविश्वेदेवाहविषिमादयध्वम् १७ ॥ १६ ॥

वयं दश भरद्वाजो बार्हस्पत्यः पूषा गायत्री । अष्टम्यनुष्टुप् ।

५३ वयमुंत्वापथस्पतेरथंनवाजंसातये । धियेपूषन्नयुज्महि १ अभिनोनर्यंवसुवीरंप्रयंतदक्षिणम् । वामंगृहपतिंनय २ अदित्सन्तंचिदाघृणेपूषन्दानांयचोदय । पणेश्चिद्विम्रदामनः ३ विपथोवाजंसातयेचिनुहिविमृधोजहि । साधन्तामुग्रनोधियः ४ परितृन्धिपणीनामारंयाहृदंयाकवे । अथेमस्मभ्यंरन्धय ५ ॥ १७ ॥ विपूषन्नारंयातुदपणेरिच्छहृदिप्रियम् । अथेमस्मभ्यंरन्धय ६ आरिखकिकिराकृणुपणीनांहृदयाकवे । अथेमस्मभ्यंरन्धय ७ यांपूषन्ब्रह्मचोदनी-

मारांबिभर्ष्याघृणे । तयासमस्यहृदयमारिखकिकिराकृणु ८ यातेअष्ट्रागोओ-
पशाघृणेपशुसाधनी । तस्यास्तेसुम्नमीमहे ९ उतनोगोषणिंधियमश्वसांवाज-
सामुत । नृवत्कृणुहिवीतये १० ॥ १८ ॥

सं पूषन्दश भरद्वाजो बार्हस्पत्यः पूषा गायत्री ।

५४ संपूषन्विदुषानययोअञ्जसानुशासति । यएवेदमितिब्रवत् १ समुपूष्णा
गमेमहियोगृहाँअभिशासति । इमएवेतिचब्रवत् २ पूष्णश्चक्रंनरिष्यतिनको-
शोऽवपद्यते । नोअस्यव्यथतेपविः ३ योअस्मैहविषाविधन्नतंपूषापिमृष्यते ।
प्रथमोविन्दतेवसु ४ पूषागाअन्वेतुनःपूषारक्षत्वर्वतः । पूषावाजंसनोतुनः ५
॥ १९ ॥ पूषन्ननुप्रगाइहियजमानस्यसुन्वतः । अस्माकंस्तुवतामुत ६ माकि-
र्नेशन्माकींरिषन्माकींसंशारिकेवटे । अथारिष्टाभिरागहि ७ शृण्वन्तंपूषणंवय-

मिर्यमनंष्टवेदसम् । ईशानंरायईमहे ८ पूषन्तवंव्रतेवयंनरिंष्येमकदांचन । स्तोतारंस्तइहस्मंसि ९ परिंपूषापुरस्ताद्धस्तंदधातुदक्षिणम् । पुनर्नोनष्टमाजंतु १० ॥ २० ॥

एहि वां षड् भरद्वाजो बार्हस्पत्यः पूषा गायत्री ।

५५ एहिवांविमुचोनपादाघृणेसंसंचावहै । रथीऋतस्यंनोभव १ रथीतंमं कपर्दिनमीशांनंराधंसोमहः । रायःसखांयमीमहे २ रायोधारांस्याघृणेवसोरा- शिरंजाश्व । धीवंतोधीवतःसखा ३ पूषणंन्वं१जाश्वमुपंस्तोषामवाजिनंम् । स्वसुर्योजारउच्यतें ४ मातुर्दिधिषुमंब्रवंस्वसुर्जारःशृंणोतुनः । भ्रातेन्द्रंस्य सखाममं ५ आजासंःपूषणंरथेंनिशृम्भास्तेजंनश्रियंम् । देवंवंहन्तुबिभ्रंतः ६ ॥ २१ ॥

य एनं षड् भरद्वाजो बार्हस्पत्यः पूषा गायत्री। अन्त्यानुष्टुप्।

५६ यएंनमा॒दिदे॑शतिक॒रम्भादिति॑पू॒षणं॑म् । नतेनं॑दे॒वआ॒दिशे॑ १ उ॒तघा॒स र॒थीतं॑मः॒सख्या॒सत्प॑तिर्यु॒जा । इंद्रो॑वृ॒त्राणि॑जिघ्नते २ उ॒तादः॒पं॑रु॒षेगवि॒सूरं॑श्च॒क्रं हिं॑र॒ण्ययं॑म् । न्यैं॑रयद्र॒थीतं॑मः ३ यद॒द्यत्वा॑पुरुष्टु॒तब्रवा॑मदस्रमन्तुमः । तत्सुनो॒ मन्मं॑साधय ४ इ॒मंचं॑नोग॒वेषं॑णंसा॒तये॑सीषधोग॒णम् । आ॒रात्पूं॑षन्नसिश्रु॒तः ५ आतेंस्व॒स्तिमी॑महआ॒रेअं॑घा॒मुपा॑वसुम् । अ॒द्याचं॑स॒र्वता॑तये॒श्वश्चं॑स॒र्वता॑तये ६ ॥ २२ ॥

इन्द्रा नु षड् भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रापूषणौ गायत्री ।

५७ इन्द्रा॒नुपू॒षणा॑व॒यंस॒ख्याय॑स्व॒स्तये॑ । हु॒वेम॒वाजं॑सातये १ सोमं॑म॒न्यउपा॑- सद॒त्पात॑वेच॒म्वोः॑सु॒तम् । क॒र॒म्भम॒न्यइं॑च्छति २ अ॒जाअ॒न्यस्य॒वह्न॑यो॒हरी॑अ॒न्य-

स्युसंभृता । ताभ्यांवृत्राणिजिघ्नते ३ यदिन्द्रोअनयुद्रितोमहीरुपोवृषन्तमः । तत्रपूषाभंवुत्सचा ४ तांपूष्णःसुमतिंवुयंवृक्षस्युप्रवुयामिव । इन्द्रस्युचारभामहे ५ उत्पूषणंयुवामहेऽभीशूँरिवुसारथिः । मुह्याइंद्रस्वुस्तये ६ ॥ २३ ॥

शुक्रं चतुष्कं भरद्वाजो बार्हस्पत्यः पूषा त्रिष्टुप् । उपाद्या जगती ।

५८ शुक्रंतेअन्यद्यंजुतंतेअन्यद्विषुरूपेअहंनीद्यौरिवासि । विश्वाहिमायाअवसिस्वधावोभुद्रातेपूषन्निहरातिरस्तु १ अजाश्वःपशुपावाजंपस्त्योधियंजिन्वोभुवनेविश्वेअर्पितः । अष्ट्रांपूषाशिथिरामुद्वरीवृजत्संचक्षाणोभुवनादेवईयते २ यास्तेपूषन्नावोअन्तःसमुद्रेहिरुण्ययीरुन्तरिक्षेचरन्ति । ताभिर्यासिदूत्यांसूर्यस्युकामेनकृतुश्रवइुच्छमानः ३ पूषासुबन्धुर्दिवआपृथिव्याइळस्पतिर्मुघवादुस्मवर्चाः । यंदेवासोअददुःसूर्यायैकामेनकृतंतुवसंस्वश्चम् ४ ॥ २४ ॥

प्र नु दश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्राग्नी बृहती । अन्त्याश्चतस्रोनुष्टुभः ।

५९ प्रनुवोचासुतेषुवांवीर्या३यानिचक्रथुः । हतासोवांपितरोदेवशत्रवइन्द्रा-
ग्नीजीवथोयुवम् १ बळित्थामहिमावामिन्द्राग्नीपनिष्ठआ । समानोवांजनिता
भ्रातरायुवंयमाविहेहमातरा २ ओकिवांसासुतेसचाँअश्वासप्तीइवादने । इन्द्रा
न्व१ग्नीअवसेहवज्रिणावयंदेवाहवामहे ३ यइन्द्राग्नीसुतेषुवांस्तवत्तेष्वृतावृधा ।
जोषवाकंवदतःपज्रहोषिणानदेवाभसथश्चन ४ इन्द्राग्नीकोअस्यवांदेवौमर्तश्चि-
केतति । विषूचोअश्वान्युयुजानईयतएकःसमानआरथे ५ ॥ २५ ॥ इन्द्राग्नी
अपादियंपूर्वागात्पद्वतीभ्यः । हित्वीशिरोजिह्वयावावदच्चरत्त्रिंशत्पदान्यक्रमी-
त् ६ इन्द्राग्नीआहितन्वतेनरोधन्वानिबाह्वोः । मानोअस्मिन्महाधनेपरावर्क्तंग-
विष्टिषु ७ इन्द्राग्नीतपन्तिमाघाअर्योअरातयः । अपद्वेषांस्याकृतंयुयुतंसूर्याद-

धिं ८ इन्द्रांग्नीयुवोरपिवसुंदिव्यानिपार्थिवा । आनंइहप्रयंच्छतंर॒यिंवि॒श्वायुंपो- षसम् ९ इन्द्रांग्नीउक्थवाहसास्तोमेभिर्हवनश्रुता । विश्वांभिर्गीर्भिरागंतमस्य सोमंस्यपीतयें १० ॥ २६ ॥

अथतपञ्चदश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्राग्नी गायत्री । आद्यास्तिस्त्रस्त्रयोदशी च त्रिष्टुभः उपान्त्या बृहती । अन्त्यानुष्टुप् ।

६० श्नथंद्वृत्रमुतसंनोतिवाजमिन्द्रायोअ॒ग्नीसहुंरीसपर्यात् । इरज्यन्तांवस- व्यंस्यभूरेःसहंस्तमासहंसावाजयन्तां १ तायोधिष्टमभिगाइंन्द्रनूनमपःस्वंरुष- सोअग्नऊह्लाः । दिशःस्वंरुषसंइन्द्रचित्राअपोगाअंग्नेयुवसेनियुत्वांन् २ आवृंत्र- हणावृत्रहभिःशुष्मैरिन्द्रंयातंनमोभिरग्नेअर्वाक् । युवंराधोंभिरकंवेभिरिन्द्राग्नेअ- स्मेभंवतमुत्तमेभिः ३ ताहुंवेययोरिदंपप्नेविश्वंपुराकृतम् । इन्द्राग्नीनमंर्धतः ४

उग्राविंघनिनामृधइन्द्राग्नीहंवामहे । तानोंमृळातईदृशें ५ ॥२७॥ हतोवृत्राण्या-
र्यांहतोदासांनिसत्पंती । हतोविश्वाअपद्विषः ६ इन्द्रांग्नीयुवामिमे३भिस्तोमां
अनूषत । पिबंतंशंभुवासुतम् ७ यावांसन्तिपुरुस्पृहोंनियुतोंदाशुषेंनरा । इन्द्रां-
ग्नीताभिरागंतम् ८ ताभिरागंच्छतंनरोपेदंसवंनंसुतम् । इन्द्रांग्नीसोमंपीतये ९
तमींळिष्वयोअर्चिषावनाविश्वांपरिष्वजंत् । कृष्णाकृणोतिंजिह्वयां १०॥२८॥
यइद्धआविवांसतिसुम्नमिन्द्रंस्यमर्त्यः । द्युम्नायंसुतरांअपः ११ तानोवाजंवती-
रिषंआशून्पिंपृतमर्वतः । इन्द्रंमग्निंचवोळ्हवे १२ उभावांमिन्द्राग्नीआहुवध्यांउ-
भाराधंसःसहमांदयध्यै । उभादातारांविषांरयीणामुभावाजंस्यसातयेंहुवेवा-
म् १३ आनोगव्येभिरश्व्यैर्वसव्यै३रुपंगच्छतम् । सखांयौदेवौसख्यायंशंभुवें-

न्द्राग्नीताहंवामहे १४ इन्द्राग्नीशृणुतंहवंयजमानस्यसुन्वतः। वीतंहव्यान्यागतं पिबतंसोम्यंमधु १५ ॥ २९ ॥

इयं चतुर्दश भरद्वाजो बार्हस्पत्यः सरस्वती गायत्री। आद्यास्तिस्र उपान्त्या च जगत्यः। अन्त्या त्रिष्टुप्।

६१ इयमददाद्रभसमृणच्युतंदिवोदासंवध्र्यश्वायदाशुषे । याशश्वन्तमाचखादावसंपणिंतातेदात्राणितविषासरस्वति १ इयंशुष्मेभिर्बिसखाइवारुजत्सानु गिरीणांतविषेभिरूर्मिभिः । पारावतघ्नीमवसेसुवृक्तिभिःसरस्वतीमाविवासेम धीतिभिः २ सरस्वतिदेवनिदोनिबर्हयप्रजांविश्वस्यबृसयस्यमायिनः। उतक्षितिभ्योऽवनीरविन्दोविषमेभ्योअस्रवोवाजिनीवति ३ प्रणोदेवीसरस्वतीवाजेभिर्वाजिनीवती । धीनामवित्र्यवतु ४ यस्त्वादेविसरस्वत्युपब्रूतेधनेहिते । इन्द्रं नवृत्रतूर्ये ५ ॥ ३० ॥ त्वंदेविसरस्वत्यवावाजेषुवाजिनि । रदापूषेवनःसनि-

म् ६ उतस्यानः सरस्वतीघोराहिरण्यवर्तनिः । वृत्रघ्नीवष्टिसुष्टुतिम् ७ यस्या अनन्तोअह्रुतस्त्वेषश्चरिष्णुरर्णवः । अमश्चरतिरोरुवत् ८ सानोविश्वाअतिद्विषः स्वसॄरन्याऋतावरी । अतन्नहेवसूर्यः ९ उतनः प्रियाप्रियासुसप्तस्वसासुजुष्टा । सरस्वतीस्तोम्याभूत् १० ॥ ३१ ॥ आपप्रुषीपार्थिवान्युरुरजोअन्तरिक्षम् । सरस्वतीनिदस्पातु ११ त्रिषधस्थासप्तधातुः पञ्चजातावर्धयन्ती । वाजेवाजेह-व्याभूत् १२ प्रयामहिम्नामहिनासुचेकितेद्युम्नेभिरन्याअपसामपस्तमा । रथइ-वबृहतीविभ्वनेकृतोपस्तुत्याचिकितुषासरस्वती १३ सरस्वत्यभिनोनेषिवस्यो मापस्फरीः पयसामानआधक् । जुषस्वनः सख्यावेश्याचमात्वत्क्षेत्राण्यरणानि गन्म १४ ॥ ३२ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां चतुर्थाष्टकेऽष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥ इति चतुर्थाष्टकः समाप्तः ॥ ४ ॥

स्तुषएकादशाश्विनंतुकत्यैकपदान्तंत्रैष्टुभमाद्याविराळुदुश्रियेषळुपस्यंत्वेषास्यावपुर्न्वेकादशमारुतं विश्वेषांमैत्रावरुणंश्रुष्टीवामैन्द्रावरुणमुपान्त्येजगत्यौसंवामष्टावैन्द्रावैष्णवंघृतवतीषड्द्यावापृथिवीयंजागतमुदुष्य:सावित्रंत्रित्रिष्टुबन्तमिन्द्रासोमापञ्चैन्द्रासोमंयोअद्रिभिच्चृचंबार्हस्पत्यंसोमारुद्राचतुष्कंसोमारौद्रंजीमूतस्येवैकोनापायुर्भारद्वाजःसंग्रामाङ्गान्यृक्शोभितुष्टाववर्मधनुर्ज्यामार्त्नीइषुधिंजगत्यर्धेसारथिमर्धेरश्मीनश्वान्रथंरथगोपांजगत्याद्यालिङ्गोक्तदेवताद्वाभ्यामिषून्प्रतोदंहस्तघ्नंद्वाभ्यामिषून्पराःपङ्क्त्यादयोलिङ्गोक्तदेवताःसंग्रामाशिषोन्त्यानुष्टुब्जीतआलाक्तेतिचद्वेद्वेयोद्रयःसंभूतोवसतीवरीषुगृह्यमाणासुपुष्करेस्थितवान्तसर्वतःपुष्करंतत्रविश्वेदेवाअधारयन्नुत्थायततोमहत्तपश्चकाराद्दृष्टमिन्द्रमन्यैर्ऋषिभिर्योदृष्टावांस्तपसापूर्वंस्तोमभागान्परितुष्टःशक्रःप्रब्रूतेयस्यसगुणतोनामजज्ञेवसतःश्रैष्ठ्यकर्मणःससप्तमंमण्डलंवसिष्ठोपश्यदग्निपञ्चाधिकाविराजोष्टादशाद्याः ।

स्तुष एकादश भरद्वाजो बार्हस्पत्योश्विनौ त्रिष्टुप् ।

६२ ॐम् स्तुषेनरांदिवोअस्यप्रसन्ताश्विनांहुवेजरंमाणोअर्कैः । यासद्यउ

स्राव्युषि॒ज्मोअन्ता॒न्युयू॑षतः॒पर्यु॒रूवरां॑सि १ ताय॒ज्ञमाशुचि॑भिश्चक्रमा॒णारथ॑स्य
भा॒नुंरु॑रुचू॒रजो॑भिः । पु॒रूव॒रां॒स्यमि॑ता॒मिमा॑ना॒पोधन्वा॒न्यति॑याथो॒अज्रा॑न् २
ताह॒त्यद्व॒र्तिर्यद॑रंध्रमुग्रे॒त्थाधिय॑ऊहथुः॒शश्व॒दश्वैः॑ । मनो॑जवेभिरिषि॒रैःश॒यध्यै॒परि॒
व्यथि॑र्दा॒शुषो॒मर्त्य॑स्य ३ तान॒व्य॑सो॒जर॑माणस्य॒मन्मोप॑भूषतोयुयुजा॒नस॑प्ती ।
शु॒भं॑पृक्ष॒मिष॒मूर्जं॒वह॑न्ता॒होता॑यक्षत्प्र॒त्नोअ॒ध्रुग्युवा॑ना ४ ताव॒ल्गूद॒स्रापु॑रु॒शाक॑तमा
प्र॒त्नान॒व्य॑सा॒वच॒साविवा॑से । याशंस॑तेस्तुव॒तेशंभ॑विष्ठाबभू॒वतु॑र्गृण॒तेचि॒त्ररा॑ती ५
॥ १ ॥ ताभु॒ज्युंविभि॑र॒द्भ्यःस॑मु॒द्रात्तु॒ग्रस्य॑सू॒नुमू॑हथू॒रजो॑भिः । अ॒रे॒णुभि॒र्योज॑नेभि-
र्भु॒जन्ता॑पत॒त्रिभि॒रर्ण॑सो॒निरु॒पस्था॑त् ६ विज॒युषा॑रथ्यायात॒मद्रिं॑श्रु॒तंहवं॑वृषणाव-
ध्रिम॒त्याः । द॒श॒स्यन्ता॑श॒यवे॑पिप्यथु॒र्गामिति॑च्यवानासुम॒तिंभु॑रण्यू ७ यद्रो॑दसी
प्र॒दिवो॒अस्ति॑भू॒माहेळो॑दे॒वाना॑मु॒तम॑र्त्य॒त्रा । तदा॑दित्यावसवोरुद्रियासोरक्षो॒युजे॒त-

पुरुधंदधात ८ यईंराजानावृतुथाविदधद्रजंसोमित्रोवरुणश्चिकेतत् । गम्भीराय रक्षंसेहेतिमंस्यद्रोघायचिद्वचंसआनंवाय ९ अन्तरैश्चक्रैस्तनंयायवर्तिर्द्युमतायातं नृवतारथेन । सनुंत्येनत्यजंसामर्त्यैस्यवनुष्यतामपिंशीर्षावंवृक्तम् १० आपरमाभिरुतमंध्यमाभिर्नियुद्भिर्यातमवमाभिरर्वाक् । दृह्ळस्यंचिद्गोमंतोविव्रजस्य दुरोंवर्तंगृणतेचित्रराती ११ ॥ २ ॥

कत्यैकादश भरद्वाजो बार्हस्पत्योऽश्विनौ त्रिष्टुप्। अन्त्यैकपदा।

६ ३ क्कं१ त्यावल्गूपुंरुहूताद्यदूतोनस्तोमोऽविदन्नमंस्वान्। आयोअर्वाङ्नासंत्या ववर्तप्रेष्ठाह्यसंथोअस्यमन्मंन् १ अरंमेगन्तंहवंनायास्मैगृणानायथापिबाथोअन्धः । परिंहत्यद्वर्तिर्याथोरिषोनयत्परोनान्तरस्तुतुर्यात् २ अकांरिवामन्धंसोवरीमन्नस्तारिबर्हिःसुंप्रायुणतंमम् । उत्तानहंस्तोयुवयुर्वंवन्दावांनक्षंन्तोअद्रंयआञ्ज-

न् ३ ऊर्ध्वोवांमग्निरध्वरेष्वस्थात्प्ररातिरेतिजूर्णिनींघृताचीं । प्रहोतांगूर्तमंनाउ-
राणोऽयुंक्तयोनासत्याहवींमन् ४ अधिंश्रियेदुंहितासूर्यस्यरथंतस्थौपुरुभुजाश-
तोतिंम् । प्रमायाभिंर्मायिनाभूतमत्रनरांनृतूजनिंमन्यज्ञियांनाम् ५ ॥ ३ ॥
युवंश्रीभिर्दंर्शताभिंराभिःशुभेपुष्टिमूंहथुःसूर्यायाः । प्रवांवयोवपुषेऽनुंपतन्न
क्षाणीसुष्टुंताधिष्ण्यावाम् ६ आवांवयोऽश्वांसोवहिंष्ठाअभिप्रयोंनासत्यावहन्तु ।
प्रवांरथोमनोंजवाअसर्जीषःपृक्षइषिधोअनुंपूर्वीः ७ पुरुहिवांपुरुभुजादेष्णंधेनुं
नइषंपिन्वतमसंक्राम् । स्तुतंश्चवांमाध्वीसुष्टुतिश्चरसांश्चयेवामनुंरातिमग्मंन् ८
उतमंऋज्रेपुरंयस्यरघ्वीसुंमीळ्हेशतंपेरुकेचंपक्का । शाण्डोदांद्धिरणिनःस्मद्दिष्टी-
न्दशंवशासोंअभिषाचंऋष्वान् ९ संवांशतानांसत्यासहस्राश्वांनांपुरुपन्थां

गिरेदांत् । भरद्वांजायवीरनूगिरेदाहुतारक्षांसिपुरुदंससास्युः १० आवांसुम्नेव-रिमन्त्सूरिभिःष्याम् ११ ॥ ४ ॥

उदु श्रिये षड्भरद्वाजो बार्हस्पत्य उषास्त्रिष्टुप् ।

६४ उदुंश्रियउषसोरोचंमानाअस्थुरपांनोर्मयोरुशंन्तः । कृणोतिविश्वांसुप-थांसुगान्यभूंदुवस्वीदक्षिणामघोनीं १ भद्रादंदृक्षउर्वियाविभास्युत्तेशोचिर्भानवोद्यामंपप्तन् । आविर्वक्षःकृणुषेशुम्भमानोषोदेविरोचंमानामहोभिः २ वहं-न्तिसीमरुणासोरुशंन्तोगावःसुभगांमुर्वियाप्रंथानाम् । अपेंजतेशूरोअस्तेवशत्रून्वाधंतेतमोअजिरोनवोळ्हा ३ सुगोततेसुपथापर्वतेष्ववातेअपस्तरंसिस्वभा-नो । सानआवंहपृथुयामन्नृष्वेरयिंदिवोदुहितरिषयध्यै ४ सावंहयोक्षभिरवा-तोषोवरंवहंसिजोषमनुं । त्वंदिवोदुहितर्याहदेवीपूर्वहूतौमंहनादर्शताभूः ५

उत्तेवयंश्चिद्वसतेरपप्तन्नरश्च्ये पितुभाजो व्युंष्टौ । अमासतेवंहसिभूरिवाममुषोदे-
विदाशुषेमर्त्याय ६ ॥ ५ ॥

एषा स्या षड्भरद्वाजो बार्हस्पत्य उषास्त्रिष्टुप् ।

६५ एषास्यानोदुहिताद्दिवोजाःक्षितीरुच्छन्तीमानुषीरजीगः । याभानुना
रुशताराम्यास्वज्ञायितिरस्तमसश्चिदक्तून् १ वितद्ययुररुणयुग्भिरश्वैश्चित्रंभां-
न्त्युषसश्चन्द्ररथाः । अग्रंयज्ञस्यबृहतोनयन्तीर्वितावाधन्तेतमऊर्म्यायाः २ श्रवो
वाजमिषमूर्जंवहन्तीर्निदाशुषउषसोमर्त्याय । मघोनीर्वीरवत्पत्यमानाअवोधा-
तविधतेरत्नमद्य ३ इदाहिवोविधतेरत्नमस्तीदावीरायदाशुषउषासः । इदावि-
प्रायजरतेयदुक्थानिष्मावतेवहथापुराचित् ४ इदाहितउषोअद्रिसानोगोत्रा
गवामङ्गिरसोगृणन्ति । व्यर्कैणबिभिदुर्ब्रह्मणाचसत्यानृणामभवद्देवहूतिः ५

उच्छादिवोदुहितःप्रत्नवन्नोभरद्वाजवद्विधतेमघोनि । सुवीरंरयिंगृणतेरिरीह्युरु-
गायमधिधेहिश्रवोनः ६ ॥ ६ ॥

वपुर्न्वेकादश भरद्वाजो बार्हस्पत्यो मरुतस्त्रिष्टुप् ।

६६ वपुर्नुतच्चिकितुषेचिदस्तुसमानंनामधेनुपत्यमानम् । मर्तेष्वन्यद्दोहसे
पीपायसकृच्छुक्रंदुदुहेपृश्निरूधः १ येअग्नयोनशोशुचन्निधानाद्विर्यत्त्रिर्मरुतोवा-
वृधन्त । अरेणवोहिरण्ययासएषांसाकंनृम्णैःपौंस्येभिश्चभूवन् २ रुद्रस्ययेमीळ्हु-
षःसन्तिपुत्रायांश्चोनुदाधृविर्भरध्यै । विदेहिमातामहोमहीषासेत्पृश्निःसुभ्वे३ग-
र्भमाधात् ३ नयईषन्तेजनुषोऽयान्वन्तःसन्तोऽवद्यानिपुनानाः । निर्यद्दुह्रेशु-
चयोऽनुजोषमनुश्रियातन्वमुक्षमाणाः ४ मक्षूनयेषुदोहसेचिदयाआनामधृष्णु
मारुतंदधानाः । नयेस्तौनाअयासोमह्नानूचित्सुदानुरवयासदुग्रान् ५ ॥ ७ ॥

तइदुग्राःशवसाधृष्णुषेणाउभेयुजन्तरोदसीसुमेके । अधस्मैषुरोदसीस्वशोचि-
रामवत्सुतस्थौनरोकः ६ अनेनोवोमरुतोयामोअस्त्वनश्वश्चिद्यमजत्यरथीः ।
अनवसोअनभीशूरजस्तूर्विरोदसीपथ्यायातिसाधन् ७ नास्यवर्तानतरुतान्व-
स्तिमरुतोयमवथवाजसातौ । तोकेवागोषुतनयेयमप्सुसव्रजंदर्तापार्येअध
द्योः ८ प्रचित्रमर्कंगृणतेतुरायमारुतायस्वतवसेभरध्वम् । येसहांसिसहसासहन्ते
रेजतेअग्नेपृथिवीमखेभ्यः ९ त्विषीमन्तोअध्वरस्येवदिद्युत्तृषुच्यवसोजुह्वो३ना-
ग्नेः । अर्चत्रयोधुनयोनवीराभ्राजज्जन्मानोमरुतोअधृष्टाः १० तंवृधन्तंमारुतं
भ्राजदृष्टिंरुद्रस्यसूनुंहवसाविवासे । दिवःशर्धायशुचयोमनीषागिरयोनापउग्रा
अस्पृध्रन् ११ ॥ ८ ॥

विश्वेषामेकादश भरद्वाजो बार्हस्पत्यो मित्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

६७ विश्वेषांवःसतांज्येष्ठतमागीर्भिर्मित्रावरुणावावृधध्यै । संयारश्मेवयम-
तुर्यमिष्ठाद्वाजनाँअसमाबाहुभिःस्वैः १ इयंमद्वांप्रस्तृणीतेमनीषोपप्रियानमसा
बर्हिरच्छ । यन्तंनोमित्रावरुणावधृष्टंछर्दिर्यद्वांवरूथ्यंसुदानू २ आयातंमित्राव-
रुणासुशस्त्युपप्रियानमसाहूयमाना । संयावप्नःस्थोअपसेवजनाञ्छ्रुधीयतश्चि-
द्यतथोमहित्वा ३ अश्वानयावाजिनापूतबन्धूऋतायद्गर्भमदितिर्भरध्यै । प्रयाम-
हिमहान्ताजायमानाघोरामर्तायरिपवेनिदीधः ४ विश्वेयद्वांमंहनामन्दमानाः
क्षत्रंदेवासोअदधुःसजोषाः । परियद्भूथोरोदसीचिदुर्वीसन्तिस्पशोअदब्धासोअ-
मूराः ५ ॥ १ ॥ ताहिक्षत्रंधारयेथेअनुद्यून्दृंहेथेसानुमुपमादिवद्योः । दृह्ळोनक्ष-
त्रउतविश्वदेवोभूमिमातान्द्यांधासिनायोः ६ ताविग्रंधैथेजठरंपृणध्याआयत्सद्म

सभृंतयः पृणन्ति । नमृष्यन्तेयुवतयोऽवांताव्वियत्पयोविश्वजिन्वाभरन्ते ७ ता जिह्वयासदमेदंसुमेधाआयद्वांसत्योअरतिर्ऋतेभूत् । तद्वांमहित्वंघृतान्नावस्तुयुवं दाशुषेविचर्चयिष्टमंहः ८ प्रयद्वांमित्रावरुणास्पूर्धन्प्रियाधामयुवधितामिनन्ति । नयेदेवासओहसानमर्ताअयज्ञसाचोअप्योनपुत्राः ९ वियद्वाचंकीस्तासोभरन्ते शंसन्तिकेचिन्निविदोमनानाः । आद्वांब्रवामसत्यान्युक्थानकिर्देवेभिर्यतथोम-हित्वा १० अवोरित्थावांछर्दिषोअभिष्टौयुवोर्मित्रावरुणावस्कृधोयु । अनुयद्गा-वःस्फुरानृजिप्यंधृष्णुंयद्रणेवृषणंयुनजन् ११ ॥ १० ॥

श्रुष्टी वामेकादश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रावरुणौ त्रिष्टुप् । उपान्त्ये जगत्यौ ।

६८ श्रुष्टीवांयज्ञउद्यतःसजोषामनुष्वद्वृक्तबर्हिषोयजध्यै । आयइन्द्रावरुणा-विषेअद्यमहेसुम्नायमहआववर्तत् १ ताहिश्रेष्ठादेवतातातुजाशूराणांशविष्ठाता

हिभूतम् । मघोनांमंहिष्ठातुविशुष्मंऋतेनंवृत्रतुरासर्वसेना २ तागृंणीहिनमस्येभिः शूषैःसुम्नेभिरिन्द्रावरुणाचकाना । वज्रेणान्यःशवसाहन्तिवृत्रंसिषक्त्यन्योवृजनेषुविप्रः ३ ग्नाश्चयन्नरश्चवावृधन्तविश्वेदेवासोनरांस्वगूर्ताः । प्रैभ्यइन्द्रावरुणामहित्वाद्यौश्चपृथिविभूतमुर्वी ४ सइत्सुदानुःस्ववाँऋतावेन्द्रायोवांवरुणदाशतित्मन् । इषासद्विषस्तरेद्दास्वान्वंसद्रयिंरयिवतश्चजनान् ५ ॥ ११ ॥ यंयुवंदाश्वध्वरायदेवारयिंधत्थोवसुमन्तंपुरुक्षुम् । अस्मेसइन्द्रावरुणावपिष्यात्प्रयोभनक्तिवनुषामशस्तीः ६ उतनःसुत्रात्रोदेवगोपाःसूरिभ्यइन्द्रावरुणारयिःष्यात् । येषांशुष्मःपृतनासुसाह्वान्प्रसद्योद्युम्नातिरतेततुरिः ७ नूनइन्द्रावरुणागृणानापृङ्क्तंरयिंसौश्रवसायदेवा । इत्थागृणन्तोमहिनस्यशर्धोऽपोननावादुरितातरेम ८ प्रसम्राजेबृहतेमन्मनुप्रियमर्चदेवायवरुणायसप्रथः । अयंयउर्वीमहिनामहिव्रतःक-

त्वांविभात्यजरोनशोचिषा ९ इन्द्रावरुणासुतपाविमंसुतंसोमंपिबतंमद्यंधृतव्रता। युवोरथोअध्वरंदेववीतयेप्रतिस्वसरमुपयातिपीतये १० इन्द्रावरुणामधुमत्तमस्यवृष्णःसोमस्यवृषणावृषेथाम् । इदंवामन्धःपरिषिक्तमस्मेआसद्यास्मिन्बर्हिषिमादयेथाम् ११ ॥ १२ ॥

सं वामष्टौ भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्राविष्णू त्रिष्टुप् ।

६९ संवांकर्मणासमिषाहिनोमीन्द्राविष्णूअपसस्पारेअस्य। जुषेथांयज्ञंद्रविणंचधत्तमरिष्टैर्नःपथिभिःपारयन्ता १ याविश्वासांजनितारामतीनामिन्द्राविष्णूकलशासोमधाना। प्रवांगिरःशस्यमानाअवन्तुप्रस्तोमासोगीयमानासोअर्कैः २ इन्द्राविष्णूमदपतीमदानामासोमंयातंद्रविणोदधाना। संवामञ्जन्त्वक्तुभिर्मतीनांसंस्तोमासःशस्यमानासउक्थैः ३ आवामश्वासोअभिमातिषाहइन्द्राविष्णूसध-

मादो॑वहन्तु । जुषेथां॒विश्वा॒हवं॑नामतीनामुप॒ब्रह्मा॑णिशृणुतं॒गिरो॑मे ४ इन्द्रा॑विष्णू॒तत्प॑न॒याय्यं॑वां॒सोमं॑स्य॒मदं॑उ॒रुचं॑क्रमाथे । अकृ॑णुतम॒न्तरि॑क्षं॒वरी॑योऽप्रथतं॒जी॒वसे॑नो॒रजां॑सि ५ इन्द्रा॑विष्णूह॒विषा॑वावृधा॒नाग्रा॑द्वाना॒नमं॑साराततहव्या । घृता॑सुती॒द्रवि॑णंधत्तम॒स्मेसं॑मु॒द्रःस्थः॑कु॒लशः॑सोम॒धानः॑ ६ इन्द्रा॑विष्णू॒पिबं॑तं॒मध्वो॑अ॒स्यसोमं॑स्यदस्रा॒ज॒ठरं॑पृणेथाम् । आवा॒मन्धां॑सिमदि॒राण्यं॑ग्म॒न्नुप॒ब्रह्मा॑णिशृणु॒तं॒हवं॑मे ७ उ॒भाजि॑ग्यथु॒र्नप॑रांजयेथे॒नप॑रांजिग्येकत॒रश्च॒नैनोः॑ । इन्द्र॑श्चविष्णो॒यदप॑स्पृधेथां त्रे॒धासहस्रं॒वितदै॑रयेथाम् ८ ॥ १३ ॥

घृतवती षड्भरद्वाजो वार्हस्पत्यो द्यावापृथिव्यौ जगती ।

७० घृतवं॑ती॒भुवनाना॒मभि॒श्रियो॒र्वी॒पृथ्वीमं॑धु॒दुघे॑सु॒पेश॑सा । द्यावा॑पृथि॒वीव॑रुणस्य॒धर्मं॑णा॒विष्कं॑भितेअ॒जरे॒भूरि॑रेतसा १ असंश्च॑न्ती॒भूरि॑धारे॒पय॑स्वतीघृतं॑दु-

हातेसुकृतेशुचिव्रते । राजन्तीअस्यभुवनस्यरोदसीअस्मेरेतःसिञ्चतंयन्मनुर्हित-
म् २ योवामृजवेक्रमणायरोदसीमर्तोददाशधिषणेससाधति । प्रप्रजाभिर्जाय-
तेधर्मणस्परियुवोःसिक्ताविषुरूपाणिसव्रता ३ घृतेनद्यावापृथिवीअभीवृतेघृत-
श्रियाघृतपृचाघृतावृधा । उर्वीपृथ्वीहोतृवूर्येपुरोहितेतेइद्विप्राईळतेसुम्नमिष्टये ४
मधुनोद्यावापृथिवीमिमिक्षतांमधुश्चुतामधुदुघेमधुव्रते । दधानेयज्ञंद्रविणंचदेव-
तामहिश्रवोवाजमस्मेसुवीर्यम् ५ ऊर्जंनोद्यौश्चपृथिवीचपिन्वतांपितामाता
विश्वविदासुदंससा । संरराणेरोदसीविश्वशम्भुवासनिंवाजंरयिमस्मेसमिन्व-
ताम् ६ ॥ १४ ॥

उदुष्य षड्भरद्वाजो बार्हस्पत्यः सविता । आद्यास्तिस्रो जगत्यः । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

७१ उदुष्यदेवःसविताहिरण्ययाबाहूअयंस्तसवनायसुक्रतुः । घृतेनपाणीअ-

भिप्रुंष्णुतेम॒खोयुवा॑सु॒दक्षो॒रजं॑सो॒विर्धर्मणि १ दे॒वस्य॑व॒यंस॑वि॒तुःसवी॑मानि॒श्रेष्ठे॑ स्याम॒वसुं॑नश्च॒दा॒वनें । योविश्व॑स्यद्वि॒पदो॒यश्चतु॑ष्पदोनि॒वेश॑नेप्रस॒वेचासि॒भूम॑नः२ अद॑ब्धेभिःसवितःपा॒युभि॒ष्ट्वंशि॒वेभि॑र॒द्यपरि॑पाहिनो॒गय॑म् । हिर॑ण्यजिह्वःसुवि॒ता॒यनव्य॑सेरक्षा॒माकि॑र्नोअ॒घशं॑सईशत ३ उदु॒ष्यदे॒वःस॑वि॒तादमू॑ना॒हिर॑ण्यपाणिः प्रतिदो॒षम॑स्थात् । अयो॑हनु॒र्यज॒तोम॒न्द्रजि॑ह्वआदा॒शुषे॑सुवति॒भूरि॑वा॒मम् ४ उदू॒ अयाँ॑उपव॒क्तेव॑बा॒हूहि॑र॒ण्यया॑सवि॒तासु॒प्रती॑का । दि॒वोरोहां॑स्यरुहत्पृथि॒व्याअरी॑र-मत्प॒तय॒त्कच्चि॒दभ्व॑म् ५ वा॒मम॒द्यस॑वितर्वा॒ममु॒श्वोदि॒वेदि॑वेवा॒मम॒स्मभ्यं॑सावीः। वा॒मस्य॒हिक्षय॑स्यदेव॒भूरे॑र॒याधि॒यावा॑म॒भाजः॑स्याम ६ ॥ १५ ॥

इन्द्रासोमा पञ्च भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रासोमौ त्रिष्टुप् ।

७२ इन्द्रा॑सोमा॒महि॒तद्वां॑महि॒त्वंयु॒वंम॒हानि॑प्रथ॒मानि॑चक्रथुः । यु॒वंसूर्यं॑विवि॒-

दधुर्युवंस्वं १ विश्वातमांस्यहतंनिदश्चं १ इन्द्रांसोमावासयंथउषासमुत्सूर्यनयथो ज्योतिंषासह । उपद्यांस्कम्भथुःस्कम्भनेनाप्रंथतंपृथिवींमातरंवि २ इन्द्रांसोमावहिमपःपरिष्ठांहथोवृत्रमनुंवांद्यौरमन्यत । प्राणांस्यैरयतंनदीनामासंमुद्राणिपप्रथुःपुरूणि ३ इन्द्रांसोमापक्कमामास्वन्तर्निगवामिद्दधथुर्वक्षणांसु । जगृभथुरनंपिनद्धमासुरुशञ्चित्रासुजगंतीष्वन्तः ४ इन्द्रांसोमायुवमङ्गतरुत्रमपत्यसाचंश्रुत्यंरराथे । युवंशुष्मंनर्यंचर्षणिभ्यःसंविंव्यथुःपृतनाषाहमुग्रा ५ ॥ १६ ॥

यो अद्रिभिन्नृचं भरद्वाजो बार्हस्पत्यो बृहस्पतिस्त्रिष्टुप् ।

७३ योअंद्रिभित्प्रंथमजाऋतावाबृहस्पतिराङ्गिरसोहविष्मांन् । द्विबर्हज्माप्राघर्मसत्पितानआरोदंसीवृषभोरोरवीति १ जनांयचिद्यईवंतउलोकंबृहस्पतिर्देवहूतौचकार । घ्नन्वृत्राणिविपुरोदर्दरीतिजयञ्छत्रूँरमित्रान्पृत्सुसाहंन् २ बृहस्पतिःस-

मंजयद्वसूंनिमहोत्रजान्गोमंतोदेवएषः । अपःसिषांसन्त्स्वं१रप्रंतीतोबृहस्पतिर्हन्त्यमित्रंमर्कैः ३ ॥ १७ ॥

सोमरुद्रा चतुष्कं भरद्वाजो बार्हस्पत्यः सोमारुद्रौ त्रिष्टुप् ।

७४ सोमारुद्राधारयेथामसुर्यं१प्रवांमिष्टयोऽरंमश्नुवन्तु । दमेदमेसप्तरत्नादधांनाशंनोभूतंद्विपदेशंचतुष्पदे १ सोमारुद्राविवृंहतंविषूंचीममींवायानोगयंमाविवेशं । आरेबांधेथांनिर्ऋतिंपराचैरस्मेभद्रासौश्रवसानिंसन्तु २ सोमारुद्रायुवमेतान्यस्मेविश्वांतनूषुंभेषजानिंधत्तम् । अवंस्यतंमुञ्चतंयन्नोअस्तितनूषुंबद्धंकृतमेनोंअस्मत् ३ तिग्मायुंधौतिग्महेतीसुशेवौसोमारुद्राविहसुमृळतंनः । प्रनोंमुञ्चतंवरुंणस्यपाशांद्गोपायतंनःसुमनस्यमांना ४ ॥ १८ ॥

जीमूतस्येवैकोनविंशतिः पायुर्भारद्वाजस्त्रिष्टुप् । आद्याया वर्म । उपाद्याया धनुः । तृतीयस्या
ज्या । चतुर्थ्या आर्त्नि । पञ्चम्या इपुधिः । षष्ठ्याः प्रथमार्धस्य सारथिः । द्वितीयार्धस्य
रश्मयः । सप्तम्या अश्वाः । अष्टम्या रथः । नवम्या रथगोपाः । दशम्या लिङ्गोक्त-
देवताः । एकादशीद्वादशीपञ्चदशीषोळशीनामिषवः । त्रयोदश्याः प्रतोदः । चतुर्द-
श्या हस्तघ्नः । अन्त्यानां तिसृणां लिङ्गोक्तदेवताः संग्रामाशिषः । सप्तदश्या
युद्धभूमिर्ब्रह्मणस्पतिरदितिश्च । उपान्त्यायाः कवचसोमवरुणाः । अन्त्या-
या देवा ब्रह्म च । षष्ठीदशम्यौ जगत्यौ । द्वादशीत्रयोदशी
पञ्चदशीषोळश्यन्त्याअनुष्टुभः । सप्तदशी पङ्क्तिः ।

७५ जीमूतस्येवभवतिप्रतीकंयद्वर्मीयातिसमदामुपस्थे । अनाविद्धयातन्वा
जयत्वंसत्वावर्मणोमहिमापिपर्तु १ धन्वनागाधन्वनाजिंजयेमधन्वनातीव्राः
समदोजयेम । धनुःशत्रोरपकामंकृणोतिधन्वनासर्वाःप्रदिशोजयेम २ वक्ष्य-

न्तीवेदागंनीगन्तिकर्णंप्रियंसखायंपरिषस्वजाना। योषेवशिङ्क्तेवितताधिधन्वञ्ज्या
इयंसमनेपारयन्ती ३ तेआचरन्तीसमनेवयोषामातेवपुत्रंबिभृतामुपस्थे। अप-
शत्रून्विध्यतांसंविदानेआर्त्नीइमेविष्फुरन्तीअमित्रान् ४ बह्वीनांपिताबहुरस्यपु-
त्रश्चिश्चाकृणोतिसमनावगत्य। इषुधिःसङ्काःपृतनाश्चसर्वाःपृष्ठेनिनद्धोजयतिप्र-
सूतः ५ ॥ ११ ॥ रथेतिष्ठन्नयतिवाजिनःपुरोयत्रयत्रकामयतेसुषारथिः। अ-
भीशूनांमहिमानंपनायतमनःपश्चादनुयच्छन्तिरश्मयः ६ तीव्रान्घोषान्कृण्वते
वृषपाणयोऽश्वारथेभिःसहवाजयन्तः। अवक्रामन्तःप्रपदैरमित्रान्क्षिणन्तिशत्रूँ-
रनपव्ययन्तः ७ रथवाहनंहविरस्यनामयत्रायुधंनिहितमस्यवर्म। तत्रारथमुप
शग्मंसदेमविश्वाहावयंसुमनस्यमानाः ८ स्वादुषंसदःपितरोवयोधाःकृच्छ्रेश्रितः
शक्तीवन्तोगभीराः। चित्रसेनाइषुबलाअमृध्राःसतोवीराउरवोव्रातसाहाः ९

ब्राह्मणासःपितरःसोम्यासःशिवेनोद्यावापृथिवीअनेहसा । पूषानःपातुदुरितादृ-
तावृधोरक्षामाकिर्नोअघशंसईशत १० ॥ २० ॥ सुपर्णंवस्तेमृगोअस्यादन्तो-
गोभिःसंनद्धापततिप्रसूता । यत्रानरःसंचविचद्रवन्तितत्रास्मभ्यमिषवःशर्मयं-
सन् ११ ऋजीतेपरिवृङ्धिनोऽश्माभवतुनस्तनूः । सोमोअधिब्रवीतुनोऽदितिः
शर्मयच्छतु १२ आजङ्घन्तिसान्वेषांजघनाँउपजिघ्नते । अश्वाजनिप्रचेतसोऽ-
श्वान्त्समत्सुचोदय १३ अहिरिवभोगैःपर्येतिबाहुंज्यायाहेतिंपरिबाधमानः ।
हस्तघ्नोविश्वावयुनानिविद्वान्पुमान्पुमांसंपरिपातुविश्वतः १४ आलाक्तायारुरु-
शीर्ष्ण्यथोयस्याअयोमुखम् । इदंपर्जन्यरेतसइष्वैदेव्यैबृहन्नमः १५ ॥ २१ ॥
अवसृष्टापरापतशरव्येब्रह्मसंशिते । गच्छामित्रान्प्रपद्यस्वमामीषांकंचनोच्छि-
षः १६ यत्रबाणाःसंपतन्तिकुमाराविशिखाइव । तत्रानोब्रह्मणस्पतिरदितिःशर्म

यच्छतुविश्वाहाशर्मयच्छतु १७ मर्माणितेवर्मणाछादयामिसोमंस्त्वाराजामृतेनानुवस्ताम् । उरोर्वरीयोवरुणस्तेकृणोतुजयन्तंत्वानुदेवामदन्तु १८ योनःस्वो अरणोयश्चनिष्ट्योजिघांसति । देवास्तंसर्वेधूर्वन्तुब्रह्मवर्ममान्तरम् १९ ॥ २२ ॥

इति शाकलर्क्संहितायां षष्ठे मण्डले षष्ठोनुवाकः ॥ ६ ॥

इति षष्ठं मण्डलं समाप्तम् ॥ ६ ॥

अग्निं पञ्चविंशतिर्वसिष्ठोग्निर्विराट् । अन्त्याः सप्त त्रिष्टुभः ।

१ अग्निंनरोदीधितिभिररण्योर्हस्तच्युतीजनयन्तप्रशस्तम् । दूरेदृशंगृहपतिमथर्युम् १ तमग्निमस्तेवसवोन्यृण्वन्त्सुप्रतिचक्षमवसेकुतश्चित् । दक्षाय्योयो दमआसनित्यः २ प्रेद्धोअग्नेदीदिहिपुरोनोऽजस्रयासूर्म्यायविष्ठ । त्वांशश्वन्त

उपयन्तिवाजाः ३ प्रतेअग्नयोऽग्निभ्योवरंनिःसुवीरासःशोशुचन्तद्युमन्तः । यत्रा
नरःसमासतेसुजाताः ४ दानोअग्नेधियारयिंसुवीरंस्वपत्यंसहस्यप्रशस्तम् । न
यंयावातरतियातुमावान् ५ ॥ २३ ॥ उपयमेतियुवतिःसुदक्षंदोषावस्तोर्हवि-
ष्मतीघृताची । उपस्वैनमरमतिर्वसूयुः ६ विश्वाअग्नेऽपदहारातीर्येभिस्तपोभि-
रदहोजरूथम् । प्रनिस्वरंचातयस्वामीवाम् ७ आयस्तेअग्नइधतेअनीकंवसिष्ठ
शुक्रदीदिवःपावक । उतोनएभिःस्तवथैरिहस्याः ८ वियेतेअग्नेभेजिरेअनीकं
मर्तानरःपित्र्यासःपुरुत्रा । उतोनएभिःसुमनाइहस्याः ९ इमेनरोवृत्रहत्येषु
शूराविश्वाअदेवीरभिसन्तुमायाः । येमेधियंपनयन्तप्रशस्ताम् १० ॥ २४ ॥
माशूनेअग्नेनिषदामनृणांमाशेषसोऽवीरतापरित्वा । प्रजावतीषुदुर्यासुदुर्य ११
यमश्वीनित्यमुपयातियज्ञंप्रजावन्तंस्वपत्यंक्षयंनः । स्वजन्मनाशेषसावावृधा-

नम् १२ पाहिनोंअग्नेरक्षसोअजुंष्टात्पाहिधूर्तेररंरुषोअघायोः । त्वायुजापृंतना-
यूँरभिष्यांम् १३ सेदग्निरग्नीँरत्यंस्त्वन्यान्यत्रंवाजीतनंयोवीळुपांणिः । सहस्रं-
पाथाअक्षरांसमेतिं १४ सेदग्निर्योवंनुष्यतोनिपातिंसमेद्धारमंहंसउरुष्यात् ।
सुजातासःपरिंचरन्तिवीराः १५ ॥ २५ ॥ अयंसोअग्निराहुंतःपुरुत्रायमीशांनः
समिदिन्धेहविष्मांन् । परियमेत्यंध्वरेषुहोतां १६ त्वेअंग्नआहवंनानिभूरींशा-
नासआजुंहुयामनित्यां । उभाकृण्वन्तोंवहतूमियेधें १७ इमोअंग्नेवीततंमानि
हव्याजंस्रोवक्षिदेवतांतिमच्छं । प्रतिनईंसुरभीणिव्यन्तु १८ मानोंअग्नेऽवीरंते
परांदादुर्वाससेऽमंतयेमानोंअस्यै । मानंःक्षुधेमारक्षसंऋतावोमानोदमेमावनआ
जुंहूर्थाः १९ नूमेब्रह्माण्यग्नउच्छंशाधित्वंदेवमघवंद्भ्यःसुषूदः । रातौस्यामोभ-

यांसआतेंयूयंपांतस्वस्तिभिःसदांनः २० ॥ २६ ॥ त्वमंग्नेसुहवोंरण्वसंदृक्सुदी-
तीसूंनोसहसोदिदीहि । मात्वेसचातनंयेनित्यआधग्वावीरोअस्मन्नर्योविदांसी-
त् २१ मानोंअग्नेदुर्भृतयेसचैषुदेवेद्धेष्वग्निषुप्रवोंचः । मातेंअस्मान्दुर्मतयोंभृ-
माच्चिंद्देवस्यंसूनोसहसोनशन्त २२ समर्तोंअग्नेस्वनीकरेवानमर्त्येयआंजुहोतिं
हव्यम् । सदेवतांवसुवनिंदधातियंसूरिरर्थीपृच्छमांनएतिं २३ महोनोंअग्नेसु-
वितस्यंविद्वान्रयिंसूरिभ्यआवंहावृहन्तंम् । येनंवयंसंहसावन्मदेमाविंक्षितास
आयुंषासुवीरांः २४ नूमेंब्रह्मांण्यग्नउच्छंशाधित्वंदेवमघवंद्भ्यःसुषूदः । रातौ
स्यांमोभयांसआतेयूयंपांतस्वस्तिभिःसदांनः २५ ॥ २७ ॥ इति शाकलर्क्सं-
हितायां पञ्चमाष्टके प्रथमोध्यायः ॥ १ ॥

जुषस्वैकादशाग्नमग्निंवोदशप्रवःप्राग्नयेनववैश्वानरीयंतुप्रसम्राजःसप्तप्रवोदेवमिद्धेन्वोधिषळुषोन पञ्चमहानगन्मतृचंप्राग्नयेवैश्वानरीयंसमिधावृहत्याद्युपसद्यायपञ्चोनागायत्रमेनावोद्वादशमागाथमग्नेभ- वसप्तद्वैपदंत्रैष्टुभंत्वेहपञ्चाधिकैन्द्रंसुदासःपैजवनस्यचतस्रोन्यादानस्तुतिर्यस्तिग्मशृङ्गएकादश ॥

जुषस्वैकादश वसिष्ठ आग्नं त्रिष्टुप् ।

२ ॐम् जुषस्वंनःसमिधंमग्नेअद्यशोचांबृहद्यंजतंधूममृण्वन् । उपंस्पृशदिव्यंसानुस्तूपैःसंरश्मिभिंस्ततनःसूर्यस्य १ नराशंसंस्यमहिमानंमेषामुपंस्तोषामयजतस्यंयज्ञैः । येसुक्रतंवःशुचंयोधियन्धाःस्वदंन्तिदेवाउभयांनिहव्या २ ईळेन्यंवोअसुंरंसुदक्षंमन्तर्दूतंरोदंसीसत्यवाचंम् । मनुष्वदग्निंमनुंनासमिंद्धंसमंध्वरायसदमिन्मंहेम ३ सपर्यवोभरंमाणाअभिज्ञुप्रवृंञ्जतेनमंसाबर्हिरग्नौ । आजुह्वांनाघृतपृष्ठंपृषंद्वदध्वंर्यवोहविषांमर्जयध्वम् ४ स्वाध्योः विदुरोंदेवयन्तोऽशिं-

श्रयूरथयुर्देवताता । पूर्वीशिशुंनमातरारिहाणेसमग्रुवोनसमनेष्वञ्जन् ५ ॥ १ ॥
उतयोषणेदिव्येमहीनंउषासानक्तासुदुघेवधेनुः । बर्हिषदापुरुहूतेमघोनीआय
ज्ञियेसुवितायश्रयेताम् ६ विप्रायज्ञेषुमानुषेषुकारूमन्येवांजातवेदसायजध्यै ।
ऊर्ध्वंनोअध्वरंकृतंहवेषुतादेवेषुवनथोवार्याणि ७ आभारतीभारतीभिःसजोषा
इळादेवैर्मनुष्येभिरग्निः । सरस्वतीसारस्वतेभिरर्वाक्तिस्रोदेवीर्बर्हिरेदंसदन्तु ८
तन्नस्तुरीपमधपोषयित्नुदेवत्वष्टर्विरराणःस्यस्व । यतोवीरःकर्मण्यःसुदक्षोयुक्त-
ग्रावाजायतेदेवकामः ९ वनस्पतेऽवसृजोपदेवानग्निर्हविःशमितासूदयाति ।
सेदुहोतासत्यतरोयजातियथादेवानांजनिमानिवेद १० आयाह्यग्नेसमिधानो
अर्वाङिन्द्रेणदेवैःसरथंतुरेभिः । बर्हिर्नआस्तामदितिःसुपुत्राःस्वाहादेवाअमृता
मादयन्ताम् ११ ॥ २ ॥

अग्निं वो दश वसिष्ठोग्निस्त्रिष्टुप् ।

३ अग्निंवोदेवमग्निभिःसजोषायजिष्ठंदूतमध्वरेकृणुध्वम् । योमर्त्येषुनिध्रुविर्ऋतावातपुर्मूर्धघृतान्नःपावकः १ प्रोथदश्वोनयवसे ऽविष्यन्यदामहःसंवरणाद्व्यस्थात् । आदस्यवातोअनुवातिशोचिरधस्मतेव्रजनंकृष्णमस्ति २ उद्यस्यतेनवजातस्यवृष्णो ऽग्नेचरन्त्यजराइधानाः । अच्छाद्यामरुषोधूमएतिसंदूतोअग्नईयसेहिदेवान् ३ वियस्यतेपृथिव्यांपाजोअश्रेत्तृषुयदन्नासमवृक्तजम्भैः । सेनेवसृष्टाप्रसितिष्टएतियवंनदस्मजुह्वाविवेक्षि ४ तमिद्दोषातमुषसियविष्ठमग्निमत्यंनमर्जयन्तनरः । निशिशानाअतिथिमस्ययोनौदीदायशोचिराहुतस्यवृष्णः ५ ॥ ३ ॥ सुसंदृक्तेस्वनीकप्रतीकंवियद्रुक्मोनरोचसउपाके । दिवोनतेतन्यतुरेतिशुष्मश्चित्रोनसूरःप्रतिचक्षिभानुम् ६ यथावःस्वाहाग्नयेदाशेमपरीळाभिर्घृतवद्भि-

श्वहृव्यैः । तेभिर्नोअग्नेअमितैर्महोभिःशतंपूर्भिरायसीभिर्निपाहि ७ यावातेस-
न्तिदाशुषेअधृष्टागिरोवायाभिर्नृवतीरुरुष्याः । ताभिर्नःसूनोसहसोनिपाहिस्म-
त्सूरीञ्जरितृञ्जातवेदः ८ निर्यत्पूतेवस्वधितिःशुचिर्गात्स्वयाकृपातन्वाई३रोचमा-
नः । आयोमात्रोरुशेन्योजनिष्टदेवयज्यायसुक्रतुःपावकः ९ एतानोअग्नेसौभ-
गादिदीह्यपिक्रतुंसुचेतसंवतेम । विश्वास्तोतृभ्योगृणतेचसन्तुयूयंपातस्वस्तिभिः
सदानः १० ॥ ४ ॥

प्र वो दश वसिष्ठोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

४ प्रवःशुक्रायभानवेभरध्वंहव्यंमतिंचाग्नयेसुपूतम् । योदैव्यानिमानुषा
जनूंष्यन्तर्विश्वानिविद्मनाजिगाति १ सगृत्सोअग्निस्तरुणश्चिदस्तुयतोयवि-
ष्ठोअजनिष्टमातुः । संयोवनायुवतेशुचिदन्भूरिचिदन्नासमिदत्तिसद्यः २
अस्यदेवस्यसंसद्यनीकेयंमर्तासःश्येतंजगृभ्रे । नियोगृभंपौरुषेयीमुवोचदुरोकं-

मग्निरायवेंशुशोच ३ अयंकविरकंविषुप्रचेतामर्तेष्वग्निरमृतोनिधायि । समानो अत्रंजुहुरःसहस्वःसदात्वेसुमनंसःस्याम ४ आयोयोनिंदेवकृंतंससादक्रत्वाह्यं१- ग्निरमृताँअतारीत् । तमोषंधीश्चवनिनंश्चगर्भंभूमिंश्चविश्वधायसंबिभर्ति ५॥५॥ ईशेह्यं१ग्निरमृतंस्यभूरेरीशेरायःसुवीर्यंस्यदातोः । मात्वांवयंसंहसावन्नवीरामा- प्संवःपरिषदाममादुंवः ६ परिषद्यंह्यरंणस्यरेक्णोनित्यंस्यरायःपतंयःस्याम । न शेषोअग्नेअन्यजातमस्त्यचेतानस्यमापथोविदुंक्षः ७ नहिग्रभायारंणःसुशेवोऽ- न्योदंर्योमनंसामन्तवाउ । अधांचिदोकःपुनरित्सएत्यानोवाज्यंभीषाळेतुनव्यः ८ त्वमंग्नेवनुष्यतोनिपाहित्वमुंनःसहसावन्नवद्यात् । संत्वांध्वस्मन्वदभ्येतुपाथःसं- रयिःस्पृहयाय्यंःसहस्री ९ एतानोअग्नेसौभंगादिदीह्यपिक्रतुंसुचेतंसंवतेम । वि- श्वास्तोतृभ्योगृणतेचंसन्तुयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः १० ॥ ६ ॥

प्राग्नये नव वासिष्ठो वैश्वानरस्त्रिष्टुप् ।

५ प्राग्नयेतवसेभरध्वंगिरंदिवोअरतयेपृथिव्याः । योविश्वेषाममृतानामुपस्थे
वैश्वानरोवावृधेजागृवद्भिः १ पृष्टोदिविधाय्यग्निःपृथिव्यांनेतासिन्धूनांवृषभःस्ति-
यानाम् । समानुषीरभिविशोविभातिवैश्वानरोवावृधानोवरेण २ त्वद्भियाविश
आयन्नसिक्नीरसमनाजहतीर्भोजनानि । वैश्वानरपूरवेशोशुचानःपुरोयदग्नेदरय-
न्नदीदेः ३ तवत्रिधातुपृथिवीउतद्यौर्वैश्वानरव्रतमग्नेसचन्त । त्वंभासारोदसीआ
ततन्थाजस्रेणशोचिषाशोशुचानः ४ त्वामग्नेहरितोवावशानागिरःसचन्तेधुन-
योघृताचीः । पतिंकृष्टीनांरथ्यंरयीणांवैश्वानरमुषसांकेतुमह्नाम् ५ ॥ ७ ॥ त्वे
असुर्यं१वसवोन्यृण्वन्क्रतुंहितेमित्रमहोजुषन्त । त्वंदस्यूँरोकसोअग्नआजउरुज्यो-

तिर्जनयन्नार्याय ६ सजायमानःपरमेव्योमन्वायुर्नपाथःपरिपासिसद्यः । त्वंभुवनाजनयन्नभिक्रन्नपत्यायजातवेदोदशस्यन् ७ तामग्ने अस्मेइषमेरयस्ववैश्वानरद्युमतींजातवेदः । ययाराधःपिन्वसिविश्ववारपृथुश्रवोदाशुषेमर्त्याय ८ तंनो अग्नेमघवद्भ्यःपुरुक्षुंरयिंनिवाजंश्रुत्यंयुवस्व । वैश्वानरमहिनःशर्मयच्छरुद्रेभिरग्नेवसुभिःसजोषाः ९ ॥ ८ ॥

प्र सम्राजः सप्त वासिष्ठो वैश्वानरस्त्रिष्टुप् ।

६ प्रसम्राजोअसुरस्यप्रशस्तिंपुंसःकृष्टीनामनुमाद्यस्य । इन्द्रस्येवप्रतवसस्कृतानिवन्देदारुंवन्दमानोविवक्मि १ कविंकेतुंधासिंभानुमद्रेर्हिन्वन्तिशंराज्यंरोदस्योः । पुरन्दरस्यगीर्भिराविवासेऽग्नेर्व्रतानिपूर्व्यामहानि २ न्यक्रतून्ग्रथिनोमृध्रवाचःपणीँरश्रद्धाँअवृधाँअयज्ञान् । प्रप्रतान्दस्यूँरग्निर्विवायपूर्वश्चकारापराँ

अयज्यून् ३ योअपाचीनेतमसिमदन्तीःप्राचीश्चकारनृतमःशचीभिः। तमीशानं
वस्वोअग्निंगृणीषेऽनानतंदमयन्तंपृतन्यून् ४ योदेह्यो३अनमयद्वधस्नैर्योअर्यपत्नी-
रुषसंश्चकार । सनिरुध्यानहुषोयह्वोअग्निर्विशंश्चक्रेबलिहृतःसहोभिः ५ यस्यश-
र्मन्नुपविश्वेजनासएवैस्तस्थुःसुमतिंभिक्षमाणाः । वैश्वानरोवरमारोदस्योराग्निः
ससादपित्रोरुपस्थम् ६ आदेवोददेबुध्न्या३वसूनिवैश्वानरउदितासूर्यस्य । आ
समुद्रादवरादापरस्मादाग्निर्ददेदिवआपृथिव्याः ७ ॥ १ ॥

प्र वो देवं सप्त वसिष्ठोग्निस्त्रिष्टुप् ।

७ प्रवोदेवंचित्सहसानमग्निमश्वंनवाजिनंहिषेनमोभिः । भवानोदूतोअध्व-
रस्यविद्वान्त्मनादेवेषुविविदेमितद्रुः १ आयाह्यग्नेपथ्या३अनुस्वामन्द्रोदेवानां
सख्यंजुषाणः । आसानुशुष्मैर्नदयन्पृथिव्याजम्भेभिर्विश्वमुशधग्वनानि २

प्राचीनोयज्ञःसुधितंहिबर्हिःप्रीणीतेअग्निरीळितोनहोता । आमातराविश्ववारे हुवानोयतोयविष्ठजज्ञिषेसुशेवः ३ सद्योअध्वरेरथिरंजनन्तमानुषासोविचेतसो यएषाम् । विशामधायिविश्पतिर्दुरोणे३ग्निर्मन्द्रोमधुवचाऋतावा ४ असादि वृतोवह्निराजगन्वानग्निर्ब्रह्मानृषदनेविधर्ता । द्यौश्चयंपृथिवीवावृधातेआयंहोता यजंतिविश्ववारम् ५ एतेद्युम्नेभिर्विश्वमातिरन्तमन्त्रंयेवारंनर्याअतक्षन् । प्रये विशस्तिरन्तश्रोषमाणाआयेमेअस्यदीधयन्नृतस्य ६ नूत्वामग्नईमहेवसिष्ठाईशानंसूनोसहसोवसूनाम् । इषंस्तोतृभ्योमघवद्भ्यआनड्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ १० ॥

इन्द्रे सप्त वसिष्ठोग्निस्त्रिष्टुप् ।

८ इन्द्रेराजासमर्योनमोभिर्यस्यप्रतीकमाहुतंघृतेन । नरोहव्येभिरीळतेस-

बाधआग्निरग्रउषसामशोचि १ अयमुष्यसुमहाँअवेदिहोतामन्द्रोमनुषोयह्वो
अग्निः । विभाअकःससृजानःपृथिव्यांकृष्णपविरोषधीभिर्ववक्षे २ कयानोअग्ने
विवसःसुवृक्तिंकामुस्वधामृणवःशस्यमानः । कदाभवेमपतयःसुदत्ररायोवन्ता-
रोदुष्टरस्यसाधोः ३ प्रप्रायमग्निर्भरतस्यशृण्वेवियत्सूर्योनरोचतेबृहद्भाः । अभि
यःपूरुंपृतनासुतस्थौद्युतानोदैव्योअतिथिःशुशोच ४ असन्नित्त्वेआहवनानिभूरि
भुवोविश्वेभिःसुमनाअनीकैः । स्तुतश्चिदग्नेशृण्विषेगृणानःस्वयंवर्धस्वतन्वंसु-
जात ५ इदंवचःशतसाःसंसहस्रमुदग्नयेजनिषीष्टद्विबर्हाः । शंयत्स्तोतृभ्यआ-
पयेभवातिद्युमदमीवचातनंरक्षोहा ६ नूत्वामग्नईमहेवसिष्ठाईशानंसूनोसहसो
वसूनाम् । इषंस्तोतृभ्योमघवद्भ्यआनड्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ ११ ॥

अबोधि षड्वसिष्ठोग्निस्त्रिष्टुप् ।

१ अबोधिजारउषसामुपस्थाद्धोतामन्द्रःकवितमःपावकः । दधातिकेतुमु-
भयस्यजन्तोर्हव्यादेवेषुद्रविणंसुकृत्सु १ ससुक्रतुर्योविदुरःपणीनांपुनानोअर्कं
पुरुभोजसंनः । होतामन्द्रोविशांदमूनास्तिरस्तमोददृशेराम्याणाम् २ अमूरः
कविरदितिर्विवस्वान्त्सुसंसन्मित्रोअतिथिःशिवोनः । चित्रभानुरुषसांभात्यग्रे-
ऽपांगर्भःप्रस्वआविवेश ३ ईळेन्योवोमनुषोयुगेषुसमनगाअशुचज्जातवेदाः ।
सुसंदृशाभानुनायोविभातिप्रतिगावःसमिधानंबुधन्त ४ अग्नेयाहिदूत्यंमारि-
षण्योदेवाँअच्छाब्रह्मकृतागणेन । सरस्वतींमरुतोअश्विनापोयक्षिदेवान्रत्नधेया-
यविश्वान् ५ त्वामग्नेसमिधानोवसिष्ठोजरूथंहन्यक्षिरायेपुरंन्धिम् । पुरुणीथा
जातवेदोजरस्वयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६ ॥ १२ ॥

उषो न पञ्च वसिष्ठोग्निस्त्रिष्टुप् ।

१० उषोनजारःपृथुपाजोंअश्रेद्दविद्युतद्दीद्यच्छोशुंचानः । वृषाहरिःशुचिरा भांतिभासाधियोंहिन्वानउंशतीरंजीगः १ स्वं१र्णवस्तोंरुषसांमरोचियुज्ञंतं- न्वानाउशिजोनमन्मं । अग्निर्जन्मांनिदेवआविविद्वान्द्रवद्दूतोदेंवयावावनिंष्ठः२ अच्छागिरोंमतयोंदेवयन्तींरग्निंयंन्तिद्रविंणंभिक्षंमाणाः । सुसंदृशंसुप्रतींकुंस्व- श्वंहव्यवाहंमरतिंमानुंषाणाम् ३ इन्द्रंनोअग्नेवसुंभिःसजोषांरुद्रंरुद्रेभिरावंहा बृहन्तंम् । आदित्येभिरदितिंविश्वजंन्यांबृहस्पतिमृक्वंभिर्विश्ववांरम् ४ मन्द्रंहो- तांरमुशिजोयविंष्ठमग्निंविशईळतेअध्वरेषुं । सहिक्षपांवाँअभंवद्रयीणामतंन्द्रो दूतोयजथांयदेवान् ५ ॥ १३ ॥

महान्पञ्च वसिष्ठोऽग्निस्त्रिष्टुप्।

११ महाँअस्यध्वरस्यप्रकेतोनऋतेत्वदमृतामादयन्ते । आविश्वेभिःसरथंयाहिदेवैर्न्यग्नेहोताप्रथमःसदेह १ त्वामीळतेअजिरंदूत्यायहविष्मन्तःसदमिन्मानुषासः । यस्यदेवैरासदोबर्हिरग्नेऽहान्यस्मैसुदिनाभवन्ति २ त्रिश्चिदक्तोःप्रचिकितुर्वसूनित्वेअन्तर्दाशुषेमर्त्याय । मनुष्वदग्नइहयक्षिदेवान्भवानोदूतोअभिशस्तिपावा ३ अग्निरीशेबृहतोअध्वरस्याग्निर्विश्वस्यहविषःकृतस्य । क्रतुंह्यस्यवसवोजुषन्ताथादेवादधिरेहव्यवाहम् ४ आग्नेवहहविरद्यायदेवानिन्द्रज्येष्ठासइहमादयन्ताम् । इमंयज्ञंदिविदेवेषुधेहियूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ५ ॥ १४ ॥

अगन्म तृचं वसिष्ठोग्निस्त्रिष्टुप् ।

१२ अगन्ममहानमसायविष्ठंयोदीदायुसमिद्धःस्वेदुरोणे । चित्रभानुंरोदसीअन्तरुर्वीस्वाहुतंविश्वतःप्रत्यञ्चम् १ समह्नाविश्वादुरितानिसाह्वानग्निःष्टवेदमआजातवेदाः । सनोरक्षिषद्दुरितादवद्यादस्मान्गृणतउतनोमघोनः २ त्वंवरुणउतमित्रोअग्नेत्वांवर्धन्तिमतिभिर्वसिष्ठाः । त्वेवसुसुषणनानिसंतुयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ३ ॥ १५ ॥

प्राग्नये तृचं वसिष्ठो वैश्वानरस्त्रिष्टुप् ।

१३ प्राग्नयेविश्वशुचेधियन्धेऽसुरघ्नेमन्मधीतिंभरध्वम् । भरेहविर्नबर्हिषिप्रीणानोवैश्वानरायुयतयेमतीनाम् १ त्वमग्नेशोचिषाशोशुचानआरोदसीअपृणाजायमानः । त्वंदेवाँअभिशस्तेरमुञ्चोवैश्वानरजातवेदोमहित्वा २ जातोय-

दग्नेभुवनाव्यख्यःपशूनगोपाइर्यःपरिज्मा । वैश्वानरब्रह्मणेविन्दगातुंयूयंपा-
तस्वस्तिभिःसदानः ३ ॥ १६ ॥

समिधा तृचं वसिष्ठोग्निस्त्रिष्टुप् । आद्या बृहती ।

१४ समिधाजातवेदसेदेवायदेवहूतिभिः । हविर्भिःशुक्रशोचिषेनमस्विनो
वयंदाशेमाग्नये १ वयंतेअग्नेसमिधाविधेमवयंदाशेमसुष्टुतीयजत्र । वयंघृत-
नाध्वरस्यहोतर्वयंदेवहविषाभद्रशोचे २ आनोदेवेभिरुपदेवहूतिमग्नेयाहिवषट्-
कृतिंजुषाणः । तुभ्यंदेवायदाशतःस्यामयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ३ ॥ १७ ॥

उपसद्याय पञ्चदश वसिष्ठोग्निर्गायत्री ।

१५ उपसद्यायमीळ्हुषआस्येजुहुताहविः । योनोनेदिष्ठमाप्यम् १ यःपञ्च

चर्षणीरभिनिंषसादद्दमेंदमे । कविर्गृहपतिर्युवा २ सनोवेदोअमात्यमग्नीरक्षतु
विश्वतः । उतास्मान्पात्वंहसः ३ नवंनुस्तोमंमग्नयेंदिवःश्येनायंजीजनम् । व-
स्वःकुविद्वनातिनः ४ स्पार्हायस्याश्रियोंदृशेरयिर्वीरवंतोयथा । अग्नेयज्ञस्यशो-
चंतः ५ ॥ १८ ॥ सेमांवेतुवषट्कृतिमग्निर्जुषतनोगिरः । यजिष्ठोहव्यवाहनः ६
नित्वांनक्ष्यविश्पतेद्युमन्तंदेवधीमहि । सुवीरमग्नआहुत ७ क्षपउस्रश्चदीदिहि
स्वग्नयस्त्वयावयम् । सुवीरस्त्वमस्मयुः ८ उपत्वासातयेनरोविप्रासोयन्ति
धीतिभिः । उपाक्षरासहस्रिणी ९ अग्नीरक्षांसिसेधतिशुक्रशोचिरमर्त्यः । शु-
चिःपावकईड्यः १० ॥ १९ ॥ सनोराधांस्याभरेशानःसहसोयहो । भगश्च
दातुवार्यम् ११ त्वमग्नेवीरवद्यशोदेवश्चसविताभगः । दितिश्चदातिवार्यम् १२
अग्नेरक्षाणोअंहसःप्रतिष्मदेवरीषतः । तपिष्ठैरजरोदह १३ अधामहीनआय-

स्यनांधृष्टोनृपीतये । पूर्भवाशतभुंजिः १४ त्वंनःपाह्यंहंसोदोषांवस्तरघायतः । दिवानक्तमदाभ्य १५ ॥ २० ॥

एना वो द्वादश वसिष्ठोग्निः प्रागाथम् ।

१६ एनावोअग्निंनमसोर्जोनपातमाहुंवे । प्रियंचेतिंष्ठमरतिंस्वध्वरंविश्वंस्य दूतममृतंम् १ सयोंजतेअरुषाविश्वभोंजसासदुंद्रवत्स्वाहुतः । सुब्रह्मांयज्ञः सुशमीवसूंनांदेवंराधोजनांनाम् २ उदंस्यशोचिरंस्थादाजुह्वांनस्यमीळ्हुषंः । उद्धूमासोअरुषासोदिविस्पृशःसमग्निमिंन्धतेनरः ३ तंत्वांदूतंकृण्महेयशस्तमं देवाँआवीतयेंवह । विश्वांसूनोसहसोमर्तभोजंनारास्वतद्यत्त्वेमंहे ४ त्वमंग्ने गृहपंतिस्त्वंहोतांनोअध्वरे । त्वंपोतांविश्ववारप्रचेंतायक्षिवेषिंचवार्यम् ५ कृधि रत्नंयजंमानायसुक्रतोत्वंहिरंत्नधाअसि । आनंऋतेशिंशीहिविश्वंमृत्विजंसुशं-

सोयश्वदक्षते ६ ॥ २१ ॥ त्वेअंग्नेस्वाहुतप्रियासंःसन्तुसूरयंः । यन्तारोयेमघवांनोजनांनामूर्वान्दयंन्तगोनांम् ७ येषामिळांघृतहंस्तादुरोणआँअपिंप्राताविषीदंति। ताँस्त्रांयस्वसहस्यद्रुहोनिदोयच्छांनः शर्मंदीर्घश्रुत् ८ समन्द्रयांचजिह्वयावह्निरासाविदुष्टरः । अग्नेरयिंमघवंद्भ्योनआवंहहव्यदांतिंचसूदय ९ येराधांसिददत्यश्व्यांमघाकामेंनश्रवंसोमहः । ताँअंहंसःपिपृहिपर्तृभिष्ट्वंशतंपूर्भिर्यविष्ठ्य १० देवोवोंद्रविणोदाःपूर्णांविंवष्ट्यासिचंम् । उद्वांसिञ्चध्वमुपंवापृणध्वमादिद्वोंदेवओंहते ११ तंहोतांरमध्वरस्यप्रचेतसंवह्निंदेवाअंकृण्वत । दधांतिरत्नंविधतेसुवीर्यंमग्निर्जनांयदाशुषें १२ ॥ २२ ॥

अग्ने भव सप्त वसिष्ठोग्निर्द्विपदा त्रिष्टुप् ।

१७ अग्नेभवंसुषमिधासमिद्धउतबर्हिरुर्विंयाविस्तृंणीताम् १ उतद्वारंउश-

तीर्विश्रयन्तामुतदेवाँउशतआवहेह २ अग्नेवीहिहविषायक्षिदेवान्त्स्वध्वराकृणुहि जातवेदः ३ स्वध्वराकरतिजातवेदायक्षदेवाँअमृतान्पिप्रयच्च ४ वंस्वविश्वा वार्याणिप्रचेतःसत्याभवन्त्वाशिषोनोअद्य ५ त्वामुतेदधिरेहव्यवाहंदेवासोअग्न ऊर्जआनपातम् ६ तेतेदेवायदाशतःस्याममहोनोरत्नाविदधइयानः ७ ॥२३॥

इति शाकलर्क्संहितायां सप्तमे मण्डले प्रथमोनुवाकः ॥ १ ॥

त्वेह पञ्चविंशतिर्वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् । अन्त्यानां चतसृणां सुदासः पैजवनस्य दानस्तुतिः ।

१८ त्वेहयत्पितरश्चिन्नइन्द्रविश्वावामाजरितारोअसन्वन् । त्वेगावःसुदुघास्त्वेह्यश्वास्त्वंवसुदेवयतेवनिष्ठः १ राजेवहिजनिभिःक्षेष्येवावद्युभिरभिविदुष्कविःसन् । पिशागिरोमघवन्गोभिरश्वैस्त्वायतःशिशीहिरायेअस्मान् २ इमाउत्वापस्पृधानासोअत्रमन्द्रागिरोदेवयन्तीरुपस्थुः । अर्वाचीतेपथ्याराय एतु

स्यामंतेसुमतावि॑न्द्रशर्म॑न् ३ धेनुंनत्वांसूयवंसेदुदुंक्षन्नुपब्रह्मा॑णिससृजेवसिष्ठः ।
त्वामिन्मेगोपतिंविश्वंआहानइन्द्रंःसुमतिंगन्त्वच्छं ४ अर्णांसिचित्पप्रथाना
सुदासइन्द्रोंगाधान्यंकृणोत्सुपारा । शर्धन्तंशिम्युमुचर्थस्यनव्यःशापंसिन्धूं-
नामकृणोदशंस्तीः ५ ॥ २४ ॥ पुरोळाइत्तुर्वशोयक्षुंरासीद्रायेमत्स्यांसोनिशिंता
अपीव । श्रुष्टिंचक्रुर्भृगंवोद्रुह्यवंश्चसखासखांयमतरद्विषूचोः ६ आपक्थासोंभ-
लानसोंभनन्तालिनासोविषाणिनंःशिवासंः । आयोऽनंयत्सधमाआर्यस्यगव्या
तृत्सुंभ्योअजगन्युधानॄन् ७ दुराध्योइअदितिंस्रेवयंन्तोऽचेतसोविजंगृभ्रेपरुंष्णी-
म् । मह्नाविंव्यक्पृथिवींपत्यंमानःपशुष्कविरंशयच्चायंमानः ८ ईयुरर्थंनन्यर्थं
परुंष्णीमाशुश्चनेदंभिपित्वंजंगाम । सुदासइन्द्रंःसुतुकाँअमित्रानरंन्धयन्मानुंषे
वध्रिवाचः ९ ईयुर्गावोनयवंसादगोंपायथाकृतमभिमित्रंचितासंः । पृश्निंगावः

पृश्निंनिप्रेषितासःश्रुष्टिंचक्रुर्नियुतोरन्तयश्च १० ॥ २५ ॥ एकंचयोविंशतिंच
श्रवस्यावैकर्णयोर्जनान्राजान्यस्तः । दस्मोनसद्मन्निशिशातिबर्हिःशूरःसर्ग-
मकृणोदिन्द्रएषाम् ११ अधश्रुतंकवषंवृद्धमप्स्वनुद्रुह्युंनिवृणग्वज्रबाहुः ।
वृणानाअत्रसख्यायसख्यंत्वायन्तोयेअमदन्ननुत्वा १२ विसद्योविश्वादृंहितान्ये-
षामिन्द्रःपुरःसहसासप्तदर्दः । व्यानवस्यतृत्सवेगयंभाग्जेष्मपूरुंविदथेमृध्रवाचम्
१३ निगव्यवोऽनवोद्रुह्यवश्चषष्टिःशतासुषुपुःषट्सहस्रा । षष्टिर्वीरासोअधिषड्
दुवोयुविश्वेदिन्द्रस्यवीर्याकृतानि १४ इन्द्रेणैतेतृत्सवोवेविषाणाआपोनसृष्टाअ-
धवन्तनीचीः । दुर्मित्रासःप्रकलविन्मिमानाजहुर्विश्वानिभोजनासुदासे १५
॥ २६ ॥ अर्धंवीरस्यशृतपामनिन्द्रंपराशर्धन्तंनुनुदेअभिक्षाम् । इन्द्रोमन्युं
मन्युम्योमिमायभेजेपथोवर्तनिंपत्यमानः १६ आध्रेणचित्तद्वेकंचकारसिंह्यंचि-

त्पेत्वेनाजघान । अवस्रक्तीर्वेश्यावृश्चदिन्द्रःप्रायच्छद्विश्वाभोजनासुदासे १७
शश्वन्तोहिशत्रवोरारधुष्टेभेदस्यचिच्छर्धतोविन्दरन्धिम् । मर्ताँएनःस्तुवतोयः
कृणोतितिग्मंतस्मिन्निजहिवज्रमिन्द्र १८ आवदिन्द्रंयमुनातृत्सवश्चप्रात्रभेदं
सर्वतातामुषायत् । अजासश्चशिग्रवोयक्षवश्चबलिंशीर्षाणिजभ्रुरश्व्यानि १९
नतइन्द्रसुमतयोनरायःसंचक्षेपूर्वाउषसोननूत्नाः । देवकंचिन्मान्यमानंजघ-
न्थावत्मनाबृहतःशम्बरंभेत् २० ॥ २७ ॥ प्रयेगृहादममदुस्त्वायापराशरः
शतयातुर्वसिष्ठः । नतेभोजस्यसख्यंमृषन्ताधासूरिभ्यःसुदिनाव्युच्छान् २१
द्वेनप्तुर्देववतःशतेगोर्द्वारथावधूमन्तासुदासः । अर्हन्नग्नेपैजवनस्यदानंहोते-
वसद्मपर्येमिरेभन् २२ चत्वारोमापैजवनस्यदानाःस्मद्दिष्टयःकृशनिनोनिरेके ।
ऋज्रासोमापृथिविष्ठाःसुदासस्तोकंतोकायश्रवसेवहन्ति २३ यस्यश्रवोरोदसी

अन्तरुर्वीशीर्षणेशीर्षणोंविबभाजांविभक्ता। सेदिन्द्रंनस्त्रवतोगृणन्तिनियुध्याम-धिमांशिशादभीके २४ इमंनरोमरुतःसश्चतानुदिवोदासंनपितरंसुदासः। अविष्टनापैजवनस्यकेतंदूणाशंक्षत्रमजरंदुवोयु २५ ॥ २८ ॥

यस्तिग्मशृङ्ग एकादश वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ॥

१९ यस्तिग्मशृङ्गोवृषभोनभीमएकःकृष्टीश्च्यावयतिप्रविश्वाः। यःशश्वतोअदाशुषोगयस्यप्रयन्तासिसुष्वितरायवेदः १ त्वंहत्यदिन्द्रकुत्समावःशुश्रूषमाणस्तन्वासमर्ये। दासंयच्छुष्णंकुयवंन्यस्मात्अरन्धयआर्जुनेयायशिक्षन् २ त्वंधृष्णोधृषतावीतहव्यंप्रावोविश्वाभिरूतिभिःसुदासम्। प्रपौरुकुत्सिंत्रसदस्युमावःक्षेत्रसाताव्रत्रहत्येषुपूरुम् ३ त्वंनृभिर्नृमणोदेववीतौभूरीणिवृत्राहर्यश्वहंसि। त्वंनिदस्युंचुमुरिंधुनिंचास्वापयोदभीतयेसुहन्तु ४ तवच्यौत्नानिवज्रह-

स्ततानिनवयत्पुरोनवतिंचसद्यः । निवेशनेशततमाविवेषीरहंश्चवृत्रंनमुचिमु-
ताहन् ५ ॥ २९ ॥ सनातातइन्द्रभोजनानिरातहव्यायदाशुषेसुदासे । वृष्णेते
हरीवृषणायुनज्मिव्यंतुब्रह्माणिपुरुशाकवाजम् ६ मातेअस्यांसहसावन्परिष्टा-
वघायभूमहरिवःपरादै । त्रायस्वनोऽवृकेभिर्वरूथैस्तवप्रियासःसूरिषुस्याम ७
प्रियासइत्तेमघवन्नभिष्टौनरोमदेमशरणेसखायः । नितुर्वशंनियाद्वंशिशीह्यति-
थिग्वायशंस्यंकरिष्यन् ८ सद्यश्चिन्नुतेमघवन्नभिष्टौनरःशंसन्त्युक्थशासउक्था ।
येतेहवेभिर्विपणीँरदाशन्नस्मान्वृणीष्वयुज्यायतस्मै ९ एतेस्तोमानरांनृतमतुभ्यं-
मस्मद्र्यंञ्चोददतोमघानि । तेषामिन्द्रवृत्रहत्येशिवोभूःसखाचशूरोऽविताचनृणा-
म् १० नूइन्द्रशूरस्तवमानऊतीब्रह्मजूतस्तन्वावावृधस्व । उपनोवाजान्मिमीह्यु-
पस्तीन्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ११ ॥ ३० ॥ इति शाकलर्क्संहितायां पञ्चमा-
ष्टके द्वितीयोध्यायः ॥ २ ॥

उग्रोदशासाविपिबनवैराजमुतेन्त्यामुदुपड्चोनिरातेनसोमः पञ्चेन्द्रंनरोब्रह्माणोयंसोमआनःप्रवो गद्वादशगायत्र्यंत्रिविराळन्तंमोषुसप्ताधिकाप्रागाथंतृतीयाद्विपदासौदासैरग्नौप्रक्षिप्यमाणःशक्तिरन्त्यां प्रगाथमालेभेसोर्धर्चउक्तेदह्यततंपुत्रोक्तंवसिष्ठःसमापयतेतिशाट्यायनकंवसिष्ठस्यैवहतपुत्रस्यार्षमिति- ताण्डकंश्वित्यंचःषळूनासंस्तवोवसिष्ठस्यसपुत्रस्येन्द्रेणवासंवादःप्रशुक्रापञ्चाधिकावैश्वदेवंहाद्याएकविं- शतिर्द्विपदाअब्जामहेरर्धर्चउत्तरोहिर्बुध्न्यायशंनःपञ्चोनाशान्तिः ॥

उग्रो दश वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२० ॐम् उग्रोजंज्ञेवीर्यायस्वधावाञ्चक्रिरपोनर्योयत्करिष्यन् । जग्मिर्युवानृषदंनमवोभिस्त्रातानइन्द्रएनंसोमहश्चित् १ हन्तावृत्रमिन्द्रःशूशुवानःप्रावीन्नुवीरोजरितारमूती । कर्तासुदासेअहवाउलोकंदातावसुमुहुरादाशुषेभूत् २ युध्मोअनर्वाखजकृत्समद्वाशूरःसत्राषाड्जनुषेमषाळ्हः । व्यासइन्द्रःपृतनाःस्वोजाअधाविश्वंशत्रूयन्तंजघान ३ उभेचिदिन्द्ररोदसीमहित्वापप्राथतविषी-

भिस्तुविष्मः । निवज्रमिन्द्रोहरिंवान्मिमिंक्षन्त्समन्धंसामदेषुवाउवोच ४ वृषा जजानवृषंणंरणांयतमुंचिन्नारीनर्यंसंसूव । प्रयःसेंनानीरधनृभ्योअस्तीनःसत्वां गवेषंणःसधृष्णुः ५ ॥ १ ॥ नूचित्सभ्रेषतेजनोनरेषन्मनोयोअंस्यघोरमाविवां- सात् । यज्ञैर्यइन्द्रेदधंतेदुवांसिक्षयत्सरायऋंतपाऋंतेजाः ६ यदिंन्द्रपूर्वोअपंराय शिक्षन्नयज्ज्यायान्कनींयसोदेष्णम् । अमृतइत्पर्यांसीतदूरमाचिंत्रचित्र्यंभरार- यिंनः ७ यस्तंइन्द्रप्रियोजनोददांशदसंन्निरेकेअंद्रिवःसखांते । वयंतेंअस्यांसुम- तौचनिष्ठाःस्यामवरूथेअघ्नंतोनृपीतौ ८ एषःस्तोमोअचिक्रदद्वृषांतउतस्तामुमं- घवन्नक्रपिष्ट । रायस्कामोजरितारंतआगन्त्वमङ्गशंक्रवस्वआशंकोनः ९ सनं इन्द्रत्वयंतायाइषेधास्त्मनांचयेमघवांनोजुनन्तिं । वस्वींषुतेंजरित्रेअंस्तुशक्तिर्यू- यंपांतस्वस्तिभिःसदांनः १० ॥ २ ॥

असावि दश वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२१ असाविदेवंगोऋजीकमन्धोन्यस्मिन्निन्द्रोजनुषेमुवोच । बोधामसित्वा हर्यश्वयज्ञैर्बोधानःस्तोममन्धसोमदेषु १ प्रयन्तियज्ञंविपयन्तिबर्हिःसोममादो विदथेदुध्रवाचः । न्युभ्रियन्तेयशसोगृभादादूरउपब्दोवृषणोनृषाचः २ त्वमिन्द्र स्रवितवाअपस्कःपरिष्ठिताअहिनाशूरपूर्वीः । त्वद्वावक्रेरथ्योनधेनारेजन्तेविश्वाकृत्रिमाणिभीषा ३ भीमोविवेषायुधेभिरेषामपांसिविश्वानर्याणिविद्वान् । इन्द्रःपुरोजर्हृषाणोविदूधोद्विवज्रहस्तोमहिनाजघान ४ नयातवइन्द्रजूजुवुर्नोन वन्दनाशविष्ठवेद्याभिः । सशर्धदर्योविषुणस्यजन्तोर्माशिश्नदेवाअपिगुर्ऋतंनः ५ ॥ ३ ॥ अभिक्रत्वेन्द्रभूरधज्मन्नतेविव्यङ्महिमानंरजांसि । स्वेनाहिवृत्रंशवसाजघन्थनशत्रुरन्तंविविदद्युधाते ६ देवाश्चित्तेअसुर्यायपूर्वेऽनुक्षत्रायममिरेस-

हांसि । इन्द्रोमघानिंदयतेविषह्येन्द्रंवाजंस्यजोहुवन्तसातौ ७ कोरिश्चिद्धित्वाम-
वंसेजुहावेशांनमिन्द्रसौभंगस्यभूरेः । अवोबभूथशतमूतेअस्मेअंभिक्षत्तुस्त्वावं-
तोवरूता ८ सखांयस्तइन्द्रविश्वहंस्यामनमोवृधासोमहिनातंरुत्र । वन्वन्तुस्मा
तेऽवंसासमीके३भीतिमर्योवनुषांशवांसि ९ सनंइन्द्रत्वयंतायाइषेधास्त्मनांचये
मघवांनोजुनन्तिं ।वस्वीषुतेजरित्रेअंस्तुशक्तिर्यूयंपांतस्वस्तिभिःसदांनः १०॥४॥

पिब नव वसिष्ठ इन्द्रो विराट्। अन्त्या त्रिष्टुप्।

२२ पिबासोमंमिन्द्रमन्दंतुत्वायंतेंसुषावंहर्यश्वाद्रिंः। सोतुर्बाहुभ्यांसुयंतोना-
वां १ यस्तेमदोयुज्यश्चारुरस्तियेनंवृत्राणिंहर्यश्वहंसिं।सत्वामिंन्द्रप्रभूवसोममत्तु
२ बोधासुमेंमघवन्वाचमेमांयांतेवसिंष्ठोअर्चंतिप्रशंस्तिम् । इमाब्रह्मंसधमादें
जुषस्व ३ श्रुधीहवंविपिपानस्याद्रेर्बोधाविप्रस्याचंतोमनीषाम् । कृष्वादुवांस्य

न्तंमासचेमा ४ नतेगिरोअपिमृष्येतुरस्यनसुष्टुतिमसुर्यस्यविद्वान् । सदातेनाम स्वयशोविवक्मि ५ ॥ ५ ॥भूरिहितेसवनामानुषेषुभूरिमनीषीहवतेत्वामित् । मारेअस्मन्मघवञ्ज्योकः ६ तुभ्येदिमासवनाशूरविश्वातुभ्यंब्रह्माणिवर्धनाकृणोमि । त्वंनृभिर्हव्योविश्वधासि ७ नूचिन्नुतेमन्यमानस्यदस्मोदश्नुवन्तिमहिमानमुग्र । नवीर्यमिन्द्रतेनराधः ८ येचपूर्वऋषयोयेचनूत्नाइन्द्रब्रह्माणिजनयन्तविप्राः । अस्मेतेसन्तुसख्याशिवानियूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ९ ॥ ६ ॥

उदु षड्वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२३ उदुब्रह्माण्यैरतश्रवस्येन्द्रंसमर्येमहयावसिष्ठ । आयोविश्वानिशवसाततानोपश्रोतामईवतोवचांसि १ अयामिघोषइन्द्रदेवजामिरिरज्यन्तयच्छुरुधोविवाचि । नहिस्वमायुश्चिकितेजनेषुतानीदंहांस्यतिपर्ष्यस्मान् २ युजेर-

थंगवेषणंहरिभ्यामुपब्रह्माणिजुजुषाणमस्थुः । विबाधिष्टस्यरोदसीमहित्वेन्द्रो
वृत्राण्यप्रतीजघन्वान् ३ आपश्चित्पिप्युःस्तर्यो३नगावोनक्षन्नृतंजरितारस्तइ-
न्द्र । याहिवायुर्ननियुतोनोअच्छात्वंहिधीभिर्दयसेविवाजान् ४ तंत्वामदा
इन्द्रमादयन्तुशुष्मिणंतुविराधसंजरित्रे । एकोदेवत्रादयसेहिमर्तानस्मिञ्छूरस-
वनेमादयस्व ५ एवेदिन्द्रंवृषणंवज्रबाहुंवसिष्ठासोअभ्यर्चन्त्यर्कैः । सनःस्तुतोवी-
रवद्धातुगोमद्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६ ॥ ७ ॥

योनिः षड्वासिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२४ योनिष्टइन्द्रसदनेअकारितमानृभिःपुरुहूतप्रयाहि । असोयथानोऽवि
तावृधेचददोवसूनिममदश्चसोमैः १ गृभीतंतेमनइन्द्रद्विबर्हाःसुतःसोमःपरि-
षिक्तामधूनि । विसृष्टधेनाभरतेसुवृक्तिरियमिन्द्रंजोहुवतीमनीषा २ आ-

नोंदिवआपृंथिव्याऋंजीषिन्निदंबर्हिःसोमपेयांययाहि । वहंन्तुत्वाहरंयोमद्र्यंञ्च
माङ्गूषमच्छांतवसंमदांय ३ आनोविश्वांभिरूतिभिंःसजोषाब्रह्मंजुषाणोहर्यश्व
याहि । वरींवृजत्स्थविरेभिःसुशिप्रास्मेदधद्वृषंणंशुष्मंमिन्द्र ४ एषःस्तो-
मोंमहउग्रायवाहेधुरी३वात्योनवाजयंन्नधायि । इन्द्रंत्वायमर्कईट्टेवसूंनांदिवी-
वद्यामधिंनःश्रोमंतंधाः ५ एवानंइन्द्रवार्यंस्यपूर्धिप्रतेंमहींसुंमतिंवेंविदाम ।
इषंपिन्वमघवंद्भ्यःसुवीरांयूयंपांतस्वस्तिभिःसदांनः ६ ॥ ८ ॥

आ ते षड्वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२५ आतेंमहइंन्द्रोत्युंग्रसमंन्यवोयत्समरंन्तसेनांः।पतांतिदिद्युन्नर्यंस्यबाह्वोर्मा
तेमनोंविष्वद्र्यं१ग्विचांरीत् १ निदुर्गइंन्द्रश्नथिह्यमित्रांनभियेनोमतांसोअमान्तिं।
आरेतंशंसंकृणुहिनिनित्सोरानोंभरसंभरणंवसूंनाम् २ शतंतेंशिप्रिन्नूतयंःसुदा-

सेसहस्रंशंसांउतगतिरंस्तु । जहिवधर्वनुषोमर्त्यस्यास्मेद्युम्नमधिरत्नंचधेहि ३
त्वावंतोहींन्द्रक्रत्वेअस्मित्वावंतोऽवितुःशूररातौ। विश्वेदहांनितविषीवउग्रँओकंः
कृणुष्वहरिवोनमर्धीः ४ कुत्साएतेहर्यश्वायशूषमिन्द्रेसहोदेवजूंतमियानाः ।
सत्राकंधिसुहनांशूरवृत्रावयंतरुत्राःसनुयामवाजंम् ५ एवानंइन्द्रवार्यस्यपूर्धिप्रते
महींसुमतिंवेंविदाम।इषंपिन्वमघवंद्भ्यःसुवीरांयूयंपातस्वस्तिभिःसदांनः ६॥१॥

न सोमः पञ्च वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२६ नसोमइन्द्रमसुंतोममादनाब्रह्माणोमघवांनंसुतासंः । तस्मांउक्थंजंन-
येयज्जुजोंषन्नृवन्नवींयःशृणवद्यथांनः १ उक्थउंक्थेसोमइन्द्रंममादनीथेनींथे
मघवांनंसुतासंः । यदींसबाधःपितरंनपुत्राःसंमानदक्षाअवंसेहवंन्ते २ च-
कारताकृणवंन्नूनमन्यायानिंब्रुवन्तिंवेधसंःसुतेषु । जनींरिवपतिरेकंःसमानो

निमा॑मृजे पु॒र इन्द्र॒ः सु सर्वा॑ः ३ ए॒वा तमा॑हुरु॒त शृ॑ण्व॒ इन्द्र॒ एको॑ विभ॒क्ता त॒रणि॑र्म॒घाना॑म् । मि॒थ॒स्तुर॑ ऊ॒तयो॒ यस्य॑ पूर्वी॒रस्मे भ॒द्राणि॑ सश्चत प्रि॒याणि॑ ४ ए॒वा वसि॑ष्ठ इन्द्र॑मू॒तये॒ नॄन्कृ॑ष्टी॒नां वृ॑ष॒भं सु॒ते गृ॑णाति । स॒ह॒स्रिण॒ उप॑ नो माहि॒ वाजा॑न्यू॒यं पा॑त स्व॒स्तिभि॒ः सदा॑ नः ५ ॥ १० ॥

इन्द्रं नरः पञ्च वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२७ इन्द्रं॒ नरो॑ ने॒मधि॑ता हवन्ते॒ यत्पार्या॑ यु॒नज॑ते॒ धिय॒स्ताः । शूरो॒ नृषा॑ता॒ शव॑सश्चका॒न आ गोम॑ति व्र॒जे भ॑जा॒ त्वं नः॑ १ य इ॑न्द्र॒ शुष्मो॑ मघवन्ते॒ अस्ति॒ शिक्षा॒ सखि॑भ्यः पुरुहूत॒ नृभ्य॑ः । त्वं हि दृ॒ळ्हा म॑घव॒न्विचे॑ता॒ अपा॑ वृधि॒ परि॑वृतं॒ न राध॑ः २ इन्द्रो॒ राजा॒ जग॑तश्चर्षणी॒नामधि॒ क्षमि॒ विषु॑रूपं॒ यदस्ति॑ । ततो॑ ददाति दा॒शुषे॒ वसू॑नि॒ चोद॒द्राध॒ उप॑स्तुतश्चिद॒र्वाक् ३ नू चि॑न्न॒ इन्द्रो॑ म॒घवा॒ सहू॑ती दा॒नो वाजं॒ नि य॑मते न ऊ॒ती । अ-

नूनं नायस्य दक्षिणा पीपायं वामं नृभ्यो अभिवीता सखिभ्यः ४ नू इन्द्र राये वरिवस्कृधि न आ ते मनो ववृत्याम मघाय । गोमदश्वावद्रथवद्व्यन्तो यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ५ ॥ ११ ॥

ब्रह्माणः पञ्च वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२८ ब्रह्मा ण इन्द्रोप याहि विद्वानर्वाञ्चस्ते हरयः सन्तु युक्ताः । विश्वे चिद्धि त्वा विहवन्त मर्ता अस्माकमिच्छृणुहि विश्वमिन्व १ हवं त इन्द्र महिमा व्यानड्ब्रह्म यत्पासि शवसिन्नृषीणाम् । आ यद्वज्रं दधिषे हस्त उग्र घोरः सन्क्रत्वा जनिष्ठा अषाळ्हः २ तव प्रणीतीन्द्र जोहुवानान्त्सं यन्नॄन्न रोदसी निनेथ । महे क्षत्राय शवसे हि जज्ञेऽतूतुजिं चित्तूतुजिरशिश्नत् ३ एभिर्न इन्द्राहभिर्दशस्य दुर्मित्रासो हि क्षितयः पवन्ते । प्रति यच्चष्टे अनृतमनेना अव द्विता वरुणो मायी नः सात् ४ वोचेमे-

दिन्द्रंमघवानमेनंमहोरायोराधंसोयद्ददंन्नः । योअर्चतोब्रह्मकृतिमविष्ठोयूयंपात स्वस्तिभिःसदानः ५ ॥ १२ ॥

अयं सोमः पञ्च वासिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२१ अयंसोमइन्द्रतुभ्यंसुन्वआतुप्रयाहिहरिवस्तदोकाः । पिबात्वं१स्यसुषुतस्यचारोर्ददोमघानिमघवन्नियानः १ ब्रह्मन्वीरब्रह्मकृतिंजुषाणोऽर्वाचीनोहरिभिर्याहितूयम् । अस्मिन्नूषुसवनेमादयस्वोपब्रह्माणिशृणवइमानः २ कातेअस्त्यरंकृतिःसूक्तैःकदानूनंतेमघवन्दाशेम । विश्वामतीरातततनेत्वायाधामइन्द्रशृणवोहवेमा ३ उतोघातेपुरुष्या३इदासन्येषांपूर्वेषामशृणोर्ऋषीणाम् । अधाहंत्वामघवञ्जोहवीमित्वंनइन्द्रासिप्रमतिःपितेव ४ वोचेमेदिन्द्रंमघवानमेनंमहोरायोराधंसोयद्ददंन्नः । योअर्चतोब्रह्मकृतिमविष्ठोयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ५ ॥१३॥

आ नः पञ्च वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३० आनो॑देव॒शव॑सायाहिशुष्मि॒न्भवा॑वृ॒धइ॑न्द्ररा॒योअ॒स्य । म॒हेनृ॒म्णाय॑नृप-
ते॒सुवज्र॒महि॑क्ष॒त्रायपौंस्या॑यशूर १ हव॑न्तउत्वा॒हव्यं॒विवा॑चित॒नूषु॒शूरा॒ःसूर्य॑स्यसा॒-
तौ । त्वंविश्वे॑षु॒सेन्यो॒जने॑षु॒त्वंवृ॒त्राणि॑रन्धयासु॒हन्तु॑ २ अहा॒यदि॑न्द्रसु॒दिना॑व्यु॒च्छा-
न्दधो॒यत्के॒तुमु॑प॒मंस॒मत्सु॑ । न्य१॒ग्निःसी॑द॒दसु॑रो॒नहोता॑हु॒वा॒नोअत्र॑सु॒भगा॑यदे॒वान् ३
व॒यंते॑तइन्द्र॒येच॑देव॒स्तव॑न्तशूर॒दद॑तोम॒घानि॑ । यच्छा॑सू॒रिभ्य॑उप॒मंवरू॑थंस्वा॒भु-
वो॑जर॒णाम॑श्नवन्त ४ वो॒चेमेदिन्द्रं॑म॒घवा॑नमेनंम॒होरा॒योराध॑सो॒यद्दद॑न्नः । योअ-
र्च॑तो॒ब्रह्म॑कृति॒मवि॑ष्ठोयू॒यंपा॑तस्व॒स्तिभि॒ःसदा॑नः ५ ॥ १४ ॥

प्र वो द्वादश वसिष्ठ इन्द्रो गायत्री । अन्त्यास्तिस्रो विराजः ।

३१ प्रव॒इन्द्रा॑य॒माद॑नं॒हर्य॑श्वायगायत । सखा॑यःसोम॒पाव्ने॑ १ शंसे॑दु॒क्थंसु॒दा-

नवउतद्युक्षंयथानरः । चकृमासत्यराधसे २ त्वंनइन्द्रवाजयुस्त्वंगव्युःशतक्रतो ।
त्वंहिरण्ययुर्वसो ३ वयमिन्द्रत्वायवोऽभिप्रणोनुमोवृषन् । विद्धीत्वं१स्यनोवसो ४
मानोनिदेचवक्तवेऽर्योरन्धीरराव्णे । त्वेअपिक्रतुर्मम ५ त्वंवर्मासिसप्रथःपुरो-
योधश्चवृत्रहन् । त्वयाप्रतिब्रुवेयुजा ६ ॥ १५ ॥ महाँउतासियस्यतेऽनुस्वधा-
वरीसहः । मम्नातेइन्द्ररोदसी ७ तंत्वामरुत्वतीपरिभुवद्वाणीसयावरी । नक्षमा-
णासहद्युभिः ८ ऊर्ध्वासस्त्वान्विन्दवोभुवन्दस्ममुपद्यवि । संतेनमन्तकृष्टयः ९
प्रवोमहेमहिवृधेभरध्वंप्रचेतसेप्रसुमतिंकृणुध्वम् । विशःपूर्वीःप्रचराचर्षणिप्राः
१० उरुव्यचसेमहिनेसुवृक्तिमिन्द्रायब्रह्मजनयन्तविप्राः । तस्यव्रतानिनमिनन-
न्तिधीराः ११ इन्द्रंवाणीरनुत्तमन्युमेवसत्राराजानंदधिरेसहध्यै । हर्यश्वायबर्ह-
यासमापीन् १२ ॥ १६ ॥

मो षु सप्तविंशतिर्वसिष्ठ इन्द्रः प्रागाथम् । उपान्त्यायाः प्रथमपादस्य शक्तिर्वा । तृतीया द्विपदा ।

३२ मोषुत्वावाघतंश्चनारेअस्मन्निरीरमन् । आरात्ताच्चित्सधमादंनआगहीहवासन्नुपश्रुधि १ इमेहितेब्रह्मकृतःसुतेसचामधौनमक्षआसंते । इन्द्रेकामंजरितारोवसूयवोरथेनपादमादधुः २रायस्कामोवज्रंहस्तंसुदक्षिणंपुत्रोनपितरंहुवे ३ इमइन्द्रायसुन्विरेसोमासोदध्याशिरः । ताँआमदायवज्रहस्तपीतयेहरिभ्यांयाह्योकआ ४ श्रवच्छुत्कर्णईयतेवसूनांनूचिन्नोमर्धिषद्गिरः । सद्यश्चिद्यःसहस्राणिशतादददन्किर्दित्संन्तमामिनत् ५ ॥ १७ ॥ सवीरोअप्रतिष्कुतइन्द्रेणशूशुवेनृभिः । यस्तेगभीरासवनानिवृत्रहन्त्सुनोत्याचधावति ६ भवावरूथंमघवन्मघोनांयत्समजासिशर्धतः । वित्वाहतस्यवेदनंभजेमह्यादूणाशोभरागयम् ७ सुनोतासोमपाव्नेसोममिन्द्रायवज्रिणे । पचंतापक्तीरवसेकृणुध्वमित्पृणन्नित्पृणतेमयः ८

मास्रेधतसोमिनोदक्षंतामहेकृंणुध्वंरायआतुजें । तरणिरिज्जंयतिक्षेतिपुष्यंति-
नदेवासंःकवत्नवें ९ नकिंःसुदासोरथंपर्यांसनरींरमत् । इन्द्रोयस्यांविितायस्यंम-
रुतोगमत्सगोमंतिव्रजे १० ॥ १८ ॥ गमद्वाजंवाजयन्निन्द्रमर्त्योयस्यत्वमंविता
भुवंः । अस्माकंबोध्यविितारथानामस्माकंशूरनृणाम् ११ उदिन्न्वंस्यरिच्यतेंशो
धनंनजिग्युषंः । यइन्द्रोहरिवान्नदंभन्तितंरिपोदक्षंदधातिसोमिनिं १२ मन्त्रम-
खर्वंसुधितंसुपेशसंदधातयज्ञियेष्वा । पूर्वीश्चनप्रसितयस्तरन्तितंयइन्द्रेकर्मणाभु-
वंत् १३ कस्तमिन्द्रत्वावंसुमामर्त्योदधर्षति । श्रद्धाइत्तेमघवन्पार्येदिविवाजीवा-
जंसिषासति १४ मघोनंःस्मवृत्रहत्येषुचोदययेददंतिप्रियावसुं । तवप्रणीतीहर्य-
श्वसूरिभिर्विश्वांतरेमदुरिता १५ ॥ ११ ॥ तवेदिन्द्रावमंवसुत्वंपुष्यसिमध्यमम् ।
सत्राविश्वंस्यपरमस्यंराजसिनकिंष्ट्वागोषुंवृण्वते १६ त्वंविश्वंस्यधनदाअंसिश्रुतो

॥३१८॥

यईंभवन्त्याजयः । तवायंविश्वःपुरुहूतपार्थिवोऽवस्युर्नामभिक्षते १७ यदिन्द्रया-
वतस्त्वमेतावदहमीशीय । स्तोतारमिद्दिधिषेयरदावसोनपापत्वायरासीय १८
शिक्षेयमिन्महयतेदिवेदिवेरायआकुहचिद्विदे । नहित्वदन्यन्मघवन्नआप्यंवस्यो
अस्तिपिताचन १९ तरणिरित्सिषासतिवाजंपुरन्ध्यायुजा । आवइन्द्रंपुरुहूतंनमे
गिरानेमिंतष्टेवसुद्र्वम् २० ॥ २० ॥ नदुःष्टुतीमर्त्योविन्दतेवसुनस्रेधन्तंरयिर्नशत् ।
सुशक्तिरिन्मघवन्तुभ्यंमावतेदेष्णंयत्पार्येदिवि २१ अभित्वाशूरनोनुमोऽदुग्धा
इवधेनवः । ईशानमस्यजगतःस्वर्दृशमीशानमिन्द्रतस्थुषः २२ नत्वावाँअन्यो
दिव्योनपार्थिवोनजातोनजनिष्यते। अश्वायन्तोमघवन्निन्द्रवाजिनोगव्यन्तस्त्वा
हवामहे २३ अभीषतस्तदाभरेन्द्रज्यायःकनीयसः । पुरूवसुर्हिमघवन्त्सनादसि
भरेभरेचहव्यः २४ पराणुदस्वमघवन्नमित्रान्त्सुवेदानोवसूकृधि । अस्माकंबोध्य-

वितामंहाधनेभवावृधःसखीनाम् २५ इन्द्रक्रतुंनआभरपितापुत्रेभ्योयथा।शिक्षाणोअस्मिन्पुरुहूतयामनिजीवाज्योतिरशीमहि २६ मानोअज्ञातावृजनादुराध्यो३माशिवासोअवक्रमुः।त्वयावयंप्रवतःशश्वतीरपोऽतिशूरतरामसि २७॥ २१॥

श्वित्यञ्चश्चतुर्दश वसिष्ठो वसिष्ठपुत्रास्त्रिष्टुप् । अन्त्यानां पञ्चानां वसिष्ठपुत्रा ऋषयः । तासामेव वसिष्ठो देवता ।

३३ श्वित्यञ्चोमादक्षिणतस्कपर्दाधियंजिन्वासोअभिहिप्रमन्दुः।उत्तिष्ठन्वोचेपरिबर्हिषोनृन्नमेदूरादवितवेवसिष्ठाः १ दूरादिन्द्रमनयन्नासुतेनतिरोवैशन्तमतिपान्तमुग्रम् । पाशद्युम्नस्यवायतस्यसोमात्सुतादिन्द्रोवृणीतावसिष्ठान् २ एवेन्नुकंसिन्धुमेभिस्ततारेवेन्नुकंभेदमेभिर्जघान । एवेन्नुकंदाशराज्ञेसुदासंप्रावदिन्द्रोब्रह्मणावोवसिष्ठाः ३ जुष्टीनरोब्रह्मणावःपितॄणामक्षमऽव्ययंनकिलारिषाथ । य-

च्छक्करीषुबृहतारवेणेन्द्रेशुष्ममदधातावसिष्ठाः ४ उद्द्यामिवेत्तृष्णजोनाथिता
सोऽदीधयुर्दाशराज्ञेवृतासः । वसिष्ठस्यस्तुवतइन्द्रोअश्रोदुरुंतृत्सुभ्योअकृणोदु
लोकम् ५ ॥ २२ ॥ दण्डाइवेद्गोअजनासआसन्परिच्छिन्नाभरताअर्भकासः ।
अभवच्चपुरएतावसिष्ठआदित्तृत्सूनांविशोअप्रथन्त ६ त्रयःकृण्वन्तिभुवनेषुरेत
स्तिस्रःप्रजाआर्याज्योतिरग्राः । त्रयोघर्मासउषसंसचन्तेसर्वाँइत्ताँअनुविदुर्वसि-
ष्ठाः ७ सूर्यस्येववक्षथोज्योतिरेषांसमुद्रस्येवमहिमागभीरः । वातस्येवप्रजवो-
नान्येनस्तोमोवसिष्ठाअन्वेतवेवः ८ तइन्निण्यंहृदयस्यप्रकेतैःसहस्रवल्शमभिसं-
चरन्ति । यमेनततंपरिधिंवयन्तोऽप्सरसउपसेदुर्वसिष्ठाः ९ विद्युतोज्योतिःपरि-
संजिहानंमित्रावरुणायदपश्यतांत्वा । तत्तेजन्मोतैकंवसिष्ठागस्त्योयत्त्वाविश
आजभार १० ॥ २३ ॥ उतासिमैत्रावरुणोवसिष्ठोर्वश्याब्रह्मन्मनसोऽधिजातः ।

द्रप्संस्कन्नंब्रह्मणादैव्येनविश्वेदेवाःपुष्करेत्वाददन्त ११ सप्रकेतउभयस्यप्रविद्वान्त्सहस्रंदानउतवासदानः।यमेनंततंपरिधिंवयिष्यन्नप्सरसःपरिजज्ञेवसिष्ठः १२ सत्रेहजाताविषितानमोभिःकुम्भेरेतःसिषिचतुःसमानम्। ततोहमानउदियायमध्यात्ततोजातमृषिमाहुर्वसिष्ठम् १३ उक्थभृतंसामभृतंबिभर्तिग्रावाणंबिभ्रत्प्रवदात्यग्रे। उपैनमाध्वंसुमनस्यमानाआवोगच्छातिप्रतृदोवसिष्ठः १४॥ २४॥

इति शाकलर्क्संहितायां सप्तमे मण्डले द्वितीयोनुवाकः ॥ २ ॥

प्रशुक्रा पञ्चविंशतिर्वसिष्ठो विश्वे देवा द्विपदा। षोडश्या अहिः।
सप्तदश्या अहिर्बुध्न्यः। अन्त्याश्चतस्रस्त्रिष्टुभः।

३४ प्रशुक्रैतुदेवीमनीषाअस्मत्सुतष्टोरथोनवाजी १ विदुःपृथिव्यादिवोजनित्रंशृण्वन्त्यापोअधक्षरन्तीः २ आपश्चिदस्मैपिन्वन्तपृथ्वीर्वृत्रेषुशूरामंसन्त

उग्राः ३ आधूर्ष्वैस्मैदधातात्र्वानिन्द्रोनवज्रीहिरंण्यबाहुः ४ अभिप्रस्थातांहेव यज्ञंयातेवपत्मन्त्मनांहिनोत ५ त्मनांसमत्सुंहिनोतंयज्ञंदधांतकेतुंजनांयवीरम् ६ उदंस्यशुष्मांद्भानुर्नार्त्तबिभर्तिभारंपृथिवीनभूमं ७ ह्वयांमिदेवाँअयांतुरग्नेसाध- न्नृतेनधियंदधामि ८ अभिवोंदेवींधियंदधिध्वंप्रवोंदेवत्रावाचंकृणुध्वम् ९ आ चंष्टआसांपाथोंनदीनांवरुंणउग्रःसहस्रंचक्षाः १० ॥ २५ ॥ राजांराष्ट्रानांपेशो नदीनामनुंत्तमस्मैक्षत्रंविश्वायुं ११ अविंष्टोअस्मान्विश्वांसुविक्ष्वद्युंकृणोतशंसं निनित्सोः १२ व्येंतुदिद्युद्द्विषामशेवायुयोतविष्वग्रपस्तनूनांम् १३ अवींन्नो अग्निर्हव्यान्नमोभिःप्रेष्ठोअस्माअधायिस्तोमः १४ सजूर्देवेभिरपांनपांतंसखांयं कृध्वंशिवोनोंअस्तु १५ अब्जामुक्थैरहिंगृणीषेबुध्नेनदीनांरजःसुषीदंन् १६ मा नोऽहिर्बुध्न्योंरिषेधान्मायज्ञोअंस्यस्रिधदृतायोः १७ उतनंएषुनृषुश्रवोधुःप्रराये

यन्तुशर्धन्तोअर्यः १८ तपन्तिशत्रुंस्व१र्णभूमामहासेनासोअमेभिरेषाम् १९
आयन्नःपत्नीर्गमन्त्यच्छात्वष्टासुपाणिर्दधातुवीरान् २० ॥ २६ ॥ प्रतिनःस्तोमं
त्वष्टाजुषेतस्यादस्मेअरमतिर्वसूयुः २१ तानोरासन्रातिषाचोवसून्यारोदसीवरु-
णानीशृणोतु । वरूत्रीभिःसुशरणोनोअस्तुत्वष्टासुदत्रोविदधातुरायः २२ तन्नो
रायःपर्वतास्तन्नआपस्तद्रातिषाचओषधीरुतद्यौः । वनस्पतिभिःपृथिवीसजोषा
उभेरोदसीपरिपासतोनः २३ अनुतदुर्वीरोदसीजिहातामनुद्युक्षोवरुणइन्द्रस-
खा । अनुविश्वेमरुतोयेसहासोरायःस्यामधरुणंधियध्यै २४ तन्नइन्द्रोवरुणोमित्रो
अग्निरापओषधीर्वनिनोजुषन्त । शर्मन्त्स्याममरुतामुपस्थेयूयंपातस्वस्तिभिः
सदानः २५ ॥ २७ ॥

॥३२१॥

शं नः पञ्चदश वसिष्ठो विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् ।

३५ शंनइन्द्राग्नीभवतामवोभिःशंनइन्द्रावरुणारातहव्या । शमिन्द्रासोमा सुवितायशंयोःशंनइन्द्रापूषणावाजसातौ १ शंनोभगःशमुनःशंसोअस्तुशंनः पुरन्धिःशमुसन्तुरायः ।शंनःसत्यस्यसुयमस्यशंसःशंनोअर्यमापुरुजातोअस्तु २ शंनोधाताशमुधर्तानोअस्तुशंनउरूचीभवतुस्वधाभिः । शंरोदसीबृहतीशंनो अद्रिःशंनोदेवानांसुहवानिसन्तु ३ शंनोअग्निर्ज्योतिरनीकोअस्तुशंनोमित्रा-वरुणावश्विनाशम् । शंनःसुकृतांसुकृतानिसन्तुशंनइषिरोअभिवातुवातः ४ शं-नोद्यावापृथिवीपूर्वहूतौशमन्तरिक्षंदृशयेनोअस्तु । शंनओषधीर्वनिनोभवन्तुशं नोरजसस्पतिरस्तुजिष्णुः ५ ॥ २८ ॥ शंनइन्द्रोवसुभिर्देवोअस्तुशमादित्येभि-र्वरुणःसुशंसः । शंनोरुद्रोरुद्रेभिर्जलाषःशंनस्त्वष्टाग्नाभिरिहशृणोतु ६ शंनः

सोमोभवतुब्रह्मशंनः शंनोग्रावाणःशमुसन्तुयज्ञाः।शंनःस्वरूणांमितयोभवन्तुशं
नःप्रस्व१ःशम्वस्तुवेदिः ७ शंनःसूर्यउरुचक्षाउदेतुशंनश्चतस्रःप्रदिशोभवन्तु।
शंनःपर्वताध्रुवयोभवंतुशंनःसिन्धवःशमुसन्त्वापः ८ शंनोअदितिर्भवतुव्रतेभिः
शंनोभवन्तुमरुतःस्वर्काः। शंनोविष्णुःशमुपूषानोअस्तुशंनोभवित्रंशम्वस्तु
वायुः ९ शंनोदेवःसविताञायमाणःशंनोभवन्तूषसोविभातीः। शंनःपर्जन्यो
भवतुप्रजाभ्यःशंनःक्षेत्रस्यपतिरस्तुशंभुः १० ॥२१॥ शंनोदेवाविश्वदेवाभ-
वन्तुशंसरस्वतीसहधीभिरस्तु।शमभिषाचःशमुरातिषाचःशंनोदिव्याःपार्थिवाः
शंनोअप्याः ११ शंनःसत्यस्यपतयोभवन्तुशंनोअर्वन्तःशमुसन्तुगावः। शंनं
ऋभवःसुकृतःसुहस्ताःशंनोभवन्तुपितरोहवेषु १२ शंनोअजएकपाद्देवोअस्तुशं
नोहिर्बुध्न्य१ःशंसमुद्रः। शंनोअपान्नपात्पेरुरस्तुशंनःपृश्निर्भवतुदेवगोपा १३

आदित्यारुद्रावसंवोजुषन्तेदंब्रह्मक्रियमाणंनवीयः । शृण्वन्तुनोदिव्याःपार्थिवा-
सोगोजाताउतयेयज्ञियासः १४ येदेवानांयज्ञियायज्ञियानांमनोर्यजत्राअमृता-
ऋतज्ञाः । तेनोरासन्तामुरुगायमद्ययूयंपातस्वस्तिभिःसदानः १५ ॥ ३० ॥

इति शाकलर्क्संहितायां पञ्चमाष्टके तृतीयोध्यायः ॥ ३ ॥

प्रब्रह्मनवात्रोष्टावुदुष्यसावित्रमन्सेवाजिन्यौभगमितिभागोवार्धर्चऊर्ध्वःसप्तवैश्वदेवंत्वोश्रुष्टिःप्रात-
र्भागंजगत्याद्यालिङ्गोक्तदेवतान्त्योपस्यामब्रह्माणःषड्वैश्वदेवंतुप्रवःपञ्चदधिक्रांदाधिक्रंजगत्साद्यालिङ्गो-
क्तदेवतादेवश्चतुष्कंसावित्रमिमारौद्रंत्रिष्टुबन्तमापोयमापमृभुक्षण आर्भवमन्त्यावैश्वदेवीवासमुद्रज्येष्ठाआ
पमामांमैत्रावरुण्याग्नेयींवैश्वदेवीनदीस्तुतिर्जागतमन्त्यातिजगतीशक्करीवादिसानांतृचमादित्यंत्वादि-
त्यासःप्रद्यावाद्यावापृथिव्यंवास्तोर्वास्तोष्पत्यममीवहाष्टौवास्तोष्पत्याद्यागायत्रीशेषास्त्वुपरिष्टाद्बृह-
त्यादयोनुष्टुभःप्रस्वापिन्यउपनिषत्कईपञ्चाधिकामारुतंहाद्याएकादशद्विपदामध्वःसप्तप्रसाकमुक्षेषड्यं-
त्रायध्वेद्वादशत्रिप्रगाथादिनवम्याद्यास्तिस्रोगायत्र्योन्त्यानुष्टुब्रौद्रीमृत्युविमोचनी ।

३६ ॐम् प्रब्रह्मैतुसदनादृतस्युविर्शिमभिःससृजेसूर्योगाः । विसानुनापृथिवीसस्रउर्वीपृथुप्रतीकमध्येधेअग्निः १ इमांवांमित्रावरुणासुवृक्तिमिषंनकृण्वेअसुरानवीयः । इनोवांमन्यःपदवीरदब्धोजनंचमित्रोयततिब्रुवाणः २ आवातस्यध्रजतोरन्तइत्याअपीपयन्तधेनवोनसूदाः ।महोदिवःसदनेजायमानोऽचिक्रदद्वृषभःसास्मिन्नूधन् ३ गिरायएतायुनजद्धरीतइन्द्रप्रियासुरथाशूरधायू । प्रयोमन्युंरिरिक्षतोमिनात्यासुक्रतुमर्यमणंववृत्याम् ४ यजन्तेअस्यसख्यंवयश्चनमस्विनःस्वऋतस्यधामन् । विपृक्षोबाबधेनृभिःस्तवानइदंनमोरुद्रायप्रेष्ठम् ५ ॥ १ ॥ आयत्साकंयशसोवावशानाःसरस्वतीसप्तथीसिन्धुमाता । याःसुष्वयन्तसुदुघाःसुधाराअभिस्वेनपयसापीप्यानाः ६ उतत्येनोमरुतोमन्दसानाधियं

तोकंचंवाजिनोऽवन्तु । मानःपरिख्यदक्षराचरन्त्यवीवृधन्युज्यंतेरयिंनः ७ प्र
वोमहीमरमतिंकृणुध्वंप्रपूषणंविदथ्यं१नवीरम् । भगंधियोऽवितारंनोअस्याः
सातौवाजंरातिषाचंपुरंधिम् ८ अच्छायंवोमरुतःश्लोकएत्वच्छाविष्णुंनिषिक्त-
पामवोभिः । उतप्रजायैगृणतेवयोधुर्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ९ ॥ २ ॥

आ वोष्टौ वसिष्ठो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

३७ आवोवाहिष्ठोवहतुस्तवध्यैरथोवाजाऋभुक्षणोअमृक्तः । अभित्रिपृष्ठैः
सवनेषुसोमैर्मदेसुशिप्रामहभिःपृणध्वम् १ यूयंहरत्नंमघवत्सुधत्थस्वर्दृशऋभु-
क्षणोअमृक्तम् । संयज्ञेषुस्वधावन्तःपिबध्वंविनोराधांसिमतिभिर्दयध्वम् २ उ-
वोचिथहिमघवन्देष्णंमहोअर्भस्यवसुनोविभागे । उभातेपूर्णावसुनागभस्तीन
सूनृतानियमतेवसव्या ३ त्वमिन्द्रस्वयशाऋभुक्षावाजोनसाधुरस्तमेष्यृक्वा ।

वयंनुतेदाश्वांसःस्यामब्रह्मकृण्वन्तोहरिवोवसिष्ठाः ४ सनितासिप्रवतोदाशुषे
चिद्याभिर्विवेषोहर्यश्वधीभिः । ववन्मानुतेयुज्याभिरूतीकदानइन्द्ररायआदश-
स्येः ५ ॥ ३ ॥ वासयसीववेधसस्त्वंनःकदानइन्द्रवचसोबुबोधः । अस्तंतात्या
धियारयिंसुवीरंपृक्षोनोअर्वान्युहीतवाजी ६ अभियंदेवीनिर्ऋतिश्चिदीशेनक्षन्त
इन्द्रंशरदःसुपृक्षः । उपत्रिबन्धुर्जरदष्टिमेत्यस्ववेशंयंकृणवन्तमर्ताः ७ आनो
राधांसिसवितःस्तवध्याआरायोयन्तुपर्वतस्यरातौ । सदानोदिव्यःपायुःसिषक्तु
यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ८ ॥ ४ ॥

उदु ष्योष्टौ वसिष्ठः सविता त्रिष्टुप् । षष्ठ्या द्वितीयार्धस्य भगो वा । अन्त्ययोर्वाजिनः ।

३८ उदुष्यदेवःसविताययामहिरण्ययीममतिंयामशिश्रेत् । नूनंभगोहव्यो
मानुषेभिर्वियोरत्नापुरूवसुर्दधाति १ उदुतिष्ठसवितःश्रुध्य१स्यहिरण्यपाणेप्रभृ-

तावृतस्यं । व्युं१र्वींपृथ्वीममतिंसृजानआनृभ्योमर्तभोजनंसुवानः २ अपिष्टुतः
सवितादेवोअंस्तुयमाचिद्विश्वेवसवोगृणन्ति। सनःस्तोमान्नमस्यं१श्चनोधाद्विश्वे-
भिःपातुपायुभिर्निसूरीन् ३ अभियंदेव्यदितिर्गृणातिसवंदेवस्यसवितुर्जुषाणा ।
अभिसम्राजोवरुंणोगृणन्त्यभिमित्रासोअर्यमासजोषाः ४ अभियेमिथोवनुषः
सपन्तेरातिंदिवोरातिषाचःपृथिव्याः । अहिर्बुध्न्यंउतनःशृणोतुवरूत्र्येकंधेनुभिर्नि
पातु ५ अनुतन्नोजास्पतिर्मंसीष्टरत्नंदेवस्यसवितुरियानः । भगमुग्रोऽवसेजोहं-
वीतिभगमनुंग्रोअधंयातिरत्नम् ६ शंनोभवन्तुवाजिनोहवेषुदेवतातामितद्रवः
स्वर्काः । जम्भयन्तोऽहिंवृकंरक्षांसिसनेम्यस्मद्युयवन्नमीवाः ७ वाजेवाजेऽवत
वाजिनोनोधनेषुविप्राअमृताऋतज्ञाः । अस्यमध्वःपिबतमादयध्वंतृप्तायात
पथिभिर्देवयानैः ॥ ८ ॥ ५ ॥

ऊर्ध्वः सप्त वसिष्ठो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

३१ ऊर्ध्वोअग्निःसुमतिंवस्वोअश्रेत्प्रतीचीजूर्णिर्देवतातिमेति । भेजातेअद्री रथ्येवपन्थामृतंहोतानइषितोयजाति १ प्रवांवृजेसुप्रयाबर्हिरेषामाविश्पतीवबीरिटइयाते । विशामक्तोरुषसःपूर्वहूतौवायुःपूषास्वस्तयेनियुत्वान् २ ज्मयाअत्रवसवोरन्तदेवाउरावन्तरिक्षेमर्जयन्तशुभ्राः । अर्वाक्पथउरुज्रयःकृणुध्वंश्रोतादूतस्यजग्मुषोनोअस्य ३ तेहियज्ञेषुयज्ञियासऊमाःसधस्थंविश्वेअभिसन्तिदेवाः । ताँअध्वरउशतोयक्ष्यग्नेश्रुष्टीभगंनासत्यापुरन्धिम् ४ आग्नेगिरोदिवआपृथिव्यामित्रंवहवरुणमिन्द्रमग्निम् । आर्यमणमदितिंविष्णुमेषांसरस्वतीमरुतोमादयन्ताम् ५ ररेहव्यंमतिभिर्यज्ञियानांनक्षत्कामंमर्त्यानामसिन्वन् । धातारयिम-

विदुस्यंसंदासांसंक्षीमहियुज्येभिर्नुदेवैः ६ नूरोदसीअभिष्टुतेवसिष्ठैऋतावानोवरुणोमित्रोअग्निः । यच्छन्तुचन्द्राउपमंनोअर्कंयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७॥ ६ ॥

ओ श्रुष्टिः सप्त वसिष्ठो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

१० ओश्रुष्टिर्विदथ्याइसमेतुप्रतिस्तोमंदधीमहितुराणाम् । यद्यदेवःसंवितासुवातिस्यामास्यरत्निनोविभागे १ मित्रस्तन्नोवरुणोरोदसीचद्युभक्तमिन्द्रोअर्यमाददातु । दिदेष्टुदेव्यदितीरेक्णोवायुश्चयन्नियुवैतेभगश्च २ सेदुग्रोअस्तुमरुतःसशुष्मीयंमर्त्यंपृषदश्वाअवाथ । उतेमग्निःसरस्वतीजुनन्तिनतस्यरायःपर्येतास्ति ३ अयंहिनेतावरुणऋतस्यमित्रोराजानोअर्यमापोधुः । सुहवादेव्यदितिरनर्वातेनोअंहोअतिपर्षन्नरिष्टान् ४ अस्यदेवस्यमीळ्हुषोवयाविष्णोरेषस्यप्रभृथेहविर्भिः । विदेहिरुद्रोरुद्रियंमहित्वंयासिष्टंवर्तिरश्विनाविरावत् ५ मात्रपूषन्ना-

घृणइरस्योवरूत्रीयद्वांतिषाचंक्षरासन् । मयोभुवोनोअर्वन्तोनिपान्तुवृष्टिंपरिं-
ज्मावातोददातु ६ नूरोदसीअभिष्टुतेवसिष्ठैर्ऋतावानोवरुणोमित्रोअग्निः । य-
च्छन्तुचन्द्राउपमंनोअर्कंयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ ७ ॥

प्रातः सप्त वसिष्ठो भगस्त्रिष्टुप् । आद्याया लिङ्गोक्तदेवताः । अन्त्याया उषाः । आद्या जगती ।

४१ प्रातरग्निंप्रातरिन्द्रंहवामहेप्रातर्मित्रावरुणाप्रातरश्विना । प्रातर्भगंपूष-
णंब्रह्मणस्पतिंप्रातःसोमंमुतरुद्रंहुवेम १ प्रातर्जितंभगमुग्रंहुवेमवयंपुत्रमदितेर्यो
विधर्ता । आध्रश्चिद्यंमन्यमानस्तुरश्चिद्राजाचिद्यंभगंभक्षीत्याह २ भगप्रणेतर्भग
सत्यराधोभगेमांधियमुदवाददन्नः । भगप्रणोजनयगोभिरश्वैर्भगप्रनृभिर्नृवन्तः
स्याम ३ उतेदानींभगवन्तःस्यामोतप्रपित्वउतमध्येअह्नाम् । उतोदितामघव-
न्त्सूर्यस्यवयंदेवानांसुमतौस्याम४भगएवभगवाँअस्तुदेवास्तेनवयंभगवन्तःस्या-

म । तंत्वाभगुसर्वइज्जोहवीतिसनोभगपुरएताभवेह ५ समध्वरायोषसोनमन्त दधिक्रावेवशुचयेपदाय । अर्वाचीनंवसुविदंभगंनोरथमिवाश्वावाजिनआवहन्तु ६ अश्वावतीर्गोमतीर्नउषासोवीरवतीःसदमुच्छन्तुभद्राः । घृतंदुहानाविश्वतःप्रपीतायूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ ८ ॥

प्र ब्रह्माणः षड्वसिष्ठो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

४२ प्रब्रह्माणोअङ्गिरसोनक्षन्तप्रक्रन्दनुर्नभन्यस्यवेतु । प्रधेनवउदप्रुतोनवन्त युज्यातामद्रीअध्वरस्यपेशः १ सुगस्तेअग्नेसनवित्तोअध्वायुक्ष्वासुतेहरितोरोहितश्च । येवासद्मन्नरुषावीरवाहोहुवेदेवानांजनिमानिसत्तः २ समुवोयज्ञंमहयन्नमोभिःप्रहोतामन्द्रोरिरिचउपाके । यजस्वसुपुर्वणीकदेवानायज्ञियामरमतिंववृत्याः ३ यदावीरस्यरेवतोदुरोणेस्योनशीरतिथिराचिकेतत् । सुप्रीतोअग्निःसुधि-

तोदमआसविशेदातिवार्यमियंत्यै ४ इमंनोअग्नेअध्वरंजुंषस्वमरुत्स्विन्द्रेयशसं
कृधीनः। आनक्तांबर्हिःसंदतामुषासोशन्तांमित्रावरुणायजेह ५ एवाग्निंसंहस्यं-
१ वसिष्ठोरायस्कामोविश्वप्स्न्यंस्यस्तौत् । इषंरयिंपप्रथद्वाजंमस्मेयूयंपांतस्व-
स्तिभिःसदांनः ६ ॥ १ ॥

प्र वः पञ्च वसिष्ठो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

४३ प्रवोयज्ञेषुंदेवयन्तोअर्चन्द्यावानमोभिःपृथिवीइषध्यै । येषांब्रह्माण्यसं-
मानिविप्राविष्वंग्वियन्तिंवनिनोनशाखाः १ प्रयज्ञएंतुहेत्वोनसप्तिरुद्यच्छध्वंस-
मंनसोघृताचीः। स्तृणीतबर्हिरंध्वरायंसाधूर्ध्वाशोचींषिदेवयून्यंस्थुः २ आपुत्रा-
सोनमातरंविभृंत्राःसानौदेवासोबर्हिषंःसदन्तु । आविश्वाचीविदथ्यांमनक्त्वग्ने
मानोदेवतांतामृधंस्कः ३ तेसींषपन्तजोषमायजंत्राऋतस्यधाराःसुदुघादुहांनाः।

ज्येष्ठंवोअद्यमहआवसूंनामागंन्तनसमंनसोयतिष्ठ ४ एवानोंअग्नेविश्वादंशस्य त्वयांवयंसंहसावन्नास्क्रांः । रायायुजासंधमादोअरिंष्टायूयंपांतस्वस्तिभिःसदां नः ५ ॥ १० ॥

दधिक्रां पञ्च वसिष्ठो दधिक्रास्त्रिष्टुप् । आद्याया लिङ्गोक्तदेवताः । सैव जगती ।

४४ दधिक्रांवंःप्रथममश्विनोषसंमग्निंसमिंद्धंभगंमूतयेंहुवे । इन्द्रंविष्णुंपूषणं ब्रह्मंणस्पतिंमादित्यान्द्यावांपृथिवीअपःस्वंः १ दधिक्रामुनमंसाबोधयंन्तउदीरां णायज्ञमुंपप्रयन्तंः । इळांदेवींबर्हिषिंसादयंन्तोऽश्विनाविप्रांसुहवांहुवेम २ दधिक्रावांणंबुबुधानोअग्निमुपंब्रुवउषसंसूर्यंगाम् । ब्रध्नंमंश्चतोर्वरुणस्यबभ्रुंतेविश्वास्मद्दुरितायांवयन्तु ३ दधिक्रावांप्रथमोवाज्यर्वाग्रेरथांनांभवतिप्रजानन् । संविदान

उषसासूर्येणादित्येभिर्वसुभिरङ्गिरोभिः ४ आनोदधिक्राः पथ्यामनक्त्वृतस्यपन्थामन्वेतवाउ । शृणोतुनोदैव्यंशर्धोअग्निःशृण्वन्तुविश्वेमहिषाअमूराः ५ ॥ ११ ॥

आ देवश्चतुष्कं वसिष्ठः सविता त्रिष्टुप् ।

१५ आदेवोयातुसवितासुरत्नोऽन्तरिक्षप्रावहमानोअश्वैः । हस्तेदधानोनर्यापुरूणिनिवेशयंश्चप्रसुवञ्चभूम १ उदस्यबाहूशिथिराबृहन्ताहिरण्ययादिवोअन्ताँअनष्टाम् । नूनंसोअस्यमहिमापनिष्टसूरश्चिदस्माअनुदादपस्याम् २ सघानोदेवःसवितासहावासाविषद्वसुपतिर्वसूनि । विश्रयमाणोअमतिमुरूचींमर्तभोजनमधरासतेनः ३ इमागिरःसवितारंसुजिह्वंपूर्णगभस्तिमीळतेसुपाणिम् । चित्रंवयोबृहदस्मेदधातुयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ४ ॥ १२ ॥

इमाश्चतुष्कं वसिष्ठो रुद्रो जगती । अंत्या त्रिष्टुप् ।

४६ इमारुद्रायस्थिरधन्वनेगिरःक्षिप्रेषवेदेवायस्वधाव्ने । अषाळ्हायसहमानाय वेधसेतिग्मायुधायभरताशृणोतुनः १ सहिक्षयेणक्षम्यस्यजन्मनःसाम्राज्येन दिव्यस्यचेतति । अवन्नवन्तीरुपनोदुरश्चरानमीवोरुद्रजासुनोभव २ यातेदिद्युदवसृष्टादिवस्परिक्ष्मयाचरतिपरिसावृणक्तुनः । सहस्रंतेस्वपिवातभेषजामानस्तोकेषुतनयेषुरीरिषः ३ मानोवधीरुद्रमापरादामातेभूमप्रसितौहीळितस्य । आनोभजबर्हिषिजीवशंसेयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ४ ॥ १३ ॥

आपो यं चतुष्कं वसिष्ठ आपस्त्रिष्टुप् ।

४७ आपोयंवःप्रथमंदेवयन्तइन्द्रपानमूर्मिमकृण्वतेळः । तंवोवयंशुचिमरिप्रमद्यघृतप्रुषंमधुमन्तंवनेम १ तमूर्मिमापोमधुमत्तमंवोऽपांनपादवत्वाशुहेमा ।

य॒स्मि॒न्निन्द्रो॒वसु॑भि॒र्मा॒दया॑ते॒तम॑श्यामदे॒वय॑न्तो॑वोअ॒द्य २ श॒तप॑वित्राःस्व॒धया॒म-
द॑न्तीर्दे॒वीर्दे॒वाना॒मपि॑यन्ति॒पाथः॑ । ताइन्द्र॑स्य॒नमि॑नन्तिव्र॒तानि॒सिन्धु॑भ्योह॒व्यंघृ॒-
तव॑ज्जुहोत ३ याःसूर्यो॑र॒श्मिभि॑राततान॒याभ्य॒इन्द्रो॒अर॑दद्गा॒तुमू॒र्मिम् । तेसि॑न्धवो॒
वरि॑वोधातनानोयू॒यंपा॑तस्व॒स्तिभि॒ःसदा॑नः ४ ॥ १४ ॥

ऋभुक्षणश्चतुष्कं वसिष्ठ ऋभवस्त्रिष्टुप् ।

४८ ऋभु॑क्षणोवाजामा॒दय॑ध्वम॒स्मेन॑रोमघवानःसु॒तस्य॑ । आवो॒ऽर्वाच॒ःक्रत॑-
वो॒नया॒तांविभ्वो॒रथं॒नर्यं॑वर्तयन्तु १ ऋ॒भुर्ऋ॒भुभि॑र॒भिवः॑स्याम॒विभ्वो॑वि॒भुभि॒ःशव॑-
सा॒शवां॑सि । वाजो॑अ॒स्माँअ॑वतु॒वाज॑साता॒विन्द्रे॑णयु॒जात॑रुषेमवृ॒त्रम् २ तेचि॒द्धि
पू॒र्वीर॒भिसन्ति॑शा॒सावि॒श्वाँअ॒र्यउ॑प॒रता॑तिवन्वन् । इन्द्रो॒विभ्वाँ॑ऋभु॒क्षावाजो॑अ॒र्यः

शत्रोर्मिथत्याकृणवन्विनृम्णम् ३ नूदेवासोवरिवःकर्तनानोभूतनोविश्वेऽवसेस-
जोषाः । समस्मेइषंवसवोददीरन्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ४ ॥ १५ ॥

समुद्रज्येष्ठाश्चतुष्कं वसिष्ठ आपस्त्रिष्टुप् ।

४९ समुद्रज्येष्ठाःसलिलस्यमध्यात्पुनानायन्त्यनिविशमानाः।इन्द्रोयावज्री
वृषभोरराददताआपोदेवीरिहमामवन्तु १याआपोदिव्याउतवास्रवन्तिखनित्रिमा
उतवायाःस्वयंजाः । समुद्रार्थायाःशुचयःपावकास्ताआपोदेवीरिहमामवन्तु २
यासांराजावरुणोयातिमध्येसत्यानृतेअवपश्यञ्जनानाम् । मधुश्चुतःशुचयोयाः
पावकास्ताआपोदेवीरिहमामवन्तु ३ यासुराजावरुणोयासुसोमोविश्वेदेवायासू-
र्जंमदन्ति । वैश्वानरोयास्वग्निःप्रविष्टस्ताआपोदेवीरिहमामवन्तु ४ ॥ १६ ॥

आ मां चतुर्ष्कं वसिष्ठो जगती । आद्याया मित्रावरुणौ । उपाद्याया अग्निः ।
उपान्त्याया विश्वे देवाः । अन्त्याया नद्यः ।

५० आमांमित्रावरुणेहरक्षतंकुलाययद्विश्वयन्मानआगन् । अजकावंदुर्दृशीकंतिरोदधेमामांपद्येनरपसाविदत्त्सरुः १ यद्विजामन्परुषिवन्दनंभुवदष्ठीवन्तौपरिकुल्फौचदेहत् । अग्निष्टच्छोचन्नपबाधतामितोमामांपद्येनरपसाविदत्त्सरुः २ यच्छल्मलौभवतियन्नदीषुयदोषधीभ्यःपरिजायतेविषम् । विश्वेदेवानिरितस्तत्सुवन्तुमामांपद्येनरपसाविदत्त्सरुः ३ याःप्रवतोनिवतउद्वतउदन्वतीरनुदकाश्चयाः । ताअस्मभ्यंपयसापिन्वमानाःशिवादेवीरशिपदाभवन्तुसर्वानद्योअशिमिदाभवन्तु ४ ॥ १७ ॥

आदित्यानां तृचं वसिष्ठ आदित्यास्त्रिष्टुप् ।

५१ आदित्यानामवसानूतनेनसक्षीमहिशर्मणाशंतमेन । अनागास्त्वेअदितित्वेतुरासइमंयज्ञंदधतुश्रोषमाणाः १ आदित्यासोअदितिर्मादयन्तांमित्रोअर्यमावरुणोरजिष्ठाः । अस्माकंसन्तुभुवनस्यगोपाःपिबन्तुसोममवसेनोअद्य २ आदित्याविश्वेमरुतश्चविश्वेदेवाश्चविश्वऋभवश्चविश्वे । इन्द्रोअग्निरश्विनातुष्टुवानायूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ३ ॥ १८ ॥

आदित्यासस्तृचं वसिष्ठ आदित्यास्त्रिष्टुप् ।

५२ आदित्यासोअदितयःस्यामपूर्देवत्रावसवोमर्त्यत्रा । सनेममित्रावरुणासनन्तोभवेमद्यावापृथिवीभवन्तः १ मित्रस्तन्नोवरुणोमामहन्तशर्मतोकायतनयायगोपाः । मावोभुजेमान्यजातमेनोमातत्कर्मवसवोयच्चयध्वे २ तुरण्यवो-

ऽअङ्गिरसोनक्षन्तरत्नंदेवस्यसवितुरियानाः । पिताचतन्नोमहान्यजत्रोविश्वेदेवाःसमनसोजुषन्त ३ ॥ १९ ॥

प्र द्यावा तृचं वसिष्ठो द्यावापृथिव्यौ त्रिष्टुप् ।

५३ प्रद्यावायज्ञैःपृथिवीनमोभिःसबाधईळेबृहतीयजत्रे । तेचिद्धिपूर्वेकवयोगृणन्तःपुरोमहीदधिरेदेवपुत्रे १ प्रपूर्वजेपितरानव्यसीभिर्गीर्भिःकृणुध्वंसदनेऋतस्य । आनोद्यावापृथिवीदैव्येनजनेनयातंमहिवांवरूथम् २ उतोहिवांरत्नधेयानिसन्तिपुरूणिद्यावापृथिवीसुदासे । अस्मेधत्तंयदसदस्कृधोयुयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ३ ॥ २० ॥

वास्तोस्तृचं वसिष्ठो वास्तोष्पतिस्त्रिष्टुप् ।

५४ वास्तोष्पतेप्रतिजानीह्यस्मान्स्वावेशोअनमीवोभवानः । यत्त्वेमहेप्र-

तितन्नोंजुषस्वशंनोंभवद्विपदेशंचतुंष्पदे १ वास्तोंष्पतेप्रतरंणोनएधिगयस्फा-
नोगोभिरश्वेंभिरिन्दो । अजरांसस्तेसख्येस्यांमपितेवंपुत्रान्प्रतिंनोजुषस्व २
वास्तोंष्पतेशग्मयांसंसदांतेसक्षीमहिरंण्वयांगातुमत्यां । पाहिक्षेमंउतयोगेवरं
नोयूयंपांतस्वस्तिभिःसदांनः ३ ॥ २१ ॥

अमीवहाष्टौ वसिष्ठ इन्द्रः। आद्याया वास्तोष्पतिः। सैव गायत्री। ततस्तिस्र
उपरिष्टाद्बृहत्यः। शिष्टा अनुष्टुभः।

५५ अमीवहावांस्तोष्पतेविश्वांरूपाण्यांविशन् । सखांसुशेवंएधिनः १
यदंर्जुनसारमेयदतःपिंशङ्गयच्छंसे । वींवभ्राजन्तऋष्टयउपस्रक्वेंषुबप्संतोनिषु
स्वंप २ स्तेनंरांयसारमेयतस्कंरंवापुनःसर । स्तोतॄनिन्द्रंस्यरायसिकिमस्मा-
न्दुंच्छुनायसेनिषुस्वंप ३ त्वंसूंकरस्यंदर्दृहितवंदर्दर्तुसूकरः । स्तोतॄनिन्द्रंस्यराय-

सिकिमस्मान्दुच्छुनायसेनिषुस्वप ४ सस्तुमातासस्तुंपितासस्तुश्वासस्तुंविश्प-
तिः । ससन्तुसर्वेज्ञातयःसस्त्वयमभितोजनः ५ यआस्तेयश्चचरतियश्चपश्यति
नोजनः । तेषांसंहन्मोअक्षाणियथेदंहर्म्यंतथा ६ सहस्रशृङ्गोवृषभोयःसमुद्राद्-
दाचरत् । तेनासहस्येनावयंनिजनान्त्स्वापयामसि ७ प्रोष्ठेशयावह्येशयानारी-
र्यास्तल्पशीवरीः । स्त्रियोयाःपुण्यगन्धास्ताःसर्वाःस्वापयामसि ८ ॥ २२ ॥

इति शाकलर्क्संहितायां सप्तमे मण्डले तृतीयोनुवाकः ॥ ३ ॥

क ई पञ्चविंशतिर्वसिष्ठो मरुतस्त्रिष्टुप् । आद्या एकादश द्विपदाः ।

५६ कईंव्यक्तानरःसनीळारुद्रस्यमर्याअधास्वश्वाः १ नकिर्ह्येषांजनूंषिवेदतेअ-
ङ्गविद्रेमिथोजनित्रम् २ अभिस्वपूभिर्मिथोवपन्तवातस्वनसःश्येनाअस्पृध्रन् ३
एतानिधीरोनिण्याचिकेतपृश्निर्यदूधोमहीजभार ४ साविट्सुवीरामरुद्भिरस्तुस-

नात्सह॑न्ती॒पुष्य॑न्तीनृ॒म्णम् ५ या॒मं॑येष्ठाः॑शु॒भाशोभि॑ष्ठाःश्रि॒यासंमि॑श्ला॒ओजो॑-
भि॒रु॒ग्राः ६ उ॒ग्रंव॒ओजः॑स्थि॒राश॒वांस्यधा॒मरु॑द्भि॒र्ग॒णस्तुवि॑ष्मान् ७ शु॒भ्रोव॒ःशु-
ष्म॒ःक्रुध्मी॒मनां॑सि॒धुनि॒र्मुनि॑रिव॒शर्धः॑स्यधृ॒ष्णोः ८ सनेम्य॒स्मद्यु॒योतं॑दि॒द्युं॑मावो॑दु॒र्म-
ति॒रि॒हप्रण॑ङ्नः ९ प्रि॒याबो॒नाम॑हुवेतु॒राणा॒मायत्तृ॒पन्म॑रुतोवावशा॒नाः १० ॥ २३ ॥
स्वा॒यु॒धास॑इ॒ष्मिणः॑सुनि॒ष्काउ॒तस्व॒यंत॒न्व१॒ःशुम्भ॑मानाः ११ शुची॑वोह॒व्याम॑-
रुत॒ःशुची॑ना॒ंशुचिं॑हिनोम्यध्व॒रंशुचि॑भ्यः । ऋ॒तेन॑स॒त्यमृ॑त॒साप॑आय॒ञ्छुचि॑जन्मा-
नः॒शुच॑यःपाव॒काः १२ अंसे॒ष्वाम॑रुतःखा॒दयो॑वो॒वक्षः॑सुरु॒क्माउप॑शिश्रिया॒णाः ।
वि॒वि॒द्युतो॒नवृ॒ष्टिभी॑रुचा॒नाअनु॑स्व॒धामायु॑धै॒र्यच्छ॑मानाः १३ प्रबु॒ध्न्या॑वईरते॒महां॑
सि॒प्रनामा॑निप्रयज्यवस्तिरध्वम् । स॒ह॒स्रियं॒दम्यं॑भा॒गमे॒तंगृ॑ह॒मे॒धीयं॑मरुतोजुष-
ध्वम् १४ यदि॑स्तु॒तस्य॑मरुतोअधी॒थेत्थाविप्र॑स्यवा॒जिनो॒हवी॑मन् । म॒क्षूरा॒यः

सुवीर्यस्यदातनूचिद्यमन्यआदभदरावा १५ ॥ २४ ॥ अत्यासोनयेमरुतः
स्वञ्चोयक्षदृशोनशुभयन्तमर्याः। तेहर्म्येष्ठाःशिशवोनशुभ्रावत्सासोनप्रक्रीळिनः
पयोधाः १६ दशस्यन्तोनोमरुतोमृळन्तुवरिवस्यन्तोरोदसीसुमेके। आरेगोहा
नृहावधोवोअस्तुसुम्नेभिरस्मेवसवोनमध्वम् १७ आवोहोताजोहवीतिसत्तःस-
त्राचींरातिंमरुतोगृणानः। यईवतोवृषणोअस्तिगोपाःसोअद्वयावीहवतेवउक्थैः
१८ इमेतुरंमरुतोरामयन्तीमेसहःसहसआनमन्ति। इमेशंसंवनुष्यतोनिपान्ति-
गुरुद्वेषोअररुषेदधन्ति १९ इमेरध्रंचिन्मरुतोजुनन्तिभृमिंचिद्यथावसवोजुषन्त।
अपबाधध्वंवृषणस्तमांसिधत्तविश्वंतनयंतोकमस्मे २० ॥ २५ ॥ मावोदात्रा-
न्मरुतोनिररामामापश्चाद्दघ्मरथ्योविभागे। आनःस्पार्हेभजतनावसव्येयदींसु-
जातंवृषणोवोअस्ति २१ संयद्धनन्तमन्युभिर्जनासःशूरायह्वीष्वोषधीषुविक्षु।

अधंस्मानोमरुतोरुद्रियासस्त्रातारोभूतपृतंनास्वर्यः २२ भूरिंचक्रमरुतःपित्र्यां-
ण्युक्थानियावंःशस्यन्तेंपुराचिंत् । मरुद्भिंरुग्रःपृतंनासुसाह्लांमरुद्भिरित्सनिंता
वाजमवीं २३ अस्मेवीरोमंरुतःशुष्म्यंस्तुजनांनांयोअसुंरोविधर्ता । अपोयेनं
सुक्षितयेतरेमाधस्वमोकोंअभिवंःस्याम ॥ २४ ॥ तन्नइन्द्रोवरुंणोमित्रोअ-
ग्निरापओषंधीर्वनिनौंजुषन्त । शर्मॅन्त्स्याममरुतांमुपस्थेंयूयंपांतस्वस्तिभिः
सदांनः २५ ॥ २६ ॥

मध्वः सप्त वसिष्ठो मरुतस्त्रिष्टुप् ।

५७ मध्वोंवोनाममारुंतंयजत्राःप्रयज्ञेषुशवंसामदन्ति । येरेजयंन्तिरोदंसी
चिद्रुर्वीपिन्वन्त्युत्संयदयांसुरुग्राः १ निचेतारोहिमरुतोंगृणन्तंप्रणेतारोयजंमा-

नस्यमन्मं । अस्माकंमद्यविदथेंषुबर्हिरावीतयेंसदतपिप्रियाणाः २ नैतावंदन्ये मरुतोयथेमेभ्राजंन्तेरुक्मैरायुंधैस्तनूभिंः । आरोदंसीविश्वपिशंःपिशानाःसंमानमञ्ज्यंञ्जतेशुभेकम् ३ ऋधक्सावोंमरुतोदिद्युदंस्तुयद्वआगंःपुरुषताकरांम । मावस्तस्यामपिंभूमायजत्राअस्मेवोंअस्तुसुमतिश्चनिंष्ठा ४ कृतेचिदत्रंमरुतोरणन्तानवद्यासःशुचंयःपावकाः । प्रणोंऽवतसुमतिभिंर्यजत्राःप्रवाजेंभिस्तिरतपुष्यसेंनः ५ उतस्तुतासोंमरुतोंव्यन्तुविश्वेंभिर्नामंभिर्नरोंहवींषिं । ददांतनोअमृतंस्यप्रजायैंजिगृतरायःसूनृतांमघानिं ६ आस्तुतासोंमरुतोविश्वंऊतीअच्छांसूरीन्त्सर्वतांताजिगात । येनस्त्मनांशतिनोंवर्धयंन्तियूयंपांतस्वस्तिभिःसदांनः ७ ॥ २७ ॥

प्रसाकमुक्षे षड्वसिष्ठो मरुतस्त्रिष्टुप् ।

५८ प्रसाकमुक्षेअर्चतागुणायुयोदैव्यस्यधाम्नस्तुविष्मान् । उतक्षोदन्तिरोदसीमहित्वानक्षन्तेनाकंनिर्ऋतेरवंशात् १ जनूश्चिद्वोमरुतस्त्वेष्येणभीमासस्तुविमन्यवोऽयासः । प्रयेमहोभिरोजसोतसन्तिविश्वोवोयामन्भयतेस्वर्दृक् २ बृहद्वयोमघवद्भ्योदधातजुजोषन्निन्मरुतःसुष्टुतिंनः । गतोनाध्वावितिरातिजन्तुंप्रणःस्पार्हाभिरूतिभिस्तिरेत ३ युष्मोतोविप्रोमरुतःशतस्वीयुष्मोतोअर्वासहुरिःसहस्री । युष्मोतःसम्राळुतहन्तिवृत्रंप्रतद्वोअस्तुधूतयोदेष्णम् ४ ताँआरुद्रस्यमीळ्हुषोविवासेकुविन्नंसन्तेमरुतःपुनर्नः । यत्सस्वर्ताजिहीळिरेयदाविरवतदेनईमहेतुराणाम् ५ प्रसावाचिसुष्टुतिर्मघोनामिदंसूक्तंमरुतोजुषन्त । आराच्चिद्द्वेषोवृषणोयुयोतयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६ ॥ २८ ॥

यं त्रायध्वे द्वादश वसिष्ठो मरुतः। अन्त्याया रुद्रः। प्रथमा तृतीया पञ्चमी च बृहत्यः। द्वितीया चतुर्थी षष्ठी च सतोबृहत्यः। सप्तम्यष्टम्यौ त्रिष्टुभौ। ततस्तिस्रो गायत्र्यः। अन्त्यानुष्टुप्।

५९ यंत्रायंध्वइदमिंदंदेवांसोयंचनयंथ। तस्मांअग्नेवरुंणामित्रार्यमन्मरुंतः शर्मंयच्छत १ युष्माकंदेवाअवसाहंनिप्रियईजानस्तंरतिद्विषः। प्रसक्षयंतिरते विमहीरिषोयोवोवरांयदाशंति २ नहिवंश्चरमंचनवसिंष्ठःपरिमंसंते। अस्माकं-मद्यमंरुतःसुतेसचाविश्वेंपिबतकामिनंः ३ नहिवंऊतिःपृतंनासुमर्धतियस्माअ-राध्वंनरः। अभिवआवंर्त्सुमतिर्नवींयसीतूयंयातपिपीषवः ४ ओषुघृंष्विराधसो यातनान्धांसिपीतयें। इमावोंहव्यामंरुतोररेहिकंमोष्वं१न्यत्रंगन्तन ५ आचं नोबर्हिःसदंताविताचंनःस्पार्हाणिदातंवेवसुं। अस्रेंधन्तोमरुतःसोम्येमधौस्वाहेह मांदयाध्वै ६ ॥ २१ ॥ सस्वश्चिद्धितन्वं१ःशुम्भंमानाआहंसासोनीलंपृष्ठाअप-

मन् । विश्वंशर्धोअभितोमानिषेदनरोनरण्वाःसवनेमदन्तः ७ योनोमरुतोअभि
दुर्हणायुस्तिरश्चित्तानिवसवोजिघांसति । द्रुहःपाशान्प्रतिसमुंचीष्टतपिष्ठेनहन्मं-
नाहन्तनातम् ८ सान्तंपनाइदंहविर्मरुतस्तज्जुजुष्टन । युष्माकोतीरिशादसः ९
गृहंमेधासआगंतमरुतोमापभूतन । युष्माकोतीसुदानवः १० इहेहंवःस्वतवसः
कवयःसूर्यत्वचः । यज्ञंमरुतआवृणे ११ त्र्यंम्बकंयजामहेसुगन्धिंपुष्टिवर्धनम् ।
उर्वारुकमिवबन्धनान्मृत्योर्मुक्षीयमामृतात् १२ ॥३०॥ इति शाकलर्क्संहितायां
पञ्चमाष्टके चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

यदद्यमैत्रावरुणंतुवैसौर्याद्योद्वांसप्तोत्सूर्यःषळाद्यास्तिस्रःसौर्यउद्वेतीतिचार्धपञ्चमादिर्विपञ्चप्रतिवांम
मित्रयोरेकोनागायत्रंदशम्यादयस्त्रयःप्रगाथाःपुरउष्णिक्चतुर्थ्यांद्याद्शादित्यास्तिस्रःसौर्यःप्रतिवांद-
शाश्विनंतुतदाशुभ्रानवसप्ताद्याविराजआवांरथोष्टावाविश्ववारासप्तायस्वसुःषळागोमतापञ्चातारिष्मे
माउवांपद्प्रागाथंव्युषाअष्टाउषस्यंतुवाउदुसप्तोपोरुरुचेपद्प्रतिपञ्चव्युषाःप्रातितृचम् ॥

यदद्य द्वादश वसिष्ठो मित्रावरुणौ त्रिष्टुप्। आद्याया सूर्यः।

६० ओम् यदद्यसूर्यब्रवोऽनांगाउद्यन्मित्रायवरुणायसत्यम्। वयंदेवत्रादिते स्यामतवप्रियासोअर्यमन्गृणन्तः १ एषस्यमित्रावरुणानृचक्षाउभेउदेतिसूर्यो अभिज्मन्। विश्वस्यस्थातुर्जगतश्चगोपाऋजुमर्तेषुवृजिनाचपश्यन् २ अयुक्त सप्तहरितःसधस्थाद्याईवहन्तिसूर्यंघृताचीः। धामानिमित्रावरुणायुवाकुःसंयो यूथेवजनिमानिचष्टे ३ उद्वांपृक्षासोमधुमन्तोअस्थुरासूर्योअरुहच्छुक्रमर्णः। यस्माआदित्याअध्वनोरदन्तिमित्रोअर्यमावरुणःसजोषाः ४ इमेचेतारोअनृत-स्यभूरेर्मित्रोअर्यमावरुणोहिसन्ति। इमऋतस्यवावृधुर्दुरोणेशग्मासःपुत्राअदि-तेरदब्धाः ५ इमेमित्रोवरुणोदूळभासोऽचेतसंचिच्चितयन्तिदक्षैः। अपिक्रतुंसु-चेतसंवतन्तस्तिरश्चिदंहःसुपथानयन्ति ६ ॥ १ ॥ इमेदिवोअनिमिषापृथिव्या-

श्चिकित्वांसोअचेतसंनयन्ति । प्रवाजेचिन्नद्योगाधमस्तिपारंनोअस्यविष्पितस्य
पर्षन् ७ यद्गोपावददितिःशर्मभद्रंमित्रोयच्छन्तिवरुणःसुदासे । तस्मिन्नातोकंतनं-
यंदधानामाकर्मदेवहेळनंतुरासः ८ अववेदिंहोत्राभिर्यजेतरिपःकाश्चिद्वरुणध्रुतः
सः । परिद्वेषोभिरर्यमावृणक्तूरुंसुदासेवृषणाउलोकम् ९ सस्वश्चिद्धिसमृतिस्त्वे-
ष्येषामपीच्येनसहसासहन्ते । युष्मद्भियावृषणोरेजमानादक्षस्यचिन्महिनामृळ-
तानः १० योब्रह्मणेसुमतिमायजातेवाजस्यसातौपरमस्यरायः । सीक्षन्तमन्युं
मघवानोअर्यउरुक्षयायचक्रिरेसुधातु ११ इयंदेवपुरोहितिर्युवभ्यांयज्ञेषुमित्राव-
रुणावकारि । विश्वानिदुर्गापिपृतंतिरोनोयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः १२ ॥ २ ॥

उद्वां सप्त वसिष्ठो मित्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

६१ उद्वांचक्षुर्वरुणसुप्रतीकंदेवयोरेतिसूर्यस्ततन्वान् । अभियोविश्वाभुवना-

निचष्टेसमन्युंमर्त्येष्वाचिकेत १ प्रवांसमित्रावरुणावृतावाविप्रोमन्मानिदीर्घश्रु-
दियर्ति । यस्यब्रह्माणिसुक्रतूअवाथआयत्क्रत्वानशरदःपृणैथे २ प्रोरोर्मित्रावरु-
णापृथिव्याःप्रदिवऋष्वाद्बृहतःसुदानू । स्पशोदधाथेओषधीषुविक्ष्वृधग्यतोअनि-
मिषंरक्षमाणा ३ शंसामित्रस्यवरुणस्यधामशुष्मोरोदसीबद्बधेमहित्वा । अय-
न्मासाअयज्वनामवीराःप्रयज्ञमन्मावृजनंतिराते ४ अमूराविश्वावृषणाविमा
वांनयासुचित्रंददृशेनयक्षम् । द्रुहःसचन्तेअनृताजनानांनवांनिण्यान्यचितेअभू-
वन् ५ समुवांयज्ञंमहयंनमोभिर्हुवेवांमित्रावरुणासबाधः । प्रवांमन्मान्यृचसेन-
वानिकृतानिब्रह्मजुजुषन्निमानि ६ इयंदेवपुरोहितिर्युवभ्यांयज्ञेषुमित्रावरुणाव-
कारि । विश्वानिदुर्गापिपृतंतिरोनोयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ ३ ॥

॥३३७॥

उत्सूर्यः षड्वसिष्ठस्त्रिष्टुप् । आद्यानां तिसृणां सूर्यः । शिष्टानां मित्रावरुणौ ।

६२ उत्सूर्यो बृहदर्चींष्यश्रेत्पुरुविश्वाजनिममानुषाणाम् । समोदिवाददृशेरो-
चमानः क्रत्वाकृतःसुकृतःकर्तृभिर्भूत् १ ससूर्यप्रतिपुरोनउद्गाएभिःस्तोमेभिरेत-
शेभिरेवैः । प्रनोमित्रायवरुणायवोचोऽनागसोअर्यम्णेअग्नयेच २ विनःसहस्रं
शुरुधोरदन्त्वृतावानोवरुणोमित्रोअग्निः । यच्छन्तुचन्द्राउपमंनोअर्कमानःकामं
पूपुरन्तुस्तवानाः ३ द्यावाभूमीअदितेत्रासीथांनोयेवांजज्ञुःसुजनिमानऋष्वे ।
माहेळेभूमवरुणस्यवायोर्मामित्रस्यप्रियतमस्यनृणाम् ४ प्रबाहवासिसृतंजीव-
सेनआनोगव्यूतिमुक्षतंघृतेन । आनोजनेश्रवयतंयुवानाश्रुतंमेमित्रावरुणाहवे-
मा ५ नूमित्रोवरुणोअर्यमानस्त्मनेतोकायवरिवोदधन्तु । सुगानोविश्वासुप-
थानिसन्तुयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६ ॥ ४ ॥

उद्वेति षड्वसिष्ठः सूर्यस्त्रिष्टुप् । पञ्चम्या द्वितीयार्धस्य षष्ठ्याश्च मित्रावरुणौ ।

६३ उद्वेतिसुभगोविश्वचक्षाःसाधारणःसूर्योमानुषाणाम् । चक्षुर्मित्रस्यवरुणस्यदेवश्चर्मेवयःसमविव्यक्तमांसि १ उद्वेतिप्रसवीताजनानांमहान्केतुरर्णवः सूर्यस्य । समानंचक्रंपर्याविवृत्सन्यदेतशोवहतिधूर्षुयुक्तः २ विभ्राजमानउषसामुपस्थाद्रेभैरुदेत्यनुमद्यमानः । एषमेदेवःसविताचच्छन्दयःसमानंनप्रमिनातिधाम ३ दिवोरुक्मउरुचक्षाउदेतिदूरेअर्थस्तरणिर्भ्राजमानः । नूनंजनाःसूर्येणप्रसूताअयन्नर्थानिकृणवन्नपांसि ४ यत्राचक्रुरमृतागातुमस्मैश्येनोनदीयन्नन्वेतिपाथः । प्रतिवांसूरउदितेविधेमनमोभिर्मित्रावरुणोतहव्यैः ५ नूमित्रोवरुणोअर्यमानस्त्मनेतोकायवरिवोदधन्तु । सुगानोविश्वासुपथानिसन्तुयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६ ॥ ५ ॥

दिवि पञ्च वसिष्ठो मित्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

६४ दिविक्षयन्तारजसःपृथिव्यांप्रवांघृतस्यनिर्णिजोददीरन् । हव्यंनोमित्रो अर्यमासुजातोराजासुक्षत्रोवरुणोजुषन्त १ आराजानामहऋतस्यगोपासिन्धुपतीक्षत्रियायातमर्वाक् । इळांनोमित्रावरुणोतवृष्टिमवदिवइन्वतंजीरदानू २ मित्रस्तन्नोवरुणोदेवोअर्यःप्रसाधिष्ठेभिःपथिभिर्नयन्तु । ब्रवद्यथानआदरिःसुदासइषामदेमसहदेवगोपाः ३ योवांगर्तंमनसातक्षदेतमूर्ध्वांधीतिंकृणवद्धारयच्च । उक्षेथांमित्रावरुणाघृतेनतारांजानासुक्षितीस्तर्पयेथाम् ४ एषस्तोमोवरुणमित्रतुभ्यंसोमःशुक्रोनवायवेऽयामि । अविष्टंधियोजिगृतंपुरंधीर्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ५ ॥ ६ ॥

प्रति वां पञ्च वसिष्ठो मित्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

६५ प्रतिवांसूरउदितेसूक्तैर्मित्रंहुवेवरुणंपूतदक्षम् । ययोरसुर्यं१मक्षितंज्येष्ठंविश्वस्ययामन्नाचिताजिगत्नु १ ताहिदेवानामसुरातावर्यातानःक्षितीःकरतमूर्जयन्तीः । अश्याममित्रावरुणावयंवांद्यावाचयत्रपीपयन्नहाच २ ताभूरिपाशावनृतस्यसेतूदुरत्येतूरिपवेमर्त्याय । ऋतस्यमित्रावरुणापथावामपोननावादुरितातरेम ३ आनोमित्रावरुणाहव्यजुष्टिंघृतैर्गव्यूतिमुक्षतमिळाभिः । प्रतिवामत्रवरमाजनायपृणीतमुद्नोदिव्यस्यचारोः ४ एषःस्तोमोवरुणमित्रतुभ्यंसोमःशुक्रोनवायवेऽयामि । अविष्टंधियोजिगृतंपुरंधीर्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ५ ॥ ७ ॥

प्र मित्रयोरेकोनविंशतिर्वसिष्ठः । आद्यानामन्त्यानां च तिसृणां मित्रावरुणौ । चतुर्दश्यादीनां तिसृणां सूर्यः । शिष्टानामादित्याः । दशमीद्वादशीचतुर्दश्यो बृहत्यः । एकादशीत्रयोदशीपञ्चदश्यः सतोबृहत्यः । षोडशी पुरउष्णिक् । शिष्टा गायत्र्यः ।

६६ प्रमित्रयोर्वरुणयोःस्तोमोनएतुशूष्यः । नमस्वान्तुविजातयोः १ या धारयन्तदेवाःसुदक्षादक्षपितरा । असुर्यायप्रमहसा २ तानःस्तिपातनूपावरुण जरितॄणाम् । मित्रसाधयतंधियः ३ यदद्यसूरउदितेऽनागामित्रोअर्यमा । सुवातिसविताभगः ४ सुप्रावीरस्तुसक्षयःप्रनुयामन्त्सुदानवः । येनोअंहोऽतिपिप्रति ५ ॥ ८ ॥ उतस्वराजोअदितिरदब्धस्यव्रतस्ययये । महोराजानईशते ६ प्रतिवांसूरउदितेमित्रंगृणीषेवरुणम् । अर्यमणंरिशादसम् ७ रायाहिरण्ययामतिरियमवृकायशवसे । इयंविप्रामेधसातये ८ तेस्यामदेववरुणतेमित्रसूरिभिः

सह । इषंस्वंश्चधीमहि ९ बहवःसूरचक्षसोऽग्निजिह्वाऋतावृधः । त्रीणियेयेमु-
र्विदथानिधीतिभिर्विश्वानिपरिभूतिभिः १० ॥ ९ ॥ वियेदधुःशरदंमासमादहं-
र्यज्ञमक्तुंचादृचम् । अनाप्यंवरुणोमित्रोअर्यमाक्षत्रंराजानआशत ११ तद्वोअ-
द्यमंनामहेसूक्तैःसूरउदिते । यदोहंतेवरुणोमित्रोअर्यमायूयमृतस्यरथ्यः १२
ऋतावानऋतजाताऋतावृधोघोरासोअनृतद्विषः । तेषांवःसुम्नेसुच्छर्दिष्टमेनरः
स्यामयेचसूरयः १३ उदुत्यद्दर्शतंवपुर्दिवएतिप्रतिह्वरे । यदीमाशुर्वहतिदेवएतं-
शोविश्वस्मैचक्षसेअरम् १४ शीर्ष्णःशीर्ष्णोजगतस्तस्थुषस्पतिंसमयाविश्वमा
रजः । सप्तस्वसारःसुवितायसूर्यंवहन्तिहरितोरथे १५ ॥ १० ॥ तच्चक्षुर्देवहितंशु-
क्रमुच्चरत् । पश्येमशरदःशतंजीवेमशरदःशतम् १६ काव्येभिरदाभ्यायातंव-
रुणद्युमत् । मित्रश्चसोमपीतये १७ दिवोधामभिर्वरुणमित्रश्चायातमद्रुहा ।

पिबंतुंसोमंमातुजी १८ आयांतंमित्रावरुणाजुषाणावाहुंतिंनरा । पातंसो-
मंमृतावृधा १९ ॥ ११ ॥

प्रति वां दश वसिष्ठोऽश्विनौ त्रिष्टुप् ।

६७ प्रतिंवांरथंनृपतीजुरध्यैहविष्मंतामनंसायुज्ञियेन । योवांदूतोनधिंष्ण्या-
वजींगुरच्छांसूनुर्नपितरांविवक्मि १ अशोच्युग्निःसंमिधानोअस्मेउपोअदृश्र-
न्तमंसश्चिदन्ताः । अचेतिकेतुरुषसःपुरस्तांच्छ्रियेदिवोदुहितुर्जायमानः २ अभि
वांनूनमंश्विनासुहोतास्तोमैःसिषक्तिनासत्याविवक्वान् । पूर्वीभिर्यातंपथ्यांभि-
रर्वाक्स्वर्विदावसुमतारथेन ३ अवोर्वांनूनमंश्विनायुवाकुहुवेयद्वांसुतेमाध्वीव-
सूयुः । आवांवहन्तुस्थविरासोअश्वाःपिबाथोअस्मेसुषुतामधूंनि ४ प्राचींमुदे-
वाश्विनाधियंमेऽमृध्रांसातयेकृतंवसूयुम् । विश्वांअविष्टंवाजआपुरंधिस्तानंःश-

क्तंशचीपतीशचींभिः ५ ॥ १२ ॥ अविष्टंधीष्वंश्विनानआसुप्रजावद्रेतोअह्वयं नोअस्तु । आवांतोकेतनंयेतूतुंजानाःसुरत्नासोदेववींतिंगमेम ६ एषस्यवांपूर्वगत्वेवसख्येनिधिर्हितोमाध्वीरातोअस्मे । अहेळतामनसायांतमर्वागश्नन्ताहव्यं मानुषीषुविक्षु ७ एकंस्मिन्योगेभुरणासमानेपरिंवांसप्तस्रवतोरथोंगात् । नवांयन्तिसुभ्वोंदेवयुंक्तायेवांधूर्षुतरणंयोवहंन्ति ८ असश्चतांमघवंद्योहिभूतंयेरायामंघदेयंजुनन्तिं । प्रयेबन्धुंसूनृतांभिस्तिरन्तेगव्यांपृश्चन्तोअश्व्यामघानि ९ नूमेहवमाशृणुतंयुवानायासिष्टंवर्तिरश्विनाविरांवत् । धत्तंरत्नांनिजरंतंचसूरीन्यूयं पांतस्वस्तिभिःसदांनः १० ॥ १३ ॥

आ शुभ्रा नव वसिष्ठोश्विनौ विराट् । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

६८ आशुंभ्रायातमश्विनास्वश्वागिरोंदस्राजुजुषाणायुवाकोंः । हव्यानिंच

प्रतिभूतावीतंनः १ प्रवामन्धांसिमद्यान्यस्थुररंगन्तंहविषोवीतयेमे । तिरोअ-
र्योहवनानिश्रुतंनः २ प्रवांरथोमनोजवाइयर्तितिरोरजांस्यश्विनाशतोतिः ।
अस्मभ्यंसूर्यावसूइयानः ३ अयंहयद्वांदेवयाउअद्रिरूर्ध्वोविवक्तिसोमसुद्युव-
भ्याम् । आवल्गूविप्रोववृतीतहव्यैः ४ चित्रंहयद्वांभोजनंन्वस्तिन्यत्रयेमहि-
ष्वन्तंयुयोतम् । योवामोमानंदधतेप्रियःसन् ५ ॥ १४ ॥ उतत्यद्वांजुरतेअ-
श्विनाभूच्यवानायप्रतीत्यंहविर्दे । अधियद्वर्पइतऊतिधत्थः ६ उतत्यंभुज्युम-
श्विनासखायोमध्येजहुर्दुरेवासःसमुद्रे । निरींपर्षदरावायोयुवाकुः ७ वृकाय
चिज्जसमानायशक्तमुतश्रुतंशयवेहूयमाना । यावघ्न्यामपिन्वतमपोनस्तर्यंचि-
च्छक्त्यश्विनाशचीभिः ८ एषस्यकारुर्जरतेसूक्तैरग्रेबुधानउषसांसुमन्मा । इषा
तंवर्धदघ्न्यापयोभिर्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ९ ॥ १५ ॥

आ वां रथः षड्वसिष्ठोऽश्विनौ त्रिष्टुप् ।

६१ आवांरथोरोदसीबद्बधानोहिरण्ययोवृषभिर्यात्वश्वैः । घृतवर्तनिःपविभीरुचानइषांवोळ्हानृपतिर्वाजिनीवान् १ सपप्रथानोअभिपञ्चभूमात्रिवन्धुरोमनसायातुयुक्तः । विशोयेनगच्छथोदेवयन्तीःकुत्राचिद्याममश्विनादधाना २ स्वश्वायशसायातमर्वाग्दस्रानिधिंमधुमन्तंपिबाथः । विवांरथोवध्वा३यादमानो ऽन्तान्दिवोबाधतेवर्तनिभ्याम् ३ युवोःश्रियंपरियोषावृणीतसूरोदुहितापरितक्म्यायाम् । यद्देवयन्तमवथःशचीभिःपरिघ्रंसमोमनावांवयोगात् ४ योहस्यवांरथिरावस्तउस्रारथोयुजानःपरियातिवर्तिः । तेननःशंयोरुषसोव्युष्टौन्यश्विनावहतंयज्ञेअस्मिन् ५ नरागौरेवविद्युतंतृषाणास्माकमद्यसवनोपयातम् । पुरुत्राहिवांमतिभिर्हवन्तेमावामन्येनियमन्देवयन्तः ६ युवंभुज्युमवविद्धंसमुद्र

उदूंहथुरणँसोअस्त्रिधानैः। पतत्रिभिरश्रमैरव्यथिभिर्दंसनाभिरश्विनापारयन्ता ७ नूमेहवमाशृणुतंयुवानायासिष्टंवर्तिरश्विनाविरावत् । धत्तंरत्नानिजरतंचसूरीन्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ८ ॥ १६ ॥

आ विश्वावारा सप्त वसिष्ठोश्विनौ त्रिष्टुप् ।

७०आविश्ववाराश्विनागतंनःप्रतत्स्थानमवाचिवांपृथिव्याम् । अश्वोनवाजीशुनपृष्ठोअस्थादायत्सेदथुर्ध्रुवसेनयोनिम् १ सिषक्तिसावांसुमतिश्चनिष्ठातापिघर्मोमनुषोदुरोणे । योवांसमुद्रान्त्सरितःपिपर्त्येतग्वाचिन्नसुयुजायुजानः २ यानिस्थानान्यश्विनादधार्थेदिवोयह्वीष्वोषधीषुविक्षु । निपर्वतस्यमूर्धनिसदन्तेषंजनायदाशुषेवहन्ता ३ चनिष्टंदेवाओषधीष्वप्सुयद्योग्याअश्नवैथेऋषीणाम् । पुरूणिरत्नादधतौन्यस्मेअनुपूर्वाणिचख्यथुर्युगानि ४ शुश्रुवांसाचिदश्विनापु-

रूण्यभिब्रह्माणिचक्षाथेऋषीणाम् । प्रतिप्रयातंवरमाजनायास्मेवामस्तुसुमति-
श्चनिष्ठा ५ योवांयज्ञोनासत्याहविष्मान्कृतब्रह्मासमर्यो३भवाति । उपप्रयातं
वरमावसिष्ठमिमाब्रह्माण्यृच्यन्तेयुवभ्याम् ६ इयंमनीषाइयमश्विनागीरिमांसु-
वृक्तिंवृषणाजुषेथाम् । इमाब्रह्माणियुवयून्यग्मन्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७
॥ १७ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां सप्तमे मण्डले चतुर्थोनुवाकः ॥ ४ ॥

अप स्वसुः षड्वसिष्ठाश्विनौ त्रिष्टुप् ।

७१ अपस्वसुरुषसोनग्जिहीतेरिणक्तिकृष्णीररुषायपन्थाम् । अश्वामघागो-
मघावांहुवेमदिवानक्तंशरुमस्मद्युयोतम् १ उपायातंदाशुषेमर्त्यायरथेनवाममं-
श्विनावहन्ता । युयुतमस्मदनिराममीवांदिवानक्तंमाध्वीत्रासीथांनः २ आवांरथ-
मवमस्यांव्युष्टौसुम्नायवोवृषणोवर्तयन्तु । स्यूमगभस्तिमृतयुग्भिरश्वैराश्विनाव-

सुमन्तंवहेथाम् ३ योवारथोंनृपतीअस्तिवोह्लात्रिवन्धुरोवसुमाँउस्रयांमा। आनं
एनानांसत्योपंयातमभियद्वांविश्वप्स्न्योजिगांति ४ युवंच्यवानंजरसोऽमुमुक्तं
निपेदवंऊहथुराशुमश्वंम् । निरंहंसस्तमंसःस्पर्तमत्रिंनिजांहुषंशिंथिरेधांतमन्तः
५ इयंमंनीषाइयमंश्विनागीरिमांसुवृक्तिंवृषणाजुषेथाम् । इमाब्रह्मांणियुवयून्यं
ग्मन्यूयंपातस्वस्तिभिःसदांनः ६ ॥ १८ ॥

आ गोमता पञ्च वसिष्ठोऽश्विनौ त्रिष्टुप् ।

७२ आगोमंतानासत्यारथेनाश्वांवतापुरुश्चन्द्रेणंयातम् । अभिवांविश्वांनियु-
तःसचन्तेस्पार्हयांश्रियातन्वांशुभाना १ आनोंदेवेभिरुपंयातमर्वाक्सजोषंसाना-
सत्यारथेन । युवोर्हिनंःसख्यापित्र्याणिसमानोबन्धुंरुततस्यंवित्तम् २ उदुस्तो-
मांसोअश्विनोरबुध्रञ्जामिब्रह्माण्युषसंश्चदेवीः । आविवांसन्रोदंसीधिष्ण्येमेअच्छा

विप्रोनासत्याविवक्ति ३ विचेदुच्छन्त्यश्विनाउषासःप्रवांब्रह्माणिकारवोभरन्ते। ऊर्ध्वंभानुंसविताद्वेवोअश्रेद्बृहदग्नयःसमिधाजरन्ते ४ आपश्चात्तान्नासत्यापुरस्ता- दाश्विनायातमधरादुदक्तात्। आविश्वतःपाञ्चजन्येनरायायूयंपातस्वस्तिभिः सदानः ५ ॥ ११ ॥

अतारिष्म पञ्च वसिष्ठोश्विनौ त्रिष्टुप्।

७३ अतारिष्मतमसस्पारमस्यप्रतिस्तोमंदेवयन्तोदधानाः।पुरुदंसापुरुतमा पुराजामर्त्याहवतेअश्विनागीः १ न्युंप्रियोमनुषःसादिहोतानासत्यायोयजतेवन्दे- तेच। अश्नीतंमध्वोअश्विनाउपाकआवांवोचेविदथेषुप्रयस्वान् २ अहेमयज्ञंप- थामुराणाइमांसुवृक्तिंवृषणाजुषेथाम्। श्रुष्टीवेवप्रेषितोवामबोधिप्रतिस्तोमैर्ज- रमाणोवसिष्ठः ३ उपत्यावह्नीगमतोविशंनोरक्षोहणासंभृतावीळुपाणी। सम-

न्धांस्यग्मतमत्सराणिमानोंमधिंष्टमागंतंशिवेनं ४ आपश्चातांन्नासत्यापुरस्ता-
दाश्विंनायातमधुरादुदंक्तात् । आविश्वतःपाश्वंजन्येनरायायूयंपांतस्वस्तिभिः
सदांनः ५ ॥ २० ॥

इमा उवां षड्वसिष्ठोश्विनौ । प्रथमा तृतीया पञ्चमी च
बृहत्यः । शिष्टाः सतोबृहत्यः ।

७४ इमाउंवांदिविंष्टयउस्राहंवन्तेअश्विना । अयंवांमह्वेऽवंसेशचीवसूविशं-
विशंहिगच्छंथः १ युवंचित्रंदंदथुर्भोजंनंनराचोदेथांसूनृतांवते । अर्वाग्रथंसमं-
नसानियंच्छतंपिबंतंसोम्यंमधुं २ आयांतमुपंभूषतंमध्वंःपिबतमश्विना । दुग्धं
पयोंवृषणाजेन्यावसूमानोंमधिंष्टमागंतम् ३ अश्वांसोयेवामुपंदाशुषोंगृहंयुवां
दीयंन्तिबिभ्रंतः । मक्षूयुभिंर्नराहयेंभिरश्विनादेवायातमस्मयू ४ अधांहयन्तो

अश्विनापृक्षःसचन्तसूरयः । तायंसतोमघवद्भ्योध्रुवंयशश्छर्दिरस्मभ्यंनासत्या ५ प्रयेययुरवृकासोरथाइवनृपातारोजनानाम् । उतस्वेनशवसाशूशुवुर्नरउतक्षियन्तिसुक्षितिम् ६ ॥ २१ ॥

व्युषा अष्टौ वसिष्ठ उषास्त्रिष्टुप् ।

७५ व्युषाआवोदिविजाऋतेनाविष्कृण्वानामहिमानमागात् । अपद्रुहस्तमआवरजुष्टमङ्गिरस्तमापथ्याअजीगः १ महेनोअद्यसुवितायबोध्युषोमहेसौभगायप्रयन्धि । चित्रंरयिंयशसंधेह्यस्मेदेविमर्तेषुमानुषिश्रवस्युम् २ एतेत्येभानवोदर्शतायाश्चित्राउषसोअमृतासआगुः । जनयन्तोदैव्यानिव्रतान्यापृणन्तोअन्तरिक्षाव्यस्थुः ३ एषास्यायुजानापराकात्पञ्चक्षितीःपरिसद्योजिगाति । अभिपश्यन्तीवयुनाजनानांदिवोदुहिताभुवनस्यपत्नी ४ वाजिनीवतीसूर्यस्य

योषाचित्रामघारायईशेवसूनाम् । ऋषिष्टुताजरयन्तीमघोन्युषाउच्छतिवह्नि-
भिर्गृणाना ५ प्रतिद्युतानामरुषासोअश्वाश्चित्राअदृश्रन्नुषसंवहन्तः । यातिशुभ्रा
विश्वपिशारथेनदधातिरत्नंविधतेजनाय ६ सत्यासत्येभिर्महतीमहद्भिर्देवीदेवेभि-
र्यजतायजत्रैः । रुजद्दृळ्हानिदददुस्रियाणांप्रतिगावउषसंवावशन्त ७ नूनोगोम-
द्वीरवद्धेहिरत्नमुषोअश्वावत्पुरुभोजोअस्मे । मानोबर्हिःपुरुषतानिदेकर्यूयंपात
स्वस्तिभिःसदानः ८ ॥ २२ ॥

उदु सप्त वसिष्ठ उषास्त्रिष्टुप् ।

७६ उदुज्योतिरमृतंविश्वजन्यंविश्वानरःसवितादेवोअश्रेत् । क्रत्वादेवाना-
मजनिष्टचक्षुराविरकर्भुवनंविश्वमुषाः १ प्रमेपन्थादेवयानाअदृश्रन्नमर्धन्तोवसु-
भिरिष्कृतासः । अभूदुकेतुरुषसःपुरस्तात्प्रतीच्यागादधिहर्म्येभ्यः २ तानीदहा-

निवहुलान्यासन्याप्राचीनमुदितासूर्यस्य । यतःपरिजारइवाचरन्त्युषोददृक्षेनपुनर्यतीव ३ तइद्देवानांसधमादआसन्नृतावानःकवयःपूर्व्यासः । गूळ्हंज्योतिःपितरोअन्वविन्दन्सत्यमन्त्राअजनयन्नुषासम् ४ समानऊर्वेअधिसंगतासःसंजानतेनयतन्तेमिथस्ते । तेदेवानांनमिनन्तिव्रतान्यमर्धन्तोवसुभिर्यादमानाः ५ प्रतित्वास्तोमैरीळतेवसिष्ठाउषर्बुधःसुभगेतुष्टुवांसः । गवांनेत्रीवाजपत्नीनउच्छोषःसुजातेप्रथमाजरस्व ६ एषानेत्रीराधसःसूनृतानामुषाउच्छन्तीरिभ्यतेवसिष्ठैः । दीर्घश्रुतंरयिमस्मेदधानायूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ २३ ॥

उपो रुरुचे षड्वसिष्ठ उषास्त्रिष्टुप् ।

७७ उपोरुरुचेयुवतिर्नयोषाविश्वंजीवंप्रसुवन्तीचरायै । अभूदग्निःसमिधेमानुषाणामकर्ज्योतिर्बाधमानातमांसि १ विश्वंप्रतीचीसप्रथाउदस्थाद्रुशद्वासोबि-

भ्रंतीशुक्रमंश्वैत् । हिरंण्यवर्णासुहृशीकसंहृग्गवांमातानेत्र्यह्नांमरोचि २ देवा-
नांचक्षुंःसुभगावहंन्तीःश्वेतंनयंन्तीसुहृशीकुमश्वंम् । उषाअंदर्शिरश्मिभिर्व्यक्ता
चित्रामंघाविश्वमनुप्रभूता ३ अन्तिवामादूरेअमित्रंमुच्छोर्वींगव्यूतिमभंयंकृधी
नः । यावयद्वेषआभंरावसूंनिचोदयराधोंगृणतेमंघोनि ४ अस्मेश्रेष्ठेभिर्भानुभि-
र्विभाह्युषोंदेविप्रतिरन्तींनआयुंः । इषंचनोदधंतीविश्ववारेगोमदश्वांवद्रथंवच्चरा-
धंः ५ यांत्वादिवोदुहितर्वर्धयन्त्युर्षंःसुजातेमतिभिर्वसिष्ठाः । सास्मासुंधारयि-
मृष्वंबृहन्तंयूयंपातस्वस्तिभिःसदांनः ६ ॥ २४ ॥

प्रति पञ्च वसिष्ठ उषास्त्रिष्टुप् ।

७८ प्रतिकेतवंःप्रथमाअंदृश्रन्नूर्ध्वाअंस्याअञ्जयोविश्रंयन्ते । उषोअर्वाचांबृ-
हतारथेनज्योतिंष्मतावाममस्मभ्यंवक्षि १ प्रतिषीमग्निर्जरतेसमिद्धःप्रतिविप्रां

सोमतिभिर्गृणन्तः । उषायाति ज्योतिषाबाधमानाविश्वातमांसिदुरितापदेवी २ एताउत्याःप्रत्यंदृश्रन्पुरस्ताज्ज्योतिर्यच्छन्तीरुषसोविभातीः । अजीजनन्त्सूर्यं यज्ञमग्निमंपाचीनंतमोअगादजुष्टम् ३ अचैतिदिवोदुहितामघोनीविश्वेपश्यन्त्युषसंविभातीम् । आस्थाद्रथंस्वधयायुज्यमानमायमश्वासःसुयुजोवहन्ति ४ प्रतिंत्वाद्यसुमनसोबुधन्तास्माकासोमघवानोवयंचं । तिल्विलायध्वमुषसोविभातीर्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ५ ॥ २५ ॥

व्युषाः पञ्च वसिष्ठ उषास्त्रिष्टुप् ।

७९ व्युषाआवःपथ्याजनानांपञ्चक्षितीर्मानुषीर्बोधयन्ती । सुसंदृग्भिरुक्षभिर्भानुमश्रेद्विसूर्योरोदसीचक्षसावः १ व्यञ्जतेदिवोअन्तेष्वक्तून्विशोनयुक्ताउषसोयतन्ते । संतेगावस्तमआवर्तयन्तिज्योतिर्यच्छन्तिसवितेवबाहू २ अभूदुषा

इन्द्रतमामघोन्यजीजनत्सुवितायश्रवांसि । विदिवोदेवीदुहितादधात्यङ्गिरस्तमा
सुकृतेवसूनि ३ तावदुषोराधोअस्मभ्यंरास्वयावत्स्तोतृभ्योअरदोगृणाना ।
यांत्वाजज्ञुर्वृषभस्यारवेणविदृळ्हस्यदुरोअद्रेरौर्णोः ४ देवंदेवंराधसेचोदयन्त्य-
स्मद्र्यक्सूनृताईरयन्ती । व्युच्छन्तीनःसनयेधियोधायूयंपातस्वस्तिभिःसदा
नः ५ ॥ २६ ॥

प्रति तृचं वसिष्ठ उषास्त्रिष्टुप् ।

८० प्रतिस्तोमेभिरुषसंवसिष्ठागीर्भिर्विप्रासःप्रथमाअबुध्रन् । विवर्तयन्तीं
रजसीसमन्तेआविष्कृण्वतीभुवनानिविश्वा १ एषास्यानव्यमायुर्दधानागूढ्वीत-
मोज्योतिषोषाअबोधि । अग्रएतियुवतिरह्रयाणाप्राचिकितत्सूर्यंयज्ञमग्निम् २
अश्वावतीर्गोमतीर्नउषासोवीरवतीःसदमुच्छन्तुभद्राः । घृतंदुहानाविश्वतःप्रपीता

यूयंपांतस्वस्तिभिःसदानः ३ ॥ २७ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां पञ्चमाष्टके पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

प्रत्युषट्प्रागाथभिन्द्रावरुणादशैन्द्रावरुणंहजागतंतुयुवांनरावांपञ्चपुनीषोधीराष्टौवारुणंहरदत्सप्त-प्रशुन्ध्युवमन्त्यापाशाविमोचनीमोपुपञ्चगायत्रंजगन्नन्तंप्रवीरयासप्तवायव्यंद्यैन्द्रश्चयादिवदुक्ताकुविद-ङ्गावायोपञ्चशुचिन्वष्टावैन्द्राग्नींतंवंयवांद्रादशगायत्रमन्त्यानुष्टुप्प्रक्षोदसाषट्सारस्वतंतुतृतीयासरस्वते-बृहदुप्रगाथःप्रस्तारपङ्क्तिःपरास्तिस्रोगायत्र्यःसरस्वतेयज्ञेदशैन्द्र्यादिबार्हस्पत्यमन्त्यैन्द्रीचतृतीयानव-म्यावैन्द्राब्राह्मणस्पत्येअध्वर्यवःसप्तोक्तदेवतान्त्यापरोवैष्णवंतूरुमित्यैन्द्र्यश्चतिस्रोनूमर्तः ।

प्रत्यु पड्विसिष्ठ उषाः । प्रथमा तृतीया पञ्चमी च बृहसः । शिष्टाः सतो बृहसः ।

८१ ॐम् प्रत्युंअदश्यांयत्युं१च्छन्तींदुहिताद्विवः । अपोमहिंव्ययतिचक्षंसे तमोज्योतिष्कृणोतिसूनरी १ उदुस्त्रियाःसृजतेसूर्यःसचाँउद्यन्नक्षंत्रमर्चिवत् । तवेदुषोव्युषिसूर्यस्यचसंभक्तेनंगमेमहि २ प्रतित्वादुहितर्दिवउषोजीराअभु-

त्स्महि । यावहंसिपुरस्पार्हंवनन्वतिरत्नंनदाशुषेमयः ३ उच्छन्तीयाकृणोषिं मंहनामहिप्रख्यैदेविस्वर्दृशे । तस्यास्तेरत्नभाजईमहेवयंस्याममातुर्नसूनवः ४ तच्चित्रंराधआभरोषोयद्दीर्घश्रुत्तमम् । यत्तेदिवोदुहितर्मर्तभोजनंतद्रास्वभुनजामहे ५ श्रवःसूरिभ्योअमृतंवसुत्वनंवाजाँअस्मभ्यंगोमतः । चोदयित्रीमघोनः सूनृतावत्युषाउच्छदपस्त्रिधः ६ ॥ १ ॥

इन्द्रावरुणा दश वसिष्ठ इन्द्रावरुणौ जगती ।

८२ इन्द्रावरुणायुवमध्वरायंनोविशेजनायमहिशर्मयच्छतम् । दीर्घप्रयज्युमतियोवनुष्यतिवयंजयेमपृतनासुदूढ्यः १ सम्राळन्यःस्वराळन्यउच्यतेवांमहान्ताविन्द्रावरुणामहावसू । विश्वेदेवासःपरमेव्योमनिसंवामोजोवृषणासंवलंदधुः २ अन्वपांखान्यतृन्तमोजसासूर्यमैरयतंदिविप्रभुम् । इन्द्रावरुणामदे

अस्यमायिनोऽपिन्वतमपितःपिन्वतंधियः ३ युवामिद्युत्सुपृतनासुवह्नयोयुवां
क्षेमस्यप्रसवेमितज्ञवः । ईशानावस्वउभयस्यकारवइन्द्रावरुणासुहवाहवाम-
हे ४ इन्द्रावरुणायदिमानिचक्रथुर्विश्वाजातानिभुवनस्यमज्मना । क्षेमेणमि-
त्रोवरुणंदुवस्यतिमरुद्भिरुग्रःशुभमन्यईयते ५ ॥ २ ॥ महेशुल्कायवरुणस्य
नुत्विषओजोमिमातेध्रुवमस्ययत्स्वम् । अजामिमन्यःश्नथयन्तमातिरद्दभ्रेभि-
रन्यःप्रवृणोतिभूयसः ६ नतमंहोनदुरितानिमर्त्यमिन्द्रावरुणानतपःकुतश्चन ।
यस्यदेवागच्छथोवीथोअध्वरंनतंमर्तस्यनशतेपरिह्वृतिः ७ अर्वाङ्नरादैव्येनावसा
गतंशृणुतंहवंयदिमेजुजोषथः । युवोर्हिसख्यमुतवायदाप्यंमार्डीकमिन्द्रावरुणा
नियच्छतम् ८ अस्माकमिन्द्रावरुणाभरेभरेपुरोयोधाभवतंकृष्ट्योजसा । यद्वां
हवन्तउभयेअधस्पृधिनरस्तोकस्यतनयस्यसातिषु ९ अस्मेइन्द्रोवरुणोमित्रो

अर्यमायुर्न्नयच्छन्तुमहिशर्मसप्रथः । अवध्रंज्योतिरदितेर्ऋतावृधोदेवस्यश्लोकं
सवितुर्मनामहे १० ॥ ३ ॥

युवां नरा दश वसिष्ठ इन्द्रावरुणौ जगती ।

८३ युवांनरापश्यमानासआप्यंप्राचागव्यन्तःपृथुपर्शवोययुः । दासांचवृत्रा
हतमार्याणिचसुदासमिन्द्रावरुणावसावतम् १ यत्रानरःसमयन्तेकृतध्वजोय-
स्मिन्नाजाभवतिकिंचनप्रियम् । यत्राभयन्तेभुवनास्वर्दृशस्तत्रानइन्द्रावरुणाधि
वोचतम् २ संभूम्याअन्ताध्वसिराअदृक्षतेन्द्रावरुणादिविघोषआरुहत् । अस्थु-
र्जनानामुपमामरातयोऽर्वागवसाहवनश्रुतागतम् ३ इन्द्रावरुणावधनाभिरप्रति
भेदंवन्वन्ताप्रसुदासमावतम् । ब्रह्माण्येषांशृणुतंहवीमनिसत्यातृत्सूनामभवत्पु-
रोहितिः ४ इन्द्रावरुणावभ्यातपन्तिमाघान्यर्योवनुषामरातयः । युवंहिवस्वउ-

भयस्यराजथोऽधस्मानोऽवतंपार्येदिवि ५ ॥ ४ ॥ युवांहवन्तउभयासआजि-
ष्विन्द्रंचवस्वोवरुणंचसातये । यत्रराजभिर्दशभिर्निबाधितंप्रसुदासमावतंतृत्सु-
भिःसह ६ दशराजानःसमिताअयज्यवःसुदासमिन्द्रावरुणानयुयुधुः । सत्या
नृणामद्मसदामुपस्तुतिर्देवाएषामभवन्देवहूतिषु ७ दाशराज्ञेपरियत्तायविश्वतः
सुदासइन्द्रावरुणावशिक्षतम् । श्वित्यञ्चोयत्रनमसाकपर्दिनोधियाधीवन्तोअस-
पन्ततृत्सवः ८ वृत्राण्यन्यःसमिथेषुजिघ्नतेव्रतान्यन्योअभिरक्षतेसदा । हवामहे
वांवृषणासुवृक्तिभिरस्मेइन्द्रावरुणाशर्मयच्छतम् ९ अस्मेइन्द्रोवरुणोमित्रोअ-
र्यमाद्युम्नंयच्छन्तुमहिशर्मसप्रथः । अवध्रंज्योतिरदितेर्ऋतावृधोदेवस्यश्लोकंस-
वितुर्मनामहे १० ॥ ५ ॥

॥३८०॥

आ वां पञ्च वसिष्ठ इन्द्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

८४ आवांराजानावध्वरेववृत्यांहव्येभिरिन्द्रावरुणानमोभिः । प्रवांघृताची बाह्वोर्दधानापरित्मनाविषुरूपाजिगाति १ युवोराष्ट्रंबृहदिन्वतिद्यौर्यौसेतृभिर-रज्जुभिःसिनीथः । परिनोहेळोवरुणस्यवृज्याउरुंनइन्द्रःकृणवदुलोकम् २ कृतंनोयज्ञंविदथेषुचारुंकृतंब्रह्माणिसूरिषुप्रशस्ता । उपोरयिर्देवजूतोनएतुप्रणः स्पार्हाभिरूतिभिस्तिरेतम् ३ अस्मेइन्द्रावरुणाविश्ववारंरयिंधत्तंवसुमन्तंपुरु-क्षुम् । प्रयआदित्योअनृतामिनात्यमिताशूरोदयतेवसूनि ४ इयमिन्द्रंवरुणमष्ट मेगीःप्रावत्तोकेतनयेतूतुजाना । सुरत्नासोदेववीतिंगमेमयूयंपातस्वस्तिभिः सदानः ५ ॥ ६ ॥

पुनीषे पञ्च वसिष्ठ इन्द्रावरुणौ त्रिष्टुप्।

८५ पुनीषेवांमरक्षसंमनीषांसोममिन्द्रांयवरुणायजुह्वंत्। घृतप्रंतीकामुषसं नदेवींतानोयामंन्नुरुष्यतामभीकें १ स्पर्धन्तेवाउंदेवहूयेअत्रयेषुध्वजेषुदिद्यवः पतंन्ति। युवंताँइंन्द्रावरुणावमित्रान्हतंपरांचःशर्वाविषूंचः २ आपश्चिद्धिस्वयं- शसःसदंःसुदेवीरिन्द्रंवरुणंदेवताधुः। कृष्टीरन्योधारयंतिप्रविंक्तावृत्राण्यन्योअंप्र- तीनिहन्ति ३ ससुक्रतुर्ऋतचिदंस्तुहोतायआंदित्यशवंसावांनमंस्वान्। आववर्त- दवंसेवांहविष्मानसदित्ससुंवितायप्रयंस्वान् ४ इयमिन्द्रंवरुणमष्टमेगीःप्रावंत्तो- केतनंयेतूतुंजाना। सुरत्नांसोदेववींतिंगमेमयूयंपांतस्वस्तिभिःसदांनः ५॥ ७॥

धीराह्नौ वसिष्ठो वरुणस्त्रिष्टुप्।

८६ धीरात्वंस्यमहिनाजनूंषिवियस्तस्तम्भरोदंसीचिदुर्वी। प्रनाकंमृष्वंनु-

नुदेबृहन्तंद्विताननक्षत्रंपप्रथच्चभूम १ उतस्वयातन्वा३संवदेतत्कदान्व१न्तर्वरुणेभु-
वानि । किंमेहव्यमहृणानोजुषेतकदामृळीकंसुमनाअभिख्यम् २ पृच्छेतदेनो
वरुणदिदृक्षूपोएमिचिकितुषोविपृच्छम् । समानमिन्मेकवयश्चिदाहुरयंहतुभ्यंव-
रुणोहृणीते ३ किमागआसवरुणज्येष्ठंयत्स्तोतारंजिघांससिसखायम् । प्रतन्मे
वोचोदूळभस्वधावोऽवत्वानेनानमसातुरइयाम् ४ अवद्रुग्धानिपित्र्यासृजानोऽव
यावयंचकृमातनूभिः । अवराजन्पशुतृपंनतायुंसृजावत्संनदाम्नोवसिष्ठम् ५ न
सस्वोदक्षोवरुणध्रुतिःसासुरामन्युर्विभीदकोअचित्तिः । अस्तिज्यायान्कनीयस
उपारेस्वप्नश्चनेदनृतस्यप्रयोता६ अरंदासोनमीळ्हुषेकराण्यहंदेवायभूर्णयेऽनागाः।
अचेतयदचितोदेवोअर्योगृत्संरायेकवितरोजुनाति ७ अयंसुतुभ्यंवरुणस्वधा-

वोहृदिस्तोमउपश्रितश्चिदस्तु । शंनःक्षेमेशमुयोगेनोअस्तुयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ८ ॥ ८ ॥

रदत्सप्त वसिष्ठो वरुणस्त्रिष्टुप् ।

८७ रदत्पथोवरुणःसूर्यायप्रार्णांसिसमुद्रियानदीनाम् । सर्गोनसृष्टोअर्वतीऋतायंचकारमहीरवनीरहभ्यः १ आत्मातेवातोरजआनवीनोत्पशुर्नभूर्णिर्यवसेससवान् । अन्तर्महीबृहतीरोदसीमेविश्वातेधामवरुणप्रियाणि २ परिस्पशोवरुणस्यस्मदिष्टाउभेपश्यन्तिरोदसीसुमेके । ऋतावानःकवयोयज्ञधीराःप्रचेतसोयइषयन्तमन्म ३ उवाचमेवरुणोमेधिरायत्रिःसप्तनामाघ्न्याबिभर्ति । विद्वान्पदस्यगुह्यानवोचद्युगायविप्रउपरायशिक्षन् ४ तिस्रोद्यावोनिहिताअन्तरस्मिन्तिस्रोभूमीरुपराःषड्विधानाः । गृत्सोराजावरुणश्चक्रएतंदिविप्रेङ्खंहिरण्ययंशुभेकम्

५ अवसिन्धुंवरुणोद्यौरिवस्थाद्द्रप्सोनश्वेतोमृगस्तुविष्मान् । गम्भीरशंसोरजसो
विमानःसुपारक्षत्रःसतोअस्यराजा ६ योमृळयातिचक्रुषेचिदागोवयंस्यामवरु
णेअनागाः । अनुव्रतान्यदितेरृधन्तोयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ १ ॥

प्र शुन्ध्युवं सप्त वसिष्ठो वरुणस्त्रिष्टुप् ।

८८ प्रशुन्ध्युवंवरुणायप्रेष्ठांमतिंवसिष्ठमीळ्हुषेभरस्व । यईमर्वाञ्चंकरतेयज-
त्रंसहस्रामघंवृषणंबृहन्तम् १ अधान्वस्यसंदृशंजगन्वानग्नेरनीकंवरुणस्यमंसि ।
स्व१र्यदश्मन्नधिपाउअन्धोऽभिमावपुर्दृशयेनिनीयात् २ आयद्रुहाववरुणश्चना-
वंप्रयत्समुद्रमीरयावमध्यम् । अधियदपांस्नुभिश्चरावप्रप्रेङ्खईङ्खयावहैशुभेकम् ३
वसिष्ठंहवरुणोनाव्याधादृषिंचकारस्वपामहोभिः । स्तोतारंविप्रःसुदिनत्वेअह्नां-
यान्नुद्यावस्ततनन्यादुषासः ४ क्व१त्यानिनौसख्याबभूवुःसचावहेयदवृकंपुरा

चित् । बृहन्तंमानंवरुणस्वधावःसहस्रंद्वारंजगमागृहंते ५ यआपिर्नित्योवरुण प्रियःसन्त्वामागांसिकृणवत्सखाते । मातएनस्वन्तोयक्षिन्भुजेमयन्धिष्माविप्रः स्तुवतेवरूथम् ६ ध्रुवासुत्वासुक्षितिषुक्षियन्तोव्यस्मत्पाशंवरुणोमुमोचत् । अवोवन्वानाअदितेरुपस्थाद्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ १० ॥

मो षु पञ्च वसिष्ठो वरुणो गायत्री । अन्त्या जगती ।

८९ मोषुवरुणमृन्मयंगृहंराजन्नहंगमम् । मृळासुक्षत्रमृळय १ यदेमिप्रस्फुरन्निवदृतिर्नध्मातोअद्रिवः । मृळासुक्षत्रमृळय २ क्रत्वःसमहदीनतांप्रतीपं जगमाशुचे । मृळासुक्षत्रमृळय ३ अपांमध्येतस्थिवांसंतृष्णाविदज्जरितारम् । मृळासुक्षत्रमृळय ४ यत्किंचेदंवरुणदैव्येजनेऽभिद्रोहंमनुष्याश्चरामसि । अ-

चिंत्तीयत्तवधर्मायुयोपिममानस्तस्मादेनसोदेवरीरिषः ५ ॥ ११ ॥ इति शाक-लक्संहितायां सप्तमे मण्डले पञ्चमोनुवाकः ॥ ५ ॥

प्र वीरया सप्त वसिष्ठो वायुस्त्रिष्टुप् । अन्त्यानां तिसृणामिन्द्रवायू ।

१० प्रवीरयाशुचंयोददिरेवामध्वर्युभिर्मधुमन्तःसुतासः । वहवायोनियुतोयाह्यच्छापिबासुतस्यान्धसोमदाय १ ईशानायप्रहुतिंयस्तआनट्शुचिंसोमंशुचिपास्तुभ्यंवायो । कृणोषितंमर्त्येषुप्रशस्तंजातोजातोजायतेवाज्यस्य २ रायेनुयंजज्ञतूरोदसीमेरायेदेवीधिषणाधातिदेवम् । अधवायुंनियुतःसश्चतस्वाउतश्वेतंवसुधितिंनिरेके ३ उच्छन्नुषसःसुदिनाअरिप्राउरुज्योतिर्विविदुर्दीध्यानाः । गव्यंचिदूर्वमुशिजोविवव्रुस्तेषामनुप्रदिवःसस्रुरापः ४ तेसत्येनमनसादीध्यानाःस्वेनयुक्तासःक्रतुनावहन्ति । इन्द्रवायूवीरवाहंरथंवामीशानयोरभिपृक्षःसचन्ते ५

ईशानासोयेदधंतेस्वंर्णोगोभिरश्वेभिर्वसुंभिर्हिरंण्यैः। इन्द्रवायूसूरयोविश्वमायुरर्वं-
द्भिर्वीरैःपृतंनासुसह्युः ६ अर्वन्तोनश्रवंसोभिक्षंमाणाइन्द्रवायूसुंष्टुतिभिर्वसिष्ठाः।
वाजयन्तःस्ववंसेहुवेमयूयंपातस्वस्तिभिःसदांनः ७ ॥ १२ ॥

कुविदङ्ग सप्त वसिष्ठ इन्द्रवायू त्रिष्टुप् । प्रथमातृतीययोर्वायुः ।

११ कुविदङ्गनमंसायेवृधासंःपुरादेवाअंनवद्यासआसंन् । तेवायवेमनंवेबा-
धितायावांसयन्नुषसंसूर्येण १ उशन्तांदूतानदभांयगोपामासश्चपाथःशरदंश्चपू-
र्वीः। इन्द्रवायूसुष्टुतिर्वामियानामांर्डीकमीट्टेसुवितंचनव्यंम् २ पीवोंअन्नान्रयिवृ-
धःसुमेधाःश्वेतःसिंषक्तिनियुतांमभिश्रीः । तेवायवेसमंनसोवितंस्थुर्विश्वेन्नरंःस्व-
पत्यानिंचक्रुः ३ यावत्तरंस्तन्वोयावदोजोयावन्नरश्चक्षंसादीध्यांनाः । शुचिंसो-
मंशुचिपापातमस्मेइन्द्रवायूसदंतंबर्हिरेदम् ४ नियुवानानियुतःस्पार्हवींराइन्द्र-

वायूसरथंयातमर्वाक् । इदंहिवांप्रभृतंमध्वोअग्रमधप्रीणानाविमुमुक्तमस्मे ५
यावांशतंनियुतोयाःसहस्रमिन्द्रवायूविश्ववाराःसचन्ते । आभिर्यातंसुविदत्राभि-
र्वाक्पातंनराप्रतिभृतस्यमध्वः ६ अर्वन्तोनश्रवसोभिक्षमाणाइन्द्रवायूसुष्टुति-
भिर्वसिष्ठाः । वाजयन्तःस्ववसेहुवेमयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ १३ ॥

आ वायो पञ्च वसिष्ठो वायुस्त्रिष्टुप् । उपाद्याया इन्द्रवायू ।

१२ आवायोभूषशुचिपाउपनःसहस्रंतेनियुतोविश्ववार । उपोतेअन्धोमद्य-
मयामियस्यदेवदधिषेपूर्वपेयम् १ प्रसोताजीरोअध्वरेष्वस्थात्सोममिन्द्रायवा-
यवेपिबध्यै । प्रयद्वांमध्वोअग्रियंभरन्त्यध्वर्यवोदेवयन्तःशचीभिः २ प्रयाभिर्या-
सिदाश्वांसमच्छानियुद्भिर्वायविष्टयेदुरोणे । निनोरयिंसुभोजसंयुवस्वनिवीरंग-
व्यमश्व्यंचराधः ३ येवायवइन्द्रमादनासआदेवासोनितोशनासोअर्यः ।

घ्नन्तो वृत्राणि सूरिभिः स्याम सासह्वांसो युधा नृभिरमित्रान् ४ आ नो नियुद्भिः शतिनीभिरध्वरं सहस्रिणीभिरुप याहि यज्ञम् । वायो अस्मिन्त्सवने मादयस्व यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ५ ॥ १४ ॥

शुचिं न्वष्टौ वसिष्ठ इन्द्राग्नी त्रिष्टुप् ।

९३ शुचिं नु स्तोमं नवजातमद्येन्द्राग्नी वृत्रहणा जुषेथाम् । उभा हि वां सुहवा जोहवीमि ता वाजं सद्य उशते धेष्ठा १ ता सानसी शवसाना हि भूतं साकंवृधा शवसा शूशुवांसा । क्षयन्तौ रायो यवसस्य भूरेः पृङ्क्तं वाजस्य स्थविरस्य घृष्वेः २ उपो ह यद्विदथं वाजिनो गुर्धीभिर्विप्राः प्रमतिमिच्छमानाः । अर्वन्तो न काष्ठां नक्षमाणा इन्द्राग्नी जोहुवतो नरस्ते ३ गीर्भिर्विप्रः प्रमतिमिच्छमान ईट्टे रयिं यशसं पूर्वभाजम् । इन्द्राग्नी वृत्रहणा सुवज्रा प्र नो नव्येभिस्तिरतं देष्णैः ४ सं यन्मही मिथती स्पर्धमाने

त॒नूरुचा॒शूर॑साता॒यतै॑ते । अदे॑वयुंवि॒दथे॑देव॒युभिः॑स॒त्राहं॑तंसोम॒सुता॒जने॑न ५
॥ १५ ॥ इ॒मामू॒षुसोमं॑सुति॒मुप॑न॒एन्द्रा॑ग्नीसौमन॒साय॑यातम् । नूचि॒द्धिप॑रिम॒-
म्नाथे॑अ॒स्मानावा॒ंशश्व॑द्भिर्व॑वृती॒यवाजैः॑ ६ सोअ॑ग्नएनानम॑सा॒समि॒द्धोऽच्छा॑मि॒त्रं
वरु॑ण॒मिन्द्रं॑वोचेः । यत्सी॒माग॑श्चकृ॒मातत्सुमृ॑ळ॒तदर्य॒मादि॑तिःशिश्रथन्तु ७ ए॒ता
अ॑ग्नआशुषा॒णासइ॒ष्टीर्युवोः॒सचा॒भ्य॑श्याम॒वाजा॑न् । मेन्द्रो॑नो॒विष्णु॑र्म॒रुत॒ःपरि॑
ख्यन्यू॒यंपा॑तस्व॒स्तिभि॒ःसदा॑नः ८ ॥ १६ ॥

इयं वां द्वादश वसिष्ठ इन्द्राग्नी गायत्री । अन्त्यानुष्टुप् ।

९४ इ॒यंवा॑म॒स्यमन्म॑न॒इन्द्रा॑ग्नीपू॒र्व्यस्तु॑तिः । अ॒भ्राद्वृ॒ष्टिरि॑वाजनि १ शृ॒णु॒तं
ज॑रि॒तुर्हव॒मिन्द्रा॑ग्नी॒वन॑तं॒गिरः॑ । ई॒शा॒नापि॑प्यतं॒धियः॑ २ मापा॑प॒त्वाय॑नोन॒रेन्द्रा॑-

ग्नीमाभिशंस्तये । मानोंरीरधतंनिदे ३ इन्द्रैंअग्नानमोंबृहत्सुंवृक्तिमेरंयामहे । धियाधेनांअवस्यवंः ४ ताहिशश्वंन्तईळंतइत्थाविप्रांसऊतयें । सबाधोवाजंसातये ५ तावांगीर्भिर्विपन्यवःप्रयंस्वन्तोहवामहे । मेधसांतासनिष्यवंः ६ ॥१७॥
इन्द्रांग्नीअवसागंतमस्मभ्यंचर्षणीसहा । मानोंदुःशंसंईशत ७ माकस्यंनोअररुषोधूर्तिःप्रणङ्मर्त्यंस्य । इन्द्रांग्नीशर्मैंयच्छतम् ८ गोमद्धिरंण्यवद्वसुयद्वामश्वांवदीमंहे । इन्द्रांग्नीतद्वंनेमहि ९ यत्सोमआसुतेनरंइन्द्राग्नीअजोंहवुः । सप्तींवन्तासपर्यवंः । १० उक्थेभिर्वृत्रहन्तंमायामंन्दानाचिदागिरा । आङ्गूषैराविवांसतः ११ ताविद्दुःशंसंमर्त्यंदुर्विद्वांसंरक्षस्विनंम् । आभोगंहन्मंनाहतमुदधिंहन्मंनाहतम् १२ ॥ १८ ॥

प्रक्षोदसा षड्वसिष्ठः सरस्वती त्रिष्टुप् । तृतीयायाः सरस्वान् ।

१५ प्रक्षोदसाधायसासस्रएषासरस्वतीधरुणमायसीपूः । प्रबाबधानारथ्येव
यातिविश्वाअपोमहिनासिन्धुरन्याः १ एकाचेतत्सरस्वतीनदीनांशुचिर्यतीगिरि-
भ्यआसमुद्रात् । रायश्चेतन्तीभुवनस्यभूरेर्घृतंपयोदुदुहेनाहुषाय २ सवावृधेन-
र्योयोषणासुवृषाशिशुर्वृषभोयज्ञियासु । सवाजिनंमघवद्भ्योदधातिविसातयेतन्वं
मामृजीत ३ उतस्यानःसरस्वतीजुषाणोपश्रवत्सुभगायज्ञेअस्मिन् । मितज्ञु-
भिर्नमस्यैरियानारायायुजाचिदुत्तरासखिभ्यः ४ इमाजुह्वानायुष्मदानमोभिः
प्रतिस्तोमंसरस्वतिजुषस्व । तवशर्मन्प्रियतमेदधानाउपस्थेयामशरणंनवृ-
क्षम् ५ अयमुतेसरस्वतिवसिष्ठोद्वारावृतस्यसुभगेव्यावः । वर्धशुभ्रेस्तुवतेरासि
वाजान्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६ ॥ १९ ॥

बृहदु षड्वसिष्ठो गायत्री । आद्यानां तिसृणां सरस्वती । शिष्टानां सरस्वान् ।
आद्या बृहती । द्वितीया सतोबृहती । तृतीया प्रस्तारपङ्क्तिः ।

१६ बृहदुगायिषेवचोऽसुर्यानदीनाम् । सरस्वतीमिन्महयासुवृक्तिभिःस्तोमैर्वसिष्ठरोदसी १ उभेयत्तेमहिनाशुभ्रेअन्धसीअधिक्षियन्तिपूरवः । सानोबोध्यवित्रीमरुत्सखाचोदराधोमघोनाम् २ भद्रमिद्भद्राकृणवत्सरस्वत्यकवारीचेततिवाजिनीवती । गृणानाजमदग्निवत्स्तुवानाचवसिष्ठवत् ३ जनीयन्तोन्वग्रवःपुत्रीयन्तःसुदानवः । सरस्वन्तंहवामहे ४ येतेसरस्वऊर्मयोमधुमन्तोघृतश्चुतः । तेभिर्नोऽविताभव ५ पीपिवांसंसरस्वतःस्तनंयोविश्वदर्शतः । भक्षीमहिप्रजामिषम् ६ ॥ २० ॥

यज्ञे दश वसिष्ठो बृहस्पतिस्त्रिष्टुप् । आद्याया इन्द्रः । तृतीयानवम्यो-
रिन्द्राब्रह्मणस्पती । अन्त्याया इन्द्राबृहस्पती ।

१७ यज्ञेदिवोनृषदनेपृथिव्यानरोयत्रदेवयवोमदन्ति । इन्द्राययत्रसवनानि
सुन्वेगमन्मदायप्रथमंवयश्च १ आदैव्यावृणीमहेऽवांसिबृहस्पतिर्नोमहआसं-
खायः । यथाभवेममीळ्हुषेअनागायोनोदातापरावतःपितेव २ तमुज्येष्ठंनमसा
हविर्भिःसुशेवंब्रह्मणस्पतिंगृणीषे । इन्द्रंश्लोकोमहिदैव्यःसिषक्तुयोब्रह्मणोदेवकृत-
तस्यराजा ३ सआनोयोनिंसदतुप्रेष्ठोबृहस्पतिर्विश्ववारोयोअस्ति । कामोरायः
सुवीर्यस्यतंदात्पर्षन्नोअतिसश्चतोअरिष्टान् ४ तमानोअर्कममृतायजुष्टमिमेधासु
रमृतासःपुराजाः । शुचिक्रन्दंयजतंपस्त्यानांबृहस्पतिमनर्वाणंहुवेम ५ ॥ २१ ॥
तंशग्मासोअरुषासोअश्वाबृहस्पतिंसहवाहोवहन्ति । सहश्चिद्यस्यनीलवत्सध-

स्थंनभोनरूपमंरुषंवसानाः ६ सहिशुचिःशतपंत्रःसशुन्ध्युर्हिरंण्यवाशीरिषिरः स्वर्षाः । बृहस्पतिःसःस्वावेशऋष्वःपुरूसखिभ्यआसुतिंकरिष्ठः ७ देवीदेवस्य रोदसीजनित्रीबृहस्पतिंवावृधतुर्महित्वा । दक्षाय्यायदक्षतासखायःकरद्ब्रह्मणे सुतरांसुगाधा ८ इयंवांब्रह्मणस्पतेसुवृक्तिर्ब्रह्मेन्द्रायवज्रिणेअकारि । अविष्टं धियोजिगृतंपुरंधीर्जजस्तमर्योवनुषामरातीः ९ बृहस्पतेयुवमिन्द्रश्चवस्वोदि-व्यस्येशाथेउतपार्थिवस्य । धत्तंरयिंस्तुवतेकीरयेचिद्यूयंपातस्वस्तिभिःस-दानः १० ॥ २२ ॥

अध्वर्यवः सप्त वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् । अन्त्याया इन्द्राबृहस्पती ।

९८ अध्वर्यवोऽरुणंदुग्धमंशुंजुहोतनवृषभायक्षितीनाम् । गौराद्वेदीयाँअव-पानमिन्द्रोविश्वाहेद्यातिसुतसोममिच्छन् १ यद्दधिषेप्रदिविचार्वन्नंदिवेदिवेपी-

तिमिर्दस्यवक्षि । उतह्नदोतमनसाजुषाणउशन्निन्द्रप्रस्थितान्पाहिसोमान् २
जज्ञानःसोमंसहसेपपाथप्रतेमाताममहिमानमुवाच । एन्द्रपप्राथोर्वं१न्तरिक्षंयुधा
देवेभ्योवरिवश्चकर्थ ३ यद्योधयामहतोमन्यमानान्साक्षामतान्बाहुभिःशाश-
दानान् । यद्वानृभिर्वृतइन्द्राभियुध्यास्तंत्वयाजिंसौश्रवसंजयेम ४ प्रेन्द्रस्यवो-
चंप्रथमाकृतानिप्रनूतनामघवायाचकार । यदेददेवीरसहिष्टमायाअथाभव-
त्केवलःसोमोअस्य ५ तवेदंविश्वमभितःपशव्यं१यत्पश्यसिचक्षसासूर्यस्य ।
गवामसिगोपतिरेकइन्द्रभक्षीमहितेप्रयतस्यवस्वः ६ बृहस्पतेयुवमिन्द्रश्चव-
स्वोदिव्यस्येशाथेउतपार्थिवस्य । धत्तंरयिंस्तुवतेकीरयेचिद्यूयंपातस्वस्तिभिः
सदानः ७ ॥ २३ ॥

परः सप्त वसिष्ठो विष्णुस्त्रिष्टुप् । उपान्त्यानां तिसृणामिन्द्राविष्णू ।

११ परोमात्रयातन्वावृधानुनतेमहित्वमन्वश्नुवन्ति । उभेतेविद्मरजसीपृथिव्याविष्णोदेवत्वंपरमस्यवित्से १ नतेविष्णोजायमानोनजातोदेवमहिम्नःपरमन्तमाप । उदस्तभ्नानाकमृष्वंबृहन्तंदाधर्थप्राचींककुभंपृथिव्याः २ इरावतीधेनुमतीहिभूतंसूयवसिनीमनुषेदशस्या । व्यस्तभ्नारोदसीविष्णवेतेदाधर्थपृथिवीमभितोमयूखैः ३ उरुंयज्ञायचक्रथुरुलोकंजनयन्तासूर्यमुषासमग्निम् । दासस्यचिद्वृषशिप्रस्यमायाजघ्नथुर्नरापृतनाज्येषु ४ इन्द्राविष्णूदृंहिताःशम्बरस्यनवपुरोनवतिंचश्नथिष्टम् । शतंवर्चिनःसहस्रंचसाकंहथोअप्रत्यसुरस्यवीरान् ५ इयंमनीषाबृहतीबृहन्तोरुक्रमातवसावर्धयन्ती । ररेवांस्तोमंविदथेषुविष्णोपिन्व-

तमिषोवृजनेष्विन्द्र ६ वषट्तेविष्णवासआकृणोमितन्मेजुषस्वशिपिविष्टहव्यम् ।
वर्धन्तुत्वासुष्टुतयोगिरोमेयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ २४ ॥

नूमर्तः सप्त वसिष्ठो विष्णुस्त्रिष्टुप् ।

१०० नूमर्तोदयतेसनिष्यन्योविष्णवउरुगायायदाशत् । प्रयःसत्राचामनसा
यजातएतावन्तंनर्यमाविवासात् १ त्वंविष्णोसुमतिंविश्वजन्यामप्रयुतामेवया-
वोमतिंदाः । पर्चोयथानःसुवितस्यभूरेरश्वावतःपुरुश्चन्द्रस्यरायः २ त्रिर्देवःपृथि-
वीमेषएतांविचक्रमेशतर्चसंमहित्वा । प्रविष्णुरस्तुतवसस्तवीयान्त्वेषंह्यस्यस्थ-
विरस्यनाम ३ विचक्रमेपृथिवीमेषएतांक्षेत्रायविष्णुर्मनुषेदशस्यन् । ध्रुवासो
अस्यकीरयोजनासउरुक्षितिंसुजनिमाचकार ४ प्रतत्तेअद्यशिपिविष्टनामार्यः
शंसामिवयुनानिविद्वान् । तंत्वागृणामितवसमतव्यान्क्षयन्तमस्यरजसःपराके

५ किमित्तेंविष्णोपरिचक्ष्यंभूत्प्रयद्ववक्षेशिंपिविष्टोअंस्मि । मावर्पोअस्मदपंगूह एतद्यदन्यरूपःसमिथेबभूर्थ ६ वषंट्तेविष्णवासआकृंणोमितन्मेंजुषस्वशिपिविष्ट हव्यम् । वर्धन्तुत्वासुष्टुतयोगिरोंमेयूयंपांतस्वस्तिभिःसदांनः ७ ॥ २५ ॥

इति शाकलर्क्संहितायां पञ्चमाष्टके षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

तिस्रःषट्पार्जन्यंतुपर्जन्यायतृचंगायत्रंद्वितीयापादनिचृदेतेकुमारआग्नेयोपश्यद्वासिष्ठएववावृष्टिकामःसंवत्सरंदशपर्जन्यस्तुतिःसंहृष्टान्मण्डूकांस्तुष्टावाद्यानुष्टुबिन्द्रासोमापञ्चाधिकैन्द्रासोमंराक्षोघ्नंशापाभिशापप्रायंषट्सप्तवाद्याजगत्यएकविंशीत्रयोविंश्यौचाष्टादशीमारुतीचदशमीचतुर्दश्यावाग्नेय्यौदैव्येकादशान्त्यानुष्टुम्नवमीद्वादशीत्रयोदशीसौम्यःसप्तदशीग्राव्ण्यष्टमीषोळश्यावैन्द्र्यौप्रवर्तयेतिचतस्रऐन्द्र्योमानोरक्षइत्यृषेरात्मनआशीरुत्तरोर्धर्चःपृथिव्यन्तरिक्षंद्यौरितिदैवतःपरंगायत्रंप्राग्वत्सप्रेऋषिश्चानुक्तगोत्रःप्राग्वत्स्यात्काण्वोष्टमंमण्डलंमाचिच्चतुस्त्रिंशन्मेधातिथिमेध्यातिथीऐन्द्रंबार्हतंद्विप्रगाथादिद्वित्रिष्टुबन्तमाद्यंद्वृचंप्रगाथोपश्यत्सघौरःसन्भ्रातुःकण्वस्यपुत्रतामगात्प्लायोगिश्चासङ्गोयस्त्रीभूत्वापुमानभूत्समेध्यातिथयेदानंदत्त्वास्तुहिस्तुहीतिचतसृभिरात्मानंतुष्टावपत्नीचास्याङ्गिरसीशश्वतीपुंस्त्वमुपल-

भ्यैनंमीतान्त्ययातुष्टावेदंवसोद्विचत्वारिंशन्मेधातिथिराङ्गिरसश्चप्रियमेधःस्वादवोनुष्टुबन्त्याभ्यांमेधातिथिर्विभिन्दोर्दानंतुष्टावपिबचतुर्विंशतिर्मेध्यातिथिःप्रागाथंत्वनुष्टुब्गायत्र्यौबृहतीचान्त्याःकौरयाणस्यपाकस्थाम्नोदानस्तुतिर्यदिन्द्रसैकादेवातिथिस्तृचोन्त्यःपुरउष्णिगन्तःकुरुङ्गस्यदानस्तुतिस्तत्पूर्वाश्चतस्रःपौष्ण्यो वा ।

तिस्रः षड्वसिष्ठः कुमारो वाग्नेयः पर्जन्यस्त्रिष्टुप् ।

१०१ ॐम् तिस्रोवाचःप्रवंदज्योतिरग्रायाएतद्दुहेमंधुदोघमूधः । सवत्संकृण्वन्गर्भमोषधीनांसद्योजातोवृषभोरोरवीति १ योवर्धनओषधीनांयोअपांयोविश्वस्यजगतोदेवईशे । सत्रिधातुंशरणंशर्मयंसत्त्रिवर्तुज्योतिःस्वभिष्ट्यं१स्मे २ स्तरीरुत्वद्भवतिसूतउत्वद्यथावशंतन्वंचक्रएषः । पितुःपयःप्रतिगृभ्णातिमातातेनंपितावर्धतेतेनपुत्रः ३ यस्मिन्विश्वानिभुवनानितस्थुस्तिस्रोद्यावस्त्रेधासस्रुरापः । त्रयःकोशासउपसेचनासोमध्वःश्चोतन्त्यभितोविरप्शम् ४ इदंवचःपर्जन्यायस्व-

राजेंहृदोअस्त्वन्तरंतज्जुंजोषत् । मयोभुवोंवृष्टयंःसन्त्वस्मेसुंपिप्पलाओषंधीर्देवगोंपाः ५ सरेतोधावृंषभःशश्वंतीनांतस्मिन्नात्माजगंतस्तस्थुषंश्च । तन्मंऋतंपांतुशतशांरदाययूयंपांतस्वस्तिभिःसदांनः ६ ॥ १ ॥

पर्जन्याय तृचं वसिष्ठः कुमारो वाग्नेयः पर्जन्यो गायत्री । द्वितीया पादनिचृत् ।

१०२ पर्जन्यांयप्रगांयतदिवस्पुत्रायंमीळ्हुषें । सनोयवंसमिच्छतु १ योगर्भमोषंधीनांगवांकृणोत्यर्वताम् । पर्जन्यंःपुरुषीणांम् २ तस्माइदास्येंहविर्जुहोतामधुंमत्तमम् । इळांनःसंयतंकरत् ३ ॥ २ ॥

संवत्सरं दश वसिष्ठो मण्डूकास्त्रिष्टुप् । आद्यानुष्टुप् ।

१०३ संवत्सरंशंशयानाब्राह्मणाव्रंतचारिणंः । वाचंपर्जन्यंजिन्वितांप्रमण्डूकांअवादिषुः १ दिव्याआपोंअभियदेंनमायन्दृतिंनशुष्कंसरसीशयांनम् ।

गवामहनमायुर्वत्सिनीनांमण्डूकानांवग्नुरत्रासमेति २ यदीमेनाँउशतोअभ्यवं-
र्षीत्तृष्यावंतःप्रावृष्यागंतायाम्।अक्खलीकृत्यांपितरंनपुत्रोअन्योअन्यमुपवदंन्त-
मेति ३ अन्योअन्यमनुंगृभ्णात्येनोरपांप्रंसर्गेयदमंन्दिषाताम् । मण्डूकोयदभि-
वृष्टःकनिंष्कन्पृश्निंःसंपृङ्क्तेहरिंतेनवाचंम् ४ यदेंषामन्योअन्यस्यवाचंशाक्तस्येंव
वदंतिशिक्षंमाणः । सर्वंतदेंषांसमृधेंवपर्वयत्सुवाचोवदंथनाध्यप्सु ५ ॥ ३ ॥
गोमांयुरेकोंअजमांयुरेकःपृश्निरेकोहरिंतएकंएषाम् । समानंनामबिभ्रंतोविरूं-
पाःपुरुत्रावाचंपिपिशुर्वदंन्तः ६ ब्राह्मणासोंअतिरात्रेनसोमेसरोनपूर्णमभितोव-
दंन्तः । संवत्सरस्यतदहःपरिंष्ठयन्मंण्डूकाःप्रावृषीणंबभूवं ७ ब्राह्मणासंःसोमिनो
वाचंमक्रतब्रह्मंकृण्वन्तंःपरिवत्सरीणंम् । अध्वर्यवोंघर्मिणंःसिष्विदानाआविर्भं-
वन्तिगुह्यानकेचिंत् ८ देवहिंतिंजुगुपुर्द्वादशस्यंऋतुंनरोनप्रमिंनन्त्येते । संवत्सरे

प्रावृष्यागंतायांतप्ताघर्माअंश्नुवतेविसर्गम् ९ गोमांयुरदादजमांयुरदात्पृश्निरदाद्ध-रितोनोवसूनि । गवांमण्डूकाददतःशतानिंसहस्रसावेप्रतिरन्तआयुः १० ॥ ४ ॥

इन्द्रासोमा पञ्चविंशतिर्वसिष्ठः । आद्यानांसप्तानांपञ्चदशीपञ्चविंश्योश्चेन्द्रासोमौ रक्षोहणौ । नवमी-द्वादशीत्रयोदशीनां सोमः । दशमीचतुर्दश्योरग्निः । एकादश्या देवाः । सप्तदश्या ग्रावाणः । अष्टादश्या मरुतः । त्रयोविंश्याः प्रथमार्धस्य वसिष्ठः । द्वितीयार्धस्य पृथिव्यन्तरिक्षे । आद्याः षडष्टादश्येकविंशी-त्रयोविंश्यश्चजगत्यः । सप्तमी त्रिष्टुब्जगती वा । अन्त्यानुष्टुप् । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

१०४ इन्द्रासोमातपतंरक्षंउब्जतंन्यंर्पयतंवृषणातमोवृधः । पराशृणीतमचि-तोन्योषतंहतंनुदेथांनिशिशीतमत्रिणः १ इन्द्रासोमासमघशंसमभ्यं१घंतपुर्य-यस्तुचरुरग्निवाँइव । ब्रह्मद्विषेक्रव्यादेघोरचंक्षसेद्वेषोधत्तमनवायंकिमीदिने २ इन्द्रासोमादुष्कृतोवव्रेअन्तरंनारम्भणेतमसिप्रविंध्यतम् । यथानातःपुनरेकंश्च नोदयत्तद्वामस्तुसहंसेमन्युमच्छवः ३ इन्द्रासोमावर्तयंतंदिवोवधंसंपृथिव्याअघ-

शंसायतहंणम् । उत्तंक्षतंस्वयं१ पर्वतेभ्योयेननरक्षोंवावृधानंनिजूर्वथः ४ इन्द्रां-
सोमावर्तयंतंदिवस्पर्यग्नितप्तेभिर्युवमश्मंहन्मभिः । तपुंर्वधेभिरजरेंभिरत्रिणो
निपर्शानेविध्यतंयन्तुंनिस्वरम् ५ ॥ ५ ॥ इन्द्रांसोमापरिंवांभूतुविश्वतंइयंमतिः
कक्ष्याश्वेंववाजिनां । यांवांहोत्रांपरिहिनोमिमेधयेमाब्रह्माणिनृपतींवजि-
न्वतम् ६ प्रतिंस्मरेथांतुजयंद्भिरेवैर्हतंद्रुहोरक्षसोंभङ्गुरावंतः । इन्द्रांसोमादुष्कृ-
तेमासुगंभूद्योनंःकदाचिंदभिदासंतिद्रुहा ७ योमापाकेंनमनंसाचरंन्तमभिचष्टे
अनृतेभिर्वचोंभिः । आपंइवकाशिनासंगृभीताअसंन्नस्त्वासंतइन्द्रवक्ता ८ ये
पांकशंसंविहरंन्तएवैर्येवांभद्रंदूषयंन्तिस्वधाभिंः । अहंयेवातान्प्रददांतुसोमआवां
दधातुनिर्ऋतेरुपस्थे ९ योनोरसंदिप्संतिपित्वोअंग्नेयोअश्वांनांयोगवांयस्तनूनां-
म् । रिपुःस्तेनःस्तेंयकृद्दभ्रमेंतुनिषहींयतांतन्वा३ तनांच १० ॥ ६ ॥ परःसोअं-

स्तुतन्वा३ तनाचतिस्रःपृथिवीरधोअस्तुविश्वाः।प्रतिशुष्यतुयशोअस्यदेवायोनो
दिवादिप्सतियश्चनक्तम् ११ सुविज्ञानंचिकितुषेजनायसच्चासच्चवचसीपस्पृ-
धाते। तयोर्यत्सत्यंयतरदृजीयस्तदित्सोमोऽवतिहन्त्यासत् १२ नवाउसोमो
वृजिनंहिनोतिनक्षत्रियंमिथुयाधारयन्तम्। हन्तिरक्षोहन्त्यासद्वदन्तमुभावि-
न्द्रस्यप्रसितौशयाते १३ यदिवाहमनृतदेवआसमोघंवादेवाँअप्यूहेअग्ने। किम-
स्मभ्यंजातवेदोहृणीषेद्रोघवाचस्तेनिर्ऋथंसचन्ताम् १४ अद्यामुरीययदियातु-
धानोअस्मियदिवायुस्ततपपूरुषस्य। अधासवीरैर्दशभिर्वियूयायोमामोघंयातु-
धानेत्याह १५ ॥ ७ ॥ योमायातुंयातुधानेत्याहयोवारक्षाःशुचिरस्मीत्याह।
इन्द्रस्तंहन्तुमहतावधेनविश्वस्यजन्तोरधमस्पदीष्ट १६ प्रयाजिगातिखर्गलेव
नक्तमपद्रुहातन्वं१गूहमाना। वव्राँअनन्ताँअवसापदीष्टग्रावाणोघ्नन्तुरक्षसउप-

ब्दैः १७ वितिष्ठध्वंमरुतोविक्ष्वि१च्छतंगृभायतरक्षसःसंपिनष्टन । वयोयेभूत्वी
पतयन्तिनक्तभिर्येवारिपोदधिरेदेवेअध्वरे १८ प्रवर्तयदिवोअश्मानमिन्द्रसोम-
शितंमघवन्त्संशिशाधि । प्राक्तादपाक्तादधरादुदक्तादभिजहिरक्षसःपर्वतेन १९
एतउत्येपतयन्तिश्वयातवइन्द्रंदिप्सन्तिदिप्सवोऽदाभ्यम् । शिशीतेशक्रःपिशु-
नेभ्योवधंनूनंसृजदशनिंयातुमद्भ्यः २० ॥ ८ ॥ इन्द्रोयातूनामभवत्पराशरो
हविर्मथीनामभ्या३विवासताम् । अभीदुशक्रःपरशुर्यथावनंपात्रेवभिन्दन्त्सत
एतिरक्षसः २१ उलूकयातुंशुशुलूकयातुंजहिश्वयातुमुतकोकयातुम् । सुपर्ण-
यातुमुतगृध्रयातुंदृषदेवप्रमृणरक्षइन्द्र २२ मानोरक्षोअभिनड्यातुमावतामपो-
च्छतुमिथुनायाकिमीदिना । पृथिवीनःपार्थिवात्पात्वंहसोऽन्तरिक्षंदिव्यात्पात्व-
स्मान् २३ इन्द्रजहिपुमांसंयातुधानमुतस्त्रियंमाययाशाशदानाम् । विग्रीवासो

मूरंदेवाऋदन्तुमातेहंशन्तसूयँमुच्चरंन्तम् २४ प्रतिंचक्ष्वविचक्ष्वेन्द्रंश्चसोमजागृतम्।
रक्षोंभ्योवधमंस्यतमशनिंयातुमद्भ्यंः २५ ॥ १ ॥ इति शाकलर्कूसंहितायां सप्तमे
मण्डले षष्ठोनुवाकः ॥ ६ ॥

॥ इति सप्तमं मण्डलं समाप्तम् ॥ ७ ॥

मा चिच्चतुस्त्रिंशन्मेधातिथिमेध्यातिथी काण्वाविन्द्रो बृहती। आद्ययोः प्रगाथो घौरः काण्वो वा। उपान्त्यानां चतसृणामासङ्गः प्रायोगिः। अन्त्यायाः शश्वत्याङ्गिरस्यासङ्गस्य पत्नी। उपान्त्यानां चतसृणामासङ्गस्य दानस्तुतिः। अन्त्याया आसङ्गः। द्वितीया चतुर्थी च सतोबृहत्यौ। अन्त्ये त्रिष्टुभौ।

१ माचिंदन्यद्विशंसतसखांयोमारिषण्यत । इन्द्रमित्स्तोंतावृषंणंसचांसुते मुहुंरुकथाचंशंसत १ अवक्रक्षिणंवृषभंयंथाजुरंगांनचर्षणीसहंम् । विद्वेषंणंसंवर्ननोभयंकरंमंहिंष्ठमुभयाविनंम् २ यच्चिद्धित्वाजनांइमेनानाहवंन्तऊतयें ।

अस्माकंत्वाहृदमिन्द्रभूतुतेऽहाविश्वांचवर्धनम् ३ वितर्तूर्यन्तेमघवन्विपश्चितोऽर्यो
विपोजनानाम् । उपक्रमस्वपुरुरूपमाभरवाजंनेदिष्ठमूतये ४ महेचनत्वामद्रि-
वःपरांशुल्कायदेयाम् । नसहस्रायनायुतायवज्रिवोनशतायशतामघ ५ ॥ १० ॥
वस्याँइन्द्रासिमेपितुरुतभ्रातुरभुञ्जतः । माताचमेछदयथःसमावसोवसुत्वनाय
राधसे ६ क्वेयथक्वेदसिपुरुत्राचिद्धितेमनः । अलर्षियुध्मखजकृत्पुरंदरप्रगायत्रा
अगासिषुः ७ प्रास्मैगायत्रमर्चतवावातुर्यःपुरंदरः । याभिःकाण्वस्योपबर्हिरा-
सदंयासद्वज्रीभिनत्पुरः ८ येतेसन्तिदशग्विनःशतिनोयेसहस्रिणः । अश्वासोये
तेवृषणोरघुद्रुवस्तेभिर्नस्तूयमागहि ९ आत्व१द्यसबर्दुघांहुवेगायत्रवेपसम् । इ-
न्द्रंधेनुंसुदुघामन्यामिषमुरुधारामरंकृतम् १० ॥ ११ ॥ यत्तुदत्सूरएतशंवङ्कू
वातस्यपर्णिना । वहत्कुत्समार्जुनेयंशतक्रतुःत्सरद्गन्धर्वमस्तृतम् ११ यक्रुते

चिदभिश्रिषःपुराजत्रुभ्यआतृदः । संधातासंधिंमघवापुरूवसुरिष्कर्ताविह्रुतंपुनः १२ माभूमनिष्ट्याइवेन्द्रत्वदरणाइव । वनानिनप्रजहितान्यद्रिवोदुरोषासोअमन्महि १३ अमन्महीदनाशवोऽनुग्रासश्चवृत्रहन् । सकृत्सुतेमहताशूरराधसानुस्तोमंमुदीमहि १४ यदिस्तोमंममश्रवदस्माकमिन्द्रमिन्दवः । तिरःपवित्रंससृवांसआशवोमदन्तुतुग्र्यावृधः १५ ॥ १२ ॥ आत्व१द्यसधस्तुतिंवावातुःसख्युरागहि । उपस्तुतिर्मघोनांप्रत्वावत्वधातेवश्मिसुष्टुतिम् १६ सोताहिसोममद्रिभिरेमेनमप्सुधावत । गव्यावस्त्रेववासयन्तइन्नरोनिर्धुक्षन्वक्षणाभ्यः १७ अधज्मोअधवादिवोबृहतोरोचनादधि । अयावर्धस्वतन्वागिराममाजातासुक्रतोपृण १८ इन्द्रायसुमदिन्तमंसोमंसोतावरेण्यम् । शक्रएणंपीपयद्विश्वयाधियाहिन्वानंनवाजयुम् १९ मात्वासोमस्यगल्दयासदायाचन्नहंगिरा । भूर्णिमृगं

नसर्वनेषुचुक्रुधंकईशानंनयाचिषत् २० ॥ १३ ॥ मदेनेषितंमदमुग्रमुग्रेणश-
वसा । विश्वेषांतरुतारंमदच्युतंमदेहिष्मादादतिनः २१ शेवारेवार्यापुरुदेवोम-
र्तायदाशुषे । ससुन्वतेचस्तुवतेचरासतेविश्वगूर्तोअरिष्टुतः २२ एन्द्रयाहिमत्स्व
चित्रेणदेवराधसा । सरोनप्रास्युदरंसपीतिभिरासोमेभिरुरुस्फिरम् २३ आत्वा
सहस्रमाशतंयुक्तारथेहिरण्यये । ब्रह्मयुजोहरयइन्द्रकेशिनोवहन्तुसोमपीत-
ये २४ आत्वारथेहिरण्ययेहरीमयूरशेप्या । शितिपृष्ठावहतांमध्वोअन्धसोवि-
वक्षणस्यपीतये २५ ॥ १४ ॥ पिबात्वं१स्यगिर्वणःसुतस्यपूर्वपाइव । परिष्कृ-
तस्यरसिनइयमासुतिश्चारुर्मदायपत्यते २६ यएकोअस्तिदंसनामहाँउग्रोअभि
व्रतैः । गमत्सशिप्रीनसयोषदागमद्धवंनपरिवर्जति २७ त्वंपुरंचरिष्ण्वंवधैःशु-

ष्णंस्यसंपिंणक् । त्वंभाअनुंचरोअधंद्विताय॑दिन्द्रहव्योभुवंः २८ ममंत्वासूरउ-
दिंतेममंमध्यंदिंनेदिवः । ममंप्रपित्वेअंपिशर्वरेवंसवांस्तोमांसोअवृत्सत २९
स्तुहिस्तुहीदेतेघांतेमंहिंष्ठासोमघोनांम् । निन्दिताश्वंःप्रपथीपंरमज्यामघस्यंमे-
ध्यातिथे ३० ॥ १५ ॥ आयदश्वान्वनंन्वतःश्रद्धयाहंरथेंरुहम् । उतवामस्यव-
सुंनश्चिकेततियोअस्तियाद्वंःपशुः ३१ यऋज्रामह्यंमामहेसहत्वचाहिंरण्ययां ।
एषविश्वांन्यभ्यंस्तुसौभंगासङ्गस्यंस्वनद्रंथः ३२ अधप्लायोंगिरतिंदासदन्यानां-
सङ्गोअंग्नेदशभिंःसहस्रैः । अधोक्षणोदशमह्यंरुशंन्तोनळाइंवसरंसोनिरंति-
ष्ठन् ३३ अन्वंस्यस्थूरंदंदृशेपुरस्तांदनस्थऊरुरंवरम्बंमाणः । शश्वंतीनार्यंभि-
चक्ष्याहसुभंद्रमर्यभोजंनंबिभर्षि ३४ ॥ १६ ॥

इदं वसो द्विचत्वारिंशन्मेधातिथिः काण्वः प्रियमेधश्चांङ्गिरस इन्द्रो गायत्री । अन्त्ययोर्मेधातिथिः । तयोरेव विभिन्दोर्दानस्तुतिर्देवता । अष्टाविंश्यनुष्टुप् ।

२ इदंवंसोसुतमन्धःपिबासुपूर्णमुदरम् । अनाभयिन्नरिमाते १ नृभिर्धूतःसुतोअश्नैरव्योवारैःपरिपूतः । अश्वोननिक्तोनदीषु २ तंतेयवंयथागोभिःस्वादुमकर्म श्रीणन्तः । इन्द्रत्वास्मिन्त्सधमादे ३ इन्द्रइत्सोमपाएकइन्द्रःसुतपाविश्वायुः । अन्तर्देवान्मर्त्यांश्च ४ नयंशुक्रोनदुराशीर्नतृप्राउरुव्यचसम् । अपस्पृण्वतेसुहार्दम् ५ ॥ १७ ॥ गोभिर्यदीमन्येअस्मन्मृगंनव्रामृगयन्ते । अभित्सरन्तिधेनुभिः ६ त्रयइन्द्रस्यसोमाःसुतासःसन्तुदेवस्य । स्वेक्षयेसुतपाव्नः ७ त्रयःकोशासःश्चोतन्तितिस्रश्चम्वः सुपूर्णाः । समानेअधिभार्मन् ८ शुचिरसिपुरुनिष्ठाःक्षीरैर्मध्यतआशीर्तः । दध्नामन्दिष्ठःशूरस्य ९ इमेतइन्द्रसोमास्तीव्राअस्मे

सुतासः । शुक्राआशिरंयाचन्ते १० ॥ १८ ॥ ताँआशिरंपुरोळाशमिन्द्रेमंसो-
मंश्रीणीहि । रेवन्तंहित्वांशृणोमि ११ हृत्सुपीतासोयुध्यन्तेदुर्मदासोनसुरां-
याम् । ऊधर्ननग्नाजंरन्ते १२ रेवाँइद्रेवतंःस्तोतास्यात्त्वावंतोमघोनंः । प्रेदुंहरिवः
सुतस्यं १३ उक्थंचनशस्यमांनमगोरररिराचिंकेत । नगांयत्रंगीयमांनम् १४
मानंइन्द्रपीयत्नवेमाशर्धंतेपरांदाः । शिक्षांशचीवःशचींभिः १५ ॥ १९ ॥ वयमुं
त्वातदिदंर्थाइन्द्रंत्वायन्तःसखांयः । कण्वांउक्थेभिंर्जरन्ते १६ नघेंमन्यदापंपन
वज्रिन्नपसोनविंष्टौ । तवेदुस्तोमंचिकेत १७ इच्छन्तिंदेवाःसुन्वन्तंनस्वप्नांयस्पृ-
हयन्ति । यन्तिंप्रमादमतंन्द्राः १८ ओषुप्रयांहिवाजेंभिर्माह्टंणीथाअभ्यं१स्मा-
न् । महाँइंवयुवंजानिः १९ मोष्वं१द्यदुर्हणांवान्त्सायंकरदारेअस्मत् । अश्रीर-
इंवजामांता २० ॥ २० ॥ विद्माह्यंस्यवीरस्यंभूरिदावंरींसुमतिम् । त्रिषुजात

स्यमनांसि २१ आतूषिंश्चकण्वंवन्तंनघांविद्मशवसानात् । यशस्तंरंशत-मूतेः २२ ज्येष्ठेनसोतरिन्द्रायसोमंवीरायशक्राय । भरापिबन्नर्याय २३ योवेदिं-ष्ठोअव्यथिष्वश्वांवन्तंजरितृभ्यः । वाजंस्तोतृभ्योगोमन्तम् २४ पन्यंपन्यमि-त्सोतारआधांवतमद्याय । सोमंवीरायशूराय २५ ॥ २१ ॥ पातावृत्रहासुतमा घांगमन्नारेअस्मत् । नियमतेशतमूतिः २६ एहहरींब्रह्मयुजांशग्मावक्षतःस-खायम् । गीर्भिःश्रुतंगिर्वणसम् २७ स्वादवःसोमाआयाहिश्रीताःसोमाआ याहि । शिप्रिन्नृषीवःशचीवोनायमच्छांसधमादम् २८ स्तुतश्चयास्त्वावर्धन्ति महेराधसेनृम्णाय । इन्द्रकारिणंवृधन्तः २९ गिरश्चयास्तेगिर्वाहउक्थाचतुभ्यं तानि । सत्राधिरेशवांसि ३० ॥ २२ ॥ एवेदेषतुविकूर्मिर्वाजाँएकोवज्रहस्तः । सनादमृक्तोदयते ३१ हन्तावृत्रंदक्षिणेनेन्द्रःपुरूपुरुहूतः । महान्महीभिःशची-

भिः ३२ यस्मिन्विश्वांश्चर्षणयंउतच्यौत्नाज्रयांसिच । अनुघेन्मन्दीमघोनः ३३
एषएतानिचकारेन्द्रोविश्वायोऽतिंशृण्वे । वाजदावामघोनाम् ३४ प्रभर्तारथं
गव्यन्तमपाकाच्चिद्यमवंति । इनोवसुसहिवोळ्हा ३५ ॥ २३ ॥ सनिताविप्रो
अर्वद्भिर्हन्तावृत्रंनृभिःशूरः । सत्योऽविताविधन्तम् ३६ यजध्वैनंप्रियमेधाइन्द्रं
सत्राचामनसा । योभूत्सोमैःसत्यमद्वा ३७ गाथश्रवसंसत्पतिंश्रवस्कामंपुरु-
त्मानम् । कण्वासोगातवाजिनम् ३८ यऋतेचिद्गास्पदेभ्योदात्सखानृभ्यः
शचीवान् । येअस्मिन्काममश्रियन् ३९ इत्थाधीवन्तमद्रिवःकाण्वंमेध्याति-
थिम् । मेषोभूतोऽभियन्नयः ४० शिक्षाविभिन्दोअस्मैचत्वार्ययुतादत् ।
अष्टापरःसहस्रा ४१ उतसुत्येपयोवृधामाकीरणस्यनप्त्या । जनित्वनायमा-
महे ४२ ॥ २४ ॥

पिब चतुर्विंशतिर्मेधातिथिः काण्व इन्द्रः प्रगाथा । अन्त्यानां चतसृणां पाकस्थाम्नःकौरयाणस्य दानस्तुतिः । एकविंश्यनुष्टुप् । उपान्त्ये गायत्र्यौ । अन्त्या बृहती ।

३ पिबासुतस्यंरसिनोमत्स्वांनइन्द्रगोमंतः । आपिर्नोबोधिसधमाद्योवृधे-ऽ३स्माँअंवन्तुतेधियंः १ भूयामंतेसुमतौवाजिनोवयंमानंःस्तरभिमांतये । अस्माञ्चित्राभिंरवतादभिष्टिंभिरानंःसुम्नेषुंयामय २ इमाउंत्वापुरूवसोगिरोवर्धन्तुयाममं । पावकवंर्णाःशुचंयोविपश्चितोऽभिस्तोमैंरनूषत ३ अयंसहस्रमृषिंभिःसहंस्कृतःसमुद्रइंवपप्रथे । सत्यःसोअंस्यमहिमागृंणेशवोयज्ञेषुंविप्रराज्ये ४ इन्द्रमिद्देवतांतयइन्द्रंप्रयत्यंध्वरे । इन्द्रंसमीकेवनिनोहवामहइन्द्रंधनंस्यसातयें ५ ॥ २५ ॥ इन्द्रोमह्नारोदंसीपप्रथच्छवइन्द्रःसूर्यंमरोचयत् । इन्द्रेहविश्वाभुवंनानियेमिरइन्द्रेसुवानासइन्दंवः ६ अभित्वांपूर्वपीतयइन्द्रस्तोमेभिरायवंः । स-

मीचीनासंऋभवःसमंस्वरन्नुद्रागृंणन्तपूर्व्यम् ७ अस्येदिन्द्रोवावृधेवृष्ण्यंशवोम-
देसुतस्यविष्णवि । अद्यातमंस्यमहिमानंमायवोऽनुंष्टुवन्तिपूर्वथां ८ तत्त्वांयामि
सुवीर्यंतद्ब्रह्मंपूर्वचित्तये । येनायतिंभ्योभृगंवेधनेंहितेयेनप्रस्कंण्वमाविंथ ९
येनांसमुद्रमसृंजोमहीरपस्तदिंन्द्रवृष्णिंतेशवंः । सद्यःसोअंस्यमहिमानसंनशे
यंक्षोणीरंनुचक्रदे १० ॥ २६ ॥ शग्धीनंइन्द्रयत्त्वांरयिंयामिंसुवीर्यम् । शग्धि
वाजांयप्रथमंसिषांसतेशग्धिस्तोमांयपूर्व्य ११ शग्धीनोंअस्ययद्धंपौरमाविंथ
धियंइन्द्रसिषांसतः । शग्धियथारुशंमंश्यावंकंकृपमिन्द्रप्रावःस्वंर्णरं १२ कन्न-
व्योंअतसीनांतुरोगृंणीतमर्त्यंः । नहीन्वंस्यमहिमानंमिन्द्रियंस्वंर्गृणन्तंआनशुः
१३ कदुंस्तुवन्तंऋतयन्तदेवतऋषिःकोविप्रंओहते । कदाहवंमघवन्निन्द्रसुन्वतः
कदुंस्तुवतआगंमः १४ उदुत्येमधुंमत्तमागिरःस्तोमांसईरते । सत्राजितोंधन-

साअक्षितोतयोवाजयन्तोरथाइव १५ ॥ २७ ॥ कण्वाइवभृगवःसूर्याइवविश्व-
मिद्धीतमानशुः । इन्द्रंस्तोमेभिर्महयन्तआयवःप्रियमेधासोअस्वरन् १६ युक्ष्वा
हिवृत्रहन्तमहरीइन्द्रपरावतः । अर्वाचीनोमघवन्त्सोमपीतयउग्रऋष्वेभिरागहि
१७ इमेहितेकारवोवावशुर्धियाविप्रासोमेधसातये । सत्वंनोमघवन्निन्द्रगिर्वणो
वेनोनशृणुधीहवम् १८ निरिन्द्रबृहतीभ्योवृत्रंधनुभ्योअस्फुरः । निरर्बुदस्यमृ-
गयस्यमायिनोनिःपर्वतस्यगाआजः १९ निरग्नयोरुरुचुर्निरुसूर्योनिःसोमइन्द्रि-
योरसः । निरन्तरिक्षादधमोमहामहिंकृषेतदिन्द्रपौंस्यम् २० ॥ २८ ॥ यंमे
दुरिन्द्रोमरुतःपाकस्थामाकौरयाणः । विश्वेषांत्मनाशोभिष्ठमुपेवदिविधावमा-
नम् २१ रोहितंमेपाकस्थामासुधुरंकक्ष्यप्राम् । अदाद्रायोविबोधनम् २२
यस्माअन्येदशप्रतिधुरंवहन्तिवह्नयः । अस्तंवयोनतुग्र्यम् २३ आत्मापितुस्त-

नूर्वासंओजोदाअभ्यञ्जनम् । तुरीयमिद्रोहितस्यपाकंस्थामानंभोजंदातारम-व्रवम् २४ ॥ २९ ॥

यदिन्द्रैकविंशतिर्देवातिथिः काण्व इन्द्रः प्रगाथा । पञ्चदश्यादीनां चतसृणां पूषा वा । अन्त्यानां तिसृणां कुरुङ्गस्य दानस्तुतिः । अन्त्या पुरउष्णिक् ।

४ यदिन्द्रप्रागपागुदङ्न्यंग्वाहूयसेनृभिः । सिमांपुरूनृषूतोअस्यानवेऽसिंप्र-शर्धतुर्वशे १ यद्वारुमेरुशमेश्यावकेकृपइन्द्रमादयसेसचा । कण्वासस्त्वाब्रह्म-भिःस्तोमवाहसइन्द्रायंच्छन्त्यागहि २ यथागौरोअपाकृतंतृष्यन्नेत्यवेरिणम् । आपित्वेनःप्रपित्वेतूयमागहिकण्वेषुसुसचापिब ३ मन्दन्तुत्वामघवन्निन्द्रेन्दवो राधोदेयायसुन्वते । आमुष्यासोमंमपिबश्चमूसुतंज्येष्ठंतद्दधिषेसहः ४ प्रचक्रे सहसासहोबभञ्जमन्युमोजसा । विश्वेतइन्द्रपृतनायवोयहोनिवृक्षाइवयेमिरे ५

॥ ३० ॥ सहस्रेणेवसचतेयवीयुधायस्तआनळुपस्तुतिम् । पुत्रंप्रावर्गंकृणुतेसु-
वीर्येदाश्नोतिनमउक्तिभिः ६ माभेममाश्रमिष्मोग्रस्यसख्येतव । महत्तेवृष्णो
अभिचक्ष्यंकृतंपश्येमतुर्वशंयदुम् ७ सव्यामनुस्फिग्यंवावसेवृषानदानोअस्यरो-
षति । मध्वासंपृक्ताःसारघेणधेनवस्तूयमेहिद्रवापिब ८ अश्वीरथीसुरूपइद्गोमाँ
इदिन्द्रतेसखा । श्वात्रभाजावयसासचतेसदाचन्द्रोयातिसभामुप ९ ऋश्योन-
तृष्यन्नवपानमागहिपिबासोमंवशाँअनु । निमेघमानोमघवन्दिवेदिवओजिष्ठं
दधिषेसहः १० ॥ ३१ ॥ अध्वर्योद्रावयात्वंसोममिन्द्रःपिपासति । उपनूनंयु-
युजेवृषणाहरीआचजगामवृत्रहा ११ स्वयंचित्समन्यतेदाशुरिर्जनोयत्रासो-
मस्यतृम्पसि । इदंतेअन्नंयुज्यंसमुक्षितंतस्येहिप्रद्रवापिब १२ रथेष्ठायाध्वर्यवः
सोममिन्द्रायसोतन । अधिब्रध्नस्याद्रयोविचक्षतेसुन्वन्तोदाश्वध्वरम् १३ उप

व्रभ्रंवावातावृषणाहरीइन्द्रंमपसुंवक्षतः । अर्वाञ्चंत्वासप्तयोऽध्वरश्रियोवहंन्तुसवनेदुपं १४ प्रपूषणंवृणीमहेयुज्यांयपुरूवसुंम् । सशंक्रशिक्षपुरुहूतनोधियातुजें रायेविंमोचन १५ ॥ ३२ ॥ संनंःशिशीहिभुरिजोंरिवक्षुरंरास्वंरायोविंमोचन । त्वेतन्नंःसुवेदंमुस्रियंवसुयंत्वंहिनोषिमर्त्यंम् १६ वेमिंत्वापूषन्नृञ्जसेवेमिस्तोतंव आघृणे । नतस्यंवेम्यरंणंहितद्वंसोस्तुषेपज्रायसाम्ने १७ परागावोयवंसंकच्चिंदाघृणेनित्यंरेक्णोंअमर्त्य । अस्माकंपूषन्नविताशिवोभंवमंहिंष्ठोवाजंसातये १८ स्थूरंराधंःशताश्वंकुरुङ्गस्यदिविंष्टिषु । राज्ञंस्त्वेषस्यंसुभगंस्यरातिषुंतुर्वशेंष्वमन्महि १९ धीभिःसातानिंकाण्वस्यंवाजिनंःप्रियमेंधैरभिद्युंभिः । षष्टिंसहस्रानुनिमंजामजेनिर्यूथानिगवामृषिंः २० वृक्षाश्चिंन्मेअभिपित्वेअंरारणुः । गांभंजन्तमेहनाश्वंभजन्तमेहनां २१ ॥ ३३ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां पञ्चमाष्टके सप्तमोध्यायः॥७॥

दूरादेकान्नचत्वारिंशद्ब्रह्मातिथिराश्विनंद्विबृहत्यनुष्टुबन्तमन्त्याःपञ्चार्धर्चाश्चैद्यस्यकशोर्दानस्तुतिर्म-
हाँइन्द्रोष्टाचत्वारिंशद्वत्सस्तृचोन्त्यास्तिरिन्दिरस्यपार्शव्यस्यदानस्तुतिःप्रयद्वःषट्त्रिंशत्पुनर्वत्सोमारुत-
मानस्त्र्यधिकासध्वंसआश्विनंह्यानुष्टुभंत्वानूनंसैकाशशकर्णोन्त्येगायत्र्याउपाद्येचाद्याचतुर्थीषष्ठीचतुर्द-
श्याद्येचबृहत्यःपञ्चमीककुब्दशम्याद्यास्त्रिष्टुब्विराड्जगत्योयत्स्थःषट्प्रगाथोपश्यद्बृहतीमध्येज्योतिरनु-
ष्टुबास्तारपङ्क्तिःप्रगाथस्त्वमग्नेदशवत्सआग्नेयेगायत्र्यन्त्यात्रिष्टुब्वाद्याप्रतिष्ठोपाद्यावर्धमाना ।

दूरादेकान्नचत्वारिंशद्ब्रह्मातिथिः काण्वोश्विनौ गायत्री । सप्तत्रिंशत्तम्या द्वितीयार्धस्यान्त्ययोश्च
चैद्यस्य कशोर्दानस्तुतिः । उपाद्ये बृहत्यौ । अन्त्यानुष्टुप् ।

५ ओम् दूरादिहेवयत्सत्यंरुणप्सुरशिश्वितत् । विभानुंविश्वधातनत् १ नृव-
द्दस्रामनोयुजारथेनपृथुपाजसा । सचेथेअश्विनोषसम् २ युवाभ्यांवाजिनीवसू
प्रतिस्तोमाअदृक्षत । वाचंदूतोयथोहिषे ३ पुरुप्रियाणऊतयेपुरुमन्द्रापुरूवसू ।
स्तुषेकण्वासोअश्विना ४ मंहिष्ठावाजसातमेषयन्ताशुभस्पती । गन्तारादाशु-

षोगृहम् ५ ॥ १ ॥ तासुदेवायदाशुषेसुमेधामवितारिणीम् । घृतैर्गव्यूतिमुक्ष-
तम् ६ आनःस्तोममुपद्रवत्तूयंश्येनेभिराशुभिः । यातमश्वेभिरश्विना ७ येभि-
स्तिस्रःपरावतोदिवोविश्वानिरोचना । त्रीँरक्तून्परिदीयथः ८ उतनोगोमती-
रिषउतसातीरहर्विदा । विपथःसातयेसितम् ९ आनोगोमन्तमश्विनासुवीरंसुर-
थंरयिम् । वोळ्हमश्वावतीरिषः १० ॥ २ ॥ वावृधानाशुभस्पतीदस्राहिरण्य-
वर्तनी । पिबतंसोम्यंमधु ११ अस्मभ्यंवाजिनीवसूमघवद्भ्यश्चसप्रथः । छर्दि-
र्यन्तमदाभ्यम् १२ निषुब्रह्मजनानांयाविष्टंतूयमागतम् । मोष्वन्याँउपारत-
म् १३ अस्यपिबतमश्विनायुवंमदस्यचारुणः । मध्वोरातस्यधिष्ण्या १४ अ-
स्मेआवहतंरयिंशतवन्तंसहस्रिणम् । पुरुक्षुंविश्वधायसम् १५ ॥ ३ ॥ पुरुत्रा
चिद्धिवांनराविह्वयन्तेमनीषिणः । वाघद्भिरश्विनागतम् १६ जनासोवृक्तबर्हि-

षोहविष्मन्तोअरंकृतः । युवांहवन्तेअश्विना १७ अस्माकंमद्यवामयंस्तोमो
वाहिष्ठोअन्तमः । युवाभ्यांभूत्वश्विना १८ योहवांमधुनोदृतिराहितोरथचर्षणे ।
ततःपिबतमश्विना १९ तेननोवाजिनीवसूपश्वेतोकायशंगवे । वहंतंपीवरीरिर-
षः २० ॥ ४ ॥ उतनोदिव्याइषउतसिंधूँरहर्विदा । अपद्वारेववर्षथः २१ कदा
वांतौग्र्योविधत्समुद्रेजहितोनरा । यद्वांरथोविभिष्पतात् २२ युवंकण्वायनास-
त्यापिरिप्तायहर्म्ये । शश्वदूतीर्दशस्यथः २३ ताभिरायातमूतिभिर्नव्यसीभिः
सुशस्तिभिः । यद्वांवृषण्वसूहुवे २४ यथाचित्कण्वमावतंप्रियमेधमुपस्तुतम् ।
अत्रिंशिंजारमश्विना २५ ॥ ५ ॥ यथोतकृत्व्येधनेंशुंगोष्वगस्त्यम् । यथावा-
जेषुसोभरिम् २६ एतावद्वांवृषण्वसूअतोवाभूयोअश्विना । गृणन्तःसुम्नमी-
महे २७ रथंहिरण्यवन्धुरंहिरण्याभीशुमश्विना । आहिस्थाथोदिविस्पृशं-

म् २८ हिरण्ययींवांरभिंरीषाअक्षोंहिरण्ययंः । उभाचक्राहिंरण्ययां २९ तेनंनो
वाजिनीवसूपरावतंश्विदागंतम् । उपेमांसुंष्टुतिंमम ३० ॥६॥ आवंहेथेपराकात्पू-
र्वीरश्नन्तांवश्विना । इषोदासींरमर्त्या ३१ आनोंद्युम्नैराश्रवोंभिरारायायांतमश्वि-
ना । पुरुंश्चन्द्रानासंत्या ३२ एहवांप्रुषितप्संवोवयोंवहन्तुपर्णिनंः । अच्छांस्व-
ध्वरंजनंम् ३३ रथंवामनुंगायसंयइषावर्तंतेसह । नचक्रमभिबांधते ३४ हिर-
ण्ययेंनरथेंनद्रवत्पांणिभिरश्वैंः । धीजंवनानासंत्या ३५ ॥ ७ ॥ युवंमृगंजांगृ-
वांसंस्वदंथोवावृषण्वसू । तानंःपृङ्क्तमिषारयिम् ३६ तामेंअश्विनासनीनांवि-
द्यातंनवांनाम् । यथांचिच्चैद्यःकशुःशतमुष्ट्रांनांददंत्सहस्रादशगोनांम् ३७ यो-
मेहिरंण्यसंदृशोदशराज्ञोअमंहत । अधस्पदाइच्चैद्यस्यंकृष्टयंश्चर्मम्नाअभितो-

जनाः ३८ माकिरेनापथागाद्येनेमेयन्तिचेदयः । अन्योनेत्सूरिरोहतेभूरिदावत्तरो-
जनः ३९ ॥ ८ ॥ इत्यष्टमे मण्डले प्रथमोनुवाकः ॥ १ ॥

महाँ इन्द्रोष्टाचत्वारिंशद्वत्सः काण्व इन्द्रो गायत्री । अन्त्यानां
तिसृणां तिरिंदिरस्य पारशव्यस्य दानस्तुतिः ।

६ महाँइन्द्रोयओजसापर्जन्योवृष्टिमाँइव । स्तोमैर्वत्सस्यवावृधे १ प्रजा-
मृतस्यपिप्रतःप्रयद्भरन्तवह्नयः । विप्राऋतस्यवाहसा २ कण्वाइन्द्रंयदक्रत
स्तोमैर्यज्ञस्यसाधनम् । जामिब्रुवतआयुधम् ३ समस्यमन्यवेविशोविश्वा
नमन्तकृष्टयः । समुद्रायेवसिन्धवः ४ ओजस्तदस्यतित्विषउभेयत्समवर्त-
यत् । इन्द्रश्चर्मेवरोदसी ५ ॥ ९ ॥ विचिद्वृत्रस्यदोधतोवज्रेणशतपर्वणा ।
शिरोबिभेदवृष्णिना ६ इमाअभिप्रणोनुमोविपामग्रेषुधीतयः । अग्नेःशो-

चिर्नदिद्युतः ७ गुहासतीरुपत्मनाप्रयच्छोचन्तधीतयः । कण्वाऋतस्यधा-
रया ८ प्रतमिन्द्रनशीमहिरयिंगोमन्तमश्विनम् । प्रब्रह्मपूर्वचित्तये ९
अहमिद्धिपितुष्परिमेधामृतस्यजग्रभ । अहंसूर्यइवाजनि १० ॥ १० ॥ अहं
प्रत्नेनमन्मनागिरःशुम्भामिकण्ववत् । येनेन्द्रःशुष्ममिद्दधे ११ येत्वामिन्द्रन
तुष्टुवुरृषयोयेचतुष्टुवुः । ममेद्वर्धस्वसुष्टुतः १२ यदस्यमन्युरध्वनीद्विवृत्रंपर्वशो
रुजन् । अपःसमुद्रमैरयत् १३ निशुष्णइन्द्रधर्णसिंवज्रंजघन्थदस्यवि । वृषा
ह्युग्रशृण्विषे १४ नद्यावइन्द्रमोजसानान्तरिक्षाणिवज्रिणम् । नविव्यचन्तभूम-
यः १५ ॥ ११ ॥ यस्तइन्द्रमहीरपःस्तभूयमानआशयत् । नितंपद्यासुशि-
श्नथः १६ यइमेरोदसीमहीसमीचीसमजग्रभीत् । तमोभिरिन्द्रतंगुहः १७ य
इन्द्रयतयस्त्वाभृगवोयेचतुष्टुवुः । ममेदुग्रश्रुधीहवम् १८ इमास्तइन्द्रपृश्नयोघृ-

तंदुहतआशिरम् । एनामृतस्यपिप्युषीः १९ याइन्द्रप्रस्वस्त्वासागर्भमचक्रिर-
न् । परिधर्मेवसूर्यम् २० ॥ १२ ॥ त्वामिच्छवसस्पतेकण्वाउक्थेनवावृधुः ।
त्वांसुतासइन्दवः २१ तवेदिन्द्रप्रणीतिषूतप्रशस्तिरद्रिवः । यज्ञोवितन्तसा-
य्यः २२ आनइन्द्रमहीमिषंपुरंनदर्षिगोमतीम् । उतप्रजांसुवीर्यम् २३ उत
त्यदाश्वश्व्यंयदिन्द्रनाहुषीष्वा । अग्रेविक्षुप्रदीदयत् २४ अभिव्रजंनतत्निषेसूरउ-
पाकचक्षसम् । यदिन्द्रमृळयासिनः २५ ॥ १३ ॥ यदङ्गतविषीयसइन्द्रप्ररा-
जसिक्षितीः । महाँअपारओजसा २६ तंत्वाहविष्मतीर्विशउपब्रुवतऊतये ।
उरुज्रयसमिन्दुभिः २७ उपह्वरेगिरीणांसंगथेचनदीनाम् । धियाविप्रोअजा-
यत २८ अतःसमुद्रमुद्वतश्चिकित्वाँअवपश्यति । यतोविपानएजति २९
आदित्प्रत्नस्यरेतसोज्योतिष्पश्यन्तिवासरम् । परोयदिध्यतेदिवा ३० ॥ १४ ॥

कण्वांसइन्द्रतेमतिंविश्वेवर्धन्तिपौंस्यम् । उतोशंविष्णवृष्ण्यम् ३१ इमांमइन्द्र सुष्टुतिंजुषस्वप्रसुमामव । उतप्रवर्धयामतिम् ३२ उतब्रह्मण्यावयंतुभ्यंप्रवृद्धव-ज्रिवः । विप्राअतक्ष्मजीवसे ३३ अभिकण्वाअनूषतापोनप्रवतायतीः । इन्द्रं वनन्वतीमतिः ३४ इन्द्रमुक्थानिवावृधुःसमुद्रमिवसिन्धवः । अनुत्तमन्युमज-रम् ३५ ॥ १५ ॥ आनोयाहिपरावतोहरिभ्यांहर्यताभ्याम् । इममिन्द्रसुतं पिब ३६ त्वामिद्वृत्रहन्तमजनासोवृक्तबर्हिषः । हवन्तेवाजसातये ३७ अनु त्वारोदसीउभेचक्रंनवर्त्येतशम् । अनुसुवानसइन्दवः ३८ मन्दस्वासुस्वर्णर उतेन्द्रशर्यणावति । मत्स्वाविवस्वतोमती ३९ वावृधानउपद्यविवृषावज्र्यरोर-वीत् । वृत्रहासोमपातमः ४० ॥ १६ ॥ ऋषिर्हिपूर्वजाअस्येकईशानओजं-सा । इन्द्रचोष्कूयसेवसु ४१ अस्माकंत्वासुताँउपवीतपृष्ठाअभिप्रयः । शतंव-

हन्तुहरयः ४२ इमांसुपूर्व्यांधियंमधोर्घृतस्यपिप्युषीम् । कण्वाउक्थेनवावृ-
धुः ४३ इन्द्रमिद्धिमहीनांमेधेवृणीतमर्त्यः । इन्द्रंसनिष्युरूतये ४४ अर्वाञ्चंत्वा
पुरुष्टुतप्रियमेधस्तुताहरी । सोमपेयायवक्षतः ४५ शतमहंतिरिंदिरेसहस्रंपर्शा-
वाददे । राधांसियाद्वानाम् ४६ त्रीणिशतान्यर्वतांसहस्रादशगोनाम् । ददु-
ष्पज्रायसाम्ने ४७ उदानट्ककुहोदिवमुष्ट्रांश्चतुर्युजोददत् । श्रवसायाद्वंज-
नम् ४८ ॥ १७ ॥

प्र यद्वः षट्त्रिंशत्पुनर्वत्सः काण्वो मरुतो गायत्री ।

७ प्रयद्वस्त्रिष्टुभमिषंमरुतोविप्रोअक्षरत् । विपर्वतेषुराजथ १ यदङ्गतविषी-
यवोयामंशुभ्राअचिध्वम् । निपर्वताअहासत २ उदीरयन्तवायुभिर्वाश्रासः
पृश्निमातरः । धुक्षन्तपिप्युषीमिषम् ३ वपन्तिमरुतोमिहंप्रवेपयन्तिपर्वतान् ।

यद्यामंयान्तिवायुभिः ४ नियद्यामांयवोगिरिर्निसिन्धवोविधर्मणे । महेशुष्मा-
ययेमिरे ५ ॥ १८ ॥ युष्माँउनक्तमूतयेयुष्मान्दिवाहवामहे । युष्मान्प्रयत्यध्वरे
६ उदुत्येअरुणप्सवश्चित्रायामेभिरीरते । वाश्राअधिष्णुनादिवः ७ सृज-
न्तिरश्मिमोजसापन्थांसूर्याययातवे । तेभानुभिर्वितस्थिरे ८ इमांमेमरु-
तोगिरमिमंस्तोममृभुक्षणः । इमंमेवनताहवम् ९ त्रीणिसरांसिपृश्नयो
दुदुह्रेवज्रिणेमधु । उत्संकवन्धमुद्रिणम् १० ॥ १९ ॥ मरुतोयद्धवो
दिवःसुम्नायन्तोहवामहे । आतूनउपगन्तन ११ यूयंहिष्ठासुदानवोरुद्राऋभुक्ष-
णोदमे ।उतप्रचेतसोमदे १२ आनोरयिंमदच्युतंपुरुक्षुंविश्वधायसम् ।इयर्तामरुतो
दिवः १३ अधीवयद्गिरीणांयामंशुभ्राअचिध्वम् । सुवानैर्मन्दध्वइन्दुभिः १४ ए-
तावतश्चिदेषांसुम्नंभिक्षेतमर्त्यः । अदाभ्यस्यमन्मभिः १५ ॥ २० ॥ येद्रप्साइव

रोदंसीधमन्त्यनुंवृष्टिभिः । उत्सैंदुहन्तोअक्षितम् १६ उदुंस्यानेभिंरीरतउद्रथैः-
रुदुंवायुभिः । उत्स्तोमैःपृश्निंमातरः १७ येनावतुर्वशंयदुंयेनकण्वंधनस्पृतम् ।
रायेसुतस्यंधीमहि १८ इमाउंवःसुदानवोघृतंनपिप्युषीरिषः । वर्धान्काण्वस्यम-
न्मंभिः १९ क्वंनूनंसुदानवोमदथावृक्तबर्हिषः । ब्रह्माकोवंःसपर्यति २० ॥२१॥
नहिष्मयद्धंवःपुरास्तोमेंभिर्वृक्तबर्हिषः । शर्धाँऋतस्यजिन्वंथ २१ समुत्येमंह-
तीरपःसंक्षोणीसमुसूर्यम् । संवज्रंपर्वशोदधुः २२ विवृत्रंपर्वशोययुर्विपर्वताँअरा-
जिनः । चक्राणावृष्णिपौंस्यम् २३ अनुंत्रितस्ययुध्यंतःशुष्मंमावन्नुतक्रतुम् ।
अन्विन्द्रंवृत्रतूर्ये २४ विद्युद्धस्ताअभिद्यवःशिप्राःशीर्षन्हिंरण्ययीः । शुभ्राव्यं-
जतश्रिये २५ ॥ २२ ॥ उशनायत्परावतउक्ष्णोरन्ध्रमयातन । द्यौर्नचक्रद-

द्रिया २६ आनोमखस्यदावनेऽश्वैर्हिरण्यपाणिभिः। देवासउपगन्तन २७ यदेषांपृषतीरथेप्रष्टिर्वहतिरोहितः। यान्तिशुभ्रारिणन्नपः २८ सुषोमेशर्यणावत्यार्जीकेपस्त्यावति। ययुर्निचक्रयानरः २९ कदागच्छातमरुतइत्थाविप्रंहवमानम्। मार्डीकेभिर्नाधमानम् ३० ॥ २३ ॥ कद्धनूनंकधप्रियोयदिन्द्रमजहातन। कोवःसखित्वओहते ३१ सहोषुणोवज्रहस्तैःकण्वासोअग्निंमरुद्भिः। स्तुषेहिरण्यवाशीभिः ३२ ओषुवृष्णःप्रयज्यूनानव्यसेसुविताय। ववृत्यांचित्रवाजान् ३३ गिरयश्चिन्निजिहतेपर्शानासोमन्यमानाः। पर्वताश्चिन्नियेमिरे ३४ आक्ष्णयावानोवहन्त्यन्तरिक्षेणपततः। धातारःस्तुवतेवयः ३५ अग्निर्हिजानिपूर्व्यश्छन्दोनसूरोअर्चिषा। तेभानुभिर्वितस्थिरे ३६ ॥ २४ ॥

आ नस्त्रयोविंशतिः सध्वंसः काण्वोश्विनावनुष्टुप् ।

८ आनोविश्वाभिरूतिभिरश्विनागच्छतंयुवम् । दस्राहिरण्यवर्तनीपिबतंसो-
म्यंमधु १ आनूनंयातमश्विनारथेनसूर्यत्वचा । भुजीहिरण्यपेशसाकवीगम्भीरचे-
तसा २ आयातंनहुषस्पर्यान्तरिक्षात्सुवृक्तिभिः । पिबाथोअश्विनामधुकण्वानां
सवनेसुतम् ३ आनोयातंदिवस्पर्यान्तरिक्षादधप्रिया । पुत्रःकण्वस्यवामिहसु-
षावसोम्यंमधु ४ आनोयातमुपश्रुत्यश्विनासोमपीतये । स्वाहास्तोमस्यवर्धना-
प्रकवीधीतिभिर्नरा ५ ॥ २५ ॥ यच्चिद्धिवांपुरऋषयोजुहूरेऽवसेनरा । आयां-
तमश्विनागतमुपेमांसुष्टुतिंमम ६ दिवश्चिद्रोचनादध्यानोगन्तंस्वर्विदा । धीभि-
र्वत्सप्रचेतसास्तोमेभिर्हवनश्रुता ७ किमन्येपर्यासतेऽस्मत्स्तोमेभिरश्विना ।

पुत्रःकण्वस्यवामृषिर्गीर्भिर्वत्सोअवीवृधत् ९ आवांविप्रइहावसेऽह्वत्स्तोमेभिरश्विना । अरिप्रावृत्रहन्तमातानोभूतंमयोभुवा १ आयद्वांयोषणारथमतिष्ठद्वाजिनीवसू । विश्वान्यश्विनायुवंप्रधीतान्यगच्छतम् १० ॥ २६ ॥ अतःसहस्रनिर्णिजारथेनायातमश्विना । वत्सोवांमधुमद्वचोऽशंसीत्काव्यःकविः ११ पुरुमन्द्रापुरूवसूमनोतरारयीणाम् । स्तोममेअश्विनाविममभिवह्नी अनूषाताम् १२ आनोविश्वान्यश्विनाधत्तंराधांस्यह्रया । कृतंनऋत्वियावतो मानोरीरधतंनिदे १३ यन्नासत्यापरावतियद्वास्थोअध्यम्बरे । अतःसहस्रनिर्णिजारथेनायातमश्विना १४ योवांनासत्यावृषिर्गीर्भिर्वत्सोअवीवृधत् । तस्मै सहस्रनिर्णिजमिषंधत्तंघृतश्चुतम् १५ ॥ २७ ॥ प्रास्माऊर्जंघृतश्चुतमश्विनाय-

च्छतंयुवम् । योवांसुम्नायंतुष्टवंद्वसूयाद्दानुनस्पती १६ आनोगन्तंरिशादसेमं
स्तोमंपुरुभुजा । कृतंनंःसुश्रियोंनरेमादातमभिष्टंये १७ आवांविश्वाभिरूतिभिंः
प्रियमेधाअहूषत । राजंन्तावध्वराणामश्विंनायामंहूतिषु १८ आनोगन्तंम-
योभुवाश्विंनाशंभुवांयुवम् । योवांविपन्यूधीतिभिंर्गीभिंर्वत्सोअवीवृधत् १९
याभिःकण्वंमेधांतिथिंयाभिर्वशंदशंव्रजम् । याभिर्गोशंर्यमावंतंताभिंर्नोऽवतं
नरा २० ॥ २८ ॥ याभिंर्नरात्रसदंस्युमावंतंकृत्व्येधनें । ताभिःष्वं१स्माँअं-
श्विनाप्रावंतंवाजंसातये २१ प्रवांस्तोमांःसुवृक्तयोगिरोंवर्धन्त्वश्विना । पुरुंत्रा
वृत्रंहन्तमातानोंभूतंपुरुस्पृहा २२ त्रीणिंपदान्यश्विनोंराविःसान्तिगुहांपरः । कवी
ऋतस्यपत्मंभिरर्वाग्जीवेभ्यस्परिं २३ ॥ २९ ॥

आ नूनमेकविंशतिः शशकर्णः काण्वोऽश्विनौ । आद्या चतुर्थी षष्ठी चतुर्दशी पञ्चदशी च बृहत्यः । द्वितीया तृतीया विंश्येकविंशी च गायत्र्यः । पञ्चमी ककुप् । दशमी त्रिष्टुप् । एकादशी विराट् । द्वादशी जगती । शिष्टा अनुष्टुभः ।

१ आनूनमंश्विनायुवंवृत्सस्यंगन्तुमवंसे । प्रास्मैयच्छतमवृकंपृथुच्छुर्दिर्युयुतं याअरांतयः १ यदुन्तरिंक्षेयद्दिवियत्पञ्चमानुंषाँअनुं । नृम्णंतद्धंत्तमश्विना २ येवांदंसांस्यश्विनाविप्रांसःपरिमामृशुः । एवेत्काण्वस्यंबोधतम् ३ अयंवांघुर्मो अंश्विनास्तोमेंनुपरिंषिच्यते । अयंसोमोमधुमान्वाजिनीवसूयेनंवृत्रंचिकेंतथः ४ यदुप्सुयद्वनुस्पतौयदोषंधीषुपुरुदंससाकृतम् । तेनंमाविष्टमश्विना ५ ॥ ३० ॥ यन्नांसत्याभुरण्यथोयद्वांदेवभिषुज्यथः । अयंवांवृत्सोमुतिभिर्नविंन्धते हुविष्मंन्तुंहिगच्छंथः ६ आनूनमुश्विनोर्ऋषिःस्तोमंचिकेतवामया । आसोमं

मधुंमत्तमंघर्मंसिंञ्चादथर्वणि ७ आनूनंरघुवर्तनिंरथंतिष्ठाथोअश्विना । आवां
स्तोमांइमेममनभोनचुंच्यवीरत ८ यदद्यवांनासत्योक्थैराचुच्युवीमहिं । यद्वा
वाणींभिरश्विनेवेत्काण्वस्यंबोधतम् ९ यद्वांकक्षीवाँउतयद्व्यंश्वऋषिर्यद्वांदीर्घतंमा
जुहावं । पृथीयद्वांवैन्यःसादंनेष्वेवेदतोंअश्विनाचेतयेथाम् १० ॥ ३१ ॥ यातं
छर्दिष्पाउतनंःपरस्पाभूतंजंगत्पाउतनंस्तनूपा । वर्तिस्तोकायतनंयाययातम् ११
यदिन्द्रेणसरथंयाथोअंश्विनायद्वांवायुनाभवंथःसमोंकसा । यदांदित्येभिंर्ऋभुभिंः
सजोषंसायद्वाविष्णोर्विक्रमंणेषुतिष्ठंथः १२ यदद्याश्विनांवहंहुवेयवाजंसातये ।
यत्पृत्सुतुर्वणेसहस्तच्छ्रेष्ठंमश्विनोरवंः १३ आनूनंयातमश्विनेमाहव्यानिंवांहि-
ता । इमेसोमांसोअधिंतुर्वशेयदांविमेकण्वेषुवामथं १४ यन्नांसत्यापराकेअंर्वा-
केअस्तिंभेषजम् । तेनंनूनंविंमदायंप्रचेतसाछर्दिर्वत्सायंयच्छतम् १५ ॥ ३२ ॥

अभुत्स्युप्रदेव्यासाकंवाचाहमश्विनोः । व्यावर्देव्यामतिंविरातिंमर्त्येभ्यः १६
प्रबोधयोषोअश्विनाप्रदेविसूनृतेमहि । प्रयज्ञहोतरानुषक्प्रमदायश्रवोबृहत् १७
यदुषोयासिभानुनासंसूर्येणरोचसे । आहायमश्विनोरथोवर्तिर्यातिनृपाय्यम् १८
यदापीतासोअंशवोगावोनदुह्रऊधभिः । यद्वावाणीरनूषतप्रदेवयन्तोअश्विना १९
प्रद्युम्नायप्रशवसेप्रनृषाह्यायशर्मणे । प्रदक्षायप्रचेतसा २० यन्नूनंधीभिरश्विना
पितुर्योनानिषीदथः । यद्वासुम्नेभिरुक्थ्या २१ ॥ ३३ ॥

यत्स्थ षट् प्रगाथः कण्वोश्विनौ । आद्योपान्त्ये बृहत्यौ । द्वितीया मध्येज्योतिः ।
तृतीयानुष्टुप् । चतुर्थ्यास्तारपङ्क्तिः । अन्त्या सतोबृहती ।

१० यत्स्थोदीर्घप्रसद्मनियद्वादोरोचनेदिवः । यद्वासमुद्रेअध्याकृतेगृहेऽतआ
यातमश्विना १ यद्वायज्ञंमनवेसंमिमिक्षथुरेवेत्काण्वस्यबोधतम् । बृहस्पतिंवि-

श्वांन्देवाँअहंहुवइन्द्राविष्णूअश्विनांवाशुहेषसा २ त्यान्वं १श्विनांहुवेसुदंसंसागृभे कृता। ययोरस्तिप्रणंःसख्यंदेवेष्ववध्याप्यंम् ३ ययोरधिप्रयज्ञाअंसूरेसन्तिंसूरयंः। तायज्ञस्यांध्वरस्यप्रचेतसास्वधाभिर्यापिबंतःसोम्यंमधु ४ यदद्याश्विनावपाग्यत्प्राक्स्थोवांजिनीवसू। यद्रुह्यव्यनंवितुर्वशेयदौहुवेवामथमागंतम् ५ यदन्तरिंक्षेपतंथःपुरुभुजायद्वेमेरोदंसीअनुं । यद्वांस्वधाभिरधितिष्ठंथोरथमतआयांतमश्विना ६ ॥ ३४ ॥

त्वमग्ने दश वत्सः काण्वोग्निर्गायत्री। आद्या प्रतिष्ठा। उपाद्या वर्धमाना। अन्त्या त्रिष्टुप्।

११ त्वमंग्नेव्रतपाअंसिदेवआमर्त्येष्वा। त्वंयज्ञेष्वीडयंः १ त्वमंसिप्रशस्योंविदथेषुसहन्त्य। अग्नेरथीरंध्वराणांम् २ सत्वमस्मदपद्विषोंयुयोधिजांतवेदः।

अदेवीरग्नेअरातीः ३ अन्तिचित्सन्तमहयज्ञंमर्तस्यरिपोः । नोपवेषिजातवेदः ४ मर्ताअमर्त्यस्यतेभूरिनाममनामहे । विप्रासोजातवेदसः ५ ॥ ३५ ॥ विप्रंविप्रासोऽवसेदेवंमर्तासऊतये । अग्निंगीर्भिर्हवामहे ६ आतेवत्सोमनोयमत्परमाच्चित्सधस्थात् । अग्नेत्वांकामयागिरा ७ पुरुत्राहिसदृङ्ङसिविशोविश्वाअनुप्रभुः । समत्सुत्वाहवामहे ८ समत्स्वग्निमवसेवाजयन्तोहवामहे । वाजेषुचित्ररांधसम् ९ प्रत्नोहिकमीड्योअध्वरेषुसनाच्चहोतानव्यश्चसत्सि । स्वांचाग्नेतन्वंपिप्रयस्वास्मभ्यंचसौभगमायजस्व १० ॥ ३६ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां पञ्चमाष्टकेऽष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥

इति पञ्चमाष्टकः समाप्तः ।

यइन्द्रत्रयस्त्रिंशत्पर्वतऔष्णिहंत्विन्द्रःसुतेपुनारदोयदिन्द्रपञ्चोनागोषूक्त्यश्वसूक्तिनौकाण्वायनौत-
स्वभिसप्तोनौष्णिहंप्रसम्राजंद्वादशेरिंरिबिठिरायाहिपञ्चोनामगाथान्तभिदंहव्याधिकादिसमौष्णिहमष्ट-
म्यश्विभ्यांपराग्निसूर्यानिळानांतगूंर्धयसप्तत्रिंशत्सोभरिराग्नेयंकाकुभंप्रागाथंहपितुर्नद्विपदान्स्येककुप्प-
ङ्क्तीत्रसदस्योर्दानस्तुतिस्तत्पूर्वेउष्णिक्सतोबृहत्यावादित्येभ्यआगन्तषड्विंशतिर्मारुतम् ।

१२ ॐम् यइंन्द्रसोमपातंमोमदंःशविष्ठचेतंति । येनाहंसिन्यं १ त्रिणंतमींमहे १ येनादशंग्वमध्रिंगुंवेपयंन्तंस्वंर्णरम् । येनांसमुद्रमाविंथातमींमहे २ येनसिन्धुं महीरपोरथाँइवप्रचोदयंः । पन्थांमृतस्ययातंवेतमींमहे ३ इमंस्तोमंमभिष्टंये घृतंनपूतमंद्रिवः । येनानुसद्यओजंसाववक्षिंथ ४ इमंजुंषस्वगिर्वणःसमुद्रइंव पिन्वते । इद्रविश्वांभिरूतिभिंर्ववक्षिंथ ५ ॥ १ ॥ योनोंदेवःपंरावतंःसखित्वनायं मामहे । दिवोनवृष्टिंप्रथयंन्ववक्षिंथ ६ ववक्षुरंस्यकेतवंउतवज्रोगभंस्त्योः ।

यत्सूर्यो॒नरोदसीअवर्धयत् ७ यदिंप्रवृद्धसत्पतेसहस्रंमहिषाँअघः।आदित्तइन्द्रियं महिप्रवावृधे ८ इन्द्रःसूर्यस्यरश्मिभिन्यंर्शसानमोषति । अग्निर्वनेवसासहिःप्र वावृधे ९ इयंतऋत्वियावतीधीतिरेतिनवीयसी । सपर्यन्तीपुरुप्रियामिमीतइत् १० ॥ २ ॥ गर्भोयज्ञस्यदेवयुःक्रतुंपुनीतआनुषक् । स्तोमैरिन्द्रस्यवावृधेमिमीतइत् ११ सनिर्मित्रस्यपप्रथइन्द्रःसोमस्यपीतये । प्राचीवाशीवसुन्वतेमिमीतइत् १२ यंविप्राउक्थवाहसोऽभिप्रमन्दुरायवः । घृतंनपिप्यआसन्यृतस्य यत् १३ उतस्वराजेअदितिःस्तोममिन्द्रायजीजनत् । पुरुप्रशस्तमूतयऋतस्य यत् १४ अभिवह्नयऊतयेऽनूषतप्रशस्तये।नदेवविव्रताहरीऋतस्ययत् १५ ॥ ३ ॥ यत्सोममिन्द्रविष्णवियद्वाघत्रितआप्त्ये । यद्वामरुत्सुमन्दसेसमिन्दुभिः १६ यद्वाशक्रपरावतिसमुद्रेअधिमन्दसे । अस्माकमित्सुतेरणासमिन्दुभिः १७

यद्वासिसुन्वतोवृधोयजमानस्यसत्पते । उक्थेवायस्यरण्यसिसामिन्दुभिः १८
देवंदेवंवोऽवसइन्द्रमिन्द्रंगृणीषणि । अधायज्ञायतुर्वणेव्यानशुः १९ यज्ञेभिर्य-
ज्ञवाहसंसोमेभिःसोमपातमम् । होत्राभिरिन्द्रंवावृधुर्व्यानशुः २० ॥ ४ ॥
महीरस्यप्रणीतयःपूर्वीरुतप्रशस्तयः । विश्वावसूनिदाशुषेव्यानशुः २१ इन्द्रंवृ-
त्रायहन्तवेदेवासोदधिरेपुरः । इन्द्रंवाणीरनूषतासमोजसे २२ महान्तंमहिनावयं
स्तोमेभिर्हवनश्रुतम् । अर्कैरभिप्रणोनुमःसमोजसे २३ नयंविविक्तोरोदसी
नान्तरिक्षाणिवज्रिणम् । अमादिदस्यतित्विषेसमोजसः २४ यदिन्द्रपृतनाज्ये
देवास्त्वादधिरेपुरः । आदित्तेहर्यताहरीववक्षतुः २५ ॥ ५ ॥ यदावृत्रंनदीवृतं
शवसावज्रिन्नवधीः । आदित्तेहर्यताहरीववक्षतुः २६ यदातेविष्णुरोजसात्रीणि
पदाविचक्रमे । आदित्तेहर्यताहरीववक्षतुः २७ यदातेहर्यताहरीवावृधातेदिवे-

दिवे । आदित्तेविश्वाभुवनानियेमिरे २८ यदातेमारुतीर्विशस्तुभ्यमिन्द्रनियेमिरे । आदित्तेविश्वाभुवनानियेमिरे २९ यदासूर्यममुंदिविशुक्रंज्योतिरधारयः। आदित्तेविश्वाभुवनानियेमिरे ३० इमांतइन्द्रसुष्टुतिंविप्रइयर्तिधीतिभिः । जामिंपदेवपिप्रतींप्राध्वरे ३१ यदस्यधामनिप्रियेसमीचीनासोअस्वरन् । नाभायज्ञस्यदोहनाप्राध्वरे ३२ सुवीर्यंस्वश्व्यंसुगव्यमिन्द्रदद्धिनः । होतेवपूर्वचित्तयेप्राध्वरे ३३ ॥ ६ ॥ इत्यष्टमे मण्डले द्वितीयोनुवाकः ॥ २ ॥

इन्द्रः सुतेषु त्रयस्त्रिंशन्नारदः काण्व इन्द्र उष्णिक् ।

१३ इन्द्रः सुतेषुसोमेषुक्रतुंपुनीतउक्थ्यम् । विदेवृधस्यदक्षसोमहान्हिषः १ सप्रथमेव्योमनिदेवानांसदनेवृधः । सुपारःसुश्रवस्तमःसमप्सुजित् २ तमह्वेवाजसातयइन्द्रंभरायशुष्मिणम् । भवानःसुम्नेअन्तमःसखावृधे ३ इयंतइन्द्रगिर्वणो

रातिःक्षरतिसुन्वतः । मन्दानोअस्यबर्हिषोविराजसि ४ नूनंतदिन्द्रदद्धिनोयत्त्वा सुन्वन्तईमहे । रयिंनश्चित्रमाभरास्वर्विदम् ५ ॥ ७ ॥ स्तोतायत्तेविचर्षणिरति-प्रशर्धयद्गिरः । वयाइवानुरोहतेजुषन्तयत् ६ प्रत्नवज्जनयागिरःशृणुधीजरितुर्ह-वम् । मदेमदेववक्षिथासुकृत्वने ७ क्रीळन्त्यस्यसूनृताआपोनप्रवतायतीः । अयाधियायउच्यतेपतिर्दिवः ८ उतोपतिर्यउच्यतेकृष्टीनामेकइद्वशी । नमोवृधै-रवस्युभिःसुतेरण ९ स्तुहिश्रुतंविपश्चितंहरीयस्यप्रसक्षिणा । गन्तारादाशुषोगृ-हंनमस्विनः १० ॥ ८ ॥ तूतुजानोमहेमतेऽश्वेभिःप्रुषितप्सुभिः । आयाहियज्ञमाशुभिःशमिद्धिते ११ इन्द्रशविष्ठसत्पतेरयिंगृणत्सुधारय । श्रवःसूरिभ्यो अमृतंवसुत्वनम् १२ हवेत्वासूरउदितेहवेमध्यंदिनेदिवः । जुषाणइन्द्रसप्तिभि-र्नआगहि १३ आतूगहिप्रतुद्रवमत्स्वासुतस्यगोमतः । तन्तुंतनुष्वपूर्व्यंयथा

विदे १४ यच्छुक्रासिपरावतियदर्वावतिवृत्रहन् । यद्वासमुद्रेअन्धसोऽवितेद-
सि १५ ॥ ९ ॥ इन्द्रंवर्धन्तुनोगिरइन्द्रंसुतासइन्दवः । इन्द्रेहविष्मतीर्विशोअ-
राणिषुः १६ तमिद्विप्राअवस्यवःप्रवत्वतीभिरूतिभिः । इन्द्रंक्षोणीरवर्धयन्वया-
इव १७ त्रिकद्रुकेषुचेतनंदेवासोयज्ञमत्नत । तमिद्वर्धन्तुनोगिरःसदावृधम् १८
स्तोतायत्तेअनुव्रतउक्थान्यृतुथादधे । शुचिःपावकउच्यतेसोअद्भुतः १९ तदिद्रु-
द्रस्यचेततियह्वंप्रत्नेषुधामसु । मनोयत्रावितद्दधुर्विचेतसः २० ॥ १० ॥ यदिमे
सख्यमावरइमस्यपाह्यन्धसः । येनविश्वाअतिद्विषोअतारिम २१ कदातइन्द्र
गिर्वणःस्तोताभवातिशंतमः । कदानोगव्येअश्व्येवसौदधः २२ उततेसुष्टुताह-
रीवृषणावहतोरथम् । अजुर्यस्यमदिंतमंयमीमहे २३ तमीमहेपुरुष्टुतंयह्वंप्रत्ना-
भिरूतिभिः । निबर्हिषिप्रियेसददधद्विता २४ वर्धस्वासुपुरुष्टुतऋषिष्टुताभिरू-

तिभिः । धुक्षस्वंपिप्युषीमिषमवांचनः २५ ॥ ११ ॥ इन्द्रत्वमंवितेदंसीत्थास्तुं-
वतोअंद्रिवः। ऋतादियमितेधियंमनोयुजंम् २६ इहत्यासंधमाद्यायुजानःसोमं-
पीतये । हरींइन्द्रप्रतद्वंसूअभिस्वंर २७ अभिस्वंरन्तुयेतवंरुद्रासंःसक्षतश्रियंम् ।
उतोमरुत्वंतीर्विशोअभिप्रयंः २८ इमाअंस्यप्रतूंर्तयःपदंजुंषन्तयद्दिवि । नाभां
यज्ञस्यसंदंधुर्यथांविदे २९ अयंदीर्घायचक्षंसेप्राचिंप्रयत्यंध्वरे । मिमींतेयज्ञमां-
नुषग्विचक्ष्यं ३० ॥ १२ ॥ वृषायमिंन्द्रतेरथंउतोतेवृषंणाहरीं । वृषात्वंशंतक्र-
तोवृषाहवंः ३१ वृषाग्रावावृषामदोवृषासोमोअयंसुतः । वृषायज्ञोयमिन्वंसि
वृषाहवंः ३२ वृषात्वावृषंणंहुवेवज्रिंश्चित्राभिंरूतिभिंः । वावन्थहिप्रतिंष्टुतिंवृषा
हवंः ३३ ॥ १३ ॥

यदिन्द्र पञ्चदश गोषूक्त्यश्वसूक्तिनौ काण्वायनाविन्द्रो गायत्री ।

१४ यदिन्द्राहंयथात्वमीशीयवस्वएकइत् । स्तोतामेगोषखास्यात् १ शिक्षेयमस्मैदित्सेयंशचीपतेमनीषिणे । यदहंगोपतिःस्याम् २ धेनुष्टइन्द्रसूनृता यजमानायसुन्वते । गामश्वंपिप्युषीदुहे ३ नतेवर्तास्तिराधसइन्द्रदेवोनमर्त्यः । यद्दित्ससिस्तुतोमघम् ४ यज्ञइन्द्रमवर्धयद्यद्भूमिंव्यवर्तयत् । चक्राणओपशंदिवि ५॥ १४ ॥ वावृधानस्यतेवयंविश्वाधनानिजिग्युषः । ऊतिमिन्द्रावृणीमहे ६ व्यन्तरिक्षमतिरन्मदेसोमस्यरोचना । इन्द्रोयदभिनद्वलम् ७ उद्गाआजदङ्गिरोभ्यआविष्कृण्वन्गुहासतीः । अर्वाञ्चंनुनुदेवलम् ८ इन्द्रेणरोचनादिवोदृळ्हानिदृंहितानिच । स्थिराणिनपराणुदे ९ अपामूर्मिर्मदन्निवस्तोमइन्द्राजिरायते । वितेमदाअराजिषुः १० ॥ १५ ॥ त्वंहिस्तोमवर्धनइन्द्रास्युक्थवर्धनः ।

स्तोतॄणामुतभंद्रकृत् ११ इन्द्रमित्केशिनाहरीसोमपेयायवक्षतः । उपयज्ञं सुराधसम् १२ अपांफेनेननमुचेःशिरंइन्द्रोदंवर्तयः । विश्वायदजयःस्पृधः १३ मायाभिंरुत्सिसृप्सतइन्द्रद्यामारुरुक्षतः । अवदस्यूँरधूनुथाः १४ असुन्वामिन्द्र संसदंविषूचींव्यंनाशयः । सोमपाउत्तरोभवंन् १५ ॥ १६ ॥

तम्वभि त्रयोदश गोपूक्त्यश्वसूक्तिनौ काण्वायनाविन्द्र उष्णिक् ।

१५ तम्वभिप्रगायतपुरुहूतंपुरुष्टुतम् । इन्द्रंगीर्भिस्तंविषमाविंवासत १ यस्यंद्विबर्हसोबृहत्सहोदाधाररोदसी । गिरीँरज्राँअपःस्वर्वृषत्वना २ सराजसिं पुरुष्टुतँएकोवृत्राणिजिघ्नसे । इन्द्रजैत्राश्रवस्याचयन्तंवे ३ तंतेमदंगृणीमसि वृषंणंपृत्सुसासहिम् । उलोककृत्नुमद्रिवोहरिश्रियंम् ४ येनज्योतींष्यायवेमनं- वेचविवेदिथ । मन्दानोअस्यबर्हिषोविराजसि ५ ॥ १७ ॥ तदद्याचित्तउक्थि-

नो ऽनुष्टुवन्तिपूर्वथा । वृषपत्नीरपोजयादिवेदिवे ६ तवत्यदिन्द्रियंबृहत्तवशुष्ममुतक्रतुम् । वज्रंशिशातिधिषणावरेण्यम् ७ तवद्यौरिन्द्रपौंस्यंपृथिवीवर्धतिश्रवः। त्वामापःपर्वतासश्चहिन्विरे ८ त्वांविष्णुर्बृहन्क्षयोमित्रोगृणातिवरुणः। त्वांशर्धोमदत्यनुमारुतम् ९ त्वंवृषाजनानांमंहिष्ठइन्द्रजज्ञिषे । सत्राविश्वास्वपत्यानिदधिषे १० ॥ १८ ॥ सत्रात्वंपुरुष्टुतँएकोवृत्राणितोशसे । नान्यइन्द्रात्करणंभूयइन्वति ११ यदिन्द्रमन्मशस्त्वानानाहवन्तऊतये । अस्माकेभिर्नृभिरत्रास्वर्जय १२ अरंक्षयायनोमहेविश्वारूपाण्याविशन् । इन्द्रंजैत्रायहर्षयाशचीपतिम् १३ ॥ १९ ॥

प्र सम्राजं द्वादशोरिंबिठिः काण्व इन्द्रो गायत्री ।

१६ प्रसम्राजंचर्षणीनामिन्द्रंस्तोतानव्यंगीर्भिः । नरंनृषाहंमंहिष्ठम् १ य-

स्मिन्नुक्थानिरण्यन्तिविश्वानिचश्रवस्या । अपामवोनसमुद्रे २ तंसुष्टुत्याविवा-
सेज्येष्ठराजंभरेकृत्नुम् । महोवाजिनंसनिभ्यः ३ यस्यानूनागभीरामदाउरव-
स्तरुत्राः । हर्षुमन्तःशूरसातौ ४ तमिद्धनेषुहितेष्वधिवाकायहवन्ते । येषामि-
न्द्रस्तेजयन्ति ५ तमिच्च्यौत्नैरार्यन्तितंकृतेभिश्चर्षणयः । एषइन्द्रोवरिवस्कृ-
त् ६ ॥ २० ॥ इन्द्रोब्रह्मेन्द्रऋषिरिन्द्रःपुरूपुरुहूतः । महान्महीभिःशचीभिः ७
सस्तोम्यःसहव्यःसत्यःसत्वातुविकूर्मिः । एकश्चित्सन्नभिभूतिः ८ तमर्केभिस्तं
सामभिस्तंगायत्रैश्चर्षणयः । इन्द्रंवर्धन्तिक्षितयः ९ प्रणेतारंवस्योअच्छाकर्तारं
ज्योतिःसमत्सु । सासह्वांसंयुधामित्रान् १० सनःपप्रिःपारयातिस्वस्तिनावापु-
रुहूतः । इन्द्रोविश्वाअतिद्विषः ११ सत्वंनइन्द्रवाजेभिर्दशस्याचगातुयाच । अ-
च्छाचनःसुम्नंनेषि १२ ॥ २१ ॥

आ याहि पञ्चदशर्चस्यैरिरिबिठिः काण्व इन्द्रो गायत्री । उपान्त्या बृहती । अन्त्या सतोबृहती ।

१७ आयाहिसुषुमाहितइन्द्रसोमंपिबाइमम् । एदंबर्हिःसदोमम १ आत्वा ब्रह्मयुजाहरीवहतामिन्द्रकेशिना । उपब्रह्माणिनःशृणु २ ब्रह्माणस्त्वावयंयुजासोमपामिन्द्रसोमिनः । सुतावन्तोहवामहे ३ आनोयाहिसुतावतोऽस्माकंसुष्टुतीरुप । पिबासुशिप्रिन्नन्धसः ४ आतेसिञ्चामिकुक्ष्योरनुगात्राविधावतु । गृभायजिह्वयामधु ५ ॥ २२ ॥ स्वादुष्टेअस्तुसंसुदेमधुमान्तन्वेतव । सोमःशमस्तुतेहृदे ६ अयमुत्वाविचर्षणेजनीरिवाभिसंवृतः । प्रसोमइन्द्रसर्पतु ७ तुविग्रीवोवपोदरःसुबाहुरन्धसोमदे । इन्द्रोवृत्राणिजिघ्नते ८ इन्द्रप्रेहिपुरस्त्वंविश्वस्येशानओजसा । वृत्राणिवृत्रहञ्जहि ९ दीर्घस्तेअस्त्वङ्कुशोयेनावसुप्रयच्छसि । यजमानायसुन्वते १० ॥ २३ ॥ अयंतइन्द्रसोमोनिपूतोअधिबर्हिषि ।

एहींमस्यद्रवापिबं ११ शाचिंगोशाचिंपूजनायंरणांयतेसुतः। आखंण्डलप्रहूंयसे १२ यस्तेंशृङ्गवृषोनपात्प्रणंपात्कुण्डपाय्यंः। न्यंस्मिन्दध्रआमनंः १३ वास्तोंस्पतेध्रुवास्थूणांसंत्रंसोम्यानांम् । द्रप्सोभेत्तापुरांशश्वंतीनामिन्द्रोमुनींनांसखां १४ पृदांकुसानुर्यजतोगवेषंणएकःसन्नभिभूयंसः । भूर्णिमश्वंनयत्तुजापुरोगृभेन्द्रंसोमंस्यपीतयें १५ ॥ २४ ॥

इदं ह द्वाविंशतिरिरिंबिठिः काण्व आदित्या उष्णिक् । अष्टम्या अश्विनौ ।
नवम्या अग्निसूर्यानिलाः ।

१८ इदंहंनूनमेंषांसुम्नंभिक्षेतमर्त्यंः।आदित्यानामपूर्व्यंसवींमनि १ अनर्वाणोह्येंषांपन्थआदित्यानांम् । अदंब्धाःसन्तिपायवंःसुगेवृधंः २ तत्सुनंःसवितांभगोवरुंणोमित्रोअर्यमा । शर्मंयच्छन्तुसप्रथोयदीमंहे ३ देवेभिर्देव्यदितेऽरिष्टभ-

र्मन्नागहि । स्मत्सूरिभिःपुरुप्रियेसुशर्मभिः ४ तेहिपुत्रासोअदितेर्विदुर्द्वेषांसि
योतवे । अंहोश्चिदुरुचक्रयोऽनेहसः ५ ॥ २५ ॥ अदितिर्नोदिवापशुमदितिर्न-
क्तमद्वयाः । अदितिःपात्वंहसःसदावृधा ६ उतस्यानोदिवामतिरदितिरूत्यागं-
मत् । साशन्तातिमयस्करदपस्रिधः ७ उतत्यादैव्याभिषजाशंनःकरतोअश्वि-
ना । युयुयातामितोरपोअपस्रिधः ८ शमग्निरग्निभिःकरच्छंनस्तपतुसूर्यः ।
शंवातोवात्वरपाअपस्रिधः ९ अपामीवामपस्रिधमपसेधतदुर्मतिम् । आदि-
त्यासोयुयोतनानोअंहसः १० ॥ २६ ॥ युयोताशरुमस्मदाँआदित्यासउतामं-
तिम् । ऋधग्द्वेषःकृणुतविश्ववेदसः ११ तत्सुनःशर्मयच्छतादित्यायन्मुमोच-
ति । एनस्वन्तंचिदेनसःसुदानवः १२ योनःकश्चिद्रिरिक्षतिरक्षस्त्वेनमर्त्यः ।

स्वैःषएवैरिरिषीष्टयुर्जनः १३ समित्तमघमश्नवद्दुःशंसंमर्त्यंरिपुम् । योअस्मत्रा
दुर्हणावाँउपद्वयुः १४ पाकत्रास्थनदेवाहृत्सुजानीथमर्त्यम् । उपद्वयुंचाद्वयुंच
वसवः १५ ॥ २७ ॥ आशर्मपर्वतानामोतापांवृणीमहे । द्यावाक्षामारेअस्मद्र-
पस्कृतम् १६ तेनोभद्रेणशर्मणायुष्माकंनावावसवः । अतिविश्वानिदुरितापि-
पर्तन १७ तुचेतनायतत्सुनोद्राघीयआयुर्जीवसे । आदित्यासःसुमहसःकृणो-
तन १८ यज्ञोहीळोवोअन्तरआदित्याअस्तिमृळत । युष्मेइद्वोअपिष्मसिसजा-
त्ये १९ बृहद्वरूथंमरुतांदेवंत्रातारमश्विना । मित्रमीमहेवरुणंस्वस्तये २०
अनेहोमित्रार्यमन्नृवद्वरुणशंस्यम् । त्रिवरूथंमरुतोयन्तनश्छर्दिः २१ येचिद्धि
मृत्युबन्धवआदित्यामनवःस्मसि । प्रसूनआयुर्जीवसेतिरेतन २२ ॥ २८ ॥

तं गूर्धय सप्तत्रिंशत्सौभरिः काण्वोऽग्निः प्रगाथा ककुप् । अन्त्ययोस्त्रसदस्योर्दानस्तुतिः । उपान्त्ययोरादित्याः । सप्तविंशी द्विपदा । चतुस्त्रिंशत्तम्युष्णिक् । पञ्च-त्रिंशत्तमी सतोबृहती । उपान्त्या ककुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

१९ तंगूर्धयास्वर्णरंदेवासोदेवमरतिंदधन्विरे । देवत्राहव्यमोहिरे १ विभूत-रातिंविप्रचित्रशोचिषमग्निमीळिष्वयन्तुरम् । अस्यमेधस्यसोम्यस्यसोभरेप्रेम-ध्वरायपूर्व्यम् २ यजिष्ठंत्वाववृमहेदेवंदेवत्राहोतारममर्त्यम् । अस्ययज्ञस्यसुक्र-तुम् ३ ऊर्जोनपातंसुभगंसुदीदितिमग्निंश्रेष्ठशोचिषम् । सनोमित्रस्यवरुणस्य सोअपामासुम्नंयक्षतेदिवि ४ यःसमिधायआहुतीयोवेदेनददाशमर्तोअग्नये । योनमसास्वध्वरः ५ ॥ २१ ॥ तस्येदर्वन्तोरंहयन्तआशवस्तस्यद्युम्नितमंयशः । नतमंहोदेवकृतंकुतश्चननमर्त्यकृतंनशत् ६ स्वग्नयोवोअग्निभिःस्यामसूनोसहस

ऊर्जांपते। सुवीरस्त्वमस्मयुः ७ प्रशंसमानोअतिथिर्नमित्रियोऽग्नीरथोनवेद्यः। त्वेक्षेमासोअपिसन्तिसाधवस्त्वंराजारयीणाम् ८ सोअद्धादाश्वध्वरोऽग्नेमर्तःसु-भगसप्रशंस्यः। सधीभिरस्तुसनिता ९ यस्यत्वमूर्ध्वोअध्वरायतिष्ठसिक्षयद्वीरः ससाधते। सोअर्वद्भिःसनितासविपन्युभिःसशूरैःसनिताकृतम् १० ॥ ३० ॥ यस्याग्निर्वपुर्गृहेस्तोमंचनोदधीतविश्ववार्यः। हव्यावावेविषद्विषः ११ विप्रस्य वास्तुवतःसहसोयहोमक्षूतमस्यरातिषु। अवोदेवमुपरिमर्त्यंकृधिवसोविविदुषो वचः १२ योअग्निंहव्यदातिभिर्नमोभिर्वासुदक्षमाविवासति। गिरावाजिर-शोचिषम् १३ समिधायोनिशितीदाशददितिंधामभिरस्यमर्त्यः। विश्वेत्सधी-भिःसुभगोजनाँअतिद्युम्नैरुद्नइवतारिषत् १४ तदग्नेद्युम्नमाभरयत्सासहत्सदनेकं चिदत्रिणम्। मन्युंजनस्यदूढ्यः १५ ॥ ३१ ॥ येनचष्टेवरुणोमित्रोअर्यमाये-

ननासत्याभगः । वयंतत्तेशवसागातुवित्तमाइन्द्रत्वोताविधेमहि १६ तेघेदग्ने
स्वाध्यो ३ येत्वांविप्रनिदधिरेनृचक्षसम् । विप्रासोदेवसुक्रतुम् १७ तइद्वेदिंसुभगत
आहुतिंतेसोतुंचक्रिरेदिवि । तइद्वाजेभिर्जिग्युर्महद्धनंयेत्वेकामंन्येरिरे १८ भ-
द्रोनोअग्निराहुतोभद्रारातिःसुभगभद्रोअध्वरः । भद्राउतप्रशस्तयः १९ भद्रंमनः
कृणुष्ववृत्रतूर्येयेनासमत्सुसासहः । अवस्थिरातनुहिभूरिशर्धतांवनेमातेअभि-
ष्टिभिः २० ॥ ३२ ॥ ईळेगिरामनुर्हितंयंदेवादूतमरतिंन्येरिरे । यजिष्ठंहव्यवा-
हनम् २१ तिग्मजम्भायतरुणायराजतेप्रयोगायस्यग्नये । यःपिंशतेसूनृताभिः
सुवीर्यमग्निर्घृतेभिराहुतः २२ यदीघृतेभिराहुतोवाशीमग्निर्भरतउच्चावच । असु-
रइवनिर्णिजम् २३ योहव्यान्यैरयतामनुर्हितोदेवआसासुगन्धिना । विवासते
वार्याणिस्वध्वरोहोतादेवोअमर्त्यः २४ यदग्नेमर्त्यस्त्वंस्यामहंमित्रमहोअमर्त्यः ।

सहंसःसूनवाहुत २५ ॥ ३३ ॥ नत्वारासीयाभिशंस्तयेवसोनपापत्वार्यसन्त्य । नमेस्तोतामतीवानदुर्हितःस्यादग्नेनपापया २६ पितुर्नपुत्रःसुभृतोदुरोणआदेवाँ एंतुप्रणोहविः २७ तवाहमग्नऊतिभिर्नेदिष्ठाभिःसचेयजोषमावसो । सदादेवस्यमर्त्यः २८ तवक्रत्वासनेयंतवरातिभिरग्नेतवप्रशंस्तिभिः । त्वामिदाहुःप्रमतिंवसोममाग्नेहर्षस्वदातवे २९ प्रसोअंग्नेतवोतिभिःसुवीराभिस्तिरतेवाजंभर्मभिः । यस्यत्वंसख्यमावरः ३० ॥ ३४ ॥ तवद्रप्सोनीलवान्वाशऋत्वियइन्धानःसिष्णवाददे । त्वंमहीनामुषसामसिप्रियःक्षपोवस्तुषुराजसि ३१ तमागन्मसोभरयःसहस्रमुष्कंस्वभिष्टिमवसे । सम्राजंत्रासदस्यवम् ३२ यस्यंतेअग्नेअन्येअग्नयंउपक्षितोवयाइव । विपोनद्युम्नानियुवेजनानांतवक्षत्राणिवर्धयंन् ३३ यमादित्यासोअद्रुहःपारंनयथमर्त्यम् । मघोनांविश्वेषांसुदानवः ३४ यूयंराजा

नः꣡कं꣡चि꣢च्चर्षणीसहः꣡क्षय꣡न्तं꣡मानु꣡षाँ꣡अनु । व꣡यं꣡ते꣡वो꣡वरु꣡णमित्रा꣡र्य꣡मन्त्स्यामे꣡द्धृतस्यं र꣡थ्य꣡ः ३५ अदा꣡न्मेपौरुकुत्स्य꣡ःपंचा꣡शतंत्रसदस्युर्व꣡धूनाम् । मंहि꣡ष्ठोअर्य꣡ःसत्प꣡-तिः ३६ उ꣡तमे꣡प्रयियोर्वयियोः꣡सुवास्त्वा꣡अधितुग्व꣡नि । तिसृणां꣡सप्तती꣡नां꣡श्यावः प्रंणेता꣡भुंव꣡द्वसुर्दियानां꣡पतिः ३७ ॥ ३५ ॥

आ गन्त षड्विंशतिः सौभरिः काण्वो मरुतः प्रगाथा ककुप् ।

२० आ꣡ग꣡न्तामा꣡रिषण्यत꣡प्रस्था꣡वानोमा꣡पस्थाता꣡समन्यवः । स्थिरा꣡चिन्नम-यिष्णवः १ वी꣡ळुपविभिर्मरुतऋभुक्षण꣡आरु꣡द्रासः꣡सुदीतिभिः । इषा꣡नोअद्या꣡ग꣡ता पुरुस्पृहोयज्ञमा꣡सोभरीयवः꣡ २ विद्माहिरु꣡द्रिया꣡णां꣡शुष्म꣡मुग्रंम꣡रुतां꣡शिमीवताम् । विष्णो꣡रेषस्य꣡मीळ्हुषा꣡म् ३ वि꣡द्वीपा꣡निपा꣡पत꣡न्तिष्ठ꣡द्दुच्छुनो꣡भेयु꣡जन्तरो꣡दसी । प्रधन्वा꣡न्यैरतशुभ्रखादयो꣡यदे꣡जंथस्वभानवः ४ अच्युता꣡चिद्वो꣡अज्म꣡न्ना꣡नानदतिपर्व꣡-

तासोवनस्पतिः । भूमिर्यामेषुरेजते ५ ॥ ३६ ॥ अमायवोमरुतोयातवेद्यौर्जि-
हीतउत्तराबृहत् । यत्रानरोदेदिशतेतनूष्वात्वक्षांसिबाह्वोजसः ६ स्वधामनुश्रि-
यनरोमहित्वेषाअमवन्तोवृषप्सवः । वहन्तेअहुतप्सवः ७ गोभिर्वाणोअज्यते
सोभरीणांरथेकोशेहिरण्यये । गोबन्धवःसुजातासइषेभुजेमहान्तोनःस्परसेनु ८
प्रतिवोवृषदञ्जयोवृष्णेशर्धायमारुतायभरध्वम् । हव्यावृषप्रयाव्णे ९ वृषणश्वेन
मरुतोवृषप्सुनारथेनवृषनाभिना । आश्येनासोनपक्षिणोवृथानरोहव्यानोवीत-
येगत १० ॥ ३७ ॥ समानमञ्ज्येषांविभ्राजन्तेरुक्मासोअधिबाहुषु । दविद्यु-
तत्यृष्टयः ११ तउग्रासोवृषणउग्रबाहवोनकिष्टनूषुयेतिरे । स्थिराधन्वान्यायु-
धारथेषुवोऽनीकेष्वधिश्रियः १२ येषामर्णोनसप्रथोनामत्वेषंशश्वतामेकमिद्भुजे ।
वयोनपित्र्यंसहः १३ तान्वन्दस्वमरुतस्ताँउपस्तुहितेषांहिधुनीनाम् । अराणां

नचरमस्तदेषांदानामह्नातदेषाम् १४ सुभगःसवऊतिष्वासपूर्वासुमरुतोव्युष्टि-
षु । योवांनूनमुतासति १५ ॥ ३८ ॥ यस्यंवायूयंप्रतिवाजिनोनरआहव्यावीतये
गथ । अभिषद्युम्नैरुतवाजसातिभिःसुम्नावोधूतयोनशत् १६ यथारुद्रस्यसूनवो
दिवोवशन्त्यसुरस्यवेधसः । युवानस्तथेदसत् १७ येचार्हन्तिमरुतःसुदानवः
स्मन्मीळ्हुषश्चरन्तिये । अतश्चिदानउपवस्यसाहृदायुवानआववृध्वम् १८ यून
ऊषुनविष्ठयावृष्णःपावकाँअभिसोभरेगिरा । गायगाइवचर्कृषत् १९ साहाये
सन्तिमुष्टिहेवहव्योविश्वासुपृत्सुहोतृषु । वृष्णश्चन्द्रान्नसुश्रवस्तमान्गिरावन्दस्व
मरुतोअह २० ॥ ३९ ॥ गावश्चिद्घासमन्यवःसजात्येनमरुतःसबन्धवः । रि-
हतेककुभोमिथः २१ मर्तश्चिद्वोनृतवोरुक्मवक्षसउपभ्रातृत्वमायति । अधिनो
गातमरुतःसदाहिवआपित्वमस्तिनिध्रुवि २२ मरुतोमारुतस्यनआभेषजस्य

वहतासुदानवः । यूयंसखायःसप्तयः २३ याभिःसिन्धुमवथयाभिस्तूर्वथयाभि-
र्दशस्यथाक्रिविम् । मयोनोभूतोतिभिर्मयोभुवःशिवाभिरसचद्विषः २४ यत्सि-
न्धौयदसिक्न्यांयत्समुद्रेषुमरुतःसुबर्हिषः । यत्पर्वतेषुभेषजम् २५ विश्वंपश्यन्तो
बिभृथातनूष्वातेनानोअधिवोचत । क्षमारपोमरुतआतुरस्यनइष्कर्ताविह्रुतं
पुनः २६ ॥ ४० ॥ इति शाकलर्क्संहितायां षष्ठाष्टके प्रथमोध्यायः ॥ १ ॥ इति
शाकलर्क्संहितायामष्टमे मण्डले तृतीयोनुवाकः ॥ ३ ॥

वयमुघ्नूनान्त्येद्वृचेचित्रस्यदानस्तुतिरोसमाश्विनंत्रिप्रगाथादिबृहत्यनुष्टुबेकादश्याद्येककुम्मध्येज्यो-
तिषीईळिष्वत्रिंशद्विश्वमनावैयश्वआग्नेयमौष्णिहंहसखायस्तृचोन्त्यःसौषाम्णस्यवरोर्दानस्तुतिरन्त्यानु-
ष्टुप्त्वावांचतुर्विंशतिर्मैत्रावरुणंदशम्याद्यास्तिस्रोवैश्वदेव्यउपान्त्योष्णिग्गर्भायुवोःपञ्चाधिकाव्यश्वोवा-
ङ्गिरसआश्विनंविंश्याद्यावायव्यास्तत्पूर्वाश्चतस्रोगायत्र्योन्त्यैकाविंश्यौचाविंश्यनुष्टुबग्निरुक्थेभ्याधिकाम-

नुर्वैवस्वतोवैश्वदेवंहप्रगाथंयेत्रिंशतिपश्चोपान्त्यापुरउष्णिग्बभ्रुर्दशकश्यपोवामारीचोद्वैपदंनहिवश्चतु-ष्कंपुरउष्णिग्वृहत्यनुष्टुबन्तंयोयजातिम्नूनात्रेज्यास्तवोयजमानप्रशंसाचयेसादिपश्चदम्पसोःशिष्टा-स्तदाशिषोनुष्टुप्चतुष्पङ्क्त्यन्तंनवम्यनुष्टुब्दशमीपादनिचृत् ।

वयम्वष्टादश सौभरिः काण्व इन्द्रः प्रगाथा ककुप्। अन्त्ययोश्चित्रस्य दानस्तुतिः ।

२१ ॐम् वयमुत्वामंपूर्व्यस्थूरंनकच्चिद्भरंन्तोऽवस्यवंः।वाजेंचित्रंहंवामहे १ उपंत्वाकर्मंन्नूतयेसनोयुवोग्रश्चंक्रामयोधृषत् । त्वामिद्धर्यवितारंववृमहेसखांय इन्द्रसानुसिम् २ आयांहीमइन्दवोऽश्वंपतेगोपंतउर्वंरापते।सोमंसोमपतेपिब ३ वयंहित्वाबन्धुंमन्तमबन्धवोविप्रांसइन्द्रयेमिम । यातेधामांनिवृषभतेभिरागंहि विश्वैभिःसोमंपीतये ४ सीदंन्तस्तेवयोयथागोश्रीतेमधौमदिरेविवक्षंणे । अभि त्वामिन्द्रनोनुमः ५ ॥ १ ॥ अच्छांचत्वैनानमंसावदांमसिकिंमुहुंश्चिद्विदींधयः ।

सन्तिकामासोहरिवोददिष्ट्वंस्मोवयंसन्तिनोधियः ६ नूत्नाइदिन्द्रतेवयमूती
अभूमनहिनूतेअद्रिवः । विद्मापुरापरीणसः ७ विद्मासखित्वमुतशूरभोज्यंमा
तेतावज्रिन्नीमहे । उतोसमस्मिन्नाशिशीहिनोवसोवाजेसुशिप्रगोमति ८ योन
इदमिदंपुराप्रवस्यआनिनायतमुवःस्तुषे । सखायइन्द्रमूतये ९ हर्यश्वंसत्पतिंच-
र्षणीसहंसहिष्मायोअमन्दत । आतुनःसवयतिगव्यमश्व्यंस्तोतृभ्योमघवाश-
तम् १० ॥ २ ॥ त्वयाहस्विद्युजावयंप्रतिश्वसन्तंवृषभब्रुवीमहि । संस्थेजनस्य
गोमतः ११ जयेमकारेपुरुहूतकारिणोऽभितिष्ठेमदूढ्यः । नृभिर्वृत्रंहन्यामशूशु-
यामचावेरिन्द्रप्रणोधियः १२ अभ्रातृव्योअनात्वमनापिरिन्द्रजनुषासनादसि ।
युधेदापित्वमिच्छसे १३ नकीरेवन्तंसख्यायविन्दसेपीयन्तितेसुराश्वः । यदा
कृणोषिनदनुंसमूहस्यादित्पितेवहूयसे १४ मातेअमाजुरोयथामूरासइन्द्रसख्ये

त्वावंतः । निषंदाम सचासुते १५ ॥ ३ ॥ मातेंगोदत्रनिरंरामराधंसइन्द्रमातै
गृहामहि । दृळ्हाचिंदर्यःप्रमृंशाभ्याभंरनतेंदामानंआदभें १६ इन्द्रोंवाघेदियं-
न्मघंसरंस्वतीवासुभगांददिर्वसुं । त्वंवांचित्रदाशुषें १७ चित्रइद्राजांराजकाइ-
दंन्यकेयकेसरंस्वतीमनुं । पर्जन्यंइवततनद्धिवृष्ट्यासहस्रंमयुताददंत् १८ ॥ ४ ॥

ओत्यमष्टादश सौभरिः काण्वोश्विनौ । आद्याः षट् प्रगाथाः । सप्तमी बृहती । अष्टम्यनुष्टुप् ।
एकादशी ककुप् । द्वादशी मध्येज्योतिः । शिष्टाः प्रगाथाः ककुभः ।

२२ ओत्यमंह्वआरथंमद्यादंसिंष्ठमूतयें । यमंश्विनासुहवारुद्रवर्तनीआसूर्या-
यैंतस्थथुंः १ पूर्वापुषंसुहवंपुरुस्पृहंभुज्युंवाजेंषुपूर्व्यम् । सचनावन्तंसुमतिभिंः
सोभरेविद्वेंषसमनेहसंम् २ इहत्यापुंरुभूतंमादेवानमोंभिरश्विना । अर्वाचीना
स्ववंसेकरामहेगन्तांरादाशुषोंगृहम् ३ युवोरथंस्यपरिंचक्रमींयतईर्मान्यद्वांमिष-

ण्यति । अस्माँअच्छासुमतिर्वांशुभस्पतीआधेनुरिवधावतु ४ रथोयोवांत्रिवन्धु-
रोहिरण्याभीशुरश्विना । परिद्यावापृथिवीभूषतिश्रुतस्तेननासत्यागतम् ५॥५॥
दशस्यन्तामनवेपूर्व्यंदिवियवंवृकेणकर्षथः । तावामद्यसुमतिभिःशुभस्पतीअ-
श्विनाप्रस्तुवीमहि ६ उपनोवाजिनीवसूयातमृतस्यपथिभिः । येभिस्तृक्षिंवृष-
णात्रासदस्यवंमहेक्षत्रायजिन्वथः ७ अयंवामद्रिभिःसुतःसोमोनरावृषण्वसू ।
आयातंसोमपीतयेपिबतंदाशुषोगृहे ८ आहिरुहतमश्विनारथेकोशेहिरण्ययेवृ-
षण्वसू । युञ्जाथांपीवरीरिषः ९ याभिःपक्थमवथोयाभिरध्रिगुंयाभिर्बभ्रुंविजो-
षसम् । ताभिर्नोमक्षूतूयमश्विनागतंभिषज्यतंयदातुरम् १० ॥ ६ ॥ यदध्रिगा-
वोअध्रिगूइदाचिदह्नोअश्विनाहवामहे । वयंगीर्भिर्विपन्यवः ११ ताभिरायातंवृ-
षणोपमेहवंविश्वप्सुंविश्ववार्यम् । इषामंहिष्ठापुरुभूतमानरायाभिःक्रिविंवावृधु-

स्ताभिरागंतम् १२ ताविद्दाचिदहांनांताव्श्विनावन्दंमानउपंब्रुवे । ताऊनमोंभिरीमहे १३ ताविद्दोषाताउषसिंशुभस्पतीतायामंन्रुद्रवंर्तनी । मानोमर्तांयरिपवेंवाजिनीवसूपरोरुद्रावतिंख्यतम् १४ आसुग्म्यांयसुग्म्यंप्रातारथेंनाश्विनांवासक्षणीं । हुवेपितेवसोभंरी १५ ॥ ७ ॥ मनोंजवसावृषणामदच्युतामक्षुङ्गमाभिंरूतिभिंः । आरात्तांच्चिद्भूतमस्मेअवंसेपूर्वीभिंःपुरुभोजसा १६ आनोअश्वांवदश्विनावर्तियांसिष्टंमधुपातमानरा । गोमंद्दस्राहिरंण्यवत् १७ सुप्रावर्गंसुवीर्यंसुष्टुवार्यमनांधृष्टंरक्षस्विनां । अस्मिन्नावांमायानेंवाजिनीवसूविश्वांवामानिंधीमहि १८ ॥ ८ ॥

ईळिष्व त्रिंशद्विश्वमना वैयश्वोऽग्निरुष्णिक् ।

२३ ईळिंष्वाहिप्रंतीव्यं१यजंस्वजातवेंदसम् । चरिष्णुधूंममगृंभीतशो-

चिषम् ३ दामानंविश्वचर्षणेऽग्निंविश्वमनोगिरा । उतस्तुषेविष्पर्धसोरथानाम्
२ येषामाबाधऋग्मियइषःपृक्षश्चनिग्रभे । उपविदावह्निर्विन्दतेवसु ३ उदस्य
शोचिरस्थादीदियुषोव्य१जरम् । तपुर्जम्भस्यसुद्युतोगणश्रियः ४ उदुतिष्ठस्व-
ध्वरस्तवानोदेव्याकृपा । अभिख्याभासाबृहताशुशुक्वनिः ५ ॥ १ ॥ अग्नेया-
हिसुशस्तिभिर्हव्याजुह्वानआनुषक् । यथादूतोबभूथहव्यवाहनः ६ अग्निंवः
पूर्व्यंहुवेहोतारंचर्षणीनाम् । तमयावाचागृणेतमुवःस्तुषे ७ यज्ञेभिरद्भुतक्र-
तुंयंकृपासूदयन्तइत् । मित्रंनजनेसुधितमृतावनि ८ ऋतावानमृतायवोयज्ञस्य
साधनंगिरा । उपोएनंजुजुषुर्नमसस्पदे ९ अच्छानोअङ्गिरस्तमंयज्ञासोयन्तु
संयतः । होतायोअस्तिविक्ष्वायशस्तमः १० ॥ १० ॥ अग्नेतवत्येअजरेन्धाना-
सोबृहद्भाः । अश्वाइववृषणस्तविषीयवः ११ सत्वंनऊर्जांपतेरयिंरास्वसुवीर्यम् ।

प्रावन्नस्तोकेतनयेसमत्स्वा १२ यद्वाउविश्पतिःशितःसुप्रीतोमनुषोविशि। विश्वे-
दग्निःप्रतिरक्षांसिसेधति १३ श्रुष्ट्यग्नेनवस्यमेस्तोमस्यवीरविश्पते। निमा-
यिनस्तपुषारक्षसोदह १४ नतस्यमाययाचनरिपुरीशीतमर्त्यः। योअग्नये
ददाशहव्यदातिभिः १५ ॥ ११ ॥ व्यश्वस्त्वावसुविदमुक्षण्युरप्रीणादृषिः। महो
रायेतमुत्वासमिधीमहि १६ उशनाकाव्यस्त्वानिहोतारमसादयत्। आयजिं
त्वामनवेजातवेदसम् १७ विश्वेहित्वासजोषसोदेवासोदूतमक्रत। श्रुष्टीदेवप्र-
थमोयज्ञियोभुवः १८ इमंघावीरोअमृतंदूतंकृण्वीतमर्त्यः। पावकंकृष्णवर्तनिं
विहायसम् १९ तंहुवेमयतस्रुचःसुभासंशुक्रशोचिषम्। विशामग्निमजरंप्रत्न-
मीड्यम् २० ॥ १२ ॥ योअस्मैहव्यदातिभिराहुतिंमर्तोऽविधत्। भूरिपोषंसधं-

नेवीरवद्यशः २१ प्रथमंजातवेदसमग्निंयज्ञेषुपूर्व्यम् । प्रतिस्रुगेतिनमसाहवि-
ष्मंती २२ आभिर्विधेमाग्नयेज्येष्ठाभिर्व्यश्ववत् । मंहिष्ठाभिर्मतिभिःशुक्रशो-
चिषे २३ नूनमर्चविहायसेस्तोमेभिःस्थूरयूपवत् । ऋषेवैयश्वदम्यायाग्नये २४
अतिथिंमानुषाणांसूनुंवनस्पतीनाम् । विप्रांअग्निमवसेप्रत्नमीळते २५ ॥ १३ ॥
महोविश्वाँअभिषतो३ऽभिहव्यानिमानुषा । अग्नेनिषत्सिनमसाधिबर्हिषि २६
वंस्वानोवार्यापुरुवंस्वरायःपुरुस्पृहः । सुवीर्यस्यप्रजावतोयशस्वतः २७ त्वंवरो
सुषाम्णेऽग्नेजनायचोदय । सदावसोरातिंयविष्ठशश्वते २८ त्वंहिसुप्रतूरसित्वं
नोगोमतीरिषः । महोरायःसातिमग्नेअपावृधि २९ अग्नेत्वंयशाअस्यामित्रा-
वरुणावह । ऋतावानासम्राजापूतदक्षसा ३० ॥ १४ ॥

सखायस्त्रिंशद्विश्वमना वैयश्व इन्द्र उष्णिक् । अन्त्यस्य तृचस्य वरोः
सौषाम्णस्य दानस्तुतिः । अन्त्यानुष्टुप् ।

२४ सखायआशिषामहिब्रह्मेन्द्रायवज्रिणे।स्तुषऊषुवोनृतमायधृष्णवे १ शवसाह्यसिश्रुतोवृत्रहत्येनवृत्रहा । मघैर्मघोनोअतिशूरदाशसि २ सनःस्तवानआभररयिंचित्रश्रवस्तमम् । निरेकेचिद्योहरिवोवसुर्ददिः ३ आनिरेकमुतप्रियमिन्द्रदर्षिजनानाम् । धृषताधृष्णोस्तवमानआभर ४ नतेसव्यंनदक्षिणंहस्तंवरन्तआमुरः । नपरिबाधोहरिवोगविष्टिषु ५ ॥ १५ ॥ आत्वागोभिरिवव्रजंगीर्भिर्ऋणोम्यद्रिवः । आस्माकामंजरितुरामनःपृण ६ विश्वानिविश्वमनसोधियानोवृत्रहन्तम । उग्रप्रणेतरधिषूवसोगहि ७ वयंतेअस्यवृत्रहन्विद्यामशूरनव्यसः । वसोःस्पार्हस्यपुरुहूतराधसः ८ इन्द्रयथाह्यस्तितेऽपरीतंनृतोशवः । अमृक्तारा-

तिःपुरुहूतदाशुषे ९ आवृषस्वमहामहमहेनृतमराधसे । दृळ्हश्चिद्दृह्यमघवन्मघ-
त्तये १० ॥ १६ ॥ नूअन्यत्राचिदद्रिवस्त्वन्नोजग्मुराशसः । मघवञ्छग्धितव
तन्नऊतिभिः ११ नह्य१ङ्गनृतोत्वदन्यंविन्दामिराधसे । रायेद्युम्नायशवसेचगि-
र्वणः १२ एन्दुमिन्द्रायसिञ्चतपिबातिसोम्यंमधु । प्रराधसाचोदयातेमहित्वना १३
उपोहरीणांपतिंदक्षंपृञ्चन्तमब्रवम् । नूनंश्रुधिस्तुवतोअश्व्यस्य १४ नह्य-
१ङ्गपुराचनजज्ञेवीरतरस्त्वत् । नकीरायानैवथानभन्दना १५ ॥ १७ ॥ एदु
मध्वोमदिन्तरंसिञ्चवाध्वर्योअन्धसः । एवाहिवीरःस्तवतेसदावृधः १६ इन्द्र
स्थातर्हरीणांनकिष्टेपूर्व्यस्तुतिम् । उदानंशशवसानभन्दना १७ तंवोवाजानां
पतिमहूमहिश्रवस्यवः । अप्रायुभिर्यज्ञेभिर्वावृधेन्यम् १८ एतोन्विन्द्रंस्तवाम
सखायःस्तोम्यंनरम् । कृष्टीर्योविश्वाअभ्यस्त्येकइत् १९ अगोरुधायगवि-

षंद्युक्षायदस्म्यंवर्चः । घृतात्स्वादीयोमधुनश्ववोचत २० ॥ १८ ॥ यस्या-
मितानिवीर्या३नराधःपर्येतवे । ज्योतिर्नविश्वंमभ्यस्तिदक्षिणा २१ स्तुही-
न्द्रंव्यश्ववदनूर्मिंवाजिनंयमंम् । अर्योगयंमंहमानंविदाशुषे २२ एवानूनमुप
स्तुहिवैयंश्वदशमंनवंम् । सुविद्वांसंचर्कृत्यंचरणीनाम् २३ वेत्थाहिनिर्ऋतीनां
वज्रहस्तपरिवृजंम् । अहरहःशुन्ध्युःपरिपदामिव २४ तदिन्द्रावआभरयेनादं-
सिष्ठकृत्वने । द्विताकुत्सायशिश्नथोनिचोदय २५ ॥ १९ ॥ तमुत्वानूनमीमहे
नव्यंदंसिष्ठसन्यसे । सत्वंनोविश्वाअभिमातीःसक्षणिः २६ यऋक्षादंहसोमुच-
द्योवार्यात्सप्तसिन्धुषु । वधर्दासस्यंतुविनृम्णनीनमः २७ यथांवरोसुषाम्णेसनि-
भ्यआवहोरयिम् । व्यश्वेभ्यःसुभगेवाजिनीवति २८ आनार्यस्यदक्षिणाव्यश्वाँ

एतुसोमिनः । स्थूरंचराधःशतवत्सहस्रंवत् २१ यस्त्वांपूच्छादींजानःकुंहयाकुंह-
याकृते । एषोअर्पश्रितोवलोगोमतीमवतिष्ठति ३० ॥ २० ॥

ता वां चतुर्विंशतिर्विश्वमना वैयश्वो मित्रावरुणावुष्णिक् ।
चतुर्थतृचस्य विश्वे देवाः । उपान्त्योष्णिग्गर्भा ।

२५ तावांविश्वस्यगोपादेवादेवेषुयज्ञियां । ऋतावांनायजसेपूतदक्षसा १
मित्रातनानरथ्याउवरुणोयश्चसुक्रतुः । सनात्सुजातातनंयाधृतव्रंता २ तामाता
विश्ववेदसासुर्यायप्रमंहसा । महीजंजानादितिर्ऋतावंरी ३ महान्तांमित्रावरुणा
सम्राजांदेवावसुरा । ऋतावांनावृतमाघोषतोबृहत् ४ नपांताशवसोमहःसूनू
दक्षस्यसुक्रतू । सृप्रदांनूइषोवास्त्वधिक्षितः ५ ॥ २१ ॥ संयादानूनियेमथुर्दि-

व्याः पार्थिवीरिषः । नभंस्वतीरावांचरन्तुवृष्टयः ६ अधियाबृहतोदिवो ३ऽभियूथेवपश्यतः । ऋतावांनासम्राजानमंसेहिता ७ ऋतावांनानिषेदतुःसाम्राज्याय सुक्रतूं । धृतव्रंताक्षत्रियांक्षत्रमांशतुः ८ अक्ष्णश्चिंद्गातुवित्तंरानुल्बणेनचक्षंसा । निचिंन्मिषन्तांनिचिरानिचिक्यतुः ९ उतनोदेव्यदितिरुरुष्यतांनासत्या । उरुष्यन्तुंमरुतोवृद्धशंवसः १० ॥ २२ ॥ तेनोंनावमुंरुष्यतदिवानक्तंसुदानवः । अरिष्यन्तोनिपायुभिःसचेमहि ११ अघ्नंतेविष्णवेवयमरिष्यन्तःसुदानंवे । श्रुधिस्वंयावन्त्सिन्धोपूर्वचित्तये १२ तद्वार्यंवृणीमहेवरिष्ठंगोपयत्यंम् । मित्रोयत्पान्तिवरुणोयदर्यमा १३ उतनःसिन्धुरपांतन्मरुतस्तदश्विनां । इन्द्रोविष्णुर्मीढ्वांसःसजोषसः १४ तेहिष्मावनुषोनरोऽभिमांतिंकयस्यचित् । तिग्मंनक्षो-

वः प्रतिघ्नन्ति भूर्णयः १५ ॥ २३ ॥ अध्वमेकंइत्थापुरूरुचंष्टेविविश्पतिः । तस्यंव्रता-
न्यनुंवश्चरामसि १६ अनुपूर्वाण्योक्यांसाम्राज्यस्यंसश्चिम । मित्रस्यंव्रतावरु-
णस्यदीर्घश्रुत् १७ परियोरश्मिनांदिवोऽन्तांन्ममेपृथिव्याः । उभेआपंप्रौरोदं-
सीमहित्वा १८ उदुष्यशंरणेदिवोज्योतिंरयंस्तसूर्यः । अग्निर्नशुक्रःसंमिधान
आहुंतः १९ वचोदीर्घप्रंसद्मनीशेवाजंस्यगोमंतः । ईशेहिपित्वोऽविषस्यंदाव-
ने २० ॥ २४ ॥ तत्सूर्यंरोदंसीउभेदोषावस्तोरुपंब्रुवे । भोजेष्वस्माँअभ्युच्चंरा
सदां २१ ऋज्रमुंक्षण्यायंनेरजतंहरंयाणे । रथंयुक्तमंसनामसुषामंणि २२ ता
मेअश्व्यांनांहरींणांनितोशंना । उतोनुकृत्व्यांनांनृवाहंसा २३ स्मदंभीशूक-
शांवन्ताविप्रानविंष्ठयामती । महोवाजिनावर्वन्तासचांसनम् २४ ॥ २५ ॥

युवोः पञ्चविंशतिर्विश्वमना वैयश्वो व्यश्वो वाङ्गिरसोऽश्विनावुष्णिक् । विंशसादीनां षण्णां वायुः । षोडश्यादिचतस्र एकविंशीपञ्चविंश्यौ च गायत्र्यः । विंश्यनुष्टुप् ।

२६ युवोरुषूरथंहुवेसधस्तुत्यायसूरिषु । अतूर्तदक्षावृषणावृषण्वसू १ युवं वरोसुषाम्णेंमहेतनेंनासत्या । अवोभिर्याथोवृषणावृषण्वसू २ तावांमद्यहंवामहेहव्येभिर्वाजिनीवसू । पूर्वीरिषइषयन्तावतिक्षपः ३ आवांवाहिंष्ठोअश्विनारथोंयातुश्रुतोनंरा । उपस्तोमान्तुरस्यंदर्शथःश्रिये ४ जुहुराणाचिंदश्विनामंन्येथांवृषण्वसू । युवंहिरुद्रापर्षथोअतिद्विषः ५ ॥ २६ ॥ दस्राहिविश्वमानुषक्मक्षूभिः परिदीयथः । धियंजिन्वामधुंवर्णाशुभस्पती ६ उपनोयातमश्विनारायाविश्वपुषासह । मघवानासुवीरावनंपच्युता ७ आमेअस्यप्रतीव्यं१मिन्द्रनासत्यागतम् । देवादेवेभिरद्यसचनंस्तमा ८ वयंहिवांहवामहउक्षण्यन्तोव्यश्ववत् ।

सुमतिभिरुपंविप्राविहार्गतम् ९ अश्विनास्वृंषेस्तुहिकुवित्तेश्रवंतोहवंम् । नेदीं-
यसःकूळयातःपणीँरुत १० ॥ २७ ॥ वैयश्वस्यंश्रुतंनरोतोमेंअस्यवेंदथः ।
सजोषंसावरुंणोमित्रोअंर्यमा ११ युवादंत्तस्यधिष्ण्यायुवानींतस्यसूरिभिंः ।
अहंरहर्वृषणामह्यंशिक्षतम् १२ योवांयुज्ञेभिरावृतोऽधिंवस्त्रावधूरिंव । सपर्य-
न्तांशुभेचंक्रातेअश्विनां १३ योवांमुरुव्यचंस्तमंचिकेंततिनृपाय्यंम् । वर्तिरंश्वि-
नापरिंयातमस्मयू १४ अस्मभ्यंसुवृंषण्वसूयातंवर्तिर्नृपाय्यंम् । विष्ह्रुहेंवयुज्ञ-
मूंहथुर्गिरा १५ ॥ २८ ॥ वाहिंष्ठोवांहवांनांस्तोमोंदूतोहुंवन्नरा । युवाभ्यांभू-
त्वश्विना १६ यददोदिवोअंर्णवइषोवामदंथोगृहे । श्रुतमिन्मेंअमर्त्या १७ उत
स्याश्वेंतयावंरीवाहिंष्ठावांनदीनांम् । सिन्धुर्हिरंण्यवर्तनिः १८ स्मदेतयांसुकी-
र्त्याश्विंनाश्वेतयांधिया । वहेंथेशुभ्रयावाना १९ युक्ष्वाहित्वंरंथासहांयुवस्वपो-

ष्यांवसो । आन्नोवायोमधुंपिबास्माकंसवनागंहि २० ॥ २९ ॥ तववायवृत-
स्पतेत्वष्टुर्जामातरद्भुत । अवांस्यावृंणीमहे २१ त्वष्टुर्जामांतरंवयमीशांनंराय
ईमहे । सुतावंन्तोवायुंद्युम्नाजनांसः २२ वायोयाहिशिवादिवोवहंस्वासुस्व-
श्व्यंम् । वहंस्वमहःपृंथुपक्षंसारथे २३ त्वांहिसुप्सरंस्तमंनृषदंनेषुहूमहे । ग्रा-
वांणंनाश्वंपृष्ठंमंहनां २४ सत्वंनोदेवमनंसावायोमन्दानोअंग्रियः । कृधिवाजाँ
अपोधियंः २५ ॥ ३० ॥

अग्निरुक्थे द्वाविंशतिर्मनुर्वैवस्वतो विश्वे देवाः प्रगाथा ।

२७ अग्निरुक्थेपुरोहितोग्रावांणोवर्हिरंध्वरे । ऋचायांमिमरुतोब्रह्मंणस्पतिं
देवाँअवोवरेंण्यम् १ आपशुंगांसिपृथिवींवनस्पतींनुषासानक्तमोषंधीः । विश्वे
चनोवसवोविश्ववेदसोधीनांभूतप्रावितारंः २ प्रसूनंएत्वध्वरो३ग्नादेवेषुंपूर्व्यः ।

आदित्येषुप्रवरुणेधृतव्रतेमरुत्सुंविश्वभांनुषु ३ विश्वेहिष्मामनंवेविश्ववेदसोभुवं-
न्वृधेरिशादंसः । अरिष्टेभिःपायुभिर्विश्ववेदसोयन्तांनोऽवृकंछर्दिः ४ आनोअ-
द्यसमंनसोगन्ताविश्वेंसजोषंसः । ऋचागिरामरुतोदेव्यदितेसदनेपस्त्येमहि ५
॥ ३१ ॥ अभिप्रियामरुतोयावोअश्व्यांहव्यामित्रप्रयाथनं । आबर्हिरिन्द्रोवरु-
णस्तुरानरंआदित्यासंःसदन्तुनः ६ वयंवोवृक्तबर्हिषोहितप्रयसआनुषक् । सुत-
सोमासोवरुणहवामहेमनुष्वदिद्धाग्नयः ७ आप्रयांतमरुतोविष्णोअश्विनापूष-
न्माकीनयाधिया । इन्द्रआयांतुप्रथमःसंनिष्युभिर्वृषायोवृत्रहागृणे ८ विनोदे-
वासोअद्रुहोऽच्छिद्रंशर्मयच्छत । नयद्दूराद्वसवोनूचिदन्तितोवरूथमादधर्षति ९
अस्तिहिवःसजात्यंरिशादसोदेवासोअस्त्याप्यम् । प्रणःपूर्वस्मैसुवितायवोचत
मक्षूसुम्नायनव्यसे १० ॥ ३२ ॥ इदाहिवउपस्तुतिमिदावामस्यंभक्तये । उपं

वोविश्ववेदसोनमस्युरॉअसूक्ष्यन्यामिव ११ उदुष्यवंःसवितासुप्रणीतयोऽस्थां-
दूर्ध्वोवरेण्यः । निद्विपादश्चतुष्पादोअर्थिनोऽविश्रन्पतयिष्णवः १२ देवंदेवंवोऽ-
वसेदेवंदेवमभिष्टये । देवंदेवंहुवेमवाजंसातयेगृणन्तोदेव्याधिया १३ देवासोहि
ष्मामनवेसमन्यवोविश्वेसाकंसरातयः । तेनोअद्यतेअपरंतुचेतुनोभवन्तुवरिवो-
विदः १४ प्रवःशंसाम्यद्रुहःसंस्थउपस्तुतीनाम् । नतंधूर्तिर्वरुणमित्रमर्त्यंयोवो
धामभ्योऽविधत् १५ प्रसक्षयंतिरतेविमहीरिषोयोवोवरायदाशति । प्रप्रजाभि-
र्जायतेधर्मणस्पर्यरिष्टःसर्वएधते १६ ॥ ३३ ॥ ऋतेसविन्दतेयुधःसुगेभिर्यात्य-
ध्वनः । अर्यमामित्रोवरुणःसरातयोयंत्रायन्तेसजोषसः १७ अज्रेचिदस्मैकृणु-
थान्यञ्चनंदुर्गेचिदासुसरणम् । एषाचिदस्मादशनिःपरोनुसास्रेधन्तीविनश्यतु १८

यदद्यसूर्यैउद्यतिप्रियंक्षत्राऋतंदध । यन्निम्रुचिंप्रबुधिंविश्ववेदसोयद्वांमध्यंदिनेदि-
वः १९ यद्वांभिपित्वेअसुराऋतंयतेछर्दिर्येमविदाशुषे । वयंतद्वोंवसवोविश्ववेदस
उपस्थेयाममध्यआ २० यदद्यसूरउदितेयन्मध्यंदिनआतुचि । वामंधत्थमनवे
विश्ववेदसोजुह्वानायप्रचेतसे २१ वयंतद्वःसम्राजआवृणीमहेपुत्रोनबहुपाय्यम् ।
अश्यामतदादित्याजुह्वतोहविर्येनवस्योऽनशामहे २२ ॥ ३४ ॥

ये त्रिंशति पञ्च मनुर्वैवस्वतो विश्वे देवा गायत्री । उपान्त्या पुरउष्णिक् ।

२८ येत्रिंशतित्रयस्परोदेवासोबर्हिरासदन् । विदन्नहद्वितासनन् १ वरुणो
मित्रोअर्यमास्याद्रातिषाचोअग्नयः । पत्नीवन्तोवषट्कृताः २ तेनोगोपाअपा
च्यास्तउदक्तइत्थान्यक् । पुरस्तात्सर्वयाविशा ३ यथावशन्तिदेवास्तथेदसत्तदे-

षांनकिरामिंनत् । अरावाचनमर्त्यैः ४ सप्तानांसप्तऋष्टयःसप्तद्युम्नान्येषाम् । सप्तोअधिश्रियोंधिरे ५ ॥ ३५ ॥

बभ्रुर्दश मनुर्वैवस्वतः कश्यपो वा मारीचो विश्वे देवा द्विपदा ।

२१ बभ्रुरेकोविषुंणःसूनरोयुवाञ्ज्यंक्तेहिरण्ययंम् १ योनिमेकआससादद्योतंनो ऽन्तर्देवेषुमेधिंरः २ वाशीमेकोंबिभर्तिहस्तंआयसीमन्तर्देवेषुनिध्रुविः ३ वज्रमेकोंबिभर्तिहस्तआहितंतेनंवृत्राणिंजिघ्नते ४ तिग्ममेकोंबिभर्तिहस्तआयुधंशुचिंरुग्रोजलांषभेषजः ५ पथएकंःपीपायतस्करोयथाँएषवेदनिधीनाम् ६ त्रीण्येकंउरुगायोविचंक्रमेयत्रंदेवासोमदंन्ति ७ विभिर्द्वाचंरतएकंयासहप्रप्रंवासेवंवसतः ८ सदोद्वाचंक्रातेउपमादिविसम्राजांसर्पिरांसुती ९ अर्चन्तएकेमहिसामंमन्वततेनसूर्यमरोचयन् १० ॥ ३६ ॥

नहि वश्चतुष्कं मनुर्वैवस्वतो विश्वे देवाः । आद्या गायत्री ।
उपाद्या पुरउष्णिक् । उपान्त्या बृहती । अन्त्यानुष्टुप् ।

३० नहिवोअस्त्यर्भकोदेवासोनकुमारकः । विश्वेसतोमहान्तइत् १ इति स्तुतासोअसथारिशादसोयेस्थत्रयश्चत्रिंशच्च । मनोर्देवायज्ञियासः २ तेनस्त्राध्वंतेवततउनोअधिवोचत । मानःपथःपित्र्यान्मानवादधिदूरंनैष्टपरावतः ३ येदेवासइहस्थनविश्वेवैश्वानराउत । अस्मभ्यंशर्मसप्रथोगवेऽश्वाययच्छत ४ ॥ ३७ ॥ इति शाकलर्क्संहितायामष्टमे मण्डले चतुर्थोनुवाकः ॥ ४ ॥

यो यजात्यष्टादश मनुर्वैवस्वतो गायत्री । आद्यचतुष्कस्येज्यास्तवो यजमानप्रशंसा च ।
ततः पञ्चानां दंपती । शिष्टानां दंपत्योराशिषः । नवमीचतुर्दश्यावनुष्टुभौ ।
दशमी पादनिचृत् । अन्त्याश्चतस्रः पङ्क्तयः ।

३१ योयजातियजातइत्सुनवच्चपचातिच । ब्रह्मेदिन्द्रस्यचाकनत् १ पुरो-

ळाशंयोअस्मैसोमंररंतआशिरंम् । पादित्तंशक्रोअंहंसः २ तस्यंद्युमाँअंसद्रथो देवजूंतःसशूंशुवत् । विश्वांवन्वन्नंमित्रियां ३ अस्यंप्रजावंतीगृहेऽसंश्चन्तीदिवे-दिवे । इळांधेनुमतींदुहे ४ यादंपंतीसमंनसासुनुतआचधावंतः । देवासोनित्यं-याशिरां ५ ॥ ३८ ॥ प्रतिप्राशव्याँइतःसम्यञ्चांबर्हिराशाते । नतावाजेषुवाय-तः ६ नदेवानामपिंह्नुतःसुमतिंनजुगुक्षतः । श्रवोंबृहद्विवासतः ७ पुत्रिणाता कुमारिणाविश्वमायुर्व्यंश्नुतः । उभाहिरंण्यपेशसा ८ वीतिहोत्राकृतद्वंसूदश-स्यन्तामृतायकम् । समूधोरोमशंहंतोदेवेषुंकृणुतोदुवंः ९ आशर्मपर्वतानांवृ-णीमहेनदीनांम् । आविष्णोःसचाभुवंः १० ॥ ३९ ॥ ऐतुंपूषारयिर्भगंःस्वस्ति सर्वधातमः । उरुरध्वांस्वस्तये ११ अरमंतिरनर्वणोविश्वोदेवस्यमनंसा । आदित्यानांमनेहइत् १२ यथांनोमित्रोअर्यमावरुणःसन्तिगोपाः । सुगाऋत-

स्युपन्थाः १३ अग्निर्वः पूर्व्यंगिरादेवमीळेवसूनाम् । सपर्यन्तःपुरुप्रियंमित्रंन क्षेत्रसाधसम् १४ मक्षूदेववतोरथःशूरोवापृत्सुकासुचित् । देवानांयइन्मनोय-जमानइयंक्षत्यभीदयज्वनोभुवत् १५ नयजमानरिष्यसिनसुन्वानननदेवयो। देवानांयइन्मनोयजमानइयंक्षत्यभीदयज्वनोभुवत् १६ नकिष्टंकर्मणानशन्नप्र योषन्नयोषति । देवानांयइन्मनोयजमानइयंक्षत्यभीदयज्वनोभुवत् १७ असद-त्रंसुवीर्यमुतत्यदाश्वश्व्यम् । देवानांयइन्मनोयजमानइयंक्षत्यभीदयज्वनोभुव-त् १८ ॥ ४० ॥ इति शाकलर्क्संहितायां षष्ठाष्टके द्वितीयोध्यायः ॥ २ ॥

मकृतानित्रिंशन्मेधातिथिर्वयंघैकोनामेध्यातिथिर्बार्हतंत्रिगायश्यनुष्टुबन्तमैन्द्रयाहिद्युनानीपातिथि-रानुष्टुभंतृचोन्त्योगायत्र्यस्तंसहस्रंवसुरोचिषोङ्गिरसोपश्यन्नाग्निनाचतुर्विंशतिःश्यावाश्वआश्विनमुपरि-ष्टाज्ज्योतिषंपाङ्क्तिमहाबृहतीपङ्क्त्यन्तमाविंतासिसप्तशाक्करंमहापङ्क्त्यन्तंमेदंमहापाङ्क्तमायातिजगतीयज्ञ-

स्यदशैन्द्राग्नमग्निमस्तोषिनाभाकआग्नेयंमहापाङ्क्तंहीन्द्राग्नीद्वादशैन्द्राग्नमन्त्यात्रिष्टुब्द्वितीयाशक्वर्यसमाऊ-
षुदशवारुणंत्वस्तभ्नात्षळर्चनानावात्रैष्टुभमन्त्यंवातृचमाश्विनमानुष्टुभमपश्यदिमेत्रयस्त्रिंशद्विरूपआङ्गि-
रसआग्नेयंतुसमिधाग्निंत्रिंशदाद्यद्विचत्वारिंशात्रिशोकआद्येन्द्राग्नी ।

प्रकृतानि त्रिंशन्मेधातिथिः काण्व इंद्रो गायत्री ।

३२ ओम् प्रकृतान्यृजीषिणःकण्वाइन्द्रस्यगाथया । मदेसोमस्यवोचत १
यःसृबिन्दमनर्शनिंपिप्रुंदासमहीशुवम् । वधीदुग्रोरिणन्नपः २ न्यर्बुदस्यविष्टपं
वर्ष्माणंबृहतस्तिर । कृषेतदिन्द्रपौंस्यम् ३ प्रतिश्रुतायवोधृषत्तूर्णाशंनगिरेरधि ।
हुवेसुशिप्रमूतये ४ सगोरश्वस्यविव्रजंमन्दानःसोम्येभ्यः । पुरंनशूरदर्ष-
सि ५ ॥ १ ॥ यदिमेरारणःसुतउक्थेवादधसेचनः । आरादुपस्वधागहि ६
वयंघातेअपिष्मसिस्तोतारइन्द्रगिर्वणः । त्वंनोजिन्वसोमपाः ७ उतनःपितुमा

भरसंरराणोअविक्षितम् । मघवन्भूरितेवसु ८ उतनोगोमंतस्कृधिहिरण्यवतोअ-
श्विनः । इळाभिःसंरभेमहि ९ बृबदुक्थंहवामहेसृप्रकरस्नमूतये । साधुकृण्व-
न्तमवसे १० ॥ २ ॥ यःसंस्थेचिच्छतक्रतुरादींकृणोतिवृत्रहा । जरितृभ्यःपु-
रूवसुः ११ सनःशक्रश्चिदाशकद्दानवाँअन्तराभरः । इन्द्रोविश्वाभिरूतिभिः १२
योरायो३वनिर्महान्त्सुपारःसुन्वतःसखा । तमिन्द्रमभिगायत १३ आयन्तारं
महिस्थिरंपृतनासुश्रवोजितम् । भूरेरीशानमोजसा १४ नकिरस्यशचीनांनि-
यन्तासूनृतानाम् । नकिर्वक्तानदादिति १५ ॥ ३ ॥ ननूनंब्रह्मणामृणंप्राशू-
नामस्तिसुन्वताम् । नसोमोअप्रतापपे १६ पन्यइदुपगायतपन्यउक्थानिशंसत
त । ब्रह्माकृणोतपन्यइत् १७ पन्यआदर्दिरच्छतासहस्रावाज्यवृतः । इन्द्रोयो
यज्वनोवृधः १८ विषूचरस्वधाअनुकृष्टीनामन्वाहुवः । इन्द्रपिबसुतानाम् १९

पिबास्वधैनवानामुतयस्तुग्र्येसचा । उतायमिन्द्रयस्तव २० ॥ ४ ॥ अतीहि
मन्युषाविणंसुषुवांसमुपारणे । इमंरातंसुतंपिब २१ इहितिस्रःपरावतइहिपञ्च
जनाँअति । धेनाइन्द्रावचाकशत् २२ सूर्योरश्मिंयथासृजात्वायच्छन्तुमेगिरः ।
निम्नमापोनसध्र्यक् २३ अध्वर्यवातुहिषिञ्चसोमंवीरायशिप्रिणे । भरासुतस्य
पीतये २४ यउद्नःफलिगंभिनन्न्यक्१सिन्धूँरवासृजत् । योगोषुपक्वंधारय-
त् २५ ॥ ५ ॥ अहन्वृत्रमृचीषमऔर्णवाभमहीशुवम् । हिमेनाविध्यदर्बुद-
म् २६ प्रवउग्रायनिष्टुरेऽषाळ्हायप्रसक्षिणे । देवत्तंब्रह्मगायत २७ योविश्वान्य-
भिव्रतासोमस्यमदेअन्धसः । इन्द्रोदेवेषुचेतति २८ इहत्यासधमाद्याहरीहिर-
ण्यकेश्या । वोळ्हामभिप्रयोहितम् २९ अर्वाञ्चंत्वापुरुष्टुतप्रियमेधस्तुताहरी ।
सोमपेयायवक्षतः ३० ॥ ६ ॥

वयं घैकोनविंशतिर्मेधातिथिः काण्व इन्द्रो बृहती । षोडश्याद्यास्तिस्रो गायत्र्यः । अन्त्यानुष्टुप्

२३ वयंघंत्वासुतावंन्तआपोनवृक्तबर्हिषः । पवित्रंस्यप्रस्रवंणेषुवृत्रहन्परि स्तोतारंआसते १ स्वरंन्तित्वासुतेनरोवसोनिरेकउक्थिनः । कुदासुतंतृषाण ओकआगंमइन्द्रस्वब्दीवव्वंसंगः २ कण्वेभिर्धृष्णवाधृषद्वाजंदर्षिसहस्त्रिणंम् । पिशङ्गंरूपंमघवन्विचर्षणेमक्षूगोमंन्तमीमहे ३ पाहिगायान्धंसोमदइन्द्रायमे- ध्यातिथे । यःसंमिंश्लोहर्योर्यःसुतेसचांवज्रीरथोहिरण्ययः ४ यःसुषव्यःसुद- क्षिणइनोयःसुक्रतुर्गृणे । यआंकरःसहस्राथःशतामंघइन्द्रोयःपूर्भिदारितः ५ ॥ ७ ॥ योधृषितोयोऽवृंतोयोअस्तिश्मश्रुषुश्रितः । विभूंतद्युम्नश्च्यवंनःपुरुष्टुतः क्रत्वागौरिवशाकिनः ६ कईवेदसुतेसचापिबन्तंकद्वयोदधे । अयंयःपुरोविभिज-

त्योजसामन्दानःशिप्र्यन्धसः ७ दानामृगोनवारणःपुरुत्राचरथंदधे । नकिष्ट्वा
नियमदासुतेगमोमहांश्चरस्योजसा ८ यउग्रःसन्ननिष्टृतःस्थिरोरणायसंस्कृतः ।
यदिस्तोतुर्मघवाशृणवद्धवंनेन्द्रोयोषत्यागमत् ९ सत्यमित्थावृषेदसिवृषजूति-
र्नोऽवृतः । वृषाह्युग्रशृण्विषेपरावतिवृषोअर्वावतिश्रुतः १० ॥ ८ ॥ वृषणस्ते
अभीशवोवृषाकशाहिरण्ययी । वृषारथोमघवन्वृषणाहरीवृषात्वंशतक्रतो ११
वृषासोतासुनोतुतेवृषन्नृजीपिन्नाभर । वृषादधन्वेवृषणंनदीष्वातुभ्यंस्थातर्हरी-
णाम् १२ एन्द्रयाहिपीतयेमधुशविष्ठसोम्यम् । नायमच्छामघवाशृणवद्गिरो
ब्रह्मोक्थाचसुक्रतुः १३ वहन्तुत्वारथेष्ठामाहरयोरथयुजः । तिरश्चिदर्यंसवना-
निवृत्रहन्नन्येषांयाशतक्रतो १४ अस्माकमद्यान्तमंस्तोमंधिष्वमहामह । अ-
स्माकंतेसवनासन्तुशंतमामदायद्युक्षसोमपाः १५ ॥ ९ ॥ नहिषस्तवनोमम

शास्त्रेअन्यस्यरण्यति । योअस्मान्वीरआनयत् १६ इन्द्रश्चिद्घातदब्रवीत्स्त्रि-
याअशास्यंमनः । उतोअहक्रतुंरघुम् १७ सप्तीचिद्घामदच्युतामिथुनावहतोर-
थम् । एवेद्धूर्वृष्णउत्तरा १८ अधःपश्यस्वमोपरिसंतरांपादकौहर । मातेकश-
प्लकौदृशन्स्त्रीहिब्रह्माबभूविथ १९ ॥ १० ॥

एन्द्र याह्यष्टादश नीपातिथिः काण्व इन्द्रोनुष्टुप् । अन्त्यस्य तृचस्य सहस्रं वसुरोचि-
षोङ्गिरसः । अन्त्यास्तिस्रो गायत्र्यः ।

३४ एन्द्रयाहिहरिभिरुपकण्वस्यसुष्टुतिम् । दिवोअमुष्यशासतोदिवंययदि-
वावसो १ आत्वाग्रावावदन्निहसोमीघोषेणयच्छतु । दिवोअमुष्यशासतोदिवं
ययदिवावसो २ अत्राविनेमिरेषामुरांनधूनुतेवृकः । दिवोअमुष्यशासतोदिवंय-
यदिवावसो ३ आत्वाकण्वाइहावसेहवन्तेवाजसातये । दिवोअमुष्यशासतो

दिवैंयुयदिंवावसो ४ दधांमितेसुतानांवृष्णेनपूर्वपाय्यम् । दिवोअमुष्यशासंतो दिवैंयुयदिंवावसो ५॥११॥स्मत्पुंरन्धिर्नआगंहिविश्वतोंधीर्नऊतयें । दिवोअमुष्यशासंतोदिवैंयुयदिंवावसो ६ आनोंयाहिमहेमतेसहंस्रोतेशतांमघ । दिवो अमुष्यशासंतोदिवैंयुयदिंवावसो ७ आत्वाहोतामनुंर्हितोदेवत्रावंक्षदीड्यः । दिवोअमुष्यशासंतोदिवैंयुयदिंवावसो ८ आत्वांमदच्युताहरींश्येनंपक्षेवंवक्षतः । दिवोअमुष्यशासंतोदिवैंयुयदिंवावसो ९ आयांह्यर्यआपरिस्वाहासोमंस्यपीतयें। दिवोअमुष्यशासंतोदिवैंयुयदिंवावसो १० ॥१२॥ आनोंयाह्युपंश्रुत्युक्थेषुंरणयाइह । दिवोअमुष्यशासंतोदिवैंयुयदिंवावसो ११ सरूंपैरासुनोंगहिसंभृंतैःसंभृंताश्वः। दिवोअमुष्यशासंतोदिवैंयुयदिंवावसो१२ आयांहिपर्वतेभ्यःसमुद्रस्या-

धिविष्टपः। दिवोअमुष्यशासंतोदिवंययदिंवावसो १३आनोगव्यान्यश्व्यांसहस्रां शूरदर्द्दहि। दिवोअमुष्यशासंतोदिवंययदिंवावसो १४ आनंःसहस्रशोभंरायुतां- निशतानिंच । दिवोअमुष्यशासंतोदिवंययदिंवावसो १५ आयदिन्द्रंश्चदद्दंहेस- हस्रंवसुंरोचिषः । ओजिंष्ठमश्व्यंपशुम् १६ यऋजावातंरंहसोऽरुषासोरघुष्य- दंः । भ्राजंन्तेसूर्याइव १७ पारांवतस्यरातिषुद्रवच्चंक्रेष्वाशुषुं । तिष्ठंवनंस्यमध्य आ १८ ॥ १३ ॥

अग्निना चतुर्विंशतिः श्यावाश्वोश्विनावुपरिष्टाज्ज्योतिः । द्वाविंश्यन्त्ये पङ्क्ती । उपान्त्या महावृहती ।

३५ अग्निनेन्द्रेणवरुणेनविष्णुनादित्यैरुद्रैर्वसुंभिःसचाभुवां । सजोषंसाउ षसासूर्येणचसोमंपिबतमश्विना १ विश्वांभिर्धीभिर्भुवनेनवाजिनादिवापृथि-

व्याद्रिभिःसचाभुवा । सजोषसाउषसासूर्येणचसोमंपिबतमश्विना २ विश्वैर्दे-
वैस्त्रिभिरेकादशैरिहाद्भिर्मरुद्भिर्भृगुभिःसचाभुवा । सजोषसाउषसासूर्येणचसो-
मंपिबतमश्विना ३ जुषेथांयज्ञंबोधतंहवस्यमेविश्वेहदेवौसवनावगच्छतम् । स-
जोषसाउषसासूर्येणचेषंनोवोळ्हमश्विना ४ स्तोमंजुषेथांयुवशेवकन्यनांविश्वेह
देवौसवनावगच्छतम् । सजोषसाउषसासूर्येणचेषंनोवोळ्हमश्विना ५ गिरोजुषे-
थामध्वरंजुषेथांविश्वेहदेवौसवनावगच्छतम् । सजोषसाउषसासूर्येणचेषंनोवो-
ळ्हमश्विना ६ ॥ १४ ॥ हारिद्रवेवपतथोवनेदुपसोमंसुतंमहिषेवावगच्छथः ।
सजोषसाउषसासूर्येणचत्रिर्वर्तिर्यातमश्विना ७ हंसाविवपतथोअध्वगाविवसो-
मंसुतंमहिषेवावगच्छथः।सजोषसाउषसासूर्येणचत्रिर्वर्तिर्यातमश्विना ८ श्येना-
विवपतथोहव्यदातयेसोमंसुतंमहिषेवावगच्छथः।सजोषसाउषसासूर्येणचत्रिर्व-

तिर्यांतमश्विना ९ पिबंतंचतृप्णुतंचाचंगच्छतंप्रजांचंधत्तंद्रविंणंचधत्तम् । सजोषं
साउषसासूर्यैणचोर्जंनोधत्तमश्विना १० जयंतंचप्रस्तुतंचप्रचांवतंप्रजांचंधत्तंद्रविं-
णंचधत्तम् । सजोषंसाउषसासूर्यैणचोर्जंनोधत्तमश्विना ११ हतंचशत्रून्यततंचमि-
त्रिणंःप्रजांचंधत्तंद्रविंणंचधत्तम् । सजोषंसाउषसासूर्यैणचोर्जंनोधत्तमश्विना १२
॥ १५ ॥ मित्रावरुणवन्ताउतधर्मंवन्तामरुत्वंन्ताजरितुर्गच्छथोहवंम् । सजोषं-
साउषसासूर्यैणचादित्यैर्यातमश्विना १३ अङ्गिरस्वन्ताउतविष्णुंवन्तामरुत्वंन्ता-
जरितुर्गच्छथोहवंम् । सजोषंसाउषसासूर्यैणचादित्यैर्यातमश्विना १४ ऋभुमन्ता
वृषणावाजंवन्तामरुत्वंन्ताजरितुर्गच्छथोहवंम् । सजोषंसाउषसासूर्यैणचा-
दित्यैर्यातमश्विना १५ ब्रह्मंजिन्वतमुतजिंन्वतंधियोहतंरक्षांसिसेधंतममीवाः ।
सजोषंसाउषसासूर्यैणचसोमंसुन्वतोअश्विना १६ क्षत्रंजिंन्वतमुतजिंन्वतंनृह-

तंरक्षाँसिसेधंतममीवाः । सजोषंसाउषसासूर्येणचसोमंसुन्वतोअंश्विना १७
धेनूर्जिन्वतमुतजिन्वतंविशोहतंरक्षाँसिसेधंतममीवाः । सजोषंसाउषसासूर्येण
चसोमंसुन्वतोअंश्विना १८ ॥ १६ ॥ अत्रेरिवशृणुतंपूर्व्यस्तुतिंश्यावाश्वस्यसु-
न्वतोमंदच्युता । सजोषंसाउषसासूर्येणचाश्विनातिरोअंह्न्यम् १९ सर्गाँइव
सृजतंसुष्टुतीरुपंश्यावाश्वस्यसुन्वतोमंदच्युता । सजोषंसाउषसासूर्येणचाश्विना
तिरोअंह्न्यम् २० रश्मीँरिवयच्छतमध्वराँउपंश्यावाश्वस्यसुन्वतोमंदच्युता ।
सजोषंसाउषसासूर्येणचाश्विनातिरोअंह्न्यम् २१ अर्वाग्रथंनियंच्छतंपिबंतंसो-
म्यंमधुं । आयांतमश्विनागंतमवस्युर्वांमहंहुंवेधत्तंरत्नानिदाशुषे २२ नमोवाके
प्रस्थिंतेअध्वरेनंराविवक्षंणस्यपीतये । आयांतमश्विनागंतमवस्युर्वांमहंहुंवेधत्तं

रत्नानिदाशुषे २३ स्वाहाकृतस्यतृम्पतंसुतस्यदेवावन्धसः । आयातमश्विनागत-
मवस्युर्वामहंहुवेधत्तंरत्नानिदाशुषे २४ ॥ १७ ॥

अवितासि सप्त श्यावाश्व इन्द्रः शक्करी । अन्त्या महापङ्क्तिः ।

३६ अवितासिसुन्वतोवृक्तबर्हिषःपिबासोमंमदायकंशतक्रतो । यंतेभाग-
मधारयन्विश्वाःसेहानःपृतनाउरुज्रयःसमप्सुजिन्मरुत्वाँइन्द्रसत्पते १ प्रावः
स्तोतारंमघवन्नवत्वांपिबासोमंमदायकंशतक्रतो । यंतेभागमधारयन्विश्वाःसेहा-
नःपृतनाउरुज्रयःसमप्सुजिन्मरुत्वाँइन्द्रसत्पते २ ऊर्जादेवाँअवस्योजसात्वां
पिबासोमंमदायकंशतक्रतो । यंतेभागमधारयन्विश्वाःसेहानःपृतनाउरुज्रयः
समप्सुजिन्मरुत्वाँइन्द्रसत्पते ३ जनितादिवोजनितापृथिव्याःपिबासोमंमदाय

कंशतक्रतो । यंतेभागमधारयन्विश्वाःसेहानःपृतनाउरुज्रयःसमप्सुजिन्मरुत्वाँ
इन्द्रसत्पते ४ जनिताश्वानांजनितागवामसिपिबासोमंमदायकंशतक्रतो । यंते
भागमधारयन्विश्वाःसेहानःपृतनाउरुज्रयःसमप्सुजिन्मरुत्वाँइन्द्रसत्पते ५ अ-
त्रीणांस्तोमंमद्रिवोमहस्कृधिपिबासोमंमदायकंशतक्रतो । यंतेभागमधारय-
न्विश्वाःसेहानःपृतनाउरुज्रयःसमप्सुजिन्मरुत्वाँइन्द्रसत्पते ६ श्यावाश्वस्यसु-
न्वतस्तथाशृणुयथाशृणोरत्रेःकर्माणिकृण्वतः । प्रत्रसदस्युमाविथत्वमेकइन्नृ-
षाह्यइन्द्रब्रह्माणिवर्धयन् ७ ॥ १८ ॥

प्रेदं सप्त श्यावाश्व इन्द्रो महापङ्क्तिः । आद्यातिजगती ।

३७ प्रेदंब्रह्मवृत्रतूर्येष्वाविथप्रसुन्वतःशचीपतइन्द्रविश्वाभिरूतिभिः । मा-
ध्यंदिनस्यसवनस्यवृत्रहन्ननेद्यपिबासोमस्यवज्रिवः १ सेहानउग्रपृतनाअभि

द्रुहंःशचीपतइन्द्रविश्वांभिरूतिभिंः । माध्यंदिनस्यसवंनस्यवृत्रहन्नेनद्यपिबासो-
मंस्यवज्रिवः २ एकराळस्यभुवंनस्यराजसिशचीपतइन्द्रविश्वांभिरूतिभिंः ।
माध्यंदिनस्यसवंनस्यवृत्रहन्ननेद्यपिबासोमंस्यवज्रिवः ३ सस्थावांनायवयासि
त्वमेकइच्छंचीपतइन्द्रविश्वांभिरूतिभिंः । माध्यंदिनस्यसवंनस्यवृत्रहन्ननेद्य
पिबासोमंस्यवज्रिवः ४ क्षेमंस्यचप्रयुजंश्चत्वमींशिषेशचीपतइन्द्रविश्वांभिरू-
तिभिंः । माध्यंदिनस्यसवंनस्यवृत्रहन्ननेद्यपिबासोमंस्यवज्रिवः ५ क्षत्रायंत्व-
मवंसिनत्वंमाविथशचीपतइन्द्रविश्वांभिरूतिभिंः । माध्यंदिनस्यसवंनस्यवृत्र-
हन्ननेद्यपिबासोमंस्यवज्रिवः ६ श्यावाश्वंस्यरेभंतस्तथांशृणुयथाशृंणोरत्रेःक-
मांणिकृण्वतः । प्रत्रसदंस्युमाविथत्वमेकइन्नृषाह्यइन्द्रंक्षत्राणिंवर्धयंन् ७ ॥ ११ ॥

यज्ञस्य दश श्यावाश्व इन्द्राग्नी गायत्री ।

३८ यज्ञस्यहिस्थऋत्विजासस्नीवाजेषुकर्मसु । इन्द्राग्नीतस्यंबोधतम् १
तोशासांरथयावानावृत्रहणापराजिता । इन्द्राग्नीतस्यंबोधतम् २ इदंवांमदिरं
मध्वधुक्षन्नद्रिभिर्नरः । इन्द्राग्नीतस्यंबोधतम् ३ जुषेथांयज्ञमिष्टयेसुतंसोमंसध-
स्तुती । इन्द्राग्नीआगंतंनरा ४ इमाजुषेथांसवनायेभिर्हव्यान्यूहथुः । इन्द्राग्नी
आगंतंनरा ५ इमांगायत्रवर्तनिंजुषेथांसुष्टुतिंमम । इन्द्राग्नीआगंतंनरा ६
॥ २० ॥ प्रातर्यावभिरागतंदेवेभिर्जेन्यावसू । इन्द्राग्नीसोमपीतये ७ श्यावा-
श्वस्यसुन्वतोऽत्रीणांशृणुतंहवम् । इन्द्राग्नीसोमपीतये ८ एवावांमह्वऊतयेयथा-
हुवन्तमेधिराः । इन्द्राग्नीसोमपीतये ९ आहंसरस्वतीवतोरिन्द्राग्न्योरवोवृणे ।
याभ्यांगायत्रमृच्यते १० ॥ २१ ॥

अग्निमस्तोषि दश नाभाकः काण्वोग्निर्महापङ्क्तिः ।

३१ अग्निमंस्तोष्यृग्मियंमग्निमीळायजध्यै । अग्निर्देवाँअंनक्तुनउभेहिविदथे कविरन्तश्चंरतिदूत्यं१नभंन्तामन्यकेसंमे १ न्यंग्नेनव्यंसावचंस्तनूषुशंसंमेषाम् । न्यरांतीररांव्णांविश्वांअर्योअरांतीरितोयुंच्छन्त्वामुरोनभंन्तामन्यकेसंमे २ अग्ने मन्मांनितुभ्यंकंघृतंनजुंह्वआसनिं । सदेवेषुप्रचिंकिद्धित्वंह्यसिंपूर्व्यःशिवोदूतो विवस्वंतोनभंन्तामन्यकेसंमे ३ तत्तंदग्निर्वयोंदधेयथांयथाकृपण्यतिं । ऊर्जाहुं- तिर्वसूंनांशंचयोश्चमयोंदधेविश्वंस्यैदेवहूंत्यैनभंन्तामन्यकेसंमे ४ सचिंकेतसहीं- यसाग्निश्चित्रेणकर्मणा । सहोताशश्वंतीनांदक्षिंणाभिरभीवृंतइनोतिंचप्रतीव्यं१ नभंन्तामन्यकेसंमे ५ ॥ २२ ॥ अग्निर्जातादेवानांमग्निर्वेंदमर्तांनामपीच्यंम् । अग्निःसद्रंविणोदाअग्निर्द्वारव्यूंर्णुतेस्वांहुतोनवींयसानभंन्तामन्यकेसंमे ६ अग्नि-

दे॒वेषु॒संवसुः॒सवि॑क्षु॒य॒ज्ञिया॒स्वा । स॒मु॒दा॒का॒व्यापु॒रुवि॒श्वंभूमे॑व॒पुष्य॑ति॒दे॒वोदे॒वेषु॑ य॒ज्ञियो॒नभ॑न्तामन्य॒केसमे ७ योअ॒ग्निः॒स॒प्तमा॑नुषः॒श्रि॒तोविश्वे॑षु॒सिन्धु॑षु । तमा-गन्म॒त्रि॒प॒स्त्यं॑म॒न्धा॒तु॒र्द॑स्यु॒हन्त॑म॒म॒ग्निंय॒ज्ञेषु॑पू॒र्व्यंनभ॑न्तामन्य॒केसमे ८ अ॒ग्निस्त्री-णि॑त्रि॒धा॒तू॒न्याक्षे॑ति॒वि॒दथा॑क॒विः । सत्रीरे॑कादशाँ॒इ॒हय॒क्षच्च॑पि॒प्रय॑च्च॒नो॒विप्रो॑दू॒तः परि॑ष्कृतो॒नभ॑न्तामन्य॒केसमे ९ त्वंनो॑अग्न॒आयु॒षु॒त्वंदे॒वेषु॑पू॒र्व्य॒वस्व॒एक॑इरज्यसि । त्वामापः॒परि॒स्रु॒तः॒परि॑यन्ति॒स्वसे॑तवो॒नभ॑न्तामन्य॒केसमे १० ॥ २३ ॥

इन्द्राग्नी द्वादश नाभाकः काण्व इन्द्राग्नी महापङ्क्तिः । उपान्त्या शक्वरी । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

४० इन्द्रा॑ग्नीयु॒वंसु॒नः॒सह॑न्ता॒दास॑थो॒र॒यिम् । येन॑दृ॒ळ्हास॒मत्स्वा॒वी॒ळु॒चि॑त्सा-हि॒षी॒मह्य॒ग्निर्वने॑व॒वात॒इन्नभ॑न्तामन्य॒केसमे १ न॒हि॒वा॑व॒व्रया॑म॒हेऽथेन्द्र॒मिद्य॑जाम-हे॒शवि॑ष्ठंनृ॒णांनर॑म् । सनः॒क॒दा॑चि॒दर्व॑ता॒ग॒म॒दा॒वाज॑सातये॒गम॒दा॒मे॒धसा॑तये॒नभ॑-

न्तामन्यकेसंमे २ ताहिमध्यंभराणामिन्द्राग्नीअधिक्षितः । ताउंकवित्वनाक-
वीपृच्छ्यमानासखीयतेसंधीतमश्नुतंनरानभन्तामन्यकेसंमे ३ अभ्यर्चनभाक-
वदिन्द्राग्नीयजसागिरा । ययोर्विश्वमिदंजगदियंद्यौःपृथिवीमह्यु१पस्थेबिभृतोव-
सुनभन्तामन्यकेसंमे ४ प्रब्रह्माणिनभाकवदिन्द्राग्निभ्यामिरज्यत । यासप्तबुध्न-
मर्णवंजिह्मवारमपोर्णुतइन्द्रईशानओजसानभन्तामन्यकेसंमे ५ अपिवृश्चपु-
राणवद्व्रततेरिवगुष्पितमोजोदासस्यदम्भय । वयंतदस्यसंभृतंवस्विन्द्रेणविभजे-
महिनभन्तामन्यकेसंमे ६ ॥ २४ ॥ यदिन्द्राग्नीजनाइमेविह्वयन्तेतनागिरा ।
अस्माकेभिर्नृभिर्वयंसासह्यामपृतन्यतोवनुयामवनुष्यतोनभन्तामन्यकेसंमे ७
यानुश्वेताववोदिवउच्चरातउपद्युभिः । इन्द्राग्न्योरनुव्रतमुहानायन्तिसिन्धवोया-
न्सींबन्धादमुञ्चतानभन्तामन्यकेसंमे ८ पूर्वीष्टइन्द्रोपमातयःपूर्वीरुतप्रशस्तयः

सूनोर्हिन्वस्यहरिवः । वस्वोवीरस्यापृचोयानुसाधन्तनोधियोनभन्तामन्यकेसमे ९ तंशिंशीतासुवृक्तिभिस्त्वेषंसत्वानमृग्मियम् । उतोनुचिद्यओजसाशुष्णस्याण्डानिभेदतिजेषत्स्वर्वतीरपोनभन्तामन्यकेसमे १० तंशिंशीतास्वध्वरंसत्यंसत्वानमृत्वियम् । उतोनुचिद्यओहतआण्डाशुष्णस्यभेदत्यजैःस्वर्वतीरपोनभन्तामन्यकेसमे ११ एवेन्द्राग्निभ्यांपितृवन्नवीयोमन्धातृवदङ्गिरस्वदवाचि । त्रिधातुनाशर्मणापातमस्मान्वयंस्यामपतयोरयीणाम् १२ ॥ २५ ॥

अस्मा ऊ षु दश नाभाकः काण्वो वरुणो महापङ्क्तिः ।

४१ अस्माऊषुप्रभूतयेवरुणायमरुद्भ्योऽर्चाविदुष्टरेभ्यः । योधीतामानुषाणांपश्वोगाइवरक्षतिनभन्तामन्यकेसमे १ तमूषुसमनागिरापितॄणांचमन्मभिः । नाभाकस्यप्रशस्तिभिर्यःसिन्धूनामुपोदयेसप्तस्वसासमध्यमोनभन्तामन्यकेसमे

२ सक्षपःपरिषस्वजेन्युं१स्रोमाययादधेसविश्वंपरिदर्शतः । तस्यवेनीरनुव्रतमु-
षस्तिस्रोअवर्धयन्नभन्तामन्यकेसमे ३ यःककुभोनिधारयःपृथिव्यामधिदर्शतः ।
समातापूर्व्यंपदंतद्वरुणस्यसत्यंसहिगोपाइवेर्योनभन्तामन्यकेसमे ४ योधर्ताभु-
वनानांयउस्राणामपीच्या३वेदनामानिगुह्या । सकविःकाव्यापुरुरूपंद्यौरिव
पुष्यतिनभन्तामन्यकेसमे ५ ॥ २६ ॥ यस्मिन्विश्वानिकाव्याचक्रेनाभिरिव
श्रिता । त्रितंजूतीसपर्यतव्रजेगावोनसंयुजेयुजेअश्वाँअयुक्षतनभन्तामन्यकेस-
मे ६ यआस्वत्कआशयेविश्वाजातान्येषाम् । परिधामानिमर्मृशद्वरुणस्यपुरो
गयेविश्वेदेवाअनुव्रतंनभन्तामन्यकेसमे ७ ससमुद्रोअपीच्यस्तुरोद्यामिवरोहति
नियदासुयजुर्दधे । समायाअर्चिनापदास्तृणान्नाकमारुहन्नभन्तामन्यकेसमे
८ यस्यश्वेताविचक्षणातिस्रोभूमीरधिक्षितः । त्रिरुत्तराणिपप्रतुर्वरुणस्यध्रुवं

सदःससंस्नानामिरज्यतिनभन्तामन्यकेसमे ९ यःश्वेताँअधिनिर्णिजश्चक्रेकृष्णाँ अनुव्रता । सधामपूर्व्यंममेयःस्कम्भेनविरोदसीअजोनद्यामधारयन्नभन्ताम-न्यकेसमे १० ॥ २७ ॥

अस्तभ्नात्षट् नाभाकः काण्वः । प्रथमतृचस्यार्चनानावा । आद्यतृचस्य वरुणः ।
अन्त्यस्याश्विनौ । आद्यास्तिस्रस्त्रिष्टुभः । शिष्टा अनुष्टुभः ।

४२ अस्तभ्नाद्यामसुरोविश्ववेदाअमिमीतवरिमाणंपृथिव्याः । आसीदद्विश्वाभुवनानिसम्राड्विश्वेत्तानिवरुणस्यव्रतानि १ एवावन्दस्ववरुणंबृहन्तंनमस्याधीरममृतस्यगोपाम् । सनःशर्मत्रिवरूथंवियंसत्पातंनोद्यावापृथिवीउपस्थे २ इमांधियंशिक्षमाणस्यदेवक्रतुंदक्षंवरुणसंशिशाधि । ययातिविश्वादुरितातरेम सुतर्माणमधिनावंरुहेम ३ आवांग्रावाणोअश्विनाधीभिर्विप्राअचुच्यवुः । ना-

सत्यासोमपीतयेनभन्तामन्यकेसमे ४ यथावामत्रिरश्विनागीर्भिर्विप्रोअजोह-
वीत् । नासत्यासोमपीतयेनभन्तामन्यकेसमे ५ एवावामह्वऊतयेयथाहुवन्त
मेधिराः । नासत्यासोमपीतयेनभन्तामन्यकेसमे ६ ॥ २८ ॥ इति शाकलर्क्-
संहितायामष्टमे मण्डले पञ्चमोनुवाकः ॥ ५ ॥

इमे त्रयस्त्रिंशद्विरूप आङ्गिरसोग्निर्गायत्री ।

४३ इमेविप्रस्यवेधसोग्नेरस्तृतयज्वनः । गिरःस्तोमासईरते १ अस्मैतेप्र-
तिहर्यतेजातवेदोविचर्षणे । अग्नेजनामिसुष्टुतिम् २ आरोकाइवघेदहतिग्मा
अग्नेतवत्विषः । दद्भिर्वनानिबप्सति ३ हरयोधूमकेतवोवातजूताउपद्यवि । यत-
न्तेवृथगग्नयः ४ एतेत्येवृथगग्नयइद्धासःसमदृक्षत । उषसामिवकेतवः ५ ॥२९॥
कृष्णारजांसिपत्सुतःप्रयाणेजातवेदसः । अग्निर्यद्रोधतिक्षमि ६ धासिंकृ-

ण्वानओषधीर्बप्संदग्निर्नवायति । पुनर्यन्तरुणीरपि ७ जिह्वाभिरहनंनम-
दर्चिषांजञ्जणाभवंन् । अग्निर्वनेषुरोचते ८ अप्स्वंग्नेसधिष्टवसौषधीरनुरुध्यसे ।
गर्भेसंजायसेपुनः ९ उदंग्नेतवतद्धृतादर्चीरोचतआहुतम् । निंसानंजुह्वो३
मुखे १० ॥ ३० ॥ उक्षान्नायवशान्नायसोमपृष्ठायवेधसे । स्तोमै-
र्विधेमाग्नये ११ उतत्वानमंसावयंहोतर्वरेण्यक्रतो । अग्नेसमिद्भिरीमहे १२
उतत्वांभृगुवच्छुंचेमनुष्वदंग्नआहुत । अङ्गिरस्वद्धवामहे १३ त्वंह्यंग्ने
अग्निनाविप्रोविप्रेणसन्त्सता । सखासख्यांसमिध्यसे १४ सत्वंविप्रांयदाशुषे
रयिंदेहिसहस्रिणंम् । अग्नेवीरवंतीमिषंम् १५ ॥ ३१ ॥ अग्नेभ्रातःसहस्कृत
रोहिंदश्वशुचिव्रत । इमंस्तोमंजुषस्वमे १६ उतत्वांग्नेममस्तुतोवाश्रायंप्रतिह-
र्यते । गोष्ठंगावइवाशत १७ तुभ्यंताअङ्गिरस्तमविश्वाःसुक्षितयःपृथक् । अग्ने

कामा॑ययेमिरे १८ अ॒ग्निंधी॒भिर्म॑नी॒षिणो॒मेधि॑रासोविप॒श्चितः॑।अ॒द्म॒सद्या॑यहिन्वि-
रे १९ तंत्वा॒मज्मे॑षुवा॒जिनं॑तन्वा॒नाअ॑ग्नेअध्व॒रम्। वह्निं॒होता॑रमीळते २० ॥ ३२ ॥
पु॒रु॒त्राहि॒स॒दृङ्ङसि॒विशो॒विश्वा॒अनु॑प्र॒भुः। स॒मत्सु॑त्वाहवामहे २१ तमी॑ळिष्व॒य
आहु॑तो॒ऽग्निर्वि॒भ्राज॑तेघृ॒तैः। इ॒मंनः॑शृणव॒द्धव॑म् २२ तंत्वा॑व॒यंह॑वामहेशृ॒ण्वन्तं॑
जा॒तवे॑दसम्। अग्ने॒घ्नन्त॒मप॒द्विषः॑ २३ वि॒शांराजा॑न॒मद्भु॑त॒मध्य॑क्षं॒धर्म॑णामि॒मम्।
अ॒ग्निमी॑ळे॒सउ॑श्रवत् २४ अ॒ग्निंवि॒श्वायु॑वेपसं॒मर्यं॒नवा॒जिनं॑हि॒तम्। सप्तिं॒नवा॑ज-
यामसि २५ ॥ ३३ ॥ घ्नन्मृ॒ध्राण्यप॒द्विषो॒दह॒न्रक्षां॑सिवि॒श्वहा॑। अग्ने॑ति॒ग्मेन॑
दीदिहि २६ यंत्वा॒जना॑सइन्ध॒तेम॑नु॒ष्वद॑ङ्गिरस्तम। अग्ने॒सबो॑धि॒मेवचः॑ २७
यद॑ग्नेदिवि॒जाअस्य॑प्सु॒जावा॑सहस्कृत। तंत्वा॒गी॒र्भिर्ह॑वामहे २८ तुभ्यं॒घेत्तेजना॑
इ॒मेविश्वाः॑सुक्षि॒तयः॒पृथ॑क्। धा॒सिंहि॑न्व॒न्त्यत्त॑वे २९ तेघेद॑ग्नेस्वा॒ध्यो॒ऽहा॒विश्वा॑

नृचक्षसः । तरंन्तःस्यामदुर्गहां ३० ॥ ३४ ॥ अग्निंमन्द्रंपुरुप्रियंशीरंपावकशोचिषम् । हृद्भिर्मन्द्रेभिरीमहे ३१ सत्वमंग्नेविभावसुःसृजन्त्सूर्योनरश्मिभिः । शर्धन्तमांसिजिघ्नसे ३२ तत्त्वेसहस्वईमहेदात्रंयन्नोपदस्यति । त्वदंग्नेवार्यंवसु ३३ ॥ ३५ ॥

समिधाग्निं त्रिंशद्विरूप आङ्गिरसोग्निर्गायत्री ।

४४ समिधाग्निंदुवस्यतघृतैर्बोधयतातिथिम् । आस्मिन्हव्याजुंहोतन १ अग्नेस्तोमंजुषस्वमेवर्धस्वानेनमन्मंना । प्रतिसूक्तानिहर्यनः २ अग्निंदूतंपुरोदंधेहव्यवाहमुपंब्रुवे । देवाँआसादयादिह ३ उत्तेबृहन्तोअर्चयःसमिधानस्यदीदिवः । अग्नेशुक्रासईरते ४ उपंत्वाजुह्वो३ममंघृताचीर्यन्तुहर्यत । अग्नेहव्याजुंषस्वनः ५ ॥ ३६ ॥ मन्द्रंहोतारमृत्विजंचित्रभानुंविभावसुम् । अग्निमीळेस

उंश्रवत् ६ प्रत्वंहोतारमीडयंजुष्टमग्निंकविक्रंतुम् । अध्वराणामभिश्रियम् ७
जुषाणोअंङ्गिरस्तमेमाहव्यान्यानुषक् । अग्नेयज्ञंनयऋतुथा ८ समिधानउसन्त्य
शुक्रशोचइहावह । चिकित्वान्दैव्यंजनम् ९ विप्रंहोतारमद्रुहंधूमकेतुंविभाव-
सुम् । यज्ञानांकेतुमीमहे १० ॥ ३७ ॥ अग्नेनिपाहिनस्त्वंप्रतिष्मदेवरीषतः ।
भिन्धिद्वेषःसहस्कृत ११ अग्निःप्रत्नेनमन्मनाशुम्भानस्तन्वं१स्वाम् । कविर्विप्रेण-
वावृधे १२ ऊर्जोनपातमाहुवेग्निंपावकशोचिषम् । अस्मिन्यज्ञेस्वध्वरे १३ स
नोमित्रमहस्त्वमग्नेशुक्रेणशोचिषा । देवैरासत्सिबर्हिषि १४ योअग्निंतन्वोउ
दमेदेवंमर्तःसपर्यति । तस्माइद्दीदयद्वसु १५ ॥ ३८ ॥ अग्निर्मूर्धादिवःककुत्पतिः
पृथिव्याअयम् । अपांरेतांसिजिन्वति १६ उदग्नेशुचयस्तवशुक्राभ्राजन्तईरते ।
तवज्योतींष्यर्चयः १७ ईशिषेवार्यस्यहिदात्रस्याग्नेस्वर्पतिः । स्तोतास्यांतवशर्म-

णि १८ त्वाम॑ग्ने मनी॒षिण॒स्त्वां हि॑न्वन्ति॒ चित्ति॑भिः । त्वां व॑र्धन्तु नो॒ गिरः॑ १९ अद॑ब्धस्य स्व॒धाव॑तो दू॒तस्य॒ रेभ॑तः॒ सदा॑ । अ॒ग्नेः स॒ख्यं वृ॑णीमहे २० ॥ ३१ ॥ अ॒ग्निः शु॒चिव्र॑ततमः॒ शुचि॒र्विप्रः॒ शुचिः॑ क॒विः । शुची॑ रोचत॒ आहु॑तः २१ उ॒त त्वा॑ धी॒तयो॒ मम॒ गिरो॑ वर्धन्तु वि॒श्वहा॑ । अग्ने॑ स॒ख्यस्य॑ बोधि नः २२ यद॑ग्ने॒ स्याम॒हं त्वं त्वं वा॑ घा॒ स्या अ॒हम् । स्युष्टे॑ स॒त्या इ॒हाशिषः॑ २३ वसु॒र्वसु॑पति॒र्हि क॒मस्य॑ग्ने वि॒भाव॑सुः । स्याम॑ ते सु॒म॒ताव॒पि॑ २४ अग्ने॑ धृ॒तव्र॑ताय ते समु॒द्राये॑व॒ सिन्ध॑वः । गिरो॑ वा॒श्रास॑ ईरते २५ ॥ ४० ॥ युवा॑नं वि॒श्पतिं॑ क॒विं वि॒श्वादं॑ पुरु॒वेप॑सम् । अ॒ग्निं शु॑म्भामि॒ मन्म॑भिः २६ य॒ज्ञानां॑ र॒थ्ये॑ व॒यं ति॒ग्मज॑म्भाय वी॒ळवे॑ । स्तोमै॑रिषेमा॒ग्नये॑ २७ अ॒यम॑ग्ने॒ त्वे अपि॑ ज॒रि॒ता भू॑तु सन्त्य । तस्मै॑ पावक मृळय २८ धीरो॒ ह्यस्य॑द्म॒सद्विप्रो॒ न जागृ॑वि॒ः सदा॑ ।

अग्नेदीदयंसिद्यविं २९ पुराग्नेदुरितेभ्यःपुरामृध्रेभ्यःकवे । प्रणआयुर्वसो
तिर ३० ॥ ४१ ॥

आ घ द्विचत्वारिंशत्रिशोकः काण्व इन्द्रो गायत्री । आद्याया इन्द्राग्नी ।

४५ आघायेअग्निमिन्धतेस्तृणन्तिबर्हिरानुषक् । येषामिन्द्रोयुवासखा १
बृहन्निदिध्मएषांभूरिशस्तंपृथुःस्वरुः । येषामिन्द्रोयुवासखा २ अयुद्धइद्युधावृतं
शूरआजंतिसत्वभिः । येषामिन्द्रोयुवासखा ३ आबुन्दंवृत्रहाददेजातःपृच्छद्वि
मातरम् । कउग्राःकेहंशृण्विरे ४ प्रतित्वाशवसीवदद्गिरावप्सोनयोधिषत् ।
यस्तेशत्रुत्वमाचके ५ ॥ ४२ ॥ उतत्वंमघवञ्छृणुयस्तेवष्टिववक्षितत् । यद्वी-
ळयासिवीळुतत् ६ यदाजिंयात्याजिकृदिन्द्रःस्वश्वयुरुप । रथीतमोरथीनाम् ७
विषुविश्वाअभियुजोवज्रिन्विष्वग्यथावृह । भवानःसुश्रवस्तमः ८ अस्माकं

सुरथंपुरइन्द्रंःकृणोतुसातयें । नयंधूर्वन्तिधूर्तयंः ९ वृज्यामंतेपरिद्विषोऽरंतेशक्रदा-
वने । गमेमेदिंन्द्रगोमंतः १० ॥ ४३ ॥ शनैश्चिद्यन्तोअद्रिवोऽश्वांवन्तःशतग्विनंः।
विवक्षंणाअनेहसंः ११ ऊर्ध्वाहितेदिवेदिवेसहस्रासूनृताशता । जरितृभ्योंवि-
मंहते १२ विद्माहित्वांधनंजयमिन्द्रंदृह्ळाचिदारुजम् । आदारिणंयथागं-
यम् १३ ककुहंचित्वाकवेमंदंन्तुधृष्णविन्दंवः । आत्वांपणियदीमंहे १४ यस्ते
रेवाँअदांशुरिःप्रममर्षमघत्तये । तस्यंनोवेदआभंर १५ ॥ ४४ ॥ इमउंत्वाविचंक्षते
सखांयइन्द्रसोमिनंः । पुष्टावंन्तोयथांपशुम् १६ उतत्वाबंधिरंवयंश्रुत्कंर्णसन्तं-
मूतये । दूरादिहहंवामहे १७ यच्छुंश्रूयाइमंहवंदुर्मर्षंचक्रियाउत । भवेंरापिर्नो
अन्तंमः १८ यच्चिद्धितेअपिव्यथिर्जगन्वांसोअमंन्महि । गोदाइदिंन्द्रबोधि नः १९
आत्वारम्भंनजिव्रंयोररभ्माशंवसस्पते । उश्मसिंत्वासधस्थआ २० ॥ ४५ ॥

स्तोत्रमिन्द्रायगायतपुरुनृम्णायसत्वने । नकिर्यंवृण्वतेयुधि २१ अभित्वा-
वृषभासुतेसुतंसृजामिपीतये । तृम्पाव्यश्नुहीमदम् २२ मात्वामूराअविष्यवो-
मोपहस्वानआदभन् । माकींब्रह्मद्विषोवनः २३ इहत्वागोपरीणसामहेमन्द-
न्तुराधसे । सरोगौरोयथापिब २४ यावृत्रहापरावतिसनानवाचचुच्युवे । तासं-
सत्सुप्रवोचत २५ ॥ ४६ ॥ अपिबत्कद्रुवःसुतमिन्द्रःसहस्रबाह्वे । अत्रादे-
दिष्टपौंस्यम् २६ सत्यंतत्तुर्वशेयदौविदानोअह्नवाय्यम् । व्यानट्तुर्वणेशमि २७
तरणिंवोजनानांत्रदंवाजस्यगोमतः । समानमुप्रशंसिषम् २८ ऋभुक्षणंनवर्त-
वउक्थेषुतुग्र्यावृधम् । इन्द्रंसोमेसचासुते २९ यःकृन्तदिद्वियोन्यंत्रिशोकाय
गिरिंपृथुम् । गोभ्योगातुंनिरेतवे ३० ॥४७॥ यद्दधिषेमनस्यसिमन्दानःप्रेदियक्ष-
सि । मातत्करिन्द्रमृळय ३१ दभ्रंचिद्धित्वावतःकृतंशृण्वेअधिक्षमि । जिगात्विन्द्र

तेमनः ३२ तवेदुताःसुकीर्तयोऽसंन्नुतप्रशंस्तयः । यदिन्द्रमृळयासिनः ३३ मानएकस्मिन्नागसिमाद्वयोरुतत्रिषु । वधीर्माशूरभूरिषु ३४ बिभयाहित्वावतउग्रादभिप्रभङ्गिणः । दस्मादहमृतीषहः ३५ ॥ ४८ ॥ मासख्युःशूनमाविदेमा पुत्रस्यप्रभूवसो । आवृत्वंद्भूतुतेमनः ३६ कोनुमर्याअमिथितःसखासखायमब्रवीत् । जहाकोअस्मदीषते ३७ एवारेवृषभासुतेऽसिन्वन्भूर्यावयः । श्वघ्नीवनिवताचरन् ३८ आतएतावचोयुजाहरीगृभ्णेसुमद्रथा । यदीब्रह्मभ्यइद्ददः ३९ भिन्धिविश्वाअपद्विषःपरिबाधोजहीमृधः । वसुस्पार्हंतदाभर ४० यद्वीळाविन्द्र यत्स्थिरेयत्पर्शानेपराभृतम् । वसुस्पार्हंतदाभर ४१ यस्यतेविश्वमानुषोभूरेर्दत्तस्यवेदति । वसुस्पार्हंतदाभर ४२ ॥ ४९ ॥ इति शाकलर्कसंहितायां षष्ठाष्टके तृतीयोध्यायः ॥ ३ ॥

त्वावतस्त्रयस्त्रिंशद्दशोऽश्व्य आस आदिकानीतस्य पृथुश्रवसो दानस्तुतिराद्या पादनिचृत् पञ्चम्यादि क-
कुब्गायत्री बृहत्यनुष्टुप्सतोबृहती गायत्री विपरीतोत्तरः प्रगाथो द्विपदा चतुर्विंशिका बृहती पिपीलिकम-
ध्या ककुन्न्यङ्कुशिरा विराड्जगत्युपरिष्टाद्बृहती बृहत्यो विषमपदोत्तरा पङ्क्तिः संस्तारपङ्क्तिर्गायत्री पाङ्क्तप्रगा
थौ च वायव्यौ गायत्री द्विपदोष्णिक्पाङ्क्तिर्वायव्या गायत्री महिवाद्यूनात्रित आप्त आदित्येभ्योऽन्त्याः पञ्चो-
षसे पि महापाङ्क्तं दुःस्वप्नघ्नं स्वादोः पञ्चोना प्रगाथः सौम्यं त्रैष्टुभं पञ्चमी जगत्यभि प्र दश प्रस्कण्वः प्रगाथं तत्प्र-
सुश्रुतं पुष्टिगुर्यथा मनौ श्रुष्टिगुर्यथा मना वायुरूपमन्त्वाष्टौ मेध्य एतत्ते मातरिश्वानो विश्व इति वैश्वदेवः प्रगा-
थो भूरीत् पञ्च कृशः प्रस्कण्वस्य दानस्तुतिर्गायत्रं तु तृतीयान्त्ये अनुष्टुभौ प्रति ते पृषध्रोऽन्त्याग्निसौरी पाङ्क्तयुवं दे-
वा चतुष्कं मेध्य आश्विनं त्रैष्टुभं यमृत्विजस्तृचं वैश्वदेव्यमाद्यार्त्विक्स्तुतिर्वै मानिवांसप्त सुपर्ण ऐन्द्रावरुणं जा-
गतमग्न आ विंशतिर्भर्गः प्रागाथ आग्नेयं प्रागाथं तूभयं न्यूनाप्नो अस्मै द्वादश प्रगाथः पाङ्क्तं सप्तम्याद्यास्तिस्रो बृ-
हत्यः स पूर्व्यो गायत्रमाद्या चतुर्थ्यादि द्वे सप्तमी चानुष्टुभौ गायत्रेऽन्त्या दैवी त्रिष्टुबुत्वायदिन्द्र तरोभिः पञ्चोना-
कलिः प्रागाथः प्रागाथमन्त्यानुष्टुप्त्यां नु सैका मत्स्यः सांमदो मैत्रावरुणिर्मान्यो वा बहवो वा मत्स्या जालन-
द्धा आदित्या नस्तु वन्दश म्याद्यास्तिस्रोऽप्यदितेः ।

त्वावतस्त्रयस्त्रिंशद्वशोऽश्व्य इन्द्रः। षष्ठचतुष्कस्य पृथुश्रवसः कानीतस्य दानस्तुतिः। सप्तम-
चतुष्कस्योपान्त्यायाश्च वायुः। आद्या पादनिचृत्। द्वितीयादिचतस्रः षष्ठीदशमी-
त्रयोविंश्येकोनत्रिंशत्तम्यन्त्याश्च गायत्र्यः। पञ्चमी ककुप्। सप्तम्येकादश्येको-
नविंशीपञ्चविंशीसप्तविंश्यो बृहत्यः। अष्टम्यनुष्टुप्। नवमीषड्विंश्यष्टा-
विंश्यः सतोबृहत्यः। द्वादशी विपरीता। त्रयोदशी द्विपदा। चतु-
र्दशी बृहती पिपीलिकमध्या। पञ्चदशी ककुम्न्यङ्कुशिरा।
षोडशी विराट्। सप्तदशी जगती। अष्टादश्युपरिष्टाद्बृ-
हती। विंशी विषमपदा। एकविंशीद्वाविंशी-
चतुर्विंश्युपान्त्याः पंक्तयः। त्रिंशी द्विपदा
विराट्। एकत्रिंश्युष्णिक्।

४६ अ॒स्म॒त्वाव॑तः पुरूवसो व॒यमि॑न्द्र प्रणेतः। स्मसि॑ स्थातर्हरीणाम्॥१ त्वां हि स॒-
त्यम॑द्रिवो वि॒द्म दा॒तार॑मि॒षाम्। वि॒द्म दा॒तारं॑ र॒यी॒णाम्॥२ आ यस्यं ते महि॒मानं॒ श-

तंमूतेशतंक्रतो । गीर्भिर्गृणन्तिकारवंः ३ सुनीथोघासमर्त्योयंमरुतोयमंर्यमा ।
मित्रःपान्त्यद्रुहंः ४ दधानोगोमदश्वंवत्सुवीयँमादित्यजूंतएधते । सदारायापुंरु-
स्पृहा ५ ॥ १ ॥ तमिन्द्रंदानंमीमहेशवसानमभीर्वम् । ईशांनंरायईमहे ६
तस्मिन्हिसन्त्यूतयोविश्वाअभीरवःसचा । तमावंहन्तुसप्तंयःपुरूवसुंमदायहरंयः
सुतम् ७ यस्तेमदोवरेण्योयइंन्द्रवृत्रहन्तंमः । यआंददिःस्वं१र्नृभिर्यःपृतंनासु
दुष्टरंः ८ योदुष्टरोंविश्ववारश्रवाय्योवाजेष्वस्तिंतरुता । सनंःशविष्ठसवनावंसो
गहिगमेमगोमंतिव्रजे ९ गव्योषुणोयथांपुराश्वयोतरंथया । वरिवस्यमंहाम-
ह १० ॥ २ ॥ नहितेंशूरराधसोऽन्तंविन्दामिंसत्रा । दशस्यानोंमघवन्नूचिंदद्रि-
वोधियोवाजेभिराविथ ११ यऋष्वःश्रांवयत्संखाविश्वेत्सवेंदजनिंमापुरुष्टुतः ।
तंविश्वेमानुषायुगेन्द्रंहवन्तेतविषंयतस्रुंचः १२सनोवाजेष्वविंतापुंरूवसुंःपुरःस्था-

तामघवांवृत्रहाभुंवत् १३ अभिवोंवीरमन्धंसोमदेषुगायगिरामहाविचेतसम् । इन्द्रंनामश्रुत्यंशाकिनंवचोयथां १४ ददीरेक्णस्तन्वेददिर्वसुंददिर्वाजेषुपुरुहूत वाजिनंम् । नूनमर्थ १५ ॥ ३ ॥ विश्वेषामिरज्यन्तंवसूनांसासह्वांसंचिदस्यवर्पसः । कृपयतोनूनमत्यर्थ १६ महःसुवोअरमिषेस्तवांमहेमीह्लुषेअरङ्गमायजग्मंये । यज्ञेभिर्गीर्भिर्विश्वमनुषांमरुतांमियक्षसिगायेत्वानमसागिरा १७ ये पातयन्तेअज्मंभिर्गिरीणांस्नुभिरेषाम् । यज्ञंमहिष्वणीनांसुम्नंतुविष्वणीनांप्राध्वरे १८ प्रभङ्गंदुर्मतीनामिन्द्रंशविष्ठाभर । रयिमस्मभ्यंयुज्यंचोदयन्मतेज्येष्ठं चोदयन्मते १९ सनितःसुसंनितरुग्रचित्रचेतिष्ठसूनृत । प्रासहांसम्राट्सहुरिंसहन्तंभुज्युंवाजेषुपूर्व्यम् २० ॥ ४ ॥ आसएतुयईवदाँअदेवःपूर्तमाददे । यथां चिद्वशोअश्व्यःपृथुश्रवसिकानीतेऽस्याव्युष्यांददे २१ षष्टिंसहस्राश्व्यस्यायुतां-

सनमुष्ट्रानांविंशतिंशता । दशश्यावीनांशतादशत्र्यरुषीणांदशगवांसहस्रा २२
दशश्यावाऋधद्रयोवीतवारासआशवः । मथ्रानेमिंनिवावृतुः २३ दानासः
पृथुश्रवसःकानीतस्यसुराधसः । रथंहिरण्ययंददन्मंहिष्ठःसूरिरभूद्वर्षिष्ठमकृतश्र-
वः २४ आनोवायोमहेतनेयाहिमखायपाजसे । वयंहितेचकृमाभूरिदावनेस-
द्यश्चिन्महिदावने २५ ॥ ५ ॥ योअश्वेभिर्वहतेवस्तउस्रास्त्रिःसप्तसप्ततीनाम् ।
एभिःसोमेभिःसोमसुद्भिःसोमपादानायशुक्रपूतपाः २६ योमइमंचिदुत्मनाम-
न्दच्चित्रंदावने । अरट्वेअक्षेनहुषेसुकृत्वनिसुकृत्तरायसुक्रतुः २७ उचथ्येवपुषि-
यःस्वराळुतवायोघृतस्नाः । अश्वेषितंरजेषितंशुनेषितंप्राज्मतादिदंनुतत् २८ अ-
धप्रियमिषिरायषष्टिंसहस्रासनम् । अश्वानामिन्नवृष्णाम् २९ गावोनयूथमुप-
यन्तिवध्रयउपमायन्तिवध्रयः ३० अधयच्चारथेगणेशतमुष्ट्राँअचिक्रदत् । अध

श्विर्तैषुविंशतिंशता ३१ शतंदासेबल्बूथेविप्रस्तरुक्षआददे । तेतेवायविमेजना मदन्तीन्द्रंगोपामदन्तिदेवगोपाः ३२ अधस्यायोषणामहीप्रतीचीवशमश्व्यम् । अधिरुक्मावियनीयते ३३ ॥ ६ ॥

महि वोऽष्टादश त्रित आप्त्य आदित्या महापङ्क्तिः । अन्त्यानां पञ्चानामुषाश्च ।

१७ महिवोमहतामवोवरुणमित्रदाशुषे । यमादित्याअभिद्रुहोरक्षथानेमघं नशदनेहसोवऊतयःसुऊतयोवऊतयः १ विदादेवाअघानामादित्यासोअपाकृ-तिम् । पक्षावयोयथोपरिव्यं१स्मेशर्मयच्छतानेहसोवऊतयःसुऊतयोवऊतयः२ व्यं१स्मेअधिशर्मतत्पक्षावयोनयंन्तन।विश्वानिविश्ववेदसोवरूथ्यामनामहेऽनेह-सोवऊतयःसुऊतयोवऊतयः ३ यस्माअरासतक्षयंजीवातुंचप्रचेतसः। मनोर्वि-श्वस्यघेदिमआदित्याराययईशतेऽनेहसोवऊतयःसुऊतयोवऊतयः ४ परिणोवृण-

जन्नघादुर्गाणिरथ्योयथा । स्यामेदिन्द्रस्यशर्मण्यादित्यानामुतावस्यनेहसोवऊ-
तयःसुऊतयोवऊतयः ५ ॥ ७ ॥ परिह्वृतेदनाजनोयुष्मादत्तस्यवायति । देवा
अदभ्रमाशवोयमादित्याअहेतनानेहसोवऊतयःसुऊतयोवऊतयः ६ नतंतिग्मं
चनत्यजोनद्रासदभितंगुरु । यस्माउशर्मसप्रथआदित्यासोअराध्वमनेहसोवऊ-
तयःसुऊतयोवऊतयः ७ युष्मेदेवाअपिष्मसियुध्यन्तइववर्मसु । यूयंमहोन
एनसोयूयमर्भादुरुष्यतानेहसोवऊतयःसुऊतयोवऊतयः ८ अदितिर्नउरुष्यत्व-
दितिःशर्मयच्छतु । मातामित्रस्यरेवतोऽर्यम्णोवरुणस्यचानेहसोवऊतयःसुऊ-
तयोवऊतयः ९ यद्देवाःशर्मशरणंयद्भद्रंयदनातुरम् । त्रिधातुयद्वरूथ्यं१तदस्मा-
सुवियन्तनानेहसोवऊतयःसुऊतयोवऊतयः १० ॥ ८ ॥ आदित्याअवहिख्य-
ताधिकूलादिवस्पशः । सुतीर्थमर्वतोयथानुनोनेषथासुगमनेहसोवऊतयःसुऊ-

तयोंवऊतयः ११ नेहभद्रंरक्षस्विनेनावयैनोपयाउत । गवेंचभद्रंधेनवेंवीरायंच श्रवस्यतेंऽनेहसोंवऊतयःसुऊतयोंवऊतयः १२ यदाविर्यदंपीच्यं१देवांसोअस्तिं दुष्कृतम् । त्रितेतद्विश्वंमाप्त्यआरेअस्मद्दंधातनानेहसोंवऊतयःसुऊतयोंवऊत-यः १३ यच्चगोषुदुःष्वप्न्यंयच्चास्मेदुंहितर्दिवः। त्रितायतद्विभावर्याप्त्यायपरांव-हानेहसोंवऊतयःसुऊतयोंवऊतयः १४ निष्कंवाघाकृणवंतेस्रजंवादुहितर्दिवः। त्रितेदुःष्वप्न्यंसर्वमाप्त्येपरिंदद्मस्यनेहसोंवऊतयःसुऊतयोंवऊतयः १५ ॥ ९ ॥ तदंन्नायतदंपसेतंभागमुंपसेदुषे । त्रितायंचद्वितायचोषोदुःष्वप्न्यंवहानेहसोंवऊत-यःसुऊतयोंवऊतयः १६ यथांकलांयथांशफंयथंऋणंसंनयांमसि । एवादुःष्व-प्न्यंसर्वमाप्त्येसंनंयामस्यनेहसोंवऊतयःसुऊतयोंवऊतयः १७ अजैष्माद्यास-

नामचाभूमानांगसोवयम् । उषोयस्माद्दुःष्वप्न्यादभैष्मापतदुच्छत्वनेहसोवऊ-
तयःसुऊतयोवऊतयः १८ ॥ १० ॥

स्वादोः पञ्चदश प्रगाथः काण्वः सोमस्त्रिष्टुप् । पञ्चमी जगती ।

४८ स्वादोरंभक्षिवयसःसुमेधाःस्वाध्योवरिवोवित्तंरस्य । विश्वेयंदेवाउतम-
र्त्यासोमधुंब्रुवन्तोअभिसंचरन्ति १ अन्तश्चप्रागाअदितिर्भवास्यवयाताहरसो
दैव्यस्य । इन्द्रविन्द्रस्यसख्यंजुषाणःश्रौष्टीवधुरमनुरायऋध्याः २ अपामसो-
ममृताअभूमागन्मज्योतिरविदामदेवान् । किंनूनमस्मान्कृणवदरातिःकिमु
धूर्तिरमृतमर्त्यस्य ३ शंनोभवहृदआपीतइन्दोपितेवसोमसूनवेसुशेवः । सखे-
वसख्यउरुशंसधीरःप्रणआयुर्जीवसेसोमतारीः ४ इमेमापीतायशसउरुष्यवो
रथंनगावःसमनाहपर्वसु । तेमारक्षन्तुविस्रसश्चरित्रादुतमास्रामाद्यवयन्त्विन्द-

व: ५ ॥ ११ ॥ अग्निंनमांमथितंसंदिंदीपःप्रचंक्षयकृणुहिवस्यंसोनः । अथाहि तेमदआसोंममन्येरेवाँइवप्रचंरापुष्टिमच्छं ६ इषिरेणंतेमनंसासुतस्यंभक्षीमहि पित्र्यंस्येवरायः । सोमंराजन्प्रणआयूंषितारीरहांनीवसूर्योवासराणि ७सोमंराज- न्मृळयांनःस्वस्तितवंस्मसिव्रत्या३स्तस्यंविद्धि । अलंर्तिदक्षंउतमन्युरिन्द्रोमानो अर्योअंनुकामंपरांदाः ८ त्वंहिनंस्तन्वंःसोमगोपागात्रेंगात्रेनिषसत्थांनृचक्षाः । यत्तेंवयंप्रमिनामंव्रतानिसनोमृळसुषखादेंववस्यंः ९ ऋदूदरेंणसख्यांसचेययो मानरिष्येद्धर्यश्वपीतः । अयंयःसोमोन्यधांय्यस्मेतस्माइन्द्रंप्रतिरंमेम्यायुंः १० ॥ १२ ॥ अपत्याअंस्थुरनिंराअमींवानिरंत्रसन्तमिंषीचीरभैषुः । आसोमो अस्माँअंरुहद्विहांयाअगंन्मयत्रप्रतिरन्तआयुंः ११ योनइन्दुंःपितरोहृत्सुपीतो- ऽमंर्त्योमर्त्याँआविवेशं । तस्मैसोमांयहविषांविधेममृळीकेअंस्यसुमतौस्यांम १२

त्वंसोमपितृभिःसंविदानोऽनुद्यावापृथिवीआततन्थ । तस्मैतइन्दोहविषाविधे-
मवयंस्यामपतयोरयीणाम् १३ त्रातारोदेवाअधिवोचतानोमानोनिद्राईशत-
मोतजल्पिः । वयंसोमस्यविश्वहप्रियासःसुवीरासोविदथमावदेम १४ त्वंनः
सोमविश्वतोवयोधास्त्वंस्वर्विदाविशानृचक्षाः । त्वंनइन्दऊतिभिःसजोषाः
पाहिपश्चातादुतवापुरस्तात् १५ ॥ १३ ॥ इति शाकलर्क्संहितायामष्टमे मण्डले
षष्ठोनुवाकः ॥ ६ ॥

॥ अथ वालखिल्यम् ॥

अभि प्र दश प्रस्कण्वः काण्व इन्द्रः प्रगाथः ।

४९ अभिप्रवःसुराधसमिन्द्रमर्चयथाविदे । योजरितृभ्योमघवापुरूवसुः
सहस्रेणेवशिक्षति १ शतानीकेवप्रजिगातिधृष्णुयाहन्तिवृत्राणिदाशुषे । गिरे-

रिंवुप्ररसांअस्यपिन्विरेदत्रांणिपुरुभोजंसः २ आत्वांसुतासइन्दंवोमदायइंन्द्रगि-
र्वणः। आपोनवंज्रिन्नन्वोक्यंसरंःपृणन्तिशूररार्धसे ३ अनेहसंप्रतरंणंविवक्षंणं
मध्वःस्वादिष्ठमींपिब। आयथांमन्दसानःकिरासिंनःप्रक्षुद्रेवत्मनांधृषत् ४ आनः
स्तोममुपंद्रवद्धियानोअश्वोनसोतृभिः। यंतेस्वधावन्त्स्वदयंन्तिधेनवइन्द्रकण्वेषु
रातयंः ५ ॥ १४ ॥ उग्रंनवीरंनमसोपंसेदिमविभूतिमक्षितावसुम्। उद्रीवंवज्रि-
न्नवतोनसिंश्चतेक्षरंन्तीन्द्रधीतयंः ६ यद्धंनूनंयद्वांयज्ञेयद्वांपृथिव्यामधिं। आतोंनो
यज्ञमाशुभिर्महेमतउग्रउग्रेभिरागंहि ७ अजिरासोहरंयोयेतंआशवोवातांइवप्र-
सक्षिणंः। येभिरपंत्यंमनुषःपरीयंसेयेभिर्विश्वंस्वंर्दृशे ८ एतावंतस्तईमहइन्द्र
सुम्नस्यगोमंतः। यथाप्रावोंमघवन्मेध्यांतिथिंयथानीपांतिथिंधनें ९ यथाक-

ण्वेमघवन्त्रसदस्यवियथापकथेदशंव्रजे । यथागोशर्येअसनोर्ऋजिश्वनीन्द्रगोम-
द्धिरण्यवत् १० ॥ १५ ॥

म सु श्रुतं दश पुष्टिगुः काण्व इन्द्रः प्रगाथः ।

५० प्रसुश्रुतंसुराधंसमर्चाशक्रमभिष्टये । यःसुन्वतेस्तुवतेकाम्यंवसुसहस्रे-
णेवमंहते १ शतानीकाहेतयोअस्यदुष्टराइन्द्रस्यसमिषोमहीः । गिरिर्नभुज्मा
मघवत्सुपिन्वतेयदींसुताअमन्दिषुः २ यदींसुतासइन्दवोऽभिप्रियममन्दिषुः ।
आपोनधायिसवनंमआवसोदुघाइवापदाशुषे ३ अनेहसंवोहवमानमूतयेमध्वः
क्षरन्तिधीतयः । आत्वावसोहवमानासइन्दवउपस्तोत्रेषुदधिरे ४ आनःसोमे
स्वध्वरइयानोअत्योनतोशते । यंतेस्वदावन्त्स्वदन्तिगूर्तयःपौरेछन्दयसेहवम् ५
॥ १६ ॥ प्रवीरमुग्रंविविचिंधनस्पृतंविभूतिराधसोमहः । उद्रीवंवज्रिन्नवतोवं-

सुत्वनासदांपीपेथदाशुषें ६ यद्धंनूनंपंरावतियद्वांपृथिव्यांदिवि । युजानइंन्द्रहरिंभिर्महेमतऋष्वऋष्वेभिरागंहि ७रथिरासोहरंयोयेतेंअस्रिधओजोवातंस्यपिप्रंति । येभिर्निदस्युंमनुंषोनिघोषंयोयेभिःस्वंःपरीयंसे ८ एतावंतस्तेवसोविद्यामंशूरनव्यंसः । यथाप्रावएतंशंकृत्व्येधनेयथावशंदशंव्रजे ९ यथाकण्वेंमघवन्मेधेंअध्वरेदीर्घनीथेदमूंनसि । यथागोशंर्येअसिंषासोअद्रिवोमयिंगोत्रंहंरिश्रियंम् १० ॥ १७ ॥

यथा मनौ दश श्रुष्टिगुः काण्व इन्द्रः प्रगाथः ।

५१ यथामनौसांवरणौसोमंमिन्द्रापिंबःसुतम् । नीपांतिथौमघवन्मेध्यांतिथौपुष्टिंगौश्रुष्टिंगौसचां १ पार्षद्वाणःप्रस्कंण्वंसमंसादयच्छयांनंजिव्रिमुद्धितम् । सहस्राण्यसिषासद्गवामृषिस्त्वोतोदस्यंवेवृकंः २ यउक्थेभिर्नविन्धतेंचिकिद्य

ऋषिचोदनः । इन्द्रंतमच्छावदनव्यस्यामत्यरिष्यन्तंनभोजसे ३ यस्माअर्कंस-
प्तशीर्षाणमानृचुस्त्रिधातुमुत्तमेपदे । सत्विं१माविश्वाभुवनानिचिक्रददादिज्जं-
निष्टपौंस्यम् ४ योनोदातावसूनामिन्द्रंतंहूमहेवयम् । विद्माह्यस्यसुमतिंनवी-
यसींगमेमगोमतिव्रजे ५ ॥ १८ ॥ यस्मैत्वंवसोदानायशिक्षसिसरायस्पोष-
मश्नुते । तंत्वावयंमघवन्निन्द्रगिर्वणःसुतावन्तोहवामहे ६ कदाचनस्तरीरसिने-
न्द्रसश्चसिदाशुषे । उपोपेन्नुमघवन्भूयइन्नुतेदानंदेवस्यपृच्यते ७ प्रयोननक्षेअ-
भ्योजसाक्रिविंवधैःशुष्णंनिघोषयन् । यदेदस्तम्भीत्प्रथयन्नमूंदिवमादिज्जनि-
ष्टपार्थिवः ८ यस्यायंविश्वआर्योदासःशेवधिपाअरिः । तिरश्चिदर्येरुशमेपवीर-
वितुभ्येत्सोअज्यतेरयिः ९ तुरण्यवोमधुमन्तंघृतश्चुतंविप्रासोअर्कमानृचुः ।
अस्मेरयिःपप्रथेवृष्ण्यंशवोऽस्मेसुवानासइन्दवः १० ॥ ११ ॥

यथा मनौ दशायुः काण्व इन्द्रः प्रगाथा ।

५२ यथामनौविवंस्वतिसोमंशक्रापिंबःसुतम् । यथांत्रितेछन्दंइन्द्रजुजोष- स्यायौमांदयसेसचां १ पृषध्रेमेध्येमातरिश्वनीन्द्रंसुवानेअमंन्दथाः । यथासोमं दशांशिप्रेदशोंण्येस्यूमंरश्मावृजूंनसि २ यउक्थाकेवलादधेयःसोमंधृषितापिं- बत् । यस्मैविष्णुस्त्रीणिंपदाविंचक्रमउपंमित्रस्यधर्मभिः ३ यस्यत्वमिन्द्र स्तोमेषुचाकनोवाजेंवाजिञ्छतक्रतो । तंत्वांवयंसुदुघांमिवगोदुहोंजुहूमसिंश्रव- स्यवंः ४ योनोंदातासनंःपितामहाँउग्रईशानकृत् । अयांमन्नुग्रोंमघवांपुरूवसु- र्गोरश्वंस्यप्रदांतुनः ५ ॥ २० ॥ यस्मैत्वंवंसोदानायमंहंसेसरायस्पोषमिन्वति । वसूयवोवसुंपतिंशतक्रंतुंस्तोमैरिन्द्रंहवामहे ६ कदाचनप्रयुंच्छस्युभेनिपांसिज- न्मंनी । तुरींयादित्यहवंनंतइन्द्रियमातंस्थावमृतंदिवि ७ यस्मैत्वंमंघवन्निन्द्र

गिर्वणःशिक्षोशिक्षंसिदाशुषे । अस्माकंगिरंउतसुष्टुतिंवसोकण्ववच्छृणुधीह-
वम् ८ अस्तांविमन्मंपूर्व्यंब्रह्मेन्द्रायवोचत । पूर्वीर्ऋतस्यबृहतीरनूषतस्तोतुर्मे-
धाअंसृक्षत ९ समिन्द्रोरायोबृहतीरंधूनुतसंक्षोणीसमुसूर्यम् । संशुक्रासःशुचंयः
संगवांशिरःसोमाइन्द्रंममन्दिषुः १० ॥ २१ ॥

उपमं त्वाष्टौ मेध्यः काण्व इन्द्रः प्रगाथा ।

५३ उपमंत्वांमघोनांज्येष्ठंचवृषभाणाम् । पूर्भित्तमंमघवन्निन्द्रगोविदमी-
शांनंरायईमहे १ यआयुंकुत्संमतिथिग्वमर्दयोवावृधानोदिवेदिवे । तंत्वांवयं
हर्यश्वंशतक्रतुंवाजयन्तोहवामहे २ आनोविश्वेषांरसंमध्वःसिञ्चन्त्वद्रयः । येपं-
रावतिसुन्विरेजनेष्वायेअंर्वावतीन्दंवः ३ विश्वाद्वेषांसिजहिचावचाकृधिविश्वेस-
न्वन्त्वावसुं । शीष्टेषुचित्तेमदिरासोअंशवोयत्रासोमंस्यतृम्पसिं ४ ॥ २२ ॥ इ

न्द्रनेदीयएदिहिमितमेधाभिरूतिभिः। आशंतमशंतमाभिरभिष्टिभिरास्वापेस्वा-पिभिः ५ आजितुरंसत्पतिंविश्वचर्षणिंकृधिप्रजास्वाभगम्। प्रसूतिराशचीभिर्ये तंउक्थिनःक्रतुंपुनतआनुषक् ६ यस्तेसाधिष्ठोऽवसेतेस्यामभरेषुते। वयंहोत्राभि-रुतदेवहूतिभिःससवांसोमनामहे ७ अहंहितेहरिवोब्रह्मवाजयुराजिंयामिसदो-तिभिः। त्वामिदेवतममेसमश्वयुर्गव्युरग्रेमथीनाम् ८ ॥ २३ ॥

एतत्तेष्टौ मातरिश्वा काण्व इन्द्रः प्रगाथा। तृतीयाचतुर्थ्योर्विश्वे देवाः।

५४ एतत्तइन्द्रवीर्यंगीर्भिर्गृणन्तिकारवः। तेस्तोभन्तऊर्जमावन्घृतश्चुतंपौ-रासोनक्षन्धीतिभिः १ नक्षन्तइन्द्रमवसेसुकृत्ययायेषांसुतेषुमन्दसे। यथासंव-र्तेअमदोयथाकृशएवास्मेइन्द्रमत्स्व २ आनोविश्वेसजोषसोदेवासोगन्तनोपनः। वसवोरुद्राअवसेनआगमञ्छृण्वन्तुमरुतोहवम् ३ पूषाविष्णुर्हवनंमेसरस्वत्यवं-

न्तुसप्तसिन्धवः । आपोवातःपर्वतासोवनस्पतिःशृणोतुंपृथिवीहवम् ४ ॥ २४ ॥
यदिन्द्रराधोअस्तितेमाघोनंमघवत्तम । तेननोबोधिसधमाद्योवृधेभगोदानायवृ-
त्रहन् ५ आजिपतेनृपतेत्वमिद्धिनोवाजआवक्षिसुक्रतो । वीतीहोत्राभिरुतदे-
ववीतिभिःससवांसोविशृण्विरे ६ सन्तिह्यर्य आशिषइन्द्रआयुर्जनानाम् । अ-
स्मान्नक्षस्वमघवन्नुपावसेधुक्षस्वपिप्युषीमिषम् ७ वयंतइन्द्रस्तोमेभिर्विधेमत्व-
मस्माकंशतक्रतो । महिस्थूरंशशयंराधोअह्रयंप्रस्कण्वायनितोशय ८ ॥ २५ ॥

भूरीतपञ्च कृशः काण्वः प्रस्कण्वस्य दानस्तुतिर्गायत्री । तृतीयान्त्ये अनुष्टुभौ ।

५५ भूरीदिन्द्रस्यवीर्यं१व्यख्यमभ्यायति । राधस्तेदस्यवेवृक १ शतंश्वेतास
उक्षणोदिवितारोनरोचन्ते । मह्नादिवंनतस्तभुः २ शतंवणूञ्छतंशुनःशतंचर्मा-
णिम्लातानि । शतंमेबल्वजस्तुकाअरुषीणांचतुःशतम् ३ सुदेवाःस्थकाण्वा-

यनावयोंवयोविचरन्तः । अश्वांसोनचंङ्क्रमत ४ आदित्साप्तस्यंचर्किरन्नानूनस्य महिश्रवः । श्यावींरतिध्वसन्पथश्चक्षुंषाचनसंनशें ५ ॥ २६ ॥

प्रति ते पृपध्रः काण्वः प्रस्कण्वस्य दानस्तुतिर्गायत्री । अन्त्यायाः सूर्याग्नी । सैव पङ्क्तिः ।

५६ प्रतिंतेदस्यवेवृकराधोंअदर्श्यह्यम् । द्यौर्नप्रंथिनाशवः १ दशमह्यं पौतक्रतःसहस्रादस्यंवेवृकः । नित्यांद्रायोअंमंहत २ शतंमेंगर्दभानांशतमूर्णावतीनाम् । शतंदासाँअतिस्रजंः ३ तत्रोअपिप्राणीयतपूतक्रंतायै व्यंक्ता । अश्वांनामिन्नयूथ्याम् ४ अचेंत्यग्निश्चिंकितुर्हव्यवाट्सुमद्रंथः । अग्निःशुक्रेणंशोचिषांबृहत्सूरोंअरोचतदिविसूर्योंअरोचत ५ ॥ २७ ॥

युवं देवा चतुष्कं मेध्यः काण्वोऽश्विनौ त्रिष्टुप् ।

५७ युवंदेवाक्रतुनापूर्व्येणंयुक्तारथेनतविषंयजत्रा । आगंच्छतंनासत्याशचीं-

भिरि॒दं तृ॒तीयं॒ सव॑नं॑ पिबाथः १ यु॒वां दे॒वास्त्रय॑ एकाद॒शासः॑ स॒त्याः स॒त्यस्य॑ ददृशे पु॒रस्ता॑त् । अ॒स्माकं॑ य॒ज्ञं सव॑नं जुषा॒णा पा॒तं सोम॑मश्विना॒ दीद्य॑ग्नी २ प॒नाय्यं॑ तद॑श्विना कृ॒तं वां॑ वृष॒भो दि॒वो रज॑सः पृथि॒व्याः । स॒हस्रं॒ शंसा॑ उ॒त ये गवि॑ष्टौ॒ सर्वाँ॒ इत्ताँ उप॑ याता॒ पिब॑ध्यै ३ अ॒यं वां॑ भा॒गो निहि॑तो यजत्रे॒मा गिरो॑ नासत्योप॑ यातम् । पिब॑तं॒ सोमं॒ मधु॑मन्तम॒स्मे प्र दा॒श्वांस॑मवतं॒ शची॑भिः ४ ॥ २८ ॥

यमृत्विजस्तृचो मेध्यः काण्वो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् । आद्याया ऋत्विजो वा ।

५८ यमृ॒त्विजो॑ बहु॒धा क॒ल्पय॑न्त॒ः सचे॑तसो य॒ज्ञमि॒मं वह॑न्ति । यो अ॑नूचा॒नो ब्रा॑ह्म॒णो यु॒क्त आ॑सी॒त्का स्वि॒त्तत्र॒ यज॑मानस्य सं॒वित् १ एक॑ ए॒वाग्निर्ब॑हु॒धा समि॑द्ध॒ एकः॒ सूर्यो॒ विश्व॒मनु॒ प्रभू॑तः । एकै॒वोषाः सर्व॑मि॒दं वि भा॒त्येकं॒ वा इ॒दं वि ब॑भूव॒ सर्व॑म् २

ज्योतिंष्मन्तंकेतुमन्तंत्रिचक्रंसुखंरथंसुषदंभूरिंवारम् । चित्रामंघायस्ययोगेऽधि-
जज्ञेतंवांहुवेअतिरिक्तंपिबंध्यै ३ ॥ २९ ॥

इमानि वां सप्त सुपर्णः काण्व इन्द्रावरुणौ जगती ।

५९ इमानिंवांभागधेयांनिसिस्रतइन्द्रांवरुणाप्रमहेसुतेषुंवाम् । यज्ञेयंज्ञेह
सवंनाभुरण्यथोयत्सुंन्वतेयजंमानायशिक्षंथः १ निःषिध्वंरीरोषंधीरापंआस्ता-
मिन्द्रांवरुणामहिमानंमाशत । यासिस्रंतूरजंसःपारेअध्वंनोययोःशत्रुर्नकिरादेंव
ओहंते २ सत्यंतदिन्द्रावरुणाकृशस्यंवांमध्वंऊर्मिंदुंहतेसप्तवाणीः । ताभिंर्दा-
श्वांसंमवतंशुभस्पतीयोवामदंब्धोअभिपातिचित्तिंभिः ३ घृतप्रुषःसौम्यजीर-
दांनवःसप्तस्वसांरःसदंनऋतस्यं । याहंवामिन्द्रावरुणाघृतश्चुतस्ताभिंर्धत्तंयजं-
मानायशिक्षतम् ४ ॥ ३० ॥ अवोंचाममहतेसौभंगायसत्यंत्वेषाभ्यांमहिमा-

नमिन्द्रियम् । अस्मान्त्स्विन्द्रावरुणाघृतश्चुतस्त्रिभिः साप्तेभिरवतंशुभस्पती ५
इन्द्रावरुणायदृषिभ्योमनीषांवाचोमतिंश्रुतमदत्तमग्रे । यानिस्थानान्यसृजन्त
धीरायज्ञंतन्वानास्तपसाभ्यपश्यम् ६ इन्द्रावरुणासौमनसमदृप्तंरायस्पोषंयजं-
मानेषुधत्तम् । प्रजांपुष्टिंभूतिमस्मासुधत्तंदीर्घायुत्वायप्रतिरतंनआयुः ७॥ ३१॥

॥ इति वालखिल्यं समाप्तम् ॥

अग्न आ विंशतिर्भर्गः प्रागाथोऽग्निः प्रगाथा ।

६० अग्नआयाह्यग्निभिर्होतारंत्वावृणीमहे । आत्वामनक्तुप्रयताहविष्मतीय-
जिष्ठंबर्हिरासदे १ अच्छाहित्वासहसःसूनोअङ्गिरःस्रुचश्चरन्त्यध्वरे । ऊर्जोनपातं
घृतकेशमीमहेऽग्निंयज्ञेषुपूर्व्यम् २ अग्नेकविर्वेधाअसिहोतापावकयक्ष्यः । मन्द्रो
यजिष्ठोअध्वरेष्वीड्योविप्रेभिःशुक्रमन्मभिः ३ अद्रोघमावहोशतोयविष्ठ्यदेवाँ

अंजस्रवीतये । अभिप्रयांसिसुधितावसोगहिमन्दस्वधीतिभिर्हितः ४ त्वमित्सप्रथांअस्यग्नेत्रातर्ऋतस्कविः । त्वांविप्रासःसमिधानदीदिवआविवासन्तिवेधसः ५ ॥ ३२ ॥ शोचांशोचिष्ठदीदिहिविशेमयोरास्वंस्तोत्रेमहाँअंसि । देवानांशर्मन्मर्मसन्तुसूरयःशत्रूषाहःस्वग्नयः ६ यथाचिद्वृद्धमंतसमग्नेसंजूर्वसिक्षमि । एवादहमित्रमहोयोअस्मध्रुग्दुर्मन्माकश्चवेनति ७ मानोमर्तायरिपवेरक्षस्विनेमाघशंसायरीरधः । अस्रेधद्भिस्तरणिभिर्यविष्ठ्यशिवेभिःपाहिपायुभिः ८ पाहिनोअग्नएकयापाह्यु१तद्वितीयया । पाहिगीर्भिस्तिसृभिरूर्जांपतेपाहिचतसृभिर्वसो ९ पाहिविश्वस्माद्रक्षसोअराव्णःप्रस्मवाजेषुनोऽव । त्वामिद्धिनेदिष्ठंदेवतातयआपिंनक्षामहेवृधे १० ॥ ३३ ॥ आनोअग्नेवयोवृधंरयिंपावकशंस्यम् । रास्वाचनउपमातेपुरुस्पृहंसुनीतीस्वयशस्-

स्तरम् ११ येनवंसामपृतनासुशर्धतस्तरन्तोअर्यआदिशः । सत्वंनोवर्धप्रयसा-
शचीवसोजिन्वाधियोवसुविदः १२ शिशानोवृषभोयथाग्निःशृङ्गेदविध्वत् ।
तिग्माअस्यहनवोनप्रतिधृषेसुजम्भःसहसोयहुः १३ नहितेअग्नेवृषभप्रतिधृषे
जम्भासोयद्वितिष्ठसे । सत्वंनोहोतःसुहुतंहविष्कृधिवंस्वानोवार्यापुरु १४ शेषे
वनेषुमात्रोःसंत्वामर्तासइन्धते । अतन्द्रोहव्यावहसिहविष्कृतआदिद्देवेषुराज-
सि १५ ॥ ३४ ॥ सप्तहोतारस्तमिदीळतेत्वाग्नेसुत्यजमह्रयम् । भिनत्स्यद्रिंत-
पसाविशोचिषाप्राग्नेतिष्ठजनाँअति १६ अग्निमग्निंवोअध्रिगुंहुवेमवृक्तबर्हिषः ।
अग्निंहितप्रयसःशश्वतीष्वाहोतारंचर्षणीनाम् १७ केतेनशर्मन्त्सचतेसुषामण्य-
ग्नेतुभ्यंचिकित्वना । इषण्ययानःपुरुरूपमाभरवाजंनेदिष्ठमूतये १८ अग्नेजरि-
तर्विश्पतिस्तेपानोदेवरक्षसः । अप्रोषिवान्गृहपतिर्महाँअसिदिवस्पायुर्दुरोण-

युः १९ मानोरक्षआवेशीदाघृणीवसोमायातुर्यातुमावताम् । परोगव्यूत्यनिरामपक्षुधमग्नेसेधरक्षस्विनः २० ॥ ३५ ॥

उभयमष्टादश भर्गः प्रागाथ इन्द्रः प्रगाथा ।

६१ उभयंशृणवच्चनइन्द्रोअर्वागिदंवचः । सत्राच्यामघवासोमपीतयेधियाशविष्ठआगमत् १ तंहिस्वराजंवृषभंतमोजसेधिषणेनिष्टतक्षतुः । उतोपमानांप्रथमोनिषीदसिसोमकामंहितेमनः २ आवृषस्वपुरूवसोसुतस्येन्द्रान्धसः । विद्माहित्वाहरिवःपृत्सुसासहिमधृष्टंचिद्दधृष्वणिम् ३ अप्रामिसत्यमघवन्तथेदसदिन्द्रक्रत्वायथावशः । सनेमवाजंतवशिप्रिन्नवसामक्षूचिद्यन्तोअद्रिवः ४ शग्ध्यू३षुशचीपतइन्द्रविश्वाभिरूतिभिः । भगंनहित्वायशसंवसुविदमनुशूरचरामसि ५ ॥ ३६ ॥ पौरोअश्वस्यपुरुकृद्गवामस्युत्सोदेवहिरण्ययः । नकिर्हि

दानंपरिमर्धिषत्त्वेयद्यद्यामितदाभर ६ त्वंह्येहिचेरवेविदाभगंवसुत्तये । उद्वावृ-
षस्वमघवन्गविष्टयउदिन्द्राश्वमिष्टये ७ त्वंपुरूसहस्राणिशतानिचयूथादानायं
मंहसे । आपुरंदरंचकृमविप्रवचसइन्द्रंगायन्तोऽवसे ८ अविप्रोवायदविधद्विप्रो
वेन्द्रतेवचः । सप्रममन्दत्त्वायाशतक्रतोप्राचामन्योअहंसन ९ उग्रबाहुर्म्रक्षकृत्वा
पुरंदरोयदिमेशृणवद्धवम् । वसूयवोवसुपतिंशतक्रतुंस्तोमैरिन्द्रंहवामहे १०
॥ ३७॥ नपापासोमनामहेनारायासोनजह्लवः । यदिन्विन्द्रंवृषणंसचासुतेसखा-
यंकृणवामहै ११ उग्रंयुयुज्मपृतनासुसासहिमृणकातिमदाभ्यम् । वेदाभृमं
चित्सनितारथीतमोवाजिनंयमिदूनशत् १२ यतइन्द्रभयामहेततोनोअभयंकृ-
धि । मघवञ्छग्धितवतन्नऊतिभिर्विद्विषोविमृधोजहि १३ त्वंहिराधस्पतेराध-
सोमहःक्षयस्यासिविधतः । तंत्वावयंमघवन्निन्द्रगिर्वणःसुतावन्तोहवामहे १४

इन्द्रः स्पळुत वृत्रहा परस्पानो वरेण्यः । स नो रक्षिषच्चरमं स मध्यमं स पश्चात्पातु नः पुरः १५ ॥ ३८ ॥ त्वं नः पश्चादधरादुत्तरात्पुर इन्द्र नि पाहि विश्वतः । आरे अस्मत्कृणुहि दैव्यं भयमारे हेतीरदेवीः १६ अद्याद्या श्वःश्व इन्द्र त्रास्व परे च नः । विश्वा च नो जरितॄन्त्सत्पते अहा दिवा नक्तं च रक्षिषः १७ प्रभङ्गी शूरो मघवा तुवीमघः संमिश्लो वीर्याय कम् । उभा ते बाहू वृषणा शतक्रतो नि या वज्रं मिमिक्षतुः १८॥३९॥

मो अस्मै द्वादश प्रागाथः काण्व इन्द्रः पङ्क्तिः । सप्तम्याद्यास्तिस्रो बृहत्यः ।

६२ प्रो अस्मा उपस्तुतिं भरता यज्जुजोषति । उक्थैरिन्द्रस्य माहिनं वयो वर्धन्ति सोमिनो भद्रा इन्द्रस्य रातयः १ अयुजो असमो नृभिरेकः कृष्टीरयास्यः । पूर्वीरति प्र वावृधे विश्वा जातान्योजसा भद्रा इन्द्रस्य रातयः २ अहितेन चिदर्वता जीरदानुः सिषासति । प्रवाच्यमिन्द्र तत्तव वीर्याणि करिष्यतो भद्रा इन्द्रस्य रातयः ३ आ

याहिकृणवामतइन्द्रब्रह्माणिवर्धना । येभिःशविष्ठचाकनोभद्रमिहश्रवस्यतेभद्रा
इन्द्रस्यरातयः ४ धृषतश्चिद्धृषन्मनःकृणोषीन्द्रयत्त्वम् । तीव्रैःसोमैःसपर्यतोन-
मोभिःप्रतिभूषतोभद्राइन्द्रस्यरातयः ५ अवचष्टऋचीषमोऽवताँइवमानुषः ।
जुष्ट्वीदक्षस्यसोमिनःसखायंकृणुतेयुजंभद्राइन्द्रस्यरातयः ६ ॥ ४० ॥ विश्वेत
इन्द्रवीर्यंदेवाअनुक्रतुंददुः । भुवोविश्वस्यगोपतिःपुरुष्टुतभद्राइन्द्रस्यरातयः ७ गृणे
तदिन्द्रतेशवउपमंदेवतातये । यद्धंसिवृत्रमोजसाशचीपतेभद्राइन्द्रस्यरातयः ८
समनेववपुष्यतःकृणवन्मानुषायुगा । विदेतदिन्द्रश्चेतनमधश्रुतोभद्राइन्द्रस्यरा-
तयः ९ उज्जातमिन्द्रतेशवउत्त्वामुत्तवक्रतुम् । भूरिगोभूरिवावृधुर्मघवन्तवश-
र्मणिभद्राइन्द्रस्यरातयः १० अहंचत्वंचवृत्रहन्त्संयुज्यावसनिभ्यआ । अराती-
वाचिदद्रिवोऽनुनौशूरमंसतेभद्राइन्द्रस्यरातयः ११ सत्यमिद्वाउतंवयमिन्द्रं

स्तवामनानृतम् । महाँअसुन्वतोवधोभूरिज्योतींषिसुन्वतोभद्राइन्द्रस्यरातयः १२ ॥ ४१ ॥

स पूर्व्यो द्वादश प्रागाथःकाण्व इन्द्रो गायत्री । अन्त्याया देवाः ।
आद्याचतुर्थीपञ्चमीसप्तम्योनुष्टुभः । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

६३ सपूर्व्योमहानांवेनःक्रतुभिरानजे । यस्यद्वारामनुष्पितादेवेषुधियआनजे १ दिवोमानंनोत्सदन्त्सोमपृष्ठासोअद्रयः । उक्थाब्रह्मचशंस्या २ सविद्वाँअङ्गिरोभ्यइन्द्रोगाअवृणोदप । स्तुषेतदस्यपौंस्यम् ३ सप्रत्नथाकविवृधइन्द्रोवाकस्यवक्षणिः । शिवोअर्कस्यहोमन्यस्मत्रागन्त्ववसे ४ आदूनुतेअनुक्रतुंस्वाहावरस्ययज्यवः । श्वात्रमर्काअनूषतेन्द्रगोत्रस्यदावने ५ इन्द्रेविश्वानिवीर्याकृतानिकर्त्वानिच । यमर्काअध्वरंविदुः ६ ॥४२॥ यत्पाञ्चजन्ययाविशेन्द्रेघोषाअसृ-

क्षत । अस्तृंणाहूर्हंणांविपो३ऽर्योमानंस्यसक्षयंः ७ इयमुंतेअनुंष्टुतिश्चकृषेतानि-
पौंस्यां । प्रावंश्चक्रस्यंवर्तनिम् ८ अस्यवृष्णोव्योदंनउरुक्रंमिष्टजीवसें । यवंन
पश्वआदंदे ९ तद्दधांनाअवस्यवोंयुष्माभिर्दक्षंपितरः । स्यामंमरुत्वंतोवृधे १०
बळृत्वियांयधाम्नऋक्कंभिःशूरनोनुमः । जेषांमेन्द्रत्वयांयुजा ११ अस्मेरुद्रामेह-
नापर्वतासोवृत्रहत्येभरंहूतौसजोषाः । यःशंसंतेस्तुवतेधायिपज्रइन्द्रंज्येष्ठाअस्माँ
अंवन्तुदेवाः १२ ॥ ४३ ॥

उत्त्वा द्वादश प्रागाथः काण्व इन्द्रो गायत्री ।

६४ उत्त्वांमन्दन्तुस्तोमांःकृणुष्वराधोंअद्रिवः । अवंब्रह्मद्विषोंजहि १ पदा
पणीँरंराधसोनिबांधस्वमहाँअंसि । नहित्वाकश्चनप्रतिं २ त्वमींशिषेसुताना-
मिन्द्रत्वमसुंतानाम् । त्वंराजाजनांनाम् ३ एहिप्रेहिक्षयोंदिव्या३घोषंञ्चर्षणी-

नाम् । ओभेपृंणासिरोदंसी ४ त्यंचित्पर्वंतंगिरिंशतवंन्तंसहस्रिणंम् । विस्तोतृ-भ्योंरुरोजिथ ५ वयमुंत्वादिवांसुतेवयंनक्तंहवामहे । अस्माकंकाममापृंण ६ ॥ ४४ ॥ क्वं१स्यवृंषभोयुवांतुविग्रीवोअनांनतः । ब्रह्माकस्तंसंपर्यति ७ कस्यं स्वित्सवंनंवृषांजुजुष्वाँअवंगच्छति । इन्द्रंकउंस्विदाचंके ८ कंतेंदानाअंसक्षत वृत्रंहन्कंसुवीर्यां । उक्थेकउंस्विदन्तंमः ९ अयंतेमानुंषेजनेसोमंःपूरुषुंसूयते । तस्येहिप्रद्रंवापिबं १० अयंतेंशर्यणावंतिसुषोमांयामधिंप्रियः । आर्जीकीये मदिंतंमः ११ तमद्यराधंसेमहेचारुंमदांयघृष्वंये । एहींमिन्द्रद्रवापिबं १२ ॥४५॥

यदिन्द्र द्वादश प्रागाथः काण्व इन्द्रो गायत्री ।

६५ यदिंन्द्रप्रागपागुदङ्न्यंग्वाहूयसेनृभिंः । आयांहितूयंमाशुभिंः १ यद्वां प्रस्रवंणेदिवोमादयांसेस्वंर्णरे । यद्वांसमुद्रेअन्धंसः २ आत्वांगीर्भिर्महामुरुंहुवे

गामिंव्भोजंसे । इन्द्रसोमंस्यपीतयें ३ आतंइन्द्रमहिमानंहरंयोदेवतेमहंः । रथेंवहन्तुबिभ्रंतः ४ इन्द्रंगृणीषउंस्तुषेमहाँउग्रईंशानक्तृत् । एहिंनःसुतंपिबं ५ सुतावंन्तस्त्वावयंप्रयंस्वन्तोहवामहे । इदंनोंबर्हिरासदें ६ ॥ ४६ ॥ यच्चिद्धिश- श्वंतामसीन्द्रसाधांरणस्त्वम् । तंत्वांवयंहंवामहे ७ इदंतेंसोम्यंमध्वधुंक्षन्नद्रिंभिर्न- रंः । जुषाणइंन्द्रतत्पिंब ८ विश्वाँअर्योविंपश्चितोऽतिंख्यस्तूयमागंहि । अस्मे धेहिश्रवोंबृहत् ९ दातामेपृषंतीनांराजाहिरण्यवींनाम् । मादेंवामघवारिषत् १० सहस्रेपृषंतीनामधिंश्चन्द्रंबृहत्पृथु । शुक्रंहिरंण्यमाददे ११ नपांतोदुर्गहंस्यमेसह- स्रेणसुराधंसः । श्रवोंदेवेष्वंक्रत १२ ॥ ४७ ॥

तरोभिः पञ्चदश कलिः प्रागाथ इन्द्रः प्रगाथा । अन्त्यानुष्टुप् ।

६६ तरोंभिर्वोविदद्वंसुमिन्द्रंसबाधंऊतयें । बृहद्गायंन्तःसुतसोंमेअध्वरेहुवे

भरंनकारिणम् १ नयंदुध्रावरन्तेनस्थिरामुरोमदेसुशिप्रमन्धसः । यआदृत्या
शशमानायसुन्वतेदाताजरित्रउक्थ्यम् २ यःशक्रोमृक्षोअश्व्योयोवाकीजो
हिरण्ययः । सऊर्वस्यरेजयत्यपावृतिमिन्द्रोगव्यस्यवृत्रहा ३ निखातंचिद्यःपुरु-
संभृतंवसूदिद्वपतिदाशुषे । वज्रीसुशिप्रोहर्यश्वइत्करदिन्द्रःक्रत्वायथावशत् ४
यद्वावन्थपुरुष्टुतपुराचिच्छूरनृणाम् । वयंतत्तइन्द्रसंभरामसियज्ञमुक्थंतुरंवचः ५
॥ ४८ ॥ सचासोमेषुपुरुहूतवज्रिवोमदायद्युक्षसोमपाः । त्वमिद्धिब्रह्मकृतेका-
म्यंवसुदेष्ठःसुन्वतेभुवः ६ वयमेनमिदाह्योऽपीपेमेहवज्रिणम् । तस्माउअद्यस-
मनासुतंभरानूनंभूषतश्रुते ७ वृकश्चिदस्यवारणउरामथिरावयुनेषुभूषति । सेमंनः
स्तोमंजुजुषाणआगहीन्द्रप्रचित्रयाधिया ८ कदून्वस्याकृतमिन्द्रस्यास्तिपौंस्य-
म् । केनोनुकंश्रोमतेननशुश्रुवेजनुषःपरिवृत्रहा ९ कदूमहीरधृष्टाअस्यतविषीःक-

र्दुवृत्रघ्नोअस्तृतंतम् । इन्द्रोविश्वान्बेकुनाटाँअहर्द्दशंउतक्रत्वापणीँरभि १०॥४१॥व-
यंघांतेअपूर्व्येन्द्रब्रह्माणिवृत्रहन् । पुरूतमासःपुरुहूतवज्रिवोभृतिंनप्रभरामसि ११
पूर्वीश्चिद्धित्वेतुविकूर्मिन्नाशसोहवंन्तइन्द्रोतयः । तिरश्चिदर्यःसवनावसोगहिश-
विष्ठश्रुधिमेहवम् १२ वयंघांतेत्वेइद्विन्द्रविप्राअपिष्मसि । नहित्वदन्यःपुरुहूत
कश्चनमघंवन्नस्तिमर्डिता १३ त्वंनोअस्याअमंतेरुतक्षुधोऽभिशस्तेरवस्पृधि ।
त्वंनऊतीतवचित्रयाधियाशिक्षाशचिष्ठगातुवित् १४ सोमइद्वःसुतोअंस्तुकलं-
योमाबिभीतन । अपेदेषध्वस्मायतिस्वयंघैषोअपायति १५ ॥ ५० ॥

त्यान्न्वेकविंशतिर्मत्स्यः सामदो मान्यो वा मैत्रावरुणिर्बहवो वा मत्स्या
जालनद्धा आदित्या गायत्री ।

६७ त्यान्नुक्षत्रियाँअवआदित्यान्याचिषामहे । सुमृळीकाँअभिष्टये १ मि-

त्रोनोअत्यँहतिंवरुणःपर्षदर्यमा । आदित्यासोयथाविदुः २ तेषांहिचित्रमुक्थ्यँवरूथमस्तिदाशुषे । आदित्यानामरंकृते ३ महिवोमहतामवोवरुणमित्रार्यमन् । अवांस्यावृणीमहे ४ जीवान्नोअभिधेतनादित्यासःपुराहथात् । कद्धस्थहवनश्रुतः ५ ॥ ५१ ॥ यद्वःश्रान्तायसुन्वतेवरूथमस्तियच्छर्दिः । तेनानोअधिवोचत ६ अस्तिदेवाअंहोरुर्वस्तिरत्नमनागसः । आदित्याअद्भुतैनसः ७ मानःसेतुःसिषेदयंमहेवृणक्तुनस्परि । इन्द्रइद्धिश्रुतोवशी ८ मानोमृचारिपूणांवृजिनानामविष्यवः । देवाअभिप्रमृक्षत ९ उतत्वामदितेमह्यहंदेव्युपब्रुवे । सुमृळीकामभिष्टये १० ॥ ५२ ॥ पर्षिदीनेगभीरआँउग्रपुत्रेजिघांसतः । माकिस्तोकस्यनोरिषत् ११ अनेहोनउरुव्रजउरूचिविप्रसर्तवे । कृधितोकायजीवसे १२ येमूर्धानःक्षितीनामदब्धासःस्वयशसः । व्रतारक्षन्तेअद्रुहः १३

तेनंआस्रोवृकाणामादित्यासोमुमोचंत । स्तेनंबुद्धमिंवादिते १४ अपोषुणइयं शरुरादित्याअपंदुर्मतिः । अस्मदेत्वजंघ्नुषी १५ ॥ ५३ ॥ शश्वद्धिवंःसुदानव आदित्याऊतिभिर्वयम् । पुरानूनंबुंभुज्महे १६ शश्वन्तंहिप्रचेतसःप्रतियन्तंचि-देनंसः । देवाःकृणुथजीवसे १७ तत्सुनोनव्यंसन्यंसआदित्यायन्मुमोचति । बन्धाद्बद्धमिंवादिते १८ नास्माकंमस्तितत्तरआदित्यासोअतिष्कदे । यूयमस्म-भ्यंमृळत १९ मानोहेतिर्विवस्वंतआदित्याःकृत्रिमाशरुः । पुरानुजरसोवधी-त् २० विषुद्वेषोव्यंहतिमादित्यासोविसंहितम् । विष्वग्विवृहतारपः २१ ॥ ५४ ॥ इति शाकलर्कूसंहितायां षष्ठाष्टके चतुर्थोध्यायः ॥ ४ ॥

आत्वैकोनाप्रियमेधआदावनुष्टुम्मुखास्तृचाश्चत्वारोन्त्याःषळृक्षाश्वमेधयोर्दानस्तुतिःमप्रह्मूनानुष्टुभं द्विबृहत्यन्तंद्वितीयोष्णिकचतुर्थ्याद्यास्तिस्रोगायत्र्यःषोळश्येकादश्यौपङ्क्तीअपाद्वैश्वदेवोर्धर्चस्त्रयोवारुणा

योराजापञ्चोनापुरुहुन्माबार्हतंत्रिप्रगाथाद्युष्णिगनुष्टुप्पुरउष्णिगन्तंत्वंनःसुदीतिपुरुमीळ्हौतयोर्वान्यत-
रआग्नेयंतुत्रिप्रगाथान्तंहाविर्द्धूनाहर्यतःप्रागाथोहविषांस्तुतिर्वोदीराथांगोपवनआत्रेयःसप्तवध्रिर्वाश्विनं
विशोविशोवःपञ्चोनाग्नेयंत्वनुष्टुम्मुखास्तृचाश्चत्वारोन्त्यास्तिस्रोनुष्टुभआर्क्षस्यश्रुतर्वणोदानस्तुतिर्युक्ष्वा
हिषोळशाविरूपइमंनुद्वादशकुरुसुतिःकाण्वोजज्ञानएकादशप्रगाथान्तंपुरोळाशंदवृहत्यन्तमयंक्रतुर्नव-
कृत्नुर्भार्गवःसौम्यमन्त्यानुष्टुम्नह्यन्यंदशकद्यूर्नोदशगायत्र्यन्त्यादैवीत्रिष्टुबातूनोनवकुसीदीकाण्वः ।

आत्वेकोनविंशतिः प्रियमेध इन्द्रो गायत्री । अन्त्यानां षण्णामृक्षाश्वमेधयोर्दानस्तुतिः ।
प्रथमाचतुर्थीसप्तमीदशम्योनुष्टुभः ।

६८ आत्वारथंयथोतयेसुम्नायंवर्तयामसि । तुविकूर्मिमृतीषहमिन्द्रशविष्ठ
सत्पते १ तुविशुष्मतुविक्रतोशचीवोविश्वयामते । आपप्राथमहित्वना २
यस्यंतेमहिनामहःपरिज्मायन्तमीयतुः । हस्तावज्रंहिरण्ययम् ३ विश्वानंरस्य
वस्पतिमनानतस्यशवसः । एवैश्चचर्षणीनामूतीहुवेरथानाम् ४ अभिष्टयेस-

दावृधंस्त्वंमीह्ळेषुयंनरः । नानाहवन्तऊतये ५ ॥ १ ॥ परोमात्रमृचीषममिन्द्रं-
मुग्रंसुराधसम् । ईशानंचिद्वसूनाम् ६ तन्तमिद्राधसेमहइन्द्रंचोदामिपीतये ।
यःपूर्व्यामनुष्टुतिमीशेकृष्टीनांनृतुः ७ नयस्यतेशवसानसख्यमानंशमर्त्यः ।
नकिःशवांसितेनशत् ८ त्वोतासस्त्वायुजाप्सुसूर्येमहद्धनम् । जयेमपृत्सुवज्रि-
वः ९ तंत्वायज्ञेभिरीमहेतंगीर्भिर्गिर्वणस्तम । इन्द्रयथाचिदाविथवाजेषुपुरुमा-
य्यम् १० ॥ २ ॥ यस्यतेस्वादुसख्यंस्वाद्वीप्रणीतिरद्रिवः । यज्ञोवितन्तसाय्यः
११ उरुणस्तन्वेतनउरुक्षयायनस्कृधि । उरुणोयन्धिजीवसे १२ उरुंनृभ्यउ-
रुंगवउरुंरथायपन्थाम् । देववीतिंमनामहे १३ उपमाषड्द्वाद्वानरःसोमस्यह-
र्ष्या । तिष्ठन्तिस्वादुरातयः १४ ऋज्राविन्द्रोतआददेहरीऋक्षस्यसूनवि । आ-
श्वमेधस्यरोहिता १५ ॥ ३ ॥ सुरथाँआतिथिग्वेस्वभीशूँरार्क्षे । आश्वमेधेसुपेशः-

सः १६ षळश्वाँआतिथिग्वइन्द्रोतेवधूमंतः। सचांपूतक्रतौसनम् १७ ऐषुंचेतद्वृषंण्वत्यन्तर्ऋज्रेष्वरुंषी। स्वभीशुःकशांवती १८ नयुष्मेवांजबन्धवोनिनित्सुश्चनमर्त्यः। अवद्यमधिंदीधरत् १९ ॥ ४ ॥

प्रमाष्टादश प्रियमेध इन्द्रोनुष्टुप्। एकादश्याः पूर्वार्धस्य विश्वेदेवाः। तस्या उत्तरार्धस्य द्वादश्याश्च वरुणः। उपाद्योष्णिक्। चतुर्थ्याद्यास्तिस्रो गायत्र्यः। एकादशीषोडश्यौ पङ्क्ती। अन्त्ये बृहत्यौ।

६९ प्रप्रंवस्त्रिष्टुभमिषंमन्दद्वीरायेन्दंवे। धियावोंमेधसांतयेपुरन्ध्याविवासति १ नदंवओदंतीनांनदंयोयुंवतीनाम्। पतिंवोअघ्न्यांनांधेनूनामिंषुध्यसि २ ता अंस्यसूदंदोहसःसोमंश्रीणन्तिपृश्नंयः। जन्मंन्देवानांविशंस्त्रिष्वारोंचनेदिवः ३ अभिप्रगोपंतिंगिरेन्द्रंमर्चयथांविदे। सूनुंसत्यस्यसत्पंतिम् ४ आहरंयःससृज्रिरे-

ऽरुषीरधिबर्हिषि । यत्राभिसंनवामहे ५ ॥ ५ ॥ इन्द्रायगावआशिरंदुदुह्रेवज्रि-
णेमधु । यत्सीमुपह्वरेविदत् ६ उद्यद्ब्रध्नस्यविष्टपंगृहमिन्द्रश्चगन्वहि । मध्वःपी-
त्वासचेवहित्रिःसप्तसख्युःपदे ७ अर्चतप्रार्चतप्रियमेधासोअर्चत । अर्चन्तुपुत्रका
उतपुरंनधृष्ण्वर्चत ८ अवस्वरातिगर्गरोगोधापरिसनिष्वणत् । पिङ्गापरिचनि-
ष्कददिन्द्रायब्रह्मोद्यतम् ९ आयत्पतन्त्येन्यःसुदुघाअनपस्फुरः । अपस्फुरंगृ-
भायतसोममिन्द्रायपातवे १० ॥ ६ ॥ अपादिन्द्रोअपादग्निर्विश्वेदेवाअमत्सत ।
वरुणइदिहक्षयत्तमापोअभ्यनूषतवत्संसंशिश्वरीरिव ११ सुदेवोअसिवरुणयस्यते
सप्तसिन्धवः । अनुक्षरन्तिकाकुदंसूर्म्यंसुषिरामिव १२ योव्यतीँरफाणयत्सुयु-
क्ताँउपदाशुषे । तक्वोनेतातदिद्वपुरुपमायोअमुच्यत १३ अतीदुशक्रओहतइन्द्रो
विश्वाअतिद्विषः । भिनत्कनीनओदनंपच्यमानंपरोगिरा १४ अर्भकोनकुमार-

कोऽधितिष्ठन्नवरथम् । सपक्षन्महिषंमृगंपित्रेमात्रेविभुक्रतुम् १५ आतूसुशिप्र दम्पतेरथंतिष्ठाहिरण्ययम् । अधंद्युक्षंसचेवहिसहस्रंपादमरुषंस्वस्तिगामनेहसम् १६ तंघेमित्थानमस्विनउपस्वराजमासते । अर्थंचिदस्यसुधितंयदेतवआवर्तयन्तिदावने १७ अनुप्रत्नस्यौकसःप्रियमेधासएषाम् । पूर्वामनुप्रयंतिवृक्तबर्हिषोहितप्रयसआशत १८ ॥ ७ ॥ इति शाकलर्क्संहितायामष्टमे मण्डले सप्तमोनुवाकः ॥७॥

यो राजा पञ्चदश पुरुहन्मेन्द्रः । आद्यातृतीयापञ्चम्यः सप्तम्याद्याः षड्बृहत्यः । द्वितीयाचतुर्थीषष्ठ्यः सतोबृहत्यः । त्रयोदश्युष्णिक् । उपाद्यानुष्टुप् । अन्त्या पुरउष्णिक् ।

७० योराजाचर्षणीनांयाताराथेभिरध्रिगुः । विश्वासांतरुतापृतनानांज्येष्ठोयोवृत्रहागृणे १ इन्द्रंतंशुम्भपुरुहन्मन्नवसेयस्यद्विताविधर्तरि । हस्तायवज्रःप्रतिधायिदर्शतोमहोदिवेनसूर्यः २ नकिष्टंकर्मणानशद्यश्चकारसदावृधम् ।

इन्द्रंनयज्ञैर्विश्वगूर्तमृभ्वंसमधृष्टंधृष्णवोजसम् ३ अषाळ्हमुग्रंपृतनासुसासहिंय-
स्मिन्महीरुरुज्रयः । संधेनवोजायमानेअनोनवुर्द्यावःक्षामोअनोनवुः ४ यद्द्या-
वइन्द्रतेशतंशतंभूमीरुतस्युः । नत्वावज्रिन्त्सहस्रंसूर्याअनुनजातमष्टरोदसी ५
॥ ८ ॥ आपप्राथमहिनावृष्ण्यावृषन्विश्वाशविष्ठशवसा । अस्माँअवमघव-
न्गोमतिव्रजेवज्रिंश्चित्राभिरूतिभिः ६ नसीमदेवआपदिषंदीर्घायोमर्त्यः । एत-
ग्वाचिद्यएतशायुयोजतेहरीइन्द्रोयुयोजते ७ तंवोमहोमहाय्यमिन्द्रंदानायसक्ष-
णिम् । योगाधेषुयआरणेषुहव्योवाजेष्वस्तिहव्यः ८ उदूषुणोवसोमहेमृशस्व
शूरराधसे । उदूषुमह्यैमघवन्मघत्तयउदिन्द्रश्रवसेमहे ९ त्वंनइन्द्रऋतयुस्त्वा-
निदोनितृम्पसि । मध्येवसिष्वतुविनृम्णोर्वोर्निदासंशिश्नथोहथैः १० ॥ ९ ॥
अन्यव्रतममानुषमयज्वानमदेवयुम् । अवस्वःसखादुधुवीतपर्वतःसुघ्नायदस्युं

पर्वतः ११ त्वंनंइन्द्रासांहस्तैशविष्ठदावनैं । धानानांनसंगृंभायास्मयुर्द्विःसंगृं-भायास्मयुः १२ सखांयःक्रतुंमिच्छतकथारांधामशरस्यं । उपंस्तुतिंभोजःसूरियोंअह्रंयः १३ भूरिंभिःसमहऋषिंभिर्बर्हिष्मंद्भिःस्तविष्यसे । यदित्थमेकं-मेकमिच्छरंवत्सान्परादर्दः १४ कर्णगृह्यांमघवांशौरदेव्योवत्संनंस्त्रिभ्यआनंय-त् । अजांसूरिर्नधातंवे १५ ॥ १० ॥

त्वं नो नव पञ्चदश सुदीतिपुरुमीह्ळौ तयोर्वान्यतरोग्निर्गायत्री । अन्त्यषट्कं प्रागाथम् ।

७१ त्वंनोंअग्नेमहोंभिःपाहिविश्वंस्याअरांतेः । उतद्विषोमर्त्यंस्य १ नहिम-न्युःपौरुंषेयईशेहिवंःप्रियजात । त्वमिदंसिक्षपांवान् २ सनोविश्वेंभिर्देवेभिरू-र्जोनपाद्भद्रंशोचे । रयिंदेंहिविश्ववांरम् ३ नतमंग्नेअरांतयोमर्तंयुवन्तरायः । यंत्रायंसेदाश्वांसम् ४ यंत्वंविंप्रमेधसांतावग्नेंहिनोषिधनांय । सतवोतीगोषुग-

न्ता ५ ॥ ११ ॥ त्वं रयिं पुरुवीरमग्ने दाशुषे मर्ताय । प्रणो नय वस्यो अच्छ ६
उरुष्या णो मा परा दा अघायते जातवेदः । दुराध्ये मर्ताय ७ अग्ने माकिष्टे देवस्य
रातिमदेवो युयोत । त्वमीशिषे वसूनाम् ८ स नो वस्व उप मास्यूर्जो नपान्माहिन-
स्य । सखे वसो जरितृभ्यः ९ अच्छा नः शीरशोचिषं गिरो यन्तु दर्शतम् । अच्छा
यज्ञासो नमसा पुरूवसुं पुरुप्रशस्तमूतये १० ॥ १२ ॥ अग्निं सूनुं सहसो जातवेदसं
दानाय वार्याणाम् । द्विता यो भूदमृतो मर्त्येष्वा होता मन्द्रतमो विशि ११ अग्निं वो
देवयज्ययाग्निं प्रयत्यध्वरे । अग्निं धीषु प्रथममग्निमर्वत्यग्निं क्षैत्राय साधसे १२ अ-
ग्निरिषां सख्ये ददातु न ईशे यो वार्याणाम् । अग्निं तोके तनये शश्वदीमहे वसुं सन्तं त-
नूपाम् १३ अग्निमीळिष्वावसे गाथाभिः शीरशोचिषम् । अग्निं राये पुरुमीळ्ह श्रुतं

नरो॑ऽग्निं सु॑दी॒तये॑ छ॒र्दिः १४ अ॒ग्निर्द्वेषो॒ योत॒वै नो॑ गृणीमस्य॒ग्निं शं योश्च॒ दात॑वे । वि॒श्वासु॑ वि॒क्ष्व॑वि॒तेव॒ हव्यो॒ भुव॒द्वस्तु॑ऋषू॒णाम् १५ ॥ १३ ॥

हविरष्टादश हर्यतः प्रागाथोऽग्निर्हवींषि वा गायत्री ।

७२ ह॒विष्कृ॑णुध्व॒मा ग॑म॒दध्व॒र्युर्व॑नते॒ पुनः॑ । वि॒द्वाँ अ॑स्य प्र॒शास॑नम् १ नि ति॒ग्मम॒भ्यं॒१॑शुं सीद॒द्धोता॑ म॒नावधि॑ । जु॒षा॒णो अ॑स्य स॒ख्यम् २ अ॒न्तरि॑च्छन्ति॒ तं जने॑ रु॒द्रं प॒रो म॑नी॒षया॑ । गृ॒भ्णन्ति॑ जि॒ह्वया॑ स॒सम् ३ जा॒म्य॑तीतपे॒ धनु॑र्वयो॒धा अ॑रुह॒द्वन॑म् । दृ॒षदं॑ जि॒ह्वयाव॑धीत् ४ चर॑न्व॒त्सो रुश॑न्नि॒ह नि॑दा॒तारं॒ न वि॑न्दते । वेति॒ स्तोत॑व अ॒म्ब्य॑म् ५ ॥ १४ ॥ उ॒तो न्व॑स्य॒ यन्म॒हदश्वा॑व॒द्योज॑नं बृ॒हत् । दा॒मा रथ॑स्य॒ ददृ॑शे ६ दु॒हन्ति॑ स॒प्तैका॒मुप॒ द्वा पञ्च॑ सृजतः । ती॒र्थे सिन्धो॒रधि॑ स्व॒रे ७ आ द॒शभि॑र्वि॒वस्व॑त॒ इन्द्रः॒ कोश॑मचुच्यवीत् । खेद॑या त्रि॒वृता॑ दि॒वः ८ परि॑ त्रि॒धातु॑रध्व॒रं जू॒र्णिरे॑-

तिनर्वीयसी । मध्वाहोतारोअञ्जते १ सिञ्चन्तिनमसावतमुच्चाचंक्रंपरिज्मानम् । नीचीनंबारमक्षितम् १० ॥ १५ ॥ अभ्यारमिदद्रयोनिषिक्तंपुष्करेमधु । अवतस्यविसर्जने ११ गावउपावतावतंमहीयज्ञस्यरप्सुदा । उभाकर्णाहिरण्यया १२ आसुतेसिञ्चतश्रियंरोदस्योरभिश्रियम् । रसादधीतवृषभम् १३ तेजानतस्वमोक्यं संवत्सासोनमातृभिः । मिथोनसन्तजामिभिः १४ उपस्रक्वेषुबप्सतःकृण्वतेधरुणंदिवि । इन्द्रेअग्नानमःस्वः १५ ॥ १६ ॥ अधुक्षत्पिप्युषीमिषमूर्जंसप्तपदीमरिः । सूर्यस्यसप्तरश्मिभिः १६ सोमस्यमित्रावरुणोदितासूरआददे । तदातुरस्यभेषजम् १७ उतोन्वस्ययत्पदंहर्यतस्यनिधान्यम् । परिद्यांजिह्वयातनत् १८ ॥ १७ ॥

उदीराथामष्टादश गोपवन आत्रेयः सप्तवध्रिर्वाश्विनौ गायत्री ।

७३ उदीराथामृतायतेयुञ्जाथांमश्विनारथंम् । अन्तिषद्भूतुवामवंः १ निमिषंश्चिज्जवीयसारथेनायांतमश्विना । अन्तिषद्भूतुवामवंः २ उपंस्तृणीतमत्रंयेहिमेनंघर्मंमश्विना । अन्तिषद्भूतुवामवंः ३ कुहंस्थःकुहंजग्मथुःकुहंश्येनेवंपेतथुः । अन्तिषद्भूतुवामवंः ४ यदद्यकर्हिकर्हिंचिच्छुश्रूयातंमिमंहवंम् । अन्तिषद्भूतुवामवंः ५ ॥ १८ ॥ अश्विनांयामहूतंमानेदिंष्ठंयाम्याप्यंम् । अन्तिषद्भूतुवामवंः ६ अवंन्तमत्रंयेगृहंकृंणुतंयुवमंश्विना । अन्तिषद्भूतुवामवंः ७ वरेंथेअग्निमातपोवदंतेवल्गवत्रंये । अन्तिषद्भूतुवामवंः ८ प्रसप्तवंध्रिराशसाधारांमग्नेरंशायत । अन्तिषद्भूतुवामवंः ९ इहागंतंवृषण्वसूशृणुतंमंइमंहवंम् । अन्तिषद्भूतुवामवंः १० ॥ १९ ॥ किमिदंवांपुराणवज्जरंतोरिवशस्यते । अन्तिषद्भूतुवा-

मवंः ११ समानंवांसजात्यंसमानोबन्धुंरश्विना । अन्तिषद्भूंतुवामवंः १२ योवांरजांस्यश्विनारथोंवियातिरोदंसी । अन्तिषद्भूंतुवामवंः १३ आनोगव्येंभिरश्व्यैःसहस्रैरुपंगच्छतम् । अन्तिषद्भूंतुवामवंः १४ मानोगव्येंभिरश्व्यैःसहस्रेभिरतिंख्यतम् । अन्तिषद्भूंतुवामवंः १५ अरुणप्सुंरुषाअंभूदकुर्ज्योतिंर्ऋतावंरी। अन्तिषद्भूंतुवामवंः १६ अश्विनासुविचाकंशद्वृक्षंपंरशुमाँइंव । अन्तिषद्भूंतुवामवंः १७ पुरंनधृष्णवारुंजकृष्णयांबाधितोविशा । अन्तिषद्भूंतुवामवंः १८ ॥ २० ॥

विशोविशो वः पञ्चदश गोपवन आत्रेयोग्निः अन्त्यानां तिसृणां श्रुतर्वण आर्क्ष्यस्य दानस्तुतिः । प्रथमाचतुर्थीसप्तमीदशम्योन्त्यास्तिस्रश्चानुष्टुभः । शिष्टा गायत्र्यः ।

७४ विशोविंशोवोअतिंथिंवाजयन्तंःपुरुप्रियम् । अग्निंवोदुर्यंवचंःस्तुषेशूष-

स्यमन्मभिः १ यंजनासोहविष्मन्तोमित्रंनसर्पिरासुतिम् । प्रशंसन्तिप्रशस्ति-
भिः २ पन्यांसंजातवेदसंयोदेवतात्युद्यता । हव्यान्यैरयद्दिवि ३ आगन्मवृत्रह-
न्तंज्येष्ठमग्निमानवम् । यस्यश्रुतर्वाबृहन्नार्क्षोअनीकएधते ४ अमृतंजातवेदसं
तिरस्तमांसिदर्शतम् । घृताहवनमीड्यम् ५ ॥ २१ ॥ सबाधोयंजनाइमेऽग्निं
हव्येभिरीळते । जुह्वानासोयतस्रुचः ६ इयंतेनव्यसीमतिरग्नेअधाय्यस्मदा ।
मन्द्रसुजातसुक्रतोऽमूरदस्मातिथे ७ सातेअग्नेशन्तमाचनिष्ठाभवतुप्रिया ।
तयावर्धस्वसुष्टुतः ८ साद्युम्नैर्द्युम्निनीबृहदुपोपश्रवसिश्रवः । दधीतवृत्रतूर्ये ९
अश्वमिद्गांरथप्रांत्वेषमिन्द्रंनसत्पतिम् । यस्यश्रवांसितूर्वथपन्यंपन्यंचकृष्टयः १०
॥ २२ ॥ यंत्वागोपवनोगिराचनिष्ठदग्नेअङ्गिरः । सपावकश्रुधीहवम् ११ यं
त्वाजनासईळतेसबाधोवाजसातये । सबोधिवृत्रतूर्ये १२ अहंहुवानआर्क्षेश्रुत

वँणिमद्द्युतिं । शर्धांसीवस्तुकाविनांमृक्षाशीर्षाचंतुर्णाम् १३ मांचत्वारंआशवःशविंष्ठस्यद्रवित्नवंः । सुरथांसोअभिप्रयोवक्षन्वयोनतुग्र्यंम् १४ सत्यमित्त्वांमहेनदिपरुष्ण्यवंदेदिशम् । नेमांपोअश्वदातंरःशविंष्ठादस्तिमर्त्यंः १५ ॥ २३ ॥

युक्ष्वा हि षोडश विरूपोऽग्निर्गायत्री ।

७५ युक्ष्वाहिदेवहूतंमाँअश्वाँअग्नेरथीरिव । निहोतांपूर्व्यःसंदः १ उतनोंदेवदेवाँअच्छांवोचोविदुष्टंरः । श्रद्विश्वावार्यांकृधि २ त्वंहयद्यंविष्ठ्यसहंसःसूनवाहुत । ऋतावांयज्ञियोभुवंः ३ अयमग्निःसंहस्रिणोवाजंस्यशतिनस्पतिंः । मूर्धाकवीरंयीणाम् ४ तंनेमिमृभवोयथानंमस्वसहूंतिभिः । नेदीयोयज्ञमंङ्गिरः ५ ॥ २४ ॥ तस्मैनूनमभिद्यंवेवाचाविंरूपनित्यंया । वृष्णेंचोदस्वसुष्टुतिम् ६ कमुंष्विदस्यसेनंयाग्नेरपांकचक्षसः । पणिंगोषुंस्तरामहे ७ मानोंदेवानांविशंःप्र-

स्नातीरिवोस्राः । कृशंनहासुरध्याः ८ मानंःसमस्यदूढ्यं१ःपरिद्वेषसोअंहतिः । ऊर्मिर्ननावमावंधीत् ९ नमस्तेअग्नओजंसेगृणन्तिदेवकृष्टयंः । अमैरमित्रंस- र्दय १० ॥ २५ ॥ कुवित्सुनोगविष्टयेऽग्नेसंवेषिषोरयिम् । उरुकृदुरुणंस्कृधि ११ मानोअस्मिन्मंहाधनेपरांवग्भांरभृद्यंथा । संवर्गसंरयिंजंय १२ अन्यमस्मद्भि- याइयमग्नेसिषंक्तुदुच्छुनां । वर्धानोअमंवुच्छवंः १३ यस्याजुंषन्नमस्विनःशमी- मर्दुर्मखस्यवा । तंघेदुग्निर्वृधावंति १४ परस्याअधिसंवतोऽवंराँअभ्यातंर । य- त्राहमस्मितांअंव १५ विद्माहितेपुरावयमग्नेपितुर्यथावंसः । अधांतेसुम्नमीं- महे १६ ॥ २६ ॥

इमं नु द्वादश कुरुसुतिः काण्व इन्द्रो गायत्री ।

७६ इमंनुमायिनंहुवइन्द्रमीशांनमोजंसा । मरुत्वंन्तंनवृञ्जसे १ अयमि-

न्द्रोमरुत्संखाविवृत्रस्याभिनच्छिरः । वज्रेणशतपर्वणा २ वावृधानोमरुत्सखे-
न्द्रोविवृत्रमैरयत् । सृजन्त्समुद्रियाअपः ३ अयंहयेनवाइदंस्वर्मरुत्वताजितम् ।
इन्द्रेणसोमपीतये ४ मरुत्वन्तमृजीषिणमोजस्वन्तंविरप्शिनम् । इन्द्रंगीर्भिर्ह-
वामहे ५ इन्द्रंप्रत्नेनमन्मनामरुत्वन्तंहवामहे । अस्यसोमस्यपीतये ६ ॥ २७ ॥
मरुत्वाँइन्द्रमीढ्वःपिबासोमंशतक्रतो । अस्मिन्यज्ञेपुरुष्टुत ७ तुभ्येदिन्द्रमरुत्वते
सुताःसोमासोअद्रिवः । हृदाहूयन्तउक्थिनः ८ पिबेदिन्द्रमरुत्सखासुतंसोमंदि-
विष्टिषु । वज्रंशिशानओजसा ९ उत्तिष्ठन्नोजसासहपीत्वीशिप्रेअवेपयः । सो-
ममिन्द्रचमूसुतम् १० अनुत्वारोदसीउभेक्रक्षमाणमकृपेताम् । इन्द्रयद्दस्युहा-
भवः ११ वाचमष्टापदीमहंनवस्रक्तिमृतस्पृशम् । इन्द्रात्परितन्वंममे १२॥२८॥

जज्ञान एकादश कुरुसुतिः काण्व इन्द्रो गायत्री । उपान्त्या बृहती । अन्त्या सतोबृहती ।

७७ जज्ञानोनुशतक्रंतुर्विपृच्छदितिमातरम् । कउग्राःकेहंशृण्विरे १ आदींशवस्यंब्रवदौर्णवाभमहीशुवंम् । तेपुंत्रसन्तुनिष्टुरः २ समित्तान्वृंत्रहाखिंदत्खेअराँइंवखेदंया । प्रवृंद्धोदस्युहाभंवत् ३ एकंयाप्रतिधापिंबत्साकंसरांसित्रिंशतंम् । इन्द्रःसोमंस्यकाणुका ४ अभिगंन्धर्वमंतृणदबुध्नेषुरजःस्वा । इन्द्रोब्रह्मभ्यइद्वृधे ५ ॥ २१ ॥ निरांविध्यद्गिरिभ्यआधारयंत्पक्वमोदनम् । इन्द्रोबुन्दंस्वाततम् ६ शतब्रंध्नइषुस्तवंसहस्रंपर्णएकइत् । यमिन्द्रचकृषेयुजंम् ७ तेनंस्तोतृभ्यआभंरनृभ्योनारिभ्योअत्तंवे । सद्योजातऋभुष्ठिर ८ एताच्यौत्नानितेकृतावर्षिष्ठानिपरींणसा । हृदावीड्वधारयः ९ विश्वेत्ताविष्णुराभंरदुरुक्रमस्त्वेषितः । शतंमहिषान्क्षीरपाकमोदनंवराहमिन्द्रएमुषम् १० तुविक्षंतेसु-

कृतंसूमयंधनुःसाधुबुन्दोहिरण्ययः । उभातेबाहूरण्यासुसंस्कृतऋदूपेचिद्दृवृधा ११ ॥ ३० ॥

पुरोळाशं दश कुरुसुतिः काण्व इन्द्रो गायत्री । अन्त्या बृहती ।

७८ पुरोळाशंनोअन्धंसइन्द्रंसहस्रमाभर । शताचंशूरगोनाम् १ आनोभरव्यञ्जनंगामश्वमभ्यञ्जनम् । सचामनाहिरण्यया २ उतनःकर्णशोभनापुरूणिधृष्णवाभर । त्वंहिशृण्विषेवसो ३ नकींवृधीकइन्द्रतेनसुषानसुदाउत । नान्यस्त्वच्छूरवाघतः ४ नकीमिन्द्रोनिकर्तवेनशक्रःपरिशक्तवे । विश्वंशृणोतिपश्यति ५ ॥ ३१ ॥ समन्युंमर्त्यानामदब्धोनिचिकीषते । पुरानिदश्चिकीषते ६ क्रत्वइत्पूर्णमुदरंतुरस्यास्तिविधतः । वृत्रघ्नःसोमपाव्नः ७ त्वेवसूनिसंगतानिविश्वाचसोमसौभगा । सुदात्वपरिह्वृता ८ त्वामिद्यवयुर्ममकामोगव्युर्हिरण्ययुः ।

त्वामंश्वयुरेषंते ९ ततेदिन्द्राहमाशसाहस्तेदात्रंचनादंदे । दिनस्यंवामघवन्त्सं-भृतस्यवापूर्धियवंस्यकाशिनां १० ॥ ३२ ॥

अयं कृत्नुर्नव कृत्नुर्भार्गवः सोमो गायत्री । अन्त्यानुष्टुप् ।

७९ अयंकृत्नुरगृंभीतोविश्वजिदुद्भिदित्सोमंः । ऋषिर्विप्रंःकाव्येन १ अभ्यूर्णोतियन्नग्नंभिषक्तिविश्वंयत्तुरम् । प्रेमन्धःख्यन्निःश्रोणोभूत् २ त्वंसों-मतनूकृद्भ्योद्वेषोंभ्यो ऽन्यकृतेभ्यः । उरुयन्तासिवरूथम् ३ त्वंचित्तीतव दक्षैर्दिवआपृथिव्याऋंजीषिन् । यावीरघस्यंचिद्वेषः ४ अर्थिनोयन्तिचेदर्थं गच्छानिद्ददुषोरातिम् । ववृज्युस्तृष्यंतःकामंम् ५ ॥ ३३ ॥ विदद्यत्पूर्व्यं नष्टमुदीमृतायुमीरयत् । प्रेमायुस्तारीदतीर्णम् ६ सुशेवोंनोमृळया-कुरदृप्तक्रतुरवातः । भवांनः सोमशंहृदे ७ मानंःसोमसंवींविजोमाविबी-

भिषथाराजन् । मानोहार्दिंत्विषावंधीः ८ अवयत्स्वेसधस्थेंदेवानांदुर्मतीरीक्षे । राजन्नपद्विषंःसेधमीढ्वोअपस्रिधंःसेध ९ ॥ ३४ ॥

नह्यन्यं दशैकघूर्नौधस इन्द्रो गायत्री । अन्त्याया देवाः । सैव त्रिष्टुप् ।

८० नह्यं१न्यंबळाकंरंमर्डितारंशतक्रतो । त्वंनंइन्द्रमृळय १ योनःशश्वंत्पुराविथामृध्रोवाजंसातये । सत्वंनंइन्द्रमृळय २ किमङ्गरंध्रचोदंनःसुन्वानस्यांवितेदंसि । कुवित्स्विंन्द्रणःशकंः ३ इन्द्रप्रणोरथंमवपश्चाच्चित्सन्तंमद्रिवः । पुरस्तांदेनंमेकृधि ४ हन्तोनुकिमांससेप्रथमंनोरथंकृधि । उपमंवांजयुश्रवंः ५ ॥ ३५ ॥ अवांनोवाजयुंरथंसुकरंतेकिमित्परिं । अस्मान्त्सुजिग्युषंस्कृधि ६ इन्द्रदृह्यंस्वपूरंसिभद्रातंएतिनिष्कृतम् । इयंधीर्ऋत्वियांवती ७ मासीमवद्यआभांगुर्वीकाष्ठांहितंधनंम् । अपावृंक्ताअरत्नयंः ८ तुरीयंनामंयज्ञियंयदाकरस्तदु-

श्मसि । आदित्पतिर्नओहसे ९ अर्वांवृधद्वोअमृताअमंन्दीदेकुद्यूर्देवाउतयाश्चंदे-
वीः । तस्मांउराधंःकृणुतप्रशस्तंप्रातर्मक्षूधियावंसुर्जगम्यात् १० ॥ ३६ ॥
इति शाकलर्क्संहितायामष्टमे मण्डलेऽष्टमोनुवाकः ॥ ८ ॥

आ तू नो नव कुसीदी काण्व इन्द्रो गायत्री ।

८१ आतूनंइन्द्रक्षुमन्तंचित्रंग्राभंसंगृभाय । महाहस्तीदक्षिणेन १ विद्माहि
त्वांतुविकूर्मिंतुविदेंष्णंतुवीमंघम् । तुविमात्रमवोंभिः २ नहित्वांशूरदेवानम-
र्तांसोदित्संन्तम् । भीमंनगांवारयंन्ते ३ एतोन्विन्द्रंस्तवामेशांनंवस्वंःस्वराजं-
म् । नराधंसामधिंषन्नः ४ प्रस्तोंषदुपंगासिषच्छ्रूवत्सामंगीयमांनम् । अभिरा-
धंसाजुगुरत् ५ ॥ ३७ ॥ आनोंभरदक्षिंणेनाभिसव्येनप्रमृंश । इन्द्रमानोव-
सोर्निर्भाक् ६ उपंक्रमस्वाभंरधृषताधृंष्णोजनांनाम् । अदांशूष्टरस्यवेदंः ७ इन्द्र

यउनुतेअस्तिवाजोविप्रेभिःसनिंत्वः । अस्माभिःसुतंसंनुहि ८ सद्योजुवंस्तेवा-
जांअस्मभ्यंविश्वश्चंन्द्राः । वशैश्चमक्षूजंरन्ते ९ ॥ ३८ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां
षष्ठाष्टके पञ्चमोध्यायः ॥ ५ ॥

आप्रदेवानांवैश्वदेवंप्रेष्ठमुशनाकाव्यआग्नेयमासेकृष्णआश्विनंद्युभाहिपञ्चविश्वकोवाकार्ष्णिर्जागतं द्युम्नीपड्वासिष्ठोवाद्युम्नीकःप्रियमेधोवाप्रागाथंहतंवोदस्मंनोधाबृहदिन्द्रायसप्तनृमेधपुरुमेधौन्यनुष्टुब्बृहत्यन्तमानोविश्वासुषट्कन्यावाःसप्तात्रेय्यापालेतिहासऐन्द्रआनुष्टुभंद्विपङ्क्त्यादिपान्तंत्रयस्त्रिंशच्छ्रुतकक्षः सुकक्षोवाद्यानुष्टुबुद्धचतुस्त्रिंशत्सुकक्षोन्त्यैन्द्रार्भवीगौर्धयतिद्वादशबिन्दुःपूतदक्षोवामारुतमात्वानवतिरश्चीराङ्गिरसआनुष्टुभमस्मैसैकाद्युतानोवामारुतस्त्रैष्टुभंचतुर्थीविराळिष्यामीतिमारुतःपादःपरैन्द्राबार्हस्पत्यायाइन्द्रपञ्चोनारेभःकाश्यपोबार्हतमतिजगत्युपरिष्टाद्बृहत्यावतिजगतीत्रिष्टुब्जगतीत्यन्ततः ।

आ प्र नव कुसीदी काण्व इन्द्रो गायत्री ।

८२ ॐम् आप्रद्रंवपरावतोंऽर्वावतंश्चवृत्रहन् । मध्वःप्रतिप्रभर्मणि १ ती-

त्राःसोमांसआगंहिसुतासोमादयिष्णवः। पिबांदृधृग्यथोचिषे २ इंद्रामन्दस्वा-
दुतेऽरंवरांयमन्यवें। भुवंत्तइन्द्रशंहृदे ३ आत्वंशत्रवार्गहिन्युं१क्थानिचहूयसे।
उपमेरोचनेदिवः ४ तुभ्यायमद्रिंभिःसुतोगोभिःश्रीतोमदायकम्। प्रसोमंइन्द्रहू-
यते ५ ॥ १ ॥ इन्द्रंश्रुधिसुमेहवंमस्मेसुतस्यगोमंतः। विपीतिंतृप्तिमंश्नुहि ६
यइंन्द्रचमसेष्वासोमंश्चमूषुंतेसुतः। पिबेदंस्यत्वमीशिषे ७ योअप्सुचन्द्रमांइव
सोमंश्चमूषुदहशे। पिबेदंस्यत्वमीशिषे ८ यंतेश्येनःपदाभंरत्तिरोरजांस्यस्पृत-
म्। पिबेदंस्यत्वमीशिषे ९ ॥ २ ॥

देवानां नव कुसीदी काण्वो विश्वे देवा गायत्री।

८३ देवांनामिदवोमहत्तदावृणीमहेवयम्। वृष्णांमस्मभ्यंमूतयें १ तेनः
सन्तुयुजःसदावरुणोमित्रोअर्यमा। वृधासंश्चप्रचेतसः २ अतिनोविष्पितापुरु

नौभिरपोनपर्षथ । यूयमृतस्यरथ्यः ३ वामंनोअस्त्वर्यमन्वामंवरुणशंस्यम् । वामंह्यावृणीमहे ४ वामस्यहिप्रचेतसईशानासोरिशादसः । नेमादित्याअघस्य यत् ५ ॥ ३ ॥ वयमिद्वःसुदानवःक्षियन्तोयान्तोअध्वन्ना । देवावृधायहूमहे ६ अधिनइन्द्रैषांविष्णोसजात्यानाम् । इतामरुतोअश्विना ७ प्रभ्रातृत्वंसुदानवो- ऽधद्विताईसमान्या । मातुर्गर्भेभरामहे ८ यूयंहिष्ठासुदानवइन्द्रज्येष्ठाअभिद्यवः । अधाचिद्वउतब्रुवे ९ ॥ ४ ॥

मेष्ठं नवोशना काव्योग्निर्गायत्री ।

८४ प्रेष्ठंवोअतिथिंस्तुषेमित्रमिवप्रियम् । अग्निंरथंनवेद्यम् १ कविमिव प्रचेतसंयंदेवासोअधद्विता । निमर्त्येष्वादधुः २ त्वंयविष्ठदाशुषोनॄंःपाहिशृणुधी गिरः । रक्षातोकमुततमना ३ कयातेअग्नेअङ्गिरऊर्जोनपादुपस्तुतिम् । वराय

देवमन्यवे ४ दाशेमकस्यमनसायज्ञस्यसहसोयहो । कदुवोचइदंनमः ५ ॥ ५ ॥ अधात्वंहिनस्करोविश्वाअस्मभ्यंसुक्षितीः । वाजंद्रविणसोगिरः ६ कस्यनूनंपरीणसोधियोजिन्वसिदम्पते । गोषातायस्यतेगिरः ७ तंमर्जयन्तसुक्रतुंपुरोयावानमाजिषु । स्वेषुक्षयेषुवाजिनम् ८ क्षेतिक्षेमेभिःसाधुभिर्नकिर्यंघ्नन्तिहन्तियः । अग्नेसुवीरएधते ९ ॥ ६ ॥

आ मे कृष्णोश्विनौ गायत्री ।

८५ आमेहवंनासत्याश्विनागच्छतंयुवम् । मध्वःसोमस्यपीतये १ इमंमेस्तोममश्विनेमंमेशृणुतंहवम् । मध्वःसोमस्यपीतये २ अयंवांकृष्णोअश्विनाहवतेवाजिनीवसू । मध्वःसोमस्यपीतये ३ शृणुतंजरितुर्हवंकृष्णस्यस्तुवतोनरा । मध्वःसोमस्यपीतये ४ छर्दिर्यन्तमदाभ्यंविप्रायस्तुवतेनरा । मध्वःसोमस्यपीतये

५ ॥ ७ ॥ गच्छंतंदाशुषोगृहमित्थास्तुवतोअश्विना । मध्वःसोमस्यपीतये ६
युञ्जाथांरासभंरथेवीड्वङ्गेवृषण्वसू । मध्वःसोमस्यपीतये ७ त्रिवन्धुरेणंत्रिवृतारथे
नायातमश्विना । मध्वःसोमस्यपीतये ८ नूमेगिरोनासत्याश्विनाप्रावतंयुवम् ।
मध्वःसोमस्यपीतये ९ ॥ ८ ॥

उभा हि पञ्च कृष्णो विश्वको वा कार्ष्णिरश्विनौ जगती ।

८६ उभाहिदस्राभिषजामयोभुवोभादक्षस्यवचसोबभूवथुः । तावांविश्वको
हवतेतनूकृथेमानोवियौष्टंसख्यामुमोचतम् १ कथानूनंवांविमनाउपस्तवद्युवं
धियंददथुर्वस्यइष्टये । तावांविश्वकोहवतेतनूकृथेमानोवियौष्टंसख्यामुमोचतम् २
युवंहिष्मापुरुभुजेममेधतुंविष्णाप्वेददथुर्वस्यइष्टये । तावांविश्वकोहवतेतनूकृथे
मानोवियौष्टंसख्यामुमोचतम् ३ उतत्यंवीरंधनसामृजीषिणंदूरेचित्सन्तमवसे

हवामहे । यस्यस्वादिष्ठासुमतिःपितुर्यथामानोवियौष्टंसख्यामुमोचतम् ४ ऋते नदेवःसविताशमायतऋतस्यशृङ्गमुर्वियाविपप्रथे । ऋतंसासाहमहिंचित्पृतन्यतोमानोवियौष्टंसख्यामुमोचतम् ५ ॥ १ ॥

द्युम्नी षड्वासिष्ठो वा द्युम्नीकः प्रियमेधो वाश्विनौ प्रगाथा ।

८७ द्युम्नीवांस्तोमोअश्विनाक्रिविर्नसेकआगतम् । मध्वःसुतस्यसदिविप्रियो नरापातंगौराविवेरिणे १ पिबतंघर्ममधुमन्तमश्विनाबर्हिःसीदतंनरा । तामन्दसानामनुषोदुरोणआनिपातंवेदसावयः २ आवांविश्वाभिरूतिभिःप्रियमेधा अहूषत । तावर्तिर्यातमुपवृक्तबर्हिषोजुष्टंयज्ञंदिविष्टिषु ३ पिबतंसोममधुमन्तमश्विनाबर्हिःसीदतंसुमत् । तावावृधानाउपसुष्टुतिंदिवोगन्तंगौराविवेरिणम् ४ आनूनंयातमश्विनाश्वेभिःप्रुषितप्सुभिः । दस्राहिरण्यवर्तनीशुभस्पतीपातंसो-

मंमृतावृधा ५ वयंहिवांहवांमहेविपन्यवोविप्रांसोवाजंसातये । तावल्गूदस्त्रापुंरुदंसंसाधियाश्विनाश्रुष्ट्यागंतम् ६ ॥ १० ॥

तं वो दस्मं पण्णोधा इन्द्रः प्रगाथा ।

८८ तंवोंदस्ममृतीषहंवसोर्मन्दानमन्धंसः । अभिवत्संनस्वसंरेषुधेनवइन्द्रंगीर्भिर्नवामहे १ द्युक्षंसुदानुंतविंषीभिरावृतंगिरिंनपुंरुभोजंसम् । क्षुमन्तंवाजंशतिनंसहस्त्रिणंमक्षूगोमन्तमीमहे २ नत्वांबृहन्तोअद्रंयोवरंन्तइन्द्रवीळवंः । यद्दित्संसिस्तुवतेमावंतेवसुनकिष्टदामिनातिते ३ योद्धांसिक्रत्वाशवंसोतदंसनाविश्वांजाताभिमज्मनां । आत्वायमर्कऊतयेंववर्ततियंगोतमाअजींजनन् ४ प्रहिरिरिक्षओजंसादिवोअन्तेभ्यस्परि । नत्वांविव्याचरजंइन्द्रपार्थिवमनुंस्वधां

वंवक्षिथ ५ नकिःपरिष्टिर्मघवन्मघस्यतेयद्दाशुषेदशस्यसि । अस्माकंबोध्युच-
थस्यचोदितामंहिष्ठोवाजंसातये ६ ॥ ११ ॥

बृहदिन्द्राय सप्त नृमेधपुरुमेधाविन्द्रः प्रगाथा । उपान्त्ये अनुष्टुभौ । अन्त्या बृहती ।

८९ बृहदिन्द्रायगायतमरुतोवृत्रहन्तमम् । येनज्योतिरजनयन्नृतावृधोदेवं
देवायजागृवि १ अपाधमदभिशस्तीरशस्तिहाथेन्द्रोद्युम्न्याभवत् । देवास्तइ-
न्द्रसख्यायेमिरेबृहद्भानोमरुद्गण २ प्रवइन्द्रायबृहतेमरुतोब्रह्मार्चत । वृत्रंहन-
तिवृत्रहाशतक्रतुर्वज्रेणशतपर्वणा ३ अभिप्रभरधृषताधृषन्मनःश्रवश्चित्तेअस-
द्बृहत् । अर्षन्त्वापोजवसाविमातरोहनोवृत्रंजयास्वः ४ यज्जायथाअपूर्व्यमघ-
वन्वृत्रहत्याय । तत्पृथिवीमप्रथयस्तदस्तभ्नाउतद्याम् ५ तत्तेयज्ञोअजायततद-

कं॑उ॒तह॑स्कृ॑तिः । तद्विश्वं॑म॒भि॒भूर॑सि॒यज्जा॒तंय॒च्च॒जन्त्व॑म् ६ आ॒मा॑सु॑प॒क्वमैर॑य॒
आसूर्य॑रोहयोदि॒वि । घ॒र्मंनसामं॑न्तपतासुवृ॒क्तिभि॒र्जुष्टं॑गिर्व॑णसेबृ॒हत् ७ ॥ १२ ॥

आनो विश्वासु षण्णृमेधपुरुमेधाविन्द्रः प्रगाथा ।

१० आनो॒विश्वा॑सु॒हव्य॒इन्द्रः॑स॒मत्सु॑भूषतु । उप॒ब्रह्मा॑णि॒सव॑नानिवृत्र॒हाप॑र-
म॒ज्याऋची॑षमः १ त्वंदा॒ताप्र॑थ॒मोराध॑सामस्य॒सि॑स॒त्यई॑शान॒कृत् । तु॒वि॒द्यु॒म्नस्य॒
युज्यावृ॑णीमहेपु॒त्रस्य॒शव॑सोम॒हः २ ब्रह्मा॑तइन्द्रगिर्वणः॒क्रि॒यन्ते॒अन॑तिद्रुता ।
इ॒माजु॑षस्वहर्यश्व॒योज॒नेन्द्र॒याते॒अम॑न्महि ३ त्वंहि॒स॒त्योम॑घव॒न्ननान॑तोवृ॒त्राभूरि॑
न्यृ॒ञ्जसे॑ । सत्वंश॑विष्ठवज्रहस्तदा॒शुषे॒ऽर्वाञ्चं॑र॒यिमाकृ॑धि ४ त्वमि॑न्द्रय॒शाअ॑स्यृ-
जी॒षीशव॑सस्पते । त्वंवृ॒त्राणि॑हं॑स्यप्र॒तीन्येक॒इद॑नु॑त्ताचर्षणी॒धृता॑ ५ तमु॑त्वानू॒न-

मंसुरप्रचेतसंराधोभागमिवेमहे । महीवकृत्तिःशरणातइन्द्रप्रतेसुम्नानोअश्नवन् ६ ॥ १३ ॥

कन्यावाः सप्तापालात्रेयीन्द्रोनुष्टुप् । आद्ये पङ्क्ती ।

९१ कन्याउवारवायतीसोमममपिस्रुताविदत् । अस्तंभरन्त्यब्रवीदिन्द्रायसुनवैत्वाशक्रायसुनवैत्वा १ असौयएषिवीरकोगृहंगृहंविचाकशत् । इमंजम्भसुतंपिबधानावन्तंकरम्भिणमपूपवन्तमुक्थिनम् २ आचनत्वाचिकित्सामोऽधिचनत्वानेमसि । शनैरिवशनकैरिवेन्द्रायेन्दोपरिस्रव ३ कुविच्छकत्कुवित्करत्कुविन्नोवस्यसस्करत् । कुवित्पतिद्विषोयतीरिन्द्रेणसंगमामहै ४ इमानित्रीणिविष्टपातानीन्द्रविरोहय । शिरस्ततस्योर्वरामादिदंमउपोदरे ५ असौचयानउ-

वरादिमांतन्वं १ ममं । अथोततस्ययच्छिरःसर्वातारोंमशाकंधि ६ खेरथस्यखेऽनंसःखेयुगस्यंशतक्रतो । अपालामिन्द्रत्रिष्पूत्व्यकृणोःसूर्यत्वचम् ७ ॥ १४ ॥

पान्तं त्रयस्त्रिंशच्छ्रुतकक्षः सुकक्षो वेन्द्रो गायत्री । आद्यानुष्टुप् ।

१२ पान्तमावोअन्धंसइन्द्रंमभिप्रगांयत । विश्वासाहंशतक्रंतुंमंहिंष्ठंचर्षणीनाम् १ पुरुहूतंपुरुष्टुतंगाथान्यं१सनंश्रुतम् । इन्द्रइतिब्रवीतन २ इन्द्रइन्नोंमहानांदातावाजांनांनृतुः । महाँअभिज्ञ्वायंमत् ३ अपादुशिप्र्यन्धंसःसुदक्षस्यप्रहोषिणंः । इन्दोरिन्द्रोयवाशिरः ४ तम्वभिप्रार्चतेन्द्रंसोमस्यपीतये । तदिद्धयस्यवर्धनम् ५ ॥ १५ ॥ अस्यपीत्वामदांनांदेवोदेवस्यौजंसा । विश्वाभिभुवंनाभुवत् ६ त्यमुंवःसत्रासाहंविश्वासुगीर्ष्वायंतम् । आच्यांवयस्यूतये ७ युध्मंसन्तंमनर्वाणंसोमपामनंपच्युतम् । नरंमवार्यक्रंतुम् ८ शिक्षाणइन्द्रायआ

पुरुविद्वाँऋचीषम । अवानःपार्येधने ९ अतश्चिदिन्द्रणउपायाहिशतवाजया ।
इषासहस्रवाजया १० ॥ १६ ॥ आयामधीवतोधियो ऽर्वद्भिःशक्रगोदरे । जयेम-
पृत्सुवज्रिवः ११ वयमुत्वाशतक्रतोगावोनयवसेष्वा । उक्थेषुरणयामसि १२
विश्वाहिमर्त्यत्वनानुकामाशतक्रतो । अगन्मवज्रिन्नाशसः १३ त्वेसुपुत्रशवसो-
ऽवृत्रन्कामकातयः । नत्वामिन्द्रातिरिच्यते १४ सनोवृषन्त्सनिष्ठयासंघोरयाद्र-
वित्न्वा । धियाविड्ढिपुरंध्या १५ ॥ १७ ॥ यस्तेनूनंशतक्रतविन्द्रद्युम्नितमोम-
दः । तेननूनंमदेमदेः १६ यस्तेचित्रश्रवस्तमोयइन्द्रवृत्रहन्तमः । यओजोदा-
तमोमदः १७ विद्माहियस्तेअद्रिवस्त्वादत्तःसत्यसोमपाः । विश्वासुदस्मकृष्टि-
षु १८ इन्द्रायमद्वनेसुतंपरिष्टोभन्तुनोगिरः । अर्कमर्चन्तुकारवः १९ यस्मि-
न्विश्वाअधिश्रियोरणन्तिसप्तसंसदः । इन्द्रंसुतेहवामहे २० ॥ १८ ॥ त्रिकद्रुके-

प्रुचेतंनंदेवासोयज्ञमंतत । तमिद्वर्धन्तुनोगिरंः २१ आत्वांविशन्त्विन्दंवःसमुद्रमिं-
वसिन्धंवः । नत्वामिन्द्रातिरिच्यते २२ विव्यक्थमहिनावृंषन्भक्षंसोमंस्यजागृ-
वे । यइंन्द्रजठरेषुते २३ अरंतइन्द्रकुक्षयेसोमोंभवतुवृत्रहन् । अरंधामंभ्यइन्दं-
वः २४ अरमश्वांयगायतिश्रुतकंक्षोअरंगवे । अरमिन्द्रंस्यधाम्ने २५ अरंहित्ष्मां-
सुतेषुंणःसोमेष्विन्द्रभूषंसि । अरंतेशक्रदावने २६ ॥ १९ ॥ पराकात्ताच्चिदद्रि-
वस्त्वांनंक्षन्तनोगिरंः । अरंगमामतेवयम् २७ एवाह्यसिवीरयुरेवाशूरंउतस्थि-
रः । एवातेराध्यंमनंः २८ एवारातिस्तुवीमघविश्वेभिर्धायिधातृभिः । अधाचि-
दिन्द्रमेसचां २९ मोषुब्रह्मेवतन्द्रयुर्भुवोवाजानांपते । मत्स्वासुतस्यगोमंतः ३०
मानंइन्द्राभ्याऽदिशःसूरोंअक्तुष्वायंमन् । त्वायुजावंनेमतत् ३१ त्वयेदिन्द्रयु-

जावयंप्रतिंब्रुवीमहिस्पृधंः । त्वमस्माकंतवंस्मसि ३२ त्वामिद्धित्वायवोऽनुनोनुंवतश्चरांन् । सखांयइन्द्रकारवंः ३३ ॥ २० ॥

उ चतुस्त्रिंशत्सुकक्ष इन्द्रो गायत्री । अन्साया ऋभवश्च ।

१३ उद्घेदभिश्रुतामंघंवृषभंनर्यांपसम् । अस्तारमेषिसूर्य १ नवयोनंवतिंपुरोंबिभेदंबाह्वोंजसा । अहिंचवृत्रहावंधीत् २ सनइन्द्रंःशिवः सखाश्वांवद्गोमद्यवंमत् । उरुधांरेवदोहते ३ यदद्यकच्चंवृत्रहन्नुदगां अभिसूर्य । सर्वंतदिन्द्रतेवशें ४ यद्वांप्रवृद्धसत्पतेनमंराइतिमन्यंसे । उतोतत्सत्यमित्तवं ५ ॥ २१ ॥ येसोमांसःपरावतियेअंर्वावतिंसुन्विरे । सर्वांस्ताँइन्द्रगच्छसि ६ तमिन्द्रंवाजयामसिमहेवृत्रायहन्तंवे । सवृषांवृषभोभुंवत् ७ इन्द्रःसदामंनेकृत ओजिष्ठःसमदेंहितः । द्युम्नीश्लोकीससोम्यः ८ गिरावज्रोनसंभृंतःसबंलोअनं-

पच्युतः । ववक्षऋष्वोअस्तृतः ९ दुर्गेचिन्नःसुगंकृधिगृणानइन्द्रगिर्वणः । त्वंच
मघवन्वशः १० ॥ २२ ॥ यस्यतेनूचिदादिशंनमिनन्तिस्वराज्यम् । नदेवो
नाध्रिगुर्जनः ११ अधातेअप्रतिष्कुतंदेवीशुष्मंसपर्यतः । उभेसुशिप्ररोदसी १२
त्वमेतदधारयःकृष्णासुरोहिणीषुच । परुष्णीषुरुशत्पयः १३ वियदहेरधत्विषो
विश्वेदेवासोअक्रमुः । विदन्मृगस्यताँअमः १४ आदुमेनिवरोभुवद्वृत्रहादिष्ट
पौंस्यम् । अजातशत्रुरस्तृतः १५ ॥ २३ ॥ श्रुतंवोवृत्रहन्तमंप्रशर्धंचर्षणी-
नाम् । आशुषेराधसेमहे १६ अयाधियाचगव्ययापुरुणामन्पुरुष्टुत । यत्सोमे-
सोमआभवः १७ बोधिन्मनाइदस्तुनोवृत्रहाभूर्यासुतिः । शृणोतुशक्रआशि-
षम् १८ कयात्वंनऊत्याभिप्रमन्दसेवृषन् । कयास्तोतृभ्यआभर १९ कस्य
वृषासुतेसचानियुत्वान्वृषभोरणत् । वृत्रहासोमपीतये २० ॥ २४ ॥ अभीषु

णस्त्वंर॒यिंमं॑न्दसा॒नः॑सं॒हस्रि॒णंम् । प्र॒य॒न्ताबो॑धिदा॒शुषे॑ २१ पत्नी॑वन्तः सु॒ताइ॒म उ॒शन्तो॑यन्तिवी॒तये॑ । अ॒पांजग्मि॑र्निचुम्पु॒णः २२ इ॒ष्टाहो॑त्रांअसृक्ष॒तेन्द्रं॑वृ॒धासो॑ अध्व॒रे । अच्छा॑वभृ॒थमोज॑सा २३ इ॒हत्यासं॑ध॒मा॒द्या॒हरी॒हिर॑ण्यकेश्या । वो॒ह्ळाम॒भिप्रयो॑हि॒तम् २४ तुभ्यं॒सोमाः॑सु॒ताइ॒मेस्ती॒र्णंब॒र्हिर्वि॑भावसो । स्तो॒तृभ्य॒इन्द्र॒माव॑ह २५ ॥ २५ ॥ आते॒दक्षं॒विरो॑च॒नाद॒धद्र॒त्नाविदा॒शुषे॑ । स्तो॒तृभ्य॒इन्द्र॑मर्चत २६ आत॑दधामीन्द्रि॒यमु॒क्थाविश्वा॑शतक्रतो । स्तो॒तृभ्य॑इन्द्रमृळय २७ भ॒द्रंभ॑द्रंन॒आभ॒रेष॒मूर्जं॑शतक्रतो । यदि॑न्द्रमृ॒ळया॑सिनः २८ सनो॒विश्वा॒न्याभ॑र सु॒वि॒तानि॑शतक्रतो । यदि॑न्द्रमृ॒ळया॑सिनः २९ त्वामि॒द्वृ॑त्रहन्तमसु॒ताव॑न्तोहवामहे । यदि॑न्द्रमृ॒ळया॑सिनः ३० ॥ २६ ॥ उप॑नो॒हरि॑भिः सु॒तं या॒हिम॑दानांपते । उप॑नो॒हरि॑भिःसु॒तम् ३१ द्वि॒तायोवृ॑त्र॒हन्तं॑मोवि॒दइन्द्रः॑श॒तक्र॑तुः । उप॑नो॒हरि॑भिः

सुतम् ३२ त्वंहिवृत्रहन्नेषांपातासोमानामसि । उपनोहरिभिःसुतम् ३३ इन्द्रं इषेददातुनऋभुक्षणंमृभुंरयिम् । वाजीददातुवाजिनम् ३४ ॥ २७ ॥ इति शाकलर्कसंहितायामष्टमे मण्डले नवमोनुवाकः ॥ ९ ॥

गौर्धयति द्वादश बिन्दुः पूतदक्षो वा मरुतो गायत्री ।

१४ गौर्धयतिमरुतांश्रवस्युर्मातामघोनाम् । युक्तावह्नीरथानाम् १ यस्यादेवाउपस्थेव्रताविश्वेधारयन्ते । सूर्यामासादृशेकम् २ तत्सुनोविश्वेअर्यआसदागृणन्तिकारवः । मरुतःसोमपीतये ३ अस्तिसोमोअयंसुतःपिबन्त्यस्यमरुतः । उतस्वराजोअश्विना ४ पिबन्तिमित्रोअर्यमातनापूतस्यवरुणः । त्रिषधस्थस्यजावतः ५ उतोन्वस्यजोषमाँइन्द्रःसुतस्यगोमतः । प्रातर्होतेवमत्सति ६ ॥ २८ ॥ कदत्विषन्तसूरयस्तिरआपइवस्रिधः । अर्षन्तिपूतदक्षसः ७

कद्वोंअद्यमहानांदेवानामवोंवृणे । त्मनांचदस्मवर्चसाम् ८ आयेविश्वापार्थिवानिपप्रथंत्रोचनादिवः । मरुतःसोमंपीतये ९ त्यान्नुपूतदक्षसोदिवोवोंमरुतोहुवे । अस्यसोमंस्यपीतयें १० त्यान्नुयेविरोदंसीतस्तभुर्मरुतोंहुवे । अस्यसोमंस्यपीतयें ११ त्यंनुमारुतंगणंगिरिष्ठांवृषणंहुवे । अस्यसोमंस्यपीतयें १२॥२१॥

आ त्वा नवाङ्गिरसस्तिरश्चीरिन्द्रोनुष्टुप् ।

१५ आत्वागिरोंरथीरिवास्थुंःसुतेषुंगिर्वणः । अभित्वासमंनूषतेन्द्रंवत्संनमातरंः १ आत्वांशुक्राअंचुच्यवुःसुतासंइन्द्रगिर्वणः । पिबात्वं१स्यान्धंसइन्द्रविश्वांसुतेहितम् २ पिबासोमंमदांयकमिन्द्रंश्येनाभृंतंसुतम् । त्वंहिशश्वंतीनांपतीराजांविशामसिं ३ श्रुधीहवंतिरश्च्याइन्द्रयस्त्वांसपर्यतिं । सुवीर्यंस्यगोमंतोरायस्पूंर्धिमहाँअंसि ४ इन्द्रयस्तेनवींयसींगिरंमन्द्रामजींजनत् । चिकित्वि-

न्मंनसंधियैंप्रत्नामृतस्यंपिप्युर्षीम् ५ ॥ ३० ॥ तमुंष्टवामयंगिरइन्द्रंमुकथानिं वावृधुः । पुरूण्यंस्यपौंस्यासिषांसन्तोवनामहे ६ एतोन्विन्द्रंस्तवांमशुद्धंशुद्धेन साम्नां । शुद्धैरुकथैर्वावृध्वांसंशुद्धआशीर्वान्ममत्तु ७ इन्द्रंशुद्धोनआगंहिशुद्धः शुद्धाभिरूतिभिः । शुद्धोरयिंनिधांरयशुद्धोममद्धिसोम्यः ८ इन्द्रंशुद्धोहिनों रयिंशुद्धोरत्नांनिदाशुषे । शुद्धोवृत्राणिंजिघ्नसेशुद्धोवाजंसिषाससि ९ ॥ ३१ ॥

अस्मा एकविंशतिस्तिरश्चीर्द्युतानो वा मारुत इन्द्रस्त्रिष्टुप् । चतुर्दश्या अन्त्य-
पादस्य पञ्चदश्याश्चेन्द्राबृहस्पती । चतुर्थी विराट् ।

१६ अस्माउषासआतिंरन्तयाममिन्द्रांयनक्तमूर्म्याःसुवाचः । अस्माआपो मातरःसप्ततंस्थुर्नृभ्यस्तरांयसिन्धवःसुपाराः १ अतिविद्धाविथुरेणाचिदस्त्रात्रिः सप्तसानुसंहितागिरीणाम् । नतद्देवोनमर्त्यस्तुतुर्याद्यानिप्रवृंद्धोवृषभश्चकार २

इन्द्रस्यवज्रंआयसोनिमिंश्लइन्द्रस्यबाह्वोर्भूयिष्ठमोजः । शीर्षन्निन्द्रस्यक्रतवोनिरेकआसन्नेषन्तश्रुत्याउपाके ३ मन्येत्वायज्ञियंयज्ञियानांमन्येत्वाच्यवनमच्युतानाम् । मन्येत्वासत्वनामिन्द्रकेतुंमन्येत्वावृषभंचर्षणीनाम् ४ आयद्वज्रंबाह्वोरिन्द्रधत्सेमदच्युतमहयेहन्तवाउ । प्रपर्वताअनवन्तप्रगावःप्रब्रह्माणोअभिनक्षन्तइन्द्रम् ५ ॥ ३२ ॥ तमुष्टवामयइमाजजानविश्वाजातान्यवराण्यस्मात् । इन्द्रेणमित्रंदिधिषेमगीर्भिरुपोनमोभिर्वृषभंविशेम ६ वृत्रस्यत्वाश्वसथादीषमाणाविश्वेदेवाअजहुर्येसखायः । मरुद्भिरिन्द्रसख्यंतेअस्त्वथेमाविश्वाःपृतनाजयासि ७ त्रिःषष्टिस्त्वामरुतोवावृधानाउस्राइवराशयोयज्ञियासः । उपत्वेमःकृधिनोभागधेयंशुष्मन्तएनाहविषाविधेम ८ तिग्ममायुधंमरुतामनीकंकस्तइन्द्रप्रतिवज्रंदधर्ष । अनायुधासोअसुराअदेवाश्चक्रेणताँअपवपऋजीषिन् ९

महद्ग्रायंतवसेंसुवृक्तिंप्रेरंयशिवतंमायपश्वः । गिर्वाहसेगिरइन्द्रायपूर्वीर्धेहित-
न्वेंकुविदङ्गवेदंत् १० ॥ ३३ ॥ उक्थवांहसेविभ्वेंमनीषांद्रुणानपारमीरयानदी-
नाम् । निस्पृंशधियातन्विंश्रुतस्यजुष्टंतरस्यकुविदङ्गवेदंत् ११ तद्विंविड्ढियंत्त
इन्द्रोजुजोषत्स्तुहिसुंष्टुतिंनमसाविवास । उपभूषजरितर्मारुवण्यःश्रावयावाचं
कुविदङ्गवेदंत् १२ अवंद्रप्सोअंशुमतीमतिष्ठदियानःकृष्णोदशभिःसहस्रैः । आ-
वत्तमिन्द्रःशच्याधमंन्तमपस्नेहितीर्नृमणाअधत्त १३ द्रप्समपश्यंविषुणेचरन्त-
मुपह्वरेनद्योअंशुमत्याः । नभोनकृष्णमवतस्थिवांसमिष्यामिवोवृषणोयुध्यंता-
जौ १४ अधंद्रप्सोअंशुमत्याउपस्थेऽधारयत्तन्वंतित्विषाणः । विशोअदेवीर-
भ्याचरन्तीर्बृहस्पतिनायुजेन्द्रःससाहे १५ ॥ ३४ ॥ त्वंहत्यत्सप्तभ्योजायं-
मानोऽशत्रुभ्योअभवःशत्रुरिन्द्र । गूळ्हेद्यावांपृथिवीअन्वंविन्दोविभुमद्भ्योभुवने-

भ्योरणंधाः १६ त्वंहत्यदंप्रतिमानमोजोवज्रेणवज्रिन्धृषितोजंघन्थ । त्वंशुष्णस्यावातिरोवधंत्रैस्त्वंगाइंन्द्रशच्येदंविन्दः १७ त्वंहत्यद्वृषभचर्षणीनांघनोवृत्राणांतविषोबंभूथ । त्वंसिन्धूँरसृजस्तस्तभानान्त्वमपोअंजयोदासपंत्नीः १८ ससुक्रतूरणितायःसुतेष्वनुंत्तमन्युर्योअहेंवरेवान् । यएकइन्नर्यपांसिकर्तासवृंत्रहा प्रतीदन्यमांहुः १९ सवृंत्रहेन्द्रंश्चर्षणीधृत्तंसुंष्टुत्याहव्यंहुवेम । सप्रांवितामघवांनोऽधिवक्तासवाजंस्यश्रवस्यंस्यदाता २० सवृंत्रहेन्द्रंऋभुक्षाःसद्योजंज्ञानोहव्योंबभूव । कृण्वन्नपांसिनर्यापुरूणिसोमोनपीतोहव्यःसखिंभ्यः २१ ॥ ३५ ॥

या इन्द्र पञ्चदश रेभः काश्यप इन्द्रो बृहती । दशमीत्रयोदश्यावतिजगत्यौ । एकादशीद्वादश्यावुपरिष्टाद्बृहत्यौ । उपान्त्या त्रिष्टुप् । अन्त्या जगती ।

१७ याइंन्द्रभुजआभंरःस्वर्वाँअसुंरेभ्यः । स्तोतारमिन्मंघवन्नस्यवर्धययेचत्वे

वृक्तबर्हिषः १ यमिन्द्रदधिषेत्वमश्वंगांभागमव्ययम् । यजमानेसुन्वतिदक्षिणा
वतितस्मिन्तंधेहिमापणौ २ यइन्द्रसस्त्यव्रतोऽनुष्वापमदेवयुः । स्वैःषएवैर्मुमु-
रत्पोष्यंरयिंसंनुतर्धेहितंततः ३ यच्छक्रासिपरावतियदर्वावतिवृत्रहन् । अतं-
स्त्वागीर्भिर्द्युगदिन्द्रकेशिभिःसुतावाँआविवासति ४ यद्वासिरोचनेदिवःसंमुद्र-
स्याधिविष्टपि । यत्पार्थिवेसदनेवृत्रहन्तमयदन्तरिक्षआगहि ५ ॥ ३६ ॥ सनः
सोमेषुसोमपाःसुतेषुशवसस्पते । मादयस्वराधसासूनृतावतेन्द्ररायापरीणसा ६
मानइन्द्रपरावृणग्भवानःसधमाद्यः । त्वंनऊतीत्वमिन्नआप्यंमानइन्द्रपरावृण-
क् ७ अस्मेइन्द्रसचासुतेनिषदापीतयेमधु । कृधीजरित्रेमघवन्नवोमहदस्मेइन्द्र
सचासुते ८ नत्वादेवासआशतनमर्त्यासोअद्रिवः । विश्वाजातानिशवसाभि-
भूरसिनत्वादेवासआशत ९ विश्वाःपृतनाअभिभूतरंनरंसजूस्ततक्षुरिन्द्रंजजनु-

श्वराजसे । क्रत्वावरिष्ठंवरआमुरिमुतोग्रमोजिष्ठंतवसंतरस्विनम् १० ॥ ३७ ॥
समींरेभासोअस्वरन्निन्द्रंसोमस्यपीतये । स्वर्पतिंयदींवृधेधृतव्रतोह्योजसासमू-
तिभिः ११ नेमिंनमन्तिचक्षसामेषंविप्राअभिस्वरा । सुदीतयोवोअद्रुहोऽपि
कर्णेतरस्विनःसमृक्वभिः १२ तमिन्द्रंजोहवीमिमघवानमुग्रंसत्रादधानमप्रति-
ष्कुतंशवांसि । मंहिष्ठोगीर्भिराचयज्ञियोववर्तद्रायेनोविश्वासुपथाकृणोतुव-
ज्री १३ त्वंपुरइन्द्रचिकिदेनाव्योजसाशविष्ठशक्रनाशयध्यै । त्वद्विश्वानिभुव-
नानिवज्रिन्द्यावारेजेतेपृथिवीचभीषा १४ तन्मऋतमिन्द्रशूरचित्रपात्वपोनवं-
ज्रिन्दुरिताभिपर्षिभूरि । कदानइन्द्ररायआदशस्येर्विश्वप्स्न्यस्यस्पृहयाय्यस्यरा-
जन् १५ ॥ ३८ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां षष्ठाष्टके षष्ठोध्यायः ॥ ६ ॥

इन्द्रायद्वादशनृमेध औष्णिहंसप्तम्युपान्त्येचककुभोन्त्यानवम्यौपुरउष्णिहौत्वामिदाष्टौप्रागाथमयं तेद्वादशनेमोभार्गवस्त्रैष्टुभंषष्ठीजगतीपरास्तिस्रोनुष्टुभोयमितिद्वृचेनेन्द्र आत्मानमस्तौदुपान्त्येवाच्यावृध- क्षोळशजमदग्निर्भार्गवोमैत्रावरुणंप्रागाथंत्रित्रिष्टुबन्तंतृतीयादिगायत्रीपरासतोबृहतीस्तोत्रंराजस्वृक्स- पादादिस्याश्विन्यौवायव्येसौर्यौबृहत्युषस्यासूर्यप्रभास्तुतिर्वापावमानीगव्येत्वमग्नेद्व्यधिकाभार्गवःप्रयो- गोबार्हस्पत्योवाग्निःपावकःसहसस्तुतयोर्वाग्न्योर्गृहपतिर्यविष्ठयोर्वान्यतरआग्नेयंत्वदर्शिषळूनासोभरि- र्बार्हतंपञ्चमीविराड्रूपासप्तम्याद्ययुजःसतोबृहत्योष्टम्यादियुजःककुभ्नसीयसीककुबनुष्टुबन्त्याग्निमारु- तीनवमंमण्डलंपावमानंसौम्यंस्वादिष्ठयादशमधुच्छन्दाःपवस्वमेधातिथिरेषशुनःशेपःसनाहिरण्यस्तूपः समिद्धएकादशकाश्यपोसितोदेवलोवाविंशतिःसूक्तान्याद्यमाभियश्चतुरनुष्टुबन्तंमन्द्रयानवास्तग्रमेते- सोमाःपरिप्रियाप्रस्वानासउपास्मैसोमाअस्तग्रम् ॥

इन्द्राय द्वादश नृमेध इन्द्रः । आद्याःषडष्टमी चोष्णिहः । नवमी-

द्वादश्यौ पुरउष्णिहौ । शिष्टाः ककुभः ।

१८ ओम् इन्द्रायसामंगायतविप्रायबृहतेबृहत् । धर्मकृतेविपश्चितेपनस्य-

वें १ त्वमिन्द्राभिभूरसित्वंसूर्यमरोचयः । विश्वकर्माविश्वदेवोमहाँअसि २
विभ्राजञ्ज्योतिषास्व१रगच्छोरोचनंदिवः । देवास्तइन्द्रसख्यायर्येमिरे ३ एन्द्रं
नोगधिप्रियःसत्राजिदगोह्यः । गिरिर्नविश्वतस्पृथुःपतिर्दिवः ४ अभिहिसत्यसो-
मपाउभेबभूथरोदसी । इन्द्रासिसुन्वतोवृधःपतिर्दिवः ५ त्वंहिशश्वतीनामिन्द्र
दर्तापुरामसि । हन्तादस्योर्मनोर्वृधःपतिर्दिवः ६ ॥ १ ॥ अधाहीन्द्रगिर्वणउप
त्वाकामान्महःससृज्महे । उदेवयन्तउदभिः ७ वार्णत्वायव्याभिर्वर्धन्तिशूर
ब्रह्माणि । वावृध्वांसंचिदद्रिवोदिवेदिवे ८ युञ्जन्तिहरीइषिरस्यगाथयोरौरथउरु-
युगे । इन्द्रवाहावचोयुजा ९ त्वंनइन्द्राभरँओजोनृम्णंशतक्रतोविचर्षणे । आ
वीरंपृतनाषहम् १० त्वंहिनःपितावसोत्वंमाताशतक्रतोबभूविथ । अधातेसुम्न-

मींमहे ११ त्वांशुंष्मिन्पुरुहूतवाजयन्तमुपंब्रुवेशतक्रतो । सनोंरास्वसुवीयैंम् १२ ॥ २ ॥

त्वामिदाष्टौ नृमेध इन्द्रः प्रगाथा ।

११ त्वामिदाह्योनरोऽपींप्यन्वज्रिन्भूर्णंयः । सइंन्द्रस्तोमंवाहसामिहश्रुध्युप स्वसंरमागंहि १ मत्स्वांसुशिप्रहरिवस्तदींमहेत्वेआभूंषन्तिवेधसंः । तवश्रवांस्युपमान्युक्थ्यांसुतेष्विंन्द्रगिर्वणः २ श्रायंन्तइवसूर्यंविश्वेदिन्द्रंस्यभक्षत । वसूंनिजातेजनंमानओजंसाप्रतिंभागंनदींधिम ३ अनंर्शरातिंवसुदामुपंस्तुहिभद्रा इन्द्रंस्यरातयंः । सोअंस्यकामंविधतोनरोंषतिमनोंदानायंचोदयंन् ४ त्वमिंन्द्र प्रतूंर्तिष्वभिविश्वांअसिस्पृधंः । अशस्तिहाजंनितावि॑श्वतूरंसित्वंतूंर्यतरुष्यतः ५ अनुंतेशुष्मंतुरयंन्तमीयतुःक्षोणीशिशुंनमातरा । विश्वांस्तेस्पृधंःश्नथयन्तमन्यवे

वृत्रयदिन्द्रतूर्वसि ६ इतऊतीवोअजरंप्रहेतारमप्रहितम् । आशुंजेतारंहेतारंर-
थीतममतूर्तंतुग्र्यावृधम् ७ इष्कर्तारमनिष्कृतंसहस्कृतंशतमूतिंशतक्रतुम् ।
समानमिन्द्रमवसेहवामहेवसवानंवसूजुवम् ८ ॥ ३ ॥

अयं ते द्वादश नेमो भार्गव इन्द्रस्त्रिष्टुप् । चतुर्थीपञ्चम्योरिन्द्रऋषिः । दशम्ये-
कादश्योर्वाग्देवता । षष्ठी जगती । सप्तम्याद्यास्तिस्रोनुष्टुभः ।

१०० अयंतएमितन्वापुरस्ताद्विश्वेदेवाअभिमायन्तिपश्चात् । यदामह्यंदी-
धरोभागमिन्द्रादिन्मयाकृणवोवीर्याणि १ दधामितेमधुनोभक्षमग्रेहितस्तेभागः
सुतोअस्तुसोमः । असश्चत्वंदक्षिणतःसखामेधावृत्राणिजङ्घनावभूरि २ प्रसु
स्तोमंभरतवाजयन्तइन्द्रायसत्यंयदिसत्यमस्ति । नेन्द्रोअस्तीतिनेमउत्वआहक
ईंददर्शकमभिष्टवाम ३ अयमस्मिजरितःपश्यमेहविश्वाजातान्यभ्यस्मि

मह्ना । ऋतस्यमाप्रदिशोवर्धयन्त्यादादिरोभुवनादर्दरीमि ४ आयन्मांवेनाअरुंह-
न्नृतस्यँएकमासीनंहर्यतस्यपृष्ठे । मनश्चिन्मेहृदआप्रत्यंवोचदचिंक्रदञ्छिशुंम-
न्तःसखायः ५ विश्वेत्तातेसवनेषुप्रवाच्यायाचकर्थंमघवन्निन्द्रसुन्वते । पारां-
वतंयत्पुरुसंभृतंवस्वपावृणोःशरभायऋषिबन्धवे ६ ॥ ४ ॥ प्रनूनंधांवतापृथङ्नेह
योवोअवावरीत् । निषींवृत्रस्यमर्मणिवज्रमिन्द्रोअपीपतत् ७ मनोजवाअयं-
मानआयसीमंतरत्पुरंम् । दिवंसुपर्णोगत्वायसोमंवज्रिणआभंरत् ८ समुद्रे
अन्तःशयतउद्नावज्रोअभीवृतः । भरन्त्यस्मैसंयतःपुरःप्रस्रवणाबलिम् ९ य-
द्वाग्वदन्त्यविचेतनानिराष्ट्रीदेवानांनिषसादमन्द्रा । चतंस्रऊर्जंदुदुहेपयांसिक्कं-
स्विदस्याःपरमंजगाम १० देवींवाचंमजनयन्तदेवास्तांविश्वरूपाःपशवोवद-
न्ति । सानोमन्द्रेषमूर्जंदुहानाधेनुर्वागस्मानुपसुष्टुतैतु ११ सखेविष्णोवितरंवि

क्रमस्वद्यौर्देहिलोकंवज्रांयविष्कभे । हनांवबृत्रंरिणचांवसिन्धूनिन्द्रस्ययन्तुप्रसवेविसृष्टाः १२ ॥ ५ ॥

ऋषक्षोडश जमदग्निर्भार्गवः । आद्यानां चतसृणां पञ्चम्याद्यपादत्रयस्य च मित्रावरुणौ । पञ्चम्यन्त्यपादस्य षष्ठ्याश्चादित्यः । ततो द्वयोरश्विनौ ततो द्वयोर्वायुः । ततो द्वयोः सूर्यः । त्रयोदश्या उषाः सूर्यप्रभा वा । चतुर्दश्याः पवमानः । अन्त्ययोर्गौः । प्रथमापञ्चमीसप्तमीनवम्येकादशीत्रयोदश्यो बृहत्यः । तृतीया गायत्री । अन्त्यास्तिस्रस्त्रिष्टुभः । शिष्टाः सतोबृहत्यः ।

१०१ ऋधंगित्थासमर्त्यः शशमेदेवतातये । योनूनंमित्रावरुणावभिष्टयआचक्रेहव्यदातये १ वर्षिष्ठक्षत्राउरुचक्षसानरारराजानादीर्घश्रुत्तमा । ताबाहुतान-

दंसनारथर्यतःसाकंसूर्यस्यरश्मिभिः २ प्रयोवांमित्रावरुणाजिरोदूतोअद्रवत् ।
अयःशीर्षामदेरघुः ३ नयःसंपृच्छेनपुनर्हवीतवेनसंवादायरमते । तस्मान्नोअ-
द्यसमृतेरुरुष्यतंबाहुभ्यांनउरुष्यतम् ४ प्रमित्रायप्रार्यम्णेसचथ्यमृतावसो । व-
रूथ्यं१वरुणेछन्द्यंवचःस्तोत्रंराजसुगायत ५ ॥ ६ ॥ तेहिन्विरेअरुणंजेन्यंवस्वे-
कंपुत्रंतिसृणाम् । तेधामान्यमृतामर्त्यानामदब्धाअभिचक्षते ६ आमेवचांस्यु-
द्यंताद्युमत्तमानिकर्त्वा । उभायातंनासत्यासजोषसाप्रतिहव्यानिवीतये ७ रा-
तिंयद्वामरक्षसंहवामहेयुवाभ्यांवाजिनीवसू । प्राचींहोत्रांप्रतिरन्तावितंनरागृ-
णानाजमदग्निना ८ आनोयज्ञंदिविस्पृशंवायोयाहिसुमन्मभिः । अन्तःपवित्रं
उपरिश्रीणानो३यंशुक्रोअयामिते ९ वेत्यध्वर्युःपथिभीरजिष्ठैःप्रतिहव्यानिवीत-

ये । अधानियुत्वउभयस्यनःपिबशुचिंसोमंगवाशिरम् १० ॥ ७ ॥ बण्महाँ
असिसूर्यबळादित्यमहाँअसि । महस्तेसतोमहिमापनस्यतेऽद्धादेवमहाँअसि ११
बट्सूर्यश्रवसामहाँअसिसत्रादेवमहाँअसि । मह्नादेवानामसुर्यःपुरोहितोविभु
ज्योतिरदाभ्यम् १२ इयंयानीच्यर्किणीरूपारोहिण्याकृता । चित्रेवप्रत्यदर्श्या-
यत्य१न्तर्दशसुबाहुषु १३ प्रजाहतिस्रोअत्यायमीयुर्न्य१न्याअर्कमभितोविविश्रे ।
बृहद्धतस्थौभुवनेष्वन्तःपवमानोहरितआविवेश १४ मातारुद्राणांदुहितावसूनां
स्वसादित्यानाममृतस्यनाभिः । प्रनुवोचंचिकितुषेजनायमागामनागामदितिं
वधिष्ट १५ वचोविदंवाचमुदीरयन्तींविश्वाभिर्धीभिरुपतिष्ठमानाम् । देवींदेवे-
भ्यःपर्येयुषींगामामावृक्तमर्त्योदभ्रचेताः १६ ॥ ८ ॥

त्वमग्ने द्वाविंशतिः प्रयोगो भार्गवोऽग्निः पावको वा बार्हस्पत्यः सहसः सुतयो-
र्वाग्न्योर्गृहपतिर्यविष्ठयोर्वान्यतरोऽग्निर्गायत्री ।

१०२ त्वमग्नेबृहद्वयोदधासिदेवदाशुषे । कविर्गृहपतिर्युवा १ सनईळानया सहदेवाँअग्नेदुवस्युवा । चिकिद्विभानवावह २ त्वयाहस्विद्युजावयंचोदिष्ठेनयविष्ठच । अभिष्मोवाजसातये ३ और्वभृगुवच्छुचिमप्नवानवदाहुवे । अग्निंसमुद्रवाससम् ४ हुवेवातस्वनंकविंपर्जन्यक्रन्द्यंसहः । अग्निंसमुद्रवाससम् ५ ॥ ९ ॥ आसवंसवितुर्यथाभगस्येवभुजिंहुवे । अग्निंसमुद्रवाससम् ६ अग्निंवोवृधन्तमध्वराणांपुरूतमम् । अच्छानप्त्रेसहस्वते ७ अयंयथानआभुवत्त्वष्टारूपेवतक्ष्या । अस्यक्रत्वायशस्वतः ८ अयंविश्वाअभिश्रियोऽग्निर्देवेषुपत्यते । आवाजैरुपनोगमत् ९ विश्वेषामिहस्तुहिहोतॄणांयशस्तमम् । अग्निंयज्ञेषुपूर्व्यम् १० ॥ १० ॥

शीरंपावकशोचिषं ज्येष्ठोयोदमेष्वा । दीदायदीर्घश्रुत्तमः ११ तमर्वन्तंनसानसिंगृ-
णीहिविप्रशुष्मिणम् । मित्रंनयातयज्जनम् १२ उपत्वाजामयोगिरोदेदिशतीर्ह-
विष्कृतः । वायोरनीकेअस्थिरन् १३ यस्यत्रिधात्ववृतंबर्हिस्तस्थावसंदिनम् ।
आपश्चिन्निदधापदम् १४ पदंदेवस्यमीळ्हुषोऽनाधृष्टाभिरूतिभिः । भद्रासूर्यइवो-
पदृक् १५ ॥ ११ ॥ अग्नेघृतस्यधीतिभिस्तेपानोदेवशोचिषा । आदेवान्व-
क्षियक्षिच १६ तंत्वाजनन्तमातरःकविंदेवासोअङ्गिरः । हव्यवाहममर्त्यम् १७
प्रचेतसंत्वाकवेऽग्नेदूतंवरेण्यम् । हव्यवाहंनिषेदिरे १८ नहिमेअस्त्यघ्न्यानस्व-
धितिर्वनन्वति । अथैतादृग्भरामिते १९ यदग्नेकानिकानिचिदातेदारूणिदध्म-
सि । ताजुषस्वयविष्ठ्य २० यदत्त्युपजिह्विकायद्वम्रोअतिसर्पति । सर्वंतदस्तुते
घृतम् २१ अग्निमिन्धानोमनसाधियंसचेतमर्त्यः । अग्निमीधेविवस्वभिः २२ ॥ १२ ॥

अदर्शि चतुर्दश सौभरिः काण्वोग्निः । अन्त्याया मरुतश्च । आद्याश्चतस्रः षष्ठी च बृहत्यः ।
पञ्चमी विराड्रूपा । अष्टमीद्वादश्यौ ककुभौ । दशमी ह्रसीयसी । अन्त्यानुष्टुप् ।
शिष्टाः सतोबृहत्यः ।

१०३ अदर्शिगातुवित्तमोयस्मिन्व्रतान्यादधुः । उपोषुजातमार्यस्यवर्धनमग्निंनक्षन्तनोगिरः १ प्रदैवोदासोअग्निर्देवाँअच्छानमज्मना । अनुमातरंपृथिवींविवावृतेतस्थौनाकस्यसानवि २ यस्माद्रेजन्तकृष्टयश्चर्कृत्यानिकृण्वतः । सहस्रसांमेधसाताविवत्मनाग्निंधीभिःसंपर्यत ३ प्रयंरायेनिनीषसिमर्तोयस्तेवसोदाशत् । सवीरंधत्तेअग्नउक्थशंसिनंत्मनासहस्रपोषिणम् ४ सदृह्ळेचिदभितृणत्तिवाजमर्वतासधत्तेअक्षितिश्रवः । त्वेदेवत्रासदापुरूवसोविश्वावामानिधीमहि ५ ॥ १३ ॥ योविश्वादयतेवसुहोतामन्द्रोजनानाम् । मधोर्नपात्राप्रथमान्यस्मैप्रस्तोमायन्त्यग्नये ६ अश्वंनगीर्भीरथ्यंसुदानवोमर्मृज्यन्तेदेवयवः । उभे

तोकेतनयेदस्मविश्पतेपर्षिराधोमघोनाम् ७ प्रमंहिष्ठायगायतऋताव्नेबृहतेशुक्रशोचिषे । उपस्तुतासोअग्नये ८ आवंसतेमघवावीरवद्यशःसमिद्धोद्युम्न्याहुतः । कुविन्नोअस्यसुमतिर्नवीयस्यच्छावाजेभिरागमत् ९ प्रेष्ठमुप्रियाणांस्तुह्यासावातिथिम् । अग्निंरथानांयमम् १० ॥१४॥ उदितायोनिदितावेदितावस्वायज्ञियो ववर्तति । दुष्टरायस्यप्रवणेनोर्मयोधियावाजंसिषासतः ११ मानोहृणीतामतिथिर्वसुरग्निःपुरुप्रशस्तएषः । यःसुहोतास्वध्वरः १२ मोतेरिषन्येअच्छोक्तिभिर्वसोऽग्नेकेभिश्चिदेवैः । कीरिश्चिद्धित्वामीट्टेदूत्यायरातहव्यःस्वध्वरः १३ आग्नेयाहिमरुत्सखारुद्रेभिःसोमपीतये । सोभर्याउपसुष्टुतिंमादयस्वस्वर्णरे १४ ॥ १५ ॥ इति शाकलर्क्संहितायामष्टमे मण्डले दशमोनुवाकः ॥ १० ॥

॥ इत्यष्टमं मण्डलं समाप्तम् ॥

स्वादिष्ठया दश मधुच्छन्दाः पवमानः सोमो गायत्री ।

१ स्वादिष्ठयामदिष्ठयापवस्वसोमधारया । इन्द्रायपातवेसुतः १ रक्षोहावि-श्वचर्षणिरभियोनिमयोहतम् । द्रुणासधस्थमासदत् २ वरिवोधातमोभवमं-हिष्ठोवृत्रहन्तमः । पर्षिराधोमघोनाम् ३ अभ्यर्षमहानांदेवानांवीतिमन्धसा । अभिवाजमुतश्रवः ४ त्वामच्छाचरामसितदिदर्थंदिवेदिवे । इन्दोत्वेनआश-सः ५ ॥ १६ ॥ पुनातितेपरिस्रुतंसोमंसूर्यस्यदुहिता । वारेणशश्वतातना ६ तमीमण्वीःसमर्यआगृभ्णन्तियोषणोदश । स्वसारःपार्येदिवि ७ तमींहिन्वन्त्य-ग्रुवोधमन्तिबाकुरंदृतिम् । त्रिधातुवारणंमधु ८ अभीइममघ्न्याउतश्रीणन्तिधेन-वःशिशुम् । सोममिन्द्रायपातवे ९ अस्येदिन्द्रोमदेष्वाविश्वावृत्राणिजिघ्नते । शूरोमघाचमंहते १० ॥ १७ ॥

पवस्व दश मेधातिथिः पवमानः सोमो गायत्री ।

२ पवस्वदेववीरतिपवित्रंसोमरंह्या । इन्द्रमिन्दोवृषाविश १ आवच्यस्वमहिप्सरोवृषेन्दोद्युम्नवत्तमः । आयोनिंधर्णसिःसदः २ अधुक्षतप्रियंमधुधारासुतस्यवेधसः । अपोवसिष्टसुक्रतुः ३ महान्तंत्वामहीरन्वापोअर्षन्तिसिन्धवः । यद्गोभिर्वासयिष्यसे ४ समुद्रोअप्सुमामृजेविष्टम्भोधरुणोदिवः । सोमःपवित्रेअस्मयुः ५ ॥ १८ ॥ अचिक्रदद्वृषाहरिर्महान्मित्रोनदर्शतः । संसूर्येणरोचते ६ गिरस्तइन्दओजसामर्मृज्यन्तेअपस्युवः । याभिर्मदायशुम्भसे ७ तंत्वामदायघृष्वयउलोककृत्नुमीमहे । तवप्रशस्तयोमहीः ८ अस्मभ्यमिन्दविन्द्रयुर्मध्वःपवस्वधारया । पर्जन्योवृष्टिमाँइव ९ गोषाइन्दोनृषाअस्यश्वसावाजसाउत । आत्मायज्ञस्यपूर्व्यः १० ॥ १९ ॥

एष दश शुनःशेपः पवमानः सोमो गायत्री ।

३ एषदेवोअमर्त्यःपर्णवीरिवदीयति । अभिद्रोणान्यासदम् १ एषदेवोवि-
पाकृतोऽतिह्वरांसिधावति । पवमानोअदाभ्यः २ एषदेवोविपन्युभिःपवमान
ऋतायुभिः । हरिर्वाजायमृज्यते ३ एषविश्वानिवार्याशूरोयन्निवसत्वभिः ।
पवमानःसिषासति ४ एषदेवोरथर्यतिपवमानोदशस्यति । आविष्कृणोतिव-
ग्वनुम् ५ ॥ २० ॥ एषविप्रैरभिष्टुतोऽपोदेवोविगाहते । दधद्रत्नानिदाशुषे ६
एषदिवंविधावतितिरोरजांसिधारया । पवमानःकनिक्रदत् । ७ एषदिवंव्या-
सरत्तिरोरजांस्यस्पृतः । पवमानःस्वध्वरः ८ एषप्रत्नेनजन्मनादेवोदेवेभ्यःसु-
तः । हरिःपवित्रेअर्षति ९ एषउस्यपुरुव्रतोजज्ञानोजनयन्निषः । धारयापवते
सुतः १० ॥ २१ ॥

सन दश हिरण्यस्तूपः पवमानः सोमो गायत्री ।

४ सनांचसोमजेषिंचपवंमानमहिश्रवः । अथांनोवस्यंसस्कृधि १ सना ज्योतिःसनास्वं१विश्वांचसोमसौभंगा । अथांनोवस्यंसस्कृधि २ सनादक्षंमुत क्रतुमपंसोममृधोजहि । अथांनोवस्यंसस्कृधि ३ पवींतारःपुनीतनसोममिन्द्रांयपातंवे । अथांनोवस्यंसस्कृधि ४ त्वंसूर्येनआभंजतवक्रत्वातवोतिभिंः । अथांनोवस्यंसस्कृधि ५ ॥ २२ ॥ तवक्रत्वातवोतिभिर्ज्योक्पंश्येमसूर्यम् । अथांनोवस्यंसस्कृधि ६ अभ्यंर्षस्वायुधसोमंद्विबर्हंसंरयिम् । अथांनोवस्यंसस्कृधि ७ अभ्यं१र्षानंपच्युतोरयिंसमत्सुंसासहिः । अथांनोवस्यंसस्कृधि ८ त्वां यज्ञैरंवीवृधन्पवंमानविधंर्मणि । अथांनोवस्यंसस्कृधि ९ रयिंनंश्चित्रमश्विनमिन्दोविश्वायुमाभंर । अथांनोवस्यंसस्कृधि १० ॥ २३ ॥

समिद्ध एकादशासितः काश्यपो देवलो वामियो गायत्री । अन्त्याश्चतस्रोनुष्टुभः ।

५ समिद्धोविश्वतस्पतिःपवमानोविराजति । प्रीणन्वृषाकनिक्रदत् १ तनूनपात्पवमानःशृङ्गेशिशानोअर्षति । अन्तरिक्षेणरारजत् २ ईळेन्यःपवमानोरयिर्विराजतिद्युमान् । मधोर्धाराभिरोजसा ३ बर्हिःप्राचीनमोजसापवमानःस्तृणन्हरिः । देवेषुदेवईयते ४ उदातैर्जिहतेबृहद्द्वारोदेवीर्हिरण्ययीः । पवमानेनसुष्टुताः ५॥ २४ ॥ सुशिल्पेबृहतीमहीपवमानोवृषण्यति । नक्तोषासानदर्शते ६ उभादेवानृचक्षसाहोताराद्दैव्याहुवे । पवमानइन्द्रोवृषा ७ भारतीपवमानस्यसरस्वतीळामही । इमंनोयज्ञमागमन्तिस्रोदेवीःसुपेशसः ८ त्वष्टारमग्रजांगोपांपुरोयावानमाहुवे । इन्दुरिन्द्रोवृषाहरिःपवमानःप्रजापतिः ९ वनस्प-

तिंपवमानमध्वासमंङ्खिधारया । सहस्रंवल्शंहरितंभ्राजंमानंहिरण्ययंम् १० विश्वेदेवाःस्वाहाकृतिंपवमानस्यागंत । वायुर्बृहस्पतिःसूर्योऽग्निरिन्द्रःसजोषंसः ११ ॥ २५ ॥

मन्द्रया नवासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

६ मन्द्रयासोमधारयावृषांपवस्वदेवयुः । अव्योवारेष्वस्मयुः १ अभित्यंमद्यंमदमिन्दविन्द्रइतिक्षर । अभिवाजिनोअर्वतः २ अभित्यंपूर्व्यंमदंसुवानो अंर्षपवित्रआ । अभिवाजमुतश्रवः ३ अनुद्रप्सासइन्दवआपोनप्रवतासरन् । पुनानाइन्द्रमाशत ४ यमत्यमिववाजिनंमृजन्तियोषणोदश । वनेक्रीळन्तमत्यविम् ५ ॥ २६ ॥ तंगोभिर्वृषणंरसंमदायदेववीतये । सुतंभरायसंसृज ६ देवोदेवायधारयेन्द्रायपवतेसुतः । पयोयदस्यपीपयत् ७ आत्मायज्ञस्यरंह्यासु-

ष्वाणःपवतेसुतः। प्रत्नंनिपातिकाव्यम् ८ एवापुनानइन्द्रयुर्मदंमदिष्ठवीतये। गुहांचिद्दधिषेगिरः ९ ॥ २७ ॥

असृग्रं नवासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

७ असृग्रमिन्दवःपथाधर्मन्नृतस्यसुश्रियः। विदानाअस्ययोजनम् १ प्रधारामध्वोअग्रियोमहीरपोविगाहते। हविर्हविष्षुवन्द्यः २ प्रयुजोवाचोअग्रियो वृषावचक्रदद्वने। सद्माभिसत्योअध्वरः ३ परियत्काव्याकविर्नृम्णावसानोअर्षति। स्वर्वाजीसिषासति ४ पवमानोअभिस्पृधोविशोराजेवसीदति। यदीमृण्वन्तिवेधसः ५ ॥ २८ ॥ अव्योवारेपरिप्रियोहरिर्वनेषुसीदति। रेभोवनुष्यतेमती ६ सवायुमिन्द्रमश्विनासाकंमदेनगच्छति। रणायोअस्यधर्मभिः ७

आमित्रावरुणाभगुंमध्वंःपवन्तऊर्मयः । विदानाअंस्यशक्मंभिः ८ अस्मभ्यं रोदसीरयिंमध्वोवाजंस्यसातयें । श्रवोवसूंनिसंजितम् ९ ॥ २१ ॥

एते सोमा नवासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

८ एतेसोमांअभिप्रियमिन्द्रंस्यकामंमक्षरन् । वर्धन्तोअस्यवीर्यम् १ पुनानासंश्चमूषदोगच्छंन्तोवायुमश्विनां । तेनोंधान्तुसुवीर्यम् २ इन्द्रंस्यसोमराधंसे पुनानोहार्दिचोदय । ऋतस्ययोनिंमासदंम् ३ मृजन्तित्वादशक्षिपोंहिन्वन्ति सप्तधीतयः । अनुविप्रांअमादिषुः ४ देवेभ्यंस्त्वामदांयकंसृजानमतिमेष्यः । संगोभिंर्वासयामसि ५ ॥ ३० ॥ पुनानःकलशेष्वावस्त्रांण्यरुषोहरिः । परि गव्यांन्यव्यत ६ मघोनआपंवस्वनोजहिविश्वाअपद्विषः । इन्दोसखांयमाविं-

श ७ वृष्टिंदिवःपरिस्रवद्युम्नंपृथिव्याअधि । सहोनःसोमपृत्सुधाः ८ नृचक्षंसं त्वावयमिन्द्रंपीतंस्वर्विदम् । भक्षीमहिप्रजामिषम् ९ ॥ ३१ ॥

परि मिया नवासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

१ परिप्रियादिवःकविर्वयांसिनप्त्योर्हितः । सुवानोयातिकविक्रतुः १ प्रप्रक्षयायपन्यसेजनायजुष्टोअद्रुहे । वीत्यर्षचनिष्ठया २ ससूनुर्मातराशुचिंर्जातोजातेअरोचयत् । महान्महीऋतावृधा ३ ससप्तधीतिभिर्हितोनद्योअजिन्वदद्रुहः । याएकमक्षिवावृधुः ४ ताअभिसन्तमस्तृतंमहेयुवानमादधुः । इन्दुमिन्द्रतवव्रते ५ ॥ ३२ ॥ अभिवह्निरमर्त्यःसप्तपश्यतिवावहिः । क्रिविर्देवीरतर्पयत् ६ अवाकल्पेषुनःपुमस्तमांसिसोमयोध्या । तानिपुनानजङ्घनः ७ नूनव्यसेनवी-

यसेसूक्तायंसाधयापथः । प्रत्नवद्रोचयारुचः ८ पवमानमहिश्रवोगामश्वंरासि वीरवत् । सनामेधांसनास्वः ९ ॥ ३३ ॥

प्र स्वानासो नवासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

१० प्रस्वानासोरथाइवावैन्तोनश्रवस्यवः । सोमासोरायेअक्रमुः १ हिन्वानासोरथाइवदधन्विरेगभस्त्योः । भरासःकारिणामिव २ राजानोन प्रशस्तिभिःसोमासोगोभिरञ्जते । यज्ञोनसप्तधातृभिः ३ परिसुवानासइन्दवो मदायबर्हणागिरा । सुताअर्षन्तिधारया ४ आपानासोविवस्वतोजनन्तउषसोभगम् । सूराअण्वंवितन्वते ५ ॥ ३४ ॥ अपद्वारामतीनांप्रत्नाऋण्वन्तिकारवः । वृष्णोहरसआयवः ६ समीचीनासआसतेहोतारःसप्तजामयः । पदमे-

कंस्युपिप्रंतः ७ नाभानाभिंनआदंदेचक्षुंश्चित्सूर्येसचा । कुवेरपंत्यमादुंहे ८
अभिप्रियादिवस्पदमंध्वर्युभिर्गुहांहितम् । सूरंःपश्यतिचक्षंसा ९ ॥ ३५ ॥

उपास्मै नवासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

११ उपांस्मैगायतानरःपवंमानायेन्दंवे । अभिदेवाँइयंक्षते १ अभितेम-
धुंनापयोऽथर्वाणोअशिश्रयुः । देवंदेवायंदेवयु २ सनंःपवस्वशंगवेशंजनांय
शमवंते । शंराजन्नोषंधीभ्यः ३ बभ्रवेनुस्वतंवसेऽरुणायंदिविस्पृशें । सोमांय
गाथमंर्चत ४ हस्तंच्युतेभिरद्रिभिःसुतंसोमंपुनीतन । मधावाधांवतामधुं ५
॥ ३६ ॥ नमसेदुपंसीदतदध्नेदभिश्रीणीतन । इन्दुमिन्द्रेंदधातन ६ अमित्रहा
विचंर्षणिःपवंस्वसोमशंगवें । देवेभ्योंअनुकामकृत् ७ इन्द्रांयसोमपातंवेमदा-

यपरिषिच्यसे । मनश्चिन्मनसस्पतिः ८ पवमानसुवीर्यंरयिंसोमरिरीहिनः । इन्दविन्द्रेणनोयुजा ९ ॥ ३७ ॥

सोमा असृग्रं नवासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

१२ सोमाअसृग्रमिन्दवःसुताऋतस्यसादने । इन्द्रायमधुमत्तमाः १ अभिविप्राअनूषतगावोवत्संनमातरः । इन्द्रंसोमस्यपीतये २ मदच्युत्क्षेतिसादनेसिन्धोरूर्माविपश्चित् । सोमोगौरीअधिश्रितः ३ दिवोनाभाविचक्षणोऽव्योवारेमहीयते । सोमोयःसुक्रतुःकविः ४ यःसोमःकलशेष्वाँअन्तःपवित्रआहितः । तमिन्दुःपरिषस्वजे ५ ॥ ३८ ॥ प्रवाचमिन्दुरिष्यतिसमुद्रस्याधिविष्टपि । जिन्वन्कोशंमधुश्चुतम् ६ नित्यस्तोत्रोवनस्पतिर्धीनामन्तःसबर्दुघः । हिन्वानोमानुषायुगा ७ अभिप्रियादिवस्पदासोमोहिन्वानोअर्षति । विप्रस्यधारयाक-

विः ८ आपवमानधारयरयिंसहस्रंवर्चसम् । अस्मेइंन्दोस्वाभुवम् १ ॥ ३१ ॥

इति शाकलर्क्संहितायां षष्ठाष्टके सप्तमोध्यायः ॥ ७ ॥

सोमःपरिप्राष्टावेषधियाप्रतेप्रनिम्नेनेवपरिसुवानःसप्तयत्सोमप्रकाविरेतेधावन्स्येतेसोमासःसोमाअ-
सृग्रंप्रसोमासःपवस्वषट्ट्दृहुच्युतआगस्त्यस्तमप्तृक्षंतेध्मवाहोदार्ढच्युतएषकविर्नृमेधएषवाजीप्रियमेधः
प्रास्यनृमेधःप्रधाराबिन्दुःप्रसोमासोगोतमःप्रसोमासःश्यावाश्वःप्रसोमासस्त्रितःप्रसुवानआनःपवस्व
प्रभूवसुरसार्जिससुतोराहूगणएषउस्यआशुरर्षबृहन्मतिःपुनानःप्रयेगावोमेध्यातिथिर्जनयन्योअत्यइव ॥

सोमो नवासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

१३ ॐम् सोमंःपुनानोअंर्षतिसहस्रंधारोअत्यंविः । वायोरिन्द्रंस्यनिष्कृत-
म् १ पवंमानमवस्यवोविप्रंमभिप्रगांयत । सुष्वाणंदेववींतये २ पवंन्तेवाजं-
सातयेसोमाःसहस्रंपाजसः । गृणानादेववींतये ३ उतनोवाजंसातयेपवंस्वबृह-

तीरिषः । द्युमदिन्दोसुवीर्यम् ४ तेनःसहस्रिणंरयिंपवन्तामासुवीर्यम् । सुवानादेवासइन्दवः ५ ॥ १ ॥ अत्याहियानाहेतृभिरसृग्रंवाजसातये । विवारमव्यमाशवः ६ वाश्राअर्षन्तीन्दवोऽभिवत्संनधेनवः । दधन्विरेगभस्त्योः ७ जुष्टइन्द्रायमत्सरःपवमानकनिक्रदत् । विश्वाअपद्विषोजहि ८ अपघ्नन्तोअराव्णः पवमानाःस्वर्दृशः । योनावृतस्यसीदत ९ ॥ २ ॥

परि प्राष्टासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

१४ परिप्रासिष्यदत्कविःसिन्धोरूर्मावधिश्रितः । कारंबिभ्रत्पुरुस्पृहम् १ गिरायदीसबन्धवःपञ्चव्राताअपस्यवः । परिष्कृण्वन्तिधर्णसिम् २ आदस्यशुष्मिणोरसेविश्वेदेवाअमत्सत । यदीगोभिर्वसायते ३ निरिणानोविधावतिजहच्छर्याणितान्वा । अत्रासंजिघ्रतेयुजा ४ नप्तीभिर्योविवस्वतःशुभ्रोनमामृजेयु-

वा॑ । गाःकृ॑ण्वा॒नोनन्नि॒र्णि॑जम् ५ ॥ ३ ॥ अति॑श्रि॒तीति॑र॒श्वता॑ङ्ग॒व्याजि॑गा॒त्य-
ण्व्या॑ । व॒ग्नुमि॑यर्ति॒यं॑वि॒दे ६ अ॒भिक्षि॑प॒ःसम॑ग्मतम॒र्जय॑न्तीरि॒षस्पति॑म् । पृ॒ष्ठा
गृ॒भ्णतवा॒जिन॑ः ७ परि॑दि॒व्यानि॒मर्मृ॑श॒द्विश्वा॑निसोम॒पार्थि॑वा । वसू॒नियाह्य-
स्म॒युः ८ ॥ ४ ॥

एष धियाष्टासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

१५ ए॒षधि॒याया॒त्यण्व्या॒शूरो॒रथे॑भिरा॒शुभि॑ः । गच्छ॒न्निन्द्र॑स्यनिष्कृ॒तम् १
ए॒षपु॒रूधि॑यायतेबृह॒तेदे॒वता॑तये । यत्रा॒मृता॑स॒आस॑ते २ ए॒षहि॒तोविनी॑यते॒ऽन्तः
शु॒भ्राव॑ताप॒था । यदी॑तु॒ञ्जन्ति॒भूर्ण॑यः ३ ए॒षशृ॒ङ्गा॑णि॒दोधु॑व॒च्छिशी॑तेयू॒थ्यो॒३॑वृ-
षा॑ । नृ॒म्णादधा॑न॒ओज॑सा ४ ए॒षरु॒क्मिभि॑रीयतेवा॒जीशु॒भ्रेभि॑रं॒शुभि॑ः । पति॒ः
सिन्धू॑ना॒म्भव॑न् ५ ए॒षवसू॑निपिब्द॒नापरु॑षाययि॒वाँअति॑ । अव॒शादे॑षुगच्छति ६

एतंमृंजन्तिमर्ज्यमुपद्रोणेष्वायर्वः । प्रचक्राणंमहीरिषः ७ एतमुत्यंदशक्षिपो मृजन्तिसप्तधीतयः । स्वायुधंमदिंतमम् ८ ॥ ५ ॥

प्र तेष्टासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

१६ प्रतेसोतारओण्योइरसंमदायघृष्वये । सर्गोनतक्त्येतशः १ क्रत्वादक्षस्यरथ्यमपोवसानमन्धसा । गोषामण्वेषुसश्चिम २ अनप्तमप्सुदुष्टरंसोमंपवित्रआसृज । पुनीहीन्द्रायपातवे ३ प्रपुनानस्यचेतसासोमःपवित्रेअर्षति । क्रत्वासधस्थमासदत् ४ प्रत्वानमोभिरिन्दवइन्द्रसोमाअसृक्षत । महेभरायकारिणः ५ पुनानोरूपेअव्ययेविश्वाअर्षन्नभिश्रियः । शूरोनगोषुतिष्ठति ६ दिवोनसानुपिप्युषीधारासुतस्यवेधसः । वृथापवित्रेअर्षति ७ त्वंसोमविपश्चितंतना पुनानआयुषु । अव्योवारंविधावसि ८ ॥ ६ ॥

प्र निम्नेनेत्यष्टर्चस्यासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

१७ प्रनिम्नेनेवसिन्धवोघ्नन्तोवृत्राणिभूर्णयः । सोमाअसृग्रमाशवः १ अभिसुवानासइन्दवोवृष्टयःपृथिवीमिव । इन्द्रंसोमासोअक्षरन् २ अत्यूर्मिर्मत्सरोमदःसोमःपवित्रेअर्षति । विघ्नन्रक्षांसिदेवयुः ३ आकलशेषुधावतिपवित्रेपरिषिच्यते । उक्थैर्यज्ञेषुवर्धते ४ अतित्रीसोमरोचनारोहन्नभ्राजसेदिवम् । इष्णन्त्सूर्यंनचोदयः ५ अभिविप्राअनूषतमूर्धन्यज्ञस्यकारवः । दधानाश्चक्षसिप्रियम् ६ तमुत्वावाजिनंनरोधीभिर्विप्राअवस्यवः । मृजन्तिदेवतातये ७ मधोर्धारामनुक्षरतीव्रःसधस्थमासदः । चारुर्ऋतायपीतये ८ ॥ ७ ॥

परि सुवानः सप्तस्यासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

१८ परिसुवानोगिरिष्ठाःपवित्रेसोमोअक्षाः । मदेषुसर्वधाअसि १ त्वंविप्र-

स्त्वंकविर्मधुप्रजातमन्धसः । मदेषुसर्वधाअसि २ तवविश्वेसजोषसोदेवासः पीतिमाशत । मदेषुसर्वधाअसि ३ आयोविश्वानिवार्यावसूनिहस्तयोर्दधे । मदेषुसर्वधाअसि ४ यइमेरोदसीमहीसंमातरेवदोहते । मदेषुसर्वधाअसि ५ परियोरोदसीउभेसद्योवाजेभिरर्षति । मदेषुसर्वधाअसि ६ सशुष्मीकलशेष्वा पुनानोअचिक्रदत् । मदेषुसर्वधाअसि ७ ॥ ८ ॥

यत्सोम सप्तासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

११ यत्सोमचित्रमुक्थ्यंदिव्यंपार्थिवंवसु । तन्नःपुनानआभर १ युवंहि स्थःस्वर्पतीइन्द्रश्चसोमगोपती । ईशानापिप्यतंधियः २ वृषापुनानआयुषुस्तनयन्नधिबर्हिषि । हरिःसन्योनिमासदत् ३ अवावशन्तधीतयोवृषभस्याधिरेतसि । सूनोर्वत्सस्यमातरः ४ कुविद्वृषण्यन्तीभ्यःपुनानोगर्भमादधत् । याः शुक्रंदुहते

पर्यः ५ उपशिक्षापतस्थुषोभियसमाधेहिशत्रुषु । पवमानविदारयिम् ६
निशत्रोःसोमवृष्ण्यंनिशुष्मंनिवयस्तिर । दूरेवासतोअन्तिवा ७ ॥ १ ॥

प्रकविः सप्तासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

२० प्रकविर्देववीतयेऽव्योवारेभिरर्षति । साह्वान्विश्वाअभिस्पृधः १ सहि-
ष्मांजरितृभ्यआवाजंगोमन्तमिन्वति । पवमानःसहस्रिणम् २ परिविश्वानि
चेतसामृशसेपवसेमती । सनःसोमश्रवोविदः ३ अभ्यर्षबृहद्यशोमघवद्भ्यो
ध्रुवंरयिम् । इषंस्तोतृभ्यआभर ४ त्वंराजेवसुव्रतोगिरःसोमाविवेशिथ । पुना-
नोवह्नेअद्भुत ५ सवह्निरप्सुदुष्टरोमृज्यमानोगभस्त्योः । सोमश्चमूषुसीदति ६
क्रीळुर्मखोनमंहयुःपवित्रंसोमगच्छसि । दधत्स्तोत्रेसुवीर्यम् ७ ॥ १० ॥

एते धावन्ति सप्तासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

२१ एतेधावन्तीन्दवःसोमाइन्द्रायघृष्वयः । मत्सरासःस्वर्विदः १ प्रवृण्वन्तोअभियुजःसुष्वयेवरिवोविदः । स्वयंस्तोत्रेवयस्कृतः २ वृथाक्रीळन्त इन्दवःसधस्थमभ्येकमित् । सिन्धोरूर्माव्यक्षरन् ३ एतेविश्वानिवार्यापवमानासआशत । हितानसप्तयोरथे ४ आस्मिन्पिशङ्गमिन्दवोदधातावेनमादिशे । योअस्मभ्यमरावा ५ ऋभुर्नरथ्यंनवंदधाताकेतमादिशे । शुक्राःपवध्वमर्णसा ६ एतउत्येअवीवशन्काष्ठांवाजिनोअक्रत । सतःप्रासाविषुर्मतिम् ७ ॥ ११ ॥

एते सोमासः सप्तासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

२२ एतेसोमासआशवोरथाइवप्रवाजिनः । सर्गाःसृष्टाअहेषत १ एते-

वाताइवोरवः पर्जन्यस्येववृष्टयः । अग्नेरिवभ्रमावृथा २ एतेपूताविपश्चितः सोमासोदध्याशिरः । विपाव्यानशुर्धियः ३ एतेमृष्टाअमर्त्याःससृवांसोनशश्रमुः । इयक्षन्तःपथोरजः ४ एतेपृष्ठानिरोदसोर्विप्रयन्तोव्यानशुः । उतेदमुत्तमंरजः ५ तन्तुंतन्वानमुत्तममनुप्रवतआशत । उतेदमुत्तमाय्यम् ६ त्वंसोमपणिभ्यआवसुगव्यानिधारयः । ततंतन्तुमचिक्रदः ७ ॥ १२ ॥

सोमा असृग्रं सप्तासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

२३ सोमाअसृग्रमाशवोमधोर्मदस्यधारया । अभिविश्वानिकाव्या १ अनुप्रत्नासआयवःपदंनवीयोअक्रमुः । रुचेजनन्तसूर्यम् २ आपवमाननोभरार्योअदाशुषोगयम् । कृधिप्रजावतीरिषः ३ अभिसोमासआयवःपवन्तेमद्यंमदम् । अभिकोशंमधुश्चुतम् ४ सोमोअर्षतिधर्णसिर्दधानइन्द्रियंरसम् । सुवीरोअभि-

शस्तिपाः ५ इन्द्रायसोमपवस्वदेवेभ्यःसधमाद्यः । इन्दोवाजंसिषासति ६ अस्यपीत्वामदानामिन्द्रोवृत्राण्यप्रति । जघानजघनच्चनु ७ ॥ १३ ॥

प्र सोमासः सप्तासितः काश्यपो देवलो वा पवमानः सोमो गायत्री ।

२४ प्रसोमासोअधन्विषुःपवमानासइन्दवः । श्रीणानाअप्सुमृञ्जत १ अभिगावोअधन्विषुरापोनप्रवतायतीः । पुनानाइन्द्रमाशत २ प्रपवमानधन्वसिसोमेन्द्रायपातवे । नृभिर्यतोविनीयसे ३ त्वंसोमनृमादनःपवस्वचर्षणीसहे । सस्निर्योअनुमाद्यः ४ इन्दोयदद्रिभिःसुतःपवित्रंपरिधावसि । अरमिन्द्रस्यधाम्ने ५ पवस्ववृत्रहन्तमोक्थेभिरनुमाद्यः । शुचिःपावकोअद्भुतः ६ शुचिःपावकउच्यतेसोमःसुतस्यमध्वः । देवावीरघशंसहा ७ ॥ १४ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां नवमे मण्डले प्रथमोनुवाकः ॥ १ ॥

पवस्व षट् दृढच्युत आगस्त्यः पवमानः सोमो गायत्री ।

२५ पवंस्वदक्षसाधंनोदेवेभ्यंःपीतयेंहरे । मरुद्भ्योंवायवेमदंः १ पवंमानधियाहितो३ऽभियोनिंकनिंक्रदत् । धर्मंणावायुमाविंश २ संदेवैःशोभतेवृषांकविर्योनावधिंप्रियः । वृत्रहादेंववीतंमः ३ विश्वांरूपाण्यांविशन्पुंनानोयांतिहर्यतः। यत्रामृतांसआसंते ४ अरुषोजनयन्गिरःसोमंःपवतआयुषक् । इन्द्रंगच्छंन्कविक्रंतुः ५ आपंवस्वमदिन्तमपवित्रंधारंयाकवे । अर्कस्ययोनिंमासदंम् ६॥१५॥

तममृक्षन्त षडिध्मवाहो दार्ढच्युतः पवमानः सोमो गायत्री ।

२६ तमंमृक्षन्तवाजिनंमुपस्थेअदिंतेरधिं । विप्रांसोअण्व्यांधिया १ तंगावोंअभ्यंनूषतसहस्रंधारमक्षिंतम् । इन्दुंधर्तारमादिवः २ तंवेधांमेधयांह्यन्पवंमानमधिद्यविं । धर्णसिंभूरिंधायसम् ३ तमंह्यन्भुरिजोंर्धियासंवसांनंविवस्वंतः ।

पर्तिंवाचोअदाभ्यम् ४ तंसानावधिंजामयोहरिंहिन्वन्त्यद्रिंभिः । हर्यतंभूरिंचक्ष-सम् ५ तंत्वाहिन्वन्तिवेधसःपर्वमानगिरावृधम् । इन्दुविन्द्रायमत्सरम् ६॥१६॥

एष कविः षण्णृमेधः पवमानः सोमो गायत्री ।

२७ एषकविरभिष्टुतःपवित्रेअधितोशते । पुनानोघ्नन्नपस्त्रिधः १ एषइन्द्राय वायवेंस्वर्जित्परिषिच्यते । पवित्रेदक्षसाधनः २ एषनृभिर्विनीयतेदिवोमूर्धावृषासुतः । सोमोवनेषुविश्ववित् ३ एषगव्युरचिक्रदत्पर्वमानोहिरण्ययुः । इन्दुःसत्राजिदस्तृतः ४ एषसूर्येणहासतेपर्वमानोअधिद्यवि । पवित्रेमत्सरोमदः ५ एषशुष्म्यसिष्यददन्तरिक्षेवृषाहरिः । पुनानइन्दुरिन्द्रमा ६ ॥ १७ ॥

एष वाजी षट् प्रियमेधः पवमानः सोमो गायत्री ।

२८ एषवाजीहितोनृभिर्विश्वविन्मनसस्पतिः । अव्योवारंविधावति १ एष

पवित्रेअक्षरत्सोमोदेवेभ्यःसुतः । विश्वाधामान्याविशन् २ एषदेवःशुभायते-ऽधियोनावमर्त्यः । वृत्रहादेववीतमः ३ एषवृषाकनिक्रदद्दशभिर्जामिभिर्यतः । अभिद्रोणानिधावति ४ एषसूर्यमरोचयत्पवमानोविचर्षणिः । विश्वाधामानिविश्ववित् ५ एषशुष्म्यदाभ्यःसोमःपुनानोअर्षति । देवावीरघशंसहा ६ ॥ १८ ॥

प्रास्य षण्णृमेधः पवमानः सोमो गायत्री ।

२१ प्रास्यधाराअक्षरन्वृष्णःसुतस्यौजसा । देवाँअनुप्रभूषतः १ सप्तिंमृजन्तिवेधसोगृणन्तःकारवोगिरा । ज्योतिर्जज्ञानमुक्थ्यम् २ सुषहासोमतानितेपुनानायप्रभूवसो । वर्धासमुद्रमुक्थ्यम् ३ विश्वावसूनिसंजयन्पवस्वसोमधारया । इनुद्वेषांसिसध्र्यक् ४ रक्षासुनोअररुषःस्वनात्समस्यकस्यचित् । निदो

यत्रंमुमुच्महे ५ एन्दोपार्थिवंरयिंदिव्यंपंवस्वधारंया । द्युमन्तंशुष्ममाभंर ६ ॥ ११ ॥

प्र धारा षड्बिन्दुः पवमानः सोमो गायत्री ।

३० प्रधारांअस्यशुष्मिणोवृथांपवित्रेंअक्षरन् । पुनानोवाचंमिष्यति १ इन्दुर्हियानःसोतृभिर्मृज्यमानःकनिंक्रदत् । इयर्तिवग्नुमिन्द्रियम् २ आनःशुष्मंनृषाह्यंवीरवन्तंपुरुस्पृहम् । पवंस्वसोमधारंया ३ प्रसोमोअतिधारंयापवंमानोअसिष्यदत् । अभिद्रोणान्यासदंम् ४ अप्सुत्वामधुंमत्तमंहरिंहिन्वन्त्यद्रिभिः । इन्दविन्द्रांयपीतयें ५ सुनोतामधुमत्तमंसोममिन्द्रांयवज्रिणें । चारुंशर्धांयमत्सरम् ६ ॥ २० ॥

प्र सोमासः षङ्गोतमः पवमानः सोमो गायत्री ।

३१ प्रसोमा॑सःस्वा॒ध्यं१॒ःपव॑मानासोअक्रमुः । र॒यिंकृ॑ण्वन्ति॒चेत॑नम् १ दि॒वस्पृ॑थि॒व्याअधि॒भवें॑न्दोद्युम्न॒वर्ध॑नः । भवा॒वाजा॑नां॒पति॑ः २ तुभ्यं॒वाता॑अभि॒प्रिय॒स्तुभ्य॑मर्षन्ति॒सिन्ध॑वः । सोम॒वर्ध॑न्तित॒महः॑ ३ आप्या॑यस्व॒समे॑तुते॒वि॒श्वतः॑ सोम॒वृष्ण्य॑म् । भवा॒वाज॑स्यसंग॒थे ४ तुभ्यं॑गावो॑घृ॒तंपयो॒बभ्रो॑दुदु॒ह्रेअक्षि॑तम् । वर्षि॑ष्ठेअधि॒सान॑वि ५ स्वायु॒धस्य॑तेस॒तोभुव॑नस्यपतेव॒यम् । इन्दो॑सखि॒त्वमु॑श्मसि ६ ॥ २१ ॥

प्र सोमासः षट् श्यावाश्वः पवमानः सोमो गायत्री ।

३२ प्रसोमा॑सोमद॒च्युतः॒श्रव॑सेनोम॒घोन॑ः । सु॒ताविद॒थे॑अक्रमुः १ आदीं॑त्रि॒तस्य॒योष॑णो॒हरिं॑हिन्व॒न्त्यद्रि॑भिः । इन्दु॒मिन्द्रा॑यपी॒तये॑ २ आदीं॑ह॒ंसोयथा॑ग॒णंवि-

श्वंस्यावीवशन्मतिम् । अत्योनगोभिंरज्यते ३ उभेसोमावचाकंशन्मृगोनतक्तो अंर्षसि । सीदंन्नृतस्ययोनिमा ४ अभिगावोंअनूषतयोषांजारमिंवप्रियम् । अगंन्नाजिंयथांहितम् ५ अस्मेधेहिद्युमद्यशोमघवंद्यश्चमह्यंच । सनिंमेधामुत श्रवंः ६ ॥ २२ ॥

प्र सोमासः षड् त्रितः पवमानः सोमो गायत्री ।

२३ प्रसोमांसोविपश्चितोऽपांनयंन्त्यूर्मयंः । वनांनिमहिषाइंव १ अभिद्रोणांनिबभ्रवंःशुक्राऋतस्यधारंया । वाजंगोमंन्तमक्षरन् २ सुताइन्द्रांयवायवे वरुंणायमरुद्भ्यंः । सोमांअर्षन्तिविष्णंवे ३ तिस्रोवाचउदींरतेगावोंमिमन्ति धेनवंः । हरिंरेतिकनिंक्रदत् ४ अभिब्रह्मीरंनूषतयह्वीर्ऋतस्यंमातरंः । मर्मृज्य-

न्तंदिवःशिशुम् ५ रायःसमुद्रांश्चतुरोऽस्मभ्यंसोमविश्वतः । आपवस्वसहस्रिणः ६ ॥ २३ ॥

प्र सुवानः षट् त्रितः पवमानः सोमो गायत्री ।

३४ प्रसुवानोधारयातनेन्दुर्हिन्वानोअर्षति । रुजद्दृह्ळाव्योजसा १ सुतइन्द्रायवायवेवरुणायमरुद्भ्यः । सोमोअर्षतिविष्णवे २ वृषाणंवृषभिर्यतंसुन्वन्तिसोममद्रिभिः । दुहन्तिशक्मनापयः ३ भुवत्त्रितस्यमर्ज्योभुवदिन्द्रायमत्सरः । संरूपैरज्यतेहरिः ४ अभीमृतस्यविष्टपंदुहतेपृश्निमातरः । चारुप्रियतमंहविः ५ समेनमह्रुताइमागिरोअर्षन्तिसस्रुतः । धेनूर्वाश्रोअवीवशत् ६ ॥ २४ ॥

आ नः पवस्व षट् प्रभूवसुः पवमानः सोमो गायत्री ।

३५ आनःपवस्वधारयापवमानरयिंपृथुम् । ययाज्योतिर्विदासिनः १ इ-

न्दोसमुद्रमीङ्खयपवस्वविश्वमेजय । रायोधर्तानओजसा २ त्वयावीरेणवीरवो-ऽभिष्यामपृतन्यतः । क्षराणोअभिवार्यम् ३ प्रवाजमिन्दुरिष्यतिसिषासन्वा-जसाऋषिः । व्रताविदानआयुधा ४ तंगीर्भिर्वाचमीङ्खयंपुनानंवासयामसि । सोमंजनस्यगोपतिम् ५ विश्वोयस्यव्रतेजनोदाधारधर्मणस्पतेः । पुनानस्यप्र-भूवसोः ६ ॥ २५ ॥

असर्जि षट् प्रभूवसुः पवमानः सोमो गायत्री ।

३६ असर्जिरथ्योयथापवित्रेचम्वोःसुतः । कार्ष्मन्वाजीन्यक्रमीत् १ सव-ह्निःसोमजागृविःपवस्वदेववीरति । अभिकोशंमधुश्चुतम् २ सनोज्योतींषिपू-र्व्यपवमानविरोचय । क्रत्वेदक्षायनोहिनु ३ शुम्भमानऋतायुभिर्मृज्यमानोग-भस्त्योः । पवतेवारेअव्यये ४ सविश्वादाशुषेवसुसोमोदिव्यानिपार्थिवा । प-

वंतामान्तरिक्षया ५ आदिवस्पृष्ठमंश्वयुर्गव्ययुःसोमरोहसि । वीरयुःशंवसस्पते ६ ॥ २६ ॥

स सुतः षड्ढाहूगणः पवमानः सोमो गायत्री ।

३७ ससुतःपीतयेवृषासोमःपवित्रेअर्षति । विघ्नन्रक्षांसिदेवयुः १ सपवित्रेविचक्षणोहरिरर्षतिधर्णसिः । अभियोनिंकनिक्रदत् २ सवाजीरोचनादिवःपवमानोविधावति । रक्षोहावारमव्ययम् ३ सत्रितस्याधिसानविपवमानोअरोचयत् । जामिभिःसूर्यंसह ४ सवृत्रहावृषासुतोवरिवोविददाभ्यः । सोमोवाजमिवासरत् ५ सदेवःकविनेषितो३ऽभिद्रोणानिधावति । इन्दुरिन्द्रायमंहना ६ ॥ २७ ॥

एष उ स्य षड्राहूगणः पवमानः सोमो गायत्री ।

३८ एषउस्यवृषारथोऽव्योवारेभिरर्षति । गच्छन्वाजंसहस्रिणम् १ एतं त्रितस्ययोषणोहरिंहिन्वन्त्यद्रिभिः । इन्दुमिन्द्रायपीतये २ एतंत्यंहरितोदश मर्मृज्यन्तेअपस्युवः । याभिर्मदायशुम्भते ३ एषस्यमानुषीष्वाश्येनोनविक्षु सीदति । गच्छंञ्जारोनयोषितम् ४ एषस्यमद्योरसोऽवचष्टेदिवःशिशुः । य इन्दुर्वारमाविशत् ५ एषस्यपीतयेसुतोहरिरर्षतिधर्णसिः । क्रन्दन्योनिमभि प्रियम् ६ ॥ २८ ॥

आशुरर्ष षड्बृहन्मतिः पवमानः सोमो गायत्री ।

३९ आशुरर्षबृहन्मतेपरिप्रियेणधाम्ना । यत्रदेवाइतिब्रवन् १ परिष्कृण्वन्ननि- ष्कृतंजनाययातयन्निषः । वृष्टिंदिवःपरिस्रव २ सुतएतिपवित्रआत्विषिंदधा-

नओजसा । विचक्षाणोविरोचयन् ३ अयंसयोदिवस्परिरघुयामापवित्रआ । सिन्धोरूर्माव्यक्षरत् ४ आविवासन्परावतोअथोअर्वावतःसुतः । इन्द्रायसिच्यतेमधु ५ समीचीनाअनूषतहरिंहिन्वन्त्यद्रिभिः । योनावृतस्यसीदत ६ ॥२९॥

पुनानः पङ्क्तिरह्नमतिः पवमानः सोमो गायत्री ।

१० पुनानोअक्रमीदभिविश्वामृधोविचर्षणिः । शुम्भन्तिविप्रंधीतिभिः १ आयोनिमरुणोरुहद्गमदिन्द्रंवृषासुतः । ध्रुवेसदसिसीदति २ नूनोरयिंमहामिन्दोऽस्मभ्यंसोमविश्वतः । आपवस्वसहस्रिणम् ३ विश्वासोमपवमानद्युम्नानीन्दवाभर । विदाःसहस्रिणीरिषः ४ सनःपुनानआभररयिंस्तोत्रेसुवीर्यम् । जरितुर्वर्धयागिरः ५ पुनानइन्दवाभरसोमद्विबर्हसंरयिम् । वृषन्निन्दोनउक्थ्यम् ६ ॥ ३० ॥

प्र ये गावः षण्मेध्यातिथिः पवमानः सोमो गायत्री ।

४१ प्रयेगावोनभूर्णयस्त्वेषाअयासोअक्रमुः । घ्नन्तःकृष्णामपत्वचम् १ सुवितस्यमनामहेऽतिसेतुंदुराव्यम् । साह्वांसोदस्युमव्रतम् २ शृण्वेवृष्टेरिवस्वनःपवमानस्यशुष्मिणः । चरन्तिविद्युतोदिवि ३ आपवस्वमहीमिषंगोमदिन्दोहिरण्यवत् । अश्वावद्वाजवत्सुतः ४ सपवस्वविचर्षणआमहीरोदसीपृण । उषाःसूर्योनरश्मिभिः ५ परिणःशर्मयन्त्याधारयासोमविश्वतः । सरारसेवविष्टपम् ६ ॥ ३१ ॥

जनयन्षण्मेध्यातिथिः पवमानः सोमो गायत्री ।

४२ जनयन्रोचनादिवोजनयन्नप्सुसूर्यम् । वसानोगाअपोहरिः १ एषप्रत्ने-

नमन्मनादेवोदेवेभ्यस्परि । धारयापवतेसुतः २ वावृधानायतूर्वयेपवन्तेवाज-
सातये । सोमाःसहस्रपाजसः ३ दुहानःप्रत्नमित्पयःपवित्रेपरिषिच्यते । क्र-
न्दन्देवाँअजीजनत् ४ अभिविश्वानिवार्याभिदेवाँऋतावृधः । सोमःपुनानो
अर्षति ५ गोमन्नःसोमवीरवदश्वावद्वाजवत्सुतः । पवस्वबृहतीरिषः ६॥३२॥

यो अस्य: षण्मेध्यातिथिः पवमानः सोमो गायत्री ।

४३ योअत्यइवमृज्यतेगोभिर्मदायहर्यतः । तंगीर्भिर्वासयामसि १ तंनो-
विश्वाअवस्युवोगिरःशुम्भन्तिपूर्वथा । इन्दुमिन्द्रायपीतये २ पुनानोयातिहर्य-
तःसोमोगीर्भिःपरिष्कृतः । विप्रस्यमेध्यातिथेः ३ पवमानविदारयिमस्म-
भ्यंसोमसुश्रियम् । इन्दोसहस्रवर्चसम् ४ इन्दुरत्योनवाजसृत्कनिक्रन्तिप

वित्रआ । यदक्षारतिंदेवयुः ५ पर्वस्ववाजंसातयेविप्रंस्यगृणतोवृधे । सोमरास्वं सुवीर्यंम् ६ ॥ ३३ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां षष्ठाष्टकेष्टमोध्यायः ॥ ८ ॥

॥ इति षष्ठाष्टकः समाप्तः ॥ ६ ॥

प्रणोयास्यःसपवस्वास्वग्रन्नयासोमःपञ्चकविभार्गवस्तंत्वापवस्वोत्तेशुष्मासउचथ्योध्वर्योपरिष्ठुक्षउ-
त्तेचतुष्कमवत्सारोस्यप्रत्नांयवंयवंपरिसोःप्रतेधारास्तरत्सपवस्वप्रगायत्त्रेणोपान्स्यापुरउष्णिगयावी-
तीत्रिंशदमहीयुरेतेअस्वग्रंजमदग्निरापवस्वनिध्रुविःकाश्यपोवृषासोमकश्यपः ।

प्र णः षडयास्यः पवमानः सोमो गायत्री ।

४४ ॐम् प्रणंइन्दोमहेतनंऊर्मिंनबिभ्रंदर्षसि । अभिदेवाँअयास्यः १ म-
तीजुष्टोधियाहितःसोमोंहिन्वेपरावति । विप्रंस्यधारंयाकविः २ अयंदेवेषुजा-
गृंविःसुतएंतिपवित्रआ । सोमोंयातिविचर्षणिः ३ सनंःपवस्ववाजयुश्चंक्राण-
श्चारुंमध्वरम् । बर्हिष्माँआविंवासति ४ सनोभगांयवायवेविप्रंवीरःसदावृंधः ।
सोमोंदेवेष्वायंमत् ५ सनोंअद्यवसुंत्तयेक्रतुविद्गांतुवित्तंमः । वाजंजेषिश्रवों
बृहत् ६ ॥ १ ॥

स पवस्व षडयास्यः पवमानः सोमो गायत्री ।

४५ सपवस्वमदायकंनृचक्षादेववीतये । इन्दविन्द्रायपीतये १ सनोअर्षाभिदूत्यं१त्वमिन्द्रायतोशसे । देवान्त्सखिभ्यआवरम् २ उतत्वामरुणंवयंगोभिरञ्ज्मोमदायकम् । विनोरायेदुरोवृधि ३ अत्यूपवित्रमक्रमीद्वाजीधुरंनयामनि । इन्दुर्देवेषुपत्यते ४ समीसखायोअस्वरन्वनेक्रीळन्तमत्यविम् । इन्दुंनावाअनूषत ५ तयापवस्वधारयाययापीतोविचक्षसे । इन्दोस्तोत्रेसुवीर्यम् ॥ ६ ॥ २ ॥

असृग्रन्षडयास्यः पवमानः सोमो गायत्री ।

४६ असृग्रन्देववीतयेऽत्यासःकृत्व्याइव । क्षरन्तःपर्वतावृधः १ परिष्कृतासइन्दवोयोषेवपित्र्यावती । वायुंसोमाअसृक्षत २ एतेसोमासइन्दवःप्रयस्वन्त-

श्वमूसुताः । इन्द्रंवर्धन्तिकर्मभिः ३ आधावतासुहस्त्यःशुक्रागृभ्णीतमन्थिना । गोभिःश्रीणीतमत्सरम् ४ सपवस्वधनंजयप्रयन्ताराधसोमहः । अस्मभ्यं सोमगातुवित् ५ एतंमृजन्तिमर्ज्यंपवमानंदशक्षिपः । इन्द्रायमत्सरं मदम् ६ ॥ ३ ॥

अया सोमः पञ्च कविर्भार्गवः पवमानः सोमो गायत्री ।

४७ अयासोमःसुकृत्ययामहश्चिदभ्यवर्धत । मन्दानउद्वृषायते १ कृतानीदस्यकर्त्वाचेतन्तेदस्युतर्हणा । ऋणाचधृष्णुश्चयते २ आत्सोमइन्द्रियोरसोवज्रः सहस्रसाभुवत् । उक्थंयदस्यजायते ३ स्वयंकविर्विधर्तरिविप्रायरत्नमिच्छति । यदीमर्मृज्यतेधियः ४ सिषासतूरयीणांवाजेष्ववतामिव । भरेषुजिग्युषामसि ५ ॥ ४ ॥

तं त्वा पञ्च कविर्भार्गवः पवमानः सोमो गायत्री ।

४८ तंत्वांनृम्णानिबिभ्रंतंसधस्थेषुमहोदिवः । चारुंसुकृत्ययेमहे १ संवृंक्तधृष्णुमुक्थ्यंमहामंहिव्रतंमदंम् । शतंपुरोरुरुक्षणिंम् २ अतंस्त्वारयिमभिराजांनंसुक्रतोदिवः । सुपर्णोअंव्यथिर्भरत् ३ विश्वंस्माइत्स्वंर्दृशेसाधारणंरजस्तुरंम् । गोपामृतस्यविर्भरत् ४ अधांहिन्वानइंन्द्रियंज्यायोमहित्वमांनशे । अभिष्टिकृद्विचंर्षणिः ५ ॥ ५ ॥

पवस्व पञ्च कविर्भार्गवः पवमानः सोमो गायत्री ।

४९ पवंस्ववृष्टिमासुनोऽपामूर्मिंदिवस्परिं । अयक्ष्मावृंहतीरिषंः १ तयांपवस्वधारंयाययागावंइहागमंन् । जन्यांसउपंनोगृहम् २ घृतंपवस्वधारंयायज्ञेषुदेववीतंमः । अस्मभ्यंवृष्टिमापंव ३ सनंऊर्जेव्यं१व्ययंपवित्रेंधावधारंया ।

देवासंःशृणवन्हिकंम् ४ पवंमानोअसिष्यदद्रक्षांस्यपजङ्घनत् । प्रत्नवद्रोंचयन्नुचंः ५ ॥ ६ ॥

उत्ते शुष्मासः पञ्चोचथ्यः पवमानः सोमो गायत्री ।

५० उत्तेशुष्मांसईरतेसिन्धोंरूर्मेरिंवस्वनः । वाणस्यंचोदयापविम् १ प्रसवेतउदींरतेतिस्रोवाचोंमखस्युवंः । यदव्यएषिसानंवि २ अव्योवारेपरिंप्रियंहरिंहिन्वन्त्यद्रिंभिः । पवंमानंमधुश्चुतंम् ३ आपंवस्वमदिंतमपवित्रंधारंयाकवे । अर्कस्ययोनिमासदंम् ४ सपंवस्वमदिंतमगोभिंरञ्जानोअक्तुभिंः । इन्दविन्द्रांयपीतयें ५ ॥ ७ ॥

अध्वर्यो पञ्चोचथ्यः पवमानः सोमो गायत्री ।

५१ अध्वंर्योअद्रिंभिःसुतंसोमंपवित्रआसृंज । पुनीहीन्द्रांयपातंवे १ दिवः

पीयूषमुत्तमंसोममिन्द्रायवज्रिणे । सुनोतामधुमत्तमम् २ तववत्यइन्दोअन्धसो देवामधोर्व्यश्नते । पवमानस्यमरुतः ३ त्वंहिसोमवर्धयन्त्सुतोमदायभूर्णये । वृषन्त्स्तोतारमूतये ४ अभ्यर्षविचक्षणपवित्रंधारयासुतः । अभिवाजमुतश्रवः ५॥८॥

परि द्युक्षः पञ्चोचथ्यः पवमानः सोमो गायत्री ।

५२ परिद्युक्षःसनद्रयिर्भरद्वाजंनोअन्धसा । सुवानोअर्षपवित्रआ १ तवप्रत्नेभिरध्वभिरव्योवारेपरिप्रियः । सहस्रधारोयात्तना २ चरुर्नयस्तमींङ्खयेन्दोनदानमींङ्खय । वधैर्वधस्नवीङ्खय ३ निशुष्ममिन्दवेषांपुरुहूतजनानाम् । योअस्माँआदिदेशति ४ शतंनइन्दऊतिभिःसहस्रंवाशुचीनाम् । पवस्वमंहयद्रयिः ५ ॥ ९ ॥

उत्ते चतुष्कमवत्सारः पवमानः सोमो गायत्री ।

५३ उत्तेशुष्मासोअस्थूरक्षोभिन्दन्तोअद्रिवः । नुदस्वयाःपरिस्पृधः १ अया-

निंजघ्निरोजंसारथसङ्गेधनैर्हिते । स्तवाअबिंभ्युषाहृदा २ अस्यंव्रतानिनाधृषे पवंमानस्यदूढ्यां । रुजयस्त्वांपृतन्यति ३ तंहिंन्वन्तिमदच्युतंहरिंनदीषुंवाजिनंम् । इन्दुमिन्द्रांयमत्सरम् ४ ॥ १० ॥

अस्य प्रत्नां चतुष्कमवत्सारः पवमानः सोमो गायत्री ।

५४ अस्यप्रत्नामनुद्युतंशुक्रंदुंदुह्रेअह्रंयः। पयंःसहस्रसामृषिंम् १ अयंसूर्यइवोपदृगयंसरांसिधावति । सप्तप्रवतआदिवंम् २ अयंविश्वांनितिष्ठतिपुनानोभुवंनोपरिं । सोमोंदेवोनसूर्यः ३ परिणोदेववींतयेवाजाँअर्षसिगोमंतः । पुनान इंन्दविन्द्रयुः ४ ॥ ११ ॥

यवं यवं चतुष्कमवत्सारः पवमानः सोमो गायत्री ।

५५ यवंयवंनोअन्धंसापुष्टंपुंष्टंपरिस्रव । सोमविश्वांचसौभंगा १ इन्दोयथा

तवस्तवोयथातेजातमन्धसः । निबर्हिषिप्रियेसदः २ उतनोगोविदश्ववित्पवस्व
सोमान्धसा । मक्षूतमेभिरहभिः ३ योजिनातिनजीयतेहन्तिशत्रुमभीत्य ।
सपवस्वसहस्रजित् ४ ॥ १२ ॥

परि सोमश्चतुष्कमवत्सारः पवमानः सोमो गायत्री ।

५६ परिसोमंऋतंबृहदाशुःपवित्रेअर्षति । विघ्नन्रक्षांसिदेवयुः १ यत्सोमो
वाजमर्षतिशतंधाराअपस्युवः । इन्द्रस्यसख्यमाविशन् २ अभित्वायोषणोद-
शंजारंनकन्यानूषत । मृज्यसेसोमसातये ३ त्वमिन्द्रायविष्णवेस्वादुरिन्दोपरि
स्रव । नॄन्त्स्तोतॄन्पाह्यंहसः ४ ॥ १३ ॥

प्र ते धाराश्चतुष्कमवत्सारः पवमानः सोमो गायत्री ।

५७ प्रतेधाराअसश्चतोदिवोनयन्तिवृष्टयः । अच्छावाजंसहस्रिणम् १ अभि-

प्रियाणिकाव्याविश्वाचक्षाणोअर्षति। हरिंस्तुञ्जानआयुधा २ सर्मर्मृजानआयुभिरिभोराजेवसुव्रतः । श्येनोनवंसुषीदति ३ सनोविश्वादिवोवसूतोपृथिव्या अधि । पुनानइन्दवाभर ४ ॥ १४ ॥

तरत्स चतुष्कमवत्सारः पवमानः सोमो गायत्री ।

५८ तरत्समन्दीधावतिधारासुतस्यान्धसः । तरत्समन्दीधावति १ उस्रावेदवसूनांमर्तस्यदेव्यवसः । तरत्समन्दीधावति २ ध्वस्रयोःपुरुषन्त्योरासहस्राणि दद्महे । तरत्समन्दीधावति ३ आययोस्त्रिंशततनासहस्राणिचदद्महे । तरत्समन्दीधावति ४ ॥ १५ ॥

पवस्व चतुष्कमवत्सारः पवमानः सोमो गायत्री ।

५९ पवस्वगोजिदश्वजिद्विश्वजित्सोमरण्यजित् । प्रजावद्रत्नमाभर १

पवंस्वाद्ध्योअदांभ्यःपवस्वौषंधीभ्यः । पवंस्वधिषणांभ्यः २ त्वंसोंमपवंमानो विश्वांनिदुरितातंर । कविःसींदनिबर्हिषि ३ पवंमानस्वंर्विदोजायंमानोऽभवो महान् । इन्दोविश्वाँअभीदंसि ४ ॥ १६ ॥

प्रगायत्रेण चतुष्कमवत्सारः पवमानः सोमो गायत्री । उपान्त्या पुरउष्णिक् ।

६० प्रगांयत्रेणंगायतपवंमानंविचंर्षणिम् । इन्दुंसहस्रंचक्षसम् १ तंत्वांसहस्रंचक्षसमथोंसहस्रंभर्णसम् । अतिवारंमपाविषुः २ अतिवारान्पवंमानोअसिष्यदत्कलशाँअभिधांवति । इन्द्रंस्यहार्द्यांविशन् ३ इन्द्रंस्यसोमराधंसेशंपंवस्वविचर्षणे । प्रजावद्रेतआभंर ४ ॥ १७ ॥ इति शाकलर्कसंहितायां नवमे मण्डले द्वितीयोनुवाकः ॥ २ ॥

अया वीती त्रिंशदमहीयुः पवमानः सोमो गायत्री ।

६१ अयावीतीपरिस्रववयस्तइन्दोमदेष्वा । अवाहन्नवतीर्नव १ पुरःसद्यइत्थाधियेदिवोदासायशम्बरम् । अधत्यंतुर्वशंयदुम् २ परिणोअश्वमश्वविद्गोमदिन्दोहिरण्यवत् । क्षरासहस्रिणीरिषः ३ पवमानस्यतेवयंपवित्रमभ्युन्दतः । सखित्वमावृणीमहे ४ येतेपवित्रमूर्मयोऽभिक्षरन्तिधारया । तेभिर्नःसोममृळय ५ ॥ १८ ॥ सनःपुनानआभररयिंवीरवतीमिषम् । ईशानःसोमविश्वतः ६ एतमुत्यंदशक्षिपोमृजन्तिसिन्धुमातरम् । समादित्येभिरख्यत ७ समिन्द्रेणोतवायुनासुतएतिपवित्रआ । संसूर्यस्यरश्मिभिः ८ सनोभगायवायवेपूष्णेपवस्वमधुमान् । चारुर्मित्रेवरुणेच ९ उच्चातेजातमन्धसोदिविषद्भूम्याददे । उग्रंशर्ममहिश्रवः १० ॥ १९ ॥ एनाविश्वान्यर्यआद्युम्नानिमानुषाणाम् । सिषा-

सन्तोवनामहे ११ सनइन्द्राययज्यवेवरुणायमरुद्भ्यः । वरिवोवित्परिस्रव १२ उपोषुजातमप्तुरंगोभिर्भङ्गंपरिष्कृतम् । इन्दुंदेवाअयासिषुः १३ तमिद्वर्धन्तुनो गिरोवत्संसंशिश्वरीरिव । यइन्द्रस्यहृदंसनिः १४ अर्षाणःसोमशंगवेधुक्षस्व पिप्युषीमिषम् । वर्धासमुद्रमुक्थ्यम् १५ ॥ २० ॥ पवमानोअजीजनद्दिवश्चित्रंनतन्यतुम् । ज्योतिर्वैश्वानरंबृहत् १६ पवमानस्यतेरसोमदोराजन्नदुच्छुनः । विवारमव्यमर्षति १७ पवमानरसस्तवदक्षोविराजतिद्युमान् । ज्योतिर्विश्वंस्वर्दृशे १८ यस्तेमदोवरेण्यस्तेनापवस्वान्धसा । देवावीरघशंसहा १९ जघ्निर्वृत्रममित्रियंसस्निर्वाजंदिवेदिवे । गोषाउअश्वसाअसि २० ॥ २१ ॥ संमिश्लोअरुषोभवसूपस्थाभिर्नधेनुभिः । सीदञ्छ्येनोनयोनिमा २१ सपवस्व यआविथेन्द्रंवृत्रायहन्तवे । वव्रिवांसंमहीरपः २२ सुवीरासोवयंधनाजयेम

सोममीढ्वः । पुनानोवर्धनोगिरः २३ त्वोतासस्तवावसास्यामवन्वन्तआमुरः । सोमव्रतेषुजागृहि २४ अपघ्नन्पवतेमृधोऽपसोमोअराव्णः । गच्छन्निन्द्रस्यनिष्कृतम् २५ ॥ २२ ॥ महोनोरायआभरपवमानजहीमृधः । रास्वेन्दोवीरवद्यशः २६ नत्वाशतंचनह्रुतोराधोदित्संतमामिनन् । यत्पुनानोमखस्यसे २७ पवस्वेन्दोवृषासुतःकृधीनोयशसोजने । विश्वाअपद्विषोजहि २८ अस्यतेसख्ये वयंतवेन्दोद्युम्नउत्तमे । सासह्यामपृतन्यतः २९ यातेभीमान्यायुधातिग्मानि सन्तिधूर्वणे । रक्षासमस्यनोनिदः ३० ॥ २३ ॥

एते असृग्रं त्रिंशज्जमदग्निः पवमानः सोमो गायत्री ।

६२ एतेअसृग्रमिन्दवस्तिरःपवित्रमाशवः । विश्वान्यभिसौभगा १ विघ्नन्तोदुरितापुरुसुगातोकायवाजिनः । तनाकृण्वन्तोअर्वते २ कृण्वन्तोवरिवोग-

वेऽभ्यर्षन्तिसुष्टुतिम् । इळांमस्मभ्यंसंयतम् ३ असांव्यंशुर्मदायाप्सुदक्षोगिरिष्ठाः । श्येनोनयोनिमासदत् ४ शुभ्रमन्धोदेववातमप्सुधूतोनृभिःसुतः । स्वदन्तिगावःपयोभिः ५ ॥ २४ ॥ आदीमश्वंनहेतारोऽशूशुभन्नमृताय । मध्वोरसंसधमादे ६ यास्तेधारामधुश्चुतोऽसृग्रमिन्दऊतये । ताभिःपवित्रमासदः ७ सोअर्षेन्द्रायपीतयेतिरोरोमाण्यव्यया । सीदन्योनावनेष्वा ८ त्वमिन्दोपरिस्रव स्वादिष्ठोअङ्गिरोभ्यः । वरिवोविद्घृतंपयः ९ अयंविचर्षणिर्हितःपवमानःसचेतति । हिन्वानआप्यंबृहत् १० ॥ २५ ॥ एषवृषावृषव्रतःपवमानोअशस्तिहा । करद्वसूनिदाशुषे ११ आपवस्वसहस्रिणंरयिंगोमन्तमश्विनम् । पुरुश्चन्द्रंपुरुस्पृहम् १२ एषस्यपरिषिच्यतेमर्मृज्यमानआयुभिः । उरुगायःकविक्रतुः १३ सहस्रोतिःशतामघोविमानोरजसःकविः । इन्द्रायपवतेमदः १४ गिराजात

इहस्तुतइन्दुरिन्द्रायधीयते । विर्योनावसताविव १५ ॥ २६ ॥ पवमानःसुतो नृभिःसोमोवाजमिवासरत् । चमूषुशक्मनासदम् १६ तंत्रिपृष्ठेत्रिवन्धुरेरथेयु-ञ्जन्तियातवे । ऋषीणांसप्तधीतिभिः १७ तंसोतारोधनस्पृतमाशुंवाजाययातं-वे । हरिंहिनोतवाजिनम् १८ आविशन्कलशंसुतोविश्वाअर्षन्नभिश्रियः । शूरो नगोषुतिष्ठति १९ आतंइन्दोमदायकंपयोदुहन्त्यायवः । देवादेवेभ्योमधु २० ॥ २७ ॥ आनःसोमंपवित्रआसृजतामधुमत्तमम् । देवेभ्योदेवश्रुत्तमम् २१ एतेसोमाअसृक्षतगृणानाःश्रवसेमहे । मदिंतमस्यधारया २२ अभिगव्यानि वीतयेनृम्णापुनानोअर्षसि । सनद्वाजःपरिस्रव २३ उतनोगोमतीरिषोविश्वा अर्षपरिष्टुभः । गृणानोजमदग्निना २४ पवस्ववाचोअग्रियःसोमचित्राभिरू-तिभिः । अभिविश्वानिकाव्या २५ ॥ २८ ॥ त्वंसमुद्रियाअपोऽग्रियोवाचईं-

रयंन् । पवस्वविश्वमेजय २६ तुभ्येमाभुवनाकवेमहिम्नेसोमतस्थिरे । तुभ्यं-
मर्षन्तिसिन्धवः २७ प्रतेदिवोनवृष्टयोधारायन्त्यसश्चतः । अभिशुक्रामुपस्ति-
रम् २८ इन्द्रायेन्दुंपुनीतनोग्रंदक्षायसाधनम् । ईशानंवीतिराधसम् २९ पव-
मानऋतःकविःसोमःपवित्रमासदत् । दधत्स्तोत्रेसुवीर्यम् ३० ॥ २१ ॥

आ पवस्व त्रिंशन्निध्रुविः काश्यपः पवमानः सोमो गायत्री ।

६३ आपवस्वसहस्रिणंरयिंसोमसुवीर्यम् । अस्मेश्रवांसिधारय १ इषमूर्जं
चपिन्वसइन्द्रायमत्सरिंतमः । चमूष्वानिषीदसि २ सुतइन्द्रायविष्णवेसोमः
कलशेअक्षरत् । मधुमाँअस्तुवायवे ३ एतेअसृग्रमाशवोऽतिह्वरांसिबभ्रवः ।
सोमाऋतस्यधारया ४ इन्द्रंवर्धन्तोअप्तुरःकृण्वन्तोविश्वमार्यम् । अपघ्नन्तोअ-
राव्णः ५ ॥ ३० ॥ सुताअनुस्वमारजोऽभ्यर्षन्तिबभ्रवः । इन्द्रंगच्छन्तइन्दवः ६

अयापंवस्वधारंयायया॒सूर्य॒मरोंचयः । हिन्वानोमानुंषीरपः ७ अयुंक्तसूरएतंशं
पवंमानोमनावधिं । अन्तरिंक्षेणयातंवे ८ उतत्याहरितोदशसूरोंअयुक्तयातंवे ।
इन्दुरिन्द्रइतिंब्रुवन् ९ परीतोवायवेंसुतंगिरइन्द्रांयमत्सरम् । अव्योवारेंषुसिञ्चत
१० ॥ ३१ ॥ पवंमानविदारयिमस्मभ्यंसोमदुष्टरंम् । योदूणाशोंवनुष्यता ११
अभ्यंर्षसहस्रिणंरयिंगोमंन्तमश्विनंम् । अभिवाजंमुतश्रवंः १२ सोमोंदेवोन
सूर्योऽद्रिंभिःपवतेसुतः । दधांनःकलशेरसंम् १३ एतेधामान्यार्यांशुक्राऋतस्य
धारंया । वाजंगोमंन्तमक्षरन् १४ सुताइन्द्रांयवज्रिणेसोमांसोदध्यांशिरः ।
पवित्रमत्यंक्षरन् १५ ॥ ३२ ॥ प्रसोमंमधुंमत्तमोरायेअंर्षपवित्रआ । मदोयो
देववीतंमः १६ तमींमृजन्त्यायवोहरिंनदीषुंवाजिनंम् । इन्दुमिन्द्रांयमत्सरम्
१७ आपंवस्वहिरंण्यवदश्वांवत्सोमवीरवंत् । वाजंगोमंन्तमाभंर १८ परिवाजे

नवांजयुमव्योवारेषुसिश्चत । इन्द्रायमधुमत्तमम् १९ कविंमृजन्तिमर्ज्यंधीभिर्विप्राअवस्यवः । वृषाकनिक्रदर्षति २० ॥ ३३ ॥ वृषंणंधीभिरप्तुरंसोममृतस्यधारया । मतीविप्राःसमस्वरन् २१ पवंस्वदेवायुषगिन्द्रंगच्छतुतेमदः । वायुमारोहधर्मणा २२ पवमाननितोशसेरयिंसोमश्रवाय्यम् । प्रियःसमुद्रमाविश २३ अपघ्नन्पवसेमृधःक्रतुवित्सोममत्सरः । नुदस्वादेवयुंजनम् २४ पवमानाअसृक्षतसोमाःशुक्रासइन्दवः । अभिविश्वानिकाव्या २५ ॥ ३४ ॥ पवमानासआशवःशुभ्राअसृग्रमिन्दवः । घ्नन्तोविश्वाअपद्विषः २६ पवमानादिवस्पर्यन्तरिक्षादसृक्षत । पृथिव्याअधिसानवि २७ पुनानःसोमधारयेन्दोविश्वाअपस्रिधः । जहिरक्षांसिसुक्रतो २८ अपघ्नन्त्सोमरक्षसोऽभ्यर्षकनिक्रदत् । द्युमन्तंशुष्ममु-

त्नमम् २१ अस्मेवसूंनिधारयसोमंदिव्यानिपार्थिवा । इन्दोविश्वांनिवार्यों ३० ॥ ३५ ॥

वृषा सोम त्रयस्त्रिंशत्कश्यपः पवमानः सोमो गायत्री ।

६४ वृषांसोमद्युमाँअंसिवृषांदेववृषंव्रतः । वृषाधर्माणिदधिषे १ वृष्णंस्ते वृष्ण्यंशवोवृषावनंवृषामदः । सत्यंवृषन्वृषेदसि २ अश्वोनचंक्रदोवृषासंगा इन्दोसमर्वतः । विनोरायेदुरोवृधि ३ असृक्षतप्रवाजिनोंगव्यासोमासोअश्वया । शुक्रासोंवीरयाशवः ४ शुम्भमानाऋतायुभिर्मृज्यमानागभस्त्योः । पवन्तेवारे अव्यये ५ ॥ ३६ ॥ तेविश्वांदाशुषेवसुसोमांदिव्यानिपार्थिवा । पवन्तामान्तरिक्ष्या ६ पवमानस्यविश्ववित्प्रतेसर्गाअसृक्षत । सूर्यस्येवनरश्मयः ७ केतुंकृण्वन्दिवस्परिविश्वारूपाभ्यर्षसि । समुद्रःसोमपिन्वसे ८ हिन्वानोवाचमिष्यसिपर्व-

मानविर्धर्मणि। अक्रान्देवोनसूर्यः९ इन्दुःपविष्टचेतनःप्रियःकवीनांमती। सृज-
दश्वंरथीरिव १०॥ ३७ ॥ ऊर्मिर्यस्तेपवित्रआदेवावीःपर्यक्षरत् । सीदन्नृतस्य
योनिमा ११ सनोअर्षपवित्रआमदोयोदेववीतमः । इन्दविन्द्रायपीतये १२
इषेपवस्वधारयामृज्यमानोमनीषिभिः। इन्दोरुचाभिगाइहि १३ पुनानोवरि-
वस्कृध्यूर्जंजनायगिर्वणः। हरेसृजानआशिरम् १४ पुनानोदेववीतयइन्द्रस्य
याहिनिष्कृतम्। द्युतानोवाजिभिर्यतः १५॥ ३८॥ प्रहिन्वानासइन्दवोऽच्छा
समुद्रमाशवः। धियाजूताअसृक्षत १६ मर्मृजानासआयवोवृथासमुद्रमिन्दवः।
अग्मन्नृतस्ययोनिमा १७ परिणोयाह्यस्मयुर्विश्वावसून्योजसा। पाहिनःशर्मवी-
रवत् १८ मिमातिवह्निरेतशःपदंयुजानऋक्वभिः । प्रयत्समुद्रआहितः १९
आयद्योनिंहिरण्ययमाशुर्ऋतस्यसीदति । जहात्यप्रचेतसः २० ॥ ३९ ॥

अभिवेनाअंनूषतेयक्षन्तिप्रचेतसः । मज्जन्त्यविचेतसः २१ इन्द्रायेन्दोमरुत्वं-
तेपवस्वमधुमत्तमः । ऋतस्ययोनिमासदम् २२ तंत्वाविप्रावचोविदःपरिष्कृ-
ण्वन्तिवेधसः । संत्वामृजन्त्यायवः २३ रसंतेमित्रोअर्यमापिबन्तिवरुणःकवे ।
पवमानस्यमरुतः २४ त्वंसोमविपश्चितंपुनानोवाचमिष्यसि ॥ इन्दोसहस्रभ-
र्णसम् २५ ॥ ४० ॥ उतोसहस्रभर्णसंवाचंसोममखस्युवम् । पुनानइन्दवाभ-
र २६ पुनानइन्दवेषांपुरुहूतजनानाम् । प्रियःसमुद्रमाविश २७ दविद्युतत्या
रुचापरिष्टोभन्त्याकृपा । सोमाःशुक्रागवाशिरः २८ हिन्वानोहेतृभिर्यतआ
वाजंवाज्यक्रमीत् । सीदन्तोवनुषोयथा २९ ऋधक्सोमस्वस्तयेसंजग्मानोदि-
वःकविः । पवस्वसूर्योदृशे ३० ॥ ४१ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां सप्तमाष्टके
प्रथमोध्यायः ॥ १ ॥

हिन्वन्तिभृगुर्वारुणिर्जमदग्निर्वापवस्वशतंवैखानसा अष्टादश्यनुष्टुप्परास्तिस्र आग्नेय्यस्त्वंसोमासिद्वा-
त्रिंशद्भरद्वाजःकश्यपोगोतमोत्रिर्विश्वामित्रोजमदग्निर्वसिष्ठइतीहतृचाःसप्तऋषयःशेषेपवित्रोवासिष्ठोवो-
भौवापवस्वसोमतिस्रोनिसद्विपदागायत्र्योवितानास्तिस्रःपौष्ण्योवायत्तेपवित्रंपञ्चाग्नेय्यःसावित्र्यग्निसा-
वित्रीवैश्वदेवीवासामन्त्यास्त्रिंशीपुरउष्णिक्सप्तविंश्यनुष्टुबन्त्येचतेपावमान्यध्येतृस्तुतीजागतमूर्ध्वंभागु-
शनसःप्रदेवंदशवत्सप्रिर्भालंदनस्त्रिष्टुबन्तंहेपुर्नहिरण्यस्तूपोन्त्येत्रिष्टुभौत्रिरस्मैरेणुरादाक्षिणानवऋषभ-
स्तौवैश्वामित्रौहरिंहरिमन्तःस्रक्वेपवित्रःशिशुर्नकक्षीवांस्त्रिष्टुबष्टम्यभिप्रियाणिपञ्चकविः ।

हिन्वन्ति त्रिंशद्भृगुर्वारुणिर्जमदग्निर्वा पवमानः सोमो गायत्री ।

६५ ॐम् हिन्वन्तिसूरमुस्रयःस्वसारोजामयस्पतिंम् । महामिन्दुंमहीयु-
वंः १ पवंमानरुचारुचादेवोदेवेभ्यस्परिं । विश्वावसून्याविंश २ आपंवमान-
सुष्टुतिंवृष्टिंदेवेभ्योदुवंः । इषेपंवस्वसंयतंम् ३ वृषाह्यसिंभानुनांद्युमन्तंत्वाहवा-
महे । पवंमानस्वाध्यंः ४ आपंवस्वसुवीर्यंमन्दंमानःस्वायुध । इहोष्विंन्दवा-

गंहि ५ ॥ १ ॥ यदद्भिः परिषिच्यसे मृज्यमानो गभस्त्योः । द्रुणां सधस्थमश्नुषे ६ प्रसोमांय व्यश्ववत्पवमानायगायत । महेसहस्रचक्षसे ७ यस्यवर्णंमधुश्चुतंहरिंहिन्वन्त्यद्रिभिः । इन्दुमिन्द्रायपीतये ८ तस्यंतेवाजिनोवयंविश्वाधनानिजिग्युषः । सखित्वमावृणीमहे ९ वृषापवस्वधारयामरुत्वतेचमत्सरः । विश्वादधानओजसा १० ॥ २ ॥ तंत्वांधर्तारमोण्योः पवमानस्वर्दृशम् । हिन्वेवाजेषुवाजिनम् ११ अयाचित्तोविपानयाहरिःपवस्वधारया । युजंवाजेषुचोदय १२ आनइन्दोमहीमिषंपवस्वविश्वदर्शतः । अस्मभ्यंसोमगातुवित् १३ आकलशाअनूषतेन्दोधाराभिरोजसा । एन्द्रस्यपीतयेविश १४ यस्यंतेमद्यंरसंतीव्रंदुहन्त्यद्रिभिः । सपवस्वाभिमातिहा १५ ॥ ३ ॥ राजामेधाभिरीयतेपवमानोमनावधि । अन्तरिक्षेणयातवे १६ आनइन्दोशतग्विनंगवांपोषं

स्वड्व्यंम । नहाभगंत्तिमूतयें १७ आनंःसोमसहोजुवोंरूपंनवर्चैसेभर । सुष्वाणोदेववींतये १८ अर्षासोमद्युमत्तंमोऽभिद्रोणांनिरोरुंवत् । सीदंञ्छ्येनोनयोनिमा १९ अप्साइन्द्रांयवायवेवरुंणायमरुद्भ्यंः । सोमोंअर्षतिविष्णंवे २० ॥ ४ ॥ इषंतोकायंनोदधंदस्मभ्यंसोमविश्वतंः । आपंवस्वसहस्रिणंम् २१ येसोमांसःपरावतियेअंर्वावतिंसुन्विरे । येवादःशंर्यणावंति २२ यआंर्जीकेषुकृत्वंसु येमध्यैपस्त्यांनाम् । येवाजनेषुपञ्चसुं २३ तेनोंवृष्टिंदिवस्परिपवंन्तामासुवीयँम् । सुवानादेवासइन्दंवः २४ पवंतेहर्यतोहरिंर्गृणानोजमदंग्निना । हिन्वानोगोरधित्वचि २५ ॥ ५ ॥ प्रशुक्रासोवयोजुवोंहिन्वानासोनसप्तंयः । श्रीणाना अप्सुमृंञ्जत २६ तंत्वांसुतेष्वाभुवोंहिन्विरेदेवतांतये । सपंवस्वानयांरुचा २७ आतेदक्षंमयोभुवंवह्निमद्यावृंणीमहे । पान्तमापुंरुस्पृहंम् २८ आमन्द्रमावरें-

ण्यमाविप्रमामंनीषिणंम् । पान्तमापुंरुस्पृहंम् २९ आरयिमासुंचेतुनमासुंक्र-
तोतनूष्वा । पान्तमापुंरुस्पृहंम् ३० ॥ ६ ॥

पवस्व त्रिंशच्छतं वैखानसाः पवमानः सोमो गायत्री । सप्तमतृचस्याग्निः । अष्टादश्यनुष्टुप् ।

६६ पवंस्वविश्वचर्षणेऽभिविश्वांनिकाव्यां । सखासखिंभ्यईड्यंः १ ताभ्यां
विश्वंस्यराजसियेपंवमानधामंनी । प्रतीचीसोंमतस्थतुंः २ परिधामांनियानिं
तेत्वंसोमासिविश्वतंः । पवंमानऋतुभिंःकवे ३ पवंस्वजनयन्निषोऽभिविश्वां-
निवार्यां । सखासखिंभ्यऊतयें ४ तवंशुक्रासोअर्चयोंदिवस्पृष्ठेवितंन्वते । प-
वित्रंसोमधामंभिः ५ ॥ ७ ॥ तवेमेसप्तसिन्धंवःप्रशिषंसोमसिस्रते । तुभ्यंधावन्ति
धेनवंः ६ प्रसोंमयाहिधारंयासुतइन्द्रांयमत्सरः । दधांनोअक्षितिश्रवंः ७ स-
मुंत्वाधीभिरंस्वरन्हिन्वतीःसप्तजामयंः । विप्रंमाजाविवस्वंतः ८ मृजन्तिंत्वा

सम॒ग्रुवो॑ऽव्यैंजी॒रावधि॒ष्वणिं। रे॒भोयद॒ज्यसे॒वनें ९ पवं॑मानस्यतेकवे॒वाजि॒न्त्स-
र्गाँअसृ॒क्षत । अर्वं॑न्तो॒नश्र॒व॒स्यवं॑: १० ॥ ८ ॥ अच्छा॒कोशं॑मधु॒श्चुत॒मसृं॑ग्र॒वा-
रें॒अ॒व्यये॑ । अवा॑वशन्तधी॒तयं॑: ११ अच्छा॑समु॒द्रमिन्द॒वो॑ऽस्तं॒गावो॒नधे॒नवं॑: ।
अग्मं॑न्नृ॒तस्य॒योनि॒मा १२ प्रणं॑इन्दो॒महेरण॒आपो॑अर्षन्ति॒सिन्धं॑वः । यद्गोभि॑र्वा-
सयि॒ष्यसें १३ अस्यं॑तेस॒ख्येव॒यमियं॑क्षन्त॒स्त्वोतं॑यः । इन्दो॑सखि॒त्वमु॒श्मसि १४
आप॑वस्व॒गविंष्टयेम॒हेसो॑मनृ॒चक्षं॑से । एन्द्रं॑स्यज॒ठरें॑विश १५ ॥ ९ ॥ म॒हाँअं॑-
सिसोम॒ज्येष्ठं॑उ॒ग्राणा॑मिन्द॒ओजि॑ष्ठः । युध्वा॒सञ्छश्वं॑ज्जिगेथ १६ यउ॒ग्रेभ्यं॑श्चि॒-
दोजी॑या॒ञ्छूरें॒भ्यश्चि॒च्छूरं॑तरः । भूरि॒दाभ्यं॑श्चि॒न्मंही॑यान् १७ त्वंसो॑म॒सूर॒एषं॑स्तो॒क-
स्यं॑सा॒ता॒तनू॒नां॑म् । वृणी॒महेंस॒ख्याय॑वृणी॒महे॒युज्यां॑य १८ अग्न॒आयूं॑षिपवस॒आ
सुवो॒र्जमिषं॑चनः । आ॒रेबा॑धस्वदु॒च्छुनां॑म् १९ अ॒ग्निरृषि॒ःपवं॑मान॒ःपाञ्चं॑ज-

न्यःपुरोहितः । तमीमहेमहागयम् २० ॥ १० ॥ अग्नेपवस्वस्वपाअस्मेवर्चः
सुवीर्यम् । दधद्रयिंमयिपोषम् २१ पवमानोअतिस्रिधोऽभ्यर्षतिसुष्टुतिम् ।
सूरोनविश्वदर्शतः २२ समर्मृजानआयुभिःप्रयस्वान्प्रयसेहितः । इन्दुर-
त्योविचक्षणः २३ पवमानऋतंबृहच्छुक्रंज्योतिरजीजनत् । कृष्णातमांसि
जङ्घनत् २४ पवमानस्यजङ्घ्नतोहरेश्चन्द्राअसृक्षत । जीराअजिरशोचिषः २५
॥ ११ ॥ पवमानोरथीतमःशुभ्रेभिःशुभ्रशस्तमः । हरिश्चन्द्रोमरुद्गणः २६
पवमानोव्यश्नवद्रश्मिभिर्वाजसातमः । दधत्स्तोत्रेसुवीर्यम् २७ प्रसुवानइन्दु-
रक्षाःपवित्रमत्यव्ययम् । पुनानइन्दुरिन्द्रमा २८ एषसोमोअधित्वचिगवांक्री-
ळत्यद्रिभिः । इन्द्रंमदायजोहुवत् २९ यस्यतेद्युम्नवत्पयःपवमानाभृतंदिवः ।
तेननोमृळजीवसे ३० ॥ १२ ॥

त्वं सोमासि द्वात्रिंशत्पवमानः सोमो गायत्री । आद्यसप्ततृचानां क्रमेण भरद्वाजकश्यपगोतमात्रिविश्वामित्रजमदग्निवसिष्ठा ऋषयः । शिष्टानां पवित्रो वसिष्ठो वोभौ वा । चतुर्थतृचस्य पूषा वा देवता । त्रयोविंशीचतुर्विंश्योरग्निः । पञ्चविंश्या अग्निः सविता वा । षड्विंश्या अग्निरग्निर्वा सविता च । सप्तविंश्या अग्निर्विश्वे देवा वा । अन्त्ययोः पावमान्यध्येतृस्तुतिः । षोडश्याद्यास्तिस्रो द्विपदा गायत्र्यः । सप्तविंश्यन्त्ये चानुष्टुभः । त्रिंशत्तमी पुरउष्णिक् ।

६७ त्वंसोमासिधारयुर्मन्द्रओजिंष्ठोअध्वरे । पवंस्वमंहयद्रयिः १ त्वंसुतो नृमादंनोदधन्वान्मंत्सरिंतमः । इन्द्रांयसूरिरन्धंसा २ त्वंसुष्वाणोअद्रिंभिरभ्यंर्षकनिंक्रदत् । द्युमन्तंशुष्मंमुत्तमम् ३ इन्दुंर्हिन्वानोअंर्षतितिरोवारांण्यव्ययां । हरिर्वाजंमचिक्रदत् ४ इन्दोव्यव्यंमर्षसिविश्रवांसिविसौभंगा । विवाजांन्त्सोमगोमंतः ५ ॥ १३ ॥ आनंइन्दोशतग्विनंरयिंगोमंन्तमश्विनंम् । भरांसोमसहस्रिणंम् ६ पवंमानासइन्दंवस्तिरःपवित्रंमाशवंः इन्द्रंयामेंभिराशत ७ ककुहः

सोम्योरसइन्दुरिन्द्रायपूर्व्यः । आयुःपवतआयवे ८ हिन्वन्तिसूरमुस्रयःपवमा-
नंमधुश्चुतम् । अभिगिरासमस्वरन् ९ अवितानोअजाश्वःपूषायामनियामनि ।
आभक्षत्कन्यासुनः १०॥१४॥ अयंसोमःकपर्दिनेघृतंनपवतेमधु । आभक्षत्क-
न्यासुनः ११ अयंतआघृणेसुतोघृतंनपवतेशुचि । आभक्षत्कन्यासुनः १२
वाचोजन्तुःकवीनांपवस्वसोमधारया । देवेषुरत्नधाअसि १३ आकलशेषुधाव-
तिश्येनोवर्मविगाहते । अभिद्रोणाकनिक्रदत् १४ परिप्रसोमतेरसोऽसर्जिकल-
शेसुतः । श्येनोनतक्तोअर्षति १५ ॥ १५ ॥ पवस्वसोममन्दयन्निन्द्रायमधुम-
त्तमः १६ असृग्रन्देववीतयेवाजयन्तोरथाइव १७ तसुतासोमदिन्तमाःशुक्रा
वायुमसृक्षत १८ ग्राव्णातुन्नोअभिष्टुतःपवित्रंसोमगच्छसि । दधत्स्तोत्रेसुवीर्यं-
म् ॥ १९ एषतुन्नोअभिष्टुतःपवित्रमतिगाहते । रक्षोहावारमव्ययम् २०॥१६॥

यदन्तियच्चंदूरकेभयंविन्दतिमामिह । पवमानवितज्जहि २१ पवमानःसोअ-
द्यनःपवित्रेणविचर्षणिः । यःपोतासपुनातुनः २२ यत्तेपवित्रमर्चिष्यग्नेवितत-
मन्तरा । ब्रह्मतेनंपुनीहिनः २३ यत्तेपवित्रमर्चिवदग्नेतेनंपुनीहिनः । ब्रह्मसवैः
पुनीहिनः २४ उभाभ्यांदेवसवितःपवित्रेणसवेनंच । मांपुनीहिविश्वतः २५
॥ १७ ॥ त्रिभिष्टंदेवसवितर्वर्षिष्ठैःसोमधामभिः । अग्नेदक्षैःपुनीहिनः २६
पुनन्तुमांदेवजनाःपुनन्तुवसवोधिया।विश्वेदेवाःपुनीतमाजातवेदःपुनीहिमा २७
प्रप्यायस्वप्रास्यन्दस्वसोमविश्वेभिरंशुभिः । देवेभ्यंउत्तमंहविः २८ उपप्रियंप-
निप्नतंयुवानमाहुतीवृधम् । अगन्मबिभ्रतोनमः २९ अलाय्यंस्यपरशुर्ननाश
तमापवस्वदेवसोम । आखुंचिदेवदेवसोम .३० यःपावमानीरध्येत्यृषिभिःसंभृ-
तंरसम् । सर्वंसपूतमश्नातिस्वदितंमातरिश्वना ३१ पावमानीर्योअध्येत्यृषिभिः

संभृतंरसम् । तस्मैसरस्वतीदुहेक्षीरंसर्पिर्मधूदकम् ३२ ॥ १८ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां नवमे मण्डले तृतीयोनुवाकः ॥ ३ ॥

प्र देवं दश वत्सप्रिर्भालंदनः पवमानः सोमो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

६८ प्रदेवमच्छामधुमन्तइन्दवोऽसिष्यदन्तगावआनधेनवः । बर्हिषदोवचनावन्तऊधभिःपरिस्रुतमुस्रियानिर्णिजंधिरे १ सरोरुवदभिपूर्वाअचिक्रददुपारुहःश्रथयन्त्स्वादतेहरिः । तिरःपवित्रंपरियन्नुरुज्रयोनिशर्याणिदधतेदेवआवरम् २ वियोममेयम्यासंयतीमदःसाकंवृधापयसापिन्वदक्षिता । महीअपारेरजसीविवेविददभिव्रजन्नक्षितंपाजआददे ३ समातराविचरन्वाजयन्नपःप्रमेधिरःस्वधयापिन्वतेपदम् । अंशुर्यवेनपिपिशेयतोनृभिःसंजामिभिर्नसंतेरक्षतेशिरः ४ संदक्षेणमनसाजायतेकविर्ऋतस्यगर्भोनिहितोयमापरः ।

यूनांहसन्तांप्रथमंविजंज्ञतुर्गुहांहितंजनिमनेममुद्यतम् ५ ॥ १९ ॥ मन्द्रस्यंरूपं विविदुर्मनीषिणंःश्येनोयदन्धोअभंरत्परावतंः । तंमंर्जयन्तसुवृधंनदीष्वाँउशन्तमंपरियन्तमृग्मियंम् ६ त्वांमृंजन्तिदशयोषंणःसुतंसोमऋषिभिर्मतिभिर्धीतिभिर्हितम् । अव्योवारेभिरुतदेवहूंतिभिर्नृभिर्यतोवाजमादर्षिसातयें ७ परिप्रयन्तंवय्यंसुषंसदंसोमंमनीषाअभ्यंनूषतस्तुभंः । योधारंयामधुमाँऊर्मिणांदिवइयर्तिवाचंरयिषाळमर्त्यः ८ अयंदिवइयर्तिविश्वमारजःसोमंःपुनानःकलशेषुसीदति । अद्भिर्गोभिर्मृज्यतेअद्रिभिःसुतःपुनानइन्दुर्वरिवोविदत्प्रियं ९ एवानःसोमपरिषिच्यमांनोवयोदधंच्चित्रतंमंपवस्व । अद्वेषेद्यावांपृथिवीहुंवेमदेवाधत्तरयिमस्मेसुवीरंम् १० ॥ २० ॥

इष्टुर्न दश हिरण्यस्तूपः पवमानः सोमो जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

६९ इषुर्नधन्वन्प्रतिधीयतेमतिर्वत्सोनमातुरुपसर्ज्यूधनि । उरुधारेवदुहेअ-
ग्रआयत्यस्यव्रतेष्वपिसोमइष्यते १ उपोमतिःपृच्यतेसिच्यतेमधुमन्द्राजनीचो-
दतेअन्तरासनि । पवमानःसन्तनिःप्रघ्नतामिवमधुमान्द्रप्सःपरिवारमर्षति २
अव्येवधूयुःपवतेपरित्वचिश्रथ्नीतेनप्तीरदितेर्ऋतंयते । हरिरक्रान्यजतःसंयतोम-
दोनृम्णाशिशानोमहिषोनशोभते ३ उक्षामिमातिप्रतियन्तिधेनवोदेवस्यदेवी-
रुपयन्तिनिष्कृतम् । अत्यक्रमीदर्जुनंवारमव्ययमत्कंननिक्तंपरिसोमोअव्यत ४
अमृक्तेनरुशतावाससाहरिरमर्त्योनिर्णिजानःपरिव्यत । दिवस्पृष्ठंबर्हणानिर्णिजे
कृतोपस्तरणंचम्वोर्नभस्मयम् ५ ॥ २१ ॥ सूर्यस्येवरश्मयोद्रावयित्नवोमत्सरा-
सःप्रसुपःसाकमीरते । तन्तुंततंपरिसर्गासआशवोनेन्द्रादृतेपवतेधामकिंचन ६

सिन्धोरिवप्रवणेनिम्नआशवोवृषच्युतामदासोगातुमाशत । शंनोनिवेशेद्विपदेचतुष्पदेऽस्मेवाजाःसोमन्तिष्ठन्तुकृष्टयः ७ आनःपवस्ववसुमद्धिरण्यवदश्वावद्गोमद्यवमत्सुवीर्यम् । यूयंहिसोमपितरोममस्थनदिवोमूर्धानःप्रस्थितावयस्कृतः ८ एतेसोमाःपवमानासइन्द्रंरथाइवप्रययुःसातिमच्छ । सुताःपवित्रमतियन्त्यव्यंहित्वीवव्रिंहरितोवृष्टिमच्छ ९ इन्दविन्द्रायबृहतेपवस्वसुमृळीकोअनवद्योरिशादाः । भराचन्द्राणिगृणतेवसूनिदेवैर्द्यावापृथिवीप्रावतंनः १० ॥ २२ ॥

त्रिरस्मै दश रेणुर्वैश्वामित्रः पवमानः सोमो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

७० त्रिरस्मैसप्तधेनवोदुदुह्रेसत्यामाशिरंपूर्व्येव्योमनि । चत्वार्यन्याभुवनानिनिर्णिजेचारूणिचक्रेयदृतैरवर्धत १ सभिक्षमाणोअमृतस्यचारुणउभेद्यावाकाव्येनाविशश्रथे । तेजिष्ठाअपोमंहनापरिव्यततयदीदेवस्यश्रवसासदोविदुः २

तेअंस्यसन्तुकेतवोऽमृत्यवोऽदाभ्यासोजनुषीउभेअनु । येभिर्नृम्णाचदेव्यांचपु-
नतआदिद्राजानंमननाअगृभ्णत ३ समृज्यमानोदशभिःसुकर्मभिःप्रमध्यमासु
मातृषुप्रमेसचा । व्रतानिपानोअमृतस्यचारुणउभेनृचक्षाअनुपश्यतेविशौ ४
समर्मृजानइन्द्रियायधायसओभेअन्तारोदसीहर्षतेहितः । वृषाशुष्मेणबाधतेवि-
दुर्मतीरादेदिशानःशर्यहेवशुरुधः ५ ॥ २३ ॥ समातरानददृशानउस्रियो
नानददेतिमरुतामिवस्वनः । जानन्नृतंप्रथमंयत्स्वर्णरंप्रशस्तयेकमवृणीतसु-
क्रतुः ६ रुवतिभीमोवृषभस्तविष्ययाशृङ्गेशिशानोहरिणीविचक्षणः । आयो-
निंसोमःसुकृतंनिषीदतिगव्ययीत्वग्भवतिनिर्णिगव्ययी ७ शुचिःपुनानस्तन्व-
मरेपसमव्येहरिर्न्यधाविष्टसानवि । जुष्टोमित्रायवरुणायवायवेत्रिधातुमधुक्रि-
यतेसुकर्मभिः ८ पवस्वसोमदेववीतयेवृषेन्द्रस्यहार्दिसोमधानमाविश । पुरानो

बाधाद्दुरितातिपारयक्षेत्रविद्धिदिशआहाविपृच्छते ९ हितोनसप्तिरभिवाजंम-र्षेन्द्रस्येन्दोजठरमापवस्व । नावानसिन्धुमतिपर्षिविद्वाञ्छूरोनयुध्यन्नवनो-निदःस्पः १० ॥ २४ ॥

आ दक्षिणा नव ऋषभो वैश्वामित्रः पवमानः सोमो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

७१ आदक्षिणासृज्यतेशुष्म्या३सदंवेतिरक्षसंःपातिजागृविः । हरिरोपशं कृणुतेनभस्पयंउपस्तिरेचम्वो३र्ब्रह्मनिर्णिजे १ प्रकृष्टिहेवशूषएंतिरोरुवदसुर्यं१ वर्णनिरिणीतेअस्यतम् । जहातिवव्रिंपितुरेतिनिष्कृतमुपप्रुतंकृणुतेनिर्णिजंतनां २ अद्रिभिःसुतःपवतेगभस्त्योर्वृषायतेनभसावेपतेमती । समोदतेनसंतेसाधंतेगिरानेनिक्तेअप्सुयजंतेपरीमणि ३ परिद्युक्षंसहसःपर्वतावृधंमध्वःसिञ्चन्ति हर्म्यस्यसक्षणिम् । आयस्मिन्गावःसुहुतादऊधनिमूर्धञ्छ्रीणन्त्यग्रियंवरीम-

भिः ४ समीरथंनभुरिजोरहेषतदशस्वसारोअदितेरुपस्थआ । जिगादुपज्रय-
तिगोरपीच्यंपदंयदस्यमतुथाअजीजनन् ५ ॥ २५ ॥ श्येनोनयोनिंसदनंधिया
कृतंहिरण्ययमासदंदेवएषति । एरिणन्तिबर्हिषिप्रियंगिराश्वोनदेवाँअप्यैतियज्ञि-
यः ६ पराव्यक्तोअरुषोदिवःकविर्वृषात्रिपृष्ठोअनविष्टगाअभि । सहस्रणीतिर्य-
तिःपरायतीरेभोनपूर्वीरुषसोविराजति ७ त्वेषंरूपंकृणुतेवर्णोअस्यसयत्राशयत्-
त्समृतासेधतिस्रिधः । अप्सायातिस्वधयादैव्यंजनंसंसुष्टुतीनसंतेसङ्गोअग्रया ८
उक्षेवयूथापरियन्नरावीदधित्विषीरधितसूर्यस्य । दिव्यःसुपर्णोऽवचक्षतक्षांसोमः
परिक्रतुनापश्यतेजाः ९ ॥ २६ ॥

हरिं नव हरिमन्तः पवमान सोमो गायत्री ।

७२ हरिंमृजन्त्यरुषोनयुज्यतेसंधेनुभिःकलशेसोमोअज्यते । उद्वाचमीरयं-

तिहिन्वतेमतीपुरुष्टुतस्यकतिचित्परिप्रियः १ साकंवदन्तिबहवोमनीषिणइन्द्र-
स्यसोमंजठरेयदादुहुः । यदीमृजन्तिसुगभस्तयोनरःसनीळाभिर्दशभिःकाम्यं
मधु २ अरममाणोअत्येतिगाअभिसूर्यस्यप्रियंदुहितुस्तिरोरवम् । अन्वस्मैजो-
षमभरद्विनंगृसःसंद्वयीभिःस्वसृभिःक्षेतिजामिभिः ३ नृधूतोअद्रिषुतोबर्हिषि
प्रियःपतिर्गवांप्रदिवइन्दुर्ऋत्वियः । पुरंन्धिवान्मनुषोयज्ञसाधनःशुचिर्धियापवते
सोमइन्द्रते ४ नृबाहुभ्यांचोदितोधारयासुतोऽनुष्वधंपवतेसोमइन्द्रते । आप्राः
क्रतून्त्समजैरध्वरेमतीर्वेर्नद्रुषच्चम्वो३रासदद्धरिः ५ ॥ २७ ॥ अंशुंदुहन्तिस्तन-
यन्तमक्षितंकविंकवयोऽपसोमनीषिणः । समीगावोमतयोयन्तिसंयतऋतस्ययो-
नासदनेपुनर्भुवः ६ नाभापृथिव्याधरुणोमहोदिवो३ऽपामूर्मौसिन्धुष्वन्तरुक्षि-
तः । इन्द्रस्यवज्रोवृषभोविभूवसुःसोमोहृदेपवतेचारुमत्सरः ७ सतूपवस्वपरि

पार्थिवंरजंःस्तोत्रेशिक्षंन्नाधून्वतेचंसुक्रतो । मानोनिर्भागवसुंनःसादनस्पृशोरयिं पिशङ्गंबहुलंवंसीमहि ८ आतूनंइन्दोशतदात्वश्व्यंसहस्रंदातुपशुमद्धिरंण्यवत् । उपंमास्वबृहतीरेवतीरिषोऽधिंस्तोत्रस्यंपवमाननोगहि ९ ॥ २८ ॥

स्रक्के नव पवित्रः पवमानः सोमो जगती ।

७३ स्रक्केंद्रप्सस्यधमंतःसमंस्वरन्नृतस्ययोनासमंरन्तनाभंयः । त्रीन्तसमूर्ध्नो असुंरश्चक्रआरभेंसत्यस्यनावंःसुकृतंमपीपरन् १ सम्यक्सम्यञ्चोमहिषाअंहेषत सिन्धोरूर्मावधिंवेनाअंवीविपन् । मधोर्धाराभिर्जनयंन्तोअर्कमित्प्रियामिन्द्रंस्य तन्वंमवीवृधन् २ पवित्रंवन्तःपरिवाचंमासतेपितैषांप्रत्नोअभिरंक्षतिव्रतम् । महःसंमुद्रंवरुंणस्तिरोदंधेधीराइच्छेंकुर्धरुणेष्वारभंम् ३ सहस्रंधारेऽवतेसमंस्वर-न्दिवोनाकेमधुंजिह्वाअसश्चतंः । अस्यस्पशोननिमिंषन्तिभूर्णंयःपदेपंदेपाशिनंः

सन्तिसेतवः ४ पितुर्मातुरध्यायेसमस्वरन्नृचाशोचन्तःसंदहन्तोअव्रतान् । इन्द्रद्विष्टामपधमन्तिमाययात्वचमसिक्नींभूमनोदिवस्परि ५ ॥ २१ ॥ प्रत्नान्मानादध्यायेसमस्वरञ्छ्लोकयन्त्रासोरभसस्यमन्तवः । अपानक्षासोबधिराअहासत ऋतस्यपन्थांनतरन्तिदुष्कृतः ६ सहस्रधारेविततेपवित्रआवाचंपुनन्तिकवयोमनीषिणः । रुद्रासएषामिषिरासोअद्रुहःस्पशःस्वञ्चःसुदृशोनृचक्षसः ७ ऋतस्यगोपानदभायसुक्रतुस्त्रीषपवित्राहृद्य१न्तरादधे । विद्वान्त्सविश्वाभुवनाभिपश्यत्यवाजुष्टान्विध्यतिकर्तेअव्रतान् ८ ऋतस्यतन्तुर्विततःपवित्रआजिह्वायाअग्रेवरुणस्यमायया । धीराश्चित्तत्समिनक्षन्तआशतात्राकर्तमवपदात्यप्रभुः ९ ॥ ३० ॥

शिशुर्न नव कक्षीवान्पवमानः सोमो जगती । उपान्त्या त्रिष्टुप् ।

७४ शिशुर्नजातोऽवचक्रदद्वनेस्व१र्यद्वाज्यरुषःसिषासति । दिवोरेतसास-

चतेपयोवृधातमींमहेसुमतीशमैंसप्रथः १ दिवोयःस्कम्भोधरुणःस्वाततआपूर्णो
अंशुःपर्येतिविश्वतः। सेमेमहीरोदंसीयक्षदावृतांसमीचीनेदाधारसमिषःकविः २
महिप्सरःसुकृतंसोम्यंमधूर्वीगव्यूतिरदितेर्ऋतंयते। ईशेयोवृष्टेरितउस्रियोवृषापां
नेतायइतऊंतिर्ऋग्मियः ३ आत्मन्वन्नभोदुह्यतेघृतंपयंऋतस्यनाभिरमृतंविजा-
यते। समीचीनाःसुदानवःप्रीणन्तितंनरोहितमवमेहन्तिपेरवः ४ अरावीदंशुः
सचमानऊर्मिणादेवाव्यं१मनुषेपिन्वतित्वचम्। दधातिगर्भमदितेरुपस्थआयेनं
तोकंचतनयंचधामहे ५॥ ३१॥ सहस्रधारेऽवताअसश्चतस्तृतीयेसन्तुरजसि
प्रजावतीः। चतस्रोनाभोनिहिताअवोदिवोहविर्भरत्यमृतंघृतश्चुतः ६ श्वेतंरूपं
कृणुतेयत्सिषासतिसोमोमीढ्वाँअसुरोवेदभूमनः। धियाशमीसचतेसेमभिप्रव-
द्दिवस्कवन्धमवदर्षदुद्रिणम् ७अधश्वेतंकलशंगोभिरक्तंकार्ष्मन्नावाज्यंक्रमीत्सस-

वान् । आहिंन्विरेमनंसादेवयन्तंःकक्षीवंतेशतहिंमायगोनांम् ८ अद्रिःसोमप-
पृचानस्यंतेरसोऽव्योवारंविपंवमानधावति । समृज्यमानंःकविभिर्मदिंतमस्व-
दस्वेन्द्रांयपवमानपीतयें १ ॥ ३२ ॥

अभि प्रियाणि पञ्च कविः पवमानः सोमो जगती ।

७५ अभिप्रियाणिंपवतेचनोंहितोनामांनियह्वोअधियेषुवर्धते । आसूर्यस्यबृ-
हतोबृहन्नधिरथंविष्वंञ्चमरुहद्विचक्षणः १ ऋतस्यंजिह्वापंवतेमधुंप्रियंवक्तापतिं-
र्धियोअस्याअदांभ्यः । दधांतिपुत्रःपित्रोरंपीच्यंनामंतृतीयमधिरोचनेदिवः २
अवंद्युतानःकलशाँअचिक्रदन्नृभिर्येमानःकोशआहिंरण्ययें । अभीमृतस्यंदोह-
नांअनूषताधिंत्रिपृष्ठाउषसोविरांजति ३ अद्रिंभिःसुतोमतिभिश्चनोंहितःप्ररोच-
यन्रोदंसीमातराशुचिंः । रोमाण्यव्यांसमयाविधांवतिमधोर्धारापिन्वंमानादिवे-

दिवे ४ परिसोमप्रधन्वास्वस्तयेनृभिः पुनानोअभिवासयाशिरम् । येतेमदाआ-
हनसोविहायसस्तेभिरिन्द्रंचोदयदातवेमघम् ५ ॥ ३३ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां
सप्तमाष्टके द्वितीयोध्यायः ॥ ७ ॥ २ ॥

धर्तैषप्रराजाचोदसःसोमस्यवसुर्भारद्वाजःप्रसोमस्यासावीतित्रिष्टुबन्तेपतित्रंतेपवित्रःपवस्ववाच्यः
प्रजापतिरिन्द्रायद्वादशवेनोभार्गवोद्विस्त्रिष्टुबन्तंप्रतेष्टाचत्वारिंशद्दषिगणादशर्चाअकृष्टामाषाःप्रथमेसि-
कतानिवावरीद्वितीयेपृश्नियोजास्तृतीयेत्रयश्चतुर्थेत्रिःपञ्चान्त्यागृत्समदःप्रतुनवोशनायंसोमोष्टौप्रोस्य
सप्तप्रहिन्वानःषड्वसिष्ठः ।

धर्ता पञ्च कविः पवमानः सोमो जगती ।

७६ ॐम् धर्तादिवःपवतेकृत्व्योरसोदक्षोदेवानामनुमाद्योनृभिः । हरिःसृ-
जानोअत्योनसत्वभिर्वृथापाजांसिकृणुतेनदीष्वा १ शूरोनधत्तआयुधागभस्त्योः

स्वं१ःसिषांसन्नथिरोगविष्टिषु। इन्द्रस्यशुष्मंमीरयंन्नपस्युभिरिन्दुर्हिन्वानोअंज्यतेमनीषिभिः २ इन्द्रस्यसोमपवंमानऊर्मिणातविष्यमांणोजठरेष्वाविंश। प्रणंःपिन्वविद्युदभ्रेवरोदंसीधियानवाजाँउपंमासिशश्वंतः ३ विश्वंस्यराजांपवते स्वर्दृशंऋतस्यंधीतिमृंषिषाळंवीवशत्। यःसूर्यस्यासिंरेणमृज्यतेंपितामंतीनाम- संमष्टकाव्यः ४ वृषेवयूथापरिकोशंमर्षस्यपामुपस्थेंवृषभःकनिंक्रदत्। सइन्द्रां- यपवसेमत्सरिन्तंमोयथाजेषांमसमिथेत्वोतंयः ५ ॥ १ ॥

एष प्र पञ्च कविः पवमानः सोमो जगती।

७७ एषप्रकोशेमधुंमाँअचिक्रददिन्द्रस्यवज्रोवपुंषोवपुंष्टरः। अभीमृतस्यंसुदुघांघृतश्चुतोंवाश्राअंर्षन्तिपयंसेवधेनवंः १ सपूर्व्यःपंवतेयंदिवस्परिंश्येनोमंथायदिंषितस्तिरोरजंः। समध्वआयुंवतेवेविंजानइत्कृशानोरस्तुर्मनसाहंबिभ्यु-

षां २ तेनः पूर्वासउपरासइन्द्रवोमहेवाजायधन्वन्तुगोमते । ईक्षेण्यासोअह्योऽ३
नचारवोब्रह्मब्रह्मयेजुंजुषुर्हविर्हविः ३ अयंनोविद्वान्वनवद्वनुष्यतइन्दुःसत्राचाम-
नंसापुरुष्टुतः। इनस्ययःसदनेगर्भमादधेगवामुरुब्जमभ्यर्षतिव्रजम् ४ चाक्रिर्दिवः
पवतेकृत्व्योरसोमहाँअदब्धोवरुणोहुरुग्यते । असाविमित्रोवृजनेषुयज्ञियोऽत्यो
नयूथेवृषयुःकनिक्रदत् ५ ॥ २ ॥

प्र राजा पञ्च कविः पवमानः सोमो जगती ।

७८ प्रराजावाचंजनयन्नसिष्यददपोवसानोअभिगाइयक्षति । गृभ्णातिरि-
प्रमविरस्यतान्वांशुद्धोदेवानामुपयातिनिष्कृतम् १ इन्द्रायसोमपरिषिच्यसेनृ-
भिर्नृचक्षाऊर्मिःकविरज्यसेवने । पूर्वीर्हितेस्रुतयःसन्तियातवेसहस्रमश्वाहरय-
श्चमूषदः २ समुद्रियाअप्सरसोमनीषिणमासीनाअन्तरभिसोममक्षरन् । ताईं

हिन्वन्तिहर्म्यस्यसक्षणिंयाचन्तेसुम्नंपवमानमक्षितम् ३ गोजिन्नःसोमोरथजि-
द्धिरण्यजित्स्वर्जिदब्जित्पवतेसहस्रजित् । यंदेवासश्चक्रिरेपीतयेमदंस्वादिष्ठंद्र-
प्समरुणंमयोभुवम् ४ एतानिसोमपवमानोअस्मयुःसत्यानिकृण्वन्द्रविणान्य-
र्षसि । जहिशत्रुमन्तिकेदूरकेचयउर्वीगव्यूतिमभयंचनस्कृधि ५ ॥ ३ ॥

अचोदसः पञ्च कविः पवमानः सोमो जगती ।

७९ अचोदसोनोधन्वन्त्विन्दवःप्रस्वानासोबृहद्दिवेषुहरयः । विचनशन्नइ-
षोअरातयोऽर्योनशन्तसनिषन्तनोधियः १ प्रणोधन्वन्त्विन्दवोमदच्युतोधना-
वायेभिरर्वतोजुनीमसि । तिरोमर्तस्यकस्यचित्परिह्वृतिंवयंधनानिविश्वधाभरे-
महि २ उतस्वस्याअरात्याअरिर्हिषउतान्यस्याअरात्यावृकोहिषः । धन्वन्नतृ-
ष्णासमरीततााँअभिसोमजहिपवमानदुराध्यः ३ दिवितेनाभापरमोयआददे

पृथिव्यास्तेरुरुहुःसानविक्षिपः । अद्रयस्त्वावप्सतिगोरधित्वच्यं१प्सुत्वाहस्तै-
र्दुदुहुर्मनीषिणः ४ एवातंइन्दोसुभ्वंसुपेशसंरसंतुञ्जन्तिप्रथमाअभिश्रियः । नि-
दंनिदंपवमाननितारिषआविस्तेशुष्मोभवतुप्रियोमदः ५ ॥ ४ ॥

सोमस्य पञ्च वसुर्भारद्वाजः पवमानः सोमो जगती ।

८० सोमस्यधारापवतेनृचक्षसऋतेनदेवान्हवतेदिवस्परि । बृहस्पतेरवथेना
विदिद्युतेसमुद्रासोनसवनानिविव्यचुः १ यंत्वावाजिन्नघ्न्याअभ्यनूषतायोहतं
योनिमारोहसिद्युमान् । मघोनामायुःप्रतिरन्महिश्रवइन्द्रायसोमपवसेवृषाम-
दः २ एन्द्रस्यकुक्षापवतेमदिंतमऊर्जवसानःश्रवसेसुमङ्गलः । प्रत्यङ्सविश्वा-
भुवनाभिपप्रथेक्रीळन्हरिरत्यःस्यन्दतेवृषा ३ तंत्वादेवेभ्योमधुमत्तमंनरःसह-
स्रधारंदुहतेदशक्षिपः । नृभिःसोमप्रच्युतोग्रावभिःसुतोविश्वान्देवाँआपवस्वास-

हस्रजित् ४ तंत्वांहस्तिनोमधुमन्तमद्रिभिर्दुहन्त्यप्सुवृषभंदशक्षिपः । इन्द्रंसोममादयन्दैव्यंजनंसिन्धोरिवोर्मिःपवमनोअर्षसि ५ ॥ ५ ॥

प्र सोमस्य पञ्च वसुर्भारद्वाजः पवमानः सोमो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

८१ प्रसोमस्यपवमानस्योर्मयइन्द्रस्ययन्तिजठरंसुपेशसः । दध्नायदीमुन्नीतायशसागवांदानायशूरमुदमन्दिषुःसुताः १ अच्छाहिसोमःकलशाँअसिष्यददत्योनवोळ्हारघुवर्तनिर्वृषा । अथादेवानामुभयस्यजन्मनोविद्वाँअश्नोत्यमुतइतश्चयत् २ आनःसोमपवमानःकिरावस्विन्दोभवमघवाराधसोमहः । शिक्षावयोधोवसवेसुचेतुनामानोगयमारेअस्मत्परासिचः ३ आनःपूषापवमानःसुरातयोमित्रोगच्छन्तुवरुणःसजोषसः । बृहस्पतिर्मरुतोवायुरश्विनात्वष्टास-

वितासुयमासरस्वती ४ उभेद्यावापृथिवीविश्वमिन्वेअर्यमादेवोअदितिर्विधाता । भगोनृशंसउर्वं१न्तरिक्षंविश्वेदेवाःपवमानंजुषन्त ५ ॥ ६ ॥

असावि पञ्च वसुर्भारद्वाजः पवमानः सोमो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

८२ असाविसोमोअरुषोवृषाहरीराजेवदस्मोअभिगाअचिक्रदत् । पुनानोवारंपर्येत्यव्ययंश्येनोनयोनिंघृतवन्तमासदम् १ कविर्वेधस्यापर्येषिमाहिनमत्योनमृष्टोअभिवाजमर्षसि । अपसेधन्दुरितासोममृळयघृतंवसानःपरियासिनिर्णिजम् २ पर्जन्यःपितामहिषस्यपर्णिनोनाभापृथिव्यागिरिषुक्षयंदधे । स्वसारआपोअभिगाउतासरन्त्संग्रावभिर्नसतेवीतेअध्वरे ३ जायेवपत्यावधिशेवमंहसेपज्रायागर्भशृणुहिब्रवीमिते । अन्तर्वाणीषुप्रचरासुजीवसेऽनिन्द्यो

वृजनेसोमजागृहि ४ यथापूर्वेभ्यःशतसाअमृध्रःसहस्रसाःपर्ययावाजमिन्दो । एवापवस्वसुवितायनव्यसेतववृतमन्वापःसचन्ते ५ ॥ ७ ॥

पवित्रं ते पञ्च पवित्रः पवमानः सोमो जगती ।

८३ पवित्रंतेविततंब्रह्मणस्पतेप्रभुर्गात्राणिपर्येषिविश्वतः । अतप्ततनूर्नतदामोअश्नुतेशृतासइद्वहन्तस्तत्समाशत १ तपोष्पवित्रंविततंदिवस्पदेशोचन्तोअस्यतन्तवोव्यस्थिरन् । अवन्त्यस्यपवीतारमाशवोदिवस्पृष्ठमधितिष्ठन्तिचेतसा २ अरूरुचदुषसःपृश्निरग्रियउक्षाबिभर्तिभुवनानिवाजयुः । मायाविनोममिरेअस्यमाययानृचक्षसःपितरोगर्भमादधुः ३ गन्धर्वइत्थापदमस्यरक्षतिपातिदेवानांजनिमान्यद्भुतः । गृभ्णातिरिपुंनिधयानिधापतिःसुकृत्तमामधुनोभक्षमा-

शत ४ ह॒विर्हि॒विष्म॒ोम॑ह॒ि सद्म॒ दैव्यं॒ नभो॒ वसा॒नः॒ परि॑यास्यध्व॒रम् । राजा॑ प॒वित्र॑-
रथो॒ पाज॒मारु॑हः स॒हस्र॑भृष्टिर्जयसि॒ श्रवो॑ बृ॒हत् ५ ॥ ८ ॥

पवस्व पञ्च प्रजापतिर्वाच्यः पवमानः सोमो जगती ।

८४ पव॑स्व देव॒ माद॑नो॒ विच॑र्षणिर॒प्सा इन्द्रा॑य॒ वरु॑णाय वा॒यवे॑ । कृधीनो॑ अ॒द्य व-
रि॑वः स्वस्ति॒मदु॑रुक्षि॒तौ गृ॑णीहि॒ दैव्यं॒ जन॑म् १ आ यस्त॒स्थौ भुव॑ना॒न्यम॑र्त्यो॒ विश्वा॑-
नि॒ सोम॒ः परि॒ता॒न्य॑र्षति । कृ॒ण्वन्त्स॒ंचृतं॒ वि॒चृत॑म॒भिष्ट॑य॒ इन्दु॑ः सिषक्त्यु॒षसं॒ न सूर्यः॑ २
आ यो गोभि॑ः सृ॒ज्यत॒ ओष॑धी॒ष्वा दे॒वानां॑ सु॒म्न इ॒षय॒न्नुपा॑वसुः । आ वि॒द्युता॑ पवते॒ धार॑-
या सु॒त इन्द्रं॒ सोमो॑ मा॒दय॒न्दैव्यं॒ जन॑म् ३ ए॒ष स्य सोम॑ः पवते सहस्र॒जिद्धि॑न्वा॒नो वा॑-
च॑मिषि॒रामु॑ष॒र्बुध॑म् । इन्दु॑ः समु॒द्रमुदि॑यर्ति वा॒युभि॒रेन्द्र॑स्य॒ हार्दि॑ क॒लशे॑षु सीदति ४

अभित्यंगावःपयसापयोवृधंसोमंश्रीणन्तिमतिभिःस्वर्विदम् । धनंजयःपवते कृत्व्योरसोविप्रःकविःकाव्येनास्वर्चनाः ५ ॥ १ ॥

इन्द्राय द्वादश वेनो भार्गवः पवमानः सोमो जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

८५ इन्द्रायसोमसुषुतःपरिस्रवापामीवाभवतुरक्षसासह । मातेरसस्यमत्स-तद्वयाविनोद्रविणस्वन्तइहसन्त्विन्दवः १ अस्मान्त्समर्येपवमानचोदयदक्षो देवानामसिहिप्रियोमदः । जहिशत्रूँरभ्याभन्दनायतःपिबेन्द्रसोममवनोमृधो जहि २ अदब्धइन्दोपवसेमदिंतमआत्मेन्द्रस्यभवसिधासिरुत्तमः । अभि स्वरन्तिबहवोमनीषिणोराजानमस्यभुवनस्यनिंसते ३ सहस्रणीथःशतधारो अद्भुतइन्द्रायेन्दुःपवतेकाम्यंमधु । जयन्क्षेत्रमभ्यर्षाजयन्नपउरुंनोगातुंकृणुसो ममीढ्वः ४ कनिक्रदत्कलशेगोभिरज्यसेव्यं१व्ययंसमयावारमर्षसि । मर्मृज्य-

मानोअत्योनसांनुसिरिन्द्रस्यसोमजठरेसमक्षरः ५ स्वादुःपंवस्वदिव्यायजन्मं-
नेस्वादुरिन्द्रायसुहवीतुनाम्ने । स्वादुर्मित्रायवरुणायवायवेबृहस्पतंयेमधुमाँअ-
दांभ्यः ६ ॥ १० ॥ अत्यंमृजन्तिकलशेदशक्षिपःप्रविप्राणांमतयोवाचईरते ।
पवमानाअभ्यर्षन्तिसुष्टुतिमेन्द्रंविशन्तिमदिरासइन्दवः ७ पवमानोअभ्यर्षा
सुवीर्यमुर्वींगव्यूतिंमहिशर्मसप्रथः । माकिर्नोअस्यपरिषूतिरीशतेन्दोजयेमत्व-
याधनंधनम् ८ अधिद्यामस्थाद्वृषभोविचक्षणोऽरूरुचद्विदिवोरोचनाकविः ।
राजापवित्रमत्येतिरोरुवद्दिवःपीयूषंदुहतेनृचक्षसः ९ दिवोनाकेमधुजिह्वाअस-
श्चतोवेनादुहन्त्युक्षणंगिरिष्ठाम् । अप्सुद्रप्संवावृधानंसमुद्रआसिन्धोरूर्मामधु-
मन्तंपवित्रआ १० नाकेसुपर्णमुंपपप्तिवांसंगिरोवेनानामकृपन्तपूर्वीः । शिशुं
रिहन्तिमतयःपनिप्नतंहिरण्ययंशकुनंक्षामणिस्थाम् ११ ऊर्ध्वोगन्धर्वोअधिना-

केअस्थाद्विश्वारूपाप्रतिचक्षाणोअस्य । भानुःशुक्रेणशोचिषाव्यद्यौत्प्रारूरुच- द्रोदसीमातराशुचिः १२॥११॥ इति शा॰सं॰नवमे मण्डले चतुर्थोनुवाकः॥ ९ ॥४॥

प्र तेष्टाचत्वारिंशत्पवमानः सोमो जगती । आद्यानां दशानामाकृष्टा माषाः । ततो दशानां सिकता निवावरी । ततो दशानां पृश्नयोऽजाः । ततो दशानां त्रय ऋषिगणाः । ततः पञ्चानामत्रिः । अन्त्यानां तिसृणां गृत्समदः ।

८६ प्रतआशवःपवमानधीजवोमदाअर्षन्तिरघुजाइवत्मना । दिव्याःसुप- र्णामधुमन्तइन्दवोमदिन्तमासःपरिकोशमासते १ प्रतेमदासोमदिरासआश- वोऽसृक्षतरथ्यासोयथापृथक् । धेनुर्नवत्संपयसाभिवज्रिणमिन्द्रमिन्दवोमधु- मन्तऊर्मयः २ अत्योनहियानोअभिवाजमर्षस्वर्वित्कोशंदिवोअद्रिमातरम् । वृषापवित्रेअधिसानोअव्ययेसोमःपुनानइन्द्रियायधायसे ३ प्रतआश्विनीःपव-

मानधीजुवोदिव्याअसृग्रन्पयसाधरीमणि । प्रान्तर्ऋषयःस्थाविरीरसृक्षतयेत्वा
मृजन्त्यृषिषाणवेधसः ४ विश्वाधामानिविश्वचक्षऋभ्वसःप्रभोस्तेसतःपरियन्ति
केतवः । व्यानशिःपवसेसोमधर्मभिःपतिर्विश्वस्यभुवनस्यराजसि ५ ॥ १२ ॥
उभयतःपवमानस्यरश्मयोध्रुवस्यसतःपरियन्तिकेतवः । यदीपवित्रेअधिमृज्यते
हरिःसत्तानियोनाकलशेषुसीदति ६ यज्ञस्यकेतुःपवतेस्वध्वरःसोमोदेवानामु-
पयातिनिष्कृतम् । सहस्रधारःपरिकोशमर्षतिवृषापवित्रमत्येतिरोरुवत् ७ रा-
जासमुद्रंनद्योविगाहतेऽपामूर्मिंसचतेसिन्धुषुश्रितः । अध्यस्थात्सानुपवमानो
अव्ययंनाभापृथिव्याधरुणोमहोदिवः ८ दिवोनसानुस्तनयन्नचिक्रदद्द्यौश्चयस्य
पृथिवीचधर्मभिः । इन्द्रस्यसख्यंपवतेविवेविदत्सोमःपुनानःकलशेषुसीदति ९
ज्योतिर्यज्ञस्यपवतेमधुप्रियंपितादेवानांजनिताविभूवसुः । दधातिरत्नंस्वधयोर-

पीच्यंमदिन्तंमोमत्सरइन्द्रियोरसः १० ॥ १३ ॥ अभिक्रन्दन्कलशंवाज्यर्ष
तिपतिर्दिवःशतधारोविचक्षणः । हरिर्मित्रस्यसदनेषुसीदतिमर्मृजानोऽविभिः
सिन्धुभिर्वृषा ११ अग्रेसिन्धूनांपवमानोअर्षत्यग्रेवाचोअग्रियोगोषुगच्छति ।
अग्रेवाजस्यभजतेमहाधनंस्वायुधःसोतृभिःपूयतेवृषा १२ अयंमतवाञ्छकुनो-
यथाहितोऽव्येससारपवमानऊर्मिणा । तवक्रत्वारोदसीअन्तराकवेशुचिर्धियाप-
वतेसोमइन्द्रते १३ द्रापिंवसानोयजतोदिविस्पृशमन्तरिक्षप्राभुवनेष्वर्पितः । स्व-
र्जज्ञानोनभसाभ्यक्रमीत्प्रत्नमस्यपितरमाविवासति १४ सोअस्यविशेमहिशर्म
यच्छतियोस्यधामप्रथमंव्यानशे । पदंयदस्यपरमेव्योमन्यतोविश्वाअभिसंया-
तिसंयतः १५ ॥ १४ ॥ प्रोअयासीदिन्दुरिन्द्रस्यनिष्कृतंसखासख्युर्नप्रमिनातिसंगि-
रम् । मर्यइवयुवतिभिःसमर्षतिसोमःकलशेशतयाम्नापथा १६ प्रवोधियोमन्द्र-

युवोविपन्युवंःपनस्युवंःसंवसंनेष्वक्रमुः। सोमंमनीषाअभ्यंनूषतस्तुभोऽभिधेनवः
पयंसेमशिश्रयुः १७ आनंःसोमसंयतंपिप्युषीमिषमिन्दोपवंस्वपवमानोअस्त्रि
धंम्। यानोदोहंतेत्रिरहन्नसंश्चुषीक्षुमद्वाजंवन्मधुंमत्सुवीयंम् १८ वृषांमतीनांपंवते
विचक्षणःसोमोअह्नंःप्रतरीतोषसोंदिवः। क्राणासिन्धूंनांकलशाँअवीवशदिन्द्रंस्य
हार्दीविशन्मंनीषिभिंः १९ मनीषिभिंःपवतेपूर्व्यःकविर्नृभिंर्यतःपरिकोशाँअ-
चिक्रदत्। त्रितस्यनामंजनयन्मधुंक्षरदिन्द्रंस्यवायोःसख्यायकर्तंवे २० ॥१५॥
अयंपुंनानउषसोविरोंचयदयंसिन्धुंभ्योअभवदुलोककृत्। अयंत्रिःसप्तदुदुहान-
आशिरंसोमोंहृदेपंवतेचारुंमत्सरः २१ पवंस्वसोमदिव्येषुधामंसुसृजानइंन्दो
कलशेंपवित्रआ। सीदन्निन्दंस्यजठरेकनिंक्रदन्नृभिंर्यतःसूर्यमारोंहयोदिवि २२
अद्रिंभिःसुतःपंवसेपवित्रआँइन्दविन्द्रंस्यजठरेष्वाविशन्। त्वंनृचक्षांअभवोवि-

चक्षणसोमंगोत्रमङ्गिरोभ्योऽवृणोरप २३ त्वांसोमपवमानंस्वाध्योऽनुविप्रासो
अमदन्नवस्यवः । त्वांसुपर्णआभरद्दिवस्परीन्दोविश्वाभिर्मतिभिःपरिष्कृतम् २४
अव्येपुनानंपरिवारऊर्मिणाहरिंनवन्तेअभिसप्तधेनवः । अपामुपस्थेअध्यायवः
कविमृतस्ययोनामहिषाअहेषत २५ ॥ १६ ॥ इन्दुःपुनानोअतिगाहतेमृधोवि-
श्वानिकृण्वन्सुपथानियज्यवे । गाःकृण्वानोनिर्णिजंहर्यतःकविरत्योनक्रीळन्प-
रिवारमर्षति २६ असश्चतःशतधाराअभिश्रियोहरिंनवन्तेऽवताउदन्युवः । क्षि-
पोमृजन्तिपरिगोभिरावृतंतृतीयेपृष्ठेअधिरोचनेदिवः २७ तवेमाःप्रजादिव्यस्य
रेतसस्त्वंविश्वस्यभुवनस्यराजसि । अथेदंविश्वंपवमानतेवशेत्वमिन्दोप्रथमोधा-
मधाअसि २८ त्वंसमुद्रोअसिविश्ववित्कवेतवेमाःपञ्चप्रदिशोविधर्मणि । त्वंद्यां
चपृथिवींचातिजभ्रिषेतवज्योतींषिपवमानसूर्यः २९ त्वंपवित्रेरजसोविधर्मणि-

देवेभ्यः सोमपवमानपूयसे। त्वामुशिजः प्रथमाअंगृभ्णततुभ्येमाविश्वाभुवनानि
येमिरे ३० ॥ १७ ॥ प्ररेभएत्यतिवारंमव्ययंवृषावनेष्ववचक्रदद्धरिः । संधी-
तयोवावशानाअंनूषतशिशुंरिहन्तिमतयःपनिप्रतम् ३१ ससूर्यस्यरश्मिभिःपरि
व्यततन्तुंतन्वानस्त्रिवृतंयथाविदे । नयन्नृतस्यप्रशिषोनवीयसीःपतिर्जनीनामुपं
यातिनिष्कृतम् ३२ राजासिन्धूनांपवतेपतिर्दिवऋतस्ययातिपथिभिःकनिक्रद-
त् । सहस्रधारःपरिषिच्यतेहरिःपुनानोवाचंजनयन्नुपावसुः ३३ पवमानमह्य-
र्णोविधावसिसूरोनचित्रोअव्ययानिपव्यया । गभस्तिपूतोनृभिरद्रिभिःसुतोमहे
वाजायधन्यायधन्वसि ३४ इषमूर्जंपवमानाभ्यर्षसिश्येनोनवंसुकलशेषुसीद-
सि । इन्द्रायमद्वामद्योमदःसुतोदिवोविष्टम्भउपमोविचक्षणः ३५ ॥ १८ ॥ सप्त
स्वसारोअभिमातरःशिशुंनवंजज्ञानंजेन्यंविपश्चितम् । अपांगन्धर्वंदिव्यंनृचक्षं-

संसोमंविश्वस्यभुवनस्यराजसे ३६ ईशानइमाभुवनानिवीयसेयुजानइन्दो हरितःसुपर्ण्यः। तास्तेक्षरन्तुमधुमद्घृतंपयस्तवव्रतेसोमतिष्ठन्तुकृष्टयः ३७ त्वं नृचक्षाअसिसोमविश्वतःपवमानवृषभताविधावसि। सनःपवस्ववसुमद्धिरण्य-वद्वयंस्याममभुवनेषुजीवसे ३८ गोवित्पवस्ववसुविद्धिरण्यविद्रेतोधाइन्दोभुवने-ष्वर्पितः। त्वंसुवीरोअसिसोमविश्ववित्तंत्वाविप्राउपगिरेमआसते ३९ उन्मध्वं ऊर्मिर्वननाअतिष्ठिपदपोवसानोमहिषोविगाहते। राजापवित्ररथोवाजमारुह-त्सहस्रभृष्टिर्जयतिश्रवोबृहत् ४० ॥ ११ ॥ सभन्दनाउदियर्तिप्रजावतीर्विश्वायु-र्विश्वाःसुभराअहर्दिवि। ब्रह्मप्रजावद्रयिमश्वपस्त्यंपीतइन्दविन्द्रमस्मभ्यंयाचता-त् ४१ सोअग्रेअह्नांहरिर्हर्यतोमदःप्रचेतसाचेतयतेअनुद्युभिः। द्वाजनायातयन्नन्त-रीयतेनराचशंसंदैव्यंचधर्तरि ४२ अञ्जतेव्यञ्जतेसमञ्जतेक्रतुंरिहन्तिमधुनाभ्यञ्ज-

ते। सिन्धोरुच्छ्वासेपतयन्तमुक्षणंहिरण्यपावाःपशुमासुगृभ्णते ४३ विपश्चितेपव-
मानायगायतमहीनधारात्यन्धोअर्षति। अहिर्नजूर्णामतिसर्पतित्वचमत्योनक्री-
ळन्नसरद्वृषाहरिः ४४ अग्रेगोराजाप्यस्तविष्यतेविमानोअह्नांभुवनेष्वर्पितः।
हरिर्घृतस्नुःसुदृशीकोअर्णवोज्योतीरथःपवतेरायओक्यः ४५ ॥ २० ॥ असर्जि
स्कम्भोदिवउद्यतोमदःपरित्रिधातुर्भुवनान्यर्षति। अंशुंरिहन्तिमतयःपनिप्नतं
गिरायदिनिर्णिजमृग्मिणोययुः ४६ प्रतेधाराअत्यण्वानिमेष्यःपुनानस्यसंयतो
यन्तिरंहयः। यद्गोभिरिन्दोचम्वोःसमज्यसआसुवानःसोमकलशेषुसीदसि ४७
पवस्वसोमक्रतुविन्नउक्थ्योऽव्योवारेपरिधावमधुप्रियम्। जहिविश्वान्रक्षसइन्दो
अत्रिणोबृहद्वदेमविदथेसुवीराः ४८ ॥ २१ ॥

प्र तु नवोशना पवमानः सोमस्त्रिष्टुप् ।

८७ प्रतुद्रवपरिकोशंनिषींदनृभिंःपुनानोअभिवाजंमर्ष । अश्वंनत्वांवाजिनं मर्जयन्तोऽच्छांबर्हीरंशनाभिंर्नयन्ति १ स्वायुधःपंवतेदेवइन्दुरशस्तिहावृजनं रक्षंमाणः । पितादेवानांजनितासुदक्षोंविष्टम्भोदिवोधरुणंःपृथिव्याः२ऋषिर्विप्रंः पुरएताजनांनामृभुर्धीरंउशनाकाव्येंन । सचिंद्विवेदनिहिंतंयदांसामपीच्यं१ गुह्यंनामगोनांम् ३ एषस्यतेमधुंमाँइन्द्रसोमोवृषावृष्णेपरिंपवित्रेंअक्षाः । सहस्रसाःशंतसाभूंरिदावांशश्वत्तमंबर्हिरावाज्यंस्थात् ४ एतेसोमांअभिगव्यासहस्रांमहेवाजांयामृतांयश्रवांसि । पवित्रेंभिःपवंमानाअसृग्रञ्छ्रवस्यवोनपृतनाजो अत्याः ५ ॥ २२ ॥ परिहिष्मांपुरुहूतोजनांनांविश्वासंरद्भोजंनापूयमांनः । अथाभंरश्येनभृतप्रयांसिरयिंतुञ्जांनोअभिवाजंमर्ष ६ एषसुंवानःपरिसोमंःप-

वित्रेसर्गोनसृष्टोअंदधावुदर्वी । तिग्मेशिशानोमहिषोनशृङ्गेगागव्यन्नभिशूरोन सत्वा ७ एषायंयौपरमादन्तरद्रेःकूचित्सतीरूर्वेगाविवेद । दिवोनविद्युत्स्तनयं- न्त्यभ्रैःसोमंस्यतेपवतइन्द्रधारां ८ उतस्मंराशिंपरियासिगोनामिन्द्रेणसोमसर- थंपुनानः । पूर्वीरिषोबृहतीर्जीरदानोशिक्षांशचीवस्तवताउंपष्टुत् ९ ॥ २३ ॥

अयं सोमोष्टावुशना पवमानः सोमस्त्रिष्टुप् ।

८८ अयंसोमइन्द्रतुभ्यंसुन्वेतुभ्यंपवतेत्वमंस्यपाहि।त्वंहयंचकृषेत्वंववृषइन्दुं- मदायुयुज्यायसोमंम् १ सईरथोनभुरिषाळयोजिमहःपुरूणिसातयेवसूनि । आ- दींविश्वांनहुष्याणिजातास्वर्षातावनऊर्ध्वानवन्त २ वायुर्नयोनियुत्वाँइष्टयांमा नासत्येवहवआशंभविष्ठः।विश्ववारोद्रविणोदाइवत्मन्पूषेवधीजवनोऽसिसोम ३ इन्द्रोनयोमहाकर्माणिचक्रिर्हन्तावृत्राणामसिसोमपूर्भित् । पैद्वोनहित्वमहिना-

म्नांहन्ताविश्वंस्यासिसोमदस्योः ४ अग्निर्नयोवनआसृज्यमानोवृथापाजांसिकृ-
णुतेनदीषु । जनोनयुध्वामहतउंपब्दिरियर्तिसोमःपवमानऊर्मिम् ५ एतेसो-
माअतिवाराण्यव्यांदिव्यानकोशासोअभ्रवर्षाः । वृथांसमुद्रंसिन्धवोननीचीः
सुतासोअभिकलशाँअसृग्रन् ६ शुष्मीशर्धोनमारुतंपवस्वानभिशस्तादिव्याय-
थाविट् । आपोनमक्षूसुमतिर्भवानःसहस्राप्साःपृतनाषाण्नयज्ञः ७ राज्ञोनुते
वरुणस्यव्रतानिबृहद्गभीरंतवसोमधाम । शुचिष्ट्वमसिप्रियोनमित्रोदक्षाय्योअर्य-
मेवासिसोम ८ ॥ २४ ॥

प्रोस्य सप्तोशना पवमानः सोमस्त्रिष्टुप् ।

८९ प्रोस्यवह्निःपथ्याभिरस्यान्दिवोनवृष्टिःपवमानोअक्षाः ।सहस्रधारोअस-
दन्न्य१स्मेमातुरुपस्थेवनआचसोमः १ राजासिन्धूनामवसिष्टवासंऋतस्यनाव-

मारुहद्रजिष्ठाम् । अप्सुद्रप्सोवावृधेश्येनजूतोदुहईंपितादुहईंपितुर्जाम् २ सिंहंनंसन्तमध्वोअयासंहरिमरुषंदिवोअस्यपतिम् । शूरोयुत्सुप्रथमःपृच्छतेगाअस्यचक्षसापरिपात्युक्षा ३ मधुपृष्ठंघोरमयासमश्वंरथेयुञ्जन्त्युरुचक्रऋष्वम् । स्वसारईंजामयोमर्जयन्तिसनाभयोवाजिनमूर्जयन्ति ४ चतस्रईंघृतदुहःसचन्तेसमानेअन्तर्धरुणेनिषत्ताः । ताईमर्षन्तिनमसापुनानास्ताईंविश्वतःपरिषन्तिपूर्वीः ५ विष्टम्भोदिवोधरुणःपृथिव्याविश्वाउतक्षितयोहस्तेअस्य । असत्तउत्सोगृणतेनियुत्वान्मध्वोअंशुःपवतइन्द्रियाय ६ वन्वन्नवातोअभिदेववीतिमिन्द्रायसोमवृत्रहापवस्व । शग्धिमहःपुरुश्चन्द्रस्यरायःसुवीर्यस्यपतयःस्याम ७ ॥ २५ ॥

प्र हिन्वानः षड्वसिष्ठः पवमानस्त्रिष्टुप् ।

१० प्रहिन्वानोजनितारोदस्योरथोनवाजंसनिष्यन्नयासीत् । इन्द्रंगच्छन्ना-

युंधासंशिशांनोविश्वावसुहस्तंयोरादधांनः १ अभित्रिंपृष्ठंवृषंणंवयोधामांङ्गूषाणां-
मवावशन्तवाणीः । वनावसांनोवरुणोनसिन्धून्विरंत्नधादंयतेवार्याणि २ शूरंग्रा-
मः सर्ववीरः सहांवाञ्जेतांपवस्वसनिंताधनांनि । तिग्मायुधः क्षिप्रधंन्वासमत्स्वषा-
ळ्हः साह्वान्पृतंनासुशत्रून् ३ उरुगंव्यूतिरभंयानिकृण्वन्त्संमीचीनेआपंवस्वापुरं-
न्धी । अपः सिषांसन्नुषसः स्वं१र्गाः संचिंक्रदोमहोअस्मभ्यंवाजांन् ४ मत्सिंसोम
वरुणंमत्सिंमित्रंमत्सीन्द्रंमिन्दोपवमानविष्णुंम् । मत्सिशर्धोमारुंतंमत्सिंदे
वान्मत्सिंमहामिन्द्रंमिन्दोमदांय ५ एवाराजेंवक्रतुंमाँअमेंनविश्वाघनिंघ्नदुरिता
पंवस्व । इन्दोसूक्तायवचंसेवयोधायूयंपांतस्वस्तिभिःसदांनः ६ ॥ २६ ॥ इति
शाकलर्क्संहितायां सप्तमाष्टके तृतीयोध्यायः ॥ ७ ॥ ३ ॥

असर्जिकश्यपःपरिस्रुवानःसाकमुक्षपञ्चनोधाअधियत्कण्वःकनिक्रन्तिमस्कण्वःप्रसेनानीश्चतुर्विंश-
तिर्दैवोदासिःप्रतर्दनोस्यप्रेषाष्टापञ्चाशदाद्यंतृचंवासिष्ठोपश्यदुत्तरान्नवपृथग्वासिष्ठाइन्द्रप्रमतिर्वृषगणोम-
न्युरुपमन्युर्व्याघ्रपाच्छक्तिःकर्णश्रुन्मृळीकोवसुक्रइतिचतुर्दशपराशरोन्स्याःकुत्सोभिनोद्वादशाम्बरीष-
ऋजिश्वाचानुष्टुभंहबृहत्युपान्स्याहर्यतायाष्टौरेभसूनुकाश्यपौबृहत्याद्याभीनवंतेनव ।

असर्जि षट्कश्यपः पवमानः सोमस्त्रिष्टुप् ।

११ ॐम् असर्जिवक्कारथ्येयथाजौधियामनोतांप्रथमोमंनीषी । दशास्वसां
रोअधिसानोअव्ये ऽजंन्तिवह्निंसदंनान्यच्छं १ वीतीजनंस्यदिव्यस्यंकव्यैरधिंसु-
वानोनंहुष्यैभिरिन्दुंः । प्रयोनृभिंरमृतोमर्त्यैभिर्मर्मृजानोऽविंभिर्गोभिंरद्भिः २
वृषावृष्णेरोरुंवदंशुरंस्मैपवंमानोरुशंदीर्तेपयोगोः । सहस्रमृक्कांपथिभिंर्वचोविदं-
ध्वस्मभिःसूरोअण्वंवियांति ३ रुजादृह्लाचिंद्रक्षसःसदांसिपुनानइंन्दऊर्णुहिवि

वाजान् । वृश्चोपरिष्टात्तुजताव्धेनयेअन्तिंदूरादुपनायमेषाम् ४ सप्रंत्वन्नव्यंसे विश्ववारसूक्तायपथःकृणुहिप्राचः । येदुःषहासोवनुषांबृहन्तस्तांस्तेअश्यामपुरुकृत्पुरुक्षो ५ एवापुनानोअपःस्वर्गाअस्मभ्यंतोकातनयानिभूरि । शंनःक्षेत्रमुरुज्योतींषिसोमज्योङ्नःसूर्यंदृशयेरिरीहि ६ ॥ १ ॥

परि सुवानः षट् कश्यपः पवमानः सोमस्त्रिष्टुप् ।

१२ परिसुवानोहरिरंशुःपवित्रेरथोनसर्जिसनयेहियानः । आपच्छ्लोकमिन्द्रियंपूयमानःप्रतिदेवाँअजुषतप्रयोभिः १ अच्छानृचक्षाअसरत्पवित्रेनामदधानःकविरस्ययोनौ । सीदन्होतेवसदनेचमूषूपेमग्मन्नृषयःसप्तविप्राः २ प्रसुमेधागातुविद्विश्वदेवःसोमःपुनानःसदएतिनित्यम् । भुवद्विश्वेषुकाव्येषुरन्तानुजनान्यततेपञ्चधीरः ३ तवत्येसोमपवमाननिण्येविश्वेदेवास्त्रयएकादशासः ।

दशांस्वधाभिरधिसानोअव्येमृजन्तित्वानद्यंःसप्तयह्वीः ४ तन्नुसत्यंपवमानस्या-
स्तुयत्रविश्वेकारवंःसंनसन्त । ज्योतिर्यदह्नेअकृंणोदुलोकंप्रावन्मनुंदस्यंवेकरभी-
कंम् ५ परिसद्मेवपशुमान्तिहोताराजानसत्यःसमितीरियानः । सोमंः पुनानः
कलशाँअयासीत्सीदंन्मृगोनमंहिषोवनेषु ६ ॥ २ ॥

साकमुक्ष पञ्च नोधाः पवमानः सोमास्त्रिष्टुप् ।

१३ साकमुक्षोमर्जयन्तस्वसारोदशधीरंस्यधीतयोधनुंत्रीः । हरिःपर्यंद्रव-
ज्जाःसूर्यस्यद्रोणंननक्षेअत्योनवाजी १ संमातृभिर्नशिशुर्वावशानोवृषादधन्वे
पुरुवारोअद्भिः । मर्योनयोषामभिनिंष्कृतंयन्त्संगंच्छतेकलशंउस्रियाभिः २
उतप्रपिंप्यऊधरघ्न्यायाइन्दुर्धाराभिःसचतेसुमेधाः । मूर्धानंगावःपयंसाचमूष्व-
भिश्रीणन्तिवसुभिर्ननिक्तैः ३ सनोदेवेभिःपवमानरदेन्दोरयिमश्विनंवावशा-

नः । रयिशायतामुशतीपुरंधिरस्मद्र्यं१गादावनेवसूनाम् ४ नूनोरयिमुपमा-स्वनूवन्तंपुनानोवाताप्यंविश्वश्चंन्द्रम् । प्रवन्दितुरिन्दोतार्यायुःप्रातर्मक्षूधियावं-सुर्जगम्यात् ५ ॥ ३ ॥

अधियत्पञ्च कण्वः पवमानः सोमस्त्रिष्टुप् ।

१४ अधियदस्मिन्वाजिनीवशुभःस्पर्धन्तेधियःसूर्येनविशः । अपोवृणानः पवतेकवीयन्व्रजन्नपंशुवर्धनायमन्म १ द्विताव्यूर्ण्वन्नमृतस्यधामस्वर्विदेभुवना-निप्रथन्त । धियःपिन्वानाःस्वसरेनगावंऋतायन्तीरभिवावश्रइन्दुम् २ परियत्कविःकाव्याभरतेशूरोनरथोभुवनानिविश्वा । देवेषुयशोमर्तायभूषन्दक्षायरा-यःपुरुभूषुनव्यः ३ श्रियेजातःश्रियआनिरियायश्रियंवयोजरितृभ्योदधाति । श्रियंवसानाअमृतत्वमायन्भवन्तिसत्यासमिथामितद्रौ ४ इषमूर्जमभ्यं१र्षा-

श्वंगामुरुज्योतिःकृणुहिमत्सिदेवान् । विश्वांनिहिसुषहातानितुभ्यंपवमानबा-
धसेसोमशत्रून् ५ ॥ ४ ॥

कनिक्रन्ति पञ्च प्रस्कण्वः पवमानः सोमस्त्रिष्टुप् ।

१५ कनिक्रन्तिहरिरासृज्यमानःसीदन्वनस्यजठरेपुनानः । नृभिर्यतःकृ-
णुतेनिर्णिजंगाअतोमतीर्जनयतस्वधाभिः १ हरिःसृजानःपथ्यामृतस्येयर्तिवा-
चमरितेवनावम् । देवोदेवानांगुह्यानिनामाविष्कृणोतिबर्हिषिप्रवाचे २ अपा-
मिवेदूर्मयस्ततुराणाःप्रमनीषाईरतेसोममच्छ । नमस्यन्तीरुपचयन्तिसंचाचविं-
शन्त्युशतीरुशन्तम् ३ तंमर्मृजानंमहिषंनसानावंशुंदुहन्त्युक्षणंगिरिष्ठाम् । तंवा-
वशानंमतयःसचन्तेत्रितोबिभर्तिवरुणंसमुद्रे ४ इष्यन्वाचमुपवक्तेवहोतुःपुनान
इन्दोविष्यामनीषाम् । इन्द्रश्चयत्क्षयथःसौभगायसुवीर्यस्यपतयःस्याम ५ ॥ ५ ॥

प्र सेनानीश्चतुर्विंशतिः प्रतर्दनो दैवोदासिः पवमानस्त्रिष्टुप् ।

१६ प्रसेनानीःशूरोअग्रेरथानांगव्यन्नेतिहर्षतेअस्यसेना । भद्रान्कृण्वन्निन्द्रहवान्त्सखिभ्यआसोमोवस्त्रारभसानिदत्ते १ समस्यहरिंहरयोमृजन्त्यश्वहयैरनिशितंनमोभिः । आतिष्ठतिरथमिन्द्रस्यसखाविद्वाँएनासुमतिंयात्यच्छ २ सनोदेवदेवतातेपवस्वमहेसोमप्सरसइन्द्रपानः । कृण्वन्नपोवर्षयन्द्यामुतेमामुरोरानोवरिवस्यापुनानः ३ अजीतयेऽहतयेपवस्वस्वस्तयेसर्वतातयेबृहते । तदुशन्तिविश्वइमेसखायस्तदहंवश्मिपवमानसोम ४ सोमःपवतेजनितामतीनांजनितादिवोजनितापृथिव्याः । जनिताग्नेर्जनितासूर्यस्यजनितेन्द्रस्यजनितोतविष्णोः ५ ॥ ६ ॥ ब्रह्मादेवानांपदवीःकवीनामृषिर्विप्राणांमहिषोमृगाणाम् । श्येनोगृध्राणांस्वधितिर्वनानांसोमःपवित्रमत्येतिरेभन् ६ प्रावीविपद्वाचऊर्मिंन

सिन्धुर्गिरःसोमःपवमानोमनीषाः । अन्तःपश्यन्वृजनेमावराण्यातिष्ठतिवृषभो
गोषुजानन् ७ समत्सरःपृत्सुवन्वन्नवातःसहस्ररेताअभिवाजमर्ष । इन्द्रायेन्दो
पवमानोमनीष्यं१शोरूर्मिमीरयगाइषण्यन् ८ परिप्रियःकलशेदेववातइन्द्राय
सोमोरण्योमदाय । सहस्रधारःशतवाजइन्दुर्वाजीनसप्तिःसमनाजिगाति ९
सपूर्व्योवसुविज्जायमानोमृजानोअप्सुदुदुहानोअद्रौ । अभिशस्तिपाभुवनस्य
राजाविदद्गातुंब्रह्मणेपूयमानः १० ॥ ७ ॥ त्वयाहिनःपितरःसोमपूर्वेकर्माणि
चक्रुःपवमानधीराः । वन्वन्नवातःपरिधीँरपोर्णुवीरेभिरश्वैर्मघवाभवानः ११
यथापवथामनवेवयोधाअमित्रहावरिवोविद्धविष्मान् । एवापवस्वद्रविणंदधा-
नइन्द्रेसंतिष्ठजनयायुधानि १२ पवस्वसोममधुमाँऋतावापोवसानोअधिसानो

अव्ये । अवद्रोणानिघृतवान्तिसीदमदिन्तमोमत्सरइन्द्रपानः १३ वृष्टिंदिवःश-
तधारःपवस्वसहस्रसावाजयुर्देववीतौ । संसिन्धुभिःकलशेवावशानःसमुस्रि-
याभिःप्रतिरन्नआयुः १४ एषस्यसोमोमतिभिःपुनानोऽत्योनवाजीतरतीदरा-
तीः । पयोनदुग्धमदितेरिषिरमुर्विवगातुःसुयमोनवोळ्हा १५ ॥ ८ ॥ स्वायुधः
सोतृभिःपूयमानोऽभ्यर्षगुह्यंचारुनाम । अभिवाजंसप्तिरिवश्रवस्याभिवायुम-
भिगादेवसोम १६ शिशुंजज्ञानंहर्यतंमृजन्तिशुम्भन्तिवह्निंमरुतोगणेन । कवि-
र्गीर्भिःकाव्येनाकविःसन्त्सोमःपवित्रमत्येतिरेभन् १७ ऋषिमनायऋषिकृत्स्व-
र्षाःसहस्रणीथःपदवीःकवीनाम् । तृतीयंधाममहिषःसिषासन्त्सोमोविराजम-
नुराजतिष्टुप् १८ चमूषच्छ्येनःशकुनोविभृत्वागोविन्दुर्द्रप्सआयुधानिबिभ्रत् ।

अपामूर्मिंसचंमानःसमुद्रंतुरीयंधामंमहिषोविवक्ति १९ मर्योनशुभ्रस्तन्वंमृ-
जानोऽत्योनसृत्वांसनयेधनांनाम् । वृषेवयूथापरिकोशमर्षन्कनिक्रदच्चम्वो३ रा
विवेश २० ॥ १ ॥ पर्वस्वेन्दोपर्वमानोमहोभिःकनिक्रदत्परिवारांण्यर्ष । क्री-
ळंश्चम्वो३राविंशपूयमानइन्द्रंतेरसोमदिरोमंमत्तु २१ प्रास्यधारांबृहतीरंसृग्रन्न-
क्तोगोभिःकुलशाँआविवेश । सामंकृण्वन्त्सांमन्योविपश्चित्क्रन्दंन्नेत्यभिसख्युर्न
जामिम् २२ अपघ्नन्नेषिपवमानशत्रूंन्प्रियांनजारोअभिगीतइन्दुः । सीदन्वनेषु
शकुनोनपत्वासोमंःपुनानःकलशेषुसत्तां २३ आतेरुचःपर्वमानस्यसोमयो-
षेवयन्तिसुदुघांःसुधाराः । हरिरानीतःपुरुवारोअप्स्वचिक्रदत्कलशेदेवयू-
नाम् २४ ॥१०॥ इति शाकलर्क्संहितायां नवमे मण्डले पञ्चमोनुवाकः ॥ ९ ॥ ५ ॥

अस्य प्रेषाष्टापञ्चाशत्पवमानः सोमस्त्रिष्टुप् । आद्यतृचस्य वासिष्ठः । द्वितीयस्येन्द्रप्रमतिर्वासिष्ठः । तृतीयस्य वृषगणो वासिष्ठः । चतुर्थस्य मन्युर्वासिष्ठः । पञ्चमस्योपमन्युर्वासिष्ठः । षष्ठस्य व्याघ्रपाद्वासिष्ठः । सप्तमस्य शक्तिर्वासिष्ठः । अष्टमस्य कर्णश्रुद्वासिष्ठः । नवमस्य मृळीको वासिष्ठः । दशमस्य वसुक्रो वासिष्ठः । अन्यानां चतुर्दशानामृचां कुत्सः । शिष्टानां पराशरः ।

९७ अस्यप्रेषाहेमनांपूयमांनोदेवोदेवेभिःसमंपृक्तरसंम् । सुतःपवित्रंपर्यैतिरेभंन्मितेवसद्मंपशुमान्तिहोतां १ भद्रावस्त्रांसमन्या३वसांनोमहान्कविर्निवचंनानिशंसंन् । आवंच्यस्वचम्वोःपूयमांनोविचक्षणोजागृंविर्देववींतौ २ समुंप्रियोमृंज्यतेसानोअव्येंयशस्तंरोयशसांक्षैतोंअस्मे । अभिस्वंरधन्वांपूययमांनोयूयंपांतस्वस्तिभिःसदांनः ३ प्रगांयताभ्यर्चामदेवान्त्सोमंहिनोतमहतेधनांय । स्वादुःपंवातेअतिवारमव्यमासींदातिकलशंदेवयुर्नः ४ इन्दुर्देवानामुपंसख्यमायन्त्स-

हस्त्रंधारःपवतेमदाय । नृभिःस्तवानोअनुधामपूर्वमगन्निन्द्रंमहतेसौभगाय ५
॥ ११ ॥ स्तोत्रेरायेहरिरर्षापुनानइन्द्रंमदोगच्छतुतेभराय । देवैर्याहिसरथंराधो
अच्छायूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६ प्रकाव्यमुशनेवब्रुवाणोदेवोदेवानांजनिमा
विवक्ति । महिव्रतःशुचिबन्धुःपावकःपदावराहोअभ्येतिरेभन् ७ प्रहंसासस्तृप-
लंमन्युमच्छामादस्तंवृषगणाअयासुः । आङ्गूष्यं१पवमानंसखायोदुर्मर्षसाकंप्र
वदन्तिवाणम् ८ सरंहतउरुगायस्यजूतिंवृथाक्रीळन्तंमिमतेनगावः । परीणसं
कृणुतेतिग्मशृङ्गोदिवाहरिर्ददृशेनक्तमृज्रः ९ इन्दुर्वाजीपवतेगोन्योघाइन्द्रेसोमः
सहइन्वन्मदाय । हन्तिरक्षोबाधतेपर्यरातीर्वरिवःकृण्वन्वृजनस्यराजा १०
॥१२॥ अधधारयामध्वापृचानस्तिरोरोमपवतेअद्रिदुग्धः । इन्दुरिन्द्रस्यसख्यं
जुषाणोदेवोदेवस्यमत्सरोमदाय ११ अभिप्रियाणिपवतेपुनानोदेवोदेवान्त्स्वेन

रसैनपृञ्चन् । इन्दुर्धर्माण्यृतुथावसानोदशक्षिपोअव्यतसानोअव्ये १२ वृषा
शोणोअभिकनिक्रदद्गानदयन्नेतिपृथिवीमुतद्याम् । इन्द्रस्येववग्नुराशृण्वआजौ
प्रचेतयन्नर्षतिवाचमेमाम् १३ रसाय्यःपयसापिन्वमानईरयन्नेषिमधुमन्तमंशु-
म् । पवमानःसन्तनिमेषिकृण्वन्निन्द्रायसोमपरिषिच्यमानः १४ एवापवस्वम-
दिरोमदायोदग्राभस्यनमयन्वधस्नैः । परिवर्णंभरमाणोरुशन्तंगव्युर्नोअर्षपरि
सोमसिक्तः १५॥१३॥ जुष्टीनइन्दोसुपथासुगान्युरौपवस्ववरिवांसिकृण्वन् । घ-
नेवविष्वग्दुरितानिविघ्नन्नधिष्णुनाधन्वसानोअव्ये १६ वृष्टिंनोअर्षदिव्यांजिगत्नु-
मिळावतींशङ्गयींजीरदानुम् । स्तुकेववीताधन्वाविचिन्वन्बन्धूँरिमाँअवराँइन्दो
वायून् १७ ग्रन्थिंनविष्यग्रथितंपुनानऋजुंचगातुंवृजिनंचसोम । अत्योनक्रदो
हरिरासृजानोमर्योदेवधन्वपस्त्यावान् १८ जुष्टोमदायदेवतातइन्दोपरिष्णुना-

न्वसानो अव्ये । सहस्रधारः सुरभिरदब्धः परि स्रव वाजसातौ नृषह्ये ११ अरश्मानो ये ऽरथा अयुक्ता अत्यासो न ससृजानास आजौ । एते शुक्रासो धन्वन्ति सोमा देवासस्ताँ उप याता पिबध्यै २० ॥ १४ ॥ एवा न इन्दो अभि देववीतिं परि स्रव नभो अर्णश्चमूषु । सोमो अस्मभ्यं काम्यं बृहन्तं रयिं ददातु वीरवन्तमुग्रम् २१ तक्षद्यदी मनसो वेनतो वाग्ज्येष्ठस्य वा धर्मणि क्षोरनीके । आदीमायन्वरमा वावशाना जुष्टं पतिं कलशे गाव इन्दुम् २२ प्र दानुदो दिव्यो दानुपिन्व ऋतमृताय पवते सुमेधाः । धर्मा भुवद्वृजन्यस्य राजा प्र रश्मिभिर्दशभिर्भारि भूम २३ पवित्रेभिः पवमानो नृचक्षा राजा देवानामुत मर्त्यानाम् । द्विता भुवद्रयिपती रयीणामृतं भरत्सुभृतं चार्विन्दुः २४ अर्वाँ इव श्रवसे सातिमच्छेन्द्रस्य वायोरभि वीतिमर्ष । स नः सहस्रा बृहतीरिषो दा भवा सोम द्रविणोवित्पुनानः २५ ॥ १५ ॥ देवाव्यो नः परिषिच्यमानाः क्ष-

यंसुवीरंधन्वन्तुसोमाः । आयज्यवःसुमतिंविश्ववाराहोतारोनदिवियजोमन्द्रत-
माः २६ एवादेवदेवतातेपवस्वमहेसोमप्सरसेदेवपानः । महश्चिद्धिष्मसिहिताःसं-
मर्येकृधिसुष्ठानेरोदसीपुनानः २७ अश्वोनक्रदोवृषभिर्युजानःसिंहोनभीमोमन-
सोजवीयान् । अर्वाचीनैःपथिभिर्येरजिष्ठाआपवस्वसौमनसंनइन्दो २८ शतंधा-
रादेवजाताअसृग्रन्त्सहस्रमेनाःकवयोमृजन्ति । इन्दोसनित्रंदिवआपवस्वपुरए-
तासिमहतोधनस्य २९ दिवोनसर्गाअससृग्रमह्नांराजानमित्रंप्रमिनातिधीरः ।
पितुर्नपुत्रःक्रतुभिर्यतानआपवस्वविशेअस्याअजीतिम् ३० ॥ १६ ॥ प्रतेधारा
मधुमतीरसृग्रन्वारान्यत्पूतोअत्येष्यव्यान् । पवमानपवसेधामगोनांजज्ञानःसू-
र्यमपिन्वोअर्कैः ३१ कनिक्रददनुपन्थामृतस्यशुक्रोविभास्यमृतस्यधाम । सइ-
न्द्रायपवसेमत्सरवान्हिन्वानोवाचंमतिभिःकवीनाम् ३२ दिव्यःसुपर्णोऽवचक्षि

सोमपिन्वन्धाराःकर्मणादेववीतौ । एन्दोविशकलशंसोमधानंक्रन्दन्निहिसूर्य-
स्योपरश्मिम् ३३ तिस्रोवाचईरयतिप्रवह्निर्ऋतस्यधीतिंब्रह्मणोमनीषाम् । गा-
वोयन्तिगोपतिंपृच्छमानाःसोमंयन्तिमतयोवावशानाः ३४ सोमंगावोधेन-
वावावशानाःसोमंविप्रामतिभिःपृच्छमानाः । सोमःसुतःपूयतेअज्यमानःसोमे
अर्कास्त्रिष्टुभःसंनवन्ते ३५ ॥ १७ ॥ एवानःसोमपरिषिच्यमानआपवस्वपूय-
मानःस्वस्ति । इन्द्रमाविशबृहतारवेणवर्धयावाचंजनयापुरन्धिम् ३६ आजा-
गृर्विप्रऋतामतीनांसोमःपुनानोअसदच्चमूषु । सपन्तियंमिथुनासोनिकामा
अध्वर्यवोरथिरासःसुहस्ताः ३७ सपुनानउपसूरेनधातोभेअप्रारोदसीविषआवः ।
प्रियाचिद्यस्यप्रियसासऊतीसतूधनंकारिणेनप्रयंसत् ३८ सवर्धितावर्धनःपूय-
मानःसोमोमीढ्वाँअभिनोज्योतिषावीत् । येनानःपूर्वेपितरःपदज्ञाःस्वर्विदोअभि

गाअद्रिमुष्णन् ३९ अक्रान्त्समुद्रःप्रथमेविधर्मञ्जनयन्प्रजाभुवनस्यराजा । वृषा
पवित्रेअधिसानोअव्येबृहत्सोमोवावृधेसुवानइन्दुः ४० ॥ १८ ॥ महत्तत्सो-
मोमहिषश्चकारापांयद्गर्भोऽवृणीतदेवान् । अदधादिन्द्रेपवमानओजोऽजनय-
त्सूर्येज्योतिरिन्दुः ४१ मत्सिवायुमिष्टयेराधसेचमत्सिमित्रावरुणापूयमा-
नः । मत्सिशर्धोमारुतंमत्सिदेवान्मत्सिद्यावापृथिवीदेवसोम ४२ ऋजुः
पवस्ववृजिनस्यहन्तापामीवांबाधमानोमृधश्च । अभिश्रीणन्पयःपयसाभि
गोनामिन्द्रस्यत्वंतववयंसखायः ४३ मध्वःसूदंपवस्ववस्वउत्संवीरंचनआपव-
स्वाभगंच । स्वदस्वेन्द्रायपवमानइन्दोरयिंचनआपवस्वासमुद्रात् ४४ सोमः
सुतोधारयात्योनहित्वासिन्धुर्ननिम्नमभिवाज्यक्षाः । आयोनिंवन्यमसदत्पुनानः
समिन्दुर्गोभिरसरत्समद्भिः ४५ ॥ १९ ॥ एषस्यतेपवतइन्द्रसोमश्चमूषुधीरउ-

शतेतवंस्वान् । स्वंचक्षारथिरःसत्यशुष्मःकामोनयोदेवयतामसर्जि ४६ एषप्र-
त्नेनवयंसापुनानस्तिरोवर्पांसिदुहितुर्दधानः । वसानःशर्मत्रिवरूथमप्सुहोतेव
यातिसमनेषुरेभन् ४७ नूनस्त्वंरथिरोदेवसोमपरिस्रवचम्वोःपूयमानः । अप्सु
स्वादिष्ठोमधुमाँऋतावादेवोनयःसवितासत्यमन्मा ४८ अभिवायुंवीत्यर्षागृणा-
नो३भिमित्रावरुणापूयमानः । अभीनरंधीजवनंरथेष्ठामभीन्द्रंवृषणंवज्रबाहु-
म् ४९ अभिवस्त्रासुवसनान्यर्षाभिधेनूःसुदुघाःपूयमानः । अभिचन्द्राभर्तवेनो
हिरण्याभ्यश्वान्रथिनोदेवसोम ५० ॥ २० ॥ अभीनोअर्षदिव्यावसून्यभिवि-
श्वापार्थिवापूयमानः । अभियेनद्रविणमश्नवामाभ्यार्षेयंजमदग्निवन्नः ५१ अ-
यापवापवस्वैनावसूनिमांश्चत्वइन्दोसरसिप्रधन्व । ब्रध्नश्चिदत्रवातोनजूतःपुरुमे
धश्चित्तकवेनरंदात् ५२ उतनएनापवयापवस्वाधिश्रुतेश्रवाय्यस्यतीर्थे । षष्टिंस-

हस्राभिगुतोवर्सूनिवृक्षनपक्वंधूनवद्रणाय ५३ महीमेअस्यवृषनामशूषेमांश्वत्वे वापृशनेवावर्धत्रे । अस्वापयन्निगुतःस्नेहयच्चापामित्राँअपाचितोअचेतः ५४ सं त्रीपवित्रावितताम्येष्यन्वेकंधावसिपूयमानः । असिभगोअसिदात्रस्यदातासि मघवामघवद्भ्यइन्दो ५५ ॥ २१ ॥ एषविश्ववित्पवतेमनीषीसोमोविश्वस्यभुव- नस्यराजा । द्रप्साँईरयन्विदथेष्विन्दुर्विवारमव्यंसमयातियाति ५६ इन्दुरिहन्ति महिषाअदब्धाःपदेरेभन्तिकवयोनगृध्राः । हिन्वन्तिधीरादशभिःक्षिपाभिःसम- ञ्जतेरूपमपांरसेन ५७ त्वयावयंपवमानेनसोमभरेकृतंविचिनुयामशश्वत् । त- न्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ५८ ॥ २२ ॥

अभि नो द्वादशाम्बरीष ऋजिश्वा च पवमानः सोमोनुष्टुप् । अन्त्या बृहती ।

९८ अभिनोवाजसातमंरयिमर्षपुरुस्पृहम् । इन्दोसहस्रभर्णसंतुविद्युम्नंवि-

म्वासहम् १ परिष्यसुवानोअव्ययंरथेनवर्माव्यत । इन्दुरभिद्रुणाहितोहियानो धाराभिरक्षाः २ परिष्यसुवानोअक्षाइन्दुरव्येमदच्युतः । धारायऊर्ध्वोअध्वरे भ्राजानैतिगव्ययुः ३ सहित्वंदेवशश्वतेवसुमर्तायदाशुषे । इन्दोसहस्त्रिणंरयिं शतात्मानंविवाससि ४ वयंतेअस्यवृत्रहन्वसोवस्वःपुरुस्पृहः । निनेदिष्ठतमा इषःस्यामसुम्नस्याध्रिगो ५ द्विर्यपञ्चस्वयशसंस्वसारोअद्रिसंहतम् । प्रियमिन्द्रस्यकाम्यंप्रस्नापयन्त्यूर्मिणम् ६ ॥ २३ ॥ परित्यंहर्यतंहरिंबभ्रुंपुनन्तिवारेण । योदेवान्विश्वाँइत्परिमदेनसहगच्छति ७ अस्यवोह्यवसापान्तोदक्षसाधनम् । यःसूरिषुश्रवोबृहद्दधेस्व१र्णहर्यतः ८ सवांयज्ञेषुमानवीइन्दुर्जनिष्टरोदसी । देवोदेवीगिरिष्ठाअस्रेधन्तंतुविष्वणि ९ इन्द्रायसोमपातवेवृत्रघ्नेपरिषिच्यसे । नरेचदक्षिणावतेदेवायसदनासदे १० तेप्रत्नासोव्युष्टिषुसोमाःपवित्रेअक्षरन् ।

अपप्रोथन्तःसनुतर्हुरश्चितःप्रातस्ताँअप्रचेतसः ११ तंसंखायःपुरोरुचंयूयंवयंच सूरयः । अश्याम वाजंगन्ध्यंसनेमवाजंपस्त्यम् १२ ॥ २४ ॥

आहर्यतायाष्टौ रेभसूनू काश्यपौ पवमानः सोमोनुष्टुप् । आद्या बृहती ।

११ आहर्यतायधृष्णवेधनुस्तन्वन्तिपौंस्यम् । शुक्रांवयन्त्यसुरायनिर्णिजं विपामग्रेमहीयुवः १ अधक्षपापरिष्कृतोवाजाँअभिप्रगाहते । यदीविवस्वतोधियोहरिंहिन्वन्तियातवे २ तमस्यमर्जयामसिमदोयइन्द्रपातमः । यंगावआसभिर्दधुःपुरानूनंचसूरयः ३ तंगाथयापुराण्यापुनानमभ्यनूषत । उतोकृपन्तधीतयोदेवानांनामबिभ्रतीः ४ तमुक्षमाणमव्ययेवारेपुनन्तिधर्णसिम् । दूतंनपूर्वचित्तयआशासतेमनीषिणः ५ ॥ २५ ॥ सपुनानोमदिन्तमःसोमश्चमूषुसीदति । पशौनरेतआदधत्पतिर्वचस्यतेधियः ६ समृज्यतेसुकर्मभिर्देवोदेवेभ्यःसु-

तः । विदेयदासुसंददिर्महीरपोविगाहते ७ सुतइन्दोपवित्रआनृभिर्यतोविनीयसे । इन्द्रायमत्सरिन्तमश्चमूष्वानिषीदसि ८ ॥ २६ ॥

अभी नव रेभसूनू काश्यपौ पवमानः सोमोनुष्टुप् ।

१०० अभीनवन्तेअद्रुहःप्रियमिन्द्रस्यकाम्यम् । वत्संनपूर्वआयुनिजातंरिहन्तिमातरः १ पुनानइन्दवाभरसोमद्विबर्हसंरयिम् । त्वंवसूनिपुष्यसिविश्वानिदाशुषोगृहे २ त्वंधियंमनोयुजंसृजावृष्टिंनतन्यतुः । त्वंवसूनिपार्थिवादिव्याचसोमपुष्यसि ३ परितेजिग्युषोयथाधारासुतस्यधावति । रंहमाणाव्य१व्ययंवारंवाजीवसानसिः ४ क्रत्वेदक्षायनःकवेपवस्वसोमधारया । इन्द्रायपातवेसुतोमित्रायवरुणायच ५ ॥ २७ ॥ पवस्ववाजसातमःपवित्रेधारयासुतः । इन्द्रायसोमविष्णवेदेवेभ्योमधुमत्तमः ६ त्वांरिहन्तिमातरोहरिंपवित्रेअद्रुहः । वत्सं

जातंनधेनवःपवमानविधर्मणि ७ पवमानमहिश्रवश्चित्रेभिर्यासिरश्मिभिः । शर्धन्तमांसिजिघ्नसेविश्वानिदाशुषोगृहे ८ त्वंद्यांचमहिव्रतपृथिवींचातिजभ्रिषे । प्रतिद्रापिममुञ्चथाःपवमानमहित्वना ९ ॥ २८ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां सप्तमाष्टके चतुर्थोध्यायः ॥ ७ ॥ ४ ॥

पुरोजितीषोळशान्धीगुःश्यावाश्विर्ययातिर्नाहुषोनहुषोमानवोमनुःसांवरणइतितृचाःशेषेप्रजापतिरु-पाद्येगायत्र्यौऋाणाष्टौत्रितऔप्णिहंवैप्रपुनानायषट्द्वितआप्त्यःसखायःपर्वतनारदौकाश्यपौद्वेशिखण्डि-न्यौवाप्सरसौतंवइन्द्रमच्छषळूनाग्निश्चाक्षुषश्चक्षुर्मानवोमनुराप्सवइतितृचाःपञ्चाग्निःपरीतःषड्विंशतिः सप्तऋषयःप्रागाथंतृतीयाषोळश्यौद्विपदेअष्टम्याद्येचबृहत्यौपवस्वषोळशगौरिवीतिर्द्वचंशक्तिरेकामूरु-र्ऋजिश्वोर्ध्वसद्माकृतयशाऋणंचयइत्यृषयोद्वृचास्तिस्रःशक्तिःकाकुभाःप्रागाथाःसुसुन्वेगायत्रीयवमध्या परासतोबृहतीपरिप्रद्व्यधिकाग्नयोधिष्ण्याऐश्वरयोद्वैपदंपर्यूषुद्वादशत्र्यरुणत्रसदस्यूराजानौतिस्रोनुष्टु-भःपिपीलिकमध्याःषळूर्ध्वबृहत्यस्तिस्रश्चविराजोयारुचातृचमनानतःपारुच्छेपिरासप्तंनानानंचतुष्कं शिशुःपाङ्क्तंहिशर्यणावत्येकादशकश्यपोयइन्दोश्चतुष्कंदशमंमण्डलमग्रेसप्तत्रितःपिप्रीहिनःप्रतएकः ॥

पुरोजिती षोळश पवमानः सोमोनुष्टुप् । उपाद्ये गायत्र्यौ । प्रथमतृचस्यान्धीगुः
श्यावाश्विः । द्वितीयस्य ययातिर्नाहुषः । तृतीयस्य नहुषो मानवः ।
चतुर्थस्य मनुः सांवरणः । अन्त्यचतुष्कस्य प्रजापतिः ।

१०१ ॐम् पुरोजिंतीवोअन्धंसःसुतायंमादयित्नवें । अपश्वानंश्नथिष्टनस-
खांयोदीर्घजिह्वयंम् १ योधारंयापावकयांपरिप्रस्यन्दंतेसुतः । इन्दुरश्वोनकृ-
त्व्यंः २ तंदुरोषंमभीनरःसोमंविश्वाच्यांधिया । यज्ञंहिंन्वन्त्यद्रिंभिः ३ सुतासो
मधुंमत्तमाःसोमाइन्द्रांयमन्दिनंः । पवित्रंवन्तोअक्षरन्देवान्गंच्छन्तुवोमदांः ४
इन्दुरिन्द्रांयपवतइतिंदेवासोंअब्रुवन् । वाचस्पतिर्मखस्यतेविश्वस्येशांनओजं-
सा ५ ॥ १ ॥ सहस्रंधारःपवतेसमुद्रोवांचमींखयः । सोमःपतींरयीणांसखेन्द्रं-
स्यदिवेदिंवे ६ अयंपूषारयिर्भगःसोमंःपुनानोअंर्षति । पतिर्विश्वंस्यभूमंनोव्यं-
ख्यद्रोदंसीउभे ७ समुंप्रियाअंनूषतगावोमदांयघृष्वंयः । सोमांसःकृण्वतेपथः

पवमानासइन्दवः ८ यओजिष्ठस्तमाभरपवमानश्रवाय्यम् । यःपञ्चचर्षणीरभि रयियेनवनामहै ९ सोमाःपवन्तइन्दवोऽस्मभ्यंगातुवित्तमाः । मित्राःसुवाना अरेपसःस्वाध्यःस्वर्विदः १० ॥ २ ॥ सुष्वाणासोव्यद्रिभिश्चिताना गोरधित्वचि । इषमस्मभ्यमभितःसमस्वरन्वसुविदः ११ एतेपूताविपश्चितःसोमासोदध्याशिरः । सूर्यासोनदर्शतासोजिगत्नवोध्रुवाघृते १२ प्रसुन्वानस्यान्धसोमर्तोनवृततद्वचः । अपश्वानमराधसंहतामखंनभृगवः १३ आजामिरत्केअव्यतभुजेनपुत्रओण्योः । सरज्जारोनयोषणांवरोनयोनिमासदम् १४ सवीरोदक्षसाधनोवियस्तस्तम्भरोदसी । हरिःपवित्रेअव्यतवेधानयोनिमासदम् १५ अव्योवारेभिःपवतेसोमोगव्येअधित्वचि । कनिक्रदद्वृषाहरिरिन्द्रस्याभ्येतिनिष्कृतम् १६ ॥ ३ ॥

क्राणाष्टौ त्रितः पवमानः सोम उष्णिक् ।

१०२ क्राणाशिशुर्महीनांहिन्वन्नृतस्यदीधितिम् । विश्वापरिप्रियाभुवदधद्वि-
ता १ उपत्रितस्यपाष्यो३रभक्तयद्गुहापदम् । यज्ञस्यसप्तधामभिरधप्रियम् २
त्रीणित्रितस्यधारयापृष्ठेष्वेरयारयिम् । मिमीतेअस्ययोजनाविसुक्रतुः ३ ज-
ज्ञानंसप्तमातरोवेधामशासतश्रिये । अयंध्रुवोरयीणांचिकेतयत् ४ अस्यव्रतेस-
जोषसोविश्वेदेवासोअद्रुहः । स्पार्हाभवन्तिरन्तयोजुषन्तयत् ५ ॥ ४ ॥ यमी
गर्भमृतावृधोदृशेचारुमजीजनन् । कविंमंहिष्ठमध्वरेपुरुस्पृहम् ६ समीचीने
अभित्मनायह्वीऋतस्यमातरा । तन्वानायज्ञमानुषग्यदञ्जते ७ क्रत्वाशुक्रेभिर
क्षभिर्ऋणोरपव्रजंदिवः । हिन्वन्नृतस्यदीधितिंप्राध्वरे ८ ॥ ५ ॥

प्र पुनानाय षट् द्वित आप्त्यः पवमानः सोम उष्णिक् ।

१०३ प्रपुनानायवेधसेसोमायवचउद्यतम् । भृतिंनभरामतिभिर्जुजोषते १ परिवाराण्यव्ययागोभिरञ्जानोअर्षति । त्रीषधस्थापुनानःकृणुतेहरिः २ परिकोशंमधुश्चुतमव्ययेवारेअर्षति । अभिवाणीरृषीणांसप्तनूषत ३ परिणेतामतीनांविश्वदेवोअदाभ्यः । सोमःपुनानश्चम्वोर्विशद्धरिः ४ परिदैवीरनुस्वधाइन्द्रेणयाहिसरथम् । पुनानोवाघद्वाघद्भिरमर्त्यः ५ परिसप्तिर्नवाजयुर्देवोदेवेभ्यःसुतः । व्यानशिःपवमानोविधावति ६ ॥ ६ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां नवमे मण्डले षष्ठोनुवाकः ॥ ९ ॥ ६ ॥

सखायः षट् पर्वतनारदौ काश्यपौ द्वे शिखण्डिन्यावप्सरसौ पवमानः सोम उष्णिक् ।

१०४ सखायआनिषीदतपुनानायप्रगायत । शिशुंनयज्ञैःपरिभूषतश्रिये १

सचीवत्संनमातृभिः सृजतागयसाधनम् । देवाव्यं१ मदंमभिद्विशवसम् २ पुनातादक्षसाधनंयथाशर्धायवीतये । यथामित्रायवरुणायशंतमः ३ अस्मभ्यं त्वावसुविदंमभिवाणीरनूषत । गोभिष्टेवर्णमभिवासयामसि ४ सनोमदानांपत इन्दोदेवप्सराअसि । सखेवसख्येगातुवित्तमोभव ५ सनेमिकृध्य१स्मदारक्षसंकंचिदत्रिणम् । अपादेवंद्वयुमंहोयुयोधिनः ६ ॥ ७ ॥

तं वः षट् पर्वतनारदौ पवमानः सोम उष्णिक् ।

१०५ तंवःसखायोमदायपुनानमभिगायत । शिशुंनयज्ञैःस्वदयन्तगूर्तिभिः १ संवत्सइवमातृभिरिन्दुर्हिन्वानोअज्यते । देवावीर्मदोमतिभिःपरिष्कृतः २ अयं दक्षायसाधनोऽयंशर्धायवीतये । अयंदेवेभ्योमधुमत्तमःसुतः ३ गोमन्नइन्दोअश्ववत्सुतःसुदक्षधन्व । शुचिंतेवर्णमधिगोषुदीधरम् ४ सनोहरीणांपतइन्दोदेव-

प्सरस्तमः। सखेवसख्येनर्यौरुचेभव ५ सनेमित्वमस्मदाँअदेवंकंचिदत्रिणम्।
साह्वाँइन्दोपरिबाधोअपद्वयुम् ६ ॥ ८ ॥

इन्द्रमच्छ त्रयोदश पवमानः सोम उष्णिक्। प्रथमतृचस्याग्निचाक्षुष ऋषिः। द्वितीयस्य चक्षुर्मानवः। तृतीयस्य मनुराप्सवः। अन्त्यानां पञ्चानामृचामग्निः।

१०६ इन्द्रमच्छंसुताइमेवृषणंयन्तुहरयः। श्रुष्टीजातासइन्दवःस्वर्विदः १
अयंभरायसानसिरिन्द्रायपवतेसुतः। सोमोजैत्रस्यचेततियथाविदे २ अस्येदि-
न्द्रोमदेष्वाग्राभंगृभ्णीतसानसिम्। वज्रंचवृषणंभरत्समप्सुजित् ३ प्रधन्वासो-
मजागृविरिन्द्रायेन्दोपरिस्रव। द्युमन्तंशुष्ममाभरास्वर्विदम् ४ इन्द्रायवृषणं
मदंपवस्वविश्वदर्शतः। सहस्रयामापथिकृद्विचक्षणः ५ ॥ १ ॥ अस्मभ्यंगातु-

वित्तंमोदेवेभ्योमधुमत्तमः । सहस्त्रंयाहिपथिभिःकनिक्रदत् ६ पवस्वदेववीतय
इन्दोधाराभिरोजसा । आकलशंमधुमान्त्सोमनःसदः ७ तवद्रप्साउदप्रुतइन्द्रं
मदायवावृधुः । त्वांदेवासोअमृतायकंपपुः ८ आनःसुतासइन्दवःपुनानाधाव-
तारयिम् । वृष्टिद्यावोरीत्यापःस्वर्विदः ९ सोमःपुनानऊर्मिणाव्योवारंविधाव-
ति । अग्रेवाचःपवमानःकनिक्रदत् १० ॥ १० ॥ धीभिर्हिन्वन्तिवाजिनंवने
क्रीळन्तमत्यविम् । अभित्रिपृष्ठंमतयःसमस्वरन् ११ असर्जिकलशाँअभि
मीळ्हेसप्तिर्नवाजयुः । पुनानोवाचंजनयन्नसिष्यदत् १२ पवतेहर्यतोहरिरतिह्व-
रांसिरंह्या । अभ्यर्षन्त्स्तोतृभ्योवीरवद्यशः १३ अयापवस्वदेवयुर्मधोर्धाराअ-
सृक्षत । रेभन्पवित्रंपर्येषिविश्वतः १४ ॥ ११ ॥

परीतः षड्विंशतः पवमानः सोमः । द्वितीयापञ्चमीसप्तम्येकादशीत्रयोदशीपञ्चदश्यष्टादशी-विंशीद्वाविंशीचतुर्विंशीषड्विंश्यः सतोबृहत्यः । तृतीयाषोडश्यौ द्विपदे । शिष्टा बृहत्यः ।

१०७ परीतोषिञ्चतासुतंसोमोयउत्तमंहविः । दधन्वाँयोनर्यो अप्स्व१न्तरा सुषावसोममद्रिभिः १ नूनंपुनानोऽविभिःपरिस्रवादब्धःसुरभिंतरः । सुतेचि-त्वाप्सुमदामोअन्धसाश्रीणन्तोगोभिरुत्तरम् २ परिसुवानश्चक्षसेदेवमादनः क्रतुरिन्दुर्विचक्षणः ३ पुनानःसोमधारयापोवसानोअर्षसि । आरत्नधायोनिमृ-तस्यसीदस्युत्सोदेवहिरण्ययः ४ दुहानऊधर्दिव्यंमधुप्रियंप्रत्नंसधस्थमासदत् । आपृच्छ्यंधरुणंवाज्यर्षतिनृभिर्धूतोविचक्षणः ५ ॥ १२ ॥ पुनानःसोमजागृवि-रव्योवारेपरिप्रियः । त्वंविप्रोअभवोऽङ्गिरस्तमोमध्वायज्ञंमिमिक्षनः ६ सोमो मीढ्वान्पवतेगातुवित्तमऋषिर्विप्रोविचक्षणः । त्वंकविरभवोदेववीतमआसूर्यंरोह-

योदिवि ७ सोमंउषुवाणःसोतृभिरधिष्णुभिरवींनाम् । अश्वंयेवहरितांयातिधा-
रंयामन्द्रयांयातिधारंया ८ अनूपेगोमान्गोभिरक्षाःसोमोदुग्धाभिरक्षाः । समुद्रं
नसंवरंणान्यग्मन्मन्दीमदांयतोशते ९ आसोमसुवानोअद्रिभिस्तिरोवारांण्य-
व्ययां । जनोनपुरिचम्वोर्विशद्धरिःसदोवनेषुदधिषे १० ॥ १३ ॥ सममांमृजे
तिरोअण्वांनिमेष्योमीळ्हेसप्तिर्नवांजयुः । अनुमाद्यःपवमानोमनीषिभिःसोमो
विप्रेभिर्ऋक्कभिः ११ प्रसोमदेववीतयेसिन्धुर्नपिंप्येअर्णसा । अंशोःपयसामदि-
रोनजागृविरच्छाकोशंमधुश्चुतम् १२ आहंर्यतोअर्जुनेअत्केअव्यतप्रियःसूनुर्न
मर्ज्यःातमींहिन्वन्त्यपसोयथारथंनदीष्वागभंस्त्योः १३ अभिसोमासआयवःप-
वन्तेमद्यंमदंम् । समुद्रस्याधिविष्टपिमनीषिणोमत्सरासःस्वर्विदंः १४ तरत्समु-
द्रंपवमानऊर्मिणाराजादेवऋतंबृहत् । अर्षन्मित्रस्यवरुणस्यधर्मणाप्रहिन्वान

ऋतंबृहत् १५ ॥ १४ ॥ नृभिर्येमानोहर्यतोविचक्षणोराजादेवःसमुद्रियः १६
इन्द्रायपवतेमदःसोमोमरुत्वतेसुतः । सहस्रधारोअत्यव्यमर्षतितमीमृजन्त्याय-
वः १७ पुनानश्चमूजनयन्मतिंकविःसोमोदेवेषुरण्यति । अपोवसानःपरिगोभि-
रुत्तरःसीदन्वनेष्वव्यत १८ तवाहंसोमरारणसख्यइन्दोदिवेदिवे । पुरूणिबभ्रो
निचरन्तिमामवपरिधीँरतिताँइहि १९ उताहंनक्तमुतसोमतेदिवासख्यायबभ्र
ऊधनि । घृणातपन्तमतिसूर्यंपरःशकुनाइवपप्तिम २० ॥ १५ ॥ मृज्यमानः
सुहस्त्यसमुद्रेवाचमिन्वसि । रयिंपिशङ्गंबहुलंपुरुस्पृहंपवमानाभ्यर्षसि २१
मृजानोवारेपवमानोअव्ययेवृषावचक्रदोवने । देवानांसोमपवमाननिष्कृतंगो-
भिरञ्जानोअर्षसि २२ पवस्ववाजसातयेऽभिविश्वानिकाव्या । त्वंसमुद्रंप्रथमोवि
धारयोदेवेभ्यःसोममत्सरः २३ सतूपवस्वपरिपार्थिवंरजोदिव्याचसोमधर्मभिः।

त्वांविप्रासोमतिभिर्विचक्षणशुभ्रंहिन्वन्तिधीतिभिः २४ पवमानाअसृक्षतपवि-
त्रमतिधारया । मरुत्वन्तोमत्सराइन्द्रियाहयामेधामभिप्रयांसिच २५ अपोव-
सानःपरिकोशमर्षतीन्दुर्हियानःसोतृभिः । जनयञ्ज्योतिर्मन्दनाअवीवशद्गाः
कृण्वानोननिर्णिजम् २६ ॥ १६ ॥

पवस्व षोडश पवमानः सोमः । आद्ययोर्गौरिवीतिः । तृतीयायाश्चतुर्दश्यादितिसृणां च शक्तिः ।
चतुर्थीपञ्चम्योरूरुः । शिष्टानां द्वृचानां क्रमेण ऋजिश्वोर्ध्वसद्मकृतयशऋणंचयाः ।
द्वितीयादिसर्वाः समर्चः सतो बृहत्यः । त्रयोदशी गायत्री
यवमध्या । शिष्टाः ककुभः ।

१०८ पवस्वमधुमत्तमइन्द्रायसोमक्रतुवित्तमोमदः । महिद्युक्षतमोमदः १
यस्यतेपीत्वावृषभोवृषायतेऽस्यपीतास्वर्विदः । ससुप्रकेतोअभ्ययक्रमीदिषोऽच्छा

वाजंनैतंशः २ त्वंह्यं१ङ्गदैव्यापवमानजनिमानिद्युमत्तमः । अमृतत्वायघोषयः ३ येनानवग्वोदध्यङ्कपोर्णुतेयेनविप्रासआपिरे । देवानांसुम्नेअमृतस्यचारुणोयेनश्रवांस्यानशुः ४ एषस्यधारयासुतोऽव्योवारेभिःपवतेमदिन्तमः । क्रीळन्नूर्मिरपामिव ५ ॥ १७ ॥ यउस्रियाअप्याअन्तरश्मनोनिर्गाअकृन्तदोजसा । अभिव्रजंतत्निषेगव्यमश्व्यंवर्मीवधृष्णवारुज ६ आसोतापरिषिञ्चताश्वंनस्तोममप्तुरंरजस्तुरम् । वनक्रक्षमुदप्रुतम् ७ सहस्रधारंवृषभंपयोवृधंप्रियंदेवायजन्मने । ऋतेनयऋतजातोविवावृधेराजादेवऋतंबृहत् ८ अभिद्युम्नंबृहद्यशइषस्पतेदिदीहिदेवदेवयुः । विकोशंमध्यमंयुव ९ आवच्यस्वसुदक्षचम्वोःसुतोविशांवह्निर्नविश्पतिः । वृष्टिंदिवःपवस्वरीतिमपांजिन्वागविष्टयेधियः १० ॥ १८ ॥ एतमुत्यंमदच्युतंसहस्रधारंवृषभंदिवोदुहुः । विश्वावसूनिबिभ्रतम् ११ वृषाविजज्ञे

ज॒नय॑न्न॒मर्त्य॑ः प्र॒तप॒ञ्ज्योति॑षा॒ तम॑ः । स सुष्टु॑तः क॒विभि॑र्नि॒र्णिजं॑ दधे त्रि॒धात्व॑स्य॒ दंस॑सा १२ स सु॒न्वे॒ यो वसू॑नां॒ यो रा॒याम॑ान॒नेता य इळा॑नाम् । सोमो॒ यः सु॑क्षिती॒नाम् १३ यस्य॑ न॒ इन्द्र॒ः पिबा॒द्यस्य॑ म॒रुतो॒ यस्य॑ वार्य॒मणा॒ भग॑ः । आ येन॑ मि॒त्रावरु॑णा॒ कर॑ाम॒ह॒ एन्द्र॒मव॑से म॒हे १४ इन्द्रा॑य सोम॒ पात॑वे नृ॒भिर्य॒तः स्वा॑यु॒धो म॒दिन्त॑मः । पव॑स्व॒ मधु॑मत्तमः १५ इन्द्र॑स्य॒ हार्दि॑ सोम॒धान॒मा वि॑श समु॒द्रमि॑व॒ सिन्ध॑वः । जुष्टो॑ मि॒त्राय॒ वरु॑णाय वा॒यवे॑ दि॒वो वि॑ष्ट॒म्भ उ॑त्त॒मः १६ ॥ १९ ॥

परि प्र द्वाविंशतिरग्नयो धिष्ण्या ऐश्वराः पवमानः सोमो द्विपदा ।

१०९ परि॒ प्र ध॒न्वेन्द्रा॑य सोम स्वा॒दुर्मि॒त्राय॑ पू॒ष्णे भगा॑य १ इन्द्र॑स्ते सोम सु॒तस्य॑ पेया॒ः क्रत्वे॒ दक्षा॑य॒ विश्वे॑ च दे॒वाः २ ए॒वामृता॑य म॒हे क्षया॑य॒ स शु॒क्रो अ॑र्ष दि॒व्यः पी॒यूष॑ः ३ पव॑स्व सोम म॒हान्त्स॑मु॒द्रः पि॒ता दे॒वानां॒ विश्वा॒भि धाम॑ ४ शु॒क्रः प॑वस्व दे॒वेभ्य॑ः सोम-

दिवेपृथिव्यैशंचप्रजायै ५ दिवोधर्तासिशुक्रःपीयूषःसत्येविधर्मन्वाजीपवस्व ६
पवस्वसोमद्युम्नीसुधारोमहामवीनामनुपूर्व्यः ७ नृभिर्येमानोजज्ञानःपूतःक्षर-
द्विश्वानिमन्द्रःस्वर्वित् ८ इन्दुःपुनानःप्रजामुराणःकरद्विश्वानिद्रविणानिनः ९
पवस्वसोमक्रत्वेदक्षायाश्वोननिक्तोवाजीधनाय १० ॥ २० ॥ तंतेसोतारोरसं
मदायपुनन्तिसोमंमहेद्युम्नाय ११ शिशुंजज्ञानंहरिंमृजन्तिपवित्रेसोमंदेवेभ्यइ-
न्दुम् १२ इन्दुःपविष्टचारुर्मदायापामुपस्थेकविर्भगाय १३ बिभर्तिचार्विन्द्र-
स्यनामयेनविश्वानिवृत्राजघान १४पिबन्त्यस्यविश्वेदेवासोगोभिःश्रीतस्यनृभिः
सुतस्य १५ प्रसुवानोअक्षाःसहस्रधारस्तिरःपवित्रंविवारमव्यम् १६ सवाज्य-
क्षाःसहस्ररेताअद्भिर्मृजानोगोभिःश्रीणानः १७ प्रसोमयाहीन्द्रस्यकुक्षानृभिर्ये-
मानोअद्रिभिःसुतः १८ असर्जिवाजीतिरःपवित्रमिन्द्रायसोमःसहस्रधारः १९

अञ्जन्त्येनंमध्वोरसेनेन्द्रांयवृष्णइन्दुंमदांय २० देवेभ्यंस्त्वावृथापाजंसेऽपोवसां-
नंहरिंमृजन्ति२१इन्दुरिन्द्रांयतोशतेनितोंशतेश्रीणन्नुग्रोरिणन्नपः २२ ॥ २१ ॥

पर्यू षु द्वादश त्र्यरुणत्रसदस्यू पवमानः सोमः । आद्यास्तिस्रोनुष्टुभः
पिपीलिकमध्याः । अन्त्यास्तिस्रो विराजः । शिष्टा ऊर्ध्वबृहत्यः ।

११० पर्यूषुप्रधंन्ववाजंसातयेपरिवृत्राणिंसक्षणिंः । द्विषस्तरध्यांऋणयानंईं-
यसे १ अनुहित्वांसुतंसोममदांमसिमहेसंमर्यराज्ये । वाजाँअभिपंवमानप्रगां-
हसे २ अजींजनोहिपंवमानसूर्यंविधारेशक्मंनापयंः । गोजींरयारंहंमाणःपुरं-
न्ध्या ३ अजींजनोअमृतमर्त्येष्वाँऋतस्यधर्मन्नमृतंस्यचारुंणः । सदांसरोवाज-
मच्छासनिंष्यदत् ४ अभ्यंभिहिश्रवंसाततर्दिथोत्संनकंचिज्जनपानमक्षितम् ।
शर्याभिर्नभरंमाणोगभंस्त्योः ५ आदींकेचित्पश्यंमानासआप्यंवसुरुचोदिव्या

अभ्यनूषत । वारंनदेवःसविताव्यूर्णुते ६ ॥ २२ ॥ त्वेसोमप्रथमावृक्तबर्हिषो महेवाजायश्रवसेधियंदधुः । सत्वंनोवीरवीर्यायचोदय ७ दिवःपीयूषंपूर्व्यंयदु-क्थ्यंमहोगाहाद्दिवआनिरधुक्षत । इन्द्रमभिजायमानंसमस्वरन् ८ अधयदिमे पवमानरोदसीइमाचविश्वाभुवनाभिमज्मना । यूथेननिःष्ठावृषभोवितिष्ठसे ९ सोमःपुनानोअव्ययेवारेशिशुर्नक्रीळन्पवमानोअक्षाः । सहस्रधारःशतवाजइ-न्दुः १० एषपुनानोमधुमाँऋतावेन्द्रायेन्दुःपवतेस्वादुरूर्मिः । वाजसनिर्वरिवो-विद्वयोधाः ११ सपवस्वसहमानःपृतन्यून्त्सेधन्रक्षांस्यपदुर्गहाणि । स्वायुधः सासह्वान्त्सोमशत्रून् १२ ॥ २३ ॥

अया रुचा तृचोनानतः पारुच्छेपिः पवमानः सोमोऽत्यष्टिः ।

१११ अयारुचाहरिण्यापुनानोविश्वाद्द्वेषांसितरतिस्वयुग्वभिःसूरोनस्वयुग्व-

भिः । धारासुतस्यरोचतेपुनानोअरुषोहरिः । विश्वायद्रूपापरियात्यृक्वभिःसप्ता
स्येभिर्ऋक्वभिः १ त्वंत्यत्पणीनांविदोवसुसंमातृभिर्मर्जयसिस्वआदमऋतस्यधी-
तिभिर्दमे । परावतोनसामतद्यत्रारणन्तिधीतयः । त्रिधातुभिररुषीभिर्वयोदधे-
रोचमानोवयोदधे २ पूर्वामनुप्रदिशंयातिचेकितत्संरश्मिभिर्यततेदर्शतोरथोदै-
व्योदर्शतोरथः । अग्मन्नुक्थानिपौंस्येन्द्रंजैत्रायहर्षयन् । वज्रश्चयद्भवथोअन-
पच्युतासमत्स्वनपच्युता ३ ॥ २४ ॥

नानानं चतुष्कं शिशुः पवमानः सोमः पङ्क्तिः ।

११२ नानानंवाउनोधियोविव्रतानिजनानाम् । तक्षारिष्टंरुतंभिषग्ब्रह्मासु-
न्वन्तमिच्छतीन्द्रायेन्दोपरिस्रव १ जरतीभिरोषधीभिःपर्णेभिःशकुनानाम् ।
कार्मारोअश्मभिर्द्युभिर्हिरण्यवन्तमिच्छतीन्द्रायेन्दोपरिस्रव २ कारुरहंततोभि-

षर्गुपलप्रक्षिणींनना । नानांधियोवसूयवोऽनुगाइवतस्थिमेन्द्रांयेन्दोपरिस्रव ३ अश्वोवोह्लांसुखंरथंहसनामुपमन्त्रिणः । शेपोरोमंण्वन्तौभेदौवारिन्मण्डूकंइच्छ-तान्द्रांयेन्दोपरिस्रव ४ ॥ २५ ॥

शर्यणावत्येकादश कश्यपः पवमानः सोमः पङ्क्तिः ।

११३ शर्यणावंतिसोममिन्द्रंःपिबतुवृत्रहा । बलंदधांनआत्मनिंकरिष्य-न्वीर्यंमहदिन्द्रांयेन्दोपरिस्रव १ आपंवस्वदिशांपतआर्जीकात्सोममीढ्वः । ऋ-तवाकेनंसत्येनंश्रद्धयातपंसासुतइन्द्रांयेन्दोपरिस्रव २ पर्जन्यंवृद्धंमहिषंतंसूर्यस्य दुहिताभंरत् । तंगन्धर्वाःप्रत्यंगृभ्णन्तंसोमेरसमादंधुरिन्द्रांयेन्दोपरिस्रव ३ ऋतंवदंन्नृतद्युम्नसत्यंवदंन्त्सत्यकर्मन् । श्रद्धांवदंन्त्सोमराजन्धात्रासोमपरिष्कृत इन्द्रांयेन्दोपरिस्रव ४ सत्यमुंग्रस्यबृहतःसंस्रंवन्तिसंस्रवाः । संयन्तिरसिनोर-

सां:पुनानोब्रह्मणाहरइन्द्रांयेन्दोपरिस्रव ५ ॥ २६ ॥ यत्रब्रह्मापवमानछन्द-
स्यां३वाचंवदन् । ग्राव्णासोमेमहीयतेसोमेनानन्दंजनयन्निन्द्रांयेन्दोपरिस्रव ६
यत्रज्योतिरजंस्त्रंयस्मिंल्लोकेस्वंर्हितम् । तस्मिन्मांधेहिपवमानामृतेलोकेअक्षि-
तइन्द्रांयेन्दोपरिस्रव ७ यत्रराजांवैवस्वतोयत्रांवरोधंनंदिवः । यत्रामूर्यह्वतीरा-
पस्तत्रमाममृतंकृधीन्द्रांयेन्दोपरिस्रव ८ यत्रांनुकामंचरंणंत्रिनाकेत्रिदिवेदिवः।
लोकायत्रज्योतिष्मन्तस्तत्रमाममृतंकृधीन्द्रांयेन्दोपरिस्रव ९ यत्रकामांनिका-
माश्चयत्रंब्रध्नस्यंविष्टपंम् । स्वधाचयत्रतृप्तिश्चतत्रमाममृतंकृधीन्द्रांयेन्दोपरि
स्रव १० यत्रांनन्दाश्चमोदांश्चमुदंःप्रमुदआसंते । कामंस्ययत्राप्ताःकामास्त-
त्रमाममृतंकृधीन्द्रांयेन्दोपरिस्रव ११ ॥ २७ ॥

य इन्दोश्चतुष्कं कश्यपः पवमानः सोमः पङ्क्तिः ।

११४ यइन्दोःपर्वमानस्यानुधामान्यक्रमीत् । तमाहुःसुप्रजाइतियस्तेसोमाविधन्मनइन्द्रायेन्दोपरिस्रव १ ऋषेमन्त्रकृतांस्तोमैःकश्यपोद्वर्धयन्गिरः । सोमंनमस्यराजानंयोजज्ञेवीरुधांपतिरिन्द्रायेन्दोपरिस्रव २ सप्तदिशोनानासूर्याःसप्तहोतारऋत्विजः । देवाआदित्यायेसप्ततेभिःसोमाभिरक्षनइन्द्रायेन्दोपरिस्रव ३ यत्तेराजञ्छृतंहविस्तेनसोमाभिरक्षनः । अरातीवामानस्तारीन्मोचनःकिंचनाममदिन्द्रायेन्दोपरिस्रव ४ ॥ २८ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां नवमे मण्डले सप्तमोनुवाकः ॥ ९ ॥ ७ ॥

॥ इति शाकलर्क्संहितायां नवमं मण्डलं समाप्तम् ॥ ९ ॥

अग्ने सप्त त्रितोग्निस्त्रिष्टुप्।

१ अग्रेंबृहन्नुषसांमूर्ध्वोअंस्थान्निर्जगन्वान्तमसोज्योतिषागात्। अग्निर्भानुनारुशंतास्वङ्गआजातोविश्वासद्मांन्यप्राः १ सजातोगर्भोअसिरोदस्योरग्नेचारुर्विभृतओषधीषु। चित्रःशिशुःपरितमांस्यक्तून्प्रमातृभ्योअधिकनिक्रदद्गाः २ विष्णुरित्थापरममस्यविद्वाञ्जातोबृहन्नभिपातितृतीयम्। आसायदस्यपयोअक्रंतस्वंसचेतसोअभ्यर्चन्त्यत्र ३ अतउत्वापितुभृतोजनित्रीरन्नावृधंप्रतिचरन्त्यन्नैः। ताईंप्रत्येषिपुनरन्यरूपाअसित्वंविक्षुमानुषीषुहोता ४ होतारंचित्ररथमध्वरस्यंयज्ञस्यंयज्ञस्यकेतुंरुशन्तम्। प्रत्यर्धिंदेवस्यदेवस्यमह्नाश्रियात्व१ग्निमतिथिंजनानाम् ५ सतुवस्त्राण्यधपेशनानिवसानोअग्निर्नाभापृथिव्याः। अरुषोजातः

प्रदइळांयाःपुरोहिंतोराजन्यक्षीहदेवान् ६ आहियावांपृथिवीअंम्रतुभेसदांपुत्रो-
नमातरांततन्थं । प्रयाह्यच्छोंशतोयंविष्ठाधावंहसहस्येहदेवान् ७ ॥ २१ ॥

पिप्रीहि सप्त त्रितोग्निस्त्रिष्टुप् ।

२ पिप्रीहिदेवाँउंशतोयंविष्ठविद्वाँऋतूँऋंतुपतेयजेह । येदैव्यांऋत्विजस्तेभिं-
रग्नेत्वंहोतॄणामस्यायंजिष्ठः १ वेषिंहोत्रमुतपोत्रंजनानांमन्धातासिंद्रविणोदाऋ-
तावां । स्वाहांवयंकृणवांमाहवींषिंदेवोदेवान्यंजत्वग्निरर्हंन् २ आदेवानामपिप-
न्थांमगन्मयच्छक्नवांमतदनुप्रवोंळ्हुम् । अग्निर्विद्वान्त्सयंजात्सेदुहोतासोअंध्वरा
न्त्सऋतून्कंल्पयाति ३ यद्वोवयंप्रमिनामंव्रतानिंविदुषांदेवाअविंदुष्टरासः।अग्निष्ट-
द्विश्वमापृंणातिविद्वान्येभिंर्देवाँऋतुभिंःकल्पयांति ४ यत्पांकत्रामनंसादीनदंक्षा
नयज्ञस्यंमन्वतेमर्त्यांसः । अग्निष्टद्धोतांक्रतुविद्विंजानन्यजिंष्ठोदेवाँऋंतुशोयंजा-

ति ५ विश्वेषांह्यध्वराणामनीकंचित्रंकेतुंजनिताव्वाजजानं । सआयजस्वनृव-तीरनुक्षाःस्पार्हाइषःक्षुमतीर्विश्वजन्याः ६ यंत्वाद्यावापृथिवीयंत्वापस्त्वष्टायं त्वांसुजनिमाजजानं । पन्थामनुप्रविद्वान्पितृयाणंद्युमदग्नेसमिधानोविभा-हि ७ ॥ ३० ॥

इनः सप्त त्रितोग्निस्त्रिष्टुप् ।

१ इनोराजन्नरतिःसमिद्धोरौद्रोदक्षायसुषुमाँअदर्शि । चिकिद्विभातिभा-सावृहतासिक्नीमेतिरुशतीमपाजन् १ कृष्णांयदेनीमभिवर्पसाभूज्जनयन्यो-षांबृहतःपितुर्जाम् । ऊर्ध्वंभानुंसूर्यस्यस्तभायन्दिवोवसुभिररतिर्विभाति २ भद्रोभद्रयासचमानआगात्स्वसारंजारोअभ्येतिपश्चात् । सुप्रकेतैर्द्युभिरग्निर्वितिष्ठन्रुशद्भिर्वर्णैरभिराममस्थात् ३ अस्ययामासोबृहतोनवग्नूनिन्धानाअग्नेःसख्युः

शिवस्यं । ईड्यंस्यवृष्णोबृहतःस्वासोभामासोयामंन्नक्तवांश्चिकित्रे ४ स्वनानय-
स्यभामांसःपवंन्तेरोचंमानस्यबृहतःसुदिवंः । ज्येष्ठेभिर्यस्तेजिष्ठैःक्रीळुमद्भिर्वर्षि-
ष्ठेभिर्भानुभिर्नक्षंतिद्याम् ५ अस्यशुष्मासोददृशानपंवेर्जेहंमानस्यस्वनयन्नियु-
द्भिः । प्रत्नेभिर्योरुशंद्भिर्देवतंमोविरेभंद्भिररतिर्भातिविभ्वां ६ सआवंक्षिमहिंनआ
चंसत्सिदिवस्पृंथिव्योररंतियुंवत्योः । अग्निःसुतुकंःसुतुकेभिरश्वैरभंस्वद्भीरभंस्वाँ-
एहगंम्याः ७ ॥ ३१ ॥

प्र ते सप्त त्रितोग्निस्त्रिष्टुप् ।

४ प्रतेंयक्षिप्रतंइयर्मिमन्मभुवोयथावन्द्योंनोहवेंषु । धन्वंन्निवप्रपाअंसित्व-
मंग्नइयक्षवेंपूरवेंप्रत्नराजन् १ यन्त्वाजनांसोअभिसंचरंन्तिगावंउष्णमिंवव्रजं
यंविष्ठ । दूतोदेवानांमसिमर्त्यांनामन्तर्महाँश्चंरसिरोचनेनं २ शिशुंनत्वाजेन्यं

वर्धयन्तीमाताबिभर्तिसचनस्यमाना । धनोरधिप्रवतायासिहर्यञ्जिगीषसेपशुरि-
वावसृष्टः ३ मूराअमूरनवयंचिकित्वोमहित्वमग्नेत्वमङ्गवित्से । शयेवव्रिश्चरं-
तिजिह्वयादन्नेरिह्यतेयुवतिंविश्पतिःसन् ४ कूचिज्जायतेसनयासुनव्योवनेत-
स्थौपलितोधूमकेतुः । अस्नातापोवृषभोनप्रवेतिसचेतसोयंप्रणयन्तमर्ताः ५ त-
नूत्यजेवतस्करावनर्गूरशनाभिर्दशभिरभ्यधीताम् । इयंतेअग्नेनव्यसीमनीषा-
युक्ष्वारथंनशुचयद्भिरङ्गैः ६ ब्रह्मचतेजातवेदोनमश्चेयंचगीःसदमिद्वर्धनीभूत् ।
रक्षाणोअग्नेतनयानितोकारक्षोतनस्तन्वो३अप्रयुच्छन् ७ ॥ ३२ ॥

एकः सप्त चितोग्निस्त्रिष्टुप् ।

५ एकःसमुद्रोधरुणोरयीणामस्मद्धृदोभूरिजन्माविचष्टे । सिषक्त्यूधर्निण्यो-
रुपस्थउत्सस्यमध्येनिहितंपदंवेः १ समानंनीळंवृषणोवसानाःसंजग्मिरेमहिषा

अर्वतीभिः । ऋतस्यंपदंकवयोनिपान्तिगुहानामानिदधिरेपराणि २ ऋतायिनी मायिनीसंदधातेमित्वाशिशुंजज्ञतुर्वर्धयन्ती । विश्वस्यनाभिंचरतोध्रुवस्यंकवे-श्चित्तन्तुंमनसावियन्तः ३ ऋतस्यहिवर्तनयःसुजातमिषोवाजायप्रदिवःसचन्ते । अधीवासंरोदसीवावसानेघृतैरन्नैर्वावृधातेमधूनाम् ४ सप्तस्वसृररुषीर्वावशानो विद्वान्मध्वउज्जभाराहृशेकम् । अन्तर्येमेअन्तरिक्षेपुराजाइच्छन्वव्रिमविदत्पूष-णस्य ५ सप्तमर्यादाःकवयस्ततक्षुस्तासामेकामिदभ्यंहुरोगात् । आयोर्हस्कम्भ उपमस्यनीळेपथांविसर्गेधरुणेषुतस्थौ ६ असंच्चसच्चंपरमेव्योमन्दक्षस्यजन्मन्न-दितेरुपस्थे । अग्निर्हनःप्रथमजाऋतस्यपूर्वआयुनिवृषभश्चधेनुः ७ ॥ ३३ ॥

इति शाकलर्क्संहितायां सप्तमाष्टके पञ्चमोध्यायः ॥ ७ ॥ ५ ॥

अयंस्वस्तिमकेतुनानवत्रिशिरास्त्वाष्ट्रस्तृचोन्त्यऐन्द्रआपोहिसिन्धुद्वीपोवाम्बरीषआपंगावत्रंत्र्यनु-
ष्टुबन्तंपञ्चमीवर्धमानासप्तमीप्रतिष्ठाचित्पळूनावैवस्वतयोर्यमयम्योःसंवादःषष्ठ्यचयुग्भिर्यमीमिथुनार्थय-
मंप्रोवाचसतांनवमीयुग्भिरनिच्छन्प्रत्याचष्टेवृषानवाङ्गिर्हविर्धानआग्नेयंतुत्रित्रिष्टुबन्तंद्यावायुजेपञ्चवि-
वस्वान्वादित्योहाविधीनंजगत्यन्तंपरेयिवांसंषोळशयमोयामंषष्ठीलिङ्गोक्तदेवतापराश्चतिस्रःपित्र्यावा
तिस्रःश्वभ्यांपराअनुष्टुभोबृहत्युपान्त्यायामायनाःपरेपञ्चोदीरतांषळूनाशंखःपित्र्यंजगत्येकादशीमैनंद-
मनआग्नेयंचतुरनुष्टुबन्तंत्वष्टादेवश्रवाद्वेसरण्यूदेवतेपौष्णयश्चतस्रःसारस्वत्यस्तिस्रःपञ्चाप्योद्रप्सस्तिस्रः
सौम्योवान्त्येअनुष्टुभाउपान्त्यापुरस्ताद्बृहतीवापरंमृत्योसंकुसुकश्चतस्रोमृत्युदेवताःपराधात्रीपरात्वाष्ट्री
पराःपितृमेधाएकादशीमस्तारपङ्क्तिर्जगत्युपान्त्यान्त्यानुष्टुप्प्राजापत्यावासानिरुक्ता ।

अयं सप्त त्रितोग्निस्त्रिष्टुप् ।

६ ॐम् अयंसयस्यशर्मन्नवोभिरग्नेरेधंतेजरिताभिष्टौ। ज्येष्ठेभिर्योभानुभिर्ऋषू
णांपर्येतिपरिवीतोविभावा १ योभानुभिर्विभावाविभात्यग्निर्देवेभिर्ऋतावाजस्रः।

आयोन्विवायंसख्यासखिभ्योऽपरिह्वृतोअत्योनसप्तिः २ ईशेयोविश्वस्यादेववीते-रीशेविश्वायुरुषसोव्युष्टौ । आयस्मिन्मनाहवींष्यग्नावरिष्टरथःस्कभ्नातिशूषैः ३ शूषेभिर्वृधोजुषाणोअर्कैर्देवाँअच्छारघुपत्वाजिगाति।मन्द्रोहोतासजुह्वा३यजिष्ठः संमिश्लोअग्निराजिघर्तिदेवान् ४ तमुस्रामिन्द्रंनरेजमानमग्निंगीर्भिर्नमोभिरा कृणुध्वम् । आयंविप्रासोमतिभिर्गृणन्तिजातवेदसंजुह्वंसहानाम् ५ संयस्मि-न्विश्वावसूनिजग्मुर्वाजेनाश्वाःसप्तीवन्तएवैः । अस्मेऊतीरिन्द्रवाततमाअर्वा-चीनाअग्नआकृणुष्व ६ अधाह्यग्नेमह्नानिषद्यासद्योजज्ञानोहव्योबभूथ । तंते देवासोअनुकेतमायन्नधावर्धन्तप्रथमासऊमाः ७ ॥ १ ॥

स्वस्ति सप्त त्रितोग्निस्त्रिष्टुप् ।

७ स्वस्तिनोदिवोअग्नेपृथिव्याविश्वायुर्धेहियजथायदेव । सचेमहितवदस्म

प्रकेतैरुरुष्याणंउरुभिर्देवशंसैः १ इमाअंग्नेमतयस्तुभ्यंजातागोभिरश्वैरभिगृण-
न्तिराधः । यदातेमर्तोअनुभोगमानड्वसोदधानोमतिभिःसुजात २ अग्निंमन्ये
पितरमग्निमापिमग्निंभ्रातरंसदमित्सखायम् । अग्नेरनीकंबृहतः सपर्यन्दिविशुक्रं
यजतंसूर्यस्य ३ सिध्राअंग्नेधियोअस्मेसनुत्रीर्यंत्रायसेदमआनित्यंहोता । ऋता-
वासरोहिदश्वःपुरुक्षुर्द्युभिरस्माआहभिर्वाममस्तु ४ द्युभिर्हितंमित्रमिवप्रयोगं
प्रत्नमृत्विजमध्वरस्यजारम् । बाहुभ्यामग्निमायवोऽजनन्तविक्षुहोतारंन्यसादय-
न्त ५ स्वयंयंजस्वदिविदेवदेवान्किंतेपाकःकृणवदप्रचेताः । यथाऽयजऋतुभिं-
र्देवदेवानेवायंजस्वतन्वंसुजात ६ भवानोअग्नेऽवितोतगोपाभवावयस्कृदुतनो
वयोधाः । रास्वाचनःसुमहोहव्यदातिंत्रास्वोतनस्तन्वोऽअप्रयुच्छन् ७ ॥ २ ॥

प्र केतुना नव त्रिशिरास्त्वाष्ट्रोऽग्निस्त्रिष्टुप् । अन्त्यतृचस्येन्द्रः ।

८ प्रकेतुनाबृहतायात्यग्निरारोदसीवृषभोरोरवीति । दिवश्चिदन्ताँउपमाँउदानळपामुपस्थेमहिषोववर्ध १ मुमोदगर्भोवृषभःककुद्मानस्रेमावत्सःशिमीवाँअरावीत् । सदेवतात्युद्यतानिकृण्वन्त्स्वेषुक्षयेषुप्रथमोजिगाति २ आयोमूर्धानंपित्रोररब्धन्यध्वरेदधिरेसूरोअर्णः । अस्यपत्मन्नरुषीरश्वबुध्नाऋतस्ययोनौतन्वोजुषन्त ३ उषउषोहिवसोअग्रमेषित्वंयमयोरभवोविभावा । ऋतायसप्तदधिषेपदानिजनयन्मित्रंतन्वे३स्वायै ४ भुवश्चक्षुर्महऋतस्यगोपाभुवोवरुणोयदृतायवेषि । भुवोअपांनपाज्जातवेदोभुवोदूतोयस्यहव्यंजुजोषः ५ ॥ ३ ॥ भुवोयज्ञस्यरजसश्चनेतायत्रानियुद्भिःसचसेशिवाभिः । दिविमूर्धानंदधिषेस्वर्षांजिह्वामग्नेचकृषेहव्यवाहम् ६ अस्यत्रितःक्रतुनावव्रेअन्तरिच्छन्धीतिंपितुरेवैः

परस्य । सचस्यमानःपित्रोरुपस्थेजामिब्रुवाणआयुधानिवेति ७ सपित्र्याण्यायुधानिविद्वानिन्द्रेषितआप्त्योअभ्ययुध्यत् । त्रिशीर्षाणंसप्तरश्मिंजघन्वान्त्वाष्ट्रस्यचिन्निःससृजेत्रितोगाः ८ भूरीदिन्द्रउदिनक्षन्तमोजोऽवाभिनत्सत्पतिर्मन्यमानम् । त्वाष्ट्रस्यचिद्विश्वरूपस्यगोनामाचक्राणस्त्रीणिशीर्षापरावर्क् ९ ॥ ४ ॥

आपो हि त्रिशिरास्त्वाष्ट्रः सिन्धुद्वीपो वाम्बरीष आपो गायत्री ।
पञ्चमी वर्धमाना । सप्तमी प्रतिष्ठा । अन्त्ये अनुष्टुभौ ।

१ आपोहिष्ठामयोभुवस्तानऊर्जेदधातन । महेरणायचक्षसे १ योवःशिवतमोरसस्तस्यभाजयतेहनः । उशतीरिवमातरः २ तस्माअरंगमामवोयस्यक्षयायजिन्वथ । आपोजनयथाचनः ३ शंनोदेवीरभिष्टयआपोभवन्तुपीतये । शंयोरभिस्रवन्तुनः ४ ईशानावार्याणांक्षयन्तीश्चर्षणीनाम् । अपोयाचामिभे-

षजम् ५ अप्सुमेसोमोअब्रवीदन्तर्विश्वानिभेषजा । अग्निंचविश्वशंभुवम् ६ आपःपृणीतभेषजंवरूथंतन्वेऽममं । ज्योक्चसूर्यंदृशे ७ इदमापःप्रवहतयत्किंचदुरितंमयि । यद्वाहमभिदुद्रोहयद्वाशेपउतानृतम् ८ आपोअद्यान्वचारिषंरसेनसमगस्महि । पयस्वानग्नआगहितंमासंसृजवर्चसा ९ ॥ ५ ॥

ओ चिच्चतुर्दश त्रिष्टुप् । प्रथमातृतीयापञ्चमीषष्ठीसप्तम्येकादशीत्रयोदशीनामृषिर्यमी वैवस्वती । देवता तु यमो वैवस्वतः । यमो वैवस्वत ऋषिर्यमी वैवस्वती देवता ।

१० ओचित्सखायंसख्याववृत्यांतिरःपुरूचिदर्णवंजगन्वान् । पितुर्नपातमादधीतवेधाअधिक्षमिप्रतरंदीध्यानः १ नतेसखासख्यंवष्ट्येतत्सलक्ष्मायद्विषुरूपाभवाति । महस्पुत्रासोअसुरस्यवीरादिवोधर्तारउर्वियापरिख्यन् २ उशन्तिघा-

तेअमृतासएतदेकंस्यचित्त्युजसंमत्यैस्य । नितेमनोमनंसिधाय्यस्मेजन्युःपतिं-
स्तन्वं१माविविश्याः ३ नयत्पुराचंकृमाकद्धंनूनमृतावदंन्तोअनृतंरपेम । गुन्धु-
र्वोअप्स्वप्यांचयोषासानोनाभिंःपरमंजामितन्नौं ४ गर्भेनुनौजनितादम्पंतीकर्दे-
वस्त्वष्टांसवितावि‌श्वरूपः । नकिंरस्यप्रमिंनन्तिव्रतानिवेदंनावस्यपृथिवीउत
द्यौः ५ ॥ ६ ॥ कोअस्यवेंदप्रथमस्याह्नःकईंददर्शकइहप्रवोंचत् । बृहन्मित्रस्य-
वरुणस्यधामकदुंब्रवआहनोवीच्यानॄन् ६ यमस्यंमायम्यं१कामआगंन्त्समाने
योनौसहशेय्याय । जायेवपत्यैतन्वंरिरिच्यांविचिंद्वृहेवरथ्येवचक्रा ७ नतिंष्ठन्ति
ननिमिंषन्त्येतेदेवानांस्पशइहयेचरंन्ति । अन्येनमदाहनोयाहितूयंतेनविवृंहर-
थ्येवचक्रा ८ रात्रींभिरस्माअहंभिर्दशस्येत्सूर्यस्यचक्षुर्मुहुरुन्मिमीयात् । दिवा
पृथिव्यामिथुनासबंन्धूयमीर्यमस्यंबिभृयादजांमि ९ आघातागंच्छानुत्तंरायुगा-

नियत्रंजामयःकृणवन्नजामि । उपबर्बृहिवृषभायबाहुमन्यमिच्छस्वसुभगेपतिं
मत् १० ॥ ७ ॥ किंभ्रातासद्यदनाथंभवातिकिमुस्वसायन्निर्ऋतिर्निगच्छात् ।
कामंमूतावह्वे३तद्रपामितन्वामेतन्वं१संपिपृग्धि ११ नवाउतेतन्वातन्वं१संपपृ-
च्यांपापमाहुर्यःस्वसारंनिगच्छात् । अन्येनमत्प्रमुदःकल्पयस्वनतेभ्रातासुभग
वष्ट्येतत् १२ बतोबतासियमनैवतेमनोहृदयंचाविदाम । अन्याकिलत्वांकक्ष्ये-
वयुक्तंपरिष्वजातेलिबुजेववृक्षम् १३ अन्यमूषुत्वंयम्यन्यउत्वांपरिष्वजातेलिबु-
जेववृक्षम् । तस्यवात्वंमनइच्छासवातवाधाकृणुष्वसंविदंसुभद्राम् १४ ॥ ८ ॥

वृषा नव हविर्धान आङ्गिरसिर्जगती । अन्त्यास्तिस्रस्त्रिष्टुप् ।

११ वृषावृष्णेदुदुहेदोहसादिवःपयांसियह्वोअदितेरदाभ्यः । विश्वंसवेदवरुणो
यथाधियासयज्ञियोयजतुयज्ञियाँऋतून् १रपद्गन्धर्वीरप्याचयोषणानदस्यनादेप-

रिंपातुमेमनः। इष्टस्यमध्येअदितिर्निधांतुनोभ्रातांनोज्येष्ठःप्रथमोविवोचति २
सोचिन्नुभद्राक्षुमतीयशस्वत्युषाउवासमनवेस्वर्वती। यदीमुशन्तमुशतामनुक्र-
तुमग्निंहोतारंविदथायजीजनन् ३ अधत्यंद्रप्संविभ्वंविचक्षणंविराभरदिषितः
श्येनोअध्वरे। यदीविशोवृणतेदस्ममार्याअग्निंहोतारमधधीरंजायत ४ सदासि
रण्वोयवसेवपुष्यतेहोत्राभिरग्नेमनुषःस्वध्वरः। विप्रस्यवायच्छशमानउक्थ्यं
वाजंससवाँउपयासिभूरिभिः ५ ॥ १ ॥ उदीरयपितराजारआभगमियक्षतिहर्य-
तोहृत्तइष्यति। विवक्तिवह्निःस्वपस्यतेमखस्तविष्यतेअसुरोवेपतेमती ६ यस्ते
अग्नेसुमतिंमर्तोअक्षत्सहसःसूनोअतिसप्रशृण्वे। इषंदधानोवहमानोअश्वैरास
द्युमाँअमवान्भूषतिद्यून् ७ यदग्नएषासमितिर्भवातिदेवीदेवेषुयजतायजत्र।रत्ना-
चयद्विभजासिस्वधावोभागंनोअत्रवसुमन्तंवीतात् ८ श्रुधीनोअग्नेसदनेसधस्थे-

युक्ष्वारथममृतंस्यद्रवितुम् । आनोवहरोदसीदेवपुत्रेमाकिर्देवानामपंभूरिह-
स्याः ९ ॥ १० ॥

द्यावा नव हविर्धान आङ्गिरस्त्रिष्टुप् ।

१२ द्यावांहक्षामांप्रथमेऋतेनांभिश्रावेभंवतःसत्यवाचां । देवोयन्मर्तान्य-
जथांयकृण्वन्त्सीदद्धोतांप्रत्यङ्स्वमसुंयन् १ देवोदेवान्परिभूर्ऋतेनवहांनोहव्यं
प्रथमश्चिकित्वान् । धूमकेतुःसमिधाभाऋजीकोमन्द्रोहोतानित्योवाचायजी-
यान् २ स्वावृग्देवस्यामृतंयदीगोरतोजातासोधारयन्तउर्वी । विश्वेदेवाअनुतत्ते
यजुर्गुर्दुहेयदेनींदिव्यंघृतंवाः ३ अर्चामिवांवर्धायापोघृतस्नूद्यावाभूमीशृणुतंरोद-
सीमे । अहायद्द्यावोऽसुंनीतिमयन्मध्वांनोअत्रंपितरांशिशीताम् ४ किंस्विन्नो
राजांजगृहेकदस्यातिंव्रतंचंकृमाकोविवेंद । मित्रश्चिद्धिष्मांजुहुराणोदेवाञ्छ्लो-

कोनयातामपिवाजोअस्ति ५॥११॥ दुर्मन्त्वत्रामृतस्यनामसलक्ष्मायद्विषुरूपा भवाति । यमस्ययोमनवतेसुमन्त्वग्नेतमृष्वपाह्यप्रयुच्छन् ६ यस्मिन्देवाविदथे मादयन्तेविवस्वतःसदनेधारयन्ते । सूर्येज्योतिरदधुर्मास्य१क्तून्परिद्योतनिचर- तोअजस्रा ७ यस्मिन्देवामन्मनिसंचरन्त्यपीच्ये३नवयमस्यविद्म । मित्रोनो अत्रादितिरनागान्त्सवितादेवोवरुणायवोचत् ८ श्रुधीनोअग्नेसदनेसधस्थे युक्ष्वारथममृतस्यद्रवित्नुम् । आनोवहरोदसीदेवपुत्रेमाकिर्देवानामपभूरि- हस्याः ९ ॥ १२ ॥

युजे पञ्च विवस्वानादित्यो हविर्धाने त्रिष्टुप् । अन्त्या जगती ।

१३ युजेवांब्रह्मपूर्व्यंनमोभिर्विश्लोकएतुपथ्येवसूरेः । शृण्वन्तुविश्वेअमृतस्य पुत्राआयेधामानिदिव्यानितस्थुः १ यमेइववयतमानेयदैतंप्रवांभरन्मानुषादेवय-

न्तः । आसीदतंस्वमुलोकंविदानेस्वासस्थेभंवतमिन्द्रंवेनः २ पञ्चंपदानिरुपो अन्वंरोहंचतुंष्पदीमन्वेंमिव्रतेनं । अक्षरेंणप्रतिंमिमएतामृतस्यनाभावधिसंपुंनामि ३ देवेभ्यःकर्मवृणीतमृत्युंप्रजायैकममृतंनावृणीत । बृहस्पतिंयज्ञमंकृण्वतऋषिंप्रियांयमस्तन्वं१ंप्रारिंरेचीत् ४ सप्तक्षंरन्तिशिशवेमरुत्वंतेपित्रेपुत्रासोअप्यंवीवतन्नृतम् । उभेइदंस्योभयंस्यराजतउभेयंतेतेउभयंस्यपुष्यतः ५॥ १३ ॥

परेयिवासं षोडश यमो यमस्त्रिष्टुप् । षष्ठ्या लिङ्गोक्तदेवताः । तृतीयतृचस्य लिङ्गोक्तदेवताः पितरो वा । चतुर्थतृचस्य श्वानौ । उपान्त्या बृहती । त्रयोदशीचतुर्दश्यन्त्या अनुष्टुभः ।

१४ परेयिवांसंप्रवतोमहीरनुंबहुभ्यःपन्थांमनुस्पशानम् । वैवस्वतंसंगमंनंजनांनांयमंराजांनंहविषांदुवस्य १ यमोनोगातुंप्रथमोविंवेदनैषागव्यूतिरपंभर्तवाउं । यत्रांनःपूर्वेपितरंःपरेयुरेनाजंज्ञानाःपथ्या३अनुस्वाः २ मातंलीक-

ऽयैर्यमोअङ्गिरोभिर्बृहस्पतिर्ऋक्वभिर्वावृधानः । यांश्चदेवावावृधुर्येचदेवान्त्स्वा-
हान्येस्वधयान्येमदन्ति ३ इमंयमप्रस्तरमाहिसीदाङ्गिरोभिःपितृभिःसंविदानः।
आत्वामन्त्राःकविशस्तावहन्त्वेनाराजन्हविषामादयस्व ४ अङ्गिरोभिरागहियु-
ज्ञियेभिर्यमवैरूपैरिहमादयस्व । विवस्वन्तंहुवेयःपितातेऽस्मिन्यज्ञेबर्हिष्यानि-
षद्य ५॥ १४ ॥ अङ्गिरसोनःपितरोनवग्वाअथर्वाणोभृगवःसोम्यासः । तेषांवयं
सुमतौयज्ञियानामपिभद्रेसौमनसेस्याम ६ प्रेहिप्रेहिपथिभिःपूर्व्येभिर्यत्रानःपूर्वे
पितरःपरेयुः।उभाराजानास्वधयामदन्तायमंपश्यासिवरुणंचदेवम् ७ संगच्छस्व
पितृभिःसंयमेनेष्टापूर्तेनपरमेव्योमन् । हित्वायावद्यंपुनरस्तमेहिसंगच्छस्वतन्वा
सुवर्चाः ८ अपेतवीतविचसर्पतातोऽस्माएतंपितरोलोकमक्रन् । अहोभिरद्भिरक्तु-
भिर्व्यक्तंयमोददात्यवसानमस्मै ९ अतिद्रवसारमेयौश्वानौचतुरक्षौशवलौसा-

धुनांपथा । अथांपितॄन्त्सुंविदत्राँउपेंहियमेनयेसंधमादंमदंन्ति १० ॥ १५ ॥ यौतेश्वानौंयमरक्षितारौंचतुरक्षौंपंथिरक्षींनृचक्षंसौ । ताभ्यांमेनंपरिंदेहिराजन्त्स्वस्तिचांस्माअनमीवंचंधेहि ११ उरूणसावंसुतृपांउदुम्बलौयमस्यंदूतौचंरतोजनाँअनुं । तावस्मभ्यंदृशयेसूर्यांयपुनंर्दातामसुंमद्येहभद्रम् १२ यमायसोमंसुनुतयमायंजुहुताहविः । यमंहयज्ञोगंच्छत्यग्निदूंतोअरंकृतः १३ यमायंघृतवंद्धविर्जुहोतप्रचंतिष्ठत । सनोंदेवेष्वायंमद्दीर्घमायुःप्रजीवसें १४ यमायमधुंमत्तमंराज्ञेंहव्यंजुंहोतन । इदंनमऋषिंभ्यःपूर्वजेभ्यःपूर्वेभ्यःपथिकृद्भ्यः १५ त्रिकंद्रुकेभिःपततिषळुर्वीरेकमिद्बृहत् । त्रिष्टुग्गायत्रीछन्दांसिसर्वाताय़मआहिता १६ ॥ १६ ॥

उदीरतां चतुर्दश शङ्खो यामायनः पितरस्त्रिष्टुप्। एकादशी जगती।

१५ उदीरतामवरउत्परासउन्मध्यमाःपितरःसोम्यासः । असुंयईयुरवृका ऋतज्ञास्तेनोऽवन्तुपितरोहवेषु १ इदंपितृभ्योनमोअस्त्वद्ययेपूर्वासोयउपरास ईयुः । येपार्थिवेरजस्यानिषत्तायेवानूनंसुवृजनासुविक्षु २ आहंपितॄन्त्सुविदत्राँ अवित्सिनपातंचविक्रमणंचविष्णोः । बर्हिषदोयेस्वधयासुतस्यभजन्तपित्वस्त इहागमिष्ठाः ३ बर्हिषदःपितरऊत्य१र्वागिमावोहव्याचकृमाजुषध्वम् । तआ गतावसाशंतमेनाथानःशंयोररपोदधात ४ उपहूताःपितरःसोम्यासोबर्हिष्येषु निधिषुप्रियेषु । तआगमन्तुतइहश्रुवन्त्वधिब्रुवन्तुतेऽवन्त्वस्मान् ५ ॥ १७ ॥ आच्याजानुदक्षिणतोनिषद्येमंयज्ञमभिगृणीतविश्वे । माहिंसिष्टपितरःकेनचि- न्नोयद्वआगःपुरुषताकराम ६ आसीनासोअरुणीनामुपस्थेरयिंधत्तदाशुषेमर्त्याय।

पुत्रेभ्यः पितरस्तस्य वस्वः प्रयच्छत त इहोर्जं दधात ७ येनः पूर्वे पितरः सोम्यासोऽनूहिरे सोमपीथं वसिष्ठाः । तेभिर्यमः संरराणो हवींष्युशन्नुशद्भिः प्रतिकाममत्तु ८ ये तातृषुर्देवत्रा जेहमाना होत्राविदः स्तोमतष्टासो अर्कैः । आग्ने याहि सुविदत्रेभिरर्वाङ् सत्यैः कव्यैः पितृभिर्घर्मसद्भिः ९ ये सत्यासो हविरदो हविष्पा इन्द्रेण देवैः सरथं दधानाः । आग्ने याहि सहस्रं देववन्दैः परैः पूर्वैः पितृभिर्घर्मसद्भिः १० ॥ १८ ॥ अग्निष्वात्ताः पितर एह गच्छत सदःसदः सदत सुप्रणीतयः । अत्ता हवींषि प्रयतानि बर्हिष्यथा रयिं सर्ववीरं दधातन ११ त्वमग्न ईळितो जातवेदोऽवाड्ढव्यानि सुरभीणि कृत्वी । प्रादाः पितृभ्यः स्वधया ते अक्षन्नद्धि त्वं देव प्रयता हवींषि १२ ये चेह पितरो ये च नेह यांश्च विद्म याँ उ च न प्रविद्म । त्वं वेत्थ यति ते जातवेदः स्वधाभिर्यज्ञं सुकृ-

तंजुषस्व १३ येअंग्निदुग्धायेअनंग्निदग्धामध्येदिवःस्वधयांमादयन्ते । तेभिंः स्वराळसुंनीतिमेतांयंथावशंतन्वंकल्पयस्व १४ ॥ १९ ॥

मैनं चतुर्दश दमनो यामायनस्त्रिष्टुप् । अन्याश्चतस्रोनुष्टुभः ।

१६ मैनंमग्नेविदंहोमाभिशोंचोमास्यत्वचंचिक्षिपोमाशरींरम् । यदाशृतंकृणवोंजातवेदोऽथेमेनंप्रहिंणुतात्पितृभ्यंः १ शृतंयदाकरंसिजातवेदोऽथेमेनंपरिंदत्तात्पितृभ्यंः । यदागच्छात्यसुंनीतिमेतामथांदेवानांवशनीर्भवाति २ सूर्यंचक्षुर्गच्छतुवातंमात्माद्यांचंगच्छपृथिविंचधर्मणा । अपोवांगच्छयदितत्रंतेहितमोषंधीषुप्रतिंतिष्ठाशरींरैः ३ अजोभागस्तपंसातंतंशोचिस्तंपतुतंतेअर्चिः । यास्तेंशिवास्तन्वोंजातवेदस्ताभिंर्वहैनंसुकृतांमुलोकम् ४ अवंसृजपुनंरग्नेपितृभ्योयस्तआहुंतश्चरंतिस्वधाभिंः । आयुर्वसांनउपंवेतुशेषःसंगंच्छतांतन्वांजातवेदः ५

॥ २० ॥ यत्तेकृष्णःशकुनआतुतोदपिपीलःसर्पउतवाश्वापदः । अग्निष्टद्विश्वाद-
गदंकृणोतुसोमश्चयोब्राह्मणाँआविवेश ६ अग्नेर्वर्मपरिगोभिर्व्ययस्वसंप्रोर्णुष्व
पीवसामेदसाच । नेत्त्वाधृष्णुर्हरसाजर्हृषाणोदधृग्विधक्ष्यन्पर्यंखयाते ७ इममं-
ग्नेचमसंमाविजिह्वरःप्रियोदेवानामुतसोम्यानाम् । एषयश्चमसोदेवपानस्तस्मिं-
न्देवाअमृतामादयन्ते ८ क्रव्यादमग्निंप्रहिणोमिदूरंयमराज्ञोगच्छतुरिप्रवाहः ।
इहैवायमितरोजातवेदादेवेभ्योहव्यंवहतुप्रजानन् ९ योअग्निःक्रव्यात्प्रविवेश
वोगृहमिमंपश्यन्नितरंजातवेदसम् । तंहरामिपितृयज्ञायदेवंसघर्ममिन्वात्परमे
सधस्थे १० ॥ २१ ॥ योअग्निःक्रव्यवाहनःपितॄन्यक्षदृतावृधः । प्रेदुहव्यानि-
वोचतिदेवेभ्यश्चपितृभ्यआ ११ उशन्तस्त्वानिधीमह्युशन्तःसमिधीमहि । उ-
शन्नुशतआवहपितॄन्हविषेअत्तवे १२ यंत्वमग्नेसमदहस्तमुनिर्वापयापुनः । कि-

याम्ब्वत्रंरोहतुपाकदूर्वाऽव्यंल्कशा १३ शीतिकेशीतिकावतिह्लादिकेह्लादिकाव-
ति । मण्डूक्याउ३सुसंगमइमंस्वं१ग्निंहर्षय १४ ॥ २२ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां
दशमे मण्डले प्रथमोनुवाकः ॥ १० ॥ १ ॥

त्वष्टा चतुर्दश देवश्रवा यामायनस्त्रिष्टुप् । आद्ययोः सरण्यूः । ततश्चतसृणां पूषा ।
ततस्तिसृणां सरस्वती । दशम्यन्त्ययोरापः । शिष्टानामेकादश्यादितिसृणामापः
सोमोवा । उपान्त्यानुष्टुप्पुरस्ताद्बृहतीवा । अन्त्यानुष्टुप् ।

१७ त्वष्टांदुहित्रेवंहतुंकृणोतीतीदंविश्वंभुवनंसमेति । यमस्यंमातापर्युह्यमाना-
नामहोजायाविवंस्वतोननाश १ अपांगूहन्नमृतांमर्त्येभ्यःकृत्वीसवर्णामददुर्वि-
वंस्वते । उताश्विनांवभरद्यत्तदासीदजंहादुद्वामिथुनासंरण्यूः २ पूषात्वेतश्च्यां-
वयतुप्रविद्वानननष्टपशुर्भुवंनस्यगोपाः । सत्वैतेभ्यःपरिंददत्पितृभ्योऽग्निर्देवेभ्यः

सुविदत्रियेभ्यः ३ आयुर्विश्वायुःपरिपासतित्वापूषात्वापातुप्रपथेपुरस्तात् । यत्रासतेसुकृतोयत्रतेययुस्तत्रत्वादेवःसविताद्धातु ४ पूषेमाआशाअनुवेदसर्वाः सोअस्माँअभयतमेननेषत् । स्वस्तिदाआघृणिःसर्ववीरोऽप्रयुच्छन्पुरएतुप्रजानन् ५ ॥ २३ ॥ प्रपथेपथामजनिष्टपूषाप्रपथेदिवःप्रपथेपृथिव्याः । उभेअभिप्रियतमेसधस्थेआचपराचचरतिप्रजानन् ६ सरस्वतींदेवयन्तोहवन्तेसरस्वती मध्वरेतायमाने । सरस्वतींसुकृतोअह्वयन्तसरस्वतीदाशुषेवार्यदात् ७ सरस्वतियासरथंययाथस्वधाभिर्देविपितृभिर्मदन्ती । आसद्यास्मिन्बर्हिषिमादयस्वानमीवाइषआधेह्यस्मे ८ सरस्वतींयांपितरोहवन्तेदक्षिणायज्ञमभिनक्षमाणाः । सहस्रार्घमिळोअत्रभागंरायस्पोषंयजमानेषुधेहि ९ आपोअस्मान्मातरःशुन्धयन्तुघृतेननोघृतप्वःपुनन्तु । विश्वंहिरिप्रंप्रवहन्तिदेवीरुदिदाभ्यःशुचिरापूतएं-

मि १० ॥ २४ ॥ द्रप्सश्चस्कन्दप्रथमाँअनुद्यूनिमंचयोनिमनुयश्चपूर्वः । समा-
नंयोनिमनुसंचरन्तंद्रप्संजुहोम्यनुसप्तहोत्राः ११ यस्तेद्रप्सःस्कन्दतियस्तेअंशु-
र्बाहुच्युतोधिषणायाउपस्थात् । अध्वर्योर्वापरिवायःपवित्रात्तंतेजुहोमिमनसा
वषट्कृतम् १२ यस्तेद्रप्सःस्कन्नोयस्तेअंशुरवश्चयःपरःस्रुचा । अयंदेवोबृहस्प-
तिःसंतंसिंचतुराधसे १३ पयस्वतीरोषधयःपयस्वन्मामकंवचः । अपांपयस्व-
दित्पयस्तेनमासहशुन्धत १४ ॥ २५ ॥

परं मृत्यो चतुर्दश संकुसुको यामायनस्त्रिष्टुप् । आद्यचतुष्कस्य मृत्युः पञ्चम्या धाता
षष्ठ्यास्त्वष्टा । सप्तम्यादिसप्तानां पितृमेधः । अन्त्यायाः पितृमेधः
प्रजापतिर्वा । एकादशी प्रस्तारपङ्क्तिः । उपान्त्या
जगती । अन्त्यानुष्टुप् ।

१८ परंमृत्योअनुपरेहिपन्थांयस्तेस्वइतरोदेवयानात् । चक्षुष्मतेशृण्वतेते

ब्रवीमिमानःप्रजांरीरिषोमोतवीरान् १ मृत्योःपदंयोपयन्तोयदैतद्राघीयआयुः
प्रतरंदधानाः । आप्यायमानाः प्रजायाधनेनशुद्धाःपूताभवतयज्ञियासः २ इमे
जीवाविमृतैराववृत्रन्नभूद्भद्रादेवहूतिर्नोअद्य । प्राञ्चोअगामनृतयेहसायद्राघीय
आयुःप्रतरंदधानाः ३ इमंजीवेभ्यःपरिधिंदधामिमैषांनुगादपरोअर्थमेतम् ।
शतंजीवन्तुशरदःपुरूचीरन्तर्मृत्युंदधतांपर्वतेन ४ यथाहान्यनुपूर्वंभवन्तियथऋ-
तवऋतुभिर्यन्तिसाधु । यथानपूर्वमपरोजहात्येवाधातरायूंषिकल्पयैषाम् ५
॥ २६ ॥ आरोहतायुर्जरसंवृणानाअनुपूर्वंयतमानायतिष्ठ । इहत्वष्टासुजनिमास-
जोषादीर्घमायुःकरतिजीवसेवः ६ इमानारीरविधवाःसुपत्नीराञ्जनेनसर्पिषासं-
विशन्तु । अनश्रवोऽनमीवाःसुरत्नाआरोहन्तुजनयोयोनिमग्रे ७ उदीर्ष्वनार्य-
भिजीवलोकंगतासुमेतमुपशेषएहि । हस्तग्राभस्यदिधिषोस्तवेदंपत्युर्जनित्व-

मभिसंबंभूथ ८ धनुर्हस्तांदाददांनोमृतस्यास्मेक्षत्रायवर्चसेबलाय । अत्रैवत्व-
मिहवयंसुवीराविश्वाःस्पृधोअभिमांतीर्जयेम ९ उपसर्पमातरंभूमिमेतामुरुव्य-
चंसंपृथिवींसुशेवाम् । ऊर्णम्रदायुवतिर्दक्षिणावतएषात्वापातुनिर्ऋतेरुपस्था-
त् १० ॥ २७ ॥ उच्छ्वंचस्वपृथिविमानिबाधथाःसूपायनास्मैभवसूपवञ्चना ।
मातापुत्रंयथासिचाभ्येनंभूमऊर्णुहि ११ उच्छ्वंचमानापृथिवीसुतिष्ठतुसहस्रंमित-
उपहिश्रयंन्ताम् । तेगृहासोघृतश्चुतोभवन्तुविश्वाहास्मैशरणाःसन्त्वत्र १२ उत्ते
स्तभ्नामिपृथिवींत्वत्परीमंलोगंनिदधन्मोअहंरिषम् । एतांस्थूणांपितरोधारयन्तु
तेऽत्रायमःसादनातेमिनोतु १३ प्रतीचीनेमामहनीष्वाःपर्णमिवादधुः । प्रती-
चींजग्रभावाचमश्वंरशनयायथा १४ ॥ २८ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां सप्तमाष्टके
षष्ठोध्यायः ॥ ७ ॥ ६ ॥

निवर्तध्वमष्टौमथितोभृगुर्वारुणिर्भार्गवश्च्यवनोवापंगव्यंवानुष्टुभमग्नीषोमीयोद्वितीयोर्धर्चःषष्ठीगायत्रीसप्तोत्तराण्यैन्द्रोविमदःप्राजापत्योवावसुक्रोवसुकृद्वाभद्रंदशाग्नेयंतुगायत्रमाद्यैकपदापादएववाशान्त्यर्थःपरानुष्टुवन्त्येविराड्ग्निष्टुभावाग्निनाष्टावास्तारपाङ्क्तंकुहपञ्चोनापुरस्ताद्बार्हतंत्रिष्टुवन्तंत्वंत्याचिदानस्त्वंनोनुष्टुभोयजामहेसप्ताद्यान्त्येत्रिष्टुभौपञ्चम्याभिसारिणीन्द्रसोमंषळास्तारपाङ्क्तंत्वाश्विन्योन्त्यास्तित्रोनुष्टुभोभद्रमेकादशसौम्यंप्रहिनवपौष्णमानुष्टुभमद्याचतुर्थ्याउष्णिहावसतसचतुर्विंशतिरैन्द्रोवसुक्रोविश्वोहिद्वादशेन्द्रवसुक्रयोःसंवादऐन्द्रःसूक्तस्यप्रथमयेन्द्रस्यस्नुषापरोक्षवदिन्द्रमाहेन्द्रस्ययुजःशेषाऋपेश्चतुर्थी।चवनेनाष्टौप्रदेवत्रापञ्चोनाकवषऐलूषआपमपोनप्त्रीयंवानएकादशवैश्वदेवंप्रसुग्मन्तानवपञ्चाद्याजगत्यः॥

निवर्तध्वमष्टौ मथितो यामायनो भृगुर्वा वारुणिश्च्यवनो वा भार्गवोनुष्टुप्। षष्ठी गायत्री।
आपो गावो वा देवता। प्रथमाया द्वितीयार्धस्याग्नीषोमौ।

१९ ॐम् निर्वर्तध्वंमानुंगातास्मान्त्सिंषक्तरेवतीः। अग्नीषोमापुनर्वसूअस्मे धारयतंरयिम् १ पुनंरेनानिवर्तयपुनंरेनान्याकुरु। इन्द्रंएणानियंच्छत्वग्निरेना

उपाजंतु २ पुनरेतानिवर्तन्तामस्मिन्पुंष्यन्तुगोपतौ । इहैवाग्नेनिधारयेहतिष्ठतुया रयिः ३ यन्नियानंन्ययनंसंज्ञानंयत्परायणम् । आवर्तनंनिवर्तनंयोगोपाअपितं हुवे ४ यउदानड्व्ययनंयउदानंट्परायणम् । आवर्तनंनिवर्तनमपिगोपानिवर्तताम् ५ आनिवर्तनिवर्तयपुनर्नइन्द्रगादेहि । जीवाभिर्भुनजामहै ६ परिवो विश्वतोदधऊर्जाघृतेनपयसा । येदेवाःकेचयज्ञियास्तेरय्यासंसृजन्तुनः ७ आ निवर्तनिवर्तयनिनिवर्तनिवर्तय । भूम्याश्चतस्रःप्रदिशस्ताभ्यएनानिवर्तय८ ॥१॥

भद्रं दश विमद ऐन्द्रः प्राजापत्योवा वसुकृद्वा वासुक्रोऽग्निर्गायत्री । आद्यैकपदा । पाद एव वा शान्त्यर्थः । उपाद्यानुष्टुप् । उपान्त्या विराट् । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

२० भद्रंनोअपिवातयमनः १ अग्निमीळेभुजांयविष्ठंशासामित्रंदुर्धरीतुम् । यस्यधर्मन्त्स्व१रेनीःसपर्यन्तिमातुरूधः २ यमासाकृपनीळंभासाकेतुंवर्धयन्ति।

भ्राजंतेश्रेणिदन् ३ अर्योविशांगातुरेतिप्रयदानड्दिवोअन्तान् । कविरभ्रंदीद्या-
नः ४ जुषद्धव्यामानुषस्योर्ध्वस्तस्थावृभ्वायज्ञे । मिन्वन्त्सद्मपुरएति ५ सहि
क्षेमोहविर्यज्ञःश्रुष्टीदस्यगातुरेति । अग्निंदेवावाशीमन्तम् ६ ॥ २ ॥ यज्ञासा-
हंदुवइषेऽग्निंपूर्वस्यशेवस्य । अद्रेःसूनुमायुमाहुः ७ नरोयेकेचास्मदाविश्वेत्तेवा-
मआस्युः । अग्निंहविषावर्धन्तः ८ कृष्णःश्वेतोऽरुषोयामोअस्यब्रध्नऋज्रउत
शोणोयशस्वान् । हिरण्यरूपंजनिताजजान ९ एवातेअग्नेविमदोमनीषामूर्जो-
नपादमृतेभिःसजोषाः । गिरआवक्षत्सुमतीरियानइषमूर्जंसुक्षितिंविश्व-
माभाः १० ॥ ३ ॥

आग्निं नाष्टौ विमद ऐन्द्रः प्राजापत्यो वा वसुकृद्वा वासुक्रोऽग्निरास्तारपङ्क्तिः ।

२१ अग्निंनस्ववृक्तिभिर्होतारंत्वावृणीमहे । यज्ञायस्तीर्णबर्हिषेविवोमदेशी-

रंपावकशोचिषंविवक्षसे १ त्वामुतेस्वाभुवःशुम्भन्त्यश्वराधसः । वेतित्वामुप-
सेचनीविवोमदऋजीतिरग्नआहुतिर्विवक्षसे २ त्वेधर्माणआसतेजुहूभिःसिश्चती-
रिव । कृष्णारूपाण्यर्जुनाविवोमदेविश्वाअधिश्रियोधिषेविवक्षसे ३ यमग्नेम-
न्यसेरयिंसहसावन्नमर्त्य । तमानोवाजसातयेविवोमदेयज्ञेषुचित्रमाभराविव-
क्षसे ४ अग्निर्जातोअथर्वणाविदद्विश्वानिकाव्या । भुवद्दूतोविवस्वतोविवोमदे
प्रियोयमस्यकाम्योविवक्षसे ५ ॥ ४ ॥ त्वांयज्ञेष्वीळतेऽग्नेप्रयत्यध्वरे । त्वंवसू-
निकाम्याविवोमदेविश्वादधासिदाशुषेविवक्षसे ६ त्वांयज्ञेष्वृत्विजंचारुमग्नेनि
षेदिरे । घृतप्रतीकंमनुषोविवोमदेशुक्रंचेतिष्ठमक्षभिर्विवक्षसे ७ अग्नेशुक्रेणशो-
चिषोरुप्रथयसेबृहत् । अभिक्रन्दन्वृषायसेविवोमदेगर्भंदधासिजामिषुविव-
क्षसे ८ ॥ ५ ॥

कुह पञ्चदश विमद ऐन्द्रः प्राजापत्यो वा वसुकृद्वा वासुक्र इन्द्रः पुरस्ताद्बृहती । पञ्चमी-सप्तमीनवम्योनुष्टुभः । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

२२ कुहंश्रुतइन्द्रःकस्मिन्नद्यजनेंमित्रोनश्रूयते । ऋषींणांवायःक्षयेगुहांवाचर्कृषेगिरा १ इहश्रुतइन्द्रोंअस्मेअद्यस्तवेवज्र्यृचींषमः । मित्रोनयोजनेष्वायशंश्रक्रेआसाम्या २ महोयस्पतिःशवंसोअसाम्यामहोनृम्णस्यंतूतुजिः । भर्तावज्रंस्यधृष्णोःपितापुत्रमिंवप्रियम् ३ युजानोअश्वावातंस्यधुनींदेवोदेवस्यंवज्रिवः । स्यन्तांपथाविरुक्मंतासृजानःस्तोष्यध्वंनः ४ त्वंत्याचिद्वातस्याश्वागांऋज्रात्मनावहंध्यै । ययोर्देवोनमर्त्योंयन्तानकिंर्विदाय्यंः ५ ॥ ६ ॥ अधग्मन्तोशनांपृच्छतेवांकदर्थानआगृहम् । आजंग्मथुःपराकाद्दिवश्चग्मश्चमर्त्यंम् ६ आनंइन्द्रपृक्षसे ऽस्माकंब्रह्मोद्यंतम् । तत्त्वांयाचामहे ऽवःशुष्णंयद्धन्नमांनुषम् ७अकर्मा

दस्युंरभिनोंअमन्तुरन्यव्रंतोअमांनुषः । त्वंतस्यांमित्रहन्वधंर्दासस्यंदम्भय ८
त्वंनंइन्द्रशूरशूरैंरुतत्वोतांसोबर्हणां। पुरुत्रातेविपूर्तयोनवंन्तक्षोणयोंयथा ९ त्वंता
न्वृंत्रहत्यैंचोदयोनॄन्कांर्पाणेशूंरवज्रिवः । गुहायदींकवीनांविशांनक्षंत्रशव-
साम् १० ॥ ७ ॥ मक्षूतातंइन्द्रदानाप्नंसआक्षाणेशूंरवज्रिवः । यद्धशुष्णंस्य
दम्भयोंजातंविश्वंसयावंभिः ११ माकुध्र्यंगिन्द्रशूरवस्वींरस्मेभूंवन्नभिष्टंयः ।
वयंवंयंतआसांसुम्नेस्यांमवज्रिवः १२ अस्मेतातंइन्द्रसन्तुसत्याहिंसन्तीरुप-
स्पृशंः । विद्यामयासांभुजोंधनूनांनवंज्रिवः १३ अहस्तायदपदीवर्धंतक्षाःशचीं-
भिर्वेद्यानांम् । शुष्णंपरिंप्रदक्षिणिद्विश्वायंवेनिशिंश्नथः १४ पिबांपिबेदिंन्द्रशूर
सोमंमारिंषण्योवसवानवसुःसन् । उतत्रांयस्वगृणतोमघोनोंमहश्चंरायोरेवतं-
स्कृधीनः १५ ॥ ८ ॥

यजामहे सप्त विमद ऐन्द्रः प्रजापत्यो वा वसुकृद्वा वासुक्र इन्द्रो जगती।
आद्यान्त्ये त्रिष्टुभौ। पञ्चम्यभिसारिणी।

२३ यजामहइन्द्रंवज्रदक्षिणंहरीणांरथ्यं१विव्रतानाम्। प्रश्मश्रुदोधुवदूर्ध्वथाभूद्विसेनाभिर्दयमानोविराधसा १ हरीन्वस्ययावनेविदेवस्विन्द्रोमघैर्मघवावृत्रहाभुवत्। ऋभुर्वाजऋभुक्षाःपत्यतेशवोऽवक्ष्णौमिदासस्यनामचित् २ यदावज्रंहिरण्यमिदथारथंहरीयमस्यवहतोविसूरिभिः। आतिष्ठतिमघवासनश्रुतइन्द्रोवाजस्यदीर्घश्रवसस्पतिः ३ सोचिन्नुवृष्टिर्यूथ्या३स्वासचाँइन्द्रःश्मश्रूणिहरिताभिप्रुष्णुते। अववेतिसुक्षयंसुतेमधूदिद्धूनोतिवातोयथावनम् ४ योवाचाविवाचोमृध्रवाचःपुरूसहस्राशिवाजघान। तत्तदिदस्यपौंस्यंगृणीमसिपितेवयस्तविषींवावृधेशवः ५ स्तोमंतइन्द्रविमदाअजीजनन्नपूर्व्यंपुरुतमंसुदानवे।

विद्माह्यंस्यभोजंनमिनस्ययदापशुंनगोपाःकरामहे ६ माकिर्नएनासख्यावि-
यौषुस्तवंचेन्द्रविमदस्यंचऋषेः । विद्माहितेप्रमंतिंदेवजामिवदस्मेतेसन्तुसख्या
शिवानि ७ ॥ १ ॥

इन्द्र सोमं षड्विमद ऐन्द्रः प्राजापत्यो वा वसुकृद्वा वासुक्रः । प्रथमतृचस्येन्द्रः ।
द्वितीयस्याश्विनौ । आद्यास्तिस्र आस्तारपङ्क्तयः । शिष्टा अनुष्टुभः ।

२४ इन्द्रसोमंमिमंपिबमधुमन्तंचमूसुतम् । अस्मेरयिंनिधारयविवोमदेस-
हस्रिणंपुरूवसोविवक्षसे १ त्वांयज्ञेभिरुक्थैरुपंहव्येभिरीमहे । शचीपतेशची-
नांविवोमदेश्रेष्ठंनोधेहिवार्यंविवक्षसे २ यस्पतिर्वार्याणामसिरध्रस्यंचोदिता ।
इन्द्रंस्तोतॄणामंविताविवोमदेंद्विषोनःपाह्यंहंसोविवक्षसे ३ युवंशक्रामायाविना
समीचीनिरमन्थतम् । विमदेनयदीळितानासत्यानिरमन्थतम् ४ विश्वेदेवा

अंकृपन्तसमीच्योर्निष्पतंन्त्योः । नासंत्यावब्रुवन्देवाःपुनरावंहतादिति ५ मधुं-
मन्मेपरायंणंमधुंमत्पुनरायंनम् । तानोंदेवादेवतंयायुवंमधुंमतस्कृतम् ६ ॥ १० ॥

भद्रमेकादश विमद ऐन्द्रः प्राजापत्यो या वसुकृद्वा वासुकः सोम आस्तारपङ्क्तिः ।

२५ भद्रंनोअपिंवातयमनोदक्षंमुतक्रतुंम् । अधांतेसख्येअन्धंसोविवोमदेरण-
न्गावोनयवंसे विवंक्षसे १ हृदिस्पृशंस्तआसतेविश्वेंषुसोमधामंसु । अधाकामांइ-
मेममविवोमदेवितिंष्ठन्तेवसूयवोविवंक्षसे २ उतव्रतानिंसोमतेप्राहंमिंनामिपा-
कर्या । अधांपितेवंसूनवेविवोमदेंमृळानोंअभिचिंद्वधाद्विवंक्षसे ३ समुप्रयंन्ति-
धीतयःसर्गासो ऽवताँइव । क्रतुंनःसोमजीवसेविवोमदेंधारयांचमसाँइंवविवंक्ष-
से ४ तवत्येसोंमशक्तिंभिर्निकांमासोव्यृंण्विरे । गृत्संस्यधीरांस्तवसोविवोम-
देंव्रजंगोमंन्तमश्विनंविवंक्षसे ५ ॥ ११ ॥ पशुंनंःसोमरक्षसिपुरुत्राविष्ठिंतंजगं-

तू । समाकृंणोषिजीवसेविवोमदेविश्वासंपश्यन्भुवनाविवंक्षसे ६ त्वंनःसोमवि-
श्वतोगोपाअदाभ्योभव । सेधराजन्नपस्त्रिधोविवोमदेमानोदुःशंसईशताविवंक्ष-
से ७ त्वंनःसोमसुक्रतुर्वयोधेयायजागृहि । क्षेत्रवित्तरोमनुषोविवोमदेद्रुहोनः
पाह्यंहसोविवंक्षसे ८ त्वंनोवृत्रहन्तमेन्द्रस्येन्दोशिवःसखा । यत्सींहवन्तेसमि-
थेविवोमदेयुध्यमानास्तोकसातौविवंक्षसे ९ अयंघसतुरोमदइन्द्रस्यवर्धतप्रि-
यः । अयंकक्षीवंतोमहोविवोमदेमतिंविप्रस्यवर्धयद्विवंक्षसे १० अयंविप्रायदा-
शुषेवाजाँइयर्तिगोमंतः । अयंसप्तभ्यआवरंविवोमदेप्रान्धंश्रोणंचतारिषद्विवं-
क्षसे ११ ॥ १२ ॥

प्र हि नव विमद ऐन्द्रः प्राजापत्यो वा वसुकृद्वा वासुक्रः पूषानुष्टुप् ।
प्रथमाचतुर्थ्यावुष्णिहौ ।

२६ प्रह्यच्छामनीषाःस्पार्हायन्तिनियुतःप्रदस्रानियुद्रथःपूषाअविष्टुमाहिनः

१ यस्यत्यन्महित्वंवाताप्यमयंजनः। विप्रआवंसद्धीतिभिश्चिकेतसुष्टुतीनाम् २ स
वेदसुष्टुतीनामिन्दुर्नपूषावृषा। अभिप्सुरःप्रुषायतिव्रजंनआप्रुषायति ३ मंसीम-
हित्वावयमस्माकंदेवपूषन्। मतीनांचसाधनंविप्राणांचाधवम् ४ प्रत्यर्धिर्यज्ञाना-
मश्वहयोरथानाम्। ऋषिःसयोमनुर्हितोविप्रस्ययावयत्सखः ५ ॥ १३ ॥ आ-
धीषमाणायाःपतिःशुचायाश्चशुचस्यच। वासोवायोऽवीनामावासांसिमर्मृज-
त् ६ इनोवाजानांपतिरिनःपुष्टीनांसखा। प्रश्मश्रुहर्यतोदूधोद्विवृथायोअदा-
भ्यः ७ आतेरथस्यपूषन्नजाधुरंववृत्युः। विश्वस्यार्थिनःसखासनोजाअनपच्यु-
तः ८ अस्माकमूर्जारथंपूषाअविष्टुमाहिनः। भुवद्वाजानांवृधइमंनःशृणवद्ध-
वम् ९ ॥ १४ ॥

असत्सु चतुर्विंशतिर्वसुक्र ऐन्द्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२७ असत्सुमेजरितःसाभिवेगोयत्सुन्वतेयजमानायशिक्षम् । अनाशीर्दा-
महमस्मिप्रहन्तासत्यध्वृतंवृजिनायन्तमाभुम् १ यदीदहंयुधयेसंनयान्यदेवयून्त-
न्वा३शूशुजानान् । अमातेतुम्रंवृषभंपचानितीव्रंसुतंपञ्चदशंनिषिञ्चम् २ नाहं
तंवेदयइतिब्रवीत्यदेवयून्त्समरणेजघन्वान् । यदावाख्यत्समरणमृघावदादिद्ध
मेवृषभाप्रब्रुवन्ति ३ यदज्ञातेषुवृजनेष्वासंविश्वेसतोमघवानोमआसन् । जि-
नामिवेत्क्षेमआसन्तमाभुंप्रतंक्षिणांपर्वतेपादगृह्य ४ नवाउमांवृजनेवारयन्तेनप-
र्वतासोयदहंमनस्ये । ममस्वनात्कृधुकर्णोभयातएवेदनुद्यून्किरणःसमेजात् ५
॥ १५ ॥ दर्शन्न्वत्रशृतपाँअनिन्द्रान्बाहुक्षदःशरवेपत्यमानान् । घृषुंवायेनिनिदुः
सखायमध्यून्वेषुपवयोववृत्युः ६ अभूर्वौक्षीर्व्यु१आयुरानड्दर्षन्नुपूर्वोअपरोनुदर्ष-

तु । द्वेपवस्तेपरितंनभूतोयोअस्यपारेरजसोविवेषं ७ गावोयवंप्रयुंताअ-
र्योअंक्षन्ताअंपश्यंसहगोपाश्चरन्तीः । हवाइदर्योअभितःसमायन्किर्यदासु
स्वपतिश्छन्दयाते ८ संयद्वयंयवसादोजनानामहंयवादउर्वज्रेअन्तः । अ-
त्रायुक्तोऽवसातारमिच्छादथोअयुंक्तयुनजद्ववन्वान् ९ अत्रेदुमेमंससेसत्यमुक्तं
द्विपाच्चयच्चतुष्पात्संसृजानि । स्त्रीभिर्योअत्रवृषणंपृतन्यादयुंद्धोअस्यविभजानि
वेदः १०॥१६॥ यस्यानक्षादुहिताजात्वासकस्ताँविद्वाँअभिमंन्यातेअन्धाम् ।
कतरोमेनिंप्रतितंमुंचातेयईवहातेयईवावरेयात् ११ कियतीयोषामर्यतोवधूयोः
परिप्रीतापन्यंसावार्येण । भद्रावधूर्भवतियत्सुपेशाःस्वयंसामित्रंवनुतेजनेचित्
१२पत्तोजंगारप्रत्यञ्चंमत्तिशीर्ष्णाशिरःप्रतिदधौवरूथम् । आसीनऊर्ध्वामुपसिं-
क्षिणातिन्यंङ्ङुत्तानामन्वेतिभूमिंम् १३ बृहन्नंच्छायोअंपलाशोअवीतस्थौमा-

विषितोअत्तिगर्भः । अन्यस्यावत्संरिहतीमिमायकयाभुवानिदधेधेनुरूधः १४ सप्तवीरासोअधरादुदायन्नष्टोत्तरात्तात्समजग्मिरन्ते। नवपश्चातात्स्थिविमन्तआ-यन्दशप्राक्सानुवितिरन्त्यश्नः १५॥१७॥ दशानामेकंकपिलंसमानंतंहिन्वन्तिक्रतवेपार्याय । गर्भंमातासुधितंवक्षणास्ववेनन्तंतुषयन्तीबिभर्ति १६ पीवानंमेषमपचन्तवीरान्युप्ताअक्षाअनुदीवआसन् । द्वाधनुंबृहतीमप्स्व१न्तःपवित्रवन्ताचरतःपुनन्ता १७ विक्रोशनासोविष्वञ्चआयन्पचातिनेमोनहिपक्षदर्धः । अयंमेदेवःसवितातदाहद्र्वन्नइद्वनवत्सर्पिरन्नः १८ अपश्यंग्राममंवहमानमारादचक्रयास्वधयावर्तमानम् । सिषक्त्यर्यःप्रयुगाजनानांसद्यःशिश्नाप्रमिनानोनवीयान् १९ एतौमेगावौप्रमरस्ययुक्तौमोषुप्रसेधीर्मुहुरिन्ममन्धि । आपश्चिदस्यविनशन्त्यर्थंसुरश्चमर्कउपरोबभूवान् २० ॥ १८ ॥ अयंयोवज्रःपुरुधाविवृ-

त्तोऽवः सूर्यैस्यवृहृतः पुरीषात् । अवइदेनापरोअन्यदस्तितदव्यथीजरिमाणं-
स्तरन्ति २१ वृक्षेवृंक्षेनियंतामीमयद्गौस्ततोवयः प्रपंतान्पूरुषादः । अथेदंविश्वं
भुवंनंभयातइन्द्रांयसुन्वदृषयेचशिक्षंत् २२ देवानांमानेंप्रथमाअंतिष्ठन्कृन्तत्रां-
देषामुपंराउदांयन् । त्रयंस्तपन्तिपृथिवीमनूपाद्वाबृवूकंवहतः पुरीषम् २३ सातें
जीवातुरुततस्यंविद्धिमास्मैताहगपंगूहः समर्यै । आविः स्वंः कृणुतेगूहंतेवुसंसपा-
दुरस्यनिर्णिजोनमुच्यते २४ ॥ १९ ॥

विश्वो हि द्वादशेन्द्रवसुकृयोः संवाद ऐन्द्रास्त्रिष्टुप् ।

२८ विश्वोह्यं१न्योअरिराजगाममममेदहश्वशुरोनाजंगाम । जक्षीयाद्धानाउ-
तसोमंपपीयात्स्वांशितपुनरस्तंजगायात् १ सरोरुवदृषभस्तिग्मशृङ्गोवर्ष्मन्त-
स्थौवरिमन्नापृथिव्याः । विश्वेष्वेनंवृजनेषुपामियोमेकुक्षीसुतसोमः पृणाति २

अद्रिणातेमन्दिनइन्द्रतूयान्त्सुन्वन्तिसोमान्पिबसित्वमेषाम् । पचन्तितेवृषभाँ
अत्सितेषांपृक्षेणयन्मघवन्हूयमानः ३ इदंसुमेजरितराचिकिद्धिप्रतीपंशापंनद्यो
वहन्ति । लोपाशःसिंहंप्रत्यञ्चमत्साःक्रोष्टावराहंनिरतक्तकक्षात् ४ कथातएत-
दहमाचिकेतंगृत्सस्यपाकस्तवसोमनीषाम् । त्वंनोविद्वाँऋतुथाविवोचोयमर्धंते
मघवन्क्षेम्याधूः ५ एवाहिमांतवसंवर्धयन्तिदिवश्चिन्मेबृहतउत्तराधूः । पुरूस-
हस्रानिशिशामिसाकमशत्रुंहिमाजनिताजजान ६ ॥ २० ॥ एवाहिमांतवसं
जज्ञुरुग्रंकर्मन्कर्मन्वृषणमिन्द्रदेवाः । वधींवृत्रंवज्रेणमन्दसानोऽपव्रजंमहिनादा
शुषेवम् ७ देवासआयन्परशूँरबिभ्रन्वनावृश्चन्तोअभिविड्भिरायन् । निसुद्र्वं१दधं
तोवक्षणासुयत्राकृपीटमनुतद्दहन्ति ८ शशःक्षुरंप्रत्यञ्चंजगाराद्रिंलोगेनव्यभेद-
मारात् । बृहन्तंचिदृहतेरन्धयानिवयद्वत्सोवृषभंशूशुवानः ९ सुपर्णइत्थानख-

मासिंषायावंरुद्धःपरिपदंनसिंहः । निरुद्धश्चिन्महिषस्तर्ष्यावान्गोधातस्मांअय-
थंकर्षदेतत् १० तेभ्योगोधाअयथंकर्षदेतद्येब्रह्मणंःप्रतिपीयन्त्यन्नैः । सिमउ-
क्ष्णोऽवसृष्टाँअंदन्तिस्वयंबलानितन्वंःशृणानाः ११ एतेशमीभिःसुशमीअभू-
वन्येहिंन्विरेतन्वं१ःसोमंउक्थैः । नृवद्वदन्नुपंनोमाहिवाजान्दिविश्रवोदधिषेनामं
वीरः १२ ॥ २१ ॥

वनेनाष्टौ वमुक्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२९ वनेनावायोन्यंधाधिचाकञ्छुचिर्वांस्तोमोभुरणावजीगः । यस्येदिन्द्रंः
पुरुदिनेषुहोतांनृणानर्योनृतंमःक्षपावान् १ प्रतेअस्याउषसःप्रापंरस्यानृतौस्यां-
मनृतंमस्यनृणाम् । अनुंत्रिशोकंःशतमावंहन्नृन्कुत्सेनरथोयोअसंत्ससवान् २
कस्तेमदंइन्द्ररन्त्योभूद्दुरोगिरोअभ्युं१ग्रोविधांव । कद्वाहोअर्वागुपंमामनीषाआ

त्वांशक्यामुपमंराधोअन्नैः ३ ककद्द्युम्नमिन्द्रत्वावतोनॄन्कयाधियाकरसेकन्नआ
गन् । मित्रोनसत्यउरुगायभृत्याअन्नेसमस्ययदसन्मनीषाः ४ प्रेरयसूरोअर्थंन
पारंयेअस्यकामंजनिधाइवग्मन् । गिरश्चयेतेतुविजातपूर्वीर्नरइन्द्रप्रतिशिक्षन्त्य-
न्नैः ५ ॥ २२ ॥ मात्रेनुतेसुमितेइन्द्रपूर्वीद्यौर्मज्मनापृथिवीकाव्येन । वरायते
घृतवन्तःसुतासःस्वाद्मन्भवन्तुपीतयेमधूनि ६ आमध्वोअस्माअसिचन्नमत्रमि-
न्द्रायपूर्णंसहिसत्यराधाः । सवावृधेवरिमन्नापृथिव्याअभिक्रत्वानर्यःपौंस्यैश्च ७
व्यानळिन्द्रःपृतनाःस्वोजाआस्मैयतन्तेसख्यायपूर्वीः । आस्मारथंनपृतनासुतिष्ठ-
यंभद्रयासुमत्याचोदयासे ८॥२३॥इति शा०सं०दशमे मण्ड. द्वितीयोऽनुवाकः॥१०॥२

प देवत्रा पञ्चदश कवष ऐलूष आप अपांनपाद्वा त्रिष्टुप् ।

३० प्रदेवत्राब्रह्मणेगातुरेत्वपोअच्छामनसोनप्रयुक्ति । महींमित्रस्यवरुण-

स्यधासिंपृथुज्रयंसेरीरिधासुवृक्तिम् १ अध्वर्यवोहविष्मन्तोहिभूताच्छापइतोश-
तीरुशन्तः । अवयाश्चष्टेअरुणःसुपर्णस्तमास्यध्वमूर्मिमद्यासुहस्ताः २ अध्व-
र्यवोऽपइतासमुद्रमपांनपातंहविषायजध्वम् । सवोददूर्मिमद्यासुपूतंतस्मैसो-
मंमधुमन्तंसुनोत ३ योअनिध्मोदीदयदप्स्व१न्तर्यंविप्रासईळतेअध्वरेषु । अ-
पांनपान्मधुमतीरपोदायाभिरिन्द्रोवावृधेवीर्याय ४ याभिःसोमोमोदतेहर्षतेच-
कल्याणीभिर्युवतिभिर्नमर्यः । ताअध्वर्योअपोअच्छापरेहियदासिञ्चाओषधीभिः
पुनीतात् ५ ॥ २४ ॥ एवेद्यूनेयुवतयोनमन्तयदीमुशन्नुशतीरेत्यच्छ । संजा-
नतेमनसासंचिकित्रेऽध्वर्यवोधिषणापश्चदेवीः ६ योवोवृताभ्योअकृणोदुलोकं
योवोमह्याअभिशस्तेरमुञ्चत् । तस्माइन्द्रायमधुमन्तमूर्मिंदेवमादनंप्रहिणोत-
नापः ७ प्रास्मैहिनोतमधुमन्तमूर्मिंगर्भोयोवःसिन्धवोमध्वउत्सः । घृतपृष्ठ-

मीडयंमध्वरेष्वापोरेवतीःशृणुताहवंमे ८ तंसिन्धवोमत्सरमिन्द्रपानमूर्मिंप्रहे-
तवउभेइयर्ति । मदच्युतमौशानंनभोजांपरित्रितन्तुंविचरंन्तमुत्सम् ९ आव-
र्वृततीरधनुद्विधारागोषुयुधोननियवंचरंन्तीः । ऋषेजनित्रीर्भुवनस्यपत्नीरपोवन्द-
स्वसवृधःसयोनीः १० ॥ २५ ॥ हिनोतानोअध्वरंदेवयज्याहिनोतब्रह्मसनये
धनानाम् । ऋतस्ययोगेविष्यध्वमूधःश्रुष्टीवरीर्भूतनास्मभ्यमापः ११ आपो
रेवतीःक्षयथाहिवस्वःक्रतुंचभद्रंबिभृथामृतंच । रायश्चस्थस्वपत्यस्यपत्नीःसरस्व-
तीतद्गृणतेवयोधात् १२ प्रतियदापोअदृश्रमायतीर्घृतंपयांसिबिभ्रंतीर्मधूनि ।
अध्वर्युभिर्मनसासंविदानाइन्द्रायसोमंसुषुतंभरंन्तीः १३ एमाअग्मन्रेवतीर्जी-
वधन्याअध्वर्यवःसादयताससखायः । निबर्हिषिधत्तनसोम्यासोऽपांनप्त्रासंविदा-

नासंएनाः १४ आग्मन्नापंउशतीर्बर्हिरेदंन्यंध्वरेअंसदन्देवयन्तीः । अध्वर्यवः सुनुतेन्द्रांयसोममभूंदुवःसुशकांदेवयज्या १५ ॥ २६ ॥

आ न एकादश कवष ऐलूषो विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् ।

३१ आनोंदेवानामुपंवेतुशंसोविश्वेंभिस्तुरैरवंसेयजंत्रः । तेभिर्वयंसुषखायोंभवेमतरंन्तोविश्वांदुरितास्यांम १ परिंचिन्मर्तोद्रविंणंममन्यादृतस्यंपथानमसाविवासेत् । उतस्वेनक्रतुंनासंवंदेतश्रेयांसंदक्षंमनंसाजगृभ्यात् २ अधांयिधीतिरसंसृग्रमंशांस्तीर्थेनदस्ममुपंयन्त्यूमाः । अभ्यांनश्मसुवितस्यंशूषंनवेंदसोअमृतांनामभूम ३ नित्यंश्चाकन्यात्स्वपंतिर्दमूंनायस्मांउदेवःसंविताजजानं । भगोंवागोभिरर्यमेमंनज्यात्सोअंस्मैचारुंश्छदयदुतस्यांत् ४ इयंसाभूंयाउषसांमिवक्षायद्धंक्षुमन्तःशवंसासमायंन् । अस्यस्तुतिंजंरितुर्भिक्षंमाणाआ

नःश्रग्मासउपयन्तुवाजाः ५ ॥ २७ ॥ अस्येदेषासुमतिःपप्रथानाभवत्पूर्व्या
भूमनागौः । अस्यसनीळाअसुरस्ययोनौसमानआभरणेबिभ्रमाणाः ६ किं
स्विद्वनंकउसवृक्षआसयतोद्यावापृथिवीनिष्टतक्षुः । संतस्थानेअजरेइतऊतीअ-
हानिपूर्वीरुषसोजरन्त ७ नैतावदेनापरोअन्यदस्त्युक्षासद्यावापृथिवीबिभर्ति ।
त्वचंपवित्रंकृणुतस्वधावान्यदींसूर्यंनहरितोवहन्ति ८ स्तेगोनक्षामत्येतिपृथ्वीं
मिहंनवातोविहवातिभूम । मित्रोयत्रवरुणोअज्यमानोऽग्निर्वनेनव्यसृष्टशोक-
म् ९ स्तरीर्यत्सूतसद्योअज्यमानाव्यथिरव्यथीःकृणुतस्वगोपा । पुत्रोयत्पू-
र्वःपित्रोर्जनिष्टशम्यांगौर्जगारयद्धपृच्छान् १० उतकण्वंनृषदःपुत्रमाहुरुत
श्यावोधनमादत्तवाजी । प्रकृष्णायरुशदपिन्वतोधर्ऋतमत्रनकिरस्माअपी-
पेत् ११ ॥ २८ ॥

प्र सुग्मन्ता नव ऐलूषो विश्वेदेवा जगती । अन्त्याश्चतस्रस्त्रिष्टुभः ।

३२ प्रसुग्मन्तांधियसानस्यंसक्षणिंवरेभिंर्वराँअभिषुप्रसीदंतः । अस्माक-
मिन्द्रंउभयंजुजोषतियत्सोम्यस्यान्धंसोबुबोंधति १ वींन्द्रयासिदिव्यानिंरोचना
विपार्थिवानिरजंसापुरुष्टुत । येत्वावहंन्तिमुहुंरध्वराँउपतेसुवंन्वन्तुवग्वनाँअंराध-
सः २ तदिन्मेंछन्त्सद्वपुंषोवपुंष्टरंपुत्रोयज्जानंपित्रोरधीयंति । जायापतिंवहतिव-
ग्नुनांसुमत्पुंसइद्भद्रोवंहतुःपरिंष्कृतः ३ तदित्सधस्थंमभिचारुंदीधयगावोयच्छा-
संन्वहतुंनधेनवंः । मातायन्मन्तुंर्यूथस्यंपूर्व्याभिवाणस्यंसप्तधांतुरिज्जनंः ४ प्र
वोच्छांरिरिचेदेवयुष्पदमेकोंरुद्रेभिंर्यातितुर्वणिंः । जरावायेष्वमृतेषुदावनेपरिंव
ऊमेंभ्यःसिञ्चतामधुं ५ ॥ २१ ॥ निधीयमांनमपंगूळ्हमप्सुप्रमेंदेवानांव्रतपाउं

वाच । इन्द्रोविद्वाँअनुहित्वांचचक्षतेनाहमंग्नेअनुंशिष्टआगांम् ६ अक्षेत्रवित्क्षे-
त्रविदंह्यप्राट्सप्रैतिक्षेत्रविदानुंशिष्टः । एतद्वैभद्रमंनुशासंनस्योतस्रुतिंविन्दत्य-
ञ्जसीनांम् ७ अद्येदुप्राणीदमंमन्निमाहापींवृतोअधयन्मातुरूधंः । एमेंनमाप
जरिमायुवांनमहेळन्वसुंःसुमनांबभूव ८ एतानिंभद्राकंलशक्रियामकुरुंश्रवण
ददंतोमघानिं । दानइद्वोमघवानःसोअंस्त्वयंचसोमोंहृदियंबिभंर्मि ९ ॥ ३० ॥

इति शाकलर्क्संहितायां सप्तमाष्टके सप्तमोध्यायः ॥ ७ ॥ ७ ॥

प्रमाद्यावैश्वदेव्यैन्द्रःप्रगाथःपरागायत्र्योद्वेकुरुश्रवणस्यत्रासदस्यवस्यदानस्तुतिःपराभिर्मृतेमित्रा-
तिथौराज्ञितत्स्नेहादृषिरुपमश्रवसंपुत्रमस्यव्यशोकयत्प्रावेपाःपळूनामौजवान्वाक्षोक्षकृषिप्रशंसाचाक्ष-
कितवनिन्दाचसप्तमीजगत्यबुध्रंलुशोधानाकोवैश्वदेवंतुद्वित्रिष्टुवन्तंतूषासानक्तानमोद्वादशसौर्योभित-
पाःसौर्यंजागतंवैत्रिष्टुब्दशम्यास्मिन्नःपञ्चमुष्कवानिन्द्रोयोवांपळूनाकाक्षीवतीघोषाश्विनंहित्रिष्टुवन्तंर-

थंयान्तंसमानंतृचंसुहस्त्योघौषेयोस्तेवैकादशकृष्णोच्छामेद्विंत्रिष्टुबन्तंत्वायातुत्रित्रिष्टुबादिदिवस्परि-
द्वादशवत्सप्रिराग्नेयंतु ।

प्रमा नव कवष ऐलूषो गायत्री । आद्याया विश्वेदेवाः । उपाद्ययोरिन्द्रः । चतुर्थी-
पञ्चम्योः कुरुश्रवणस्य त्रासदस्यवस्य दानस्तुतिः । शिष्टानामुपमश्रवा मित्रा-
तिथिपुत्रः । आद्या त्रिष्टुप् । उपाद्या बृहती । तृतीया सतोबृहती ।

३३ ॐम् प्रमांयुयुज्रेप्रयुजोजनांनांवहांमिस्मपूषणमन्तरेण । विश्वेदेवा-
सोअधमामंरक्षन्दुःशासुरागादितिघोषंआसीत् १ संमांतपन्त्यभितःसपत्नीरि-
वपर्शंवः । निर्बाधतेअमंतिर्नग्नताजसुर्वेर्नवेवीयतेमतिः २ मूषोनशिश्नाव्यंद-
न्तिमाध्यंःस्तोतारंतेशतक्रतो । सकृत्सुनोंमघवन्निन्द्रमृळयाधांपितेवंनोभव ३
कुरुश्रवंणमावृणिराजांनंत्रासंदस्यवम् । मंहिष्ठंवाघतामृषिः ४ यस्यंमाहरितो
रथेतिस्त्रोवहंन्तिसाधुया । स्तवैसहस्रंदक्षिणे ५ ॥ १ ॥ अस्यप्रस्वांदसोगिरंउ-

पमश्वंवसःपितुः । क्षेत्रंनरण्वमूचुषे ६ अधिंपुत्रोपमंश्रवोनपान्मित्रातिथेरिहि । पितुष्टेंअस्मिवन्दिता ७ यदीशीयामृतानामुतवामर्त्यानाम् । जीवेदिन्मघवामम ८ नदेवानामतिंव्रतंशतात्मांचनजीवति । तथायुजाविवावृते ९ ॥ २ ॥

प्रावेपाश्चतुर्दश कवष ऐलूषोक्षो वा मौजवांस्त्रिष्टुप् । प्रथमासप्तमीनवमीद्वादशीत्रयोदशी-
नामक्षकृषिप्रशंसा । शिष्टानामक्षकितवनिन्दा । सप्तमी जगती ।

३४ प्रावेपामांबृहतोमादयन्तिप्रवातेजाइरिंणेववृंताना: । सोमंस्येवमौजवतस्यंभक्षोविभीदकोजागृंविर्मह्यंमच्छान् १ नमांमिमेथनजिंहीळएषाशिवा सखिंभ्यउतमह्यंमासीत् । अक्षस्याहमेकपरस्यंहेतोरनुंव्रतामपंजायामंरोधम् २ द्वेष्टिंश्वश्रूरपंजायारुंणद्धिननाथितोविन्दतेमर्डितारंम् । अश्वंस्येवजरंतोवस्न्यंस्य नाहंविन्दामिकितवस्यभोगंम् ३ अन्येजायांपरिंमृशन्त्यस्ययस्यागृंधद्वेदंनेवा-

ज्यं १क्षः । पितामाताभ्रातरएनमाहुर्नजानीमोनयताबद्धमेतम् ४ यदादीध्ये
नदंविषाण्येभिःपरायद्भ्योऽवहीयेसखिभ्यः । न्युप्ताश्चबभ्रवोवाचमक्रतँएमीदेषां
निष्कृतंजारिणीव ५ ॥ ३ ॥ सभामेतिकितवःपृच्छमानोजेष्यामीतितन्वा३
शूशुजानः । अक्षासोअस्यवितिरन्तिकामंप्रतिदीव्नेदधतआकृतानि ६ अक्षा-
सइदङ्कुशिनोनितोदिनोनिकृत्वानस्तपनास्तापयिष्णवः । कुमारदेष्णाजयतः
पुनर्हणोमध्वासंपृक्ताःकितवस्यबर्हणा ७ त्रिपञ्चाशःक्रीळतिव्रातएषांदेवइवस-
वितासत्यधर्मा । उग्रस्यचिन्मन्यवेनानमन्तेराजाचिदेभ्योनमइत्कृणोति ८
नीचावर्तन्तउपरिस्फुरन्त्यहस्तासोहस्तवन्तंसहन्ते । दिव्याअङ्गाराइरिणेन्युप्ताः
शीताःसन्तोहृदयंनिर्दहन्ति ९ जायातप्यतेकितवस्यहीनामातापुत्रस्यचरतःक्व-
स्वित् । ऋणावाबिभ्यद्धनमिच्छमानोऽन्येषामस्तमुपनक्तमेति १० ॥ ४ ॥

स्त्रियंदृष्ट्वायकितवंततापान्येषांजायांसुकृतंचयोनिम् । पूर्वाह्णेअश्वान्युयुजेहिवभ्रून्त्सोअग्नेरन्तेवृषलःपपाद ११ योवःसेनानीर्महतोगणस्यराजाव्रातस्यप्रथमोबभूव । तस्मैकृणोमिनधनारुणध्मिदशाहंप्राचीस्तदृतंवदामि १२ अक्षैर्मादीव्यःकृषिमित्कृषस्ववित्तेरमस्वबहुमन्यमानः । तत्रगावःकितवतत्रजायातन्मेविचष्टेसवितायमर्यः १३ मित्रंकृणुध्वंखलुमृळतानोमानोघोरेणचरताभिधृष्णु । निवोनुमन्युर्विशतामरातिरन्योवभ्रूणांप्रसितौन्वस्तु १४ ॥ ५ ॥

अबुध्रं चतुर्दश लुशो धानाको विश्वेदेवा जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

३५ अबुध्रमुत्यइन्द्रवन्तोअग्नयोज्योतिर्भरन्तउषसोव्युष्टिषु । महीद्यावापृथिवीचेततामपोऽद्यादेवानामवआवृणीमहे १ दिवस्पृथिव्योरवआवृणीमहेमातृन्त्सिन्धून्पर्वताञ्छर्यणावतः । अनागास्त्वंसूर्यमुषासमीमहेभद्रंसोमःसुवानो

अद्याकृंणोतुनः २ द्यावांनोअद्यपृथिवीअनांगसोमहीत्रांयेतांसुवितायंमातरां । उषाउच्छन्त्यपंबाधतामघंस्वस्त्यं१ग्निंसंमिधानमींमहे ३ इयंनंउस्त्राप्रंथमासुदे- व्यंरेवत्सनिभ्योरेवतीव्यंुच्छतु । आरेमन्युंदुर्विदत्रंस्यधीमहिस्वस्त्यं१ग्निंसंमि- धानमींमहे ४ प्रयाःसिस्रंतेसूर्यंस्यरश्मिभिर्ज्योतिर्भरंन्तीरुषसोव्युंष्टिषु । भद्रा नोअद्यश्रवंसेव्युंच्छतस्वस्त्यं१ग्निंसमिधानमींमहे ५ ॥ ६ ॥ अनमीवाउषस आचंरन्तुनउदग्नयोजिहतांज्योतिंषाबृहत् । आयुंक्षातामश्विनातूतुंजिंरथंस्व- स्त्यं१ग्निंसंमिधानमींमहे ६ श्रेष्ठंनोअद्यसंवितर्वरेण्यंभागमासुंवसहिरंत्नधा असिं । रायोजनित्रींधिषणामुपंब्रुवेस्वस्त्यं१ग्निंसंमिधानमींमहे ७ पिपंर्तुमा तदृतस्यंप्रवाचंनंदेवानांयन्मंनुष्या३अमंन्महि । विश्वाइदुस्त्राःस्पळुदेंतिसूर्यः स्वस्त्यं१ग्निंसंमिधानमींमहे ८ अद्वेषोअद्यबर्हिषःस्तरींमणिग्राव्णांयोगेमन्मंनः

सार्धईमहे । आदित्यानांशर्मणिस्थाभुरण्यसिस्वस्त्यं१ग्निंसमिधानमींमहे ९ आनोंवर्हिःसंधमादेंबृहद्दिविवेवाँईळेसादयांसप्तहोतृंन् । इन्द्रंमित्रंवरुंणंसातये भगंस्वस्त्यं१ग्निंसमिधानमींमहे १० ॥ ७ ॥ तआंदित्याआगंतासर्वतांतयेवृधेनों यज्ञमंवतासजोषसः । बृहस्पतिंपूषणंमश्विनाभगंस्वस्त्यं१ग्निंसमिधानमींमहे ११ तन्नोंदेवायच्छतसुप्रवाचनंछर्दिरांदित्याःसुभरंनृपाय्यंम् । पश्वेंतोकायतनं-यायजीवसेंस्वस्त्यं१ग्निंसमिधानमींमहे १२ विश्वेंअद्यमरुतोविश्वंऊतीविश्वें भवन्त्वग्नयःसमिंद्धाः। विश्वेंनोदेवाअवसागंमन्तुविश्वंमस्तुद्रविंणंवाजोंअस्मे १३ यंदेवासोऽवंथवाजंसातौयंत्रायंध्वेयंपिंपृथात्यंहंः । योवोंगोपीथेनभयस्यवेद तेस्यांमदेववीतयेतुरासः १४ ॥ ८ ॥

उषासानक्ता चतुर्दश लुशो धानाको विश्वेदेवा जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

३६ उषासानक्तांबृहतीसुपेशंसाद्यावाक्षामावरुणोमित्रोअर्यमा । इन्द्रंहुवे मरुतःपर्वंताँअपआदित्यान्द्यावांपृथिवीअपःस्वंः १ द्यौश्चंनःपृथिवीचप्रचेतसऋतावंरीरक्षतामंहंसोरिषः । मादुर्विदत्रानिर्ऋतिर्नईशततद्देवानामवोअद्यावृंणीमहे २ विश्वंस्मान्नोअदितिःपात्वंहंसोमातामित्रस्यवरुंणस्यरेवतः । स्वर्वज्ज्योतिरवृकंनंशीमहितद्देवानामवोअद्यावृंणीमहे ३ ग्रावावदन्नपरक्षांसिसेधतुदुःष्वप्न्यंनिर्ऋतिंविश्वंमत्रिणंम् । आदित्यंशर्मंमरुतामशीमहितद्देवानामवोअद्यावृंणीमहे ४ एन्द्रोंबर्हिःसीदंतुपिन्वंतामिळाबृहस्पतिःसामंभिर्ऋक्वोअंर्चतु । सुप्रकेतंजीवसेमन्मंधीमहितद्देवानामवोअद्यावृंणीमहे ५ ॥ १ ॥ दिविस्पृशंयज्ञमस्माकंमश्विनाजीराध्वंरंकृणुतंसुम्नमिष्टये । प्राचीनंरश्मिमाहुंतंघृतेनतद्देवानामवो

अद्यावृंणीमहे ६ पर्पंह्वयेसुहवंभारुतंवणंपावकमृष्वंसखायंशंभुवम् । रायस्पोषँ सौश्रवसायंधीमहितद्देवानामवोअद्यावृंणीमहे ७ अपांपेरुंजीवधंन्यंभरामहेदेवा- व्यंसुहवंमध्वरश्रियंम् । सुरश्मिंसोमंमिन्द्रियंयंमीमहितद्देवानामवोअद्यावृंणी- महे ८ सनेमतत्सुंसनितांसत्वंभिर्वयंजीवाजीवपुंत्राअनांगसः । ब्रह्मद्विषोवि- ष्वगेनोंभरेरततद्देवानामवोअद्यावृंणीमहे ९ येस्थामनोर्यज्ञियास्तेशृंणोतनयद्वो देवाईमंहेतद्दंधातन । जैत्रंक्रतुंरयिमद्वीरवद्यशस्तद्देवानामवोअद्यावृंणीमहे १० ॥ १० ॥ महदद्यमंहतामावृंणीमहेऽवोदेवानांबृहतामंनर्वणांम् । यथावसुंवीर- जांतंनशांमहैतद्देवानामवोअद्यावृंणीमहे ११ महोअग्नेःसंमिधानस्यशर्मण्य- नांगामित्रेवरुंणेस्वस्तयें । श्रेष्ठेंस्यामसवितुःसवींमनितद्देवानामवोअद्यावृंणी- महे १२ येसंवितुःसत्यसंवस्यविश्वेंमित्रस्यंव्रतेवरुंणस्यदेवाः । तेसौभंगंवीरव-

द्योमदग्नोदधातनद्रविणंचित्रमस्मे १३ सवितापश्चात्तात्सवितापुरस्तात्सवि-
तोत्तरात्तात्सविताधरात्तात् । सवितानःसुवतुसर्वतातिंसवितानोरासतांदीर्घ-
मायुः १४ ॥ ११ ॥

नमो द्वादशभितपाः सौर्यः सूर्यो जगती । दशमी त्रिष्टुप् ।

३७ नमोमित्रस्यवरुणस्यचक्षसेमहोदेवायतदृतंसपर्यत । दूरेदृशेदेवजाता-
यकेतवेदिवस्पुत्रायसूर्यायशंसत १ सामासत्योक्तिःपरिपातुविश्वतोद्यावाचयत्र
ततनन्नहानिच । विश्वमन्यन्निविशतेयदेजतिविश्वाहापोविश्वाहोदेतिसूर्यः २ न
तेअदेवःप्रदिवोनिवासतेयदेतशेभिःपतरैरथर्यसि । प्राचीनमन्यदनुवर्ततेरजउद-
न्येनज्योतिषायासिसूर्य ३ येनसूर्यज्योतिषाबाधसेतमोजगच्चविश्वमुदियर्षिभा-
नुना । तेनास्मद्विश्वामनिरामनाहुतिमपामीवामपदुष्वप्न्यंसुव ४ विश्वस्यहि

प्रेषितोरक्षसिव्रतमहेळयन्नुच्चरसिस्वधाअनु । यदद्यत्वासूर्योपब्रवामहैतंनोदेवाअ-
नुमंसीरतक्रतुम् ५ तंनोद्यावापृथिवीतन्नआपइन्द्रःशृण्वन्तुमरुतोहवंवचः । मा
शूनेभूमसूर्यस्यसंदृशिभद्रंजीवन्तोजरणामशीमहि ६ ॥ १२ ॥ विश्वाहात्वा
सुमनसःसुचक्षसःप्रजावन्तोअनमीवाअनागसः । उद्यन्तंत्वामित्रमहोदिवेदिवे
ज्योग्जीवाःप्रतिपश्येमसूर्य ७ महिज्योतिर्बिभ्रतंत्वाविचक्षणभास्वन्तंचक्षुषेच-
क्षुषेमयः । आरोहन्तंबृहतःपाजसस्परिवयंजीवाःप्रतिपश्येमसूर्य ८ यस्यतेवि-
श्वाभुवनानिकेतुनाप्रचेरतेनिचविशन्तेअक्तुभिः । अनागास्त्वेनहरिकेशसूर्याह्ना-
ह्नानोवस्यसावस्यसोदिहि ९ शंनोभवचक्षसाशंनोअह्नाशंभानुनाशंहिमाशंघृ-
णेन । यथाशमध्वञ्छमसद्दुरोणेतत्सूर्यद्रविणंधेहिचित्रम् १० अस्माकंदेवाउ-
भयायजन्मनेशर्मयच्छतद्विपदेचतुष्पदे । अदत्पिबदूर्जयमानमाशितंतदस्मेशं

योरंरपोदंधातन ११ यद्वोदेवाश्चकृमजिह्वयांगुरुमनंसोवाप्रयुंतीदेवहेळनम् । अरांवायोनोंअभिदुंच्छुनायतेतस्मिन्तदेनोवसवोनिधेतन १२ ॥ १३ ॥

अस्मिन्नः पञ्चेन्द्रो मुष्कवानिन्द्रो जगती ।

३८ अस्मिन्नंइन्द्रपृत्सुतौयशंस्वतिशिमीवतिक्रन्दंसिप्रावंसातयें । यत्रगोषांताधृषितेषुंखादिषुविष्वक्पतंन्तिदिद्यवोनृषाह्यें १ सनंःक्षुमन्तंसदंनेव्यूर्णुहिगोअंर्णसंरयिमिन्द्रश्रवाय्यंम् । स्यामंतेजयंतःशक्रमेदिनोयथांवयमुश्मसितद्वंसो कृधि २ योनोदासआर्योवापुरुष्टुतादेवइन्द्रयुधयेचिकेतति । अस्माभिंष्टेसुषहांःसन्तुशत्रंवस्त्वयांवयंतान्वंनुयामसंगमे ३ योदभ्रेभिर्हव्योयश्चभूरिंभिर्योअभीकेवरिवोविन्नृषाह्ये । तंविंखादेसस्निमद्यश्रुतंनरंमर्वाञ्चमिन्द्रमवंसेकरामहे ४

स्वृवृजंहित्वामहमिन्द्रशुश्रवानानुदंवृषभरध्रचोदनम् । प्रमुंञ्चस्वपरिकुत्सांदि-
हागंहिकिमुत्वावान्मुष्कयोर्बद्धआसते ५ ॥ १४ ॥

योवां चतुर्दश घोषा काक्षीवसाश्विनौ जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

३९ योवांपरिज्मासुवृदंश्विनारथोदोषामुषासोहव्योहविष्मता । शश्वत्तमा-
सस्तमुंवामिदंवयंपितुर्ननामसुहवंहवामहे १ चोदयतंसूनृताःपिन्वतंधियउत्पु-
रंधीरीरयतंतदुंश्मसि । यशसंभागंकृणुतंनोअश्विनासोमंनचारुंमघवत्सुनस्कृ-
तम् २ अमाजुरंश्चिद्भवथोयुवंभगोऽनाशोश्चिदवितारापमस्यचित् । अन्धस्यं
चिन्नासत्याकृशस्यचिद्युवामिदाहुर्भिषजारुतस्यचित् ३ युवंच्यवानंसनयंयथा
रथंपुनर्युवानंचरथायतक्षथुः । निष्टौग्र्यमूहथुरद्भ्यस्परिविश्वेत्तावांसवनेषुप्रवा-
च्या ४ पुराणावांवीर्या३प्रब्रवाजनेऽथोहासथुर्भिषजामयोभुवा । तावांनुनव्या-

वसंसेकरामहेऽयंनासत्याश्रदरिर्यथादधत् ५ ॥ १५ ॥ इयंवामह्वेशृणुतंमेअश्विनापुत्रायेवपितरामह्यंशिक्षतम् । अनापिरज्ञाअसजात्यामतिःपुरातस्याअभिशस्तेरवस्पृतम् ६ युवंरथेनविमदायशुन्ध्युवंन्यूहथुःपुरुमित्रस्ययोषणाम् । युवंहवंवध्रिमत्याअगच्छतंयुवंसुषुतिंचक्रथुःपुरंधये ७ युवंविप्रस्यजरणामुपेयुषःपुनःकलेरकृणुतंयुवद्वयः । युवंवन्दनमृश्यदादुदूपथुर्युवंसद्योविश्पलामेतवेकृथः ८ युवंहरेभंवृषणागुहाहितमुदैरयतंममृवांसमश्विना । युवमृबीसमुततप्तमत्रयओमन्वन्तंचक्रथुःसप्तवध्रये ९ युवंश्वेतंपेदवेऽश्विनाश्वंनवभिर्वाजैर्नवतीचवाजिनम् । चर्कृत्यंददथुर्द्रावयत्सखंभगंननृभ्योहव्यंमयोभुवम् १० ॥ १६ ॥ नतंराजानावदितेकुतश्चननांहोअश्नोतिदुरितंनकिर्भयम् । यमश्विनासुहवारुद्रवर्तनीपुरोरथंकृणुथःपत्न्यासह ११ आतेनयातंमनसोजवीयसारथंयंवामृभवश्चक्रुर-

श्विना । यस्य॒योगेंदुहि॒ताजायं॑तेदि॒वउ॒भेअहंनीसु॒दिनें॑वि॒वस्वं॑तः १२ ताव॒र्त्तिर्यां-
तंज॒यु॒षा॒विपत्नं॑त॒मपिंन्वतंश॒यवे॑धे॒नुमं॑श्विना । वृकंस्यचि॒द्वर्त्तिकाम॒न्तरा॒स्यां॑द्युवं
शचींभि॒र्ग्रसि॒ताममु॑ञ्चतम् १३ ए॒तंवां॒स्तोमं॑मश्विनावक॒र्मात॑क्षाम॒भृग॑वो॒नरथं-
म् । न्य॑मृक्षाम॒योषं॑णा॒नमर्यें॒नित्यं॒नसू॒नुंतनं॑य॒दधाना॑ः १४ ॥ १७ ॥

रथं यान्तं चतुर्दश घोषा काक्षीवत्यश्विनौ जगती ।

४० रथं॒यान्तं॒कुह॒कोहंवांनरा॒प्रतिं॑द्युम॒न्तंसु॑वि॒तायं॑भूषति । प्रा॒तर्या॑वाणंवि॒-
भ्वंवि॒शेवि॑शे॒वस्तो॒र्व॑स्तो॒र्वहं॑मानंधि॒याशमिं १ कुहं॑स्विद्दो॒षाकुह॒वस्तो॑र॒श्विना॒
कुहाभिपि॒त्वंकं॑रत॒ःकुहो॑षतुः । कोवांशयु॒त्राविध॒वेंवदे॒वरं॒मर्यं॒नयोषा॑कृणुतेस॒-
घस्थ॒आ २ प्रा॒तर्जरेथेजर॒णेव॒कापं॑या॒वस्तो॑र्व॑स्तो॒र्य॑ज॒तागं॑च्छथोगृ॒हम् । क-
स्यंध्व॒स्राभं॑वथ॒ःकस्यं॑वानराराजपु॒त्रेव॒सव॒नावं॑गच्छथः ३ यु॒वांमृ॒गेवं॑वार॒णा

मृगण्यवोदोषावस्तोर्हविषानिह्वयामहे । युवंहोत्रांमृतुथाजुह्वतेनरेषंजनायवहथः शुभस्पती ४ युवांहघोषापर्यश्विनायतीराज्ञऊचेदुहितापृच्छेवांनरा । भूतंमेअह्नउतभूतमक्तवेऽश्वावतेरथिनेशक्तमर्वते ५ ॥ १८ ॥ युवंकवीष्ठःपर्यश्विनारथं विशोनकुत्सोजरितुर्नशायथः । युवोर्हमक्षापर्यश्विनामध्वासाभरतनिष्कृतंन योषणा ६ युवंहभुज्युंयुवमश्विनावशंयुवंशिञ्जारमुशनामुपारथुः । युवोररावा परिसख्यमासतेयुवोरहमवसासुम्नमाचके ७ युवंहकृशंयुवमश्विनाशयुंयुवंविधन्तंविधवामुरुष्यथः । युवंसनिभ्यःस्तनयन्तमश्विनापव्रजमूर्णुथःसप्तास्यम् ८ जनिष्टयोषापतयत्कनीनकोविचारुहन्वीरुधोदंसनाअनु । आस्मैरीयन्तेनिवनेवसिन्धवोऽस्माअह्नेभवतितत्पतित्वनम् ९ जीवंरुदन्तिविमयन्तेअध्वरेदीर्घामनुप्रसितिंदीधियुर्नरः । वामंपितृभ्योयइदंसमेरिरेमयःपतिभ्योजनयःपरिष्व-

जें १० ॥ १९ ॥ नतस्यंविद्मतदुषुप्रवोचतियुवाहयद्युंवत्याःक्षेतियोनिषु । प्रियोस्त्रियस्यवृषभस्यरेतिनोगृहंगमेमाश्विनातदुश्मसि ११ आवामगन्त्सुमतिर्वाजिनीवसून्यश्विनाहृत्सुकामाअयंसत । अभूतंगोपामिथुनाशुभस्पतीप्रियाअर्यम्णोदुर्यांअशीमहि १२ तामन्दसानामनुषोदुरोणआधत्तंरयिंसहवीरंवचस्यवे । कृतंतीर्थंसुप्रपाणंशुभस्पतीस्थाणुंपथेष्ठामपदुर्मतिंहतम् १३ क्वस्विदद्यकतमास्वश्विनाविक्षुदस्रामादयेतेशुभस्पती । कईनियेमेकतमस्यजग्मतुर्विप्रस्यवायजमानस्यवागृहम् १४ ॥ २० ॥

समानं तृचः सुहास्त्यो घोषेयाश्विनौ जगती ।

४१ समानमुत्यंपुरुहूतमुक्थ्यं रथंत्रिचक्रंसवनागनिग्मतम् । परिज्मानं विदथ्यंसुवृक्तिभिर्वयंव्युष्टाउषसोहवामहे १ प्रातर्युजंनासत्याधितिष्ठथःप्रातर्या-

वांणमधुवाहंनरथम् । विशोयेनगच्छथोयज्वरीर्नराकीरेश्विंद्यज्ञंहोतृमन्तमश्विना २ अध्वर्युंवामधुपाणिंसुहस्त्यमग्निधंवाधृतदक्षंदमूनसम् । विप्रस्यवायत्सवनानिगच्छथोऽतआयांतंमधुपेयंमश्विना ३ ॥ २१ ॥

अस्तेवैकादश कृष्ण इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

४२ अस्तेवसुप्रतरंलायस्यन्भूषंन्निवप्रभरास्तोमंमस्मै । वाचाविप्रास्तरतवाचंमर्योनिरामयजरितःसोमइन्द्रम् १ दोहेनगामुपशिक्षासखायंप्रबोधयजरितर्जारमिन्द्रम् । कोशंनपूर्णवसुनान्यृष्टमाच्यावयमघदेयायशूरम् २ किमङ्गत्वामघवन्भोजमाहुःशिशीहिमांशिशयंत्वांशृणोमि । अप्रस्वतीममधीरस्तु शक्रवसुविदंभगमिन्द्राभरानः ३ त्वांजनाममसत्येष्विन्द्रसन्तस्थानाविह्वयन्ते समीके । अत्रायुजंकृणुतेयोहविष्मान्नासुन्वतासख्यंवष्टिशूरः ४ धनंनस्पन्द्रंब-

हुलंयोअंस्मैतीव्रान्त्सोमाँआसुनोतिप्रयंस्वान् । तस्मैशत्रून्त्सुतुकान्प्रातरह्नोनि
स्वष्ट्रान्युवतिहन्तिवृत्रम् ५ ॥ २२ ॥ यस्मिन्वयंदधिमाशंसमिन्द्रेयःशि-
श्रायंमघवाकामंमस्मे । आराच्चित्सन्भयतामस्यशत्रुन्यैस्मैद्युम्नाजन्यानम-
न्ताम् ६ आराच्छत्रुमपबाधस्वदूरमुग्रोयःशम्बःपुरुहूततेन । अस्मेधेहियवं-
मद्गोमदिन्द्रकृधीधियंजरित्रेवाजरत्नाम् ७ प्रयमन्तर्वृषसवासोअग्मन्तीव्राःसो-
मांबहुलान्तासइन्द्रम् । नाहंदामानंमघवानियंसन्निसुन्वतेवहतिभूरिवामम् ८
उतप्रहामतिदीव्याजयातिकृतंयच्छ्वघ्नीविचिनोतिकाले । योदेवकामोनधनारु-
णद्धिसमित्तंरायासृजतिस्वधावान् ९ गोभिष्टरेमामतिंदुरेवांयवेनक्षुधंपुरुहूत
विश्वाम् । वयंराजभिःप्रथमाधनान्यस्माकेनवृजनेनाजयेम १० बृहस्पतिर्नःप-

रिपातुपश्चादुतोत्तरस्मादधरादघायोः । इन्द्रःपुरस्तादुतमध्यतोनःसखासखिभ्यो-
वरिवःकृणोतु ११॥२३॥इति शाकलर्क्संहितायां दशमे मण्डले तृतीयोनुवाकः॥१०॥३॥

अच्छाम एकादश कृष्ण इन्द्रो जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

४३ अच्छामइन्द्रंमतयःस्वर्विदःसध्रीचीर्विश्वाउशतीरनूषत । परिष्वजन्ते
जनयोयथापतिंमर्यनशुन्ध्युंमघवानमूतये १ नघात्वद्रिगपवेतिमेमनस्त्वेइ-
त्कामंपुरुहूतशिश्रय । राजेवदस्मनिषदोऽधिबर्हिष्यस्मिन्त्सुसोमेऽवपानमस्तु-
ते २ विषूवृदिन्द्रोअमतेरुतक्षुधःसइद्रायोमघवावस्वईशते । तस्येदिमेप्रवणेस-
प्तसिन्धवोवयोवर्धन्तिवृषभस्यशुष्मिणः ३ वयोनवृक्षंसुपलाशमासदन्त्सोमा-
सइन्द्रंमन्दिनश्चमूषदः।प्रैषामनीकंशवसादविद्युतद्विदत्स्वर्मनवेज्योतिरार्यम् ४
कृतंनश्वघ्नीविचिनोतिदेवनेसंवर्गंयन्मघवासूर्यंजयत् । नतत्तेअन्योअनुवीर्यंश-

कन्नपुंराणोमंघवन्नोतनूतंनः ५ ॥ २४ ॥ विशंविशंमघवापर्यंशायतजनांनां
धेनांअवचाकंशद्वृषां। यस्याहंशक्रःसवंनेषुरण्यंतिसतीव्रैःसोमैःसहतेपृतन्यतः ६
आपोनसिन्धुंमभियत्समक्षंरन्त्सोमांसइन्द्रंकुल्याइंवह्रदम् । वर्धन्तिविप्रामहों
अस्यसादंनेयवंनवृष्टिर्दिव्येनदानुंना ७ वृषानक्रुद्धःपंतयद्रजःस्वायोअर्यपंत्नीर-
कृंणोदिमाअपः । ससुंन्वतेमघवांजीरदांनवेऽविंन्दज्ज्योतिर्मनंवेहविष्मंते ८
उज्जांयतांपरशुर्ज्योतिंषासहभूयाऋतस्यंसुदुघांपुराणवत् । विरोचतामरुषोभा-
नुनाशुचिःस्वं१र्णशुक्रंशुंशुचीतसत्पंतिः ९ गोभिंष्टरेमामंतिंदुरेवांयवेनक्षुधंपुरु-
हूतविश्वांम् । वयंराजंभिःप्रथमाधनांन्यस्माकेंनवृजनेनाजयेम १० बृहस्पतिं-
र्नःपरिपातुपश्चादुतोत्तंरस्मादधंरादघायोः । इन्द्रंःपुरस्तांदुतमंध्यतोनःसखास-
खिंभ्योवरिवःकृणोतु ११ ॥ २५ ॥

आ यात्वेकादश कृष्ण इन्द्रस्त्रिष्टुप्। चतुर्थ्यादिनवम्यन्ता जगत्यः।

४४ आयात्विन्द्रःस्वपतिर्मदाययोधर्मणातूतुजानस्तुविष्मान्। प्रत्वक्षाणो अतिविश्वासहांस्यपारेणमहतावृष्ण्येन १ सुष्ठामारथःसुयमाहरीतेमिम्यक्षवज्रो नृपतेगभस्तौ। शीभंराजन्त्सुपथायाह्यर्वाङ्वर्धामतेपपुषोवृष्ण्यानि २ एन्द्रवाहोनृपतिंवज्रबाहुमुग्रमुग्रासस्तविषासएनम्। प्रत्वक्षसंवृषभंसत्यशुष्ममेमस्मत्रासधमादोवहन्तु ३ एवापतिंद्रोणसाचंसचेतसमूर्जःस्कम्भंधरुणआवृषायसे। ओजःकृष्वसंगृभायत्वेअप्यसोयथाकेनिपानामिनोवृधे ४ गमन्नस्मेवसून्याहि शंसिषंस्वाशिषंभरमायाहिसोमिनः। त्वमीशिषेसास्मिन्नासत्सिबर्हिष्यनाधृष्यातवपात्राणिधर्मणा ५॥२६॥ पृथक्प्रायन्प्रथमादेवहूतयोऽकृण्वतश्रवस्यानि दुष्टरा। नयेशेकुर्यज्ञियांनावमारुहमीर्मैवतेन्यविशन्तकेपयः ६ एवैवापागपरेस-

न्तुदूढ्यो ऽश्वायेषांदुर्युजंआयुयुज्रे । इत्थायेप्रागुपरेसन्तिदावनेपुरूणियत्रवयुनानि
भोजना ७ गिरीरज्रान्रेजमानाँअधारयद्द्यौःक्रन्ददन्तरिक्षाणिकोपयत् । समी-
चीनेधिषणेविष्कभायतिवृष्णःपीत्वामदउक्थानिशंसति ८ इमंबिभर्मिसुकृतंते
अङ्कुशंयेनारुजासिमघवञ्छफारुजः । अस्मिन्त्सुतेसवनेअस्त्वोक्यंसुतइष्टौमं-
घवन्बोध्याभगः ९ गोभिष्टरेमामतिंदुरेवांयवेनक्षुधंपुरुहूतविश्वाम् । वयं
राजभिःप्रथमाधनान्यस्माकेनवृजनेनाजयेम १० बृहस्पतिर्नःपरिपातुपश्चादु-
तोत्तरस्मादधरादघायोः । इन्द्रःपुरस्तादुतमध्यतोनःसखासखिभ्योवरिवःकृ-
णोतु ११ ॥ २७ ॥

दिवस्परि द्वादश वत्सप्रिराग्निस्त्रिष्टुप् ।

४५ दिवस्परिप्रथमंजज्ञेअग्निरस्मद्द्वितीयंपरिजातवेदाः । तृतीयमप्सुनृम-

ऋ. सं.

णाअजस्रमिन्धानएनंजरतेस्वाधीः १ विद्मातेअग्नेत्रेधात्रयाणिविद्मातेधामवि-
भृतापुरुत्रा । विद्मातेनामपरमंगुहायद्विद्मातमुत्संयतआजगन्थ २ समुद्रेत्वा
नृमणाअप्स्व१न्तर्नृचक्षाईधेदिवोअग्नऊधन् । तृतीयेत्वारजसितस्थिवांसमपा-
मुपस्थेमहिषाअवर्धन् ३ अक्रन्ददग्निःस्तनयन्निवद्यौःक्षामारेरिहद्वीरुधःसमञ्ज-
न् । सद्योजज्ञानोविहीमिद्धोअख्यदारोदसीभानुनाभात्यन्तः ४ श्रीणामुदा-
रोधरुणोरयीणांमनीषाणांप्रार्पणःसोमगोपाः । वसुःसूनुःसहसोअप्सुराजावि-
भात्यग्रउषसामिधानः ५ विश्वस्यकेतुर्भुवनस्यगर्भआरोदसीअपृणाज्जायमा-
नः । वीळुंचिदद्रिमभिनत्परायञ्जनायदग्निमयजन्तपञ्च ६ ॥ २८ ॥ उशिक्पा-
वकोअरतिःसुमेधामर्तेष्वग्निरमृतोनिधायि । इयर्तिधूममरुषंभरिभ्रदुच्छुक्रेणशो-
चिषाद्यामिनक्षन् ७ दृशानोरुक्मउर्वियाव्यद्यौद्दुर्मर्षमायुःश्रियेरुचानः । अग्नि-

रमृतोअभवद्वयोभिर्यदेनंद्यौर्जनयंत्सुरेताः ८ यस्तेअद्यकृणवद्भद्रशोचेऽपूपंदेवघृ-
तवंन्तमग्ने । प्रतंनंयप्रतरंवस्योअच्छाभिसुम्नंदेवभक्तंयविष्ठ ९ आतंभंजसौश्रव-
सेष्वंग्नउक्थउक्थआभंजशस्यमाने । प्रियःसूर्येप्रियोअग्नाभवात्युज्जातेनभिन-
ददुज्जनित्वैः १० त्वामंग्नेयजमानाअनुद्यून्विश्वावसुंदधिरेवार्याणि । त्वयासहद्र-
विणमिच्छमानाव्रजंगोमंन्तमुशिजोविवव्रुः ११ अस्ताव्यग्निर्नरांसुशेवोवैश्वा-
नरऋषिभिःसोमंगोपाः । अद्वेषेद्यावापृथिवीहुंवेमदेवाधत्तरयिमस्मेसुवीरंम् १२
॥ २९ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां सप्तमाष्टकेष्टमोध्यायः ॥ ७ ॥ ८ ॥

इति शाकलर्क्संहितायां सप्तमाष्टकं समाप्तम् ॥ ७ ॥

महोतादशजगृभ्माष्टौसप्तगुर्वैकुण्ठमिन्द्रंतुष्टावविकुण्ठानामासुरीन्द्रतुल्यंपुत्रमिच्छन्तीमहत्तपस्तेपेत-
स्याःस्वयमेवेन्द्रःपुत्रोजज्ञेससप्तगुस्तुतिसंहृष्टआत्मानमुत्तरैस्त्रिभिस्तुष्टावाहंभुवमेकादशान्त्येत्रिष्टुभौसप्त-
मीचाहंदामन्त्योपाद्येचत्रिष्टुभौप्रवोमहेसप्तद्विजगत्याद्यन्तंकेतेभिसारिण्यौवषट्कारेणवृक्णेषुभ्रातृषुसौची-
कोग्निरपःप्रविश्यदेवैःसमवददुत्तरैस्त्रिभिर्महत्तंनवात्रयुजोग्निवाक्यंविश्वइत्युत्तरंचषट्कमयुजोदेवानांयमै-
च्छामेत्युत्तरंचैकादशकंतदद्येतितुष्टृचोग्नेस्तन्तुमाद्याजगत्योऽष्टमीवर्जंतांसुषङ्कृहदुक्थोवामदेव्योदूरेष्टा-
विदंतेसप्तवैश्वदेवंतुचतुर्थ्याद्यास्तिस्रोजगत्यःपराणिचत्वारिसूक्तान्युक्ताऋषयोद्विपदेत्वत्रिमण्डलेथहै-
क्ष्वाकोराजासमातिर्गौपायनानान्बन्ध्वादीन्पुरोहितांस्त्यक्त्वान्यौमायाविनौश्रेष्ठतमौमत्वापुरोदधेतामिंत-
रेक्रुद्धाअभिचेरुरथतौमायाविनौसुबन्धोःप्राणानाचिक्षिपतुरथास्यभ्रातरस्त्रयोमाप्रगामेतिषट्कंगायत्रं-
स्वस्त्ययनंजप्त्वायत्तइतिद्वादशर्चमानुष्टुभंमनआवर्तनंजेपुःप्रतारीतिदशर्चेचतस्रोनिर्ऋत्यपनोदार्थंजेपुश्च-
तुर्थ्यांसोमंचास्तुवन्मृत्योरपगमायोत्तराभ्यांदेवीमसुनीतिंसप्तम्यालिङ्गोक्तदेवताःशिष्टाभिःपङ्क्तिमहा-
पङ्क्तिपङ्क्त्युत्तराभिर्द्यावापृथिव्यौसमिन्द्रेतीन्द्रंचार्धर्चेनाजनमितिद्वादशर्चआनुष्टुभेचतसृभिरसमातिम-

स्तुवन्पञ्चस्येन्द्रंषष्ठ्यागस्त्वस्यस्वसामातैर्पाराजानमस्तौत्पराभिःस्तुवन्धोर्जीवमाह्वयंस्तमन्सयालब्धसं-
ज्ञमस्पृशन्पश्चाद्यागायञ्चयोष्टम्याद्येपङ्क्तीइदमित्थासप्ताधिकानाभानेदिष्ठोमानवोवैश्वदेवंतत् ।

प्र होता दश वत्सप्रिरग्निस्त्रिष्टुप् ।

१६ ओम् प्रहोतांजातोमहान्नंभोविन्नृषद्वासीददपामुपस्थे । दधिर्योधायिस तेवयांसियन्तावसूंनिविधतेतंनूपाः १ इमंविधन्तोअपांसधस्थेपशुंननष्टंपदैरनुग्मन् । गुहाचतंन्तमुशिजोनमोभिरिच्छन्तोधीराभृगवोऽविन्दन् २ इमंत्रितोभूर्यविन्ददिच्छन्वैभूवसोमूर्धन्यघ्न्यायाः । सशेवृधोजातआहर्म्येषुनाभिर्युवाभवतिरोचनस्य ३ मन्द्रंहोतारमुशिजोनमोभिःप्राञ्चंयज्ञंनेतारमध्वराणाम् । विशामकृण्वन्नरतिंपावकंहव्यवाहंदधंतोमानुषेषु ४ प्रभूर्जयन्तंमहांविपोधांमूराअमूरंपुरांदर्माणम् । नयन्तोगर्भंवनांधियंधुर्हिरिश्मश्रुंनार्वाणंधनर्चम् ५ ॥ १ ॥

निपस्त्यांसुत्रितःस्तंभूयन्परिवीतोयोनौसीददन्तः । अतःसंगृभ्यांविशांदमूना विधर्मणायन्त्रैरीयतेनॄन् ६ अस्याजरांसोदमामरित्रांअर्चद्धूमासोअग्नयःपावकाः । श्वितीचयःश्वात्रासोभुरण्यवोवनर्षदोवायवोनसोमाः ७ प्रजिह्वयांभरते वेपोंअग्निःप्रवयुनांनिचेतंसापृथिव्याः । तमायवःशुचयन्तंपावकंमन्द्रंहोतारंदधिरेयजिष्ठम् ८ द्यावायमग्निंपृथिवीजनिष्टामापस्त्वष्टाभृगवोयंसहोंभिः । ईळेन्यंप्रथमंमांतरिश्वांदेवास्ततक्षुर्मनवेयजंत्रम् ९ यंत्वांदेवादधिरेहव्यवाहंपुरुस्पृहोमानुषासोयजंत्रम् । सयामन्नग्नेस्तुवतेवयोधाःप्रदेवयन्यशसःसंहि पूर्वीः १० ॥ २॥

जगृभ्माष्टौ सप्तगुरिन्द्रो वैकुण्ठस्त्रिष्टुप् ।

४७ जगृभ्मातेदक्षिणमिन्द्रहस्तंवसूयवोवसुपतेवसूनाम् । विद्माहित्वागोपंतिं

शूरगोनामस्मभ्यंचित्रंवृषणंरयिंदाः १ स्वायुधंस्ववसंसुनीथंचतुःसमुद्रंधरुणंर-
यीणाम् । चर्कृत्यंशंस्यंभूरिवारमस्मभ्यंचित्रंवृषणंरयिंदाः २ सुब्रह्माणंदेववन्तं
बृहन्तमुरुंगभीरंपृथुबुध्नमिन्द्र । श्रुतऋषिमुग्रमभिमातिषाहमस्मभ्यंचित्रंवृषणं
रयिंदाः ३ सनद्वाजंविप्रवीरंतरुत्रंधनस्पृतंशूशुवांसंसुदक्षम् । दस्युहनंपूर्भिदं-
मिन्द्रसत्यमस्मभ्यंचित्रंवृषणंरयिंदाः ४ अश्वावन्तंरथिनंवीरवन्तंसहस्रिणंश-
तिनंवाजमिन्द्र । भद्रव्रातंविप्रवीरंस्वर्षामस्मभ्यंचित्रंवृषणंरयिंदाः ५ ॥ ३ ॥
प्रसस्रगुंमृतधीतिंसुमेधांबृहस्पतिंमतिरच्छाजिगाति । यआङ्गिरसोनमसोपस-
द्योऽस्मभ्यंचित्रंवृषणंरयिंदाः ६ वनीवानोममदूतासइन्द्रंस्तोमाश्चरन्तिसुमती-
रियानाः । हृदिस्पृशोमनसावच्यमानाअस्मभ्यंचित्रंवृषणंरयिंदाः ७ यत्त्वाया-

मिंद्राद्धितन्नंइन्द्रबृहन्तंक्षयमसंमंजनानाम् । अभितद्द्यावांपृथिवीगृंणीतामस्म-भ्यंचित्रंवृषंणंरयिंदाः ८ ॥ ४ ॥

अहं भुवमेकादशेन्द्रो वैकुण्ठ इन्द्रो वैकुण्ठो जगती । सप्तम्यन्त्ये च त्रिष्टुभः ।

४८ अहंभुवंवसुनःपूर्व्यस्पतिरहंधनानिसंजयामिशश्वतः । मांहवन्तेपितरं नजन्तवोऽहंदाशुषेविभंजामिभोजनम् १ अहमिन्द्रोरोधोवक्षोअथर्वणस्त्रिताय गाअंचनयमहेरधि । अहंदस्युभ्यःपरिनृम्णमाददेगोत्राशिक्षंन्दधीचेमातरि-श्वने २ मह्यंत्वष्टावज्रंमतक्षदायसंमयिंदेवासोऽवृजन्नपिक्रतुम् । ममानीकंसूर्य-स्येवदुष्टरंमामार्यन्तिकृतेनकर्त्वेनच ३ अहमेतंगव्ययमश्व्यंपशुंपुरीषिणंसायं-केनाहिरण्ययंम् । पुरूसहस्रानिशिशामिदाशुषेयन्मासोमासउक्थिनोअमंन्दि-षुः ४ अहमिन्द्रोनपराजिग्यइद्धनंनमृत्यवेऽवंतस्थेकदाचन । सोममिन्मासुन्व-

न्तोयाचतावसुनमेपूरवःसख्येरिषाथन ५ ॥ ५ ॥ अहमेताञ्छाश्वसतोद्वाद्वेन्द्रंयेव-
ज्रंयुधयेऽकृण्वत । आह्वयमानाँअवहन्मनाहनंदृह्लावदन्ननमस्युर्नमस्विनः ६
अभी३दमेकमेकोअस्मिनिष्षाळभीद्वाकिमुत्रयःकरन्ति । खलेनपर्षान्प्रतिह-
न्मिभूरिकिंमानिन्दन्तिशत्रवोःनिन्द्राः ७ अहंगुङ्गुभ्योअतिथिग्वमिष्करमिषंन-
वृत्रतुरंविक्षुधारयम् । यत्पर्णयघ्नउतवाकरञ्जहेप्राहंमहेवृत्रहत्येअशुश्रवि ८ प्रमेन-
मीसाप्यइषेभुजेभूद्गवामेषेसख्याकृणुतद्विता । दिद्युंयदस्यसमिथेषुमंहयमादि-
देनंशंस्यमुक्थ्यंकरम् ९ प्रनेमस्मिन्ददृशेसोमोअन्तर्गोपानेममाविरस्थाकृणो-
ति । सतिग्मशृङ्गंवृषभंयुयुत्सन्द्रुहस्तस्थौबहुलेबद्धोअन्तः १० आदित्यानांव-
सूनांरुद्रियाणांदेवोदेवानांनमिनामिधाम । तेमाभद्रायशवसेततक्षुरपराजितम-
स्तृतमषाळ्हम् ११ ॥ ६ ॥

अहं दामेकादशेन्द्रो वैकुण्ठ इन्द्रो वैकुण्ठो जगती । उपाद्यान्त्ये त्रिष्टुभौ ।

४१ अहंदांगृणतेपूर्व्यंवस्वहंब्रह्मंकृणवंमह्यंवर्धनम् । अहंभुवंयजमानस्य चोदितायंज्वनःसाक्षिविश्वंस्मिन्भरे १ मांधुरिन्द्रंनामंदेवतांदिवश्चग्मश्चापांच जन्तवः। अहंहरीवृषंणाविव्रंतारघूअहंवज्रंशवंसेधृष्णवादंदे २ अहमत्कंकवयेंशिश्नथंहथैरहंकुत्संमावमाभिरूतिभिः । अहंशुष्णंस्यश्नथितावधर्यमंनयोररआर्यं नामदस्यंवे ३ अहंपितेवंवेतसूँरभिष्टंयेतुग्रंकुत्सांयस्मदिभंचरन्धयम् । अहंभुवं यजमानस्यराजनिप्रयद्भरेतुजंयेनप्रियाधृषे ४ अहंरन्धयंमृगंयंश्रुतवंणेयन्माजिंहीतवयुनांचनानुषक् । अहंवेशंनम्रमायवे ऽकरमहंसव्यांयपड्गृंभिमरन्धयम् ५ ॥ ७ ॥ अहंसयोनवंवास्त्वंबृहद्रथंसंवृत्रेवदासंवृत्रहारुजम् । यद्वर्धयन्तंप्रथयन्तमानुषग्दूरेपारेरजसोरोचनाकंरम् ६ अहंसूर्यस्यपरियाम्याशुभिःप्रैतशेभिर्वहं-

मानओजंसा । यन्मासावोमनुषआहंनिर्णिजऋधंक्कृषेदासंकृत्व्यंहथैः ७ अहं सप्तहानहुंषोनहुष्टरःप्राश्रांवयंशवसातुर्वशंयदुंम् । अहंन्यं१न्यंसहंसासहस्करं नवव्राधंतोनवतिंचंवक्षयम् ८ अहंसप्तस्रवतोधारयंवृषांद्रवित्न्वंःपृथिव्यांसीरा अधिं । अहमर्णांसिवितिरामिसुक्रतुर्युधाविंदंमनंवेगातुमिष्टये ९ अहंतदांसु धारयंयदांसुनदेवश्चनत्वष्टाधांरयद्रुशंत् । स्पार्हंगवामूधंःसुवक्षणास्वामधोर्मधुं श्वात्र्यंसोमंमाशिरंम् १० एवादेवाँइन्द्रोविव्येनॄन्प्रच्यौत्नेनंमघवासत्यराधाः । विश्वेत्तातेहरिवःशचीवोऽभितुरांसंःस्वयशोगृणन्ति ११ ॥ ८ ॥

प्र वो महे सप्तेन्द्रो वैकुण्ठ इन्द्रो वैकुण्ठो जगती । तृतीयाचतुर्थ्या-
वभिसारिण्यौ । पञ्चमी त्रिष्टुप् ।

५० प्रवोंमहेमन्दंमानायान्धसोऽर्चांविश्वानंरायविश्वाभुवें । इन्द्रंस्ययस्यसु-

मखंसहोमहिश्रवोनृम्णंचरोदसीसपर्यतः १ सोचिन्नुसख्यानर्यइनःस्तुतश्चर्कृत्य
इन्द्रोमावतेनरे । विश्वासुधूर्षुवाजकृत्येषुसत्पतेवृत्रेवाप्स्व१भिशूरमन्दसे २
केतेनरइन्द्रयेतइषेयेतेसुम्नंसधन्य१मियक्षान् । केतेवाजायासुर्यायहिन्विरेकेअ-
प्सुस्वासूर्वरासुपौंस्ये ३ भुवस्त्वमिन्द्रब्रह्मणामहान्भुवोविश्वेषुसवनेषुयज्ञियः ।
भुवोनॄँश्च्यौत्नोविश्वस्मिन्भरेज्येष्ठश्चमन्त्रोविश्वचर्षणे ४ अवानुकंज्यायान्यज्ञव-
नसोमहींतओमात्रांकृष्टयोविदुः । असोनुकमजरोवर्धाश्चविश्वेदेतासवनातूतु-
माकृषे ५ एताविश्वासवनातूतुमाकृषेस्वयंसूनोसहसोयानिदधिषे । वरायतेपा-
त्रंधर्मणेतनायज्ञोमन्त्रोब्रह्मोद्यतंवचः ६ येतेविप्रब्रह्मकृतःसुतेसचावसूनांचवसु-
नश्चदावने । प्रतेसुम्नस्यमनसापथाभुवन्मदेसुतस्यसोम्यस्यान्धसः ७ ॥ १ ॥

महत्तन्नव त्रिष्टुप् । युजामग्निः सौचीक ऋषिर्देवाश्च देवता ।
अयुजां देवा ऋषिरग्निः सौचीको देवता ।

५१ महत्तदुल्बंस्थविरंतदासीद्येनाविष्टितःप्रविवेशिथापः । विश्वाअपश्यद्बहुधातेअग्नेजातवेदस्तन्वोदेवएकः १ कोमांददर्शकतमःसदेवोयोमेतन्वोबहुधापर्यपश्यत् । क्वाहंमित्रावरुणाक्षियन्त्यग्नेर्विश्वाःसमिधोदेवयानीः २ ऐच्छामत्वाबहुधाजातवेदःप्रविष्टमग्नेअप्स्वोषधीषु । तंत्वायमोअचिकेच्चित्रभानोदशान्तरुष्यादतिरोचमानम् ३ होत्रादहंवरुणबिभ्यदायंनेदेवमायुनजन्नत्रदेवाः । तस्यमेतन्वोबहुधानिविष्टाएतमर्थंनचिकेताहमग्निः ४ एहिमनुर्देवयुर्यज्ञकामोऽरंकृत्यातमसिक्षेष्यग्ने । सुगान्पथःकृणुहिदेवयानान्वहहव्यानिसुमनस्यमानः ५ ॥ १० ॥ अग्नेःपूर्वेभ्रातरोअर्थमेतंरथीवाध्वानमन्वावरीवुः । तस्माद्भियावरुण

दूरमायंगौरोनक्षेप्नोरविजेज्यायाः ६ कुर्मस्तआयुरजरंयदग्नेयथायुक्तोजातवेदो नरिष्याः । अथावहासिसुमनस्यमानोभागंदेवेभ्योहविषःसुजात ७ प्रयाजान्मेअनुयाजांश्चकेवलानूर्जस्वन्तंहविषोदत्तभागम् । घृतंचापांपुरुषंचौषधीनामग्नेश्चदीर्घमायुरस्तुदेवाः ८ तवप्रयाजाअनुयाजाश्चकेवलऊर्जस्वन्तोहविषःसन्तु भागाः । तवाग्नेयज्ञो३यमस्तुसर्वस्तुभ्यंनमन्तांप्रदिशश्चतस्रः ९ ॥ ११ ॥

विश्वे षडग्निः सौचीको देवास्त्रिष्टुप् ।

५२ विश्वेदेवाःशास्तनमायथेहहोतावृतोमनवैयन्निषद्य । प्रमेब्रूतभागधेयंयथावोयेनपथाहव्यमावोवहानि १ अहंहोतान्यसीदंयजीयान्विश्वेदेवामरुतोमाजुनन्ति । अहरहरश्विनाध्वर्यवंवांब्रह्मासमिद्भवतिसाहुतिर्वाम् २ अयंयोहोताकिरुसयमस्यकमप्यूहेयत्समञ्जन्तिदेवाः । अहरहर्जायतेमासिमास्यथादेवा

दंधिरेहव्यवाहंम् ३ मांदेवादंधिरेहव्यवाहमपंम्लुप्तंवहुकृच्छ्राचरंन्तम् । अग्नि-
विंद्वान्यज्ञंनंःकल्पयातिपञ्चंयामंत्रिवृतंसप्ततंन्तुम् ४ आवोंयक्ष्यमृतत्वंसुवीरंयथां
वोदेवावरिंवःकरांणि । आवाह्वोर्वज्रमिन्द्रंस्यधेयामथेमाविश्वाःपृतंनाजयाति ५
त्रीणिंशतात्रीसहस्राण्यग्निंत्रिंशच्चंदेवानवंचासपर्यन् । औक्षंन्घृतैरस्तृंणन्वर्हिरं-
स्मा आदिद्धोतारंन्यंसादयन्त ६ ॥ १२ ॥

यमैच्छामैकादश देवा अग्निः सौचीकस्त्रिष्टुप् । चतुर्थीपञ्चम्योराग्निः
सौचीक ऋषिर्देवा देवता । षष्ठीसप्तम्यावन्त्यास्तिस्रश्च जगत्यः ।

५३ यमैच्छांममनंसासो३ंयमागांद्यज्ञस्यंविद्वान्परुंषश्चिकित्वान् । सनोंय-
क्षद्देवतांतायजींयान्निहिषत्सदन्तंरःपूर्वोंअस्मत् १ अरांधिहोतांनिषदायजीं-
यानभिप्रयांसिसुधितानिहिख्यत् । यजांमहैयज्ञियान्हन्तंदेवाँईळांमहाईड्याँआ-

ज्येन २ साध्वीमंकर्द्देववीतिंनोअद्ययज्ञस्यंजिह्वामंविदामगुह्याम् । सआयुरागां-
त्सुरभिर्वसांनोभद्रामंकर्द्देवहूंतिंनोअद्य ३ तदद्यवाचःप्रथमंमंसीययेनासुराँअभि
देवाअसांम।ऊर्जांदउतयंज्ञियासःपञ्चंजनाममंहोत्रंजुषध्वम् ४ पञ्चजनाममंहो-
त्रंजुंषन्तांगोजांताउतयेयज्ञियांसः। पृथिवीनःपार्थिवात्पात्वंहंसोऽन्तरिंक्षंदिव्या-
त्पात्वस्मान् ५॥ १ ३ ॥ तन्तुंतन्वन्रजंसोभानुमन्विंहिज्योतिंष्मतःपथोरंक्षधिया
कृतान् । अनुल्बणंवंयतजोगुंवामपोमनुंर्भवजनयादैव्यंजनंम् ६ अक्षानहोंनह्य-
तनोतसोम्याइष्कृणुध्वंरशनाओतपिंशत । अष्टावंन्धुरंवहताभितोरथंयेनंदेवा-
सोअनंयन्नभिप्रियम् ७ अश्मंन्वतीरीयतेसंरंभध्वमुत्तिंष्ठतप्रतंरतासखायः । अ-
त्रांजहामयेअसन्नशेवाःशिवान्वयमुत्तंरेमाभिवाजान् ८ त्वष्टांमायावेदपसांमप-
स्तंमोबिभ्रत्पात्रांदेवपानांनिशंतंमा । शिशीतेनूनंपरंशुंस्वायसंयेनंवृश्चादेतं-

शोब्रह्मणस्पतिः ९ सतोनूनंकवयःसंशिशीतवाशीभिर्याभिरमृतायतक्षथ । वि-
द्वांसःपदागुह्यानिकर्तनयेनदेवासोअमृतत्वमानशुः १० गर्भेयोषामदधुर्वत्समा-
सन्यपीच्येनमनसोतजिह्वया । सविश्वाहासुमनायोग्याअभिसिषासनिर्वनतेका-
रइज्जितिम् ११ ॥ १४ ॥

तां सु षड्बृहदुक्थो वामदेव्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

५४ तांसुतेकीर्तिमंघवन्महित्वायत्त्वाभीतेरोदसीअह्वयेताम् । प्रावोदेवाँआ-
तिरोदासमोजःप्रजायैत्वस्यैयदशिक्षइन्द्र १ यदचरस्तन्वावावृधानोबलानीन्द्र
प्रब्रुवाणोजनेषु । मायेत्सातेयानियुद्धान्याहुर्नाद्यशत्रुंननुपुराविवित्से २ कदुनु
तेमहिमनःसमस्यास्मत्पूर्वऋषयोऽन्तमापुः । यन्मातरंचपितरंचसाकमजनय-
थास्तन्वः१स्वायाः ३ चत्वारितेअसुर्याणिनामादाभ्यानिमहिषस्यसन्ति । त्व-

मङ्गतानिविश्वानिवित्सेयेभिःकर्माणिमघवञ्चकर्थ ४ त्वंविश्वादधिषेकेवलानियान्याविर्याचगुहावसूनि । काममिन्मेमघवन्मावितारीस्त्वमाज्ञातात्वमिन्द्रासिदाता ५ योअदधाज्जोतिषिज्योतिरन्तर्योअसृजन्मधुनासंमधूनि । अधप्रियंशूषमिन्द्रायमन्मब्रह्मकृतोबृहदुक्थादवाचि ६ ॥ १५ ॥

दूरेष्टौ बृहदुक्थो वामदेव्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

५५ दूरेतन्नामगुह्यंपराचैर्यत्त्वाभीतेअह्वयेतांवयोधै । उदस्तभ्नाःपृथिवींद्यामभीकेभ्रातुःपुत्रान्मघवन्तित्विषाणः १ महत्तन्नामगुह्यंपुरुस्पृग्येनभूतंजनयोयेनभव्यम् । प्रत्नंजातंज्योतिर्यदस्यप्रियंप्रियाःसमविशन्तपञ्च २ आरोदसीअपृणादोतमध्यंपञ्चदेवाँऋतुशःसप्तसप्त । चतुस्त्रिंशतापुरुधाविचष्टेसरूपेणज्योतिषाविव्रतेन ३ यदुषऔच्छःप्रथमाविभानामजनयोयेनपुष्टस्यपुष्टम् । यत्तेजामि-

त्वमवरंपरस्यामहन्महत्याअसुरत्वमेकम् ४ विधुंदद्राणंसमनेबहूनांयुवानंसन्तं
पलितोजगार । देवस्यपश्यकाव्यंमहित्वाद्यामममारसह्यःसमान ५ ॥ १६ ॥
शाक्मनाशाकोअरुणःसुपर्णआयोमहःशूरःसनादनीळः । यच्चिकेतसत्यमित्त-
न्नमोघंवसुस्पार्हमुतजेतोतदाता ६ ऐभिर्ददेवृष्ण्यापौंस्यानियेभिरौक्षद्वृत्रहत्याय
वज्री । येकर्मणःक्रियमाणस्यमह्नऋतेकर्ममुदजायन्तदेवाः ७ युजाकर्माणिज-
नयन्विश्वौजाअशस्तिहाविश्वमनास्तुराषाट् । पीत्वीसोमस्यदिवआवृधानःशू-
रोनिर्युधाधमद्दस्यून् ८ ॥ १७ ॥

इदं ते सप्त बृहदुक्थो वामदेव्यो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् । उपान्त्यास्तिस्रो जगत्यः ।

५६ इदंतएकंपरऊंतएकंतृतीयेनज्योतिषासंविशस्व । संवेशनेतन्वं१श्चारु-
रेधिप्रियोदेवानांपरमेजनित्रे १ तनूष्टेवाजिन्तन्वं१नयन्तीवाममस्मभ्यंधातुश-

मृतुभ्यंम् । अहुंतोमृहोधृरुणांयदेृवान्दिृवींवृज्योतिृःस्वमामिंमीयाः २ वाृज्यंसि वाजिंनेनासुवेृनीःसुंवृितःस्तोमैंसुवृितोदिवैंगाः । सुवृितोधमैंप्रथृमानुंसृत्यासुं- वृितोदेृवान्त्सुंवृितोऽनुपत्मं ३ मृहिम्नएंषांपितरंश्चनेशिंरेदेृवादेृवेष्वंदधुरपिृक्रतुंम् । समंविव्यचुरुतयान्यत्विंषुरैषांतृनूषुनिविंविशुः पुनः ४ सहोंभिृर्विश्वंपरिंचक्रमू- रजः पूर्वाृधामान्यमिंतामिमांनाः । तृनूषुविश्वाभुवंनानियेंमिरेृप्रासांरयन्तपुरु- धप्रृजाअनुं ५ द्विधांसूनवोऽसुंरंस्वृर्विदृमास्थांपयन्ततृतीयेंनृकर्मणा । स्वांप्रृ जांपिृतरः पित्र्यंसहृआवंरेष्वदधुस्तन्तुमातंतम् ६ नाृवानक्षोदंःप्रृदिशंःपृथि- व्याःस्वृस्तिभिृरतिंदुर्गाणिृविश्वां । स्वांप्रृजांबृहदुंक्थोमहिृत्वावंरेष्वदधाृदाप- रेषु ७ ॥ १८ ॥

मा प्र गाम षङ्बन्धुः सुबन्धुः श्रुतबन्धुर्विप्रबन्धुश्च गौपायना विश्वे देवा गायत्री ।

५७ माप्रगामपथोवयंमायज्ञादिन्द्रसोमिनः । मान्तःस्थुर्नोअरातयः १ योयज्ञस्यप्रसाधनस्तन्तुर्देवेष्वाततः । तमाहुतंनशीमहि २ मनोन्वाहुवामहे नाराशंसेनसोमेन । पितॄणांचमन्मभिः ३ आतएतुमनःपुनःक्रत्वेदक्षायजीवसे । ज्योक्चसूर्यंदृशे ४ पुनर्नःपितरोमनोददातुदैव्योजनः । जीवंव्रातंसचेमहि ५ वयंसोमव्रतेतवमनस्तनूषुबिभ्रतः । प्रजावन्तःसचेमहि ६ ॥ १९ ॥

यत्ते द्वादश बन्ध्वादयो गौपायन मन आवर्तनमनुष्टुप् ।

५८ यत्तेयमंवैवस्वतंमनोजगामदूरकम् । तत्तआवर्तयामसीहक्षयायजीवसे १ यत्तेदिवंयत्पृथिवींमनोजगामदूरकम् । तत्तआवर्तयामसीहक्षयायजीवसे २ यत्तेभूमिंचतुर्भृष्टिंमनोजगामदूरकम् । तत्तआवर्तयामसीहक्षयायजी-

वसे॑ ३ यत्ते॒चत॑स्रः॒प्र॒दिशो॒मनो॑ज॒गाम॑दू॒र॒कम् । तत्त॒आव॑र्तयामसी॒हक्षया॑यजी॒-वसे॑ ४ यत्ते॑समु॒द्रम॑र्ण॒वंमनो॑ज॒गाम॑दू॒र॒कम् । तत्त॒आव॑र्तयामसी॒हक्षया॑यजी॒-वसे॑ ५ यत्ते॒मरी॑चीः॒प्र॒वतो॒मनो॑ज॒गाम॑दू॒र॒कम् । तत्त॒आव॑र्तयामसी॒हक्षया॑यजी॒-वसे॑ ६ ॥ २० ॥ यत्ते॑अ॒पोयदोष॑धी॒र्मनो॑ज॒गाम॑दू॒र॒कम् । तत्त॒आव॑र्तयामसी॒हक्षया॑यजी॒वसे॑ ७ यत्ते॒सूर्यं॒यदु॒षसं॒मनो॑ज॒गाम॑दू॒र॒कम् । तत्त॒आव॑र्तयामसी॒हक्षया॑यजी॒वसे॑ ८ यत्ते॒पर्व॑तान्बृ॒ह॒तो॒मनो॑ज॒गाम॑दू॒र॒कम् । तत्त॒आव॑र्तयामसी॒हक्षया॑यजी॒वसे॑ ९ यत्ते॒विश्व॑मि॒दंजग॒न्मनो॑ज॒गाम॑दू॒र॒कम् । तत्त॒आव॑र्तयामसी॒हक्षया॑यजी॒वसे॑ १० यत्ते॒परा॑ःपरा॒वतो॒मनो॑ज॒गाम॑दू॒र॒कम् । तत्त॒आव॑र्तयामसी॒हक्षया॑यजी॒वसे॑ ११ यत्ते॑भू॒तंच॒भव्यं॑च॒मनो॑ज॒गाम॑दू॒र॒कम् । तत्त॒आव॑र्तयामसी॒हक्षया॑यजी॒वसे॑ १२ ॥ २१ ॥

प्र तारि दश बन्धवादयो गौपायनास्त्रिष्टुप् । आद्यतृचस्य निर्ऋतिः । चतुर्थ्या निर्ऋतिः सोमश्च । ततो द्वयोरसुनीतिः । सप्तम्या लिङ्गोक्तदेवताः । अष्टमीनवम्योर्दशम्या उत्तरार्धस्य च द्यावापृथिव्यौ । पूर्वार्धस्य द्यावापृथिव्याविन्द्रश्च । अष्टमी पङ्क्तिः । उपान्त्या महापङ्क्तिः । अन्त्या पङ्क्त्युत्तरा ।

५९ प्रतार्यायुःप्रतरंनवीयःस्थातारेवक्रतुंमतारथस्य । अधच्यवानउत्तवीत्यर्थंपरातरंसुनिर्ऋतिर्जिहीताम् १ सामन्नुरायेनिधिमन्नवन्नंकरामहेसुपुरुधश्रवांसि । तानोविश्वानिजरितामंमत्तुपरातरंसुनिर्ऋतिर्जिहीताम् २ अभीष्वर्यः पौंस्यैर्भवेमद्यौर्नभूमिंगिरयोनाज्रान् । तानोविश्वानिजरिताचिकेतपरातरंसु निर्ऋतिर्जिहीताम् ३ मोषुणःसोममृत्यवेपरादाःपश्येमनुसूर्यमुच्चरन्तम् । द्युभिर्हितोजरिमासूनोअस्तुपरातरंसुनिर्ऋतिर्जिहीताम् ४ असुनीतेमनोअस्मा-

सुंधारयजीवातवेसुप्रतिरानआयुः । रारन्धिनःसूर्यस्यसंदृशिघृतेनत्वंतन्वंवर्धय-
स्व ५ ॥ २२ ॥ असुनीतेपुनरस्मासुचक्षुःपुनःप्राणमिहनोधेहिभोगम् । ज्यो-
क्पश्येमसूर्यमुच्चरन्तमनुमतेमृळयानःस्वस्ति ६ पुनर्नोअसुंपृथिवीददातुपुन-
र्द्यौर्देवीपुनरन्तरिक्षम् । पुनर्नःसोमस्तन्वंददातुपुनःपूषापथ्यांउयास्वस्तिः ७
शंरोदसीसुबन्धवेयह्वीऋतस्यमातरा । भरतामपयद्रपोद्यौःपृथिविक्षमारपोमो
षुतेकिंचनाममत् ८ अवद्वकेअवत्रिकादिवश्चरन्तिभेषजा । क्षमाचरिष्णवेक-
कंभरतामपयद्रपोद्यौःपृथिविक्षमारपोमोषुतेकिंचनाममत् ९ समिन्द्रेरयगा-
मनड्वाहंयआवहदुशीनराण्याअनः । भरतामपयद्रपोद्यौःपृथिविक्षमारपोमोषु
तेकिंचनाममत् १० ॥ २३ ॥

आ जनं द्वादश बन्ध्वादयो गौपायनाः । षष्ठ्या अगस्त्यस्य स्वसा । आद्यचतुष्कस्य षष्ठ्याश्चासमाती राजा । पञ्चम्या इन्द्रः । अन्त्याया हस्तः । शिष्टानां सुबन्धोर्जीविताह्वानम् । आद्याः पञ्च गायत्र्यः । अष्टमीनवम्यौ पङ्क्ती । शिष्टा अनुष्टुभः ।

६० आ जनं॑ त्वे॒षसं॑दृशं॒ माही॑नाना॒मुप॑स्तुतम् । अग॑न्म॒ बिभ्र॑तो॒ नमः॑ १ अस॑मातिं॒ नि॒तोश॑नं त्वे॒षं नि॑य॒यिनं॒ रथ॑म् । भ॒जेर॑थस्य॒ सत्प॑तिम् २ यो जना॑न्महि॒षाँ इ॑वातित॒स्थौ पवी॑रवान् । उ॒ताप॑वीरवा युधा ३ यस्ये॑क्ष्वा॒कुरुप॑ व्र॒ते रे॒वान्म॑रा॒य्येध॑ते । दि॒वी॑व॒ पञ्च॑ कृ॒ष्टयः॑ ४ इन्द्र॑ क्ष॒त्रास॑मातिषु॒ रथ॑प्रोष्ठेषु धारय । दि॒वी॑व॒ सूर्यं॑ दृ॒शे ५ अ॒गस्त्य॑स्य॒ नद्भ्यः॒ सप्ती॑ युनक्षि॒ रोहि॑ता । प॒णीन्न्य॑क्रमीर॒भि विश्वा॑न्राजन्नरा॒धसः॑ ६ ॥ २४ ॥ अ॒यं मा॒ताय॑म्पि॒तायं जी॒वातु॒राग॑मत् । इ॒दं तव॑ प्र॒सर्प॑णं॒ सुब॑न्ध॒वे-

हि॒म्रिरि॑हि ७ यथा॑यु॒गं व॑र॒त्रया॒ नह्य॑न्ति ध॒रुणा॑य॒ कम्। ए॒वा दा॑धार ते॒ मनो॑ जी॒वात॑वे॒ न मृ॒त्यवेऽथो॑ अरि॒ष्टता॑तये ८ यथे॒यं पृ॑थि॒वी म॒ही दा॒धारे॒मान्वन॒स्पती॑न्। ए॒वा दा॑धार ते॒ मनो॑ जी॒वात॑वे॒ न मृ॒त्यवेऽथो॑ अरि॒ष्टता॑तये ९ य॒माद॒हं वै॑वस्व॒तात्सु॒बन्धो॒र्मन॒ आभ॑रम्। जी॒वात॑वे॒ न मृ॒त्यवेऽथो॑ अरि॒ष्टता॑तये १० न्य१॑ग्वातोऽव॑ वाति॒ न्य॑क्तपति॒ सूर्यः॑। नी॒चीन॑म॒घ्न्या दु॑हे॒ न्य॑ग्भवतु ते॒ रपः॑ ११ अ॒यं मे॒ हस्तो॒ भग॑वान॒यं मे॒ भग॑वत्तरः। अ॒यं मे॑ वि॒श्वभे॑षजो॒ऽयं शि॒वाभि॑मर्शनः १२ ॥ २५ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां दशमे मण्डले चतुर्थोनुवाकः ॥ १० ॥ ४ ॥

इदमित्था सप्तविंशतिर्नाभानेदिष्ठो मानवो विश्वे देवास्त्रिष्टुप्।

६१ इ॒दमि॒त्था रौद्रं॑ गू॒र्तव॑चा॒ ब्रह्म॒ क्रत्वा॒ शच्या॑म॒न्तरा॒जौ। क्रा॒णा यद॑स्य पि॒तरा॑ मंहने॒ष्ठाः पर्ष॑त्प॒क्थे अह॒न्ना स॒प्त होतॄ॑न् १ स इद्दा॒नाय॒ दभ्या॑य व॒न्वञ्च्यवा॑नः॒ सूदै॑रमि-

मीतवेदिम् । तूर्वयाणोगूर्तवचस्तमः क्षोदोनरेतइतऊंतिसिञ्चत् २ मनोनयेषु हवनेषुतिग्मंविपःशच्यावनुथोद्रवन्ता । आयःशर्याभिस्तुविनृम्णोअस्याश्रीणीतादिशंगभस्तौ ३ कृष्णायद्गोष्वरुणीषुसीदद्दिवोनपाताश्विनाहुवेवाम् । वीतंमेयज्ञमागतंमेअन्नंववन्वांसानेषमस्मृतध्रू ४ प्रथिष्टयस्यवीरकर्ममिष्णदनुष्ठितंनुनर्योअपौहत् । पुनस्तदावृहतियत्कनायांदुहितुराअनुभृतमनर्वा ५॥२६॥ मध्यायत्कर्त्वमभवदभीकेकामंकृण्वानेपितरियुवत्याम् । मनानग्रेतोजहतुर्वियन्तासानौनिषिक्तंसुकृतस्ययोनौ ६ पितायत्स्वांदुहितरमधिष्कन्क्ष्मयारेतःसंजग्मानोनिषिञ्चत् । स्वाध्योऽजनयन्ब्रह्मदेवावास्तोष्पतिंव्रतपांनिरतक्षन् ७ सईवृषानफेनमस्यदाजौस्मदापरैदपदभ्रचेताः । सरत्पदानदक्षिणापरावृङ्नतानुमेपृशन्योजगृभ्रे ८ मक्षूनवह्निःप्रजायाउपब्दिरग्निंननग्नउपसीददूधः । सनितेध्मंसनितोत

वाजंसधर्ताजंज्ञेसहंसायवीयुत् ९ मक्षूकनायाःसख्यंनवंग्वाऋतंवदंन्तऋतयुंक्ति-
मग्मन् । द्विबर्हंसोयउपंगोपमागुंरदक्षिणासोअच्युंतादुदुक्षन् १० ॥ २७ ॥
मक्षूकनायाःसख्यंनवींयोराधोनरेतंऋतमित्तुंरण्यन् । शुचियत्तेरेक्णआयंजन्त
सबर्दुघांयाःपयंउस्रियांयाः ११ पश्वायत्पश्वावियुंताबुधन्तेतिंब्रवीतिवक्तरीरंरा-
णः । वसोर्वसुत्वाकारवोऽनेहाविश्वंविवेष्टिद्रविंणमुपक्षु १२ तदिन्न्वंस्यपरिष-
द्वांनोअग्मन्पुरूसदन्तोनार्षदंबिंभित्सन् । विशुष्णंस्यसंग्रंथितमनर्वाविदत्पुंरुप्र-
जातस्यगुहायत् १३ भर्गोंहनामोतयस्यंदेवाःस्वं१र्णयेत्रिंषधस्थेनिंषेदुः । अग्नि-
र्हनामोतजातवेंदाःश्रुधीनोंहोतर्ऋतस्यहोताध्रुक् १४ उतत्यामेरौद्रावर्चिमन्ता
नासंत्याविन्द्रगूर्तयेयजंध्यै । मनुष्वद्वृक्तबंर्हिषेरराणामन्दूहितप्रंयसाविक्षुय-
ज्यू १५ ॥ २८ ॥ अयंस्तुतोराजांवन्दिवेधाअपश्चविप्रंस्तरतिस्वसेतुः । सक-

क्षीवन्तरेजयत्सोअग्निंनेमिंनचक्रमर्वतोरघुद्रु १६ सद्विबन्धुंवैतरणोयष्टासबर्धुंधे-
नुमस्वंदुहध्यै । संयन्मित्रावरुणावृञ्जउक्थैर्ज्येष्ठेभिरर्यमणंवरूथैः १७ तद्बन्धुः
सूरिर्दिविर्तेधियंधानाभानेदिष्ठोरपतिप्रवेनंन् । सानोनाभिःपरमास्यवाघाहंत-
त्पश्चार्कतिथश्चिदास १८ इयंमेनाभिरिहमेसधस्थमिमेमेदेवाअयमस्मिसर्वः ।
द्विजाअहंप्रथमजाऋतस्येदंधेनुरदुहज्जायमाना १९ अधासुमन्द्रोअरतिर्विभा-
वावस्यतिद्विवर्तनिर्वनेषाट् । ऊर्ध्वायच्छ्रेणिर्नशिशुर्दन्मक्षूस्थिरंशेवृधंसूतमा-
ता २० ॥ २१ ॥ अधागावउपमातिंकनायाअनुश्वान्तस्यकस्यचित्परेयुः । श्रु-
धित्वंसुद्रविणोनस्त्वंयाळाश्वघ्नस्यवावृधेसूनृताभिः २१ अधत्वमिन्द्रविद्ध्य१-
स्मान्महोरायेनृपतेवज्रबाहुः । रक्षाचनोमघोनःपाहिसूरीनंनेहसस्तेहरिवोअ-

भिष्टौ २२ अधयद्राजानागविष्टौसरत्सरण्युःकारवेजरण्युः । विप्रःप्रेष्ठःसह्येषां
बभूवपराचवक्षदुतपर्षदेनान् २३ अधान्वस्यजेन्यस्यपुष्टौवृथारेभन्तईमहेतदूनु।
सरण्युरस्यसूनुरश्वोविप्रश्चासिश्रवसश्चसातौ २४ युवोर्यदिसख्यायास्मेशर्धाय
स्तोमंजुजुषेनमस्वान् । विश्वत्रयस्मिन्नागिरःसमीचीःपूर्वीवगातुर्दाशत्सूनृता-
यै २५ सगृणानोअद्भिर्देववानितिसुबन्धुर्नमसासूक्तैः । वर्धदुक्थैर्वचोभिराहि
नूनंव्यध्वैतिपयसउस्रियायाः २६ तऊषुणोमहोयजत्राभूतदेवासऊतयेसजो-
षाः । येवाजाँअनयताविंयन्तोयेस्थानिचेतारोअमूराः २७ ॥ ३० ॥ इति
शाकलर्क्संहितायामष्टमाष्टके प्रथमोध्यायः ॥ ८ ॥ १ ॥

येयज्ञेनैकादशाद्याःषळङ्गिरसांस्तुतिर्दान्त्यात्रिष्टुप्पञ्चम्यनुष्टुप्प्रगाथोनुष्टुभौगायत्रीचतस्रोन्त्याःसाव-
र्णेर्दानस्तुतिःपरावतरुयूनागयः प्लातोद्विंत्रिष्टुबन्तंतुस्वस्तितत स्त्रिष्टुब्वासासहोत्तरयापथ्यास्वस्तिदेवता

कथायांमेत्रिष्टुबग्निरिन्द्रःपञ्चोनावसुकर्णोवासुक्रस्त्रिष्टुबन्तंतुदेवान्हुवइमांधियंद्वादशायास्योवार्हस्पत्यं तूदमुतोभद्राःसुमित्रोवाध्र्यश्व आग्नेयंद्विजगत्यादी मांमएकादशामं बृहस्पते बृहस्पतिर्ज्ञानंतुष्टावनवमी-जगती ॥

ये यज्ञेनैकादश नाभानेदिष्ठो मानवः । आद्यतृचद्वयस्य विश्वेदेवा अङ्गिरसो वा ।
सप्तम्या विश्वेदेवाः । शिष्टानां सावर्णेर्दानस्तुतिः । आद्याश्चतस्रो जगत्यः ।
पञ्चम्यष्टमीनवम्योनुष्टुभः । षष्ठी बृहती । सप्तमी सतोबृहती ।
उपान्त्या गायत्री । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

६२ ॐम् येयज्ञेनदक्षिणयासमक्ताइन्द्रस्यसख्यममृतत्वमानश । तेभ्यो भद्रमङ्गिरसोवोअस्तुप्रतिगृभ्णीतमानवंसुमेधसः १ यउदाजन्पितरोगोमयंवस्वृतेनाभिन्दन्परिवत्सरेवलम् । दीर्घायुत्वमङ्गिरसोवोअस्तुप्रतिगृभ्णीतमानवंसुमेधसः २ यऋतेनसूर्यमारोहयन्दिव्यप्रथयन्पृथिवींमातरंवि । सुप्रजास्त्वम-

ङ्गिरसोवोअस्तुप्रतिंगृभ्णीतमानवंसुंमेधसः ३ अयंनाभांवदतिवल्गुवोंगृहेदेवंपु-
त्राऋषयस्तच्छृंणोतन । सुब्रह्मण्यमंङ्गिरसोवोअस्तुप्रतिंगृभ्णीतमानवंसुंमेध-
सः ४ विरूपासइदृषयस्तइद्गम्भीरवेंपसः । तेअङ्गिंरसःसूनवस्तेअग्नेःपरिंजज्ञि-
रे ५ ॥ १ ॥ येअग्नेःपरिंजज्ञिरेविरूपासोदिवस्परिं । नवंग्वोनुदशंग्वोअङ्गिंर-
स्तमःसचांदेवेषुंमंहते ६ इन्द्रेणयुजानिःसृंजन्तवाघतोव्रजंगोमंन्तमश्विनंम् ।
सहस्रंमेदर्दतोअष्टकर्ण्यैः श्रवोंदेवेष्वंक्रत ७ प्रनूनंजांयतामयंमनुस्तोक्मेंवरो-
हतु । यःसहस्रंशताश्वंसद्योदानायमंहंते ८ नतमंश्नोतिकश्चनदिवइंववसान्वार-
भंम् । सावर्ण्यस्यदक्षिणाविसिन्धुंरिवपप्रथे ९ उतदासापरिविषेस्मद्दिष्टीगोपं-
रीणसा । यदुंस्तुर्वश्चंमामहे १० सहस्रदाग्रांमणीर्मारिषण्मनुःसूर्येणास्ययतं-
मानैतुदक्षिणा। सावर्णेर्देवाःप्रतिंरन्त्वायुर्यस्मिन्नश्रांन्ताअसंनामवाजंम् ११॥२॥

परावतः सप्तदश गयः प्लातो विश्वेदेवा जगती । उपान्त्ययोः पथ्यास्त्वस्तिर्देवता ।
पञ्चदशी त्रिष्टुब्वा । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

६३ परावतोयेदिधिषन्तआप्यंमनुप्रीतासोजनिमाविवस्वतः । ययातेर्येन-
हुष्यस्यबर्हिषिदेवाआसतेतेअधिब्रुवन्तुनः १ विश्वाहिवोनमस्यानिवन्द्यानामा-
निदेवाउतयज्ञियानिवः । येस्थजाताअदितेरद्भ्यस्परियेपृथिव्यास्तेमइहश्रुताह-
वम् २ येभ्योमातामधुमत्पिन्वतेपयःपीयूषंद्यौरदितिरद्रिबर्हाः । उक्थशुष्मान्वृ-
षभरान्त्स्वप्नसस्ताँआदित्याँअनुमदास्वस्तये ३ नृचक्षसोअनिमिषन्तोअर्हणा-
बृहद्देवासोअमृतत्वमानशुः । ज्योतीरथाअहिमायाअनागसोदिवोवर्ष्माणंवस-
तेस्वस्तये ४ सम्राजोयेसुवृधोयज्ञमाययुरपरिह्वृतादधिरेदिविक्षयम् । ताँआवि-
वासनमसासुवृक्तिभिर्महोआदित्याँअदितिंस्वस्तये ५ ॥ ३ ॥ कोवःस्तोमंरा-

धतियंजुजोषथविश्वेदेवासोमनुषोयतिष्ठन । कोवोऽध्वरंतुविजाताअरंकरद्यो
नःपर्षदत्यंहःस्वस्तये ६ येभ्योहोत्रांप्रथमामायेजेमनुःसमिद्धाग्निर्मनसासप्त
होतृभिः । तआदित्याअभयंशर्मयच्छतसुगानःकर्तसुपथास्वस्तये ७ यई-
शिरेभुवनस्यप्रचेतसोविश्वस्यस्थातुर्जगतश्चमन्तवः । तेनःकृतादकृतादेनसस्-
स्पर्यद्यादेवासःपिपृतास्वस्तये ८ भरेष्विन्द्रंसुहवंहवामहेंहोमुचंसुकृतंदैव्यं
जनम् । अग्निंमित्रंवरुणंसातयेभगंद्यावापृथिवीमरुतःस्वस्तये ९ सु-
त्रामाणंपृथिवींद्यामनेहसंसुशर्माणमदितिंसुप्रणीतिम् । दैवींनावंस्वरित्राम-
नागसमस्रवन्तीमारुहेमास्वस्तये १० ॥ ४ ॥ विश्वेयजत्राअधिवोचतोतये
त्रायध्वंनोदुरेवायाअभिहुतः । सत्ययावोदेवहूत्याहुवेमशृण्वतोदेवाअवसेस्वस्त-
ये ११ अपामीवामपविश्वामनाहुतिमपारातिंदुर्विदत्रामघायतः । आरेदेवा

द्वेषोअस्मद्युयोतनोरुणःशर्मयच्छतास्वस्तये १२ अरिष्टःसमर्तोविश्वंएधतेप्र प्रजाभिर्जायतेधर्मणस्परि । यमादित्यासोनयथासुनीतिभिरतिविश्वानिदुरिता स्वस्तये १३ यंदेवासोऽवथवाजसातौयंशूरसातामरुतोहितेधने । प्रातर्यावा- णंरथमिन्द्रसानसिमरिष्यन्तमारुहेमास्वस्तये १४ स्वस्तिनःपथ्यासुधन्वसुस्व- स्त्यं१प्सुवृजनेस्वर्वति । स्वस्तिनःपुत्रकृथेषुयोनिषुस्वस्तिरायेमरुतोदधातन १५ स्वस्तिरिद्धिप्रपथेश्रेष्ठारेक्णस्वत्यभियावाममेति । सानोअमासोअरणेनिपातु स्वावेशाभवतुदेवगोपा १६ एवाप्लतेःसूनुरवीवृधद्वोविश्वआदित्याअदितेमनी- षी । ईशानासोनरोअमर्त्येनास्ताविजनोदिव्योगयेन १७ ॥ ५ ॥

कथा सप्तदश गयः प्लातो विश्वेदेवा जगती । अन्त्ये द्वादशी च त्रिष्टुभः ।

६४ कथादेवानांकतमस्ययामनिसुमन्तुनामशृण्वतांमनामहे । कोमृळाति

कतमोनोमयस्करत्कतमऊतीअभ्याववर्तति १ क्रतूयन्तिक्रतवोहृत्सुधीतयोवे-
नन्तिवेनाःपतयन्त्यादिशः । नमर्डिताविद्यतेअन्यएभ्योदेवेषुमेअधिकामाअयं-
सत २ नरावाशंसंपूषणमगोह्यमग्निंदेवेद्धमभ्यर्चसेगिरा । सूर्यामासाचन्द्रम-
सायमंदिवित्रितंवातमुषसमक्तुमश्विना ३ कथाकविस्तुवीरवान्कयागिराबृह-
स्पतिर्वावृधतेसुवृक्तिभिः । अजएकपात्सुहवेभिर्ऋक्वभिरहिःशृणोतुबुध्न्योहवी-
मनि ४ दक्षस्यवादितेजन्मनिव्रतेराजानामित्रावरुणाविवाससि । अतूर्तपन्थाः
पुरुरथोअर्यमासप्तहोताविषुरूपेषुजन्मसु ५ ॥ ६ ॥ तेनोअर्वन्तोहवनश्रुतोहवं
विश्वेशृण्वन्तुवाजिनोमितद्रवः । सहस्रसामेधसाताविवत्मनामहोयेधनंसमि-
थेषुजभ्रिरे ६ प्रवोवायुंरथयुजंपुरंधिंस्तोमैःकृणुध्वंसख्यायपूषणम् । तेहिदेव-
स्यसवितुःसवीमनिक्रतुंसचन्तेसचितःसचेतसः ७ त्रिःसप्तसस्रानद्योमहीरपो

वनस्पतीन्पर्वताँअग्निमूतये । कृशानुमस्तॄन्तिष्यंसधस्थआरुद्रंरुद्रेषुरुद्रियंहवा-
महे ८ सरस्वतीसरयुःसिन्धुरूर्मिभिर्महोमहीरवसायन्तुवक्षणीः । देवीरापोमात-
रःसूदयित्न्वोघृतवत्पयोमधुमन्नोअर्चत ९ उतमाताबृहद्दिवाशृणोतुनस्त्वष्टादेवे-
भिर्जनिभिःपितावचः । ऋभुक्षावाजोरथस्पतिर्भगोरण्वःशंसःशशमानस्यपा-
तुनः १० ॥ ७ ॥ रण्वःसंदृष्टौपितुमाँइववक्षयोभद्रारुद्राणांमरुतामुपस्तुतिः ।
गोभिःष्यामयशसोजनेष्वासदादेवासइळयासचेमहि ११ यांमेधियंमरुतइन्द्र
देवाअददातवरुणामित्रयूयम् । तांपीपयतपयसेवधेनुंकुविद्गिरोअधिरथेवहाथ १२
कुविदङ्गप्रतियथाचिदस्यनःसजात्यस्यमरुतोबुबोधथ । नाभायत्रप्रथमंसंनसा-
महेतत्रजामित्वमदितिर्दधातुनः १३ तेहिद्यावापृथिवीमातरामहीदेवीदेवाञ्ज-
न्मनायज्ञियेइतः । उभेबिभृतउभयंभरीमभिःपुरूरेतांसिपितृभिश्चसिञ्चतः १४

विषाहोत्राविश्वंमश्नोतिवार्यंबृहस्पतिर्रमतिःपनीयसी । ग्रावायत्रंमधुषुदुच्यते बृहदवींवशन्तमतिभिर्मनीषिणः १५ एवाकविस्तुवीरवाँऋतज्ञाद्रविणस्युर्द्रविणसश्चकानः । उक्थेभिरत्रंमतिभिश्चविप्रोऽपीपयद्गयोदिव्यानिजन्म १६ एवा प्लतेःसूनुरवीवृधद्वोविश्वआदित्याअदितेमनीषी । ईशानासोनरोअमर्त्येनास्तावि जनोदिव्योगयेन १७ ॥ ८ ॥

अग्निरिन्द्रः पञ्चदश वसुकर्णो वासुक्रो विश्वेदेवा जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

६५ अग्निरिन्द्रोवरुणोमित्रोअर्यमावायुःपूषासरस्वतीसजोषसः । आदित्या विष्णुर्मरुतःस्वर्बृहत्सोमोरुद्रोअदितिर्ब्रह्मणस्पतिः १ इन्द्राग्नीवृत्रहत्येषुसत्पती मिथोहिन्वानातन्वा३ समोकसा।अन्तरिक्षंमह्यापप्रुरोजसासोमोघृतश्रीर्महिमानमीरयन् २ तेषांहिमह्नामहतामनर्वणांस्तोमाँइयर्म्यृतज्ञाऋतावृधाम्।येअप्स-

वर्मंण्वंचित्रराधसस्तेनोरासन्तांमहयैसुमित्र्याः ३ स्वर्णरमंन्तरिक्षाणिरोचना
द्यावाभूमीपृथिवींस्कंम्भुरोजंसा । पृक्षाइंवमहयंन्तःसुरातयोदेवाःस्तंवन्तेमनुंषा-
यसूरयः ४ मित्रायंशिक्षवरुंणायदाशुषेयासम्राजामनंसानप्रयुच्छंतः । ययोर्धा-
मधर्मंणारोचंतेबृहद्ययोरुभेरोदंसीनाधंसीवृतौ ५॥१॥ यागौर्वर्तनिंपर्येतिनिष्कृतं
पयोदुहानाव्रतनीरंवारतः । साप्रंब्रुवाणावरुंणायदाशुषेदेवेभ्योदाशद्धविषांवि-
वस्वंते ६ दिवक्षंसोअग्निजिह्वाऋंतावृधंऋतस्ययोनिंविमृशन्तंआसते । द्यांस्कंभि-
त्व्यं१पआचंक्रुरोजंसायज्ञंजंनित्वीतन्वी३निमांमृजुः ७ परिक्षितांपितरांपूर्व-
जावंरीऋतस्ययोनांक्षयतःसमोंकसा । द्यावांपृथिवीवरुंणायसव्रंतेघृतवत्पयोंम-
हिषायंपिन्वतः ८ पर्जन्यावातांवृषभापुंरीषिणेन्द्रवायूवरुंणोमित्रोअंर्यमा ।
देवाँआंदित्याँअदिंतिंहवामहेयेपार्थिवासोदिव्यासोअप्सुये ९ त्वष्टांरंवायुमृभवो

यओहंतेदैव्याहोतांराउषसंस्वस्तयें । बृहस्पतिंवृत्रखादंसुमेधसमिन्द्रियंसोमंधनसाउईमहे १० ॥ १० ॥ ब्रह्मगामश्वंजनयन्तओषधीर्वनस्पतीन्पृथिवींपर्वतांअपः । सूर्यंदिविरोहयन्तःसुदानवआर्यांव्रताविसृजन्तोअधिक्षमि ११ भुज्युमंहसःपिपृथोनिरश्विनाश्यावंपुत्रंवध्रिमत्याअजिन्वतम् । कमद्युवंविमदायोहथुर्युवंविष्णाप्वं१विश्वकायावसृजथः १२ पावीरवीतन्यतुरेकपादजोदिवोधर्तासिन्धुरापःसमुद्रियः । विश्वेदेवासःशृणवन्वचांसिमेसरस्वतीसहधीभिःपुरन्ध्या १३ विश्वेदेवाःसहधीभिःपुरन्ध्यामनोर्यजत्राअमृताऋतज्ञाः । रातिषाचोअभिषाचःस्वर्विदःस्व१र्गिरोब्रह्मसूक्तंजुषेरत १४ देवान्वसिष्ठोअमृतान्ववन्देयेविश्वाभुवनाभिप्रतस्थुः । तेनोरासन्तामुरुगायमद्ययूयंपातस्वस्तिभिःसदानः १५॥ ११ ॥

देवान्हुवे पञ्चदश वसुकर्णो वासुक्रो विश्वेदेवा जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

६६ देवान्हुंवेबृहच्छ्रवसःस्वस्तयेंज्योतिष्कृतोंअध्वरस्यप्रचेतसः । येवांवृधुः प्रतरंविश्ववेदसइन्द्रंज्येष्ठासोअमृतांऋतावृधः १ इन्द्रंप्रसूतावरुणप्रशिष्टायेसूर्यस्यज्योतिंषोभागमानशुः । मरुद्गणेवृजनेमन्मंधीमहिमाघोनेयज्ञंजनयन्तसूरयः २ इन्द्रोवसुंभिःपरिपातुनोगयमादित्यैर्नोअदितिःशर्मंयच्छतु । रुद्रोरुद्रेभिर्देवोमृळयातिनस्त्वष्टांनोग्नाभिंःसुवितायंजिन्वतु ३ अदितिर्द्यावांपृथिवीऋतंमहदिन्द्राविष्णूंमरुतःस्वर्बृहत् । देवाँआदित्याँअवंसेहवामहेवसूंन्रुद्रान्त्सवितारंसुदंससम् ४ सरस्वान्धीभिर्वरुणोधृतव्रतःपूषाविष्णुर्महिमावायुरश्विना । ब्रह्मकृतोंअमृतांविश्ववेदसःशर्मंनोयंसन्त्रिवरूथमंहंसः ५ ॥ १२ ॥ वृषांयज्ञोवृषंणःसन्तुयज्ञियावृषंणोदेवावृषंणोहविष्कृतः । वृषंणाद्यावांपृथिवीऋतावं-

रीवृषापर्जन्योवृषणोवृषस्तुभः ६ अग्नीषोमावृषणावाजसातयेपुरुप्रशस्तावृष-
णाउपब्रुवे । यावीजिरेवृषणोदेवयज्ययातानःशर्मत्रिवरूथंवियंसतः ७ धृतव्र-
ताःक्षत्रियायज्ञनिष्कृतोबृहद्दिवाअध्वराणामभिश्रियः । अग्निहोतारऋतसापो
अद्रुहोऽपोअसृजन्ननुवृत्रतूर्ये ८ द्यावापृथिवीजनयन्नभिव्रतापओषधीर्वनिनानि
यज्ञिया । अन्तरिक्षंस्व१रापप्रुरूतयेवशंदेवासस्तन्वी३निमामृजुः ९ धर्तारोदि-
वऋभवःसुहस्तावातापर्जन्यामहिषस्यतन्यतोः । आपओषधीःप्रतिरन्तुनोगिरो
भगोरातिर्वाजिनोयन्तुमेहवम् १० ॥ १३ ॥ समुद्रःसिन्धूरजोअन्तरिक्षमज
एकपात्तनयित्नुरर्णवः । अहिर्बुध्न्यःशृणवद्वचांसिमेविश्वेदेवासउतसूरयोमम ११
स्यामवोमनवोदेववीतयेप्राञ्चंनोयज्ञंप्रणयतसाधुया । आदित्यारुद्रावसवःसुदान-
वइमाब्रह्मशस्यमानानिजिन्वत १२ दैव्याहोताराप्रथमापुरोहितऋतस्यपन्थाम-

न्वें मिसाधुया । क्षेत्रस्यपतिंप्रतिवेशमीमहेविश्वान्देवाँअमृताँअप्रयुच्छतः १३ व-
सिष्ठासःपितृवद्वाचंमक्रतदेवाँईळानाऋषिवत्स्वस्तये । प्रीताइवज्ञातयःकाममे-
त्यास्मेदेवासोऽवंधूनुतावसु १४ देवान्वसिष्ठोअमृतान्ववन्देयेविश्वाभुवनाभि-
प्रतस्थुः । तेनोरासन्तामुरुगायमद्ययूयंपातस्वस्तिभिःसदानः १५ ॥ १४ ॥

इमां धियं द्वादशायास्यो बृहस्पतिस्त्रिष्टुप् ।

६७ इमांधियंसप्तशीर्ष्णीपितानऋतप्रजातांबृहतीमविन्दत् । तुरीयंस्विज्ज-
नयद्विश्वजन्योऽयास्यउक्थमिन्द्रायशंसन् १ ऋतंशंसन्तऋजुदीध्यानादिवस्पु-
त्रासोअसुरस्यवीराः । विप्रंपदमङ्गिरसोदधानायज्ञस्यधामप्रथमंमनन्त २ हंसैरिव
सखिभिर्वावदद्भिरश्मन्मयानिनहनाव्यस्यन् । बृहस्पतिरभिकनिक्रदद्गाउतप्रा-
स्तौदुच्चविद्वाँअगायत् ३ अवोद्वाभ्यांपरएकयागागुहातिष्ठन्तीरनृतस्यसेतौ । बृह-

स्पतिस्तमसिज्योतिरिच्छन्नुदुस्राआकर्विहितिस्रआवः ४ विभिद्यापुरंशयथेमपाचींनिस्त्रीणिसाकमुंदधेरंकृन्तत्।बृहस्पतिरुषसंसूर्यंगामर्कंविवेदस्तनयंन्निवद्यौः५ इन्द्रोवलंरक्षितारंदुघानांकरेणेववविचंकर्तारवेण । स्वेदांञ्जिभिराशिरमिच्छमानोऽरोदयत्पणिमागाअंमुष्णात् ६ ॥ १५ ॥ सईंसत्येभिःसखिभिःशुचद्भिर्गोधांयसंविधंनसैरंदर्दः । ब्रह्मंणस्पतिर्वृषंभिर्वराहैर्घर्मस्वेदेभिर्द्रविणंव्यांनट् ७ तेसत्येनमनंसागोपंतिंगाइयानासंइषणयन्तधीभिः । बृहस्पतिर्मिथोअंवद्यपेभिरुदुस्त्रियांअसृजतस्वयुग्भिः ८ तंवर्धयन्तोमतिभिःशिवाभिःसिंहमिवनानंदतंसधस्थे । बृहस्पतिंवृषंणंशूरंसातौभरेभरेअनुंमदेमजिष्णुम् ९ यदावाजमसंनद्विश्वरूपमाद्यामरुक्षदुत्तराणिसद्म । बृहस्पतिंवृषंणंवर्धयंन्तोनानासन्तोबिभ्रंतोज्योतिरासा १० सत्यामाशिषंकृणुतावयोधैकीरिंचिद्ध्यवंथस्वेभिरेवैः । पश्चामृधो

अपंभयन्तुविश्वास्तद्रोदसीशृणुतंविश्वमिन्वे ११ इन्द्रोमहामंहतोअर्णवस्यवि
मूर्धानंमभिनदर्बुदस्य । अहन्नहिमरिणात्सप्तसिन्धूंन्देवैर्द्यावापृथिवीप्रावंतं
नः १२ ॥ १६ ॥

उदमुतो द्वादशायास्यो बृहस्पतिस्त्रिष्टुप् ।

६८ उदप्रुतोनवयोरक्षमाणावावंदतोअभ्रियस्येवघोषाः । गिरिभ्रजोनोर्म-
योमदन्तोबृहस्पतिमभ्यर्कोअनावन् १ संगोभिराङ्गिरसोनक्षमाणोभगइवेदर्-
यमणंनिनाय । जनेमित्रोनदम्पतीअनक्तिबृहस्पतेवाजयाशूँरिवाजौ २ साध्वर्या
अतिथिनीरिषिराःस्पार्हाःसुवर्णाअनवद्यरूपाः । बृहस्पतिःपर्वतेभ्योवितूर्यानि-
र्गाऊपेयवमिवस्थिविभ्यः ३ आप्रुषायन्मधुनऋतस्ययोनिमवक्षिपन्नर्कउल्का-
मिवद्योः । बृहस्पतिरुद्धरन्नश्मनोगाभूम्याउद्नेववित्वचंबिभेद ४ अपज्योतिषा

तमोअन्तरिक्षादुद्नःशीपालमिववातआजत् । बृहस्पतिरनुमृश्यावलस्याभ्रमि-
ववातआचक्रआगाः ५ यदावलस्यपीयतोजसुंभेद्बृहस्पतिरग्नितपोभिरर्कैः । द-
द्भिर्नजिह्वापरिविष्टमाददाविर्निधीँरकृणोदुस्रियाणाम् ६ ॥ १७ ॥ बृहस्पतिर-
मतहित्यदासांनामस्वरीणांसदनेगुहायत् । आण्डेवभित्त्वाशकुनस्यगर्भमुदु-
स्रियाःपर्वतस्यत्मनाजत् ७ अश्नापिनद्धंमधुपर्यपश्यन्मत्स्यंनदीनउदनिक्षिय-
न्तम् । निष्टज्जभारचमसंनवृक्षाद्बृहस्पतिर्विरवेणाविकृत्य ८ सोषामविन्दत्सः
स्वः१सोअग्निंसोअर्केणविबबाधेतमांसि । बृहस्पतिर्गोवपुषोवलस्यनिर्मज्जानंन
पर्वणोजभार ९ हिमेवपर्णामुषितावनानिबृहस्पतिनाकृपयद्वलोगाः । अनानु-
कृत्यमपुनश्चकारयात्सूर्यामासामिथउच्चरातः १० अभिश्यावंनकृशनेभिरश्वंनक्ष-
त्रेभिःपितरोद्यामपिंशन् । रात्र्यांतमोअदधुर्ज्योतिरहन्बृहस्पतिर्भिनदद्रिंविद-

द्राः ११ इदमंकर्मनमोअभ्रियायय:पूर्वीरन्वामोनंवीति । बृहस्पतिःसहिगोभिः सोअश्वैःसवीरेभिःसनृभिर्नोवयोधात् १२ ॥ १८ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां दशमे मण्डले पञ्चमोनुवाकः ॥ १० ॥ ५ ॥

भद्रा द्वादश सुमित्रो वाध्र्यश्वोग्निस्त्रिष्टुप् ।

६१ भद्रअग्नेर्वांध्र्यश्वस्यसंदृशोवामीप्रणीतिःसुरणाउपेतयः । यदींसुमित्राविशोअग्रइन्धतेघृतेनाहुंतोजरतेदविंद्युतत् १ घृतमग्नेर्वांध्र्यश्वस्यवर्धनंघृतमन्नंघृतम्र्वस्यमेदनम् । घृतेनाहुंतउर्वियाविपप्रथेसूर्यइवरोचतेसर्पिरासुतिः २ यत्तेमनुर्यदनीकंसुमित्रःसमीधेअंग्नेतदिदंनवीयः । सरेवच्छोचसगिरोजुषस्वसवाजंदर्षिसइहश्रवोधाः ३ यंत्वापूर्वमीळितोवध्र्यश्वःसमीधेअंग्नेसइदंजुषस्व । सनःस्तिपाउतभवातनूपादात्रंरक्षस्वयदिदंतेअस्मे ४ भवाद्युम्नीवांध्र्यश्वोतगोपामा

त्वांतारीदभिमातिर्जनानाम् । शूरइवधृष्णुश्च्यवनःसुमित्रःप्रनुवोचंवाध्र्यश्वस्य
नाम ५ समज्र्यापर्वत्यावसूनिदासावृत्राण्यार्याजिगेथ । शूरइवधृष्णुश्च्यव-
नोजनानांत्वमग्नेपृतनायूँरभिष्याः ६ ॥ ११ ॥ दीर्घतन्तुर्बृहदुक्षायमग्निःसह
स्रस्तरीःशतनीथऋभ्वा । द्युमान्द्युमत्सुनृभिर्मृज्यमानःसुमित्रेषुदीदयोदेव-
यत्सु ७ त्वेधेनुःसुदुघाजातवेदोऽसश्चतेवसमनासबर्धुक् । त्वंनृभिर्दक्षिणावद्भि-
रग्नेसुमित्रेभिरिध्यसेदेवयद्भिः ८ देवाश्चित्तेअमृताजातवेदोमहिमानंवाध्र्यश्वप्र
वोचन् । यत्संपृच्छंमानुषीर्विशआयन्त्वंनृभिरजयस्त्वावृधेभिः ९ पितेवपुत्रम-
बिभरुपस्थेत्वामग्नेवध्र्यश्वःसपर्यन् । जुषाणोअस्यसमिधंयविष्ठोतपूर्वाँअवनोर्व्रा-
धतश्चित् १० शश्वदग्निर्वध्र्यश्वस्यशत्रून्नृभिर्जिगायसुतसोमवद्भिः । समनंचि-
ददहश्चित्रभानोऽवव्राधन्तमभिनद्वृधश्चित् ११ अयमग्निर्वध्र्यश्वस्यवृत्रहासन-

कात्प्रेह्वोनमंसोपवाक्यैः । सनोअजांमीरुतवाविजांमीनुभितिंष्ठशर्धंतोवा-ध्र्यश्व १२ ॥ २० ॥

इमांमे एकादश सुमित्रो वाध्र्यश्व आप्रं त्रिष्टुप् ।

७० इमांमेंअग्नेसमिधंजुषस्वेळस्पदेप्रतिंहर्याघृताचीम् । वर्ष्मन्पृथिव्याःसुदिनत्वेअह्नांमूर्ध्वोभंवसुक्रतोदेवयज्या १ आदेवानांमग्रयावेहयांतुनराशंसोविश्वरूपेभिरश्वैः । ऋतस्यंपथानमंसामियेधोदेवेभ्योदेवतंमःसुषूदत् २ शश्वत्तमंमीळतेदूत्यायहविष्मंन्तोमनुष्यांसोअग्निम् ।वर्हिष्ठैरश्वैःसुवृतारथेनादेवान्वंक्षिनिर्षदेहहोतां ३ विप्रंथतांदेवजुष्टंतिरश्चादीर्घंद्राघमासुरभिभूत्वस्मे । अहेळतामनंसादेववर्हिरिन्द्रंज्येष्ठाँउशतोयंक्षिदेवान् ४ दिवोवासानुस्पृशतावरीयःपृथिव्यावामात्रयाविश्रयध्वम् । उशतीर्द्वारोमहिनामहद्भिर्देवंरथंरथयुर्धारयध्वम् ५

॥ २१ ॥ दे॒वीदि॒वोदु॑हि॒तरा॑सुशि॒ल्पेउ॒षासा॒नक्तास॑दतां॒नियोनौ॑ । आवां॑दे॒वास॑ उशतीउ॒शन्तं॑उ॒रौसी॑दन्तुसुभगेउ॒पस्थे॑ ६ ऊ॒र्ध्वोग्रावां॑बृ॒हद॒ग्निःसमि॑द्धःप्रि॒याधा॑मा॒न्यदि॑तेरु॒पस्थे॑ । पु॒रोहि॑तावृत्विजाय॒ज्ञेअ॒स्मिन्वि॒दुष्ट॑रा॒द्रवि॑णमार्य॑जेथाम् ७ तिस्रोदे॑वीर्ब॒र्हिरि॒दंवरी॑य॒आसी॑दतचकृ॒मावः॑स्यो॒नम् । म॒नु॒ष्वद्य॒ज्ञंसुधि॑ताह॒वींषीळा॑दे॒वीघृ॒तप॑दीजुषन्त ८ देव॑त्वष्ट॒र्यद्ध॑चारु॒त्वमान॒ड्यदङ्गि॑रसा॒मभ॑वःसचा॒भूः । सदे॒वाना॒पाथ॒उप॒प्रवि॒द्वानु॒शन्य॑क्षिद्रविणोदः॑सु॒रत्नः॑ ९ वन॑स्पतेरश॒नया॒नि॒यूया॑ दे॒वाना॒पाथ॒उप॑वक्षिवि॒द्वान् । स्वदा॑तिदे॒वः॑कृणव॑द्ध॒वींष्यव॑न्तां॒द्यावा॑पृथि॒वीहवं॑ मे १० आग्ने॑वहवरु॑णमि॒ष्टये॑न॒इन्द्रं॑दि॒वोम॒रुतो॒अ॒न्तरि॑क्षात् । सीद॑न्तुब॒र्हिर्विश्व॒ आयज॑त्राः॒स्वाहा॑दे॒वाअ॒मृता॑मादयन्ताम् ११ ॥ २२ ॥

बृहस्पत एकादश बृहस्पतिर्ज्ञानं त्रिष्टुप्। नवमी जगती।

७१ बृहस्पते प्रथमं वाचो अग्रं यत्प्रैरत नामधेयं दधानाः। यदेषां श्रेष्ठं यदरिप्रमासीत्प्रेणा तदेषां निहितं गुहाविः १ सक्तुमिव तितउना पुनन्तो यत्र धीरा मनसा वाचमक्रत। अत्रा सखायः सख्यानि जानते भद्रैषां लक्ष्मीर्निहिताधि वाचि २ यज्ञेन वाचः पदवीयमायन्तामन्वविन्दन्नृषिषु प्रविष्टाम्। तामाभृत्या व्यदधुः पुरुत्रा तां सप्त रेभा अभि सं नवन्ते ३ उत त्वः पश्यन्न ददर्श वाचमुत त्वः शृण्वन्न शृणोत्येनाम्। उतो त्वस्मै तन्वं विसस्त्रे जायेव पत्य उशती सुवासाः ४ उत त्वं सख्ये स्थिरपीतमाहुर्नैनं हिन्वन्त्यपि वाजिनेषु। अधेन्वा चरति माययैष वाचं शुश्रुवाँ अफलामपुष्पाम् ५॥२३॥ यस्तित्याज सचिविदं सखायं न तस्य वाच्यपि भागो अस्ति। यदीं शृणोत्यलकं शृणोति नहि प्रवेद सुकृतस्य पन्थाम् ६ अक्षण्वन्तः कर्णवन्तः सखायो मनोजवेष्वसमा ब-

भूवुः । आद्घ्नासंउपकक्षासंउत्वेह्रदाइंवस्नात्वांउत्वेदद्दश्रे ७ हृदातष्टेषुमनंसो जवेषुयद्द्ब्राह्मणाःसंयजन्तेसखांयः । अत्राहंत्वंविजंहुर्वेद्याभिरोहंब्रह्माणोविचरत्युत्वे ८ इमेयेनार्वाङ्गपरश्चरन्तिनब्राह्मणासोनसुतेकरासः।तएतेवाचंमभिपद्यपापयासिरीस्तन्त्रंतन्वतेअप्रंजज्ञयः ९ सर्वेनन्दन्तियशसागंतेनसभासाहेनसख्यासखायः । किल्बिषस्पृत्पितुषणिर्ह्येषामरंहितोभवतिवाजिनाय १० ऋचांत्वःपोषमास्तेपुपुष्वान्गायत्रंत्वोगायतिशक्वरीषु । ब्रह्मात्वोवदतिजातविद्यांयज्ञस्यमात्रांविमिमीतउत्वः ११॥२४॥इति शाकलर्क्संहितायामष्टमाष्टके द्वितीयोध्यायः ॥ ८ ॥२॥

देवानांनवलौक्योवाबृहस्पतिर्दाक्षायण्यदितिर्वादैवमानुष्टुभंजनिष्ठाएकादशगौरिवीतिर्वसूनांषट्ट्सुनवसिन्धुक्षित्प्रैयमेधोनदीस्तुतिर्जागतंत्वावोष्टौसर्पऐरावतो जरत्कर्णोग्राव्णोस्तौदभ्रप्रुषःस्यूमरश्मिभार्गवोमारुतं तुपञ्चमीजगतीविप्रासोद्वितीयाषञ्चम्याद्याश्चतिस्रोजगत्योपञ्चंसप्तसौचीकोग्निर्वैश्वानरो

वासश्विर्वावाजंभरआग्नेयं त्वाग्निःसाक्षियइमाविश्वाविश्वकर्माभौवनो वैश्वकर्माणंतु द्वितीयाविराड्रूपाचक्षुषोयस्तेमन्यो मन्युस्तापसोमान्यवं त्वाद्याजगती त्वयामन्यो चतुर्जगसन्तं सत्येनसप्तचत्वारिंशत्सावित्रीसूर्यात्मदैवतमानुष्टुभं पञ्चभिःसोममस्तौत्पराभिः स्वविवाहंसप्तदश्यादेवान्परयासोमार्कौ परयाचन्द्रमसंपरानृणां विवाहमन्त्राआशीःप्रायाःपरादेहीतिद्वेवधूवासःसंस्पर्शनिन्दार्थेपरायक्ष्मनाशिनीदम्पत्योर्नवोनवस्तिस्रोनृक्षराग्रभ्णामीतिद्वेद्वेयदश्विनापूषाघोरचक्षुरितित्रिष्टुभस्तृष्टुपुरोबृहतीपूर्वापरमिहप्रियमानःप्रजांजगत्यः ।

दैवानां नव बृहस्पतिराङ्गिरसो बृहस्पतिर्वा लौक्य अदितिर्वा दाक्षायणी देवा अनुष्टुप् ।

७२ ओम् देवानांनुवयंजानाप्रवोचामविपन्यया । उक्थेषुंशस्यमानेषुयः पश्यादुत्तरेयुगे १ ब्रह्मणस्पतिरेतासंकर्मारइवाधमत् । देवानांपूर्व्येयुगेऽसंतःसदजायत २ देवानांयुगेप्रथमेऽसंतःसदजायत । तदाशाअन्वंजायन्ततदुत्तानपदस्परि ३ भूर्जज्ञउत्तानपदोभुवआशांअजायन्त । अदितेर्दक्षोअजायतदक्षाद्व-

दितिःपरि ४ अदितिर्ह्यजनिष्टदक्षयादुहितातव । तांदेवाअन्वजायन्तभद्राअ-
मृतबन्धवः ५ ॥ १ ॥ यद्देवाअदःसलिलेसुसंरब्धाअतिष्ठत । अत्रावोनृत्यतामिवतीव्रोरेणुरपायत ६ यद्देवायतयोयथाभुवनान्यपिन्वत । अत्रासमुद्रआगूळ्हमासूर्यमजभर्तन ७ अष्टौपुत्रासोअदितेर्येजातास्तन्व१स्परि । देवाँउपप्रैत्सप्तभिःपरामार्ताण्डमास्यत् ८ सप्तभिःपुत्रैरदितिरुपप्रैत्पूर्व्यंयुगम् । प्रजायैमृत्यवेत्वत्पुनर्मार्ताण्डमाभरत् ९ ॥ २ ॥

जनिष्ठा एकादश गौरिवीतिरिन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

७३ जनिष्ठाउग्रःसहसेतुरायमन्द्रओजिष्ठोबहुलाभिमानः । अवर्धन्निन्द्रंमरुतश्चिदत्रमातायद्वीरंदधनद्धनिष्ठा १ द्रुहोनिषत्तापृशनीचिदेवैःपुरूशंसेनवावृधुष्टइन्द्रम् । अभीवृतेवतामहापदेनध्वान्तात्प्रपित्वादुदरन्तगर्भाः २ ऋष्वातेपा-

दाप्रयज्जिजगास्यवर्धन्वाजाउतयेचिदत्र । त्वमिन्द्रसालावृकान्त्सहस्रमासन्दधि-
षेअश्विनाववृत्याः ३ समनातूर्णिरुपयासियज्ञमानासत्यासख्यायवक्षि । वसा-
व्यामिन्द्रधारयःसहस्राश्विनाशूरददतुर्मघानि ४ मन्दमानऋतादधिप्रजायैस-
खिभिरिन्द्रइषिरेभिरर्थम् । आभिर्हिमायाउपदस्युमागान्मिहःप्रतम्राअवपत्त-
मांसि ५ ॥ ३ ॥ सनामानाचिद्ध्वसयोन्यस्माअवाहन्निन्द्रउषसोयथानः । ऋ-
ष्वैरगच्छःसखिभिर्निकामैःसाकंप्रतिष्ठाहृद्याजघन्थ ६ त्वंजघन्थनमुचिंमखस्युं
दासंकृण्वानऋषयेविमायम् । त्वंचकर्थमनवेस्योनान्पथोदेवत्राञ्जसेवयाना-
न् ७ त्वमेतानिपप्रिषेविनामेशानइन्द्रदधिषेगभस्तौ । अनुत्वादेवाःशवसाम-
दन्त्युपरिबुध्नान्वनिनश्चकर्थ ८ चक्रंयदस्याप्स्वानिषत्तमुतोतदस्मैमध्विच्चच्छ-
द्यात् । पृथिव्यामतिषितंयदूधःपयोगोष्वदधाओषधीषु ९ अश्वादियायेतियद्वद-

न्योजंसोजातमुतमंन्यएनम् । मन्योरियायहर्म्येषुतस्थौयतःप्रजज्ञइन्द्रोअस्य- वेद १० वयंःसुपर्णाउपंसेदुरिन्द्रंप्रियमेधाऋषयोनाधंमानाः । अपध्वान्तमूर्णुहि पूर्धिचक्षुर्मुमुग्ध्यं१स्मान्निधयेवबद्धान् ११ ॥ ४ ॥

वसूनां पञ्चौरिवीतिरिन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

७४ वसूनांवाचर्कृषइयंक्षन्धियावांयज्ञैर्वारोदंस्योः । अर्वन्तोवायेरयिमन्तः सातौवनुंवायेसुश्रुणंसुश्रुतोधुः १ हवंएषामसुरोनक्षतद्यांश्रवस्यतामनंसानिंसत क्षाम् । चक्षाणायत्रंसुवितायदेवाद्यौर्नवारेभिःकृणवन्तस्वैः २ इयमेषाममृतां- नांगीःसर्वतातायेकृपणंन्तरत्नम् । धियंचयज्ञंचसाधंन्तस्तेनोधान्तुवसव्य१म- सामि ३ आतत्तइन्द्रायवःपनन्ताभियऊर्वंगोमंन्तंतितृत्सान् । सकृत्स्वं१येपु- रुपुत्रांमहींसहस्रंधारांबृहतींदुदुक्षन् ४ शचींवइन्द्रमवंसेकृणुध्वमनानतंदमयं-

न्तंपृतन्यून् । ऋभुक्षणंमघवानंसुवृक्तिंभर्तायोवज्रंनर्यंपुरुक्षुः ५ यद्वावानंपुरुत-
मंपुराषाळावृत्रहेन्द्रोनामान्यप्राः । अचेतिप्रासहस्पतिस्तुविष्मान्यदीमुश्मसि-
कर्तवेकरत्तत् ६ ॥ ५ ॥

प्र सु नव सिन्धुक्षित्प्रैयमेधो नद्यो जगती ।

७५ प्रसुवआपोमहिमानमुत्तमंकारुर्वोचातिसदनेविवस्वतः । प्रसप्तसप्त
त्रेधाहिचक्रमुःप्रसृत्वरीणामतिसिन्धुरोजसा १ प्रतेऽरदद्वरुणोयातवेपथःसिन्धो
यद्वाजाँअभ्यद्रवस्त्वम् । भूम्याअधिप्रवतायासिसानुनायदेषामग्रंजगतामिर-
ज्यसि २ दिविस्वनोयततेभूम्योपर्यनन्तंशुष्ममुदियर्तिभानुना । अभ्रादिवप्र
स्तनयन्तिवृष्टयःसिन्धुर्यदेतिवृषभोनरोरुवत् ३ अभित्वासिन्धोशिशुमिन्नमा-
तरोवाश्राअर्षन्तिपयसेवधेनवः । राजेवयुध्वानयसित्वमित्सिचौयदासामग्रंप्र

वंतामिनंक्षसि ४ इमंमेंगंगेयमुनेसरस्वतिशुतुंद्रिस्तोमंसचतापरुष्णया । असि-
क्न्यामंरुद्वृधेवितस्तयार्जीकीयेशृणुह्यासुषोमंया ५ ॥ ६ ॥ तृष्टामंयाप्रथमंया
तंवेसजूःसुसर्त्वारसयांश्वेत्यात्या । त्वंसिंन्धोकुभंयागोमतींक्रुमुंमेहन्त्वासरथंया-
भिरीयंसे ६ ऋजीत्येनीरुशंतीमहित्वापरिज्रयांसिभरतेरजांसि । अदंब्धासिन्धु-
रपसांमपस्तमाश्वानचित्रावपुंषीवदर्शता ७ स्वश्वासिन्धुःसुरथांसुवासांहिर-
ण्ययींसुकृंतावाजिनींवती । ऊर्णांवतीयुवतिःसीलमांवत्युताधिवस्तेसुभगांम-
धुवृधंम् ८ सुखंरथंयुयुजेसिन्धुरश्विनंतेनवाजंसनिषदस्मिन्नाजौ । महान्ह्यस्य
महिमापंनस्यतेऽदंब्धस्यस्वयंशसोविरप्शिनंः ९ ॥ ७ ॥

आ वोष्टौ जरत्कर्ण ऐरावतः सर्पो ग्रावाणो जगती ।

७६ आवंऋञ्जसऊर्जांव्युंष्टिष्विन्द्रंमरुतोरोदंसीअनक्तन । उभेयथांनोअहं-

नीसचाभुवासदंःसदोवरिवस्यातंउद्रिदा १ तदुश्रेष्ठंसवनंसुनोतनात्योनहस्तय-
तोअद्रिःसोतरि । विदद्ध्यं१र्योंअभिभूतिपौंस्यंमहोरायेचित्तरुतेयदर्वतः २ तदि-
द्ध्यंस्यसवनंविवेरपोयथापुरामनवेगातुमश्रेत् । गोअर्णसित्वाष्ट्रेअश्वनिर्णिजि
प्रेमध्वरेष्वध्वराँअशिश्रयुः ३ अपहतरक्षसोभङ्गुरावतःस्कभायतनिर्ऋतिंसेध-
तामतिम् । आनोरयिंसर्ववीरंसुनोतनदेवाव्यंभरतश्लोकमद्रयः ४ दिवश्चिदा
वोऽमवत्तरेभ्योविभ्वनाचिदाश्वपस्तरेभ्यः । वायोश्चिदासोमरभस्तरेभ्योऽग्नेश्चि-
दर्चपितुकृत्तरेभ्यः ५ ॥८॥ भुरन्तुनोयशसःसोत्वन्धसोग्रावाणोवाचादिविताव्दि-
वित्मता । नरोयत्रदुहतेकाम्यंमध्वाघोषयन्तोअभितोमिथस्तुरः ६ सुन्वन्तिसो-
मंरथिरासोअद्रयोनिरस्यरसंगविषोदुहन्तिते । दुहन्त्यूधरुपसेचनायकंनरोह-

व्यानमंर्जयन्तआसभिः ७ एतेनंरःस्वपंसोअभूतनयइन्द्रांयसुनुथसोमंमद्रयः । वामंवांमंवोदिव्यायधाम्नेवसुंवसुवः पार्थिवायसुन्वते ८ ॥ ९ ॥

अभ्रप्रुषोष्टौ स्यूमरश्मिर्भार्गवो मरुतस्त्रिष्टुप् । पञ्चमी जगती ।

७७ अभ्रप्रुषोनवाचाप्रुंषावसुंहविष्मंन्तोनयज्ञाविजानुषंः । सुमारुतंनब्रह्माणंमर्हसेंगणमंस्तोष्येषांनशोभसे १ श्रियेमर्यासोअञ्जींरंकृण्वतसुमारुतंनपूर्वीरतिक्षपंः । दिवस्पुत्रासएतानयेंतिरआदित्यासस्तेअक्रानवांवृधुः २ प्रयेदिवःपृथिव्यानबर्हणात्मनांरिरिच्रेअभ्रान्नसूर्यः । पाजंस्वन्तोनवीराःपंनस्यवोंरिशादंसोनमर्याअभिद्यंवः ३ युष्माकंबुध्नेअपांनयामंनिविथुर्यतिनमहीश्रंथर्यति । विश्वप्सुर्यज्ञोअर्वागयंसुवःप्रयंस्वन्तोनसत्राचआगंत ४ यूयंधूर्षुप्रयुजोनरश्मिभिर्ज्योतिष्मन्तोनभासाव्युंष्टिषु । श्येनासोनस्वयंशसोरिशादंसःप्रवासोनप्रसिं-

तासःपरिप्रुर्वः ५ ॥ १० ॥ प्रयद्दहंध्वेमरुतःपराकाद्यूयंमहःसंवरंणस्यवस्वंः । विदानासोंवसवोराध्यंस्याराञ्चिद्द्वेषंःसनुतर्युंयोत ६ यउद्दचिंयज्ञेअंध्वरेष्टामरुद्भ्योनमानुंषोददांशत् । रेवत्सवयोदधतेसुवीरंसदेवानामपिंगोपीथेअंस्तु ७ तेहि यज्ञेषुंयज्ञियांसऊमांआदित्येननाम्नाशंभंविष्ठाः । तेनोंऽवन्तुरथतूर्मंनीषांमहश्च्श यामंन्नध्वरेचंकानाः ८ ॥ ११ ॥

विप्रासोष्टौ स्यूमरश्मिर्भार्गवो मरुतास्त्रिष्टुप् । द्वितीयान्त्यास्तिस्रश्च जगत्यः ।

७८ विप्रांसोनमन्मंभिःस्वाध्योंदेवाव्यो३नयज्ञैःस्वप्नंसः । राजांनोनचित्रासुंसंदृशंःक्षितीनांनमर्यांअरेपसंः १ अग्निर्नयेभ्राजंसारुक्मवंक्षसोवातांसोनस्वयुजंःसद्यऊतंयः । प्रज्ञातारोनज्येष्ठांःसुनीतयंःसुशर्मांणोनसोमांऋतंयते २ वा-

तासोनयेधुनयोधिगत्वोऽग्नीनांनजिह्वाविरोकिणः । वर्मण्वन्तोनयोधाःशिमी-
वन्तःपितॄणांनशंसाःसुरातयः ३ रथानांनये१राःसनाभयोजिगीवांसोनशूरा-
अभिद्यवः । वरेयवोनमर्याघृतप्रुषोऽभिस्वर्तारोअर्कंनसुष्टुभः ४ अश्वासोनयेज्ये-
ष्ठासआशवोदिधिषवोनरथ्यःसुदानवः । आपोननिम्नैरुदभिर्जिगत्नवोविश्वरूपा
अङ्गिरसोनसामभिः ५ ॥ १२ ॥ ग्रावाणोनसूरयःसिन्धुमातरआदर्दिरासोअ-
द्रयोनविश्वहा । शिशूलानक्रीळयःसुमातरोमहाग्रामोनयामन्नुतत्विषा ६ उष-
सांनकेतवोऽध्वरश्रियःशुभंयवोनाञ्जिभिर्व्यश्वितन् । सिन्धवोनययियोभ्रा-
जदृष्टयःपरावतोनयोजनानिममिरे ७ सुभागान्नोदेवाःकृणुतासुरत्नानस्मा-
न्स्तोतॄन्मरुतोवावृधानाः । अधिस्तोत्रस्यसख्यस्यगातसनाद्धिवोरत्नधेयानि
सन्ति ८ ॥ १३ ॥

अपश्यं सप्ताग्निः सौचीको वैश्वानरो वा सप्तिर्वा वाजम्भरोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

७९ अपश्यमस्यमहतोमहित्वममर्त्यस्यमर्त्यासुविक्षु । नानाहनूविभृते संभरेतेअसिन्वतीबप्सतीभूर्यत्तः १ गुहाशिरोनिहितमृधगक्षीअसिन्वन्नत्ति जिह्वयावनानि । अत्राण्यस्मैपड्भिःसंभरन्त्युत्तानहस्तानमसाधिविक्षु २ प्रमातुःप्रतरंगुह्यमिच्छन्कुमारोनवीरुधःसर्पदुर्वीः । ससंनपक्कमविदच्छुचन्तंरि-रिह्वांसंरिपउपस्थेअन्तः ३ तद्वामृतंरोदसीप्रब्रवीमिजायमानोमातरागर्भोअत्ति । नाहंदेवस्यमर्त्यश्चिकेताग्निरङ्गविचेताःसप्रचेताः ४ योअस्माअन्नंतृष्वाउदधात्या-ज्यैर्घृतैर्जुहोतिपुष्यति । तस्मैसहस्रमक्षभिर्विचक्षेऽग्नेविश्वतःप्रत्यङ्ङसित्वम् ५ किंदेवेषुत्यजएनश्चकर्थाग्नेपृच्छामिनुत्वामविद्वान् । अक्रीळन्क्रीळन्हरिरत्तवेऽ-

दन्विपर्वशश्वंकर्तगामिवासिः ६ विषूचोअश्वान्युयुजेवनेजाऋजीतिभीरशना-
शिर्गृभीतान् । चक्षदेमित्रोवसुभिःसुजातःसमानृधेपर्वभिर्वावृधानः ७ ॥ १४ ॥

अग्निः सप्त सप्ताग्निः सौचीको वैश्वानरो वाग्निस्त्रिष्टुप् ।

८०अग्निःसप्तिंवाजम्भरंददात्यग्निर्वीरंश्रुत्यंकर्मनिष्ठाम् । अग्नीरोदसीविचरं-
त्समञ्जन्नग्निर्नारींवीरकुक्षिंपुरंन्धिम् १ अग्नेरप्नसःसमिदस्तुभद्राग्निर्महीरोदसीआ
विवेश । अग्निरेकंचोदयत्समत्स्वग्निर्वृत्राणिदयतेपुरूणि २ अग्निर्हत्यंजरतःक-
र्णमावाग्निरद्भ्योनिरदहज्जरूथम् । अग्निरत्रिंघर्मउरुष्यदन्तरग्निर्नृमेधंप्रजयासृज-
त्सम् ३ अग्निर्दाद्द्रविणंवीरपेशाअग्निरृषिंयःसहस्रासनोति । अग्निर्दिविहव्यमा
ततानाग्नेर्धामानिविभृतापुरुत्रा ४ अग्निमुक्थैरृषयोविह्वयन्तेऽग्निंनरोयामनिबा-
धितासः । अग्निंवयोअन्तरिक्षेपतन्तोऽग्निःसहस्रापरियातिगोनाम् ५ अग्निंवि-

शईळतेमानुषीर्याअग्निंमनुषोनहुषोविजाताः । अग्निर्गान्धर्वींपथ्यामृतस्याग्नेर्ग-
व्यूतिर्घृतआनिषत्ता ६ अग्नयेब्रह्मऋभवस्ततक्षुरग्निंमहामवोचामासुवृक्तिम् ।
अग्नेप्रावजरितारंयविष्ठाग्नेमहिद्रविणमायजस्व ७ ॥ १५ ॥

य इमा विश्वा सप्त विश्वकर्मा भौवनो विश्वकर्मा त्रिष्टुप् ।

८१ यइमाविश्वाभुवनानिजुह्वदृषिर्होतान्यसीदत्पितानः । सआशिषाद्रवि-
णमिच्छमानःप्रथमच्छदवराँआविवेश १ किंस्विदासीदधिष्ठानमारम्भणंकत-
मस्वित्कथासीत् । यतोभूमिंजनयन्विश्वकर्माविद्यामौर्णोन्महिनाविश्वचक्षाः २
विश्वतश्चक्षुरुतविश्वतोमुखोविश्वतोबाहुरुतविश्वतस्पात् । संबाहुभ्यांधमतिसंप-
तत्रैर्द्यावाभूमीजनयन्देवएकः ३ किंस्विद्वनंकउसवृक्षआसयतोद्यावापृथिवीनि-
ष्टतक्षुः । मनीषिणोमनसापृच्छतेदुतद्यदध्यतिष्ठद्भुवनानिधारयन् ४ यातेधामा-

निपरमाणियावमायामध्यमाविश्वकर्मन्नुतेमा । शिक्षासखिभ्योहविषिस्वधावः स्वयंयंजस्वतन्वंवृधानः ५ विश्वकर्मन्हविषावावृधानःस्वयंयंजस्वपृथिवीमुत द्याम् । मुह्यंन्त्वन्येअभितोजनासइहास्माकंमघवासूरिरस्तु ६ वाचस्पतिंविश्वकर्माणमूतयेमनोजुवंवाजेअद्याहुवेम । सनोविश्वानिहवनानिजोषद्विश्वशंभूरवसेसाधुकर्मा ७ ॥ १६ ॥

चक्षुषः सप्त विश्वकर्मा भौवनो विश्वकर्मा त्रिष्टुप् ।

८२ चक्षुषःपितामनसाहिधीरोघृतमेनेअजनन्नम्नमाने । यदेदन्ताअददृहन्त पूर्वआदिद्द्यावापृथिवीअप्रथेताम् १ विश्वकर्माविमनाआद्विहायाधाताविधाता परमोतसन्दृक् । तेषामिष्टानिसमिषामदन्तियत्रासप्तऋषीन्परएकमाहुः २ यो नःपिताजनितायोविधाताधामानिवेदभुवनानिविश्वा । योदेवानांनामधाएकएव-

वतंसंप्रश्नंभुवनायन्त्यन्या ३ तआयंजन्तद्द्रविणंसमस्मास्वृषंयःपूर्वेजरितारोनभूना । असूर्तेसूर्तेरजंसिनिषत्तेयेभूतानिसमकृण्वन्निमानि ४ परोदिवापरएनापृथिव्यापरोदेवेभिरसुरैर्यदस्ति । कंस्विद्गर्भंप्रथमंदध्रआपोयत्रदेवाःसमपश्यन्तविश्वे ५ तमिद्गर्भंप्रथमंदध्रआपोयत्रदेवाःसमगच्छन्तविश्वे । अजस्यनाभावध्येकमर्पितंयस्मिन्विश्वानिभुवनानितस्थुः ६ नतंविदाथयइमाजजानान्यद्युष्माकमन्तरंबभूव । नीहारेणप्रावृताजल्प्याचासुतृपउक्थशासश्चरन्ति ७ ॥ १७ ॥

यस्ते मन्यो सप्त मन्युस्तापसो मन्युस्त्रिष्टुप् । आद्या जगती ।

८३ यस्तेमन्योऽविधद्वज्रसायकसहओजःपुष्यतिविश्वमानुषक् । साह्यामदासमार्यंत्वयायुजासहस्कृतेनसहसासहस्वता १ मन्युरिन्द्रोमन्युरेवासदेवोमन्युर्होतावरुणोजातवेदाः । मन्युंविशईळतेमानुषीर्याःपाहिनोमन्योतपसास-

जोषाः २ अभीहिमन्योतवसस्तवीयान्तपसायुजाविजहिशत्रून् । अमित्रहा वृत्रहादस्युहाचविश्वावसून्याभरात्वंनः ३ त्वंहिमन्योअभिभूत्योजाःस्वयंभूर्भामोअभिमातिषाहः । विश्वचर्षणिःसहुरिःसहावानस्मास्वोजःपृतनासुधेहि ४ अभागःसन्नपपरेतोअस्मितवक्रत्वातविषस्यप्रचेतः । तंत्वामन्योअक्रतुर्जिहीळाहंस्वातनूर्बलदेयायमेहि ५ अयंतेअस्म्युपमेह्यर्वाङ्प्रतीचीनःसहुरेविश्वधायः । मन्योवज्रिन्नभिमामाववृत्स्वहनावदस्यूँरुतबोध्यापेः ६ अभिप्रेहिदक्षिणतोभवामेऽधावृत्राणिजङ्घनावभूरि । जुहोमितेधरुणंमध्वोअग्रमुभाउपांशुप्रथमापिबाव ७ ॥ १८ ॥

त्वया मन्यो सप्त मन्युस्तापसो मन्युर्जगती । आद्यास्तिस्रस्त्रिष्टुभः ।

८४ त्वयामन्योसरथमारुजन्तोहर्षमाणासोधृषितामरुत्वः । तिग्मेषवआ-

युधासंशिशानाअभिप्रयन्तुनरोअग्निरूपाः १ अग्निरिवमन्योत्विषितःसहस्वसे-
नानीर्नःसहुरेहूतएधि । हत्वायशत्रून्विभजस्ववेदओजोमिमानोविमृधोनुदस्व २
सहस्वमन्योअभिमातिमस्मेरुजन्मृणन्प्रमृणन्प्रेहिशत्रून् । उग्रंतेपाजोनन्वा-
रुरुध्रेवशीवशंनयसएकजत्वम् ३ एकोबहूनामसिमन्यवीळितोविशंविशंयुध-
येसंशिशाधि । अकृत्तरुक्त्वयायुजावयंद्युमन्तंघोषंविजयायकृण्महे ४ विजेष-
कृदिन्द्रइवानवब्रवो३स्माकंमन्योअधिपाभवेह । प्रियंतेनामसहुरेगृणीमसिवि-
द्मातमुत्संयतआबभूथ ५ आभूत्यासहजावज्रसायकसहोबिभर्ष्यभिभूतउत्तर-
म् । क्रत्वानोमन्योसहमेद्येधिमहाधनस्यपुरुहूतसंसृजि ६ संसृष्टंधनमुभयंस-
माकृतमस्मभ्यंदत्तांवरुणश्चमन्युः । भियंदधानाहृदयेषुशत्रवःपराजितासोअप-
निलयन्ताम् ७॥ ११॥ इति शाकलर्क्संहितायां दशमे मण्डले षष्ठोनुवाकः॥ १० ॥६॥

सत्येन सप्तचत्वारिंशत्सूर्या सावित्री । आद्यानां पञ्चानां सोमः । तत एकादशनां सूर्या-
विवाहः । सप्तदश्या देवाः । अष्टादश्याः सोमार्कौ । एकोनविंश्याश्चन्द्रमाः । ततो
नवानां नृणां विवाहमन्त्रा अशीःप्रायाः । ततो द्वयोर्वधूवासःसंस्पर्शनिन्दा ।
एकत्रिंश्या यक्ष्मनाशिनी दम्पत्योः । अन्त्यानां षोडशानां सूर्या । चतुर्दश्ये-
कोनविंशीविंश्येकविंशीत्रयोविंशीचतुर्विंशीषड्विंशीषट्त्रिंशीसप्तत्रिंशीचतु-
श्चत्वारिंश्यस्त्रिष्टुभः । अष्टादशीसप्तविंशीत्रिचत्वारिंश्यो जगत्यः ।
चतुस्त्रिंश्युरोबृहती । शिष्टा अनुष्टुभः ।

८५ सत्येनोत्तंभिताभूमिःसूर्येणोत्तंभिताद्यौः । ऋतेनांदित्यास्तिष्ठन्तिदिवि-
सोमोअधिश्रितः १ सोमेनादित्याबलिनःसोमेनपृथिवीमही । अथोनक्षत्राणा-
मेषामुपस्थेसोमआहितः २ सोमंमन्यतेपपिवान्यत्संपिंषन्त्योषधिम् । सोमंयं-
ब्रह्माणोविदुर्नतस्याश्नातिकश्चन ३ आच्छद्विधानैर्गुपितोबार्हतैःसोमरक्षितः ।

ग्राव्णामिच्छृण्वन्तिष्ठसिनतेअश्नातिपार्थिवः ४ यत्वांदेवप्रपिबन्तिततआप्या-
यसेपुनः । वायुःसोमस्यरक्षितासमानांमासआकृतिः ५ ॥ २० ॥ रैभ्यासी-
दनुदेयीनाराशंसीन्योचनी । सूर्यायाभद्रमिद्वासोगाथयैतिपरिष्कृतम् ६ चित्ति-
राउपबर्हणंचक्षुराअभ्यञ्जनम् । द्यौर्भूमिःकोशआसीद्यदयात्सूर्यापतिम् ७
स्तोमाआसन्प्रतिधयःकुरीरंछन्दओपशः । सूर्यायाअश्विनावराग्निरासीत्पुरोग-
वः ८ सोमोवधूयुरभवदश्विनास्तामुभावरा । सूर्यायत्पत्येशंसन्तीमनसास-
वितादात् ९ मनोअस्याअनआसीद्द्यौरासीदुतच्छदिः । शुक्रावनड्वाहावास्तां
यदयात्सूर्यागृहम् १० ॥ २१ ॥ ऋक्सामाभ्यामभिहितौगावौतेसामनावितः ।
श्रोत्रंतेचक्रेआस्तांदिविपन्थाश्चराचरः ११ शुचीतेचक्रेयात्याव्यानोअक्षआह-
तः । अनोमनस्मयंसूर्यारोहत्प्रयतीपतिम् १२ सूर्यायावहतुःप्रागात्सवितायम्

वासृंजत् । अघासुंहन्यन्तेगावोऽर्जुन्योःपर्युह्यते १३ यदंश्विनापृच्छमांनावयातंत्रिचक्रेणंवहतुंसूर्यायाः । विश्वेंदेवाअनुतद्वांमजानन्पुत्रःपितरांववृणीतपूषा १४ यदयांतंशुभस्पतीवरेयंसूर्यामुप । क्वैकंचक्रंवांमासीत्क्वंदेष्ट्रायंतस्थथुः १५ ॥ २२ ॥ द्वेतेंचक्रेसूर्येब्रह्माणंऋतुथाविंदुः । अथैकंचक्रंयद्गुहातदंद्धातयइद्विंदुः १६ सूर्यायैदेवेभ्योंमित्रायवरुणायच । येभूतस्यप्रचेतसइदंतेभ्योंऽकरंनमः १७ पूर्वापरंचंरतोमाययैतौशिशूक्रीळन्तौपरियातोअध्वरम् । विश्वान्यन्योभुवंनाभिचष्टंऋतूँरन्योविदधंज्जायतेपुनः १८ नवोंनवोभवतिजायंमानोऽह्नांकेतुरुषसांमेत्यग्रम् । भागंदेवेभ्योविदंधात्यायन्प्रचन्द्रमांस्तिरतेदीर्घमायुः १९ सुकिंशुकंशंल्मलिंविश्वरूपंहिरंण्यवर्णंसुवृतंसुचक्रम् । आरोहसूर्येअमृतंस्यलोकंस्योनंपत्येवहतुंकृणुष्व २० ॥ २३ ॥ उदीर्ष्वातःपतिंवतीह्येषाविश्वावसुनम-

सागीभिरीळे । अन्यामिंच्छपितृषदंव्यंक्तांसतेभागोजनुषातस्यंविद्धि २१ उदी-
र्ष्वातोविश्वावसोनमंसेळामहेत्वा । अन्यामिंच्छप्रफर्व्यं१संजायांपत्यांसृज २२
अनृक्षराऋजवंःसन्तुपन्थायेभिःसखांयोयन्तिंनोवरेयम् । समंर्यमासंभगोंनोनि-
नीयात्संजांस्पत्यंसुयमंमस्तुदेवाः २३ प्रत्वांमुञ्चामिवरुंणस्यपाशाद्येनत्वावंध्ना-
त्सवितासुशेवंः । ऋतस्ययोनौंसुकृतस्यंलोकेऽरिष्टांत्वासहपत्यांदधामि २४ प्रे-
तोमुञ्चामिनामुतंःसुबद्धाममुतंस्करम् । यथेयमिंन्द्रमीढ्वःसुपुत्रासुभगासंति २५
॥ २४ ॥ पूषात्वेतोनंयतुहस्तगृह्याश्विनांत्वाप्रवंहतांरथेन । गृहान्गंच्छगृहपत्नीय-
थासोंवशिनीत्वंविदथमावंदासि २६ इहप्रियंप्रजयांतेसमृंध्यतामस्मिन्गृहेगार्हं-
पत्यायजागृहि । एनापत्यांतन्वं१संसृंजस्वाधाजिव्रींविदथमावंदाथः २७ नीलल-
लोहितंभंवतिकृत्यासक्तिर्व्यज्यते । एधंन्तेअस्याज्ञातयःपतिर्बन्धेषुबध्यते २८ प-

रादेहिशामुल्यंब्रह्मभ्योविभजावसु। कृत्यैषापद्वतीभूत्वाजायाविशतेपतिम् २९
अश्रीरातनूर्भवतिरुशतीपापयामुया । पतिर्यद्वध्वो३वाससास्वमङ्गमभिधित्सते
३०॥२५॥ येवध्वश्चन्द्रंवहतुंयक्ष्मायन्तिजनादनु ।पुनस्तान्यज्ञियादेवानयन्तुय-
तआगताः ३१ माविदन्परिपन्थिनोयआसीदन्तिदम्पती । सुगेभिर्दुर्गमतीतामप-
द्रान्त्वरातयः ३२ सुमङ्गलीरियंवधूरिमांसमेतपश्यत । सौभाग्यमस्यैदत्त्वाया-
थास्तंविपरेतन ३३ तृष्टमेतत्कटुकमेतदपाष्ठवद्विषवन्नैतदत्तवे । सूर्यायोब्रह्मावि-
द्यात्सइद्वाधूयमर्हति ३४ आशसनंविशसनमथोअधिविकर्तनम् । सूर्यायाःप-
श्यरूपाणितानिब्रह्मातुशुन्धति ३५ ॥ २६ ॥ गृभ्णामितेसौभगत्वायहस्तंम-
यापत्याजरदष्टिर्यथासः । भगोअर्यमासवितापुरन्धिर्मह्यंत्वादुर्गार्हपत्यायदेवाः
३६ तांपूषञ्छिवतमामेरयस्वयस्यांबीजंमनुष्या३वपन्ति । यानउरूउशतीवि-

अथ्यांतियस्यांमुशन्तंःप्रहरांमशेपम् ३७ तुभ्यमग्रेपर्यंवहन्त्सूर्यांवंहतुनांसह । पुनः पतिंभ्योजायांदाअंग्नेप्रजयांसह ३८ पुनःपत्नींमग्निरंदादायुंषासहवर्चसा । दीर्घायुंरस्यायःपतिर्जीवांतिशरदंःशतम् ३९ सोमंःप्रथमोविविंदेगन्धर्वोविंविद उत्तंरः । तृतीयोंअग्निष्टेपतिंस्तुरीयंस्तेमनुष्यजाः ४० ॥ २७ ॥ सोमोंददद्गन्धर्वायंगन्धर्वोददद्ग्नये । रयिंचंपुत्रांश्चांदादग्निर्मह्यमथोइमाम् ४१ इहैवस्तंमा वियौष्टंविश्वमायुर्व्यश्नुतम् । क्रीळंन्तौपुत्रैर्नप्तृंभिर्मोदंमानौस्वेगृहे ४२ आनंःप्रजांजंनयतुप्रजापंतिराजरसायसमंनक्त्वर्यमा । अदुर्मङ्गलीःपतिलोकमाविंश शंनोंभवद्विपदेशंचतुंष्पदे ४३ अघोंरचक्षुरपंतिघ्न्येधिशिवापशुभ्यंःसुमनांःसुवर्चाः । वीरसूर्देवकांमास्योनाशंनोंभवद्विपदेशंचतुंष्पदे ४४ इमांत्वमिंन्द्रमीढ्वः सुपुत्रांसुभगांकृणु । दशांस्यांपुत्रानाधेंहिपतिंमेकादशंकृंधि ४५ सम्राज्ञीश्वशुंरे

भवसम्राज्ञीश्वश्रांभव । ननान्दरिसम्राज्ञीभवसम्राज्ञीअधिदेवृषु ४६ समंजन्तु विश्वेदेवाःसमापोहृदयानिनौ । संमातरिश्वासंधातासमुदेष्ट्रीदधातुनौ ४७ ॥ २८ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां इत्यष्टमाष्टके तृतीयोध्यायः ॥ ८ ॥ ३ ॥

विहित्र्यधिकैन्द्रोवृषाकपिरिन्द्राणीन्द्रश्चसमूदिरेपाङ्क्तंरक्षोहणंपञ्चाधिकापायुराग्नेयंराक्षोघ्नंचतुरनुष्टु-बन्तंहविरेकोनाङ्गिरसोमूर्धन्वान्वामदेव्योवासौर्यवैश्वानरीयमिन्द्रंस्तवञ्च्नारेणुःपञ्चम्यैन्द्रासोमीसहस्र शीर्षापोळशनारायणःपौरुषमानुष्टुभंत्रित्रिष्टुबन्तंतुसंजागृवद्भिःपञ्चोनारुणोवैतहव्य आग्नेयंयज्ञस्यशा-र्यातोमानवोवैश्वदेवंतुजागतंमहितान्वःपार्थ्यःप्रस्तारपाङ्क्तंपुरस्ताद्बृहत्यन्तंत्रयोदश्युपाद्येचानुष्टुभौनव-म्यक्षरैःपङ्क्तिरेकादशीन्यङ्कुसारिणीप्रैतेषळूनासर्पोर्बुदःकाद्रवेयोग्राव्णोस्तौत्पञ्चम्यन्त्येत्रिष्टुभौसप्तमीच।

वि हि त्रयोविंशतिर्वृषाकपिरैन्द्र इन्द्राणीन्द्रश्च समूदिरे पङ्क्तिः ।

८६ ॐम् विहिसोतोरसृक्षतनेन्द्रंदेवममंसत । यत्रामदद्वृषाकपिरर्यःपुष्टेषु मत्संखाविश्वस्मादिन्द्रउत्तरः १ पराहीन्द्रधावसिवृषाकपेरतिव्यथिः । नोअहप्र

विन्दस्युन्यत्रसोमंपीतयेविश्वंस्मादिन्द्रउत्तरः २ किमयंत्वावृषाकंपिश्चकारहरि-
तोमृगः। यस्माइरस्यसीदुन्वं१योवापुष्टिमद्वसुविश्वंस्मादिन्द्रउत्तरः ३ यमिमं
त्वंवृषाकंपिंप्रियमिन्द्राभिरक्षसि।श्वान्वंस्यजम्भिषदपिकर्णेवराहयुर्विश्वंस्मादिन्द्र
उत्तरः ४ प्रियातष्टानिमेकपिर्व्यक्ताव्यदूदुषत् । शिरोन्वंस्यराविषंनसुगंदुष्कृते
भुवंविश्वंस्मादिन्द्रउत्तरः ५ ॥ १ ॥ नमत्स्त्रीसुभसत्तरानसुयाशुतराभुवत् । न
मत्प्रतिच्यवीयसीनसक्थ्युद्यमीयसीविश्वंस्मादिन्द्रउत्तरः ६ उवेअम्बसुलाभि-
केयथेवाङ्गभंविष्यति । भसन्मेअम्बसक्थिमेशिरोमेवीवहृष्यतिविश्वंस्मा-
दिन्द्रउत्तरः ७ किंसुबाहोस्वङ्गुरेपृथुष्टोपृथुजाघने । किंशूरपत्निनस्त्वमभ्यमीषि
वृषाकंपिंविश्वंस्मादिन्द्रउत्तरः ८ अवीरामिवमामयंशरारुरभिमंन्यते । उताह-
मंस्मिवीरिणीन्द्रंपत्नीमरुत्संखाविश्वंस्मादिन्द्रउत्तरः ९ संहोत्रंस्मंपुरानारीसमं-

नंवावंगच्छति । वेधाकृतस्यंवीरिणीन्द्रंपत्नीमहीयतेविश्वंस्मादिन्द्रउत्तंरः १०
॥ २ ॥ इन्द्राणीमासुनारिषुसुभगांमहमंश्रवम् । नह्यस्याअपरंचनज-
रसामरंतेपतिर्विश्वंस्मादिन्द्रउत्तंरः ११ नाहमिंन्द्राणिरारणसख्युंर्वृषाकंपे-
र्ऋते । यस्येदनप्यंहविः प्रियंदेवेषुगच्छंतिविश्वंस्मादिन्द्रउत्तंरः १२ वृषांकपा-
यिरेवंतिसुपुंत्रआदुसुस्नुंषे । घसंत्तइन्द्रंउक्षणंः प्रियंकांचित्करंहविर्विश्वंस्मादि-
न्द्रउत्तंरः १३ उक्ष्णोहिमेपञ्चंदशसाकंपचंन्तिविंशतिम् । उताहमंद्मिपी-
वइदुभाकुक्षीपृंणन्तिमेविश्वंस्मादिन्द्रउत्तंरः १४ वृषभोनतिग्मशृंङ्गो ऽन्तर्यू-
थेषुरोरुंवत् । मन्थस्तंइन्द्रशंहृदेयंतेसुनोतिंभावयुर्विश्वंस्मादिन्द्रउत्तंरः १५
॥ ३ ॥ नसेशेयस्यरम्बंते ऽन्तरासक्थ्या३कपृंत् । सेदींशेयस्यंरोमशंनिंषेदुषों
विजृम्भंतेविश्वंस्मादिन्द्रउत्तंरः १६ नसेशेयस्यंरोमशंनिंषेदुषोंविजृम्भंते । से-

दींशेयस्यरम्बंते ऽन्तरासक्थ्या३कपृद्विश्वंस्मादिन्द्रउत्तंरः १७ अयमिन्द्रवृषाकं-
पिःपरंस्वन्तंहतंविंदत् । असिंसूनांनवंचरुमादेधस्यानआचिंतंविश्वंस्मादिन्द्रउ-
त्तंरः १८ अयमेमिविचाकंशद्विचिन्वन्दासमार्यम् । पिवांमिपाकसुत्वंनोऽभि
धीरंमचाकशंविश्वंस्मादिन्द्रउत्तंरः १९ धन्वंचयत्कृन्तत्रंचकतिंस्वित्तावियोजंना ।
नेदीयसोवृषाकपेऽस्तमेहिंगृहाँउपविश्वंस्मादिन्द्रउत्तंरः २० पुनरेहिंवृषाकपेसु-
वितांकल्पयावहै । यएषःस्वंप्ननंशनोऽस्तमेषिंपथापुनर्विश्वंस्मादिन्द्रउत्तंरः २१
यदुदंञ्चोवृषाकपेगृहमिन्द्राजंगन्तन । क्वं१स्यपुंल्वघोमृगःकमंगञ्जनयोपंनोवि-
श्वंस्मादिन्द्रउत्तंरः २२ पर्शुर्हनामंमानवीसाकंसंसूवविंशतिम् । भद्रंभंलत्य-
स्यांअभूद्यस्यांउदरमामंयद्विश्वंस्मादिन्द्रउत्तंरः २३ ॥ ४ ॥

 रक्षोहणं पञ्चविंशतिः पायुरग्नी रक्षोहा त्रिष्टुप् । अन्त्याश्चतस्रोनुष्टुभः ।

८७ रक्षोहणंवाजिनमाजिघर्मिमित्रंप्रथिष्ठमुपयामिशर्म । शिशानोअग्निः
क्रतुभिःसमिद्धःसनोदिवासरिषःपातुनक्तम् १ अयोदंष्ट्रोअर्चिषायातुधानानुप
स्पृशजातवेदःसमिद्धः । आजिह्वयामूरदेवान्रभस्वक्रव्यादोवृक्त्व्यपिधत्स्वास-
न् २ उभोभयाविन्नुपधेहिदंष्ट्राहिंस्रःशिशानोऽवरंपरंच । उतान्तरिक्षेपरियाहि
राजञ्जम्भैःसंधेह्यभियातुधानान् ३ यज्ञैरिषूःसंनममानोअग्नेवाचाशल्याँअशनि-
भिर्दिहानः । ताभिर्विध्यहृदयेयातुधानान्प्रतीचोबाहून्प्रतिभङ्ध्येषाम् ४ अग्ने-
त्वचंयातुधानस्यभिन्धिहिंस्राशनिर्हरसाहन्त्वेनम् । प्रपर्वाणिजातवेदःशृणीहि
क्रव्यात्क्रविष्णुर्विचिनोतुवृक्णम् ५ ॥ ५ ॥ यत्रेदानींपश्यसिजातवेदस्तिष्ठ-
न्तमग्नउतवाचरन्तम् । यद्वान्तरिक्षेपथिभिःपतन्तंतमस्ताविध्यशर्वाशिशानः ६

उतालब्धंस्पृणुहिजातवेदआलेभानादृष्टिभिर्यातुधानात् । अग्नेपूर्वोनिजहिशो-
शुचानआमादःक्ष्विङ्कास्तमदन्त्वेनीः ७ इहप्रब्रूहियतमःसोअग्नेयोयातुधानोय
इदंकृणोति । तमारभस्वसमिधायविष्ठनृचक्षसश्चक्षुषेरन्धयैनम् ८ तीक्ष्णेनाग्ने
चक्षुषारक्षयज्ञंप्राञ्चंवसुभ्यःप्रणयप्रचेतः । हिंस्रंरक्षांस्यभिशोशुचानंमात्वादभ-
न्यातुधानानृचक्षः ९ नृचक्षारक्षःपरिपश्यविक्षुतस्यत्रीणिप्रतिशृणीह्यग्रा । तस्या-
ग्नेपृष्टीर्हरसाशृणीहित्रेधामूलंयातुधानस्यवृश्च १० ॥ ६ ॥ त्रिर्यातुधानःप्रसितिं
तएत्वृतंयोअग्नेअनृतेनहन्ति । तमर्चिषास्फूर्जयञ्जातवेदःसमक्षमेनंगृणतेनिवृ-
ङ्धि ११ तदग्नेचक्षुःप्रतिधेहिरेभेशफारुजंयेनपश्यसियातुधानम् । अथर्ववज्ज्यो-
तिषादैव्येनसत्यंधूर्वन्तमचितंन्योष १२ यदग्नेअद्यमिथुनाशपातोयद्वाचस्तृष्टं
जनयन्तरेभाः । मन्योर्मनसःशरव्या३जायतेयातयाविध्यहृदयेयातुधाना-

न् १३ पराशृणीहितपसायातुधानान्पराग्नेरक्षोहरसाशृणीहि । परार्चिषामूरदे-
वाञ्छृणीहिपरासुतृपोअभिशोशुचानः १४ पराद्यदेवावृजिनंशृणन्तुप्रत्यगेनंशप-
थायन्तुतृष्टाः । वाचास्तेनंशरवऋच्छन्तुमर्मन्विश्वस्यैतुप्रसितिंयातुधानः १५
॥७॥ यःपौरुषेयेणक्रविषासमङ्क्तेयोअश्व्येनपशुनायातुधानः । योअघ्न्यायाभर-
तिक्षीरमग्नेतेषांशीर्षाणिहरसापिवृश्च १६ संवत्सरीणंपयउस्रियायास्तस्यमा-
शीद्यातुधानोनृचक्षः । पीयूषमग्नेयतमस्तितृप्सात्तंप्रत्यञ्चमर्चिषाविध्यमर्म-
न् १७ विषंगवांयातुधानाःपिबन्त्वावृश्च्यन्तामदितयेदुरेवाः । परैनान्देवःसवि-
ताददातुपराभागमोषधीनांजयन्ताम् १८ सनादग्नेमृणसियातुधानान्नत्वारक्षां-
सिपृतनासुजिग्युः । अनुदहसहमूरान्क्रव्यादोमातेहेत्यामुक्षतदैव्यायाः १९
त्वंनोअग्नेअधरादुदक्तात्त्वंपश्चादुतरक्षापुरस्तात् । प्रतितेतेअजरासस्तपिष्ठाअघ-

शंसंशोशुंचतोदहन्तु २० ॥ ८ ॥ पश्चात्पुरस्तादधरादुदक्तात्कविःकाव्येनपरिपाहिराजन् । सखेसखायमजरोजरिम्णेऽग्नेमर्तांअमर्त्यस्त्वंनः २१ परित्वाग्नेपुरंवयंविप्रंसहस्यधीमहि । धृषद्वर्णंदिवेदिवेहन्तारंभङ्गुरावताम् २२ विषेणभङ्गुरावतःप्रतिष्मरक्षसोदह । अग्नेतिग्मेनशोचिषातपुरग्राभिर्ऋष्टिभिः २३ प्रत्यग्नेमिथुनादहयातुधानाकिमीदिनां । संत्वाशिशामिजागृह्यदब्धंविप्रमन्मभिः २४ प्रत्यग्नेहरसाहरःशृणीहिविश्वतःप्रति । यातुधानस्यरक्षसोबलंविरुज वीर्यम् २५ ॥ ९ ॥

हविरेकोनविंशतिर्मूर्धन्वानाङ्गिरसो वामदेव्यो वा सूर्यवैश्वानरौ त्रिष्टुप् ।

८८ हविष्पान्तमजरंस्वर्विदिदिविस्पृश्याहुतंजुष्टमग्नौ । तस्यभर्मणेभुवनायदेवाधर्मणेकंस्वधयाप्रथन्त १ गीर्णंभुवनंतमसापगूळ्हमाविःस्वरभवज्जाते

अग्नौ । तस्यंदेवाःपृथिवीद्यौरुतापोऽरणयन्नोषधीःसख्येअस्य २ देवेभिर्न्विषि-
तोयज्ञियेभिरग्निंस्तोषाण्यजरंबृहन्तम् । योभानुनापृथिवींद्यामुतेमामाततानरो-
दसीअन्तरिक्षम् ३ योहोतासीत्प्रथमोदेवजुष्टोयंसमाञ्जन्नाज्येनावृणानाः । स
पतत्रीत्वरंस्थाजगद्यच्छ्वात्रमग्निरकृणोज्जातवेदाः ४ यज्जातवेदोभुवनस्यमूर्ध-
न्नतिष्ठोअग्नेसहरोचनेन । तंत्वाहेममतिभिर्गीर्भिरुक्थैःसयज्ञियोअभवोरोदसि-
प्राः ५ ॥ १० ॥ मूर्धाभुवोभवतिनक्तमग्निस्ततःसूर्योजायतेप्रातरुद्यन् । मायामू
तुयज्ञियानामेतामपोयत्तूर्णिश्चरतिप्रजानन् ६ दृशेन्योयोमहिनासमिद्धोऽरोचत
दिवियोनिर्विभावा।तस्मिन्नग्नौसूक्तवाकेनदेवाहविर्विश्वआजुहवुस्तनूपाः ७सूक्त-
वाकंप्रथमादिदग्निमादिद्धविरजनयन्तदेवाः । सएषांयज्ञोअभवत्तनूपास्तंद्यौर्वेद
तंपृथिवीतमापः ८ यंदेवासोऽजनयन्ताग्निंयस्मिन्नाजुहवुर्भुवनानिविश्वा ।सोअ-

चिषा पृथिवीं द्यामुतेमामृं जूयमानो अतपन्महित्वा ९ स्तोमेन हि दिवि देवासो अग्नि-
मजीजनञ्छक्तिभी रोदसिप्राम् । तमू अकृण्वन्त्रेधा भुवे कं स ओषधीः पचति विश्व-
रूपाः १० ॥ ११ ॥ यदेदेनमदधुर्यज्ञियासो दिवि देवाः सूर्यमादितेयम् । यदा च-
रिष्णू मिथुनावभूतामादित्प्रापश्यन्भुवनानि विश्वा ११ विश्वस्मा अग्निं भुवनाय दे-
वा वैश्वानरं केतुमह्नामकृण्वन् । आ यस्ततानोषसो विभातीरपो ऊर्णोति तमो अर्चि-
षायन् १२ वैश्वानरं कवयो यज्ञियासोऽग्निं देवा अजनयन्नजुर्यम् । नक्षत्रं प्रत्नममि-
नच्चरिष्णु यक्षस्याध्यक्षं तविषं बृहन्तम् १३ वैश्वानरं विश्वहा दीदिवांसं मन्त्रैरग्निं क-
विमच्छा वदामः । यो महिम्ना परिबभूवोर्वी उतावस्तादुत देवः परस्तात् १४ द्वे स्रु-
ती अशृणवं पितॄणामहं देवानामुत मर्त्यानाम् । ताभ्यामिदं विश्वमेजत्समेति यद-
न्तरा पितरं मातरं च १५ ॥ १२ ॥ द्वे समीची बिभृतश्चरन्तं शीर्षतो जातं मनसा

विमृंष्टम् । सम्प्रत्यङ्विश्वाभुवंनानितस्थावप्रंयुच्छन्तरणिर्भ्राजंमानः १६ यत्रावदेंतेअवंरःपरंश्चयज्ञन्योंःकतरोनौविवेंद । आशेंकुरित्संधमादंसखांयोनक्षंन्तयज्ञंकइदंविवोंचत् १७ कत्यग्नयःकतिसूर्यांसःकत्युषासःकत्युंस्विदापंः । नोपस्पिजंवःपितरोवदामिपृच्छामिंवःकवयोविद्मनेकम् १८ यावन्मात्रमुषसोनप्रतींकंसुपर्ण्यो३वसंतेमातरिश्वः । तावंद्दधात्युपंयज्ञमायन्ब्राह्मणोहोतुरवंरोनिषीदंन् १९ ॥ १३ ॥

इन्द्रंस्तवाष्टादश रेणुरिन्द्रस्त्रिष्टुप् । पञ्चम्या इन्द्रासोमौ ।

८९ इन्द्रंस्तवानृतंमंयस्यंमहाविंबबाधेरोंचनाविज्मोअन्तांन् । आयःपप्रौचर्षणीधृद्वरोंभिःप्रसिन्धुंभ्योरिरिचानोमंहित्वा १ ससूर्यःपर्युरूवरांस्येन्द्रोंववृत्याद्रथ्येंवचक्रा । अतिंष्ठन्तमपस्यं१नसर्गंकृष्णातमांसित्विष्यांजघान २ समा-

नमस्माअनपावृदर्चक्षमयादिवोअसमंब्रह्मनव्यम् । वियःपृष्ठेवजनिमान्यर्यइन्द्र-
श्चिकायनसखायमीषे ३ इन्द्रायगिरोअनिशितसर्गाअपःप्रेरयंसगरस्यबुध्नात् ।
योअक्षेणेवचक्रियाशचीभिर्विष्वक्तस्तम्भपृथिवीमुतद्याम् ४ आपान्तमन्युस्तृ-
पलप्रभर्माधुनिःशिमीवाञ्छरुमाँऋजीषी । सोमोविश्वान्यतसावनानिनार्वागि-
न्द्रंप्रतिमानानिदेभुः ५ ॥ १४ ॥ नयस्यद्यावापृथिवीनधन्वनान्तरिक्षंनाद्रयः
सोमोअक्षाः । यदस्यमन्युरधिनीयमानःशृणातिवीळुरुजतिस्थिराणि ६ जघान
वृत्रंस्वधितिर्वनेवरुरोजपुरोअरदन्नसिन्धून् । बिभेदगिरिंनवमिन्नकुम्भमागाइन्द्रो
अकृणुतस्वयुग्भिः ७ त्वंहत्यदृणयाइन्द्रधीरोऽसिर्नपर्ववृजिनाशृणासि । प्रयेमि-
त्रस्यवरुणस्यधामयुजंनजनामिनन्तिमित्रम् ८ प्रियेमित्रंप्रार्यमणंदुरेवाःप्रसं-
गिरःप्रवरुणंमिनन्ति । न्य१मित्रेषुवधमिन्द्रतुम्रंवृषन्वृषाणमरुषंशिशीहि ९ इ-

न्द्रोदिवइन्द्रईशेपृथिव्याइन्द्रोअपामिन्द्रइत्पर्वतानाम् । इन्द्रोवृधामिन्द्रइन्मे-
धिराणामिन्द्रःक्षेमेयोगेहव्यइन्द्रः १० ॥ १५ ॥ प्राक्तुभ्यइन्द्रःप्रवृधोअ-
हंभ्यःप्रान्तरिक्षात्प्रसमुद्रस्यधासेः । प्रवातस्यप्रथसःप्रज्मोअन्तात्प्रसिन्धुभ्यो
रिरिचेप्रक्षितिभ्यः ११ प्रशोशुचत्याउषसोनकेतुरसिन्वातेवर्ततामिन्द्रहेतिः ।
अश्मेवविध्यदिवआसृजानस्तपिष्ठेनहेषसाद्रोघमित्रान् १२ अन्वहमासा
अन्विद्वनान्यन्वोषधीरनुपर्वतासः । अन्विन्द्रंरोदसीवावशानेअन्वापोअजिहत
जायमानम् १३ कर्हिस्वित्सातइन्द्रचेत्यासदघस्ययद्भिनदोरक्षएषत् । मित्र-
क्रुवोयच्छसनेनगावःपृथिव्याआपृगमुयाशयन्ते १४ शत्रूयन्तोअभियेनस्तत-
स्रेमहिव्राधन्तओगणासइन्द्र । अन्धेनामित्रास्तमसासचन्तांसुज्योतिषोअक्त-
वस्ताँअभिष्युः १५ पुरूणिहित्वासवनाजनानांब्रह्माणिमन्दन्गृणतामृषीणाम् ।

इमामाघोषन्नवसासहूतिंतिरोविश्वाँअर्चतोयाह्यर्वाङ् १६ एवातेवयमिन्द्रभुञ्जती-
नांविद्यामसुमतीनांनवानाम् । विद्यामवस्तोरवसागृणन्तोविश्वामित्राउतत
इन्द्रनूनम् १७ शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृण्वन्त-
मुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् १८ ॥ १६ ॥

सहस्रशीर्षा षोडश नारायणः पुरुषोऽनुष्टुप् । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१० सहस्रशीर्षापुरुषःसहस्राक्षःसहस्रपात् । सभूमिंविश्वतोवृत्वात्यतिष्ठ-
द्दशाङ्गुलम् १ पुरुषएवेदंसर्वंयद्भूतंयच्चभव्यम् । उतामृतत्वस्येशानोयदन्नेना-
तिरोहति २ एतावानस्यमहिमातोज्यायाँश्चपूरुषः । पादोऽस्यविश्वाभूतानि-
त्रिपादस्यामृतंदिवि ३ त्रिपादूर्ध्वउदैत्पुरुषःपादोऽस्येहाभवत्पुनः । ततोविष्व-
ङ्व्यक्रामत्साशनानशनेअभि ४ तस्माद्विराळजायतविराजोअधिपूरुषः ।

सजातोअत्यरिच्यतपश्चाद्भूमिमथोपुरः ५ ॥ १७ ॥ यत्पुरुषेणहविषादेवायज्ञ-
मतन्वत । वसन्तोअस्यासीदाज्यंग्रीष्मइध्मःशरद्धविः ६ तंयज्ञंबर्हिषिप्रौक्ष-
न्पुरुषंजातमग्रतः । तेनदेवाअयजन्तसाध्याऋषयश्चये ७ तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः
संभृतंपृषदाज्यम् । पशून्तांश्चक्रेवायव्यानारण्यान्ग्राम्याश्चये ८ तस्माद्यज्ञात्स-
र्वहुतऋचःसामानिजज्ञिरे । छन्दांसिजज्ञिरेतस्माद्यजुस्तस्मादजायत ९
तस्मादश्वाअजायन्तयेकेचोभयादतः । गावोहजज्ञिरेतस्मात्तस्माज्जाताअजा-
वयः १० ॥ १८ ॥ यत्पुरुषंव्यदधुःकतिधाव्यकल्पयन् । मुखंकिमस्यकौबा-
हूकाऊरूपादाउच्येते ११ ब्राह्मणोऽस्यमुखमासीद्बाहूराजन्यःकृतः । ऊरूतदस्य
यद्वैश्यःपद्भ्यांशूद्रोअजायत १२ चन्द्रमामनसोजातश्चक्षोःसूर्योअजायत । मु-
खादिन्द्रश्चाग्निश्चप्राणाद्वायुरजायत १३ नाभ्याआसीदन्तरिक्षंशीर्ष्णोद्यौःसमव-

तत। पद्भ्यांभूमिर्दिशःश्रोत्रात्तथालोकाँअंकल्पयन् १४ सप्तास्यासन्परिधयस्त्रिः- सप्तसमिधःकृताः। देवायद्यज्ञंतन्वानाअबंध्नन्पुरुषंपशुम् १५ यज्ञेनयज्ञमयज- न्तदेवास्तानिधर्माणिप्रथमान्यासन्। तेहनाकंमहिमानःसचन्तयत्रपूर्वेसाध्याः सन्तिदेवाः १६॥१९॥ इति शाकलर्क्संहितायां दशमे मण्डले सप्तमोनुवाकः ॥१०॥७॥

सं जागृवद्भिः पञ्चदशारुणो वैतहव्योग्निर्जगती। अन्त्या त्रिष्टुप्।

११ संजागृवद्भिर्जरमाणइध्यतेदमेदमूनाइषयन्निळस्पदे। विश्वस्यहोताह- विषोवरेण्योविभुर्विभावासुषखासखीयते १ सदर्शतश्रीरतिथिर्गृहेगृहेवनेवनेशि- श्रियेतक्रवीरिव। जनंजनंजन्योनातिमन्यतेविशआक्षेतिविश्योविशंविशम् २ सुदक्षोदक्षैःक्रतुनासिसुक्रतुरग्नेकविःकाव्येनासिविश्ववित्। वसुर्वसूनांक्षयसित्व- मेकइद्द्यावाचयानिपृथिवीचपुष्यतः ३ प्रजानन्नग्नेतवयोनिमृत्वियमिळायास्पदे

घृतवन्तमासदः । आतेचिकित्रउषसामिवेतयोऽरेपसःसूर्यस्येवरश्मयः ४ तव
श्रियोवर्ष्यस्येवविद्युतश्चित्राश्चिकित्रउषसांनकेतवः । यदोषधीरभिसृष्टोवनानि
चपरिस्वयंचिनुषेअन्नमास्ये ५ ॥ २० ॥ तमोषधीर्दधिरेगर्भमृत्वियंतमापोअ-
ग्निंजनयन्तमातरः । तमित्समानंवनिनश्चवीरुधोऽन्तर्वतीश्चसुवतेचविश्वहा ६
वातोपधूतइषितोवशाँअनुतृषुयदन्नावेविषद्वितिष्ठसे । आतेयतन्तेरथ्योयथापृ-
थक्शर्धांस्यग्नेअजराणिधक्षतः ७ मेधाकारंविदथस्यप्रसाधनमग्निंहोतारंपरिभू-
तमंमतिम् । तमिदर्भेहविष्यासमानमित्तमिन्महेवृणतेनान्यंत्वत् ८ त्वामिदत्र
वृणतेत्वायवोहोतारमग्नेविदथेषुवेधसः । यद्देवयन्तोदधतिप्रयांसितेहविष्मन्तोम
नवोवृक्तबर्हिषः ९ तवाग्नेहोत्रंतवपोत्रमृत्वियंतवनेष्ट्रंत्वमग्निदृतायतः । तवप्र-
शास्त्रंत्वमध्वरीयसिब्रह्माचासिगृहपतिश्चनोदमे १० ॥ २१ ॥ यस्तुभ्यमग्नेअमृ-

तायमर्त्यैः समिधादाशद्दुतवांहविष्कृति । तस्यहोताभवसियासिदूत्यं १ मुपंब्रूषे यजस्यध्वरीयसि ११ इमाअस्मैमतयोवाचोअस्मदाँऋचोगिरःसुष्टुतयःसमग्मत । वसूयवोवसवेजातवेदसेवृद्धासुचिद्वर्धनोयासुचाकनत् १२ इमांप्रत्नायसुष्टुतिनवीयसींवोचेयमस्माउशतेशृणोतुनः । भूयाअन्तराहृद्यस्यनिस्पृशेजायेवपत्यउशतीसुवासाः १३ यस्मिन्नश्वासऋषभासउक्षणोवशामेषाअवसृष्टासआहुताः । कीलालपेसोमपृष्ठायवेधसेहृदामतिजनयेचारुमग्नये १४ अहाव्यग्नेहविरास्येतेस्रुचीवघृतंचम्वीवसोमः । वाजसनिरयिमस्मेसुवीरंप्रशस्तंधेहियशसंबृहन्तम् १५ ॥ २२ ॥

यज्ञस्य पञ्चदश शार्यातो मानवो विश्वेदेवा जगती ।

१२ यज्ञस्यवोरथ्यंविश्पतिविशांहोतारमक्तोरतिथिविभावसुम् । शोचञ्छु-

ष्कासुहरिंणीषुजर्भुरद्दृषाकेतुर्यजतोद्यामंशायत १ इममंअस्पामुभयेअकृण्वत
धर्माणमग्निंविदर्थस्यसाधनम् । अक्तुंनयह्वमुषसःपुरोहितंतनूनपातमरुषस्यनिं-
सते २ बळस्यनीथाविपणेश्चमन्महेवयाअस्यप्रहुताआसुरत्तवे । यदाघोरासो
अमृतत्वमाशतादिज्जनस्यदैव्यस्यचर्किरन् ३ ऋतस्यहिप्रसितिर्द्यौरुरुव्यचोन-
मोमह्य१रमतिःपनीयसी । इन्द्रोमित्रोवरुणःसंचिकित्रिरेऽथोभगःसवितापूत-
दक्षसः ४ प्ररुद्रेणययिनायन्तिसिन्धवस्तिरोमहीमरमतिंदधन्विरे । येभिःपरि-
ज्मापरियन्नुरुज्रयोविरोरुवज्जठरेविश्वमुक्षते ५ ॥ २३ ॥ क्राणारुद्रामरुतो
विश्वकृष्टयोदिवःश्येनासोअसुरस्यनीळयः । तेभिश्चष्टेवरुणोमित्रोअर्यमेन्द्रोदेवे-
भिरर्वशेभिरर्वशः ६ इन्द्रेभुजंशशमानासआशतसूरोदृशीकेवृषणश्चपौंस्ये ।
प्रयेन्वस्याहणाततक्षिरेयुजंवज्रंनृषदनेषुकारवः ७ सूरश्चिदाहरितोअस्यरीरम-

दिन्द्रादाकश्चिद्भयतेतवीयसः । भीमस्यवृष्णोजठरादभिश्वसोदिवेदिवेसहुरि-
स्तन्नबाधितः ८ स्तोमंवोअद्यरुद्रायशिक्कसेक्षयद्वीरायनमसादिदिष्टन । येभिः
शिवःस्ववाँएवयावभिर्दिवःसिषक्तिस्वयशानिकामभिः ९ तेहिप्रजायाअभर-
न्तविश्रवोबृहस्पतिर्वृषभःसोमजामयः । यज्ञैरथर्वाप्रथमोविधारयद्देवादक्षैर्भृ-
गवःसंचिकित्रिरे १० ॥ २४ ॥ तेहिद्यावापृथिवीभूरिरेतसानराशंसश्चतुरङ्गो
यमोऽदितिः । देवस्त्वष्टाद्रविणोदाऋभुक्षणःप्ररोदसीमरुतोविष्णुरर्हिरे ११ उ-
तस्यनउशिजामुर्विंयाकविरहिःशृणोतुबुध्न्यो३हवीमनि । सूर्यामासाविचरं-
न्तादिविक्षितांधियाशमीनहुषीअस्यबोधतम् १२ प्रनःपूषाचरथंविश्वदेव्योऽपां
नपादवतुवायुरिष्टये । आत्मानंवस्योअभिवातमर्चततदश्विनासुहवायामनि
श्रुतम् १३ विशामासामभयानामधिक्षितंगीर्भिरुस्वयशसंगृणीमसि । ग्ना-

भिर्विश्वाभिरदितिमनर्वणमक्तोर्युवानंनृमणाअधापतिम् १४ रेभदत्रंजनुषापूर्वोअङ्गिराग्रावाणऊर्ध्वाअभिचक्षुरध्वरम् । येभिर्विहायाअभवद्विचक्षणःपाथःसुमेकंस्वधितिर्वनन्वति १५ ॥ २५ ॥

महि पञ्चदश तान्वः पार्थ्यो विश्वेदेवाः प्रस्तारपङ्क्तिः । उपाद्ये त्रयोदशी चानुष्टुभः । नवम्यक्षरैः पङ्क्तिः । एकादशी न्यङ्कुसारिणी । अन्त्या पुरस्ताद्बृहती ।

१३ महिद्यावापृथिवीभूतमुर्वीनारीयह्वीनरोदसीसदंनः । तेभिर्नःपातंसह्यसएभिर्नःपातंशूषणि १ यज्ञेयज्ञेसमर्त्योदेवान्त्सपर्यति । यःसुम्नैर्दीर्घश्रुत्तमआविवासात्येनान् २ विश्वेषामिरज्यवोदेवानांवार्महः । विश्वेहिविश्वमहसोविश्वेयज्ञेषुयज्ञियाः ३ तेघाराजानोअमृतस्यमन्द्राअर्यमामित्रोवरुणःपरिज्मा । कद्रुद्रोनृणांस्तुतोमरुतःपूषणोभगः ४ उतनोनक्तमपांवृषण्वसूसूर्यामासासदनायस-

धन्यां । सचायत्सायेषामहिर्बुध्न्येषुबुध्न्यः ५ ॥ २६ ॥ उतनोदेवावश्विनांशुभस्पती
धामभिर्मित्रावरुणाउरुष्यताम् । महःसरायएषतेऽतिधन्वेवदुरिता ६ उतनोरुद्रा
चिन्मृळतामश्विनाविश्वेदेवासोरथस्पतिर्भगः । ऋभुर्वाजऋभुक्षणःपरिज्माविं-
श्ववेदसः ७ ऋभुरृभुक्षाऋभुर्विधतोमदआतेहरीजूजुवानस्यवाजिना । दुष्टरं-
यस्यसामचिदृधग्यज्ञोनमानुषः ८ कृधीनोअह्रयोदेवसवितःसचस्तुषेमघोनां-
म् । सहोनइन्द्रोवह्निभिर्न्येषांचर्षणीनांचक्रंरश्मिनयोयुवे ९ ऐषुद्यावापृथिवी
धातंमहदस्मेवीरेषुविश्वचर्षणिश्रवः । पृक्षंवाजस्यसातयेपृक्षंरायोततुर्वणे १०
॥ २७ ॥ एतंशंसमिन्द्रास्मयुष्टंकूचित्सन्तंसहसावन्नभिष्टयेसदापाह्यभिष्टये ।
मेदतांवेदतावसो ११ एतंमेस्तोमंतनानसूर्येद्युतद्यामानंवावृधन्तनृणाम् । सं-
वननंनाश्व्यंतष्टेवानपच्युतम् १२ वावर्तयेषांरायायुक्तैषांहिरण्ययी । नेमधिता

नपौंस्यावृथैंवविष्टान्तां १३ प्रतद्दुःशीमेपृथवानेवेनेप्रशामेवोचमसुरेमघवत्सु । येयुक्त्वायपञ्चशतास्मयुपथाविश्राव्येंषाम् १४ अधीन्वत्रसप्ततिंचसप्तच । सद्योदिदिष्टतान्वःसद्योदिदिष्टपार्थ्यःसद्योदिदिष्टमायवः १५ ॥ २८ ॥

प्रैते चतुर्दशार्बुदः काद्रवेयः सर्पो ग्रावाणो जगती । पञ्चमीसप्तम्यन्त्यास्त्रिष्टुभः ।

९४ प्रैतेवदन्तुप्रवयंवदामग्रावभ्योवाचंवदतावदद्भ्यः । यदद्रयःपर्वताःसाकमाशवःश्लोकंघोषंभरथेन्द्रायसोमिनः १ एतेवदन्तिशतवत्सहस्रवदभिक्रन्दन्ति हरितेभिरासभिः । विष्ट्वीग्रावाणःसुकृतःसुकृत्ययाहोतुश्चित्पूर्वेहविरद्यमाशत २ एतेवदन्त्यविदन्नानामधुन्यूङ्खयन्तेअधिपक्वआमिषि । वृक्षस्यशाखामरुणस्यबप्सतस्तेसूभर्वावृषभाःप्रेमराविषुः ३ बृहद्वदन्तिमदिरेणमन्दिनेन्द्रंक्रोशन्तोऽविदन्नना मधु । संरभ्याधीराःस्वसृभिरनर्तिषुराघोषयन्तःपृथिवीमुपब्दिभिः ४ सुपर्णा

वाचंमक्रतोपद्यव्यांखरेकृष्णांइषिराअंनर्तिषुः । न्यं१ङ्गियन्त्युपंरस्यनिष्कृतंपुरूरे-
तोंदधिरेसूर्यश्वितः ५ ॥ २१ ॥ उग्राइंवप्रवहंन्तःसमायंमुःसाकंयुक्तावृषंणो
विभ्रंतोधुरंः । यच्छ्वसन्तोंजग्रसानाअरांविषुःशृण्वएंषांप्रोथथोअर्वतामिव ६ द-
शांवनिभ्योदशंकक्ष्येभ्योदशंयोक्रेभ्योदशंयोजनेभ्यः । दशांभीशुभ्योअर्चता
जरंभ्योदशधुरोदशंयुक्तावहंद्भ्यः ७ तेअद्रंयोदशंयन्त्रासआशवस्तेषांमाधानंप-
र्येतिहर्यतम् । तऊंसुतस्यंसोम्यस्यान्धंसोंशोःपीयूषंप्रथमस्यंभेजिरे ८ तेसो-
मादोहरीइन्द्रंस्यनिंसतेंशुंदुहन्तोअध्यांसतेगविं । तेभिंर्दुग्धंपंपिवान्त्सोम्यंमधिव-
न्द्रोंवर्धतेप्रथंतेवृषायतें ९ वृषांवोअंशुर्नकिलांरिमाथनेळांवन्तःसदमित्स्थनाशिं-
ताः । रैवत्येवमहंसाचारंवःस्थनयस्यंग्रावाणोअजुंषध्वमध्वरम् १० ॥ ३० ॥
तृदिलाअतृंदिलासोअद्रंयोऽश्रमणाअशृंथिताअमृंत्यवः । अनातुराअजराःस्था

मंविष्णवःसुपीवसोअतृंपिताअतृंष्णजः ११ ध्रुवाएववंःपितरोयुगेयुंगेक्षेमंकामासःसदंसोनयुंञ्जते । अजुर्यासोहरिषाचोहरिद्रंवआद्यांरवेणपृथिवीमंशुश्रवुः १२ तदिद्वंदन्त्यद्रंयोविमोचनेयामंन्नञ्जस्पाइवघेदुंपाब्दिभिः । वपन्तोबीजंमिवधान्याकृतंःपृञ्चन्तिसोमंनमिंनन्तिबप्संतः १३ सुतेअध्वरेअधिवाचंमक्रताक्रीळयोनमातरंतुदन्तंः । विषूमुंञ्चासुषुवुषोमनीषांविवर्तन्तामद्रंयश्चायंमानाः १४ ॥ ३१ ॥ इति शाकलर्क्संहितायामष्टमाष्टके चतुर्थोध्यायः ॥ ८ ॥ ४ ॥

हयेजायेत्यूनोर्वशीमैळःपुरूरवाःपूर्वोषितान्कामान्पुनरासाद्यावरोद्धुमैच्छत्सातमनिच्छन्तीप्रत्याचष्टेहयइषुर्यांकदासुदेवोन्तरिक्षप्रांसचेतितिस्त्रश्चैळवाक्यंशिष्टाउर्वश्याःप्रतेसप्तोनाबरुःसर्वहरिवैंन्द्रोहारिस्तुतिर्द्वित्रिष्टुबन्तंयाओषधीरूयधिकाथर्वणोभिषगोषधिस्तुतिरानुष्टुभंबृहस्पतेद्वादशार्ष्टिषेणोवापिर्वृष्टिकामोदेवांस्तुष्टावकंनोवम्रोवैखानसइन्द्रद्रुवस्युर्वान्दनोवैश्वदेवंतुत्रिष्टुबन्तमुद्बुध्यध्वंबुधःसोम्यऋत्विक्स्तुतिर्वा

नवम्यन्त्येजगत्यौयञ्चमीबृहतीगायत्र्योर्मध्येप्रतेमुद्गलोभार्म्यश्वोद्रुघणेनऋषभेणचाजिंजिगायेतिद्रौघणं वाद्यातृतीयान्त्याबृहस्आशुःसप्तोनैन्द्रोप्रतिरथश्चतुर्थीबार्हस्पत्योपान्त्याप्वादेव्यन्त्यानुष्टुम्मारुतीवा-साव्येकादशाष्टकोवैश्वामित्रःकदाकौत्सोदुर्मित्रोनाम्नासुमित्रोगुणतःसुमित्रोवानाम्नादुर्मित्रोगुणत-औषिणहंहरीवज्रंपिपीलिकमध्येत्रिष्टुबन्त्याद्यागायत्रीवा ।

हयेष्टादश त्रिष्टुप् । प्रथमाद्वितीयाषष्ठचष्टमीनवमीदशमीद्वादशीचतुर्दश्युपान्त्यानामैलः

पुरूरवा ऋषिः उर्वशी देवता । शिष्टानामुर्वश्यृषिः । ऐलः पुरूरवो देवता ।

१५ अम् हयेजायेमनसातिष्ठघोरेवचांसिमिश्राकृणवावहैनु । ननौमन्त्रा अनुंदितासएतेमयस्करन्परंतरेचनाहंन् १ किमेतावाचाकृणवातवाहंप्राक्रमिषं-मुषसांमग्रियेवं । पुरूरवःपुनरस्तंपरेहिदुरापनावातइवाहमस्मि २ इषुर्नश्रिय इषुधेरसनागोषाःशतसानरंहिः । अवीरेक्रतौविदविद्युतन्नोरानमायुंचितय-न्तधुनंयः ३ सावसुदधतीश्वशुरायवयउषोयदिवष्ट्यन्तिगृहात् । अस्तंननक्षेय-

स्मिंश्चाकन्दिवानक्तंश्नथितावैतसेनं ४ त्रिःस्मुमाह्नंश्नथयोवैतसेनोतस्मुमे ऽव्यं-
त्यैपृणासि । पुरूरवोऽनुतेकेतमायंराजामेवीरतन्वं१स्तदासीः ५ ॥ १ ॥ या
सुजूर्णिःश्रेणिःसुम्नआंपिर्ह्रदेचक्षुर्नग्रन्थिनीचरण्युः । ताअञ्जयोऽरुणयोनसंस्रुः
श्रियेगावोनधेनवोऽनवन्त ६ समंस्मिञ्जायमानआसतग्नाउतेमवर्धन्नद्यं१ःस्व-
गूर्ताः । महेयत्त्वापुरूरवोरणायावर्धयन्दस्युहत्यायदेवाः ७ सचायतासुजहती-
ष्वत्कममानुषीषुमानुषोनिषेवे । अपस्मुमत्त्रसन्तीनभुज्यस्ताअत्रसन्रथस्पृ-
शोनाश्वाः ८ यदासुमर्तोअमृतासुनिस्पृक्संक्षोणीभिःक्रतुभिर्नपृङ्क्ते । ताआतयोन
तन्वःशुम्भतस्वाअश्वासोनक्रीळयोदन्दशानाः ९ विद्युन्नयापतन्तीदविद्योद्भरन्तीमे
अप्याकाम्यानि । जनिष्टोअपोनर्यःसुजातःप्रोर्वशीतिरतदीर्घमायुः १० ॥ २ ॥

जज्ञिषइत्थागोपीथ्यायहिदधाथतत्पुरूरवोमओजः । अशासंत्वाविदुषीसस्मिन्न-
हन्नमआशृणोःकिमभुग्वदासि ११ कदासूनुःपितरंजातइच्छाच्चक्रन्नाश्रुवर्तयद्वि-
जानन् । कोदम्पतीसमनसावियूयोदधयदग्निःश्वशुरेषुदीदयत् १२ प्रतिब्रवा-
णिवर्तयतेअश्रुचक्रन्नक्रन्ददाध्येशिवायै । प्रतत्तेहिनवायत्तेअस्मेपरेह्यस्तंनहि
मूरमापः १३ सुदेवोअद्यप्रपतेदनावृत्परावतंपरमांगन्तवाउ । अधाशयीतनि-
ऋतेरुपस्थेऽधैनंवृकारभसासोअद्युः १४ पुरूरवोमामृथामाप्रपप्तोमात्वावृका-
सोअशिवासउक्षन् । नवैस्त्रैणानिसख्यानिसन्तिसालावृकाणांहृदयान्येता १५
॥ ३ ॥ यद्विरूपाचरंमर्त्येष्ववसंरात्रीःशरदश्चतस्रः । घृतस्यस्तोकंसकृदह्नआ-
श्नांतादेवेदंतातृपाणाचरामि १६ अन्तरिक्षप्रांरजसोविमानीमुपशिक्षाम्युर्वशीं
वसिष्ठः । उपत्वारातिःसुकृतस्यतिष्ठान्निवर्तस्वहृदयंतप्यतेमे १७ इतित्वादेवा

इमआहुरैळयथेमेतद्भवसिमृत्युबन्धुः । प्रजातेदेवान्हविषायजातिस्वर्गउत्वमपि मादयासे १८ ॥ ४ ॥

प्र ते त्रयोदश बरुः सर्वहरिर्वैन्द्रो हरिस्तुतिर्जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

१६ प्रतेमहेविदथेशंसिषंहरीप्रतेवन्वेवनुषोहर्यतंमदम् । घृतंनयोहरिभिश्चारु सेचतआत्वाविशन्तुहरिवर्पसंगिरः १ हरिंहियोनिमभियेसमस्वरन्हिन्वतोहरीदि- व्यंयथासदः । आयंपृणन्तिहरिभिर्नधेनवइन्द्रायशूषंहरिवन्तमर्चत २ सोअस्य वज्रोहरितोयआयसोहरिर्निकामोहरिरागभस्त्योः । द्युम्नीसुशिप्रोहरिमन्युसाय- कइन्द्रेनिरूपाहरितामिमिक्षिरे ३ दिविनकेतुरधिधायिहर्यतोविव्यचद्वज्रोहरितो नरंह्या । तुददहिंहरिशिप्रोयआयसःसहस्रशोकाअभवद्धरिंभरः ४ त्वंत्वमह- र्यथाउपस्तुतःपूर्वेभिरिन्द्रहरिकेशयज्वभिः । त्वंहर्यसितवविश्वमुक्थ्य१मसामि

राधोंहरिजातहर्यतम् ५ ॥ ५ ॥ तावज्रिणंमन्दिनंस्तोम्यंमदइन्द्रंरथेवहतोहर्य-
ताहरी । पुरूण्यस्मैसवनानिहर्यतइन्द्रायसोमाहरयोदधन्विरे ६ अरंकामायह-
रयोदधन्विरेस्थिरायहिन्वन्हरयोहरीतुरा । अर्वद्भिर्योहरिभिर्जोषमीयतेसोअस्य
काममंहरिवन्तमानशे ७ हरिश्मशारुर्हरिकेशआयसस्तुरस्पेयेयोहरिपाअवर्धत ।
अर्वद्भिर्योहरिभिर्वाजिनीवसुरतिविश्वादुरितापारिषद्धरी ८ स्रुवेवयस्यहरिणी
विपेततुःशिप्रेवाजायहरिणीदविध्वतः । प्रयत्कृतेचमसेमर्मृजद्धरीपीत्वामदस्य
हर्यतस्यान्धसः ९ उतस्मसद्मंहर्यतस्यपस्त्योरत्योनवाजंहरिवाँअचिक्रदत् ।
महीचिद्धिधिषणाहर्यदोजसाबृहद्वयोदधिषेहर्यतश्चिदा १० ॥ ६ ॥ आरोदसी
हर्यमाणोमहित्वानव्यंनव्यंहर्यसिमन्मनुप्रियम् । प्रपस्त्यमसुरहर्यतंगोराविष्कृ-
धिहरयेसूर्याय ११ आत्वाहर्यन्तंप्रयुजोजनानांरथेवहन्तुहरिशिप्रमिन्द्र । पिबा

यथाप्रतिभृतस्यमध्वोहयैन्यज्ञंसंधुमादेदशोणिम् १२ अपाःपूर्वेषांहरिवःसु- तानामथोइदंसवनंकेवलंते । ममद्धिसोमंमधुमन्तमिन्द्रसत्रावृषञ्जठरआवृ- षस्व १३ ॥ ७ ॥

या ओषधीस्त्रयो विंशतिर्भिषगाथर्वण ओषधिस्तुतिरनुष्टुप् ।

· १७ याओषधीःपूर्वाजातादेवेभ्यस्त्रियुगंपुरा । मनैनुबभ्रूणामहंशतंधामानि सप्तचं १ शतंवोअम्बधामानिसहस्रमुतवोरुहः । अधाशतक्रत्वोयूयमिमंमे अगदंकृत २ ओषधीःप्रतिमोदध्वंपुष्पवतीःप्रसूवरीः । अश्वाइवसजित्वरीर्वी- रुधःपारयिष्णवः ३ ओषधीरितिमातरस्तद्वोदेवीरुपब्रुवे । सनेयमश्वंगांवास आत्मानंतवपूरुष ४ अश्वत्थेवोनिषदनंपर्णेवोवसतिष्कृता । गोभाजइत्कि- लासथयत्सनवथपूरुषम् ५ ॥ ८ ॥ यत्रौषधीःसमग्मतराजानःसमिताविव ।

विप्रःसउच्यतेभिषग्रक्षोहामीवचातनः ६ अश्वावतींसोमावतीमूर्जयन्तीमुदो-
जसम् । आविंत्सिसर्वाओषधीरस्माअरिष्टतातये ७ उच्छुष्माओषधीनांगावो
गोष्ठादिवेरते । धनंसनिष्यन्तीनामात्मानंतवपूरुष ८ इष्कृतिर्नामवोमाताथो
यूयंस्थनिष्कृतीः । सीराःपतत्रिणीःस्थनयदामयतिनिष्कृथ ९ अतिविश्वाःप-
रिष्ठाःस्तेनइवव्रजमक्रमुः । ओषधीःप्राचुच्यवुर्यत्किंचतन्वो३रपः १० ॥ १ ॥
यदिमावाजयन्नहमोषधीर्हस्तआदधे । आत्मायक्ष्मस्यनश्यतिपुराजीवगृभो
यथा ११ यस्यौषधीःप्रसर्पथाङ्गमङ्गंपरुष्परुः । ततोयक्ष्मंविबाधध्वउग्रोमध्य-
मशीरिव १२ साकंयक्ष्मप्रपतचाषेणकिकिदीविना । साकंवातस्यध्राज्यासा-
कंनश्यनिहाकया १३ अन्यावोअन्यामवत्वन्यान्यस्याउपावत । ताःसर्वाःसं-
विदानाइदंमेप्रावताबचः १४ याःफलिनीर्याअफलाअपुष्पायाश्चपुष्पिणीः ।

बृहस्पतिप्रसूतास्तानोमुञ्चन्त्वंहसः १५ ॥ १० ॥ मुञ्चन्तुमाशपथ्या३दथोवरु-
ण्यादुत । अथोयमस्यपड्वीशात्सर्वस्माद्देवकिल्बिषात् १६ अवपतन्तीरवदन्दि-
वओषधयस्परि । यंजीवमश्नवामहैनसरिष्यातिपूरुषः १७ याओषधीःसोम-
राज्ञीर्बह्वीःशतविचक्षणाः । तासांत्वमस्युत्तमारंकामायशंहृदे १८ याओषधीः
सोमराज्ञीर्विष्ठिताःपृथिवीमनु । बृहस्पतिप्रसूताअस्यैसंदत्तवीर्यम् १९ मावोरि-
षत्खनितायस्मैचाहंखनामिवः । द्विपच्चतुष्पदस्माकंसर्वमस्त्वनातुरम् २०
याश्चेदमुपशृण्वन्तियाश्चदूरंपरागताः । सर्वाःसंगत्यवीरुधोऽस्यैसंदत्तवीर्यम् २१
ओषधयःसंवदन्तेसोमेनसहराज्ञा । यस्मैकृणोतिब्राह्मणस्तंराजन्पारयामसि
२२ त्वमुत्तमास्योषधेतववृक्षाउपस्तयः । उपस्तिरस्तुसो३स्माकंयोअस्माँअ-
भिदासति २३ ॥ ११ ॥

बृहस्पते द्वादश देवापिरार्ष्टिषेणो देवास्त्रिष्टुप् ।

१८ बृहस्पते प्रति मे देवतामिहि मित्रो वा यद्वरुणो वासि पूषा । आदित्यैर्वा यद्व-
सुभिर्मरुत्वान्त्स पर्जन्यं शंतनवे वृषाय १ आ देवो दूतो अजिरश्चिकित्वान्त्वद्देवापे
अभि मामगच्छत् । प्रतीचीनः प्रति मामा ववृत्स्व दधामि ते द्युमतीं वाचमासन् २
अस्मे धेहि द्युमतीं वाचमासन्बृहस्पते अनमीवामिषिराम् । यया वृष्टिं शंतनवे वनाव
दिवो द्रप्सो मधुमाँ आ विवेश ३ आ नो द्रप्सा मधुमन्तो विशन्त्विन्द्र देह्यधिरथं सह-
स्रम् । नि षीद होत्रमृतुथा यजस्व देवान्देवापे हविषा सपर्य ४ आर्ष्टिषेणो होत्रमृषि-
र्निषीदन्देवापिर्देवसुमतिं चिकित्वान् । स उत्तरस्मादधरं समुद्रमपो दिव्या असृजद्व-
र्ष्या अभि ५ अस्मिन्त्समुद्रे अध्युत्तरस्मिन्नापो देवेभिर्निवृता अतिष्ठन् । ता अद्रवन्ना-

ष्टिषेणेनंसृष्टादेवापिनाप्रेषितामृक्षिणीषु ६ ॥१२॥ यद्देवापिः शंतंनवेपुरोहितोहो-
त्रायंवृतःकृपयन्नदीधेत्। देवश्रुतंवृष्टिवनिंरराणोबृहस्पतिर्वाचंमस्माअयच्छत् ७
यंत्वांदेवापिःशुशुचानोअंग्नआर्ष्टिषेणोमंनुष्यः समीधे विश्वेभिर्देवैरंनुमद्यमां-
नःप्रपर्जन्यंमीरयावृष्टिमन्तंम् ८ त्वांपूर्वऋषंयोगीर्भिरांयन्त्वामंध्वरेषुंपुरुहूत
विश्वे। सहस्राण्यधिरथान्यस्मेआनोयज्ञंरोहिदश्वोपंयाहि ९ एतान्यंग्नेनवति-
र्नवत्वेआहुंतान्यधिरथासहस्रां। तेभिर्वर्धस्वतन्वंः शूरपूर्वीर्दिवोनोवृष्टिमिषितो
रिरीहि १० एतान्यंग्नेनवतिंसहस्रासंप्रयंच्छवृष्णइन्द्रांयभागम्। विद्वान्पथऋ-
तुशोदेवयानानप्यौलानंदिविदेवेषुंधेहि ११ अग्नेबाधंस्वविमृधोविदुर्गहापामींवा-
मपरक्षांसिसेध। अस्मात्संमुद्राद्बृहतोदिवोनोऽपांभूमानमुपनःसृजेह १२॥१३॥

कं नो द्वापश वम्रो वैखानस इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

११ कंनंश्चित्रमिंषण्यसिचिकित्वान्पृथुग्मानंवाश्रंवांवृधध्यै । कत्तस्यदातु शवंसोव्युंष्टौतक्षद्वज्रंवृत्रतुरमपिंन्वत् १ सहिद्युताविद्युतावेतिसामंपृथुंयोनिंम-सुरत्वासंसाद । ससनींळेभिःप्रसहानोअंस्यभ्रातुर्नऋतेसप्तथंस्यमायाः २ स-वाजंयातापंदुष्पदायन्त्स्वंर्षातापरिंषदत्सनिष्यन्। अनर्वायच्छतदुरस्यवेदोघ्नञ्छि-श्नदेवाँअभिवर्पसाभूत् ३ सयह्व्यो३वनींर्गोष्ववर्जुंहोतिप्रधन्यांसुसस्त्रिः । अ-पादोयत्रयुज्यांसोऽरथाद्रोण्यंश्वासईरंतेघृतंवाः ४ सरुद्रेभिरशंस्तवारऋभ्वांहि-त्वीयर्यंमारेअंवद्यआगांत् । वम्रस्यंमन्येमिथुनाविवंव्रीअन्नंमभीत्यांरोदयन्मुषा-यन् ५ सइद्दासंतुवीरवंपतिर्दन्षळक्षंत्रिशीर्षाणंदमन्यत् । अस्यत्रितोन्वोजंसा वृधानोविपावंराहमयोअग्रयाहन् ६ ॥ १४ ॥ सद्रुह्वणेमनुंषऊर्ध्वसानआसां-

विषदर्शसानायशरुम् । सनृतंमोनहुंषोऽस्मत्सुजातःपुरोऽभिनदर्हन्दस्युहत्ये ७ सोअभ्रियोनयवंसउदन्यन्क्षयायगातुंविदन्नोअस्मे । उपयत्सीददिन्दुंशरीरैःश्येनोऽयोऽपाष्टिर्हन्तिदस्यून् ८ सव्राधंतःशवसानेभिरस्यकुत्सायशुष्णंकृपणेपरादात् । अयंकविमनयच्छस्यमानमत्कंयोअस्यसनितोतनृणाम् ९ अयंदशस्यन्नर्येभिरस्यदस्मोदेवेभिर्वरुणोनमायी । अयंकनीनंऋतुपाअवेद्यमिमीताररुंयश्चतुष्पात् १० अस्यस्तोमेभिरौशिजऋजिश्वांव्रजंदरयद्वृषभेणपिप्रोः । सुत्वायद्यजतोदीदयद्गीःपुरइयानोअभिवर्पसाभूत् ११ एवामहोअसुरवक्षथायवम्रकःपड्भिरुपसर्पदिन्द्रम् । सइयानःकरतिस्वस्तिमस्माइषमूर्जंसुक्षितिंविश्वमाभाः १२ ॥ १५ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां दशमे मण्डलेष्टमोनुवाकः ॥ १० ॥ ८ ॥

इन्द्र द्वादश दुवस्युर्वान्दनो विश्वेदेवा जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१०० इन्द्रदृह्यंमघवन्त्वावृदिद्भुजइहस्तुतःसुतपाबोधिनोवृधे । देवेभिर्नः सवितामावतुश्रुतमासर्वतातिमदितिंवृणीमहे १ भरायसुभरतभागमृत्वियंप्र- वायवेशुचिपेक्रन्ददिष्टये । गौरस्ययःपयसःपीतिमानशआसर्वतातिमदितिंवृ- णीमहे २ आनोदेवःसविताराविषद्वयंऋजूयतेयजमानायसुन्वते । यथादेवा- न्प्रतिभूषेमपाकवदासर्वतातिमदितिंवृणीमहे ३ इन्द्रोअस्मेसुमनाअस्तुविश्वहा राजासोमःसुवितस्याध्येतुनः । यथायथामित्रधितानिसंदधुरासर्वतातिमदितिं वृणीमहे ४ इन्द्रउक्थेनशवसापरुर्दधेबृहस्पतेप्रतरीतास्यायुषः । यज्ञोमनुःप्रम- तिर्नःपिताहिकमासर्वतातिमदितिंवृणीमहे ५ इन्द्रस्यनुसुकृतंदैव्यंसहोऽग्निर्गृहे जरितामेधिरःकविः । यज्ञश्चभूद्विदथेचारुरन्तमआसर्वतातिमदितिंवृणीमहे ६

॥ १६ ॥ नवोगुहांचकमभूरिंदुष्कृतंनाविष्टयँवसवोदेवहेळंनम् । माकिर्नोदेवा
अनृतस्यवर्पसआसर्वतातिमदितिंवृणीमहे ७ अपामीवांसविताताविषन्यं१ग्व-
रीयइदपसेधन्त्वद्रयः । ग्रावायत्रमधुषुदुच्यतेबृहदासर्वतातिमदितिंवृणीमहे ८
ऊर्ध्वोग्रावावसवोऽस्तुसोतरिविश्वाद्वेषांसिसनुतर्युयोत । सनोदेवःसवितापायु-
रीड्यआसर्वतातिमदितिंवृणीमहे ९ ऊर्जंगावोयवसेपीवोअत्तनऋतस्ययाःसदं-
नेकोशेअङ्ग्ध्वे । तनूरेवतन्वोअस्तुभेषजमासर्वतातिमदितिंवृणीमहे १० क्रतु-
प्रावाजरिताशश्वतामवइन्द्रइद्भद्राप्रमतिःसुतावताम् । पूर्णमूधर्दिव्यंयस्यसिक्त-
यआसर्वतातिमदितिंवृणीमहे ११ चित्रस्तेभानुःक्रतुप्राअभिष्टिःसन्तिस्पृधोज-
रणिप्राअधृष्टाः । रजिष्ठयारज्यापश्वआगोस्तूतुर्षतिपर्यग्रंदुवस्युः १२ ॥ १७ ॥

उद्बुध्यध्वं द्वादश बुधः सौम्यो विश्वेदेवा ऋत्विजो वा त्रिष्टुप् । चतुर्थीषष्ठ्यौ
गायत्र्यौ । पञ्चमी बृहती । नवम्यन्त्ये जगत्यौ ।

१०१ उद्बुध्यध्वंसमनसःसखायःसमग्निमिन्ध्वंबहवःसनीळाः । दधिक्रामग्निमुषसंचदेवीमिन्द्रावतोऽवसेनिह्वयेवः १ मन्द्राकृणुध्वंधियआतनुध्वंनावमरित्रपरणींकृणुध्वम् । इष्कृणुध्वमायुधारंकृणुध्वंप्राञ्चंयज्ञंप्रणयतासखायः २ युनक्तसीरावियुगातनुध्वंकृतेयोनौवपतेहबीजम् । गिराचश्रुष्टिःसभराअसन्नोनेदीयइत्सृण्यःपक्वमेयात् ३ सीरायुञ्जन्तिकवयोयुगावितन्वतेपृथक् । धीरादेवेषुसुम्नया ४ निराहावान्कृणोतनसंवरत्रादधातन । सिञ्चामहाअवतमुद्रिणंवयंसुषेकमनुपक्षितम् ५ इष्कृताहावमवतंसुवरत्रंसुषेचनम् । उद्रिणंसिञ्चेअ-

क्षितम् ६ ॥ १८ ॥ प्रीणीताश्वान्हितंजंयाथस्वस्तिवाहंरथमित्कृणुध्वम् । द्रोणाहावमवतमश्मंचक्रमंसंत्रकोशंसिञ्चतानृपाणम् ७ व्रजंकृणुध्वंसहिवोनृपाणोवर्मसीव्यध्वंबहुलापृथूनि । पुरःकृणुध्वमायसीरधृष्टामावःसुस्त्रोच्चमसोदृंहतातम् ८ आवोधियंयज्ञियांवर्तऊतयेदेवादेवींयजतांयज्ञियामिह । सानोदुहीयद्यवसेवगत्वीसहस्रधारापयसामहीगौः ९ आतुषिंञ्चहरिमीन्द्रोरुपस्थेवाशीभिस्तक्षताश्मन्मयीभिः । परिष्वजध्वंदशकक्ष्याभिरुभेधुरौप्रतिवह्निंयुनक्त १० उभेधुरौवह्निरापिब्दमानोऽन्तर्योनेवचरतिद्विजानिः । वनस्पतिंवनआस्थापयध्वंनिषूदधिध्वमखनन्तउत्सम् ११ कपृन्नरःकपृथमुदधातनचोदयतखुदतवाजसातये । निष्टिग्र्यःपुत्रमाच्यावयोतयइन्द्रंसबाधइहसोमपीतये १२ ॥ ११ ॥

प्र ते रथं भार्म्यश्वो मुद्गलो द्रुघण इन्द्रो वा त्रिष्टुप्। प्रथमातृतीयान्त्या बृहत्यः ।

१०२ प्रतेरथंमिथूकृतमिन्द्रोंऽवतुधृष्णुया । अस्मिन्नाजौपुरुहूतश्रवाय्येधन-भक्षेषुनोऽव १ उत्स्मवातोवहतिवासोअस्याअधिरथंयदजंयत्सहस्रम् । रथीरं-भून्मुद्गलानीगविष्टौभरेकृतंव्यचेदिन्द्रसेना २ अन्तर्यच्छजिघांसतोवज्रमिन्द्रा-भिदासतः । दासस्यवामघवन्नार्यस्यवासनुतर्यवयावधम् ३ उद्नोह्रदमपिबज्ज-र्हृषाणःकूटंस्मतृंहदभिमातिमेति । प्रमुष्कभारःश्रवइच्छमानोऽजिरंबाहूअभर-त्सिषासन् ४ न्यक्रन्दयन्नुपयन्तंएनममेहयन्वृषभंमध्यआजेः । तेनसूभर्वंशतवं-त्सहस्रंगवांमुद्गलःप्रधनेजिगाय ५ ककर्दवेवृषभोयुक्तआसीदवावचीत्सारथिर-स्यकेशी । दुधेर्युक्तस्यद्रवतःसहानसऋच्छन्तिष्मानिष्पदोमुद्गलानीम् ६

॥ २० ॥ उतप्रधिमुदहन्नस्यविद्वानुपायुनग्वंसंगमत्रशिक्षन् । इन्द्रउदावत्पतिमघ्न्यानामरंहतपद्याभिःककुद्मान् ७ शुनमष्ट्राव्यचरत्कपर्दीवरत्रायान्दार्वानह्यमानः । नृम्णानिकृण्वन्बहवेजनायगाःपस्पशानस्तविषरिधत्त ८ इमंतंपश्यवृषभस्ययुञ्जंकाष्ठायामध्येद्रुघणंशयानम् । येनजिगायशतवत्सहस्रंगवांमुद्गलःपृतनाज्येषु ९ आरेअघाकोन्वीत्थाददर्शयंयुञ्जन्तितम्वास्थापयन्ति । नास्मैतृणंनोदकमाभरन्त्युत्तरोधुरोवहतिप्रदेदिशत् १० परिवृक्तेवपतिविद्यमानट्पीप्यानाकूचक्रेणेवसिञ्चन् । एषैष्याचिद्रथ्याजयेमसुमङ्गलंसिनवदस्तुसातम् ११ त्वंविश्वस्यजगतश्चक्षुरिन्द्रासिचक्षुषः । वृषायदाजिंवृषणासिषाससिचोदयन्वध्रिणायुजा १२ ॥ २१ ॥

आशुस्त्रयोदशाप्रतिरथ ऐन्द्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् । चतुर्थ्या बृहस्पतिः ।

द्वादश्या अप्वा । अन्त्याया मरुतो वा । सैवानुष्टुप् ।

१०३ आशुःशिशानोवृषभोनभीमोघनाघनःक्षोभणश्चर्षणीनाम् । संक्रन्दनोऽनिमिषएकवीरःशतंसेनाअजयत्साकमिन्द्रः १ संक्रन्दनेनानिमिषेणजिष्णुनायुत्कारेणदुश्च्यवनेनधृष्णुना । तदिन्द्रेणजयतत्सहध्वंयुधोनरइषुहस्तेनवृष्णा २ सइषुहस्तैःसनिषङ्गिभिर्वशीसंस्रष्टासयुधइन्द्रोगणेन । संसृष्टजित्सोमपाबाहुशर्ध्युग्रधन्वाप्रतिहिताभिरस्ता ३ बृहस्पतेपरिदीयारथेनरक्षोहामित्राँअपबाधमानः । प्रभञ्जन्त्सेनाःप्रमृणोयुधाजयन्नस्माकमेध्यविताथानाम् ४ बलविज्ञायःस्थविरःप्रवीरःसहस्वान्वाजीसहमानउग्रः । अभिवीरोअभिसत्वासहोजाजैत्रमिन्द्ररथमातिष्ठगोवित् ५ गोत्रभिदंगोविदंवज्रबाहुंजयन्तमज्मप्र-

मृणन्तमोजसा । इमंसंजाताअनुवीरयध्वमिन्द्रंसखायोअनुसंरभध्वम् ६
॥ २२ ॥ अभिगोत्राणिसहसागाहमानोऽदयोवीरःशतमन्युरिन्द्रः । दुश्च्यवनःपृ-
तनाषाळयुध्योऽस्माकंसेनाअवतुप्रयुत्सु ७ इन्द्रआसांनेताबृहस्पतिर्दक्षिणाय-
ज्ञःपुरएतुसोमः । देवसेनानामभिभञ्जतीनांजयन्तीनांमरुतोयन्त्वग्रम् ८ इन्द्र-
स्यवृष्णोवरुणस्यराज्ञआदित्यानांमरुतांशर्धउग्रम् । महामनसांभुवनच्यवानां
घोषोदेवानांजयतामुदस्थात् ९ उद्धर्षयमघवन्नायुधान्युत्सत्वनांमामकानांम-
नांसि । उद्वृत्रहन्वाजिनांवाजिनान्युद्रथानांजयतांयन्तुघोषाः १० अस्माक-
मिन्द्रःसमृतेषुध्वजेष्वस्माकंयाइषवस्ताजयन्तु । अस्माकंवीराउत्तरेभवन्त्व-
स्माँउदेवाअवताहवेषु ११ अमीषांचित्तंप्रतिलोभयन्तीगृहाणाङ्गान्यप्वेपरेहि ।

अभिप्रेहिनिर्दहहृत्सुशोकैरन्धेनामित्रास्तमसासचन्ताम् १२ प्रेताजयतानरइ-न्द्रोवःशर्मयच्छतु । उग्रावःसन्तुबाहवोऽनाधृष्यायथासथ १३ ॥ २३ ॥

असाव्येकादशाष्टको वैश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१०४ असाविसोमःपुरुहूततुभ्यंहरिभ्यांयज्ञमुपयाहितूयम् । तुभ्यंगिरोवि-प्रवीराइयानादधन्विरइन्द्रपिबासुतस्य १ अप्सुधूतस्यहरिवःपिबेहनृभिःसुतस्य जठरंपृणस्व । मिमिक्षुर्यमद्रयइन्द्रतुभ्यंतेभिर्वर्धस्वमदमुक्थवाहः २ प्रोग्रांपीतिं वृष्णइयर्मिसत्यांप्रयैसुतस्यहर्यश्वतुभ्यम् । इन्द्रधेनाभिरिहमादयस्वधीभिर्विश्वा-भिःशच्यागृणानः ३ ऊतीशचीवस्तववीर्येणवयोदधानाउशिजऋतज्ञाः । प्रजावदिन्द्रमनुषोदुरोणेतस्थुर्गृणन्तःसधमाद्यासः ४ प्रणीतिभिष्टेहर्यश्वसुष्टोः सुषुम्नस्यपुरुरुचोजनासः । मंहिष्ठामूतिंवितिरेदधानाःस्तोतारइन्द्रतवसूनृता-

भिः ५ ॥ २४ ॥ उपब्रह्माणिहरिवोहरिंभ्यांसोमंस्ययाहिपीतयेंसुतस्यं । इन्द्रं
त्वायज्ञःक्षमंमाणमानड्दाश्वाँअंस्यध्वरस्यंप्रकेतः ६ सहस्रंवाजमभिमातिषाहं
सुतेरंणंमघवांनंसुवृक्तिम् । उपंभूषन्तिगिरोअप्रंतीतमिन्द्रंनमस्याजंरितुःपंन-
न्त ७ सप्तापोंदेवीःसुरणाअमृंक्तायाभिःसिन्धुमतंरइन्द्रपूर्भित् । नवतिंस्रोत्या
नवंचस्रवंन्तीर्देवेभ्योंगातुंमनुंषेचविन्दः ८ अपोमहीरभिशंस्तेरमुञ्चोऽजांगरास्व-
धिदेवएकंः । इन्द्रयास्त्वंवृंत्रतूर्येचकर्थताभिर्विश्वायुंस्तन्वंपुपुष्याः ९ वीरेण्यः
क्रतुरिन्द्रंःसुशस्तिरुतापिधेनांपुरुहूतमींट्टे । आर्दयद्वृत्रमकृंणोदुलोकंसंसाहेशक्रः
पृतंनाअभिष्टिः १० शुनंहुंवेममघवांनमिन्द्रंमस्मिन्भरेनृतंमंवाजंसातौ । शृण्व-
न्तंमुग्रमूतयेंसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिंसंजितंधनांनाम् ११ ॥ २५ ॥

कदैकादश कौत्सो दुर्मित्र इन्द्र उष्णिक्। आद्या गायत्री वा द्वितीयासप्तम्यौ
पिपीलिकमध्ये। अन्त्या त्रिष्टुप्।

१०५ कदावसोस्तोत्रंहर्यतआवश्मशारुधद्वाः। दीर्घंसुतंवाताप्याय १ हरी
यस्यंसुयुजाविव्रंताव्रेरर्वन्तानुशेपा। उभारजीनकेशिनापतिर्दन् २ अपयोरि-
न्द्रःपापंजआमर्तोनशश्रमाणोबिभीवान्। शुभेयद्युयुजेतविषीवान् ३ सचायो-
रिन्द्रश्चर्कृषआँउपानसःसंपर्यन्। नदयोर्विव्रतयोःशूरइन्द्रः ४ अधियस्तस्थौकेशवन्ताव्यचस्वन्तानपुष्ट्यै। वनोतिशिप्राभ्यांशिप्रिणीवान् ५ ॥ २६ ॥ प्रा-
स्तौदृष्वौजाऋष्वेभिस्ततक्षशूरःशवसा। ऋभुर्नक्रतुभिर्मातरिश्वा ६ वज्रंयश्चक्रे
सुहनायदस्यवेहिरीमशोहिरीमान्। अरुतहनुरद्भुतंनरजः ७ अवंनोवृजिना

शिशीहि॒चार्व॑नेमा॒नृचः॑ । नान्नंह्यायज्ञऋधग्जोषं॑ति॒त्वे ८ ऊ॒र्ध्वायत्ते॑त्रे॒तिनी॒भू-
द्यज्ञस्यंधू॒र्षुसद्मंन् । स॒जूर्नावं॒स्वयंशा॒सं॒सचा॒यो: ९ श्रियेते॒पृश्निं॑रुप॒सेचं॑नीभूच्छ्रि॒-
येदर्विरेरे॒पा: । यया॒स्वेपात्रे॑सि॒ञ्चस॒उत् १० श॒तंवा॒यदं॑सुर्यप्रतिंत्वासु॒मि॒त्रइ॒त्था-
स्तौद्दु॒मि॒त्रइ॒त्थास्तौत् । आवो॒यद्द॑स्यु॒हत्ये॑कु॒त्सपु॒त्रंप्रावो॒यद्द॑स्यु॒हत्ये॑कु॒त्सव॒-
त्सम् ११ ॥ २७ ॥ इति शाकलर्क्संहितायामष्टमाष्टके पञ्चमोध्यायः ॥ ८ ॥ ५ ॥

उभौभूतांशःकाश्यपआश्विनमाविर्दिव्योदक्षिणावाप्राजापत्यादक्षिणांतद्दातृन्वास्तौच्चतुर्थीजग-
तीकिमिच्छन्तीपणिभिरसुरैर्निगूह्लागाअन्वेष्टुंसरमांदेवशुनीमिन्द्रेणप्रहितामसुरेभिःपणयोमित्रीयन्तः
प्रोचुःसातान्युग्मान्त्याभिरनिच्छन्तीप्रत्याचष्टेतेवदन्तसप्तजुहूर्ब्रह्मजायाब्राह्मोवोर्ध्वनाभावैश्वदेवंह्यनुष्टु-
वन्तंसमिद्धएकादशजमदग्निस्तत्सुतोवारामआप्रियःपरेचत्वारोवैरूपामनीषिणोदशाष्टादंष्ट्रइन्द्रापिबन-
भःप्रभेदनस्तमस्यशतप्रभेदनोन्त्यात्रिष्टुब्घर्मासध्रिस्तापसोवाघर्मोवैश्वदेवंचतुर्थीजगतीचित्रइन्नववार्ष्टि-

हव्यउपस्तुतआग्नेयंजागतंत्रिष्टुप्छाकर्यन्तंपिबस्थौरोऽग्नियुतोऽग्नियूपोवानवाउभिक्षुर्धनान्नदानप्रशंसाचा-
द्येजगसावग्नेहंस्युरुक्षयआमहीयवआग्नेयंराक्षोघ्नंगायत्रंत्वितिवैसप्तोनैन्द्रोलबआत्मानंतुष्टाव ।

उभावेकादश भूतांशः काश्यपोऽश्विनौ त्रिष्टुप् ।

१०६ ऽम् उभाउनूनंतदिदर्थयेथेवितन्वाथेधियोवस्त्रापसेव । सध्रीचीना यातंवेप्रेमंजीगःसुदिनेवपृक्षआतंसयेथे १ उष्टारेवफर्वरेषुश्रयेथेप्रायोगेवश्वात्र्या-शासुरेथः । दूतेवहिष्ठोयशसाजनेषुमापस्थातंमहिषेवावपानात् २ साकंयुजा शकुनस्येवपक्षापश्वेवचित्रायजुरागमिष्टम् । अग्निरिवदेवयोर्दीदिवांसापरिज्मा-नेवयजथःपुरुत्रा ३ आपीवोअस्मेपितरेवपुत्रोग्रेवरुचानृपतीवतुर्यै । इर्येवपुष्ट्यै किरणेवभुज्यैश्रुष्टीवानेवहवमागमिष्टम् ४ वंसंगेवपूषर्याशिम्बातामित्रेवऋता शतराशातंपन्ता । वाजेवोच्चावयंसाघर्म्येष्ठामेषेवेषासंपर्या३पुरीषा५॥१॥सृण्ये-

वजर्भरींतुर्फरींतूनैतोशेवंतुर्फरींपर्फरीकां । उदन्यजेवजेमंनामदेरूतामेंजराय्-
जरंमरायुं ६ पज्रेवचर्चरंजारंमरायुक्षुद्मेवार्थेषुतर्तरीथउग्रा । ऋभूनापत्खरम-
ज्राखरज्रुंर्वायुर्नपर्फरत्क्षयद्रयीणाम् ७ घर्मेवमधुंजठरेंसनेरूभगेऽवितातुर्फरी-
फारिवारम् । पतरेवंचचराचन्द्रनिर्णिङ्मनंऋङ्गामनन्याइनजग्मी ८ बृहन्तें
वगम्भरेंपुप्रतिष्ठांपादेंवगाधंतरंतेविदाथः । कर्णेवशासुरनुहिस्मराथोंशेंवनोभ-
जतंचित्रमप्नः ९ आरङ्गरेवमध्वेरंयेथेसारघेवगविंनीचीनंवारे । कीनारेंवस्वेदं-
मासिष्विदानाक्षामेंवोर्जासूयवसात्संचेथे १० ऋध्यामस्तोमंसनुयामवाजमा
नोमन्त्रंसरथेहोपंयातम् । यशोनपक्वंमधुगोष्वन्तराभूतांशोंअश्विनोःकामंम-
प्राः ११ ॥ २ ॥

आविरेकादश दिव्यो दक्षिणा वा प्राजापत्या दक्षिणा
तद्दातारो वा त्रिष्टुप् । चतुर्थी जगती ।

१०७ आविरभून्महिमाघोनमेषांविश्वंजीवंतमसोनिरमोचि । महिज्योतिः पितृभिर्दत्तमागादुरुःपन्थादक्षिणायाअदर्शि १ उच्चादिविदक्षिणावन्तोअस्थुर्येअश्वदाःसहतेसूर्येण । हिरण्यदाअमृतत्वंभजन्तेवासोदाःसोमप्रतिरन्तआयुः २ दैवीपूर्तिर्दक्षिणादेवयज्यानकवारिभ्योनहितेपृणन्ति । अथानरःप्रयतदक्षिणासोऽवद्यभियाबहवःपृणन्ति ३ शतधारंवायुमर्कंस्वर्विदंनृचक्षसस्तेअभिचक्षतेहविः। येपृणन्तिप्रचयच्छन्तिसंगमेतेदक्षिणांदुहतेसप्तमातरम् ४ दक्षिणावान्प्रथमोहूत एतिदक्षिणावान्ग्रामणीरग्रमेति । तमेवमन्येनृपतिंजनानांयःप्रथमोदक्षिणामाविवाय ५ ॥ ३ ॥ तमेवऋषिंतमुब्रह्माणमाहुर्यज्ञन्यंसामगामुक्थशासम् । स

शुक्रस्यतन्वोवेदतिस्रोयःप्रथमोदक्षिणयारराध ६ दक्षिणाश्वंदक्षिणागांददातिद-
क्षिणाचन्द्रमुतयद्धिरण्यम् । दक्षिणान्नंवनुतेयोनआत्मादक्षिणांवर्मकृणुतेविजा-
नन् ७ नभोजाममुर्नन्यर्थमीयुर्नरिष्यन्तिनव्यथन्तेहभोजाः । इदंयद्विश्वंभुवनं
स्वश्चैतत्सर्वंदक्षिणैभ्योददाति ८ भोजाजिग्युःसुरभिंयोनिमग्रेभोजाजिग्युर्व-
ध्वं१यासुवासाः । भोजाजिग्युरन्तःपेयंसुरायाभोजाजिग्युर्येअहूताःप्रयन्ति ९
भोजायाश्वंसंमृजन्त्याशुंभोजायास्तेकन्या३शुम्भमाना । भोजस्येदंपुष्करि-
णीववेश्मपरिष्कृतंदेवमानेवचित्रम् १० भोजमश्वाःसुष्ठुवाहोवहन्तिसुवृ-
द्रथोवर्ततेदक्षिणायाः । भोजंदेवासोऽवताभरेषुभोजःशत्रून्त्समनीकेषु
जेता ११ ॥ ४ ॥

किमिच्छन्त्येकादश त्रिष्टुप् । विनैकादशीमयुजां पणयोऽसुरा ऋषिस्थानीयाः सरमा च देवतास्थानापन्ना । शिष्टानां सरमर्षिस्थानापन्ना पणयोऽसुरा देवतास्थानीयाः ।

१०८ किमिच्छन्तीसरमाप्रेदमानड्दूरेह्यध्वाजगुरिःपराचैः । कास्मेहितिःकापरितक्म्यासीत्कथंरसायाअतरःपयांसि १ इन्द्रस्यदूतीरिषिताचरामिमहइच्छन्तीपणयोनिधीन्वः । अतिष्कदोभियसातन्नआवत्तथारसायाअतरंपयांसि २ कीदृङ्ङिन्द्रःसरमेकादृशीकायस्येदंदूतीरसरःपराकात् । आचगच्छान्मित्रमेनादधामाथागवांगोपतिर्नोभवाति ३ नाहंतंवेददभ्यंदभत्सयस्येदंदूतीरसरंपराकात् । नतंगूहन्तिस्रवतोगभीराहताइन्द्रेणपणयःशयध्वे ४ इमागावःसरमेयाऐच्छःपरिदिवोअन्तान्सुभगेपतन्ती । कस्तएनाअवसृजादयुध्व्युतास्माकमायुधासन्तितिग्मा ५ ॥ ५ ॥ असेन्यावःपणयोवचांस्यनिषव्यास्तन्वःसन्तुपापीः । अधृ-

ष्टोवएतवाअंस्तुपन्थाबृहस्पतिर्वंउभयानमृळात् ६ अयंनिधिःसंरमेअद्रिंबुध्नो
गोभिरश्वेभिर्वसुंभिन्यृष्टः । रक्षन्तितंपणयोयेसुंगोपारेकुंपदमलंकमाजंगन्थ ७
एहगंमन्नृषंयःसोमंशिताअयास्योअङ्गिरसोनवंग्वाः । तएतमूर्वंविभंजन्तगोना-
मथैतद्वचःपणयोवमन्नित् ८ एवाचत्वंसरमआजगन्थप्रबांधितासहंसादैव्येन ।
स्वसांरंत्वाकृणवैमापुनर्गाअपंतेगवांसुभगेभजाम ९ नाहंवेदभ्रातृत्वंनोस्वंसृत्व-
मिन्द्रोविदुरङ्गिरसश्चघोराः । गोकांमामेअच्छदयन्यदायमपातइतपणयोवरी-
यः १० दूरमितपणयोवरीयउद्गावोयन्तुमिनतीर्ऋतेन । बृहस्पतिर्याअविन्दन्नि-
गूळ्हाःसोमोग्रावाणऋषयश्चविप्राः ११ ॥ ६ ॥

तेवदन्सप्त जुहूर्ब्रह्मजायोर्ध्वनाभा वा ब्राह्मो विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् । अन्त्ये अनुष्टुभौ ।

१०९ तेऽवदन्प्रथमाब्रह्मकिल्बिषेऽकूपारःसलिलोमातरिश्वा । वीळुहंरास्त-

पंउग्रोमंयोभूरापोंदेवीःप्रंथमजाऋतेनं १ सोमोराजाप्रथमोब्रह्मजायांपुनःप्रा-
यंच्छदहृणीयमानः । अन्वर्तितावरुणोमित्रआसीदग्निर्होताहस्तगृह्यानिंनाय २
हस्तेनैवग्राह्यंआधिरस्याब्रह्मजायेयमितिचेदवोचन् । नदूतायंप्रह्येतस्थएषात-
थांराष्ट्रंगुपितंक्षत्रियंस्य ३ देवाएतस्यांमवदन्तपूर्वेसप्तऋषयस्तपंसेयेनिषेदुः-
भीमाजायाब्राह्मणस्योपंनीतादुर्धांदधातिपरमेव्योमन् ४ ब्रह्मचारीचरतिवेविं-
षद्विषःसदेवानांभवत्येकमङ्गम् । तेनजायामन्वंविन्दद्बृहस्पतिःसोमेननीतांजुह्वं-
ंनदेवाः ५ पुनर्वैदेवाअंददुःपुनर्मनुष्याउत । राजानःसत्यंकृण्वानाब्रह्मजायांपु-
नर्ददुः ६ पुनर्दायंब्रह्मजायांकृत्वीदेवैर्निकिल्बिषम् । ऊर्जंपृथिव्याभक्त्वायोरु-
गायमुपासते ७ ॥ ७ ॥

समिद्ध एकादश जमदग्निस्तत्सुतो वा राम आप्रियस्त्रिष्टुप् ।

११० समिद्धोअद्यमनुषोदुरोणेदेवोदेवान्यजसिजातवेदः।आचवहमित्रम-
हश्चिकित्वान्त्वंदूतःकविरसिप्रचेताः १ तनूनपात्पथऋतस्ययानान्मध्वासमञ्ज-
न्त्स्वदयासुजिह्व । मन्मानिधीभिरुतयज्ञमृन्धन्देवत्राचकृणुह्यध्वरंनः २ आजु-
ह्वानईड्योवन्द्यश्चायाह्यग्नेवसुभिःसजोषाः । त्वंदेवानामसियह्वहोतासएनान्य-
क्षीषितोयजीयान् ३ प्राचीनंबर्हिःप्रदिशापृथिव्यावस्तोरस्यावृज्यतेअग्रेअह्ना-
म्।व्युप्रथतेवितरंवरीयोदेवेभ्योअदितयेस्योनम् ४ व्यचस्वतीरुर्वियाविश्रयन्तां
पतिभ्योनजनयःशुम्भमानाः । देवीर्द्वारोबृहतीर्विश्वमिन्वादेवेभ्योभवतसुप्राय-
णाः५॥८॥आसुष्वयन्तीयजतेउपाकेउषासानक्तासदतांनियोनौ । दिव्येयोषणे
बृहतीसुरुक्मेअधिश्रियंशुक्रपिशंदधाने ६ दैव्याहोताराप्रथमासुवाचामिमाना

यज्ञंमनुंषोयजंध्यै । प्रचोदयंन्ताविदथेषुकारूप्राचीनंज्योतिंःप्रदिशांदिशन्तां ७
आनोंयज्ञंभारंतीतूयंमेत्विळांमनुष्वदिहचेतयन्ती । तिस्रोदेवीर्बर्हिरेदंस्योनंसरं-
स्वतीस्वपंसःसदन्तु ८ यइमेद्यावांपृथिवीजनिंत्रीरूपैरपिंशद्भुवंनानिविश्वां । त-
मद्यहोंतरिषितोयजींयान्देवंत्वष्टांरमिहयंक्षिविद्वान् ९ उपावंसृजत्मन्यांसमञ्ज-
न्देवानांपार्थंऋतुथाहवींषिं । वनस्पतिंःशमितादेवोअग्निःस्वदंन्तुहव्यंमधुंनाघृते-
नं १० सद्योजातोव्यंमिमीतयज्ञमग्निर्देवानांमभवत्पुरोगाः । अस्यहोतुंःप्रदि-
श्यृतस्यंवाचिस्वाहांकृतंहविरंदन्तुदेवाः ११ ॥ ९ ॥

मनीषिणो दशाष्ट्रादंष्ट्रो वैरूप इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१११ मनींषिणःप्रभंरध्वंमनीषांयथांयथामतयःसन्तिंनृणाम् । इन्द्रंसत्यैरे-
रंयामाकृतेभिःसहिवीरोगिर्वणस्युर्विदांनः १ ऋतस्यहिसदंसोधीतिरद्यौत्संगां-

ष्टेयोवृषभोगोभिरानट् । उदतिष्ठत्तविषेणारवेणमहान्तिचित्संविव्याचारजां-
सि २ इन्द्रःकिलश्रुत्याअस्यवेदसहिजिष्णुःपथिकृत्सूर्याय । आन्मेनांकृण्वन्न-
च्युतोभुवद्गोःपतिर्दिवःसनजाअप्रतीतः ३ इन्द्रोमह्नामहतोअर्णवस्यव्रतामिना-
दङ्गिरोभिर्गृणानः । पुरूणिचिन्नितताना रजांसिदाधारयोधरुणंसत्यताता ४ इ-
न्द्रोदिवःप्रतिमानंपृथिव्याविश्वावेदसवनाहन्तिशुष्णम् । महींचिद्द्यामातनोत्सू-
र्येणचास्कम्भचित्स्कम्भनेनस्कभीयान् ५ ॥ १० ॥ वज्रेणहिवृत्रहावृत्रमस्त-
रदेवस्यशूशुवानस्यमायाः । विधृष्णोअत्रधृषताजघन्थाथाभवोमघवन्बाह्वो-
जाः ६ सचन्तयदुषसःसूर्येणचित्रामस्यकेतवोरामविन्दन् । आयन्नक्षत्रंददृ-
शेदिवोनपुनर्यतोनकिरद्धानुवेद ७ दूरंकिलप्रथमाजग्मुरासामिन्द्रस्ययाःप्रसवे
सस्रुरापः । क्वस्विदग्रंक्वबुध्नआसामापोमध्यंक्वबोनूनमन्तः ८ सृजःसिन्धूँरहि-

नाजग्रसानाँआदिदेताःप्रविविज्रेजवेनं।मुमुक्षमाणाउत्तयामुमुत्रेऽधेदेतानरंमन्ते
नितिक्ताः ९ सध्रीचीःसिन्धुमुशतीरिवायन्त्सनाज्जारआरितःपूर्भिदासाम्।अ-
स्तमातेपार्थिवावसून्यस्मेजग्मुःसूनृताइन्द्रपूर्वीः १० ॥ ११ ॥

इन्द्र पिब दश नभःप्रभेदनो वैरूप इन्द्रस्त्रिष्टुप्।

११२ इन्द्रपिबंप्रतिकाममंसुतस्यंप्रातःसावस्तवहिपूर्वपीतिः। हर्षस्वहन्तवेशू-
रशत्रूनुक्थेभिष्टेवीर्याउप्रब्रवाम १ यस्तेरथोमनसोजवीयानेन्द्रतेनसोमपेयाय
याहि। तूयमातेहरयःप्रद्रवन्तुयेभिर्यासिवृषभिर्मन्दमानः २ हरित्वतावर्चसासू-
र्यस्यश्रेष्ठैरूपैस्तन्वंस्पर्शयस्व। अस्माभिरिन्द्रसखिभिर्हुवानःसध्रीचीनोमादय-
स्वानिषद्यं ३ यस्यत्यत्तेमहिमानंमदेष्विमेमहीरोदसीनाविविक्ताम्। तदोक
आहरिभिरिन्द्रयुक्तैःप्रियेभिर्याहिप्रियमन्नमच्छं ४ यस्यंशश्वत्पपिवाइन्द्रशत्रून-

नानुकृत्यारण्यांचकर्थ । सतेपुरंन्धिंतविषीमियर्तिंसतेमदायसुतइंन्द्रसोमः ५ ॥ १२ ॥ इदंतेपात्रंसनंवित्तमिन्द्रपिबासोमंमेनाशंतक्रतो । पूर्णआहावोमदिरस्यमध्वोयंविश्वइदंभिहर्यन्तिदेवाः ६ विहित्वामिंन्द्रपुरुधाजनांसोहितप्रंयसोवृषभह्वयन्ते । अस्माकंतेमधुमत्तमानीमाभुंवन्त्सवनातेषुंहर्य ७ प्रतंइन्द्रपूर्व्याणिप्रनूनंवीर्यावोचंप्रथमाकृतानिं । सतीनमंन्युरश्रथायोअद्रिंसुवेदनामंकृणोर्ब्रह्मणेगाम् ८ निषुसीदगणपतेगणेषुत्वामांहुर्विप्रंतमंकवीनाम् । नऋतेत्वत्क्रियतेकिंचनारेमहामर्कंमंघवञ्चित्रमर्च ९ अभिख्यानोमघवन्नाधमानान्त्सखेबोधिवसुपतेसखीनाम् । रणंकृधिरणकृत्सत्यशुष्माभंक्तेचिदाभंजारायेअस्मान् १०॥१३॥

इति शाकलर्क्संहितायां दशमे मण्डले नवमोनुवाकः ॥ १० ॥ ९ ॥

तमस्य दश शतप्रभेदनो वैरूप इन्द्रो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

११३ तमस्यद्यावापृथिवीसचेतसाविश्वेभिर्देवैरनुशुष्ममावताम् । यदैत्कृ-
ण्वानोमहिमानमिन्द्रियंपीत्वीसोमस्यक्रतुमाँअवर्धत १ तमस्यविष्णुर्महिमा-
नमोजसांशुंदधन्वान्मधुनोविरप्शते । देवेभिरिन्द्रोमघवासयावभिर्वृत्रंजघन्वाँ
अभवद्वरेण्यः २ वृत्रेणयदहिनाबिभ्रदायुधासमस्थिथायुधयेशंसमाविदे । विश्वे
तेअत्रमरुतःसहत्मनावर्धन्नुग्रमहिमानमिन्द्रियम् ३ जज्ञानएवव्यबाधतस्पृधः
प्रापश्यद्वीरोअभिपौंस्यंरणम् । अवृश्चदद्रिमवसस्यदःसृजदस्तभ्नान्नाकंस्वपस्य-
यापृथुम् ४ आदिन्द्रःसत्रातविषीरपत्यतवरीयोद्यावापृथिवीअबाधत । अवा-
भरद्धृषितोवज्रमायसंशेवंमित्रायवरुणायदाशुषे ५ ॥ १४ ॥ इन्द्रस्यात्रतविषी-
भ्योविरप्शिनऋघायतोअरंहयन्तमन्यवे । वृत्रंयदुग्रोव्यवृश्चदोजसापोबिभ्रतंत-

मंसापरींवृतम् ६ यावीर्यांणिप्रथमानिकर्त्वांमहित्वेभिर्यतमानौसमायतुः । ध्वान्तंतमोऽवंदध्वसेहतइन्द्रोमह्नापूर्वहूंतावपत्यत ७ विश्वेदेवासोअधवृष्ण्यांनिते ऽवंर्धयन्त्सोमंवत्यावचस्ययां । रद्धंवृत्रमहिमिन्द्रंस्यहन्मनाग्निर्नजम्भैस्तृष्वन्नंमावयत् ८ भूरिदक्षेभिर्वचनेभिर्ऋक्कंभिःसख्येभिःसख्यानिप्रवोचत । इन्द्रोधुनिंचचुमुरिंचदम्भयंञ्छ्रद्धामनस्याशृंणुतेदभीतंये ९ त्वंपुरूण्याभरास्वश्व्यायेभिर्मंसैनिवचंनानिशंसंन् । सुगेभिर्विश्वांदुरितातरेमविदोषुणंउर्वियागाधमद्य १० ॥ १५ ॥

घर्मा दश सध्रिर्वैरूपो घर्मो वा तापसो विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् । चतुर्थी जगती ।

११४ घर्मासमंन्तात्रिवृतंव्यांपतुस्तयोर्जुष्टिंमातरिश्वांजगाम । दिवस्पयोदिधिषाणाअवेषन्विदुर्देवाःसहसांमानमर्कम् १ तिस्रोदेष्ट्रायनिर्ऋतीरुपांसते-

दीर्घश्रुतोविहिजानन्तिवह्नयः । तासांनिचिक्युःकवयोनिदानंपरेषुयागुह्येषुव्र-
तेषु २ चतुष्कपर्दायुवतिःसुपेशाघृतप्रतीकावयुनानिवस्ते । तस्यांसुपर्णावृष-
णानिषेदतुर्यत्रदेवादधिरेभागधेयम् ३ एकःसुपर्णःससमुद्रमाविवेशसइदंविश्वं
भुवनंविचष्टे । तंपाकेनमनसापश्यमन्तितस्तंमातारेळ्हिसउरेळ्हिमातरम् ४ सु-
पर्णविप्राःकवयोवचोभिरेकंसन्तंबहुधाकल्पयन्ति । छन्दांसिचदधतोअध्वरेषु-
ग्रहान्त्सोमस्यमिमतेद्वादश ५ ॥ १६ ॥ षट्त्रिंशांश्चचतुरःकल्पयन्तश्छन्दांसि
चदधतआद्वादशम् । यज्ञंविमायकवयोमनीषऋक्सामाभ्यांप्ररथंवर्तयन्ति ६
चतुर्दशान्येमहिमानोअस्यतंधीरावाचाप्रणयन्तिसप्त । आप्नानंतीर्थकइहप्रवो-
चद्येनपथाप्रपिबन्तेसुतस्य ७ सहस्रधापञ्चदशान्युक्थायावद्द्यावापृथिवीताव-
दित्तत् । सहस्रधामहिमानःसहस्रंयावद्ब्रह्मविष्ठितंतावतीवाक् ८ कश्छन्दसांयो

गमावेवधीरः कोधिष्ण्यांप्रतिवाचंपपाद। कमृत्विजांमष्टमंशूरंमाहुर्हरीइन्द्रंस्यनि चिंकायकःस्वित् ९ भूम्याअन्तंपर्येकेचरन्तिरथंस्यधूर्षुयुक्तासोअस्थुः । श्रमं- स्यदायंविभंजन्त्येभ्योपदायमोभवंतिहर्म्येहितः १० ॥ १७ ॥

चित्र इन्नवोपस्तुतो वार्ष्टिहव्योग्निर्जगती । उपान्त्या त्रिष्टुप् । अन्त्या शक्करी ।

११५ चित्रइच्छिशोस्तरुंणस्यवक्षथोनयोमातरावप्येतिधातवे । अनूधाय- द्विजीजंनदधाचनुववक्षंसद्योमहिंदूत्यं१चरंन् १ अग्निर्हनामंधायिदन्नपस्तंमः सं- योवनांयुवतेभस्मंनादता । अभिप्रमुरांजुह्वांस्वध्वरइनोनप्रोथंमानोयवंसेवृषां २ तंवोविंनद्रुषदंदेवमन्धंसइन्दुंप्रोथंन्तंप्रवपंन्तमर्णवम् । आसाबह्निंनशोचिर्षाविं- रप्शिनंमहिंव्रतंनसरजंन्तमध्वंनः ३ वियस्यंतेज्रयसानस्यांजरधक्षोर्नवाताःपरिं- सन्त्यच्युंताः - आरण्वासोयुयुधयोनसंत्वनंत्रितंनंशंतप्रशिषन्तंइष्टये ४ सइद्-

ग्निःकण्वंतमः कण्वंसखार्यःपरस्यान्तंरस्यतरुषः । अग्निःपातुगृणतोअग्निःसूरी-
नग्निर्देदातुतेषामवोंनः ५ ॥ १८ ॥ वाजिंतंमायसह्यंसेसुपित्र्यतृषुच्यवानोअ-
नुंजातवेदसे । अनुद्रेस्निद्योवृषतावरंसतेमहिंतंमायधन्वनेदंविष्यते ६ एवाग्नि-
र्मर्तैःसहसूरिभिर्वसुंष्टवेसहंसःसूनरोनृभिः । मित्रासोनयेसुधिताऋतायवोद्या-
वोनद्युम्नैरभिसन्तिमानुषान् ७ ऊर्जोनपात्सहसावन्निर्तिंत्वोपस्तुतस्यंवन्दतेवृ-
षावाक् । त्वांस्तोषामत्वयासुवीराद्राघीयआयुःप्रतरंदधानाः ८ इतिंत्वाग्नेवृष्टि-
हव्यंस्यपुत्राउपस्तुतासऋषयोऽवोचन् । तांश्चपाहिगृणतश्चसूरीन्वषड्वषळित्यू-
र्ध्वासोअनक्षन्नमोनमइत्यूर्ध्वासोअनक्षन् ९ ॥ ११ ॥

पिब नवाग्नियुतः स्थौरोग्नियूपो वा स्थौर इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

११६ पिबासोमंमहतइन्द्रियायपिबावृत्रायहन्तवेशविष्ठ । पिबंरायेशवसे-

हूयमानः पिब मध्वस्तृपदिन्द्रा वृषस्व १ अस्य पिब क्षुमतः प्रस्थितस्येन्द्र सोमस्य-
वरमासुतस्य । स्वस्तिदा मनसा मादयस्वार्वाचीनो रेवते सौभगाय २ ममत्तु त्वा
दिव्यः सोम इन्द्र ममत्तु यः सूयते पार्थिवेषु । ममत्तु येन वरिवश्चकर्थ ममत्तु येन निरि-
णासि शत्रून् ३ आ द्विबर्हा अमिनो यात्विन्द्रो वृषा हरिभ्यां परिषिक्तमन्धः । गव्या
सुतस्य प्रभृतस्य मध्वः सत्रा खेदामरुशहा वृषस्व ४ नि तिग्मानि भ्राशयन्भ्राश्या-
न्यव स्थिरा तनुहि यातुजूनाम् । उग्राय ते सहो बलं ददामि प्रतीत्या शत्रून्विगदेषु वृश्च
५॥२०॥ व्यर्य इन्द्र तनुहि श्रवांस्योजः स्थिरेव धन्वनोऽभिमातीः । अस्मद्र्यग्वा-
वृधानः सहोभिरनिभृष्टस्तन्वं वावृधस्व ६ इदं हविर्मघवन्तुभ्यं रातं प्रति सम्राळहृ-
णानो गृभाय । तुभ्यं सुतो मघवन्तुभ्यं पक्वो३ऽद्धीन्द्र पिब च प्रस्थितस्य ७ अद्धीदि-
न्द्र प्रस्थितेमा हवींषि चनो दधिष्व पचतोत सोमम् । प्रयस्वन्तः प्रति हर्यामसि त्वा-

सत्याःसन्तुयजमानस्यकामाः ८ प्रेन्द्राग्निभ्यांसुवचस्यामियर्मिसिन्धाविवप्रेर-
यंनावमर्कैः । अयांइवपरिचरन्तिदेवायेअस्मभ्यंधनदाउद्भिदश्च ९ ॥ २१ ॥

नवा उ नव भिक्षुर्धनान्नदानप्रशंसा त्रिष्टुप् । आद्ये जगत्यौ ।

११७ नवाउदेवाःक्षुधमिद्वधंददुरुताशितमुपगच्छन्तिमृत्यवः । उतोरयिः
पृणतोनोपदस्यत्युतापृणन्मर्डितारंनविन्दते १ यआध्रायचकमानायपित्वोऽन्न-
वान्त्सन्रफितायोपजग्मुषे । स्थिरंमनःकृणुतेसेवतेपुरोतोचित्समर्डितारंनविन्द-
ते २ सइद्भोजोयोगृहवेददात्यन्नकामायचरतेकृशाय । अरमस्मैभवतियामहूता
उतापरीषुकृणुतेसखायम् ३ नससखायोनददातिसख्येसचाभुवेसचमानायपि-
त्वः । अपास्मात्प्रेयान्नतदोकोअस्तिपृणन्तमन्यमरणंचिदिच्छेत् ४ पृणीयादि-
न्नाधमानायतव्यान्द्राघीयांसमनुपश्येतपन्थाम् । ओहिवर्तन्तेरथ्येवचक्रान्यम-

न्यमुपंतिष्ठन्तुरायः ५ ॥ २२ ॥ मोघमन्नंविन्दतेअप्रचेताःसत्यंब्रवीमिवधइत्स-
तस्य। नार्यमणंपुष्यतिनोसखायंकेवलाघोभवतिकेवलादी ६ कृषन्नित्फालआ-
शितंकृणोतियन्नध्वानमपंवृङ्क्तेचरित्रैः। वदन्ब्रह्मावदतोवनीयान्पृणन्नापिरपृण-
न्तमभिष्यात् ७ एकपाद्भूयोद्विपदोविचक्रमेद्विपात्त्रिपादमभ्येतिपश्चात्। चतु-
ष्पादेतिद्विपदामभिस्वरेसंपश्यन्पङ्क्तीरुपतिष्ठमानः ८ समौचिद्धस्तौनसमंविविष्टः
संमातराचिन्नसमंदुहाते। यमयोश्चिन्नसमावीर्याणिज्ञातीचित्सन्तौनसमंपृ-
णीतः ९ ॥ २३ ॥

अग्ने हंसि नवोहक्षय आमहीयवोग्नी रक्षोहा गायत्री।

११८ अग्नेहंसिन्यत्रिणंदीद्यन्मर्त्येष्वा। स्वेक्षयेशुचिव्रत १ उत्तिष्ठसिस्वा-
हुतोघृतानिप्रतिमोदसे। यत्त्वास्रुचःसमस्थिरन् २ सआहुतोविरोचतेऽग्निरीळे-

न्योगिरा । स्रुचाप्रतीकमज्यते ३ घृतेनाग्निःसमज्यतेमधुप्रतीकआहुतः । रोचमानोविभावसुः ४ जरमाणःसमिध्यसेदेवेभ्योहव्यवाहन । तंत्वांहवन्तमर्त्याः ५ ॥ २४ ॥ तमर्ताअमर्त्यंघृतेनाग्निंसपर्यत । अदाभ्यंगृहपतिम् ६ अदाभ्येनशोचिषाग्नेरक्षस्त्वंदह । गोपाऋतस्यदीदिहि ७ सत्वमग्नेप्रतीकेनप्रत्योष यातुधान्यः । उरुक्षयेषुदीद्यत् ८ तंत्वागीर्भिरुरुक्षयाहव्यवाहंसमीधिरे । यजिष्ठंमानुषेजने ९ ॥ २५ ॥

इति वै त्रयोदश लव ऐन्द्र आत्मस्तुतिर्गायत्री ।

१११ इतिवाइतिमेमनोगामश्वंसनुयामिति । कुवित्सोमस्यापामिति १ प्रवाताइवदोधतउन्मापीताअयंसत । कुवित्सोमस्यापामिति २ उन्मापीताअयंसतरथमश्वाइवाशवः । कुवित्सोमस्यापामिति ३ उपमामतिरस्थितवाश्रा

पुत्रमिंवप्रियम् । कुवित्सोमस्यापामितिं ४ अहंतष्टैवबन्धुरंपर्यंचामिहृदामतिम् । कुवित्सोमस्यापामितिं ५ नुहिमेंअक्षिपच्चनाच्छांत्सुःपञ्चंकृष्टयः । कुवित्सोमस्यापामितिं ६ ॥ २६ ॥ नुहिमेरोदंसीउभेअन्यंपक्षंचनप्रतिं । कुवित्सोमस्यापामितिं ७ अभिद्यांमंहिनाभुंवमभी३मांपृथिवींमहीम् । कुवित्सोमस्यापामितिं ८ हन्ताहंपृथिवीमिमांनिदंधानीहवेहवा । कुवित्सोमस्यापामितिं ९ ओषमित्पृथिवीमहंजङ्घनांनीहवेहवा । कुवित्सोमस्यापामितिं १० दिविमेंअन्यःपक्षो३धोअन्यमंचीकृषम् । कुवित्सोमस्यापामितिं ११ अहमंस्मि महामहोंभिनभ्यमुदींषितः । कुवित्सोमस्यापामितिं १२ गृहोयाम्यरंकृतोदेवेभ्योंहव्यवाहंनः । कुवित्सोमस्यापामितिं १३ ॥ २७ ॥ इति शाकलर्क्संहितायामष्टमाष्टके षष्ठोध्यायः ॥ ८ ॥ ६ ॥

तदिन्नवाथर्वणोबृहद्दिवोहिरण्यगर्भोदशहिरण्यगर्भःप्राजापत्यःकायंवसुंनाष्टौचित्रमहावासिष्ठआग्ने-
यंजागतमाद्यापञ्चमींचर्तेयंवेनोवैन्यमिमंनोनवैन्युत्तमानिहवोग्निवरुणसोमानामाद्याग्नेयीतिस्रश्चाग्नेरा-
त्मस्तवःशिष्टायथानिपातंसप्तमीजगत्यहमष्टौवागांभृण्यात्मानंतुष्टावद्वितीयाजगतीनतंशैलूषिःकुल्मलव-
र्हिषोवामदेव्योवांहोमुग्वैश्वदेवमुपरिष्टाद्बार्हतमन्त्यात्रिष्टुब्रात्रीकुशिकःसौभरोरात्रिर्वाभारद्वाजीरात्रि-
स्तवंगायत्रंममाग्नेनवविहव्योवैश्वदेवंजगत्यन्तंनासत्सप्तप्रजापतिःपरमेष्ठीभाववृत्तंतुयोयज्ञोयज्ञःप्राजाप-
त्योजगत्याद्यापञ्चाचःसुकीर्तिःकाक्षीवतोमध्येतुष्टुप्सोत्तराचाश्विन्यावीजानंशकपूतोनार्मेधोमैत्रावरुणं
न्यङ्कुसारिण्याद्यालिङ्गोक्तदेवतान्त्यामहासतोबृहत्युपाद्योपान्त्येप्रस्तारपङ्क्तीशेषाविराड्रूपाःप्रोषुमुदाः
पैजवनःशाक्करमहापाङ्क्तावाद्यौतृचौत्रिष्टुबन्तमुभेयन्मांधातायौवनाश्वोमहापाङ्क्तंपङ्क्तिरन्त्यातामध्यर्धा-
गोधापश्यद्यस्मिन्कुमारोयामायनोयाममानुष्टुभंहिकेशीमुनयोवातरशनाजूतिर्वातजूतिर्विप्रजूतिर्वृषा-
णकःकरिक्रतएतशऋष्यशृङ्गश्चैकर्चाःकेशिनमुतदेवाःसप्तऋषयएकर्चावैश्वदेवंतवत्येषळङ्गऔरवोजाग-
तंसूर्यरश्मिर्देवगन्धर्वोविश्वावसुरात्मानमस्तौत्पूर्वार्धंसवितारमग्नेतवाग्निःपावकआग्नेयंविष्टारपङ्क्तीतिस्रः
सतोबृहत्यउपरिष्टाज्ज्योतिरग्नेअच्छाग्निस्तापसोवैश्वदेवमानुष्टुभंद्वयमष्टौद्वृचाःशार्ङ्गाजरिताद्रोणःसारि-
सृक्कस्तम्बमित्रश्चाग्नेयमाद्येजगत्यौचतस्रस्त्रिष्टुभः ।

तदिन्नव बृहद्दिव आथर्वण इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१२०अष्टम् तदिदास भुवनेषु ज्येष्ठं यतो जज्ञ उग्रस्त्वेषनृम्णः । सद्यो जज्ञानो नि-
रिणाति शत्रूननु यं विश्वे मदन्त्यूमाः १ वावृधानः शवसा भूर्योजाः शत्रुर्दासाय भि-
यसं दधाति । अव्यनच्च व्यनच्च सस्नि सं ते नवन्त प्रभृता मदेषु २ त्वे क्रतुमपि वृञ्जन्ति
विश्वे द्विर्यदेते त्रिर्भवन्त्यूमाः । स्वादोः स्वादीयः स्वादुना सृजा समदः सु मधु मधुना-
भि योधीः ३ इति चिद्धि त्वा धना जयन्तं मदेमदे अनुमदन्ति विप्राः । ओजीयो धृ-
ष्णो स्थिरमा तनुष्व मा त्वा दभन्यातुधाना दुरेवाः ४ त्वया वयं शाशद्महे रणेषु प्रपश्य-
न्तो युधेन्यानि भूरि । चोदयामि त आयुधा वचोभिः सं ते शिशामि ब्रह्मणा वयांसि ५
॥१॥ स्तुषेय्यं पुरुवर्पसमृभ्वमिनतममाप्त्यमाप्त्यानाम् । आ दर्षते शवसा सप्त दानू-
न्प्र साक्षते प्रतिमानानि भूरि ६ नि तद्दधिषेऽवरं परं च यस्मिन्नाविथावसा दुरोणे ।

आमातरास्थापयसेजिगत्नूअतंइनोषिकवैरापुरूणि ७ इमाब्रह्मंबृहद्दिवोविवक्तीन्द्रायशूषमग्रियःस्वर्षाः।महोगोत्रस्यक्षयतिस्वराजोदुरंश्चविश्वाअवृणोदपस्वाः ८ एवामहान्बृहद्दिवोआथर्वावोचत्स्वांतन्वं१मिन्द्रमेव। स्वसारोमातरिभ्वरीरिरिप्राहिन्वन्तिचशवंसावर्धयन्तिच ९ ॥ २ ॥

हिरण्यगर्भो दश हिरण्यगर्भः प्राजापत्यः कात्रिष्टुप् ।

१२१ हिरण्यगर्भःसमवर्तताग्रेभूतस्यजातःपतिरेकआसीत् । सदाधारपृथिवींद्यामुतेमांकस्मैदेवायहविषाविधेम १ यआत्मदाबलदायस्यविश्वंउपासंतेप्रशिषंयस्यदेवाः। यस्यच्छायामृतंयस्यमृत्युःकस्मैदेवायहविषाविधेम २ यःप्राणतोनिमिषतोमहित्वैकइद्राजाजगतोबभूव । यईशेअस्यद्विपदश्चतुष्पदःकस्मैदेवायहविषाविधेम ३ यस्येमेहिमवन्तोमहित्वायस्यसमुद्रंरसयासहाहुः । यस्येमाः

प्रदिशोयस्यबाहूकस्मैदेवायहविषाविधेम ४ येनद्यौरुग्रापृथिवीचदृह्ळायेनस्वः
स्तभितंयेननाकः। योअन्तरिक्षेरजसोविमानःकस्मैदेवायहविषाविधेम५॥ ३॥
यंक्रन्दसीअवसातस्तभानेअभ्यैक्षेतांमनसारेजमाने। यत्राधिसूरउदितोविभा-
तिकस्मैदेवायहविषाविधेम ६ आपोहयद्बृहतीर्विश्वमायन्गर्भंदधानाजनयन्तीर-
ग्निम्। ततोदेवानांसमवर्ततासुरेकःकस्मैदेवायहविषाविधेम ७ यश्चिदापोमहिना
पर्यपश्यद्दक्षंदधानाजनयन्तीर्यज्ञम्। योदेवेष्वधिदेवएकआसीत्कस्मैदेवायहवि-
षाविधेम ८ मानोहिंसीज्जनितायःपृथिव्यायोवादिवंसत्यधर्माजजान। य-
श्चापश्चन्द्राबृहतीर्जजानकस्मैदेवायहविषाविधेम ९ प्रजापतेनत्वदेतान्यन्योवि-
श्वाजातानिपरिताबभूव। यत्कामास्तेजुहुमस्तन्नोअस्तुवयंस्यामपतयोरयी-
णाम् १० ॥ ४ ॥

वसुं नाष्टौ चित्रमहावासिष्टोग्निर्जगती । प्रथमापञ्चम्यौ त्रिष्टुभौ ।

१२२ वसुंनचित्रमंहसंगृणीषेवामंशेवमतिंथिमद्विषेण्यम् । सरांसतेशुरुधोंविश्वधांयसोऽग्निर्होतांगृहपंतिःसुवीर्यंम् १ जुषाणोअंग्नेप्रतिंहर्यमेवचोविश्वांनिविद्वान्वयुनांनिसुक्रतो । घृतंनिर्णिग्ब्रह्मंणेगातुमेरंयतवंदेवाअंजनयन्ननुंव्रतम् २ सप्तधामांनिपरियन्नमर्त्योदाशंद्दाशुषेसुकृतेमामहस्व । सुवीरेंणरयिणांग्नेस्वाभुवायस्तआनंट्समिधातंजुंषस्व ३ यज्ञस्यंकेतुंप्रथमंपुरोहिंतंहविष्मंन्तईळतेसप्तवाजिनंम् । शृण्वन्तंमग्निंघृतपृष्ठमुक्षणंपृणन्तंदेवःपृणते सुवीर्यंम् ४ त्वंदूतःप्रंथमोवरेंण्यःसहूयमांनोअमृतांयमत्स्व । त्वांमंर्जयन्मरुतो दाशुषोंगृहेत्वांस्तोमेंभिर्भृगवोविरुरुचुः ५ ॥ ५ ॥ इषंदुहन्त्सुदुघांविश्वधांयसं

यज्ञप्रियेयजमानायसुक्रतो । अग्नेघृतस्नुस्त्रिर्ऋतानिदीद्यद्वर्तिर्यज्ञंपरियन्त्सुक्रतू-
यसे ६ त्वामिदस्याउषसोव्युष्टिषुदूतंकृण्वानाअयजन्तमानुषाः । त्वांदेवामह-
याय्यायवावृधुराज्यमग्नेनिमृजन्तोअध्वरे ७ नित्वावसिष्ठाअह्वन्तवाजिनंगृ-
णन्तोअग्नेविदथेषुवेधसः । रायस्पोषंयजमानेषुधारययूयंपातस्वस्तिभिःस-
दानः ८ ॥ ६ ॥

अयं वेनोष्टौ वेनो वेनस्त्रिष्टुप् ।

१२३ अयंवेनश्चोदयत्पृश्निगर्भाज्योतिर्जरायूरजसोविमाने । इममपांसंग-
मेसूर्यस्यशिशुंनविप्रामतिभीरिहन्ति १ समुद्रादूर्मिमुदियर्तिवेनोनभोजाःपृष्ठं
हर्यतस्यदर्शि । ऋतस्यसानावधिविष्टपिभ्राट्समानंयोनिमभ्यनूषतव्राः २ स-

मानंपूर्वीरभिवावशानास्तिष्ठन्वत्सस्यमातरःसनीळाः । ऋतस्यसानावधिचक्र-
माणारिहन्तिमध्वोअमृतस्यवाणीः ३ जानन्तोरूपमकृपन्तविप्रामृगस्यघोषंम-
हिषस्यहिग्मन् । ऋतेनयन्तोअधिसिन्धुमस्थुर्विदद्गन्धर्वोअमृतानिनाम ४ अ-
प्सराजारमुपसिष्मियाणायोषाबिभर्तिपरमेव्योमन् । चरंत्प्रियस्ययोनिषुप्रि-
यःसन्त्सीदंत्पक्षेहिरण्ययेसवेनः ५ ॥ ७ ॥ नाकेसुपर्णमुपयत्पतन्तंहृदावेनन्तो
अभ्यचक्षतत्वा । हिरण्यपक्षंवरुणस्यदूतंयमस्ययोनौशकुनंभुरण्युम् ६ ऊर्ध्वो
गन्धर्वोअधिनाकेअस्थात्प्रत्यङ्चित्राबिभ्रदस्यायुधानि । वसानोअत्कंसुरभिं
दृशेकंस्व१र्णनामजनतप्रियाणि ७ द्रप्सःसमुद्रमभियज्जिगातिपश्यन्गृध्रस्यच-
क्षसाविधर्मन् । भानुःशुक्रेणशोचिषाचकानस्तृतीयेचक्रेरजसिप्रियाणि ८॥८॥

इमं नो नव त्रिष्टुप् । द्वितीयादितिसृणामग्निर्ऋषिः । शिष्टानामग्निवरुणसोमानां-
निहवः । आद्यानां चतसृणामग्निर्देवता । अन्त्याया इन्द्रः । शिष्टानां यथा-
निपातम् । सप्तमी जगती ।

१२४ इमंनोअग्नउपयज्ञमेहिपञ्चयामंत्रिवृतंसप्ततन्तुम् । असोहव्यवाळुत
नःपुरोगाज्योगेवदीर्घंतमआशयिष्ठाः १ अदेवाद्देवःप्रचतागुहायन्प्रपश्यमानो
अमृतत्वमेमि । शिवंयत्सन्तमशिवोजहामिस्वात्सख्यादरणींनाभिमेमि २
पश्यन्नन्यस्याअतिथिंवयायाऋतस्यधामविमिमेपुरूणि । शंसामिपित्रेअसुराय
शेवमयज्ञियाद्यज्ञियंभागमेमि ३ बह्वीःसमाअकरमन्तरस्मिन्निन्द्रंवृणानःपितरं
जहामि । अग्निःसोमोवरुणस्तेच्यवन्तेपर्यावर्द्राष्ट्रंतदवाम्यायन् ४ निर्मायाउ
त्येअसुराअभूवन्त्वंचमावरुणकामयासे । ऋतेनराजन्ननृतंविविञ्चन्ममराष्ट्रस्या-

धिपत्यमेहि ५॥१॥इदंस्वरिदमिदासवाममयंप्रकाशउर्व१न्तरिक्षम् । हनाववृत्रं निरेहिसोमहविष्ट्वासन्तंहविषायजाम ६ कविःकवित्वादिविरूपमासंजदप्रभूती वरुणोनिरपःसृजत् । क्षेमंकृण्वानाजनयोनसिन्धवस्ताअस्यवर्णंशुचयोभरिभ्र-ति ७ ताअस्यज्येष्ठमिन्द्रियंसचन्तेताईमाक्षेतिस्वधयामदन्तीः । ताईविशोनराजानंवृणानाबीभत्सुवोअपवृत्रादतिष्ठन् ८ बीभत्सूनांसयुजंहंसमाहुर-पांदिव्यानांसख्येचरन्तम् । अनुष्टुभमनुचर्चूर्यमाणमिन्द्रंनिचिक्युःकवयोम-नीषा ९ ॥ १० ॥

अहमष्टौ वागाम्भृणी वागाम्भृणी त्रिष्टुप् । उपाद्या जगती ।

१२५ अहंरुद्रेभिर्वसुभिश्चराम्यहमादित्यैरुतविश्वदेवैः । अहंमित्रावरुणोभा बिभर्म्यहमिन्द्राग्नीअहमश्विनोभा १ अहंसोममाहनसंबिभर्म्यहंत्वष्टारमुतपू-

षणंभगम् । अहंदधामिद्रविणंहविष्मतेसुप्राव्ये३यजमानायसुन्वते २ अहंरा-
ष्ट्रीसंगमनीवसूनांचिकितुषीप्रथमायज्ञियानाम् । तांमादेवाव्यदधुःपुरुत्राभूरि-
स्थात्रांभूर्यावेशयन्तीम् ३ मयासोअन्नमत्तियोविपश्यतियःप्राणितियईंशृणोत्यु-
क्तम् । अमन्तवोमांतउपक्षियन्तिश्रुधिश्रुतश्रद्धिवंतेवदामि ४ अहमेवस्वयमि-
दंवदामिजुष्टंदेवेभिरुतमानुषेभिः । यंकामयेतंतमुग्रंकृणोमितंब्रह्माणंतमृषिंतं-
सुमेधाम् ५ ॥ ११ ॥ अहंरुद्रायधनुरातनोमिब्रह्मद्विषेशरवेहन्तवाउ । अहंज-
नायसमदंकृणोम्यहंद्यावापृथिवीआविवेश ६ अहंसुवेपितरमस्यमूर्धन्ममयो-
निरप्स्व१न्तःसमुद्रे । ततोवितिष्ठेभुवनानुविश्वोतामूंद्यांवर्ष्मणोपस्पृशामि ७
अहमेववातइवप्रवाम्यारभमाणाभुवनानिविश्वा । परोदिवापरएनापृथिव्यैता-
वतीमहिनासंबभूव ८ ॥ १२ ॥

न तमष्टौ कुल्मलबर्हिषः शैलूषिरंहोमुग्वा वामदेव्यो
विश्वेदेवा उपरिष्टाद्बृहती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१२६ नतमंहोनदुरितंदेवासोअष्टमर्त्यम् । सजोषसोयमर्यमामित्रोनयन्ति वरुणोअतिद्विषः १ तद्धिवयंवृणीमहेवरुणमित्रार्यमन् । येनानिरंहसोयूयंपाथ नेथाचमर्त्यमतिद्विषः २ तेनूनंनोऽयमूतयेवरुणोमित्रोअर्यमा । नयिष्ठाउनोने षणिपर्षिष्ठाउनःपर्षण्यतिद्विषः ३ यूयंविश्वंपरिपाथवरुणोमित्रोअर्यमा । यु ष्माकंशर्मणिप्रियेस्यामसुप्रणीतयोऽतिद्विषः ४ आदित्यासोअतिस्रिधोवरुणो मित्रोअर्यमा । उग्रंमरुद्भीरुद्रंहुवेमेन्द्रमग्निंस्वस्तयेऽतिद्विषः ५ नेतारऊषुणस्तिरोवरुणोमित्रोअर्यमा । अतिविश्वानिदुरिताराजानश्चर्षणीनामतिद्विषः ६ शुनमस्मभ्यमूतयेवरुणोमित्रोअर्यमा । शर्मयच्छन्तुसप्रथआदित्यासोयदीमहे

अतिद्विषः ७ यथाहत्यद्वसवोगौर्यंचित्पदिषिताममुंश्चतायजत्राः । एवोष्वं१स्मन्मुंश्चताव्यंहःप्रतार्यग्नेप्रतरंनआयुः ८ ॥ १३ ॥

रात्र्यष्टौ कुशिकः सौभरो रात्रिर्वा भारद्वाजी रात्रिस्तवो गायत्री ।

१२७ रात्रीव्यंख्यदायतीपुंरुत्राद्वेव्यं१क्षभिंः । विश्वाअधिश्रियोऽधित १ ओर्वंप्राअमंर्त्यानिवतोदेव्युं१द्वतंः । ज्योतिंषाबाधतेतमंः २ निरुस्वसांरमस्कृतोषसंदेव्यांयती । अपेदुंहासतेतमंः ३ सानोंअद्ययस्यांवयंनितेयामन्नविंक्ष्महि । वृक्षेनवंसतिंवयंः ४ निग्रामांसोअविक्षतनिपद्वन्तोनिपक्षिणंः । निश्येनासंश्चिदर्थिनंः ५ यावयांवृक्यं१वृकंयवयंस्तेनमूर्म्ये । अथांनःसुतरांभव ६ उपंमापेपिंशत्तमंःकृष्णंव्यंक्तमस्थित । उषंऋणेवंयातय ७ उपंतेगाइवाकंरंवृणीष्वदुंहितर्दिवः । रात्रिस्तोमंनजिग्युषे ८ ॥ १४ ॥

ममाग्ने नव विहव्यो विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् । अन्त्या जगती ।

१२८ ममांग्नेवर्चोंविहवेष्वंस्तुवयंत्वेन्धांनास्तन्वंपुषेम । मह्यंनमन्तांप्रदिशश्चतंस्रस्त्वयाध्यंक्षेणपृतंनाजयेम १ ममंदेवाविंहवेसंन्तुसर्वइन्द्रंवन्तोमरुतोविष्णुंरग्निः । ममान्तरिंक्षमुरुलोंकमस्तुमह्यंवातंःपवतांकामेंअस्मिन् २ मयिंदेवाद्रविंणमायंजन्तांमय्याशीरंस्तुमयिंदेवहूंतिः । दैव्याहोतांरोवनुषन्तपूर्वेऽरिष्टाःस्यामतन्वांसुवीराः ३ मह्यंयजन्तुममयानिंहव्याकूंतिःसत्यामनंसोमे अस्तु । एनोमानिगांकतमच्चनाहंविश्वेदेवासोअधिंवोचतानः ४ देवींःषळुर्वीरुरुनंःकृणोतुविश्वेदेवासइहवीरयध्वम् । माहांस्महिप्रजयामातनूभिर्मारंधाम द्विषतेसोमराजन् ५ ॥ १५ ॥ अग्नेमन्युंप्रंतिनुदन्परेषामदंब्धोगोपाःपरिंपाहि नस्त्वम् । प्रत्यञ्चोयन्तुनिगुतःपुनस्तेऽमैषांचित्तंप्रबुधांविनेंशत् ६ धाताधातृणां-

भुवनस्ययस्पतिंदेवंत्रातारमभिमातिषाहम् । इमंयज्ञमश्विनोभाबृहस्पतिर्देवाः पान्तुयजमानंन्यर्थात् ७ उरुव्यचानोमहिषःशर्मयंसदस्मिन्हवेपुरुहूतःपुरुक्षुः । सनःप्रजायैहर्यश्वमृळयेन्द्रमानोरीरिषोमापरादाः ८ येनःसपत्नाअपतेभवन्त्विन्द्राग्निभ्यामवबाधामहेतान् । वसवोरुद्राआदित्याउपरिस्पृशंमोग्रंचेत्तारमधिराजमक्रन् ९॥१६॥ इति शाकलर्क्संहितायां दशमे मण्डले दशमोनुवाकः॥१०॥१०॥

नासत्सप्त प्रजापतिः परमेष्ठी भाववृत्तं त्रिष्टुप् ।

१२९ नासदासीन्नोसदासीत्तदानींनासीद्रजोनोव्योमापरोयत् । किमावरीवः कुहकस्यशर्मन्नम्भःकिमासीद्गहनंगभीरम् १ नमृत्युरासीदमृतंनतर्हिनरात्र्याअह्नआसीत्प्रकेतः । आनीदवातंस्वधयातदेकंतस्माद्धान्यन्नपरःकिंचनास २ तमआसीत्तमसागूळ्हमग्रेऽप्रकेतंसलिलंसर्वमाइदम् । तुच्छयेनाभ्वपिहितंयदा-

सीत्तपंसस्तन्महिनाजायतैकम् ३ कामस्तदग्रेसमंवर्ततााधिमनसोरेतःप्रथमंय-
दासीत् । सतोबन्धुमसतिनिरंविन्दन्हृदिप्रतीष्याकवयोमनीषा ४ तिरश्चीनो
विततोरश्मिरेषामधःस्विदासी३दुपरिस्विदासी३त् । रेतोधाआसन्महिमानआ-
सन्त्स्वधाअवस्तात्प्रयतिःपरस्तात् ५ कोअद्धावेदकइहप्रवोचत्कुतआजाताकु-
तइयंविसृष्टिः । अर्वाग्देवाअस्यविसर्जनेनाथाकोवेदयतआबभूव ६ इयंविसृष्टि-
र्यतआबभूवयदिवादधेयदिवान । योअस्याध्यक्षःपरमेव्योमन्त्सोअङ्गवेदयदिवा
नवेद ७ ॥ १७ ॥

यो यज्ञः सप्त यज्ञः प्राजापत्यो भाववृत्तं त्रिष्टुप् । आद्या जगती ।

१३० योयज्ञोविश्वतस्तन्तुभिस्ततएकशतंदेवकर्मेभिरायतः । इमेवयन्ति
पितरोयआययुःप्रवयापवयेत्यासतेतते १ पुमाँएनंतनुतउत्कृणत्तिपुमान्वितत्ने

अधिनाकेंअस्मिन् । इमेमयूखाउपंसेदुरूसदःसामांनिचक्रुस्तसंराण्योतंवे २
कासींत्प्रमाप्रंतिमाकिंनिदानमाज्यंकिमांसीत्परिधिःकआंसीत् । छन्दःकिमां-
सीत्प्रउंगंकिमुक्थंयद्देवादेवमयंजन्तविश्वें ३ अग्नेर्गायत्र्यंभवत्सयुग्वोष्णिहंया
सवितासंबंभूव । अनुष्टुभासोमंउक्थैर्महंस्वान्बृहस्पतेर्बृहतीवाचंमावत् ४ वि-
राण्मित्रावरुणयोरभिश्रीरिन्द्रंस्यत्रिष्टुबिहभागोअह्नः । विश्वान्देवाञ्जगत्याविंवे-
शतेनंचाक्लृप्रऋषंयोमनुष्यां: ५ चाक्लृप्रेतेनऋषंयोमनुष्यांयज्ञे जातेपितरोंनःपुरा-
णे । पश्यंन्मन्येमनंसाचक्षंसातान्यइमंयज्ञमयंजन्तपूर्वें ६ सहस्तोमाःसहछं-
न्दसआवृतःसहप्रंमाऋषंयःसप्तदैव्याः । पूर्वेषांपन्थांमनुदृश्यधीराअन्वालेंभिरे
रथ्योइनरश्मीन् ७ ॥ १८ ॥

अप प्राच सप्त सुकीर्तिः काक्षीवत इन्द्रस्त्रिष्टुप् । चतुर्थीपञ्चम्योरश्विनौ
देवता । चतुर्थ्यनुष्टुप् ।

१३१ अपप्राचंइन्द्रविश्वाँअमित्रानपापाचोअभिभूतेनुदस्व । अपोदीचोअ-
पशूराधराचंउरौयथातवशर्मन्मदेम १ कुविदङ्गयवमन्तोयवंचिद्यथादान्त्यनुपूर्वं
वियूय । इहेहैषांकृणुहिभोजनानियेबर्हिषोनमोवृक्तिंनजग्मुः २ नहिस्थूर्यृतुथा
यातमस्तिनोतश्रवोविविदेसंगमेषु । गव्यन्तइन्द्रंसख्यायविप्राअश्वायन्तोवृषणं
वाजयन्तः ३ युवंसुराममश्विनानमुचावासुरेसचा । विपिपानाशुभस्पतीइन्द्रं
कर्मस्वावतम् ४ पुत्रमिवपितरावश्विनोभेन्द्रावथुःकाव्यैर्दंसनाभिः । यत्सुरामं
व्यपिबःशचीभिःसरस्वतीत्वामघवन्नभिष्णक् ५ इन्द्रःसुत्रामास्ववाँअवोभिः
सुमृळीकोभवतुविश्ववेदाः । बाधतांद्वेषोअभयंकृणोतुसुवीर्यस्यपतयःस्याम ६

तस्यंवयंसुंमतौयज्ञियस्यापिंभद्रेसौंमनसेस्याम । ससुत्रामास्ववाँइन्द्रोअस्मेआराच्चिद्द्वेषंःसनुतर्युयोतु ७ ॥ १९ ॥

ईजानं सप्त शकपूतो नार्मेधो मित्रावरुणौ । आद्याया लिङ्गोक्तदेवताः । सैव न्यङ्कुसारिणी । द्वितीयाषष्ठ्यौ प्रस्तारपङ्क्ती । अन्त्या महासतोबृहती । शिष्टा विराड्रूपाः ।

१३२ ईजानमिद्द्यौर्गूर्तावंसुरीजानंभूमिंरभिप्रभूषणिं । ईजानंदेवावश्विनांवभिसुम्नैरंवर्धताम् १ तावांमित्रावरुणाधारयत्क्षितीसुषुम्नेषितत्वतांयजामसि । युवोःक्राणायंसख्यैरभिष्यांमरक्षसंः २ अधांचिन्नुयद्दिधिंषामहेवामभिप्रियंरेक्णःपत्यंमानाः । दद्वाँवायत्पुष्यंतिरेक्णःसम्वारन्नकिंरस्यमघानिं ३ असावन्योअंसुरसूयतद्यौस्त्वंविश्वेषांवरुणासिराजा । मूर्धारथंस्यचाकन्नैतावतैनंसान्तकध्रुक् ४ अस्मिन्त्स्वे३तच्छकंपूतएनोंहितेमित्रेनिगंतान्हन्तिवीरान् । अ-

वोर्वायद्धात्तनूष्ववंः प्रियासुंयज्ञियास्ववीं ५ युवोर्हिमातादितिर्विचेतसाद्यौर्नभू-
मिः पयंसापुपूतनिं । अवंप्रियादिदिष्टनसूरोनिनिक्तरश्मिभिः ६ युवंह्यंप्रराजा-
वसीदतंतिष्ठद्रथंनधूर्षदंवनर्षदम् । तानंःकणूकयन्तीर्नृमेधंस्तत्रेअंहंसःसुमेधं-
स्तत्रेअंहंसः ७ ॥ २० ॥

प्रो पु सप्त सुदाः । पैजवन इन्द्रः । आद्यास्तिस्रः शक्वर्यः । अन्त्या त्रिष्टुप् । शिष्टा महापङ्क्तयः ।

१३३ प्रोष्वंस्मैपुरोरथमिन्द्रांयशूषमंर्चत । अभीकेचिदुलोककृत्सङ्गेसमत्सुं
वृत्रहास्माकंबोधिचोदितानभंन्तामन्यकेषांज्याकाअधिधन्वंसु १ त्वंसिन्धूंरवां-
सृजोऽधराचोअहन्नहिंम् । अशत्रुरिन्द्रजज्ञिषेविश्वंपुष्यसिवार्यंतंत्वापरिष्वजाम-
हेनभंन्तामन्यकेषांज्याकाअधिधन्वंसु २ विषुविश्वाअरातयोऽर्योनंशन्तनोधि-
यंः । अस्तांसिशत्रवेवधंयोनंइन्द्रजिघांसतियातेरातिर्ददिर्वसुनभंन्तान्यकेषां

ज्याकाअधिधन्वंसु ३ योनंइन्द्राभितोजनोवृकायुरादिदेशति । अधस्पदंतमीं कृधिविबाधोअंसिसासहिर्नभंन्तामन्यकेषांज्याकाअधिधन्वंसु ४ योनंइन्द्राभि- दासंतिसनांभिर्यश्चनिष्ट्यंः । अवतस्यबलंतिरमहीवद्यौरधत्मनानभंन्तामन्यके षांज्याकाअधिधन्वंसु ५ वयमिंन्द्रत्वायवंःसखित्वमारंभामहे । ऋतस्यंनःपथा नंयातिविश्वांनिदुरितानभंन्तामन्यकेषांज्याकाअधिधन्वंसु ६ अस्मभ्यंसुत्वमिं- न्द्रतांशिंक्षयादोहंतेप्रतिवरंजरित्रे । अच्छिद्रोध्नीपीपयद्यथांनःसहस्रंधारापयंसा महीगौः ७ ॥ २१ ॥

उभे यत्सप्त मांधाता यौवनाश्व इन्द्रो महापङ्क्तिः । अन्त्याऽर्ध्यर्धर्चस्य गोधा । सप्तमी पङ्क्तिः ।

१३४ उभेयदिंन्द्ररोदंसीआपप्राथोषाइंव । महान्तंत्वामहीनांसम्राजंचर्षणी- नांदेवीजनिंत्र्यजीजनद्भद्राजनिंत्र्यजीजनत् १ अवंस्मदुर्हणायतोमर्तंस्यतनुहि

स्थिरम् । अधस्पदंतमींकृधियोअस्माँआदिदेशतिदेवीजनित्र्यजीजनद्भद्राजनि-
त्र्यजीजनत् २ अवत्याबृहतीरिषोविश्वश्चन्द्राअमित्रहन् । शचीभिःशक्रधूनु-
हीन्द्रविश्वाभिरूतिभिर्देवीजनित्र्यजीजनद्भद्राजनित्र्यजीजनत् ३ अवयत्त्वंशं-
तक्रतविन्द्रविश्वानिधूनुषे । रयिंनसुन्वतेसचासहस्रिणीभिरूतिभिर्देवीजनित्र्य-
जीजनद्भद्राजनित्र्यजीजनत् ४ अवस्वेदाइवाभितोविष्वक्पतन्तुदिद्यवः । दूर्वा-
याइवतन्तवोव्य१स्मदेतुदुर्मतिर्देवीजनित्र्यजीजनद्भद्राजनित्र्यजीजनत् ५ दी-
र्घंह्यङ्कुशंयथाशक्तिंबिभर्षिमन्तुमः । पूर्वेणमघवन्पदाजोवयांयथायमोदेवीज-
नित्र्यजीजनद्भद्राजनित्र्यजीजनत् ६ नकिर्देवामिनीमसिनकिरायोपयामसि
मन्त्रश्रुत्यंचरामसि । पक्षेभिरपिकक्षेभिरत्राभिसंरभामहे ७ ॥ २२ ॥

यस्मिन्सप्त कुमारो यामायनो यमोनुष्टुप् ।

१३५ यस्मिन्वृक्षेसुपलाशेदेवैःसंपिबतेयमः।अत्रानोविश्पतिःपितापुराणाँअ-
नुवेनति १ पुराणाँअनुवेनन्तंचरन्तंपापयामुया । असूयन्नभ्यचाकशंतस्माअ-
स्पृहयंपुनः २ यंकुमारनवंरथमचक्रंमनसाकृणोः । एकेषंविश्वतःप्राञ्चमपश्यन्न-
धितिष्ठसि ३ यंकुमारप्रावर्तयोरथंविप्रेभ्यस्परि । तंसामानुप्रावर्ततसमितोना-
व्याहितम् ४ कःकुमारमजनयद्रथंकोनिरवर्तयत् । कःस्वित्तदद्यनोब्रूयादनुदे-
यीयथाभवत् ५ यथाभवदनुदेयीततोअग्रमजायत । पुरस्ताद्बुध्नआततःपश्चान्नि-
रयणंकृतम् ६ इदंयमस्यसादनंदेवमानंयदुच्यते । इयमस्यधम्यतेनाळीरयंगी-
र्भिःपरिष्कृतः ७ ॥ २३ ॥

केशी सप्त केशिनोनुष्टुप् । वातरशनपुत्रा जूतिवातजूतिविप्रजूति-
वृषाणककरिक्रतैतशऋष्यशृङ्गाः प्रत्यृचं क्रमेण ऋषयः ।

१३६ केश्य१ग्निंकेशीविषंकेशीबिभर्तिरोदसी । केशीविश्वंस्वर्दृशेकेशीदं
ज्योतिरुच्यते १ मुनयोवातरशनाःपिशङ्गावसतेमला । वातस्यानुध्राजिंयन्ति
यद्देवासोअविक्षत २ उन्मदितामौनेयेनवाताँआतस्थिमावयम् । शरीरेदस्माकं
यूयंमर्तासोअभिपश्यथ ३ अन्तरिक्षेणपततिविश्वारूपावचाकशत् । मुनिर्देव-
स्यदेवस्यसौकृत्यायसखाहितः ४ वातस्याश्वोवायोःसखाथोदेवेषितोमुनिः ।
उभौसमुद्रावाक्षेतियश्चपूर्वउतापरः ५ अप्सरसांगन्धर्वाणांमृगाणांचरणेचरन् ।
केशीकेतस्यविद्वान्त्सखास्वादुर्मदिन्तमः ६ वायुरस्माउपामन्थत्पिनष्टिस्माकुन-
न्नमा । केशीविषस्यपात्रेणयद्रुद्रेणापिबत्सह ७ ॥ २४ ॥

उत देवाः सप्त विश्वेदेवा अनुष्टुप्। भरद्वाजकश्यपगौतमात्रिविश्वामित्र-
जमदग्निवसिष्ठा इति क्रमेण प्रत्यृचमृषयः ।

१३७ उतदेवाअवंहितंदेवाउन्नयथापुनः । उतागश्चक्रुषंदेवादेवांजीवयंथापु-
नः १ द्वाविमौवातौवातआसिन्धोरापरावतः । दक्षंतेअन्यआवांतुपरान्योवांतु
यद्रपः २ आवांतवाहिभेषजंविवांतवाहियद्रपः । त्वंहिविश्वभेषजोदेवानांदूतईयं-
से ३ आत्वांगमंशन्तांतिभिरथोअरिष्टतांतिभिः। दक्षंतेभद्रमाभांर्षंतरायक्ष्मंसुवा-
मिते ४ त्रायंन्तामिहदेवास्त्रायंतांमरुतांगणः । त्रायंन्तांविश्वांभूतानियथायमंर-
पाअसंत् ५ आपइद्वाउंभेषजीरापोंअमीवचातंनीः । आपःसर्वंस्यभेषजीस्ता-
स्तेंकृण्वन्तुभेंषजम् ६ हस्तांभ्यांदशंशाखाभ्यांजिह्वावाचःपुंरोगवी । अनाम-
यित्नुभ्यांत्वाताभ्यांत्वोपंस्पृशामसि ७ ॥ २५ ॥

तव त्ये षडङ्ग औरव इन्द्रो जगती ।

१३८ तवत्यइन्द्रसख्येषुवह्नयऋतंमन्वानाव्यदर्दिरुर्वलम् । यत्रादशस्यन्नु-
षसोरिणन्नपःकुत्सायमन्मन्नह्यश्चदंसयः १ अवासृजःप्रस्वःश्वञ्चयोगिरीनुदाजउ-
स्राअपिबोमधुप्रियम् । अवर्धयोवनिनोअस्यदंससाशुशोचसूर्यऋतजातयागिरा-
२ विसूर्योमध्येअमुचद्रथंदिवोविदद्दासायप्रतिमानमार्यः । दृह्लानिपिप्रोरसुरस्य-
मायिनइन्द्रोव्यास्यच्चकृवाँऋजिश्वना ३ अनाधृष्टानिधृषितोव्यास्यन्निधीँरदेवाँ-
अमृणदयास्यः । मासेवसूर्योवसुपुर्यमाददेगृणानःशत्रूँरशृणाद्विरुक्मता ४ अयु-
द्धसेनोविभ्वाविभिन्दतादाशद्वृत्रहातुज्यानितेजते । इन्द्रस्यवज्रादबिभेदभिश्न-
थःप्राक्रामच्छुन्ध्यूरजहादुषाअनः ५ एतात्यातेश्रुत्यानिकेवलायदेकएकमकृणो-
रयज्ञम् । मासांविधानमदधाअधिद्यवित्वयाविभिन्नंभरतिप्रधिंपिता ६॥ २६ ॥

सूर्यरश्मिः षट् देवगन्धर्वो विश्वावसुस्त्रिष्टुप् । आद्यतृचस्य सविता देवता ।
अन्त्यस्य विश्वावसुः ।

१३९ सूर्यरश्मिर्हरिकेशःपुरस्तात्सविताज्योतिरुदयाँअजस्रम् । तस्यपूषाप्रसवेयातिविद्वान्त्संपश्यन्विश्वाभुवनानिगोपाः १ नृचक्षाएषदिवोमध्यआस्तआपप्रिवान्रोदसीअन्तरिक्षम् । सविश्वाचीरभिचष्टेघृताचीरन्तरापूर्वमपरंचकेतुम् २ रायोबुध्नःसंगमनोवसूनांविश्वारूपाभिचष्टेशचीभिः । देवइवसवितासत्यधर्मेन्द्रोनतस्थौसमरेधनानाम् ३ विश्वावसुंसोमगन्धर्वमापोददृशुषीस्तदृतेनाव्यायन् । तदन्ववैदिन्द्रोरारहाणआसांपरिसूर्यस्यपरिधीरपश्यत् ४ विश्वावसुरभितन्नोगृणातुदिव्योगन्धर्वोरजसोविमानः । यद्वाघासत्यमुतयन्नविद्मधियोहि-

न्वानोधियइन्नोअव्याः ५ सस्निमविन्दच्चरणेनदीनामपावृणोदुरोअश्मव्रजानाम् । प्रासांगन्धर्वोअमृतानिवोचदिन्द्रोदक्षंपरिजानादहीनाम् ६ ॥ २७ ॥

अग्ने तव षडग्निः पावकोग्निः । आद्या विष्टारपङ्क्तिः । उपान्त्योपरिष्टाज्ज्योतिः । अन्त्यात्रिष्टुप् । शिष्टाः सतोबृहत्यः ।

१४० अग्नेतवश्रवोवयोमहिभ्राजन्तेअर्चयोविभावसो । बृहद्भानोशवसावाजमुक्थ्यं१दधासिदाशुषेकवे १ पावकवर्चाःशुक्रवर्चाअनूनवर्चाउदियर्षिभानुना । पुत्रोमातराविचरन्नुपावसिपृणक्षिरोदसीउभे २ ऊर्जोनपाज्जातवेदःसुशस्तिभिर्मन्दस्वधीतिभिर्हितः । त्वेइषःसंदधुर्भूरिवर्पसश्चित्रोतयोवामजाताः ३ इरज्यन्नग्नेप्रथयस्वजन्तुभिरस्मेरायोअमर्त्य । सदर्शतस्यवपुषोविराजसिपृणक्षिसानसिंक्रतुम् ४इष्कर्तारमध्वरस्यप्रचेतसंक्षयन्तंराधसोमहः । रातिंवामस्यसुभ-

गांमहीमिषंदधांसिसानसिंरयिम् ५ ऋतावांनंमहिषंविश्वदंर्शतमग्निंसुम्नायंदधि-
रेपुरोजनाः । श्रुत्कंर्णंसप्रथंस्तमंत्वागिरादैव्यंमानुंषायुगा ६ ॥ २८ ॥

अग्ने अच्छ षडग्निस्तापसो विश्वेदेवा अनुष्टुप् ।

१४१ अग्नेअच्छावदेहनंःप्रत्यङ्नंःसुमनांभव । प्रनोंयच्छविशस्पतेधनदाअं-
सिनस्त्वमं १ प्रनोंयच्छत्वर्यमाप्रभगःप्रबृहस्पतिः । प्रदेवाःप्रोतसूनृतारायोदेवी
दंदातुनः २ सोमंराजांनमवंसेऽग्निंगीर्भिर्हवामहे । आदित्यान्विष्णुंसूर्यंब्रह्माणं
चबृहस्पतिम् ३ इन्द्रवायूबृहस्पतिंसुहवेहहंवामहे । यथांनःसर्वइज्जनःसंगंत्यां
सुमनाअसंत् ४ अर्यमणंबृहस्पतिमिन्द्रंदानांयचोदय । वातंविष्णुंसरंस्वतींस-
वितारंचवाजिनंम् ५ त्वंनोंअग्नेअग्निभिर्ब्रह्मयज्ञंचंवर्धय । त्वंनोंदेवतांतयेरायो
दानांयचोदय ६ ॥ २९ ॥

अयमष्टौ शार्ङ्गाः ।प्रथमर्द्वयस्य जरितार्षिः । उपाद्यस्य द्रोणः । उपान्त्यस्य सारिसृक्वः ।
अन्त्यस्य स्तम्बमित्रः । सर्वासामग्निर्देवता । आद्ये जगत्यौ । अन्त्ये अनुष्टुभौ । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

१४२ अयमंग्ने जरिता त्वे अंभूदपि सहंसः सूनो नह्यं१न्यदस्त्याप्यंम् । भद्रं हि शर्मं त्रिवरूथमस्ति त आरे हिंसानामपं दिद्युमा कृधि १ प्र वत्ते अग्ने जनिमा पितूयतः साचीव विश्वा भुवंना न्यृंञ्जसे । प्र सप्तंयः प्र संनिषन्त नो धियः पुरश्चंरन्ति पशुपा इंव त्मनां २ उत वा उ परि वृणक्षि बप्संद्बहोरंग्न उलंपस्य स्वधावः । उत खिल्या उर्वराणां भवन्ति मा ते हेतिं तविंषीं चुक्रुधाम ३ यदुद्वतो निवतो यासि बप्संत्पृथंगेषि प्रगर्धिनींव सेनां । यदा ते वातो अनुवाति शोचिर्वप्तेव श्मश्रु वपसि प्र भूमं ४ प्रत्यंस्य श्रेणंयो ददृश्र एकं नियानं बहवो रथांसः । बाहू यदंग्ने अनुमर्मृजानो न्यंङ्ङुत्तानामन्वेषि भूमिम् ५ उत्ते शुष्मा जिहतामुत्ते अर्चिरुत्ते अग्ने शशमानस्य वाजाः । उच्छ्वं-

श्वस्वनिनंमवर्धमानआत्वाद्यविश्वेवसंवःसदन्तु ६ अपामिदंन्ययंनंसमुद्रस्यंनि-
वेशंनम् । अन्यंकृणुष्वेतःपन्थांतेनंयाहिवशाँअनुं ७ आयंनेतेपरायंणेदूर्वांरोह-
न्तुपुष्पिणीः । ह्रदाश्वंपुण्डरींकाणिसमुद्रस्यंगृहाइमे ८ ॥ ३० ॥ इति शाकलर्क्-
संहितायामष्टमाष्टके सप्तमोध्यायः ॥ ८ ॥ ७ ॥

संषड्ढांख्योत्रिराश्विनमयंहिताक्ष्र्यपुत्रःसुपर्णोयामायनोवोर्ध्वंकृशनोगायत्रीबृहतीगायत्र्यौसतौबृ-
हतीविष्टारपाङ्क्तिरिमामिन्द्राण्युपनिषत्सपत्नीबाधनमानुष्टुभंतुपङ्क्त्यन्तमरण्यान्यैरंमदोदेवमुनिररण्यानीं
तुष्टावश्रत्तेपञ्चसुवेदाःशैरीषिस्त्रिष्टुबन्तंसुष्वानासःपृथुर्वैन्यःसविताचंन्हैरण्यस्तूपःसावित्रंसमिद्धोवासि-
ष्ठोमृळीकआग्नेयंबार्हतमन्त्येउपरिष्टाज्ज्योतिषीजगत्युपान्त्यावाश्रद्धयाश्रद्धाकामायिनीश्राद्धमानुष्टुभं
तुशासःशासोभारद्वाजईङ्खयन्तींर्देवजामयइन्द्रमातरोगायत्रंसोमोयमीभाववृत्तमानुष्टुभंत्वरायिशिरि-
म्बिठोभारद्वाजोलक्ष्मीघ्नंद्वितीयातृतीयाब्राह्मणस्पत्येअन्त्यावैश्वदेव्यग्निकेतुराग्नेयआग्नेयंगायत्रमिमानु
कंभुवनआप्त्यःसाधनोवाभौवनोवैश्वदेवंद्वैपदंत्रैष्टुभंसूर्योनश्चक्षुःसौर्यःसौर्यंगायत्रमुदसौषट्पोलोमीशा-

च्यात्मानंतुष्टावानुष्टुभंतीव्रस्यपञ्चपूरणोवैश्वामित्रोमुञ्चामित्वाप्राजापत्योयक्ष्मनाशनोराजयक्ष्मघ्नम-
न्त्यानुष्टुब्ब्रह्मणाषड्ब्राह्मोरक्षोहागर्भसंस्रावेप्रायश्चित्तमानुष्टुभंह्यक्षीभ्यांविवृहाकाश्यपोयक्ष्मघ्नमपेहि
पञ्चप्रचेतादुःस्वप्नघ्नंपङ्क्त्यन्तंत्रिष्टुम्मध्यंदेवानैर्ऋतःकपोतःकपोतौपहतौप्रायश्चित्तंवैश्वदेवमृषभमृषभोवै-
राजःशाक्वरोवासपत्नघ्नमानुष्टुभंमहापङ्क्त्यन्तंतुभ्येदंचतुष्कंविश्वामित्रजमदग्नीजागतंतृतीयालिङ्गोक्तदे-
वतावातस्यानिलोवातायनोवायव्यंमयोभूःशबरःकाक्षीवतोगव्यंविभ्राड्विभ्राट्सौर्यःसौर्यंजागतमा-
स्तारपङ्क्त्यन्तंत्वंत्यमिटतोभार्गवोगायत्रमायाहिसंवर्तउषस्यंद्वैपदमात्वाषड्ध्रुवोराज्ञःस्तुतिस्त्वानुष्टुभंत्व-
भीवर्तेनपञ्चाभीवर्तःप्रवश्चतुष्णमूर्ध्वग्रावासर्पोर्बुदिग्राव्णोस्तौद्वायत्रंप्रसूनवःसूनरार्भवआग्नेयमानुष्टुभं
द्वितीयागायत्र्याद्यार्भवीपतङ्गंतृचंपतङ्गःप्राजापत्योमायाभेदंजगत्यादित्यमृष्वरिष्टनेमिस्तार्क्ष्यस्तार्क्ष्यमु-
त्त्विष्टुतैकर्चाःशिबिरौशीनरःकाशिराजःप्रतर्दनोरोहिदश्वोवसुमनाआद्यानुष्टुप्प्रससाहिषेजयऐन्द्रःप्रथ-
मश्चैकर्चाःप्रथोवासिष्ठःसप्रथोभारद्वाजोघर्मःसौर्योवैश्वदेवंबृहस्पतिस्तपुर्मूर्धाबार्हस्पत्योबार्हस्पत्यमपश्यं
प्रजावान्प्राजापत्योन्वृचंयजमानपत्नीहोत्राशिषोविष्णुस्त्वष्टागर्भकर्ताविष्णुर्वाप्राजापत्योगर्भार्थाशी-

लिङ्गोक्तदैवतमानुष्टुभंमहिसत्यधृतिर्वारुणिरादित्यंस्वस्त्ययनंगायत्रंवैवातोवातायनउलोवायव्यंप्राग्नये पञ्चाग्नेयोवत्स आग्नेयंतुप्रनूयंतृचमाग्नेयःश्येनोजातवेदस्यमायंगौःसार्पराज्ञ्यात्मदैवतंसौर्यंवक्रुतंचमाधुच्छन्दसोघमर्षणोभाववृत्तमानुष्टुभंतुसंसंचतुष्कंसंवननःसंज्ञानमाद्याग्नेयीतृतीयात्रिष्टुप्तृतीयात्रिष्टुप् ।
तदेतत्सूक्तसहस्रंसप्तदशकंसपादाधिकमृग्वेदेपारायणपाठेशाकल्येशैशिरीयकेनमःशौनकायनमःशौनकाय ।

त्यं षडत्रिः सांख्योश्विनावनुष्टुप् ।

१४३ ओम् त्यंचिदत्रिंमृतजुरमर्थमश्वंनयातवे । कक्षीवन्तंयदीपुनारथंनकृणुथोनवम् १ त्यंचिदश्वंनवाजिनंमरेणवोयमत्नत । दृळ्हंग्रन्थिंनविष्यतमत्रिंयविष्ठवारजः २ नरादंसिष्ठावत्रयेशुभ्रासिषासतंधियः । अथाहिवांदिवोनरापुनःस्तोमोनविशसे ३ चितेतद्वांसुराधसारातिःसुमतिरश्विना । आयन्नःसदनेपृथौसमनेपर्षथोनरा ४ युवंभुज्युंसमुद्रआरजसःपारईङ्खितम् । यातमच्छाप-

तत्रिभिर्नासत्यासातयेकृतम् ५ आवांसुम्नैःशंयूइवमंहिष्ठाविश्ववेदसा । सम-
स्मेभूषतंनरोत्संनपिप्युषीरिषः ६ ॥ १ ॥

अयं हि षट्सुपर्णस्तार्क्ष्यपुत्र ऊर्ध्वकृशनो वा यामायन इन्द्रो गायत्री । उपाद्या
बृहती । उपान्त्या सतोबृहती । अन्त्या विष्टारपङ्क्तिः ।

१४४ अयंहितेअमर्त्यइन्दुरत्योनपत्यते । दक्षोविश्वायुर्वेधसे १ अयमस्मा-
सुकाव्यऋभुर्वज्रोदास्वते । अयंबिभर्त्यूर्ध्वकृशनंमदमृभुर्नकृत्व्यंमदम् २ घृषुः
श्येनायकृत्वनआसुस्वासुवंसगः । अवदीधेदहीशुवः ३ यंसुपर्णःपरावतःश्येन-
स्यपुत्रआभरत् । शतचक्रंयो३ह्योवर्तनिः ४ यंतेश्येनश्चारुमवृकंपपाभरदरुणं
मानमन्धसः । एनावयोवितार्यायुर्जीवसएनाजागारबन्धुता ५ एवातदिन्द्रइ-

न्दुंनादेवेषुचिद्वारयातेमहित्यजंः । क्रत्वावयोवितार्यायुःसुक्रतोक्रत्वायमस्म-
दासुतः ६ ॥ २ ॥

इमां षडिन्द्राण्युपनिषत्सपत्नीबाधनमनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

१४५ इमांखनाम्योषधिंवीरुधंबलवत्तमाम् । ययासपत्नींबाधतेययासंविन्द-
तेपतिम् १ उत्तानपर्णेसुभगेदेवजूतेसहस्वति । सपत्नींमेपराधमपतिंमेकेवलंकुरु २
उत्तराहमुत्तरउत्तरेदुत्तराभ्यः । अथासपत्नीयाममाधरासाधराभ्यः ३ नह्यस्या
नामगृभ्णामिनोअस्मिन्रमतेजने । परामेवपरावतंसपत्नींगमयामसि ४ अह-
मस्मिसहमानाथत्वमसिसासहिः । उभेसहस्वतीभूत्वीसपत्नींमेसहावहै ५ उप
तेऽधांसहमानामभित्वाधांसहीयसा । मामनुप्रतेमनोवत्संगौरिवधावतुपथावा-
रिवधावतु ६ ॥ ३ ॥

आरण्यानि षड्विमुनिरैरम्मदोरण्यान्यनुष्टुप् ।

१४६ अरंण्यान्यरंण्यान्यसौयाप्रेवनश्यंसि । कुथाग्रामंनपृंच्छसिनत्वाभीरिंवविन्दतीइँ १ वृषारवायवदंतेयदुपावंतिचिच्चिकः ।आघाटिभिंरिवधावयंन्नरण्यानिर्मँहीयते २ उतगावंइवादन्त्युतवेश्मेवदृश्यते । उतोअंरण्यानिःसायंशंकटीरिंवसर्जति ३ गामुङ्गैषआह्वंयतिदार्वङ्गैषोअपावधीत् । वसंन्नरण्यान्यांसायमक्रुंक्षदितिमन्यते ४ नवाअंरण्यानिर्हँन्त्यन्यश्चेन्नाभिगच्छंति । स्वादोःफलंस्यजग्ध्वायंयथाकामंनिपंद्यते ५ आञ्जंनगन्धिंसुरभिंबंह्वन्नामकृंषीवलाम् । प्राहंमृगाणामातरंमरण्यानिमंशंसिषम् ६ ॥ ४ ॥

श्रद्धेति पञ्च सुवेदाः शैरीषिरिन्द्रो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१४७श्रत्तेंदधामिप्रथमायमन्यवेऽहन्यद्वृत्रंनर्यँविवेरपः। उभेयत्त्वाभवतोरोदं-

सीअनुरेजंतेशुष्मांत्पृथिवीचिंदद्रिवः १ त्वंमायाभिरनवद्यमायिनंश्रवस्यतामनंसावृत्रमंर्दयः । त्वामिन्नरोवृणतेगविष्टिषुत्वांविश्वासुहव्यास्विष्टिंषु २ ऐषुंचाकन्धिपुरुहूतसूरिषुंवृधासोयेमंघवन्नानशुर्मघम् । अर्चन्तितोकेतनयेपरिंष्टिषुमेधसांतावाजिनमह्नयेधने ३ सइन्नुरायःसुभृतस्यचाकनन्मदंयोअस्यरंह्यंचिकेंतति । त्वावृंधोमघवन्दाश्वध्वरोमक्षूसवाजंभरतेधनानृभिः ४ त्वंशर्धायमहिनागृणानउरुकृंधिमघवञ्छग्धिरायः । त्वंनोमित्रोवरुणोनमायीपित्वोनदस्मदयसेविभक्ता ५ ॥ ५ ॥

सुष्वाणासः पञ्च पृथुर्वैन्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१४८ सुष्वाणासंइन्द्रस्तुमसित्वासस्वांसंश्वतुविनृम्णवाजंम् । आनोभरसुवितंयस्यंचाकन्त्मनातनांसनुयामत्वोताः १ ऋष्वस्त्वमिन्द्रशूरजातोदासीर्वि

ग्रःसूर्येणसह्याः । गुहाहितंगुह्यंगूळ्हमप्सुबिभृमसिप्रस्रवणेनसोमम् २ अर्योवा
गिरोअभ्यर्चविद्वानृषीणांविप्रःसुमतिंचकानः । तेस्यामयेरणयन्तसोमैरेनोततु-
भ्यैरथोळ्हभक्षैः ३ इमाब्रह्मेन्द्रतुभ्यंशंसिदानृभ्योनृणांशूरशवः । तेभिर्भवसक्र-
तुर्येषुचाकन्नुतत्रायस्वगृणतउतस्तीन् ४ श्रुधीहवमिन्द्रशूरपृथ्याउतस्तवसेवेन्य-
स्यार्कैः । आयस्तेयोनिंघृतवन्तमस्वारूर्मिर्ननिम्नैर्द्रवयन्तवक्वाः ५ ॥ ६ ॥

सविता पश्चार्चन्हैरण्यस्तूपः सविता त्रिष्टुप् ।

१४९ सवितायन्त्रैःपृथिवीमरम्णादस्कम्भनेसविताद्यामदृंहत् । अश्वमि-
वाधुक्षद्धुनिमन्तरिक्षमतूर्तेबद्धंसवितासमुद्रम् १ यत्रासमुद्रःस्कभितोव्यौनदपां
नपात्सवितातस्यवेद । अतोभूरतआउत्थितंरजोऽतोद्यावापृथिवीअप्रथेताम् २
पश्चेदमन्यदभवद्यजत्रममर्त्यस्यभुवनस्यभूना । सुपर्णोअङ्गसवितुर्गरुत्मान्पूर्वो

जातःसउअस्यानुधर्म ३ गावइवग्रामंयूयुधिरिवाश्वान्वाश्रेवंवत्संसुमनादुहाना । पतिंरिवजायामभिनोन्येंतुधर्तादिवःसंविताविश्ववारः ४ हिरंण्यस्तूपःसवितुर्यथांत्वाङ्गिरसोजुह्वेवाजेंअस्मिन् । एवात्वार्चन्नवंसेवन्दंमानःसोमंस्येवांशुंप्रतिंजागराहम् ५ ॥ ७ ॥

समिद्धः पञ्च मृळीको वासिष्ठोग्निर्बृहती । उपान्त्योपरिष्टाज्ज्योतिर्जगती वा । अन्त्योपरिष्टाज्ज्योतिः ।

१५० समिंद्धश्चित्समिंध्यसेदेवेभ्योंहव्यवाहन । आदित्यैरुद्रैर्वसुंभिर्नआगंहिमृळीकायंनआगंहि १ इमंयज्ञमिदंवचोंजुजुषाणउपागंहि । मर्तासस्त्वासमिधानहवामहेमृळीकायंहवामहे २ त्वामुंजातवेदसंविश्ववांरंगृणेधिया । अग्नेदेवाँआवंहनःप्रियव्रंतान्मृळीकायंप्रियव्रंतान् ३ अग्निर्देवोदेवानांमभवत्पुरोहिं-

तोऽग्निंमनुष्या३ऋषयःसमींधिरे । अग्निमहोधनसातावहंहुवेमृळीकंधनसात-
ये ४ अग्निरत्रिंभरद्वाजंगविष्ठिरंप्रावन्नःकण्वंत्रसदस्युमाहवे । अग्निंवसिष्ठोहवते
पुरोहितोमृळीकायपुरोहितः ५ ॥ ८ ॥

श्रद्धया पञ्च श्रद्धा कामायनी श्रद्धानुष्टुप् ।

१५१ श्रद्धयाग्निःसमिध्यतेश्रद्धयाहूयतेहविः । श्रद्धांभगस्यमूर्धनिवचसावे-
दयामसि १ प्रियंश्रद्धेददतःप्रियंश्रद्धेदिदासतः । प्रियंभोजेषुयज्वस्विदंमउदितं
कृधि २ यथादेवाअसुरेषुश्रद्धामुग्रेषुचक्रिरे । एवंभोजेषुयज्वस्वस्माकमुदितंकृ-
धि ३ श्रद्धांदेवायजमानावायुगोपाउपासते । श्रद्धांहृदय्य१याकूत्याश्रद्धयाविं-
न्दतेवसु ४ श्रद्धांप्रातर्हवामहेश्रद्धांमध्यंदिनंपरि । श्रद्धांसूर्यस्यनिम्रुचिश्रद्धेश्र-
द्धापयेहनः ५॥९॥ इति शाकलर्क्संहितायां दशमे मण्डले एकादशोनुवाकः॥१०॥११॥

शासः पञ्च शासो भरद्वाज इन्द्रोनुष्टुप् ।

१५२ शासइत्थामहाँअस्यमित्रखादोअद्भुतः । नयस्यंहन्यतेसखानजीयंते-कदाचन १ स्वस्तिदाविशस्पतिर्वृत्रहाविमृधोवशी । वृषेन्द्रःपुरएंतुनःसोमपाअभयङ्करः २ विरक्षोविमृधोजहिविवृत्रस्यहनूरुज । विमन्युमिन्द्रवृत्रहन्नमित्रस्याभिदासतः ३ विनइन्द्रमृधोजहिनीचायच्छपृतन्यतः । योअस्माँअभिदासत्यधरंगमयातमः ४ अपेन्द्रद्विषतोमनोऽपजिज्यासतोवधम् । विमन्योःशर्मयच्छवरीयोयवयावधम् ५ ॥ १० ॥

ईङ्खयन्तीः पञ्चेन्द्रमातरो देवजानय इन्द्रो गायत्री ।

१५३ ईङ्खयन्तीरपस्युवइन्द्रंजातमुपासते । भेजानासःसुवीर्यम् १ त्वमिन्द्रबलादधिसहसोजातओजसः । त्वंवृषन्वृषेदसि २ त्वमिन्द्रासिवृत्रहाव्यं१न्तरि-

क्षमतिरः। उद्द्यामस्तभ्ना ओजंसा ३ त्वमिंन्द्र सजोषंसम्कं बिभर्षि बाह्वोः। वज्रंशिशान ओजंसा ४ त्वमिंन्द्राभिभूरसि विश्वांजातान्योजंसा । सविश्वाभुव आभंवः ५ ॥ ११ ॥

सोमः पञ्च यमी भाववृत्तमनुष्टुप्।

१५४ सोम एकेंभ्यःपवते घृतमेक उपांसते । येभ्यो मधुं प्रधावंति तांश्चिंदेवापिं गच्छतात् १ तपंसायेअंनाधृष्यास्तपंसायेस्वंर्ययुः। तपोयेचंक्रिरे महस्तांश्चिंदेवापिंगच्छतात् २ येयुध्यंन्तेप्रधनेषुशूरांसोयेतनूत्यजंः। येवांसहस्रंदक्षिणास्तांश्चिंदेवापिंगच्छतात् ३ येचित्पूर्वंऋतसापंऋतावानऋतावृधंः । पितृन्तपंस्वतोयम तांश्चिंदेवापिंगच्छतात् ४ सहस्रंणीथाःकवयोयेगोपायन्तिसूर्यम्। ऋषीन्तपंस्वतोयमतपोजाँअपिंगच्छतात् ५ ॥ १२ ॥

अरायि पञ्च शिरिम्बिठो भारद्वाजोऽनुष्टुप्। आद्योपान्त्ययोरलक्ष्मीनाशकोर्थो देवता। अन्त्याया विश्वेदेवाः। शिष्टयोर्ब्रह्मणस्पतिः।

१५५ अरा॑यि॒ काणे॒ विक॑टे गि॒रिं ग॑च्छ सदान्वे। शिरिम्बि॑ठस्य॒ सत्व॑भि॒स्तेभि॑ष्ट्वा चातयामसि॥१ च॒त्तो इ॒तश्च॒त्तामु॒तः सर्वा॑ भ्रू॒णान्या॒रुषी॑। अ॒रा॒य्यं॑ ब्रह्मणस्पते॒ तीक्ष्ण॑शृ॒ङ्गोदृ॒षन्नि॑हि॥२ अ॒दो यद्दारु॒ प्लव॑ते॒ सिन्धोः॑ पा॒रे अ॑पूरु॒षम्। तदार॑भस्व दुर्हणो॒ तेन॑ गच्छ परस्त॒रम्॥३ यद्ध॒ प्राची॒रज॑गन्तो॒रो म॑ण्डूरधाणिकीः। ह॒ता इन्द्र॑स्य॒ शत्र॑वः॒ सर्वे॑ बुद्बु॒दया॑शवः॥४ परी॒मे गाम॑नेषत॒ पर्य॒ग्निम॑हृषत। दे॒वेष्व॑क्रत॒ श्रवः॒ क इ॒माँ आ द॑धर्षति॥५॥ १३॥

अग्नि पञ्च केतुराग्नेयोग्निर्गायत्री।

१५६ अ॒ग्निं हि॑न्वन्तु नो॒ धियः॒ सप्ति॑मा॒शुमि॑वा॒जिषु॑। तेन॑ जेष्म॒ धनं॑धनम्॥१

ययागाआकरामहेसेनंयाग्नेतवोत्या । तांनोंहिन्वमघत्तंये २ आग्नेस्थूरंरयिंभंरपृथुंगोमंन्तमश्विनंम् । अङ्धिखंवर्तयांपणिम् ३ अग्नेनक्षंत्रमजरमासूर्यंरोहयोदिवि । दधज्ज्योतिर्जनेभ्यः ४ अग्नेकेतुर्विशामंसिप्रेष्ठःश्रेष्ठंउपस्थसत् । बोधांस्तोत्रेवयोदधंत् ५ ॥ १४ ॥

इमा नु कं पञ्च भुवन आप्त्यः साधनो वा भौवनो विश्वेदेवा द्विपदा त्रिष्टुप् ।

१५७ इमानुकंभुवंनासीषधामेन्द्रंश्चविश्वेंचदेवाः १ यज्ञंचंनस्तन्वंचप्रजांचांदित्यैरिन्द्रःसहचींक्लृपाति २ आदित्यैरिन्द्रःसगंणोमरुद्भिंरस्माकंभूत्ववितातनूनाम् ३ हत्वायंदेवाअसुंरान्यदायंन्देवादेवत्वमंभिरक्षमाणाः ४ प्रत्यञ्चंमर्कमंनयञ्छचींभिरादित्स्वधामिंषिरांपर्यंपश्यन् ५ ॥ १५ ॥

सूर्यो नः पञ्च सौर्यचक्षुः सूर्योगायत्री ।

१५८ सूर्यौनोदिवस्पांतुवातोंअन्तरिक्षात् । अग्निर्नःपार्थिवेभ्यः १ जोषां सवितुर्यस्यंतेहरंःशतंसवाँअर्हति । पाहिनोंदिद्युतःपतंन्त्याः २ चक्षुर्नोदेवःसंविता चक्षुर्नउतपर्वतः । चक्षुर्धातादंधातुनः ३ चक्षुर्नोधेहिचक्षुषेचक्षुर्विख्यैतनूभ्यंः । संचेदंविचंपश्येम ४ सुसंदृशंत्वावयंप्रतिंपश्येमसूर्य । विपंश्येमनृचक्षंसः ५ ॥ १६ ॥

उदसौ षट् शची पौलोमी शची पौलोम्यनुष्टुप् ।

१५९ उदसौसूर्योअगादुदयंमांमकोभर्गः । अहंतद्विद्वलापतिंमभ्यंसाक्षिविषासहिः १ अहंकेतुरहंमूर्धाहमुग्राविवाचंनी । ममेदनुक्रतुंपतिःसेहानायांउपाचंरेत् २ ममंपुत्राःशंत्रुहणोऽथोंमेदुहितांविराट् । उताहमंस्मिसंजयादत्यौंमे

श्लोकंउत्तमः ३ येनेन्द्रोहविषाकृत्व्यभवद्द्युम्न्युत्तमः । इदंतदक्रिदेवाअसपत्नाकिलाभुवम् ४ असपत्नासपत्नघ्नीजयंन्त्यभिभूवरी । आवृक्षमन्यासांवर्चोराधोअस्थेयसामिव ५ सर्मजैषमिमाअहंसपत्नीरभिभूवरी । यथाहमस्यवीरस्यंविराजंनिजनंस्यच ॥ ६ ॥ १७ ॥

तीव्रस्य पञ्च पूरणो वैश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१६० तीव्रस्याभिवयसोअस्यपाहिसर्वरथाविहरीइहमुंञ्च । इन्द्रमाल्वायजमानासोअन्येनिरीरमन्तुभ्यमिमेसुतासः १ तुभ्यंसुतास्तुभ्यमुसोत्वासस्त्वांगिरःश्वात्र्याआह्वयन्ति । इन्द्रेदमद्यसवनंजुषाणोविश्वस्यविद्वाँइहपाहिसोमम् २ यउशतामनसासोममस्मैसर्वहृदादेवकामःसुनोति । नगाइन्द्रस्तस्यपरांददातिप्रशस्तमिच्चारुमस्मैकृणोति ३ अनुस्पष्टोभवत्येषोअस्ययोअस्मैरेवान्नसुनोति

सोमम् । निरंरत्नौमघवातंदंधातिब्रह्मद्विषोहन्त्यनानुदिष्टः ४ अश्वायन्तोगव्यन्तोवाजयंन्तोहवांमहेत्वोपंगन्तवाउं । आभूषंन्तस्तेसुमतौनवांयांवयमिन्द्रत्वाशुनंहुंवेम ५ ॥ १८ ॥

मुञ्चामि त्वा पञ्च यक्ष्मनाशनः प्राजापत्यो राजयक्ष्मघ्नं त्रिष्टुप्। अन्त्यानुष्टुप् ।

१६१ मुञ्चामिंत्वाहविषाजीवंनायकमंज्ञातयक्ष्मादुतराजयक्ष्मात् । ग्राहिंर्जग्राहयदिंवैतदेंनंतस्यांइन्द्राग्नीप्रमुंमुक्तमेनम् १ यदिंक्षितायुर्यदिंवापरेतोयदिंमृत्योरंन्तिकंनीतएव । तमाहंरामिनिर्ऋतेरुपस्थादस्पार्षमेनंशतशांरदाय २ सहस्राक्षेणंशतशांरदेनशतायुंषाहविषाहार्षमेनम् । शतंयथेमंशरदोनयातीन्द्रोविश्वंस्यदुरितस्यंपारम् ३ शतंजीवशरदोवर्धमानःशतंहेमन्ताञ्छतमुंवसन्ता-

न् । शतमिन्द्राग्नीसंविताबृहस्पतिः शतायुषाहविषेमंपुनर्दुः ४ आहांर्षत्वाविंदं त्वापुनरागाः पुनर्नव । सर्वाङ्गसर्वंतेचक्षुःसर्वमायुश्चतेऽविदम् ५ ॥ १९ ॥

ब्रह्मणा षड्रक्षोह ब्राह्मो गर्भसंस्रावे प्रायश्चित्तमष्टुनुप् ।

१६२ ब्रह्मंणाग्निःसंविदानोरंक्षोहाबांधतामितः । अमीवायस्तेगर्भंदुर्णामायोनिर्माशये १ यस्तेगर्भममीवादुर्णामायोनिर्माशये । अग्निष्टंब्रह्मंणासहनिष्क्रव्यादंमनीनशत् २ यस्तेहन्तिपतयन्तंनिषत्स्नुंयःसरीसृपम् । जातंयस्तेजिघांसतितमितोनाशयामसि ३ यस्तंऊरूविहरत्यन्तरादम्पंतीशये । योनिंयोअन्तरारेह्लितमितोनाशयामसि ४ यस्त्वाभ्रातापतिर्भूत्वाजारोभूत्वानिपद्यते । प्रजांयस्तेजिघांसतितमितोनाशयामसि ५ यस्त्वास्वप्नेनतमसामोहयित्वानिपद्यते । प्रजांयस्तेजिघांसतितमितोनाशयामसि ६ ॥ २० ॥

अक्षीभ्यां षड्विवृहा काश्यपो यक्ष्मघ्न्यनुष्टुप्।

१६३ अक्षीभ्यांतेनासिकाभ्यांकर्णाभ्यांछुबुकादधि।यक्ष्मंशीर्षण्यंमस्तिष्काज्जिह्वायाविवृहामिते १ ग्रीवाभ्यस्तउष्णिहाभ्यःकीकसाभ्योअनूक्यात् । यक्ष्मंदोषण्य१मंसाभ्यांबाहुभ्यांविवृहामिते २ आन्त्रेभ्यस्तेगुदाभ्योवनिष्ठोर्हृदयादधि । यक्ष्मंमतस्नाभ्यांयक्नःप्लाशिभ्योविवृहामिते ३ ऊरुभ्यांतेअष्ठीवद्भ्यांपार्ष्णिभ्यांप्रपदाभ्याम् । यक्ष्मंश्रोणिभ्यांभासदाद्भंससोविवृहामिते ४ मेहनाद्वनंकरणाल्लोमभ्यस्तेनखेभ्यः । यक्ष्मंसर्वस्मादात्मनस्तमिदंविवृहामिते ५ अङ्गादङ्गाल्लोम्नोलोम्नोजातंपर्वणिपर्वणि । यक्ष्मंसर्वस्मादात्मनस्तमिदंविवृहामिते ६ ॥ २१ ॥

अपेहि पञ्च दुःस्वप्नघ्न्यनुष्टुप् । तृतीया त्रिष्टुप् । अन्त्या पाङ्क्तिः ।

१६४ अपेहिमनसस्पतेऽपक्रामपरश्चर । परोनिर्ऋत्याआचक्ष्वबहुधाजीवतोमनः १ भद्रंवैवरंवृणतेभद्रंयुञ्जन्तिदक्षिणम् । भद्रंवैवस्वतेचक्षुर्बहुत्राजीवतोमनः २ यदाशसानिःशसाभिशसोपारिमजाग्रतोयत्स्वपन्तः । अग्निर्विश्वान्यपदुष्कृतान्यजुष्टान्यारेअस्मद्दधातु ३ यदिन्द्रब्रह्मणस्पतेऽभिद्रोहंचरामसि । प्रचेतानआङ्गिरसोद्विषतांपात्वंहसः ४ अजैष्माद्यासनामचाभूमानागसोवयम् । जाग्रत्स्वप्नःसंकल्पःपापोयंद्विष्मस्तंसऋच्छतुयोनोद्वेष्टितमृच्छतु ५ ॥ २२ ॥

देवाः पञ्च कपोतो नैर्ऋतः कपोतोपहतौ प्रायश्चित्तं विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् ।

१६५ देवाःकपोतइषितोयदिच्छन्दूतोनिर्ऋत्याइदमाजगाम । तस्माअर्चामकृणवामनिष्कृतिंशंनोअस्तुद्विपदेशंचतुष्पदे १ शिवःकपोतइषितोनोअस्त्वना-

गादेवाःशकुनोगृहेषु । अग्निर्हिविप्रोजुषतांहविर्नःपरिहेतिःपक्षिणीनोवृणक्तु २
हेतिःपक्षिणीनदभात्यस्मानाष्ट्र्यांपदंकृणुतेअग्निधाने । शंनोगोभ्यश्चपुरुषेभ्य-
श्चास्तुमानोहिंसीदिहदेवाःकपोतः ३ यदुलूकोवदतिमोघमेतद्यत्कपोतःपदमग्नौ
कृणोति । यस्यदूतःप्रहितएषएतत्तस्मैयमायनमोअस्तुमृत्यवे ४ ऋचाकपोतं
नुदतप्रणोदमिषंमदन्तःपरिगांनयध्वम् । संयोपयन्तोदुरितानिविश्वाहित्वानऊ-
र्जंप्रपतात्पतिष्ठः ५ ॥ २३ ॥

ऋषभं पञ्च ऋषभो वैराजः शाक्करो वा सपत्नघ्न्यनुष्टुप् । अन्त्या महापङ्क्तिः ।

१६६ ऋषभंमासमानानांसपत्नानांविषासहिम् । हन्तारंशत्रूणांकृधिविरा-
जंगोपतिंगवाम् १ अहमस्मिसपत्नहेन्द्रइवारिष्टोअक्षतः । अधःसपत्नामेपदो-
रिमेसर्वेअभिष्ठिताः २ अत्रैववोऽपिनह्याम्युभेआर्त्नीइवज्यया । वाचस्पतेनि

वैधेमान्यथामदधरंवदान् ३ अभिभूरहमागमंविश्वकर्मेणधाम्ना । आवश्चित्तमा वोव्रतमावोऽहंसमितिंददे ४ योगक्षेमंवआदायाहंभूयासमुत्तमआवोमूर्धानमक्र- मीम् । अधस्पदान्मउद्वदतमण्डूकाइवोदकान्मण्डूकाउदकादिव ५ ॥ २४ ॥

तुभ्येदं चतुष्कं विश्वामित्रजमदग्नी इन्द्रो जगती । उपान्साया लिङ्गोक्तदेवता ।

१६७ तुभ्येदमिन्द्रपरिषिच्यतेमधुत्वंसुतस्यकलशस्यराजसि । त्वंरयिंपुरु- वीरामुनस्कृधित्वंतपःपरितप्याजयःस्वः १ स्वर्जितंमहिमन्दानमन्धसोहवामम- हेपरिशक्रंसुताँउप । इमंनोयज्ञमिहबोध्यागहिस्पृधोजयन्तंमघवानमीमहे २ सोमस्यराज्ञोवरुणस्यधर्मणिबृहस्पतेरनुमत्याउशर्मणि । तवाहमद्यमघवन्नुप- स्तुतौधातर्विधातःकलशाँअभक्षयम् ३ प्रसूतोभक्षमकरंचरावपिस्तोमंचेमंप्रथ- मःसूरिरुन्मृजे । सुतेसातेनयद्यागमंवांप्रतिविश्वामित्रजमदग्नीदमे ४ ॥ २५ ॥

वातस्य चतुष्कमनिलो वातायनो वायुस्त्रिष्टुप् ।

१६८ वातस्यनुमहिमानंरथस्यरुजन्नेतिस्तनयन्नस्यघोषः । दिविस्पृग्यात्यरुणानिकृण्वन्नुतोएतिपृथिव्यारेणुमस्यन् १ संप्रेरतेअनुवातस्यविष्ठाऐनंगच्छन्तिसमनंनयोषाः । ताभिःसयुक्सरथंदेवईयतेऽस्यविश्वस्यभुवनस्यराजा २ अन्तरिक्षेपथिभिरीयमानोननिविशतेकतमच्चनाहः । अपांसखाप्रथमजाऋतावाक्वस्विज्जातःकुतआबभूव ३ आत्मादेवानांभुवनस्यगर्भोयथावशंचरतिदेवएषः । घोषाइदस्यशृण्विरेनरूपंतस्मैवातायहविषाविधेम ४ ॥ २६ ॥

मयोभूश्चतुष्कं शबरः काक्षीवतो गावस्त्रिष्टुप् ।

१६९ मयोभूर्वातोअभिवातूस्राऊर्जस्वतीरोषधीरारिशन्ताम् । पीवस्वतीर्जीवधन्याःपिबन्त्ववसायपद्वतेरुद्रमृळ १ याःसरूपाविरूपाएकरूपायासामग्नि-

रिष्ट्यानामानिवेद । याअङ्गिरसस्तपसेहचक्रुस्ताभ्यःपर्जन्यमहिशर्मयच्छ २ यादेवेषुतन्व१मैरयन्तयासांसोमोविश्वारूपाणिवेद । ताअस्मभ्यंपयसापिन्व-मानाःप्रजावतीरिन्द्रगोष्ठेरिरीहि ३ प्रजापतिर्मह्यमेतारराणोविश्वैर्देवैःपितृभिःसं-विदानः । शिवाःसतीरुपनोगोष्ठमाकस्तासांवयंप्रजयासंसदेम ४ ॥ २७ ॥

विभ्राड्चतुष्कं विभ्राट्सौर्यः सूर्यो जगती । अन्त्याऽऽस्तारपङ्क्तिः

१७० विभ्राड्बृहत्पिबतुसोम्यंमध्वायुर्दधद्यज्ञपतावविह्रुतम् । वातजूतोयो अभिरक्षतित्मनाप्रजाःपुपोषपुरुधाविराजति १ विभ्राड्बृहत्सुभृतंवाजसातमं धर्मन्दिवोधरुणेसत्यमर्पितम् । अमित्रहावृत्रहादस्युहन्तमंज्योतिर्जज्ञेअसुरहा सपत्नहा २ इदंश्रेष्ठंज्योतिषांज्योतिरुत्तमंविश्वाजिद्धनाजिदुच्यतेबृहत् । विश्व-भ्राड्भ्राजोमहिसूर्योदृशउरुपप्रथेसहओजोअच्युतम् ३ विभ्राजञ्ज्योतिषास्व-

१रगंच्छोरोचनंदिवः । येनेमाविश्वाभुवनान्याभृंताविश्वकंर्मणाविश्वदेंव्याव-
ता ४ ॥ २८ ॥

त्वं त्यं चतुष्कमिटो भार्गव इन्द्रो गायत्री ।

१७१ त्वंत्यमिटतोरथमिन्द्रप्रावंःसुतावंतः । अशृंणोःसोमिनोहवंम् १ त्वं-
मखस्यदोधंतःशिरोऽवंत्वचोभंरः । अगंच्छःसोमिनोगृहम् २ त्वंत्यमिंन्द्रमर्त्यं-
मास्त्रबुध्नायवेन्यम् । मुहुंःश्रथ्नामनस्यवें ३ त्वंत्यमिंन्द्रसूर्यंपश्चासन्तंपुरस्कृंधि ।
देवानांचित्तिरोवशंम् ४ ॥ २९ ॥

आ याहि चतुष्कं संवर्त उषा द्विपदा विराट् ।

१७२ आयांहिवनंसासहगावंःसचन्तवर्तनिंयदूधंभिः १ आयांहिवस्व्यां-

धियामंहिंष्ठोजारयन्मंखःसुदानुंभिः २ पितुभृतोनतन्तुमित्सुदानंवःप्रतिंदध्मोय-
जांमसि ३ उषाअपस्वसुस्तमःसंवंर्तयतिवर्तनिंसुंजाततां ४ ॥ ३० ॥

आ त्वा षड्ध्रुवो राज्ञः स्तुतिरनुष्टुप् ।

१७३ आत्वांहार्षमन्तरेंधिध्रुवस्तिष्ठाविंचाचलिः । विशंस्त्वासर्वांवाञ्छन्तु
मात्वद्राष्ट्रमधिंभ्रशत् १ इहैवैधिमापंच्योष्ठाःपर्वंतइवाविंचाचलिः । इन्द्रइवेह-
ध्रुवस्तिंष्ठेहराष्ट्रमुंधारय २ इममिन्द्रोंअदीधरद्ध्रुवंध्रुवेणंहविषां । तस्मैसोमो
अधिंब्रवत्तस्मांउब्रह्मंणस्पतिंः ३ ध्रुवाद्यौर्ध्रुवापृंथिवीध्रुवासःपर्वंताइमे । ध्रुवंवि-
श्वंमिदंजगंद्ध्रुवोराजांविशामयम् ४ ध्रुवंतेराजावरुंणोध्रुवंदेवोबृहस्पतिंः । ध्रुवं
तइन्द्रंश्चाग्निश्चंराष्ट्रंधांरयतांध्रुवम् ५ ध्रुवंध्रुवेणंहविषाभिसोमंमृशामसि । अथों
तइन्द्रःकेवंलीर्विशोंबलिहृतंस्करत् ६ ॥ ३१ ॥

अभीवर्तेन पञ्चाभीवर्तो राज्ञः स्तुतिरनुष्टुप्।

१७४ अभीवर्तेनहविषायेनेन्द्रोअभिवावृते । तेनास्मान्ब्रह्मणस्पतेऽभिराष्ट्रायवर्तय १ अभिवृत्यसपत्नानभियानोअरातयः । अभिपृतन्यन्तंतिष्ठाभियोनइरस्यति २ अभित्वादेवःसवितभिसोमोअवीवृतत् । अभित्वाविश्वाभूतान्यभीवर्तोयथाससि ३ येनेन्द्रोहविषाकृत्व्यभवद्द्युम्न्युत्तमः । इदंतदक्रिदेवाअसपत्नःकिलाभुवम् ४ असपत्नःसपत्नहाभिराष्ट्रोविषासहिः । यथाहमेषांभूतानांविराजानिजनस्यच ५ ॥ ३२ ॥

प्र वश्चतुष्कमूर्ध्वग्रावार्बुदिर्ग्रावाणो गायत्री ।

१७५ प्रवोग्रावाणःसवितादेवःसुवतुधर्मणा । धूर्षुयुज्यध्वंसुनुत १ ग्रावाणोअपदुच्छुनामपसेधतदुर्मतिम् । उस्राःकर्तनभेषजम् २ ग्रावाणउपरेष्वाम-

हीयन्तेसजोषसः । वृष्णेदधतोवृष्ण्यम् ३ ग्रावाणःसवितानुवोदेवःसुवतुधर्मणा । यजमानायसुन्वते ४ ॥ ३३ ॥

प्र सूनवश्चतुष्कं सूनुरार्भवोग्निरनुष्टुप् । आद्यायाः ऋभवः । उपाद्या गायत्री ।

१७६ प्रसूनवंऋभूणांबृहन्नवन्तवृजना । क्षामायेविश्वधायसोऽश्नन्धेनुंनमातरम् १ प्रदेवंदेव्याधियाभरताजातवेदसम् । हव्यानोवक्षदानुषक् २ अयमुष्यप्रदेवयुर्होतायज्ञायनीयते । रथोनयोरभीवृतोघृणीवाञ्चेततित्मना ३ अयमग्निरुरुष्यत्यमृतादिवजन्मनः । सहसश्चित्सहीयान्देवोजीवातवेकृतः ४ ॥ ३४ ॥

पतङ्गं तृचं पतङ्गः प्राजापत्यो मायाभेदस्त्रिष्टुप् । आद्या जगती ।

१७७ पतङ्गमक्तमसुरस्यमायया हृदापश्यन्तिमनसाविपश्चितः । समुद्रेअन्तःकवयोविचक्षतेमरीचीनांपदमिच्छन्तिवेधसः १ पतङ्गोवाचंमनसाबिभर्तितांग-

न्धुर्वो॒ऽवद॒द्गर्भे॑ अ॒न्तः । तांद्यो॒तमा॑नां॒स्व॑र्यं॑मनी॒षामृ॒तस्य॑प॒दे क॒वयो॒निपा॑न्ति २ अप॑श्यंगो॒पामनि॑पद्यमान॒माच॒परा॑च॒प॒थिभि॒श्चर॑न्तम् । ससध्रीची॒ःसविषू॑ची॒र्व-सा॑न॒आव॑रीवर्ति॒भुव॑नेष्व॒न्तः ३ ॥ ३५ ॥

त्यमू षु सप्तचमरिष्टनेमिस्तार्क्ष्यस्त्रिष्टुप् ।

१७८ त्यमू॒षुवा॒जिनं॑दे॒वजू॑तं॒स॒हावा॑नंतरु॒तार॒रथा॑नाम् । अरि॑ष्टनेमिंपृत॒नाजं-मा॒शुंस्व॒स्तये॒तार्क्ष्य॑मि॒हाहु॑वेम १ इन्द्र॑स्येवरा॒तिमा॒जोहु॑वानाःस्व॒स्तये॒नाव॑मि॒वा-रु॑हेम । उर्वी॒नपृथ्वी॒बहु॑ले॒गभी॑रे॒मावा॒मेतौ॒मापरे॑तौरिषाम २ स॒द्यश्चि॒द्यःशव॑सा॒ पञ्च॑कृ॒ष्टीःसूर्य॑इव॒ज्योति॑षा॒पस्त॒तान॑ । स॒ह॒स्र॒साःश॑त॒साअ॑स्य॒रंहि॒र्नस्मा॑वरन्ते यु-व॒तिंनश॒र्याम् ३ ॥ ३६ ॥

उत्तिष्ठत तृचमिन्द्रस्त्रिष्टुप् आद्यायाः शिबिरौशीनरः । मध्यायाः प्रतर्दनः काशिराजः ।
अन्त्यायाः वसुमना रौहिदश्वः । आद्यानुष्टुप् ।

१७९ उत्तिष्ठतावपश्यतेन्द्रस्यभागमृत्वियम् । यदिश्रातोजुहोतनयद्यश्रांतोममत्तन १ श्रातंहविरोष्विन्द्रप्रयाहिजगामसूरोअध्वनोविमध्यम् । परित्वासतेनिधिभिःसखायःकुलपानव्राजपतिंचरन्तम् २ श्रातंमन्यऊधनिश्रातमग्नौसुश्रातंमन्येतदृतंनवीयः । माध्यंदिनस्यसवनस्यदध्नःपिबेन्द्रवज्रिन्पुरुकृज्जुषाणः ३ ॥ ३७ ॥

प्र ससाहिषे तृचं जय ऐन्द्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१८० प्रससाहिषेपुरुहूतशत्रूञ्ज्येष्ठस्तेशुष्मइहरातिरस्तु । इन्द्राभरदक्षिणेनावसूनिपतिःसिन्धूनामसिरेवतीनाम् १ मृगोनभीमःकुचरोगिरिष्ठाःपरावतआजं-

गन्धापरंस्याः । सृकंसंशायंपविमिंन्द्रतिग्मंविशत्रून्ताह्मिविमृधोंनुदस्व २ इन्द्रं क्षत्रमभिवाममोजोऽजांयथावृषभचर्षणीनाम् । अपांनुदोजनंममित्रयन्तंमुरुं देवेभ्योंअकृणोरुलोकम् ३ ॥ ३८ ॥

प्रथश्च तृचं विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् आद्यायाः प्रथो वासिष्ठः ।
मध्यायाः सप्रथो भारद्वाजः । अन्त्याया घर्मः सौर्यः ।

१८१ प्रथंश्चयस्यंसप्रथंश्चनामानुंष्टुभस्यहविषोहविर्यत् । धातुर्द्युतांनात्सवितुश्चविष्णोरथंतरमाजंभारावसिष्ठः १ अविंन्दन्तेअतिंहितंयदासींद्यज्ञस्यधामंपरमंगुहायत् । धातुर्द्युतांनात्सवितुश्चविष्णोर्भरद्वांजोबृहदाचंक्रेअग्नेः २ तेंऽविन्दन्मनंसादीध्यांनायजुंःष्कन्नंप्रंथमंदेवयानंम् । धातुर्द्युतांनात्सवितुश्चविष्णोरासूर्यांदभरन्घर्ममेते ३ ॥ ३९ ॥

बृहस्पतिस्तृचं तपुर्मूर्धा बार्हस्पत्यो बृहस्पतिस्त्रिष्टुप् ।

१८२ बृहस्पतिर्नयतुदुर्गहातिरःपुनर्नेषदघशंसायमन्म । क्षिपदशस्तिमपदुर्मतिंहन्नथाकरद्यजमानायशंयोः १ नराशंसोनोऽवतुप्रयाजेशंनोअस्त्वनुयाजोहवेषु । क्षिपदशस्तिमपदुर्मतिंहन्नथाकरद्यजमानायशंयोः २ तपुर्मूर्धातपतुरक्षसोयेब्रह्मद्विषःशरवेहन्तवाउ । क्षिपदशस्तिमपदुर्मतिंहन्नथाकरद्यजमानायशंयोः ३ ॥ ४० ॥

अपश्यं प्रजावान्प्राजापत्योऽनृचं यजमानपत्नीहोत्राशिषस्त्रिष्टुप् ।

१८३ अपश्यंत्वामनसाचेकितानंतपसोजातंतपसोविभूतम् । इहप्रजामिहरयिंरराणःप्रजायस्वप्रजयापुत्रकाम १ अपश्यंत्वामनसादीध्यानांस्वायांतनूऋत्व्येनाधमानाम् । उपमामुच्चायुवतिर्बभूयाःप्रजायस्वप्रजयापुत्रकामे २ अहंग-

भँमदधामोषधीष्वहंविश्वेषुभुवनेष्वन्तः। अहंप्रजाअंजनयंपृथिव्यामहंजनिभ्यो अपरीषुपुत्रान् ३ ॥ ४१ ॥

विष्णुस्तृचं त्वष्टा गर्भकर्ता विष्णुर्वा प्राजापत्यो गर्भार्थाशीर्लिङ्गोक्तदेवता अनुष्टुप्।

१८४ विष्णुर्योनिंकल्पयतुत्वष्टारूपाणिपिंशतु । आसिंचतुप्रजापतिर्धाता गर्भंदधातुते १ गर्भंधेहिसिनीवालिगर्भंधेहिसरस्वति । गर्भंतेअश्विनौदेवावा धत्तांपुष्करस्रजा २ हिरण्ययीअरणीयंनिर्मन्थतोअश्विना । तंतेगर्भंहवामहे- दशमेमासिसूतवे ३ ॥ ४२ ॥

महि तृचं सत्यधृतिर्वारुणिरदितिः स्वस्त्ययनं गायत्री।

१८५ महित्रीणामवोऽस्तुद्युक्षंमित्रस्यार्यम्णः। दुराधर्षंवरुणस्य १ नहिते-

षाममाचननाध्वंसुवारणेषु । ईशेरिपुरघशंसः २ यस्मैपुत्रासोअदितिःप्रजीव-
सेमर्त्याय । ज्योतिर्यच्छन्त्यजस्रम् ३ ॥ ४३ ॥

वातस्तृचमुलो वातायनो वायुर्गायत्री ।

१८६ वातआवातुभेषजंशंभुमयोभुनोहृदे । प्रणआयूंषितारिषत् १
उतवातपितासिनउतभ्रातोतनःसखा । सनोजीवातवेकृधि २ यददोवाततेगृ-
हे३मृतस्यनिधिर्हितः । ततोनोदेहिजीवसे ३ ॥ ४४ ॥

प्राग्नये पञ्चाग्नेयो वत्सोग्निर्गायत्री ।

१८७ प्राग्नयेवाचमीरयवृषभायक्षितीनाम् । सनःपर्षदतिद्विषः १ यःपर-
स्याःपरावतस्तिरोधन्वातिरोचते । सनःपर्षदतिद्विषः २ योरक्षांसिनिजूर्वति
वृषाशुक्रेणशोचिषा । सनःपर्षदतिद्विषः ३ योविश्वाभिविपश्यतिभुवनासंच

पश्यंति । सनः पर्षदतिद्विषः ४ योअस्यपारेरजंसःशुक्रोअग्निरजायत । सनः पर्षदतिद्विषः ५ ॥ ४५ ॥

प्र नूनं तृचं श्येन आग्नेयोग्निर्जातवेदा गायत्री ।

१९८ प्रनूनंजातवेदसमश्वंहिनोतवाजिनम् । इदंनोबर्हिरासदे १ अस्यप्र जातवेदसोविप्रवीरस्यमीळ्हुषः । महीमियमिमसुष्टुतिम् २ यारुचोजातवेदसो देवत्राहव्यवाहनीः । ताभिर्नोयज्ञमिन्वतु ३ ॥ ४६ ॥

आयं गौस्तृचं सार्पराज्ञी सार्पराज्ञी सूर्यो वा गायत्री ।

१९९ आयंगौःपृश्निरक्रमीदसदन्मातरंपुरः । पितरंचप्रयन्त्स्वः १ अन्तश्चं रतिरोचनास्यप्राणादपानती । व्यख्यन्महिषोदिवम् २ त्रिंशद्धामविराजति वाक्पतङ्गायधीयते । प्रतिवस्तोरहद्युभिः ३ ॥ ४७ ॥

ऋतं तृचमघमर्षणो माधुच्छदसो भाववृत्तमनुष्टुप् ।

१९० ऋतंचंसत्यंचाभीद्धात्तपसोऽध्यंजायत । ततोरात्र्यंजायतततंःसमुद्रो अंर्णवः १ समुद्रादंर्णवादधिंसंवत्सरोअंजायत । अहोरात्राणिंविदधद्विश्वंस्य मिषतोवशी २ सूर्याचन्द्रमसौंधातायंथापूर्वमंकल्पयत् । दिवंचपृथिवींचान्त- रिक्षमथोस्वंः ३ ॥ ४८ ॥

संसं चतुष्कं संवननः संज्ञानमनुष्टुप् । अद्याया अग्निः । उपान्त्या त्रिष्टुप् ।

१९१ संसमिद्युंवसेवृषन्नग्नेविश्वांन्यर्यआ । इळस्पदेसमिंध्यसेसनोवसून्या भंर १ संगंच्छध्वंसंवंदध्वंसंवोमनांसिजानताम् । देवाभागंयथापूर्वेसंजानानाउ- पासंते २ समानोमन्त्रःसमितिःसमानीसंमानंमनंःसहचित्तमेषाम् । समानं

मन्त्रम॒भिमंन्त्रयेवः समा॒नेनंवोह॒विषांजुहोमि ३ स॒मा॒नीव॒आकूतिःसमा॒ना हृदंयानिवः। स॒मा॒नमंस्तुवो॒मनो॒यथांवः॒सुस॒हास॑ति ४ ॥ ४१ ॥ हरिः ॐ इति शाकलर्क्संहितायामष्टमाष्टकेष्टमोध्यायः॥ ८ ॥ इत्यष्टाष्टकंसमाप्तम् ॥ ८ ॥ हरिः ॐ

इति दशमे मण्डले द्वादशोनुवाकः ॥ १० ॥ १२ ॥

इति दशमं मण्डलं समाप्तम् ॥ १० ॥ हरि ॐ

॥ इति शाकलर्क्संहिता समाप्ता ॥

॥६८२॥

॥ श्रीः ॥

॥ अथ परिशिष्टानि ॥

द्वितीयाष्टकस्य पञ्चमाध्यायस्य षोडशवर्गानन्तरं मा विभेरित्यादि परिशिष्टम् ।

हरिः ॐम् माविंभेर्नमंरिष्यसिपरिंत्वापामिसर्वतः । घनेनहन्मिवृश्चिंकुमहिंदण्डेनागंतम् १ आदित्यरथवेगेंनविष्णुबांहुबलेनंच । गरुडपक्षनिपातेंनभूमिंगंच्छमहायंशाः २ गरुडस्यजातंमात्रेणत्रयोलोंकाःप्रकम्पिंताः । प्रकम्पितामहीसर्वांसशैलंवनकानंना ३ गगनंनष्टंचन्द्रार्कंज्योतिषंनप्रकाशंते । देवताभयंभीताश्च मारुतोंनप्लुवायंतिमारुतोंनप्लुवायत्योंनमंः. ४ भोसर्पभद्रभद्रंतेंदूरंगंच्छमहायंशाः । जनमेंजयस्यंयज्ञांतेआस्तीकंवचनंस्मंर ५ आस्तीकवचनंश्रुत्वांयःस-

पॊनॆनिवर्तते । शतधाभिद्यतेमूर्ध्नीशिंशवृक्षफलंयथा ६ नर्मदायैनमःप्रातर्नर्मदायैनमोनिशि । नमोस्तुनर्मदेतुभ्यंत्राहिमांविषसर्पतः ७ योजरत्कारुणाजातोजरत्कन्यांमहायशाः । तस्यंसर्पापिभद्रंतेदूरंगच्छमहायशाः ८ ॥

अष्टमाध्यायस्य द्वादशवर्गानन्तरं भद्रमित्यादि परिशिष्टम् ।

भद्रंवददक्षिणतोभद्रमुत्तरतोवद । भद्रंपुरस्तान्नोवदभद्रंपश्चात्कपिञ्जल १ भद्रंवदपुत्रैर्भद्रंवदगृहेषुच । भद्रमस्माकंनोवदभद्रंनोअभयंवद २ भद्रमधस्तान्नोवदभद्रमुपरिष्टान्नोवद । भद्रंभद्रंनआवदभद्रंनःसर्वतोवद ३ असपत्नःपुरस्तान्नःशिवंदक्षिणतस्कृधि । अभयंसततंपश्चाद्भद्रमुत्तरतोगृहे ४ यौवनानिमहंयसि जिग्युषामिवदुन्दुभिः । शकुन्तकप्रदक्षिणंशतपत्राभिनोवद ५ आवदंस्त्वंशकु

नेभद्रमावंदतूष्णीमासींनःसुमतिंचिकिद्धिनः । यदुत्पतन्वदंसिकर्करिर्यथावृहद्वदेमविदथेसुवीराः ६ ॥

चतुर्थाष्टकस्य द्वितीयाध्यायस्य पञ्चविंशवर्गानन्तरं जागर्षीत्यादि परिशिष्टम् ।

जागर्षित्वंभुवनेजातवेदोजागर्षियत्रयजंतेहविष्मांन् । इदंहविःश्रद्दधानोजुहोमितेनंपासिगुह्यंनामगोनांम् १ ॥

तृतीयाध्यायस्य तृतीयवर्गान्ते सूक्तान्त इत्यादि परिशिष्टम् ।

सूक्तान्तेतृणान्यग्नावरण्येवोदकेपिवा । यत्स्तृणैरध्ययनंतदधीतंस्तृणानिंभवतेभव । वापीकूपतडागानांसमुद्रंगच्छस्वाहां १ ॥

सप्तमवर्गानन्तरं स्वस्तीत्यादि परिशिष्टम् ।

स्वस्त्ययंनंताक्ष्यमरिष्टनेमिंमहद्भूतंवायसंदेवतांनाम् । असुरघ्नमिन्द्रंसखंस-

मत्सुंबृहद्यशोनावमिवारुहेम १ अंहोमुचंमाङ्गिरसंगयंचस्वस्त्यात्रेयंमनसाच ताक्ष्यम् । प्रयतपाणिःशरणंप्रपद्येस्वस्तिसंबाधेष्वभयंनोअस्तु २ ॥

चतुर्थाध्यायस्यैकोनत्रिंशवर्गानन्तरं वर्षन्त्वित्यादि परिशिष्टम् ।

वर्षन्तुतेविभावरिदिवोअभ्रस्यविद्युतः । रोहन्तुसर्वबीजान्यवंब्रह्मद्विषोजहि १ ॥

चतुर्स्त्रिंशवर्गानन्तरं हिरण्यवर्णामित्यादि परिशिष्टम् ।

हिरण्यवर्णांहरिणींसुवर्णरजतस्रजाम् । चन्द्रांहिरण्मयींलक्ष्मींजातवेदोम आवह १ तांमआवहजातवेदोलक्ष्मीमनपगामिनीम् । यस्यांहिरण्यंविन्देयं गामश्वंपुरुषानहम् २ अश्वपूर्वांरथमध्यांहस्तिनादप्रमोदिनीम् । श्रियंदेवीमुप ह्वयेश्रीर्मादेवीजुषताम् ३ कांसोस्मितांहिरण्यप्राकारामार्द्रांज्वलन्तींतृप्तांतर्पय-

न्तीम् । पद्मेस्थितांपद्मवर्णांतामिहोपह्वयेश्रियम् ४ चन्द्रांप्रभासांयशसाज्वलं-
न्तींश्रियंलोकेदेवजुष्टामुदाराम् । तांपद्मिनीमींशरणंप्रपद्येऽलक्ष्मीर्मेनश्यतां-
त्वांवृणे ५ ॥ १ आदित्यवर्णेतपसोधिजातोवनस्पतिस्तववृक्षोथबिल्वः । तस्य
फलानितपसानुदन्तुममान्तरायाश्चबाह्याअलक्ष्मीः ६ उपैतुमांदेवसखःकीर्ति
श्चमणिनासह । प्रादुर्भूतोसुराष्ट्रेस्मिन्कीर्तिमृद्धिंददातुमे ७ क्षुत्पिपासामला
ज्येष्ठामलक्ष्मीनाशयाम्यहम् । अभूतिमसमृद्धिंचसर्वान्निर्णुदमेगृहात् ८ गन्ध-
द्वारांदुराधर्षांनित्यपुष्टांकरीषिणीम् । ईश्वरींसर्वभूतानांतामिहोपह्वयेश्रियम् ९
मनसःकाममाकूतिंवाचःसत्यमशीमहि । पशूनांरूपमन्नस्यमयिश्रीःश्रयतांय-
शः १० ॥ २ ॥ कर्दमेनप्रजाभूतामयिसंभवकर्दम । श्रियंवासयमेकुलेमात-
रंपद्ममालिनीम् ११ आपःसृजन्तुस्निग्धानिचिक्लीतवसमेगृहे । निचदेवींमा-

तरंश्रियंवासयंमेकुले १२ आर्द्रांपुष्करिणींपुष्टिंपिङ्गलांपद्ममालिनीम् । चन्द्रां हिरण्मयींलक्ष्मींजातवेदोमआवह १३ आर्द्रांयःकरिणींयष्टिंसुवर्णांहेममालि- नीम् । सूर्यांहिरण्मयींलक्ष्मींजातवेदोमआवह १४ तांमआवहजातवेदोलक्ष्मी- मनपगामिनीम् । यस्यांहिरण्यंप्रभूतंगावोदास्योश्वान्विन्देयंपुरुषानहम् १५ ॥ ३ ॥ यःशुचिःप्रयतोभूत्वाजुहुयादाज्यमन्वहम् । सूक्तंपञ्चदशर्चंचश्रीकामःस ततंजपेत् १६ पद्माननेपद्मनिपद्मपत्रेपद्मप्रियेपद्मदलायताक्षि । विश्वप्रियेवि- श्वमनोनुकूलेत्वत्पादपद्मंमयिसंनिधत्स्व १७ पद्माननेपद्मऊरूपद्माक्षीपद्मसंभ- वे । तन्मेभजसिपद्माक्षियेनसौख्यंलभाम्यहम् १८ अश्वदायीगोदायीधनदा- यिमहाधने । धनंमेजुषतांदेविसर्वकामांश्चदेहिमे १९ पुत्रपौत्रधनंधान्यंहस्त्य- श्वादिगवेरथम् । प्रजानांभवसीमाताआयुष्मन्तंकरोतुमे २० धनंमग्निर्धनंवा-

युर्धनंसूर्योधनंवसुः। धनमिन्द्रोबृहस्पतिर्वरुणंधनमस्तुमे २१ वैनतेयसोमंपिबसोमंपिबतुवृत्रहा। सोमंधनस्यसोमिनोमह्यंददातुसोमिनः २२ नक्रोधोनचमात्सर्यंनलोभोनाशुभामतिः। भवन्तिकृतपुण्यानांभक्तानांश्रीसूक्तंजपेत् २३ सरसिजनिलयेसरोजहस्तेधवलतरांशुकगन्धमाल्यशुभे। भगवतिहरिवल्लभेमनोज्ञेत्रिभुवनभूतिकरिप्रसीदमह्यम् २४ विष्णुपत्नींक्षमांदेवींमाधवींमाधवप्रियाम्। लक्ष्मींप्रियसखींदेवींनमाम्यच्युतवल्लभाम् २५ महालक्ष्म्यैचविद्महेविष्णुपत्न्यैचधीमहि। तन्नोलक्ष्मीःप्रचोदयात् २६ श्रीवर्चस्वमायुष्यमारोग्यमाविधाच्छोभमानंमहीयते। धान्यंधनंपशुंबहुपुत्रलाभंशतसंवत्सरंदीर्घमायुः २७ ॥

सप्तमाध्यायस्य विंशतितमवर्गानन्तरं चक्षुरित्यादि परिशिष्टम्।

चक्षुश्चश्रोत्रंचमनश्चवाक्चप्राणापानौदेहइदंशरीरम्। द्यौप्रत्यञ्चावनुलोमौ

विसर्गांवेतंतंमंन्येदशंयन्त्रमुत्सम् १ नखंश्चपृष्ठिश्चकरौंचबाहूजङ्घेचोरूउदरांशि-
रश्चं । रोमाणिमांसंरुधिरंस्थिमज्जमेतच्छरीरंजलबुद्बुदोपमम् २ भ्रुवौललला-
टेचतथांचकर्णौहनूंकपोलौछुबुकंस्तथाच । ओष्ठौंचदन्ताश्चतथैवजिह्वामेतच्छ-
रीरंमुखरंत्नकोशंम् ३ ॥

पञ्चमाष्टकस्य तृतीयाध्यायस्य त्रिंशवर्गान्ते शंवतीरित्यादि परिशिष्टम् ।

शंवतीःपारंयन्त्येतेतंपृच्छन्तिवचोयुजा । अभ्यारंतंयमाकेंतुयएवेदमितिब्रवं-
न् १ भासाकेंतुपरिस्रुतंभारंतीर्ब्रह्मवर्धनीः । संजालानामहीमातायएवेदमि-
तिब्रवंत् २ इन्द्रस्तंकिंविभुंप्रभुंभानुनेयंसरस्वतीम् । येनंसूर्यमरोचयद्येनेमेरो-
दसीउभे ३ जुषस्वांग्नेअङ्गिरःकाण्वंमेध्यांतिथिम् । मात्वासोमंस्यबर्बृहत्सुत-
स्यमधुंमत्तमः ४ त्वमंग्नेअङ्गिरःशोचंस्वदेववीतंमः । आशांतमशंतंमाभिरभि-

ष्टिंभिः शान्तिः स्वस्तिमंकुर्वत ५ शंनः कनिक्रदद्देवः पर्जन्योअभिवर्षतु । शंनो- द्यावांपृथिवीशंप्रजाभ्यः शंनंएधिद्विपदेशंचतुंष्पदे ६ ॥

चतुर्थाध्यायस्य द्वाविंशवर्गानंतरं स्वप्नेत्यादि परिशिष्टम् ।

स्वप्नः स्वप्नाधिकरणेसर्वनिष्वांपयाजनंम् । आसूर्यमन्यान्त्स्वापयव्युं १ ह्लं जांग्रियादहम् १ अजगरोनामसर्पः सर्पिरंविषोमहान् । तस्मिन्हिसर्पः सुधितस्तेनं त्वास्वापयामसि २ सर्पः सर्पोअजगरः सर्पिरंविषोमहान् । तस्यसर्पांत्सिन्धव- स्तस्यंगाधमंशीमहि ३ कालिकोनांमसर्पोनवनांगसहस्त्रबळः । यमुनन्हदेहं सोजातो ३ योनांरायणवाहनः ४ यदिंकालिकंदूतस्ययदिकांःकालिकाद्भयात् । जन्मंभूमिमंतिक्रान्तोनिर्विशोयातिकालिंकः ५ आयांहीन्द्रपथिभिंरीळितेभिं- र्यज्ञमिमंनोंभागधेयंजुषस्व । तृप्तांजंहुर्मातुंळस्येवयोषांभागस्तेपैतृंष्वसेयींवपा-

मिव ६ यशस्करंबलवन्तंप्रभुत्वंतमेवराजाधिपतिर्बभूव । संकीर्णनागाश्वपतिर्नराणांसुमङ्गल्यंसततंदीर्घमायुः ७ कर्कोटकोनामसर्पोयोदृष्टीविषउच्यते । तस्यंसर्पस्यंसर्पत्वंतस्मैसर्पनमोस्तुते ८ नमोअस्तुसर्पेभ्योयेकेचंपृथिवीमनु । येअन्तरिक्षेयेदिवितेभ्यंःसर्पेभ्योनमः ९ ॥

सप्तमाध्यायस्य चतुर्थवर्गानन्तरमुपेत्यादि परिशिष्टम् ।

उपप्लवंदमण्डूकिवर्षमावंदतादुरि । मध्येह्रदस्यंप्लवस्यंनिगृह्यंचतुरंःपुरः १

सप्तमाष्टकस्य द्वितीयाध्यायस्याष्टादश वर्गानन्तरं पावमानीरित्यादि परिशिष्टम् ।

पावमानीःस्वस्त्ययंनीःसुदुघाहिघृतश्चुतः । ऋषिभिःसंभृतोरसोब्राह्मणेष्वमृतंहितम् १ पावमानीर्दिशन्तुनइमंलोकमथोअमुम् । कामान्समर्धयन्तुनोदेवीर्देवैःसमाहिताः २ येनंदेवाःपवित्रेणात्मानंपुनतेसदा । तेनंसहस्रधारेणपाव-

मान्यःपुंनन्तुमाम् ३ प्राजापत्यंपवित्रंशतोद्यांमंहिरण्मयंम् । तेनंब्रह्मविदोंवयं
पूतंब्रह्मंपुनीमहे ४ इन्द्रंःसुनीतीसहमांपुनातुसोमंःस्वस्त्यावरुंणःसमीच्यां । य-
मोराजांप्रमृणाभिंःपुनातुमाजातवेंदामूर्जयंन्त्यापुनातु ५ ऋषयस्तुतंपस्तेपुःस-
र्वेस्वंर्गजिगीषंवः । तपसस्तपसोग्र्यंतुपावमांनीर्ऋचोब्रंवीत् ६ यन्मेगर्भेवसंतः
पापमुग्रंयज्जांयमानस्यंचकिंचिंदन्यत् । जातस्यंचयच्चांपिचवर्धतोमेतत्पांवमा-
नीभिंरहंपुंनामि ७ मातापित्रोर्यन्नकृतंवचोंमेयत्स्थांवरंजङ्गमंमावभूवं । विश्वं-
स्यतत्प्रंहांषितंवचोंमेतत्पांवमानीभिंरहंपुंनामि ८ गोघ्नात्तस्कंरत्वात्स्त्रीवंधाद्यच्च-
किल्विंषम् । पापकंचचरंणेभ्यस्तत्पांवमानीभिंरहंपुंनामि ९ ब्रह्मंवधात्सुरांपा-
नात्स्वंर्णस्तेयाद्वृषंळिगमनमैथुनसंगमात् । गुरोर्दाराधिगमंनाच्चतत्पांवमानीभिं-
रहंपुंनामि १० बालंघ्नान्मातृपितृवधाद्भूमितस्करात्सर्ववर्णगमनमैथुनसंगमात् ।

पापेभ्यश्च प्रतिग्रहात्सद्यः प्रहरति सर्वं दुष्कृतं तत्पावमानीभिरहं पुनामि ११ क्रयविक्रयाद्योनिदोषाद्भक्षाद्भोज्यात्प्रतिग्रहात् । असंभोजनाच्चापि नृशंसं तत्पावमानीभिरहं पुनामि १२ दुर्यष्टं दुरधीतं पापं यच्चाज्ञानतो कृतम् । अयाजिताश्चासंयाज्यास्तत्पावमानीभिरहं पुनामि १३ अमन्त्रमन्नं यत्किंचिद्धूयते च हुताशने । संवत्सरकृतं पापं तत्पावमानीभिरहं पुनामि १४ ऋतस्य योनं योमृतस्य धाम विश्वा देवेभ्यः पुण्यगन्धाः । तान आपः प्रवहन्तु पापं शुद्धा गच्छामि सुकृतामु लोकं तत्पावमानीभिरहं पुनामि १५ पावमानीः स्वस्त्ययनीर्याभिर्गच्छति नान्दनम् । पुण्यांश्च भक्षान्भक्षयत्यमृतत्वं च गच्छति १६ पावमानीं पितॄन्देवान्ध्यायेद्यश्च सरस्वतीम् । पितॄंस्तस्योपवर्तेत क्षीरं सर्पिर्मधूदकम् १७ पावमानं परं ब्रह्म शुक्रं ज्योतिः सनातनम् । ऋषींस्तस्योपतिष्ठेत क्षीरं सर्पिर्मधूदकम् १८ पावमानं परं ब्रह्म ये पठं-

न्तिमनीषिणः । सप्तंजन्मभवेद्विप्रोधनाढयोवेदपारगः ११ दशोत्तराण्यंचांश्चै-
वपावमानीःशतानिषट् । एतज्जुह्वञ्जपेन्मन्त्रंघोरमृत्युभयंहरेत् २० ॥

पञ्चमाध्यायस्याष्टाविंशवर्गानन्तरं यत्रेत्यादि परिशिष्टम् ।

यत्रतत्परमंपदंविष्णोर्लोकेमहीयते । देवैःसुकृतकर्मभिस्तत्रमाममृतंकृधी-
न्द्रायेन्दोपरिस्रव १ यत्रतत्परमाव्ययंभूतानामधिपतिम् । भावभावीव्ययोगींश्चतत्र
माममृतंकृधीन्द्रायेन्दोपरिस्रव २ यत्रलोकास्तंनुत्यजांःश्रद्धयातपसाजिताः । ते-
जश्चयत्रब्रह्मचतत्रमाममृतंकृधीन्द्रायेन्दोपरिस्रव ३ यत्रदेवामहात्मानःसेन्द्रा-
श्चमरुद्गणाः । ब्रह्माचयत्रविष्णुश्चतत्रमाममृतंकृधीन्द्रायेन्दोपरिस्रव ४ यत्रग-
ङ्गाचयमुनाचयत्रप्राचीसरस्वती । यत्रसोमेश्वरोदेवस्तत्रमाममृतंकृधीन्द्रायेन्दो
परिस्रव ॥ ५ ॥

अष्टमाष्टकस्य तृतीयाध्यायस्य षष्ठवर्गानन्तरं सितेत्यादि परिशिष्टम् ।

सितासिते सरिते यत्र संगथे तत्राप्लुतासो दिवमुत्पतन्ति । ये वै तन्वं १ विसृजन्ति धीरास्ते जनासो अमृतत्वं भजन्ते १ ॥

अष्टाविंशवर्गानन्तरमविधवेत्यादि परिशिष्टम् ।

अविधवा भव वर्षाणि शतं सांग्रं तु सुव्रता । तेजस्वी च यशस्वी च धर्मपत्नी पतिव्रता १ जनयद्बहुपुत्राणि मा च दुःखं लभेत्कचित् । भर्ता ते सोमपा नित्यं भवेद्धर्मपरायणः २ अष्टपुत्रा भव त्वं च सुभगा च पतिव्रता । भर्तुश्चैव पितुर्भ्रातुर्हृदयानन्दिनी सदा ३ इन्द्रस्य तु यथेन्द्राणी श्रीधरस्य यथा श्रिया । शंकरस्य यथा गौरी तद्वद्भर्तुरभिर्तारि ४ अत्रेर्यथानुसूया स्याद्वसिष्ठस्याप्यरुन्धती । कौशिकस्य यथा सतीत-

थात्वंमपिभर्तरि ५ ध्रुवैधिपोष्यामयिमह्यंत्वादाद्बृहस्पतिः । मयापत्याप्रजावती संजीवशरदःशतम् ॥ ६ ॥

अष्टमाष्टकस्य पञ्चमाध्यायस्य त्रयोविंशतिवर्गानन्तरमसावित्यादि परिशिष्टम् ।

असौयासेनामरुतःपरेषामभ्यैतिनओजसास्पर्धमाना । तांगूहततमसापव्रतेनयथामीषांअन्योअन्यंनजानात् १ अन्धाअमित्राभवताशीर्षाणाअहंयइव । तेषांवोअग्निदग्धानामग्निमूढानामिन्द्रोहन्तुवरंवरम् ॥ २ ॥

षष्ठाध्यायस्य द्वितीयवर्गान्ते हविर्भिरित्यादि परिशिष्टम् ।

हविर्भिरेकेस्वरितःसचन्तेसुन्वन्तएकेसवनेषुसोमान् । शचीर्मदन्तउतदक्षिणाभिर्नेज्जिह्मायन्त्योनरकंपताम ॥ १ ॥

सप्तमाध्यायस्य चतुर्दशवर्गानन्तरमारात्रीसादि परिशिष्टम् ।

आरात्रिपार्थिवंरजंःपितरंःप्रायुधामंभिः । दिवःसदांसिबृहतीवितिष्ठसआ-
त्वेषंवंर्ततेतमंः १ येतेरात्रीनृचक्षंसोयुक्तासोंनवतिर्नवं । अशीतिंःसन्त्वष्टाउ-
तोतेंसप्तसप्ततीः २ रात्रींप्रपंद्येजननींसर्वभूतनिवेशंनीम् । भद्रांभगवतींकृष्णां
विश्वस्यंजगतोनिंशाम् ३ संवेशिनींसंयमिनींग्रहनंक्षत्रमालिंनीम् । प्रपंन्नोहं
शिवांरात्रींभद्रेपारमशींमंहिभद्रेपारमशीमह्योन्नंमंः ४ स्तोष्यामिप्रयतोदेवीं
शरण्यांबह्वृचप्रियाम् । सहस्रसंमिंतांदुर्गांजातवेंदसेसुनवामसोमंम् ५ शान्त्यु-
र्थंतद्द्विजातीनांमृषिभिंःसोमपाश्रिंताः । ऋग्वेदेत्वंसमुत्पन्नामरातीयतोनिदंहा-
तिवेदंः ६ येत्वांदेविप्रपद्यंन्तिब्राह्मणांहव्यवाहंनीम् । अविद्याबहुविद्यांवासनंः
पर्षदतिंदुर्गाणिविश्वां ७ येअग्निवंर्णांशुभांसौम्यांकीर्तयिंष्यन्तियेद्विंजाः । तांतार-

यातिदुर्गाणिनावेवसिन्धुंदुरितात्यग्निः ८ दुर्गेषुविषमेघोरेसंग्रामेरिपुसंकटे । अ-
ग्निचोरनिपातेचसर्वग्रहनिवारणेदुष्टग्रहनिवारण्योन्नमः ९ दुर्गेषुविषमेषुत्वंसं-
ग्रामेषुवनेषुच । मोहयित्वाप्रपद्यन्तेतेषांमेअभयंकुरुतेषांमेअभयंकुर्वोन्नमः १०
केशिनींसर्वभूतानांपञ्चमीतिचनामच । सामांसमादिशादेवींसर्वतःपरिरक्षं-
तुसर्वतःपरिरक्षत्वोनमः ११ तामग्निवर्णांतपसाज्वलन्तींवैरोचनींकर्मफले-
षुजुष्टाम् । दुर्गांदेवींशरणमहंप्रपद्येसुतरसितरसेनमःसुतरसितरसेनमः १२
दुर्गादुर्गेषुस्थानेषुशंनोदेवीरभिष्टये । यइमंदुर्गास्तवंपुण्यंरात्रौरात्रौसदापठेत् १३
रात्रिःकुशिकःसौभरोरात्रिर्वाभारद्वाजीरात्रिस्तवंगायत्रम् । रात्रिसूक्तंजपेन्नि-
त्यंतत्कालंउपपद्यते १४ हिमस्यत्वाजरायुणाशालेपरिव्ययामसि । उतह्रदो
हिनोभियोग्निर्ददातुभेषजम् १५ शीतह्रदोहिनोभियोग्निर्ददातुभेषजम् । अ-

न्तिकामग्निमंजयद्दूर्वादःशिशुलागमेत् १६ अजातपुत्रपक्षायांहृदयंममदूयते ।
विपुलंधनंब्रह्माकांशंतवंजातवेदःकामाय १६ मांचरक्षपुत्रांश्चशरणमभूत्तवं ।
पिङ्गाक्षलोहितग्रीवकृष्णवर्णनमोस्तुते १८ अस्मान्निबर्हैरस्योनंसागरस्यो-
र्मयोयथा । इन्द्रःक्षत्रंददातुवरुणमभिषिंचतु १९ शत्रवोनिधनंयान्तुजय-
स्त्वंब्रह्मतेजसा २० कपिलजटींसर्वभक्षंचाग्निंप्रत्यक्षदैवतम् । वरुणंच
वशाम्यग्नेममपुत्रांश्चरक्षतुममपुत्रांश्चरक्षत्वोन्नमः २१ साग्रंवर्षशतंजीवपिब
खादचमोदच । दुःखितांनद्विजांश्चैवप्रजांचपशुपालय २२ यावदादित्यस्तप-
तियावद्भ्राजतिचन्द्रमाः । यावद्वायुःप्लवायतितावज्जीवजयांजय २३ येनकेनप्र-
कारेणकोहिनामनजीवति । परेषामुपकारार्थंयज्जीवंतिसजीवति २४ नचोर-

भयंनचंसर्पभयंनचंव्याघ्रभयंनचंमृत्युभयंम् । यस्यापमृत्युर्नैचमृत्युःससर्वंलभ-
तेससर्वंजयते । एतांवैश्वानरींसर्वदेवनमोस्तुते २५

षोडशवर्गानन्तरमर्वाञ्चमित्यादि परिशिष्टम् । अनन्तरमायुष्यमित्यादि च ।

अर्वाञ्चमिन्द्रंममुतोहवामहेयोगोजिद्धनजिदंश्वजिद्यः । इमंनोयज्ञंविहवे
जुंषस्वास्यकुंल्मोहरिवोमेदिनंत्वा १ ॥

आयुष्यंवर्चस्यंरायस्पोषमौद्भिदम् । इदंहिरंण्यंवर्चस्वजैत्रायाविंशतादिमा-
म् १ उच्चैर्वाजिपृतंनाषाट्सभासाहंधनंजयम् । सर्वाःसमग्राऋद्धयोहिरंण्ये-
स्मिन्त्समाहिताः २ शुनमहंहिरंण्यस्यपितुर्नामेवजग्रभं । तेनमांसूर्यत्वचम-
करंपूरुषंप्रियम् ३ सम्राजंचविराजंचाभिष्टिर्याचमेध्रुवा । लक्ष्मीराष्ट्रस्ययामु-

खेतयामामिन्द्रसंसृज ४ अग्नेःप्रजातंपरियद्धिरण्यममृतंयज्ञेअधिमर्त्येषु । य एनद्वेदसइदेनमर्हतिजरामृत्युर्भवतियोबिभर्ति ५ यद्वेदराजावरुणोयदुदेवीसरस्वती । इन्द्रोयद्वृत्रहावेदतन्मेवर्चसआयुषे ६ नतद्रक्षांसिनपिशाचाश्चरन्तिदेवानामोजःप्रथमजंह्ये१तत् । योबिभर्तिदाक्षायणाहिरण्यंसदेवेषुकृणुतेदीर्घमायुःसमनुष्येषुकृणुतेदीर्घमायुः ७यदाबध्नंदाक्षायणाहिरण्यंशतानीकायसुमनस्यमाना । तन्नआबध्नामिशतशारदायायुष्माञ्जरदष्टिर्यथासंत् ८ घृतादुल्लुप्तंमधुमत्सुवर्णधनंजयंधरुणंधारयिष्णु । ऋणक्सपत्नादधरांश्चकृण्वदारोहमांमहतेसौभगाय ९ प्रियंमाकुरुदेवेषुप्रियंराजसुमाकुरु । प्रियंविश्वेषुगोप्त्रेषुमयिधेहिरुचारुचम् १० अग्निर्येनंविराजतिसूर्योयेनविराजति । विराज्येनविराजतितेनास्मान्ब्रह्मणस्पतेविराजसमिधंकुरु ११

अष्टमाध्यायस्य नवमवर्गानन्तरं मेधामह्यमित्यादि परिशिष्टम् ।

मेधामह्यमङ्गिरसोमेधांसप्तऋषयोददुः । मेधामिन्द्रश्चाग्निश्चमेधांधातादधातु ते १ मेधांतेवरुणोराजामेधांदेवीसरस्वती । मेधांतेअश्विनौदेवावाधत्तांपुष्करस्रजा २ यामेधाअप्सरासुगन्धर्वेषुचयन्मनः । दैवीयामानुषीमेधासामामाविशतादिमाम् ३ यन्मेनोक्तंतद्रवतांशकेयंयदनुब्रुवे । निशामतंनिशामयिमयिव्रतंसहप्रियेणभूयासंब्रह्मणासंगमेमहि ४ शरीरंमेविचक्षणवाङ्मेमधुमद्दुहाम् । अवृद्धमहमसौसूर्योब्रह्मणानीस्थःश्रुतंमेमाप्रहासीः ५ मेधांदेवींमनसारेजमानांगन्धर्वजुष्टांप्रतिनोजुषस्व । मह्यंमेधावदमह्यंश्रियंवदमेधावीभूयासमजरांजरिष्णु ६ सदसस्पतिमद्भुतंप्रियमिन्द्रस्यकाम्यम् । सनिंमेधामयासिषम् ७ यांमेधादेवगणाःपितरश्चोपासते । तयामामेधयामेमेधाविनंकुरु ८

मेधाव्यंसुमनाःसुप्रतीकःश्रद्धामनाःसत्यमतिःसुशेवः । महायशाधारयिष्णुःप्रवक्ताभूयासमस्मैस्वधयाप्रयोगे ९ नाशयित्रीपलाशस्यारुपंसौपथिकामसु । अथोततस्ययक्ष्माणांपापारोगनाशिनी १० ॥

द्विचत्वारिंशद्वर्गानन्तरं नेजमेषइति परिशिष्टम् ।

नेजमेषपरापतसुपुत्रःपुनरापत । अस्यैमेपुत्रकामायैगर्भमाधेहियःपुमान् १ यथेयंपृथिवीमह्युत्तानागर्भमादधे । एवंतंगर्भमाधेहिदशमेमासिसूतवे २ विष्णोःश्रेष्ठेनरूपेणास्यांनार्यांगवीन्याम् । पुमांसंपुत्रानाधेहिदशमेमासिसूतवे ३ ॥

षट्चत्वारिंशद्वर्गानन्तरमनीकवन्तमित्यादि परिशिष्टम् ।

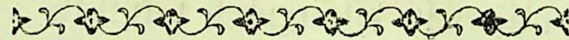
अनीकवन्तमूतयेग्निंगीर्भिर्हवामहे । सनःपर्षदतिद्विषः १

अध्यायान्ते संज्ञानमित्यादि परिशिष्टम् ।

संज्ञानमुशनावदत्संज्ञानंवरुणोवदत् । संज्ञानमिन्द्रश्चाग्निश्चसंज्ञानंसवितावदत् १ संज्ञानंनःस्वेभ्यःसंज्ञानमरणेभ्यः । संज्ञानमश्विनायुवमिहास्मासुनियच्छताम् २ यत्कक्षीवांसंवननंपुत्रोअङ्गिरसाभवत् । तेननोद्यविश्वेदेवाःसंप्रियांसमजीजनन् ३ संवोमनांसिजानतांसमाकूतिर्मनामसि । असौयोविमनानसस्तंसमावर्तयामसि ४ नैर्हस्त्यंसेनादरणंपरिवर्त्मेतुयद्धविः । तेनामित्राणांबाहून्हविषाशोषयामसि ५ परिवर्त्मान्येषामिन्द्रःपूषाचसस्रतुः । तेषांवो अग्निदग्धानामग्निमूल्हानामिन्द्रोहन्तुवरंवरम् ६ ऐषुनह्यवृषाजिनंहरिणस्याभियंयथा । पराअमित्राँऐषत्वर्वाचीगौरुपाजंतु ७ प्राध्वराणांपतेवसोहोतर्वरेण्यक्रतो । तुभ्यंगायत्रमृच्यते ८ गोकामोअन्नकामःप्रजाकामउतकश्यपः । भूतं

भविष्यंत्प्रस्तौतिसहब्रंह्मैकमक्षंरंबहुब्रंह्मैकमक्षंरम् ९ यदक्षरंभूतकृतंविश्वेदेवा उपासंते । महर्षिमस्यंगोप्तारंजमदंग्निरकुर्वतम् १० जमदंग्निराप्यायतेछन्दोभिश्चतुरुत्तरैः । राजासोमंस्यभक्षेणब्रह्मंणावीर्यांवतांशिवानंःप्रदिशोदिशंःसत्यांनंःप्रदिशोदिशंः ११ अजोयत्तेजोदंहंश्रेशुक्रंज्योतिःपरोगुहां । यदृषिःकश्यंपःस्तौतिसत्यंब्रह्मंचराचरंध्रुवंब्रह्मंचराचरम् १२ त्र्यायुषंजमदंग्नेःकश्यंपस्यत्र्यायुषमगस्त्यंस्यत्र्यायुषम् । यद्देवानांत्र्यायुषंतन्मेअस्तुत्र्यायुषंसर्वंमस्तुशतायुषंबलायुंषम् १३ तच्छंयोरावृंणीमहेगातुंयज्ञायंगातुंयज्ञपंतयेदैवीःस्वस्तिरंस्तुनः । स्वस्तिर्मानुंषेभ्यऊर्ध्वंजिंगातुभेषजंशंनोअस्तुद्विपदेशंचतुंष्पदे १४ ॥ हरिः ॐ ।

इति परिशिष्टानि समाप्तानि ॥

॥ अथ निविदध्यायः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ ॐ अग्निर्देवेद्धः । अग्निर्मन्विद्धः । अग्निःसुषमित् । होतादेववृतः । होतामनुवृतः । प्रणीर्यज्ञानाम् । रथीरध्वराणाम् । अतूर्तोहोता । तूर्णिर्हव्यवाट् । आदेवोदेवान्वक्षत् । यक्षदग्निर्देवोदेवान् । सोअध्वराकरतिजातवेदाः १२ ॥ १ ॥ इन्द्रोमरुत्वान्सोमस्यपिबतु । मरुत्स्तोत्रोमरुद्गणः। मरुत्सखामरुद्वृधः । घ्नन्वृत्रासृजदपः । मरुतामोजसासह । यईमेनंदेवाअन्वमदन् । अप्तूर्येवृत्रतूर्ये । शम्बरहत्येगविष्टौ । अर्चन्तंगुह्यापदा । परमस्यांपरावति । आदींब्रह्माणिवर्धयन् । अनाधृष्टान्योजसा । कृण्वंदेवेभ्योदुवः । मरुद्भिःसखिभिःसह । इन्द्रोमरुत्वाँइहश्रवदिहसोमस्यपिबतु । प्रेमांदेवोदेवहूतिमवतुदेव्याधिया । प्रेदंब्रह्मप्रेदंक्षत्रम् । प्रेमंसुन्वन्तंयजमानमवतु । चित्रश्चि-

त्राभिरूतिभिः । श्रवद्ब्रह्माण्यावसागमत् २० ॥ २ ॥ इन्द्रोदेवःसोमंपिबतु ।
एकजानांवीरतमः । भूरिदानंतमस्तमः । हर्योःस्थाता । पृश्नेःप्रेता । वज्रस्य
भर्ता । पुरांभेत्ता । पुरांदर्मा । अपांस्रष्टा अपांनेता । सत्वनांनेता । निज-
घ्निर्दूरेश्रवाः । उपमातिकृद्दंसनावान् । इहोशंदेवोबभूवान् । इन्द्रोदेवइहश्रव-
दिहसोमस्यपिबतु । प्रेमांदेवोदेवहूतिमवतुदेव्याधिया । प्रेदंब्रह्मप्रेदंक्षत्रं-
म् । प्रेमंसुन्वन्तंयजमानमवतु । चित्रश्चित्राभिरूतिभिः । श्रवद्ब्रह्माण्यावसा-
गमत् २० ॥ ३ ॥ सवितादेवःसोमस्यपिबतु । हिरण्यपाणिःसुजिह्वः । सु-
बाहुःस्वङ्गुरिः । त्रिरहन्त्यसवनः । यःप्रासुवद्वसुधीती । उभेजोष्ट्रीसवीम-
नि । श्रेष्ठंसावित्रमासुवम् । दोग्ध्रींधेनुम् । वोढारमनड्वाहम् । आशुंसप्तिम् ।
पुरंधिंयोषाम् । जिष्णुंरथेष्ठाम् । सभेयंयुवानम् । परामीवांसाविषत्पराघ

शंसम् । सवितादेवइहश्रवदिहसोमस्यमत्सत् । प्रेमांदेवोदेवहूतिमवतुदेव्याधि-या । प्रेदंब्रह्मप्रेदंक्षत्रम् । प्रेमंसुन्वन्तंयजमानमवतु । चित्रश्चित्राभिरूतिभिः । श्रवद्ब्रह्माण्यावसागमत् २० ॥ ४ ॥ द्यावापृथिवीसोमस्यमत्सताम् । पिता चमाताच । पुत्रश्चप्रजननंच । धेनुश्चऋषभश्च । धन्याचधिषणाच । सुरेताश्च सुदुघाच । शंभूश्चमयोभूश्च । ऊर्जस्वतीचपयस्वतीच । रेतोधाश्चरेतोभृच्च । द्यावापृथिवीइहश्रुतामिहसोमस्यमत्सताम् । प्रेमांदेवीदेवहूतिमवतांदेव्याधि-या । प्रेदंब्रह्मप्रेदंक्षत्रम् । प्रेमंसुन्वन्तंयजमानमवताम् । चित्रेचित्राभिरूति-भिः । श्रुतांब्रह्माण्यावसागमन्ताम् १५ ॥ ५ ॥ ऋभवोदेवाःसोमस्यमत्सन् । विष्टीस्वपसः । कर्मणासुहस्ताः । धन्याधनिष्ठाः । शम्याशमिष्ठाः । शच्या शचिष्ठाः । येधेनुंविश्वजुवंविश्वरूपामरक्षन् । अरक्षन्धेनुमभवद्विश्वरूपी । अ-

युञ्जतहरीअयुर्देवाँउप । अवुभ्नन्त्संकनीनामदन्तः । संवत्सरेस्वपसोयज्ञियंभाग-
मायन् । ऋभवोदेवाइहश्रवन्निहसोमस्यमत्सन् । प्रेमांदेवादेवहूतिमवन्तुदेव्या
धिया । प्रेदंब्रह्मप्रेदंक्षत्रम् । प्रेमंसुन्वन्तंयजमानमवन्तु । चित्राश्चित्राभिरूति-
भिः । श्रवद्ब्रह्माण्यावसागमन् १७ ॥ ६ ॥ विश्वेदेवाःसोमस्यमत्सन् । वि-
श्वेवैश्वानराः । विश्वेहिविश्वमहसः । महिमहान्तः । तक्काज्ञानेमतिथीवानः ।
अस्क्राःपचतवाहसः । वातात्मानोअग्निदूताः । येद्यांचपृथिवींचातस्थुः । अप-
श्चस्वश्च । ब्रह्मचक्षत्रंच । बर्हिश्चवेदिंच । यज्ञंचोरुचान्तरिक्षम् । येस्थत्रयएका-
दशाः । त्रयश्चत्रिंशच्च । त्रयश्चत्रीचशता । त्रयश्चत्रीचसहस्रा । तावन्तोभिवा-
चः । तावन्तोरातिषाचः । तावतीःपत्नीः । तावतीर्ग्नाः । तावन्तउदरणे । ता-
वन्तोनिवेशने । अतोवादेवाभूयांसःस्थ । मावोदेवाअपिशसामापरिशसावृ-

क्षि । विश्वेदेवाइहश्रवन्निहसोमस्यमत्सन् । प्रेमांदेवादेवहूतिमवन्तुदेव्याधि-
या । प्रेदंब्रह्मप्रेदंक्षत्रम् । प्रेमंसुन्वन्तंयजमानमवन्तु । चित्राश्चित्राभिरूति-
भिः । श्रवद्ब्रह्माण्यावसागमन् ३० ॥ ७ ॥ अग्निर्वैश्वानरःसोमस्यमत्सत् ।
विश्वेषांदेवानांसमित् । अजस्रंदैव्यंज्योतिः । योविड्भ्योमानुषीभ्योअदीदे-
त् । द्युषुपूर्वासुदिद्युतानः । अजरउषसामनीके । आयोद्यांभात्यांपृथिवीम् ।
ओर्वन्तरिक्षम् । ज्योतिषायज्ञायशर्मयंसत् । अग्निर्वैश्वानरइहश्रवदिहसोमस्य-
मत्सत् । प्रेमांदेवोदेवहूतिमवतुदेव्याधिया । प्रेदंब्रह्मप्रेदंक्षत्रम् । प्रेमंसुन्वन्तंय-
जमानमवतु । चित्रश्चित्राभिरूतिभिः । श्रवद्ब्रह्माण्यावसागमत् १५ ॥ ८ ॥
मरुतोदेवाःसोमस्यमत्सन् । सुष्टुभःस्वर्काः । अर्कस्तुभोबृहद्वयसः । शूराअ-
नाधृष्टरथाः । त्वेषासःपृश्निमातरः । शुभ्राहिरण्यखादयः । तवसोमन्दादिष्टयः ।

नभस्यावर्षनिर्णिजः । मरुतोदेवाइहश्रवन्निहसोमस्यमत्सन् । प्रेमांदेवादेवहू-
तिमवन्तुदेव्याधिया । प्रेदंब्रह्मप्रेदंक्षत्रम् । प्रेमंसुन्वन्तंयजमानमवन्तु । चित्रा-
श्चित्राभिरूतिभिः । श्रवद्ब्रह्माण्यावसागमन् १४ ॥ ९ ॥ अग्निर्जातवेदाःसो-
मस्यमत्सत् । स्वानीकश्चित्रभानुः । अप्रोषिवान्गृहपतिः । तिरस्तमांसिदर्शि-
तः । घृताहवनईड्यः । बहुलवर्मास्तृतयज्वा । प्रतीत्याशत्रूञ्जेतापराजितः ।
अग्नेजातवेदोभियुम्नमभिसहआयच्छस्व । तुशोअतुशः । समेद्धारंस्तोतारमंह-
सस्पाहि । अग्निर्जातवेदाइहश्रवदिहसोमस्यमत्सत् । प्रेमांदेवोदेवहूतिमवतुदे-
व्याधिया । प्रेदंब्रह्मप्रेदंक्षत्रम् । प्रेमंसुन्वन्तंयजमानमवतु । चित्रश्चित्राभिरूति-
भिः । श्रवद्ब्रह्माण्यावसागमत् १६ ॥ १० ॥ अस्यमदेजरितरिन्द्रःसोमस्यम-
त्सत् । अस्यमदेजरितरिन्द्रोहिमहन् । अस्यमदेजरितरिन्द्रोवृत्रमहन् । अस्य

मदेजरितरिन्द्रोपांवेगमैरयत् । अस्यमदेजरितरिन्द्रोजिन्वदजुवोपिन्वदपितः । अस्यमदेजरितरिन्द्रउदार्यंवर्णमतिरदवदासीद्दिशोअस्तभ्नात् । अस्यमदेजरितरिन्द्रउद्दयामस्तभ्नादप्रथयत्पृथिवीम् । अस्यमदेजरितरिन्द्रोदिविसूर्यमैरयद्यन्तरिक्षमतिरत् । अस्यमदेजरितरिन्द्रःसमुद्रंप्रकुपितमरम्णात् । अस्यमदेजरितरिन्द्रऋष्याँइवपंफणतःपर्वतान्प्रकुपिताँअरम्णात् । अस्यमदेजरितरिन्द्रइहश्रवदिहसोमस्यमत्सत् । प्रेमांदेवोदेवहूतिमवतुदेव्याधिया । प्रेदंब्रह्मप्रेदंक्षत्रम् । प्रेमंसुन्वन्तंयजमानमवतु । चित्रश्चित्राभिरूतिभिः । श्रवद्ब्रह्माण्यावसागमत् १६ ॥ ११ ॥ अग्निर्द्वादश । इन्द्रोमरुत्वानिन्द्रोदेवःसवितादेवःपृथग्विंशतिः । द्यावापृथिवीपञ्चदश । ऋभवोदेवाःसप्तदश । विश्वेदेवास्त्रिंशत् । अग्नि-

वैश्वानरःपञ्चदश । मरुतोदेवाश्चतुर्दश । अग्निर्जातवेदाअस्यमदेपृथकूषोळश ॥ ८ ॥ १२ ॥ ॐम् ॥ इतिनिविदध्यायः ॥

॥ अथ कुन्तापाध्यायः ॥

ॐम् तत्रादौनाराशंस्यः ॥ इदंजनाउपश्रुतनराशंसस्तविष्यते । षष्टिंसहस्रा-नवतिंचकौरमआरुशमेषुदद्महे ॥ उष्ट्रायस्यप्रवाहणोवधूमन्तोद्विर्दश । वर्ष्मारथ-स्यनिजिहीळतेदिवईषमाणाउपस्पृशः ॥ एषइयायमामहेशतंनिष्कान्दशस्र-जः । त्रीणिशतान्यर्वतांसहस्रादशगोनाम् ॥ ३ ॥ इतितिस्रोनाराशंस्यः ॥ ॥

अथरैभ्यः ॥ ॥ वच्यस्वरेभवच्यस्ववृक्षेनपक्केशकुनः । नष्टेजिह्वाचर्चरीतिक्षुरो नभुरिजोरिव ॥ प्ररेभासोमनीषयावृथागावइवेरते । अमोतपुत्रकाएषाममोत-

काइवासते ॥ ग्रेरभधियंभरस्वगोविदंवसुविदम् । देवत्रेमांवाचंश्रीणीहीषुर्नवीर-
मस्तारम् ॥ ३ ॥ ॥ इतितिस्त्रोरैभ्याः ॥ ॥

अथपारिक्षित्यः ॥ ॥ राज्ञोविश्वजनीनस्ययोदेवोमर्त्याँअति । वैश्वानरस्यसु-
ष्टुतिमासुनोतापरिक्षितिः ॥ परिक्षिन्नःक्षेममकरत्तमासुनुमासरम् । मरायन्कु-
र्वन्कौरव्यःपतिर्वदतिजायया ॥ कतरत्तआहराणिदधिमन्थांपरिस्रुताम् । जा-
यापतिंविपृच्छतिराष्ट्रेराज्ञःपरिक्षितः ॥ अभीवर्ष्मप्रजिहातेयवःपक्वःपथोबिल-
म् । जनःसभद्रमेधत्तराष्ट्रेराज्ञःपरिक्षितः ॥ ४ ॥ ॥ इतिचतस्रःपारिक्षित्यः ॥ ॥

अथकारव्यः ॥ ॥ इन्द्रःकारुमबूबुधदुत्तिष्ठविचराजनम् । ममेदुग्रस्यचर्कृधि-
सर्वाइत्तेपृणादरिः ॥ इहगावःप्रजायध्वमिहाश्वाइहपूरुषाः । इहोसहस्रदक्षिणो-
वीरस्त्रातानिषीदतु ॥ नेमाइन्द्रगावोरिषन्मोआसांगोपतीरिषत् । मासाममित्रयु-

र्जनइन्द्रमास्तेनईशत ॥ उपवोनरएमसिसूक्तेनवचसावयंभद्रेणवचसावयम् । चनोदधिध्वंनोअङ्गिरोनरिष्येमकदाचन ॥ ४ ॥ ॥ इतिचतस्रःकारव्यः॥ ॥

अथदिशांक्लृप्तयः॥ ॥यःसभेयोविदथ्यःसुत्वायज्वाचपूरुषः। सूर्यंचामूरिशादसन्तंदेवाःप्रागकल्पयन् ॥ योजाम्याअप्रत्तमद्यःसखायन्निलिप्सति । ज्येष्ठोयदिप्रचेतास्तदाहुरधरागिति ॥ यद्भद्रस्यपुरुषस्यपुत्रोभवतिदाधृषिः । तद्विप्रोअब्रवीदुदग्गन्धर्वःकाव्यंवचः ॥ यश्चपणिरभुजिष्योयश्चरेवाँअदाशुरिः । धीराणांशश्वतामहंतदपागितिशुश्रुम ॥ येचदेवाअयजन्ताथोयेचपराददिः । सूर्योदिवमिवगत्वामघवानोविरप्शते ॥ ५ ॥ ॥ इतिपञ्चदिशांक्लृप्तयः ॥ ॥

अथजनकल्पाः॥ ॥योनाक्ताक्षोअनभ्यक्तोमणिवोअहिरण्यवः।अब्रह्माब्रह्मणस्पुत्रस्तोताकल्पेषुसंमितः ॥ यआक्ताक्षःस्वभ्यक्तःसुमणिःसुहिरण्यवः। सुब्र-

ह्मात्रह्मणस्पुत्रस्तोताकल्पेषुसंमितः ॥ अप्रपाणाचयेशान्तारेवाँअप्रददिश्वयः । अयभ्राकन्याकल्याणीतोताकल्पेषुसंमितः ॥ सुप्रपाणाचयेशान्तारेवान्सुप्रददिश्वयः । सुयभ्राकन्याकल्याणीतोताकल्पेषुसंमितः ॥ वावाताचमहिष्यंनस्ताचयुधिंगमः । अनाशुरश्वआयामीतोताकल्पेषुसंमितः ॥ परिवृक्ताचमहिषीविश्वस्त्याचयुधिंगमः । स्वाशुरआयामीतोताकल्पेषुसंमितः ॥ ६ ॥ ॥ इतिषड्जनकल्पाः ॥ ॥

अथेन्द्रगाथाः॥ ॥ यदिन्द्रोदाशराज्ञेमानुषंव्यगाहथाः । विरूपःसर्वस्माआसीत्सहयक्षायवक्ष्यते ॥ त्वंवृषाक्षुंमघवन्नम्रंमर्याकरोरभि । त्वंरौहिणंव्यास्यस्त्वंवृत्रस्याभिनच्छिरः ॥ यःपर्वतान्व्यदधाद्योअपोव्यगाहथाः । योवृत्रोवृत्रहन्नहंस्तस्माइन्द्रनमोस्तुते ॥ पृष्ठिंधावन्तंहर्योरौच्चैःश्रवसमब्रवम् । स्वस्त्यश्वजैत्रायेन्द्र-

मावहसुस्रजम् ॥ यस्त्वाश्वेतोच्चैःश्रवसंहर्यायुञ्जन्तिदक्षिणम् । मूर्धानमश्वंदेवानांबिभ्रदिन्द्रंमहीयसे ॥ ५ ॥ ॥ इतिपञ्चेन्द्रगाथाः ॥ ॥

अथैतशप्रलापाः ॥ ॥ एताअश्वाआप्लवन्ते । प्रतीपंप्रातिसत्वनम् । तासामेका हरिक्निका । हरिक्निकेकिमिच्छसि । साधुंपुत्रंहिरण्ययम् । क्वाहकंपराश्यः । यत्रामूः स्तिस्रःशिंशपाः । परित्रयःपृदाकवः । शृङ्गंधमन्तआसते । अयंमहान्तेअंवहि । सइत्थकंसएवकंम् । सघाघतेसघागमे । गोमीघमोमिनीरभि । पुमान्भूम्नेनिनित्सति । बह्वथोइति । बह्वोअथोइति । अजकोरकोविका । अश्वस्य वालोगोशफः । केशिनीश्येनीएनीवा । अनामयोपजिह्विका । कोअम्बकुलिमायुनि । कोअर्जुन्याःपयः । कोअसिकन्याःपयः । एतंपृच्छकुहंपृच्छ । कुहाकंपक्वकंपृच्छ । यआयन्तिश्वभिष्कुभिः । अकुभ्यन्तःकुभायवः । आमणकोम-

णत्थकः । देवत्तःप्रतिहूर्यः । पिनष्टिपतिकाहविः । प्रबुद्धुदोमथायति । शुङ्गउत्प
त । मात्वाबिसखानाविदन् । वशायाःपुत्रमायान्तम् । इराचेन्द्रममन्दत । इ-
यंनियंनिति । अथोइयंनिति । अथोज्यायस्तरोभुवत् । इयँयकाशलाकका ।
आमिणोतिनिभज्यते । तस्याअनुनिभञ्जनम् । वरुणोयातिवभ्नुभिः । शतंब-
भ्रोरभीशवः । शतंकशाहिरण्ययीः । शतंरथाहिरण्ययाः । आहलकुःशवर्तकुः।
आयवन्नेनतेजनिः । शफेनपीवओहति । वनिष्ठुनोपनृत्यति । इयंमह्यमदुरि-
त्रि । तेवृक्षाःसहतिष्ठन्ति । पाकवलिःशकवलिः । अश्वत्थःखबुरोधवः।अरदुः
परमःशये । हतइवपापूरुषः । अदोर्हमितपीयूषकम् । द्वौचहस्तिनौदती । अ-
ध्यर्धंचपरस्वतः । आदलाबुकमेककम् । अलाबुकंनिखातकम् । कर्करिकोनि-
खातकः । तद्वातउन्मथाइति । कुलायंकरवाँइति । उग्रंबलिशदाततम् । नव-

लिशनदाततम्। कएषांकर्करीरिखत् । कएषांदुन्दुभिंहनत्। यदींहनत्कथंहनत्।
दैलींहनत्कथंहनत्। पर्याकारंपुनःपुनः॥७०॥ ॥इतिसप्ततिरैतशतप्रलापाः॥ ॥

अथप्रवह्लिकाः ॥ वितत्तौकिरणौद्वौतावापिनष्टिपूरुषः । नवैकुमारितत्तथाय-
थाकुमारिमन्यसे ॥ मातुष्टेकिरणौद्वौनिवीतःपुरुषाद्दते । नवैकुमारितत्तथायथा
कुमारिमन्यसे ॥ निगृह्यकर्तकौद्वौनिरायच्छसिमध्यमाम् । नवैकुमारितत्तथा
यथाकुमारिमन्यसे ॥ उत्तानायैशयानायैतिष्ठन्नैवावगूहसि । नवैकुमारितत्तथा
यथाकुमारिमन्यसे ॥ श्लक्ष्णायांश्लक्ष्णिकायांश्लक्ष्णमेवावगूहसि । नवैकुमारि
तत्तथायथाकुमारिमन्यसे ॥ अवश्लक्ष्णमवभ्रदन्तर्लोमवतिह्रदे । नवैकुमारि
तत्तथायथाकुमारिमन्यसे ॥ ६ ॥ ॥ इतिषट्प्रवह्लिकाः ॥ ॥

अथाजिज्ञासेन्याः ॥ ॥इहेत्थप्रागपागुदगधराक्। अरालाउदभन्थते॥ इहे-

त्थप्रागपागुदगधराकू । वत्साःपुषन्तआसते ॥ इहेत्थप्रागपागुदगधराकू । सर्वी पुत्सीलिलीशये ॥ इहेत्थप्रागपागुदगधराकू । स्थालीपाकोविलीयते ॥ ४ ॥
॥ इति चतस्र अजिज्ञासेन्याः ॥

अथ प्रतिराध्यः॥ भुगित्यभिगतः॥ शरित्यभिष्ठितः ॥ फलित्यपक्रान्तः॥३॥
इति तिस्रःप्रतिराध्यः ॥

अथातिवादः ॥ ॥ वीमेदेवाअक्रंसताध्वर्योक्षिप्रंप्रचर । सुशस्तिरिद्गवामस्यतिप्राक्खिदसोमहे ॥ २ ॥ ॥ इत्यतिवादः ॥

अथ देवनीथाः॥ ॥ आदित्याहजरितरङ्गिरोभ्योदक्षिणामनयन् । तांहजरितर्न प्रत्यायन् । तामुहजरितः प्रत्यायन् । तांहजरितर्नप्रत्यगृभ्णन् । तामुहजरितः प्रत्यगृभ्णन् । अहानेतसंनविचेतनानि । जज्ञानेतसन्नपुरोगवासः । उतश्वेत

आशुपत्वा । उतोपद्याभिर्जविष्ठः । उतेमाशुमानंपिपर्ति । आदित्यारुद्रावसवस्त्वेळते । इदंराधःप्रतिगृभ्णीह्यङ्गिरः । इदंराधोबृहत्पृथु । देवाददत्वावरम् । तद्वोअस्तुसुचेतनम् । युष्मेअस्तुदिवेदिवे । प्रत्येवगृभायत ॥ १७ ॥ ॥ इति सप्तदश देवनीथाः ॥

अथ भूतेच्छदः ॥ त्वमिन्द्रशर्मरिणाहव्यंपरावतेभ्यः । विप्रायस्तुवतेवसूनिजुरश्रवसेमहे ॥ त्वमिन्द्रकपोतायच्छिन्नपक्षायवञ्चते । श्यामाकंपक्वंपीलुचवारस्माअकृणोर्बहु ॥ अरंगरोवावदीतित्रेधाबद्धोवरत्रया । इरामुहप्रशंसत्वनिराम पवाधताम् ॥ ३ ॥ ॥ इति तिस्रोभूतेच्छदः ॥

अथाऽऽहनस्याः ॥ ॥ यदस्याअंहुभेद्याःपृथुस्थूरमुपातसत् । मुष्काविदस्याएजतेगोशफेशकुलाविव ॥ यदास्थूरेणपससाअनूमुष्काउपावधीत् । विष्वञ्चाव-

स्याअर्द्दतेसिकतास्विवगर्दभः ॥ यदल्पिकास्वल्पिकाकर्कन्धुकेवपच्यते । वासन्तिकमिवतेजनोयभ्यमानावितन्वते ॥ यद्देवासोललागमुंप्रविष्टीपिनमाविषुः । सक्थ्नादेदृश्यतेनरःसक्थ्यःसाक्षीवगोयथा ॥ महाणग्न्युपब्रूतेअश्वस्यावेशितंपसः । इदकफलस्यवृक्षस्यशूर्पेशूर्पंभजेमहि ॥ महाणग्न्यदृतंहिसोक्रन्ददस्तमासरत् । शकुकाननाशकामशकंसक्थ्युद्यमत् ॥ महाणग्न्युलूखलमतिक्रामन्त्यब्रवीत् । यथैवतेवनस्पतेपिघ्नन्तितथैवमे ॥ महान्वैभद्रोबिल्वोमहान्यक्कउदुम्बरः । महाँअभिज्ञुबाधतेमहतःसाधुखोदनम् ॥ ८ ॥ ॥इत्यष्टाऽऽहनस्याः ॥ इतिकुन्तापाध्यायस्समाप्तः ॥

अथ पुरोरुक् ॥ वायुरग्रेगायज्ञप्रीःसाकंगन्मनसायज्ञम् । शिवोनियुद्भिःशिवाभिः ॥ हिरण्यवर्तनीनरादेवापतीअभिष्टये । वायुश्चेन्द्रश्चसुमुखः ॥ काव्यारा-

जानाकृत्वादक्षस्यदुरोणे । रिशादसासधस्थआ ॥ दैव्याअध्वर्यूआगतंरथेन सूर्यत्वचा । मध्वायज्ञंसमञ्जाथे ॥ इन्द्रउक्थेभिर्मन्दिष्ठोवाजानांचवाजपतिः । हरिवांसुतानांसखा ॥ विश्वान्देवान्हवामहेस्मिन्यज्ञेसुपेशसः । तइमंयज्ञमाग- मंदेवासोदेव्याधिया ॥ जुषाणाअध्वरेसदोयेयज्ञस्यतनूकृतः । विश्वआसोमपी- तये ॥ वाचमहंदेवींवाचास्मिन्यज्ञेसुपेशसा । सरस्वतींहवामहे ॥ ८ ॥

॥ इत्यष्ट पुरोरुक् ॥

अथ प्रैषाः॥ तत्रादौ(प्रयाजप्रैषाः)॥ होतायक्षदग्निंसमिधासुषमिधासमिद्धंना भापृथिव्याःसंगथेवामस्य । वर्ष्मन्दिवइळस्पदेवेत्वाज्यस्यहोतर्यज ॥ होतायक्ष- त्तनूनपातमदितेर्गर्भंभुवनस्यगोपाम् । मध्वाद्यदेवोदेवेभ्योदेवयानान्पथोअन- क्तुवेत्वाज्यस्यहोतर्यज ॥ होतायक्षन्नराशंसंनृशस्तंनॄँःप्रणेत्रम् । गोभिर्वपावा-

न्त्स्यादीरैःशक्तीवान्नवैःप्रथमयावाहिरण्यैश्चन्द्रीवेत्वाज्यस्यहोतर्यज ॥ होतायक्ष
दग्निमीळईळितोदेवोदेवाँ ऽआवक्षद्दूतोहव्यवाळमूरः । उपेमंयज्ञमुपेमांदेवोदेव-
हूतिमवतुवेत्वाज्यस्यहोतर्यज ॥ होतायक्षद्बर्हिःसुष्टरीमोर्णम्रदाअस्मिन्यज्ञेवि
चप्रचप्रथतांस्वासस्थंदेवेभ्यः । एमेनदद्यवसवोरुद्राआदित्याःसदन्तुप्रियमिन्द्र-
स्यास्तुवेत्वाज्यस्यहोतर्यज ॥ होतायक्षद्दुरऋष्वाःकवष्योकोषधावनीरुद्राताभि-
र्जिहतांविपक्षोभिःश्रयताम् । सुप्रायणाअस्मिन्यज्ञेविश्रयन्तामृतावृधोव्यन्त्वा-
ज्यस्यहोतर्यज ॥ होतायक्षदुषासानक्ताबृहतीसुपेशसानॄँःपतिभ्योयोनिंकृण्वा-
ने । संस्मयमानेइन्द्रेणदेवैरेदंबर्हिःसीदतांवीतामाज्यस्यहोतर्यज ॥ होतायक्षद्दै-
व्याहोतारामन्द्रापोताराकवीप्रचेतसा । स्विष्टमद्यान्यःकरदिशास्वभिगूर्तमन्य-
ऊर्जासतवसेमंयज्ञंदिविदेवेषुधत्तांवीतामाज्यस्यहोतर्यज ॥ होतायक्षत्तिस्रोदेवी-

रपसामपस्तमाअच्छिद्रमद्येदमपस्तन्वताम् । देवेभ्योदेवोंदेवमपोऽव्यन्त्वाज्यस्य होतर्यज ॥ होतायक्षत्त्वष्टारमचिष्टमपाकंरेतोधांविश्रवसंयशोधाम् । पुरुरूपमकामकर्शनंसुपोषःपोषैःस्यात्सुवीरोवीरैर्वेत्वाज्यस्यहोतर्यज ॥ होतायक्षद्वनस्पतिमुपावस्रक्षद्धियोजोष्टारंशशमंनरः । स्वदान्स्वधितिर्क्रतुथाद्यदेवोदेवेभ्योहव्यंवाड्वेत्वाज्यस्यहोतर्यज ॥ अजैदग्निरसनद्वाजंनिदेवोदेभ्योहव्यवाट्प्राञ्जोभिर्हिन्वानोधेनाभिःकल्पमानोयज्ञस्यायुःप्रतिरन्नुपप्रेष्यहोतर्हव्यादेवेभ्यः ॥ होतायक्षदग्निंस्वाहाज्यस्यस्वाहामेदसःस्वाहास्तोकानांस्वाहास्वाहाकृतीनांस्वाहाहव्यसूक्तीनाम् । स्वाहादेवाआज्यपाजुषाणाअग्नआज्यस्यव्यन्तुहोतर्यज॥ १३ ॥

॥ इति त्रयोदशप्रयाजप्रैषाः ॥

(अथपाशुकप्रैषाः)॥ होतायक्षदग्निमाज्यस्यजुषतांहविर्होतर्यज ॥ होतायक्षत्सो-

ममाज्यस्यजुषतांहविर्होतर्यज ॥होतायक्षदग्नीषोमौछागस्यवपायामेदसोजुषेतां
हविर्होतर्यज ॥ होतायक्षदग्नीषोमौपुरोळाशस्यजुषेतांहविर्होतर्यज॥ होतायक्षद-
ग्निंपुरोळाशस्यजुषतांहविर्होतर्यज ॥ होतायक्षदग्नीषोमौछागस्यहविषआत्ताम-
द्यमध्यतोमेदउद्भृतंपुराद्वेषोभ्यःपुरापौरुषेय्यागृभः।घस्तान्नूनंघासेअज्राणांयवस-
प्रथमानांसुमत्क्षराणांशतरुद्रियाणामग्निष्वात्तानांपीवोपवसनानांपार्श्वतःश्रोणि
तःशितामतउत्सादतोङ्गादङ्गादवत्तानांकरतएवाग्नीषोमौजुषेतांहविर्होतर्यज ॥दे-
वेभ्योवनस्पतेहवींषिहिरण्यपर्णप्रदिवस्तेअर्थम् । प्रदक्षिणिद्रशनयानियूयऋत-
स्यवक्षिपथिभीरजिष्ठैः ॥होतायक्षद्वनस्पतिमभिहिपिष्टतमयारभिष्टयारशनया-
धित।यत्राग्नेराज्यस्यहविषःप्रियाधामानियत्रसोमस्याज्यस्यहविषःप्रियाधामा-
नियत्राग्नीषोमयोश्छागस्यहविषःप्रियाधामानियत्रवनस्पतेःप्रियापाथांसियत्रदे-

वानामाज्यपानांप्रियाधामानियत्राग्नेर्होतुःप्रियाधामानितत्रैतंप्रस्तुत्येवोपस्तुत्ये-
वोपावस्रक्षद्रभीयांसमिवकृत्वीकरदेवंदेवोवनस्पतिर्जुषतांहविर्होतर्यज ॥ वनस्प-
तेरशनयानियूयपिष्टतमयावयुनानिविद्वान् । वहदेवत्राविधिषोहवींषिप्रचदाता-
रमंमृतेषुवोचः । होतायक्षदग्निंस्विष्टकृतमयाळग्निरग्नेराज्यस्यहविषःप्रियाधामा-
न्ययाट्सोमस्याज्यस्यहविषःप्रियाधामान्ययाळग्नीषोमयोश्छागस्यहविषःप्रिया
धामान्ययाड्वनस्पतेः प्रियापाथांस्ययाड्देवानामाज्यपानांप्रियाधामानियक्षदग्ने-
र्होतुःप्रियाधामानियक्षत्स्वंमहिमानमायजतामेज्याइषःकृणोतुसोअध्वराजात-
वेदाजुषतांहविर्होतर्यज ॥ २१ ॥ इत्येकविंशतिःपाशुकप्रैषाः ॥ (अथानुयाज-
प्रैषाः)॥ देवंबर्हिःसुदेवंदेवैःस्यात्सुवीरंवीरैर्वस्तोर्वृज्येताक्तोःप्रभ्रियेतात्यन्यात्रा-
याबर्हिष्मतोमदेववसुवनेवसुधेयस्यवेतुयज ॥ देवीर्द्वारःसंघातेविड्वीर्यामंछि-

धिराध्रुवादेवहूतौवत्सईमेनास्तरुणआमिमीयात्कुमारोवावनजातोमेनाअर्वारे-
णुकर्काटःपृणस्वसुवनेवसुधेयस्यव्यन्तुयज ॥ देवीउषासानक्ताद्यास्मिन्यज्ञेप्रय-
त्यह्वेतामपिनूनंदेवीविंशःप्रायासिष्टांसुप्रीतेवसुधितेवसुवनेवसुधेयस्यवीतांयज॥
देवीजोष्ट्रीवसुधितीययोरन्याघाद्वेषांसियुयवदान्यावक्षद्वसुवार्याणियजमानायव-
सुवनेवसुधेयस्यवीतांयज ॥ देवीऊर्जाहुतीइषमूर्जमन्यावक्षत्सग्धिंसपीतिम-
न्यानवेनपूर्वंदयमानास्यामपुराणेननवन्तामूर्जमूर्जाहुतीऊर्जयमाने अधातांव-
सुवनेवसुधेयस्यवीतांयज ॥ देवादैव्याहोतारापोतारानेष्टाराहताघशंसावाभर
द्वसूवसुवनेवसुधेयस्यवीतांयज ॥ देवीस्तिस्रस्तिस्रोदेवीरिळासरस्वतीभारतीद्यां
भारत्यादित्यैरस्पृक्षत्सरस्वतीमंरुद्रैर्यज्ञमावीदिहैवेळयावसुमत्यासधमादंमदेमव
सुवनेवसुधेयस्यव्यन्तुयज ॥ देवोनराशंसस्त्रिशीर्षाषळक्षःशतमिदेनंशितिपृष्ठा

आदधातिसहस्रमींप्रवहन्तिमित्रावरुणेदस्युहोत्रमर्हतोबृहस्पतिस्तोत्रमश्विनाध्व
र्यवंवसुवनेवसुधेयस्यवेतुयज ॥ देवोवनस्पतिर्वर्षप्रावाघृतनिर्णिक्द्यामग्रेणास्पृ-
क्षदान्तरिक्षंमध्येनाप्राःपृथिवीमपरेणादंहीद्वसुवनेवसुधेयस्यवेतुयज ॥ देवंबर्हि-
र्वारितीनांनिधेधासिप्रच्युतीनामप्रच्युतंनिकामधरणपुरुस्पार्हंयशस्वदेनाबर्हि-
न्याबर्हींष्यभिष्यामवसुवनेवसुधेयस्यवेतुयज ॥ देवोअग्निःस्विष्टकृत्सुद्रविणा-
मन्द्रःकविःसत्यमन्मायजीहोताहोतुर्होतुरायजीयानग्नेयांदेवानयाडयाँअपिप्रेर्ये-
तेहोत्रेअमत्सततांससनुषींहोत्रांदेवगमांदिविदेवेषुयज्ञमेरयेमंस्विष्टकृच्चाग्नेहोता-
भूर्वसुवनेवसुधेयस्यनमोवाकेवींहियज ॥ ३२ ॥ (अथसूक्तवाकप्रैषाः) ॥ अग्नि-
मद्यहोतारमवृणीतायंयजमानःपचन्पक्तीःपचन्पुरोळाशंगृह्णन्नग्नयआज्यंगृह्णन्त्सो-
मायाज्यंबध्नन्नग्नीषोमाभ्यांछागंसूपस्थाअद्यदेवोवनस्पतिरभवदग्नयआज्येनसो-

मावाज्येनाग्नीषोमाभ्यांछागेनाद्यस्तंतंमेदस्तःप्रतिपचताग्रभीष्टामवीवृधेतांपुरो-
ळाशेनत्वामद्यर्षआर्षेयऋषीणांनपादवृणीतायंयजमानोबहुभ्यआसंगथेभ्यः ।
एषमेदेवेषुवार्यायक्ष्यतइतितायादेवादेवदानान्यदुस्तान्यस्माआचशास्वाचगुरस्वे
षितश्चहोतरसिभद्रवाच्यायप्रेषितोमानुषःसूक्तवाकायसूक्ताब्रूहि॥२३॥ (अथ-
सुत्यायांसवनीयप्रैषाः) ॥ होतायक्षदग्निंछागस्यवपायामेदसोजुषतांहविर्होतर्य-
ज ॥ होतायक्षदिन्द्रंहरिवाँइन्द्रोधानाअत्तूपूषण्वान्करम्भंसरस्वतीवान्भारतीवा-
न्परिवापइन्द्रस्यापूपः। मित्रावरुणयोःपयस्याप्रातःप्रातःसावस्यपुरोळाशाँइन्द्रः
प्रस्थितांजुषाणोवेतुहोतर्यज । होतायक्षदग्निंपुरोळाशानांजुषतांहविर्होतर्यज ॥
होतायक्षद्वायुमग्रेगामग्रेयावाणमग्रेसोमस्यपातारंकरदेवंवायुरावसागमज्जुषतां
वेतुपिबतुसोमंहोतर्यज ॥ होतायक्षदिन्द्रवायूअर्हन्ताहर्णागव्याभिर्गोमन्ताभ्रि-

यन्तांदीरयाशक्रयाएनयोर्नियुतोगोअग्रावीरोपशाश्वपुरस्त्यास्तासामिहप्रयाण-
मस्त्वहविमोचनंकरतएवेन्द्रवायूजुषेतांवीतांपिबतांसोमंहोतर्यज ॥ होतायक्ष-
न्मित्रावरुणासुक्षत्रारिशादसानिचिन्मिषन्तानिचिरानिचियाँसाक्ष्णाश्विद्गातुवि
त्तंरानुल्बणेनचक्षसक्रतमृतमितिदीध्यानाकरतएवंमित्रावरुणाजुषेतांवीतांपिब-
तांसोमंहोतर्यज ॥होतायक्षदश्विनानासत्यादीद्यग्नीरुद्रवर्तिनीन्यन्तरेणचक्रेणवा-
मीरिषऊर्जावहतंसुवीराःसमुत्तरेणाररुषोबाधेतांमधुकशयेमंयज्ञंयुवानामिमिक्ष-
तांकरतएवाश्विनाजुषेतांवीतांपिबतांसोमंहोतर्यज ॥ होतायक्षदिन्द्रंप्रातःप्रातः
सावस्यार्वावतोगमदापरावतओरोरन्तरिक्षादास्वात्सधस्थादिमेअस्मैशुक्रामधु-
श्चुतःप्रस्थिताइन्द्रायसोमास्तांजुषतांवेतुपिबतुसोमंहोतर्यज ॥ होतायक्षदिन्द्रंहो-
त्रात्सजूर्दिवआपृथिव्याऋतुनासोमंपिबतुहोतर्यज ॥ होतायक्षन्मरुतःपोत्रात्सुष्टु-

भः स्वर्कार्कतुनासोमंपिबतुपोतर्यज ॥ होतायक्षद्ग्रावोनेष्ट्रात्त्वष्टारसुजनिमासजूर्दे-
वानांपत्नीभिर्ऋतुनासोमंपिबतुनेष्टर्यज ॥ होतायक्षदग्निमाग्नीध्राद्दतुनासोमंपिब-
त्वग्नीयज ॥ होतायक्षदिन्द्रोब्रह्माब्राह्मणाद्दतुनासोमंपिबतुब्रह्मन्यज । होतायक्ष-
न्मित्रावरुणौप्रशास्तारौप्रशास्त्राद्दतुनासोमंपिबतांप्रशास्तर्यज ॥ होतायक्षद्देवं
द्रविणोदांहोत्राद्दतुभिः सोमंपिबतुहोतर्यज ॥ होतायक्षद्देवंद्रविणोदांपोत्राद्दतुभिः
सोमंपिबतुपोतर्यज ॥ होतायक्षद्देवंद्रविणोदांनेष्ट्राद्दतुभिः सोमंपिबतुनेष्टर्यज ॥
होतायक्षद्देवंद्रविणोदामपाद्धोत्रादपात्पोत्रादपान्नेष्ट्रात्तुरीयंपात्रममृक्तममर्त्यमि-
न्द्रपानंदेवोद्रविणोदाद्राविणोदसः स्वयमायूयाः स्वयमभिगूर्याः स्वयमभिगूर्तया
होत्रयऋतुभिः सोमस्यपिबत्वच्छावाकयज ॥ होतायक्षदश्विनाध्वर्यूआध्वर्यवा-
द्दतुनासोमंपिबतामध्वर्यूयजतम् ॥ होतायक्षदग्निंगृहपतिंगार्हपत्यात्सुगृहपति-

स्त्वयाग्नेयंसुन्वन्यजमानस्यात्सुगृहपतिस्त्वमनेनसुन्वतायजमानेनाग्निर्गृहपति-
र्गार्हपत्याद्दतुनासोमंपिबतुगृहपतेयज ॥ होतायक्षदग्निंपुरोळाशस्यजुषतांहवि-
र्होतर्यज ॥ होतायक्षदिन्द्रंहरिवाँइन्द्रोधानाअत्तूपूषण्वान्करम्भंसरस्वतीवान्भार-
तीवान्परिवापइन्द्रस्यापूपः ॥ माध्यन्दिनस्यसवनस्यपुरोळाशाँइन्द्रःप्रस्थितां
जुषाणोवेतुहोतर्यज ॥ होतायक्षदग्निंपुरोळाशानांजुषतांहविर्होतर्यज ॥ होता
यक्षदिन्द्रंमाध्यन्दिनस्यसवनस्यनिष्केवल्यस्यभागस्यात्तारंपातारंश्रोतारंहवमा-
गन्तारमस्याधियोवितारंसुन्वतोयजमानस्यवृधम् ॥ ओभाकुक्षीपृणतांवार्त्रघ्नं
चमाघोनंचेमेअस्मैशुक्रामधुश्चुतःप्रस्थिताइन्द्रायसोमास्तांजुषतांवेतुपिबतुसोमं
होतर्यज ॥ होतायक्षदिन्द्रंमरुत्वन्तमिन्द्रोमरुत्वाञ्जुषतांवेतुपिबतुसोमंहोतर्यज॥
होतायक्षदादित्यान्प्रियान्प्रियधाम्नःप्रियव्रतान्महस्वसरस्यपतीनुरोरन्तरिक्षस्या-

ध्यक्षान्त्स्वादित्यानवोदधदस्मैसुन्वतेयजमानायकरन्नेवमादित्याजुषन्तांमदन्तां
व्यन्तुपिबन्तुसोमंहोतर्यज ॥ होतायक्षदग्निंछागस्यहविषआददद्यमध्यतोमेदउ-
द्भृतंपुराद्वेषोभ्यःपुरापौरुषेय्यागृभः ॥ घसन्नूनंघासेअज्राणांयवसप्रथमानांसुम-
क्षराणांशतरुद्रियाणामग्निष्वात्तानांपीवोपवसनानांपार्श्वतःश्रोणितःशितामतउ-
त्सादतोङ्गादङ्गादवत्तानांकरदेवाग्निर्जुषतांहविर्होतर्यज ॥ (होतायक्षद्वनस्पति-
मभिर्हिपिष्टतमयारभिष्टयारशनयाधित॥यत्राग्नेराज्यस्यहविषःप्रियाधामानि
यत्रसोमस्याज्यस्यहविषःप्रियाधामानियत्राग्नेश्छागस्यहविषःप्रियाधामानियंत्र
वनस्पतेःप्रियापाथांसियत्रदेवानामाज्यपानांप्रियाधामानियत्राग्नेर्होतुःप्रियाधा-
मानितत्रैतंप्रस्तुत्येवोपस्तुत्येवोपावस्रक्षद्रभीयांसमिवकृत्वीकरदेवंदेवोवनस्पति-
र्जुषतांहविर्होतर्यज ॥ होतायक्षदग्निंस्विष्टकृतमयाळग्निरग्नेराज्यस्यहविषःप्रिया-

धामान्ययाट्सोमस्याज्यस्यहविषः प्रियाधामान्ययाळग्ने श्छागस्यहविषःप्रिया-
धामान्ययाड्वनस्पतेःप्रियापाथांस्ययाट्देवानामाज्यपानांप्रियाधामानियक्षद-
ग्नेर्होतुःप्रियाधामानियक्षत्स्वंमहिमानमायजतामेज्याइषकृणोतुसोअध्वराजा-
तवेदाजुषतांहविर्होतर्यज ॥) होतायक्षदिन्द्रंहरिवांइन्द्रोधानाअत्तुपूषण्वान्कर-
म्भंसरस्वतीवान्भारतीवान्परिवापइन्द्रस्यापूपः । तृतीयस्यसवनस्यपुरोळाशाँ
इन्द्रःप्रस्थितांजुषाणोवेतुहोतर्यज ॥ होतायक्षदग्निंपुरोळाशानांजुषतांहविर्होत-
र्यज ॥ होतायक्षदिन्द्रंतृतीयस्यसवनस्यऋभुमतोविभुमतोवाजवतोबृहस्पतिवतो
विश्वदेव्यावतःसमस्यमदाःप्रातस्तनाअग्मतसंमाध्यन्दिनाःसमिदातनास्तेषांस
मुक्षितानांगौरइवप्रगाह्यावृषायस्वायूयाबाहुभ्यामुपयाहिहरिभ्यांप्रप्रुथ्याशिप्रे-
निष्पृथ्यऋजीषमिमेअस्मैतीव्राआशीर्वन्तःप्रस्थिताइन्द्रायसोमास्तांजुषतांवेतु

पिबतुसोमंहोतर्यज ॥ होतायक्षद्देवंसवितारंपरामीवांसाविषत्पराघशंसंसुसावि-
त्रमासाविषद्स्मैसुन्वतेयजमानायकरदेवंदेवःसविताजुषतांमदतांवेतुपिबतुसो-
मंहोतर्यज ॥ अग्निमद्यहोतारमवृणीतायंसुन्वन्यजमानःपचन्पक्तीःपचन्पुरोळा-
शान्गृह्णन्नग्नयआज्यंगृह्णन्त्सोमायाज्यंबध्नन्नग्नयेछागंसुन्वन्निन्द्रायसोमंभृज्जन्हरि-
भ्यांधानाःसूपस्थाअद्यदेवोवनस्पतिरभवदग्नयआज्येनसोमायाज्येनाग्नयेछागे-
नेन्द्रायसोमेनहरिभ्यांधानाभिरघत्तंमेदस्तःप्रतिपचताग्रभीदवीवृधतपुरोळाशैर-
पाद्दिन्द्रःसोमंभगवाशिरंयवाशिरंतीव्रान्तंबहुरमध्यमुपोत्थामदाश्रौद्दिमदाँआनळ
वीवृधताङ्गूषैस्त्वामद्यर्षआर्षेयऋषीणांनपादवृणीतायंसुन्वन्यजमानोबहुभ्यआ-
संगथेभ्यः ॥ एषमेदेवेषुवसुवार्यायक्ष्यतइतितायादेवादेवदानान्यदुस्तान्यस्मआ
चशास्वाचगुरस्वेषितश्चहोतरसिभद्रवाच्यायप्रेषितोमानुषःसूक्तवाकायसूक्ताब्रू२

हि॥ धानासोमानामिन्द्राद्धिचपिबचबष्धान्तंहरीधानाउपऋजीषंजिघ्रतामारथ
चर्षणेसिश्चस्वयत्त्वापृच्छाद्विषन्पत्नीःक्कामीमदथाइत्यस्मिन्त्सुन्वतियजमानेतस्मै
किमरात्थाःसुष्ठुसुवीर्यंयज्ञस्यागुरउद्दचंयद्यद्दचीकमतोतोतत्तथाभूद्धोतर्यज॥ हो-
तायक्षदश्विनासोमानांतिरोअह्न्यानांत्रिर्वर्तिर्यातंत्रिरिहमादयेथामुतोतुरीयंनास
त्यावाजिनायधेनुःसजूरग्नीरोहिदश्वोघृतस्नुःसजूरुषाअरुणीभिःसजूःसूर्यएतशेन
सजोषावश्विनादंसोभिःकरतएवाश्विनाजुषेतांमदेतांवीतांपिबतांसोमंहोतर्यज॥
होतायक्षदश्विनासरस्वतीमिन्द्रंसुत्रामाणंसोमानांसुराम्णांजुषतांव्यन्तुपिबन्तुम-
दन्तुसोमान्सुराम्णोहोतर्यज । होतायक्षत्प्रजापतिंमहिम्नोजुषतांवेतुपिबतुसोमं
होतर्यज ॥ ६१ ॥ हरिः ॐम् ॥ इति प्रैषाध्यायः समाप्तः ॥

॥ इति परिशिष्टानि समाप्तानि ॥

प्रसिद्धिलेखः

	मूल्यरूपकाणि
शाकलर्ग्वेदसंहिताभाष्यं श्रीमद्विद्यारण्यमुनिविरचितं—विद्वद्भिः संशोधितं पुस्तक (बुक्) रूपेण मुद्रितम्	५०
शाकलर्क्संहिता परिशिष्टसर्वानुक्रमसहिता विद्वद्भिः संशोधिता	४
कृष्णयजुर्वेदीयतैत्तिरीयसंहिता—विद्वद्भिः संशोधिता	३
ऐतरेयब्राह्मणं—विद्वद्भिः संशोधितम्	२॥

एतानि पुस्तकानि मोहमय्यां (मुम्बै) तत्त्वविवेचकमुद्रणयन्त्रालये लभ्यन्ते ।

इमानि पुस्तकानि राजाराम-तुकारामतात्याभिख्येन
तत्त्वविवेचकग्रन्थप्रसारकसमित्यै
मोहमय्यां
तत्त्वविवेचकमुद्रणयन्त्रालये मुद्रितम्
शालीवाहनशकाब्दाः १८२२
(सन १९००.)

॥ इति शाकलर्क्संहिता सपरिशिष्टा समाप्ता ॥